

F-135

Ulein. Kuffner

19 $\frac{17}{10}$ 07.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Ročník patnáctý.

Léta Páně

1865.

Vydavatel a redaktor:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

vicerektor kníž. arcib. semináře i štud. konviktu, k. arcib. notář, jednatel Dědictví sv. Prokopa.

KNIHOVNACSSR.
=VLIBĚJOVICÍCH=

V PRAZE 1865.

Tisk Karla Bellmanna.

BLANOVET.

Hlas katolické

Rev. P. J. J. J. J.

Okres
Čes. Budějovice
VYRAZENO

Obsah ročníku XV.

Duchovní řeči a rozjímání:

(Hvězdičkou (*) vyznačené jsou homilie sv. Otcův.)

*Zjevení Páně (s obrázkem) str. 1. *Neděle Devitník 17. Doba po Zjevení Páně 33. *Neděle I. v postě 65. Poslední pout Ježíšova do Jerusalema 97. Zvěstování bl. Panny Marie 113. [A] *Řeč sv. Petra Chrysologa. B) Rozjímání.] Slavnost vzkříšení Páně 145. Pozdravení nejsv. Svátosti. (Dle hymny sv. Tomáše Aquin.) 146. *Provodní neb Bílá neděle (s obrázkem) 161. Slavnost sv. Jana Nepomuckého 193. *Nanebevstoupení Páně 213. Hod Boží Svato-dušní 229. Slavnost Božího Těla (s obrázkem) 245. *Proměnění Krista Pána 325. Maria růže duchovní 341. *Svatého otce Basilia řeč o pokore 357. Výklad evangelia na den sv. andělů strážných 362. 375. *Sv. Basilia řeč proti hněvu 389. Křesťanské pozdravení 405. *Hod všech svatých Božích 469. Hod Boží Vánoční 553. Pán s tebou 556. Krása Dítěte — Boha. (Dle Dupanloup) 558 a 572. Na den nového roku 569. U jeslíček (Dvě promluvy k dítkám a) o pastýřích [s obrázkem], b) o mudrcích) str. 570.

Pojednání

věro- a mravoučná: Učení víry o Marii Panně 180. 194. 215. 230. *biblické*: Prorok Joël 373. *liturgická*: Světlo v službě Církve 34. Rok církevní 52. 71. 82. 98. 132. Bohoslužebný zpěv 147. 164. Význam pohřbů křesťanských 506.

Životopisy:

O sv. Eurosii 196. Sv. Gordius mučovník 247. Utrpení devatenácti mučovníků příjmím Gorkumských 261. 277. 293. 309. Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterův 406. 422. 438. 455. 474. 487. 524. 539. Blahoslavený Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučovník 421. 437. 453. 472. 485. 501. 521. 537. 554.

Pastýřské listy:

Encyklika sv. Otce Pia IX. od 8. prosince 1864. a *Syllabus* (překlad Blahověsta) str. 35. — Pastýřský list nejdůst. biskupů církevní provincie České o papežské půjčce 49. s dodatkem 52. — Pastýřský list J. M. nejdůst. p. biskupa Budějovického „o štěstí býti katolíkem“ 67. s příkázáním postním na rok P. 1865. str. 70. — J. Em. nejdůst. knížete arcibiskupa Pražského řád postní pro rok 1865. str. 81. — Nejdůst. biskupův provincie České prohlášení papežské encykliky a jubilea v Čechách 115. s dodatkem: Plnomocné odpustky na způsob Milostivého léta 119. — „Církev a škola,“ list papeže Pia IX. k arcibiskupovi Frýburskému Heřm. Vicari-mu 129. — Svatopetrský peníz (dodatek k prohlášení jubilea v diecési Budějovické) 132. — J. Em. nejdůst. knížete arcibiskupa Pražského pastýřský list k Pražanům o čtyřicetihodinné pobožnosti 177. — J. Em. nejdůst. knížete arcibiskupa Pražského pastýřský list k učitelstvu 197. — Poslední pozdravení nejdůst. p.

biskupa Litoměřického Augustina Bartoloměje, jímž se loučí s diecési svou 247. — Pastýřský list J. Em. knížete arcibiskupa Pražského obsahující pozvání k prvním exerciciím učitelským v arcidiecési Pražské 343. — Allokuce sv. Otce Pia IX., v níž tajné spolky zavrženy byly v konsistorii 25. září 1865 str. 504.

Úvahy časové, zápisky historické:

Staré a nové pohanství str. 18. O pokroku (řeč dra. Hettingra) 53. Církev a stát, a mezi oběma rozdíl 83. Trapisté (s obrázkem) 85. O materialismu 99. O škodlivosti špatných spisů 149. O zpěvu lidu v kostele 183. Lilie Litomyšlské 248. 265. 280. 295. Boj duchovní 252. Jednota k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltární 311. (s obrázkem.) Sázava, místo působení a úmrtí sv. Prokopa 315. 328. Klášter Panny Marie Sněžné na Novém Městě Pražském až do 15. února l. P. 1611, str. 344. 363. Školským výborům co přísluší a co nepřísluší? 399. O církevních hodinkách za mrtvé 454. Proč chudneme? 561.

Obrazy ze života, příběhy, popisy:

Kterak se v Palermu slaví Neposkvrněné Početí bl. P. Marie str. 3. 20. Obrazky z duchovní správy 100. (1. Jaký život, taková smrt. 2. Z denníku kaplana. 3. Také nástroj milosti Boží 133. 4. Na vesnici a v městě 152. 5. O náhlé smrti 153.) Medvěd na Maladettě 268. 284. 300. Matčina modlitební kniha 333. První učitelské exercicie 394. 426. 441. Z kaplanského denníku 477. Obchodník a jeho pes 490. Zápisky polního kaplana (z poslední války v sev. Americe) 527. Štědrovečerní pomněnka 575.

Povídky Fr. Pravdy:

Lakomec a jeho dcera str. 8. 22. 56. 71. 87. 101. 120. 134. 153. 166. 186. 199. 219. 234. 254. Na Stráži 377. 397. 410. 427. 459.

Písňe a básně:

„Heslo naše“ str. 3. Světlo světa 34. Dva páni 66. Láska má 88. Útěcha v kříži 98. Chléb života 131. Hod Boží velikonoční 164. Strasti pozemské 158. Duše hříšná — pustý chrám 183. Hřích 196. Smrt a život 215. Láska ku Spasiteli 230. Láska k bližnímu 247. Cesta poznání 265. Kniha Slávy 283. Lidský život 335. Zlý spolek 524. Náboženství 556. U kapličky 562. Pozdravení andělské 577.

Delší zprávy v Kronice:

Protestantský kazatel Alger o zpravě str. 30. K povyjasnění jistých světových otázek 31. 63. 111. Jednota paní pod ochranou sv. Kateřiny k založení svobodné university katolické 419. Ze sněmu království Českého 581. *Aforismy*: 84. 101.

Dopisy:

Z Bechyně str. 515. Z okolí Bechyňského 531. Z Berouna 58. Ze Staré Boleslavi 442. Od Brandýsa nad Labem 136. Od Brandýsa

nad Orlicí 288. Z diecése Brněnské 548. Od Německého Brodu 27. Z Uherského Brodu na Moravě 417. Z Břevnova 492. Z Brístvě u Českého Brodu 384. *Z Buda-Pešti* 497. 515. Z Budějovic 104. Z Nového Bydžova 272. — Z jižních Čech 73. 137. 170. 464. Od hranic Českomoravských 258. 565. Z Česlic 169. Z Dačic na Moravě 415. 416. Z Domažlic 28. 547. Od Doubravky 545. Z Dušníků u Hořelice 442. Od Nových Dvůrů 12. — Z *Florence* 224. — Z *Horázdovic* 433. Od Kutné Hory 286. 338. 351. 414. Z Hořovického vikariátu 57. 208. Z Hostýna na Moravě 433. 448. Z Hradce Králové 258. 529. 544. Od Humpolce 303. — Z *Chocně* 513. Z Chodovic u Hořic 138. Z Chrudimi 27. — Od *Jizery* 75. 122. 139. 512. Z Jowa City v Americe 370. — Od sv. Kiliána u Vltavy 269. Z Klatov 43. Od Kolína (něco dále) 511. Z Kolína 201. Z Nového Kolína 221. Z okolí Kolínského 479. Z vikariátu Kolínského 461. Od Černého Kostelce 140. 188. 257. 275. 383. 430. 445. 480. 564. Od Kostelce nad Labem 273. 319. 413. 481. Z kraje v Čechách 88. Z jednoho krajského města v Čechách 337. Z Kralohradecka 430. Z Kralohradecké diecése 156. Z Dolní Krče 74. 105. 272. Z Krušovic 270. Od Krvětnice na Moravě 367. — Z kraje na *Labi* 443. — Z *Malína* od Hor Kutných 415. Z Manetína 301. Z Michle u Prahy 11. Z *Milána* 238. Z Mnichovického vikariátu 205. Od Mniší hory na Moravě 157. Ze *Mšena* 106. Ze *M.* na 514. — Z děkanství Napajedlského na Moravě 322. Z Netvořic 351. Od Nymburka 447. — Z arcidiecése Olomúcké 157. 404. Z Osonic u Libáně 432. *Z Ostie u Říma* 107. *Z Ostríhoma* 531. 549. Z Oustí nad Orlicí 138. 320. 401. Z Ouval 25. 429. Z Ovence Předního 236. — Z *Palerma* na *Sicilii* 58. 75. 92. 124. 171 (s dodatkem z Neapole). Z *Pcher* od Slaného 257. Z *Písečné* 189. 208. Z *Písku* 139. 207. 335. 463. *Z Pisy* 222. Z *Plaňan* 137. Z *Plzně* 462. Z *Podola* u Prahy 385. Z vikariátu Polenského 496. Z *Poříčan* 512. Z *Postolopr* 209. Z Prahy 10. 24. 121. 135. 154. 187. 255. 508. 543. Z vikariátu Proseckého 562. Z *Přelouče* 530. Z *Příbrami* 168. 203. 543. — Z *Roudnice* 444 577. *Z Říma* 44. 106. 140. 190. 191. 237. 450. 498. 518. 534. 549. 565. Od *Řípu* 91. 155. 236. 319. 349. 493. 563. — Ze *Sán* u Kolína 271. Nad *Sázavou* 382. Ze *Sedlčan* 302. 508. Ze *Slánského* střídnictví 206. Ze *Slap* 256. Ze *Sluh* 90. Ze *Stříbra* 221. Ze *Štěnovic* 287. — Z *Třeboně* 385. 402. Z *Třebořatic* 26. 511. Z *Turnova* 274. 448. Z *Týnce* nad Labem 446. 494. — Z *Velše* 578. Z *Vinařic* 464. Z *Vinoře* 317. Z *Vlašimi* 510. Z *Vršovic* u Prahy 443. Od *Vysoké* 105. 170. 304. 352. 547. — Ze *Záboře* 414. Ze *Zásmuk* 89.

Kronika:

Z Ameriky str. 14. 47. 62. 175. 192. 243. 260. 307. 355. 419. 500. Z jižní Ameriky 535. Z Anglicka 307. 324. 520. — Z *Bádenska* 30. 142. 404. Z *Belgicka* 535. Z *Berlína* 519. Z *Brna* 192. 306. 339. 354. 483. Z *Bulharska* 290. Z *Brusselu* 567. — Z *Clevelandu* 435. — Z *Djakova* 323. — Z *Florence* 307. Z *Francouzská* 30. 46. 62. 110. 142. 174. 404. 583. — Z *Fryburku* 419. — Z *Chiny* 291. — Z *Indie* 419. Z *Italie* 78. 110. 324. 499. 535. 551. — Z *Korutanska* 160. 323. Z *Krajinska* 14. — Z *Londýna* 40. 79. 95. 110. 127. 227. Z *Lublani* 551. Z *Lužice* 240. 567. — Z *Mexika* 111. 260. Z *Moravy* 78. 141. 259. 276. 371. 551. — Z *Německa* 30. 78. 110. 354. 386. 451. 467. — Z *Olomouce* 240. Z *Palerma* na *Sicilii* 160. Z *Paříže* 240. 324. 567. Z *Piemontu* 143. Z *Polska* 127. 141. (životopis † arcib. Leona Przyluského). Z *Poznání* 174. Z *Prahy* 13. 29. 45. 62. 78. 95. 109. 127. 141. 158. 173. 191. 210. 226. 239. 259. 275. 289. 305. 323. 339. 352. 370. 386. 403. 418. 434. 451. 466. 482. 499. 519. 534. 550. 566. 579. — Z *Pruska* 62. 290. Z *Rakous* 404. Z *Ruska* 14. 192. 520. Z *Rýna* Kolína 419. 567. Z *Říma* 14. 46. 79. 111. 127. 142. 160. 175. 227. 259. 291. 307. 355. 386. 483. 535. Ze *Saska* 354. Ze *severní Evropy* 62. Ze *Slezska* 174. 306. 339. 567. Ze *Smyrny* 30. Ze *Solnohradu* 435. 535. Ze *Štýrska* 227. 567. Ze *Štýrského Hradce* 404. Ze *Švédska* 307. Ze *Svýcarska* 95. 192. 535. — Z *Turecka* 435. — Z *Uher* 30. 127. 141. 276. 306. 339. 435. 483. — Z *Varšavy* 520. Z *Vídně* 14. 29. 46. 62. 95. 110. 174. 211. 276. 306. 386. 451. 466. 535. 567.

Literární oznamovatel:

Str. 14—15. 31—32. 47—48. 64. 79—80. 96. 111. 128. 143—144. 175—176. 211—212. 228. 243. 260. 276. 291—292. 308. 324. 339—340. 355—356. 371. 386—387. 404. 435. 467—468. 484. 500. 520. 535—536. 551—552. 576—568. 583—584.

Zápisky Dědictví sv. - Janského:

Str. 32. 111—112. 243—244. 356. 468. 536. 552.

Osobní věstník duchovenský:

Ze všech diecézí českých str. 15—16. 32. 48. 64. 80. 96. 112. 128. 144. 160. 176. 192. 212. 228. 244. 260. 276. 292. 308. 324. 340. 356. 371—372. 388. 404. 420. 435—436. 452. 458. 484. 500. 520. 536. 552. 568. 584.

Listárna redakce:

Naším přátelům a příznivcům str. 16. Zprávy o milodarech; odpovědi a j. str. 16. 32. 48. 64. 96. 112. 128. 144. 192. 212. 228. 260. 276. 292. 308. 340. 372. 388. 452. 468. 500. 536. 568. 584.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl r.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prísł. XIV, 34.)

Zjevení Páně.

Řeč sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ravenského,
† 450 *).

Ačkoliv Kristus Pán již v samém Vtělení svým slavnými a věčně trvanlivými známkami Božství své byl osvědčil, předce mnohými důvody slavnost dnešní toho dokládá, že sobě Bůh Syn přirozenost člověčí přijednati ráčil, by totiž smrtelníci zachvácení mrákovou nevědomosti neztratili tajemství velikého, jež vzali a chovali z pouhé milosti Boží. Nebot Jenž se nám k užítku ráčil naroditi, chtělť tomu rovněž, bychom Jej znali právě; odtud zřejměji nám sebe známa činí, tak abychom nezaběhli v blud příčinou tajemství, o Jeho k nám milosti mocně svědčícího.

Dnes nalezl mudrc v kolébce pláčícího, Jehož dříve na obloze hvězdnaté hledal stkvoucího; dnes podívoval se Jasnému v plénkách, po Němž mezi hvězdami ukrytém dlouho s bolestí byl pátral; dnes s úžasem rozjímá, kohože vidí a kde: na zemi nebe, na nebi zemi, v Bohu člověka, v člověku Boha, v malinkém těle Toho, Jehož vesmír nemůž směstnati! Hnedle klaní se mudrc tajemství, kteréhož mu nelze stihnouti rozumem. Vidí dobře, ano vzešlo na zemi v těle Nemluvnátka světlo stkvělejší měsíce, slunce a hvězd

veškerých; hledí na družstvo i Božství i člověctví, jež bydlí v jednom těle a témž. Nemluvnátko to věře býti Bohem, čije mudrc Jeho království; poznává, že týž Bůh a Král umře pro milost plemene lidského, a ostýchavě přemítá, kterakým by činem mohl umříti Bůh a zabít býti, kdož mrtvým život navrácuje? Týž mudrc, zkusiv sebe darmo zemdlena tajemství těch zpytováním, jalového mudrování zanechává, anobrž plesá srdcem, žeť na zemi za jedinkou hvězdou doputoval se Boha, s Nímž byl se míjel dokud po nebeské báni s bludicemi bloudil; znamená podobně, by všechna světla nebeského blankytu nestačila osvítiti propast tajemství Božích.

Uvěřiv prostě, vyznává mudrc tajemnými dary: kadidlem Boha, zlatem Krále a myrhou Ochotného k podstoupení smrti. Vyznává kadidlem Boha, zlatem pak Krále, aby usmířil štědrrou službou, Ježž všetečným a nevhodným obyčejem byl hněvával; tím naplňuje zároveň proroctví, jež mnozí o komorníkovi z země Mouřeninské slyší: „Mouřeninská země napřed ruce své (podá Bohu)“ (Žalm. LXVII. 32.) Vidí Krista mudrc, podáváje Mu dřív nežli žid rukou svých, poněvadž Kristu Pánu jakožto Bohu zjevně darů svých tehdy obětoval, kdy žid téhož Krista Pána Herodesovi bezbožně zrazoval. Tím samým stalo se, že pohan, jsa poslední, učiněn jest první; nebt tehdaž z víry mudrcův posvěceno národův pohanských

*) S. Petri Chrysologi Sermones. August. Vindelic. MDCCCLVIII. — Obrázek vyňat jest z „Bibli České“ obrázkové, vydané nákladem K. Bellmanna v Praze.

na víru, židův však ukrutenství znemá-
náno.

Dnes sstoupil Kristus do řeky Jor-
danu na smytí hříchů světa, načež byl
jistě přišel dle svědectví Janova: „Hle
Beránek Boží, hle kterýž snímá hříchy
světa.“ (Jan. 1. 29.)

Dnes sluha drží Pána, člověk Boha,
Jan Krista: drží Jej, aby vzal, nepak
dal odpuštění. Dnes, jakž dí prorok:
„Hlas Hospodinův nad vodami.“ (Žalm.
XXVIII 3.) Ký hlas? „Tentot jest syn

jediné Otec; aniž Otce kdo zná, jediné
Syn.“ (Mat. XI. 27.)

Dnes se Duch svatý vznášel nad
vodami v způsobě holubice. Jakž dru-
dy holubice Noemova zvěstovala konec
potopy světa, takéž příleželo oné holu-
bici, světu oznámiti, že jeho koráb
ztroskotání ušel věčnému. Holubice
Noemova přinesla olivovou ratolest:
holubice Ducha Božího vylila všechnu
tučnost nového křížma na hlavu Ro-
diče (Krista Pána, Vykupitele našeho),

můj milý, v němž jsem sobě zalíbil.“
(Mat. III. 17.) Dnes hlas Hospodinův
nad vodami, ano Bůh Otec chtěje nás
potvrditi u víře v Božský rod Syna
svěho, Sám Jemu svrchované vydává
svědectví, řka: „Tentot jest syn můj
milý.“ Nikdo jiný kromě Otce nemohl
Synovi rodu Božího dosvědčiti; jinaké
vědomí a svědectví všeliké zůstává ven-
ku, mimo tajemství Boží, dle výpovědi
Syna samého: „Žádný nezná Syna,

aby se naplnilo proroctví: „Proto po-
mazal tě Bože Bůh Tvůj olejem radosti
nad spoluúčastníky Tvé.“ (Žalm. XLIV.
8.) Dnes „Hospodin nad vodami.“
Ovšem „nad vodami,“ nikoli „pod vodu-
mi.“ Kristus křtu svému neslouží, noprž
panuje nad svátostmi! Dnes „Bůh ve-
lebnostmi zahřměl“ (Žalm. XXVIII. 3.)
Hřmí-li s nebes Otec, stojí-li v Jor-
daně Syn, sstupuje-li v hmotné způsobě
Duch svatý: proč pak před tváří

svaté Trojice Jordán neutíká, ježto byl někdy před archou umluvy nalet ustoupil? Čím to? Tím, že pán, kdož se v milosti k sluhům sklání, přestává jim býti na postrach. Zde (o křtu Páně) prokazuje Svatá Trojice veškeru milost svou, Její rozmluva přetýká láskou: onde (o přechodu Israelitův s archou přes Jordan) pohrozila žvlům, aby nekáznou čeled naučila bázni. Prostřed Božích divů tak velkých statečně stojí Jan Křtitel: vyprázdnil bázeň láskou, jenž byl se všecek narodil k milování Boha dle zvěstu andělova.

Dnes učinil Kristus Pán počátek svých divů nebeských, proměnil vodu ve víno s tím úmyslem, aby, maje již od Otce svědectví o svém z Něho zplození, sám také dotvrdil svého Božství. Jistotně jest žvlův a veškeré přírody stvořitelem, kdož pouhou vůlí svou živly a způsob přírody proměňuje! Vodu ve víno proměnil, aby moc jeho Božství našemu přirození mdlému jaré dodávala síly. Neboť Jenž pět tisíců lidí nasytiti dostačil pěti chleby, ano jich za lámáním a drobtův padáním přibývalo způsobem nezočitelným: mohlť tolikéž toho dovésti, aby v hod svatební z odměřených stoudví teklo víno ustavičně.

Táž proměna zázračná byla jest obrazem tajemného proměnění vína v krev Páně. Z nádoby těla svého ustanovil Kristus hodovníků svých nejčistším a nejlepším častovati vínem a tudíž naplniti prorocství: „A kalich můj opojující jak znamenitý jest!“ (Žalm. XXII. 5.)

Dnešního dne trojím činem stvrzeno jest Božství Krista Pána: Mudrcův darem, Otcovým svědectvím a vody ve víno proměnou — po zákoně vytknutém v Písmě: „aby v ústech dvou neb tři svědků stálo každé slovo.“ (Mat. XIX. 16.)

Ježto nás ale popospělá služba božihodová sama pobízí, abychom již šli k stolu Páně a pili z téhož kalicha obveselujícího: zakončuji stručnou o věcech bohatého skladu řeč svou, skrze

Pána našeho Jezu Krista, jenž živ jest a kraluje nyní i vždy i po všechny věky věkův. Amen. —o—

Heslo naše.

Neplač — nehorši se, lide, opuštěný
Od těch, kdož by měli státi tobě v čele;
Nespolehej na obłudné losův změny,
Nestrachuj se zarytého nepřítele:
Osud tvůj jest jistý v rukou lásky Páně,
Štítem tvým jest rámě Jeho všemohoucí;
Proti záhubcům tvým tobě ku obraně
Meč již vytasen jest hněvu Jeho žhoucí!

Nekvěl, národe můj! — Mužně zdvihni hlavu,
A jak Pán ti kyne, chutě měj se k dílu;
Rozviň plachty, chop se vesel, proti davu
Vlnobití mořských všecku sebež sílu! —
Na lodi tvé s tebou Spasitel tvůj plyne;
Nechť se moře, nechať se i peklo vzteká,
Poplyneš-li s Pánem: loď tvá nezahyne,
A vlast žádoucí tvé spásy nedaleká.

Nezahyneš v bouři, jež se davem valí,
Zhyne jen, kdož opustil tě, služe zradě; —
Nechť se země bortí, nechť se drtí skalí:
Ty odoláš všehubivé smrti vládě! —
Nekvěl, nehorši se, neplač, ale v díle
Vytvrvej a mužně ve svatém stůj boji;
Vítězství tvé blízko: — věkův na mohyle
Moc se Boží s tebou ku tvé spásě spojí!
Vác. Štulec.

Kterak se v Palermu slaví Ne- poskvrněné Početí bl. P. Marie.

Psáno v Palermu v týdně předvánočním 1864.

Chci čtenářům Blahověsta vypsati poněkud slavnost, které jsem byl v minulých právě dnech přítomen, a která velice liší se od našich slavností církevních, čehož příčina a pramen ovšem nejvíce leží v povaze lidu zdejšího. Jeť známo, že v celé Italii velmi jest všeobecná úcta Rodičky Boží, jakž jsem toho v Benátkách mnohé viděl důkazy; Neapolsko a Sicílie předčí v této věci nad ostatní krajiny, což odtud pochází, že rod panovnícký býval zde vždy, již od časů králů Normanských, upřímně oddán této pobožnosti, což zvláště platí o poslední dynastii, jejíž panovníci příkladem i slovem i bohatými dary podporovali a rozšiřovali uctění Matky Boží, kterouž s přivolením papežův zvolili a prohlásili za patronku a ochránkyni svých panství. Již ale nade všecka města Sicilská vyniká v pobožnosti k Panně Marii město Palermo, jež od spisovatelů církevních zvané „město

Marianské,“ a to zajisté právem, nebo nevím, co by více ještě v této stránce mohlo se státi, než se děje zde. Nejenom nesčíslné množství kostelů a oltářů zasvěceno jest na jméno této Požehnané mezi ženami, ale nepočtená řada bratrstev a spolků nábožných honosí se zde jejím jménem a ochranou; na ulicích po domech jsou její obrazy ozdobené a večer osvětlené; zvláštní pobožnosti odbyvané některé každodenně, jiné měsíčně, vždycky mají hojných účastníků, takže se zdá, že se lid ten ani nasytiti nemůže láskou a nábožností k Matce Spasitelově, k matce své. A nejen jednotlivci, ale i zastupitelstvo města i král sám skrze svého zástupce a úřednictvo občanské i vojenské berou podíl v slavnostech Marianských, takže zde náboženství a jmenovitě úcta Matky Boží pronikla celý život soukromý a veřejný; každý tak říká s tou odaností k Marii Panně již se rodí, ji ssaje s mlékem mateřským, s ní roste, s ní žije, pracuje, trpí, s ní též umírá. Aby ale poněkud alespoň mohli sobě čtenářiové Blahověsta vysvětliti tuto obsáhlou úctu, která se zde v Palermu Marii Panně činí, zvláště a nejvíce ohledem na její Neposkvrněné Početí, chci v stručnosti, prve než co povím o slavnosti letošní, zmíniti se o dějepisném vývinu této úcty, což myslím i ze stanoviska theologického není nezajímavé, poněvadž se zde jedná o tom, což teprv za našich dob stanoveno jest za článek víry, kdežto v Palermu již r. 1339 zasvěcen jest chrám tomuto tajemství, a od téhož času co zasvěcený svátek se světi den Neposkvrněného Početí Rodičky Boží. Nikdo ovšem neočekávej snad důkladné pojednání historické, nemáť k tomu pramenů, čeho jsem se dočísti a doptati mohl, to krátce sdělím, a ostatně již ta spěšnost, s kterou píšu jak tento tak i ostatní dopisy nedopouští, aby se těmto řádkům přičítala důkladnost neb cena trvalá.

I.

Trojí předností honosí se církev Sicilská. Předně tou, že víra Kristova světlem svým Božským ozářila ostrov ten již za časů apoštolských; neboť dle svědectví sv. Otců a papežů z prvních dob sv. Petr sám, již z Antiochie, poslal některé žáky své napřed, kudy později sám se ubíral, a sice do města sv. Pankracie tehdá bohatého Taormeny (Tauromenium), kterýžto nejen zde ale i v jiných městech založil osady křesťanské, a byv od sv. Petra, jenž plavě se do Říma, dle dávnověké tradice v Tauromeniu přistál, v díle apoštolském posílen, korunou mučnickou odměněn jest od Boha. Podobně od sv. Petra co věrozvěst

poslán jest sv. Marcián do města Sirakus, kdež dle svědectví písmo sv. (Sk. Ap. 28, 12.) po tři dni zdržel se sv. Pavel se sv. Lukášem, hlásajíce a utvrzujícíce pravdu víry Kristovy. Dle starých podání i jiná města i Palermo již za těchto dob přijala také světlo pravdy Božské. — Druhá přednost klade se v to, že po celý ten dlouhý čas, co byla Sicilie v úplném otroctví nevěřících Saracenů (od 827—1070), nepozbyla víry své, ano dle přechýlených svědectví historických vždy byli biskupové i kněží k duchovní službě věřících. — A třetí konečně chloubá, a ta jistě vzácná jest, že nikdy nebyla církev Sicilská nakažena, porušena nějakým kacírstvím; a tuto neporušenost víry, jak i letos kazatelé podotknuli, má co děkovati tomu, že od dávná cti a slaví neporušenou, neposkvrněnou Panu-matku. — A vrátivše se k Palermu, toto město nad ostatní za čest a chloubu si klade již to, že zde konala se slavnost Božího Těla s veřejným průvodem již od r. 1247, kdežto papež Urban IV. teprv r. 1264 svátek ten předepsal pro veškerou církev; více ale, jak jsem už se zmínil, honosí se církev Palermitská tím, že zde více než kdekoliv jinde vzrostla a vzkvětlá úcta Marie Panny, a jmenovitě že se zde již od 14. století vyznávalo a hájilo a oslavovalo její Neposkvrněné Početí.

Úcta Panny Marie jest ovšem tak stará, jako víra křesťanská, ji přijali první křesťané od apoštolů. Hledajíce ohledně Palerma svědectví písemných uvádějí spisovatelé církevní především list papeže Řehoře Vel. z r. 601, v němž tehdejšímu biskupu Janovi dává plnomocenství*), posvětití nový hlavní chrám na jméno blah. P. Marie, kterýžto chrám za trvání panství Saracenského sloužil za místo jejich bohoslužby, a po jejich vyhnání slavně opět jest vysvěcen a za hlavní chrám povýšen, jakž o tom svědčí souvěký dějepisec. Kostel tento sice během časů přijal svátek Na nebe vzetí P. Marie za svůj znak, avšak i Neposkvrněnému Početí postaven zde oltář a konány od dávná pobožnosti. Abych se příliš nešířil, uvedu krátce jen nejhlavnější svědectví, pokud se týkají Neposkvrn. Početí Panny Marie. R. 1339 činí se již zmínka o jednom chrámu v

*) Na základě tom, že od knížete apoštolského posláni a posvěcení byli první biskupové církve Sicilské, byla Sicilie po celý středověk pod bezprostřední správou papeže, jenž byl metropolitou a primas Sicilie, a práva metropolitní i primatialní skutečně vždycky vykonával, takže i svěcení jednotlivých biskupů po nejvíce sobě samým papežové vyhražovali. Co čestný titul dán jest sice biskupům Palermitskému i Syrakuskému název arcibiskupů, ale metropolitních práv neměli.

městě, tomuto tajemství zasvěceném. *) Památný jest dále v archivu městském výnos (ordinamento) senatu Palermitského, jímžto se nařizuje, že se v neděli a o svátcích nemá pracovati. V dekretu tom, jenž potvrzení máje od místokrále tehdejšího i od arcibiskupa, nese datum 5. března 1425, po vypočtení svátků Páně pokračuje se do slova takto: „Potom starodávné slavnosti blahoslavené Panny Marie, totiž: její Početí, její Narození, její Očišťování a její Nanebevzetí; (item, l'antiqui festivitati di la beatissima virgini Maria, videlicet la sua conceptioni, la sua nativitati atd.).“ Patrně, že se tuto slavnost Početí P. M. nezavádí znova, nýbrž že se klade jako její Narození a Nanebevzetí mezi svátky od dávná slavené; čemuž nasvědčuje i to, že se v pokladu zdejšího kostela kathedrálního chová na pergameně psané starožitné Officium divinum de Conceptione, jehož modlitba i čtení jeví pobožnost k Marii velmi horoucnou. — Velebný chrám Jesuitský del Gesù nuovo čili vůbec zvaný „della Casa Professa“, o němž předešle jsem se zmínil, jest od počátku svého r. 1584 zasvěcen Neposkvrněnému Početí. V tomto chrámu r. 1617 tehdejší místokrál při slavnosti právě královské u přítomnosti veškeré šlechty Sicilské i španělské přijímal spolu s vrchností duchovní od university i všeho vojska slavnou přísahu, že budou Neposkvrněné Početí P. M. držeti a hájiti až do prolití krve.

Těmuž tajemství Marianskému vystaven jest r. 1635 velkolepý chrám při klášteře mnichů B. M. V. de Mercede. A o kostele sv. Františka, v němžto se nachází ona kaple dell'Immacolata, ta nejpřednější neuctěnější svatyně Marianská, kdežto se chová ona od lidu horoucně milovaná socha Matky Boží, ježto každoročně v průvodu jasajícího lidu nosí se po městě, o tom kostele bude řeč později. — Na počest téže slavnosti Marianské od senatu Palermitského vystaven jest též nedaleko města na vrchu Pellegrino při jeskyni sv. Rosalie chrám s klásterem Františkanským r. 1556, při němž nedlouho na to, po vynalezení ostatků svěťice této, zřízeno jest collegium kanovníků na oslavu sv. Rosalie. — Abych pak neopominul památku velmi důležitou, ač se nenachází v Palermu, zmíním se též o posvátné mnoho ctěné soše Marie Panny v Monreale, městě as hodinu cesty od Palerma, kdežto se nachází chrám arcibiskup-

ský na celé Sicilii za nejslavnější uznávaný. Socha ta, pocházející s jistotou z 12. století má totiž dva nápisy řecké, a sice: *μητηρ θεου* (matka Boží) a *η πᾶν ἀχωαντος* (celá neposkvrněná). Vzácné to zajisté svědectví z časů tak dávných!

Jiný výraz živé té víry a úcty Neposkvrn. Početí P. M. jest ten, že mezi nepočtenými spolky a bratrstvy světskými, ježto zde horlivě se zachovávají, *) jest daleko největší část Marianských, a mezi těmi veliký počet těch, kteréž výslovně Neposkvrněné Početí mají za svou korouhev a za cíl své úcty. Nejstarší a nejpřednější z nich jest „Compagnia della Concezione“, založená r. 1575 při kapli P. Marie v kostele sv. Františka.

Den 8. prosince byl, jak jsem se dříve zmínil, již na počátku 15. století zde slaven co zasvěcený svátek; v 17. století dle výnosů biskupských této doby, slavil se již svátek ten co „duplex cum Octava et Vigilia“, o vigilii (den před svátkem) od dávná a až doposud zachovává se přísný půst, jako u nás na štědrý den. **) Dvanácte sobot před svátkem Neposkvr. Početí v rozličných chrámech rozličnými slavi se pobožnostmi, a na základě obzvláštního privilegia papežského po sto let již noc před svátkem slaví se tak jako noc Narození Páně, jestiž v 10 hod. večer slavnostné Matutinum a Laudes, o půl noci slavná mše, při níž mocí téhož privilegia přijímají údobé bratrstva nejsv. Tělo Páně. Privilegium toto obdržel zdejší konvent sv. Františka od papeže Klementa XIV. r. 1770 ovšem výhradně jen pro tento chrám.

Mohlby ale někdo, uváživ povahu lidskou, která délkou času i v nejlepší věci ochabne a ustydne, diviti se, že po tolik věků úcta Rodičky Boží zachovává se zde tak živá a bohatá. Neboť že ani zdejší lid této slabosti lidské není prost, dosvědčuje historie jasně tím, že skutečně pocta sv. Rosalie v 15. a 16. století zde z veřejnosti takřka se vytratila, až v 17. století vzkříšena byvši nalezením těla této svěťice nabyla nového života a trvá doposud. Po-

*) Patero rozličných tříd, jichž jednotlivé různosti mi nejsou známe, tvoří spolky a bratrstva světských. Některé totiž zovou se *bratrstva* (Confraternite), jiné *společnosti* (Compagnie), jichž nejvíce, jiné *shromáždění* (Congregazioni), jiné slovou *jednoty* (unioni), jiné konečně *spolky skulců* *milosrdných* (opere pie). Některé mají své zvláštní kostely i kněze, ostatní přiděleny jsou k jiným, jmenovitě klášterním kostelům. U nás, při kostele sv. Františka, jest jich osm.

**) Zde na Sicilii jest půst (t. j. zdržení se od masa) v pátek a v sobotu po celý rok, jakž to doposud i náš katechismus učí; v Palermu mimo to z pobožnosti soukromé se i ve středu po celý rok ve všech zbožných rodinách zachovává tentýž půst.

*) Ve spise od kan. Mongitore r. 1719 vydaném pod názvem: „Palermo divoto di Maria“, uvádí se v dlouhé řadě kostelů Marianských — dvanácte chrámů zasvěcených tajemství Neposkvrněného Početí P. Marie v městě samém.

dobně byly to veliké události, jež se mocně dotkly jednotlivců i celé obce, které udržely ano vždy rozhojňovaly úctu Rodičky Boží v srdcích zbožných Palermitčanů. Okolnosti takové jsou hlavně dvojího druhu. Především jsou to veliké nehody, veliké rány, jimiž mnoho trpělo a od nichž na přímluvu Matky Boží osvobozeno bylo město zdejší. A v řadě těchto na prvním místě zmíniti se třeba o roku 1624, kdy morová rána, přinešena se zbožím z Afriky, zuřila a zpustošila Palermo i celou Sicílii, na sta a tisíce obětí požadujíc každodenně. Plných dvanácte měsíců zuřil mor vzor všelikým prostředkům, jimiž tehdejší místokrál, Filibert, vojvoda Savojský, a senát a kardinal arcibiskup s největšími obětmi zastaviti hleděli hrůzy plnou nákazu; sám místokrál zachvácen jest smrtí morovou. Nezbyvalo tedy než od moci Božské hledati spasení, neboť lidská pomoc ukázala se býti marnou. Tu senát městský učinil veliký slib Neposkvrněné Matce Boží, aby na její přímluvy město bylo sprostěno zhoubného moru. Kardinal arcibiskup Doria, jemuž nyní i hodnost a úřad místokrále jest udělena, nařídil veřejné modlitby před Nejsv. Svátostí, vzývání Marie Panny, svatých panen a ochrankyň města Nymfy a Kristiny; a když v tomto čase těžkém nalezeny jsou následkem zvláštního zjevení ostatky sv. Rosalie, stala se tato událost radostí a útěchou ztížených Palermitčanů. Tělo sv. panny veřejně uctěno a v procesi městem nošeno s velikou nábožností, a tak na společnou přímluvu Marie P. a sv. Rosalie ustanul morná dobro v červnu 1625. Nezapomněl ale senát na slib učiněný v těžké chvíli a na poděkování Bohu a Neposkvrněné Panně nejenom slavnost velkolepou toho roku učinil, nýbrž k veliké radosti všeho lidu Marii Neposkvrněnou za nejpřednější patronku města jest prohlásil. Mimo to měla se slavnost Neposkv. Početi P. M. na útraty senátu každoročně slaviti co nejnádherněji a sice hlavně v kostele sv. Františka, kdežto kapli stávající od dávna pod jménem „della Immacolata“ přijal senát za svou a náklad na její okrášení i vydržování dávati se uvolil. Týž senát později při slavné příležitosti listinou potvrzenou od místokrále, sebe i své nástupce na vždycky přísahou zavázal: býti vždy na prvních nešporách Neposkv. Početi v kapli zvané nyní senatorské, a složiti zde přísahu, že budou věřiti a hájiti Neposkv. Početi P. M. až do prolití krve, a při tom obětovati 250 skudů (as 500 zl.); druhý den býti přítomnu slavné mši, k níž i místokrál měl býti pozván, a provázeti s hořícími svícemi processí po hlavních ulicích města;

v svatvečer osvětliti celé město a zvlášť palác pretorský, a oslaviti ten den ohňostroji a jiným způsobem. Tento závazek s některými ještě přídávky každoročně věrně se zachovával, poněvadž i králové sami slavnost tuto co nejvíce podporovali. Bohužel od r. 1860 zastupitelstvo zdejší nenese více jméno senát s pretorem v čele, nýbrž municipio se syndaco a se starým jménem odstoupili i starí zbožní zastupitelové města a nynější nemají ducha otců svých, jsou po nejvíce radikalisté, jimž tento závazek břemenem obtížným; a proto slavnosti této neposkytují podpory, spíše staví překážky.

Ale nejen od moru, i od zemětřesení bylo Palermo zachráněno na přímluvu Matky Spasitelovy; dvakrát obzvláště zázračně se projevila moc přímluvy její, totiž 11. ledna 1693 a 1. září 1724, na poděkování se až doposud po tyto dva dni veřejnými modlitbami Bohu a Marii Panně vděčnost města na jevo dává.

Však nejen tyto žalostné nehody přispěly k udržení a oživení úcty Marianské. Bylyť to i jiné druhu události, totiž radostné slavnosti. Jen některé podotknu. R. 1644 bylo u přítomnosti nesčíslných nadšených zástupů konáno „Vítězné korunování Neposkvrněné Panny“ r. 1662 skvělá slavnost osmidenní za tou příčinou, že papež Alexander VII. vydal bullu na obhájení a uctění tohoto tajemství Marianského, za podobnou příčinou podobná osmidenní slavnost konala se r. 1742 za času Benedikta XIV. a s největší, nevidanou nádherou a slávou oslavováno před 10 lety prohlášení této přednosti Marianské za článek víry, při kteréž slavnosti lid i senát i úřednictvo i vojsko i universita i učené společnosti, jako o závod s kněžstvem a řeholnictvem největších obětí nelitovali, největší nádheru a slávu vymýšleli, v čemž ovšem za příklad jim byl, ano slovem i pomocí hmotnou povzbuzoval král sám, jenž, jak známo, mnoho přičinil prosbami svými ku konečnému rozhodnutí se svatého Otce. Letos co na konci prvního desetiletí také v kostele řeholníků sv. Mikuláše Tolentského konalo se slavné třídenní, ač při velkých překážkách činěných od strany zdejších nevěreckých radikalistů.

II.

Po dlouhé té obcházece přicházím konečně k tomu, čeho sám jsem byl svědkem. Ale než začnu o slavnosti samé, musím ještě jednou trpělivosti čtenářův nadužiti; mám totiž za potřebné, promluvit dříve o místě, v kterém se slavnost ta koná, totiž o kostele sv. Františka, často již podotknu-

tém. A činím to tím radostněji, poněvadž tento veleposvátný chrám považuju jako za svůj, neboť bydlím v klášteře Františkanském a v tomto kostele tedy a přecasto i v oné mnohokrásné kapli Mariánské sloužívám mši svatou. Konvent sv. Františka jest nejstarší z nesčíslných klášterů řehole Františkanské*) na Sicilii, založený totiž r. 1224 ještě za živobytí sv. zakladatele řádu. Od dávna byl velikými privilegii nadán a mnoho údů čítal; však r. 1860 větší část místnosti jeho odňata jest vojskem ve jménu vlády, takže nyní sotva jim zbývá místa pro těch as 30 osob, jež konvent čítá. Dva papežové žili z mládí v tomto klášteře, a zachovali i na stolici sv. Petra lásku k němu, totiž Sixtus IV., jenž první mezi papeži r. 1476 dovolil a ustálil slavnost Neposkvrn. Početí M. P., vydav Officium i mši toho dne, což zajisté svědčí, že z Palerma přinesl upomínku na uctění toho tajemství, a pak Klement XIV., jenž, jak jsem již pravil, mocí breve od 18. máje 1770 kostelu zdejšímu udělil vzácné privilegium, o půl noci slaviti velikou mši se vši nádherou, jako se děje o vánocích. Od papeže Sixta IV. chovají se zde doposud vzácné dary, jež co papež poslal bývalým svým spolukonventuálům, totiž veliký stříbrný kalich, drahý zlatem a stříbrem vyšívaný pluvial, a ostatek ze sv. kříže.

Chrást sv. Františka, jeden z největších, vystaven jest r. 1255; průčelí jeho jest veliké ceny, na jednom ze sloupů portálních jsou nápisy arabské, důkaz to, že sloupy ty původu jsou arabského. Má tři lodě velmi vysoké, a mimo ty po obou stranách řádu kapli více méně vzácných. Hlavní oltář jest bohatá práce vysoké ceny umělecké. Vedle hlavního oltáře v pravé lodi jest ona posvátná, předrahá kaple „della Immacolata“, též Capella Senatoria zvaná, r. 1441 vysvěcená na jméno Neposkvrněného Početí P. Marie. Jest prostranná, as 25 kroků dlouhá, 10 kroků široká; z předu otvírá ji oblouk z krásného mramoru spočívající na sloupech mramorových. Celý vnitřek její, i stěny i klenutí pokryty jsou mramorem černým s bílými okrasami. Ve

stěně po každé straně jest čtvero výklenků, a v nich osm soch z bílého drahého mramoru, pracovaných od slavných sochařů zdejších a římských. Jsou to veskrz sochy svatých, jenž zde v Palermu se zrodili neb zde žili, totiž: po straně epistolý sv. papežů Agatona a Sergia, a sv. biskupů zdejších Filipa a Mamiliana; po straně evangelia: sv. panen Rosalie, Nymfy, Olivy, Agaty. Na oltáři i na klenutí vzácné malby představují Rodičku Boží. Během příštího roku postaven bude oltář z mramoru, z větší části již hotový, neboť starý dřevěný vzal r. 1852 ohněm za své. V této kapli každodenně konají se pobožnosti Mariánské; mimo pondělí a čtvrtky každého dne po celý rok jest tu zpívaná mše sv., každou sobotu v roce ráno hned po klekání zpívaná mše a večer zpívané Completorium s litanii, procesím a požehnáním. Mimo to o slavnostech Mariánských zde služby Boží vždycky jsou slavné. Dvanácte sobot před 8. prosincem jest ráno za tmy slavná mše s hudbou a s kázáním, při němž vždy se velebí jedna z 12 hvězd čili předností Mariánských — a večer na to Complet s hudbou, jak jsem v jednom předešlém dopisu tuto večerní slavnost vypsal. Patro bratrstev, pod jménem Neposkvrněné Panny jest přiděleno k této kapli, jejichž údové den co den obětě své pobožnosti přednášejí své Matce a patronce. — A mimo tuto drahou svatyni obsahuje chrám ten ještě jeden předmět, lidu zdejšímu drahý, svatý k srdci přirostlý, totiž velikou stříbrnou sochu Rodičky Boží, jež se v procesi nosí po městě, zvaná vůbec „il Simulacro.“ Vzácná to socha i pro uměleckou cenu práce, i pro cenu hmotnou, ale vzácnější pro tu úctu, již od dvou století požívá, pro tu lásku a nábožnost, již v srdcích tolika tisíc lidí vzbudila a vzbuzuje. Jeť Maria Panna v životní velikosti (7 str.), na hlavě má korunu z drahých kamenů s 12 hvězdami, a stojí na veliké též stříbrné kouli zemské, nohou šlapajíc hlavu hadovu. Socha samotná bez koruny a koule zemské váží 385 liber ryzího stříbra, a stála prý 10.000 skudů. Byla zhotovena r. 1647 na útraty benatského kupce Leonardi, zde usedlého, a jeho příbuzného, jenž byl údem zdejšího konventu. K službě, ochraně a přenášení této sochy, jež zasazena jsouc na dřevěném podstavku, jenž upraviti se dá co oltář, zřízeno jest dvojce bratrstvo, jedno zvané della *Scopa* (koště), jež v průvodu jde před sochou s koštětem v ruce, metouc ulici, a druhé della *Bara* (nosidlo), jehož údové nosí a střezí Simulacro.

Po celé tři neděle viděl jsem upravovati a ozdobovati chrámy a připravovati

*) Řehole sv. Františka rozdělena jest ve více větví. Jsou to především 1) Konventuali, u nás zvaní Minorité, 2) Observanti, 3) Riformati, u nás zvaní Františkáni, 4) Kapucini, 5) Terciarii. Potom ženské řády téže řehole: 1) Klárisky, 2) Urbanistky, 3) Kapucinky, 4) Terciarky. Všecka ta odvětví jsou četně zastoupena v Sicilii. V Palermu samém jsou 2 kláštery konventuálů, 4 observantů, 2 reformatů, 1 kapucínů (ale as 200 řeholníků čítající), 3 terciárů; pak ženských 4 kláštery Klářísek, 4 terciarek, urbanistek a kapucinek po jednom. V Sicilii samé nejvíce jest kapucínů, tvořící tři provincie řeholní.

lustry a svíce, jakž jsem se o tom zmínil v dopisu předešlém; celé klenuti i obě postranné řady sloupů těchto nad míru vysokých chrámů ověšeny jsou trpyticemi se látkami, lustry větší menší v řadách a obloučích uspořádané a svícemi naplněné celý prostor hlavní lodí chrámové vyplňují a takřka oživují. Jako před každou velkou slavností konala se i před tímto svátkem tak zvaná Novena, to jest po devět předcházejících dní odbyváji se zvláštní pobožnosti, ráno zpívaná mše, potom krátký výklad čili kázání (discurso), a na večer nešpory nebo komplet s požehnáním. Vůbec musím připomenouti, že se zde na večerní pobožnosti mnoho drží, při čemž ovšem to hojně množství světél obdrží pravý svůj význam a účinek. Mnohem slavnější ale slaví se tak zvané svaté třídenní (il sacro triduo); tyto tři dni před svátkem Neposkvrn. Početí P. Marie jsou pro celé takřka město již pravý svátek. S největší slávou a nádhrou se toto třídenní konalo v kostele sv. Mikuláše Tolentského, a sice za tím účelem, aby se oslavilo desítiletí, jež letos dochází od prohlášení tohoto tajemství za článek víry. V pondělí, úterý, ve středu a podobně i na den samého svátku, ve čtvrtek, byla v tomto chrámu ráno za tmy zpívaná mše s kázáním, o 11 hod. slavnostní kázání s pontifikální mší; odpoledne růžence, litanie a opět slavnostné kázání. A tak po všechny čtyry dni. Nej přednější zpěváci a hudebníci přispívali k oslavení těch dnů; mně zvláště líbil se sbor chlapečů, kteří zpívaly hymny a písně o P. Marii; to množství mladých zvučných hlasů v rychlém tempu pronášejících zvučné melodie dle chvály nejčistší Panny.

Podobně nejslavnější kazatelé hlásali v těch dnech pravdu víry katolické a chvály a přednosti Matky Boží. Slyšel jsem mnohé z nich, také P. Venturu, bratra slavného Pařížského kazatele a spisovatele † Ventury; oba tito bratři, údově zdejšího konventu Theatinského, rodili jsou Palermitčané, jakož i třetí jejich bratr, jenž jest světským knězem. Rád bych Vám sdělil obsah alespoň jednoho z těch kázání, jež se mi nad míru líbilo, a tím předmětem se obíralo, jenž na hlavním oltáři vypodobněn byl na velikánském zvláště pro tuto slavnost malovaném olejovém obraze. Ale jest už čas spěchati ku konci, abych příliš nezneužil papíru Blahověsta a trpělivosti čtenářův. — Tolikéž svátečním způsobem slavilo se toto třídenní v našem kostele sv. Františka. Byla slavná mše, kázání a večer komplet při skvělém osvětlení chrámu s požehnáním a procesím. Byl-li chrám Tolentinův po tyto tři dni od rána do noci

takřka přeplněn nábožnými věřícími, jichž se tam za den vystřídalo mnoho tisíc: nescházelo přece zvláště u večer ani našemu chrámu nepřehledných ctitelů Marianských. Po čtyry večery v pondělí, úterý, ve středu a ve čtvrtek bylo celé město i v nejdolejších ulicích, i celé okolí osvětleno; a illuminace zdejší, zvláště poslední dva večery bohatá, jest tím skvělejší, poněvadž všechna světla jsou venku, neboť každý dům má před každým oknem malý balkon čili pavláčku, a na těchto balkonech byly lampy a světla, což při zdejších dlouhých ulicích poskytovalo pohled okouzlující, jenž dovršen byl skvělým ozářením všech věží. Všecky domy vládní a obecní zůstaly ve tmě, kdežto za jiných časů právě tyto domy bývaly prý koruna a vzor ostatních. Lid to ovšem těžce nesl, ano s tíží prý se dali upokojiti, když viděli, že starosta města (il syndaco) v obydlí svém neosvětlil; chápalť se již kamenů, aby svým způsobem mu dali na jevo svou nelibost; ale v čas jsou od toho odvedeni. (Pokračování).

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

I.

Komu pak to odzvonili umíráčkem? Zvonili dlouho a lidé si toho mnoho všimali zastavující se, odkládající práci, mluvící spolu, pronášející své úsudky a náhledy. Musí býti výše postaven, kdo právě odešel na věčnost.

Hle, všickni pohlížejí k zámku uprostřed vsi na pahorku stojícímu. Dělníci na polích vidí ho z daleka, patří na jeho vysokou věž, dívají se do jeho otevřených oken, rozeznávají opony a květiny v nich, mohou spočítati procházející se v zahradě, padají jim do oka pískem posypané cesty, stromy a keře, vše před nimi leží jako v obrázku.

Zámek stojí sice výš než ves, stojí ale i se vsí v dolíku a se všech stran je k němu svobodný výhled. Není možná, vypátrati na něm něco obzvláštního. Je tichý a pokojný. Hodiny na věži jdou, jakoby se nic nebylo stalo. Ručička na ciferníku volně postupuje ku předu. Vlaštovky plavají povětřím. Hejno kavek prohání se a krákorá okolo bání. Vrány konají rovnou cestu. Malé ptáčky v zahradě slyšel bys vesele švitořit a zpívat, kdybys jim byl blíž a i ten žlutý kanárek, co visí tam v kleci houpaje se mezi oknem, štěbetá jako obyčejně a nepřipouští si starosti ani smutku. Předce někdo umřel a umřel v zámku. Smrt je tam přítomna a nic jí nezjevuje než ten umíráček.

Zahradníci stáli s odkrytými hlavami a modlili se. Po návsi do hromady sestupovali mužští a ženské. Mnozí vyšli ze stavení, mnozí právě přicházeli s pole, pradeny se zdvihly od rybníku. Slouha drže psa na šňůře a nose pod pažďí dlouhou píšťalu a hůl chodil od zástupu k zástupu a buďto sám důležité noviny roznášel anebo je sbíral. Jeho se arcit smutný případ v zámku tak bolestně nedotknul jako slouhy panského a všech panských služebníků. On je najat od obce, od pánů nic nemá a od nich nezávisí. Jináč je to ve dvoře. Pacholci a děvečky, poklasný, šafář, ano i pan správce jsou pánům poddáni a každou chvíli mohou přijít o chléb. Vědí to dobře. Co jsou doma, shromáždili se před chlívem; co jsou na poli, nechali pluhy a dobytek státí a rokuji vespolek vážně a moudře.

„Či jsme nyní?“ ptá se poklasný šafáře a druzí poslouchají, co mu na to zajímavého odpoví.

Šafář by se nerad přiznal, že mu není víc známo než jim a chce to pěkně vymluvití říka: „Něčí předce budeme.“

To arcit poklasnému nestačilo a musí věc rozebrati do podrobná, aby si ji dle možnosti vysvětlil. Práví: „Něčí budeme, ano, ale jedno to není, v pánech jsou velké rozdíly.“

„Ba ovšem,“ přisvědčilo více hlasů a šafář se mrzí, že poklasný řečí svou si získal pochvaly. Nepřeje mu ji a rád by nad ním zvítězil jsa zvyklý na přednost, již ve dvoře požívá. Snaží tedy a namáhá se, aby řekl něco ještě rozhodnějšího a tím se mu zdají býti slova: „Co nebožka ustanovila, stane se, my to nepředěláme.“

Té pravdě se nedalo odporovat, přítomní ji uznávají kývajíce hlavami a šafář je prozatím spokojen.

Však proto předce nikdo není moudřejší než byl a poklasný šafáři nechce již odporovat znaje ho, že vždy stojí na svém. Lépe s ním pochodí, když se k náhledům jeho přidá a když mu drobet připochlebil, může ho, jak říkáme, otočiti okolo prstu. Nyní bez toho není radno býti s někým v nepřítzni. Kdo nemůže prospět, může škodit. Jsou ještě v službě, ale dlouho-li v ní budou: je jiná, velmi nejistá otázka. Třeba, míti s každým dobrou vůli. Šafář má ve dvoře velká práva. Primluví se za ty, jimž přeje, zůstane-li šafářem. Musí si ho tedy nakloniti. Je pyšný na svůj rozum a úsudek a lichotí mu, když něco má rozřešiti.

I poskytl mu k tomu příležitosti tázaje se důvěrně: „Co myslíte, šafáři, kdo v Luštěnicích bude dědicem?“

Šafář váhá s odpovědí, jakoby mohl

ale nechtěl mluvit a poklasný ho ještě více povzbudil říka: „Vy to spíš můžete vědět než my, máte k pánům přístup.“

„Ach ano,“ povzdychl si šafář, „milostpaní se mnou ráda mluvívala, býval jsem u ní a ještě nyní v nemoci si mne dala zavolat, aby mi všelicos svěřila.“

„Vždyť já jsem hned hádal, že to víte!“ dotírá na něj poklasný.

„Co mám vědět?“

„Inu, komu odkázala Luštěnice.“

Šafář je v nesnázi, špoulí ústa, krčí rameny, nechce vyznati, že nic neví a nic mu nenapadá, čím by se hezky chytře omluvil. Obrátil se konečně proti poklasnému, přeložil si pravou ruku přes prsa, levou se vzal za bradu a řekl: „Páni to nedělají jako my. My, co máme, zanecháme dětem. Oni dají třebas cizím, co mají. Milostpaní to arcit neučinila. Však má jen jedinkou dceru. Ta již dostala Pavinec, když se vdala. Pan Vedral je její muž. Mladá slečinka, co zde byla u babičky, je její dcera. V Pavinci má ještě syna. Ti všickni mají právo na dědictví. Pak je tu ještě bratr nebožčin a jiní příbuzní. Ono se toho přihlásí, že se podívíte. A naše paní sama na ně pamatovala. Až se všechno rozdělí, nezbydou vám zde leč holé zdi a ta Boží úroda na polích.“

„Komu pak to připadne?“ ptal se potutelně poklasný.

„Zámek, pole, luka a lesy, to jest panství, jak to nazýváme, obdrží arcit jen jeden. Kdo to bude, to má být tajemstvím, dokud se testament neotevře.“

Nikdo nevěděl víc než dříve, ale šafář se z toho velmi radoval, že se mu tak pěkná řeč podařila. Jako k nim mluvívá pan správce na kanceláři, tak nyní mluvil on. Poslouchali ho pozorně. Dokázal jim, že zná poměry mezi pány. Hádali, že do všeho je zasvěcen. Řekl, co směl. Tajemství nesmí rušit. Bezpochyby se k tomu zavázal. Upadl by v nemilost, kdyby nemlčel.

Šafář doufal, že je přivedl na takovéto myšlenky a v skutku se nemýlil. Sprostá čeládka mu věřila a pokročil u ní ve vážnosti, již velice byl žádostiv. Pacholci si šeptali: „Ten si to uměl předejít. Je správcova pravá ruka. Zajisté ho nebožka paní postavila do testamentu, aby ho dědicové nemohli vyhnat jako nás.“

Jen poklasný ho prohlídl a když odešel tváře se, jakoby ho v zámku bylo zapotřebí, vysvětlil pacholkům, že asi nikdo neví, co je v testamentu, poněvadž paní takových věcí před časem nevyzrazují. Vsa-dil by se, že ani správce testamentu nezná a třebas je tam vynechán tak jako oni.

Nový pán v Luštěnicích nebude se vázat na správce ani na šafáře a když se mu nebudou líbit, pošle je pryč a povolá si služebníků jiných od prvního až do posledního.

Byli by o tom ještě déle rozprávěli, kdyby se k nim byl nepřiblížil správce sám. Viděl je, že tu stojí zahálějice a volal již z daleka: „Do práce, lidé, do práce! Což myslíte, že nyní se založenými rukama můžete lelky chytat? Práce předchází. Nikdo ji za vás nebude konat. V tom se nestala žádná změna. — Kde pak je šafář?“

Oznámili mu, že se odebral do zámku. On se zlobil, že tam nemá co dělat a důstojnost jeho, již si právě byl vydobyl, zase podkopal. Museli ho rychle přivést a pak se každý chopil díla, jež byl odložil slyše umíráček. (Pokračování.)

Dopisy.

V Praze 2. ledna 1865.

(O papežské encyklice.)

Nejednou již zvonili nepřátelé naši umíráčkem papeži i papežství, považující a rozhlašující tichost v Římě za malomocnost, shovívavost za slabost. Ať pomlčíme o tom, že problašovávali papeže za nebožtíka, ale i papežství vyměřovali dny vezdejšího života. Konvenci čili umluvou mezi císařem Napoleonem a králem Viktorem Emanuelem vyměřeno panování hlavy Církve v Římě na dvě léta. Tak alespoň hlášáno v časopisech a to s radostí netajenou. Však kdykoli se zdálo, že jest nejhůře, že papežství dokonává, výhrůžkami a pletichami jsouc utlumen, pozdvihl pokaždé náměstek Kristův hlasu svého na obranu práva a pravdy, svět zvěděl, že papež v Římě žije a papežství že není pochováno. Tak i tentokráte. Již i věrní katolíci počali se obávat o sv. Otce. Rokování, kam se asi vystěhuje, až vojsko francouzské z Říma od táhne a piemontské tam vtrhne, jiní těšili se naději, že přijde pomoc buď ze Španěl, buď z Rakouska, což pak opět odvoláno. Zdálo se, že nyní jest nejhůře. A hle, tu z nenadání povzněl sv. Otec opět hlasu svého. Dne 8. prosince vydal tři listiny: okružní list k biskupům katol. světa, druhou zamítá a zavrhuje 80 bludných nauk novověkých a třetí prohlašuje na r. 1865 jubileum, které se celý jeden měsíc slaviti má.

Za našich časů staly se proslulými novoroční řeči císaře Napoleona v Paříži. Před každým novým rokem bývalo ticho ve světě politickém, s bázní očekávali národové, co promluví mocný vládce ve Francii, a co promluvil, hlášáno pak telegrafem,

písmem i tiskem do světa: Evropa se chvěla. A letos promluvil stříbrovlasý kmet v Římě, stísněný papež, a hle netoliko Evropa se otřásá, ale i všickni ostatní dílové světa. Papežství není pochováno, papež jest posud hlavou Církve po veškerém oboru země rozptýlené. On promluvil a zachvěli se trůnové, užasli národové. Kdo by se nepodivil té statečnosti sv. Otce, jenž po soudu lidském jsa v tísní největší neohroženě opakuje světoznámé slovo své „Non possumus, nemůžeme!“ Nemůžeme uznati za pravdu, co on sám a předchůdcové jeho za blud byli prohlásili. Nenít mezi 80 v dotčené encyklice uvedenými „bludnými a převrácenými“ naukami snad ani jediné věty nyní teprv odsouzené a zavržené, jestli to souhrn a opakování nauk dříve již odsouzených a zavržených. Na příklad uvádíme „tajné spolky.“ Z našeho „Blahověsta“ r. 1863. č. 26. str. 405—411. přesvědčí se každý, kolikrát a kdy byly Stolicí apoštolskou zavrženy a zakázány. Nyní stalo se to poznovu. To a podobné dotklo se mnohých. Odtud to zuření v jistých listech proti encyklice a papeži. Měli by to mít za zbytečné; nebo je-li to „poslední výkřik skonávajícího papežství,“ neuškodí jim. Je-li to ale výrok živé hlavy bojující církve, a jak jiní vykládají: protest proti snahám loupeživým a svatokrádežným, jež nauky zavržené zrodily, živi a podporují, věru, neměli by tomu překážeti. My zdržíme se všech úsudků, v pokoře uznávající soudcovskou pravomocnost nejvyššího biskupa, jemuž přísluší řídit a spravovati Církev Boží na zemi. Jako papež jinak mluvit ani nemohl a promluvil-li v čas, ukáže se brzy. Ano, ve Francii již se ukazuje. Jako prudký vítr vlny zkormucuje, pozdvihl hlas z Říma myslí lidských. Noviny zvěstují, že vláda uznala za prospěšné zakázati biskupům ohlášení okružního listu k biskupům a vět či nauk zavržených. Příčiny zákazu snadno se domyslíti. Věty zavržené jsou základ, na němž spočívá budova státního ústrojí ve Francii. Pohne-li se základy, otřese a ovíklá se i budova. Avšak idey či nauky ty jsou též výheň, v které se kuží šípy metané na papežství, jsou ohniskem útoků na víru a společnost křesťanskou, na Církev a její svatovládu. Na obranu Církve promluvil tedy papež. A to se mu vykládá na zlou stránku. Však on se nezachová, ať činí co chce, lidem, jenž na př. durdice se na zrušení klášterů v ruském Polsku pochvalu tleskají Viktoru Emanuelovi, že je zrušuje v Italii, doma zastávající zřízení federální žádají v Italii centralisaci, spojení všech území pod žezlem krále Viktora Emanuele atd. O nekřesťanech; protikře-

stanech a židech pomlčíme; těm se papež nikdy nezachová.

Na konec poukazujeme ještě na tu podivnou neshodu, že se zakazuje ohlášení papežské bully ve Francii, v té zemi, kde se zrodil a volný průchod měl rouhačný spis Renanův, v té zemi, odkud přicházejí k nám hanlivé spisy proticírkevní, romány protikřesťanské, spisy, jimiž se víra v Spasitele světa podkopává a lidu ze srdcí vydirá. Po Francouzích opičí se národové jiní. Však běda království, kde víra v Boha vymizela z mysli a srdcí! Kde není úcty k zákonům Božím, nebude úcty k zákonům světským, kde není lásky k Bohu, nebude lásky k bližnímu pro Boha, kde se boří oltář, neostojí trůn. A takovýto zlý osud abychom odvrátili od milé vlasti, na jejížto víru a poctivost útokem ženou tajni i zjevní nepřátelé, budeme s pomocí Boží hájiti pravdu, právo a spravedlnost i v tomto novém roce, vědouce, že *spravedlnost* zvyšuje národ, *hřích* pak bídné činí národy.

Z Michle u Prahy 1. ledna 1865.

(Jak možno uváděti zpěvy nešporní při odpoledních službách Božích?)

Již několikrát jsem vzal péro do ruky, abych na tuto otázku v Blahověstu odpověděl ze zkušenosti nabyté, ale vždy jsem je zase odložil. Jeť to věc velmi choulostivá, psáti o něčem, co jsme sami vykonali. Vzpomněl jsem si vždy na slova Pisma, že Pán Bůh vidí v skrytě, a že to byli fari-seové, kteří se ukazovali před lidmi, aby chváleni byli. Ale čta mnohé ty dopisy duchovních správců o zdárném rozkvětu služeb Božích po osadách, zaplesal jsem a k podobným činům byl jsem povzbuzen. A proč se tajiti? vždyť známo, že kněz musí býti duší osady, bez něhož se v tomto směru nic diti nemůže. Povzbuzován též pěstíteli církevního zpěvu, pokusím se tedy dáti odpověď na otázku svrchu položenou.

Že jest nešporní pobožnost krásná a vznešená, jakož i to, že Církev sv. si přeje, aby se zaváděla, o tom nebudu šířiti slov. Víť o tom každý kněz z diecesánské synody Pražské, a povzbuzuje k tomu důst. p. kan. Bradáč v předmluvě ku kancionálu. Zavádění nešpor usnadnil týž pan kanovník dvojím vydáním českých nešpor s notami pro zpěváky a bez not pro ostatní lid. Zbývá jen přání, aby jmenovaný křitel staročeských chorálů obstaral ještě jedno vydání nešpor, a to, — nelekejte se — frakturou! Mámt k tomu své příčiny. Starší lidé jsou zajisté nejpilnější navštěvovatelé služeb Božích, neumějí však latinkou čísti a proto nemají pro ně „Nešpory“ velké ceny. Při tomto, jakož i při ostatních vydáních

bylo by záhodno, aby slabiky, které změněným zvukem se pronášejí, větší literou tištěny byly. Na př.: „Rekl Hospodin ku Pá-nu mému, sed na *pra*-vici mé.“ Při žalmech, kde na jednu slabiku více zvuků připadá, mohlo by se spojení naznačiti kroužkem, jako: „Ů-slavovati budu Tebe Hospodine, z celého *srd*-ce své-ho: v radě spravedlivých i v *shro*-máz-dě-ní.“ Vele-důstojný pan vydavatel toto obě při dalším vydání nešpor učiniti přislíbil, začez mu již napřed budtež vroucí díky. Tím se zavděčí zpěvumilovným Čechům-katolikům a přispěje značně k rozmnožení slávy Boží po milé naší vlasti. Necht nikdo nenamítá, jako by se tím učení se nešporám stalo zapletenějším a těžším. Vlastní zkušenost každého o jiném přesvědčí. — Po této předmluvě k věci.

Uvedení nešpor dvě páky nadlehčují. První jest pan učitel se svými žáčky a žáčkyněmi, druhá několik mužů, kteří se mohou sestoupiti v sbor literátův. Povím, co jsem já učinil. *)

Především jsem v kostele oznámil, oč se jedná, vybízaje přítomných, aby se přihlásil, kdo by si chtěl Nešpory zaopatřiti. Kupců se přihlásilo dost. Hned pak se započala práce ve škole. Nejprv jsem žalmy předčítal. Dítky čtly se mnou. Každý měl tužku v ruce. Slabiku, která se změněným zvukem zpívá, si podtrhli, jako nahoře v příkladu uvedeno. Aby se pak lidem takto již připravené Nešpory do rukou dostaly, rozdál jsem všem ostatním školákům Nešpory k podtrhování. To byla první lecke. Po druhé skončiv vyučování sv. náboženství, vzal jsem housle do rukou, a začali jsme se učiti zpěvu žalmův. Pan učitel výdatně pomáhal. Mládeži české jest zpěv zábavou. Hravě naučili se zpívati žalmy. Měli z toho potěšení, že umějí zase něco nového. Ještě po cestě ze školy domů jsem mnohého a mnohou zaslechl, jak si cestou melodií žalmů bručeli. — Na to v neděli po ranních službách Božích pozval jsem si do fary několik mužů zpěvumilovných a horlivých, a začal jsem s nimi tak, jako dříve se žáky ve škole. Netrvalo to dlouho a již uměli zpívati všechny žalmy školní dítky a několik mužů. Dobrá to pomůcka, aby i ostatní lidé od nich se zpěvu přiučili. Lid náš bez toho lehce po jiných zpívá. Jindy zase jsme se naučili Antifonu Mariánskou na ten čas připadající. Aby i ostatní osadníci se jí přiučili, zpívala se po službách Božích nedělních a pak celý týden po mši svaté. Lid dával pozor, a

*) V Sedlčanech zpívají též české nešpory.

hnedle ji zpíval nejprv tiše a pak plným hlasem. Po požehnutí zdržel jsem všech přítomných v kostele, a pomoci vycvičených již školních dětí a oněch mužů naučili se všichni prvním pěti žalmům; pak též hymnu, připadající na budoucí neděli. V neděli jsme již místo požehnání měli *české nešpory*. Pan učitel zapěl antifonu a první sloku každého žalmu bez varhan, a v to vpadnul všecken lid zpívaje k hlasu varhan. Od těch dob, kdykoli připadá na budoucí svátek nějaká nová hymna, naučí se jí nejprve školní mládež a nadřečení mužové, zpívá se před službami Božími ráno i odpoledne v chrámu Páně, aby i ostatním lidem nápěv do paměti se vstípl, a tak zpíváme již každou neděli a každý svátek, až na některé výminky, české nešpory ke cti a chvále Boží a k radosti naší duchovní. Za krátko tomu bude rok, co se cvičíme v této právě církevní pobožnosti odpolední a pak přestane všechna práce, a strom dobrý ponese již bez velké práce ovoce dobré. Mladý stromek vyžaduje sice mnoho péče, košatý však strom jen nepatrného ošetřování. Pán Bůh, který dal vznik, dá i setrvání. Kdo v dobrořečení seje, v dobrořečení i klidí. Ostatně není ani ten, kdož rozsívá, něčím, aniž ten, kdo zalévá, ale Bůh, jenž dává vzrůst, jemuž za to buď chvála! — Při jisté příležitosti se mně namítalo, že není dobře, aby se nešpory tak často zpívaly, poněvadž lidé v čtení nezběhlí, se tím připravují o odpolední pobožnost, a je-li křesťanské cvičení, že v zimě to velmi dlouho trvá. Mne to poněkud znepokojovalo. Učinil jsem tedy zkoušku. V adventě jednu neděli jsem oznámil, že po křesťanském cvičení bude požehnutí místo nešpor. Skutečně jsem se domníval, že přijdou do kostela lidé, kteří nešporami byli v pobožnosti zkracováni. Jaké bylo však mé podivení, vida kostel na polo prázdný! Od těch dob zpíváme pokaždé, když se nekoná zvláštní nějaká pobožnost, nešpory, a kdo „Nešpory“ má, neopomene dostaviti se do kostela, a již nemám strachu, že někoho připravím o duchovní užitek. Není to ani kouzlo novoty, co by křesťany lákalo, jelikož se nešpory bez mála již rok zpívají, a návštěva chrámu Páně neochabuje. Zvítězily nešpory vnitřní svou cenou, rozmanitostí a krásou slov i nápěvů a významným uspořádáním, čemuž se beztoho i nepřátelé Církve katolické při všech našich obřadech obdivují. — Ano i sbor oněch mužů, ačkoli jich shledávání bylo těžké, se nerozprehnul, ale brž dospěl tak dalece, že již podáme k nejdůst. arcib. konsistori žádost o potvrzení stanov spolku literátův. A proto tedy jen

trpělivost a trpělivost! V ostatním Pán Bůh pomůže.
Ferd. Lehner, administrátor.

Od Nových Dvůrů dne 3. ledna 1865.

(Pohřeb p. hrab. Jind. Chotka. — Návraty do Církve.)

Živo a veselo bylo v Nových Dvůřích dne 19. a 20. října za příčinou stoleté památky držení panství N. Dvůrů hraběcí rodinou Chotkovskou; — živo, a však smutno, velmi smutno bylo tam dne 27. prosince, neboť toho dne přivezeny sem byly tělesné ostatky dne 24. prosince v Praze zesnulého vys. urozeného p. Jindřicha hraběte Chotka, pána milostivého, dobrodince štědrého, lidumila šlechetného, muže nábožného aby v rodinné hrobce k slavným otcům uloženy byly. — Dojemné to bylo okamžení, když sem ve tři hodiny s půlnoci mrtvola vzneseného pána přibyla, a my ji při velebném hlaholu zvonů a září četných pochodní ve farním chrámu sv. Anny složili, tu zachvělo se bezděky hlubokým žalem srdce všech přítomných. — Skvělý pohřeb se odbyval v 10 hodin, u přítomnosti vznešené hraběcí rodiny, a vysokých přátel a hodnostářů, c. k. úředníků, zástupců a deputac, hraběcích pánů úředníků a nepřehledného množství lidu. Pohřební řeč na základě slov Spasitelových: „Kdo věří ve mne, byt pak i umřel, živ bude“ — měl místní p. farář Fr. Hanuš, a když zavadil o lásku, dobročinnost, štědrotu, pokoru, zbožnost a šlechetné srdce v Pánu zesnulého, nezůstalo oka suchého, hlasitý pláč se rozléhal prostorem chrámovou. — Smuteční obřady konal veled. p. vikář K.-Horský, Jos. Peřina, jemuž 14 kněží přísluhovalo. Rakev skvostně ozdobenou a hr. znaky ověšenou nesli střídavě pp. úředníci, myslivci, lokajové a měšťané. Kudy se průvod bral, vlály s věží a z domů černé prapory. Na štědrý večer dokonat ten štědrý pán, Bůh odplatí štědrě štědrotu jeho v slávě své, ať odpočívá v sv. pokoji!

Od mrtvých obraťme se k živým. Čím více se sv. Církev za našich neblahých dnů jizlivými spisy przní, čím více se našemu posud nezkaženému lidu mizerné škváry, které se nyní ve fabrice špinavé špekulace jen jen rojí, vnućují, aby v něm účtu k náboženství katolickému a sluhům jeho podkopaly a srdce jeho otrávil: tím více se těšíme a radujeme, vidouce, že přes to všecko chrámy naše nepustnou, láska k Bohu a jeho sv. Církvi nestydné, nýbrž že lid tím více k ní lne, ji hledá. S potěšením ti, milý Blahověste, oznamuju, že v Záboří opět tři nové údy do lůna sv. Církve přijali způsobem slavným, totiž dne 20. listopadu, 14. prosince a 1. ledna. Všickni tři skládali veřejně vyznání víry a v hlu-

boké pokoře přijali právě Tělo Pána našeho Ježíše Krista, ten chléb živý, který s nebe sestoupil, což způsobilo pohnutí veliké. — Ať se čest a chvála Boží množí, ať se šíří království Boží na zemi! *) V. V.

Kronika.

Z Prahy. Po hodech vánočních měli bychom psáti o hodech, jež připravila láska a štědrost křesťanská v den štědrý chudým dítkám v opatrovnách, ústavěch a ve školách. Nemáme však místa k vypsání všeho toho, co učinila tu jednota sv. Ludmily, tam spolek k blahu opuštěných dětí, co přátelé maličkých v opatrovnách a sirotků. Bylo toho mnoho. V opatrovně na Hrádku svěřené péči Školských sester nebyl prý štědrý den nikdy tak štědrý jako právě minulý. Podobně chváleno i ústavů jiných. Vitáme v zjevu tomto obrat k lepšímu, pravý pokrok u víře, která se dobrými skutky osvědčuje. Jako za minulých let pocítil i letos tyto hody maličkých, čili jesličky a vánoční stromky přítomností svou J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup rozdávaje vlastní rukou štědré dárky, v čemž mu ku pomoci byla vznešená chof J. Exc. p. místodržitele, jenž též přítomen byl, jakož i starosta měst Pražských, členové vys. šlechty a měšťanstva, pánové i paní, co údobě rozličných těch spolků a jednot.

— Nejdůst. pp. biskupové církevní provincie České vydají pastýřský list v příčině sv. Otce.

— J. Sv. papež Pius IX. povolil, aby se památka bl. *Kanisia* konala v Čechách d. 17. dubna „ritu semiduplici.“

— Koncert k prospěchu obnovy chrámu sv. *Vítského* d. 18. prosince uspořádaný vynesl 542 zl. 55 kr. r. č. Sál na Žofíně byl k tomu účelu zdarma propůjčen, ohlášení, programy atd. dal darem p. B. Stýblo, úd jednoty.

— Jako vloni jest i letos podzemní kaple Betlémská na *Karlově* otevřena od hodů vánočních až do svátku Očišťování Marie Panny. Ke mši sv. všedního dne a k požehnání v neděli a ve svátek bývá slavně osvětlena.

— Vyvedení maleb na obmítce (al fresco) v presbyteriu chrámu *Karlinského* svěřeno jest malíři p. Trenkwaldovi.

— Mezi inseráty „*Národu*“ čís. 3. nalezá se „Provolání k vznešené šlechtě a spanilomyslnému obyvatelstvu král. hlavního města Prahy“ vydané od výboru, jenž si obral úlohu důstojně opravití hořejší část zvonice při kostele sv. *Jindřicha* na Novém městě Pražském. Laskavé

příspěvky přijímá pokladník výboru p. Martin Kubásek č. d. 1272—II.

— V den sv. Jana Evang. přijal v kostele sv. Karla Bor. *křest svatý* dospělý žid, jenž se čítá mezi vzdělance.

— *Z Holešovic.* Jak lonského roku tak i letos byla chudá školní mládež naše na štědrý den šatstvem, obuví, papírem, vánočkami a ovocem podělena. Devatenáct párů střevíců a několik knih papíru koupeno z výnosu besedy ku prospěchu školní mládeže Holešovické dne 22. října m. r. odbyvané; ostatní dárky přispěli vel. p. katecheta Ant. Malec a školní dohlížitel p. Ignác Böhm. J. Kr.

— V *Pičíně*, vikariatu Příbramského, konala se *misie* co příprava k hodům vánočním. Přijímající Tělo Páně bylo 2200. Farní osada tato čítá katol. duší 2150. Slovo Boží hlásali a sv. svátostmi přisluhovali tu kněží z kongregace nejsv. Vykupitele pp. Mastalř, Krutil, Ondroušek a Rychtářský.

— *Ze Spáleného Poříčí.* Již po čtvrté ráčil letos vys. důst. p. probošt kapitolní *Mikuláš Tomek*, co bývalý děkan kapitolní, 200 zl. r. č. na potřeby chudých školních dětí panství Spáleného Poříčí darovati. Na den jmenovin vys. důst. dárce byly chudé dítky šatstvem neb obuví podarovány. Radost zářila poděleným z očí; a jsem ujistěn, že mnohý „*Otče náš*“ za časné i věčné blaho vys. důst. dárce k trůnu Nejvyššího zalétá. F. P.

— *Z Chebu* přijmete radostnou zprávu, že ve františkánském chrámu Páně od měsíce listopadu m. r. se české služby Boží každou neděli a každý svátek rádně odbyvají. V 7 hodin bývá české kázání, po něm mše sv. a odpoledne o 2. hod. české požehnání. Náš český lid, jehož tu ne jen služebního, alebrž i za příčinou stavby železné dráhy velké množství jest, s radostí chvátá, aby slova života věčného v mateřském jazyku slyšel. Chrám Páně bývá naplněn. Němci s podivením poslouchají krásné české zpěvy. Konání českých služeb Božích v Chebu jest odpověď na žádost, kterou, jak jste oznámili, podali Čechové zdejší J. Emin. nejdůst. p. kardinalu arcibiskupovi. K jeho rozkazu poslal sem důst. p. provinciál řádu Františkánského kněze českého jazyka mocného, p. Antonína Neumaira, kterýž s velikou láskou a horlivostí našemu lidu posluhuje svatými Svátostmi. X.

— *Z Budějovic.* Infulovaný prelát při metrop. chrámu sv. Štěpána ve Vidni, dp. Jos. Holzinger, daroval 2100 zl. v dlužních úpisech státních na zřízení místa pro jednoho chovance v chlapeckém semináři zdejším.

*) Též na farní osadě Vyšerovické navrátil se do lůna sv. Církve jeden vážený rolník.

— V listopadu t. r. bude slaviti piarist-ský kostel v *Budějovicích* 700letou památku založení svého Přemyslem Otokarem II.

Z Vidně. Dne 22. pros. skončil v Pánu arcikníže *Ludvík Josef*; nar. 13. pros. 1784. — Ve Vidni zabaveno bylo číslo jednoho denníku pro články „Papežská bulla,“ jenž obsahuje urážku státem uznané náboženské společnosti, t. j. Církve katolické. — Svobodomyšlný otec „náboženského ediktu“ p. dr. Mühlfeld vznesl prý ve sněmovně otázku k statnímu ministru, kterak se zachovají zamýšlí cíř. vláda naproti encyklice.

Z Krajińska. Lublaňská kapitoli děkan dr. Pogacar navrátil se šťastně z pouti své do Říma. V „Danici“ uveřejnil vypsání cesty své. — Též nejdůst. p. biskup Džakovarský Jiří Strossmayer přibyl již z Říma do sídla svého k radosti duchovenstva i lidu, od něhož nadšeně byl vítán.

Z Ruska přicházejí zprávy smutné, tak že se zdá, jakoby se nejednalo jen o potlačení Poláků, ale i o vyhlazení náboženství katolického.

Z Říma. O slavnosti Narození Páně sloužil sv. Otec v chrámě sv. Petřském slavnou mši sv. Pevný jeho krok a jasný hlas svědčil o dobrém zdraví. Po mši sv. přijal obvyklá blahopřání sboru kardinálského. V odpovědi své řekl též následující slova: Dlouho-li hrozná tato zkouška trvati bude, nevíme; ale by mi mělo popřáno býti, ty řetězy, jimiž poznovu sevřiti chtějí nástupce Petrova, uzříti zdrcené a proměněné v pouta lásky a uctivosti k této svaté Stolici; by mi mělo býti dáno vidětivítězství pravdy a spravedlnosti, a bohaprázdnost a lež svrženou do propasti, kam náleží, zapěl bych vesele chvalozpěv Simeonův volaje s ním: „Nyní, o Pane, propustíš služebníka svého v pokoji!“ — Tu počal se jeho hlas pohnutím trásti, oči jeho i všech přítomných naplnily se slzami. Po chvíli zmužil se, domluvil, udělil požehnání kardinálům, přistojícím prelátům i všemu množství a navrátil se do Vatikánu. — Odpovídaje k novoročnímu přání francouzského generála Montebello řekl sv. Otec, že neustane modliti se za ten katolický národ (francouzský), za císaře, císařovou a ten rod, aby Bůh všem popřiti ráčil „potřebného osvícení.“

Z Ameriky došla nás žalostná zpráva. Theologický seminář „of our Lady of Angels“ v *Buffalo* lehl dne 5. prosince popelem. Přes 300 studujících ze všech končin státu bylo v semináři, všichni se zachránili, až na jednoho, jenž v plamenech zahynul. Jmenuje se Hopkins rodem z *Brooklynu*. Všem chovancům poskytnul přístřeší Mr. De Camp, majitel hostince.

Literní oznamovatel.

— „*Renan a pravda*“ čili úvahy o knize Renanově: „Život Ježíšův.“ Sepsal *Václav Štulc*, sídelní kanovník starobylé kolleg. kapitoly na Vyšehradě. V Praze 1865. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse. Stran 176. — Jeť to na základě přesně vědeckém zpracované posouzení a odsouzení spisu francouzského nevěrce. Pan kan. Štulc rozdělil spis svůj na šestero částí: I. Ježíš Kristus u Renana (stručný obsah knihy Renanovy); II. Renan a křesťanství; III. Renan a božství Kristovo; IV. Renan a zázraky Kristovy; V. Renan a věda; VI. Renan a pomocníci jeho. Tato jádrná kritika útržek Renanových bude zajisté vítaná vel. duchovenstvu; ale spravedlnost žádá, aby tuto nestranou odpověď také četl každý, jenž byl dříve četl knihu Renanovu. Části I—IV vynášy jsou z „Časopisu katol. duchovenstva“ ovšem místy zkrácené a místy doplněné. Nejvíce rozšířeno jest zajímavé pojednání „Renan a věda.“ Novým přídatkem jest rázná a vážná rozprava „Renan a pomocníci jeho.“ Tuto knihu svou věnoval p. spisovatel vys. důst. p. Jakobu Beerovi, velmistru ryt. řádu křižovníků, inful. prelátu v království českém atd. „svému před lety na fakultě filosofické a theologické laskavému a zasloužilému učiteli,“ jenž d. 27. t. m. slaviti bude 25letou památku zvolení svého za velmistra.

— „*Perly nebeské*“ čili podobenství a propovědi Páně. Sebral *Václav Štulc*, sídelní kanovník starobylé kollegiatni kapitoly na Vyšehradě. Tisk a náklad kněhtiskárny dr. Ed. Grégra. V Praze 1865. Stran XII a 160. Vydaní skvostné. Věnováno „spanilomyslné a šlechetné paní Marii z Palackých Riegrové upomínkou na posvěcení chrámu Páně v Karlíně dne 18. října 1863.“ Složitý básník podává v sličné této knížce 60 větších a menších částek, vynatých z evangelií. Snesena jsou tu především překrásná podobenství, kterýmiž náš Mistr nebeský znázorňoval vznešené zásady království a zákona svého. Půvabné obrazy tyto předkládaje řečí vázanou, hledát, kde toho potřeby bylo, opatřiti je žádoucím výkladem. V obojí příčině šlo mu o to, aby se božské pravdy objevily v libezné formě a tudíž obzvláště mladému věku snáze zůstávaly v živé paměti a v čilém srdci hlouběji se zakořeňovaly. Předložená podobenství protkána jsou vybranými propovědmi a krátkými naukami Kristovými. Takovou měrou doplňují a vysvětlují se pravdy podávané v podobenstvích. Všude o to vedeno péčí, aby, pokud lze bylo, pravdy Kristovy pronášely se též slovy, vykládaly se pomysly a výroky Kristovými. Tolik z předmluvy. Čtenářům našim poněkud známá jest zdařilá práce tato z podaných lonského roku ukázek, k nimž svým časem jednu druhou přičiníme.

— Česká knihovna k. arcib. semináře Praž-

ského přistoupila k „*Dědictví Maličkých*“ v Hradci Králové. Správa D. M. odeslala diplom č. 20.724 a kromě příslušných dvou knížek též všechny ostatní Dědictvím tímto vydané spisy zdarma „v té naději, že co nyní ústav daruje, bude mu horlivostí nastávajících dělníků na vinici Páně vynahrazeno.“

— Nákladem knihkupectví B. Stýbla vyšly: „*Blahořečenky*.“ Původní český Gratulant pro mládež. Sepsal Václav A. Crha. Kapesní formát, stran 44. V předmluvě čteme: „Když reformační Lutrovou se bylo po celém Německu upustilo od ctění svatých a světic Božích, pozbyl svátek těch svatých důležitosti a přestalo se přátí k jmenovinám na den svátku sv. patrona. Němci si nahradili tu ztrátu gratulacemi k narozeninám. Jelikož však u nás není příčiny, abychom opouštěli od památného dne jmenovin, v kterýž den celá církev katolická a jakž věříme i celá nebesa slaví památku občana nebeského, — a poněvadž dále není ani u nás ve zvyku, aby se i na narozeniny i na jmeniny gratulovalo: bylo by slušno, abychom my Češi setrvali při jmeninách, abychom slavili ty dny, které staročeši slavili. . . Ani církev katol. neslaví narozeniny svatých a světic Božích, vyjímajíc jen narození Páně, narození Panny Marie a sv. Jana Křtitele.“ Spisek obsahuje blahopřání novoroční, ku jmeninám, vánoční a školní před zkouškou a po zkoušce. — Tímžtéž nákladem vyšel: „*Sirotek*“ aneb: „Nechte maličkých přijíti ke mně.“ Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování G. Nieritze vzdělal Josef Pečírka. S obrázkem, stran 120.

— Z schematismu: „*Familiae clericorum regularium scholarum piarum provinciae Boemiae, Moraviae et Silesiae pro a. schol. 1865*“ vyjímáme: Řád piaristický čítá v Čechách 11 kolegií a 2 residence, na Moravě 7 kolegií a 2 residence, ve Slezsku 2 kolegia. Členů čítá 228, mezi nimiž 129 kněží. Nejstarší kolej jest Mikulovská na Moravě založená r. 1631 od kardinála biskupa Olomúckého, Františka knížete z Dietrichsteinu. V Čechách jest kolej nejstarší Litomyšlská, zal. r. 1640, nejmladší residence Berounská od r. 1773. Žáků měl řád na školách svých na konci min. roku 9341. Péči nynějšího zasloužilého provinciala dr. Vavřince Zinka otevřeny jsou opět opuštěné koleje v Ostrově a v Doupově a při koleji Pražské přistaveno během minulého léta třetí poschodí.

— „*Knihopisný Slovník česko-slovenský*“ ukončen jest sešitem *sedmým* (Vinohorský—Žvejkal). K titulu a předmluvě připojeny jsou „nejpotřebnější opravy a dodatky.“ V důtklivém „připomenutí“ líčí vydavatel, vel. kněz Fr. Doucha, potřebu tohoto vzácného díla, smutné zkušenosti své, jenž „od skladu ke skladu choditi a po nově vyšlých spisech mnohdy pracně se píditi musí“ a touto nevšímavostí pp. nakladatelů nově vyšlých spisů odráží výčitku některých

posuzovatelů, že „*Knih. Slovník*“ jest neúplný. Na konci vzdává díky oběma svým součastníkům, pp. Fr. A. Urbánkovi a Jos. Al. Dundrovi za vydatnou pomoc a přispění. „*Knihopisný slovník*“ schvalujeme všem knihovníkům, knihkupačům, čtenářským spolkům a milovníkům literatury. Veškerý další opravy, dodatky a vůbec bibliografické příspěvky přijímá p. Fr. A. Urbánek v knihkupectví: I. L. Kober.

— „*Přehled pevnin zemských*“ se zvláštním ohledem na jejich fysikální poměry. Pro školu a dům vzdělal Karel Bor. *Císař*, bisk. vikář a školdozorce, farář v Mirovicích. V Praze 1865. Nákladem vlastním. V komisi u H. Dominikusa. Věnováno panu Karlovi osvěcenému knížeti ze Švarcenberku. Spis tento sloužiti má co rukověť k zevrubnějšímu poznání pevnin Starého i Nového světa. Na ukázkou podáváme z §. 32. „*Obyvatelstvo Evropy*“ následující slova: „V náboženském ohledu dělí se Evropa na římsko-katolický Jiho-západ, řecko-katolický Východ a protestantský Sever (obmezený skoro na germanskou Evropu), tak že se toto rozdělení poněkud blíží rozdělení národnímu. Katolíků je 136 mil., protestantů je 60 mil.; a církev pravoslavná má 50 mil. (nejvíce v Rusi). Mimo to je ještě 5 mil. muslimů v Turecku, 3 mil. Židů po celém téměř dílu světa rozptýlených; a konečně 1 mil. pohanů (u Loparů a jiných kočovníků) v severní Rusi.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Müller*, prvofarář Ošelinský na odpoč. ve Stříbře dne 15. prosince (nar. 24. břez. 1792, kněz od 15. srpna 1819);
- p. Jan *Zvík*, k. arcib. vikář a školdozorce střidnictví Česko-Brodského, farář v Břiství, 1. ledna, (nar. v Kolíně 12. pros. 1816, kněz od 2. srpna 1840).

Vyznamenán jest:

- p. Mikoláš *Negrelli*, řed. priv. knihovny J. Vel. císa. Ferdinanda I. jmenován k. arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Ponc*, admin., za faráře v Hrušicích;
- p. Jan *Šrámek*, lokalista v Makové, za administrátora do Rostok;
- p. Felix *Bíca*, koop. v Hbitech, za administr. do Makové;
- p. Julius *Beck*, kapl. v Hrádku, za kapl. do Staré v Lomnice hrabství Kladském;
- p. Jindřich *Scholz*, kapl. v St. Lomnici, za kapl. do Habelschwerdu tamtéž, a
- p. Josef *Ardelt*, neom. za kapl. do Ebersdorfu.

Uprázdňené místo:

- Maková*, lokalie patron. p. Jana bar. Hennigera z Seeberg-Godardu od 21. prosince.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Čána*, farář v Přelouči, dne 14. prosinse (nar. v Oustí 8. dubna 1798, kněz od 3. září 1826);

p. Anselm *Settmacher*, kněz ř. sv. Benedikta, Martinkovický kaplan, v Broumově 24. pros. (nar. v Broumově 7. května 1832, kněz od srpna 1856).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Theodor *Dobruský*, koop. v Třeboníně, za faráře do Oumyslovic;

p. Jan *Schembera*, koop., za administratora v Bernartčích (Bernsdorf);

p. Frant. *Jezbera*, kaplan, z Ledče do Světlé;

p. Frant. *Mokříž*, kapl., za administ. v Přelouči;

p. Adolf *Straka*, koop., za adm. v Oubislavicích;

Uprázdnené místo:

Přelouč, fara patron. úvēr. ústavu od 15. pros.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Matěj *Porák*, prvofarář Oslavský na odpč. d. 29. listopadu 1864 (nar. 17. ledna 1790, kněz od 11. srp. 1815);

p. Bernard *Christelbauer*, osob. děkan v Kardaš. Řečici, 17. prosince (nar. 12. srpna 1793, kněz od 24. srp. 1822) R. 1863 vykonal pouť do Jerusalema; viz „Blahověst“ r. XIII. str. 352: Dopis z Kardašovy Řečice.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Královec*, farář Třebnický, za faráře v Mělnicích;

p. Jan *Brdlík*, far. Dlažďovský, za faráře v Hošticích;

p. Damian *Šimůnek*, kaplan v Sobotce (diec. Litoměřic.) za faráře v Choustníku;

p. Jan *Pravda*, kapl. za administ. v Deštně;

p. Jan *Muchka*, kapl., za admin. v Kardaš. Řečici;

p. Jos. *Peške*, kapl. v Horšovu Týně, za administ. do Třebnic;

p. Karel *Kotrbelec*, administ. v Mělnicích, za administ. do Dlažďova.

Uprázdnená místa:

Třebnice, fara patron. kníž. Trautmannsdorfa, a *Dlažďov*, fara patron. nábož. matice, do 1. února;

Kardašova Řečice, fara patron. studij. fondu do 10. února.

Listárna redakce.

Milodary. 1) Halíř sv. Petrský. Vp. J. Pokorný, kapl. v Březnici 4 zl., Ignac Paták, exposita v Malíně 50 kr. a 1 stříb. dvacetník, I. B. z S. 1 zl., J. L. D. 1 zl.; Z O. n. O. 1 zl., Valentin Sentenský, zám. kapl. v Slez. sku 2 zl. (Bude pokračováno.)

Všech pp. čtenářů našich, kdož předplácejí na *půl* roku s zásilkou po poště neposlali 1 zl. 55 kr., žádá expedice o doplacení. Nelze upustiti od ceny nejnižší ani se smlouvati.

p. M. Vojt. uč. v Ješ. doplatí 25. kr.

p. Jan Pol. v N. Vsi v Dol. Rak.: Kub. dal za Vás do Děd. jen 5 zl. „Blah.“ odesíláme. Důvěru za důvěru!

dp. J. L. D. O slíbené prosíme. Posud ani slova v známé záležitosti.

Do Říma: „Encykl.“ podnes nemáme.

Do Litoměřic: Stane se, jak žádáte.

„Lilie Litomyšlské“ uveřejníme, též „O pokroku“ svým časem „O Sázarě“ v letě.

p. L. Sch. v Innsbuku: Uveřejníme.

Našim přátelům a příznivcům.

„Blahověst“ na této nové, *patnácté* pouti své po vlastech česko-slovanských bude opět přinášeti:

- I. na neděle a svátky církevního roku homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních Církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníkův křesťanských, poučné obrazy z dějin Církve katolické, obzvláště mezi národy slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misionářů katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst, drahých srdci katolickému;
- VI. *povídky* a obrazy z života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. *dopisy* a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníkův;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa, Vojtěcha a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech diecézí českých.

Žadající usnadnění žádoucí rozšíření *Blahověsta* ponecháváme i oblíbený formát i cenu nejnižší, udanou v čele tohoto listu. — Zroste-li počet předplatitelův, zvýšíme i počet *příloh*.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví

H. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedozlá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34)

Neděle Devítník.

Řeč sv. Petra Chrysologa.

Bl. apoštol Pavel nejen zákonem Božím ale i příkladem synův tohoto světa nás ponouká, bychom všichni přičinili úsilí k sebrání koruny nebeské slávy. Teď právě slyšela jest Láska vaše řeč apoštolovu: „Zdaliž nevíte, že kteříž v závod běží, všickni sice běží, ale jeden bere základ? Tak běžte, abyste dosáhli“ (I. Kor. IX. 24.)*

Hleďte, ač mnozí v závod běží, přece toliko jeden bere základ, kdo totiž nejlépe běží. Podobně mnozí sice na závodě všudejšího života běží, ale jeden bere korunu. Běží Židé dráhou Zákona svého, běží mudráci na honech mudranství, běží kacíři po rejdišti evangelia zkriveného, běží též katolíci přímou cestou přesného učení Kristova:

*) Řecký dřevní národ slavil veřejné hry závodní, o kterých mužové hbitost a sílu těla svého lidu na odív ukazovali. Sv. Pavel (I. Kor. IX. 24—25) činí zmínku jen o dvojím způsobu takových her, totiž o běhání honem a potýkání-se pěstmi. Běhounové neb rychlíci počali, když znamení dáno, běžeti po dražišti (závodě) dráhou vytknutou k cíli uloženému, a kdo z nich nejprve doběhl cíle, sněhl s něho odměnu vítězi přichystanou — věnec (korunu) uvitý z ratolisky olivové, dubové aneb jiných dřev. Délka dráhy vyměřena s hon (stadium), t. j. 125 kroků. Kdož v divadle pěstmi o závod bojovati chtěli, chystali se k tomu pod správu mistra ve zvláštní cvičirně. Byloť jim všeho rozkošného ozeleti, čímž tělo bujní a slabne. Stravování bývali hubeně sušenými fíky, ořechy a sýrem vodou zředěným, pakli masem, tehdy nejlustším bez koření. Vína piti nesměli. Měli tvrdě ustláno a zvykali zimě i parnu. Ruce a ramena jejich byly ovázány řemením olovem podšitým, jímž při evku sám sebe každý ze sucha bil a tiskal, aby pak soupeřových ran tuze necítil. Odměnou vzal vítěz marnou divákův pochvalu a dotčený věnec či korunu.

leč z těchto všech závodníků jenom jeden bere korunu — lid katolický, jenž na závodě víry kvapí ku Kristu, aby doběhna cíle vzal palmu nesmrtelnosti a korunu. Židé, mudráci a kacíři nadarmo v závod běží, cestu víry pravé pomíjejíce. Což prospěje Židům Zákona ostříhání, ježto Krista, všeho Zákona pána, nechťejí znáti? A mudrákům zdali spomohou vtipné nálezky světského mudranství? Ryzí moudrost, moudrost Boží jestit Kristus Pán, této pak moudrosti, jež nemámí pozlátkem ozdůbek řečnických, poznati lze pouhou srdce věrou.

Co získají kacíři jizlivým bludů vyznáváním, postův šetřením i almužen udělováním? Běží, běží, ale koruny, ku které zpřima nesměřují, ovšem nedoběhnou, poněvadž krivá jich víra milosti pravé víry zúčastněti nezasluhuje, jakž tomu zřejmě učí apoštol, řka jinde: „A kdybych rozdal na pokrmý chudých veškeren statek svůj a vydal tělo své k spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi to neprospívá“ (I. Kor. XIII. 3.) Ovšem že nemá lásky aniž miluje Krista, kdož Kristu zcela nevěří! Hodně tedy doložil apoštol, vece: „Tak běžte, abyste dosáhli.“ Pročež jest nám v závod běžícím nevyhnutelně třeba: učení Páně pravé a plně věřiti, přikázání Božích ostříhati a skutků spravedlnosti prokazovati, nebt po této jen dráze dostihneme koruny věčného života.

Rád téhož usilování potřebného ukaže nám apoštol hned níže v podo-

benství: „A každý, kdo o závod bojuje, ode všech věcí se zdržuje; a oni zajisté, aby porušitelnou korunu obdrželi, my pak neporušitelnou.“ (I. Kor. IX. 25.) Znamenej, kterakým nás příkladem apoštol rozněcuje k horlivému dobývání zaslíbené koruny nesmrtelnosti. Pěstníci, vítězství žádostiví, některých se pokrmů zdržují, střídme piji a úzkostlivě štítí se dočinu plzkého, tak že ani vlastních žen svých nepožadují, za jisto majíce, by jim v závodní bitce nebylo lze zvítěziti, leč hbitou silou těla čistého. A za tolik pernou práci svou — jakouže berou oni odměnu? Věnc laciný, porušitelný! — Ježto pěstníci k vůli věnci vadnoucímu na takové ondání se spouštějí: nesluší-li nám podnikati práce kterékoliv k zasloužení koruny života věčného, již nám Bůh v odměnu nebeskou zaslíbiti ráčil?! —

Nutnotě nám, bojovati boj, tuhý boj: potýkání naše — s duchovními zlostmi, s ďáblem i anděly jeho; bitva naše — s nespravedlností, bezbožností, zlostí, nečistotou a s rozličnými hříchy v nadami. Zvítězíme-li bojující, korun vezmeme tolik, kolik nepravostí potře- me. Veliký jest boj, při němž býváme učiněni divadlem Bohu a Jeho andělům; vítězstvím na zemi uchvacujeme klenot hrdinství na nebi. Ejhle! mučenici svatí, statečně bojující, přemohli jsou hříchy anobř i smrt, začez také vzali odměnu nesmrtelnosti. Týž ale boj nejprve Pán a Spasitel náš bojoval a zvítězil, nám samým k příkladu boje a vítězství.

O tom s vámi jednáje, osévám srdce vaše jakoby radlem spravedlnosti rozbrázděné semenem boje dobrého. Nuže, zachovávejtež si slova Božího mnou v srdce vaše vsaté, aby se ujalo i zelenalo. Bůh pak navštívě vás, svlažuj srdce vaše rosou své milosti a dejž zrůstu, tak abyste ze snopků zásluh kliditi mohli užitek stý! — —o—

Paběrky.

Prst Boží tobě kyne. Jdi, kam tobě kyne! — Ty nejdeš? — Tu prst Boží tobě hrozí. Obrát se! — Ty nechceš? Neobrátiš-li se, přestane prst Boží tobě kynouti i hroziti a vykáže ti místo na levici. J. K.

Staré a nové pohanství.

Od Fr. Muslla, kooperatora v Hrubém Jeseníku.

Člověk jediný z pozemských tvorů je schopen, aby poznal Boha, stvořitele svého, svůj původ, svou přirozenost, svůj účel i úkol. Té známosti ale potráceli lidé záhy po vyhnání prarodičů z ráje. Zapominajíce na jediného pravého Boha vymýšleli si bohy mnohé, jimž přikládali moc a působnost obmezenou ba i hnusné ohavnosti. Rovněž o přirozenosti a konci člověka smýšleli bludně. Zbloudilcům těm říkáme *pohané*. Je jich posud mnoho po oboru zemském v krajích, kam pravda náboženství křesťanského ještě nevnikla neb přijata nebyla. Avšak jsou pohané netoliko v dalekých krajích, v cizích dílech světa, alebrž i blízko, uprostřed nás. Jsou lidé, kteří sice počtení jsou mezi křesťany, ale o Bohu a tvorech jeho smýšlejí zcela jinak, než jak učí náboženství křesťanské. Jsou křesťané toliko dle jména, životem však pohané. Toto pohanství nazveme *novým* na rozdíl od onoho, které s náboženstvím od Boha zjeveným se nesetkalo a to pojmenujeme *starým*. Nebude snad nevhod, když obě vespolek porovnáme.

Příčinu a povahu původního pohanství udal sv. Pavel těmito slovy: „Protože poznávše Boha neoslavovali jako Boha, aniž Mu děkovali, ale marní učinění jsou v myšleních svých a zatmíno jest nemoudré srdce jejich: nebo pravice se býti moudrými, blázny učinění jsou. A změnili slávu neporušitelného Boha v podobenství obrazu porušitelného člověka i ptactva i čtvernožců i plazův.“ (Řím. I. 21—23.) Z počátku tedy byl to trest Boží, že lidé ztratili pravdu, kteréž si nevážili. Od té vzdalovalo se potomstvo vždy více, avšak již nikoliv svou vinou, nýbrž neštěstím, žalostným dědictvím, jež jim zůstavili předkové. Dopustil Bůh, aby lidé tak daleko zbloudili, a to z té příčiny, aby poznali, kam dojde člověk, následuje-li jedině svého smyslu a nemá-li vůdcem Boha; aby tím vroucněji roztoužili se po pravdě, a až tato z nejtemnějších mrákot bludů jasně zasvitne, jí z celého srdce si vážili: „Zavřel zajisté Bůh všecko v nevěře, aby se nade všemi smiloval.“ (Řím. XI. 32.) — I nyní trestá Bůh poblouzením ty, kdo Jej povinně ctíti se zpěčují a Jeho rozkazů si neváží. Trestá tím tělesnou rozmařilost, jakž sv. Pavel tvrdí: „Tělesný člověk nechápe těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího, nebo bláznovstvím jsou jemu, a nemůže jim rozuměti, protože mají duchovně posuzovány býti.“ (I. Kor. II. 14.) Týmž trestem ponizuje Bůh pýchu, kteráž všecko svým rozumem

chce vystihnouti a vědomosti se nadýmá, neboť Bůh, pán nebe i země, skrývá pravdy své před moudrými a opatrnými toho světa a zjevuje je maličkým. (Mat. XI. 25.) Stihá Bůh tou pokutou všelikou nespravedlnost a nelaskavost, „neboť kdo nemiluje, nezná Boha, nebo Bůh jest láska.“ (I. Jan. IV. 8.) Tito pak novověcí pohané mají mnohem méně výmluvy poblouzení svého, než oni počáteční, poněvadž jim již vzešlo „slunce spravedlnosti,“ Ježíš Kristus, jehož „světlo v temnostech svítí“ (Jan I. 5.); ale „tentof jest soud, že světlo přišlo na svět, a milovali lidé více tmu nežli světlo, nebo skutkové jejich byli zlí.“ (Jan III. 19.)

Starí pohané snili o množství bohů. Zbožňovali lidi, zvířata, rostliny, nerosty i tělesa nebeská. Avšak považovali bohy za bytosti samostatné, osobní, nad lidi vznešené, světem a osudy lidskými vládnoucí, i měli jednoho boha se svrchovanou mocí a vládou. „Kdož by se nebál,“ tak se vyslovil slovučný Cicero, „vše prozirájícího a myslícího a pozorujícího a všechno si přivlastňujícího, pečlivého a plného činnosti boha?“ (De natura deorum, lib. I. cap. XX. 54.) Nynější pak pohané chtějí mítí ve všem božství prosté všeho osobního vědomí, jejich symbolum nazývá se pantheismus, všebožství. Příroda jest jim svrchovanou mocí, kteráž vše působí nutně, slepou náhodou mění se pry osudy jednotlivých lidí i celých národů. Starí prohlašovali za bohy osoby znamenitými činy neb výtečnými vlastnostmi proslulé, pohané pak našeho věku zbožňují sami sebe. „Budete jako bohové;“ tato řeč prvního odpadlíka od pravdy a pobuřovatele proti Bohu nejvíce se jim líbí.

Starí pohané bájali všelicos o původu, přirozenosti a určení člověka; všichni ale shodovali se v tom, že jest člověk původu božského, že jest vznešenější ostatních bytostí na zemi, že po smrti nastává jiný život, dobrým blažený, zlým pak traplivý. Naši pak pohané neuznávají podstatného rozdílu mezi člověkem a zvířetem; jeden praví, že se člověk vyvinul z opice, jiný pak tvrdí, že je přetvořen z ryby; jako zvíře pry opět na celo pomine. Jejich pravidlem tedy jest, hovětí do syta smyslným žádostem, rozmarilosti a rozpustilosti. Jejich zásady jsou, jak je vytkl starozákonní mudrc: „Z ničeho narodili jsme se a potom budeme, jakobychom byli nebyli; nebo jako dým jest dýchání v chřípích našich a řeč jest jiskra z pohnutí srdce našeho, kteráž když zhasne, popel bude tělo naše, a duch se rozplyne jako lehký větýrek a život náš pomine jako stopa oblaku a zmizí jako mlha rozežnaná paprsky slun-

ce a potlačena horkostí jeho; a jméno naše přijde časem v zapomenutí a nikdo nezpomene na skutky naše. Nebo stín pomíjející jest věk náš a není navracení po skonání našem, proto že zapečetěno jest a nikdo se nevrací. Pojďmež tedy a požívejme dobrých věcí, kteréž tu jsou, a užívejme tvorstva jako v mladosti rychle. Drahým vínem a vonnými mastmi naplníme se, a neměj nás květ času. Ověncujme se růžemi, prve než svadnou, nižádná nebuď louka, kteréž by nepřešla bujnost naše. Žádný z nás nebuď prázděn rozpustilosti naší, všude pozůstavme znamení veselosti, nebo tent jest díl náš a ten jest náš los. Potlačme chudého spravedlivého a nešetřme vdovy aniž se ostýchejme šedin starce mnoholetého. I buď nám síla naše pravidlem spravedlnosti.“ (Moud. II. 2—11.)

Starí pohané uznávali, že jejich smýšlení jsou mylná neb alespoň velmi pochybná. Nad jiné důmyslný Sokrates vyznal: „Vím, že nevím nic.“ Cicero napsal: „Kdo byl kdy tak slepý u pozorování věcí, aby neviděl, že ty podoby lidské byly přenešeny na bohy buď usnešením jakýmsi mudrců, aby snáze mysle nezkušených k úctě bohů od porušenosti mravů obrátili, neb pověrou, aby byly podobizny, a jejich ctitelé aby měli za to, že k bohům samým přistupují. Pčinili pak k tomu mnoho básníci, malíři, umělci. (De nat. deor. lib. I. cap. XXVII. 77.) Varro napsal tři knihy o bozích; na počátku pak druhé takto se prohlásil: Necht mne nikdo z toho neviní, jestliže v této knize pochybná o bozích mínění vyložím. Komu se zdá, že by lépe o tom souditi se dalo i mělo, necht sám, vyslechna mne, toho učini. Já pak snáze bych připustil pochybovati o všem, cožkoli jsem v první knize napsal, nežli bych to všechno, o čem v této knize mluviti hodlám, za jistotu chtěl vydávati. V třetí pak knize, kdež pojednával o bozích vyvolených, nejvznešenějších, v tato slova se vyjádřil: „V knize této míním psáti o veřejných bozích národa římského, jimž jsou chrámy zasvěcovali a ve mnohých podobiznách vzácně a znamenitě ozdobili; toho však, jakož Kolofonský Xenofanes píše, podotýkati budu ydle zdání svého, nikoli ale dle přesvědčení. Člověku toliko lze domýšleti se, Bohu jediné povědoma jistota.“ (S. August. De Civitate Dei, lib. VII. cap. XVII.) Plato vyslovil se následovně: Všecko jest nejisto; protož trpělivě čekejme, až někdo přijde a poučí nás, jak bychom se k Bohu a k lidem měli chovati.“ (Alcibiad. II.) Naši pohané vyhlašují své smyšlenky za jistou, neklamnou pravdu. Zjevení Boží tolikými důvody ztvrzené jest jim báčorkou;

ale co oni praví, byt v tom byl sebe hrubší nesmysl, to má se přijímati za pravé bez všeho důvodu, bez vší výminky.

Patrně, že tito noví pohané mnohem dále pobluzují od pravdy, mnohem hloub zabředají v kaluži neřesti, nežli staří. Jich více než těchto týká se výrok sv. Pavla: „Pravice, že jsou moudří, blázny učiněni jsou.“ Právě pověděl o nich sv. Petr: „Jestliže ti, kteříž skrze Pána našeho Ježíše poškvrn světa ušli, opět v ně zapleteni jsouce přemoženi bývají: učiněny jsou jim poslední věci horší nežli první. Lépe by zajisté jim bylo neznati cesty spravedlnosti, nežli po seznání zpět se odvrátiti od toho svatého přikázání, kteréž jim vydáno jest. Nebo přihodilo se jim to, co se říká v pravém přísloví: Pes navrátil se k vývrátku svému a svině umytá do kalíšťe bláta.“ (2. Petr. II. 20—22.)

Starým pohanům pro nezaviněnou poblouzenost uchystal Bůh milostivý soud; nebo „když pohané, kteříž nemají zákona, od přirození činí to, co jest zákona, takoví nemající zákona, sami sobě jsou zákonem, jižto ukazují dílo zákona napsané v srdcích svých, když jim svědectví vydává svědomí jejich, i myšlení, kteráž se vespolek obviňují aneb také zastávají.“ (Řím. II. 14. 15.) Novým však pohanům vyhrožuje se: „Běda vám, kteříž říkáte zlému dobré a dobrému zlé, kladouce tmou za světlo a světlo za tmou, pokládajíc hořké za sladké a sladké za hořké. Běda, kteří jste moudří v očích svých a sami před sebou opatrní.“ (Isai. V. 20. 21.) „Jakož starému rovněž novému pohanství vytknut jest konec, neboť „zničená bude moudrost moudrých a rozum opatrných skryt bude“ (Isai. XXIX. 14), „pravda pak Hospodinova zůstává na věky.“ (Žalm. CXIV. 2).

Kterak se v Palermu slaví Neposkvrněné Početí bl. P. Marie.

Psáno v Palermu v týdně předvánočním 1864.

(Pokračování a dokončení.)

Přál bych si míti trochu více umělosti v vypisování, abych Vám živě vypodobnit mohl, co jsem viděl a slyšel v úterý na večer. Z kostela Tolentinův spěchal jsem po večerním kázání, z polovice jen ohlednuv se o iluminaci, do našeho kostela, kdež měla toho večera vynešena býti socha P. Marie ze svého celoročního úkrytu v jedné postranní kapli. Při tom není žádné církevní funkce, nýbrž jmenované již bratrstvo „della Bara“ otevře kapli a vynese sochu. Kostel byl plný a všecko obráceno k oné kapli. Čas po čase rozlehlo se hlučné

„Viva l'Immacolata!“ po kostele, a z ulice bylo totéž volání slyšeti od davů lidí procházejících osvětlené město. Konečně z vnitřku kaple dává se znamení, a několik minut trvá nepřetržené „Evviva!“ Tu otevrou se dveře kaple, a v jasné záři nepočtených světel objeví se zrakům lidu ta milovaná, toužebně očekávaná, všem svatá socha. Na okamžení jako mocí potlačen ustál pokřik, ale to okamžikové utišení proměnilo se v jásání a volání tak ohromné, že otrásalo nejen vzduchem, ale celým chrámem. A nebylo to snad jen křičení; viděl jsem lid ten z blízka, patřil jsem jim do tváří, četl jsem tu nábožnou toužebnost spatřiti tu posvátnost, viděl jsem tu nadšenost, s kterou ji uvítali. Mladým, starým slzy tekly proudem po tvářích radosti zářících, ruce obě vzhůru vyzdvihující, a rukama i hlavou kynouce vítali, chválili pozdravovali Matku Boží; ano ty slze v očích a po tvářích, ta radost a nadšenost, to dodávalo významu, to dávalo ceny tomu hlučnému volání „Viva l'Immacolata!“ Tvrdé bylo by to srdce, jež by, patříc na toto pohnutí, na ty slze, na to nadšení, nepohnulo se také k slzám, nepozdvihlo také hlasu s ostatními volajíc ze srdce čest a chválu Bohu a Neposkvrněné Panně. Dlouhá dřeva podloživše nesli údové bratrstva „Bara,“ (na každém ze čtyř konců jsem jich napočítal patnáct) sochu nejprve k hlavním dveřím, jako na pohled oněm zástupům, jež stáli před kostelem, kdež se v tomto okamžení pouštěly strojené ohně a barevné rachejtly a podobné plameny. Na to nešena jest socha po kostele, ale každých pár kroků se odpočívalo, při čemž vždy jeden veršík z litanií Loretanských se odzpíval a na to provolávala se Marii Panně sláva, při čemž kdo chtěl pronesl zvláštní provolání ku př. na vítězství církve, na potlačení kacířství, k slávě věřících, na štěstí města (a také: na vzdor protestantům), načež vždy celý zástup dodal: *At žije Maria!* Konečně postavena jest socha na místě připraveném pod bohatým baldachýnem, kdež až do čtvrtky zůstala; ustavičně hořelo okolo množství světel, a ve středu i ve čtvrtce celé půldne sloužily se tu mše sv. Po onom nošení po kostele, jež dobrou hodinu trvalo, bylo jako předešlé dni slavné kompletorium s hudbou, po něm procesí s nejsv. Svátostí a požeňnání. Jda domů z kostela měl jsem srdce plné nábožné radosti nad tím, co jsem tu viděl a cítil, a dlouho do noci trvalo to pohnutí. U nás ovšem v kostele od lidu podobná hlučná slavnost neprovádí se nikdy; jeť to jiná povaha lidu; tichostí a nábožným zpěvem jeví se také hluboká pobožnost.

Druhý den na to, ve středu, byla vigilie s přísným postem, a večer začala pravá hlavní slavnost. O sedmé hodině počaly slavné nešpory při osvětlení kostela, jemuž podobného jsem neviděl. V hlavní lodi kostela viselo dvě stě lustrů po šesti svíčkách; na hlavním oltáři hořelo as 80 svíček; mimo to v kapli Panny Marie kromě množství světél na oltáři jest 14 lustrů ze sklených perel po 14 a 16 svíčkách, po všech as 20 oltářích světla, pak mnohé lampy s olejem: to všechno představte si rozsvícené, a pochopíte, jaké to bylo osvětlení kostela, v jehož zlatem olepených ozdobách se nesčíslná ta světla obrazy a trpytila. K nešporám dostavil se dle své povinnosti, ač se o tom pochybovalo, syndakus čili starosta města s několika assessory (radními) a úředníky magistrátními, doprovázen oddělením městské gardy, co své tělesné strážce, a několika staromodně oddělenými komorníky. Až do r. 1860 mívával senát i prétor starořímské tógy, letos byli ve — fraku. Nejprve celý ten průvod ubíral se do kaple Mariánské, kdež místo starodávné přísahy syndik i assessori u přítomnosti duchovenstva konventu říkali zvláštní modlitbu a dali oběť 100 onců = 1275 franků. *) Na to odešli na svá sedadla zvláště připravená, a počaly nešpory s hlučnou hudbou. Při Magnifikat okouřoval se hlavní oltář a socha P. Marie, po incensanci duchovenstva nesl diakon incensum též k syndakovi. Po skončení nešpor přiklekl syndak i ostatní k hlavnímu oltáři, libajíce ostatek Rodičky Boží, část totiž vlasů jejich, zasazených v stříbrném relikviáři, načech v slavném průvodu odešli z kostela. V 10 hodin večer začalo slavnostné jitřní (Matutinum), žalmy prvního Nokturnu se zpívaly s hudbou, ostatní se jen recitovaly; lectiones Nocturnorum se zde ale zpívají tónem velmi protahovaným, a jsou v nejnovějším Officiu zvláště v třetím Nokturnu lekce dlouhé, což velmi prodloužilo slavnost, takže Matutin a Laudes trvaly

plné tři hodiny, a teprv v 1. hod. s půlnoci začala půlnoční mše. Fráteri z řádu a údové bratrstva Mariánského v řadách klečeli před oltářem, připraveni k přijímání Těla Páně, k čemuž, jak jsem dříve pravil, jsou od papežův oprávněni. Já ale nevydržel do konce; v půl druhé hodiny v noci šel jsem spat, kdežto slavnost až do tří hodin trvala.

Ve čtvrtek na den Neposkvrněného Početí P. Marie již od 5 hodin ráno začaly mše sv. až do desíti. V 10 hodin s vojenskou hudbou přišlo oddělení vojska a celý generální štáb, ač si lidé povídali, že z generálů přišel jen jeden. Garda městská na koních i pěši před kostelem rozestavená doprovázela syndaka s assessory, jenž opět zaujali své věčejší místo.

V kostele připraven trůn se sedmi stupni (což prý má jen papež a král Sicilský) pro zástupce krále. Myslílo se, že tenkrát prefekt (místodržitel) nepřijde k té slavnosti, poněvadž k této funkci musí míti obzvláštního výslovného plnomocenství od krále, a toto nepřicházelo, až poslední den. V 11 hodin v královském voze se šesti bílými koňmi přijel prefekt, usadil se na trůně, a začala slavná mše, již obětoval s valnou asistencí provinciál řádu, zde sídlící. Po evangelium bylo kázání. Po Sanctus prefekt sešel s trůnu a spolu se syndakem poklekl dole na podlaže chrámu na prostřený koberec, klanějíce se pozdvižovanému Tělu a Krvi Páně. As v 1 hodinu s poledne vyšlo procesí z kostela. Abych je lépe přehlednul, vyšel jsem napřed a v ulici, kudy mělo jíti postavil jsem se na vyvýšené místo, odkudž jsem všechno viděl. Ulice všechny plny čekajícího lidu. Nejprve v jisté vzdálenosti za sebou silní velcí muži nesli tři stromy, to jest vysoké ze slámy ustrojené sloupy, dobře svázané a od špičky zapálené, které hořely zdlouha ale vesele. Potom přišla banda národní gardy s hlučnou hudbou; po celé délce procesí vojsko šlo vedle špalírem ač řídce. Následovala bratrstva se svými korouhvemi a odznaky; nejprve bratrstvo della Scopa, veskrz *bosi* s pometly v ruce, pak jiné kongregace, pak údové kněží i fráteri našeho konventu s křížem v čele, pak velečetné bratrstvo della Bara, opět *bosi*, ač zvláště toto bratrstvo mezi údy čítá i vážné měšťany. Byl díky Bohu pěkný den, ač chladno, a jmenovitě země od předcházejících dešťů studená, ale nikdy se nebal nastuzení, a také prý, ač někdy toho dne jest zima a déšť, nikdy neměl žádný z nich této oběti co pykati nemoci nějakou. Kněz s asistencí nesl relikviář P. Marie svrchu zmíněný, listí a květiny stlaly se

*) Po prohlášení Neposkvrn. početí P. Marie za dogma uznala se ona dávná přísaha za zbytečnou, jelikož nyní každý katolík má povinnost věřiti a hájiti článek ten až do proliti krve. Aby se zachovala památka obřadu toho, dal arcibiskup od učených theologů sestaviti zvláštní modlitbu, v níž se oslavuje Matka Boží, a zaslubuje se, kdo ji říká, její pobožnosti a účte. — Od dávných časů oněch 100 onců běže syndak zase domů, pod záminkou, že se vynaloží na okrášení této kaple, což se dříve i dalo, nyní ale od mnohých let neděje, takže oběť ta jest prázdna komedie. Poněvadž se v příštím roce bude stavěti oltář v té kapli, chce budoucné konvent buď oběť tu podržeti aneb rozhodně prázdnému tomu obřadu učiniti konec, aby se lid darmo neklamal.

po zemi a za knězem neslo se „il Simulacro,“ po stranách a z předu obklopeno lidem jášajícím. Za sochou s hořícími voskovicemi v ruce a s hlavou odkrytou kráčel prefekt, syndakus a ostatní hodnostáři civilní, pak zástup důstojníků vojenských, generální štáb totiž, za nimi banda vojenská, a pak nepočetné šiky národní gardy pěší i jízdecké, za nimi prázdné gala-vozy místodržitele a syndaka. A že lid všude všechny mezey naplňoval, nemusím připomínati aniž opakovati, že ustavičně volalo se „Viva l'Imacolata!“ Průvod ovšem co nejzdlouhavěji se pohyboval, všechny balkony domů plny diváků, na mnohých místech květiny a listky s pěknými průpovědmi sypaly se dolů, a teprv po třetí hodině došel průvod do katedralního kostela, kdež socha Marie Panny od kanovníků a kněžstva přijata a u prostřed chrámu jest umístěna pod drahým baldachýnem. Zde zůstane Simulacro vždy až do příští neděle, což letos bylo jen dva dni, a ráno i dopoledne střídá se zde slavnost se slavností; mše s hlučnou hudbou, kázání, růženec, litanie, jedno jde za druhým, a zástupy lidí naplňují opět zde veliký ten chrám. V neděli infra Octavam jest v katedralním chrámu pontifikální mše, po níž v procesi socha Marianská touž cestou nese se opět do svého domova, do chrámu sv. Františka. Při tomto procesi nejsou sice hodnostáři světští, za to ale mimo přechetné zástupy veškeré duchovenstvo i světské i všech řádů a řeholí, což činí velikou řadu, již rozmnožují četní seminaristé. Byl jsem v neděli odpoledne opět mezi lidem dole v kostele čekajícím: dobré půl hodiny trvalo procesi, než přišla socha. A když se konečně ukázala ve dveřích chrámových, tu počal výjev jako v úterý. Všecko lidstvo zdvihlo se ze židlí, ruce vzhůru majíce se slzami v očích provolávali „Viva“ vítajíce v domově jejím milovanou sochu. Abych čtenáře neunavil, povím jen krátce, že nyní před sochou u prostřed chrámu umístěnou počaly chvalořeči od 4 do 8 hodin. Který kněz chce, světský nebo řeholník, vystoupí a dle hlasu srdce svého velebí Rodičku Boží. Tenkrát řečnilo osm rozličných kazatelů. Zvláštnost při tom jest, že kazatelé sami na začátku řeči, neb při odděleních, neb ve výši nadšení vyzývají lid k volání „Viva Maria,“ což ovšem tisícery nachází ohlas; a tak kázání tato naplněná jsou výkřiky lidu. Po osmi hodinách večer při pláči a modlitbách a volání ctitelů Marianských se socha opět na celý rok uzavře do kaple. Tímto ale slavnost neskončila; trvají až do čtvrtka (po celou oktávu) tak zvané *pouti* (*viaggio*). Po celých osm dní

totiž celé společnosti, neb jednotlivé rodiny, rodiče s dětmi, neb jednotlivé osoby, celé řady, konají tu cestu, kterou nešená byla socha P. M. s hlavou odkrytou, odtřikávajíc polohlasitě růženec neb jiné modlitby. Po celý den od časného rána až do pozdní noci viděti po ulicích tyto poutníky z kostela katedralního do našeho, tu i tam delší konajíce pobožnost. Po celých těch 8 dní zvláště u večer četná bratrstva putovala, majíc každé a nesouc malou sochu, světly i okrasami ozdobenou na způsob oné velké; a tak po celých těch osm dní ráno i večer slyšel jsem hlučné provolávaní v kostele „Evviva Immacolata.“ V sobotu (10. pros.) odpoledne i kněží našeho řádu v procesi konali tuto pout, k nimžto jsem se i já přivtělil.

Podotknu ještě to, že podobnou velikou sochu P. Marie z ryziho stříbra mají v kostele svém též řeholníci B. M. V. de Mercede, jež stála 12 tisíc skudů (as 24000 zl.), — a podobnou, snad ještě dražší, mají kněží Oratoriani, kterou uliti dali před desíti lety k slavnosti při prohlášení dogmatu tohoto. I v tomto kostele Oratorianů slavilo se se vši nádherou Marianské Třidenní od 13—15 prosince.

Pán Bůh a Neposkvrněná Panna ten zdejší lid zachovej u pevné čisté víře a v té živé nábožnosti! H.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

II.

Netrvalo to dlouho a přirachotil kočár s panem Vedralem, zetěm nebožky. Koně byli uhaní, kouřilo se z nich a hustá pěna jim pokrývala těla. Pan Vedral již mezi vraty skočil s vozu a hned se ptal po správci. Zavolali ho a přišel s klouboukem v ruce kloně se milostpánu. Pozdravil ho nemile, potřásaje a sápaje se, že prý slovu nedostál. „Což jsem vám neřekl,“ vytýkal mu, „že pro mě máte poslati, až uhodí poslední její hodinka?“

„Já poslal,“ nesměle odpověděl správce.

„Poslal, ano poslal!“ durdil se pan Vedral. „Přijíždím pozdě. Schvalně jste to udělal. Chtěl jste zde býti sám, aby se vám nikdo nemohl dívat na prsty.“

„Prosím, račte rozvážit, co pravíte,“ postavil se mu dříve ponížený úředník.

„Nic nebudu rozvažovat,“ řekl Vedral. „Znám vás. Vaše rejdy a šmejdy nyní přestanou. Nebožka vám tuze věřila. Hrál jste si zde na pána. Já s vámi jinak zatočím.“

Zprávec chtěl odmlouvat, ale nový pán ho nechal stát pospichaje k zámku.

Hádku tuto poslouchali pacholci i děvečky, vystrkující hlavy z chlívků, šafář šel okolo s ryčem a poklasný se díval dolů s kolníku. „Hle,“ myslili si, „zprávcevo panství vzalo za své. Plísnil nás, obořil se i na šafáře, nyní sám dostal co proto. Koho pak se máme přidržet?“

Než si náky úsudek v hlavě sosnovali, pomátl jim ho zase zprávec. Ušklíbal a posmíval se za milostpánem: „Však on Luštěnice ještě nemá a kdo ví, bude-li mít. Před takovým pánem chraň nás Bůh. Nebožka se o něm přesvědčila. Jsou tu jiní, hodnější než on, a byli jí milejší. Proč by ti nemohli dědit?“

Aby si nic nezadal, začal lidem rozkazovat a hnal je do práce, jakoby moc jeho nic nebyla utrpěla. Poslechli, ale nepochopili, co se děje a z velkých rozpaků nevyvázli. Ano věc se jim stávala pořád zapletenější. Ani poklasný nebyl z ní dost moudrý a šafář se vzdálil, aby jim na nic nemusel odpovídat.

Pan Vedral vstupuje do zámku potkal slícnou asi patnáctiletou dívku, jenž s bolestným pláčem se mu vrhla do náručí. „Tatínku,“ škytala, „již nemám žádné babičky“ a přitulila se k němu, hledajíc u něho potěchy.

Políbil ji, ale nebyl pohnut a netěšilo ho, že ho zdržuje. Měl na pospěch a musel ji čerstvě minouti. Právil: „Neplač, babička ti zajisté něco hezkého odkázala a nyní půjdeš k nám,“ vytrhl se jí a běžel po schodech nahoru.

Přišla mu naproti jiná dívka, vážnější a starší, řekl: „Vezmu vás s Marií do Pavince,“ vyskočil na předsíň a zmizel v prvním pokoji.

Tam byla třetí ženská již obstarlá a měla na stole vložené šaty divajíc se na ně, jakoby z nich vybírala. Spatříc ho, učinila mu slušnou poklonu, sepjala ruce a bědovala, že její paní, její dobré a hodné paní již není na světě.

Nechtěl se s ní meškati a měl na mysli jinou věc než zármutek. Však překvapil ji, probírá se v paniných šatech, proč, k čemu, snad chce něco odstranit! I pravil nevrle: „Ať se mi, Alžběto, ničeho nedotknete. Co zde je, zůstane zde. Vy za to musíte stát. Každý kus se vám odpočítá.“

„Můj milý Bože,“ dělala se Alžběta, „snad mne máte v podezření, že něco chci vzít?“

„Nadarmo jste panino šatstvo hned po její smrti neprohližela,“ odpověděl jí a mračil se.

Alžběta zbledla jako stěna a chvěla se lítostí, že ji tak hrozně posuzuje. Sotva mohla promluvit a hlas její se třásl, když

konečně ze sebe vypravila: „Bůh vám odpust tu myšlenku. Čtyřicet let sloužila jsem milost paní, dej jí Pánbůhnebe, a vždy jsem byla věrná. Nemám na svědomí, pane, ani halíře. Ty šaty zde proto leží, abych jí jedny z nich dala do hrobu. Hledám ty nejlepši a nejhezčí.“

Ani s tím nebyl spokojen, nýbrž přikázal jí, aby volila šaty chatrnější, poněvadž je dobrých škoda, žeby v hrobě zpráchnivěly.

Nemínla mu býti po vůli zlobíc se, že vlastní tehyni, od níž má všecko bohatství, ani těch posledních šatů nepřeje a vybrala ji z velké zásoby ty nejdražší.

Pan Vedral vkročil do komnaty, kde nebožka umřela a ještě odpočívala a jakoby ji tu nebylo, dal se do prohledávání jejích papírů. Neproukázal jí žádné nábožné úcty, nepomodlil se za ni a nepožehnal ji ani sebe svatým křížem. Proto sem nepřišel, přivedla ho jiná starost, chce se zmocnit pokladů, listin a úpisů.

Již dávno tomu, co zde byl naposled. On a nebožka se nemilovali. Minulý čas se nechťeli ani vidět a ve všem si stáli na odpor.

Oko jeho chtíc nechťíc k ní zabloudilo. Leží tu a nehýbá se. Snad ještě zcela ani nevystydla. Mrtvá je, vždyť ji odzvonili umíráčkem. Jemu se nicméně zdá, že se může probudit, aby ho okřikla a aby hněv svůj nad ním projevila.

Obešla ho hrůza, ale přemohl ji, hledá, otvírá šuple po šupletí, prohlíží schránky, krabice a skříně. Však kde nic, tu nic. Nedopídl se peněz ani písemností.

Již se mrzí, již kleje, již nadává správci, již se vadí na druhé domácí. Předešli ho a vzali, co tu bylo. Dá prohledati jejich byty, dá je zavřít, nebude s nikým mítí milosrdenství ani útrpnosti.

Ještě s hledáním svým nebyl hotov, přibyl na dvůr druhý kočár a v zámku se objevil pan Sklenka, bratr nebožčin. Byl fabrikant, měl na blízku hutě a když ho došla zpráva, že je sestra v Pánu, nemeškal odebrati se do Luštěnic. Zprávce mu také přislíbil, že ho povolá, až se smrt bude blížit, ale neučinil toho a neposlal pro něj, dokud paní duše nevypustila. Stalo se mu tedy jako panu Vedralovi a byl by jako tento napřed správce vyplísnil, kdyby mu nebyli řekli, že je Vedral nahoře. Nesměl ho tam nechati samého a nalezl ho v pokoji uprostřed rozházených papírů a hned by byl pro ten pohled nemile se ho dotýkající na nebožku zapomněl. Však měl sestru rád, byl jí vděčen za mnohá dobrodiní, proto obětoval jí první okamžení v je-

jím pokoji, počítl ji obyčejným způsobem, postál si u ní a skutečně se za ni pomodlil.

Pak se obrátil k strýci, jak se s Vedralem nazývali, a vyslovil mu své podivení, že tu štourá sám a sám a bez svědků si to dovoluje.

„K čemu potřebuji svědků,“ odušil mu Vedral, „což není má paní dědička, což nejsem já její muž? Chci jmění naše chránit, však posud jsem nic nenalezl, coby o nějaké hotovosti svědčilo a bojím se, že tu již byl někdo jiný.“

„Kdo, prosím?“ ptal se Sklenka.

Vedral odpověděl krátce: „Správec.“

Nyní se oba durdili na správce, ačkoliv Sklenka nebyl přesvědčen, nemá-li pan strýc již něco v kapse. Napověděl mu to jen, ale strýc mu rozuměl a tak se rozhorlil, že mu všechny kapsy vyklopil na rub.

Hledali potom spolu a nic nenašli a když k odpovědnosti potáhli správce, dověděli se, že milostpaní všechny své papíry odevzdala panu doktorovi Štikovi, jenž již od dávná je jejím advokátem.

Nezbyvalo, leč povolati tohoto a zatím se všechno zavřelo, aby k tomu nemohli domácí ani cizí. Musily se přípravy činiti k pohřbu a ty na sebe vzal správce říka, že ho k tomu nebožka oprávnila vyjevivši mu vůli, dle níž se má řídit. (Pokračování.)

D o p i s y.

V Praze dne 10. ledna 1865.

(Úvaha II. o encyklicé. Objasnění jedné these.)

Četl jsem okružní list sv. Otce k biskupům katol. světa čili encykliku. Původní text liší se na mnohých místech nápadně od překladů podaných novinami. Je to listina důležitá. Vždycky jsem miloval sv. Otce, ale nyní jsem hrdý, že máme Pia IX. Kmet stříbrovlasý, vtělená vlnlost a dobrota, jehož nelze ovíklati lichocením ani útrapami; panovník, jenž zbaven mnohých krajů svých nucen byl útočistě vzítí k veřejné půjčce; kníže, jenž s mocným samovládcem veliké říše nežije v poměru přátelském a za souseda má krále, který se dočkat nemůže, aby vzal poslední zbytek území církevního, v čemž mu nebrání císař, jenž se staví býti ochrancem papežovým; muž, jehož smrti si přeje a žádá nevěra a revoluce; biskup, pastýř Církve katolické, jemuž moudrost světská radí, aby mluvil jenom slova laskavá, by nepřišel o všechno: tento biskup, sv. Otec náš odvážil se nyní, v čase nejhorším, Církvi nejnepríznivějším rozeslati kraj světa, kdekoli sídlí a žije biskup katolický, list, jímž vyhlašuje za nepravé a bludné ty zásady,

jaké den co den hlásají noviny a spisy, jimiž se řídí a spravuje veřejný náš život i ne jeden stát! Totě velikost ducha podivu hodná! Od nepřátel Církve a papežství nemůžeme ovšem žádati, aby encykliku s pochvalou přijali, ale toho snad žádati směje, aby netupili, čeho neznají, čemu neporozuměli, aby dovolili Otcí mluvit k dítkám, jak toho vyžaduje nynější čas i věčnost.

K zásadám liberalismu a to, jak se domnívají, nezvratným, náleží též ta: že stát, chce-li býti spravedlivým, musí býti bez náboženství; i uvykli jsme liché deklamaci této, tak že se mnozí zhrozili slyšíce, že se též nalezá mezi naukami zavrženými. My katolíci jsme se ovšem nikdy nehlásili k zásadě té, která v následcích svých nevede k blahu. Uvedu příklad jiný. Mezi 80 zavrženými větami nalezá se též tato: „Aspoň dobrého jest se nadíti o věčném spasení všech těch, kdož nikterak nejsou v pravé Církvi Kristově.“ (Saltem bene sperandum est de aeterna illorum omnium salute, qui in vera Christi Ecclesia nequaquam versantur. §. III. 17.) To by bylo ovšem učení tvrdé, kdyby se slovo „Církev“ vykládalo jenom co zevnitřní společnost náboženská, jakož vykládají protivníci naši. Avšak v každé katol. věrouce nalezneme výklad, že jenom ti jsou zcela mimo Církev, kdož k ní ani zevnitř ani vnitřně nepřináleží a že k neviditelné Církvi patří všickni spravedliví, t. j. ti, jenž mají posvěcující milost. Dovolte, ať připojím slova bohoslovce Římského, učitele věrouky Peronne-a, jenž dří: „Všickni spravedliví a jediní oni náležejí k duši Církve“ (což bychoin též vnitřní či neviditelnou Církví nazvati mohli). „Tvrdíce, že všickni spravedliví a jenom oni náležejí k duši Církve, zahrnujeme též ty, jenž, ačkoliv jsou mimo tělo Církve (t. j. mimo Církev viditelnou), předece těmi dary nadání jsou, jimiž spravedlivými se stávají a Bohu milými. Za takové se pokládají láskou zanicení katechumenové (na sv. křest se připravující), materiální kacíři a schismaticové (jenž toliko zevnitřně jsou v bludu neb roztržce, aniž by to věděli neb chtěli), kteří rovněž ozdobeni jsou milostí posvěcující.“ Dále praví Peronne: „Pro všechny ty, kteří svou vinou mimo Církev odcházejí z tohoto světa, není žádné spásy.“ — „Nikdo z dospělých není zavržen bez vlastní viny, tím méně tedy ti, kdož křtem jsou znovu zrozeni. Neb náhled protivný byl opět a často od Církve zavržen. Pokud tedy kdo nevědomostí nepřekonatelnou držen jest ohledně lichoty (falešnosti) sekty své, ačkoliv by se nalezal mimo tělo Církve, může k jeho duši přináležeti a tudíž na cestě spasení

se nalezati.“*) Jediný tento příklad ukáže, že všecky od sv. Stolice nyní aneb dříve zavržené nauky po výkladu Církve jsou zavržení hodné.**)

Z Ouval dne 6. ledna 1865.

(Pomník Arnoštu z Pardubic. Vánoční strom. České nešpory. Kněžské druhotiny. Pohřeb p. vikáře Zwika.)

Započnu s pomníkem, jenž zbudovati se má prvnímu arcibiskupu Pražskému Arnoštu z Pardubic, v rodišti jeho. Když v měsíci červnu m. r. napsal jsem do Blahověsta zdání své, žeby důstojno bylo, muži tomu proslavenému vzdělati pomník: tu zajisté jsem nepomyslel, žeby myšlenka ta došla tak hojného účastenství. I duchovní i světské osoby chopily se ji. Zvolen byl, jak jsem tehdaž ohlásil, výbor, jenž potřebné v té věci kroky učiniti měl. Co učinil, vysvitá z následujícího provolání, jež výbor vydal dne 4. prosince r. m.

Provolání!

Památka slavných mužů trvá od pokolení do pokolení; jedno umírá a druhé na místo prvního nastupuje, aby opět jinému postoupilo místo své. Ne tak památka mužů slavných, ta se sděluje od jednoho věku k druhému a každá doba zvětšuje činy velké a šlechtetné oslavenců.

Podobně jest to i s *Arnoštem*, prvním arcibiskupem Pražským. Pět set let minulo do moře věčnosti a věrná Čechie připomíná sobě zásluhy muže, jichžto získal o Církev a národ. Bylo-li veřejné, politické žití velkého tohoto muže, který císaři *Karlu IV.* věrně stál po boku, slavné, bylo nicméně působení jeho co arcipastýře jemu od papeže *Klementa VI.* svěřeného věřícího stáda v skutku apoštolské a důstojné prvních dob křesťanství. Toť i příčina, že s dychtivostí nevšední očekával se ten den, 30. června b. r., byť i den památní jeho úmrtí. Rozličné krajiny oblekly se v roucho sváteční, aby oslavily památku tohoto muže. I městys Ouval učinil tak

a slavnost nadchnula myslí přítomných, že návrh podaný přijavše, v jedno spojili se mnozí, aby vzdělán byl pomník v dědinách Ouvalských: na *Hostině* — tam, kde bylo sídlo narození jeho. Jeho Eminenci, nejdůstojnější arcipastýři a důstojný nástupce na stoli arcibiskupském výboru jemu se představivši laskavě přijal a podporu svou přislíbil. Vysoké cí. král. místodržitelství výnosem svým od 21. října b. r. číslo 52689 potvrdilo výbor a svolilo milostivě, aby v zemi České, kdežto *Arnošt* nejprve biskupem a pak prvním arcibiskupem byl, sbírky k tomu účelu konány býti mohly. Urozený c. kr. komoří, místodržitelský rada a přednosta kraje Pražského, *Ludvík svobodný pán z Malovcu*, jehož rod pokrevní jest s oslavencem, přednesenou žádost výboru o přijetí protektorátu milostivě přijal a ochranu ku zamýšlenému účelu laskavě přislíbil. Již pak podepsaný výbor vystupuje u veřejnost s provoláním svým, doufaje, že každý, jenž zemi českou nazývá svou vlastí, srdcem upřímným přispěje k zbudování pomníku. Každý příspěvek a byť i skrovný, bude vítán a časem svým veřejnými listy se prohlásí. Protož prosíme velebné duchovenstvo a cí. král. úřady, by k tomu cíli laskavě spoluúčinkovali. Žádáme také zpěvácké spolky, jenž hojně po zemi české jsou rozšířeny, jakož i ochotníky divadelní, by i oni se zúčastnili a tak k provedení umíněného účelu napomáhali. Výbor předložil patřičnému úřadu žádost za osvobození poštovního a povolení prohlásí se veřejnými listy.

Laskavé příspěvky buďtež zaslány výboru do Ouval. *V Ouvalce* dne 4. prosince 1864.

Výbor pro zbudování pomníku *Arnoštu* z Pardubic.

Protektor: *Ludvík svobodný pán z Malovcu*, c. k. komoří, místodržitelský rada, přednosta Pražského kraje atd. Předseda: *P. František Soukup*, farář v Ouvalce. Pokladník a početvedoucí: *Antonín Lašman*, starosta v Ouvalce. Jednatel a písmovedoucí: *Leo František Charbuský*, horní a hutní ředitel v Ouvalce. Výbor: *Hugo Nettwall*, c. k. okresní přednosta v Českém Brodě. *P. Jan Zwik*, okresní škol-dozorce a farář v Břístvi (†). *P. Josef Suchan*, farář v Hradešíně. *P. Josef Malý*, farář Vyšerovický. *Josef Strnad*, *František Rezáč*, *Josef Moravec*, statkáři v Ouvalce.

Kéžby hojně příspěvky umožnily dílo, jenž v zemi české má býti pomníkem vděčnosti.*)

Druhé sděluji, že v Ouvalce vánoční strom ač skrovný opět byl postaven, též v Českém Brodě, kdež znamenitých darů chudým dítkám poskytnuto bylo. Třetí radostné jest, že jako na jiných mnohých místech zavedeny jsou zpěvy nešporní též

*) Peronne Compend. pralect. theol., tract. de loc. theol. p. I. sect. I. cap. 2. art. 1. „Omnes ac soli iusti pertinent ad Ecclesiae animam. — Cum omnes ac solos iustos ad Ecclesiae animam pertinere asserimus, eos etiam comprehendimus, qui licet extra Ecclesiae corpus sint, iis tamen dotibus instructi sunt, quibus iusti ac Deo accepti efficiuntur. Tales censentur catechumeni charitate flagrantes, materiales haeretici aut schismatici, qui pariter gratia sanctificante sunt ornatí.“

Ibid. art. 4. propos. 2: „Quoad illos omnes, qui culpabiliter extra Ecclesiam ex hac vita decedunt, nulla datur salus. — Nemo damnatur ex adultis sine culpa propria, multo igitur minus, qui baptismo renati sunt. Contrarium siquidem iterum ac saepius ab Ecclesia proscriptum est. Quamdiu igitur aliquis ignorantia invincibili detinetur circa falsitatem propriae sectae, licet extra Ecclesiae corpus inveniat, potest ad ejus animam pertinere, adeoque in via salutis reperiri.“

**) Encykliku uveřejníme, též 80 zavržených vět. Red.

*) Redaktor „Blahověsta“ rád přijme, ohlásí a dodá příspěvky k tomu účelu.

v Hradešíně, v Ouvale i v Tuklatech, a že účastenství v den Božího narození bylo hojné, jen by měl lid vesměs v nich více se účastniti též zpěvem a ne pouhým posloucháním; to však není možno, dokud ty nešporní zpěvníky nebudou hojněji rozšířeny. Kéžby byly ještě lacinější!

Po svátcích dne 27. prosince m. r. měla se slaviti řídká slavnost druhotin kněžských. Duchovenstvo i učitelstvo střidnictví Česko-brodského činilo přípravy k oslavení druhotin veledůst. pana *Jana Kincla*, kníž. arcib. kons. rady, notáře a děkana v Tuklatech. Ale dílem skromnost toho šlechtného starce, dílem počasí nepříznivé pro muže před krátkým časem z nemoci povstavšího nedovolily, by slavnost ta stala se slavností obecnou.

Ano zvěděv důstojný kmet o úmyslu kněžstva i učitelstva prosil o to, aby nižádné okázalé slavnosti jemu ku počtě se nekonaly, že sobě přeje ten den v tichém zákoutí slaviti v Bohu. Kdož by mohl čeho odepríti příteli? A tím byl a jest náš kmet všemu kněžstvu i učitelstvu. Stalo se tedy po vůli jeho a kněžstvo předložilo pouze písemně přání své jubilantovi, jenž v kruhu svých krevních přátel slavil ten den a kněžstvo zaň zasílalo k trůnu nebes díky a prosby své. Když padesátiletý kněz vrátili se měl k domovu svému, chtěli oddání jemu osadníci přivítati jej slavně a mnoho stálo práce, aby i oni vešli v úmysl svého duchovního správce a vystříhali se okázalosti. Za to však dne 29. prosince oslavili jubileum svého duchovního otce v chrámu Páně. Byl jsem svědkem, kterak při oslovení vel. p. kaplana Fr. Patáka pohnut byl starlec a kterak mnohá slza zrosila lice osadníků; slyšel jsem i přání, jež mládež školní i osadníci přednesli, slyšel jsem také díky páně jubilantovy a byl účasten pozhánání, jímž žehnal všem přítomným. Velebná to byla doba, když sbor ze samých osadníků záležející dobře zapěl píseň k druhotinám kněžským z 2. dílu Kancionálu, ale ještě velebnější byla ona, když kmet žehnal klečícímu zbožnému shromáždění. Tak se v radosti skončil rok starý; ale nový přinesl zármutek našemu střidnictví. Veledůst. pan Jan Zwik, kníž. arc. vikář a školdozorce, farář Břístevský, v týž den v 10 hod. večerní odebral se na věčnost jsa stár 48 roků. Tělesné pozůstatky byly v Praze dne 2. ledna vykropeny ve farním domě u Trinitářů od jeho milého spolužáka p. far. Jana Starého, jenž více než čtvrt roku v domě svém jej ošetřoval a pak vezeny do Břistvi, aby tam pastýř dobrý odpočíval mezi ovečkami svými. Když přibyla mrtvola do Mochova, tu osadníci Mo-

chovšti nedopustili, aby dále převežena byla, ale ponechali sobě pozůstatků tělesných ve filialním chrámu svém konajíce u rakve zbožné modlitby. Na druhý den dostavil se přítel zesnulého, důst. p. děkan Čelakovický, František Macan, tajemník vikariatu Brandýského a sloužil v Mochovském chrámu Páně mši sv., pak teprv odvezena jest mrtvola do Břistvi, aby dne 4. ledna uložena byla do lůna země. Bylo přítomno 24 kněží. Kromě duchovenstva vikariátního přišli na pohřeb vys. důst. p. Jan Bernard, kanovník metrop. kapituly Pražské, co spolužák zemřelého vedl průvod a obětoval zádušní mši svatou; vdp. Vojtěch Kinzl, kons. rada a děkan Plaňanský, u něhož v Pánu zesnulý po sedm roků kaplanem byl, a tamější vp. kaplan Matěj Choděra. V průvodu krácel veledůst. p. Josef Kinzl, vikář Černokostelecký, jemuž zesnulý v den sv. andělů strážných o pouti zpívanou mši sv. posloužil; též důst. pan děkan Jan Lindner, z rodiště v Pánu zesnulého, města Kolína; vp. farář Jan Košák a konečně upřímný přítel a spolužák zesnulého p. Josef Feuerstein, farář z Nehvizd. Že učitelstvo okresu Česko-brodského co nejčtetněji bylo zastoupeno, netřeba připomínati. Zastoupen byl též c. k. okresní úřad, kníž. Lichtensteinský úřad patronatní a spolek hospodářský odboru Česko-brodského, jehož předsedou v Pánu zesnulý byl. Mrtvolu neslo vel. duchovenstvo, pak učitelstvo a konečně po občanstvu do chrámu Páně opět duchovenstvo, a pak i k hrobu. Reč pohřební nad zesnulým měl vp. farář Hradešínský Jos. Suchan horlivě a srdečně. „Odpočinutí lehké,“ voláme všickni s kazatelem, „dejž mu Pane, a světlo věčné at mu svítí.“ F. Sp.

V Třeboraticích, 12. ledna 1865.

(Svatokrádež.)

Náš „Blahověst“ bývá hlasatelem radostných udalostí v oboru církevním; však dovolte, aby jednou našemu lidu oznámil také udalost smutnou, — svatokrádež, — která spáchána jest ve farním chrámu Páně Třeboratickém. Dne 12. t. m. ráno zpozoroval kostelník po otevření chrámu Páně veliký nepořádek na hlavním oltáři. Všecek ulekany přikvapil o tom zprávu podat duchovním správci, který se právě k službám Božím připravoval. Mezi tím okamžitě po obci roznesla se pověst, že chrám Páně jest okraden, a všickni spěchali za duchovním do svatyně. Všedše do chrámu, byli jsme všickni hrůzou a zármutkem takřka zničeni. Bože, jaký to pohled! Pokrývky s oltářů byly strhány, svícny a polštáře ležely různě po zemi, kámen oltářní vyzdvižen, tabernakulum násilně otevřeno,

— sv. hostie rozhodila ruka bohaprázdná, svatokrádežná, a ciborium odnesla. Kněz vida spoustu v domě Božím, přemožen bolestí padl před oltářem na kolena, pohnutým hlasem volaje: „Pochválena, zvelebena budiž nejsv. Svátost oltářní“ a ulekáný lid modlil se i slzel s ním. — A když kněz zneuctěné sv. hostie sebral, a do svatostanu uložil, přikročilo se k vyšetřování hrozného toho zločinu, a nalezlo se, že zlosynové rozbili okno na kůru, kamž po žebříku vylezli, který jednomu zdejšímu sousedu ukradli; a po tom samém žebříku slezli pak s kůru do kostela, slidice po věcech drahocenných; nenalezše však ničehož vzali toliko chatrné, měděné ciborium, a pokrývky oltářů, a otevíraje z vnitř dvéře, ku kůru vedoucí, odešli, žebřík v chrámu Páně zanechavše. Díky Bohu, že zakristie železem pobitými dveřmi a okenicemi opatřena jest, kamž se zlosynové dostati a větší škodu způsobiti nemohli. Ač škoda, krádeží učiněná poměrně nepatrná jest, nicméně celá osada s duchovním pastýřem truchlí nad zneuctěním domu Božího, spáchaným rukou bohaprázdnou.

F. V.

Od Německého Brodu 7. ledna.

(Slyšení mše sv. před školou. — Poutní místo u sv. Anny.)

Až posud bylo na gymnasiu Němekobrodském obyčejem chvalným, že se před dopoledním vyučováním chodilo do kostela v témž domě k slyšení mše sv., a budou též všickni někdejší žáci se pamatovati, že byly také výminky, neb kdykoliv toho potřeba (na př. churavost, chatrný oděv za doby zimní atd.) žádala, bývali žáci od návštěvy chrámu osvobozeni. Pročež jsme nemálo ustrnuli slyšíce, že za poslední své prohlídky p. školní rada p. řiditeli zakázal, aby všedního dne žakovstvo do kostela více neposílalo!*) My, co jsme za dřívějších let kostel navštěvovali, abychom mši sv. slyšeli, nebyli jsme z jiných, nebyli jsme obrové, ani nebyvalo tehdyž v zimě tepleji nežli nyní: proč se tedy od toho má upustiti nyní, kdežto se na otužování těla klade veliká váha, proč se má žakovstvu v tom ulevovati, co mu v žádném ohledu není na ujmu, neb tím ani nezanedbá učení, ani se nezmrzačí na těle, když nejdéle půl hodiny v kostele zbožné písně zpívá a v zváním pomoci Boží k dalšímu dílu se hotoví? A vždyť mládeži zná-

mo, co praví kniha Sirach 1, 16: „Počátek moudrosti jest bázeň Páně“ a veliký apoštol I. Kor. 4, 8: „Pobožnost jest ke všemu užitečná, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího.“ — Prodejem a přivtělením statku Pohledu (Frauenthal) k Polenskému co majetku Její Exc. paní Klotildy hraběnky Clam-Galasové rozené kn. Ditrichstejnové nabýváme naděje, že i tamější od vůkolních četně navštěvované poutní místo u sv. Anny, nalezající se v líbezném hájku se povznese, čehož tím více třeba, jelikož za mnoho let málo se stalo oprav na kapli sv. Anny. Návštěva téhož k pobožnosti příhodného místa byla by tím četnější, kdyby poutníci, jenž tam dárky své donášejí, viděli, že se čas po čas k vnitřní ozdobě něco děje. Zub času na všem hlodá a na darmo se tážeme, kam asi oběť poutníků přicházejí? Nenít vidět, žeby se jich tam užívalo, jak toho slušnost i spravedlnost požaduje — aneb se snad ukládají na kapitol, co zatím kaple hyne? Doufáme, že to nyní vše jinak bude, a paní hraběnka z rodu slavného a v dějinách proslulého upozorněna jsouc na to, čeho třeba, zajisté neodepře pomoci své tam, kde jí nejvíce potřebí.

?

V Chrudimi, 6. ledna 1865.

(Protektor jednoty kat. tovaryšů — vánoční a novoroční slavnost.)

Protektorát jednoty katol. tovaryšů v Chrudimi přijal v městě našem vůbec ctěný dobrodinec pan František Hyra, majitel parních mlýnů a dílen. Laskavým dopisem požádal svého správce v Chrudimi p. Filipa Walldorfa, aby jej ve všem, co jednota potřebovat bude, zastupoval. Znaje šlechtinou mysl vznešeného pana protektora navrhl jsem jeho p. zástupci, aby něčím osladil radostné vánoce 50 úduť bohumilé jednoty a hle, rada má byla přijata. Den sv. Štěpána určen k společné zábavě; pro 50 úduť byla upravena večere štědrá. Po slavných nešporách sešli se údové jednoty ve vodárně od slavné raddy městské nám zapůjčené, kteroužto místnost sobě slušně ozdobili, aby v ní první jesličky slaviti mohli. — K zábavě pozvání byli též páni učitelové, šlechtetní to podporovatelové našeho spolku. O půl šesté h. přišel mezi nás pan správce parního mlýna co zástupce štědrého pana protektora, jemuž srdečně poděkoval předseda spolku a jeden úd jmenem ostatních spolubratří. V řeči, kterou si sám ustrojil, vybízel svých bratrů, aby nejen u stolu dobrotou p. protektora bohatě upraveného ale i u stolu Páně všickni se shledali. Pak jsme se společně bavili nejen pokrmů a nápoje požívající ale též zpěvem a deklamováním. — Jako veselý byl po-

*) Netoliko v N. Brodě, ale i na mnohých jiných gymnasiích přestalo navštěvování mše sv. všedního dne od té doby, co se školství naše podle vzoru pruského zreformovalo. Nezbyvá, než aby studující nejsouce vázání zákonem chodili na mši sv. — z dobré vůle, jako se děje na př. v Praze na gymnasiu Staroměstském. Red.

hled na družinu nevinně se bavící o slavnosti sv. Štěpána, tak opět radostný ano povzbuzující byl to pohled, když na nový rok o velkých službách Božích z rukou důst. p. děkana přijímali údové jednoty Tělo Páně způsobem slavným — tu zajisté srdce každého pravého katolíka radostí se chvělo a vidouc o novém roce nový život, přálo: bohejž, by nikdy nevyhasla první horlivost!

P. P.

Z Domažlic dne 7. ledna 1865.

(Misie, chrám děkanský.)

S počátkem roku nového platívají se dluhy roku starého a tak i já musím učiniti milému Blahověstu, musím zapraviti dluh dopisovatelský za rok 1864. Oznamuji, že jsme od 24. září až do 10. října měli u nás sv. misii. Jako všecko snažení církevní tak i misie byla hned před časem dosti posuzována a přetřepávána jazykem lidiček malé neb žádné víry. Mohl jsi tu slyšeti, že misionáři přicházejí na ujmu vážnosti domácího kněžstva, že prý budou vybíratí poplatek, že lidem hlavy pomatou a podobných útržek více. Když však vel. otcové z kongregace Redemptoristů a sice: P. Ant. Mastalír, rektor z Prahy, jehož hrmotný a vydatný hlas uchvacuje, P. Frant. Rychtářský, proslulý kazatel, na němž lze poznati ze vnitř, že proniknut jest uvnitř pravdami hlásanými, P. Jiří Kotyza, výborný katecheta mládeže, P. Jos. Machek, horlivý velebitel Matky Páně, a pak P. Frant. Vitek, kterýž ačkoliv churav, přece co síly stačily pracoval, — pravím, když tito vel. otcové svou činnost misionářskou započali, musily umlknouti předsudky a mnohý z těch kvapných posuzovatelů přišel, šel do sebe a přistoupil ku sv. zpovědi. Pracovalo se každého dne od 5 hodin z rána až přes 7. hodinu večerní a ačkoliv to bylo právě v čase ozimního setí, byl přece chrám po celý den hojně navštěven, zvláště v čas ranního a večerního kázání naplněn, tak že se několikrát venku na náměstí kázati musilo a v dni sváteční sešlo se tolik posluchačů slova Božího, že by ani tři chrámy naše nebyly stačily pojmuti ten nábožný lid. Největší pohnutí v posluchačstvu způsobila kázání: O dobrotě a lásce Boží, o sv. kříži, o soudu, Marianské kázání a odprošování nejsv. Svátosti jakož i všecka poučení pro jednotlivé stavy. Z očí skroušených posluchačů ronily se slzy lítosti a že to byly slzy upřímného pokání, dokazovaly zpovědnice obklopené kajcníky, jichž se napočeto za ten čas k 8000, to dosvědčovalo mnohé nepřátelstvo smířené, to dotvrzovaly přemnohé náhrady, kteréž od svaté misie až po dnešní den

se stávají lidem poškozeným, a mnohá rodina po dnes velebí svatou misii, neboť mnohý neposlušný syn, mnohá nezdárná dcera, mnohá bezstarostná matka, mnohý urputný a marnotratný manžel a otec ku poznání chyb a ku polepšení života přivedeni byli. Ovoce neunavené horlivosti vel. pp. misionářů ukázalo se nejskvěleji v neděli 9. října, neboť toho dne odpoledne k poslednímu kázání a ostatním pobožnostem sešlo se u nás posud nevidané množství lidu, snad přes 20.000, tak že mezi kázáním na náměstí byla tlačence až do umdlení a úpadku. Však byl bych příliš obšírným, kdybych všecko vypsati chtěl, co se ku spáse lidu stalo v těch dnech, protož jen to doložím, že, když jsme vel. pp. misionáře dne 10. října na železnou dráhu k odjezdu doprovodili, lid se slzami a s bolestným srdcem za nimi volal: „Zaplat Vám Pán Bůh za Vaše slova a namáhání!“ — Ku konci své zprávy o sv. misii musím vroucí díky vzdáti za neunavenou horlivost vel. pp. misionářům, jichžto památka v srdci našich osadníků nezahyne; pak nejdůst. panu arciknězi a děkanu Domažlickému Janu Fastrovi, kterýž tyto duchovní hody své osadě připravil, a pak všem duchovním domácím i cizím, kteří nám ve sv. zpovědi laskavě vypomáhali. Bůh dobrotivý, od Něhož chtění i dokonání všeho dobrého pochází, požehnej, milostí svou zavlažuj, k zrůstu a dozrání přiveď všecko to dobré, kteréž se o svaté misii v srdcích lidských rozešlo a vstřípilo! —

Musím ještě vypsati to, co láska k domu Božimu od srpna až do konce prosince roku 1864 vykonala. Ještě před počátkem misie dokonáno bylo pozlacení oltáře sv. Anny s krásnou sochou této světice zhotovenou od mistra Františka Ringelhahna, řezbáře Pražského, od r. 1740 v Domažlicích usedlého, jehož díla se co výborná vychvalují. Obnova celého oltáře sv. Anny stála 166 zl. r. č. a náklad tento byl zapraven dobrovolně snešenými dárky našich osadníků, ba sešlo se ještě o 20 zl. více, jichž se na ostatní obnovy použilo. Nyní stkvěly se již čtyry oltáře v nové kráse, jen bohatý hlavní oltář, jehož cena, když jej zdejší děkan Ant. Příhoda roku 1744 od stříbrníka Pražského Ant. Karera z ryzého stříbra a pozlaceného plechu zhotoviti dal, páčila se až na 16.000 zl. rýnských, časem tak špinou a prachem zanešen byl, že očištění a zároveň přiměřeného zvýšení potřeboval. Této práce jsem se nejvíce obával dílem pro nebezpečenství porouchání oltáře tak vzácného, dílem též pro veliké výlohy v těchto zlých časech. Však Bohu budiž chvála, dílo již jest hotovo, stříbro a

zlato vyleštěno, oltář znamenitě zvýšen, nástavky v tom samém slohu zhotoveny a zároveň s tabernakulem zcela pozlacený, tak že kdo do chrámu vejde, užasne a podiví se lesku a kráse toho oltáře. Poněvadž oltář tento žádného oltářního obrazu nemá, stála ve výšce nad oltářem tím, Matce Boží věnovaným, pozlacená socha královny nebes s Ježíškem na rukou. Socha tato od samouka řezbářského r. 1838 zhotovená lišila se náramně od mistrovského díla oltářního, i vyjádřil jsem nad tím svou žalost, a hle, než jsem se nadál, byl jsem vyzván, abych novou, důstojnější a větší sochu Panny Marie zjednal, kterouž také již dodělává akad. malíř p. Petr Wimmer, jenž se i v sochařství dobře vyzná, a jak mile bude tato socha v nadživotní velikosti hotová, zašleme ji ku pozlacení do Plzně p. Vác. Heřmannovi, pozlacovači, kterýž všecko práci kostelní jak v děkanském tak i v klášterním chrámu Domažlickém velmi vkusně a lacině zhotovil. Celá obnova hlavního oltáře i s řezbou sochy nové stála 388 zl. r. č., k čemuž ještě přijde výloha za pozlacení nové sochy bl. P. Marie. A kde jsme zase nabrali peněz k té opravě! Láska ku svatyni Páně jest nepřehledný pramen! 87 zl. r. č. poskytla snůška z dobré vůle bez vybídnutí a 301 zl. r. č. daroval jediný dobrodinec, jemuž chrám náš již mnohými díky povinnan jest za veliké oběti, jest to opět pan Michael Florian, majitel dílny v Domažlicích s chotí svou Marií, za kterýžto dar Pán Bůh račíž svým požehnáním těmto dobrodincům stonásob nahraditi, jakož i druhé dobroditele chrámů našich paní Zuzanně Průšákové, kteráž opět letos po celý čas obnovy chrámu pozlacovače bezplatně v domě svém chovala a živila. Nyní nám zbývá ještě obnoviti velkou starou malbu na zdi za hlavním oltářem, na kterouž mi nový dobrodinec, jehož jméno uveřejniti nesmím, již doručil 260 zl. r. č., kteréž prozatím v záložně na úroky uloženy jsou, a jak mile se dočkáme jara a mistra v takové malbě zkušeného vyhledáme, ihned s malbou započneme. Při tom dočkají se žádoucí obnovy též veliké dvě sochy andělů, nesoucích svícny, po obou stranách oltáře. Co takto v hlavní lodi chrámu našeho všecko bylo neb bude obnoveno, truchlilo bratrstvo sv. růžence nad svým oltářikem v poboční lodi postaveným, kterýž tu jako sirotek opuštěný stál. Avšak i jemu přišla pomoc, neboť z příspěvků zbožných vdov, manželek a panen dostal i on již novou podobu a co ještě chybí, dodělá se co nejdříve. Obnova tato bude státi přes 100 zl. r. č., mezi kterýmiž se nalézá mnoho halířů lidí chudých a služebných.

Hle, tolik se opět za půl leta vykonalo pro čest a slávu Boží v našem chrámu Páně, z čehož budiž Pán Bůh pochválen a na dobrodince za všechny dary a oběti ku obnově svatyně Boží přinešené přijdiž přehojné požehnání s nebes a odplata věčná. P. K. H.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup udělil v neděli, 22. t. m. alumnům II. roku první tonsuru, a d. 29. t. m. alumnům III. roku nižší svěcení v domácí kapli své.

— V nemocnici Milosrdných bratří bylo od 1. listopadu 1863 do posledního prosince 1864 ošetřováno 3820 nemocných.

Z Vidně. Generalní komisariat sv. země ohlašuje, že i letos uspořádá *pout do Jerusalema* k slavnostem velikonočním. O přijetí do sboru poutníkův třeba se hlásiti u zmíněného komisariatu ve Vidni (Stadt, Franziskanerplatz Nr. 4neu) do 1. března t. r. Přijati mohou býti jenom mužové katol. náboženství, kněží i nekneží. Loď s poutníky odrazí z Terstu 20. března t. r. Každý účastník složí do 1. března 500 zl. r. č. na stříbre. Z toho bude za každého zapraveno: a) plavba po moři tam i nazpět; na lodi I. místo, strava a postel; b) koně a velbloudy k cestování po zemi; c) plat vůdcům, strážcům, nosičům atd.; d) přístřeší a strava na místech odpočinku. Každý poutník má býti opatřen rádným pasem, kněží nad to povolením k sloužení mše sv. a průvodním listem od ordinariatu.

— *Ovoce encykliky.* V schůzi katol. jednoty Vídeňské — di „Volksfreund“ (příloha č. 3.) — byla řeč o encyklice sv. Otce. Někteří údově vyjevili nelibost svou nad způsobem, jakým mnohé listy urážely sv. Otce proto, že dítky své poučil o cestách, na nichž by uběhnouti mohli v blud a zmatek. Těšili se tím, že nejvíce horlily proti Piovi IX. ty listy, které nejvíce vychlovaly bohaprázdnou slátaninu Renanovu. Také toho dotknuto, že časopisy, které každému, kdo zvolen býti chce, dovolují, aby s programem svým vystoupil před voliče, a bez ustání se dovolávají svobody mluvení tisku a rovnoprávnosti, jenom sv. Otec, zástupci 200 milionů katolíků, dovoliti nechtějí, aby v těchto nynějších zmátcích vystoupil s programem katolickým, otcovského hlasu svého povznesl ku katolíkům, aby vydal okružní list k poučení bratří svých u víře. Kde že jest tu svobodomyslnost, kde rovné právo k svobodě mluvení a tisku? By kdo pohaněl vůdce vojska, vyzval by na se každého vojína toho sboru; avšak papež jest vůdce 200 milionů katolíků. Podob

nými úvahami rozehrála se mysl i učiněn a přijat jest návrh, aby na hanu lidí, jenž nevědí co čini, byla dána odpověď hojným halířem sv.-Petrským. Mezi přítomnými účinná jest hned sbírka pro sv. Otce, milodarem tím chtějí osvědčiti svou lásku a oddanost k sv. Stoliči a přejí sobě, aby se podobně stalo ve všech katolických krajích.

Z Uher. Kanovník velko-varaždinský, dr. Mirko Körnőczy vydal jazykem maďarským Život Pána Ježíše („Jézus élete“) na obranu víry proti Renanovi.

Z Německa. V Eislebenu měste, odkudž posel nešťastný reformátor Luther, položen byl dne 12. července min. r. slavným způsobem základní kámen kostela katolického. Většinu peněz k stavbě této věnoval jeden měšťan v poslední vůli své.

— *V Treviru* byla dne 29. pros. volba biskupa. Zvolen jest nejdůst. pán Leopold *Pelldram*, domácí prelát J. Sv. papeže, král. polní probošt katolický v Berlíně, čestný kanovník Vratislavský; nar. 1811 ve Slezsku, studoval v Kladsku, Vratislavi a Bonnu, byl co kněz vychovatelem, pak farářem, a proboštem.

Z Badenska. Známo, že již drahný čas se vede tuhý boj mezi vládou a církví katolickou. Osvícené devatenácté století chce školu dle svého náhledu učiniti svobodnou předstírajíc nespravedlivou záminku, že Církev se více nehodí k tomu, by řídila školy, které jejím přičiněním povstaly. Však Církev takových škol, které mají býti zbaveny křesťanského rázu, nikdy chváliti nemůže. A takovýto boj vede se nyní v Bádensku. V klášterním ústavu Adelhausenském zapověděl školní rada dítkám křesťanské pozdravení: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“ a propustil katechetu, který též zeměpisu a dějepisu vyučoval, poněvadž se opovážil jemu odporovati. Jak se volby školních dozorců provádějí, o tom nás poučí následující příběh. V jednom městečku přišel představený k faráři říka: „Musím nyní býti školním radou; ale poněvadž školním věcem dosti nerozumím, přicházím, bych se s vámi poradil.“ A pak prý kněží školám nerozumějí. Na mnohých místech občané sami se vyslovili proti novému školnímu zákonu uznávající spravedlivé a pravdivé zásluhy Církve katolické o školní vzdělání. Kdekoli se občané zpěchovali voliti školní rady, vláda sama jim vnutila nové ty představené. Ze se i protestantům nový školní zákon nelíbí, vysvitá z dopisu, který zaslali vládě: „Mlčeli jsme dlouho, ačkoliv jsme s mnohými novotami hned z počátku nebyli srozuměni. Ale nyní nás nutká naše vlastní svědomí, abychom pozdvihli svého hlasu proti těmto zhoubným opravám. Ja-

kási tajná, však úředníky podporovaná společnost chce přetvořiti veškerý řád a proti tomu se musíme ohraditi.“

Ze Smyrny. Ve Smyrně staví se kathedrální kostel, jenž nejméně půl milionu franků státi bude. Na jeho dostavení obětoval sultán dvanáct tisíc franků. Arcibiskup Smyrnenský prostřednictvím francouzského konsula jsa představen, vyslovil sultánovi díky za velikomyslný dar. Sultán pak vřele děkoval arcibiskupovi za péči, kterou věnuje vychování dítek a školám katolickým. V elementárních školách vyučují chlapce „bratří křesťanské lásky“, dívky pak „milosrdné sestry.“

Z Francouzka. V biskupech francouzských jsme se neklamali. Na známou záповěď, by neohlašovali encykliku sv. Otce odpovídají rozhodně ohlašováním dotčené listiny, tak arcibiskup Cambrayský, biskup Montaubanský a jiní. Noviny nazývají tyto vrchní pastýře „ultramontany“; zajisté to čestný název hajitelů práva Církve sv.

— *Protestantský kazatel Atger a zповěď.* Roku 1858, v měsíci červnu, vypravuje abbé de Ségur, vidal jsem v Paříži vážného pána, Františka Atgera, který jsa 45 roků star, již přes 25 let byl protestantským kazatelem. Tehdáž konal úřad svůj v Pont-de-Montvert v pohoří Sevenském. Byl dosti vzdělaný, upřímný a nábožný muž. Často se jemu posmívali jeho duchovní bratři, že svou náchylnost a lásku k ústavům katolickým na jevo dával. Muž tento zjevil mi nejprve písemně, pak ústně rozličné své pochybnosti. Protivilat se jemu nesjednocenost mezi protestanty, tak že pochybovati počal, že by byl protestantism Božského původu. Přemítal — přemýšlel, až ozářen paprskem pravdy, poznal blud, v jakém byl pohřížen. Při svém odchodu pravil ke mně: Rozhodnul jsem se; stanu se katolíkem. Urovnám své rodinné záležitosti; pak opět přijdu se svými syny a s manželkou, budeli následovati hlasu mého. — Ale jinak bylo usouzeno; on se více nenavrátil. Dlouhou nemocí a nutným zaměstnáním upoután nemohl mne více navštívit a v brzce pak zemřel. Ačkoliv přátelé a příbuzní jej od toho záměru odvrátili usilovali a lichým přemlouváním až do smrti trápili, předce vykonal, co dávno byl umínil. V Pont-de-Montvert odřekl se svého bludu a zemřel co znovuzrozený katolík. Kdysi jsa u mne vypravoval dvě události, kterými pohnut byl, že jiného úsudku nabyt o zповědi katolické. „Před několika lety jel jsem do městečka, kde jsem kázati měl. Za sebou měl jsem vak svůj, v němžto kromě některých maličkostí asi sedm set franků bylo.

Prohnáný zloděj odřízl a odnesl vak, aniž bych toho byl upozoroval. Nevěděl jsem, kde a jak se to stalo. Když jsem krádež později upozoroval, přišla mi ta myšlenka: „V osadě, kterou jsem nyní jel, bydlí většinou katolíci, jeli zloděj katolík, bude se zpovídati ze svého hříchu a já snad obdržím své peníze.“ Později jsem se nejednou zasmál této myšlence, ale ona opět a opět přicházela mi na mysl. Tu jednoho krásného večera — několik týdnů po velikonočních obdržel jsem od p. faráře z okolí, kde jsem byl okraden, list, kterýmžto mne žádal, bych od něho přijal částku peněz. „Jistý člověk jest Vám částkou touto povinován a mně byla svěřena, abych Vám ji odevzdal.“ — Jindy jsem byl opět v dědině, kde jen protestanti bydleli, o 430 franků okraden. „Těch se více nedopídím,“ pravil jsem k své manželce, neb tam nebydlí katolíci.“ A těch peněz jsem podnes neobdržel. J. M.

— *K povyjasnění jistých světových otázek přinesly* „Breslauer Hausbl. f. d. Volk“ pojednání, z něhož uvádíme, co následuje: Hrůza a úžas zmocňuje se nás, pozorujeme-li křiklavé úkazy ztřeštilosti lidské za dnů našich: bohaprázdné řádění belgických solidarův, ohavnosti a zločiny vlášské revoluce, spustlost a jizlivou nenávisť mnohých romanopisců a novinářů proti Bohu, Církvi, zvíře a ctnosti, pozorujeme-li vzrůstající porušenost mravů. Zdá se, že povstalo pohanství z nehlubšího svého úpadku k životu a zvíře že se emancipovalo v člověku. Každého sebe nectnějšího prostředku užívá se v nynějším boji lži proti pravdě, jako tenkrát, když se spojilo pohanství s katany, dravou zvěří, vodou i ohněm proti křesťanům, chtějí jich vyhubit. Navedení k tomuto pekelnému boji podali před drahnými lety spoluúdobné „vysoké venty“ v Itálii, chtěje na poloostrově tomto pochodeň revoluce rozniť. Navedení toto převyšuje podlostí svou skoro vše, co za dnů našich ošklivost a hrůzu v nás vzbuzuje. Zbraň, kteráž k tomuto cíli vlášským spiklencům doporučena byla, ukazuje nám *Segur* ve své knize, nadepsané: „Revoluce,“ byla pak tato:

1. *Korupce* t. j. zkáza, porušenost mravů, kteréž nepřátelé Boží a Církve sv. podnes daleko široko napomahají způsobem do nebe volajícím ve špatných časopisech, nemravných spisech, ano i v dílech na pohled vědeckých, zcela po návodu tajných spolků, zejména „vysoké venty,“ jejížto úd jeden toto napsal: „Příliš jsme pokročili, tak že se pouhou vraždou upokojiti nemůžeme. Co nám prospěje člověk zabítý? Nesmíme tedy zločin individuali-

sovati (totiž: na jednotlivcích se ho dopouštěti), nýbrž má-li se povznést za skutek vlastenecký, má-li nenávisť proti Církvi příhodně jeviti, musíme jej *generalisovat* (t. všeobecným vražděním, jako za času první revoluce francouzské.) Katolicismus jakož i monarchie málo se bojí naostřené dýky, ale korupci mohou oba tito základové společenského z řádu se zřítiti: pročež nesmíme ustati kaziti neustále. Bylot uloženo v radě naší, že nechceme více žádných *křesťanů* a proto *musíme nepravost v lidu populární (oblíbenou) učiniti*. At ji ssají všemi pěti smysly, at ji pijí, až by se opili, at se ji nasycují, až by se přesytili. *Naplňte srdce nepravostmi, a nebudete mítí žádných katolíků.* — (Pokračování.)

Literní oznamovatel.

— „*Ročník Jednoty pro dostavění hl. chrámu sv. Víta na hradě Pražském za správní rok od 1. května 1863 až do 30. dubna 1864.*“ Nákladem vlastním. V Praze 1864. Z knihtiskárny B. Stýbla. Obsahuje: obsáhrnou zprávu o valné (VI. řádné) schůzi jednoty dne 14. května 1864, seznam skutečných členů jednoty v r. 1864, seznam zemřelých skut. údů, členů přispívajících, jednatelů v Praze a mimo Prahu a konečně zevrubný seznam všech příspěvků, darů a jiných příjmův.

— „*Věvec homilii* Jelínkových pro celý církevní rok.“ Vydávají Jan Šavel, děkan Budějovický a Jan Rosypal, farář Pacivský. V Budějovicích nákladem L. E. Hansena 1864. Sešit II. str. 93—188 obsahuje homilie od IV. neděle v postě až do V. neděle po Velikonoci. Následující sešity budou vycházeti ve lhůtách měsíčních.

— Nákladem knihkupectví (Kobrova) vyšel: „*Nový Zákon Boží.*“ Dle nejlepších starších výkladů k tisku připravil Frant. S. Bezděka, kněz církevní, úředník c. k. veřejné a univ. knihovny Pražské atd. Stran 701. „Nový Zákon“ tento vydán beze všech poznámek a bez povolení duchovní vrchnosti k vydání „Pisma sv.“ pro katolíky předepsaného zákony církevními. (Sněm Trid. sez. IV. O vydávání a užívání Pisma sv.)

— „*Commentarius in proemium Breviarii et Missalis de Computo Ecclesiastico usui clericorum accomodatus auctore presbytero Societatis Jesu.*“ V Inomostí. Tisk Feliciana Raucha. Obsáhrná chvála tohoto pro kleriky a kněze důležitého spisu byla nám zaslána z Inomostí od krajana na tamějších vysokých školách se vzdělávajících. Však poněvadž list náš není toliko a výhradně pro vel. duchovenstvo, odevzdali jsme dotčené ohlášení dp. redaktorovi Časopisu katol. duchovenstva, v němž vědecké spisy bohoslovné náležitého ocenění docházejí.

— „*Věstník.*“ Ročenka pro učitelstvo

národních škol v diecési Kralohradecké na rok Páně 1865. Ročník II. S vůlí nejdůst. b. konsistoře ve prospěch ústavu učitelských vdov a sirotků vydává Dr. Jan Marek, rada církevního soudu, synodální examinátor a profesor bohosloví. V Hradci Králové 1865. Tiskem Lad. Pospíšila. Obsah jest bohatý a potřebám učitelstva přiměřený. S potěšením činíme známo, že „Věstník“ dochází pro svůj obsah i účel zaslouženého rozšíření, zbýváť z 1800 již jen 30 výtisků. Čistý výnos lonského „Věstníka“ obnášel 214 zl. 28 kr. r. č. Poloviční užitek z 237 letošních výtisků, jež v ostatních diecésích českých a moravských se odebraly, věnován k prospěchu podobných ústavů těchže diecésí. — Před koncem r. 1865 vyjde novoročenky „Věstníka“ ročník III. na r. 1866.

— „*Básně Adolfa Heyduka*“ II. sbírka I. sešit. Nákladem Janoty a spol. v Písku. 1865. Stran 163. Básně tyto byly nám zaslány k ohlášení. Úsudek náš o nich leží ve vlastních slovech p. spisovatelých na str. 103.: „Vy chcete, abych píseň zazpíval? Ach těžké, těžké jest to počinání“ — bez pravého nadšení, nebo (str. 104) „ten oheň lásky vaší není skvělý; a kdo ví, strávil-li by cigar celý!“ Básně tyto mají své „poznámky“ jako Kollarova Dcera Slávy. Úprava jest úhledná.

— „*Pavla Jos. Šafaříka sebrané spisy*.“ IV. Rozpravy z oboru věd slovanských. Sešit 24. a 25. V Praze 1864. Nákladem knihkupce Bed. Tempského. Obsah: Rozbor starosl. překladu Písma sv. Přehled liturg. knéh církve řecko-slov. O staroslovanských knihtiskárnách. Přehled literatury illyr. Slovanův. Slovo o českém pravopisu. Klasobraní na poli staročeské literatury. O nejstarších rukopisech starého žaltáře. V sešitu 26. jsou z literární historie poslední tyto články: Život Pána Ježíše Krista (rukopis universitní biblioteky Pražské XVII. A. 9.) Hlas o potřebě jednoty spis. jazyka (1864). Bibliografický přehled sbírek slovanských národních písní. (Čas. Č. Musea 1838). Následuje: Filologie. Přehled národních jmen v jazyku slovanském.

— „*Křtítofa Šmida veškerých spisů pro mládež a přátele její*“ (přeložil dr. Jos. Pečírka) vyšel tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse svazek 41. *Svaté ženy z dávných věků křesťanských*. Oddělení první. Svazek tento obsahuje život sv. Mathildy, Adléty, Odylie a Idy z Togenburku. Stran 99.

— Knihkupectví B. Stýbla vydalo „*Vísací kalendář na r. 1865*.“ Pokud nám známo, jest to jediný kalendář, v němž památka sv. Cyrilla a Methoděje položena ve shodě s kalendářem duchovenským na den 5. července.

— Sešitem 7. „*Domáci Biblioteky*“ ukončeny jsou „*Vojenské příběhy z válek Napoleonských*“ Z polského Ad. Am. Kosińskiego přeložil Frant. Boh. Žilovický.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci prosinci přistouplili: z *Pražské arcidiecése*: Vys. důst. p. Jan Nep. Bernard, kanovník u sv. Víta v Praze; Dívčí škola v Slaném, Josefa Obermannova v Horním Stupně; rod Josefa Káše v Příbrami, školní knihovna v Michli; Marie Forstova v Tuklatech, škola v Žebráku. Z *Litoměřické diecése*: Jan Jos. Tyrichtr, bohoslovec, Kateřina Procházkova z Val, vel. pan Jan Počta, kaplan v Boskově. Z *Kralohradecké diecése*: Antonie Kopečná v Chrasti, škola v Bolehošti, Frant. Müller v České Třebové; Anna Kalandrova ve Vysokém Mýtě. Z *Budějovické diecése*: Škola v Dolanech, Matouš Kubš v Oprechticích, Vojtěch Holec ve Vlach. Břeží, Josef Němec v Zichovci, Tekla Šídlova v Klatovech, rod Jana a Kateřiny Matějkových ve Viškovcích, rod Josefa a Magd. Matějkových z Narov; Marie Charvátova z Veselí. Z *Olomúcké arcidiecése na Moravě*: Barbora Kulendova v Sazovicích, Anna Matuščíková v Biškovcích, rod Frant. Bartoníka v Horní Moštěnici, Jan Kopřiva ve Vražném, František Garlík v Přerově, Cecilie Tkadlcova v Hrub. Týnci; Anna Axmanova v Uh. Hradišti, rod Frant. a Viktorie Býčkových v Hustěnovicích, Anna Pandrábova a Johanna Charvátova ve Vítkovicích, Marie Nováková v Záhřebu, p. Frant. Krejčí hohoslovec, škola Rudická, Anežka Gorgoňova z Karlovic, Antonie Kopecká a Anna Jemelkova v Olomouci; z *Brněnské diecése*: rod Jana Quardy v Hor. Bojanovicích, Jan Hájek v Zahřanech, Františka Staňkova v Tišnově. *Matice Slovenská* v sv. Martině v Uhrách.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

- p. Ignac Wagner, farář v Mittelsteinu v hrabství Kladském, jmenován kn. arcibiskup. notářem.
- p. Ant. Vojáček, farář Ondřejovský, za děkana v Mnichovicích;
- p. Václav Trnka, kapl., za administratora v Bříství;
- P. Ondřej Hüttisch, františkán z kláštera Chebského, za výpomoc. kaplana do Lestkova.

Uprázdňené místo:

Bříství, fara patron. p. kníž. Jana z Lichtenšteinu od 11. ledna.

Listárna redakce.

Milodary. Halíř sv.-Petrský pro sv. Otce: vp. Jos. Widemann, kaplan v Kalné 1 zl., Vác. Slavík, kapl. v B. Touškově 45 kr., z farní osady Hněvčevské 2 zl. (Bude pokračováno.)

Vp. T. L. v Hradisku: Složeno 40 zl. — vp. J. M. v N.: Tou omluvou vina by se zvětšila. — Z Říma dodáno 14. t. m., bylo pozdě.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 788—II
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídí činy národy.“ (Přís. XIV, 34.)

Doba po Zjevení Páně.

Jakož v samý den Božího Zjevení ve sv. evangeliu (u sv. Mat. II, 1—12) se vypravuje, že se Pán Ježíš *co nemluvnítko* mudrcům (pohanům) zjevil; tak i na neděle po slavnosti Zjevení Páně následující, obrala sv. Církev ku čtení a rozjímání takové částky evangelické, v nichžto o *Zjevení Páně* zmínka se děje.

Tak hned na první neděli po slavnosti sv. tří králů ohlašuje se v evangeliu sv. Lukáše II, 49. zjevení Ježíšovo *co pacholete*. Zjevilť jsa ve dvanácti letech v chrámě důstojné božství své, řka: „Zdalíž jste nevěděli, že v tom, což jest Otce mého, musím já býti?“ — Kristus *co pravý* od prorokův předpověděný Mesiáš, dvoji zvláště povahou v zákoně jest naznačen: že totiž činiti bude *divy* a mluvit *v podobenstvích*; za tou příčinou na neděle po Zjevení Páně kladou se takové částky evangelické, v nichžto nejprve o zázracích a potom o podobenstvích povědino.

Zázrakové, jimiž Kristus v čas veřejného úřadu svého božské své seslání potvrditi chtěl, jsou zejména tři. První zázrak jest *proměnění vody* v sladké víno, kterýmž Kristus ve své vlasti zjevit se a příbuzné i známé o svém velebném božství přesvědčiti chtěl, však nadarmo; neboť do vlastního přišel, a svoji Ho nepřijali. Tento zázrak navrhuje sv. evangelium *na neděli druhou*

po Zjevení Páně: „Ten učinil Ježíš počátek divů v Káně Galilejské: a zjevil slávu svou, i uvěřili v Něj učennici Jeho.“ (Jan II. 1—11.) Příhodně tento počátek divů Ježíšových v neděli druhou se zvěstuje, jelikož jím veřejný život Kristův se začíná. — Evangelium *na neděli třetí* vypravuje zázrak, jímž Kristus Pán posláním své od Otce před očima všeho lidu u příležitosti prvního horního kázání objevuje, neboť moc z Něho vycházela a uzdravovala všechny, tak že *malomocný* i *setník*, tolikerými divy k věření vzbuzeni jsouce, k Kristu důvěrně přišli. Významně praví sv. Jarolím ve svém výkladu na toto evangelium (Mat. VIII. 1—13.), že po hlásání Božího slova příležitost se naskytla k činění divů, aby předcházející naučení pomocí zázraků v srdcích posluchačů utvrzeno bylo. — V evangeliu *na čtvrtou neděli* ohlašuje se zázrak, kterýmž chtěl Ježíš zvláště své učenníky u víře upevniti a moc svou, kteráž Jemu nade vším tvorstvem i nad strašlivě vznešenou přírodou dána jest, ukázati; neboť když slovem svým bouři utišil a zedmuté moře ukojil, divili se lidé, řkouce: „Kteraký jest tento, že Ho větrové i moře poslouchají?“ (Mat. VIII. 23—27).

Jako divy tak i podobenství *na neděli pátou a šestou po Zjevení Páně* Církev věřícímu lidu ku čtení překládá. Evangelium *na neděli pátou* navrhuje podobenství o *rozsévači*, kteréž mezi všemi podobenstvími klade se první, a jež

Kristus těmito slovy skončuje: „Proto že vám dáno jest znáti království nebeského, — protoť v podobenstvích mluvím jim.“ (Mat. XIII. 11.) Na *neděli šestou* a poslední po Zjevení čte se podobenství *o zrně horčičném*, kterýmž se evangelia o podobenstvích jednajících ukončují; jakož i sám evangelista řadu podobenství dokonává, záměr, ku kterémuž se táhnou, naznačuje, řka: „Toto všecko mluvil Ježíš v podobenstvích k zástupům: a bez podobenství nemluvil jim, aby se naplnilo, což povědíno bylo skrze proroka řkoucího: Otevru v podobenstvích ústa svá.“ (Mat. XIII. 34. 35.) V těchto dvou podobenstvích o rozsévání a o zrně horčičném ukazují se odplaty všechněm učení Kristovo přijímajícím, a spolu rychlý vzrůst a rozšíření náboženství Kristova. — Věrným učenníkům Páně byl tajný smysl podobenství od samého božského Mistra vyložen; před těmi pak, jenž svévolně oči svoje před světlem zavírali, zůstal skryt. Až podnes zjevuje Kristus nebeskou pravdu pokorným a sprostným, před moudrými toho světa pak a pyšnými ji skrývá. Prosmež pokorně Pána, by nám všecku pravdu v jasném světle poznati dal; abychom tam v nebi k spatřování věčné slávy Jeho přivedeni byli. Přislubuje Pán každému milujícímu Ho, že *sebe samého* jemu *zjeví*. (Jan XIV. 21.) Viděti pak Boha svého ne skrze zrcadlo v podobenství: nýbrž tváří v tvář, jesti, jak dí sv. Augustin, dokonalé blahoslavenství a oslavení člověka; jesti odplata věčného života, věčná útěcha, hojné odpočinutí i krása pokoje, ráj Boží, Jerusálém nebeský, rozkoš andělův, radost věčnosti, plnost blahoslavenství a pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký rozum.

K. Císař.

Světlo v službě Církve.

(Ke dni Očišťování P. Marie čili Hromnic.)

Světla užíváno při službách Božích v Zákoně starém i novém. Světlo hořící při službách Božích za jasného dne

jest významné, tajemné. Výklad dal nám Bůh sám. Nejednou zjevil se Bůh v ohni, aby ukázal slávu a velebnost svou i všemocnost a že jest věrný v zaslíbeních svých. Bůh zjevil se Abramovi k potvrzení slibů jemu učiněných, k zpečetění Zákona *starého*. „Stala se mrákota tmavá i ukázala se pec kouřící se a pochodně ohnivá.“ (Gen. XV.) Mojžíšovi zjevil se Bůh v plameni ohně z prostředku kře (Exod. III.), lidu Israelskému na hoře Sinai, na niž Hospodin sstoupil v ohni (Exod. XIX.), veškeren pak lid viděl světla a horu kouřící se a slyšel desatero přikázání. (Exod. XX.) K zvěstování Zákona *nového* ukázal se Bůh Duch sv. v způsobě rozdělených jazyků jako oheň. (Sk. ap. II.)

Význam světla hořícího v chrámě jest trojí; představuje 1) *Krista* Pána, jenž sám o sobě dí: „Já jsem světlo světa;“ (Jan VIII.) „Já, světlo, přišel jsem na svět, aby žádný, kdo věří ve mne, nezůstal ve tmě.“ (Jan XII.) 2) *Víru* učenníků Jeho: „Dokud světlo máte, věřte v světlo, abyste byli synové světla.“ (Jan XII.) 3) *Lásku*, která z víry dobré skutky činí: „Oheň přišel jsem pustiti na zem, a co chci jedině aby se zapálil?“ (Luk. XII.) „Vy jste světlo světa. Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ (Mat. V.)

Světlo světa.

(Jan VIII, 12. 32. XII, 35.)

Já jsem světa světlo: a kdo z lidí
Moje slovo slyší, skutky vidí,
Lásku zná, i s věrou ke mně přilna,
Koná, co řeč káže neomylná;
Člověk ten, můj učeň, v světle chodě,
Pravdou mojí spěje ku svobodě.

A já proto přišel na tu zemi,
Bych byl světlem živé pravdy světu,
A tím světlem mezi lidmi všemi
Ze tmy duše vyved' na osvětu.
Pokud tedy, lidé, máte mne tu:
Věřte v světlo, jež vám všechněm svítí;
Tak vyjdete ze tmy, jež vás maří,
A vám, osvěceným pravdy září,
Na svobodě Boží bude žíti.

„Perly“ od V. Štulce.

Encyklika.

(Překlad „Blahověsta“.)

Velebným Bratřím patriarchům, primátům, arcibiskupům a biskupům všechněm majícím milost a jednotu Stolicí apoštolské.

Papež PIUS IX.

Velebni Bratři!

Pozdravení a Apoštolské Požehnání!

S jak snažnou péčí a bedlivostí pastýřskou papežové Římské, předkové Naši, konajíce odevzdanou sobě od samého Krista Pána v osobě sv. Petra, knížete apoštolů, povinnost a úřad pásti beránky i ovce, nikdy neustali, veškeré stádo Páně slovem víry horlivě krmiti, spasitelným učením napájeti a od jedovatých pastvin odháněti, totéž vůbec známo, Vám pak, Velebni Bratři, obzvláště povědomo. Jistě týmž Naším předkům, jakožto přesvatého katolického náboženství, pravdy a spravedlnosti ochráncům a obráncům, v příčině spásy duší velice bdělým, povždy všecko na tom záleželo, aby věhlasnými listy a zákony svými odkryli a zavrhlí všeliké kacířství a bludy, kteréž proti naší Božské víře, Církve katolické náuce, poctivým mrávům a proti věčnému pokolení lidského spasení brojíce, často hrozných natropily bouřek a spustošily křesťanskou i světskou obec způsobem politování hodným. Za tou příčinou protivovali se titíž předkové Naši s apoštolskou srdností hanebným úkladům bezbožných lidí, kdykoliv ti to, obyčejem vln moře zdutého pěnou svého zmatení vůkol stíhajíce a svobodu slibující, ačkoli sami zkáže porobení, byli usilovali, podvodnými domněnkami a záhubnými spisky svými základy katolického náboženství i společnosti občanské vyvrátiti, ctnost a spravedlnost vesměs zahladiti, všech srdcí a mysli porušiti, neopatrné lidi, zvláště pak nezkušenou mládež od pravé mravů kázně odvrátiti, ji bidně zkaziti, bludův osidlem zadrhnouti a konečně Církvi katolické z lůna vyrvati.

Již ale, jak Vám, Velebni Bratři, jistě vědomo, ledva My jsme byli tajnou prozřetelností Boží radou — ovšem bez zásluhy Svě — na tuto Stolicí Petrovu povýšení, spatřivše s přebolestným srdcem tak děsnou, tolikेरým mrzkým domněním rozdmýchanou bouři, též náramnou, již oželiti nelze, škodu z týchž mnohých bludů na křesťanský lid přikvapující, dle povinnosti apoštolského úřadu Našeho, pozdvihli jsme, jdouce za jasným Svých předchůdcův příkladem, hlasu Svého a mnohými vůbec vydanými okružními listy, také řeči v konsistoři činěnými a jinakými apoštolskými psaními zavrhlí jsme

ty nejčelnější bludy věku našeho přežalostného, výtečnou Vaši biskupskou bedlivost povzbuzující a všecky Nám nejmilejší syny katolické Církve opět a opět ponoukající a napominající, aby se náказы ohavného moru toho bedlivě štítili a jemu se vyhýbali. Hlavně však Svým prvním dne 9. listopadu r. 1846 Vám psaným listem okružním a dvěma řeči Svými, z nichž jednu dne 9. prosince r. 1854 a druhou 9. června r. 1862 v konsistoři jsme učinili, odsoudili jsme ty obudné domněnky, které za tohoto právě věku k převeliké duši škodě ba i na ujmu občanské společnosti panují a nejenom katolické Církvi, jejímú spasitelnému učení a ctihodným právům, nébrž i odvěkému zákonu přirozenému, od Boha v srdci každého člověka vyrytému, a rozumu zdravému nad míru odpirají, a z nichž ostatní téměř všickni bludové vznikají.

Ačkoli jsme však neobmeškali hlavní takové bludy vícekrát propsati a zamítnouti, přece ještě záležitost katolické Církve a duši spása Nám od Boha svěřená, jakož i lidské společnosti prospěch toho se domáhá, bychom vnově pastýřské Vaši péče povzbudili k zapuzení jiných krivých domněnek, ježto z dotčených bludů, jako ze zdrojů svých, vyrážejí. Domněnky tyto krivé a převrácené tím více jsou opovržení hodné, ježto hlavně k tomu směřují, aby překážkami zemdlena a odklizena byla ta spasitelná moc, kterouž Církve katolická dle ustanovení a rozkazu Božského svého původce až do skonání světa svobodně provozovati má neméně nad jednotlivými člověky, jakož nad národy, pronárody i jejich knížaty, i aby v nívěč byla obrácena ona vzájemná mezi kněžským a panovníckým řádem sdílnost nad a svornost, jenž Církvi i občanstvu vždy byla k prospěchu a blahu!*) Však o tom, Velebni Bratři, dobře víte, že za tohoto času nemálo se nalezá takových, kteří svou bezbožnou a pošetilou „naturalismem“ nazývanou zásadu k občanské společnosti připínajíce, opovazují se učiti, „že by ta nejsnažnější pečlivost o dobré obecné i všeliký prospěch občanův toho veskrze vyhledávaly, aby lidská společnost ustavena a spravována byla beze všeho ohledu na náboženství tak, jakoby ho ani nebylo, aneb alespoň bez ohledu na rozdíl mezi náboženstvím pravým a věrami bludnými.“ Podobně naproti učení svatých Pisem, též Církve a svatých Otcův neostýchají se tvrditi, „žeby obecné dobro bylo nejlépe tam opatřeno, kdež se panující moc k tomu nezná, by povinna byla trestati po zákonu rušitele katolického ná-

*) Gregor XVI. Epist. encycl. *Mirari* 15. aug. 1832.

boženství, leč pokud toho žádá veřejný pokoj.“ Vycházejíce od této o vládě společenské zholá bludné myšlenky neobávají se nikoliv hověti jinaké rovněž bludné a Církvi katolické i duši spáse záhubné domněnce, jižto byl blahé paměti Řehoř XVI., předchůdce Náš, *bláznovstvím* nazval,^{*)} totiž, „že volnost svědomí a svoboda v náboženství jest každého člověka právem přirozeným, což by v každé dobře zřízené společnosti zákonem vyhlášeno a určeno býti mělo; občané pak že mají právo k svrchované svobodě, myšlenky své všeliké ústy, tiskem i jinakým způsobem zřejmě a veřejně vyjadřovati, v němž by ani Církvi ani světskou mocí ztenčování býti neměli.“ Což drze zastávající zajisté na mysli neuvážili, že „svobodu záhuby“^{**)} hlásají, a „dopustí-li se lidem ustavičná hádka o jich přesvědčení, pak že nikdy nedostávají se nebude opovážlivých pravdě odpíračův a na hovornost lidského chytráctví spolehačův, kdežto zase víra i moudrost křesťanská slovy samého Pána Našeho Ježíše Krista poučena jsouc znamená, kterak této nejvýš škodné marnosti stříci se má.“^{***)}

Poněvadž tam, kdekoli z občanské společnosti náboženství bylo odstraněno, a zapuzeno učení o Božím zjevení i vážnost jeho, též samo ryzé ponětí spravedlnosti a lidského práva v zatmění ubíhá a se vytrácí, a na místo řádné spravedlnosti a zákonitého práva hmotná jen moc zasedá: jde z toho na rozum, čím to, že někteří nejjistějších dobrého rozumu pravidel nic nedbajíce a jimi opovrhující smějí provolávat, „že vůle národu veřejným, jakž řkou, míněním neb jináč vyjevená ustavuje svrchovaný, ani Božím ani lidským kterým právem obmezený, zákon; v řádu pak zemské správy že dokonané děje již tím samým, že jsou dokonány, platnosti právní nabývají.“ Však kdo medle hevidí a necítí, že lidská společnost, náboženství a řádné spravedlnosti vazeb oproštěna, jiného předsevzetí a účelu míti nemůže krom toho, aby vezdejších statků nabývala a je hromadila, aniž jakým pravidlem v jednání svém se řídila leč neukrocenou baživostí po rozkoších a užitcích, jimž by otročila? Tím jest to, že tací lidé rodiny řeholní o Církev, občanstvo i literární vzdělanost velmi zasloužilé s krutou nenávistí pronásledují a vyhaně žvástají, že nejsou k delšímu trvání nikoli oprávněny, takto i kacířův smyšlenkám přihukující. Neboť, jakž někdy Pius VI., Náš předchůdce, velemoudře byl učil, „ukřivduje ru-

šení řádů řeholních právu slavného vyznávání rad evangelických, ubližuje způsobu života v Církvi schválenému pro jeho shodu s učením apoštolským, a dotýká se rouhavě i slavných zakladatelův od nás na oltáři ctěných, kteří jenom Bohem nadšeni ta společenstva ustanovili“^{*)}). Rozhlašují také bezbožně, že sluší zbaviti občanstvo i Církev onoho povolení „dle něhož k účelům lásky křesťanské almužny veřejně sbíratí smějí,“ a zákon ten žeby zrušiti náleželo, „kterýmž v určené dny k vůli službě Boží služebná práce zakázána jest,“ ošemetně předstírajíce, jakoby zmíněné povolení a řečený zákon se přičily pravidlům nejlepšího národního hospodářství. Avšak na pouhém odstranění náboženství z života veřejného nepřestávající rádi by totéž i z domácnosti rodin vyklidili. Neboť nejzáhubnější blud *komunismu* a *socialismu* rozhlašující a vyznávající tvrdí, „že společnost domácí čili rodina původ a základ svého trvání má jediné v právu občanském, že tedy všeliká práva rodičův v příčině dítek jenom z práva občanského plynou a na něm visí, předně pak právo péče o vyučování a vychovávání.“ Takovými bezbožnými domněnkami a úklady obmýšleji titěž lstiví mamiči především spasitelné učení a působení Církve katolické z vyučování a vychování mládeže na prasto vyloučiti, tak aby utlé a podajné duše mládeže všemi záhubnými bludy a neřestmi bídě byly napuštěny a pokaženy. Vždyť pak kdož se koliv byli pokoušeli o zmatky v Církvi i státu, o zvrácení dobrého řádu v společnosti, a o vyhlazení Božského i lidského práva, títo všickni soustředili jsou pokaždé všechnu zlovolnou radu, snáznost a práci v tom, aby, jakž svrchu praveno, zvláště neopatrnou mládež podskočili a porušili, na jejížto zkáze všecku svou naději zakládali. Pročež i bez ustání tak církevní jak řeholní duchovenstvo, jež podle skvělého svědectví pravidlých pomníků dějinných křesťanstvu, státu a osvětě k hojnému sloužilo prospěchu, jakým koliv nejhorším způsobem týrají, říkajíce „že nutno, aby duchovenstvo jakožto protivník pravého a užitečného pokroku vědy a vzdělanosti od péče a úřadu vyučování a vychovávání mládeže bylo odstraněno.“

Jiní zase opakující křivé a tolikrát odsouzené smyšlenky novotářův, s neobyčejnou nestydatostí opovažují se, svrchovanou Církev a této Apoštolské Stolicе pravomocnost, od Krista Pána jí udělenou, podružčovati soudu mocnosti světské a všecka též Církev a Stolicе práva upíratí, pokud se vnějšího řádu dotýkají. Neboť neostý-

^{*)} Eadem Encycl. *Mirari*.

^{**)} S. Aug. Epist. 105, al. 166.

^{***)} S. Leo. Epist. 164, al. 133. §. 2. edit. Ball.

^{*)} Epist. ad Card. De la Rochefoucault, 10. mart. 1791.

chají se tvrditi, „že zákony Církve nezavazují v svědomí, leč by je mocnost světská prohlásila; úkonům a ustanovením Římských papežů v příčině náboženství a Církve že jest se strany světské mocnosti zákonitého stvrzení a schválení a neb aspoň přisvědčení potřeby; ustanovení Apoštolská*), kteráž zatracují tajné spolky, nechť se v nich přísaha na šetření tajemství vyžaduje a nebo nic, též jich stoupence a příznivce vyloučením z Církve trestají, že prý nemají platné moci tam v těch zemích, kdež takových spolků světská vláda trpí; kletba od obecného sněmu Tridentského a Římských papežů na nájezdníky a urvalce práv a statků Církve daná že má základ v zmatených poměrech duchovního, občanského i politického řádu, sloužíc k vymahání jen světského prospěchu; Církev že z ohledu užívání věci časných nesmí čeho ustanoviti, čímž by svědomí věřících bylo svázáno; Církví že nepřisluší právo zkrocovati časnými tresty rušitele jejích zákonů; žeť se shoduje se zásadami svatého bohosloví a práva obecného, aby se majetnické právo k statkům kostelův a klášterův i jiných pobožných ústavův zemské vládě přiklo a přisoudilo.“ Bez studu zastávají zjevně a veřejně vyřčení a pravidlo kacírův, původ tolikých převrácených domněnek a bludů, říkajíce „že mocnost církevní po Božském právu není oddělená a nezávislá od mocnosti světské, a že nemožno, aby oddělenost a neodvislost taková se udržela, aniž by Církev napadala a uchvátíla podstatná práva mocnosti světské.“ Také Nám mlčením pomínouti nelze opovázlivosti oněch lidí, kteří, zdravého učení nesnášejíce, tvrdošíjně toto své zdání zastávají, „že bez hříchu a bez odvržení vyznání katolického smí se odpřítí ochotné poslušensství všem takovým Stolicí Apoštolské úsudkům a ustanovením, jejichž předmět, jak se vykládá, čelí k obecnému dobru Církve, jejím právům a kázni, jen když článků víry a mravův se nedotýká.“ Však nebude nikoho, jenž by jasně a zřejmě neviděl a nepoznával, jakou měrou se toto přiči článku katolického učení o plné moci od samého Krista Pána Římskému papeži právem Božským udělené, aby veškerou Církev pásł, řídil a spravoval.

Při tak náramné převrácenosti porušených domněnek My Apoštolského úřadu Svého dobře jsouce pamětlivi a velmi starostlivi o nejsvětější naše náboženství, o zdravé učení a duši Bohem Nám svěřených spasení, jakož i o blaho lidské společnosti

vůbec, uznali jsme za potřebnou věc pozdvihnouti opět apoštolského hlasu Svého. Pročež všechny a jednotlivé křivé domněnky a učení zvlášt v tomto listu zpomenuté moci Svou Apoštolskou odmítáme, zavrhujeme a odsuzujeme, chtěce tomu a prikazující, aby je všecky ditky katolické Církve jistotně pokládali za odmítnuté, zavržené a odsouzené.

Mimo to, Velební Bratří, jest Vám předsobře povédomo, kterak za těchto časů nenávistníci vši pravdy a spravedlnosti a úhlavní našeho náboženství protivníci kníhmi, spisky a novinami morovinou prochlými a po širém světě roztrušovanými národův podvádějice i zlomyslně lhouce mnoho jiných bezbožných náuk rozsévají. Aniž Vás tajno, že v touz naši dobu někteří se nalezají, jenž návodem a popudem ducha satanova tak hluboko v bezbožnost zabředli, že strachem netrnou Panovníka Pána Našeho Ježíše Krista zapírajíce a proti Jeho Božství s ohavnou nestydatostí zpurný boj vedouce. Tu pak nelze jinak, než abychom Vás, Velební Bratří, přeslavnými, jichž zasluhujete, vyvyšovali chvalami, že jste proti takové bezbožnosti biskupského hlasu svého co nejhorlivěji pozdvihnouti nikoliv neobmeškali.

Pročež tímto listem Svým znova přelaskavě oslovujeme Vás, kteříž jsouce k účastenství v péči Naši povoláni, největší jste v této Naši nejtrpčejší žalosti Nám útěchou, radostí a potěšením, svou výtečnou, jakou vynikáte, nábožností a zbožností, též ku podivu vzácnou láskou, věrností a poslušností, jakouž Nám i této Stolicí Apoštolské jednomyslně všickni oddáni jsouce přetěžký úřad svůj biskupský statečně a pilně vykonávati usilujete. A v tuto Vaši výtečnou horlivost pastýřskou vzkládáme Svou důvěru, že vezmouce meč ducha, jenž jest slovo Boží, a utvrzení v milosti Pána Našeho Ježíše Krista, s dvojnásobenou přičinlivostí na každý den mítí budete péči, aby věřící Vaši správě svěřeni „se zdržovali jedovatých bylin, jichžto nepěstuje Ježíš Kristus, poněvadž nejsou štipení Otcovo.“*) A neustávejte připomínati téměř pravověrným, že se všecko opravdové blaho lidem přýští jedině ze svatého našeho náboženství, z jeho učení a vykonávání, a žeť „blessavený lid, jehož Bohem jest Hospodin.“**) Učte, „že na základu katolické víry království trvanlivě stojí,***) a že není věci jaké tolik zhoubné, zkázonosné a všem nebezpečím vystavené, jako to domněni, jako

*) Clement. XII. „In eminenti.“ Benedict. XIV. Provas Romanorum.“ Pii VII. „Ecclesiam.“ Leonis XII. „Quo graviora.“

*) S. Ignatius M. ad Philadelph. 3.

**) Psal. 143.

***) S. Coelest. epist. 22 ad Synod. Ephes. apud Coust. p. 1200.

by nám na vždy postačoval dar svobodné vůle, s nímž jsme se narodili, tak že by nebylo, zač bychom Boha ještě prosili, — to jest, abychom na Stvořitele svého zapomenouce k doličení své svobody Jeho všemohoucnosti se odprísáhli.“*) Aníž opomíjejte učiti o královské moci, že dána jest netoliko k spravování světa, nýbrž tím spíše k obraňování Církve,**) a že nestává ničeho, co by panujícím knížatům a králům k většímu prospěchu a k větší slávě sloužiti mohlo, jako když — dle dopisů sv. Felixe, též Našeho věhlasného a přestatečného předka, k cisari Zenonovi — katolické Církvi jejich zákonův užívání přiti, aníž komu, aby její svobodě vadil, dopouštěti budou... Nebť jisto jest, že to jejich věci bude k prospěchu, pakli, když se jedná o věci Boží, dle Jeho ustanovení panovnickou vůli svou kněžstvu Kristovu podřizovati a ne nadsazovati se vynasnaží.“***)

Ačkoli nám toho, Velební Bratří, vždycky potřebí, přece zvláště v té nynější veliké tísní Církve i společnosti občanské, v tom a takovém protivníku proti věci katolické a této Stolicí apoštolské spiknutí a v té a takové bludův směsici nejvýš nutno, přistoupiti s doufanlivostí k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a nalezli milost k příhodné pomoci. Za touž příčinou ustanovili jsme u sebe, vyzvati zbožnost všechných věřících, aby s Námi a s Vámi zároveň nejmilostivějšího Otce světél a milosrdenství na nejhoroucnějších a nejpokornějších modlitbách ustavičně vzývajíce prosili a v plnosti víry pořád se utíkali k Pánu Našemu Ježíši Kristu, jenž nás vykoupil Bohu v krvi své; ať se tedy Jeho nejsladšího Srdce — této oběti neplápolavější k nám milosti — vroucně a stále doprošují, by svazkem své lásky všechno k sobě samému přitáhnouti ráčil, aby všickni lidé Jeho nejsvětější láskou rozplamenění podle Srdce Jeho chodili hodně Boha, ve všem Jemu se libíce, v každém skutku dobrém ovoce vydávající. Poněvadž ale nepochybně příjemnější jsou Bohu prosby věřících s dokonale očistěným svědomím k Němu přistupujících, protož ustanovili jsme nebeských Církve pokladův, správě Naší svěřených, věrným Kristovým s Apoštolskou štědrostí otevřiti, aby titěž věřící k opravdové pobožnosti více rozníceni a skrze svátost pokání od hříchů skryn obmyti tím důvěrněji své prosby

před Bohem vylévali a Jeho milosrdenství a milosti docházeli.

Tímto tedy listem Apoštolské z moci Svě všem i jednotlivým obého pohlaví věřícím po celém katolickém světě udělujeme na způsob Milostivého léta plnomocné odpustky, ve lhůtě s jediný toliko měsíc až do vyjití budoucího roku 1865 a nikoliv déle, kterýžto měsíc Vy, Velební Bratří i jiní rádní pomístní vrchní zejména určité; a tyto odpustky udělujeme v ten samý způsob, v jakýž jsme takových z počátku nejvyššího Našeho papežování byli povolili Apoštolským listem Svým „Breve“ řečeným, 20. dne měsíce listopadu roku 1846 daným, veškerému biskupskému řádu Vašemu poslaným a načatým těmito slovy: „Arcano Divinae Providentiae consilio.“ — a udělujeme je se všemi výhradami od Nás v tomtéž listu propůjčenými. Chceme však, aby dodrženo bylo všecko to, co jsme v podotčeném listu předspsali, a vyjmuto bylo, co jsme za vyjmuté prohlásili. A to udělujeme, aníž by co na odpor znějícího vaditi smělo, byt i zejména zmínky a odvolání zasluhovalo. Aby pak všeliká pochybnost a nesnáž byla odstraněna, rozkázali jsme poslati Vám onoho listu výtisk.

„Prosmež, Velební Bratří, z hlubokosti srdce a ze vši mysli své Boha za milosrdenství, neb On sám doložil, řka: milosrdenství pak svého nerozptýlím od nich. Prosmež a vezmeme; jestliže bychom však hned nevzali pro vinu svou velikou, tlucmež, nebť i tlukoucím bude otevřeno, ač budeme-li na dvěře tlouci modlením svým a vzdycháním a pláčem, v čemž ustávati nesmíme, a budeli modlitba jednomyslná...; každinký ať se modlí Bohu nejenom za sebe, ale i za všechny bratry, jakož nás Pán učil, modliti se.“*) By pak tím ochotněji Bůh Naše, Vaše a všech věřících prosby a přání vyslyšel, s dokonale důvěrou vyvolmež k Němu orodovnici, Neposkvrněnou a nejsvětější Rodičku Boží, Pannu Marii, kteráž potřela všechna kacířství po celém světě, a jest všech nás Matka nejhlavavější, „přesladká... a milosrdenství plná,... všem uprositelná, všem milostí nakloněná, jenž potřeby všech láskou slitovnou objímá,**) a jakožto královna po pravici stojíc Synu svému jednorozenému, Pánu Našemu Ježíši Kristu v oděvu pozlaceném, ozdobena rozličností, může na Něm všecko vyprositi. Pilně též vyhledávejme přimluvy nejblah. Petra, knížete apoštolův, a jeho spoluapoštola Pavla, i všech Svatých nebesťanův, kteří jsouce již přátely Božími učiněni

*) S. Cyprian. Epist. 11.

**) S. Bernard. Serm. de duodecim praerogativis B. M. V. ex verbis Apocalyp.

***) S. Innocent. I. epist. 29. ad Episc. conc. Carthag. apud Coust. p. 891.

*) S. Leo. Epist. 156. al. 125.

**) Pius VII. Epist. Encycl. „Diu satis“, 15. Maji 1800.

dostali se do nebeského království, a korunování palmu drží, a nesmrtelností svou bezpeční, starost mají o naše spasení.

Posléz všech nebeských darů hojnost Vám na Bohu ze srdce přejíce, obzvláštní lásky Naši k Vám závdavek, Apoštolské požehnání, z hloubi srdce Vám samým, Velební Bratři, též veškerému duchovenstvu i světským Vaši péči svěřeným pravo věřícím přelaskavě udělujeme.

Dáno v Římě u sv. Petru dne 8. prosince roku 1864, od slavného za článek víry vyhlášení Neposkvrněného Početí Rodičky Boží, Panny Marie léta desátého.

Papežování Našeho léta Devatenáctého.

PIUS PP. IX.

Seznam*)

zahrnující přední našeho věku bludy, vytknuté v allokucích konsistorních, v encyklikách a jiných apoštolských listech Jeho Svatosti papeže Pia IX.

§. I.

Pantheismus, naturalismus a absolutní rationalismus.

1. Není žádné nejvyšší, nejmoudřejší a nejvyšší prozřetelné bytosti Božské, rozdílné od veškerenstva těchto věcí, a Bůh jest totéž co příroda, a protož jest změnám podroben, a Bůh se vlastně stává v člověku a ve světě, a všechny věci jsou Bůh, majíce vlastní Božskou podstatu; a jedna a táž věc jest Bůh i svět, tudíž i duch a hmota, nutnost a svoboda, pravé i nepravé, dobré i zlé, spravedlnost i nespravedlnost.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

2. Sluší upíratí všecku činnost Boží při lidech i ve světě.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

3. Rozum lidský bez jakéhokoli ohledu na Boha jest jediný rozsudek o pravém a nepravém, o dobrém a zlém, on jest sám sobě zákonem a přirozenými svými silami postačí k opatření blaha lidí a národů.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

4. Všecky náboženské pravdy plynou z vrozené moci lidského rozumu; tudíž jest rozum hlavní měřítko, dle kterého člověk poznání všech pravd jakéhokoli způsobu dosíci může a má.

Encyk.: *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Encyk.: *Singulari quidem* 17. břez. 1856.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

5. Zjevení Boží jest nedokonale a protož podroběno stálému a nekonečnému pokroku, jenž s vývojem lidského rozumu shodovati se má.

Encyk.: *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

6. Víra Kristova přičí se lidskému rozumu; a zjevení Boží netoliko neprospívá, alebrž i škodí zdokonalení člověka.

Encyk.: *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

7. Prorocství a zázraky v Písmech svatých uvedené a vyprávěné jsou smyšlenky básnické, a tajemství víry křesťanské souhrnem filosofického bádání; a v knihách obou Zákonů (obsaženy) jsou nálezky báječné, i sám Ježíš Kristus jest výmysl báječný.

Encyk.: *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

§. II.

Zmírněný rationalismus.

8. Jelikož rozum lidský na roveň se staví s náboženstvím, proto má se s vědami theologickými právě tak jako s filosofickými zacházeti.

Alloc. *Singulari quadam perfusi* 9. pros. 1854.

9. Všecka dogmata (učení víry) náboženství křesťanského bez rozdílu jsou předmětem přirozené vědy čili filosofie; a lidský rozum, je-li jenom historicky vzdělán, může ze svých přirozených sil a prvků přijíti k pravé známosti o všech též skrytějších dogmatech, ač byla-li tato dogmata rozumu co předmět předvedena.

List k arcib. Frisin. *Gravissimas* 11. pros. 1862.

List k témuž *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

10. Poněvadž jiné jest filosof, jiné filosofie, má onen právo a povinnost, podrobiti se autoritě, kterou sám za pravou byl uznal; však filosofie ani nemůže, ani nesmí se podrobiti kterékoli autoritě.

List k arcib. Frisin. *Gravissimas* 11. pros. 1862.

List k témuž *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

11. Církev netoliko nesmí filosofii nikdy stíhati, alebrž ona musí i bludy té filosofie snášeti a ji zůstaviti, aby se sama opravila.

List k arcib. Frisin. *Gravissimas* 11. pros. 1862.

12. Výnosy (decreta) apoštolské Stolice a Římských kongregací překážejí svobodnému vědy pokroku.

List k arcib. Frisin. *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

13. Methoda a zásady, dle nichž staří učitelové scholastičtí vzdělávali theologii, docela se neshodují s potřebami našich časů a s pokrokem věd.

List k arcib. Frisin. *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

14. O filosofii má se vykládati bez všeho ohledu na zjevení nadpřirozené.

*) *Syllabus* etc. Překlad „Blahověsta.“

List k arcib. Frisin. *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

NB. S soustavou rationalismu souvisejí z většího dílu bludy Antonína Günthera zavřené v listu ku kard. arcib. Kolínskému *Eximiam tuam* 15. června 1847, a v listu k bisk. Vratislavskému *Dolore haud mediocri* 30. dubna 1860.

§. III.

Indifferentismus, Latitudinarismus.

15. Volno jest každému člověku přimouti a vyznávati to náboženství, které by kdo, veden jsa světlem rozumu, za pravé pokládal.

Apošt. list *Multiplies inter* 10. června 1851.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

16. Lidé mohou u vyznávání kteréhokoli náboženství cestu věčného spasení naléznouti a věčného spasení dojíti.

Encyk.: *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Alloc. *Ubi primum* 17. pros. 1847.

Encyk.: *Singulari quidem* 17. března 1856.

17. Aspoň dobrého jest se nadíti o věčném spasení všech těch, kdož nikoliv se nenalézají v pravé Církvi Kristově.

Alloc. *Singulari quadam* 9. pros. 1854.

Encyk.: *Quanto conficiamur* 17. srpna 1863.

18. Protestantismus není nic jiného, než rozdílná forma téhož pravého náboženství křesťanského, v kteréž lze jest rovněž jako v Církvi katolické Bohu se líbiti.

Encyk.: *Noscitis et Nobiscum* 8. pros. 1849.

§. IV.

Socialismus, komunismus, tajné spolky, biblické společnosti, duchovensko-liberalní spolky.

Toho druhu hlízy zavrhuji se často a nejtěžšími slov formulemi v okružním listu *Qui pluribus* 9. listop. 1846; v alloc. *Quibus quantisque* 20. dubna 1849; v okružním listu *Noscitis et Nobiscum* 8. pros. 1849; v alloc. *Singulari quadam* 9. pros. 1854; v okruž. listu *Quanto conficiamur moerore* 10. srp. 1863.

§. V.

Bludy o Církvi a jejích právech.

19. Církve není pravá a dokonalá společnost úplně svobodná, nemá též svých vlastních a stálých práv sobě od Božského zakladatele svého udělených, nýbrž světské moci přileží stanovit, která jsou Církve práva a meze, v kterých by tato práva vykonávati směla.

Alloc. *Singulari quadam* 9. pros. 1854.

Alloc. *Multis gravibusque* 17. pros. 1860.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

20. Církevní moc nesmí pravomocnost svou konati bez povolení a souhlasu vlády světské.

Alloc. *Meminit unusquisque* 30. září 1861.

21. Církve nemá moci dogmaticky rozhodnouti, že náboženství Církve katolické jest jediné pravé náboženství.

Apošt. list *Multiplies inter* 10. června 1851.

22. Povinnost, kterou katoličtí učitelé a spisovatelé vesměs jsou vázáni, obmezuje se toliko na to, co nepochybitelným Církve výrokem stanoveno jakožto dogmata víry, kteráž všickni mají věřiti.

List k arcib. Frising. *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

23. Římští papežové a obecní sněmové církevní (koncilia) vyšinuli se z mezi své moci, práva knížat urvali a též v stanovení věcí víry a mravů pobloudili.

List. apošt. *Multiplies inter* 10. června 1851.

24. Církve nemá práva, přinucovati moci, aniž má jakékoli moci přímé neb nepřímé.

List. apošt. *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

25. Mimo pravomocnost spojenou s úřadem biskupským jiná jest připojena moc světská udělená vládou občanskou buď zřejmě, buď mlčky, a může tedy od vlády světské, kdyby se líbilo, odvolána býti.

List. apošt. *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

26. Církve nemá vrozeného a po zákonu náležitého práva nabývatí a v držení míti.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

Okružní list *Incredibili* 17. září 1863.

27. Posvěcení sluhové Církve a Římský papež mají ode vši časných věcí správy a majetnosti naprosto vyloučení býti.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

28. Biskupům nepřisluší právo bez povolení vlády ani listů papežských prohlašovati.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

29. Milostí papežem Římským propuštěných pokládati dlužno za neplatné, nebylo-li o ně prošeno skrze vládu.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

30. Nedotknutelnost (immunitas) Církve a osob církevních měla svůj původ v právu občanském.

Apošt. list *Multiplies inter* 10. června 1851.

31. Církevní soud pro časné duchovních záležitosti buď občanské, buď trestní sluší na prasto zrušiti i bez vědomí apoštolské Stolicie i proti jejímu odporu.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

32. Bez všeho porušení přirozeného práva a slušnosti smí zrušena býti osobní nedotknutelnost (immunitas), kterouž duchovní vyjmuti jsou od podstoupení a ko-

nání povinnosti vojenské; anobř tohoto zrušení vyžaduje občanský pokrok, obzvláště v společnosti na způsob svobodnější vlády zřízené (konstituované).

List k bisk. Monreal. (Mondovi): *Singularis Nobis* 29. září 1864.

33. Nepřináleží jediné k pravomocnosti církevní z vlastního a přirozeného práva řídití učení věd theologických.

List k arcib. Frising. *Tuas libenter* 21. pros. 1863.

34. Učení těch, jenž přirovnávají Římského papeže knížeti svobodnému a moc svou u veškeré Církvi vykonávajícimu, jest učení, které převládalo v středověku.

List apošt. *Ad apostolicæ* 22. srpna 1851.

35. Nic nebrání, výrokem některého obecného sněmu církevního (koncilia) aneb činem všech národův papežství z Římského biskupa a města přenéstí na jiného biskupa a jiné město.

Apošt. list *Ad apostolicæ* 22. srpna 1851.

36. Usnešení národního koncilu nepřipouští žádného dalšího rozboru, a správa občanská může věc až k těmto krajnostem hnáti.

Apošt. list *Ad apostolicæ* 22. srp. 1851.

37. Mohou zřízeny býti národní církve od autority Římského papeže otažené a zřejmě oddělené.

Alloc. *Multis gravibusque* 17. pros. 1862.

Alloc. *Jamdudum cernimus* 18. břez. 1861.

38. K rozdělení Církve ve východní a západní přispěla přílišná libovůle Římských papežů.

Apošt. list *Ad apostolicæ* 22. srpna 1851.

§. VI.

Bludy o společnosti občanské samy v sobě i ohledně poměrů jejich k Církvi.

39. Stát (reipublicæ status), jakožto původ a pramen všech práv, má jakési právo neobmezené žádnými hranicemi.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

40. Učení Církve katolické přičí se blahu a prospěchu společnosti lidské.

Okružní list *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Alloc. *Quibus quantisque* 20. dub. 1849.

41. Světské vládě i od nevěřícího panovníka provozované přísluší moc nepřímá negativní, co do věcí náboženských; jí tedy přísluší netoliko právo, kteréž zovou *exequatur*, alebrž též právo nazvané *appellationis ab abusu* (odvolání se z domnělého zneužití.)

Apošt. list *Ad apostolicæ* 22. srp. 1851.

42. V rozporu zákonův obou mocností více váží (předchází) právo občanské.

Apošt. list *Ad apostolicæ* 22. srp. 1851.

43. Občanská vláda má moc slavné smlouvy (vůbec *konkordaty*) o vykonávání

práv k svobodě církevní příslušných uzavřené s apoštolskou Stolicí, bez jejího vědomí, ano i kdyby odporovala, obmeziti, za neplatné prohlásiti a neplatnými učiniti.

Alloc. *In Consistoriali* 1. listop. 1850.

Alloc. *Multis gravibusque* 17. pros. 1860.

44. Světská vláda smí se míchati do věcí k náboženství, kázni a vládě duchovní náležejících. Tudíž smí souditi o rozkazech, jakéž pastýřové Církve mocí úřadu svého vydávaji k řízení svědomí, ba smí též rozhodovati o přisluhování svatých tajemství a k jejich přijetí potřebné přípravě.

Alloc. *In Consistoriali* 1. listop. 1850.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

45. Všecko vedení veřejných škol, v nichž mládež některého křesťanského státu se vzdělává, s vyjmutím toliko v jistém ohledu biskupských seminářů, může a musí se přiděliti autoritě civilní a sice tak přiděliti, že žádné kterékoli jiné autoritě se nepřipouští právo míchati se do školní kázně, do řízení studií, do udílení stupňů (hodností akademických), do volby a potvrzení učitelů.

Alloc. *In Consistoriali* 1. listop. 1850.

Alloc. *Quibus luctuosissimis* 5. září 1851.

46. I v samých seminářích duchoven-ských podrobena jest k uvedení obraná metoda studií autoritě civilní.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

47. Nejlepší zřízení občanské společnosti žádá, by národní školy, otevřené všem dětem kterékoli třídy lidu, a vůbec veřejné ústavy, určené pro vědecké a vyšší vzdělání a vychování mládeže, ode vši autority, řídící mocí a vplyvu Církve vyjmuty a zcela podrobena byly vedení autority civilní a politické po libosti panujících a vedle míry běžných náhledů toho věku.

List k arcib. Frýburg. *Quum non sine* 14. července 1864.

48. Mužové katoličtí mohou schváliti ten způsob vzdělání mládeže, jenž by oddělen byl od víry katolické a od moci Církve a jenž k pouhé známosti věcí přirozených a k snahám společenského života pozemského jediné neb alespoň hlavně čelí.

List k arcib. Frýburg. *Quum non sine* 14. července 1864.

49. Občanská mocnost může překaziti svobodnou a vzájemnou sdílnost církevních přednostů a pravověrných národů s Římským papežem.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

50. Světská mocnost má sama v sobě právo dosazovati biskupy a může na nich vymoci, aby nastoupili správu diecési dříve než byli přijali od sv. Stolice kanonické ustanovení a listy apoštolské.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

51. Vláda světská má dokonce též právo

složiti biskupy s vykonávání úřadu pastýřského, a není vázána poslušností Římskému papeži v těch věcech, které se biskupských úřadu a ustanovení biskupů dotýkají.

Apošt. list: *Multiplices inter* 10. června 1851.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

52. Vláda může vlastním právem změnit stáří Církvi předepsané k skládání řeholních slibů tak u ženských jak u mužských, a všem řeholním společností rozkázati, aby bez jejího svolení nikoho nepřipustili k složení slibů slavných.

Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

53. Zrušiti třeba zákonů, čelících k ochraně řádu náboženských společností, jejich práv a povinností; ba světská vláda smí pomoci přispívati všem těm, kdož od přijatého stavu řeholního života odstoupiti a slavné sliby zlomiti chtějí: a tolikéž smí tatáž řeholní společnost, jakož i chrámy kollegiatní a obročí jednoduchá, byt i právem patronatním určená, na dobro zrušiti, a jejich statky a příjmy správé a vůli mocností občanské podružiti a přiřknouti.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

Alloc. *Probe memineritis* 22. ledna 1855.

Alloc. *Cum saepe* 26. července 1855.

54. Králové a knížata netoliko jsou vyjmuti z pravomocnosti Církve, anobrž v rozporu o otázky pravomocnosti stojí oni nad Církvi.

Apošt. list *Multiplices inter* 10. června 1851.

55. Odtřhnouti sluší Církev od státu a stát od Církve.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

§. VII.

Bludy o mravouce přirozené a křesťanské.

56. Zákony mravní nepotřebují Božského potvrzení (sanctio), a nikoliv není potřeba, aby zákony lidské byly ve shodu uvedeny s právem přirozeným aneb aby moc zavazovací obdržely od Boha.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

57. Filosofie a filosofická ethika, jakož i zákony občanské mohou a mají se různiti od Božské a církevní autority.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

58. Jiných sil nesluší uznávati kromě ve hmotě spočívajících, a všecka mravní kázeň a počestnost má se zakládati v shromáždění a množení bohatství jakýmkoli způsobem a v hovnění náruživostem.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

Encyk.: *Quanto conficiamur* 10. srpna 1863.

59. Právo záleží v hmotném činu, a povinnosti lidí jakékoli jsou prázdňé slovo a všechny činy lidské mají moc práva.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

60. Autorita není nic jiného, než počet a souhrn hmotné síly.

Alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

61. Nespravedlnost zdařeného činu nic není na ujmu svatosti práva.

Alloc. *Jamdudum cernimus* 18. března 1861.

62. Rozhlašovati a zachovávatí sluší zásadu, kterouž nazývají *nezakročováním*.

Alloc. *Novos et ante* 28. září 1860.

63. Zákonitým knížatům poslušnost odíratí, ba i odboj proti nim zdvihnouti, dovoleno jest.

Encyk.: *Qui pluribus* 9. listop. 1846.

Alloc. *Quisque vestrum* 4. října 1847.

Encyk.: *Noscitis et Nobiscum* 8. pros. 1849.

Apošt. list: *Cum catholica* 26. břez. 1860.

64. Tak porušení každé i nejsvětější přísahy, jak jednání jakkoli nešlechtné a ohavné a zákonu věčnému odporné netoliko není hodno zamítnutí, nýbrž jest naprosto dovoleno a nejvyšší pochvaly zasluhuje, stalo-li se to z lásky k vlasti.

Alloc. *Quibus quantisque* 20. dubna 1849.

§. VIII.

Bludy o manželství křesťanském.

65. Na žádný způsob nelze připustiti, že Kristus povýšil manželství na důstojnost svátosti.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

66. Svátost manželství není leč jakýsi k smlouvě přídavek vedlejší, od níž se odělití může, manželství pak samé záleží toliko a jediné v požehnání snatku.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

67. Dle přirozeného práva není svazek manželský nerozlučitelný, a v rozličných případnostech může rozvedení v pravém smyslu pravomocností světskou stanoveno býti.

Ap. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

68. Církev nemá moci, uváděti překážky manželství zrušující, nýbrž tato pravomocnost přináleží vrchnosti světské, kteréž i překážek stávajících odstraniti sluší.

Apošt. list *Multiplices inter* 10. června 1851.

69. Církev v pozdějších stoletích jala se uváděti překážky zrušující, nikoliv právem vlastním, ale toho práva užívajíc, které od mocnosti světské byla převzala.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

70. Stanovy (canones) sněmu Tridentského trestem vyobcování stíhající ty, kdož se osmělují upírati Církvi právo uváděti překážek zrušujících, buď nejsou dogmatické aneb mají rozuměny býti o té pravomocnosti převzaté.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

71. Tridentská forma (snatku) nezavazuje pod trestem neplatnosti, kdekoli zákon občanský jinou formu (způsob snatku) v před staví, a tomu chce, aby manželství

platnosti mělo, zachovávali se tato jinaká forma.

Apost. list *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

72. Bonifác VIII. první tvrdil, že slib čistoty, učiněný při vyšších svěceních sňatek manželský neplatným činí.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

73. Mocí pouhé občanské smlouvy může stávat mezi křesťany pravého manželství, a krivé jest, že buď smlouva manželská mezi křesťany vždy jest svátostí, aneb že neplatná jest smlouva, vyloučí-li se svátost. Apošt. list *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

Psaní J. Sv. Pia IX. k králi Sardinskému 9. září 1852.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

Alloc. *Multis gravibusque* 17. pros. 1860.

74. Záležitosti manželské a zasnoubení náležejí přirozenou měrou před soud světský.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

NB. Sem náležejí dva jiné bludy o zrušení bezženství duchovních, a že by stav manželský přednost měl před stavem panickým. Zavrhuji se, první v okružním listu *Qui pluribus* 8. listop. 1846, druhý v listu apošt. *Multiplices inter* 10. června 1851.

Š. IX.

Bludy o světském panství Římského papeže.

75. O spojitelnost panství světského s vládou duchovní hádají se vespolek synové Církve křesťanské a katolické.

Apošt. list: *Ad apostolicas* 22. srpna 1851.

76. Zrušení světského panství, které apoštolská Stolicе má v držení, co nejvíce by přispělo k svobodě a blahu Církve.

Alloc. *Quibus quantisque* 20. dubna 1849.

NB. Mimo tyto výslovně vytknuté bludy zavrhuji se nezřejmě (implicite) přemnohé jiné vyložené a utvrzenou naukou o světském panství Římského papeže, kterou všickni katolíci co nejpevněji držeti mají. Takové učení vykládá se jasně v allokuci *Quibus quantisque* 20. dubna 1849; v allok. *Si semper antea* 20. května 1850; v listu apošt. *Cum catholica Ecclesia* 26. března 1860; v alloc. *Novos* 28. září 1860; v alloc. *Jamdudum* 18. břez. 1861; v alloc. *Maxima quidem* 9. června 1862.

Š. X.

Bludy vztahující se k nynějšímu liberalismu.

77. V tomto našem věku více neprospívá, aby náboženství katolické bylo považováno za jediné náboženství státu s vyloučením ostatních jakýchkoli vyznání.

Alloc. *Nemo vestrum* 26. července 1855.

78. Pročež chvalitebně v některých krajinách, které se katolickými zovou, zákonem postaráno jest o to, aby lidé tam se

stěhující veřejně směli vykonávat jeden každý vlastní své vyznání.

Alloc. *Acerbissimum* 27. září 1852.

79. Neb krivé jestiž, že státní každého vyznání svoboda, jakož i všechněm udělená plná moc, jakékoli domněnky a náhledy zřejmě a veřejně pronáseti, vede k brzkému porušení mravův a myslí národův a k rozšíření moru indifferentismu (náboženské lhostejnosti). Alloc. *Nunquam fore* 15. pros. 1856.

80. Římský papež může a má s pokrokem, s liberalismem a novověkou civilizací se smířiti a shodnouti.

Alloc. *Jamdudum cernimus* 18. března 1861.

Dopisy.

Z Klatov 18. ledna 1865.

(Oprava chrámů.)

Je tomu asi tři neděle, co výbor města našeho povolil obnovení bývalého chrámu Dominikánského při zdejším gymnasiu, který přes 70 let zavřen nesloužil službám Božím, ale byl vojenskou zásobárnou. Od mnohých let tlačil na obnovení kostela toho velebný p. Vác. Šanda, jenž byl drahně let ředitelem našeho gymnasia, ale nikdy nemohl proniknouti hlas jeho, až konečně dokonán u nás minulý rok s tím úmyslem, že letos hned s jara počne se zevnější oprava kostela, ovšem nebude to tak hned, aby též vnitř byl k službám Božím zařízen, neb schází k tomu hlavní věc — totiž peníze; doufáme však, že nám Bůh zbudí dobrodince, jenž by šlechetně toto předsevzetí pomohli ve skutek uvést. V čele takovychto spanilomyslných dobrodinců již stojí nejdůstojnější náš pan biskup Budějovický, obětovat 500 zlatých! Bůh jemu za to žehnej!

Velice je z toho potěšen velebný kněz Šanda, že tolikaletá snaha jeho snad bohdá ve skutek se uvede; a bude tím potěšen i každý rodák náš, že svatyně, v níž před dávnými lety trůnil Beránek Boží, opět vyčištěna a Jemu připravena bude za důstojný přibytěk, a že tedy nezanikne dílo, jenž se již rozpadávat začalo.

Věru, již nutno, předejít sesutí starého krovu a tudy i všem možným pohromám, neb každodenně tolik studujících musí chodit okolo a snadno by je mohly cihly dolů padající poraniti. Gymnasiální kaple je velmi skrovná pro žáky ze všech osmi tříd, i proto tedy zapotřebí větší prostrannosti. — Před dvěma lety byl farní náš kostel vnitř i zevnitř obilen a obnoven a to jenom štědrá rukou zdejších dobrodinců. Jako o závod snažili se i služební přispěti nějakým dárkem a dojmavé bylo podívání, když se přikročiti mělo k čištění podlahy: tu mnohé

měšťanky a jich dcery nestyděly se nositi vodu a myti dlažbu kostelní. Lonského roku konala se opět sbírka na obnovení kostela na zdejšíh hřbitově a k tomu účelu dávano též divadlo. Takovýmto způsobem jeví se u nás duch křesťanský; když nám Bůh přispěje svou milostí, aby se sv. víra v každém srdci a v každém ohledu víc a více rozvíjela, pak by snad pominuli též zlí časové, na které sobě i zde stále stěžujeme.

Jan Janda, zahradník.

Z Říma 1. ledna 1865. (Opozděno.)

(Sv. Sylvestra. Encyklika. Kard. de Luca, d'Andrea; socha Herkulova. Sv. Otec.)

V posledním čísle „Blahověsta“ min. roku dávaje čtenářům a nám dopisovatelům „s Bohem“ dodal jste: „Na shledanou v roce novém!“ Poslušen tohoto vyzvání Vašeho použil jsem posledních hodin loučícího se s námi roku k tomuto dopisu. Však neočekávej nikdo, že bude vyprávěti o hostinách a připíjení hojném, jimž se vážný přechod ze starého do nového roku v mnohých krajinách oslavuje. V Římě jsem nic podobného nespatriil. Za to však byla vyznamenána památka sv. Sylvestra tím, že sám sv. Otec měl ve 4 h. odp. „Te Deum“ a požehnání udělil v chrámě *al Gesù*, odkudž provázen jsa hluchým svoláním do Vatikánu se navrátil. Po dotknul jsem v jednom dopisu, že se mi to hlasité volání nelíbí, a že mám za mnohem slušnější uvítání papeže — tiché mlčení lidu, jenž kleče přijímá požehnání zástupce Kristova. Však co platno, od několika let ono hluché pokrikování v Římě tak vešlo v obyčej, že jsem včera ani já nemohl odolati, abych nezvolal s jásajícím množstvím: „Evviva il nostro Pontefice-Ré“, kterýmižto slovy jsem co nehodný syn pronesl své novoroční blahopřání sv. Oci. Papežové od dávných časů poslední den v roce slavivají v chrámě jesuitském *al Gesù*; jestiž chrám ten zasvěcen nejsv. Jménem Ježíš, a na nový rok koná se v něm výroční pouť, ješto dle evangelií novorozený Spasitel v osmý den po narození svém nazván byl jménem Ježíš. Navštěvující na konci roku tento chrám poukazují papežové zjevně ku pramenu všeho blaha, ku Kristu, od Něhož se jediné v roce nastávajícím lze nadíti opravdového požehnání. I když po celém světě hrozí válka, vychází z Říma jenás mír a pokoj v Pánu. Mír tento zjevně hlásá sv. Otec, an *jubilejní* odpustky veškerému křesťanstvu uděluje nyní, když jedno desetiletí bylo od r. 1854 uplynulo, v němž Neposkvrněné Početi Marie Panny za článek víry slavně jest prohlášeno. A že papež v *encyklice* své

hlavní bludy novověké, apoštolskou Stolicí již dříve zavržené, nyní opět odsuzuje, činí to zajisté jen v témž úmyslu, aby mír a pokoj i v duchu lidském opět místa nalezl. Dávno již chtěl nejvyšší učitel Církve pozdvihnouti hlasu svého; všem biskupům, kteříž r. 1862 při svatořečení mučeníků Japonských v Římě se nalezali, bylo těchto 80 vět předloženo; a ten biskup, jenž první se o nich prohlásil, po návratu svém do vlasti první se odebral na věčnost — bylť to slovutný biskup Lavantský, Ant. Martin Slomšek. V Římě tudíž encyklika nikoho nepřekvapila, ješto se po dvě leta o ní mluvilo. — Za to však překvapilo každého ustanovení kardinala *de Luca* za prefekta kongregace *Indicis*. Jestí to jeden z nejdůležitějších úřadů, protože prefektu této kongregace hlavně přináleží rozhodnutí o tom, která kniha neb které bludné učení má zapovězeno býti. Od návratu svého z Vídně, kdež nunciem býval, neměl kard. *de Luca* žádného obzvláštního úřadu; že pak nyní nabytí takové důstojnosti, pokládá se za dobré znamení, jelikož kardinal tento proslul učeností i rozhodností svou. Byl dříve profesorem na *Sapienze* v Římě i radaktorem bohosloveckého časopisu. O pevné jeho povaze vypravovali mi v *Castellamare* tento příklad: Roku 1848 propůjčil tehdejší král Neapolský lidu konstituci; později však ji chtěl zase zrušiti, a dotazoval se pro upokojení svého svědomí sv. Otce o radu. Pius IX. nařídil dvěma výtečným kanonistům, aby své zdání v té věci pronesli; jeden z nich byl *de Luca*, tehdaž biskup v *Averse*. Ačkoliv toto biskupství náleží mezi nejvýnosnější v Neapolsku, a *de Luca* mohl věděti, že upadne v nemilost královi, nicméně vyslovil po hlasu svědomí svého zdání své v ten smysl, aby král svobody propůjčené nikoli neodvolal. Nevíme, zdaž by král, uposlechna rady této, aspoň o několik let déle byl nezachoval trůn svůj před těmi nehodami, kteréž ho zastihly; tolik jisto, že sv. Otec nahlížeje, že *de Luca* nemůž déle biskupem v *Averse* zůstatí, jej svým nunciem v Mnichově ustanovil; později stal se nunciem ve Vidni a kardinalem. — Novináři vypravují velmi mnoho o návštěvě, kterouž kardinal *d'Andrea* učinil králevici Piemontskému i Neapolskému Humbertovi. Mnozí pravili, že tento kardinal se více do Říma nenavrátil; slyšeli prý to od vlastního otce kardinalova. Na neštěstí týž kardinalův otec již plných 20 let odpočívá pod chladným mramorem v chrámě dominikánském v Neapoli; z toho lze posouditi, mnoholi as pravdy jest v ostatních okolnostech té návštěvy, jak ji noviny obšírně vypsaly,

jako na př., že kardinal rozmlouval s králevicem o všech důležitých otázkách politických atd. — Žádáte ode mne zprávy o soše *Herkula*, kteráž nedávno byla nalezena. Viděl jsem ji před třemi týdny; ležela na podstavku blíže místa, kde ji našli, má asi dva sáhy zděli, je celá z kovu ulita, bohatě pozlacená a dobře zachovalá, jen levá noha je ulomena. Znalcové prohlašují sochu tu za jednu z nejslavnějších uměleckých památek starověkosti klasické, a kladou ji na třetí místo mezi všemi památkami kovovými, tak žeby jen dvě jiné památky se našly na světě, kteréž nad ni předčí. Není tedy divu, že z mnoha stran, z Francouzka, Ruska i Anglicka podávali mnoho peněz za tuto památku. Však brzy ozvalo se vůbec přání, aby socha zůstala v Římě. Sv. Otec uložil sboru umělců, aby se o cenu sochy té shodli. Usudek jejich však nebyl ztenčené pokladnici papežské tuze přízniv. Učiněn jest návrh, aby byla předsevzata sbírka u všech, kdož od Pia IX. dostali řády neb jiná vyznamenání; k čemuž však sv. Otec nesvolil. Konečně všecky překvapila neočekávaná zpráva, že nálezce sv. Otcí sochu *daroval*. Avšak papež nedal se štědrostí takovou zahanbiti, nýbrž nařídil, aby nálezci bylo vyplaceno 50.000 skudů, kteroužto cenu Rusko bylo podávalo. Odkud ty peníze přišly, nikdo neví; praví se, že snad kdosi neznámý daroval je sv. Otcí; ale i jest-li to vyplaceno z halíře sv. Petrského, nemůžeme se nad jedním pametovým horšiti. Halíř ten není daň nutná, nébrž z dobré vůle obětovaná, a papež tedy není povinen dárcům složití účty z přijatých darů. Halíř ten má za účel neodvislost, čest a slávu Stolice apoštolské; a nesoúžijí papeží zakoupení sochy *Herkulovy* ke cti? Nejsouliž to právě ty velkolepé, četné sbírky věcí uměleckých a starožitností, na jejichžto zachování a zvelebení papežové nelitovali ani největších obětí, nenilíž to lesk a sláva papežství, kteráž co rok privádí do Říma tisíce cizinců, a nemalíž velká část obyvatelstva Římského od těchto cizinců svou výživu? Kdyby se stal papež opět chudým rybářem, pak by to vyhlíželo v Římě jako za těch dob, kdežto papežové v Avignoně sídlili, tráva by opět rostla po ulicích Římských. Sami máte příklad na blízku; čím byl *Mnichov* před 50 lety, a čím jest nyní? Když král *Ludvík* zakoupil kdysi sbírku obrazů do pinakotéky za 200.000 zl., zapověděl prý prodávajícímu, aby nikomu neřekl, zač král obrazy koupil, řka: „Kdybych v herně za jednu noc tolik peněz prohrál, nikdo by se nad tím nehoršil, ale že jsem je vynaložil na poklady umělecké, zajisté by mi mnozí za

zlé pokládali.“ A hleďte, nyní má *Mnichov* slavné jméno a zvelebené město čítá a vítá co rok na tisíce cizinců, kteří tam k vůli sbírkám uměleckým přicházejí. — Papež *Urban VIII.* (z rodu *Barberiniů*) dal ulíti tabernákul do chrámu sv. Petrského z kovových mříží pozůstalých z pohanského *Pantheonu*, začez nyní ve všech cestopisech o něm stojí málo lichotivá poznámka: „*Quod non fecerunt Barbari, fecerunt Barberini*“ (co neučinili ani cizí nepřátelé, to učinili *Barberiniové*). — Mohl by však někdo namítnuti, proč papež darovanou sochu nepřijal zdarma, aneb proč nedal méně peněz za ni? Na to odpovídám: Nálezce sochy není bohatě a vydal mnoho peněz na přípravné práce, nežli se sochy dokopali a než ji na vrch země vytáhli. Očekávalo se, že sv. Otec se přijde sám na sochu podívat; posud se to ale nestalo. Sv. Otec jest úplně zdrav, nedávno jsem jej viděl, an se na vrchu *Pincio* procházel, anižby se byl o průvodce svého opíral. Bůh nám ho zachovej!

K. J.

Kronika.

Z Prahy. K první duchovenské poradě d. 17. t. m. sešlo se bez mála 70 kněží v posluchárně theologické čis. I. Mimo duchovní správce byli přítomni J. M. světící p. biskup co generální vikář, členové metrop. kapitoly, profesori theologie, představení semináře, řiditelové klášterních a jiných kostelů nefarních, katechetové středních a hlavních škol. Stál předsedy byl příslušně ozdoben; na stolici učitelské stál kříž a dvě hořící svíce. Poradu zahájil *J. Emin.* nejdůst. p. kardinál řečí v ten smysl, že dnové provinciální a diecesální synody jsou mu milou upomínkou, těmito pak poradami že má v život uváděno býti, co na oněch sněmích bylo přijato a potvrzeno. Po té vytknul předmět porady a vyzval přítomných, aby ničeho nebylo tajeno ale směle proneseno vše, co k věci přináleží. A poněvadž se nesluší, abychom ven vynášeli, co důvěrně bylo povědino, podotýkáme toliko, že mluveno bylo o kazatelství plné tři hodiny; a jelikož pak nezbyvalo času k rokování o druhé otázce, bude pokračováno v poradě *druhé* v úterý, 31. t. m. o 3 h. odp. Předlohou jest uvedení 40hodinné pobožnosti.

— Alumnů arcib. semináře a kleriků řeholních, jenž v neděli 22. t. m. obdrželi první tonsuru, bylo 55. V sobotu o 7 h. večerní učinil k nim *J. Emin.* nejdůst. p. kardinál příměrenou řeč, a učiní tuto sobotu opět k těm, jimž v neděli (29. t. m.) v domácí kapli své udělí svěcení nižší.

— V bývalém chrámu sv. Mikuláše na Starém Městě odbyvala se v neděli 8. t. m. v poledne *hudební zkouška*, aby se poznalo, ho-dí-li se velebná tato budova za místo veřejných koncertů, ku kterémuž cíli chrám budoucně slou-žiti má. V „Slavoji“ č. 2. podává p. Z. Kolečovský zprávu o této hudební zkoušce u sv. Mikuláše dokládaje: „Při této příležitosti musíme naše díky pronést ctihodným p. P. Jesuitům za tolik velikolepých památek stavitelských. Velebný řád tento přičiňoval se vždy všemožně o to, aby umění všestranně podporoval, umělce do-statečně zaměstnával a jim napomahal. Všichni chrámové od nich vystavení jsou bez odporu díla skvostná a nákladná. Nehledíc na všechny krásy, mají chrámy tyto do sebe té přednosti, že jsou veskrz dobře a správně akusticky stavěny... Ctihodní OO. Jesuité tomu, jak málo kdo, roz-uměli, správně akusticky stavěti, a chrám sv. Mikuláše od nich jest vystaven. Jelikož se pro-slýchá, že se tento krásný chrám účelu původ-nímu totiž službám Boží více nenavráti, čehož jest ostatně velmi litovati, nýbrž k provozování koncertů se upráví, dovolujeme sobě navrhopati, aby se v něm jenom duchovní koncerty, oratoria, zkoušky a koncerty konservatoře, zkoušky školy varhanické atd. odbyvaly. *Když již byl chrám ten svému původnímu účelu odňat, nuže buď alespoň svatému a vyššímu světskému umění hudebnímu věnován.*“

— Z Budějovic. J. M. nejdůst. p. biskup udělil během min. roku svátost biřmování na 29 místech 19.729 věřícím. — Na den no-vého roku vydal nejdůst. p. biskup list k du-chovenstvu o věrnosti v povolání a v slavný den Zjevení Páně pastýřský list k věřícím o stálosti u víře. Na obnovu piaristického chrámu Marie Panny věnoval J. M. p. biskup 800 zl.

Ve Vídni zemřel hrabě Hartig, bý-valý státní a konferenční ministr. V po-slední vůli své odkázal státní pokladnici 1000 zl., proto že vcházeje z cizozemská do Rakouska obmeškával za některé ma-ličkosti zaplatiti na hranicích clo, aby se rychleji dále dostal. Nechtěje ukřáti státních příjmů dal zmíněnou dostatečnou ná-hradu. Vzácná zajisté svědomitost!

Ve Francii dala encyklika podnět bi-skupům, duchovenstvu i lidu k skvělému osvědčování oddanosti k sv. Otcí. S neo-hrožeností apoštolskou odpovídají biskupové jednomyslně p. ministroví Baroche-ovi, jenž byl zakázal ohlášeni papežského listu okruž-ního v ten smysl: Nesluší nám neposloucha-ti sv. Otce! A k papeži jakoby volali: A kdyby Tě všichni opustili, my neopu-stíme Tebe! Nemáme místa k vyčtení všech těch biskupských listů a činů. Snad po-stačí, uvedeme-li na ukázkou následující. Msgr. Plantier, biskup Nimeský, dí v do-pisu svém p. ministroví mimo jiné toto:

„Jakkoli Vaše Excel. o těchto naukách smýšlí, tolik jisto jest, že list (zákaz) Váš i s důvody, na nichž spočívá, zavržen jest toutéž listinou, jejíž prohlášení zakazuje. — Státní rada že má nad encyklikou rozhod-nouti? Tuf máme věru vzácné divadlo, kte-rak protestanti, židé, schismatické, a co ještě nejlepšího racionalisté zkoušejí, má-li Pius IX. právo prohlásiti jubileum... Však přihledneme-li k věci blíže, jest na bíledni, že Vaše Excel. nedošla ani milosti ani po-volání porozuměti encyklice a seznamu (syl-labus). Toto právo přísluší jedině bisku-pům“ atd. — Z psaní arcibiskupa Lyon-ského Bonalda vyjímáme: „Evangelickým pastorům a rabinům jest dovoleno z kaza-telen svých encykliku vykládati, posuzo-vati i zavrhovati, a faráři katolickému jest zakázáno, osadníkům encykliku ohlásiti a vyložití a sv. Otec brániti proti nájezdům a útokům pastorů a rabinů.“

Z Londýna. J. Emin. kard. Wisemann se roznemohl nebezpečně, tak že přijal sv. pomazání. Nebezpečenství posud nepomi-nulo.

Z Říma přináší „Unità Cattolica“ ná-sledující zprávu. Jistý archimandrita v Bul-harsku stal se katolíkem. Schismatické obrátili se ze msty k vládě Cařihradské a vymohli toho leccakými pletichami, že byl uvězněn. Žádáno u velkovezira za jeho propuštění, též od vyslance francouzského, však nadarmo. Slyše to sv. Otec nařídil, by psáno bylo apoštolskému prefektovi v Cařihradě, aby jmenem sv. Otce požá-dal velkovezira o propuštění nevinného a Pius IX. připsal sám důtklivé napomenutí prefektovi, aby se věci té vřele ujal. Když byl velkovezír uzřel slova psaná vlastní rukou Pia IX., odvětil: Posud jsem z dů-vodů politických v této záležitosti nevy-hověl žádosti vyslanců nejmocnějších států v Evropě; *ale Piovi IX. nemohu ničeho odepřiti.* I rozkázal, aby archimandrita hned byl na svobodu propuštěn a doložil: Až budete psáti do Říma, napište, že velko-vezír Turecka v pokoře se uklání nesmrtel-nému papeži, jenž jediný v Evropě hr-dinně se na odpor staví revoluci. — Svatý Otec poselstvím tímto velice pohnut poslal památku dobromyslnému velkovezírovi, jenž ačkoliv Turek, osvědčil větší oddanost k náměstku Kristovu než přemnozí kato-lici, jenž se nazývají a podpisují syny Jeho Svatosti papeže.

— *Kterak soudí protestanté o pa-pežském listu okružním?* V protest. časopisu „Revue,“ který v Berlíně vydává učený pro-tes-tant, soudní rada Wagner, stojí úsudek konservativní strany protest. o encyklice papežské tento: „*Jaký jest světodějný vý-*

znam encykliky této? Že v tom obecném víru, jemuž se klaní přepych silných, opatrných i sobců, neozbrojený papež jediný a nejprv se odvážil, odkrytí pohromu, v níž nynější společnost lidská churaví, toté světodějinný význam encykliky od 8. prosince. Papežování *Pia IX.* zaujme v dějinách katolického křesťanstva slávy plné stanoviště. Nelze upírat, že katolictví pod tímto papežem slavnějšího dobylo vítězství, než od století s to bylo. Již to smělé nařízení, jímžto Pius IX. zemi anglickou na biskupské osady (diecése) rozdělil a arcibiskupa do Westminsteru poslal, jenž duše věrných křesťanů okolo sebe shromážditi, a duchy odloučenců opět získati měl, byl čin vítězství. Pak povýšení neposkvrněného Početí P. Marie na nezvratné dogma (věroučení) Církve stojí za důkaz, že katolictví v záležitostech křesť. víry posud vývojů schopno jest. Posléz *mučnictví Pia IX.* potvrzuje věžest života Církve jeho. — Náboženská pochybovačnost a státní poroba jdou ruka v ruce pospolu. Ale lidský duch, jehož smělost u vybavení vědy z jedné nejistoty padá do druhé, dává se konečně upoutat tou větou, že rozkoš a požívání statků tohoto světa jest člověku cílem: a tak vzniká mravní anarchie (bezvládi), v nížto každý jednotlivce před útliskem nejsilnějšího usurpatora (urvalce trůnu) kláněti se musí. *Před takovýmto úpadkem chrání Pius svou křesť. obec spasitelnou mocí a vážností víry.* Proto třese se franc. císař. On to byl, jenž nebe stěci obměšlel, ale nemůže více; proto také papež Pius nedávno Francouzskému generalovi řekl: „*Justitia et judicium praeparatio sedis*“ (spravedlnost a moudrost jest trůnu základ). Jestli věru směšné, když mnohé malé i velké listy (noviny) pozorujeme, kterak že to poselství papežovo pronásledují. Papežství že prý zatačí do středověku, praví velké a dle nich malé listy papouškují. Ne, nikoli, káravé připomenutí papežovo jesti pokrok, lék proti zakysání, v něž nás napoleonské pochybnůstkářství (skepticismus) uvrci obměšlelo! A toto zakysání jesti to *předstředověké* — a kdybychom v onu dobu navrátiti se měli, uběhli bychom v takou duševní rozházenost, jaká byla ve světě za času pohanských císařů. Od té a takové rozptýlenosti myslí chrání otec všeho křesťanstva, papež Pius IX. veškeré lidstvo!“ — Tak píše organ protestantů v severním Německu! Kým by mnozí katolíci z toho si vzali naučení a nabyli k naší straně pravdy a spravedlnosti. G. Z.

Z Ameriky. V Bostonu konají se veřejné modlitby za těžce nemocného biskupa *Fitzpatrika*.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“, časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, kníž. arcib. střídník, s mnohými spolupracovníky. Ročník II. Svazek 3. (únorový čili hromniční) obsahuje řeči: Na slavnost Očišťování P. Marie: Maria vznešenost svou osvědčila poslušností. Na ned. V. po Zjevení Páně: I. Proč Bůh zlých lidí nechává mezi dobrými. II. Dobré jsou bouře, lepší však pokoj, toho ale nebude — bez víry. Na ned. Devítník: I. Náboženství židovské v St. Zákoně bylo pravé, a všeobecnost jest známkou náboženství pravého. II. O závisti. III. Výklad sv. evangelia. Na ned. I. po Devítníku: I. Jak se chovati sluší před, při a po kázání, ač má-li slovo Boží užitek přinášet. II. Síla křesťanská. Na ned. II. po Devítníku: Meze a pravidla křesť. samolásky. — Promluva při svěcení kříže na novém mostě v Radčici. Kázání instalací: Přetěžký úřad kněze katol. a povinnosti svěřené osady k němu. Řeč při svěcení praporu zpěvackého spolku Roudnického „Řípu“. Promluva při pohřbu manželky. — Svazek 4. (březnový) přináší na středu popeleční řeč: Kříž Páně hlásá velikost hříchu a povzbuzuje k pokání; pak výklad sv. evangelia ned. I—IV. v postě, též o slavnosti Zvěstování P. Marie. Na slavnost sv. Josefa řeč: Jak se vyobrazuje sv. Josef, a čemu se učíme z tohoto vyobrazení; a na slavnost sv. Benedikta: Hledejmež za příkladem sv. Benedikta setkáv nehynoucích. Na konci tohoto svazku nalezá se počátek sedmera řečí postních od Jos. Krejčího, kaplana Vysokomýtského, jichžto předmětem jest: „Ježíš Kristus pravý Bůh.“ K řečem těmto pro dobu, v které žijeme, příhodným a bedlivě sestaveným obracíme zřetel vel. pp. kazatelů. Předloha prvních dvou řečí jest: Ježíš Kristus jest Bůh; to dosvědčuje a) veškeré tvorstvo, to hlásá b) spasitelský Jeho úřad i veškeren pozemský Jeho život. (V svazku 5. bude pokračování.)

— „*Láska bratrská*“ aneb: Ukutný král a citelný lékař. Povídka z doby patnáctého věku pro mládež a přátele její. Dle vypravování od G. Nieritze vzdělal Josef Pečírka. S obrázkem. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze 1865. Stran 112. Povídka tato jest spisů Nieritzových svazek 5.

— „*Matice Slovenská*“ poctila diplomem zakladatelů Dědictví sv. Jana Nep. a sv. Prokopa v Praze, sv. Cyrilla a Metoděje v Brně, též Matici Českou, Moravskou, Ilirskou a Srbskou a poslala dotčeným ústavům první díla svá: *Letopis Matice Slovenskej*, v tisícročnú pamäť pokrestanenia Slovákov a zavepenia písennosti slovanskej MDCCCLXIII založenej. Ročník prvý. Z naložení prvého valného shromáždění vejže Matice sostavil Michal Chrátsek, tajomník Matice Slov. Maticných spisov číslo I. Vo Viedni, 1864. Tlač Karola Goríška. — „*Slovenská*

čítanka.“ Pre nižšie gymnasia sostavil Emil Černý, profesor na kr. kat. vyšš. gymn. baňskobystrickom. Diel I. Matičných spisov číslo 2. Vo Viedni 1864. Tlač Karola Goríška. — K letopisu přiložena jest *Řeč*, kterou II. valné shromáždění Matice Slov. zahájil JExcel. osv. a nejdůst. p. Štěpán Moyses, biskup b.-bystřický, předseda Matice Slovenské.

— „*Cyrril a Method*“ oznamuje, že bude vycházeti třikrát a „*Slovesnost*“ dvakrát za měsíc.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenaní jest:

p. Josef *Suchan*, farář na Hradešíně, obdržel expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. František *Eška*, vikarista a kooperator na Vyšehradě, za faráře do Michle;

p. Ignac *Chlumecký*, administ. děkanství v Mnichovicích, za administrátora fary Ondřejovské.

Uprázdňené místo:

Ondřejov, fara patron. p. Richarda knížete z Khevenhüller-Metsch od 12. ledna.

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenaní jsou:

p. Frant. *Gruss*, rektor b. semináře a konsist. rada, stal se sídelním kanovníkem katedrál kapitoly v Král. Hradci;

p. Jan *Klein*, spiritual, jmenován rektorem bisk. semináře;

p. Alois *Frýdek*, dr., supl. profes. biblic. studium St. Z., spirituaelem v bisk. semináři;

p. Jan *Traspe*, farář v Roztokách, obdržel collare canon.;

p. Frant. *Mokříž*, kaplan v Přelouči, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Lauschmann*, farář v Něm. Rybné, za faráře do Jaseně;

p. Frant. *Leđer*, farář v Malé Úpě, za faráře do Niederhofu;

P. Pankrác *Drechsel*, kněz ř. sv. Benedikta, za koop. do Martinkovic (Märzdorf);

p. Ondřej *Nydrle*, admin. v Niederhofu, za 1. kaplana do Vrchlabí;

p. Vinc. *Kröhn*, admin. ve Vrchlabí, za admin. do Malé Úpy.

Uprázdňená místa:

Německá Rybná, fara patron. lib. collat. od 9. ledna, do 20. února.

Malá Úpa, fara patron. nábož. matice od 10. ledna do 21. února.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Vinc. *Janda*, farář v Cětorazi, bisk. notář, 25. pros. 1864 (nar. 9. břez. 1803, kněz od 24. srp. 1819);

p. Vít *Oýza*, osobní farář na odpoč. 31. pros. 1864 (nar. 21. květ. 1791, kněz od 15. ún. 1815);

p. Jan *Kilinger*, farář v Žirovnici, 7. ledna (nar. v Praze 27. ledna 1797, kněz od 15. srpna 1822).

Vyznamenaní jsou:

p. Jos. *Zátka*, farář v Neustupově, konsist. rada b. vikář a školdozorce střídnictví Jistebnického jmenován nejvyš. rozhodnutím J. c. k. apošt. Velič. ddo 3. pros. 1864 inful. proboštem v Jindřichově Hradci. Kanonicky investován 10. ledna t. r.

p. Tomáš *Sladovnik*, c. k. polní kaplan 14. pěš. pluku velkovévody Ludvíka Hessenského, obdržel za své záslužné působení ve výpravě Šlesvicko-Holštýnské od J. c. k. apošt. Velič. stříbrný záslužní kříž pro pís. meritis;

p. Ant. *Schiel*, děkan v Svinech Trhových, jmenován skuteč. radou bisk. konsistoře, a b. vikářem a školdozorcem střídnictví Novohradeckého;

p. Vojtěch *Šašek*, b. vikář, školdozorce a děkan Tábořský, jmenován ordinariátním komisařem na reálním gymnasiu v Táboře.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Martin *Novák*, far. Suchdolský, za děkana v Soběslavi;

p. Karel *Müller*, kapl., za administrat. v Suchdole;

p. Jan *Beran*, kapl., za administr. v Cětorazi;

p. Frant. *Noska*, kapl., za administr. in spirit. v Miroticích;

p. Petr *Kursch*, kapl., za admin. v Žirovnici;

p. Ant. *Bruha*, kapl., v Milčíně, za administr. do Neustupova.

Uprázdňená místa:

Cětoraz, fara patr. kníž. Löwensteina, do 20. ún. *Suchdol*, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 20. února.

Neustupov, fara patron. p. Ant. Rombalda, do 10. března;

Žirovnice, fara patron. studij. fondu do 10. břez.;

Místo duch. správce při kathed. chrámu v Budějovicích. Příjem 420 zl. ročně. Žádosti do 15. února k bisk. Ordinariatu s osvědčením kazatelské výmluvnosti v jazyku českém.

Listárna redakce.

Milodary. Halíř sv.-Petrský pro sv. Otce: dp. Vác. Šulc, kanovník na Vyšehradě, ruský pětirubl. na zlatě, vp. Alois Škampa, administr. na Vošanech 6 zl. r. m. K tomu z čís. I. a II.: 13 zl. 30 kr. = 19 zl. 30 kr. a zlatý pětirubl.

p. M. V. u. v J. V pořádku na celý rok.

p. A. T.: Bude vytištěno.

p. A. D. v S. Odp. listem po poště.

„K povyjasnění jistých otázek“ též pokračování povídky atd. přístě, pokud možná.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 3 st. 50 kr.
na půlro.: 1 st. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 st. — kr.
půlročně: 1 st. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Pastýřský list o pap. půjčce.

Biskupové

církevní provincie České

vzkazují kněžím a věřícím diecésí svých

vrchnopastýřské pozdravení a požehnání

ve jménu Páně!

Život Církve Boží na zemi jest usta-
vičné bojování. Jakmile Církev se obje-
vila mezi lidmi, bylo jí odporáno od těch,
jenž nejsouce dobré vůle pokoje nehledali
a neměli, od nepřátel světla a milosti. A
smíme-li se tomu diviti? Nikoliv. Vždyť
víme, že Církev k tomu jest zřízena, aby
člověčenstvo skrze ni vyvedeno jsouc z
otroctví hříchu a lži v světle pravdy cho-
dilo, skutky světla činilo a tou měrou
dosáhlo cíle od Boha jemu vytknutého. Však
tím učiněn útok na panování moci nepřá-
telských hříchů a lži, jenž neodstoupily bez
odporu, alebrž újeji spojené dotírají na
Církev Boží, aby ji, by možná bylo, zničily
a pak samy a bez překážky panovaly na
zemi. V tomto usilování nalezly mocného
spojence v zlých vášních naší pokažené
přírozenosti, jenž upustiti nechce od hříchu
a tudíž ani ode lži, která hřích omlouvá a
vymlouvá. Nemáže tedy Církev na této
zemi nikdy býti bez boje; měnit se během
času toliko způsob bojování.

Za našich dnů obrátil se boj, ačkoli
ve všech jiných oborech též zuří, obzvláště
proti středu Církve, proti posvátnému sídlu
velekněze, jemuž věčný Král vykoupeného
lidstva jakožto náměstku Svému odevzdati
ráčil správu království Svého na zemi. Pa-
pežství má zrušeno býti, tenť jest poslední
a nejvyšší cíl všeho nepřátelského usilování.
Což kdyby se podařilo, byla by s trvalým
pádem papežství jedním rázem zdrcena i
Církev, kterážto z vůle nebeského Pána

a Mistra spočívá na papežství jako dům
na skále.

Však že k tomuto konci nepřátelé Cír-
kve směřují snahami svými: to zřejmě vy-
znati podnes si netroufají, alebrž snaží se
tyto tajné zámysly své lži a pokrytstvím
zakrýti před lidmi krátkozrakými a méně
vzdělanými, aby pak cíle svého tím jistěji
dosáhli.

Království Kristovo na zemi jest ovšem
nejprve a vlastně království duchovní, kte-
réž národy všech zemí a jazyků v jednotu
víru má shromáždit, spojití a ve všech
případnostech, jakým království tohoto světa
jsou vystavena, chrániti až do skonání
světa, vychovávajíc je pro království Kri-
stovo na nebesích. Však nicméně postaral
se v prozřetelnosti své neviditelný Pán
Církve a působením jeho křesťanský svět
o to, aby postavení náměstka Kristova, jenž
jest hlavou veškeré Církve, pojištěno a
usnadněno bylo tím majetkem světským,
které se nazývá Dědictvím svatého Petra.

Proti tomuto majetku aneb panství řídí
zuřiví náhončí převratu zrádné své útoky.
Tohoto území usilují bezbožně umenšovati
víc a více, aby je papeži konečně na dobro
vyrvati mohli. Řkou, že panství světské
nemá nic společného s úřadem duchovním,
kteréhožto úřadování sv. Otce nikdo prý
se nedotkne, on že jenom má sprostěn býti
starosti o časný blahobyt nynějších svých
poddaných.

Naproti tomu hájí a brání sv. Otec
Dědictví Petrovo statečně a neoblomně, a
to vším právem. Nebo ačkoli království
Kristovo není z tohoto světa, jest předce
na světě tomto, s ním spojeno, v něm trvati
a působiti má. Nevyměřil ovšem sám ne-
beský Zakladatel Církve náměstku svému
na zemi časného majetku, On zůstavil péči
tuto věřícím. Neměli ovšem první papežové
žádných pozemků, neb víme, že za oněch
dob papežství bylo branou k smrti muče-
dnické. Však co papeži za časů nápo-

tomních věnováno na statech časných, to mu přináležejí právem plným a svatým, tak že práva většího ani býti nemůže.

Nebylot, co papežovo, vydobyto lsti neb násilím, nikoliv; znenáhla povstal a zrostl církevní stát z poměrů důstojnosti papežské a běhů časových v Itálii, jakož i darováním z dobré vůle, a co takto nabyto, bylo ve všech bouřích věků minulých zachováno téměř bez změny. Jakož uznávají všickni nestranní dějepiscové, ano i ti, jenž nejsou s námi v Církvi, jest papež pánem Říma plným právem, a to tím více, ještoby bez něho Říma více ani nebylo, a nemůže žádné kníže a žádný národ v Evropě vykazati se větším právem k území svému nežli papež k státu církevnímu. Již ale ujímaje se tohoto území svého naproti přivržencům převratu ujímá se práva, a právo aby vítězilo a vrch mělo všude a vždycky: na tom záležitosti musí všechněm bez rozdílu.

Však papež ani nesmí tohoto práva svého se vzdáti, kdyby i chtěl. Nebo co v držení má, jest majetek posvátný, Dědictví Petrovo, a nenáleží jemu, nýbrž Církvi, jejíž hlavou on jest. Co papež v držení má, náleží veškerenstvu věřících, jichžto nejvyšším pastýřem on jest a jenžto s ním spojení slovou a jsou Církev; pročez svatou vázán jest přísahou: aby vše, co byl z rukou předchůdců svých přijal, neztenčené a nezkrácené zůstavil svému nástupci.

Na zachování církevního státu záleží konečně věřícím po celém oboru zemském rozptýleným: žádát to jejich vlastní blaho. Neboť svobodná a samostatná musí býti hlava Církve, má-li volně vykonávati povinnosti svatého úřadu svého. Slovo Boží arcíť nemůže býti uvázáno, jak dí apoštol; i u vazbě a v okovech povznesl by nástupce knížete apoštolského hlasu svého za pravdu a právo s neohroženou myslí a neoblomenou silou; avšak nebylo-li by jemu ztiženo vedení svatého jeho úřadu, nebyla-li by zviklána důvěra a poslušnost národů, by papež závislým býti měl od některého vládaře světského? A kdo medle vypočte škody, kdo ty hrozné následky, ježto by povstaly, kdyby uvolněn a konečně zrušen býti měl svazek, jenž stádece poutá k nejvyššímu jeho pastýři? Avšak k tomuto uvolnění a konečnému zrušení duchovního věřících spojení se svatým jejich Otcem bez pochyby směřují ti, jenž k loupeživým nájezdům na církevní stát podněcují, jakož i ti, jenž jim pochvalu tleskají a veřejně provolávají. Ale uskutečnění takovýchto bohaprázdnych zámyslů byloby úplným vítězstvím protivníků křesťanství a záhubou Církve.

Pročez s velikým upokojením, s radostí svatou a hrdostí spravedlivou pohlížeji kato-

lici všech končin země na svého sv. Otce, jenž jako skála ve zbouřených vlnách stojí nepohnutě nedávaje si vynutiti nížadným způsobem svolení k loupeži již vykonané a novému loupežení statečně se protivuje. Jeho proslulá odpověď: „Non possumus (Nemůžeme)“ vyřknutá od knížete apoštolského a začasté opakovaná od jeho nástupců povzbudila a povzbuzuje k důvěře a vytrvalosti všech těch, kdož slyšíce o domnělých vítězstvích našich protivníků nepozbyli vši mysli a naděje.

Však jakkoli nezvratná jest statečnost Pia IX., nicméně veliká jest též jeho sklíčenost. Když za prvních dnů křesťanství pronásledování, ustrojené proti Pánu a Mistru, od Něho se obrátilo proti mladistvé Církvi, vztáhl Herodes ruce, aby sužoval některé z Církve. I zabil Jakoba, bratra Janova, mečem. Vida pak, že se líbilo Židům, dal zajmouti i Petra. Byli však dnové slavnosti velikonoční. Pročez Petra jatého vsadil na ten čas do žaláře a dal jej čtyřem čtverníkům vojáků k ostříhání, chtěje po velikonoči vyvésti jej lidu. Tím způsobem byl tedy již tehdež útok učiněn na Církev a sice na hlavu její: pastýř beránek a ovcí upěl v žaláři a v řetězech k smrti jsa určen. A co tu medle činila křesťanská obec? Kniha Skutků apoštolských uvádí to slovy: Petr ostříhán byl v žaláři. Od Církve pak se dala modlitba hez přestání k Bohu za něj. A aj, Bůh poslal anděla svého a vytrhl Petra z ruky Herodesovy a z všeho očekávání lidu židovského.

V podobné tísní úpi náš sv. Otec, Pius IX., a jako tehdež prvotní obec věřících v Jerusalemě pozdvihuje nyní Církev po celém oboru země, mezi všemi národy a po všech končinách rozšířená rukou svých k témuž Bohu snažně prosíc a důvěrně očekávajíc, že Jeho rámě, které není ukřáceno, zajisté pomůže v čas příhodný. K těmto obecným modlitbám za stísněného sv. Otce připojili jste se také Vy, Nejmilější, k slovu a vyzvání Našemu i puzení jsouce též hnutím vlastního srdce. K Bohu se utíkáme, a kam jinam měli by věřící Kristovi nejprve obráťeti zraků svých, ne-li k oněm výsostem nebeským, odkud pomoc přichází? A za koho měli bychom se více a vroucněji modliti nežli za papeže? On jestiž nejvyšší pastýř, jenž stojí v čele ostatních pastýřů pase stádo Kristovo, naše duše nesmrtelné, a my bychom neměli jej nejprředněji poroučeti do ochrany Boží? On jestiž náš duchovní Otec, jenž potřeby všech nás v srdci svém velekňezském nosí a Bohu přednáší, a my dítky jeho neměli bychom tolikéž rukou svých povznášeti k Bohu

prosíce za něj? On jestiž hlava, my údové; trpi-li hlava, trpí též každý úd, a my bychom nechtěli účastenství míti v jeho blahu a hoři, v jeho radostech a strastech? Zajiště netečným, lhostejným ku království Božímu byl by ten, kdo by se nestaral o dobrý a zlý osud náměstka Kristova na zemi, kdo by se nemodlil za pastýře, jemuž nejprve a nejpředněji byl svěřen. V soužení přemnohém jsa postaven modlí se Pius, a my bychom nechtěli modlití se s ním? On žádá toho na nás všelikou vážností nejvyššího kněze, on prosí o to se vši laskavostí otce, a my bychom směli jemu toho odepríti? Celý svět modlí se s ním a my bychom měli býti jediní nemodlíci se s ním a za něj?

Jakožto biskupové duši Vašich nemůžeme jinak, než napomenouti Vás opět a důtklivěji, abyste se modlili za sv. Otce tím vroucněji a stáleji, čím více dodržuje, mnozí se a rostle jeho soužení.

Však mysl, která horlivost svou osvědčuje modlitbami za sv. Otce, povznese se též k příslušným činům, aby pomohla, pokud může. Jako naši modlitby potřebuje sv. Otec i účinnivé podpory. Pro osobu svou potřebuje málo, ale zbaven jsa přemnohých a nejvydatnějších krajů svých, nemůže z toho mála, co mu zbylo, zapravovati mnohé ty výlohy, jaké spojeny jsou se správou Církve a vládou státu. Nábožné a dobročinné ústavy, jichž velký jest počet, dovolávají se jeho stálé péče a nezkrácené podpory, tolikéž učiněné smlouvy a závazky, aby věrně a v čas byly plněny: vše tak, jakoby nic nebylo odtrženo a vzato a jakoby sv. Otec posud byl v plném držení veškerého státu církevního. Z těch a takových příčin má zapotřebí přispění prostředky časnými, kterážto potřeba nejbolestnější se dotýká jeho šlechetného srdce. Důmyslná a obětovná láska pravověrných všech zemí a národů podala jemu ovšem darů svých halířem sv.-Petrským, a obzvláště věrní katolíci z Italie revolucí zachvácené a hrubě zpuštěné hojnými příspěvky svými ukázali před celým světem, že oni nejpředněji mají za povinnost svou, léčiti rány, které jejich krajané byli zasadili. I Vy, Nejmilejší, otevřeli jste k slovu našemu srdce i ruku, přinášejíce milodary své pro sv. Otce. Hojné požehnání Boží, Jenž vidí halíř vdovy i dary boháče, bude Vám za to odměnou hojnou a to tím více, čím méně ustávati budete v dobrém a záslužném díle tomtom.

Ale za těchto mnohonásobně stísněných dnů, v nichž cena peněz a běh obchodu neustále se kolísají a mění, vystupující a klesající, a poněvadž o daru z dobré vůle

nedá se napřed určití, mnoho-li obnáseti a jak dlouho se dávatí bude, nemůže jediný halíř sv.-Petrský nikoli býti bezpečným rukojemstvím, že zapraveny budou potřeby, k jichž uhrazení s velkou láskou a myslí obětovnou se skládá k nohám sv. Otce. S těžkým srdcem odhodlal se tedy sv. Otec v pevné důvěře v nezvratnou příchýlnost křesťanských národů a jich stálou oddanost k Stolicí apoštolské, kterážto důvěra nikdy, ani v nesnázi nejhorší ho neopustila, vzíti útočiště své k půjčce, jejíž bližší okolnosti níže jsou udány.

Již pak, Nejmilejší v Pánu, kdo medle měl by se v půjčce této ochotněji a horlivěji zúčastniti, nežli katolíci, dítky sv. Otce, jenž vědí, kdo k nim volá ve své nouzi a jakou to spravedlivou a svatou věc podporují, činíce, k čemu jsou vyzváni? Již ta úcta k sv. Otci, jakou zajiště všickni živíte v srdci svém, v němž víra a láska vévodí, a důležitost věci, kterouž on zastává, musí vás pobádati, abyste jako o závod s katolíky jiných zemí a jazyků horlivě a radostně se hlásili o podíl v této půjčce. Dále pak víte, že učiněným smlouvám a závazkům dosti činí ten, jenž stojí v čele Církve, které slíbeno jest trvání věčné, Církve, jenž jest Bohem ustanovená strážkyně všeliké pravdomluvnosti, víry a věrnosti. Víte, že sv. Otec k této půjčce se odhodlal jen proto, poněvadž posud věrně stál a i přistě státi chce k povinnostem a závazkům spojeným s celým státem církevním, ač jeho větší část nyní v držení více nemá. Víra vaše nepochybuje o tom, že žádoucím účastenstvím v této půjčce vykonáte skutek Bohu milý a záslužný, ješto s časnými úroky ponese též věčně.

Poněvadž toto nahlížíte a uznáváte, nemáme zapotřebí šířiti slov, abychom Vás k tomuto dílu povzbudili, alebž očekáváme od Vaší často osvědčené lásky, že vyzvání sv. Otce s radostí a horlivě zadost učiníte a část jmění, které Vám Bůh k spravedlivému spravování svěřil, ochotně vynaložíte k Jeho cti a k prospěchu Jeho říše na zemi, vědouce, že tím statek Váš dojde ochrany a zástíty Nejvyššího i Jeho požehnání. V této důvěře udělujeme Vám z plnosti srdce vrchnopastýřské požehnání, a požehnání toto zůstaň s Vámi vždycky. Amen.

Dáno o slavnosti Narození Pána a Spasitele našeho l. 1864.

Bedřich, kardinal a arcibiskup Pražský.

Karel Boromejský, biskup Kralohradecký.

Augustin Bartoloměj, biskup Litoměřický.

Jan Valerian, biskup Budějovický.

Dodatek.

Ohledně půjčky, kterou sv. Otec vlastnoručním listem daným dne 26. března t. r. uzavřít se odhodlal, uvádí k. arcib. konsistoř v známost následující bližší ustanovení.

1. Půjčka má obnášeti 465.000 římských dolarů čili 2,500.000 franků, co dluh lpěti na státu církevním a 5 ze sta na stříbre zúrokována býti.

2. Vydává se v dlužních úpisech znějících na vlastníka úpisu (au porteur) po 100, 500 a 1000 franků. Za 100 franků běže se 45 zl. rak. měny.

3. Vyplácení úroků (kuponů) děje se po půlletních lhůtách, dne 1. dubna a 1. října každého roku podle libosti majitelů dlužních úpisů v hlavních místech Evropy: v Římě, Neapoli, Paříži, v Bruselu, Antverpenách, Amsterdamě, v Londýně, Dublině, Frankfurtě nad Mohanem, ve Vídni, Praze, Mnichově, Berlíně, v Luzernu, Madridě a Lissaboně.

4. K umoření dluhu učiněna jsou přiměřená opatření ročitým splácením 2 procent a jinými příjmy vykázanými fondu umořovacímu.

5. Nad to mají dary, velikomyslně podávané sv. Otci co halíř sv.-Petrský sloužiti též k tomuto účelu, jakož i k rychlejšímu a snadnějšímu vyplácení úroků a z těchže darů mají se sejítí potřebné peníze v rozličných těch městech, kde se vyplácení úroků děje.

6. Losem se určuje, které dlužní úpisy mají vyplaceny býti. Losování toto díti se bude od r. 1865 v červenci každého léta v Římě. Vylosované dlužní úpisy budou se vypláceti 1. října každého roku a sice po libosti věřitelů v těchž městech, kde též úroky se vyplácejí.

7. Účastníci ci mají složití při subskripci (upisu) celou upsanou su mu, začez zdarma dostanou pololetní kupon (po ukázkou na úroky), jenž d. 1. dubna t. r. vylacen bude.

8. Rozumí se, že se mohou též mnozí spojití, aby společně získali jednoho dlužního úpisu.

9. Péči o s subskripce vzal na se velkoobchodnický dům Maur ice Zdekauer-a v Praze (I—400).

10. Též konsistoře se uvolují subskripce přijímatí a pp. subskribentům dávatí potvrzení přijatých pe něz a dodati jim dlužní úpisy.

Rok církevní.*)

Doba velikonoční. (Čas přípravný.) Kněžský úřad Ježíše Krista.

V narození Páně o bjevilo se království Boží na zemi; vtělením jednorozeného Syna Božího Pána našeho Ježíše Krista počátek vzalo vykoupení naše. V nastávající pak církevní rok slaví se velepamátka a pře-

šťastná ona doba, kdy Pán Ježíš Kristus co nejvyšší kněz nového Zákona obětovav se za nás na kříži, vykoupení naše *dokonals*, nové království Boží založil a smrti svoji zpečetil. „Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to smrti kříže. Protož i Bůh povýšil Ho, a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno“ (Filip. II, 8. 9.) — tot jest obsah a význam svátků velikonočních. Slaví se největší *ponížení* ale i největší *povýšení* Pána Ježíše Krista.

Jako uvedená slova sv. Pavla naznačují činnost Ježíše Krista v tomto kruhu církevního roku, tak můžeme my *svoji* činnost zahrnouti v následujícím výroku téhož sv. apoštola: „Obnovte pak se duchem myslí své, a oblecte člověka nového podle Boha stvořeného v spravedlnosti a svatosti pravdy.“ (Efes. IV, 23. 24.) Ježíš Kristus hotoví se k dokonání díla svého vykupitelského, nastupuje bolestnou cestu utrpení, aby smazal vinu a trest, a obnovil pokolení lidské, jež bylo v Adamovi kleslo. — Na té cestě musíme Jej provázeti; rozjímati o příčině bolestné Jeho cesty a hořkého utrpení; musíme nahlédnouti do srdce svého, zda-li vše v pořádku, vstoupiti s Ježíšem na Golgothu, abychom, jako On tam zemřel za hříchy naše, i my umřeli hříchu, a s Ním povstavše k novému životu a posvěcení jsouce milostí Jeho, účastnými se stali spravedlnosti a milosti, ovoce to vykoupení.

K dosažení tohoto cíle chce nám Církev svatá nápomocna býti v *svatopostním čase*. Radí a prikazuje nám modlitbu, nábožné rozjímaní, půst, mrtvení sebe, kajicnost, jakožto nejvhodnější přípravu k duchovnímu obnovení, ku povstání z hříchu. Uvažujíc velikost a těžkost provinění, za kteréž Bůh sám v obět smírnou dáti se musil, a chtěíc věřících ku větší skroušenosti a horlivější kajicnosti povzbuditi: zahaluje se sama v roucho smutku a kajicnosti. Při mši svaté na neděle a všední dny v postě odívá se v mešní roucho barvy fialové; oltáře se zahalují, při mši na neděle a dny postní umlkne radostný chvalozpěv „Gloria,“ i slavné „Alleluja,“ které se v adventě a v době vánoční ozývalo, umlkne až do slavného dne vzkříšení Páně.

Půst jest prastaré ustanovení a sahá až do časů apoštolských; slova sv. apoštola Pavla v I. ku Korint. V, 7.: „Vyčistěte kvas starý“ atd. ukazují na přípravu křesťanů k hodu Božímu velikonočnímu; z těchto slov také vysvítá, že již apoštolové s věřícími slavili výroční památku tajemství smrti a zmrtvých vstání Páně. Příprava čili půst před svátků velikonočními nebyl na všech místech stejně dlouhý; na mnohých místech

*) Viz „Blah.“ roč. XIII. (r. 1863) čís. 33—36. a roč. XIV. (r. 1864) str. 2. 22.

trval sedmdesát dnů, jinde šedesát; v mnohých krajinách padesát neb jenom čtyřicet dnů; odtud latinské pojmenování neděl: Septuagesima (Devítník), Sexagesima atd. V šestém století zaveden v západní církvi půst *čtyřiceti dnů*; ale poněvadž v ten čas padá šest dnů nedělních, na které se půst nezachovává a proto pak zbývá jenom šest a třicet dnů, nařídil již papež Rehoř Veliký, aby k doplnění čtyřiceti dnů začínal svatopostní čas středou před první nedělí postní. —

Celý tento čas přípravný lze rozvrhnouti na čtyry oddíly, a sice: *A)* čas od neděle „Devítník“ až ku popeleční středě; *B)* svatopostní čas v pravém smyslu. Do tohoto času padá *C)* neděle „smrtná“, *D)* svatý týden *) se svými dojemnými obřady.

A) Neděle „devítník“ a čas po devítniku.

„Devítník“ slove tato neděle pro to, že mezi ní a velikonočním hodem Božím leží devět téhodnů. V tomto čase nás Církev svatá volá, vyzývá, abychom království Boží, kteréhož založení památka o velikonočních se koná, v sebe přijali, a již nyní hodně připravili se na cestu, po níž Pána Ježíše následovati budeme, odřeknutím se světských radováněk, a sebráním ducha i myslí k uvažování nejvyšších důležitých pravd a tajemství našeho sv. náboženství, základů to a podmínek obnovení našeho.

V církevních hodinkách čte se první kniha Mojžíšova s příslušnými výklady sv. Otců. Hned na začátku vypravuje Mojžíš o stvoření člověka, o blaženém nadpřirozeném stavu a konečném jeho cíli. Však člověk zhřešil, nedošel cíle svého, a poněvadž Bůh cíle toho nikoliv nezměnil: máme my zapotřebí *obnovení*, a toho se nám dostalo skrze Ježíše Krista. Vznešenost našeho cíle, vina a pobloudění naše, konečné obnovení a potřeba jeho, — toť předmět nábožného rozjímání, k němuž nás Církev sv. u prostřed hluku světského vyzývá. —

Epištoly a evangelia na neděli „devítník“ a následující dvě neděle, jakož i celý obřad mešní k tomu též cíli směřují. Jako na neděli první adventní Církev sv. nás volá, abychom se připravili na příští království Božího: podobně i evangelium na neděli „devítník“, představuje nám, kterak Kristus Pán v rozličný čas vychází, aby najal dělníky na vinici svou, t. j. aby přijal nové údy do Církve své, volá k nám, abychom neváhali vstoupiti do království Božího. Hlas ten má vzhledem na dobu roku církevního také ten smysl a význam: abychom s Kristem Pánem nastoupili ce-

stu utrpení a po ní jdouce připočtení byli k blaženým vyvoleným. První a druhá neděle po devítniku mají v nás upevniti úmysl následovati Krista na Jeho cestě bolestné. „Vstupujeme do Jerusalema,“ praví Pán Ježíš o sobě v nedělním evangeliu — hle napomenutí, kam a za kým ubíráte se máme. —

Tři dny před popeleční středou oddává se svět hlučným radovánkám; ne tak Církev svatá. Na mnohých místech jest zavedeno, že v kostelích se vystavuje k veřejnému uctění nejsvětější Svátost. Tím se nám připomíná vážnost a důležitost doby, která nyní nastává. O nepřipustmež, aby mysl naše v hluku světském utonula a od Krista se odvrátila. Kristus hlásá s výše trůnu lásku, která pro nás trpěla a na smrt šla; za svou lásku žádá naši lásku, chce nás všechny přitáhnouti k sobě, abychom s Ním vešli v utrpení, a s Ním pak vyšli vzkříšení k novému životu. (Pokračování.)

O pokroku. *)

Znám slovo vzácné, mocné; kteréž, bylo-li vysloveno, uchvacuje nás čarovnou mocí. Jest to slovo *pokrok*! Ano, slovo „pokrok“ zakotveno jest hluboko v člověku. Tohoto rozvoje, tohoto vývoje veškeré své bytosti, nejvnitřnějšího svého života, žádáme si všichni vesměs, jakožto první podmínky svého bytí. Neb kde život, tam i pokrok; od rostlin v poupě a v květ se rozvíjející až k veleduchu, jenž co den nových zplozuje ideí, nových tvoří názorů, všude pokrok.

Avšak čím to, že prý Církev na odpor se staví pokroku, že prý Církev zdá se býti nepřítelkyní pokroku? Věru, toť přechytrý ustrojený útok: Církev prohlašují za nepřítelkyni pokroku, t. j. vydávají ji za nepřítelkyni toho, co jest v člověku nejhlubšího, nejvyššího! By tomu v pravdě tak bylo, musili bychom odstoupiti od víry, vyloučiti se z Církve. Kdo jest muž, komu pravda nade všechno, kdo věren svému přesvědčení, ten by musil „s Bohem“ dáti Církvi, — a byt i *srdce nad tím pukalo*. Avšak není tomu tak, nikoliv! Jestliž idea pokroku obzvláštně a výhradně idea křesťanská. Čtete Marka Aurela, („*Tāv πρὸς ἑαυτὸν*“ L. s.), Seneku (De ira III. 26. II. 9.), Cicerona (De Republ. 3.), Juvenala (Satir. XIII. 19. seqq. XV. 70. seqq.), všechny ty muže, jichž úkolem bylo, sebrati a shrnouti výsledky vývoje své doby: zdaž mluví o pokroku? Nikoliv! *Zoufalost*, ta jim zbývá.

*) Řeč dra. Hettingera ve valné schůzi jednot. katol. ve Würzburgu dne 12. září 1864.

*) Viz „Blah.“ roč. XIV. (r. 1864) str. 115—120.

Vysvětlují a objasňují nám úplný úpadek veškerých politických, mravních a společenských poměrů. Praví Juvenal, „že bídné lidi jen a trpaslíky zplozuje nyní země, tak že spatří-li je některý bůh, se odvrací a jim se posmívá.“ — Dělo se tak, ne žeby starý svět nevěrným se byl stal svým zásadám, ne že by byl více nečerpal ze svých zásad životních? nikoliv, nýbrž že zásady své *vyčerpal*. Obor a úkol života byl od prvního začátku obmezený národní. Símě dobrého a pravého, zachovávajícího a svěžího, jsouc příliš slabo proti tíži a spoustě bludu: bylo pohlceno povodní zlého; starý svět prošel všechny vrstvy přežil se. — Nastoupilo křesťanství, přijalo ideu pokroku; Církev byla to, v níž nejdřív idea ta se objevila, v ní nejdřív byla vyslovena. Mohla pak i zastupitelkyní té idey se státi; neb dán jest jí ideal, ideal svrchovaný, totiž *Neskončený sám*; ustavičně po Něm toužíme, ustavičně k Němu směřujeme, vždy více k Němu přibližovati se budeme pokrokem neobmezeným, avšak nikdy Ho nedosáhneme. A ideal ten vytkla pro všechny bez výminky, začínaje od toho, jenž na trůnu sedí, až k chatrči žebrákové. Ona však mohla vytknouti ideu, ježto není obzor její obmezen na několik těch let pozemského života; onať zírá i za hrob do jiného života neobmezeného bez konce, do života poznání svrchovaného, do života lásky svrchované krásy, kde nasycení bez umdlení a touha vždy znova se probuzuje. Idea pokroku křesťanského jest ovšem *především* nábožensko-mravní; avšak vyslovena jsouc zmocnila se nutně i všech ostatních života oborů. Žádáme si pokroku, a to *vlastního, jediné pravého*, neboť si přejeme všestranného vývoje člověka, vývoje nejvyšších a nejlepších jeho vloh. Náš pokrok není pokrok *pantheismu*, obludy té, kteráž dítky své rodí a opět pohlcuje; není to pokrok *materialismu*, oběhu látky z člověka zvíře činící; není to pokrok ve smyslu jednostranného, nepravého, poněvadž materialistického hospodářství státního, jež kazí povahu, člověka činí otrokem hmoty, mrzkým zisku služebníkem. *Národ bez charakteru býval vždy též politicky slabým národem*; tomu nasvědčují dějiny všech věkův. Ano prohlašujte si práva lidská, svobodu, bratrství, rovnost, jsouc to statky od nás poště, *nám patřící*, jimž jen my rozumíme, úplně rozumíme; však užívá-li se jich mimo nás, pak se jich *zneužívá*, pak se korísti z nich ve smyslu vládnoucí strany. Mluvte si Římanovi s oněmi tisíci otroků jeho o právech lidských! On vám nerozumí! I řekne vám, otrok že není člověk, že jest jen věc, „*mancipium*.“

Pokrok bez náboženství t. j. vývoj bez vývoje věcí nejvyšších a nejlepších, ten nás zavede v bludiště starého světa s jeho otroky, ten nás povede v oboru veřejného práva k libovládě a bezvládě, v občanském pak životě k hroznému málo zahalenému sobectví. Zavede nás ještě dále, až k zdivočení, kde člověčenstvo bezuzdnými puzeno a zmítáno jsouc náruživostmi samo se pohlcuje a ničí.

Pokrok mimo Církev není pokrok, není kráčení *ku předu*, nýbrž kráčení *na zpět*. Tam jsou ti praví zpátečníci (reakcionáři). — Věru nesmírný stal se pokrok v každém oboru. Dnes kdyby Aristoteles mezi nás vkročil, on, jehož ještě středověk jmenoval mistrem věd, byl by oslněn leskem našich věd, i měl by se k našemu průmyslu, k našemu strojíctví, k našemu vojenství jako slabé neobratné dítko. Hvězdářství zvážilo zeměkouli, změřilo její výšku, šířku a hloubku; nové jsou odkryty světy, obzor neskončeně rozšířen. Přírodověda vyslechla hluboko v lůnu zemském tajemné moci, vyslídila síly, o nichž staří neměli ani tušení: magnetism a elektřinu i určila jejich zákony. A užívání jich v životě, co vše způsobilo. Obnovilo tvář země! Jako Aristoteles, tak zajisté i mnohý syn našeho věku stojí udiven prostřed těch technických, obchodních a průmyslových pokroků, i jemu projede snad myšlenka duši: jak ve světě tom docela novém, za poměrů těch naprosto změněných *tu že ještě místa pro starou Církev?* Nemusi-li i ona klesnouti jako klesly a zahynuly názory starých národův o světě? Zdá se tak. Avšak při všem tom nekonečném pokroku zůstalo předce jedno, *člověk jest smrtelný, zemře a musí zemřít*. A jako Aristotelovi, tak i nám všem i nyní ještě po 2000 letech na mysl tane myšlenka, neodbytně se namítá otázka: *A co potom?* Jsem-li pouze tolik co zvíře, z prachu pošle, jež na okamžik se hřeje na slunci, aby pak skleslo v noc věčnou? Nesnadná to otázka, blížíci se jako příšera „*pokročilým*“ našim věkem. Kdož vládne tím kouzlem, kteréž by ji zahnal? — Co potom? By mi nebyl čas odměřen, ukázal bych, co di známý jeden muž z 2. století. Jak pohnutlivě líčí nám své pracné, unavující, zoufalé po pravdě se pachtění. Dnem i nocí, dí, přemýšlel jsem o té otázce, a hoře hlodalo na mně a síla má mizela. Vrh! jsem se do proudu všech radostí smyslných, ale vždy hloub vrýval se ostn do duše. Uchýlil jsem se do škol mudrců, ale hluboký byl tu můj zármutek! Neb co jeden vystavěl, to porážel druhý, a žalost má byla tím větší, poněvadž jsem svého vědění žízň nemohl se

zbavití a rozřešení své otázky nikde nedocházel. — To psáno před 2000 lety, to též hlásají dějiny millionův lidí doby naší. Kdo rozřeší otázku toto? Jenom naše náboženství, naše toliko Církev. — Již Homer (Odyss. XVIII. 130. Ilias. XXIV. 524.) vykřikl: „Nic není tak bídného jako člověk ze všeho, co na zemi žije a se hýbe. Zdá se, jako by se člověk pro neštěstí rodil.“ A po Helladě uprostřed vši její nádhery s mramorovými jejími paláci rozléhalo se slovo mudrcovo (Menard. p. 48.): „Nejlépe jest člověku, by se ani nenarodil, aneb brzo po narození zemřel.“ Ve světě panuje bolest, bída a nouze. Změnil-li to „pokrok?“ Mnim, že sotva; dostali jsme se spíše k otázce, kteráž na nejjasnější obraz života našeho vrhá svůj stín. Otázka týkající se chudoby lidu, otázka týkající se dělníků *nenilíž vyznání naší slabosti?* Po všech těch „pokrocích“ kdož ji rozřeší? Říman i Řek ji rozřešili, avšak nikoliv, nerozřešili, oni roztali uzel. „Styď se,“ dí Quintilian (Declam. 301.), „k nuznému že se skláníš! s ošklivostí spíše se od něho odvrát.“ A Plautus (Trinum. Act. II. Sc. 2.) vece: „Nač uděluješ daru chudému, hladem ho nech zemřít, sice mu jen prodlužuješ muka.“ To jest též rozřešení, ale rozřešení hrozné. Co máme po všech těch „pokrocích“ proti chudobě, proti nouzi? Humanitu. Humnaita, slovo samo původem svým do starého padá věku; ale u prostřed všech těch humanitních květů vzrostla poušť tak hrozná necitelnosti, že se jí děsíme, u prostřed té starých národův humanity (lidskosti) krváčí gladiator (zápasník), a sténají millionové spoutaných otroků. Kdo že rozřešuje otázku? kdo vysvětluje bolest? kdo mírní chudobu? Církev jedině, naše Církev. Starý svět zbožňoval blahobyť čili štěstí, křesťanství cti chudobu. Onoť *zúšlechtilo* chudobu, kdekoli naše Církev kráčí, rozsévá požehnání; poněvadž jí po boku kráčí milosrdenství. O strašně chudým byl by svět, kdyby naše Církev nebyla mu uložila jistinu, z níž ustavičně tráví i ten, jenž jí v tvář bije — *jistinu to křesťanského milosrdenství*. Kdo vysvětlí tajemství bolesti? Starý svět dvoji měl rozřešení: sebevraždu neb resignaci. Resignace, slovo bez útěchy, jež se kolem duše svěží, po naději žizníci jako ledový krunýř klade, resignace nemírní bolest, nýbrž tím hloub do duše ji žene. Dává zdánlivý pokoj, avšak není to pokoj sváteční, jest to pokoj hrobový. Církev proměňuje bolest, posvěcuje ji tajemstvím milosti a požehnání.

„*Zázračné náboženství*,“ dí Thiers, „jež jediné bolesti vědělo dáti významu!“ — Jestit ještě něco jiného, a to jest bolestnější

než všechny tyto bolesti, hroznější než smrt; minim to, co nám Shakespeare (Kráľ Richard III. jedn. V.) líčí uváděje krále Richarda mluvícího: „Ó svědomí ochablé, jak jsi mne tu zdesilo! Ty svičky hárají zamodrale. — Mrtvá teď půlnoc jest. Vystává mi po těle třesavém pot studený ze strachu. Proč mám strach? Před sebou? Jiný nikdo není zde. — Mé svědomí má tisíc jazyků.“ Kdo udílí tuto opět pokoje, kdo osvobozuje od upomínek těch smrtných? Ci „pokrok?“ Ci nás učinil pokrok lepšími? — Co Seneka (De benefic. I. 30.) pravil: „Mali sumus — zlí jsme,“ to opakoval Kant (Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft. I. St. N. r.) odhaliv klam, jakoby ve vymyšleném stavu přirozeném, jaký Rousseau vyličil, aneb ve vyšším mravův našich ušlechťení méně vznikalo zlého. Posud ještě jest zlé záhadou, o jejíž rozřešení se pokoušejí naši filosofové. Avšak kdyby ji i byli rozřešili, toho nám nemohou dáti, po čem touží srdce, smíření, odpuštění; to uděluje jeden toliko, jeden jediný: Bůh v naší Církvi.

Kdo chrání ženu před snižováním, v ženě pak naše matky a v našich matkách rodinu naši? Snad že „pokrok,“ vzdělanost? O nikoliv, mužové doby Periklovy byli vzdělanější než my, znali všelikého umění, nejmenšího estetického vkusu; čarovně plynula jim z úst řeč. Ale titěž mužové shromážděli se kolem Kuběny.

Co chrání, co pojišťuje a zachovává manželskou věrnost, co zaručuje synovskou poslušnost? Pripomínám rozumování zbabělého spustláka, básníkem vyličeného v osobě Františka Moora, jak by se vymknul ze své synovské povinnosti. O ten byl „pokročilý!“ Co zaručuje troji důstojnost žen jakožto matek, panen a manželek? Jedině naše Církev, jedině křesťanství. — Kdo ctí, kdo si váží práva koruny na hlavě až k právu posledního halíře v rukou žebrákových? Ci pokrok, vývoj, vzdělanost lidu v právním uvědomění? Ovšem. Avšak na čem se zakládá právo, co jesti právo? Ci zákon lidský? Dejme tomu, ale pak dnes jest pravé, co zítra nepravým bude! Právo hlubších má kořenů, právo, jak Sophokles (Oedip. Rex. 850.) již pronesl, nepošlo z pomíjející síly smrtelníkův. Naše Církev, ta neohroženě tu stojí jakožto ochránitelkyně, střeží meze práva a spravedlivosti. Ona vždy stejně i nejvyššímu i nejnižšímu hlásá: Nesluší tobě! A kdo nám vysvětlí poměr člověka k práci, kdo povinnost, potřebu, krutou tu potřebu práce? Snad starý svět? Plato (De Republ. II. p. 94.) opovrhne prací; zákonodárství Solonovo vylučuje pracující třídy z všelikého věci obec-

ných se účastní. Aristoteles („ἀριστοτέλης“ Polit. III. p. 75.) prohlašuje práci za potupu muže svobodného, Cicero (De offic. I. 42.) pak vyjímá toliko velkoobchod; vše ostatní zaměstnání pokládá za nevolnické. Takový jest o práci názor a pojem vzdělaného starého věku. — Což tedy nemá člověk ničím jiným býti než soumarem marně se vzpouzejícím proti těžkému břemenu práce? Kdo vysvětlí práci, kdo těší v práci, kdo vlévá olej radosti do srdce ubohého dělníka, na nějž nikdy žádná jasná se neusmívá hvězda? Naše Církev; ona vysvětluje nám práci, že jest pokáním; ona povzbuzuje k práci, nebtě jest lékem chránícím nás před námi samými; ona těší nás v práci: práce stává se nám rozkoší, a ona nás obveseluje, neboť práce jest mužovou ctí a jeho hrdostí.

A hle, práce jest široký státu základ; práce, vlastnictví a právo, důstojnost mateřská a manželská věrnost, rodina: ty jsou základy státní. Pročež jistá pravda jest, že v „pokročilém“ našem věku *potřebujeme Církev*. O stůjmež pevně k Církvi! Pravdivé jest slovo, jež vyřkl Laboulay: Náboženství jest první, nejvyšší politický faktor (činitel), ono jest základ celého našeho života státního.

Nuže tedy, zastávejmež co jeden muž pokrok, řádný, vlastní, jedině pravý pokrok *křesťanskokatolický*. Ano pokračovati *chceme*, *musíme* ustavičně, bez umléní pokračovati, ale *v Církvi, s Církvi* a skrze Církev. Bě.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

III.

Pan Pomezný měl jen jedinkou dceru, jmenem Rozu, ale dva veliké a hezké statky, Luštěnice a Pavinec. Býval znamenitý továrník, měl dvě hutě, v nichž se dělalo čisté a dobré sklo, dodával ho i do cizích zemí, vyzískal mnoho peněz a po čase nabyl bohatství, jež by rád byl nějak moudře uložil. Továrny ho více netěšily; bydlel v lesích, musil dohlížet k dělníkům a sem tam jezdit, zbývalo mu málo času vyrazeti se, scházela mu společnost, již byl vřelý milovník, chtěl se oblažiti alespoň v stáří, toužil po odpočinku.

Hledal a našel kupce, prodal továrny s větším prospěchem než očekával a koupil si Luštěnice. Brzy přikoupil i Pavinec, vyplatil všecka břemena a na statech nezůstalo žádných dluhů. Ještě byl s to zlepšit a opravit je, stavěl, k starým zahradám přidal nové, zámky dostaly zcela jinou podobu. Potřeboval také nový nábytek a

zřídil si drahý a skvostný, objednal v Praze kočáry, dal si přivesti vzácné koně. Že rád hrával na kulečnicku, opatřil si i ten, a když vše bylo dokonáno, otevřel dům, jak říkáme, a zval k sobě vznešené hosty.

Páni od stavu, jenž tu ve vůkolí byli usedlí, nevcházeli v úzké přátelství s bývalým fabrikantem a to tím méně, že jim chtěl býti roven, pyšnil a vypínal se. Byl sice vzdělaný muž, ale vzdělanost jeho byla jiná než jejich a mravy jeho od mravů jejich se také lišily. Jsa velmi hovorný, chtěl vředycky mluvití jen sám, vypravoval příběhy, jenž nikoho nezajímaly, opakoval je a často se tím stával nudným. I tu chybu měl, že každému nabízel svou důvěru, hned pil na bratrství a maje statky mysli, že všickni páni, co statky mají, jsou jeho druhové a bratři. Povýšil se k nim Luštěnicemi a Pavincem, dával hostiny, měl premované sluhy, jezdil čtyrmi, byl vrchností, patronem kostela, fary a školy: co mohli žádati víc? Oni předce žádali víc a co žádali, on neměl nejša urozený a nedoveda pochybovati se mezi nimi důstojně a slušně.

Ještě víc než jim protivil se jejich útlým a jemným paničkám platě u nich za sprostáka, jehož nechtěly přijímat ani navštěvovat. O čem s ním měly mluvit? Co věděl on, nehodilo se pro ně a co věděly ony, nelíbilo se jemu. Ba neznal ani patřičího způsobu zacházeti s nimi, choval se k nim nešetrně jako k pánům, jednal bezohledně a do rozpaků a nesnázi je priváděl.

Musíme se ptáti, jestli jeho manželka a dcera více úcty a lásky u nich požívaly?

Paní Pomezná byla hodná žena a vyznamenávala se velikou skromností a nábožností. Jí byla milejší samota nežli společnost, ale k vůli muži podrobila se obtížnostem, co jí sousedství s vysokými pány přinášelo, a chodila mezi ně jako on, ačkoliv jí to netěšilo.

Když se pan Pomezný ženil, neměl mnoho jmění, ale chudý také nebyl jsa syn zámožného továrníka. Vedli život mírný a střidný a teprv, když bohatství rozmnožili, počali si přáti a skvostněji a nádherně se zařídili.

Manželka v tom nikdy nenalezala zalíbení, sláva světská jí zůstala lhostejná. a zvyky a obyčeje její se nezměnily. Sloužila velmi ráda Bohu, jezdila pilně do kostela hezký kus cesty vzdáleného a opravdu a skutečně se modlívala.

Kostel, k němuž patřili, měl skrovnícké příjmy a trpěl na všelichém nouzi, čehož osadníci nemohli zříditi, že sami byli chudáci. Paní Pomezná vlastním nákladem

všemi potřebami ho opatřila, zač ji celá osada byla vděčna ctíc a milujíc ji co matku.

Byla matka na osadě i v jiném ohledu, podporovala nuzné, zvlášť k práci neschopné, činila dobře nemocným, starala se o zanedbanou mládež.

Proto truchlili a litovali všickni, když je opouštěla stěhujíc se do vzdálených Luštěnic a nejvíc ji pohřešovali dělníci, co ve fabrice u nich pracovali, ztrativše v ní svou nejupřímnější příznivkyni.

Však oč přišla chudá osada v horách, získala osada Luštěnická. Pani Pomezná i tu měla příležitost otvírati svou štedrou ruku a pomáhati nešťastným. Přicházeli k ní se všech stran a ona byla blažena, že ji Bůh dal prostředky vyhověti žádostem a prosbám jejich. Brzy se o ní rozšířila velmi pochvalná pověst a ta vydobyla ji uznání i u pánů na blízku bydlicích. Vážili si jí srdečně, ačkoliv jim nebyla milou a vzácnou společnicí naberouc podílu na jejich zábavách a nepřispívajíc k nim. Byla sice přítomna, že tomu pan manžel chtěl, ale nemluvila mnoho, nestavila se do předu, nemyslela, žeby na ní záleželo. Dříve nepřišla jinam než do domácích kruhů známých fabrikantů a v těch ji zajisté bylo volno. Nyní se jí vždycky zdá, že ji něco tíží, ostýchá se, váhá, neví si rady. Její vychování bylo jiné než vznešených paniček. Neumí mluvit jako ony, nezaměstnává se jejich pracemi, nečte v knihách, nedrží si novin, nezná se v hudbě, nerozumí cizím řečem, nekreslí a nemaluje. Ač ji nescházejí jiné schopnosti a zkušenosti, ale těch si nikdo nevšímá, ačkoliv jsou důležité a proto o nich radši mlčí. Nechce, aby jí věnovali svou pozornost, ale páni to předce činí. Jsou shovívaví, předcházejí si ji, líbí se jim její dobrota a poníženost, víc se jí naklonili než výmluvnému muži.

Dcera Pomezných, slečna Roza, neměla povahy otcovy ani matčiny. Bůh ji málo nadal, již co dítě učila se těžko, špatně pochopovala a nic nepodržela v paměti. Otec chtěl, aby ve všem byla dobře vycvičena, v čemž obyčejně vynikají panské slečny. Najal ji tedy učitelku, pak učitele a když všecko namáhání s ní doma bylo marné, dal ji do ústavu. Ani tu nevyplnila přání a žádosti jeho a ničemu se nenaučila pořádně. Čemu se naučila, bylo kusé, nemělo základu, neobohatilo jejího ducha. Trvalo to dlouho, než jen drobet prospěla a pokročila v čtení, psaní a počítání. K dokonalosti v tom to nikdy nepřivedla. Jiné vědy byly pro ni ztraceny. Nedokázala v nich ani tolik, co mnohem mladší a menší začky.

Otec nejvyšší stupeň vzdělanosti viděl v tom, když dívka umí drnkotat na klavír, a proto vždy a všude na to tlačil, aby jeho Roza se v tom nezanedbala. Pachtili a soužili se s ní dost, ale mnoho nepořídili, vstúpila si do hlavy několik kousků a při těch to zůstalo. Otec byl spokojen, jen když dcera na klavír hrála a doufal, že tato obratnost zakryje všecky ostatní nedostatky.

Zbylo jich po víceletém vychování mnoho a musíme vyznati, že ani pro práce tak nazvané ženské neměla smyslu ani nadání a věru ku podivu nezapně a nemotorně je konala. Držela v ruce jehlu, drát, háček jako vidličku a co ušila, musilo se obyčejně zase párat, že to za nic nestálo. Nebylo jí možná, vypočítati a vyměřiti si něco a proto vždycky chybovala. Když mermocí chtěly, aby předložila dílo, seděly u ní, opravovaly, co pokazila, radily a pomáhaly. V kuchyni nedovedla se dobře ani otočiti, překážela, kamkoliv ji postavily a co jí daly do ruky, vzalo porušení, ať to bylo jídlo nebo nádobí.

Ona ubohá ani v tanci nedosáhla snadnosti, pletly se jí nohy, šlapala si na šaty, mátlá druhé, vždy nějaký nepořádek způsobila. Otec se domníval, že musí tančit, aby vyhověla vzdělanému světu a ať to šlo jak to šlo, on se z toho radoval, jen když tančila.

Ke všem těmto vlastnostem dcery pana Pomezného musíme připočísti ještě tu, že nebyla hezká. Ano ona vším právem nazvati se mohla škaredou. Obličej její byl až tuze bledý, oči měla příliš velké, ústa nezpůsobná. Ačkoliv se obklíkala do drahých a skvostných šatů, předce jí nic neslušelo a mladí páni se jí mezi sebou často posmívali říkajíce, žeby si jí nevzali, kdyby měla třebaš deset statků.

Zlá a špatná slečna Roza nebyla a nikdo si na ni nemohl naříkati. Prála všem a prokazovala mnoho dobrého jako matka. K tomu přidati sluší její tichost, mírnost a neobyčejnou trpělivost. I shovívavost a vytrvalost dávala v každém ohledu na jevo. Neuměla se na nikoho zlobiti, snesla lhotejně i urážky a když ji zanedbávali, podrobila se tomu a neměla to za zlé.

(Pokračování.)

Dopisy.

Z vikariátu Hořovického 27. ledna 1865.

(O zavržených bludech.)

V polit. listech a podobně i mezi čtenáři způsobil pohoršení 80. (poslední) blud zavržený od Stolicе papežské. Lidé tito nenahližejí, že věta tato vytyká papežské

Stolici věci nepravé, a že tedy musila býti zavržena. Proto by dle mého zdání neškodila v Blahověstu poznámka, že se úsečným thesím těmto na mnoze nedobře rozumí, n. p. 80., jejížto smysl jest: Stolice papežská nikdy nebyla na odpor rozumnému a pravému pokroku a civilisaci, naopak ona podporovala povždy vědy a umění a schvalovala opravy rozumné; není ji tedy zapotřebí s pravým pokrokem a křesťanskou civilisací se smířiti a shodnouti, poněvadž není s nimi v odporu, ale v úzkém přátelství; a kdo ji k takovému smíření má, uráží ji, bloudí. Míni-li se ale pokrokem a civilisací čili kulturou — bezbožnost, nevěra, materialismus, neplodný a nesmyslný rationalismus, který ještě nikoho nespasil a neupokojil a na pravou cestu neobrátil, pak musí ovšem Církev *takovýto* račí pokrok „do zadu“ rozhodně zavrhnouti, a věřící své před ním varovati, poněvadž Církev střeží pravdu Bohem zjevenou. Vůbec jest litovati, že se času novějšího mnoho bojuje frásami, prázdnými slovy, kterým mnohý ani za mák nerozumí. Není tomu dávno, měl jsem co dělati s naturalistou, který až k omrzení mluvil o *přírodě*; i ptám se jej konečně, co to vlastně jest ta příroda? A hle, on oněměl, k své hanbě musil vyznati, že neví, o čem vlastně mluví. Já jej teprv musil poučiti, že souhrn všech věcí viditelných s vlastnostmi a silami jejich se jmenuje příroda, že to tedy jest produkt, který předpokládá producenta, produktora, t. j. Stvořitele! J. V.

Z Berouna v lednu 1865. (Opozděno.)
(Kněžské druhotiny.)

Dne 27. prosince 1864 byl tomu 50 let, co důst. náš p. děkan Vinc. Labler na kněžství byl posvěcen. U večer před tím dnem poctili městské zastupitelstvo, řemeslnické porádky a zpěvácký spolek důst. p. jubilanta průvodem s pochodněmi, zpěvácký spolek zapěl od p. J. Janáka k této příležitosti složenou kantátu, ku kteréž P. Burka slova podal, p. purkmistr kr. města Berouna, Jan Seydl měl k p. jubilantovi řeč a odevzdal mu skvostný stříbrný, bohatě pozlacený kalich co dar města Berouna a pak diplomy čestného údství místního zpěváckého spolku a záložny. Těž se dostala deputace zastupitelstva města Ounoštské, rodiště p. jubilantova, a odevzdala mu umělecky zhotovený diplom čestného měšťanství Ounoštského. V Berouně je p. jubilant již od roku 1850 čestným měšťanem. — Dne 27. prosince sešlo se hned ráno po 8. hodině vel. duchovenstvo vřkolní, s vdůst. p. vikářem Jos. Šabatem a nepřehlédné zástupy lidstva před děkanstvím a

uvedli p. jubilanta do chrámu Páně, kdež p. vikář v dojemné řeči ukázal, že tento den jak pro p. jubilanta tak i pro osadu Berounskou je dnem radosti, kteroužto řeči svou p. jubilanta i četné shromáždění k slzám pohnul. Po té měl p. jubilant zpívanou mši svatou a zapěl ku konci svým jasným a posud silným hlasem „Te Deum laudamus.“ Službám Božím byl přítomen též c. k. okresní přednosta p. Jul. Cervenka s ostatními úředníky, pak veškeré zastupitelstvo města Berouna a deputace Ounoštská. Po službách Božích odebral se p. jubilant opět v průvodu do příbytku svého. U večer pak bylo celé město slavnostně osvětleno a mnohá okna skvěla se krásnými transparenty. — Město Beroun napnulo téhož dne všech sil, aby ukázalo, jak si svého duchovního pastýře váží, jakou úctu k němu chová, a pan starosta Seydl byl zajisté tlumočnickem celé osady, když v řeči své pravil, že sobě a celému městu přeje, aby Bůh tak horlivého, laskavého a obětovného pastýře duchovního na dlouhá leta zachoval. Bůh vyslyš prosbu tuto! K. B.

V Palermu na Sicilii, 13. ledna 1865.

(Doba vánoční. Pohřeb a hroby. Losování o svatě. Prohláška.)

V posledních dvou dopisech (čís. 1. a 2. „Blah.“) vypsal jsem slavnost Neposkvřené Panny; 15. prosince skončil se oktáv s pozdním večerem, a 16. pros. již opět nastala Novena (devítidenní) vánoční, která v kostelích konala se každodenní zpívanou mší, a též mimo kostel se jevila. Před rozličnými obrazy Matky Boží (zvláště těmi, kdež vyobrazena jest s dětátkem), jaké zvenčí po domech zhusta se nalezají, stávalo totiž, nejvíce pod večer, několik hudebníků s houslemi a fletnou, ježto hráli pastýřské písně; někdy některý z nich i zpíval. Anebo byl tu jen jeden muž s nástrojem hudebním pastýřským, jenž se poněkud rovná staročeským *duďám*, jenom že jest v rozměrech daleko větších. Veliký mých s několika v něj zadělanými holemi s klapkami na způsob fagotu, a na jednom trubka k foukání, to jsou ty dudy sicilské, jaké okolní pastýřové snad sebou nosí při stádech svých, a jimiž v čase vánočním vítají a pozdravují narozeného Pastýře všeho člověčenstva. Á jako u nás doba vánoční jest doba ořečů a jablek, podobně i zde krámy ovocnářů v tom čase byly naplněny a vkusně upraveny zásobami fiků, mandlí, kaštanů, ořečů, jablek; vnitř i zevnitř stěny i věřeje zvláště fikovými věnci a pletenci pokryté a na mnoze pozlátkem opečené. Á jako u nás štedrý večer jest den ryb, tak i zde v rodinách toho dne jídá se úhoř (mořský), neboť ryby jiné

mořské jsou zde hlavní částí potravy lidí všech tříd po celý rok. Na Boží Hod pak požívá se nejvíce kůzle neb jehně, jako u nás o Velikonicích; a viděl jsem ty dni krámy řeznické hojně ověšené kůzlaty a jehňaty; na mnoze i tato byla olepna pozlátkem. O vánocích ovšem byla slavná mše půlnoční a na Boží Hod všude služby Boží s hlučnou hudbou; na hlavním oltáři nad tabernakulum viděl jsem ve všech chrámech dětátko Ježíška, ležícího v plenkách, vše to utvořené z vosku, u prostřed několika kolem hořících svící.

Při všem tom mi ale vánoce tenkrát zdály se smutné, málo slavné, a to ne pouze proto, že na Boží Hod celý den přšelo a že sv. Štěpána není zde více svátek, nýbrž všední den. Ale já vzpomínal, kterak u nás advent i vánoce jsou svátky veselé, radostné. A co je tím čini? Nejprve rorátní služby Boží, pak ty krásné písně rorátní a vánoční. A oboje to zde ovšem není. Zpěv lidu je zde věc vůbec neznámá. Obvykle se slouží mše sv. po tichu; a nebo jeli zpívaná, tu při slavnostech je hudba figurální, a jindy pouze hraní na varhany, při čemž několik zpěváků, obvykle kněží, jednoduchým tonem zpívají Introitus, Gloria, Graduale, Credo, Sanctus, Communio, jak se v missale téhož dne nalezá. Nechci haněti způsob zdejší, nechci také výše stavěti náš způsob český: obojí jest zevnitřní jen výraz, pod nimž aby se nalezala pravá vnitřní pobožnost, o to jde nejvíce. Avšak mně lépe líbí se náš zpěv kostelní — ovšem jen, pokud jest dobře spořádaný — než ta zdejší tichost v kostele. O často jsem v adventě přenesl se v duchu do vlasti, a v kostele, svícemi a sloupky osvětleném, naslouchal jsem, až při hlučném zvuku varhan uslyším radostný zpěv: „Ejhle Hospodin přijde! Rosu dejte nebesa!“ a tu vážnou píseň: „S nebe posel vychází.“ A což jsem vzpomínal o vánocích na ten milý kostelíček Staro-Kolinský, v němžto školní mládež v písních kostelních důkladně vycvičená, zpěvem svým přispívá mnoho k oslavení služeb Božích a k pohnutí srdce nábožného. Což přál jsem si, jen na chvíli patřiti na zástup těch dětí, mně druhdy tak milých, kterak nedbajíce zimy vesele prozpěvují „Vítej milý Jesu Kriste!“ anebo kterak s radostným úsměvem na tváři a s očima jiskřícíma z plných hrdel pějí tu veselou koledu „O tom co se v skutku stalo, že se lidem narodilo dětátko!“ Tyto zpěvy, v nichž k hlasům dětským připojily si i dospělé, hýbaly takřka kostelem, hýbaly srdcem i sebe necitelnějším. Tyto zpěvy radostné činí to z veliké části, že jsou u nás vánoce tak veselými svátky pro

mládež i pro lid i pro kněze; kýžby se zpěvy ty, vzácné to dědictví po nábožných předcích našich, ozývaly všude, ale důstojně, nábožně!

Od Narození Páně obraťme se nyní k smrti člověka. Bylo to ve čtvrtek před svátky při prvním soumraku, když po krátké ale prudké nemoci skonal v Pánu představený (guardian) zdejšího konventu, v plné síle věku svého na zánět plic. Byl jsem účasten obrádů za mrtvého konaných; prve ale než Vám o tomto pohřbu co napíšu povím, kterak se v Palermu vůbec s pochováváním mrtvých děje. Jeť při tom mnoho zvláštního, jiného než u nás. Když člověk umřel, jeli k tomu čas, ještě téhož dne dají sloužit za duši jeho jednu neb více mší sv.; toto považují a to právem za nejprospěšnější. Dle zákona světského smí se mrtvola pohřbiti teprv za 24 hodiny po skonání. Obvykle však, není-li to večer, ještě téhož dne povolá se kněz farní, aby vykonal buď v domě nebo v kostele modlitby úmrtní a pokropil mrtvolu, načež se od nosičů k tomu ustanovených a placených mrtvý odnese na hřbitov. Do rakve se tu neklade mrtvola nikdy, nýbrž obleče se do svých šatů; a pro chudé jest k přenášení obecná truhla, do níž se mrtvý složí, a od dvou nosičů zavěšená provazem na topor*) na ramenou odnese. Pro bohatší jest zvláštní nosidlo, na způsob mar ale krátkých, úzkých; jest to totiž jakási židle, úzká a vysoká, na dvou topůrkách k nešení navlečená. V tom mrtvý neleží, nýbrž polo sedě, polo stoje jest připevněn, což jest nepřirozené, a viděl jsem, kterak v postavení tom hlava mrtvého dolů skleslá při spěšném kroku nosičů se házi. Ale ať to pohřeb chudšího, nebo bohatšího, v truhle nebo v nosítkách, vždy jdou nosičové sami, bez kněze, bez přátel, bez průvodu. Příbuzní zesnulého totiž po jeho skonání více ho nespátrí, také ho nedoprovázejí k hrobu, držíť smutek v tom způsobu, že po tři neb více dní zůstanou zavřeni v příbytcích svých nepřijímajíce žádných návštěv; teprv po čase, zvláště na den dušiček, navštěvují hrob zesnulého. Ovšem, že třída nejchudší těchto způsobů nezná, tu prý odnesou mrtvého v šatech obaleného sami na hřbitov. Slavný průvod pohřební po městě jest zde velikou řídkostí, já toho zde neviděl; bývá prý to jen při osobách ve vysoké hodnosti posta-

*) Kdežto u nás při přenášení veliké tíže dávají si topory zespad a nesou tíž v rukách, zde podvleknou zase provazy neb řetěz, a v ně navleknou topory a nesou po páru na ramenou. Ač dle mechaniky v tomto posledním pádu jest tíž větší, přece mají tu výhodu, že mohou snadno tíž pustiti na zem a odpočinouti si.

vených, a ani tu ovšem nejdou příbuzní a přátelé v průvodu, nýbrž pošlou, majíli jich, své (prázdné) kočáry; jen duchovenstvo farní a obyčejně kapucíni s hořícími svícemi provázejí mrtvolu. — Mista, kam se pochovává, jsou zde tři; ale na žádném z nich nekładou se mrtví jako u nás do hrobů vykopaných, aby se zase zasypaly zemí. Zde mrtvé tělo nepříjde do země, do hlíny. Na obecný hřbitov městský pochovávají se obyčejně jen chudší, kteří nemohou neb nechtějí koupiti si místo na dvou druhých pohřebištích. A jak vypadá ten hřbitov? Nemyslete si hroby, každý s kopečkem hlíny, jeden vedle druhého; zde planina a sice *dlážděná*. Jest zde totiž jistý počet hrobů, velikých to vyzděných sklepů čili jam (má jich býti 365, na každý den jeden, posud jich tolik není, a proto se jeden užívá po 3—4 dni). Do tohoto velikého hrobu, jenž i svrchu jest zazděn velikými kameny, které se dají snadno zdvihnouti, se u večer spustí v truhlách sprostých všechny mrtvolý, toho dne snešené, najednou; a opět se hrob zazdí. Po roce když přišla naň zase řada, není-li dost místa, staré truhly se vyberou a spustí opět nové. Při tom hřbitově jest kostel, a kdo chce, může zde dát sloužiti pohřební pobožnost, ale hrob musí ten mrtvý děliti se všemi toho dne přinešenými, jichž při tak velikém městě jest počet veliký.

Druhé místo pohřební, pro třídu takřka vyšší, bohatou, jest při klášteře Františkánském Santa Maria di Gesù, as hodinu cesty za branou. Tam jsou skoro veskrz hrobky rodinné, čili krypty, podobné na mnoze kryptám našich hřbitovů; i zde se mrtví v rakvích vedle sebe kladou, a otvírá se ovšem krypta jen tehdy, když se složití má mrtvola některého úda rodiny, jižto náleží.

Třetí místo, jež se považuje co veliká vzácnost a od lidu zvláště třídy prostřední, měšťanské, za poslední odpočinek s oblibou se vyhledává, jsou tak zvané *Katakomby* v klášteře Kapucinském asi půl hodiny za branou. Klášterníci našeho konventu měli dříve hrobku ve svém kostele; od r. 1860 nesmí se ale v městě nikdo pochovati, a tudíž kladou se do Katakomb u kapucínů. A nyní Vám tedy vypíšu pohřeb našeho *† patera guardianana*, čili jak zde říkají „Padre Presidente.“

V pátek před štedrým dnem byly exequie za něho, večer před tím zemřelého. Časně ráno mrtvola snešena do kostela a zde vystavena. Jda k oltáři, bych za duši jeho sloužil jako všichni ostatní kněží requiem, ohlížel jsem se po nějakém katafalku; ale nic takového zde nebylo. Na jednoduchém loži, na způsob podlouhlého stolu,

ležela mrtvola oblečena v roucho řeholní, ruce majíc i nohy nahé, na hlavě kvadrát, ovšem bez rakve, jen pod hlavou podložnou majíc podušku. Okolo hořelo na velikých svícních několik voskovic. Asi v 9 hodin počalo zpívati se *Officium* za zemřelého, totiž *Matutinum* a *Laudes*, potom bylo zpíváno *requiem* s asistencí, a po něm tak zvaná *Absolutio cadaveris*, jak se v rituálu nachází. Tím byl pohřeb ukončen. Odpoledne as ve 3 hodiny odnesla se mrtvola ke kapucínům v nosítkách výše vypsanych, jež pokrýval bohatý stříbrem vyšívaný přikrov z červeného sametu. Chtěje všeho býti účasten, doprovázel jsem mrtvolu ke kapucínům. Bez všelikého dalšího obřadu církevního dalo se vše ostatní, ač jeden kněz klášterní v rochetě a štole s dvěma fraterky, k nimž já se též přidružil, jeli ve fiakru do kláštera kapucinského, dosti vzdáleného, aby tam byli přítomni složení mrtvolý, kterou za námi klusající dva nosiči nesli. Smutný, nízký, tmavý jest klášter ten; po schodech dlouhých, táhlých, širokých kráčeli jsme za mrtvolou do dolejších chodeb čili katakomb. Před námi otevřela se dlouhá, široká a vysoko klenutá chodba, majíc takřka více světla a úpravnosti než nad ní stávající obydlí mnichův. Tato dlouhá chodba každých pár kroků na pravo i na levo poskytuje pohled do nových ji křižujících chodeb podobné způsobu. A všechny tyto dlouhé chodby kříž na kříž běžící, naplněny jsou mrtvolami a kostlivci. Při zemi po obou stranách jsou narovnaný nad sebou rakve, jichž přední část jest místo prkna sklo, za nimž viděti mrtvolu jako mumii ještě celou, anebo jen kostlivce v roucho oblečeného. Nad těmito rakvemi jsou dvě patra čili dvě police nad sebou, přes celou délku chodby. A na každé té polici stojí kostlivec vedle kostlivece, zhusta při sobě, v zadu ke zdi připevněný a nějakým šatem (u mnohých sešlým v hadr) buď zcela neb z části oděný. Lebka často již práchnivějící, kostnaté prsty a hnáty, jakoby z těch zdí na sebe hleděly, po sobě sahaly, neboť kráčíš pořád mezi nimi, at se obrátíš do které chodby chceš. Tu kostlivec dětský má na sobě šaty ministrantův, tam lebka kněze pokryta kvadrátem, jinde visí štola přes ruce kostnaté, tam kostlivec v plášti, tu dítě šatem přikrytý, a každý ten kostlivec, jichž tu na mnoho, mnoho tisíc jest vystaveno, má své jméno neb číslo, aby věděli o něm příbuzní. Na dušičky přicházejí přátelé, oblekají své mrtvé obyčejně v nový šat, rozsvěcují světla před jeho kostmi neb rakví, a dávají oběť a dary mnichům kapucínům, aby kosti jim drahé opatrovali a za ně

modlitby a mši sv. konali. Ti kostlivci, po nichž se dlouho nikdo nehlásí, složí se na obecnou hromadu, aby učiněno bylo místo novým. Ovšem mrtvola čerstvě přinešená nezůstane v těchto chodbách, nýbrž složí se do sklepů, podobných jako na obecném hřbitově, jež jsou zde pod katakombami. Po roce se teprv kosti odtud vyberou, a obstaral-li si to kdo, dohromady složí a upevní, a kostlivec ten se potom na některé místo oněch polic na chodbě vystaví. Na koncích těch chodeb jsou nahoře veliká okna, jež osvěcují místnosti ty, a na místech předních jsou i mramorové pomníky mužů vznešených s nápisy. Nalezá se tu a ukazuje co památnost kosti a lebka ozdobená korunou, náležející, jak starodávný nápis svědčí, někdy synu krále tuniského, jenž přijda do Palerma, poznal a přijal víru křesťanskou, a v Palermu pak život zbožný veda skonal r. 1622. Můžete si představit, jaký as dojem činí návštěva těchto dlouhých řad nesčíslných kostlivců; jde z toho hrůza, ač zdejší lid si to libuje, že prý může své milé vždy navštívit a je viděti. Mně se to nelíbilo, a mohu říci, že mně těch mrtvých bylo skoro líto, že musejí tak svázáni zde stát na odiv lidem; zdáť se mi, že takto člověk nedojde takřka ani odpočinutí, jakéhož mrtvým přejeme a jakéhož mají mrtvolu kladené, jako u nás, do hlíny, jimiž se pak víc nehýbá. Ale daleko větší hrůzou než tato podzemní výstava kostí lidských, naplnil mě, neumím ani dobře si to vysvětliti, jeden obraz nahoře na chodbě klášterní visící. Jest tu mnoho obrazů podobných, jakž to bývá v klášterních chodbách, všechny v onom starém tmavém způsobu (na černé půdě) tlustě na plátně malovaných, takže sotva lze předmět rozeznati. Nemají ovšem ceny umělecké, a chodí se okolo nich, aniž by si jich kdo povšimnul. Jeden takovýto veliký obraz představuje tam to, což nápisem vysloveno: „Mors peccatorum pessima — smrt hříšníkův jest nejhorší.“ Na loži tu viděti hříšníka nekajícího v posledních tazích s divou, zsinálou, zoufalou tváří. Po pravé straně lože jest viděti anděla strážného, an slzy v očích opouští svěřence svého, v dále zřítí jest i kostel: ale hříšník napolo zády obrácen jest ke všemu, co na pravé straně se nalezá. Po levé straně hluboko pod ložem jest propast pekelná, z níž plameny vyšlehuji až blízko postele, a v plamenech těch viděti ďábla čekajícího, až hříšník padne mu do náručí. Umírající na levou stranu nakloněn, ruku dolů viseti máje, již takřka jakoby padal s lože v ty plameny ďáblu v náručí: vidí je, hrozí se jich, a přec víc a víc se k nim kloní, — až jim

padne za obět. Ó hrozný jest pohled na tohoto hříšníka! Hrůza mě obešla při pohledu tom, a nemohl jsem přece oči odvrátiti, strachem již skoro trásti jsem se počal, an mě vytrhli z ustrnutí mého průvodcové moji, pobízejíce k odchodu. Po několik dní vždy na mysl mi přicházela návštěva u kapucínův, a při vzpomnutí na ten obraz prosil jsem Pána Boha, aby mě i všechny lidi chránil takové smrti; a při vzpomnutí na katakomby přál jsem si, abych tu v Palermu neumřel, neboť více útěchy, myslil jsem si, poskytuje pohřeb dle našeho způsobu, a lepšího odpočinutí hroby naše, než zde ty sklepy a ty katakomby.

Toto poslední přání bylo ovšem málo křesťanské, neboť Pán Bůh jest všude, jen když člověk zbožně umírá, všude ho jednou vzkřísí k životu věčnému. Snad jsem přáním tím zhřešil! Tak alespoň v prvním okamžení mi přišlo na mysl, když jsem několik dní na to, v noci novoroční, navštíven a ztížen byl svým starým neduhem, jenž v prudkosti své vždy mi smrt stavi na blízko. Zatím Pán Bůh brzy pomohl, ač jsem více dní musil trávit v posteli pod rukou lékaře. Těšil jsem se zvláště na den Zjevení Páně, že poznám velebné obrazy zdejších sjednoc. Řeků, kteří zde mají biskupství, kapitolu, faru a seminář, a jelikož toho dne mají největší slavnost, všechno duchovenstvo na ní podílu bere. Den před svátkem (in Vigilia) odpoledne mají totiž nejprve svěcení vody Trikrálové, pak nešpory a po nich jest slavná mše, as o 5. hod. odp. Zatím když nemoc velí: Lež! byt bys mohl toho dne podívat se do ráje, musíš se toho odříci a zůstat v posteli. Tak se dalo se i mně. Než i z těchto dnů nemoci mohu Vám něco pověditi. Bylo to v svatvečer Trikrálový, když pozdě večer přišel ke mně jeden z bratrů laiků, a podával mi dvě cedulky. Na jedné bylo mé jméno, na druhé slova: „Sedm Bolestí nejčistší Panny Marie.“ Vysvětlil mi, že dle dávného obyčeje toho dne po večeri děje se *losování o Svaté* t. j. do jedné urny dají se jména všech klášterníků (tenkráté i moji jméno), do druhé pak jména Svatých; a ke každému jménu vytáhne se jeden Svatý, jenž tomu má býti jako od Boha daným patronem pro tento rok, ježž má obzvláště ctíti a následovati v celém tom roce. A pravil mi, kterak všickni přisvědčovali, že mně, nemoci stíženému, nemohl býti vytažen los přiměřenější než tento. S vděčností k bratrským klášterníkům, kteří ve všem mě považují jako jednoho ze svých, a s vděčností k Bohu, jenž mi tímto způsobem podal opět jednu útěchu, přijal jsem obě ce-

dulky a chovám co vzácnou památku; a Sedm Bolestí P. Marie má mi býti letos předmětem obzvláštní úcty, pramenem síly a trpělivosti. Byloť to vloni právě na den Sedmi Bolesti P. M. (18. září), když jsem v neděli odpoledne rozzehnal se s rodiči a opustil své rodiště, abych druhého dne z rána opustil i Čechy.

A ku konci ještě něco. Zachovává se zde posud onen pradávňý obyčej církevní z doby, kde nebylo kalendářů, že se totiž na den Zjevení Páně ve všech přednějších chrámech, farních i klášterních, prohlašují hlavní svátky celého roku. Před slavnou mší při hlučné hudbě vystoupí kněz na kazatelnu, a zpívá tónem podobným prefačnímu v latinském jazyku následující prohlášku, jež se v direktáři nalezá poznamenaná: „Máte věděti, bratří nejmilejší, že jakož nám Bůh v milosrdenství svém radovati se popřál z Narození Pána našeho Ježíše Krista, tak Vám též nyní i den radostného Vzkříšení Spasitele našeho oznamujeme. Dne dvanáctého února bude neděle Devítník, prvního března den popelcův a počátek svatého postu čtyřicetidenního, šestnáctého dubna slaviti budeme s plesáním Z mrtvých Vstání Páně, dvacátého pátého máje bude Na nebe vstoupení Páně, čtvrtého června Hody Svatodušní, patnáctého června slavnost Božího Těla, a třetího prosince první neděle Adventu čili přístí Pána našeho Ježíše Krista, jemuž jest čest a sláva na věky věkův. Amen.“

H.

Kronika.

Z Prahy. Náhodou dostal se nám do rukou něm. kalendář na rok 1747, v němž se nalezá seznam všech chrámů Páně, v nichž téhož léta se konala po městech Pražských *40hodinná pobožnost*. Co tehdy bývalo, bude opět, již letos po hodech velikonočních. Tot ovoce *druhé* porady duchovenstva generalního vikariatu Pražského, kterouž d. 31. ledna opět řídil JĚmin. nejduš. p. kardinal. Duchovních sešlo se přes 60. Pořádek dotčené pobožnosti svým časem uveřejníme, též stanovy bratrstva k uctění vel. Svátosti, kteréž zřízeno bude. Porada třetí bude 21. t. m.

— Alumnů arcib. semináře a kleriků řeholních, jimž JĚmin. p. kardinal udělil v neděli, 29. ledna čtvero nižších svěcení, bylo 48.

— Ve čtvrtek o slavnosti Očišťování P. Marie byla u sv. Ducha před velkými službami Božími pokřtěna dospělá židovka. Kmotrou byla uroz. paní hraběnka Rozina Černínová.

— Posvěcení nového kostela v městě *Police* ustanoveno jest na den 30. července t. r.

Z Vidně. JĚmin. nejduš. p. kardinal Rauscher, arcibiskup Vídeňský, vydal obšírný pastýřský list o pap. encyklice. Totéž učinil d. 15. ledna biskup Brixenský a biskup Vratislavský. — Encykliku prohlásiti zakázáno jest ve Francii, v Rusku, v Italii (pod žezlem krále Viktora Emanuela) a také pry v Portugalsku!

— Biskupem v *Sedmíhradsku* jmenován jest na místo arcib. Haynalda nejduš. p. biskup *Fogarassi*.

Z Pruska. Bývalým důstojníkům, bratřím hrabatům z Schmising-Kerssenbroku, jenž Církve jsouce poslušni, nepřijali vyzvání na soubor a proto z vojska byli propuštěni, bude dán čestný kord. J. Sv. papež Pius IX. věnoval k tomu účelu 500 franků.

Z Francie. Slavný arcibiskup Dupanloup vydal brošurku o papežské encyklice, kterouž prohlásiti vláda zakázala. Sedmero vydání dotčeného spisku jest rozebráno, již vyšlo vydání osmé. Noviny jsou v neshodě, hlásaly, že několik ultramontánských biskupů ozvalo se proti zákazu, a nyní se ukázalo, že se ozvali téměř všickni; zvěstovaly, že pozdější protesty jsou mírnější prvních, a vyšlo na jevo, že jsou ostřejší; oznámily, že 500 členů „nižšího duchovenstva“ osvědčilo vládě adresou oddanosti, že v sporu tomto k ní se hlásí, s ní se shodují, a nyní nemohou udati ani jediného jména z domnělých 500 podpisů.

Z Anglicka. Biblická společnost Londýnská vydala za minulý rok 2½ milionu biblí v rozličných nářečích. Od svého zřízení rozeslala již asi 46 milionů biblí po světě; však s jakým prospěchem? Škoda, že těch peněz nebylo užito k misiím ve smyslu sv. evangelia, které rozkazuje: jdouce učte národy!

V severní Evropě slaví se od 3. t. m. tisícletá památka sv. *Ansgara*, apoštola severních národů, jimž před 1000 let přinesl světlo víry. Co arcibiskup Hamburský a Bremenský skončil v Pánu 3. února 865. Po sedm set let utěšeně květa v krajinách severních vinice Páně, sv. Ansgarem štípená, jeho modlitbami, potem a utrpením zalévaná a přinášela hojnost bohumilého ovoce, až pak tak nazvanou reformací zpustošena a ztroskotána byla způsobem politování hodným, tak že kde bývala řádná biskupství, jsou nyní jenom misie. Násilím a úskokem byliť jsou odtrženi národové na severu od víry a Církve sv. Ansgara. Nejduš. p. biskup Osnabrucký, co apošt. provikář severních misií v Německu a Dánsku vyzývá listem pastýřským k slavení osmidenního jubilea sv. Ansgara napomíná věřících k modlitbám za navrácení bratří odtržených

do lůna Církve, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř. Modleme se také, di v pastýřském listu svém, aby i v těch končinách misií severních, kde až podnes katolíkům se nedovoluje svobodné vyznávání sv. náboženství, okovy tyto byly zdrceny, překážky odstraněny. — Život sv. Ansgara z řehole sv. Benedikta, prvního arcibiskupa Hamburského latinsky sepsal nástupce jeho na stolci arcibiskupském, sv. Rembert a k letošní tisícleté památce vydal v překladu německém v Paderbornu Lebrecht Drees, doktor práv. Český životopis sv. Ansgara nalezá se v „Legendě čili čtení o milých Svatých Božích“ od dr. Bílého na str. 112.

* — *K povýsání jistých světových otázek.* (Pokračování.) „Těla musíme ušetřit, ale zabijeti ducha. Mravnosti musíme se uchopiti, a tudíž srdce pokaziti. Mám za to, že se prostředek tento z politické humanity navrhnouti musí.“ — Když v Římě odpraveni byli dva nekající náhončí revoluce, obraz to bezbožné sekty belgických solidarův, psal náčelník „vysoké venty“ (řídící vrchní loge): „*Překrásný* dojem učinilo na lid, že zemřeli co zavrženci. Bylať událost tato první proklamací tajných spolků, zmocnění se duší. Umřiti v Římě na Piazze del popolo, v hlavním městě katolicismu, a zemřiti nekajícím co *freimaur*, tot věru překrásné!“ — „Lejte po kapkách jed do srdcí vyvolených,“ psal jiný z těchto vtělených ďáblů, „lejte jej v malých dávkách a jen jako náhodou, a zděsíte se nad účinkem. Především na tom záleží, abychom *odtrhli muže od rodiny*, aby odvykl domácnosti. Ležít v povaze mužově, že rád se vzdaluje starostí o domácnost a lehkomyšlné zábavy a zapovězené choutky vyhledává. Miluje dlouho trvající hovor a popíjení v kavárnách a zahálčivost v divadle. Tahněte a lákejte ho tam, dejte mu na srozuměnou, že *jest důležitou osobou*, působte naň zchyltrale, až se mu *zoškliví řemeslo*. Pak-li jej takovýmto způsobem odloučíte od manželky a dítek, pakli jej přesvědčíte, jak obtížné jsou jeho povinnosti, snadno mu vdechnete touhu po jiném životy! — Člověk se rodí co odbůjce; *tuto touhu po odbojnosti v něm v plamen roznětíte; ale plamen tento nesmí hned vyšlehnouti*. Jestli to příprava k velikému dílu, kteráž započítí máte.“ — „K provedení velikého tohoto díla,“ praví nejupřímnější advokát revoluce (Proudhon*) „*jest potřeba širokého svědomí, kteráž se nezachvěje ani před cizoložstvím, aniž se ostýchá zrušiti víru a důvěru a po zákonech lidských nohama šlapati*.“ „Vysoká venta“ shrnuje celé toto

dábelské spiknutí v tato slova: „My se snažíme po nákaze *všeobecné*, po korrupci lidu duchovenstvem a duchovenstva skrze nás, po té korrupci, s jejížto pomocí jednoho dne Církev ku hrobu ponese. Řeklo se nám, že, chceme-li katolicismus zničiti, nejprv *ženského* pohlaví se sprostiti musíme. Snad že dobré toto poznamenání; jelikož však ženy odstraniti nemůžeme, musíme pohlaví ženské i v Církvi, *zkaziti*. Nákaza dobrého bývá nejhorší. Účel tento jest tak *vznešený* (!), že muže, jako jsme my, zavéstí musí. *Nejlepší dýka k bodnutí do srdce Církve jest zkáza mravů*. Protož chutě k dílu a nepopřejme sobě odpočinku, pokud nebude *dokonáno*!“

2. *Svádění mládeže* jest druhý prostředek, s kterýmžto nepochybně také spojena jest v celém Německu dobře nastrojená bouře proti *národním školám křesťanským*. I ty chtějí odtrhnouti od srdce Církve, jako se jim to bylo s vyššími učilišti výborně zdařilo, a již do dítěte síti zrní, kteréž pak na vysokých školách bujně roste.

„Na mládež,“ tak zní jedno z těchto pekelných navedení, „musíme obrátiti zřetel, mládež musíme *svoditi* a, aniž by to pozorovala, přivábiti pod prapor náš. Nikdo nechť nezpozoruje snahy vaše! Pomiňte kmetů starších mužů a držte se mládeže, ano, možná-li, i dětí. Nevypusťte před ní nikdy slova bohaprázdného neb nečistého, toho se bedlivě střežte k vůli naší věci. Zachovejte bedlivě tvářnost vážného, mravopřestupného muže. Jak mile takovýmto způsobem povéstí vaše v kolejších, na gymnasiích, universitách a v seminářích upevněna bude, jak mile jste získali důvěry studentstva a učitelstva, přilněte především k těm, kdož do stavu duchovního vstoupiti chtějí. Stvete a rozjařujete tyto ohnivé, národní hrdoosti naplněné povahy! Dávejte jim z počátku, ale zcela potají neškodné knihy, pak žáky své znenáhla rozhřívejte, až vřiti budou. Budeme-li takovýmto způsobem všude, současně a den co den pracovati, budou se zásady naše rozšiřovati jako světlo a vy sami poznáte užitečnost tohoto jednání.“

3. *Svádění duchovenstva* špatnými zásadami, zejména pak národním blouzněním. „Snažte se nabýti pověstí dobrých katolíků a ryzích vlastenců. Pověst tato proklestí učení našemu snadno cestu k mladému duchovenstvu a do klášterů. V málo letech zaujme toto mladé duchovenstvo přirozeným během věci veškerá místa; bude vládnouti, bude spravovati a souditi, bude zasedati v radě papeže, ano i budoucího papeže voliti bude a papež tento bude, jako přemnoží jeho současníci, více méně pod vplyvem *vlašských a humanitních* ideí,

*) Zemřel v Paříži 19. ledna t. r. nekajícím.

kteříž jsme my roztrousili. Abychom tohoto cíle dosáhli, musíme všechny plachty napnouti.“

Musíme Církev k nemravnosti vychovávat i všelikými nepatrnými, znenáhla upotřebitelnými prostředky, kterýchž blíže určití nelze, toho dověsti, aby papež myšlenku revoluční k vítězství přivedl. Plán tento se mi zdál vždycky býti výsledkem „nadlidské moudrosti.“ A v pravdě jesti nadlidský, neboť bezprostředně od ďábla původ svůj vzal. Bratr lóže, ukrývající se pod jménem *Nubius*, líčí takovéhoho revolučního papeže, jak si jej představuje: co slabého, lehkověrného muže, nemajíciho ostrovtipu, který; ač jinak slušný a vážený, demokratickými zásadami proniknut býti má. „Takový papež by nám byl rhod, kdybychom se ho dopídili. Za takovéhoho papeže bychom mohli jistěji na Církev hnáti útokem než literaturou brožurek francouzských bratrů našich, ano jistěji než zlatem anglickým. Chtíce roztrástiti skálu, na nížto Bůh vzdělal Církev svou, zapletli bychom malik nástupce Petrova do spiknutí, a takovýto malik by v tomto křížáckém tažení za vice stál než Urban II. a všickni sv. Bernardové ve světě křesťanském.“

„V Italii chcete rozníti revoluci?“ tak volají tito vyslanecové pekla, „nuže hleďte papeže, jakéhož jsme vám byli vyličili. Duchovenstvo musí kráčet pod praporem vašim, domnívajíce se, že jde za korouhví Stolice apoštolské. Chcete-li tyrany a potlačitele vyhladiti, aby po nich ani stopy neuztálo, — rozestřete síť své v zakřísťích, v seminářích a v klášterích a jest-li že se při tom nepřeháhlíte, prorokujeme vám lov překvapující; ulovíte revoluci s tiarou a kápí, nesoucí kříž a korouhve v čele svém; revoluci, která dosti málo jsouc zanicena, svět na všech čtyrech uhlech plameny svými uchvátí.“ (Dokončení.)

Literní oznamovatel.

— Dějepisný nástin pod názvem „Farní a klášterní Chrám Páně u Sv. Jakuba v Praze,“ jež vydal nákladem svým ku prospěchu téhož kostela představený P. Benjamin Lankiš rytíř z Hornic, vyšel ve srovnalosti s druhým opraveným německým vydáním přispěním Františka Douchy. Ve stručném tomto nástinu českém, jakož i v dotčeném německém, jest na základě bližšího skoumání pramenův opraveno několik dějepisných udajů, které se byly jindy v to ono Popsání Prahy omylem vloudily a během doby opakováním též do jiných spisův přešly. Nástin sám neoso-

buje si vlastností úplnějšího vyčerpání, které zůstaveno as době jiné; při jeho vydání byl hlavní účel, aby vedením pozornosti k této v našich dějinách velepamatné stavbě se budili dobrodinci ku podpoře při nutných chrámu opravách; ješto klášter jinak žádných prostředkův k jeho opravování nemá, a jen pomocí laskavých příspěvků jej v neporušenosti zachovati lze časům budoucím.

— Solnický děkan, vdůst. p. Jos. Ehrenberger, věhlasný vypravovatel pro naši mládež, obětoval Dědictví Malíčkých opět novou povídku dějepisnou „*Dar Arnošta z Pardubic*,“ kterouž údově D. M. na podzim t. r. podělování budou. (Školník.)

— Lublaňská „*Zgodnja Danica*“ uveřejňuje slíbené „upomínky z pouti do Říma“ z pera dr. Jana Pogačara. Týž katol. církevní list má v každém čísle dlouhý seznam vzácných milodarů pro sv. Otce od dobrých Slovincův.

— „*Záhřebský katol. list*“ podal čtenářům svým dopis „Blahověsta“ (čís. I. str. 10.) o papežské encyklice.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Jak. Beer, gen. velmistr ryt. řádu křížovníků s červ. hvězdou, obdržel od J. c. k. apošt. Velič. řád železné koruny II. třídy s promínutím tax;
- p. Frant. Farář, farář v Jinonicích, obdržel expositorium canonice.
- p. Ant. Reinwarth, docent pastýřského bohosloví v jaz. německém, jmenován jest od J. c. k. apošt. Velič. řádným profes. pastýř. bohosloví na vys. školách Pražských.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Ant. Sollner, farář v Schönlindu, za faráře do Klinghartu.

Listárna redakce.

Milodary. 1) Halíř sv.-Petrský pro sv. Otce: p. V. M. z Vodňan s heslem: „Bůh pomozí, sv. Otce, Vám i nám, celé Církvi“ kupon nár. půjčky 2 zl. 30 kr. na stř. Z Prahy C. H. 1 zl. na stř. s heslem: „Položím nepřátely Tvé za podnoží noh Tvých.“ 2) Na pomník *Arnošta z Pardubic*: z Horního Stupna 7 zl. Co příspěvek k halíři sv.-Petrskému věnuje red. 10 výtisků „*Blahověsta*“ z r. 1863 a 10 výtisků z min. roku 1864. K dostání jsou v snižené ceně po 1 zl. 30 kr. v knihkupectví B. Stýbla. Kdo žádá zásilku po poště, račiž přiložiti 10 kr.

Z *Palerma* dopisy budou v č. 5. a 6. Bůh Vás opatruj. — „*Výklady*“ Račte pokrač., ale méně slov a více jadra: stručněji. — Z *Plz.* básně, až bude místa. — p. A. V. M. Snaha chvály hodná, ale kvítka planá; hleďte plnějších.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedělní čísla rekla-
mují nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Neděle I. v postě.

Řeč sv. Petra Chrysologa († okolo r. 450).
(Mat. IV. I—5).

Čehož lidská zvědavost, starých pile a moudrost světa tohoto hledajíc, ba dlouho hledajíc, naleztí nemohla: všeho toho vědomost dostatečnou našli jsme pojednou v Zákoně Božím.

Odkud zlé, odkud vina, odkud ten úprk tolíkerých hříchů a vztek nepravostí, odkud zápas těla s duší? Cím to, že lodička vezdejšího života lidského strašnou bouří zmitaná posléz krutě rozbita tone v moři smrti? — Všecko to zůstalo by člověka tajno, kdyby byl Zákon Boží ďábla neodkryl.

Zlého původcem, nepravosti zploditelem, všeho míra vrahem, Druhého člověka ustavičným nepřitelem jestiť ďábel! Tent na člověky léci, jim úpady strojí, jámy kope, srázy chystá, ostnem těla bodá, duše píchá, hnusné myšlenky vnuká, hněvy tropí, ctnosti nenávisť a neřesti návisť plodí, bludy štípí, rozbíje živí, pokoj ruší, přízeň rozhvacuje, jednotu dvojí, na mrzkém si pochutnává, Bohu se rouhá, člověka pokouší, ano dle vypravování opovážil se on pokoušeti samého Krista Pána: „A postiv se čtyřiceti dnů a čtyřiceti nocí, potom zlačněl. A přistoupiv pokušitel, řekl Jemu: Jsili Syn Boží, rcíž, at kamení toto chlebové jsou.“ —

Slyše to, přestaň, člověče, viniti Boha, žalovati na přirozenost tvorův, tupiti Stvořitele, sváděti na tělo, hádati na duši, sčítati vinu na časy a na hvězdy,

ostouzeti bezvinné stvoření. Považuj zlo za případné, nikoli za stvořené; věř v Boha Stvořitele dobra, ďábla však měj za vynálezce zla; Bohu vše dobré a ďáblu všechno zlé přičítej. Odstoupě od zlého, čiň dobré, v čemž pomahati bude tobě Bůh, jenž vykonání svého rozkazu umožňuje, anobř sám činí, což poroučí, přiváděje člověka k dobrému, ježž ďábel k zlému svádí. Nechtějš tedy nikdo duše své vadám, jako přistvořeným, hověti a zločin svůj za pouhý výbuch přirozenosti své pokládati, ale raději vezma s Kristem odění postu, zažen od sebe nával nepravostí, poraž tábor hříchův a zvítěziš nad strůjcem všeho zlého, maje po boku Krista za tebe bojujícího. Překonališ ďábla, nezmohou tebe hříchové: potřen-li násilník, rozrazení jsou též jeho plukové. Slyš Apoštola řkoucího: „Neboť není bojování naše proti tělu a krvi, ale... proti duchovním zlostem v povětří.“ (Efes. VI. 12.)

„Tehdy veden jest Ježíš na poušť od Ducha,“ ale ne od ďábla, by zřejmo bylo, že tuto Bůh pokušiteli vstříc vychází, a ne pouhý člověk, z nenařzení upadáje v pokušení; — Bůh vševedoucí, a ne pouhý člověk, pokušení nepředzvídáje; — Bůh všemocný, a ne člověk mocí ďáblou popoháněný. Ďábel nejraději u žáčka zaklepává, pokoušeje ctnost nedospělou; máť na spěch s vytrháním jemných kořinek svatosti, věda, žeby ctnosti utvrzené tak snadno nevyvrátil. Znaže touž jeho

schytralost, naskytl Kristus hledajícímu ho ďáblu sebe samého v pokušení, aby pokušitel, svým vlastním osidlem polapen a od Krista přemožen, naproti křesťanům pole ztrácel.

„A postiv se čtyřiceti dnů a čtyřiceti nocí.“ Ejhle bratří! obyčej našeho čtyřicetidenního postu není lidský výmysl: onť původu Božího, pln tajemství; zřízení jeho v Církvi neudálo se bezprávně ani všetečně; on z země nevypučel, jsa plod tajemných nebes. — Počet čtyřiceti dnů zahrnuje čtvero desátek — čtverečnou víry kázeň, neboť dokonalost jest vždy čtverečná. Nemájeť teď kdy, jednati o tajemstvích, jež čtverní a desaterní počet jak zde na zemi tak tamo v nebi skrývá, pokračujmež u výkladu postův Páně.

„A postiv se čtyřiceti dnů a čtyřiceti nocí, potom zlačněl.“ Zlačnění Páně není znamení mdloby, ovšem ale jestiť svědectvím síly Jeho; věta totiž: „potom zlačněl,“ za to ručí nám, že Kristus čtyřicet dní a nocí hladu neměl. Hlad cítiti a zmoci jest účinek práce lidské; hladu nemíti jest účinek síly Boží. Kristus postem nezemdlel, hladem nezlačněl: zlačnělť jen k vůli tomu, aby k pokušení látku nalezl ďábel, kterýž byl se ostýchal přistoupiti k Pánu, dokad se postil, tuše v Něm tak divně se postícím Boha, nepak člověka; tehdy teprv měl chytrý slidič Krista za člověka smrtelného a pokušitelného, když Jej uzřel lačného.

„A přistoupiv pokušitel, řekl jemu.“ Přistoupil s obmyslem, uloviti duši, a ne s úmyslem, posloužiti Jemu; přistoupil s horší nestydatostí, než s jakouž později od Něho odstoupil. Poslyšmež, co lačnému podával: „Rciž, at kamení toto chlebové jsou.“ Kamení podává lačnému! hle, taková jest vždy nepřítelova přízeň, tak krmí původce smrti, závisník života! — „Rciž, at kamení toto chlebové jsou.“ Ďáble, pro samou starostlivost o Pána zhloupěl jsi! Můžeť hladovitost v sytost proměnit, kdož mocen jest, kamení v chléb proměnit: nač tedy rada tvá tomu,

jenž sám sebe s dostatek opatření může? — „Rciž, at kamení toto chlebové jsou.“ Ďáble, prozradils sebe, nenakrmiv Pána Svého! Bídniče, rád bys uškodil, a nemůžeš; chceš pokoušeti, a neumiš! Lačnému jsi měl podati krmě vláčné, ty pak podáváš tvrdé; hladovému měl jsi poskytnouti jídla lahodného a záživného, ty však nabízíš odporného a syrového. Takovou krmíčkou ani člověka, nercili Syna Božího nenavnadíš! Poznejž, pokušiteli, kterak se v přítomnosti Kristově ztrhaly smyčky a kličky tvé! — „Rciž, at kamení toto chlebové jsou.“ Může z kamení nadělati chleba, kdož vodu ve víno proměnil; než slušná jesti věc, aby tvoření byli divové věřícímu člověku k vůli, a ne, kdy se jich ďáblu lupiči zachce, — k spasení toho, kdož za ně prosí, a ne k zlehčení toho, kdož je tvoří. Ďáble, nač ty hledáš znamení? vždyť tobě praničím k spasení přispěti nelze; komu se všecko jen k mukám dochovává, tomu by jich nový div Boží ještě přispořil! Však slyš odpověď Páně, poznej obludnost svou a pokor se Stvořiteli: „Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, kteréž vychází z ust Božích.“ Slyš: Slovo Otcovo nelační chleba, Ono lační našeho spasení; k tomu čelí Jeho dílo, aby člověk živ byl vždy slovem nebeským, a jenom někdy chlebem zemským; aby Bohu tak živ byl, žeby své práce vědom nebyl: neb opravdu tent toliko život životem slouti hoden, kterýž potu nezná, bolesti nemá i konce nemá.

Dva páni. (Mat. VI. 24.)

Nikdo nemůž sloužit pánům dvěma,
Neb dvou srdcí také nikdo nemá;

A když páni dva jsou proti sobě,
Nelze uspokojit strany obě.

Milovati jednoho jen lze ti,
Druhého pak třeba jest nenáviděti.

A mám-li snad to říci tobě,
Kdo jsou páni ti, jenž stojí proti sobě?

První pán: to věčný a vševládny Bůh,

A druhý: to svět a světa duch.

Libuješ-li tedy sobě v službě světa,

Tožť u tebe jest po lásce k Bohu veta.

„Perly“ od V. Štulce.

O štěstí, býti katolíkem.

(Pastýřský list.)

Jan Valerian,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské Stolice

biskup Budějovický,

papežského trůnu asistent a domácí prelat Jeho papežské Svatosti, doktor v písmě svatém, všem věřícím Budějovické diecese pozdravení a požehnání od Hospodina.

Drahé a milované ovečky ze stádečka Kristova!

Vypravuje nám sv. Evangelium, že nejsvětější Pán náš a Spasitel Ježíš Kristus vzal druhdy tři svých milých učeníků s sebou na horu Tábor, a tam že se před nimi proměnil. Jeho tvář se jako slunce zastávkověla, a roucho jeho učiněno jest bílé jako sníh. Také Mojžíš a Eliáš, jenž byli jsou již dávno na věčnost odešli, postavili se po boku Páně, aby Mu svědectví dali, že On v pravdě jest ten, na něhož oni z nadchnutí a vnučnutí Božího před dávnými časy obraceli světa pozornost. Co užasli zrakové těch tří milých učedníků spatřili, bylo tak krásné, tak utěšené, že jednomu z nich, totiž svatému Petru, se ani nechtělo horu tu rozkošnou opustiti, a že ve svatém, radostném roznění zvolal: „Pane, dobré jest nám zde býti.“ Bylo mu tak blaze, že rád by tam byl zůstal na věky.

Moji nejmilejší! Jako sv. Petru dobře a blaze bylo na hoře Tábor, tak i nám dobré jest, býti ve svaté Církvi katolické, ji přináležeti, k ní se přiznávat. Není jináče, moji drazí, *štěstí to jest veliké, býti katolíkem, býti údem svaté Církve katolické.*

Tážete-li se, proč? odpovídám, poněvadž Církev katolická jest *pravá Církev Boží*, jenž nám úplnou víru i věčného spasení našeho bezpečnost a jistotu poskytuje.

Že Církev v katolická pravou jest církví Boží, to dosvědčil On sám zářným jejím založením, zářným jejím ve světě rozšířením, zářným jejím zachováním. Slyšte, ovečky drahé a v Pánu milované!

I. Vše, co se od počátku světa po strastném pádu našich prvotních rodičů dalo, k tomu zřelo a směřovalo, aby lidské pokolení připraveno bylo na to království, kteráž Synem Božím mělo na zemi býti založeno, a ve kterémž ovoce jeho vykoupení dostati se mělo všem národům světa. Přijda Syn Boží na svět založil to království, jak předpovědino bylo od proroků. Když třicátý rok života svého na-

stoupil, počal lidi vyučovati, a bylo jich dosti mnoho, ježto uvěřivše svaté učení jeho přijali. Tuto viditelnou společnost svých věřících nazval Pán Ježíš Církví svou.

Církev ta byla toliko jedna, jelikož Spasitel světa toliko jednu štípl pro všechny lidi a pro všechny časy. On povždy toliko o jednom království mluvil a o jednom domu na skále vzdělaném; toliko o jedné vinici mluvil, na kterouž dělníky povolal; toliko o jedné roli, na kteréž pšenice i koukol roste až do času žni; toliko o jedné síti, kteráž z moře tohoto světa vytahuje dobré i zlé, a konečně toliko o jednom ovčinci a o jedné víře vždy mluvil. Tou příčinou prosil také nakrátce před svým utrpením nebeského svého Otce, aby učedníci jeho všickni jedno byli, řka: „Neprosím pak toliko za ně, ale i za ty, kteříž (později) uvěří ve mne, aby všickni jedno byli, jako ty Otče ve mně a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli.“

Již ale která jest to ta jedna Církev, kterouž založil Pán Ježíš? Církev ta od Syna Božího štípená je Církev katolická. Ona z prvopočátku byla zde samojedinká. Ona neodvozuje jména svého od žádného člověka, vzavši původ svůj a počátek upřímo z Boha. Bývši zde od počátku, sahá svým celým zřízením na samého Pána Ježíše, Božského svého zakladatele, kterýž toliko jí svěřil všechny ty poklady lásky a milosti své, kteréž s nadvězdého nebe dolů na zem přinesl.

Kdybychom podlé nějaké řeky od jejího ústí, to jest od toho místa, kde vtéká do moře aneb do jiné řeky, kráčeli pořád výše, až bychom přišli k jejímu zřídlu, kdež se v malém potůčku vyřínuje ze země, zajisté nic bychom nepochybovali, že voda, kteráž teče v tom řečišti, vyprýštila se z onoho zřídla. Tak podobně jest to s Církví katolickou. Každé biskupství, každá farní osada odvozuje svůj původ z jednoho zřídla, jenž jest Kristus Pán; jelikož každý biskup, kterýž za našich časů živ jest, obdržel svou moc od některého jiného biskupa, a ten opět od jiného, a tak pořád dále v nepřetržené posloupnosti, až se dojde ke svatým apoštolům, kteříž od nikoho jiného, leč od samého Pána Ježíše původ a počátek svůj vzali. Z toho zajisté je průvodno, že Církev katolická od samého Boha jest založena, a že tedy jest dílo rukou Božích, pravou Boží Církví.

Jako však Bůh Církev katolickou pravou Církví svou býti ukázal zářným jejím založením: tak podobně toho dokázal i zářným jejím ve světě rozšířením.

Chtěje Pán Ježíš království svoje roz-

šířiti po veškerém světě, vyvolil sobě 12 apoštolův, jimžto přikázal, aby šli do světa a kázali Evangelium všemu stvoření. I šli milí učedníci a učinili tak. Byli jsou lidé sprostí, chudí, neučení, a hlásali svaté Evangelium, kteréž se lidské tělesnosti na nejvýše přičilo a protivilo. Učení toto se ani židům, ani pohanům nelíbilo, hlasatelové jeho byli pronásledováni, vyháněni, žalářováni, bičováni, usmrcováni, a hle, přece se svět obrátil, a viru Kristovu přijal. Pyšní světa mudrcové stali se pokornými učedníky chudých, neučených rybářů židovských; ve všech rozkoších světa pehřížení pohané opustili nádherné, skvostné chrámy svých smýšlených bůžků, dali výhost starým zvykům a obyčejům svým, a přijali učení Ukřižovaného, kteréž tak těžké, lidské tělesnosti protivné věci kázalo. I nenili to patrný zázrak?

Když však tyto první svatí blahověstové smrti sešli, nevyhynulo to od nich vsaté svaté semínko. Nástupníci jejich símě slova Božího dále ve světě rozsivali, tak že vzrostlo brzo u veliký strom, kterýž ratolesti a větve své daleko široko rozkládal.

Pravda jest, že i proti těmto slova Božího rozsevačům tak jako proti jejich předchůdcům, svatým apoštolům, pozdvihly se brány pekelné; že i na ně vymyšleno bylo neslýchaných muk, kterými se mělo docílit, aby zničena, vyhlazena byla Církev Boží. A hle konečně přece zvítězil kříž Kristův, a Církev po světě rozšířena byla. Nyní se tážu, bylo by se to stalo, kdyby nebyl Bůh sám pomáhal? Toto Církve rozšíření nebylo by se nikdy podařilo pouhou lidskou silou. Nadarmo by bylo bývalo vše těchto blahověstův krve prolévání a vše jejich namáhání, na věky nebylo by člověčenstvo vybredlo z temnosti bludu a nevěry židovské i pohanské, na věky nebyla by se Církev ve světě rozšířila mezi národy, kdyby sám Bůh nebyl při ní stát se svou všemocnou stráží. Jeli-kož ale toto Církev ve světě rozšíření se přece stalo, protož sudte, moji milí, sami, zdali se to nestalo řízením a působením Božím, a zdali týmž během Bůh sám ji svou Církví býti neprohlásil.

Avšak Hospodin nebeský i zázračným jejím zachováním patrný dal nám důkaz, že svatá Církev katolická pravou jest jeho Církví. Osmnáct set let uplynulo, a není ani jednoho století, ve kterémž by se nebylo makavě ukázalo, že Církev katolická stojí pod mocnou stráží Boží. Jako všemocná ruka Pána nebeského založila a rozšířila ve světě Církev katolickou: tak podobně tatáž všemohoucí ruka ji drží a zachovává uprostřed všech útoků, kteréž

se po všecka století proti ní činily a činí až dosavad.

Božský její zakladatel trpěl, a utrpení pozůstavil za dědictví milé choti své. Jako Pán a mistr její tak i ona mnoho musila přetrpěti, a trpí posud, ano utrpení prosta nebude nikdy.

Neníť úmysl můj, vyličovati zde, kdy a které protivensství bylo jí snášeti v postupu uplynulých 18 století; řeknu toliko, že ani jedinké stránky církevního dějepisu nestává, na nížto by nebylo poznamenáno některých utrpení, kteráž peklo na zkázu a záhubu její bylo vymyslílo. Když násili a krve prolévání nebylo s to, katolickou Církev vyhladiti, vymyslíly sobě protivné mocnosti tohoto světa lest a podvod, lež, blud, útržky a rozličné schytralé úklady, jimiž Boží tuto budovu roztroskotati usilovaly. Mnohdykrát se zdálo, že by už veta bylo po svaté Církvi, že se jí umíráčkem jižjiž odzváni, že ta drahá loď Petrova bouří semotam zmitaná zaniknouti musí, a ejhle, bouře se utišila, svatá Církev nabyla zase pokoje, a to, co jí mělo býti ke zkáze, sloužilo jí k velikému oslavení. I ukázalo se povždy, že když se jí nejhůř vedlo, že jí Bůh s pomoci svou byl nejbliže.

Toto utrpení její ač není více krvavé, trvá posud. Synové tohoto světa jí činí nejedno příkoří. Víte, moji draží, sami velmi dobře, co všecko odrodilci a nevěci lhouce mluví a ve knihách a rozličných spisech roznašejí proti Církvi katolické, aby ji pohaněli, v nehlubších základech jejích podkopali, ze srdcí věrných ctitelů Kristových vyrvali. V rouše ovčím přicházejí tito vlci hltaví, snažíce se lidem namluvití, že víra jako víra, že člověk má rozum, rozumem toliko má se dát voditi, a víry že mu není potřebí. Tento boj a zápas, kterýž svatá Církev za těchto našich přítomných časů podnikati musí s nevěrou den ke dni se rozmáhající, je zajisté daleko bolestnější všech těch nátlaků, kteréž za prvních časů krvavého pronásledování svého musila přetrpěti. Avšak slyšte, vy nepřátelé Církve, co řeknu. Dělejte co dělejte, Církve, toho díla Božího, nepřekonaíte. U prostřed větrů a bouří stála Církev katolická i státi bude i budoucně jako skála, o nížto se nadarmo obražejí čeřící vlny. Všecky předešlé bouře a strasti, kteréž za pominulých 18 set let přetrpěti musila, jí neuškodily; bohdá ani to, což se teď děje ke zkáze a záhubě její, neuškodí jí, alebrž sloužití jí bude k většímu oslavení a zvelebení.

Ano, moji Nejmilejší, Bůh, kterýž Církev katolickou založil, ve světě rozšířil

a po všechny věky všemocnou ruku svou nad ní držel, chrániti, střežiti a nad ní bdíti bude i budoucně. To zaslíbení, kteréž jí dal, že brány pekelné ji nepřemohou, a že trvati bude až do skonání světa, jest tak pravdivé, jako ono, že spíše nebe a země pomínou, než aby slovo jeho pomínulo.

Z toho ze všeho, což posud řečeno, vysvitá patrně, že Církev katolická pravou jest Církvi Boží, a že za šťastné se máme pokládati, že té Církvi náležíme, že jsme katolici. Nacházejíce se v tomto domě a ovčinci Božím, můžeme tedy i my radostně zvolati: Pane, dobré jest nám zde býti!

II. Dobré jest nám v Církvi katolické býti též proto, poněvadž zde jest pravé víry Boží úplná bezpečnost a jistota. Již z toho, že katolická Církev jest pravou Církvi Boží, následuje, že též musí míti *pravé učení Boží*. A tak jest. Církev katolická jest neklamná, neomylná Boží pravdy učitelkyně. Syn Boží tomu zajisté chtěl, aby jeho svaté náboženství ve své plnosti a čistotě zachováno bylo po všechny časy. Za tou příčinou přislíbil svým učenníkům, že nedopustí, aby u víře bloudili a z pravého učení jeho vypadli, řka: „Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“

I hle, moji Nejmilejší, jaké to milostivé zaslíbení! Pán s pomocí svou přítomen jest Církvi své až do skonání světa! Sudte nyní sami, možnoli, aby ta Církev, s nížto jest Syn Boží, jenž ani zklamati ani oklamán býti nemůže, mohla kdy z víry vypadnouti, mohla u víře poblouditi?

Nad to výše pravil Pán Ježíš nakrátke před svým utrpením k milým apoštolům svým takto: „A já prositi budu Otce, a jiného utěšitele a učitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky. Ten utěšitel Duch svatý, kterého pošle Otec ve jmenu mém, vás naučí všem věcem, a připomene vám všecko, cožkoli budu mluviti vám.“ O jaké to milostivé zaslíbení, volám zde opět a opět. Řekněte sami, zdaž těmito slovy nepřislíbil předrahy Pán svým učenníkům Ducha svatého, kterýž by je vši pravdě učil, je řídil a spravoval? S Církvi tedy jest Pán Ježíš; s Církvi jest také Duch svatý, ten vševědoucí učitel vši pravdy; pod mocnou stráží a ochranou Syna Božího i Ducha svatého stála od počátku, stojí dnes a státi bude až do skonání světa svatá Církev, a protož nebojte se, vykoupenci Kristovi, že by mohla kdy u víře poblouditi. Na ni odpočívá týž a týž duch pravdy, duch moudrosti, ona má v ústech svých pramen učení Božího, ona jest a zůstane na věky neklamnou, neomylnou

učitelkyní lidského pokolení a na věky tedy zůstane, jak ji nazval apoštol národů svatý Pavel, „domem Božím, sloupem a utvrzením pravdy.“

O blaze nám, že z milosti Boží nám dáno, náležeti Církvi, jižto bludy, kacířství, nevěra a nepravosti jakékoli nikdy nepřemohou. Bydlíme v domě na skále vzdělaném, jehožto úhelní kámen jest sám Syn Boží, Kristus Pán, a protož i my zvolati můžeme, jako zvolal svatý Petr na hoře Tábor: „Pane, dobré jest nám zde býti.“ Není jináče, štěstí to jest veliké, milost nestihlá, býti dítětem té svaté matky, býti údem té Církve, jejímiž ústy mluví Syn Boží, mluví Duch svatý, a kteráž tedy svrchovanou poskytuje víry bezpečnost a jistotu, ano kteráž nám zaručuje i věčného spasení našeho jistotu, budeme-li podlé jejího navedení řídití a spravovati životy své, což jest nový důvod, proč dobře a blaze jest nám býti v Církvi katolické.

III. Poněvadž Církev katolická dilo jest rukou Božích, od samého Syna Božího jest štípena, ve světě rozšířena a zachována; poněvadž, jak jsem teď právě pověděl, co neklamná, Duchem svatým spravovaná učitelkyně vši nebeské pravdy drží a vyznává čisté a úplné zjevení Boží, oznamujíc nám vše, což nám o Bohu a budoucím životě věděti jest třeba: tou příčinou co taková, totiž co pravá Církev Boží musí býti tolikéž *na nejvýše spasitelná*; to jest, ona musí nám podávati všecko, čehož jest nám potřebí k našemu ospravedlnění a posvěcení. Každý tedy, kdož viru její drží a vyznává, kdož se jejími zákony věrně řídí, může bezpečně té blaženosti dojíti, kterouž Syn Boží vyznavačům a ctitelům svým připravil na věčnosti.

Tak a ne jináče jest, drahé a milované ovečky Kristovy! Církev katolická nejen učí všemu, čemuž učil Pán Ježíš a co hlásali jeho svatí apoštolové, alebrž ona nám podává také všechny ty prostředky, jak bychom byli očištěni, ospravedlněni, posilněni, posvěceni, vůbec k životu věčnému odstožněni. Neb v ní zajisté prýští se utavičné ze sedmerého svátostního žřídla sedmerá milost; z ní, této nevyvázně studně nestihlých milostí Božích, docházejí k nám všechny ty neocenitelné dary a zásluhy, kteréž se lidskému pokolení vyřinuly ze dřeva kříže, a kteréž nás vprovázejí od kolíčky až k hrobu, neopouštějíce nás nikdy, ano jenž nám před trůnem Božím přispívají ještě i tehdaž, když jsme ze světa odešli na věčnost. Církev katolická jest to zajisté, do jejíhož lůna složil Syn Boží ty nepostižitelné poklady, kteréž s nebe na zem dolů přinesl k oblažení našemu. Tím se ovšem

ukazuje v skutku býti pravou branou do nebe, jasnou hvězdou, svítící nám do nebeského Betléma, ohnivým sloupem, kterýž osvěcuje cestu do života věčného, jako onen ohnivý sloup osvěcoval synům Israelským cestu do země zaslíbené. Nuže, nemáli nevýmluvná radost naplniti duši naši, když pomníme, že jsme údy, že jsme dítky této matky, svaté a samospasitelné Církve katolické?

Nemámeli, v tomto domě bydlíce, k tomuto ovčinci Kristovu náležejíce, i my s celou duší zvolati: „Pane, dobré jest nám zde býti.“

Moji rozmilí! Časové naši jsou zlí. Víry ubývá, nevěry přibývá. Mnoho jest lidí, kteří pohříženi jsouce v žádostech těla, na Boha, na viru málo dbají. Těm a takým jest víra jako víra, ano aby nebylo dokonce žádné uzdy, kteráž by jejich žádosti a naruživosti krotila, vzdali, zřekly se vši víry. Živi jsouce bez Boha, bez víry, bez naděje, že by byl jiný ještě život, ve kterémž odplaceno bude jednomukaždému podlé skutků jeho, živi jsou též bez útěchy v křížích a souženích svých, živi jsou jako plavci bez vesla na moři. Neboží, politování hodní dali se na cestu, kteráž nevede ani k časnému ani k věčnému blahu, nébrž upřímo do zkázy a záhuby. Modleme se, prosme nebeského Pána, aby ty a také pobloudilé bratry naše ráčil osvítiti a dal jim poznati, čehož jest jim k spasení potřeba. My však, moji drazí, tím věrněji, tím pevněji držíme se svaté Církve katolické, čím více se za těchto našich časů rozmáhá blud a nevěra, a čím větší se od nepřátel kříže Kristova čini útokové na tuto svatou, milovanou chot jeho. Zachovejme věrnost Církvi katolické, věduce, že Bůh sám ji pravou Církví svou býti ukázal; že původ a počátek svůj odvozuje od samého Syna Božího; že ona to jest, pro kterou trpěli a umřeli všickni ti, jež Pán Ježíš za hodné uznal koruny mučednické; že ona to jest, o níž platí to slovo Boží, že brány pekelné nepřemohou ji; že ona to jest, kteráž všemu učí, čemuž učil vtělený jednorozený Syn Boží a co svatí Apoštolové jsou kázali; že ona neomylnou jest úitelkyní Boží pravdy a že se konečně toliko v ní bezpečně nadíti lze věčného spasení. Věduce, že jest světlem osvěcujícím každého člověka, přicházejícího na tento svět; že jest chotí Krista Pána, kterou sobě očistil krví svou: že jest matkou, kterouž po svém odchodu s tohoto světa nám pozůstavil, kterouž nám dal pro život náš duchovní tak jako nám dal matku pozemskou pro život tělesný, aby nás spravovala a vedla na cestách

spasení: to vše věduce a tím zcela jsouce ujistěni, stájmě věrně ve svaté víře katolické, pevně se jí držíme, v ní až do posledního vzdechnutí svého setrvejme. Nebudeme toho dojista litovati na smrtelné posteli. Potom teprv v jasném světle poznáme, jak spasitelné a dobré jest, býti v Církvi katolické, a jak blaže jest v ní umříti.

Nyní slyšte, ovečky drahé a v Pánu milované,

přikázání postní na rok Páně 1865.

1. *Požívání masitých pokrmů se zapovídá:*

a) Po celý rok každý pátek,

b) každou středu o suché dny a času postního, vyjímaje toliko středu před zeleným čtvrtkem. To však z milosti svaté apoštolské stolice platí toliko na tento běžící rok. Aby totiž ti věřící, jichžto zdraví toho žádá, nemusili v postním čase a jindy dva po sobě dny, totiž v pátek a sobotu se od masitých pokrmů zdržovati, dovolil svatý Otec, papež Pius IX., aby půst ten ze soboty přenesen byl na středu. Napomíná však svatý Otec, by se každý této udělené milosti hodna učinil konáním dobrých skutkův, zvláště pak udělováním hojné almužny.

c) Ve svatvečery či předcházející dny hlavních svátkův, totiž: štědrý večer, bílou sobotu a sobotu před svátky svatodušními.

d) Nejposléze v zelený čtvrtek.

II. *Ujma v jídle se přikazuje, to jest, nedovoluje se, než toliko jednou za den do syta se najísti:*

a) Ve všechny dny celého postního času od popelečné středy až do neděle velikonoční, vyjímaje toliko neděle.

b) Ve všechny středy, pátky a soboty v adventě a o suché dny.

c) V soboty před velikonočními a svatodušními svátky.

d) V svatvečery svatých apoštolů Petra a Pavla, Na nebe vzetí Panny Marie, Všech Svatých a Narození Páně.

Poněvadž však svatá Cíkev jest laskavou matkou, nevzkládajíc na žádného více, než co každý sněsti může, a ráda svým věrným brímě ulehčuje, když toho jest třeba, protož veden týmž duchem svaté Církve, uděluji všem pastýřům duší plnomocenství, aby mohli na jistý *krátký čas* buď u příčině ujmy v jídle aneb zdržení se od masitých pokrmů většího nějakého ulevení dovoliti osobám věkem sešlým, těžkou práci konajícím, chudobou stíženým, jakož i chorým a slabým aneb z choroby teprv povstalým. Kdož by však takového ulevení z důkladných příčin žádal na *delší čas* má se duchovním pastýřem svým o to u mne ucházeti.

Konečně se samo o sobě rozumí, že toto nařízení se netýká osob řeholních, jenž se musí přísnějším pravidlem své svaté řehole řídit.

Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s vámi se všemi! Amen.

Dáno v biskupském obydlí mém v Budějovicích, ve svátek svatých tří králův leta Páně 1865.

Jan Valerian,
biskup Budějovický.

Rok církevní.

(Pokračování.)

B) Svatopostní čas. a) Popeleční středa.

K čemu nás devítiníkový čas připravoval a vyzýval, to konati máme v postě. V postní čas uvádí a zasvěcuje nás *popeleční středa*.

Účel postu nemůže jasněji naznačen a vyložen býti, než jak to činí řeč z proroka Joele, která se čte na popeleční středu. „Toto praví Hospodin: Obratťe se ke mně celým srdcem svým, s postem a s pláčem i s kvílením. A roztrhněte srdce vaše a ne roucha vaše, a obratťe se k Hospodinu, Bohu svému Zasněťte půst . . . Mezi síní a oltářem ať pláče kněží, služebníci Hospodinovi, a řkou: Odpust, Hospodine, odpust lidu svému, a nedej dědictví své v pohanění.“ (Joel II, 12, 15, 17.) — Uvedení naše v půst děje se žehnáním popele a sypaním jeho na čelo. Popel jest znamením smrti, jest ale spolu znamením bolesti a kajicnosti. Popel spojiv se s prachem zemským stává se půdou nového života: tak i kajicnost budí nový život duchovní. — Choditi v žíních a sypati popel na hlavu bylo u všech starých národů znamením smutku, žalu a kajicnosti. Že u židů tak se dalo, víme z písem svatých starého i nového Zákona. Způsob ten vešel i u křesťanů v obyčej. Jmenovitě těm, kteří veřejné pokání činiti měli, sypan na začátku postního času popel na hlavu, čímž slavně ku konání pokání byli zasvěceni. Vědomí, že všickni jsme hříšníci, že zapotřebí máme pokořiti se před Bohem a přinášeti hodné ovoce pokání, již v nejstarších časech vedlo věřící k tomu, aby na začátku postu dali sobě posypati hlavy popelem a tím způsobem učinili první krok ku kajicnosti. K čemu na začátku věřící z dobré vůle přistupovali, stalo se později příkazem a stálým obřadem v Církvi. Tak nařizuje (r. 1091) sněm Beneventánský, aby o popeleční středu kněží a laikové, muži i ženy dali si popelem posypati hlavy. Dle předpisu církevního připravuje se popel z ratolestí, které minulého roku na neděli květnou se světily, modlitby církevní při žehnání popele vyslovují vesměs prosbu, aby popel se nám stal znamením pravé kajicnosti, a my dosáhli odpuštění hříchů. Krásně dí modlitba v hodinkách církevních:

„Propůjč, o Pane! věřícími svými, aby ctihodné ustanovení postu s příslušnou zbožností přijali, a s pevným úmyslem dokonali.“ Dává se popel nejprve přítomným duchovním, pak ostatním věřícím se slovy: „Pomni, ó člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“ Takto se pamatuje každý křesťan na výrok, jaký vyřkl Bůh nad člověkem, jenž proti Němu byl zhřešil, rozpomeně se na poslední okamžení, že vykročí z tohoto života a ztratí se v prach, tehdaž že nám nic jiného nepomůže, než kajicnost, pravá lítost nad spáchanými hříchy. Kněz dává popel na čelo, dělá znamení kříže na vyznání, že skrze kříž vysvobození jsme od smrti věčné, a že jenom skrze Pána Ježíše Krista v pravdě z hříchů svých káti se můžeme. Mezitím, co se popel dává, zpívá kůr antifony a responsorium. Proměňme se myslí, v popeli a žíní posme se a plačme před Pánem, poněvadž velmi milosrdný jest, aby nám odpustil hříchy. Mezi síní a oltářem lkáti budou kněží, služebníci Páně, a prositi: Odpust, Pane, odpust lidu Tvému, a nezavírej úst prozpěvujícím Tobě, o Pane!“ (Respons.) „Obratme k lepšímu, v čem v nevědomosti jsme hřešili, aby náhle nepřekvapil nás den smrti, a my vyhledávali čas pokání a nemohli naléztí. Popatř, ó Pane, a smiluj se, neb jsme hřešili proti Tobě. Pomož nám, Bože, spáso naše, a pro slávu jména Tvého vysvobod nás, Pane!“

(Pokračování.)

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od **Fr. Pravdy.**

(Pokračování.)

IV.

Pan Pomezný brzy hledal pro Rozu ženicha a než mu dorostla, přestal spolehati se na přízeň sousedního panstva. Patrně se mu vyhýbali a nabaživše se ho nechtěli s ním trvati v bližším spojení. On vida a citě jejich chladnost a nevážnost k sobě, zanevřel na ně a přetřhl s nimi všechno obcování. Byl od té doby skutečným jejich protivníkem a zavrhoval zvyky i zájmy jejich. Má bohatství, mnohý nemá tolik co on; nepotřebuje jich a obejde se bez nich. Proč by si tedy na dobré vůli s nimi zakládal? Pro rod a stav to nebude činit. Přijde-li na to a bude-li chtít, dopomůže si k němu též, ať ho to stojí tisíce.

V skutku se o to pokusil, ale neprosadil toho, za peníze mu urozenost nedali. To ho ještě víc popudilo proti všem šlechticům a zapřisahal se, že každému z nich dceru odeře, kdyby se o ni ucházeli.

Snad to nemyslel opravdu a možná, žeby předce byl povolil, kdyby k tomu byl měl příležitost. Než se mu jaká nahodila, vyskytl se z nenadání jiný ženich a tak si ho naklonil, že ho s velikou ochotou přijal za zetě.

Pomezný nenalezaje doma dostatečného vyražení, odjížděl se svou rodinou na zimu obyčejně do Prahy a tam se scházel se známými, jenž jako on nevěděli kam s časem a všelijak ho zabíjeli. Jednalo se zvláště o jeho zábavu a manželka a dcera ho jen doprovázely. Co na ně odpadlo, požíli spokojeně a kolikrát celé dny neměly s kým mluvit, kdežto on jednu rozkoš si připravoval po druhé. Seděli doma, chodily na procházky, navštěvovaly kostely a když je někam vzal s sebou, poslechl ho a dle vůle jeho se zachovaly. Nejvíce je vodil do divadla, pak s ním bývaly v hostinci, kde na ně čekávala veselá společnost, často také odebraly se s ním na bál a tak dlouho jako on tam vytrvaly.

Matce se při tom stýskalo a měla dlouhou chvíli; dceri to bylo jedno býti tu nebo jinde, činila, co otec chtěl, a nic si nebrala k srdci. Někdy je Pomezný poslal do Luštěnic, když mu v Praze překážely, anebo je tam hned nechal, i přijížděly za ním vždy jen na několik dní. Doma otce arcit pohřešovaly, a však mohly žít dle svých libostí, jenž se od otcových často lišily, a to jim bylo nejmilejší.

Jednou v Praze vrátivše se po ukončeném divadle do hostince našli ho tak přeplněný, že věru nebylo kam si zasednouti. U malého stolku večerel hezký, mladý pán, a jen tam bylo místo prázdné, jehož by jim byl sklepník rád vydobyl. Ptal se mladého hosta, ten neměl nic proti tomu, aby se s ním o stolek rozdělili, a pan Pomezný s manželkou a dcerou se přidal k němu.

Odbyly se poklony, ženské odložily klobouky a páni se dali do řeči. Mladý si myslil o Roze: „Chudáku, jsi ošklivá a chytře také nevyhlížíš!“

I promluvil potajmu se sklepníkem a žádal, aby mu pověděl, koho mu vlastně k stolu přidělil.

„To je pan Pomezný s manželkou a dcerou,“ pravil sklepník, „má dva statky Luštěnice a Pavínek a jen tuhle dceru.“

Mladý pán hned jiným okem se díval na bohatou dědicku a již se mu nezdála příliš ošklivá. Bavil se s otcem, řekli si, kdo a odkud jsou a jak se jmenují, a pan Pomezný slyšel, že jeho nový známý se jmenuje Vedral a je statkář jako on. Jeho statek sluje Holoplody, je od Prahy vzdá-

lenější nežli Luštěnice a Pavínek a leží v jinou stranu.

Pomezný tam nebyl znám, ale věřil, že Holoplody jsou hezké a výnosné, a pana Vedrala si již v prvním okamžení zamiloval. Vyražel ho výborně, vypravoval o Praze, již znal mnohem lépe než on, věděl o každé ulici a každém koutku v ní a mohl udati na jisto, kde mají to nejlepší pivo a víno i kde dostati lze ty nejvybranější lahůdky.

Pan Pomezný byl takových věcí milovník a dali si slovo, že zítra spolu půjdou na snídání a že odpoledne podívají se někam do kavárny.

Kde jsou bytem?

Nikde jinde než právě v hostinci, kde večerejí a mohou se tedy snadno scházeti.

Pomezný s paničkami do svých pokojů odešel dříve a Vedral si dal přinesti ještě jednu lahvičku vína a pak punč a pil na štěstí a na zdar, co od Pomezných očekával.

Sklepník dostal tvrdý tolar a rozkaz, aby Vedrala chválil, kdyby se na něj vyptávali. Vždyť ho zná! Bývá u nich hostem již po více let.

„Znám, milostpane,“ přisvědčil sklepník, ale usmíval se při tom potutelně, jakoby na něj všelicos věděl, co mu neslouží ku chvále a sotva by se líbilo Pomezným. Ale bude o tom mlčet a milostpán se mu odmění, získá-li nevěstu, jenž má dva statky. Slíbil mu to a zajisté ho neošidí. Je jeho důvěrník, sluouží mu od té doby, co se seznámili, a pronikl do jeho tajemství. Již ho viděl utratit mnoho peněz. Docházejí mu důchody, je zadlužen. Holoplody bude muset prodati. Shání se po bohaté nevěstě.

„Vyhlíží to s ním bledě,“ soudil sklepník, „když si již takovou ohyzdu chce vzít. On je hezký, to je pravda, ale běda statkům, jestli je dostane.“

„Já z toho škody nebudu mít,“ těšil se, „utrátí-li u nás Luštěnice a Pavínek jako utratil Holoplody.“

Druhý den ráno Pomezný a Vedral spolu snídali a hle bylo přítomno několik jiných mladých páňů, jenž velmi příjemně oživil jejich společnost. Byli to Vedralovi známí. Odpoledne se sešli zase a Pomezný mezi nimi omládl, ještě nikdy se v Praze nevyražel jako uprostřed nich. Předcházeli si ho, poslouchali, když povídal, smáli se a jak náleží mu vyhověli. I oni věděli všelicos, co ho zajímalo a co si chtěl pamatovat. Byl šťastný, vytrval přes čas a těžko se s nimi loučil.

Však bývali často pohromadě. Pomezný přiváděl s sebou i manželku a dceru, i

mladí páni jeden víc než druhý si jich všímali. Nejvíc arciť si jich vážil pan Vedral. Nezasluhovaly toho od něho! Je hodný, zdvořilý, musejí mu býti vděční.

Pomezný ho držel za velmi pořádného člověka a mladí páni, noví tito jeho přátelé, s nimiž o něm v nepřítomnosti jeho mluvil, takovou chválu mu vzdávali, že věru na známost s ním byl pyšný.

Již v něm povstávala myšlenka, že takový zeť by se k němu převýborně hodil a počal si přát, aby se mu zalíbila jeho dcera. Srdce jeho plesalo, když jí podal ruku, aby se s ní vedl, když jí prokázal nějakou službu, když jí vyzval do bálu. Tam on i přátelé jeho starali se o ní, že ještě nikdy tak nebyla uctěna, tančili s ní, nosili ji pamlsky, dávali jí přednost před jinými.

Že je to těžká úloha, netajili sobě ani Vedralovi, ale podstoupiti ji k vůli němu káže jim přátelství a on jim bude vděčen, až bude panovat v Pavinci nebo v Luštěnicích.

Připověděl všecko a pomocí jejich zvištěl: Pomezný neváhal zasnoubiti s ním svou jedinkou dceru. (Pokračování.)

Dopisy.

Z jižních Čech v den sv. Jana Zlatoustého.

(O bludu zavrženém pod č. 40.)

Jest dnes slavnost a památka sv. Jana Zlatoustého a tu jsem ráno četl takto: Nam qui mansuetus est ac modestus et misericors et justus, non intra se tantummodo haec recte facta concludit, verum in aliorum quoque utilitatem praeclaros hos faciet effluere fontes. Igitur qui corde mundo est atque pacificus et persecutionem pro veritate patitur, nihilominus *in commune commodum* vitam instituit, t. j. kdo je tichý a (skromný) pokorný, milosrdný a spravedlivý, nejen v sobě tyto dobré skutky ukrývá a uzavírá, alebrž i k užítku jiných lidí aby tekli tyto slavní pramenové, spůsobí. Protož kdo čistého jest srdce a pokoje milovný, a protivenství trpí pro pravdu, nicméně k obecnému prospěchu (*in commune commodum*) život vede. Tak smýšlel Jan Zlatoustý maje za to, že ctnostný člověk jest užitečný *obecnému blahu*, tedy i *státnímu*. Přišla ze školy dostal jsem „Blahověst“ č. 3. a tu četl jsem zavrženou větu či blud 40: „Učení Církve katolické přiči se blahu a prospěchu společnosti lidské.“ Velký učitel Církve a biskup Cařihradský má za to, že tichý a skromný, spravedlivý a milosrdný, čistoty milovný a pokojný, křivdy milerád snášející člověk a křesťan jest užitečný a prospěšný obci,

státu svými ctnostmi, ale šílenci a pomaření mudrlanti našeho věku takové nestydaté rouhavé slovo z úst svých vypustit se osměluji, že učení, které k oněm krásným nebeským ctnostem vede, ponouká a povzbuzuje, jest — společnosti lidské na škodu, že přiči se blahu a prospěchu jejímu! Že neoněmí ta ústa rouhavá, kteráž takovou lež pronést se neostýchají. — Když učení Církve katolické má své vyznavače k tomu, aby byli spravedliví, každému což jeho jest dávající a nechávající, o cizí nestojíce, když vystřihá je každé nespravedlnosti a nepoctivosti v obchodu, řemesle, živnosti, když k tomu pracuje, aby nenaplněovaly se žaláře zločinci a škůdci cizího statku a zboží, aby žaláře zbytečnými se staly: což učení toto jest a stojí na odpor blahu společnosti lidské? Možná, kdyby učení této Církve schvalovalo loupeže korun, zemí, statkův a zboží církevního, žeby nebylo pokládáno za odporné blahu lidské společnosti! —

Když učení Církve katolické zatracuje lichvu, kteráž vydírá krvavé úroky z mizolův chudiny anebo méně zámožných a 30-, 40- i 50-procentní úroky a zisk pokládá za malichernou částku, a brání a zapovídá utlačovati chudinu, utiskovati dělníka prací rukou svých se živícího: což jest učení toto blahu společnosti lidské na odpor? Ale kdyby vyhlásilo všecky dělníky za otroky, jež dovoleno utiskovati a z tuku jejich žíti, kdyby schvalovalo lichvu o pomstu do nebe volající, jistě by došlo milosti učení toto u všech židovských pisálkův a boháčův nemajících svědomí! —

Když učení Kristovo a toto jest učení Církve katolické velí čistotu srdce i těla, a zamítá všelikou nečistotu a chlupnost, a tudíž staví hráze, aby se nemnožily nemanželské dítky, tito nešťastní tvorové, kteříž obyčejně s velmi řídkými výminkami špatného vychování požívají a pak špatně jsouce vychováni stávají se břemenem, metlou společnosti lidské; což učení její směřuje ku škodě společnosti lidské, když zamezuje zlé? Aneb když velí a přísně poroučí manželům, aby se vespolek milovali, věrnost nezrušitelnou sobě zachovali, v pokoji a svornosti živi byli, dítky své zdárně vychovávali, o blaho dítek tělesné, o jejich hmotné zaopatření a duchovní vzdělání mravní a náboženské dbali: což učení toto Církve jest k užítku a prospěchu, k časnému blahu rodin, obcí a států, či na škodu? Slepý a bez rozumu by musil býti, kdo by ono popíral a tomuto přisvědčoval.

Když učení Církve katolické velí čeledinům a služebníkům uctivost, poslušnost,

věrnost a svědomitost k hospodářům a pá-
nům a hospodáře má a navádí k tomu,
aby čeledíny a sluhy své považovali ne
za otroky, ale za bratry, s nimi laskavě
nakládali, práci jich nepřetěžovali, v ne-
moci jich nevyháněli a neopouštěli; když
učení Církve katolické srovnává co nej-
spravedlivěji poměry mezi pánem a sluhou
a hájí práv a povinnosti jednoho i druhého
a působí, že poměr křesťanský smýšlejšího
a jednajícího pána k služebníkům stává se
právě otcovským, což je takové učení na
škodu společnosti lidské?

A obrátíme zření své k vyšším oborům.
Když učení Církve katolické velí uctivost
a poslušnost k světské vládě a mocnosti
a jejím zákonům a nařízením, at jest již
stát monarchický, konstituční anebo repu-
blikánský; když vyměřuje práva a povín-
nosti poddaným a vládnoucím a hřímá jim
do duše: až potud a nic dále; když ukládá
poddaným, aby nejen z otročského strachu
a bázně před tresty, ale pro svědomí a
Boha vrchnost v uctivosti měli a zákonův
jejich šetřili, ale rovněž tak králům a vla-
darům připomíná, že mají nad sebou vyš-
šího Pána, jemuž počet klášti budou z vla-
darství svého: což to a takové učení jest
na škodu a ujmu společnosti lidské? Než
dosti o tom; každý, kdož poněkud zná
učení Církve katolické, ví a zná také, že
učení toto nepřičí se prospěchu společnosti
lidské, alebrž jest základem blaha a štěstí
společnosti malé i veliké. A že společnost
nynější stůně na toliké neduhy a vředy,
které žádné umění státní a politické ne-
může vyléčiti a vyhojiti, to právě pochází
odtud, že na hoře i dole, s hora i ze zdola
odehýlili se od ducha a pravdy učení a
viry katolické mnozí, že ji zavírají oči a
srdce. Čiňte, co velí učení Církve katolické
a nepotupujte jejích zákonů, nešlapejte po
jejích příkázaních a bude blaze společnosti
lidské, neboť učení Církve katolické jest
pravda a pravda spasí národy. A protož
dobře měl náměstek Kristův, že takové
rouhavé učení ztratil. Bůh Ho živí a
zachovej!

Z Dolní Krče dne 5. února 1865.

(Odchod p. administratora, a příchod nového p. faráře.)

O slavnosti Očišťování bl. Panny Marie
po průvodu hromničem naposled promlu-
vil náš vel. p. Ferd. Lehner k četné shro-
mážděným osadníkům, chystaje se odevzdati
co administrator osadu novému p. faráři.
V řeči své vděčně připomenul zásluhy bý-
valého p. faráře, při čemž celé shromáždění
hlasitě plakalo, a pak nám představil ctnosti
nového p. faráře, který již v neděli k nám
přijíti má. Z jeho slov planula láska k du-

chovnímu bratru knězi. Pohnutí bylo ve-
liké, když s námi se loučil, žehnaje všem
obcím k chrámečku Michelskému přifaře-
ným, a poroučeje nás v ochranu Matky
Boží, již náš kosteliček zasvěcen jest.
Uvítání nového p. faráře, vel. p. Fran. Ešky
bylo slavné. Dnes o 9. hodině ráno oče-
kávali jsme ho před branami Vyšehradu;
byl zde zástup mužů, mezi nimiž zastupitel-
stva obcí Pankrácké, Nuslské, Dolní a Horní
Krče, též údové živnostenského spolku na
Pankráci, a mnoho jiných lidí z farní osady
Michelské, vstříc přišedších novému faráři.
Těšili jsme se z toho valného zástupu ve-
spelek hovořice, an tu pojednou očekávaný
se nám objevil, doprovázen dítkami a je-
jich učiteli a měšťanstvem Vyšehradským;
v předu nesen prapor pořádku řeznického.
I hnuli jsme se protějším vstříc, až se obě
strany setkaly. Tu oslovil p. starosta Vy-
šehradský ve jménu všech obyvatelů od-
cházejícího kněze, který po více let mezi
nimi na vinici Páně pracoval, děkuje mu
za lásku a horlivost, jakou zvlášť co kate-
cheta na jevo dal. Pak mu přál zdaru a
požehnání Božího v jeho nastávajícím po-
volání, laskavě odporoučeje ho osadníkům
Michelským, by jej tak milovali jako Vy-
šehradští. Na konci řeči jeho vzkřikl zá-
stup jedním hlasem: Ať žije! a pohnutí je-
vilo se slzami v očích všech. Hned pak
jal se p. starosta obce Pankráce vítati ve
jménu celé osady vel. p. faráře, slibuje mu
lásku, jaké na Vyšehradě požíval. Když
byl domluvil, počal náš nový p. farář po-
hnutlivými slovy na jedné straně se loučiti,
a na druhé vítati. Poslední slova jeho učí-
nila veliký dojem, když totiž s pohnutím
řekl Vyšehradským: „S Pánem Bohem!“
nám pak: „Pochválen buď Pán Ježíš Kri-
stus!“ — Pak jsme se s Vyšehradskými
rozešli, však mnozí i p. starosta s námi šli
až do Michle. Blíže chrámu sv. Pankráce
přidružil se k nám jiný zástup s kostelními
korouhvemi; zde vítal nového pastýře hla-
hol zvonů, a rány z moždířů oznamovaly
celému vřkolu příchod jeho, a radost naši.
Obec Pankráce byla v rouše svátečním, na
domkách vlály praporečky; průvod každým
krokem rostl. Tu ze zástupu čekajících
vystoupilo děvčátko před kněze a odevzdalo
mu s několika slovy pěknou kytíčku. Blíže
hostince „U lišky“ čekalo zastupitelstvo
obce Michelské a sbor hudebníků. Zde
sme se uhnuli ze silnice k Michli; odkudž
zase rány moždířů vítaly p. faráře, a zá-
stup lidu s korouhvemi kostelíčka našeho
vstříc jemu přišel. U kostela čekal s dru-
žičkami vel. p. administrator. Oba kněží
pozdravili se políbením, pak vítalo děvčátko
krásnou řečí nového otce duchovního, na-

čež on srdečně odpověděl. Vešli jsme do kostela. U hlavního oltáře bylo klekátko, p. farář poklekl a tiše se pomodlil. Pak vstoupil na kazatelnu, a na základě dnešního sv. evangelia o dobrém semenu, mluvil a povinnostech svých co pastýře duchovního k ovečkám, připomínal též povinnosti osadníků ku knězi a žádal, bychom přáním jeho zadost činili horlivým navštěvováním služeb Božích, svcením neděl a svátků a jinými povinnostmi křesťanskými. Žádal, bychom při dnešní oběti mše sv. spojili modlitby naše s jeho a s modlitbou kněze, jenž co horlivý sluha Páně mezi námi pracoval. Pak byla slavná zpívaná mše sv., odpoledne pak české nešpory; při obojích službách Božích vel. p. administrator přisluhoval p. faráři. Po nešporách při střelbě z moždířů vyprovodili jsme s p. farářem odcházejícího vel. p. administratora, jenž víc než rok blahodárně mezi námi působil. Ant. Michálek, zahradník.

Od Jizery v únoru 1865.

(Výklad zákonu o školním patronátu.)

Jak krásně zní to slovo „svoboda!“ Škoda, že si to slovo každý vykládá na jiný způsob a sice na takový, jaký jemu se líbí. Podobný osud má i zákon o školním patronátu. Co tu bylo radosti, že obce vymaněny jsou z patronátů panských a nyní že jim samým náleží právo na školu dohlížeti a učitele si ustanovovati. Zákon jest dobrý, ale jak divně se leckdos vykládá: o tom hodlám podati několik příkladů. V mnohých obcích chtělyby sice občané míti dohledku nad školou, ano každý by rád byl školním starostou, aby učitele souditi, aneb jak si myslí i sesaditi mohl: ale bývalému patronu by rádi ponechali břemena, totiž správu školní budovy a dodávání dříví do školy. U nás se ukázalo, že kdyby neměl bývalý patron virilní hlas ve školním výboru, po volbě nebyl by v něm. Proč? Inu proto že jest „pán,“ třeba by musil polovic toho platit a dávat, co obce dávají dohromady. To jest tedy převrácený výklad hesla „stejná břemena, stejná práva.“ Pak vjela také na mnohých místech do lidu venkovského nevidaná pánovitost, zmohla se tak zvaná selská aristokracie, která jest ve svém počínání opravdu pánovitější nežli ten největší aristokrat. Tak na příklad, kdo není v těch obcích zrozen, z nichžto školní výbor voliti se má, aneb kdo jest jenom domkář nebo vůbec méně zámožný, ten nesmí býti volen, třeba by jeho rozum a moudrost byly sebe výtečnější — jest prý cizinec. Kdo pokročil ve vzdělanosti, něco čte a také myslí a vůbec hledí, aby se vzdělanějšími lidmi obcoval a tou

měřou ještě více se poučil a vzdělal, ten nesmí býti také volen — ten drží s pány. Kdo jest dobré vůle s místními duchovními, proti nim nebrojí a nebourí, ten nesmí býti také volen, — ten drží s farou. Kdo má tedy býti volen do výboru školního? Kdo nejvíce křičí, kdo ustavičně slibuje spoluobčanům svým, že se o to postará, aby dávali co nejméně dříví do školy, nebo se bude nyní topit „podlé teploměru.“ Takové by rádi volili, kdož o to chtějí se postarati, aby dosavadní učitel pro nic za nic byl odstraněn a jiný, který laciněji učiti slibuje na jeho místo dosazen; takové, kteří slibují, že vymohou, aby i faráře i kaplany budoucně mohli dosazovati a v kostele nový pořádek zaváděti, ačkoli právě oni o kostel nejméně dbají. Něco takového se lidem daleko před sebe nevidoucím náramně líbí, a ký tedy div, že v jedné z vůkolních obcí už dvakráte se odbývala volba školního výboru a poněvadž to šlo páté přes deváté, žádná z těch voleb nebyla a nemůže býti potvrzena, a opět třetí ustanovena jest. — A podobné stesky slyšeti z mnohých stran. Občané stojí v obci jedni proti druhým, bratr proti bratru, přátelé proti přátelům; neustálé sváry a různice panují nyní tam, kde dříve vždy svatá svornost a jednota panovala. A co jest toho příčinou? Toho příčinou jest, že lidé nyní více nakloněni jsou uvěřiti lidem lichotícím jejich vášním a libůstkám a hovícím nevěře, nežli lidem přímým, starajícím se opravdu o jejich časné i věčné blaho. Otec nebeský rač nám dáti lepších časů se dočkat, nežli jest ta nynější doba přechodu. Těch lepších časů se ale nedočkáme bez moudré rozvahy a především bez obnovení vřelé víry, která namnoze klesá, a o jejížto klesání se starají vysocí i nizcí, každý ze svých vlastních příčin.

V. . . . k.

V Palermu na Sicilii dne 25. ledna 1865.

(40-hodinná pobožnost. Obecný lid a veřejný život. Sv. Jan Nep.)

Četl jsem v Blahověstě, že mezi předměty konference Pražské, vlednu obdývané, jest též zavedení 40hodinné pobožnosti, jakož se to ve všech takřka větších městech katolických koná. Viděl jsem tuto pobožnost v Benátkách, v Livornu a zde v Palermu. Všude nalezl jsem chrám skvostně ozdobený, mnoho světél a okna zastřená, takže chrám byl v posvátném pološeru, což zajisté přispívá k zvýšení a k povzbuzení pobožnosti. V Benátkách v každé zákrstii měli tištěný arch za sklem viseti, na němž bylo pro celý rok udáno, kdy a kde se velebná ta pobožnost koná. Apparáť k ozdobení kostela, jako drahé damášky, jimiž se ověšely stěny a okna, veliké svíc-

ny i mnoholiberní svíce a podobné má tam vždy více kostelů společně a přenášejí se, kde jich třeba. Zde v Palermu jest kruh dvou let, t. j. ve dvou letech teprv se vystřídají hlavní kostely zdejší; a i zde jest toto čtyřdenní největší takřka a nejnádhernější slavnost pro každý chrám, za kterouž příčinou jest vzat ohled na to, aby tato pobožnost připadla vždy na ty dni, kdy se v kostele tom koná pouť neb jiná zvláštní slavnost. Poněvadž ale mnohé kostely jsou chudé a nemohou důstojně, jak si lid přeje a jak jest hodno, konati tuto pobožnost pro veliké při tom výlohy; anebo někdy nepředvídané nastanou překážky v tom neb onom kostele právě v ustanovené dni, jako ku př. oprava chrámu: jest učiněno to zařízení, aby v těchto případnostech směla se pobožnost 40 hodin přenést. A k tomu zvolen jest kostel sv. Františka, v mých dopisech často jmenovaný, kdežto v kapli Neposkvrněné Panny Marie, vždy ozdobené a vždy hojně navštěvované, se po čtyry dni vystaví a uctívá velebná Svátost. Stává se toto přenesení dost často, za ty tři měsíce, co jsem zde, bylo již asi sedmkrát; jmenují to zde „Expositio privata“, k rozzeznání od „Exp. solennis“, která se koná jednou za dvě leta, kdy přijde totiž řada na zdejší chrám; bývá to vždy při slavnosti Neposkvr. Početí, a děje se s největší nádherou na hlavním oltáři. Psal jsem Vám předešle o způsobu zdejším při pochování zemřelých; dnes bych mohl psáti o některých obyčejích zdejšího života. Ale nemám do toho mnoho chuti, nechciť za pohostinství, jehož mi Palermo poskytlo, psáti o něm zle: a chváliti mi nelze. Jest to především veliká nečistota, která se jeví na chudších i v jejich obleku i v jejich obydlí, jež záleží obyčejně v nízké tmavé sednici, která nemá jiného otvoru než dveří; a tyto jsou obyčejně celé dni ověšeny prádlem k vysoušení, a v postranních ulicích se všecko smetí, všecka špina bez ohledu vysypá a vytlivá přede dveře na ulici a to nejen z dolních bytů ale i z hořejších pater. Zdá se, jakoby ten ubohý lid ani nevěděl, že mu čistota schází, a také jest účinek toho na nich viděti, vypadají zle, zvláště děti jsou nezdravé, plně vyrazeniny ve tvářích; a skrze ruce těchto lidí jde takřka všecko, co zde slouží k potravě, neboť oni vše roznášejí po ulicích a do domů, zboží své vykřikující, co každému hrdlo stačí. Zelenina v nesčíslných odrůdách u nás z části neznámých (zvláště krásný veliký karfiol) syrová i v rozmanitých způsobech již připravená se tu denně roznáší a roznáší u velikém množství; podobně i ryby, malé i veliké, čerstvé i pe-

čené. K tomu pak ještě přidej *pasta* t. j. rozličné připravené těsto, jako nudle (makarony, u vnitř duté) a v jiné podobě, jež sušené v přemnohých krámech se prodává; a konečně rozličné druhy ovoce: a toto čtvero, totiž zelenina, ryby, pasta a ovoce, tvoří hlavní část potravy nejen chudých, ale i zámožnějších. Masa se zde méně konzumuje, a to nejvíce pečené na rožni; polévka a omáčka k masu vařenému jsou zde věci neznámé.

Jedna okrasa (!) našich domů se zde pohřešuje, totiž komíny. Topení obydlí není zde zapotřebí, zdravý člověk tu zimu lehkou přebýde venku, a kdyby byly byty lépe opatřené, nepocítil by jí docela. Také řemeslníci zdejší celou zimu pracují takřka venku; buď na práhu svých sednic aneb zcela na ulici, nemělit by uvnitř ani dost světla, často ani dost místa. A co se střežení a vaření týká, chudý lid obyčejně vše již připravené kupuje, jak se mu to od prodáváčů přinese. A když je potřeba něco při ohni vařiti, udělá se ohniček buď na ulici, nebo na prahu, nebo v sednici blíž dveří, a zvláštním vějířem vyfukuje se kouř dveřmi ven; na to ovšem nebere se ohledu, že kouř ten je obtížný okoloidoucím, musíť s tím býti každý spokojen. Podobně učenníci truhlářů a jiných řemeslníků podkuřují často celou ulici, zapálivše venku hromadu hoblin, aby si při tom rozdělali klíž.

Také zdejší tiskárny jsou v stavu ještě velmi jednoduchém. Jest jich tu mnoho, a často vidíš nápis „*Tipografia*“. Jeť to takový malý kumbálek, jakou jiných řemeslníků, mající jediný otvor, totiž dveře, a u dveří stojí před svým pultem sazeč (ve větších dva, zády k sobě), jenž skládá slova a sloupce, a za ním jest tiskař, jenž na lis klade archy, tiskne a sám odbírá a rovná. Jeť to, jak vidíte, zdoluhavá práce; o strojích tiskařských zde málo vědí. A přece v těchto dost bídých typografiích tiskne se každodenně mnoho novin obsahu prabídného, jimiž hanobí se mnohá věc, jež má býti a na mnoze jest lidu svatá.

Nejčastěji zde viděti jest na domech nápis „*Salassatore*“. Slovo to znamená „pouštěč krve žilou“. Jsou to místa, kde se holí, vlasy stříhají a podobné potřeby frisure vykonávají. Ale jako u nás jsou i zdejší holíči kus lékařův; rozličné chirurgické operace konají, jako sázení pijavek, pouštění žilou; toto poslední jest zde v obyčejí nade vši míru a nerozumně, tak že tvoří hlavní příjem holíčů, a oni od toho i svůj titul přijali.

Dvě věci, jež ovšem ve všech takřka

zemích panují, zajisté ne k užitku a ku blahu lidu, vidím zde u přílišném rozšíření; jest to *tabák* a *loterie*. Tabák je zde velmi laciný, není monopol státní. Nemám nic proti tomu, že skoro každý člověk vznešený i chudý jde s doutníkem v ústech, ač jest nemilé polykati cizí kouř při každém kroku z jiných úst jdoucích: to ale mi odporné, viděti, kterak chlapci, děti 12- a 15leté, takřka napořád zde kouří, a to veřejně, anižby se nad tím kdo pozastavoval, ano často dospělý muž od takového kloučika zapaluje si svůj doutník. Též šňupání jest zde všeobecné a sice i mezi ženskými, a v nižší třídě napořád vidíš mužské i ženské s pikslou. A *loterie*, tato kletba chudého lidu, zavádí zde přemnohé rodiny do bíd a nouze. Každou sobotu jest tah, blízko našeho konventu, a vidám ty davy lidstva, čítající mnoho set, naplňovati prostranný dvůr, i průjezd, i ulici před domem, kdež se uvnitř na pavlači veřejně děje tažení numer. Sklamání, smutni, zlořečice odcházejí odtud zástupové ti každou sobotu, a přece příští týden opět utrhuji sobě i rodině potřebné peníze, aby je vrhli v jícen této nešťastné vášni. Byl jsem jednou, před vánocemi, ve veřejné zahradě před branou. Blíže místa, kde jsem seděl, stálo několik mužských a tři ženské. Tyto po chvíli přistoupily ke mně a chtěly na mne — šňupec, že jim došel tabák. Nechtěly věriti, že nešňupu, až jsem jim ukázal bílý šátek kapesní. To je přesvědčilo. Po chvíli ptají se mne, zdali také sloužím mši, a kde? Když jsem jim pověděl, tu s dychtivostí na mne doléhali, abych jim napsal numera, jaká prý mi napadnou, že budou šťastná. Bylo mi z té společnosti trochu již úzko, neboť se toho lidu zde bojím. Napsal jsem tedy pět čísel; tu ale jeden z těch mužských jim je vzal a schoval do kapsy: musil jsem tedy psát jině. Na to jsem se zdvihl, ač mne pobízel, abych u nich zůstal. A konec všeho byla žebrota: ale já byl rád, že jsem se jich zbavil. Nevzpomněl jsem více na to, abych si byl povšímnul, zdali některé z těch mých numer bylo vytaženo.

Napsal jsem výše, že se toho lidu zde bojím. A to má své příčiny. Panuje zde v městě a v celém okolí dvojitá hrůza. Jeť každodenně slyšeti a v novinách celé sloupce čísti o rozličných zločinech proti veřejné bezpečnosti. V nejbližším okolí města a jednotlivě i v městě samém ustavičně dějí se loupeže a krádeže; každý pocestný ano i pošta, jež má stráž, bývá přepadena a oloupena, do domů se vderou, obyvatelé svážou a vyloupí všecko; ano i několik vražd — dvě v městě samém za

dne — již spáchali, a ač prý jich jest schytáno a uvězněno mnoho, lupičství se spíše množí než umenšuje. Jest to tak zlé, že fiakři zdejší za žádnou cenu nechtějí jeti as dvě hodiny za bránu. Policie a soud prý velmi lehko zločiny ty váží, nerada by prý vláda popudila na sebe přisností sprostý lid, neboť nespokojenost mezi lidem jest veliká a právě tato nespokojenost jest spolu s chudobou a nouzí příčinou toho lupičství. Veliké daně a veliký odvod k vojsku, což obojí za staré vlády málo cítili, jsou nyní hlavní stížností jejich, a pro nejistý stav věcí jest též nedostatek práce, výdělku a výživy; a nouze, jak známo, činí člověka všeho schopným. A druhý terrorismus, a to bídnejší než ono lupičství, provádí v městě samém strana *radikální* v této věci spojená se stranou vládní. Slibovali a slibují lidu od nového stavu věcí politických zlaté hory a doly, a ejhle, místo ráje očekávaného panuje bída a utlačení; neboť jak jsem z úst v té věci dobře zpravených slyšel, jest od nynější vlády přes sto dvacet tisíc Siciliánů buď uvězněno, buď internováno mimo Sicilii, a to nejvíce otcův rodinných. Lid hrozí takřka revolucí novou. A tu bidní ti liberalisté a ještě bídnejší prodaná žurnalistika zdejší, aby proud lidu odvrátila od sebe a od vlády, dráždí, rozněcuje, zjevně vyzývá lid — proti Církvi, proti kněžím, proti klášterům. Ti prý, spojení jsouce s bourbonisty a pohlcující bohatství jsou praví lupičové lidu, oni prý platí a vysílají zloděje a lupiče nejen v Sicilii, ale i po Italii, ti prý jsou všeho zlého příčinou, neboť prý pro ně nemůže vláda lidu popřítí celou svobodu, kterou by oni zneužili proti ní. Nemůžete si představit, s jakou drzostí popuzují lid, aby kněze a mnichy vraždil a z majetku jich vyháněl. Zločincům nejhorším chtějí volnost, bojujíce pro zrušení trestu smrti, ale kněze a mnichy chtějí vraždit, bez soudu, bez viny. Podivno zajisté, jak může vláda takové články trpěti, jež výslovně smrt kněžím hlásají. Lid zdejší jest ovšem jiného smýšlení; ale i tu žurnály si pomohou, oni líčí věci tak, že s nimi jest všecken lid, ano prý i mnozí kněží; a kdo je proti nim, ten že je hlupák, zpátečník, temnůstkař, a podobných titulů mají velké množství; takto má každý, kdo to čte, mysliti, všickni jsou svobodomyšlní, jen snad ty sám ještě jinak smýšlíš. A takto mnozí drží s nimi jen po vrchně, všickni ostatní mlčí ze strachu, aby nebyli v listech těch postaveni na pranýř a nemusili snášeti i potupy veřejné. Jediný jest tu list jiného směru, jenž držel sice při nynější vládě, ale při tom hájil

Církev. Nejsprostším způsobem jej ostatní listy tupily a proti němu popuzovaly, až nedávno několik studentů provolávající slávu Garibaldimu a smrt kněžím, sehnali k sobě trochu lidu a spálili v městě veřejně číslo toho listu, načež vždy u větším zástupu táhli městem, a před hlavním chrámem a palácem arcibiskupským spálili *encykliku* papežskou, smrt volající papeži a všem kněžím; pak táhli k tiskárně onoho listu, a řvouce smrt všem, kdož pracují na žurnále tom, přinutili sazeče, že veřejně vyznali, že nebudou více o tom listu pracovati. Demonstrace tyto opakovaly se po čtyry dni, vždy s větší prudkostí, a policie a vojsko o tom nevěděli, toho si nevšimli, nýbrž prohledávali byty kněží a přátel bývalé vlády, ano u večer na ulici byl každý kněz zadržen a prohledán, nemá-li prý u sebe zbraně! A noviny neměly dost chvály pro ty, kdož ty demonstrace činili, a poněvadž mnohé zástupy opoziční městem táhli, volající: ať žije Církev a náboženství, ať žijí kněží! a poněvadž i meeting, jež zde drželi na potlačení klášterů, byl přerušen od lidu: proto sptili zase radikalisté, a nemohouce svěsti nic hanobením, počali udavačským způsobem jmenovati osoby, prý podezřelé, u nichž má policie hledati. Opět byli kněží a kláštery všeho toho původci. Taková jest ta svoboda, kterou hlásají tito svobodomyšlníci. Sobě a svým přívržencům svobodu, či vlastně bezzákonnost a svévoli, ale tomu, kdo nedrží s nimi, smrt anebo pronásledování a vězení. Ale všeho mnoho škodí, a tak i toto nemírné zuření strany radikální snad zde přinese lepší ovoce, než oni si přejou; alespoň se mi praví, že prý občané počestní, doposud nazpět se držíce, chtějí nyní rozhodněji vystoupiti; terrorismus ten jest jim již nesnesitelný. Dej Pán Bůh, aby dobří tito dobyli si převahy, kterou dle počtu zajisté mají, kterou jim ale bohaspuštění nevěrci ukřičeti chtějí a doposud ukřičeli!

Z toho poznáte a domyslíte se, že a proč já, nemaje v sobě krve hrdinské ani nadbytek kuráže, každému jdu v městě pokorně z cesty, a za bránu se snadno neodvážím. Přece ale jsem včera, ovšem ne sám, učinil první výlet do města *Monreale*; toto ale bude předmětem mého příštího dopisu.

Co dodatek ještě něco o sv. Janu Nepomuckém. Nalezá se zde na hrázi mořské před bývalou tvrzí vojenskou, jež od r. 1860 v zříceninách leží, pěkná mramorová socha sv. Jana Nepomuckého, jejíž podstavek by potřeboval opravy. Dva znaky a nápis vyryty jsou na tabulích z

téhož krásného bílého mramoru, z něhož i socha. Nápis zní: *Divo Joanni Nepomuceno, tutelari suo, Ottocarus Comes de Stahremberg erect MDCCXXII.* (1722, tedy před prohlášením za svatého). V direktáři Minoritův provincie Sicilské i v direktáři arcidiecése zdejší nalezám den sv. Jana Nep. co duplex majus. A v našem kostele (sv. Františka) jest na jednom oltáři pěkný obraz téhož Svatého. H.

Kronika.

Z Prahy. V letošní svatopostní době bude se konati *misie* jazykem českým u sv. Tomáše, jazykem pak německým u sv. Mikoláše, u sv. Jakuba a u nejsv. Trojice na Spálené ulici.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v lednu 89 chudých křesťanů, z nichž 6 bylo z Prahy, 82 z venkova a 1 z Haliče.

— V *Litoměřicích* uznali opatrní otcové města za dobré dáti výpověď Milosrdným sestrám, jenž na tamější dívčí škole vyučovaly.

Z Moravy. V *Hrozinkové* byla kaple sv. Cyrilla a Methoděje oloupena. Zloděj se do ní vlámal dveřmi a ukradl oltářní prostěradlo a dva svícny se svíčkami.

— JExc. nejdůst. p. biskup *Brněnský*, Ant. Arnóšt hrabě Schaafgotsche vydal d. 27. ledna pastýřský list, jímžto prohlašuje duchovenstvu svému papežskou encykliku a seznam bludů zavržených. Na konci listu svého volá k duchovním spoludělníkům svým slovy I. Kor. 16, 13. 14. „Bděte, stůjte u víře, zmužile sobě počínejte a posilte se; všechno, co činíte, ať se děje v lásce“ a slibuje, že později vydá ustanovení o milostivém letě.

Z Německa. Spolek k vydávání času přiměřených brošur ve Frankfurtě čítal na konci ledna 22.000 odbíratelů.

Z Italie. Šťastní poddaní krále poctivce Viktora Emanuela dopustili se 30. ledna hrubých výtržností a urážek. Srotili se a hulákající poházeli blátem panstvo jedoucí k plesu do královského paláce. Zastupitelstvo městské vyzváno jsouc, aby veřejným svoláním výtržnosti zavrhl, neuposlechlo a hrubě uražený král ujel do Florence, kamž se za ním přestěhuje sbor vyslanců cizích mocností, ministerstvo atd. Vjížděje v uzavřeném voze s generalem Lamarmorou do Florence potkal se na ulici Via di Po s knězem, jdoucím k nemocnému s Pánem Bohem. Slyše hlásek zvonku po velel Viktor Emanuel zastaviti a poklekl ve voze koře se velebné Svátosti. Náhoda tato dotkla prý se mocně jeho srdce. U veliké rozčilenosti tiskna generalovi ruku, řekl prý: „Milý Lamarmoro, neopouštějte

mne, jsem velice nešťastný.“ Snad mu přišla na mysl exkomunikace, kterouž byl zavinil, snad se rozpomenul na sv. Otce, jenž v strasti své nešťastným nikoliv není!

Z Říma. „Unità catt.“ tvrdí, že původcem encykliky jest sám sv. Otec a nikdo jiný. V pečlivosti své hledaje prostředku proti obludným naukám, jakéž rozšiřuje revoluce, sepsal vlastní rukou nástin encykliky, kterýž pak Msgr. Pacifici vypracoval a sv. Otec proskoumal a opravil. Pak modlil se k Bohu, aby ho poučiti ráčil o příhodném čase k uveřejnění té listiny. O slavnosti Neposkvrněného Početí sloužil mši sv. a po té jako z vyššího vnučení prohlásil se, že čas přišel i vzal listinu, podepsal a odevzdal ji kard. Antonelli-mu, jenž ji tiskem rozmnoženou rozslal biskupům katol. světa.

— **Z Říma** obdrželi jsme *seznam členů tovaryšstva Ježíšova*. Členů, jenž min. r. 1864 pracovali na misiích, bylo v *Evropě* 28, nejvíce (13) ve Škotsku, v *Asii* 296, v *Africe* 213, v *Americce severní* 726, v *Am. jižní* 199, v *Oceánii* 55, na cestě k misiím bylo 15, všech tedy v díle misionářském 1532. — Všechnu členů čítal řád min. roku 7728 (mezi nimi bylo kněží 3270) a sice v *Itálii* členů 1601, v *Německu* 1985, (v *Rakousku* 383), v *Francii* 2329, v *Španělsku* 958, v *Anglicku* 855. — V počtu členů jeví se znamenitý pokrok. Byloť r. 1847 všech 4752, r. 1857 již 6303, r. 1863 opět více, totiž 7529 a min. roku, jak svrchu udáno, po celém světě 7728. *Provincií* jest 21.

Z Londýna oznámili jsme v č. 3. smutnou zprávu o těžké nemoci nejdůst. p. kardinála Wisemana. Nemoc jeho se bohužel zhoršila. Misto modliteb za nemocného konají se nyní po Londýně z rozkazu generalního vikáře modlitby za nemocného, když smrt se přibližuje. U přítomnosti kanovníků své kapitoly složil nemocný vyznání víry, osvědčil, že nikdy v životě svém neměl ani nejmenší pochybnosti o některém článku víry, alebrž vždycky se snažil, tomuto vyznání učiti. Se slovy „jakož mi Bůh dopomáhej a toto svaté Boží evangelium“ políbil knihu Písem sv., pak žádal a přijal ve třech nedělích po druhé sv. pomazání. Po té políbil a požehnal každého člena kapitoly. Prosme Pána, aby smrt proměnití ráčil v život!

Literní oznamovatel.

— „*Acta judiciaria*“ *archiepiscopatus Pragensis sub honorabili Domino Joanne Pomuk vicario in spiritualibus generali conscripta et nunc prima vice typis edita cum licentia*

Reverendissimi Ordinariatus Pragensis opera et sumptibus P. Francisci Antonii Tingl, presbyteri saecularis, in morodochio ad s. Catharinam Neopragae curam animarum gerentis, Haereditatis s. Adalberti nec non Musei regni Bohemiae membri. Codicis noni annus 1392. Praegae 1865. Typis nationalis typografiae: I. L. Kober. VIII°, stran 130. — Jsou to ohlášena v „*Blah.*“ 1864. čís. 34. na str. 548 akta duchovního soudu Pražského z roku 1392, za úřadování generalního vikáře Jana z Pomuk. Obsah jest zajímavý. Jsou tu pňhony k soudu duchovnímu, výslechy stran, žaloby a odpovědi, pokuty a tresty, zápisy fundační, výměny obročí, rozepře o právech patronatních atd. Vel. p. vydavatel získal si nemalé zásluhy o církevní historii Českou obtížným přepsáním starožitných listin těchto, jakož i spisovatelům dějin osob a míst ku pomoci přispěl bedlivě sestaveným seznamem osob a míst, o nichž v aktách zmínka se činí. Na ukázkou podáváme beze změny jmena některých míst: Baworow, Bechin, Bechlin, Bedrzichowicz, Benessow, s. Benigna, Bidzouia, Bielczicz, Boleslauia, Bol. Juuenis, Brewnow, Broda boemialis, B. theutonicalis, Bruna, Budeiowicz, Budina, Cladna, Costelec, Curim, Czirnyelow, Hradecz, Luthomericz, Olomucz, atd. Úprava jest úhledná, cena 70 kr. nepatrná. Přejeme, aby hojným odbytem usnadněno bylo vydání kodexu druhého: soudních akt z roku 1393.

— Nákladem kněhkupectví *B. Stýbla* v Praze vyšly dvě nové povídky: „*Kanárek.*“ nebo: Bůh vede všecko k dobrému. Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování G. Nýrice vzdělal Josef Pěčírka. S obrázkem, stran 111. Povídka tato jest svazek 6. spisů Nýricových. — „*Kamzikostřelci*“ aneb *císař Maxmilian* na strání Martinské. Pro dospělejší mládež zčeštil P. Fr. Jos. Dobicer. Druhé úplně opravené vydání. S ocelorytinou, stran 118.

— Vel. duchovenstvu po Čechách se rozesílá: „*Officia propria* in usum provinciae Praganae.“ Pars I. pro mensibus Decembri, Januario et Februario.

— Vel. p. Vác. Mostecký, kaplan ve Vodňanech vydal nákladem svým: *Rodinnou knihu a Knihu rodu*. Jsou to sešity o 6 stránkách na způsob archů matričních ale jen v osmerce. Rodinnou knihou poděluje všechny novomanžele v den oddavek neb prvního křtu, jakož i takové rodiny, kde posud dítky neodrostlé, malé jsou. Knihu rodu určil toliko pro některé rodiny, o nichž se naděje, že ji dobře uschovají a ocení. Chce tím přispěti rodinám, v jich snaze zachovati nejdůležitější momenty v životě; vřdyt mnohá matka neb otec v modlitební knize poznamenávají pilně narození, úmrtí a t. d. svých miláčků, co tam mají roztroušené, zde budou míti v jasnějším pořádku a přehledu.

— Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze vychází a u všech kněhkupectví jest k dostání:

„Kronika práce, osvěty, průmyslu a nálezu.“
Dle nejlepších pramenů sestavil Jiljí V. Jahn, s.
ředitel vyšší školy reálné v Pardubicích. Ve 3
dílech po 50—60 arších, čili v 30 sešitech v
pětinedělních lhůtách s 1200 obrazů v dřevo- a
kovorytu.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Ročník VI., svazek I. vydaný 4. února obsahuje mimo jiné články vědecké též stručný výklad 80 vět znovu zavržených encyklikou Pia IX. Druhý svazek vyjde 15. března.

Osobní věstník duchovenský. *)

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

P. Erasmus Ign. *Kahánek*, řídící piarist. residence a hlavní školy v Berouně, jmenován arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ferd. *Lehner*, admin. v Michli, za kooper. u sv. Havla v Praze;
- p. Frant. *Libovický*, kaplan v Říčanech, za vikaristu a katech. na Vyšehradě;
- p. Jan *Schneider*, admin., z Klinghartu do Schönlinde;
- p. Herm. *Ardelt*, koop., z Wildsteinu do Klinghartu;
- p. Jan *Schuh*, koop., z Schönlinde do Wildsteinu.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Kolovrátek*, b. notář a děkan v Králové Dvoře, dne 29. ledna (nar. v Chocni 1. září 1805, kněz od 24. srpna 1829);
- p. Frant. *Čestický*, jub. kněz, osob. farář, na odpočinku v Chotěboři, dne 29. ledna (nar. v Kostelci 18. listop. 1787, kněz od 24. srpna 1813);
- p. Vít *Janisch*, jubil. kněz, b. notář, osob. farář v Zdoňově (Merkelsdorf), dne 1. února (nar. v Broumově 29. února 1788, kněz od 11. list. 1805);

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Peřina*, b. vik. sekretář a farář v Kopidlně, obdržel coll. canon;
- p. Jos. *Stifter*, kaplan ve Velíši, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Umlauf*, dr. theol., b. konsist. a manželského soudu rada, profes. pastorálky a fundamentalní theologie, za faráře do Bohdanče;
- p. Ant. *Kopp*, farář ve Velké Zdobnici, za faráře do Šaclíře;
- p. Jos. *Bezdek*, farář v Uhersku, za faráře do Chroustovic;
- p. Eduard *Dobruský*, administrator, za faráře v Smrdově;

*) Žádáme sl. red. polit. listů, aby otiskující tyto zprávy neobtěžovali si doložit, že z „Blahověsta“ vyňaty jsou.

p. Jos. *Vejcl*, admin. v Jáseně, za admin. do Něm. Rybný;

p. Jos. *Žilík*, koop. v Deštně, za admin. do Velké Zdobnice.

Uprázdňená místa:

Králové Dvůr, děkanství, patron. J. c. kr. Velik. Alžběty co královny České, od 30. ledna do 13. března.

Velká Zdobnice, fara, patron. nábož. matice od 1. února do 15. března.

Zdoňov (Merkelsdorf) fara, patron. p. z Elsenwangrů od 2. února do 16. března.

Uhersko, fara, patron. knížete Thurn-Taxisse od 8. února do 22. března.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Lauermann*, jubil. kněz, inful. starší kanovník kapit. Litoměřické, rada b. konsistoře atd., 23. prosince 1864 (nar. 25. března 1791, kněz od 17. srpna 1814);
- p. Frant. *Kunz*, jub. kněz, vysl. vikář a škol. dozorce, farář v Novém Sedle na odpoč. 24. pros. 1864 (nar. 25. února 1791, kněz od 7. srp. 1813);
- p. Vác. *Eichler*, os. děkan v Bělé, 9. února (nar. v Čisté 23. září 1790, kněz od 15. srp. 1816);
- p. Jiljí Křístof *Kaiser*, z ř. premonstr. na Strahově, děkan v Žatci, 9. února (nar. 5. břez. 1809, kněz od 6. srp. 1837).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Řehák*, kanovník kapit. Litoměřické, stal se inful. kanov. starším;
- p. Frant. *Demel*, bisk. notář a sekretář, rada bisk. konsistoře, stal se kanovníkem katedrál. kapit. Litoměřické.

Ve správě duchovní ustanovení jest

- p. Vilém *Ullrich*, kooperátor v Č. Lípě, za faráře v Kvítkově.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Fiala*, farář Pístinský na odpoč. 15. ledna (nar. v Blatné 18. květ. 1792, kněz od 8. září 1816);
- p. Vilibald *Schörner*, vicerektor piarist. kolegia v Budějovicích, jubil. učitel gymnas., 28. ledna (nar. v Hroznetíně 7. listop. 1794, kněz od 20. srp. 1820).

Vyznamenáni jsou:

- p. Augustin *Heeger*, farář v Hořticích, jmenován správcem vikar. a škol. dozorského úřadu Jištebnického;
- p. Vojtěch Karel *Kramer*, převor kláštera Augustin. v Domažlicích, řídící hlavní a podrealní školy a katech. podreal. a dívčí školy tamtéž, jmenován bisk. notářem.

(Jména vel. kněží, kteří letos slaviti budou kněžské *druhotiny* své, uveřejníme v příštím čísle.)

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
H. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 796—II
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**

na rok: 3 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Řád postní.

Bedřich,

z Božího milosrdenství a z milosti Apo-
štolské Stolice kardinál svaté Římské Cír-
kve, kníže-arcibiskup Pražský,

vzkazuje všem milým věřícím své arcidiecése
*vrchnopastýřské pozdravení a požehnání ve
jménu Páně!*

Poněvadž se posud nezměnily zvláštní poměry a potřeby, kterýmiž jsem se dosud pohnuta cítil, církevní příkazani o postu na základě apoštolského plnomocenství pro arcidiecési svou zmírniti: tedy ustanovuji ve jménu Páně, aby i pro tento rok 1865 týž postní, mnohé ulevení poskytující řád, kterýž mým pastýřským listem ode dne 23. ledna 1853 zřejmě ustanoven jest, v též míře a pod těmiž výminkami svou platnost měl.

Ohledně *způsobu postu* stává rozdíl mezi dny *zdrželivosti*, mezi *ujmou* a *mězi* takovými posty, v kterýchž se *při zdrželivosti též ujma* prikazuje.

Dnové zdrželivosti slují oni, kdežto se všechněm věřícím, kdož jsou výš jak sedm let staří, zapovídá *masitých pokrmův* požívati. *Dnové ujmy čili dnové postní v přísnějším smyslu* jsou onino, kdežto věřícím, kteříž 21. rok života svého skončili, dovoleno jest jenom jednou za den do syta se najísti, ráno pak a večer z masa pouze polívky, a vůbec jen pro občerstvení, a nikoliv ale k opětnému nasycení se něčeho požívati. *Dnové zdrželivosti a zároveň*

i ujmy slovou posléze onino, o kterýchž platí obojí záповeď, jak za příčinou *pokrmův*, tak i častějšího nasycování se přes den.

Ohledem na tento rozdíl zachovej se tohoto roku následující řád postní:

Pátky po celý rok (mimo *pátky* v čtyřicetidenním postu, v suchých dne a v adventě) jsou *dnové zdrželivosti od masitých pokrmův*.

Během čtyřicetidenního postu jsou všechny *středy* (vyjímaje středu ve svatém týdnu před Velikonocí) všechny *pátky*, pak *Zelený čtvrtek a Bílá sobota*, dny *zdrželivosti a ujmy*, ostatní pak dny, vyjímaje neděle, jsou jenom dny *ujmy*.

Ve čtyřech týdnech suchých dnův jsou *středy a pátky* dny *zdrželivosti a ujmy* zároveň, na soboty pak nařizuje se pouze *ujma* v požívání *pokrmův*.

Posty vigilií v tomto roku konejte se následujícím způsobem: *Vigilie před hodem Božím svatodušním* (3. června) a před *hodem Božího narození* (24. prosince) jsou *dnové zdrželivosti od masitých pokrmův, zároveň pak i ujmy v jídle*; ještě však toho roku *vigilie vánočního hodu Božího na neděli* připadá: tou příčinou připadne letos i půst tak zvaného štědrého večera o den dříve, t. j. v sobotu 23. prosince. Naproti tomu jsou *dnové vigilie sv. apoštolův Petra a Pavla* (28. června), *vigilie před Nanebevzetím Panny Marie* (14. srpna) a *vigilie před slavností Všechn Svatých* (31. října) pouze dny *ujmy v jídle*.

V adventním čase jsou pátky dnové zdržlivosti i ujmy; středy pak pouze dnové ujmy, vyjímaje středu dne 20. prosince, na kterýžto den za příčinou připadajícího postu suchých dnů od masitých pokrmův se zdržeti nařizeno.

Všechněm duchovním pastýřům dávám i na tento rok plnomocenství, aby těm, kdožkoli se těžkými pracemi obírají, anebo chudobou sevření jsou, jakož i nemocným, větší ještě úlevy na kratší lhůty propůjčiti mohli, avšak ponechávám sobě, udělovati úlevy čili dispense trvající na celý rok anebo na delší čas.

Kdož za příčinou poměrův a okolností svých pohledávají pokrmův za cizím stolem, kdežto se jim bez ohledu na dni zdržlivosti podávají pokrmy masité, ti a takoví zavázáni jsou ve svědomí, aby, pokud mohou, zachovali zákon o postu podlé ducha, tudíž aspoň možnou ujmou se postili, a mimo to, pokud nelze změnit poměrův, obrátili se ke svým zpovědníkům, od kterýchž se jim podlé okolností jiná přiměřená cvičení v modlitbě, v kajicnosti a účinné lásce uložiti mají.

Poněvadž se ale vyznačený tuto postní řád na církevní dispensi zakládá, zavázáni jsou všickni věřící, kdož ho užívají, každou neděli čtyřicetidenního postu *pětkrát Otče náš a Zdrávas Maria*, jakož i *jednou Věřím v Boha* se pomodlití, *tri Božské ctnosti a žel i lítost nad hříchy* vzbuditi, nad to pak, seč síly stačí, tolikéž i v *jiných skutcích křesťanské lásky k bližnímu se cvičiti*.

Duchovní pastýřové ohlásí nařízení toto při počátku čtyřicetidenního postního času osadám svým, a budou po každé po kázání nařízené modlitby s přítomnými hlasitě vykonávati. Mimo to nechat i ostatní v tomto řádu postním ustanovené posty tu neděli neb ten svátek před připadajícím postem z kazatelny ohlásí, aby se tím opěťovaným ohlášením věřícím církevní jejich povinnost na paměť uvedla.

Dáno v Praze v neděli 1. po Zjevení Páně dne 8. ledna 1865. **Bedřich**, kard.

Rok církevní.

(Pokračování.)

b) Půst.

„S jakou zbožností sluší nám přijmouti, co se nám svatým Mojžíšem podává jako dědičným právem, jemuž se před ostatními proroky dostalo té zvláštní pocty, že s Pánem rozmlouval tváří v tvář! S jakou horlivostí sluší nám obejmouti, co schvaluje Eliáš, jenž byl do nebe vzat na voze ohnivém! Jestliže pak přítomný půst schvalují Mojžíš a Eliáš, kteří ačkoliv mužové velici, přece jsou jen sousluhové naši: kterak jej schvaluje a odporučí náš Pán Ježíš, jenž i sám tolik dní se postiti ráčil. Jaký jest to medle křesťan, jenž neochotně podstupuje půst, jehož mu podal sám Pristus Pán? Nad to, Nejmilejší, s tím větší ochotou jest nám následovati příkladu postícího se Krista, čím jistější to věc, že nikoli pro sebe, nýbrž pro nás se postiti ráčil.“ (Serm. de temp.) Takovými slovy schvaluje čtyřicetidenní půst sv. Bernard. A mnohem starší sv. papež Leo Veliký dí: „Chtěje vám, Nejmilejší, hlásati přesvatý a největší půst, nemohu vhodnějšího přístupu užití, než když začnu se slovy apoštola, skrze něhož Kristus mluvil, a opakuji co se předčítalo: Aj nyní jest čas příjemný, aj nyní den spasení.“ (II. Kor. 6, 3.) Ačkoliv není času, jenž by nebyl pln Božích milostí, a vždy k milosrdenství Božímu skrze milost jeho přístup nám utvořen jest: mají se přece nyní mysle všech s větší horlivostí k duchovním prospěchům pohnouti a větší důvěrou oživit, an nás výroční návrat onoho dne, v který vykoupení jsme, ku všelikým skutkům zbožnosti vyzývá: abychom vznešené nade všecko smrti Páně tajemství s čistým tělem i s čistou myslí slavili. Příslušíť zajisté těmto tajemstvím nehynoucí vroucnost a ustavičná úcta, abychom před tváří Boží vždy takoví setrvali, jací abychom v samý den Velikonoci nalezeni byli, záhodno jest.“ (Sermo IV. de Quadrag. Lect. Brev. Dom. I. Quadrag.)

V ten rozum mluví všickni svatí Otcové o čtyřicetidenním postu, jakožto o čase, kdy mají křesťané *pohřížiti se v rozjímání o utrpení Páně, očistiti se všestranně a obnoviti ducha*, a připravit se na *hodné velikonoční přijímání*, v němžto spojení s Kristem vítězství slaví nad hříchem a slavné duchovní vzkříšení, ovoce to vykoupení umčením a smrtí Páně nám zjednaného. Za tou příčinou praví sv. Augustin: „Svatý a spasitelný jest běh čtyřicetidenního postu, v němž hříšník pokáním se přivádí k milosrdenství a spravedlivý k pokoji. Neboť v těchto dnech slitovává se Bůh více než

kdy jindy; i prominutí se vyprošuje, i ospravedlnění dosahuje.“ — „Kdo v těchto dnech zbožnějším se neshledává, dokazuje, že v jiném čase skrovně zbožným bývá.“ (Sv. Leo Veliký.)

Prostředkem však k dosažení výše řečeného cíle má nám býti *půst*, nřma v jídle a zdržování se od masitých pokrmů. Za starších dob Církve zachovávali věřící přísný půst, jakož až podnes ve východní církvi přísnější kázeň nalezáme. Starí křesťané po celý půst nepožívali pokrmů až večer po skončení nešpor. Jak již výše podotknuto, začínal půst v mnohých krajinách s nedělí devítníkem, jinde začínal později. Jak sv. Jan Damascenský svědčí, zdržovali se křesťané v jeho diecési (a to platí o celé řecké církvi) v prvním týdnu od masa a požívali pokrmu až večer. V následujících týdnech zdržovali se mimo to i od mléka, vajec a syru. V pašijovém týdnu požívali pouze suchého chleba a suchého ovoce. Že v západní církvi tentýž obyčej panoval, vysvitá z listu sv. Řehoře Vel. k Augustinovi, biskupovi v Anglii. Teprv ve XIV. století byl zmíněn tento přísný půst, a nyní biskupové ještě mnohem větší mírnost dovolují, jak v pastýřských listech vždy na začátku postu ohlášeno bývá. Ale i při tom lze dle ducha a vůle Církve svaté účele postu, totiž kajicnosti, sebezapření, vnitřní očištění a posvěcení dosáhnouti, pak-li dle vůle a předpisu Církve svaté ve všem se zachováme. První křesťané nečekali teprv na příkázání církevní, oni sami ukládali sobě půst; uznávejme schovávavost Církve svaté a poslušnost k rozkazům jejím alespoň ducha našich předků zachovejme, abychom i v mále co věrní služebníci shledání byli.

Půst však, ačkoliv *částí* jest přípravy na slavení radostných svátků velikonočních, má spolu *prostředkem* býti k dosažení vznešenějších duchovních účelů. Daleko bychom vzdáleni byli ducha Církve svaté, kdybychom toliko tělo mrtvili, od požívání pokrmů se zdržovali, ale vnitřní mrtvení a sebezapírání opomenuli a hříchům i vášním uzdu pouštěli. „*Bože! jenž tělesným postem vášně potlačuješ, mysl pozdvihuješ, ctnost propůjčuješ a odměnu,*“ tak zpívá Církev svatá v prefaci mše svaté po celý čas postní až do neděle smrtelné ukazujíc, k čemu postu užití máme. „*Přičiňme se,*“ praví sv. Leo Veliký, „abychom naplnili příkázání apoštolské, očišťujíc se od všelikých skvrn těla i ducha, aby duch, jenž stojí pod vedením Božím vůdcem těla svého býti má, též důstojnost svého panování obdržel, abychom nikomu nedávajíc pohoršení, výčitkám odpůrcův nezavdávali podnětu. Neboť

spravedlivou výčitku bychom od nevěřících utržili, a naši vinou se bezbožní jazykové na úkor náboženství ozbrojí, pak-li mravy posticích se od čistoty dokonalé zdrželivosti se odchylují. Neboť ne v pouhém zdržování se od pokrmu záleží bytost našeho postu, aniž s užítkem *tělu* pokrm se ujmá, pak-li *mysl* od nešlechtnosti se neodvádí.“ (Čtení Brev. na ned. I. v postě.) Souhlasně s tímto svatým Otcem dí sv. Augustin: „Půst očišťuje srdce, pozdvihuje mysl, podrobujeme tělo duši, činí duši kající a skroušenou, zapuzuje žádostivost, shasíná plamen tělesných žádostí a rozžehuje oheň čistoty!“ — Tak užívati musíme postu, abychom-li aby nám k žádoucím duchovním statkům dopomohl. (Pokračování.)

Církev a stát, a mezi oběma rozdíl.

Za našich dnův vykřikují jistí lidé ustavičně do světa, že nesmí prý býti trpen „stát v státu“ a proto Církev, kteráž dle jejich domněni jest takovýmto státem v státu, musí býti potlačena, pravomocnost její zničena a Církev podřízena všemohoucímu a všeovládajícímu státu. Odtud prýští se bludná věta 19. sv. Otcem zavržená, „že prý Církev není pravá a dokonalá společnost úplně svobodná, nemá též svých vlastních a stálých práv a tudíž světské moci přináležejí stanoviti, která jsou Církve práva a meze, v kterých by tato práva vykonávali měla.“ Dobře tedy bude a užitečné, abychom poznali, jeli Církev pravá, dokonalá od státu rozdílná společnost.

A tu již klademe si otázku: Je Církev a stát jedno? A odpovídáme směle: Nikoli. Mezi Církví a státem jest makavý a podstatný rozdíl. Církev liší se od státu již svým *zakladatelem*. Neboť zakladatelem Církve *přímým* *bezprostředčným* jest sám Bůh — Syn Boží — Ježíš Kristus, kterýž mohl tedy říci, že království jeho — Církev — není z tohoto světa. Zakladatelem ale a původcem států rozličných byl Bůh nepřímou, prostředně skrze lidi. Neboť lidé řízením a dopuštěním Božím zakládali státy rozličné majíce v tom od Boha svobodnou vůli, ale zakládali státy často na bezpráví a křivdě, jak učí dějiny lidstva, a proto státové takoví neměli žádné stálosti a jak povstali tak se opět rozpadávali.

Církev liší se od státu i *účelem svým*. Církvi vytknul zakladatel její za účel vnitřní posvěcení, oblažení a spasení veškerého člověčenstva, vytknul ji účel, kterýž sahá až za hranice tohoto života, do věčnosti. A státu jest se starati o to, aby průchod

se zjednal právu a občanskému řádu, kterýž směřuje k oblažení *časnému* jednoho národa anebo více národův v jednom svazku státním spojených, anebo docela má stát na starosti jen časné blaho jedné toliko částky národa. A jako jest nesmrtelný duch daleko dražší a vzácnější člověka částka nežli tělo smrtelné a porušitelné: rovněž tak účel Církve nad účel státu jest vyvýšenější a důležitější.

I *směr*, kterýmž působí Církev a stát, jest od sebe rozdílný. Církev počíná s Bohem, jenž jest jeden, a blíží se k jednotlivým lidem, kterýchž jest nesčíslné množství, a ponechávaje jim jejich ráz a povahu národní vede veškeré lidstvo k Bohu. Stát ale množství lidí povahou od sebe rozdílných v jedno spojuje a usiluje utvořit jednotu národní nerozlučitelnou.

I *obor působení* Církve a státu není tentýž. Církev rozprostírá se po všem míru po veškerém světě a působí v člověčenstvu; stát obmezuje činnost svou na jedinou zemi a přes hranice a meze této země nesáhá jeho činnost a nerozprostírá se ani o vlas dále. K Církvi ale pravil její zakladatel: Jdouce po *všem* světě, učte *všecky* národy.

I *prostředky* obou, Církve a státu, jsou od sebe rozdílny. Církev vládne mocí duchovní, stát jest třeba moci hmotné, meče, bodáků, bořících děl, vojska, moci zevnitřní, kteráž, dobře-li věc uvážíme, nezáleží leč v zevnějších donucování.

Zákonodárství církevní a státní liší se od sebe; neboť Církev podrobuje svému zákonodárství i vnitřní život, svědomí, myšlení, žádosti, úmysly a pohnutky a nepostačí jí pouhé zevnitřní vyplnění zákonův a nařízení jejich čili tak nazvaná legalnost, zákonité chování; stát ale nevšímá si toho, jakým kdo úmyslem plní zákony a ustanovení jeho, prohlédá k tomu, aby se zákonové plnili na pohnutky nebera nižádného zřetele. Církev i stát zapovídá na př. krádež; ale Církev co od Boha ustanovená náměstkyně a strážkyně zákona zapovídá i žádost cizího statku a jmění. Stát i Církev veli dávat almužnu a víme to ze zkušenosti, že stát při rozličných příležitostech vybírá dárky a příspěvky na chudé, ale jakým úmyslem a zdali rád či nerad, s chutí či nevolí je dává dárci, je státu lhostejno. Církev veli pamatovati na chudé a nucné a obmyšleti je dary, ale ona připomíná dárcům také, že jen „veselého dárci miluje Bůh“ a kdo dává almužnu, aby byl viděn a chválen od lidí, ten že vzal již odplatu svou. Církev i stát zakládá domy pro nemocné a dává je obsluhovati a léčiti, ale jaký tu rozdíl! Stát má služebníky, kteříž za mzdu časnou nemocné obsluhují,

již se ujímají, a kdyby mzdy nebylo, nebylo by ani obsluhy nemocných. Církev taky zakládá nemocnice a ošetřuje v nich nemocné skrze služebníky a údy své, milosrdné bratry a sestry, kteříž ne pro mzdu časnou nemocné obsluhují aniž proto jedině, že bídáci a lazaři jsou, ale proto, že v nich vidí samého Syna člověka, kterýž řekne jednou k milosrdným a útrpným těm duším: Nemocný jsem byl v utrpeních svých a vašich, navštívili, obsloužili jste je, mne jste obsloužili, mně prokázali, co jste jednomu z nejmenších mých bratří učinili.

Jest tedy Církev od státu zcela rozdílná společnost a liší a dělí se od něho svým zakladatelem, svým účelem, obor její činnosti jest daleko rozsáhlejší, jiné jsou její prostředky a zákonodárství její dokonalejší. Církev jest sama o sobě společností, kteráž má své vlastní zřízení, své zákony a není podrobená státu, alebrž svrchovaná a samostatná tak dobře jako stát. Církev jest svrchovaná a stát jest svrchovaný, Církev není pod státem ale stojí vedle státu co rovný vedle sobě rovného. Ano Církev účelem svým vyniká nad stát, zakladatel její vytknul jí vyšší a důležitější úkol než jaký má a jakému dostáti má stát. Ale ať se hádají a prou s Božským zakladatelem nepřátelé Církve, kteráž nemůže jim k vůli upustiti od práv a povinností, od plnění úlohy své v člověčenstvu, sice by upustie od svého účele, od svých práv samým Bohem jí daných sobě sama půdu pod nohama podkopávala. Je-li však Církev samostatná a svrchovaná, ano stojíli účelem svým nad státem, byl by to nesmysl, aby nižší vyššímu, aby stát Církvi práva a povinnosti odměřoval a odvažoval, aby se jí do jejího oboru míchal a pletl, aby míchal se do jejího zákonodárství a do každé a snad chtěl ustanovovati, co by úlové Církve věřiti, co zachovati měli; byl by to jen přechvat, kdyby stát chtěl na př. ustanovovati, kolik se má sv. svátostí udělovati. A kde se co podobného děje, jest to hrubé násilí, kterémuž se Církev opřiti musí vši silou a všemi prostředky dovolenými, kteréž jí po ruce jsou.

Jen u protestantův jest církev či lépe jejich náboženské vyznání služkou státu, neboť u nich platí zásada: Cujus regio illius et religio t. j. Či je království toho jest i náboženství. Avšak protestanti dobře cítí tíži a zlé a špatné ovoce této zásady a rádi by se vymanili z poddanosti a z otroctví státu — kdyby mohli. — q.

Paběrky.

Dobrý otec s bolestí slyší, když někdo o jeho dětech křivě mluví a obzvláště když jedno dítě o druhých křivě mluví. Bohu, otci nejlepšímu, oškřiv se, kdo jiných pomlouvá. Jsou to děti jeho! K.

Trappisté.

V minulých stoletích byly založeny mnohé řehole, které k obhájení Církve Kristovy proti nepřítelům jejím, k rozšíření pravé osvěty a vzdělanosti směřovaly veškerou činností svou, a jichžto zásluhy žádný upříti nemůže, kdo jen poněkud zná dějiny církevní. V době pozdější arci uchýlili se mnozí údové řeholi starších od prvotní přesnosti, dilem poměry časovými nuceni jsoouce, dilem i sami po větší volnosti bažice. Tak zvláště od rozšíření reformace německé, již tedy před sněmem Tridentským, začala a do našich ještě dnů se udržuje jakási nechut lidí světských k oněm přílišné sebezapírání ukládajícím řeholím, kterážto nechut úzce souvisí s novověkým pohanstvím a touhou (protestantismem a racionalismem rozdmýchanou) po vybavení člověka z velikých mezí, jež rozumu jeho a smyslným chťtům klade evangelium Kristovo.

Tím více nás to překvapuje, že v té samé době, kdežto vždy větší mírnost provívala zákony řeholí starých i znovu teprv založených, nehynoucí síla Církve katolické dovedla celému světu na odív utvořit řeholi, kteráž přísností svou daleko předčila nad řád Benediktinův a prvotních Cisterciákův, — řeholi to *Trappistův*.

Zakladatel její Armand Jan *Bouthilier de Rancé* (nar. 1626) pocházel z vznešené rodiny v Paříži sídlící a teprv 11 let jsa stár požíval již příjmy několika opatství a jednoho kanovnictví. Takovéto nepříslušnosti sice od Církve byly na sněmu Tridentském zakázány, ale ve Francouzsku si tehdaž zákonů těch nevalně všimali. I ve vědách světských i v bohoslovném studium vynikal Armand nad všecky jiné. Byl vysvěcen na kněžství a r. 1653 povýšen za doktora v bohosloví. Od duchovenstva r. 1655—57 v Paříži shromážděného byla mu svěřena péče o vydání Eusebia a jiných spisů církevní starobylosti. Nicméně oddal se hejřivému životu, jemuž dříve byl uvykl, ještě po několik let svého kněžství. Spatřiv kdysi nenadále mrtvolu osoby jemu drahé, o jejímžto úmrtí ničeho dříve nevěděl, stal se zamyšleným, přemítal o posavadním životě svém, a brzy dozrál v něm pevný úmysl, že se odřekne všech rozkoší pozemských, a že v pravé kajicnosti konec žití svého očekávati bude. R. 1660 odřekl se všech svých důstojností, podržev toliko opatství *La Trappe*, kterýžto klášter leží v pusté lesní krajině v Normandii. Když Armand zde chtěl zavést přísnou kázeň cisterciáckou, protivili se tomu mniši, tak že byl nucen je propustiti a uvésti tam jiné z přísnějšího kláštera v Perseigne.

Ješto opat Armand posud mnichem nebyl, vstoupil r. 1663 sám do Perseigne-ského kláštera, a odbyv noviciát, složil sliby řeholní, načež r. 1664 se navrátil do La Trappe. Zde uložil bratřím řehole mimo jiné tu povinnost, aby stálé mlčení po celý život svůj zachovávali; jedině s představeným kláštera směli mluvit; sami mezi sebou si znamením mohli sdělit jen to, čeho nevyhnutelná potřeba žádala. Žádný z bratří nevěděl, z jakého rodu, neb z které země soudruhové jeho pocházejí, čím dříve byli atd.; to věděl jen opat sám. — Bouthilier musil s velkými obtížemi zápasiti; opat hlavního kláštera v Cisterci protivil se všeobecné reformě celé řehole Cisterciácké, jakouž Bouthilier chtěl provésti, a také Papež Alexandr VII. nestvrdil přísného zákona Trappistův. Nicméně setrvali tito neoblomně při započatém dile. Bouthilier zemřel, na popeli jsa položen, dne 27. října 1700, — načež teprv r. 1713 zákon Trappistův došel potvrzení od opata v Cisterci co hlavy celého řádu Cisterciáckého. R. 1790 vypudila francouzská revoluce řeholníky z La Trappe; utekli se, tělo zakladatele svého s sebou odnesše do Švýcarska. R. 1796 založeny jsou kláštery Trappistů v Anglicku, ve Španělsku, Westfálsku, 1803 v Nizozemsku, 1807 v Itálii, 1811 v Americe blíž řeky Mississipi. Teprv po r. 1816 zakoupili Trappisté opět původní svůj klášter v La Trappe, odkudž řád tento brzy i do jiných částí Francie uveden byl.

Jeden z klášterů Trappistických nalezá se blíž městečka Rohan (původní sídlo knížat z Rohanu) v Bretagne, nazván jest *Thymadeuc* (bretaňsky tolik co: dům dobra). Zajímavý jest kratičkový výpis návštěvy, kterouž spisovatel cizozemec r. 1864 v tamějším klášteře učinil. Slýchával jindy, že Trappisté celý den trvají na modlitbách a nic nepracují; jak se tedy podivil, když se ku klášteru blížil a zaslechnuv vážný hlas zvonu, viděl, kterak na toto znamení z rolí vůkol ležících se vážným krokem vousatí mniši s holými hlavami domů ubírali, jedni jdouce za pluhem, jiní za stádem volů a krav; zahalení byli v háv z hrubé látky, někteří nesli v ruce motyku a rýč. Před 20 lety, když se tu Trappisté usídlili, byl tu les a pastvina; nyní pak pilná ruka mnichův již proměnila vše v pole a luka. Jak mile ten onen nový stroj se ukáže opravdu prospěšným v hospodářství, jak mile se stal pokrok v tom onom odvětví rolnictví, již Trappisté upotřebují vynálezů těch ku svému prospěchu, tak že klášter jejich jest ustavičným vzorem dobré zřízeného hospodářství pro celé vůkolí.

Nad vraty je nápis: „Dům Páně.“

Vrátný uvedl počestného k hostinskému mnichu, jehož povinností jest starati se o cizince. Vedlé kláštera stojí dva domy; jeden slouží k přechování cizinců a chudých;

v druhém přebývají strážníci, lidé to, kteříž po samotě a pokojném ukončení žití svého bažice sem se uchýlili, a za jistou peněžitou náhradu úplného zaopatření zde

docházejí, anižby byli pravými mnichy. Pokoj takového strážníka jest velmi pohodlný, jeť v něm skříň s knihami, psací stůl, bílé záclony, a postel, vše z dubového neb ořechového dříví; a též strava jejich jest chutná. Na večer se scházejí strážníci v hovorňě, kdež do určité doby rozmlouvají; jinak mají zcela volný pořádek domácí.

Jinak ovšem jest v klášteře samém. Na stěnách nalezájí se všude zbožné průpovědi. V kostele modlili se mniši hodinky; mají zvláštní způsob zpěvu, jenž se liší od zpěvu sv. Řehoře.

V jídelně sestaveny jsou stoly na způsob podkopy. Uprostřed se nalezá katedra, kdež mezi jídlem jeden z mnišů předčítá. Trappisté obědvají v půl třetí odpoledne, a sice: polívku z vody se zeleninou, a zemčata nebo bílé fízole. Nápoj záleží z cidru neboli vína z jablek připravovaného, smíšeného s vodou. Chléb jest upečen z mouky, v níž ponechány jsou otruby. Masa, mléka, pokrmů s vejci upravěných, vína z hroznů nepožívá Trappista nikdy. Mimo oběd nedostávají mniši po celý den ničeho, nemají snídani ani večere. Nedostane-li při obědě některý mnich chleba neb vody, smí se o to hlásiti; o jiné krmě neb o nápoj nesmí však upomenouti posluhujícího bratra, když tento naň zapomněl, jen bratr vedle sedící smí na to upozorniti, a kdyžby neupozornil, musí onen hlad trpěti.

V sinu kapitolní žaluje každý bratr sám na sebe a u přítomnosti všech mnišů vinen se dává z těch hříchů, jichž se proti řeholi toho dne dopustil, začez

mu představený ukládá přísné pokání. — Šat Trappistů jest dvojího druhu; do polní práce berou dlouhý háv bílý s černým škapulířem a černou kapuci; v chrámě a o dnech svátečních mají široký talár z bílé látky vlněné s červenými též velmi širokými rukávy a červenou kapuci. Pod řeholním šatem mají hrubou vlněnou košili, neboť košil plátěných nositi nesmějí. Cely Trappistů jsou tak malé, jako kabinet v našich plovárnách; místo dveří zakrývají vchod do cely dva kusy sukna; v celi nalezá se židle, klekátko a umrlčí hlava; na dvou prknech leží vlněná pokrývka a slaměný polštář — toť lože, na němž spí Trappista v řeholním rouše svém. Ve dvě hod. v noci probudí jej hlas zvonku, načež jest přítomen společným modlitbám a mši sv. až do čtyř hodin. Na velké svátky konají mniši ve dvanáct hodin v noci modlitby své.

Po čtvrté hodině ubírá se každý za vykázanou sobě práci; při největším vedru nesmí si šátkem utřítí pot s čela se řinoucí, nýbrž rukou toliko, a v největší zimě jest mu malá jen chvilka propůjčena, aby se pouěkud ohrál. O svých příbuzných nedoví se žádný z mnichů ničeho; každé psaní podrží opat; dojde-li ho zpráva o smrti příbuzných neb přátel některého z bratrů, ohlásí to všem shromážděným mnichům těmito slovy: „Zemřel otec, matka, bratr, sestra jednoho z vás; modleme se všickni za jejich věčné spasení.“

Když se Trappistovi přiblížila poslední hodina, kladou jej bratři oblečeného v roucho řeholní na popel a slámu, a konají při něm modlitby, až duši svou Bohu odevzdá. Pak vztáhnou kapuci přes hlavu jeho a bez rakve kladou jej do hrobu v rouše řeholním. (Obrázek představuje takovýto pohřeb Trappisty.)

Na hrob nebožtíka bratra se postaví dřevěný kříž, na němž poznamenáno jest jméno zesnulého a den jeho úmrtí. Sotva že hrob jest zemí naplněn, již se dají všickni mniši vesměs do práce, aby vykopali hrob nový pro toho, kdo z nich první umře. Tento hrob jest pro všechny každodenní upomínkou na smrt, a odtud bezpochyby vznikla pověst, že se Trappisté vespolek pozdravují slovy: „Memento mori“ (pomni na smrt), aneb že každý Trappista den co den musí sám pro sebe hrob kopati; což není pravda.

Poznamenání. Dle tohoto výpisu sluší opravit některé mylné zprávy a náhledy, jež čteme v kalendáři „Česko-moravská Pokladnice 1865“ na str. 90. v článku „Řehole Trappistův.“ Zdá se, že p. spisovatel čerpal z pramenů, Církvi katolické nepřiznivých. B.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

V.

Mladý Vedral zdědil statek Holoplody po otci a měl z něho vypláceti podíly bratrům a sestrám. Doufal, že se dobře ožení a pak podíly snadno vyplatí, zatím chtěl užívatí ještě světa a užíval ho víc než mu bylo k prospěchu. Doma se zdržoval málo, jezdil z místa na místo, přidružilo se k němu několik jiných pánů a vedli s ním život veselý. Někteří měli víc jmění než on a kapsa jejich víc snesla; někteří měli méně a od těch bohatších dávali za sebe platiti.

Vedral se počítal k boháčům a platil rád a štědře, dokud prostředky jeho stačily, pak dělal dluhy na Holoplody a zase utrácel. Konečně mu již nikdo nechtěl půjčovati, že toho měl mnoho v knihách a byl přinucen ohlížeti se po nějaké nevěstě, která by mu velikým věnem na nohy pomohla.

Ohlížel se napřed v nejbližším okolí. Byly tu dcery zámožných rodičů a vybral si mezi nimi tu nejbohatší. Dojel si k ní a důvěroval se, že si to ona i příbuzní její budou pokládati za čest, když jí ruku nabídne. Však omýlil se; pověst jeho již byla známa a ruka jeho se nepřijala. Mrzel se nad tím náramně, pomlouval a nadával a přátelé jeho zlobili se s ním, že se mu stala taková hanba. Musí ji čerstvě svrhnutí se sebe a zaklepá na jiné dvěře, jsa jist, že mu otevrou s největší ochotou.

Dával mezi bohatými divkami přednost hezkým a sličným a teprv, když ho tyto jedna po druhé zavrhovaly, přestal hleděti na krásu a hledal jen bohatství. Sám byl statečný muž a líbil se ženským. Mnohá mladice si ho zamilovala jsouc volná vstoupiti s ním v manželství, ale rodiče nedopustili, aby se spojila s marnotratníkem.

Nemohl se chudák oženiti a dluhů mu pořád přibývalo. Všimal si již méně zámožných a nechtěl ani, aby byly mladé, i starší panny a vdovy vhod by mu byly přišly.

Nic neprospeklo. Ani skrovné tyto naděje se nevyplnily. Všude byl zapsán takorčka do černé knihy a nikdo ho nechtěl mítí za zetě.

Nezoufal, nýbrž těšil se tím, že dále od Holoplodů si ho víc budou vážiti a zajížděl do vzdálenějších krajín, kde ho neznali. Ani tu mu nepřálo štěstí. Rodiče, co měli peníze a dcery, byli opatrní a přesvědčili se napřed o jeho povaze a jeho poměrech, než mu něco přislibili.

Odstěhoval se konečně do Prahy, kam na zimu z celých Čech přijíždějí vzácné rodiny a počal navštěvovati jejich společnosti. Kdekoliv byla dcera, tam se vedral a udělal si také známost s mnohými domácími pány a měšťany, jenž svým dcerám tisíce mohli dáti. Užíval při tom všelijakých úskoků, podplacoval služby, nadbíhal a kořil se matkám, nakloňoval si dcery bez vědomí rodičů.

S jednou již byl tak daleko, že od něho nechtěla upustiti, když jí otec překázal a matka se jí zastávala milujíc jako ona hezkého a příjemného ženicha. Přišlo to několikrát k bouřlivým výstupům. Dcera plakala, matka vzdorovala a otec pevně stál na svém, maje k tomu dostatečnou příčinu, seznáv smutný stav zadluženého statkáře.

Ženské se nechtěly dáti odstrašiti lpice na něm jako okouzlené a matka sama útěk dceřin s ním by byla podporovala, kdyby jim byl otec nepředěšel. Scházely se s Vedralem potajmu, posílaly pro něho, když doma byly samy, častovaly ho a vodily se s ním leckdes za městem. Otec je přepadl, Vedralovi zakázal návštěvy, ženu a dceru odvezl na statek, co měl venku a nevrátil se s nimi, dokud se jim z hlavy nevykouřily ty neplechý.

Opuštěný ženich seděl zase na holičkách a již nevěděl, kde by se měl přichytiti. Všecko zkusil a všecko podstoupil. Ten poslední útok na bohatou nevěstu byl pro něho rozhodný. Nyní mu klesá mysl a již se poddává úzkosti a bázni.

Jak si pomůže?

Je žebrák a zůstane žebrák. Holoplody se mu prodají a nezbude mu halíře. Čeho se chopí?

Nemá žádných schopností, štuđoval ale nevyštudoval a ničemu se nenaučil.

Zastřelil by se, aby se uchránil před bídou, ale nemá k tomu odhodlanosti a síly, ačkoliv by mu svědomí nečinilo velkého odporu.

Jen jedna cesta je mu ještě otevřena, která by mu v životě drobet mohla ulehčiti a ta vede k vojanskému stavu.

Již o tomto kroku přemýšlel, již se k němu připravoval, již o něm věděli společníci jeho a přátelé. Mnozí byli jeho známí z venku trávající jako on v Praze a s mnohými si teprv tu známost udělal, přidruživ se k nim, že stejně byli hejřiví a lehkomyšní. Sami mu radili, aby se stal vojákem. Leželo to v jejich prospěchu. Co od něho ještě mohli doufat a očekávat? Nic leč nepříjemnosti a nátisky. Je se svým jménem v koncích, nyní si pořád vypůjčuje a i jim je obtížný. Kdo mu co

půjčí, málo asi obdrží a až nebude mít kde brát, poleze na ně a nikdy se k nim nepřestane hlásit. Pryč s ním tedy k vojsku! Tak se ho nejlépe zbaví. Již mu vymohl místo. Co nejdřív je nastoupí.

Než Vedral Prahu opustil s docela zmařenou nadějí, nahodil se mu tam pan Pomezný a pozdržel se k vůli němu, aby ještě jednou osidla svá roztáhl po bohaté dědičce. Prátelům bylo vítané nové toto dobrodružství a propůjčili se mu se vši chytrosti.

Ubohý Pomezný byl zrazen. Vše bylo umluveno a nastrojeno. Věřil jim a poddal se jim. Jednali s ním ošemetně a Vedral obdržel ruku dceřinu. Z toho budou i oni kořistiti a nemusejí s Vedralem přetrhnouti známost. Zůstane jejich přítelem v Praze i venku, budou k němu dojíždět a kdo u něho má dluh, dostane brzy peníze. Nyní on jim bude půjčovat a za ně bude platit.

(Pokračování.)

Láska má.*)

Bůh na kříži jest má láska!

Zda Jej nemám milovat,
Přesvaté když krve proudy
Nelitoval prolévat?
Vše to trpěl z lásky ke mně;
Běda, kdyžby vina má
Znovu Jej zas křižovala,
Krista, jenž jest láska má!

Bůh na kříži jest má láska!

Vše, co mám, Mu v obět dám.
Ticho, srdce! — Bůh tvůj v obět
Pro tebe se vydal sám!
Hleď, jak ve krvavém boji
Ježíš hřích tvůj přemáhá,
Aby spasil duši tvoji!
Kriste, Ty jsi láska má!

Bůh na kříži jest má láska!

Kdož mne může zničiti?
Která síla, která mocnost
Od Ježíše loučiti? —
Věčnost až mne s Tebou spojí,
První budou slova má:
„Bůh na kříži jest má láska,
Tys, o Kriste, láska má!“

Dopisy.

Z kraje v Čechách dne 22. února 1865.
(Dětské plesy.)

Masopust se blíží ku konci, pročež nyní tím více popilují si lidé, aby ho do syta užili. Ano i děti sotva metle odrostlé

*) Od neznámé z Plzně; opravil Fr. Doucha.

snějí o době, kdy se budou „proháněti“ na tančárně jako chasa starší. Dosud si ovšem neschmýšlí tolik dovoliti, coby chtěly. Ale upokojí se tím, že před hospodou, neb před domem svatebním se prohánějí a do vnitř nahlízejí. Pokud více četnictva bylo, děla se tomuto zlořádu přítrž, ale nyní „kdo smí neb se osmělí“ rodičům vyhnati děti z hospody? Radosti nás naplnila zpráva o usnešení moudrého a počestného výboru v jedné obci, podaná v Blahověstu, že se netrpí děti ani před hospodou, a přejem, aby po vši vlasti známo bylo a se stalo skutkem. Pozorujme dále. Není na tom dosti, že si dospělí přejí a dovoli veselí masopustního, citlivé matičky a poslušní tatíkové chtějí také dětem svým radost způsobiti: a co by mohlo býti lepšího než „dětský bál“? Šlechtetnější zábavy a užitečnější odměny neznají pro děti, a pročež (tak alespoň leckdes se děje v obcích neprobuzených) vzkáže se učitelovi, že „chtějí míti pro děti bál“, neb se vyšle školní dítě k p. učitelovi, projevíti přání všech: „Udělejte nám bál.“ Také se stalo vloni kdesi, že zámožnější občané si vzali sami děti své do hospody, k tanci jich pobízejíce, když p. učitel nepřišel, a že se neohlíželi na to, když jim p. farář vyložil, že se taková věc pro děti nehodí ani k zábavě, ani za odměnu. Nemoudrým takovým rodičům se líbí pitvoření neumělé mládeže po dospělých, řkou, že nesmělé dítě dostane tím, že veřejně se ukáže, „srdnatost“; ano, ale ono načichne i zkažeností. Neboť city a myšlenky se tu probuzují, které by dlouho držimati měly, v duši utlé, která má teprv prohlédnouti k pravdě a vědomosti! Kam vede ta řeč, když mnohá matinka nahlas volá: „Těm dětem to sluší, to by byl párek“ atd. A co mají ty ditky za užitek z plesu, které nejsou tak obratné, jimž se posměchu dostane za poklesky dětské nemotornosti! Hluboce utkví v duši posměch dospělých i sourostencův, a bývá příčinou nesmělosti a nedůvěrování v sebe po celý život. — Někde dávají bály pro děti vznešenější, bohatší, chudé nemají přístupu. Tam je rána ještě horší, nejen že se v těchto pěstuje závist a žádost takového veselí, a i v oněch pýcha a užitek smutný již nastíněný, ale i duch rodinný ze školy mizí, ano v semeni se rozkol sociální mezi bohatým a chudým počíná. Podobně je to vada, kde bohatší si koupí neb přinesou pokrmy a nápoje, a chudé mlsně po nich pokukují. Pryč s tím! — Nebylo-li by záhodno, aby se opřeli vůdcové mládeže těm novotám? Když nepůjde katecheta ani učitel na dětský bál, když jim dá na jevo, že se mu to nelíbí — samy sobě zanechány

nepocitěji takové vnady v plesu, byť byli i rodičové s nimi. Moudré poučení leckdes snad prorazí. Bez toho nemá se dávatí veřejné vyražení dětem, než za odměnu pilnosti, mravnosti, a zvláště za nenavštěvování hospod. A takové vyražení se dá snadno vynajiti, na př. výlet dobře spřádaný, spojený dle výboru katechety a učitele se zpěvy, deklamací, hrami dětskými, jakéž by se ze sbírky národních písní, pořekadel a her p. Erbenovy vybrati daly. Taková zábava, v krásné přírodě, a ne v místě, na němž často lpí ohavná památka náruživosti lidských, uspořádaná na odměnu pilnosti a mravnosti, by zajisté utkvěla v radostné paměti dítek a rodičů, je užlechtilejší než sprostý dětský ples, jak vysvědčiti mohou všude, kde se takového co stalo, a jak čteme v životopise zemřelého kněze Tomáše Procházky.

γ.

*Ze Zámuk, dne 16. února 1865.
(Duchovní cvičení v klášteře.)*

Zatemnělá byla obloha! snih u velikém množství se sypal dolů, a studený vál vítr. Zima umrtvující opanovala celou přírodu. Pravý to obraz nešťastného pokolení lidského. Anebo zdaž není srdce naše ledové u věcech svatého náboženství? zdaž ze všech stran nechrlí se i na spasení duše naší nepřítelé? Ano nepřítelé máme pod sebou, ďábla, který hází šípy hříchu do srdce našeho; nepřítelé máme v sobě — náruživosti, kteréž zimu rozšiřují v srdci našem netečnost, lhostejnost, nepřítelé máme i kolkolem, zlý příklad, který nás do svého proudu dostati chce. Jak blaze jest člověku, který ze zimy, z chumelenice dostane se do světnice teplé, kde by zahrál údy své zemdlené, ustydělé! A však mnohem blaženější jest ten, kdo i svou duši alespoň na čas vyrve ze zimy, kdo se přiblíží do světnice, kde Kristus svou láskou nás zahřívá. I nám se dostalo minulé téhodne radosti takové, i my jsme se zahráli na výsluní víry naší. Závítal k nám vel. p. Krutíl, kněz ze shromáždění nejsv. Vykupitele na Karlově v Praze, by v klášteře OO. Františkánů po celý týden odbýval duchovní cvičení. Prostými, nelíčenými, zato ale vřelými slovy uváděl nás na pravé stanovisko života našeho. Nejprv uvedl nám na mysl cíl a konec duchovního cvičení. Odložití máme všechny nedokonalosti, utvrditi se máme na cestě ctnosti. To má býti povždy naše touha, naše přání. Pro Boha, od Boha jsme stvořeni. O bychom na to pamatovali! Ale ach, jak často na to zapomináme, jak často hřešíme. Jak těžký je hřích, jak smutný jsou jeho následky. Pohlédme na neposlušné anděle,

na Adama. A proto mrtviti musíme své tělo. Stále před očima mějme smrt i hříšníka i spravedlivého; soud, kterémuž nikdo neujde. Nebudme tedy vlašni, ani studení ani teplí, obnovujeme často své dobré úmysly. Abychom pak tím spíše cesty pravé se drželi, pozorujeme častěji život Kristův. Jeho narození povzbuzuj nás k pokoře, jeho soukromý život k poslušnosti, jeho veřejný život k dobrým skutkům, jeho utrpení a umučení k trpělivosti. Z mrtvých vstání Kristovo měj nás k tomu, abychom krotili své žádosti dobrovolnou chudobou, čistotou a poslušností. Povzbuzujme i jiných dobrým příkladem, setrvejme v modlitbě, zpytujeme svědomí a častěji spojme se s laskavým Spasitelem v nejsv. Svátosti oltární. Setrvejme v dobrém, neboť jen ten, kdo setrvá až na konec, bude spasen. Těm jest obsah řeči jeho. J. Č.

Ze Sluh, 20. února 1865.

(Pokladnice chudých. Služné učitelů. Školní patronát. Zpěv chrámový.)

Jest tomu asi tři roky, co c. k. okresní úřad odevzal zdejšímu obecnímu výboru pokladnici chudých k samostatnému spravování. Tuto domácí správu tohoto veřejného fondu převzal tehdy ze zvláštní ochoty pan farář Ant. Lindner, pod jehožto vedením ústav tento utěšeně kvíval, a zvlášť žebrákům odtud podporu beroucím dařilo se dobře. Povážíme-li, že podily chudých obnášely ročně 60 zl. r. č., že 40 zl. se odtud vyplácí na výživu nedospělého sirotka, o něž po zákoně obec až do dvanácti let starati se musí, povážíme-li, že po těchto značných vydajích za ten krátký čas pro ústav 300 zl. r. č. nového kapitálu přibýlo, musíme vel. p. faráři za toto příkladné vedení ústavu chudých vzdání vřelé díky. — Vzorné spravování fondu chudých správcem duchovním jest nejlepší odpověď všem těm křiklounům, kteří hulákati neustávají, aby církev katolická pozbavena byla i veškerého vplyvu na jmění chudých, ač k němu ona sama původně první položila základ. — C. k. Brandýsskému úřadu zasláno bylo onehdy tři výpovědi, týkající se příspěvků na služné pp. učitelů na bývalém panství Brandýsském. Bývalý pan patron J. Výsost arcivévoda Toskánský vzdává se dotčenou výpovědí na vždy ročního příspěvku 1200 zl.; kontribučenský obilní fond bývalého tohoto panství odepírá k tomutěž účelu roční příspěvek 1000 zl. — a nejd. k. a. konsistoř Pražská, vidouc že přenešením patronátu obcím po právu přináležejí vydržování školy a učitele, zamýšlí též zastaviti příspěvek 1800 zl., jakýž učitelové ze zádušní pokladnice až dosud dostávají,

ačkoliv za to, zvlášť při filiálních školách, žádné služby ke chrámu Páně nekonali. Výplata z těchto uvedených pokladnic byla nejjistějším pramenem příjmů učitelských na panství Brandýsském. Odtud pp. učitelové dostávali své vždy v určitý čas, a nikdo si jaktěživ neztěžoval na nějaké zadržování platu — kdežto se školním platem, kteréž obce zapravovati mají, to neustále vázne. Byvše obce nadzminěného panství o výpovědích těchto dorozuměny, nemálo se ulekly, vědouce, že co se tuto učitelům odejme, ony samy ze svého jim nahraditi musí, což by jim za nynějších nepříznivých časů mnohou obtíž způsobilo. I obrátily se především na nejdůst. k. a. konsistoř s tou žádostí, aby i na dále otevřena zůstala zádušní pokladnice k podporování jejich učitelů, i těši se pevnou nadějí, že prosba jejich dojde vyslyšení, anť církev katolická co upřímná matka pomáhala a pomáhá vždy ochotně tam, kde prostředků se nedostává, zvlášť co se týká školy a vzdělání mládeže. I sl. výbor kontribuč. obilního fondu tuto starodávní dávku na dále povolil, ač tomu jednotlivé hlasy odporovaly (!). — Zdaž i bývalý p. patron k příspěvku tomuto se uvolí, není až dosud známo. — Na našem okrese zvolen již téměř všude nový výbor školský. Tu a tam ozvali se ovšem jednotliví hlasové, aby právo patronátní ponecháno bylo bývalé vrchnosti, ale neslyšel jsem, žeby se toho bylo kde docílilo, což jest nemilým důkazem, jak skrovníčká jest uznalost a jak malá vděčnost našich obcí k slavné šlechtě, která po drahý čas stavením, opravováním, vydržováním a zvelebováním škol skvělých národu a obcím přinášela obětí; ano neuznalost tato takového dostihla stupně, že neměl-li by tu a tam bývalý patron co velkostatkář virilního hlasu, ztížil by volbou občanskou do nynějšího výboru školského se byl dostal, ač si toho ovšem jednotliví voličové skutečně přáli. — Že naše šlechta zdaru národního školství skutečně přála a zvlášť učitelstva otcovsky se ujímala, to skvěle dokázala minulost. Ano nikdy by se naše školy na takový stupeň dokonalosti nebyly vyšinuly, kdyby je nebyla opatrovala slavná šlechta a neřídila církev katolická. A co mám říci o hmotném postavení učitelů samých? Školy Křižko-Kostelecká a Velko-Popovická ve střídání Mnichovickém patřily pod patronát Jeho Exc. p. hraběte Ervína z Nosticu, od něhož tamní učitelové obili, pivo, máslo, mléko atd. co deputát dostávali. R. 1852 vykoupil se vznešený hrabě z dávek těchto; ale slyšte! učitelové berou až po dnes dočasný deputát nezkráceně, jako před výku-

pem. — Ale jak to bude asi vyhlížeti s našimi školami pod tím novým patronátem? O tom napřed těžko rozhodovati, to ukáže budoucnost. Vším právem by však příslušelo, ano zájmy škol toho vyžadují, aby v novém školském výboru zasedal i místní správce duchovní; neboť kdo zná lépe a důkladněji záležitosti školské nežli on, co první představený a zástupce školy? Ohlíželi-li se bývalí pp. patronové po radě správců duchovních v záležitostech školních, proč by si neměly obce upřímné rady jejich všimati?! — A nyní pojďme ze školy do kostela. Bylo by radno, kdyby v našich chrámech v prozpěvování písní více shody a jednoty panovalo, a různění v zpěvích naprosto zaniklo, čehož se nyní upotřebením Kancionálu svato-Janského snadno při dobré vůli docíliti dá. Však mnohým prý se nelíbí velebné nápěvy oněch písní, což jest zřejmým důkazem, že sluch porušen jsa vyfintěnými melodiemi písní světských nepřístupným se stává dojmavým zvukům, hlásajícím hlubokou zbožnost našich slavných předků.

Ant. Dudek, učitel.

Od Řípu dne 20. února 1865.

(Duisburský evangelický katechismus. Pokrač. II.)

Vprvním svém dopisu o tomto katechismu (v minulém ročníku (str. 424.) zavedl jsem čtenáře Blahověsta jen do úvodu tohoto spisku, ukazuje mu, jak posuzuje evangelická Duisburská krajská synoda víru a Církev katolickou vůbec a položil jsem tam spolu obsah celého spisu. Nyní však chci vésti čtenáře do jednotlivých částek katechismu, neboť právě z jednotlivých článků lze pozorovati směr a úmysl počínání a smýšlení evangelických těchto „mnoha duchovních krajské synody Duisburské“ o našem učení a zřízení. Jest ovšem veliký rozdíl v tom ohledu mezi katechismem *evangelickým od Kubeše*, jež jsem v minulém ročníku rozbíral, který mnohem mírněji a střízlivěji vykládá a několika texty i odůvodňuje učení evangelické, a pak stručně jen naznačuje jeho rozdíl od učení katolického, a mezi tímto synodálním katechismem z cizozemska, jenž nedbá hrubě o výklad evangelického učení, ale spíše vyvracíje anebo chce alespoň najednou zvrátiti všecky rozdílné články víry, a šmahem zavrhuje a to nikoli důvody nýbrž jednoduchým upíráním — pravdy katolické; ano sem tam podkládá i falešné učení Církvi naší, kteréž pak ovšem vysokomyslně odbývá. K doličení tohoto úsudku a k poučení méně v té věci cvičených našinců minim rozbirati tento katechismus v letošním ročníku, tím spíše, an z duchovní správy prozatím žádných novinek Blahověstu podati nemohu.

Část I. má nápis: *O církvi a stavu kněžském a jedná nejdříve o samospasitelnosti církve*, říká: „Církev římskokatolická, nad níž panuje papež, učí o sobě, že jest pouze Církvi pravou, a mimo ni že není žádného spasení; pročez odevzdává k ztracení všechny lidi, jenž se od ní odlučují, anebo zvláštní náhodou od ní jsou odloučeni (!). — Církev evangelická však učí, že spasení člověka nezávisí od zevnitřní společnosti církve; nýbrž jen od víry živé a že Církev pravá tam jest, kdež se slovo Boží čistotně hlásá, a kde se svátostmi dle ustanovení Kristova posluhuje.“

Tím zavrženo jest učení 1) o jedné Církvi pravé a to 2) o Církvi viditelné, 3) mimo to pak obviňuje se katolická Církev z bezohledného zatracování všech nekatolíků.

Ovšem již zdravý rozum soudí, že jen ta Církev jest pravá a jediné Kristova, která všecko a tak učí, co a jak to Bůh zjevil, Ježíš Kristus učil, která však také všecko zachovává, co a jak to Kristus ustanovil ku posvěcení a řízení svých věřících, učíc a chovajíc to beze změny hned od časů apoštolských. Za času sv. apoštolů byla ovšem jen jedna Církev, jedno učení, jedny svátosti, jedno zřízení, — avšak délkou času vyvinulo se z vůle a domyslu lidského mnoho společností křesťanských (počítá se jich nyní asi okolo 300), které všechny chtějí býti pravou a jedinou Církvi Kristovou. Jelikož pak Kristus jen jedno učení hlásal a jednu Církev založil, nemohou ovšem všechny pravé býti, a to tím více, poněvadž se v učení svém nesrovnávají, nýbrž naopak jedna proti druhé odporné a protivné nauky zastává a vyučuje. Ano prohlížímeli učení jejich, hned poznáme, že vlastně ani jedna z nich nechová čisté a úplné učení Kristovo, aniž zachovává ustanovení jeho, jelikož dle okolností a libosti povstávají a své náhledy dle rozumu lidského mění. Avšak všechny uznávají, že přece jedna musí býti pravou a jedinou, kteráby všecko učení a ustanovení Páně nezměněné od počátku chovala, jelikož Kristus slíbil zůstatí s Církví svou až do skonání světa, nadto pak slíbil a zanechal jí i Ducha svatého; proto nemůže zmizeti a ztratiti se nikdy tato Církev ze světa, poněvadž vždycky lidé spasení svého v ní vyhledávají budou, a nemůže taky zblouditi, majíc Ducha pravdy a zaslíbení Spasitele, že jí brány pekelné nepřemohou. A že toto učení, tyto svátosti a tato ustanovení jsou jenom v Církvi katolické, a že tedy jediné ona sama jest tou pravou Církvi Kristovou, dotvrzuje úplnost jejího učení, zachovaného od časů apoštolských beze změny, a srovnávajícího se ve všem a

vždycky s písmem svatým a s učením (tradici) apoštolským, — a mimo to dokazuje to nepřetržená *posloupnost* řiditelův Církve Boží (biskupů s papežem) od svatých apoštolů až na naše časy.

To ovšem cítí a nemohou upříti evangelisti „duchovní Duisburští“ a nechťce zřejmě uznati *výhradní* tuto přednost katolické Církve, praví jen *všeobecně*, že tam jest *všude* pravá Církev, kde se slovo Boží čistotně hlásá, a kde svátostmi se dle ustanovení Kristova posluhuje. I můžeme se tedy nadíti, že snad i o nás to platí, ač na předešlé stránce řekli, že to, což jest v Církvi katolické pravdy křesťanské, se mnohokrátě zatemňuje učením bludným a nadužíváním hrubým. Řkou tak ovšem bez dalších dokladů.

Není-li však Církev katolická ta pravá, nechť se nám ukáže a *dokáže*, v čem se lišíme od učení Kristova a od učení apoštolského, a nechť nám ukážou tu pravou církev Kristovu, a my přesvědčivše se o pravdě její, hned k ní přistoupíme.

Není-li však ani jedna z těchto společností pravou, *jsouli to jen jednotliví křesťané*, kteří roztroušeně žijíce na zemi, činí tak nesjednocenou a v jedno nespojenou společnost, — tedy jakousi neviditelnou, neobmezenou církev, jak z katechismu vysvítá, pak se musí za pravdu dříve přijmouti, že Kristus Pán nezaložil Církev jednu, že ji nesvěřil svatým apoštolům, že jí tyto nerozšiřovali po světě, ačkoliv jen jedno učení hlásali, že nezanechali řádných nástupců, a že tedy neřídili tu společnost věřících, jakž jim přikázal Kristus: Jděte, učte národy, křtíce je a učte je zachovávatí věcko, cokoliv přikázal jsem vám. Pak není taký divu, že se tedy nemůže udržeti Církev Kristova v jednotě a v pravdě, ana netvoří společnost a nemá žádných vůdců, což vše zkušenosti a historii ovšem odporuje a nikterak připuštěno býti nemůže.

A nyní odhýdme ještě to *falešné* obviňování o *zatravování všech nekatoliků*. Nařknutí toto, jež bylo už tisíckrátě vyvráceno, ohřívá se vždycky zas, a pochází z neporozuměného učení o pravosti Církve Kristovy, skrze niž jedině s *jistotou* spasení naléztí lze. Církev svatá dokládá a prohlašuje sice za svaté některé lidi, kteří se *neobyčejnou* nábožností vyznamenali, a jež sám Pán Bůh nezvratnými *zázraky* za své vyvolené před světem osvědčil: avšak povždy starala se jen o spasení svých věřících, řídíc se slovy sv. Pavla: Co mně po těch, kteří jsou vně Církve (t. j. mimo Církev); a my neznáme ani jednoho příkladu, žeby byla o *někom zejména* vyřkla, že je u věčném zahynutí. Tím méně činí

to tedy se *všemi* nekatolickými lidmi. Ona zve sice všech do Církve dle rozkazu Kristova, a dokládá, že v ní jistotně dosáhnouti lze spasení tomu, kdo se jí ve víře i v životě drží: avšak tatáž Církev nevylučuje oněch lidí nikterak od spasení, kteří žijí sice mimo Církev katolickou, avšak buď nemají *příležitosti* poznati ji, anebo jsouce *přesvědčení* o víře své, ji zachovávají svědomitě, anebo alespoň tu vroucí *žádost* mají v *té pravé* víře Kristově umřítí, ač jinak v hrubé nevědomosti a v mylném vyznání křesťanském žijí. — Neodevzdává tedy k zatracení všechny lidi, kteří náhodou zvláštní od ní jsou odloučení, ano naopak *modlí se* za poznání a obrácení jejich v litaniích o Všech Svatých a zvláště na Veliký pátek ponechávajíc ostatné soud a smilování nevyzpytatelnému milosrdenství Božímu. — Že lidi, kteří se od ní odlučují bez přesvědčení a bez touhy po spasení, ale jen ze *zisku*, z *lehkomyšlnosti* a jiných zemských či tělesných příčin, sama ze svého středu vylučovati taky musí, vysvítá z věci samé; ostatně na jevě jest, že takovýchto lidí, nepoznají-li a neobráti-li se, výrok Páně očekává: Kdo mne zapře před světem, zapru i já ho před Otcem v nebesích. Ano sám rozum náš k tomu nasvědčuje, jelikož nedbají a nestarají se nic o poznání pravdy a o své spasení, nemohou se ho taky nadíti, ač i ty Církev dobrotě a moudrosti Boží k soudu ponechává. Ostatně vyjádřil se mimo všechny učence a kazatele katolické krásně o tom nynější sv. Otec v rozmluvě s evangelickou spisovatelkou Švédskou B. Bremerovou, jak Blahověst sám o tom (1861 str. 169) napsal. Vedlé této rozmluvy ovšem divně sluší slova katechismu, když praví o papeži římském, že panuje nad Církví (ovšem ale dle zásad Kristových), a že každého může vyloučiti od *království nebeského*, kterýžby *jemu bez výminky* nebyl poslušen. My to necháváme čtenáři k rozsouzení, zdali to katechismus přidal k výkladu a k zvýšení pravomocnosti papežské, anebo spíše k jejímu snižování a zlehčení. A tak přáli bychom si, aby celá *synoda* krajská budoucně do *katechismu* takové známé nepravdy a nařknutí, o nichž se v každé katolické dogmatice a v katechismu poučiti může, nepřijímala a je nerozšiřovala. III.

Z Palerma na Sicílii dne 27. ledna 1865.

(Výlet do Monreale.)

Nebude asi tak snadno příkladu, aby ve dvou městech hodinu cesty od sebe vzdálených byly v obou stolice a chrámy nejen biskupské, nýbrž arcibiskupské, metropolitní, jako to jest v Palermu a v

Monreale. Stoliční chrám v *Monreale* se uznává a považuje za nejslavnější na celém ostrově, a proto žádný cestující, bytby nebyl umělec, neopomine z *Palerma* navštívit chrám ten. Po mnohém chystání jsem se tam vypravil ve společnosti dvou kněží z konventu dne 24. ledna; za krásného počasí rychle uhaněli koně po silnici široké a důkladné, vystavené od jednoho z arcibiskupů *Monrealských*.

Obyčejně zakládá se dříve město, a k městu staví se chrámy. V *Monreale* (*Mons regalis*) však založen prve chrám, a k vůli chrámu vystaveno jest město. Chrám i město původ svůj má od krále Viléma II. příjímím Dobrého, jenž panoval od r. 1166 až do r. 1189, v řadě vládcův *Normanských* na *Sicilii* čtvrtý. Králům *Normanským* (1070—1189) má *Sicilie* děkovati nejen osvobození z otroctví *Saracenův*, nýbrž i základ veškeré novější vzdělanosti. Oni znovu vystavěli a pozdvihli města stará, zakládali nová, povolali umělce a učence do země, a každé takměř město, v němž se shledávají památky stavitelské a umělecké, oslavuje co původce jich rod králů *Normanských*. Zvláště ale církev *Sicilská* má jim co děkovati i svou ryzotu, i své bohatství, i své vznešené chrámy. Oni dobyvše zemi z moci *Saracenův*, pozdvihli nejprve potlačené náboženství křesťanské, a dle rady a vůle papežův založili četná biskupství a přemnohé kláštery, všude obnovujíce chrámy staré a stavějíce chrámy nové, jichž jest přemnoho, a jež doposud jsou chloubou celé země a památkami historicko-uměleckou. Čtvrtý díl pozemků stal se majetkem chrámů, jménem církve.

Až do r. 1174 bylo místo, kde nyní rozprostírá se na táhlé stráni skalnatého vrchu město a chrám *Monrealský*, pusté a lesem porostlé, jen malá kaplička sv. *Cyriaky* tu stála v lese. Jmenovaného roku jsa jednou v této krajině na lovu král Vilém Dobrý, unaven honbou odpočinul ve stínu košatého stromu, jež zovou „*carubo*“, jehož ovoce (*lusky*) i u nás známé jsou co „*svatojanský chleba*.“ Usnul zde a ve snu zjevila se mu *Maria Panna*, velice mu, aby dal vyvrátiti strom, pod nimžto spí, že nalezne tam veliké poklady, z nichžto má na též místě vystavěti chrám na počest *Rodičky Boží*. Učiniv král dle zjevení, vyzdvihl nespočitatelné poklady zlata a stříbra. Scena tato, vybírání pokladu, vyobrazena jest na velikém obraze, jenž visí na schodech kláštera *Benediktinského*. Bez prodlení počal stavěti chrám a při chrámu klášter, do něhož ještě téhož roku uvedl řeholníky sv. *Benedikta*, na počet sto. V krátkém čase s velikým ná-

kladem povstal chrám tento nejbohatší, jež jakož i klášter, valnými nadal statky a panstvími. Chrám i klášteru vymohl zbožný král mnohá privilegia, opat měl titul a jurisdikci biskupskou a byl podržen jediné papeži. Podobně město znenáhla povstávající okolo chrámu obdařil král výsadami. Tím se ale nespokojil. Osobně prosbu svou učiniv obdržel, že papež *Lucius III.* bullou od 9. února 1182 vyzdvihl chrám *Monrealský* na stolicí arcibiskupskou, tak aby *Benediktini* při chrámu klášter mající tvořili navždy kapitulu metropolitní. A tak jest až doposud. Řeholníci *benediktini*, jichž valný počet, jsou všickni spolu metropolitní kanovníci *infulati*, a mimo ně jest při chrámu tom ještě mnoho duchovních, kněží i *kleriků*. Veliká jest řada arcibiskupů zdejších, viděli jsme podobizny jejich v jednom sále paláce arcibiskupského, a asi 15 z nich napočtl jsem *kardinálů*. Nynější arcibiskup, bývalý mnich *Františkán*, jest první v *Monreale* samém rodilý. Na den Navštívení a na den Narození *Panny Marie* jest zde při velikém shonu lidstva z celého okolí, zvláště z *Palerma*, slavnost veliká, při níž až doposud — dle ustanovení zbožného zakladatele — bývá přítomen král neb jeho zástupce. Co zvláštní posvátnost jest zde památná socha *Panny Marie*, řezaná ze dřeva téhož stromu, pod nimž král měl zjevení *Matky Boží*.

Vstupmež tedy již do tohoto velepamátného chrámu, na jehož vystavení vynaložil Vilém král nesčíslné poklady, na jehož okrášlení všecky své vědomosti vyvážilo umění arabo-byzantinské, jehož stavba a nádhera uchvacující každého pozorovatele od staletí tvoří nevyvážitelné studium umělců, nenasytné obdivování domácích i cizinců. Otevřenou, na sloupech spočívající před síní vchází se k hlavnímu portalu, jehož dvěře bronzové, ozdobené scenami z dějin *biblických*, jsou veliké ceny umělecké co jediné pozůstalé dílo umělce *Pisanského Bonnana*, jakž se na nich čte: „*A. D. 1186 Bonnanus civis Pisanus me fecit.*“ Při vstoupení do chrámu užasne člověk při prvním pohledu uchvácen tím bohatstvím ozdob při tak veliké prostrannosti chrámu. Hledíc po délce jeho sotva dohledne a rozezná oko ty drahocenné okrasy v apsidě hlavního oltáře; pozdvihnouc se vzhůru utkví na zlatem se skvělících obloucích vysokého klenutí; patříc k zemi obdivuje se vzácné podlaze z bílého mramoru, jehož kostky kříž na kříž odděleny jsou širokými pruhy z drahé mosaiky. Půdorys chrámu jest v podobě kříže; rozdělen jest na tři části. První největší jest místo pro věřící lid, jdoucí až k oblouku, na kterémž z

přední strany spočívá veliká kopule, jež se vznáší nad druhou o několik schodů vyšší částí chrámu, nad chorem totiž, z něhož opět několik stupňů vede k třetímu oddělení, k postranné místnosti hlavního oltáře. Délka chrámu obnáší 304 stopy, šířka v ramenou kříže 130, ostatně 90 stop. Místo pro lid určené, zdělí 62 kroků osmi sloupy po každé straně, jež jsou původu starořeckého, dělí se ve tři lodě. Celý chrám, i stěny v celé výši i klenutí, pokryty jsou okrasami a obrazy z mosaiky zlatem a drahými kameny se trpytící. Nad sloupy v hlavní lodi kolkolem v mosaikách vyobrazeny jsou celé dějiny biblické. Nejvyšší řada počíná se stvořením světa, pak dílo šesti dnů, stvoření člověka, ráj, pád, vyhnání, Kain a Abel až potopa světa. Druhá řada s Abrahamem počínající končí starý zákon. Třetí a čtvrtá řada představuje život a skutky Páně a hlavní události ze skutků apoštolských. Jest to veliké množství vyobrazení a to v rozměru velikém, z čehož souditi lze na výši a postrannost chrámu. Strop čili klenutí, přepásáno oblouky, jež spojují sloupení, skví se obzvláště čerstvým mosaikem a jasným zlatem, neboť jest s ohromným nákladem nově postaven ovšem dokonale ve způsobě prvního, který při záhubném požáru, r. 1811, jenž strávil celou střechu, byl takřka zničen. — *Chor*, druhé oddělení zdělí 35 kroků, obsahuje sedadla kanovníků a choristů krásné řezby, pak na straně epištoly trůn arcibiskupský, na straně evangelia trůn královský. Zde nad trůnem arcibiskupským jest v bohatém mosaiku onen obraz Neposkvrněné Panny, o němž jsem se v Blahověstu jednou zmínil, jenž má památný nápis, ovšem tak starý jako chrám, svědčící, že se ctíla tenkrát Panna Maria co „Matka Boží,“ a co „celá Neposkvrněná.“ — Hlavní oltář jest celý ze stříbra, práce novější, a vedle něho malý, krásný, starožitný oltář pro velebnou Svátost o čtyry schody nade vše ostatní povýšený, čímž se naznačuje místo v chrámu nejvznešenější. Celá stěna nad hlavním oltářem vyplněna jest největším ze všech obrazů mosaikových, jichž stává, obrovskou totiž podobou Krista Pana co soudce všehomíra. V postranních kaplích v též způsobu, ovšem menší, jsou obrazy sv. Petra a Pavla. Památná jest také kaple sv. Benedikta pro drahé a hojné řezby nejvzácnějších mramorů, pak kaple zvaná „del Crocefisso,“ na níž jakož i jinde mnoho jest ozdob a sloupců porfyrových, mramor to, jenž zde se považuje za nejdrahocennější a jehož zde hojnost. Krásný jest též oltář sv. Ludvika IX. krále francouzského, jenž jak známo zemřel v Africe a jehož sv. tělo na tomto

místě odpočívalo od r. 1270—1393, kdy přeneseno bylo do Francie, až na některé ostatky, jež se v tomto oltáři doposud chovají. Též jsou zde hroby štědrého zakladatele Viléma II. Dobrého a jeho otce, krále Viléma I. Ku konci ještě něco o oné posvátné od lidu velectěné starožitné soše Rodičky Boží, již dal Vilém král zhotoviti ze dřeva onoho stromu, pod nímž našel zjevený mu poklad. Nalezá se v kapli po straně hlavního oltáře. Byla zastřena rouchem. Prve než stáhl roušku, rozsvítil klerik, jež jsme požádali, šest svící: v tak veliké účtě mají zde posvátnost tu, že kdykoliv se odhalí, světlem se uctívá. Když jsme se pomodlili a si prohlídli tuto o dávné starožitnosti svědčící památku, zastřel klerik opět roušku a zhasil svíce. Poté šel se z oken paláce arcibiskupského přerozkošnou vyhlídkou na údolí zahradami orančovými pokryté, jehož kraj zaujímá rozsáhlé město Palermo, za nímž oku pohled se tratí v nekonečném moři, navštívili jsme potom klášter benediktinský, jenž mnoho vzácných maleb a drahocennou knihovnu obsahuje a ozdobností svou svědčí o zámožnosti, ač celly mnichů kanovníků jsou velmi chudé, s nizounkými dveřmi a skrovným nábytkem. Nejpatrnější jest zde jedno nádvoří klášterní, jež nyní se chová jen co starožitnost. Jest totiž čtverhranným podloubím oklícen dvůr ten, a podloubí to spočívá na 200 sloupců, z nichž každý má jiné ozdoby, jinou podobu, a všechny jsou ceny umělecké, ač vzácné kameny bohaté mosaiky na mnoze jsou vypadány neb vybrány.

Monreale má asi 8000 obyvatelů, rozděleno jest na dvě farnosti, z nichž první katedrální k službě má šest mnichů kanovníků, kteří slovou faráři a první z nich arcikněz. Mimo metropolitní jest zde též jedna kapitola kollegiatní se 24 kanovníky a 24 beneficiaty. Jsou zde dva semináře, jeden pro theology a jeden pro tak zvané clerici rossi, kteří studující posluhují v kostele a mají červený oblek. Dále jsou zde dva kláštery ženské, klášter kapucínů a karmelitanů, a v celku dvacet sedm kostelů.

Potěšen nastupoval jsem cestu zpáteční, ohlížeje se po okolním návrší, na němž nyní zbývalých lesů není ani jediného stromu; holé skály pokryty jsou jedine rostlinou zde zvláštní, jež na zděch a na skále všude se vidí, jest to druh kaktusu, s tlustými jako prkno listy, jehož ovoce podlouhlé (větší než slepičí vejce) jest hlavní potravou chudého lidu, zvané fighi d'India, a drží se čerstvé na stromech od srpna až do února. V zahradách orančových s

utěšením hleděl jsem na stromy mandlové, jež nemajíce ještě listů jsou již osypány květem. Dle květu toho vidíte, že zde již v lednu jest máj, a skutečně i počasí v lednu — s výminkou jednoho týdne — jest zde jako májové, ač vyšší hory i zde pokryty jsou sněhem. H.

Kronika.

Z Prahy. Odpolední kázání *postní* v jazyku českém. V neděli o 2 1/2 hod.: v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora (o nejsv. Svátosti oltární a v kostele na sv. poli Malostranském (sedmero svátostí); o 3 hod.: na Strahově; o 3 1/2 hod.: na Karlově, u sv. Apolinariše a v Podskali; o 4. hod.: v Týně, u sv. Mikoláše na Malé straně, na Vyšehradě a v Karlině (o umučení Páně.) — Ve středu o 4. hod.: u sv. Haštala (o náboženské lhostejnosti), u sv. Havla a u sv. Štěpána. — V pátek o 4 hod.: u sv. Ducha, u sv. Petra a u sv. Vojtěcha.

— V úterý 21. t. m. odbývala se třetí porada duchovenstva generalního vikariátu Pražského, kterouž opět řídil JEmin. nejdůst. p. kardinál. Vystavení velebné Svátosti k veřejnému uctění čili 40hodinná pobožnost po městech Pražských započne v pondělí velikonoční (17. dubna) způsobem slavným u sv. Mikoláše na Malé straně. Za tou příčinou nebude se konati dotčená pobožnost letos v seminářském chrámu Páně v posledních dnech masopustních a na popeleční středu, jakož bývalo za minulých let, nýbrž až v řadě s ostatními chrámy.

— JJ. Velič. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna upsali 120.000 franků na 5% půjčku papežskou, která dochází skvělého účastenství. — Kongregaci sester sv. Kříže v Horním Litvínově ráčili darovati 1000 zl.

— Její Velič. císařovna Alžběta darovala za pobytu svého v Praze na cestě do Drážďan chudým 1000 zl. r. č.

— Česká misie u sv. Tomáše na Malé straně započne ve středu popeleční o 4. hod. odpoledne vyzváním Ducha sv., úvodní řečí a sv. požehnáním. Kázati budou po 14 dní vel. kněží Redemptoristé a sice ráno po mši sv. o 6. hod. sloužené, a odpoledne v 5 hodin.

— Minulého měsíce slavil důst. p. Jan Arnold, býv. farář Miletinský, 80leté narozeniny své. — K slavnosti této zaslán ctihodnému kmetu diplom čestného měšťanství od bývalých osadníků Miletinských; důkaz to vděčné oddanosti osadníkův k horlivému správci duchovnímu, jenž posud o Miletín dle sil svých pečuje. — Necht jest vděčná tato synovská oddanost ctihodnému kmetu posilující útěchou u vysokém a posud činném věku jeho, — necht jest mu částečnou

odměnou pozemskou za účinnou lásku jeho k chudé studující mládeži, — jízto jest neunavitelným dobrodincem, — ano pravým otcem! K.

— V Brandyse na Ladem zemřela dne 3. t. m. štedrá matka chudých, velkovévodkyně Marie vdova Ferdinanda Toskánského. V poslední vůli své odkázala chudým Brandysským 1500 zl., Ostrovským a Boleslavským po 500 zl. Z peněz těchto, jež rozdělití má místní duchovní, dorozuměv se o to s představeným obce, mají dostati nejvíce ti chudí, jež vznešená paní za svého živobytí podporovala. Znovu zřízené koleji piaristické v Ostrově odkázala 100 zl.

— Z Plzně. Výbor pro vystavení pomníku zasloužilému knězi, učiteli a spisovateli Frant. Jos. Smetanovi vyzývá k příspěvkům obzvláště všech bývalých žáků Smetanových.

Ve Vidni zemřel kněz arcidiecése Pražské Ignac Alf. Stelzig, v Praze dobře známý svými přednáškami, jež měl v jednotě katolické po návratu svém z Ameriky, jakož i po vlasti svými spisy, poučného i zábavného obsahu, na př.: Úvahu pro jinochy, panny, muže a ženy; Bětuška, Mlynář Suchomel v „Poutníku“ a j. Za posledních let byl spolupracovníkem „Volksfreunda“ ve Vidni.

Ze Švýcarska. Dne 15. t. m. skonal náhle i v Čechách proslulý kněz kapucín Theodosius Florentini, generalní vikář biskupství Churského, znamenitý řečník a spisovatel (nar. 22. března 1808). Velký špitál v Churu, výborné zřízené gymnasium ve Švycu, hospodářská škola v Graubündenách, kláštery milosrdných a školních sester sv. Kříže ve Švýcarsku, průmyslový závod v Horním Litvínově v Čechách, ústavy těchže sester sv. Kříže v Linci, ve sv. Florianu, Welsu, na hradě Neuhausu a v Stýru v Horních Rakousích: jsou dila tohoto podivu hodného řeholníka, jenž co kapucín nemaje halíře vlastního jmění zřizoval a stavěl velkolepé ústavy blahotinné. Jsa mohutné postavy konal cesty vždy s odkrytou hlavou. Významné tváři dodával vážnosti dlouhý bílý vous.

Z Londýna. JEmin. nejdůst. p. kardinál Mikoláš Wiseman skonal v Pánu 15. t. m. Nar. 2. srpna 1802 z rodičů z Irska pocházejících vzdělán byl v Anglicku a později v Římě, kdež ukončiv studia stal se učitelem na vysokých školách. V Římě žil až do r. 1835, pak poslán do Anglicka, kdež ho Bůh užil k opětnému uvedení víry a Církve katolické. Slavně panující papež Pius IX. jmenoval jej arcibiskupem a kardinálem. Výtečný kníže v Církvi Boží proslul i na poli literatury všech odvětví. Z přemnohých spisů jeho nejznámější u nás jest „Fabiola“, vydaná Dědictvím sv. Cyrilla a Methoděje v Brně; „Lampa posvátná“ pře-

ložená od alumnův arcib. semináře Pražského, s předmluvou p. kan. Štulce; „*Pa-stýrky Beilémské*“ v lonském „Školníku“ a j.

Literní oznamovatel.

— Vel. p. Frant. Šmat, spiritual Škol-ských sester v Horažďovicích, sepsal a zaslal nám k uveřejnění: „*Katechismus sv. Kříže*.“ Rozjímání postní následujícího obsahu: I. Úvod. Kříž Páně upomínka na strom v ráji. II. Kříž základ víry. III. Kříž podstata naděje. IV. Kříž trůn lásky. V. Kříž pramen milosti. VI. Kříž hlas volající nás k spravedlnosti. VII. Přídavek. Maria pod křížem. — Rozjímání tato vyjdou přes rok buď v „*Blahověstu*“ aneb co zvláštní sešit; na tento rok bylo pozdě.

— „*Záhuba města Pompeji*“ čili: Bá-zeň Boží a důvěra v Boha. Povídka z prvních dob křesťanství pro mládež a přátele její. Dle Nýricova vypravování vzdělal Josef Pečírka. S obrázkem. (Spisů Nýricových svazek 7.) V Praze 1865. Nákladem kněhupectví Bedřicha Stýbla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Michael *Petrášek*, jubil. kněz a býv. farář v Haberspirku, na odpoč. v Chlumu Marian-ském, 15. ledna (nar. v Dobřanech 2. října 1785, kněz od 12. srp. 1810);
- p. Ignac Alfons *Stelzig*, býv. misionář v Ame-ric, † ve Vídni 21. února (nar. v Praze 23. srp. 1823, kněz od 26. břez. 1846).

Vyznamenán jest:

- P. Rupert Jan *Pohl*, řídící c. k. gymnas. na No-vém městě v Praze, jmenován k. arc. notářem.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Antonín *Dlask*, řídící a katech. hlavní a pod-realní školy v Kolíně, za faráře v Maloticích.

V diecési Litoměřické.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Görner*, b. vikar, sekretář, os. děkan a farář v Mergenthalu, za arciděkana v Paliči;
- p. Ignac *Haase*, admin., za faráře v Dubnici;
- p. Jos. *Novotný*, kapl. v Radoušově, za fa-ráře v Zubrnících;
- P. Alex. *Hitschfel*, z ř. cisterc. kooperator v Radšicích, za katech. do Marienthalu.

Druhotiny kněžské budou — dále Pán Bůh — letošního roku slaviti p. t. kněží:

V arcidiecési Pražské:

- vys. důst. p. Mikuláš *Tomek*, probost metrop. kapitoly u sv. Víta; nar. 6. pros. 1791; na kněžství posvěcen 27. března 1815;
- p. Václav *Hanus*, lokalista na odpoč. ve Vy-sokém Mýtě, nar. 27. září 1787, vysv. 11. srpna 1815;
- p. Josef *Mixanek*, kněz ř. sv. Benedikta v Břevnově, nar. 3. listop. 1791; vysv. 11. srpna 1815;

- p. Karel *Thomann*, farář v Palici, nar. 12. června 1791; vysv. 11. srpna 1815;
- p. Ant. *Vogel*, kněz řádu premonstr. v Teplé, nar. 16. února 1791, vysv. 26. prosince 1815.

V diecési Litoměřické:

- p. Kajetan *Haan*, děkan v Uhošťanech (Atschau), nar. 26. dubna 1792, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Josef *Hamann*, farář v Křemyži, nar. 8. listop. 1791, vysv. 11. srpna 1815;
- p. Frant. *Kepler*, farář ve Vinařci, nar. 18. pros. 1790, vysv. 12. srpna 1815;
- p. Ant. *Krombholz*, býv. vikář a děkan v České Lípě, ministerská rada na odpoč. ve Vídni, nar. 25. října 1790, vysv. 6. března 1815.

V diecési Kralohradecké:

- p. Josef *Čížek*, os. farář, na odpoč. v Hořicích, nar. 21. pros. 1788, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Frant. *Fischer*, os. děkan v Dubenci, nar. 13. září 1792, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Jan *Hrdina*, děkan a bisk. vikář v Jičíně, nar. 31. srpna 1791, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Frant. *Hromádka*, farář v Hronově, nar. 3. list. 1786, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Josef *Kneisel*, děkan a bisk. vikář v Novém Bydžově, nar. 16. února 1792, vysv. 27. března 1815;
- p. Josef *Plessel*, býv. farář v Borové, na odpoč. v Žďaru na Moravě, nar. 30. března 1790, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Jan *Scheps*, farář v Chotěborkách, nar. 23. září 1789, vysv. 15. srpna 1815;
- p. Jan *Šidon*, býv. katecheta gymn., na odpoč. v Litomyšli, nar. 18. září 1792, vysv. 15. srpna 1815.

V diecési Budějovické:

- p. Vít *Cýza*, býv. lokal. na odpoč. v Albrechtci, nar. 21. května 1791, vysv. 15. února 1815.
- p. Ant. *Gottwald*, farář na odpoč. v Praze; nar. 10. dubna 1793, vysv. 24. pros. 1815;
- p. Matěj *Porák*, býv. farář, na odpoč. v Oslavi, nar. 17. ledna 1790, vysv. 11. srpna 1815;
- p. Josef *Schneider*, býv. farář, bytem v Horách Nalžovských (Silberberg), nar. 25. pros. 1786, vysv. 11. srpna 1815;
- p. Frant. *Tonner*, bisk. notář v Klatovech, nar. 22. ledna 1792, vysv. 11. srpna 1815.

Milodary. Halír sv.-Petrský pro sv. Otce: dr. Klem. Borový 1 dukát na zlatě s heslem: „*Tamquam aurum in fornace probavit electos Dominus*.“ vp. Vác. Krupička z Jenšovic 1 zl. 86 kr.; J. J. český sedlák od Sekržan sv. Otci 10 zl.

V „*Cyr. a Met.*“ č. 5. jsou překlady do-pisů našich z Palerma a Říma co vlastní úvodní články. „*Blah.*“ tam jmenován není. Co to?

Aby „*Blah.*“ pošt. pp. předplatitelů více nedocházel „pošpiněný“ učinili jsme opatření, že se rozesílá v širokých páskách.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prísł. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Pro poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Poslední pouť Ježíšova do Jerusalema.

„Aj, vstupujeme do Jerusalema!“ takto volal Pán k učedníkům svým, konaje poslední svou pouť do Jerusalema, věda předobře, co Ho tam očekává. Nechtěl Pán Ježíš učedníků svých nechati v nevědomosti ohledně umučení svého, aby vidouce Jej trpícího, rozpomenuli se, že to předpověděl, a rozpomenouce se na to, u víře své v Něho utvrzeni byli. „Oni ale,“ jak dokládá sv. evangelista Lukáš, „tomu nic nesrozuměli, a bylo slovo to skryto před nimi.“ — Zdali pak ty, nábožný čtenáři, počínaje konati čas svatopostní rozumíš slovu Páně: „Aj, vstupujeme do Jerusalema?“ — Kamže vstupuješ, Pane můj? Kamže spěcháš, nejsladší Vykupiteli? Zdali nelekáš se onoho těžkého kříže, který tě tam očekává? Zdali neděsíš se bolestné smrti, kterou tam máš podstoupiti? „Vody mnohé nemohly uhasiti lásky.“ (Pis. Šal. VIII, 7.) Takto zvolati musíme rozjímající o té ochotnosti, s jakoužto poslední pouť svou do Jerusalema nastupuje Božský Smírce náš. Když druhdy veliký vojvůdce římský Scipio do žaláře uvržen byl, poněvadž prý jeho nedopatřením veliká část vojska v bitvě proti nepříteli zahynula: Lucius přítel jeho, tajně v noci přišed, nikoliv bez velikého nebezpečení ze žaláře jej vysvobodil. Valerius Maximus, spisovatel římský, volá (lib. 4.) o tomto

činu: „Jaký to veliký, nepřekonaný důkaz přátelství!“ Byloť to v pravdě krásné svědectví obětovného přátelství, odvážiti se na vysvobození Scipia ze žaláře, neboť naň byl všecken lid římský tak velice zanevřel, že mu i smrti hrozil. Většíť bylo zajisté přátelství a láska Luciova k Scipiovi, nežli nenávisť a zuřivost Římanů proti němu. A přede, zdaž neskonale vyššího, nedostizitelného důkazu lásky nepodává nám Božský Vykupitel náš, an vstupuje do Jerusalema, aby tam bolestnou smrtí umřel za nás? Není-liž On ten nejupřímnější a nejvěrnější přítel našich duší, který věda, jaké nebezpečení mu hrozí v Jerusalemě, přece neváhá, vydati se tam, jen aby nás, nepřátele svých, vysvobodil z žaláře věčného, aby nás hříšníků vyprostil z okovů pekelného zavisníka? V pravdě, jeho lásku k nám nemohly uhasiti mnohé ty vody nevěry a nenávisti farisejské, zloby a mstivosti židovské, a zuřivého usilování mocností ďábelských. Jestliť to láska, kteráž, aby nás zachránila, sebe zmařiti volí; proto tak ochotně volá: „Aj, vstupujeme do Jerusalema, a Syn člověka bude vydán knížatům kněžským, a zákonníkům, a odsoudí Ho na smrt, a vydají Ho pohanům ku posmívání a bičování a ukřižování!“ (Mat. XX, 18. 19.) Jaká to láska! A láska taková nezasluhují lásky naší? — Miluji Ježíše, že dobrý jest, miluji Ježíše, že Bůh můj jest. Ježíš věčně věkův jest mým Pánem!

— cm —

Rok církevní.

(Pokračování.)

Každý den postní má svou vlastní mši. Tyto neděle a dnové postní uvádějí nás blíže k utrpení Páně, ličice toužebnost a ochotnost, s jakou Pán Ježíš Kristus velikému dílu vykoupení našeho vstříc šel; nás pak mají utvrditi v spasitelném úmyslu následovati Spasitele světa na jeho cestě bolestné. Zvláště vyznamenána jest *neděle čtvrtá* v postě, na kterou Introit mše svaté začíná slovem „Laetare.“ U prostřed smutku svatopostního času ozývá se tichá radost Církve svaté; neboť již přibližuje se doba, kdy Spasitel slaviti bude slavné vítězství nad knížetem tohoto světa, a *nebeským chlebem* nasytí všechny, kdož vytrvali s Ním a následovali Jej na cestě utrpení jeho. Čte se totiž v tu neděli evangelium o rozmnožení chlebů a nasycení pěti tisíců lidí na poušti. Právem vykládá Církev svatá zážrak tento v duchovním smyslu o nejsvětější Svátosti oltářní, kterou Kristus Ježíš při poslední večeři ustanovil, a pomyšlení na ni naplňuje ji zbožnou radostí. V Římě světi sv. Otec o této neděli *zlatou růží*, a dává ji darem některému knížeti v Římě přítomnému, aneb ji odesílá, poradiv se dříve se sborem kardinálů. Růže se nejprve položí na místě, kde sv. Otec posvátná roucha obléká. Svěcení začíná modlitbou; již za základ slouží význam dnešní neděle, aby Bůh, jenž jest slasti a radosti věřících, růži tuto požehnatí a posvětití ráčil, aby lid jeho vysvobozen ze zajetí babylonského, milostí jednorozeného Syna Božího nyní již podíl bral v radostech nebeského Jerusálema.“ Pak pomáže růži balsamem, a posype ji práškem mošusovým, pokropí a okouří. Drže ji v levé ruce odebere se do kaple, kde jahen ji položí na oltář. Po mši sv. odnese ji sv. Otec sám do své komnaty. — Radost jeví se i při slavné mši svaté. Ačkoliv barva rouch bohoslužebných jest fialová, nemají jahen a podjahen při posluhování roucha podkasaná, nýbrž dalmatiku a tunicellu — roucha to radosti.

c) Svátky v postě.

Za starších časů neslavily se v postě žádné svátky Svatých; dílem proto, že vůbec radost, jaká o svátcích Svatých se jeví, s postem, časem to kajcnosti a smutku duchovního, se nesrovnává; dílem proto, aby věřící všechno myšlení a rozjímání soustředili v kříži. Nyní jenom v svatý týden nížádné jiné svátky slaviti se nesmí. Mimo památky, které s tajemstvím vykoupení našeho v úzkém se nalezejí spojení, jako tr-

nové koruny, kopí a hřebů a pěti ran Krista Pána, kteréžto rány přesvaté zjednaly nám smíření s Bohem, a rozjímání o nich nás ku poznání hříšnosti naší vede, a se Spasitelem pojí, slavíme nyní v postě jenom svátek „*Zvěstování Panny Marie*“ (25. břez.). Dle papeže Benedikta XIV. původu jest apoštolského; podle církevního podání jest 25. března den vtělení Pána našeho Ježíše Krista. Jest to spolu svátek Páně, slaví se však co den Marianský. Staří a to vším právem nazývali svátek ten „počátkem vykoupení;“ tajemství jeho úzce souvisí s tajemstvím našeho vykoupení, a co svátek Marie Panny značí podíl, jaký Matka Páně na vykoupení má. (Pokračování.)

Útěcha v kříži.

Když se v prsou rozhostila
žalů, velkých bolů tíž:
netrať síly, vzhledni vzhůru,
kde tě vítá svatý kříž!
Jen u kříže svatého
dojdeš míru pravého;
obejmi ten svatý kříž,
ježž oslavil Pán Ježíš.

Když tě náhle ze snů krásných
vášeň byla vytrhla —
z ráje, slasti tvořícího,
bolům v náruč uvrhla:
pomni, že nad tebou bdí
Ježíš tvůj, jenž všechno ví;
obejmi pak svatý kříž,
na němž umřel Pán Ježíš.

Když tě zloba lidská stíhá,
závist chce tě zkaziti,
když i přítel tě zapírá —
kruté jest to cítiti —
sklícen poslyš v tento čas,
když tě volá Boží hlas:
„Obejmi můj svatý kříž,
kde pněl zrazen tvůj Ježíš!“

V rouše čisté nevinnosti
když se lstivě blíží hřích,
tebe láká, tebe jímá,
prání množství budí zlých;
již již nevíš pomoci
jak z osidel utéci:
obejmi ten svatý kříž,
na němž umřel Pán Ježíš!

Bůh tě věčným učí slovem
ctíti kříže znamení;
nebude tě vždy jen tížit,
žal ti v slasti promění:
Krista chceš-li sledovat,
musíš kříž svůj milovat.
Objímej svůj vlastní kříž,
jak tě učil Pán Ježíš! A. Kozlerova.

O materialismu.

Jest tomu více než čtvrt roku, co veškeré téměř časopisy rakouské a i mnohé zahraničené obracely pozornost k řeči slavného anatoma Vídeňského, kterou co rector magnificus zahájil dne 1. října 1864 nový rok na vysokých školách. Dle rozličných stanovisek nestejným též způsobem posuzovaly denní listy myšlenky, jež Hyrtl na velké síni auly Vídeňské byl vložil. Učený anatom na prosto odsoudil theorie moderního proudu materialistického co nesrovnávající se s požadavky čisté vědy, co záhubné státním zřízením, prznící dosavadní pokrok právě humanity a osvěty. Snadno lze domyslit se, s jakou vášnivostí vřihly se na Hyrtla denníky židovské i některé nežidovské, jichž pisatelé se berou vesměs širokým ale mělkým proudem „osvěty 19. století“, které děkuje za tu svou „osvětu“ dílům s principy à la „Système de la nature“ a rodi Buchnery i s jejich „Kraft und Stoff“-em.

Nebyl bych se ani zmínil o těchto produktech prázdne žurnalistiky, kterou místně jmenuje Angličan „penny-a-liner“ t. j. po česku „tím víc krejcarů, čím víc rádků“ třeba i smyslu postrádajících; leč ošklivější ještě skřek po vydání papežské encykliky z bahen nevěry se ozývající příliš uráží cit katolika, tak že za povinnost pokládám podotknouti tuto o nicotě náboženské a na mnoze i vědecké a mravní, u lidí, jenž se zovou vůdci a zástupci veřejného mínění. Kdybychom neměli vážnosti ku slovům muže ve vědě tou měrou proslulého, jako jest Hyrtl, musili bychom se o ceně a rázu dotčené řeči jeho přesvědčiti z lání a vzteku novin, které neustávají potupou provázeti vše, co jen poněkud křesťanské neb s vědou křesťanskou se shodující. Zníť pak úryvek z Hyrtlovy řeči ostroší myšlenek upomínající na duchaplné konference učeným knězem T. J. vp. Schmudem v Praze r. 1864 odbývané, a o témž předmětu pojednávající, takto:

Možná-li, aby neskončený duch, který vůli svou všude jasnými tahy nakreslil, do srdce našeho byl vložil nebezpečí beznadějně, neukojitelné touhy? Zde ustává věda ve svém hloubání; v duchu nejsmělejšího zpytatele rozhostí se ticho; víra nastupuje v posvátné své právo, víra, kterou věda ani vyvrátiti ani dotvrditi nemůže, o protivném jí však učení lehce dokáže, že není založeno v přirozenosti věci. Zhasněte nebeské to světlo a samovražda duše vaší učiní z hrdého pána světa... hromádku na dusík bohaté mrvy polní. — Nemám potřebí předváděti vám roy myšlenek, které do ducha

mého nyní se valí... vše ukazuje na poslední, nadmyslné, abstraktní pomysly, ty pak vedou k ideí Boží a k zřídlu jejímu — duchu Božímu. V zákonu myslícího ducha mého spočívá pravdivost Její, — Její nutnost.

První kruh tento schází dlouhému řetězu syllogismů, do nichž své principie skládá materialismus.

Třeba byl odpověděl onen hvězdář slavnému císaři bitev na otázku, proč u veškerém systému těles nebeských nejmenoval nikdy Boha, že s nebesy se zanášeje zapomenouti může na jméno Dárcovo: mluvili předce Linné, Haller a jiní slavní mužové zcela jinak; neopomenuli zajisté poukazovati k výjevům zázračným, jež nám organický svět před zraky uvádí...

Uznáte-li však v principu materialismus, pak dobrý pozor dejte na nutné toho následky! Nejdražší poklady vnitra našeho stanou se plody dočasných klamů; vzdělanost naše souhrnem společenských zájmů; ničeho nebude na světě, na čem láska a oddanost naše by nebyla rozmrhána; bázeň Boží ukáže se býti slepou bázni před silami přírodními, víra — pobožným blouzněním, které proto jen, že jest neškodné, se trpí; veškerá mravouka schoulí se v systém konvencionelních klamů, které jsou proto, aby poháněly sprostší vrstvy až do jich skonání vléci těžký povoz času... svědomí vyloží se vám za — prosté uznání trestního zákonníku, účel života slouti bude nesmyslné užívání okamžiku bez veliké povinnosti; nadšení genia, inspirace umění, triumfy vědy nic nebudou, než horečka mozku, pohnutky srdce lidského budou... pudem zvířecím.

Neblahé učení to ať se zakoření v myslích obecného lidu; vyšlete apoštoly této nauky k tisícům a tisícům, kterým zřízení společenské ničeho nevykazuje, než nedostatek, nouzi a mor hladem... a vízte pak, k jakovým strašným následkům jste dali podnět.

Ani drakonskými zákony pozitivního práva, ani souverainitou „vůle národa“ nebudete moci zameziti úplné rozpadnutí se veškerých poměrů lidských...

Slyšte pak předce řeč dějepisu! Nenít to nic nového; věci toho druhu ze stejných podmínek již vyplynuly!

Prevraty revoluční za všech časů nalazly činných agentů! Co nevyhnutelné následky povstanou anarchie, vzpoura, zrada, politická vražda, neřest se zločinem v nejšerednější podobě; rovnost a společnost majetku — statků i osob, mnohoženství a prznění vlastní krve... co „magna charta“ tohoto člověčenstvem dosaženého stupně.

Dospělému lidu dostane se z krvavého popela kloakami vlečených mrtvol královských rovnost (égalité) bíd, bratrství (fraternité) v krvavé, stroji urychlené práci katově...

Naproti tomu položte pokrok vědy a osvěty, která sjednocující pásku vine kolem veškerého počínání člověka, vliv duševního pokroku a blaha, jenž občana svobodným, národ velikým a mocným, člověka šťastným činí!...

A každý cítiti to musí, že nemůže býti lži a klamem, na čemž vítězství vzdělanosti a tím právě přednost společnosti lidské před zvířaty spočívá!

Než at ukončím. Uvedu-li si to, co jsem mluvil, na paměť, nemohu si vysvětliti, jaké důvody vědecké by mohly podporovati vzkríšení starého, materialistického názoru světa, ani bádání, ani zkušenost nepoučuje nás o tom lépe, než jindy, právem pak vychvalovaná metoda exaktní (výkonná) vědy přírodní nepodává ničeho, čím by se onen názor odůvodnil. Ten pak jest tím, čím vždy byl: náhled s libovolnými praemissami, jemuž na prasto schází všecka *conditio certa ex principis certis*.

Dedukce materialismu nespočívají na jasnosti a nedotknutelnosti argumentů, alebrž na smělosti jeho vystupování a panujícím směru ducha času, jenž učení toho druhu žádá si zpopularisovati a všemožně rozšířiti.

Ku stálému vítězství to materialismus ještě nepřivedl a nikdy nepřivede, alespoň dokud se věda sama nezavraždí, dokud věda, jejížto velebnost a moc v půdu *jistých* a dobře *srozumitelných* základů vehnala své kořeny, nepotvrdí náhledy vyřknuté v argumentacích materialistických. Může-li však věda se odvážiti na hrdeho, často poraženého, zcela však nikdy nepotřeného protivníka, pak vizte mne s radostným zrakem patřícího ku práci badatele, jenž jest věstcem Božské pravdy.

Ne ve věděni a poznání, ale v důminkách slepé horlivosti jest nebezpečí.

Neboť, abych slovy básnickovými ukončil:

„Willst du zum Unendlichen schreiten,
dann gehe im Endlichen nach allen Seiten.“

Alois V. Tangel, právník.

Obrázky z duchovní správy.

I. Jaký život taková smrt.

„Jaký život taková smrt.“ Krátká to připověď a pro celou věčnost rozhodná. Jdu jednoho rána po mši sv. z kostela, na cestě potká mne kostelník, že mám jíti k nemocnému ale — bez Pána Boha, zprávu dáváje. Vezmu sv. oleje a vejda do při-

bytku, vidím před sebou člo věka k smrti těžce pracujícího. Nevidí, neslyší, jen těžce oddychuje, časem zařve, chrapot smrtný dere se z hrdla, krůpěje potu jako hrách tekou po čele a tvářích, udělím mu svaté pomazání. Co asi a mnoholi byla platna ta sv. svátost duši, kteráž tu samu noc před odejitím ze světa v kořalce se topila a nyní těžce k odchodu ze světa pracovala? V opilství žil, v opilství umíral — ach, jaký život taková smrt! —

Je podziměk. Tam nedaleko ozývá se hudba, tancuje se a pije, vše plno veselosti a rozmaru. Tu najednou ozývá se truchlivá zvěst po tančírně, že známý a druhdy veselý soudruh těžce jest nemocen, že pracuje k smrti. Běží lékař ku pomoci, ale lidé již nepomohou a pomoci nemohou — v 8 hod. byl zdrav a v 10 hod. mrtev — umřel bez zpovědi, bez Boha. Co asi řekl ten nebeský lékař té ubohé duši, kteráž o Něho v tomto životě nestála, na Něho nevzpomněla? Jak asi tam vydávala počet z vladařství svého? —

Je ráno, dne 23. měsíce; před sedmou hodinou ozývá se umíráček. Komu pak to zvoní? Vzpomínám, kdo by byl, neboť jich bylo několik zaopatřeno. Ať byl kdo byl — dej mu Pán Bůh lehké odpočinutí a světlo věčné ať mu svítí! Však se dozvím, kdo to umřel. Jdu do kostela a slyším, že umřel — náhle, nezaopatřen. Vždyť byl nedávno zdrav a chodil po vsích po žebrotě; díím na to. Byl zdrav — ale včera nenadále v noci skončil. Můj Bože! Ani 14 dní tomu není, co jsem zaopatřoval jeho nemocnou ženu, horečkou sklíčenou, a an jsem já nemocné v prabídné komůrce svátostí sv. pokání přisluhoval, pravil muž venku v siní k okolostojícím: Tot si odechnu, až mi ta žena umře. A již je tam na věčnosti duše jeho, a tělo opilství otročivší má pokoj od ženy — v hrobě, v němž ženu svou viděti si žádalo. O jak podivné jsou soudy Boží, a jak pravdivé slovo: Jaký život taková smrt, bez Boha život, bez Boha smrt. —

Už ho pochovali — a o jedno pohoršení na osadě je méně. Koho pak pochovali? Inu muže, kterýž až do smrti s manželkou svou zůstávati sliboval, ale od manželky odešel, ji opustil a s jinou ženou, kteráž muže se odřekla, pod jedním krovem zůstával. Byl nemocen a cítil slabost na sobě, ale lidé ho šálili, zdraví slibující, a ubožák jim věřil a odkládal se zaopatřením, s pořádností s Bohem — a umřel bez zaopatření, bez zpovědi, bez Boha. Jaký život, taková smrt; bez Boha žil, bez Boha umíral. Či odstrčení vlastní manželky, byt i chybní, a přidržení se ženy cizí a pře-

bývání s ní pod jedním krovem, není život bez Boha, život pohoršlivý? —

Bděte, neb nevíte dne ani hodiny; čiňte pokání, dokud den jest!

II. Z denníku kaplana.

Člověk míní a Pán Bůh a časem i lidé mění — též v duchovní správě. Máme slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie. Včera již co v svatvečer slavnosti dnešní jsme zpovídali, jak to již napřed bylo ohlášeno. Sešlo se mnoho nábožných kajících duší k sv. zpovědi, nejvíce takových, kteříž častěji k stolu Páně jdou a správu Boží ne kvapně a zběžně vykonávají, alebrž zcela nahlednouti dávají knězi zpovědníku v srdce svého nejtajnější záhyby. Sedli jsme dva do zpovědnice, zpovídám, asi deset kajících jsem vyslyšel — a ejhle, tu přichází kostelník se zprávou, abych šel k nemocné — do vsi. Vystoupím ze zpovědnice — a tu opět dítko ke křtu sv. přinášejí. Co dříve? křtít, či jít k nemocné? či zpovídát? Šel jsem k nemocné, myslé si: však statečný spoludělník všem vyhoví a i křest svatý udělí. —

Dne 8. prosince šel jsem v 7 hod. zpovídat, zpovídám do 8. hod., pak ranní mši sv. mám a skoro půl hodiny kajícím rozdávám chléb nebeský — až tělo umdlévá. Jdu od oltáře do zákristie — a hle, mám jít k nemocné! Kolem zpovědníka zástup kajících, zákristie plná jak by nabil, a předce mám jít k nemocné a je pryč na spěch! Jdu k nemocné, zaopatřím ji, ale na spěch nebylo, těžce nemocna byla, ale na spěch předce nebylo, nu co škodí. Vráťím se do kostela a od desíti hod. zpovídám opět až do dvanácté hod. — jsem chvála Pánu Bohu hotov, an sluha Páně u oltáře zpívá: „Panem de coelo.“ Opoledne sotva jsem pojehl — již vůz rachotí před okny v jednu hodinu, abych jel na cvičení. Jedu v půl druhé, — od 2—3. hod. cvičení, pak požehnání v studené kapli, po němž na rachotícím a kamením drkotajícím povozu v ostrém větru domů. Jsem hotov, nepřijde-li k nemocnému. — Nepřišlo — Bohu díky! Ráno byl u nás pan učitel, žádal ve jmenu svém, i ve jmenu ostatních spoluučitelů, aby se neohlašovala nedělní škola, opakující totiž, poněvadž dnes je svátek a ne neděle — a opakující škola dnes odpadla! Co asi odpadlo nám kněžím?

R.

P a b ě r k y.

Kdyžby ten, koho milujeme, přijal někoho za své dítě, zajisté bychom i toto milovali. Bůh všechny lidi přijal za své dítky a přece mnohý nemiluje bližního svého. Odkud to? Odtud, že nemiluje Boha, jenž všechny lidi vyhlásil za dítky své.

K.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

VI.

Pomezný před svatbou předce chtěl viděti panství Vedralovo, totiž Holoplody, ale nevyjel si tam sám, nýbrž s Vedralovými známými a Vedral je již očekával. Bavili starého pána jako v Praze nedajíce mu přijíti k oddechu, pili s ním, hráli s ním, mluvili a žertovali a on zapomněl, proč trvá v Holoplodech. Neviděl skoro nic a co viděl, vyložili a představili mu jináč, než to viděl. Vrátil se úplně spokojen a přinesl manželce i dceři dobrou zprávu.

„Nemá-li pak Vedral dluhů?“ vyptával se Pomezný.

Má, Vedral mu to pověděl sám a netajil, že musí vyplácet bratrům a sestrám.

„Což kdyby Holoplody prodal?“

Zbylo by a měl by co zanesti do Luštěnic.

Ano, tak se stane. Holoplody se prodají. Roza hned obdrží Pavínce, zřídí se jí a bude její, mohou tam bydleti pohodlně. Vedral může spravovat oba statky, do Luštěnic z Pavince není daleko, a Pomezný bude jen dohlížet požívaje pokoje a odpočinku v stáří. Povedou život utěšený, často budou pospolu a jeden s druhým se vyrazí. Starý pán toho má zapotřebí a bude mu to prospěšné. Těší se již a manželka se těší s ním, že nyní dobře bude opatřen a dcera se těší též, ačkoliv vlastně neví proč. Je jí skoro jedno zůstatí svobodnou anebo vdáti se. Vezme si Vedrala, že tomu otec chce a vzala by si ho, kdyby se jí třeba méně líbil, než se jí líbí. V skutku si získal jejího srdce. Má ho ráda, on se za ni nestydí, je zdvořilý, vlídný, bude hodný manžel.

Nikdo od Pomezných Vedrala nepohlídl a nepoznal. Viděli na něm samé šlechetné vlastnosti a nebyli dost zkušení a chytrí, aby se o pravdě přesvědčili.

Odbyly se přípravy k svatbě, obě strany ji chtěly míti v Praze a mimo známé ženicha Vedrala nebylo na ní mnoho jiných hostů. Každý se obdivoval hezkému muži a nehezké paníce a když jeden dobrý přítel Vedrala tím pokoušel, odpověděl mu tento: „Můj milý, já nehleděl na krásu a ženská mi je jako ženská, jen když má peníze. Věř, že bych i strašidlu podal ruku, abych si pomohl, tak mi již voda tekla do krku.“

Smáli se mu a doprovodili ho do Luštěnic, kde trvaly radovánky po několik dní. Po té jeli s ním do Pavince a výborně se tam měli. Pomezný jich nechtěl pustit, jsa blažen v jejich společnosti, ano vzal si je

zase domů a teprv když mu vyprázdnili sklep a špižírnu, dovolil, aby se vzdálili. Musili však příslibiti a slíbili rádi, že budou častěji přijíždět a on brzy navštíví Prahu a vyhledá si je, což ovšem také velkou radost jim způsobilo.

Netrvalo dlouho a přátelé Vedralovi oznámili příchod svůj do Pavince. Pomezný nad tím plesal, chtěl je mítí také v Luštěnicích, ale div divoucí, protivil se tomu — Vedral.

Odepsal jim, že jich nemůže přijmouti a vymluvil se, že nemá času jsa zaměstnán hospodářstvím.

Prijdou tedy později, pravili, ale on odbýval je, až se s ním dali do hádky.

Rekl jim bez ohledu, že o ně nestojí a vypověděl jim své přátelství.

Durdili se, hrozili a vytýkali.

On nezměnil úmyslu a zprostil se jich docela.

Pověděli tedy panu Pomeznému, jaký člověk Vedral je a odkryli všecky jeho tajnosti. Vedl život marnotratný, prohejřil Holoplody a nezbude mu nic, až se prodají. Ano má víc dluhů než jmění a kdyby mu Pomezný nebyl dal dceru, byl by pravý chuděra. Dříve ho vychvalovali a tajili jeho chyby, aby mu k ní dopomohli. Nyní se jim za to špatně odměňuje. Proto mu již nebudou nadřezovat.

Vedral Pomeznému zase vyjevil, co on o nich věděl a tak mu je vyličil, že po nich přestal toužit.

Však pan zeť na dobré pověsti také utrpěl. Je větroplach a lehkomyšlník a zradil ho jako oni. Skoro je rád, že se od nich trhl. Chtěli s ním Pavinec utrácet a byli by ho pořád zaváděli. Hra jejich byla hanebná. Však dobře se jim stalo, nemají z ní nic, oklamal a opustil je.

I sklepník z hostince, kde se Pomezný s Vedralem sešel ponejprv, naříkal, že ho tento ošidil. Mluvil o něm hezky a nedostal za to odplaty. Nyní již nebude lhát a vyličil a vypsál ho panu Pomeznému úplně a věrně, když u nich brzy po svatbě byl hostem.

Nedalo se změniti, co se stalo. Vedral byl s Rozou spojen a Pavinec jim byl odevzdán. Patřil jim dohromady, tak stálo v svatební smlouvě, a co měl Vedral, mělo býti také společné. Však ukázalo se, že nemá nic a on své právo na Pavinec předce podržel.

Vedral byl zcela jiný než býval. Z jedné protivy upadl do druhé. Dříve rozhazoval peníze a zmařil své jmění, nyní chtěl všecko pohltnout a mermomocí si žádal býti velikým bohatcem. Mrzelo ho, že nemá Pavinec sám, ani polovičky nepřál ženě a

chtěl si ji přisvojit. Přemlouval ji, aby mu ji postoupila po dobrém a když se tomu otec protivil, chtěl ji hrubostí a urputností donutit. Snášela všecko trpělivě a nestýskala si a když jí Pánbůh dal dceru a syna, hleděla dědictví zachovati pro tyto.

Muž tedy hospodařil pro sebe a aby mu hodně přibývalo, skrbil a všelijakými způsoby k statkům si dopomáhal. Manželka pořád musila dary a příspěvky na starých vydírat, odvážel i sám a nemohl se dočkat, až také Luštěnice budou jeho. Za živa mu jich otec neodevzdal, ačkoliv na něj dost dorážel. On za živa ani dceru v Luštěnicích neučinil paní říkáje, že se nesvleče z kabátu, dokud do hrobu spat nepůjde.

Vedral byl smělý, i Luštěnice mu měly přinášeti užitek, vybíral si tam důchody, klidil obilí, plenil lesy, až mu to rodiče přísně zakázali. Ať tedy poklady shromažďují sami. Však ony na něj předce přejdou a aby jich bylo hodně mnoho, bránil jim a protivil se, když příliš vydávali.

Odepřeli mu i to a že chtěl, aby ho správce Luštěnický poslouchal, vyjádřili se, že mu nemá co poroučet.

Nezbývalo leč spokojiti se s Pavincem a z toho si Vedral všecken prospěch nechával pro sebe. Manželce a dětem nekupoval ani šatů, musily si pro ně choditi do Luštěnic, čeledínům a dělníkům utrhoval na mzdu, s poddanými se soudil, úředníky vyháněl, pro zámek a pro dvůr nic nejednal.

Všecko bralo zkázu, stavení hynula, náradí scházelo, všude panoval nedostatek. Pán myslil jen na sebe, ukládal peníze, půjčoval na veliké úroky, prodával lidem statky, když mu nemohli zaplatiti. Běda bylo tomu, kdo upadl do jeho rukou a v celé krajině ho jmenovali „lakomec a vydřiduch Pavinecký.“

Pomezný svého zetě již nechtěl ani viděti a jen dceru a děti k němu přijížděly. Pomezná tím více činila dobře, čím víc zeť každého utlačoval a dceru jeho, vnučku svou, jmenem Marii, si konečně vzala k sobě, aby ji vychovávala. Syna jí Vedral nedal a dceru přestal milovati, že ji děd a bába měli rádi. Čekal na jejich smrt a když otec spíš umřel než matka, chtěl se Luštěnic hned zmocniti.

Nedostal jich. Byly odkázány vdově a ta je podržela. Ovšem zase na to tlačil, aby i tam se stal pánem, ale Pomezná vyplnila vůli nebožtíka muže a nic mu nepostoupila. Správce hospodařil jako posud a dohlídku vedl pan Sklenka, bratr Pomezný, jenž na blízku měl dílnu na sklo. Vystavil

si ji, když Pomezný Luštěnice a Pavinec koupil a pomocí jeho a sestry založil si živnost rozsáhlou a vydatnou. Byl svým dobrodincům oddán a po smrti švakrově věrně se ujímal opuštěné vdovy.

I tu povolal Bůh k sobě. Slyšeli jsme, co se stalo, když jí odzvonili umíráčkem a byli jsme v Luštěnicích, než ji pochovali.

VII.

Slavný byl pohřeb paní Pomezné. Správec čině k němu přípravy nelitoval nákladu. Vždyť ho nenesl sám. Ať platí, kdo bude dědicem.

Vedral to a ono měl za zbytečné a napomínal a nutil, aby se šetřilo. Proč objednal tak skvostnou rakev? Škoda jí, shnije v hrobě. Toho bílého atlasu v ní, těch ocelových kruhů a koštěných ozdob na ní také nebylo třeba. K čemu se koupilo tolik svíček? Každý svíčky nemusí mít a mohou být menší. On nestojí o žádnou. Rozdávat je jako na dračku, je veliký nerozum a nesmí se na útraty jeho páchat. Správec v ničem neposlechl a proti vůli jeho pozval také víc kněží než bylo na osadě. On zamluvil i lepší hudbu, dal služebníkům přišítí smutek na klobouky a na rukávy, oznámil smrt své paní blízkým vrchnostem, staral se, aby poslední úcta důstojně se jí prokázala.

Páni i nepáni vážili si hodné nebožky a u velikém počtu se shromáždili k jejímu pohřbu. Přijelo kočárů, že jich tolik v Luštěnicích ještě nikdo neviděl, což zajisté bylo důkazem, že výbornost paní Pomezné uznávaly i vyšší rodiny. Nebyla od stavu, ale byla šlechetná, nábožná a dobrotivá. Ačkoliv se nehodila do jejich společenosti a ony s ní mnoho neobcovaly, přece je jim milá a poctily ji ještě po smrti.

Sprostého lidu dostavilo se takové množství, že pro ně v zámku nebylo ani místa. Pomezná byla pravou matkou svých poddaných a to jí získalo lásky, již nyní každý dává na jevo. Komu pomohla v nouzi a bídě, přispěla v neštěstí, ulehčila v nemoci, odměňuje se jí modlitbou, doprovází ji k hrobu a oplakává v ní svou nejlepší přítelkyni.

Vedral neplakal, ale byl také přítomen a se zamračenou tváří kráčel za rakví. Manželka jeho ukazuje bolest věru upřímnou a nejvíce truchlí dcera její Marie. Viděli jsme ji, když babička skonala, u vchodu do zámku, kde ji otec potkal. Druhá dívka starší a vážnější, již potkal na schodech, byla její učitelka Pavlína a nyní při pohřbu vede a těší ji a pečuje o matku. S nimi kráčí strýc Šklenka, je opravdu zarmoucen a těžce nese ztrátu milé sestry.

Ještě jeden pán se nachází v jejich průvodu a sice doktor Štika, právní zástupce nebožčin. Přijel včera z Prahy a přivezl s sebou vůli její poslední, do níž Vedral hned chtěl nahlídnouti. Odložilo se to až po pohřbu a Vedral se zlobil, že ještě den musí trvati v nejistotě. Chtěl, aby mu doktor alespoň v soukromé rozmluvě něco svěřil, ale tento předstíral, že nic neví a že kdyby věděl, nesmí mluvit. Nebylo možná vylákati z něho bližší podrobnosti a Vedral celou noc nespal maje na mysli budoucí dědictví. I mezi pohřbem ho zaměstnávalo a rád by byl zkrátil svaté obřady, aby bez prodlení dědictví mohl nastoupiti.

Koná se toho příliš mnoho a Vedral to má za zbytečné. Proč tak pomalu jdou a jedou? Mohli by si pospíšiti, aby se nezdálo, jakoby lezli. K čemu se slouží tolik mší svatých? Bylo by dost na jedné a tak nazvaná andělská nejvíce překáží, prodlužujíc pobožnost až přes poledne. A co je do toho přílišného modlení? Vše mu trvá náramně dlouho. Libera, Salve, Bůh ví co ještě zpívají a říkají kněží i kantorů a on se nemůže dočkat žádného konce. Divá se každou chvíli na hodinky, čas utíká, ale po slavnosti ještě není. Stýská se mu a kdyby duši jeho nevyplňovaly Luštěnice, snad by to ani nevydržel. Počítá, jaký dává užitek a mnoho-li bohatství v nich je na hotovosti, v duchu prohlíží si dvory, chodí po polích a lesích, vše obrací na peníze. Než zajde slunce, bude tady pánem a pomstí se těm, co ho odstrkovali a si ho nevážili. Strýc Šklenka již zde nebude mít co dělat. Správec obdrží výpověď. Aby již nikdo nemohl odnášet, skrývat a šidit, zůstane zde a celá rodina se za ním hned přistěhuje.

Nemůže se říci, žeby Šklenka a správce pozornost svou jen službám Božím byli věnovali. Nikoliv. Šklenka hádal, doufal, těšil se, že na něj nebožka sestra nezapomněla a mezi tím modlil se za ni a poroučel ji Bohu. Správec byl nepokojný, oko jeho často zalitlo k Vedralovi a jakousi nepřátelskou radost a škodolibost prozrazovalo. Tajné záměry a úmysly, jež kutil, nedaly mu obírat se s věčností. Zajímal ho časný prospěch a zisk a žádost, aby v Luštěnicích nepřišel o vládu a nedostal se pod moc Vedralovu, pohltila i v kostele všecky jeho myšlenky. Snad měl na svědomí viny a bojoval proti nim, aby mu mír nerušily. Snad mu na srdci víc než modlitba ležela zvědavost, jak se odpoledne osud jeho rozhodne.

Advokát Štika si byl jist, že ho nepotká nic nemilého a tvář jeho byla lho-

stejná jako obyčejně. Choval se, jakoby ho sem jen za svědka byli povolali a ačkoliv v ničem nechybil proti slušnosti, předce také nedokázal žádné horlivosti ve víře.

Opravdu pohnuté a nábožné byly ženské. Paní Vedralová plakala o matku, že div v slzách se nerozplynula. Nikdo jí nemiloval jako tato. Nyní je opuštěna. Děti jsou nedospělé a nemohou se jí zastati. Strýc má na starosti sebe a své a s Vedralem si odporuje.

Již mnoho zkusila a vytrpěla. Muž si jí neváží, s ní jedná nelaskavě, ji haní a tupí, k ní je nešetrný i před dětmi a služebníky, jí nedává na potřeby. Jen matka jí pomáhala, rozuměla a jen té si chtěla a mohla postesknout. Jinému ona nežaluje a si nenařiká, nýbrž snáší tiše nátlaky, zavírá bol v srdci a mlčí, volně tvrdému muži se podrobující. Závisí nyní zcela od něho a bude ji ještě víc soužit, nestane-li se, co žádá a co si přeje. Je jí smutno a úzko. S matkou ztratila všecku podporu a útěchu. Bůh ji vzal k sobě. Budou tělo její klásti do hrobu.

Již k tomu přišlo. Páni na Luštěnicích mají svou zvláštní kryptu a do té spouštějí nebožku Pomeznou. Dcera lítostí je skoro bez sebe, nemůže ani vydechnouti, bledla, chvěla se, až opravdu mdlobám podlehla. Klesla k zemi a musili ji křísiti. I muž přiskočil a pomocí svou ji přispíval.

Co to dělá, nač ten povyk, kde se v ní vzaly city, jichž u ní nikdo nehledal?

V skutku se tomu podivili všickni přítomní a Vedral se jí v duchu posmívá, nemoha pochopiti, co způsobilo neobyčejnou její rozčilenost. Že stará umřela, je pro ně štěstí. On dlouho čekal na její smrt. Věčně zde žítí nemohla.

Skoro by se zlobil, že manželka tak tuze o ni truchlí a ještě víc ho popuzuje, že i dcera velikou bolest dává na jevo.

Marie babičce víc byla zvyklá nežli matce a tak si počíná, jakoby bez ní živila. ani netěšil. Byla její miláček, má po ní mnohé památky, co ví a umí, od ní pochází. Že poznala Pána Boha a naučila se milovati Spasitele, jest její zásluha, a že v srdci lásku chová k bližním, též ona slovy a příklady svými způsobila.

Však to ji odvrátilo od otce. Vidouc, že pohrdá náboženstvím a vírou, přestala si ho vážiti a čím více v jednání svém vůlí Boží se řídila, tím více chladnost a vlažnost jeho v plnění svatých zákonů se jí stávala patrnou. Ctila a poslouchala ho, že to Bůh poručil ve svém přikázání. Babička jí k tomu také vedla, jí to za povinnost ukládala a matka jí slouží za vzor, jak má a musí býti otcí svému poddána.

Učitelka Pavlina Marii zajisté nekazila, nýbrž vychovávala ji za křestanku, vzdělávajíc její rozum a ušlechťujíc její srdce. Je také na pohřbu, jak jsme již podotkli, a stará se o Marii i o ubohou matku. Odjela s ní domů, když procitla ze mdlob a Marii odevzdala staré Alžbětě, věrné služce nebožčině, aby u ní vytrvala v kostele, až bude po pohřbu. (Pokračování.)

Dopisy.

Z Budějovic 1. března 1865.

(Porady duchovenské r. 1864.)

Porady kněžské v jednotlivých vikariátech čili *konference pastoralní* jsou u nás již od r. 1858 zavedeny a synodou diecéšní opět schváleny a poručeny. Divím se tomu velice, že tak málo o prospěchu těchto porad se u veřejnost podává, kdežto by zajisté mnohá věc toho zasluhovala a leckterá otázka při konferenci navržená snadnějšího rozřešení došla. — Domnívám se tedy, že čtenářům „Blahověsta“ milou službu prokáží stručným přehledem toho, co náš nejdůst. p. biskup o prospěchu pastoralních konferencí r. 1864 ve svém ordinariátním listu duchovenstvu známo činí. Páni vikárové zaslali k Ordinariatu 85 písemných prací, obsahujících odpovědi duchovenstva na tři od nejd. p. biskupa předložené otázky: a) Jakého náhledu jest konference vzhledem *obsazování far*; b) Jakého náhledu jest konference vzhledem na *správu církevního jmění*; c) O účtě nejsv. Svátosti *oltární* (na základě předpisu synody diecéšní. Nejdůst. p. biskup vyslovuje svou spokojenost s větší částí zaslaných prací, pak *odpovídá* sám na některé otázky a přání při konferencích projevená: 1) Zdaž při odpoledních službách Božích před udělením požeňování s nejsv. Svátostí se má modlitba „Deus qui nobis“ s veršikem říkati *latinsky*, ač před litaniami táž modlitba byla konána v jazyku mateřském. *Odpověď*: Ano; nebo tak nařizuje synoda diecéšní v části „o účtě vel. Svátosti“ a v připojené instrukci. — 2) Zdaž o slavnosti *Božího Těla* má při slavném průvodu býti monstrance s nejsv. Svátostí bílým rouchem zahalena? *Odpověď*: Nikoli. — 3.) Majili se *suffragia* (modlitby) při mši sv. konati před nebo po vystavení velebné Svátosti? *Odpověď*: Po posledním evangeliu se prosby a přimlavy tyto ohlásí, načež se vystaví vel. Svátost; mezitím lid zpívá píseň, po té kněz se „Otčenáše“ pomodlí, veršik a modlitbu „de Sanctissimo“ *latinsky* odříká a udělí požeňování. — 4.) Zdaž *nemanželské* matky mají býti uváděny? Otázku tu předložili někteří kněží proto, že na synodě naši diecéšní se

o této věci nerokovalo, a tudíž se domnívali, že se mohou dávné praxe přidržeti. Nejdůst. p. biskup vyvádí každého z pochybnosti, říká, že synoda *provinciální* je v diecési řádně prohlášena a tudíž plnou *platnost* mají všechna její ustanovení. Za tou příčinou p. biskup nařizuje, aby každý kněz svědomitě zachovával dekret sněmu provinciálního na str. 122: „Mulieres, quae ex illegitimo“ atd. Při tom p. biskup odporoučí duchovenstvu, aby toto ustanovení provinciální synody věřícímu lidu oznámili a vysvětlili asi v ten způsob, jak se toho mohou dočísti v „Blahověstu“ 1864. číse 21. str. 329. (v dopisu o Kolínské vikariátní konferenci). — 5.) K přání z mnohých stran projevenému, aby nový ritual čili *Agenda* vydána byla, vyslovuje p. biskup naději, že as ve dvou letech přání to bude vyplněno. 6.) K žádosti některých kněží, aby o hodů vánočním, velikonočním, Svatodušním a o pouti směli při mši sv. *vystaviti* vel. Svátost, p. biskup na základě obou synod dává *zápornou* odpověď. 7.) Jelikož po úmrtí kněží *knihovny* jich často za malý peníz se vyhazují, neb do nepovolných rukou se dostávají, vysloveno jest přání, aby kněží v závěti odkazovali knihovny své bohoslovcům, kteří téhož roku úřadu kněžského dojití mají. K tomuto přání p. biskup z toho srdce přitakuje. — Ku konci předkládá otázky konferenční pro tento rok a sice: a) Z jakých důvodů sluší schvalovati *kázání* dle pořádku katechismu? b) Kterak by pastýř duchovní mohl a měl se opřít škodlivému, víře a Církvi nepřiznivému vlivu *tisku* ve své osadě? c) Nepozornost a neznalost rubrik bývá příčinou některých zvláštností při sloužení mše sv.; které z nich jsou nejobecnější? =

Z Dolní Krče, dne 26. února 1865.

(Instalace v Michli, jednota sv.-Vítská, maškary, dětský bál.)

Nedávno radovali jsme se z příchodu nového p. faráře Fr. Ešky, a dnes opět z jeho slavné instalace. O desáté hodině před polednem zavítal v Michli veledůstojný p. vikář strídnictví Proseckého J. Konopa, a více jiných kněží k té slavnosti pozvaných. Po obřadech instalačních měl p. vikář krásnou a dojmavou řeč k nám osadníkům, hojně shromážděným. Pak sloužil zpívanou mši sv. náš p. farář při četné asistenci. Byla to krásná svatba duchovního pastýře s osadou, a zůstane u nás v blahé památce. — Tyto dni dostal jsem ročník jednoty sv.-Vítské, v kterémž je zaznamenáno mnoho velezasloužilých mužů péči majících o dostavění metropolitního chrámu Páně, mezi nimiž velebné duchovenstvo valně jest zastoupeno, což mnozí nevědí neb vědět ne-

chtějí, jak jsem se přesvědčil. Neboť když u nás jeden pán co jednatel Jednoty příspěvky sbíral, na jednom místě odbyt byl slovy: „At dají kněží, mají peněz dost! Pravda, naše vesnička je chudá, ale vyskytneli se nějaká třeba daremná zábava, tu mnohý nelítuje posledního halíře, jehož sobě těžce vydělá, bytby zítra pro svou rodinu neměl na výživu. Podobně se tyto dni starala mnohá matka, by dcera její dobře uctila maškaráky; zde ještě panuje ten obyčej, že poslední dni masopustní odrostlí hoši v maškary přestrojeni chatrče vytloukají a sebrané peníze pak probíří. Nezávidím nikomu zábavy a veselí, jsem také rád vesel; ale při tomhle bylo by opravy potřeby, neb se tím školní mládež náramně kazí; dlouho bývá pak slyšet mezi dětmi hrubé vtipy a šprýmy maškar. — Právě čtu v „Blah.“ o dětském bále; a hle, u nás také bude dětský bál v hospodě, o čemž ani p. farář ani p. učitel neví; neb zde vlastní školy nemáme. A. M., zahradník.

Od Vysoké dne 26. února 1865.

(Opět slovo o školním patronátu.)

„Šestnáct roků jsme pracovali o školu, než jsme ji dosáhli,“ pravil ondyno strýček Vacula k voličům okresního zastupitelstva, chtěje tím na srozuměnou dáti, kteraké zásluhy má o blaho obecní, a že tedy nepochybí, jestliže ho nastávající volbou do okresního výboru povolají: aby i tu podobně o blaho obcí pečoval jako doma. Při slově „škola“ všední rozum pomýšlí jen na školní stavení, nestaraje se o vnitřní uspořádanost a další podmínky školního zřadu, jako jsou: dostatečné opatření a přiměřené naší době vzdělání učitelstva, se strany pak přískolených příkladná pilnost v posílání dítek do školy, chvalitebná mravnost a náležité vzdělání žáků, aby snad po vyjití ze školy neodhodili ihned každou knihu a nehrozili se i toho nejmenšího vydání na školní knihovnu, na kterou by se v obecních hromadách dokonce nemělo zapomínati, tak jako se nezapomíná na mimoriádná vydání, žádnému nepovědomá. Kde není kniha v oblibě, tam panuje chvilčasný rozmar a karban. Na to náš strýček nepřišel, jemu dosti na tom, když jen jakés takés školní stavení mají, třeba školní plat exekuci se vymahal a učitel k odvrácení nouze a bídý troubou po krémách vezdejšího chleba se dovolával. Že při tom jeho láska ku škole trpí a často při té nejlepši vůli ani o vzdělání sebe ani svých žáků nedbá, jest na biledni. Jemu není pak škola pečlivou matičkou, ale skoupou macechou, od které on všechno jen vydíratí musí a pro skoupost tu sám skoupým se

stává. Sotva že se roznesla pověst o novém školním patronátu, už bylo také slyšeti, že tu a tam blahosklonně učitelé se oznamují, že těch bývalých patok (zadní pivo), které posud dostával, aneb dříví více nedostane. Ubohý učitel vzpomněl sobě na staré přísloví: Kde nemůžeš přeskočiti, podleze — a hleděl ho použiti. Začal tedy prosit a prosil, až obdržel polo-smutnou a poloveselou odpověď, že sáh dříví dostane. To se stalo. Ale co potom? Snad si budou děti zas polinka nosit do školy jako za starodávna, ač budou-li musit v zimě také do školy chodit. Ci má se oznámit, že se škola zimního času zavře? Takové oznámení mohloby někde v teple odpovídat až do jara, a pak nebude dříví zapotřebí. Jsou v tom veliké nesnáze. Než mějme doufání, že školní výborové takovými nesnázím vznikat nedají a proto s praktickým výkladem nového školního patronátu ještě posečkáme. Zatím slyšme, co si ti a jiní šeptají: „měl prý se dosavadní patron školy z povinných dávek ke škole vykoupiti; a proč prý si páni kostelní patronát podrželi? ten prý jim nese užitek, a školy, že jim žádného užitku nenesla, se zbavili.“ Takové a podobné řeči jest slyšeti a těžko proti jim důvody stavěti. Pročež o nich pro tu chvíli pomlčím, zvláště proto, že těm, jichžto by se týkaly, listy tyto ani do rukou nepříjdou, neb panuje u mnohých ještě ten zpozdlý náhled, že náboženské časopisy jsou jen pro kněze. J. N. D.

Ze Mšena, 4. března 1865.

(Neslušný konec masopustu.)

Konec masopustu slaví se leckdes po venkově nad obyčej hlučně, ale nevím, zdali též důstojnosti občanské, pravému pokroku, slušnosti a mravopěstnosti přiměřeně. Nam alespoň vidí se býti naprotiv vážnosti občanů, pravidlům vychovatelským a křesťanskému duchu i slušnosti, když se rodičové před dětmi svými, občané před svou mládeží v larvy odívají a pitvořejí. Což ale, když s takovými natvárkami, jak se v masopustě, obzvláště na konci jeho tu a tam děje, pouličně šašky tropíce všem lidem i mládeži na posměch se vydávají, když na rozloučenou s bachusem veřejný průvod maskarní s ohonem veškeré mládeže vykonávají a při tom z osobních nárážek, přezdívek a křehkostí více méně známých a běžných pobožnost litaní o Božích Svatých nápodobňují a odřikávají, tak sice, že se mezi diváky pravým jménem jejich ozývají? — My v tom nemůžeme viděti leč urážky osob, lehkovážení sebe, jiných a křesťanských pobožností a pohoršení mládeže. Ci jakou vážnost může tato

ku svým rodičům neb občanům takovým míti? K čemu dobrému pak se takovými bláznovskými výstupy a tlachaninami povzbuzuje? Jaké asi vznikají upomínky v účastnících takového zlořádu pak při pobožnosti litaní křesťanských? Dáváme tyto ohyzdné zbytky nešvárů a bláznovství pohanských všem vychovatelům, rodičům a správnám obecním na povážení, záležili jim něco na důstojnosti občanské, na pravém pokroku, na zdárné mládeži, na blahu obecním, na budoucnosti. Zdát se, jakoby utuchlé nešváry tyto tu a tam znovu chtěly oživnouti. Nepráli bychom takového ovoce samosprávě obecní. Nebylby to zajisté žádný pokrok k lepšímu. Vedouli se tu a tam nářky na rozpustilost mládeže nyní, pakby se v krátkce vedly ještě větší. Myslíme, že každý nepředpojatec důslednost tuto nahlidne a každý přítel pokroku k odstranění zlořádu onoho působilí bude, jak v každém pokročilejším městě již se stalo. ??

Z Říma o hromnicích 1865. (Opozděno.)

(Úcta Mariánská, nová socha.)

Jedna z předních vlastností, kterýmiž vyniká obyvatelstvo Římské, jest obzvláštní důvěra spojena s živou úctou k Rodičce Boží, kterouž nazývají „La gran Madre di Dio Maria Santissima“ (velká Matka Boží Maria nejsvětější.) Četnými chrámy, jež v tomto hlavním městě křesťanského světa jsou Ji ke cti vystaveny, se zvětňují ty mnohé zázraky, jež na její přimluvu se staly, ty modlitby, jichž vyslyšení Ona vyprosila, ty milosti, jež skrze její ruce Bůh lidem udělil. Ano jakoby ty mnohé chrámy ještě nepostačovaly oné veliké úctě, již Římané k Marii Panně chovají, postavili na každém náměstí, na každém rohu ulice, v každém koutě obrazy blahoslavené Panny, tak že každého cizince tato veliká Římanův zbožnost k Marii mile dojíhá a překvapuje. Šlechtic Alessandro *Rufini* r. 1853 vydal dílo pod názvem: „Indicazione delle immagini di Maria Santissima collocate sulle mura esterne di taluni edifici dell' alma città di Roma“ ve 2 dílech, kdež vypisuje 1421 takovýchto obrazů Mariánských, a 1318 obrazů jiných Svatých. Každé noci před těmito obrazy hoří 1067 lamp. Kdo však sečte ty lampy, jež *vnitř* v příbytích často dnem i nocí hoří ke cti Marie Panny? Zajisté jich jest skoro tolik, co se křesťanských rodin v Římě nalezá. Přijdeli zde člověk do krámu, v němž se nenachází obraz Marie Panny, tedy s jistotou ví, že mu třeba se na pozorů míti, ješto stojí v krámě židovském! Od prohlášení dogmatu o neposkvrněném Početi Marie Panny vzrostl počet obrazů těch, a mnohé staré a zapo-

menuté obrazy byly znovu ozdobeny. Na zevnější zdi našeho chrámu (all' Anima) se jindy nalezala socha Mariánská na témž místě, kde se uvnitř vel. Svátost přechovávala. Bylat však socha ta velmi sešla. Tu se nabídnul sochař Schöpf z Německa rodilý, že zhotoví novou sochu z mramoru, kteréžto nabídnutí vděčně bylo přijato. Když poctivý umělec byl dokončil svou práci, poctil ho Ludvík, král Bavorský návštěvou svou v dílně, a nová práce Schöpfova tak se králi zalíbila, že se uvolil nejen umělci samému odměniti, nýbrž i zaplatiti útraty za mramor a práci dělníkův, což by jinak „Anima“ byla musila zapraviti (aspoň 700—800 zl.). Dnešní slavnost Mariánská byla určena k tomu, aby se nová tato socha slavně odhalila.

K. J.

V Ostii 16. února 1865.

(Výlet z Říma do Ostie.)

V srpnu 1861 počal v Římě vycházeti časopis pod názvem: *Le Scienze e le arti sotto il Pontificato di Pio IX.*“, kterýž vždy na jednom archu, opatřeném dvěma rytinami, podává důkazy o té péči, jakouž Pius IX. má o pěstování věd i umění. V posledním čísle dočetl jsem se v tomto časopise některých zpráv o kopaninách v Ostii; což mne k tomu přimělo, abych se po dávném přání svém na toto místo odebral. Den byl jasný, jako za této deštivé zimy málokdy bývá, an jsem v průvodu několika přátel v otevřeném *vetturino* brnou s. Paolo vyjížděl. Za basilikou Ostienskou, kteráž v sobě chová hrob sv. Pavla, dali jsme se na pravo podle Tibery po levém břehu řeky této; jeli jsme skrz Campagnu; v levo patřili jsme na nepřehlédnou řadu pahrbků, z nichž nám některé přejeti bylo; z toho jsem poznal, že Campagna Romana není holá planina, ač ovšem zdaleka na př. když se kdo s kopule chrámu sv. Petrského na ni dívá, pahrbky tyto zcela se ztrácejí. Na několika místech viděli jsme ještě pozůstatky staré cesty „via Ostiensis“ s pevnou dlažbou z doby starých Římanů pocházející; nová silnice by leckde měla opravy zapotřebí. Na celé cestě také není ani jediného místa, jež by se vesnicí mohlo nazvati; jednotlivá toliko stavení hospodářská, „*Tenuta*“ nazvaná, jsme spatřili; blíž jednoho stavení takového stála kaple; nalezli jsme u ní rolníka, jenž na otázku: jak se místo to jmenuje, nám dal za odpověď: „Un nome cattivo, ma la gente buona, si chiama: Malafede (jméno je špatné, ale lidé dobří; nazývá se: *Nevěrnost*“). Při těch slovech mi na mysl připadlo jiné místo, jedno z nejliadnatějších měst Itálie, kteréž po praotcích zdědilo

jméno krásné, upomínající na *rozkvět* veškerých ctností, kteréž ale před krátkým časem dovršilo *nevěrnost* svou k pravomocnému panovníku svému (Florence). Málo lidí je v Campagně, tím více však dobytka; veliká stáda ovcí, krav i koní se tu pásala, a jen zřídka se při nich objevil pastýř na koni sedící. Na lukách bylo ještě pusto, nebo zima u nás nedávno tak byla veliká, že se na vodě ve příkopech i slabá tříšť ledu usadila. Nicméně role v Campagně již se zelenaly. Nedaleko Ostie jeli jsme lesem, as půl hodiny dlouhým, odkudž se zvěř všelikého druhu do Říma přináší. Opětované výstřely z ručnic nám zvěstovaly, že myslivci nelení, a skutečně jsme na zpáteční cestě uviděli výnos jich lovu, dvě divoké svině, z nichž každá asi dva centnýře vážila. Za libru tohoto chutného masa platí se v Římě 25 kr. r. č. Nejvíce v lese tom bylo dubů, mimo to i stromů korkových; některé stromy neměly žádných listů a přec se utěšeně zelenaly; zelením tímto přírodě je břečtan, jenž po větvích vzhůru se pne. Rozsáhlé močály, jež se lesem tím táhnou a obzvláště letního času celé vůkolí otravují, pocházejí z vody mořské, kteráž ze spod blízkého břehu mořského do země vniká. Nedaleko Ostie přestává les, ale tím více rozkládá se tu močálů, na jejichž pokraji jsme spatřili čtvero vysokých pyramid bělavé barvy; pyramidy ty netraví ale tak dlouho, jako pyramidy egyptské; nejsou tyto pyramidy blíž Ostie z kamene, nýbrž ze soli, jenž se z močálů pomocí strojů vyrábí zvláště v létě, když voda horkem slunečním v páru jsouc proměněna odchází a sůl zůstává. Před několika týdny byly tyto pyramidy mnohem větší, ubylo jich ale následkem neobyčejných dešťů letošní zimy: z té příčiny budou opatřeny nyní střechami; nad jednou z nich už jsme uzešli takovýto deštník z červených cihel. Za 2½ hod. dojeli jsme z Říma do Ostie. Jindy byla Ostia znamenitým městem obchodním, čítajíc asi 80.000 obyvatelů. Sem přiváželi na ohromných lodích Římané nesčíslné poklady z východu; srdce křesťana však okřeje na tomto místě z té příčiny že zde přistáli vítězové nad pohanským Římem, sv. apoštolové Petr a Pavel, a mučienici, jako sv. Ignácius a jiní, okovy sice spoutáni, ale přece mnohem mocnější než celé loďstvo bojovné, jež tak často k podmanění dalekých zemí odtud vypravili Římané. Nynější Ostia vyhlíží asi tak jako některý panský dvorec v Čechách. Je tu však doposud chrám a při něm farář, jenž se nazývá „*arciprete*“ (arcikněz), kterýžto titul v Itálii tak zhusta se nachází, že lid kaž-

dému knězi tak říká, kdežto v městech Italských každého cizího kněze nazývají „Canonico“ (kanovníkem). Za starších dob sídlil v Ostii biskup, jenž byl spolu také kardinalem, a toto suburbikární biskupství trvá podnes a jest po Římském první biskupství ve světě; biskupem Ostienským se stává vždy děkan kollegia kardinálského. — V krásném chrámě zdejším nejvíce se mi líbila kaple, kdež dříve odpočívalo tělo svaté Moniky, matky sv. Augustina; později bylo tělo její přeneseno do hlavního chrámu řeholníků Augustiánů v Římě. Takét zde ukazují příbytek, kdež sv. Monika bydlela; jeť ale velmi zanedbaný, ač by zajisté slušelo jej v kapli přeměnit. V kastellu, v slohu středověkém vystaveném zdržuje se nyní as 60 trestanců, z nichž žádný není na děle než na půl roku odsouzen; těmto trestancům nevede se tak zle, jak by si mnohý myslel, jenž častěji světskou vládu zdejší tupiti slyšel. Nejsouť dnem a nocí směsnání v úzkých jizbách, nýbrž vykopávají památnosti někdejšího města Ostie. Za tuto snadnou práci každý mimo stravu dostává denního platu as 20 kr. r. č. Jsou pak trestanci tito pod světskou dohlídkou, kdežto v Římě samém některé trestnice stojí pod správou osob řeholních. — Z nynější Ostie kráčeli jsme do bývalé as $\frac{1}{4}$ hod. vzdálené. Po obou stranách cesty stojí mnoho starobylých náhrobků. V kamenné dlažbě posud lze koleje vozové rozeznati; též zbytky brány „porta Romana.“ Pozůstalé zbytky z domův nejsou tak vysoké jako v Pompeji; jinak ale se i tu nachází množství vzácných starožitností, mnoho soch a půdy mosaikové bylo odtud do musea Vatikánského odvezeno. V Ostii samé stojí „piscina,“ vodárna s překrásnými malbami ve fresko; teplé lázně, do nichž hliněnými trubami z podzemských „Calefactorii“ (pecí) pára do hořejších komnat vystupovala; chrám Mithrasův soltářem obětím úplně zachovalým. Nade všecko vynikají ohromné tři zdě pozůstalé z chrámu Jovišova, jenž byl celý obložen bílým mramorem a jež plavci zdaleka již mohli rozeznati; na zemi leží posud několik kusů tohoto překrásného mramoru. Jsou zde také zvláštní nádoby, „vettine“ nazvané, v šesti řadách šestero ohromných džbánů hliněných, v pisku postavených; jsouce vespod špičaté nemohly by mimo písek stát; jsou nyní pískem naplněné; k jakému účelu dříve sloužily, nikdo neví, snad v nich býval olej, snad obilí, v vrchním pokrači každého džbánu jsou vyryta jakási čísla, kteráž snad naznačovala, mnoholi se do každé nádoby vejde. Kopání starožitností není zde tak obtížné jako v Herkulánum,

nemusí se tu odstraňovati láva, nýbrž jen lehký písek podobně jako v Pompeji; jeť zdejší písek neobyčejně červený, též některé kusy mramoru jsou červené, což považují mnozí za důkaz, že při zkáze města v 5. století také oheň spolu působil. Že pak Ostia po tomto neštěstí se nikdy více nepovznepala, stalo se úhlavně tím, že moře poustoupilo zpět, zanechavši náplavu zšíří jedné hodiny, kteráž Ostii od moře dělí, kdežto dříve město při samém břehu mořském leželo. Zaplavení přístavu událo se již za času starých Římanů; načež oni jedno rameno Tibery obrátili severně nad Ostii k moři, tak že od těch dob Tibera tu, kde do moře vtéká, tvoří čtverhranný ostrov, $1\frac{1}{2}$ hod. zdělí a 1 hod. zšíří. Zanechavše povoz v Ostii dali jsme se od starce přivozníka v kocábce dopravit na ostrov; nazývá se *Isola sacra* (ostrov svatý), neboť opravdu chová v sobě posvátnou památnost, jeť to studně, do níž vhozen byl biskup Portuenský sv. *Hippolytus*, a bývalo tu před časy poutníků jako nyní v Loreté bývá. Teď jen skrovný chrám zde stojí; nicméně jednou do roka, v den sv. Hippolyta se na ostrově koná velká slavnost. Z Říma totiž přijíždí kardinal-biskup Portuenský a koná s ostatky téhož světce slavný průvod po mostě, jenž se k tomu cíli pomocí dvou parolodí improvisuje. Světským patronem ostrova jest jakýsi kupec z *Civitavecchie*, jenž tu má svého šafáře. Co ochránce proti hovězímu dobytku po obou stranách cesty se pasoucím a při pohledu na náš dlouhý šat poněkud rozčilenému, doprovázel nás koňmo tento šafář. Hlavním a takřka jediným požitkem ostrova jest výborné seno, jež ve vysokých stohách nahromaděné po různu leželo; o kůlnách nikde ani stopy nebylo viděti. Z ostrova dostali jsme se po lodním mostě přes rameno Tibery do městečka *Fiumicino*, kdež jsme poobědvali. Škoda jen, že jsme se neřídili dle příkladu slovuťného cestovatele, jenž míval ten chvalitebný obyčej, že od každého hospodského požádal účet písemní a v něm všecky věci do podrobná udané, s tím doložením, že to musí všecko obšírně vypsati ve své příruční knize pro cestující, kterouž brzy tiskem vydati hodlá. Následkem toho každý hospodský prý mu podal účet náramně skrovný, obávaje se, aby ta nová kniha neodstrašila pocestných od jeho hospody. Zajisté bych i já stejného cíle byl došel, kdybych byl našeho hostinského tímto dopisem zastrašil; že jsem to neučinil, musili jsme své „maccaroni“ draze zaplatiti.

Nové síly nabyvše, vstoupili jsme na blízký kastell, kdež nás překvapila utěšená

vyhlídka. Doposud jsme moře ani neviděli, tu však najednou asi tisíc kroků od nás rozkládala se nepřehledná planina mořská před zraky našimi. Od Civitavecchie až do Neapolitánska bylo nám lze sledovati dráhu lodí mořských, pevnina pak na způsob polokruhu v rozsáhlém pohoří se táhne daleko za Římem volný obzor oku poskytuje. Nedaleko břehu spustila veliká parolod právě přibývši kotvice své, bylať to *korveta sv. Otce*, největší loď válečná v celém papežském námořnictvu; nachází se obyčejně ona korveta v přístavu Civitavecchie. Jednou za měsíc objíždí celé pobřeží státu církevního. Dnešní cesta korvety byla kromě obyčejná a zavedla příčinu k pověsti, že sv. Otec chce hledati na ostrově Maltě útočiště před svými nepřátely. Pomocí dobrého dalekohledu mohli jsme pozorovati vše, co se na lodi děje. Posádka kastelu, kdež jsme se nalezali, záleží z několika dělostřelců; nahoře stála dvě děla, z kterých však dávno již nebylo vystřeleno, snad ani jednou od tří let, kdyžto papež krajinu zdejší navštívil. Mimo děla bylo tu několik hmoždířů, jejichž výstřely slouží co signály námořníkům. Každodenně u večer vytáhne se svítilna, kteráž plavcům za znamení slouží. Celý stroj podobá se hodinám, a charakteristickou známkou každého majáku (světlárny) jest jistý počet pohybu, jež za jednu minutu svítilna učiní; tak že když ku př. plavec spatří svítilnu na západě pětkrát za minutu vystupovati a klesati, s jistotou soudí, že je blíž Fiumicinu, vystupujeli a klesali šestkrát za minutu, že se nachází blíž ostrova Elby, pakli čtyřkrát, u Civitavecchie atd. Takových věží námořních několik jsme pozorovali; každá byla asi na několik hodin vzdálena od druhé. Papežský letohrádek ve Fiumicinu je prázdný; obyvatelstvo městečka je skrovné; jen v květnu a červnu se zde zdržují někteří zámožní Římané, kteříž na blízku moře se chtí zotaviti. Všecken obchod jde přes Civitavecchii, kteréžto město má větší a bezpečnější přístav, a železnou drahou jest s Římem spojeno. Duchovní zprávu ve Fiumicinu obstarává farář, místo farář a pět kaplanů, vesměs z řádu františkánského. V neděli a ve svátek konají tito kněží také po vůkolních kaplich služby Boží, jako na př. v kapli sv. Hippolyta. Od slavnosti sv. Petra a Pavla až do Věch Svatých za příčinou zdejšího škodlivého vzduchu přebývají kněží tito jakož i arcikněž z Ostie v Římě, odkudž vždy v neděli a ve svátek přijíždějí sem k službám Božím. U večer jsme se tou samou cestu, kudy jsme přišli, zase do Říma navrátili. Prozatím se s Vámi loučím těmi utěšenými

slowy, jež jsem četl v chrámě Marie Panny ve Fiumicinu: Ave Maria, tu vere es portus salutis et maris stella (Zdravas Maria, tys právě přístav spásy a hvězda mořská)!

K. J.

Kronika.

Z Prahy. „Ordinariátní list arcidiecése Pražské“ obsahuje v č. 2—5 prohlášení okružního listu papežského i seznamu bludů zavržených v původním znění latinském a v překladu německém i českém. Totéž stalo se v ostatních biskupstvích. Jubileum povolené sv. Otcem bude se slaviti v diecési Budějovické od 1—30. dubna, v arcidiecési Pražské a v diecési Kralohradecké a Litoměřické od 9. dubna do 9. května t. r.

— Zejtra bude slaviti arcidiecése Pražská jmeniny vrchního pastýře, jenž toho dne sloužiti bude u Věch Svatých zádušní mši sv. za předchůdce svého, arcibiskupa Aloisia Josefa.

— V sobotu, 11. t. m. započne u sv. Josefa na Novém městě (u OO. kapucínů) devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně. Na každý den ráno o h. 7. bude mše sv. a odpoledne o h. 4. české kázání a požehnání. O slavnosti sv. Josefa (v neděli 19. t. m.) bude ráno o h. 7. zpívání, v 8 a 9 hodin tichá mše sv., v 10 h. německé kázání, o 11. pontifikální mše sv. a odpoledne o 4. h. české kázání, pak litanie a „Te Deum.“

— Dnes odpoledne o 1½ hodině bude na Vyšehradě posvěcena *křížová cesta*, kterouž chrámu Páně darovala paní Svobodová, vlastnice domu. Obrazy jsou práce malíře Čermáka. Náklad obnáší 800 zl.

— Památka sv. Cyrilla a Methoděje slaví se letos v Čechách 5. července.

— V schůzi *archeologického sboru* Musea král. Českého d. 27. ledna t. r. učiněn náryh, aby se zřídila výstava kancionálů z Čech, miniaturami opatřených. Zvolena byla komise, aby oskutečnění tohoto návrhu se radila. Dána též zpráva, že J. Jasnost Karel kníže ze Schwarzenbergu dá co patron obnoviti památnou kostnici v *Sedlicích* u Kutné Hory, dále o velmi zdárilém obnovení klášterního kostela OO. Františkánů v *Zásmukách*, kdež se jedná též o opravu pomníku Jaroslava ze Sternberka, jenž býval v kostele sv. Anežky v Praze až do zrušení tohoto kláštera r. 1783. Vděčně přijata též zpráva o obnovení kostela *Malinského*. Stran postavení pomníku *Arnoštovi z Pardubic* u Ouval na místě osamotnělém podotknuto, že by socha, která se tam postaviti má, nevyhověla účelu svému. Socha taková má krášliti místo a toto zase jí má býti ochranou. Obou podmínek ne-

dostává se plánu nynějšímu a proto vyslovil, jak čteme v „Národu“, prof. Zap. přání v ten rozum, aby památné místo, kde tato chlouba národu Českého uzřela pryňho světa, vyznačeno bylo nějakým pomníkem, který by se dal zároveň pod ochranu náboženství, aby totiž vystavena tam byla kaple, v níž by se pak památka na muže toho umístiti mohla. Pan předseda, prof. Wocel, podotkl, že Schwanthalerova socha, podle níž se pomník vyvěstí má, představuje Arnošta co bojovníka, čímž on nikdy nebyl, jak z dějin našich vůbec známo.

— Členům spojeným pod ochranou Marie Panny k tomu účelu, aby za každého z počtu 300 zemřelého slouženy byly mše sv., dáváme zprávu o úmrtí spoluúda, p. Med. a Chir. Dr. Mat. Popela, c. k. universit. profesora, rytíře c. rak. řádu Františka Josefa, atd. Zemřel, zaopatřen sv. svátostmi 1. března na mrtvici v 68. roce svého věku. Slavný pohřeb byl 3. t. m. Průvod vedl vdůst. probošt Vyšehradský, Ruffer.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v únoru 81 chudých křesťanů.

— V *Chrastavě* bude se stavěti nový kostel. Výlohy budou dle rozpočtu obnášeti 40.000 zl. Patron, hrabě Clam-Galas připočítal k tomu účelu 8000 a zástupcové přifařenyých obcí 12.000 zl.

— Od *Brandýsa* nad Orlicí. V Bruselu v Belgicku zemřel 18. ledna t. r. velmi nábožně a příkladně, odevzdán do vůle Boží, náš šlechtetný patron, pán na Brandýse nad Orlicí a na Žampachu Alfons Michael z Riquet, hrabě z Caramanu, kníže z Chimay a byl 21. ledna na svém statku Chimayském pochován, 6 mil od Bruselu. Dne 28. ledna byly za v Pánu zesnulého v Brandýsském a 30. v Písečenském chrámu Páně konány exequie způsobem slavným.

Z Vídně. Jěmin. kardinal Rauscher, arcibiskup Vídeňský, daroval na stavbu nového chrámu v Jirchářích opět 10.000 zl.

Z Německa. Biskup Špýrský, jemuž ministerstvo rozkázalo zamknouti seminář, poněvadž ho bez povolení vlády založil, odvolal se ku králi bavorskému. Však král potvrdil rozkaz ministerstva. Proti ministerstvu ozval se též papežský nuncius v Mnichově a protestovali všickni biskupové Bavorští. — V *Norimberku* udeřil blesk d. 6. ledna do věže chrámu sv. Vavřince. Věž lehla popelem, dva zvony se roztopily. Věž ta byla vzácná památka stavitelská z 13. století.

V Itálii, až hrůza svobodné, odsouzen byl Mondovský biskup Mat. Guilardi k vězení na 4½ měsíce proto, že se opovážil prohlásiti papežskou encykliku. — Poštní pastýřský list biskupa Kremonského byl po celé diecési úředně zabaven z příčiny

neznámé. — Čtyři arcibiskupové, 14 biskupů a 8 kapitolních vikářův vydali společný protest proti vládnímu zákazu, uveřejňovati v chrámech papežskou encykliku od 8. prosince min. roku. Řkou mezi jiným takto: Veřejně upírati božství Kristovo — se dovoluje a při tom domnívá se vláda míti právo, zakazovati Církvi katolické prohlašování výrokův její nejvyšší hlavy. Běda národu, kde jest svoboda jen pro svatokrádežné upírání a pro rouhavé spisy, zákaz však a potlačování pro učitele pravdy a spravedlnosti.

Z Francie. Spor mezi vládou a biskupy trvá posud. Jediný, jenž se poněkud ve smyslu vlády vyjádřil, jest arcibiskup Pařížský, Darboy. V pastýřském listu svém vyzývá sv. Otce, aby se postavil v čelo pokroku, což novinářstvo vykládalo hned o pokroku protikřesťanském. Větší radosti jim způsobil kanovník Orleanský, Viktor Pelletier, jenž se v novinách ozval proti pastýřskému listu arcibiskupa svého Dupanloup v ten smysl, že se vydání past. listu jeho stalo bez vědomí kapitoly. Kanovník Pelletier byl za to v novinách veleben. Však k velikému hoří všech liberálův osvědčila kapitola Orleanská v deníku „Union“, že kněz Pelletier chystaje se k sepsání a uveřejnění listu svého nikoho z nich o radu se netázal. By to byl učinil, byli by mu dali zřejmě a souhlasně na jevo nelibost svou. Noviny hlásaly, že se zdvihla opposice proti brošurce Dupanloupově a vyšlo na jevo, že to jediný muž.

Z Londýna. Dne 23. ledna byl pochován nezapomenutelný kardinal, arcibiskup *Mikoláš Wiseman*. Pohřeb byl velikolepý. Podobného průvodu nevidělo Anglicko od úmrtí kard. Pole-a r. 1558. Zádušní mše sv. byla o hod. 11. v kostele Moorfieldském přeplněném katolíky i protestanty. Mezi přítomnými byl též zástupce královny Marie Amélie, vyslancové téměř všech katolických mocností v Evropě atd. Kněží sešlo se asi 200 ze všech částí říše. Po mši svaté, kterouž sloužil biskup Morris, měl dr. Manning pohřební řeč, mluvil bez mála půl druhé hodiny. Mezi tím činili katol. kněží Londýnští přípravy k průvodu. V 50 černě ověšených vozech byli kněží a biskupové; za nimi jel šestispřežný vůz umrlčí, pak vozy s příbuznými a přátely zvěčnělého, kočáry vyslanců, biskupů a j. v nepřehledné řadě. Za dvě hodiny dorazily první vozy ku katol. hřbitovu v Kensal-green. Po celé té cestě bylo diváků bez počtu, u oken všech domů i na střechách, všude plno lidí. Sklady a krámy, kudy průvod se bral, byly z větší části zavřeny. Pořádek nebyl nikde rušen, všude se jevila

veliká soustrast. Ačkoli počasi bylo nepřiznivé, naplnilo předce lidstvo celý hřbitov. Již se setmívalo, když kladli do hrobu tělo, v němž a s nímž zašla jasná hvězda na obzoru Církve v Anglicku.

Z Říma píše se „Slovu“ ve Lvově vycházejícímu, že sv. Otec uzavřel povolati jednoho kněze z řecko-katol. Rusinův do Říma, aby tam co řecko-katol. biskup vedl vrchní správu řecko-katol. výchovaciho ústavu. Bude tedy na místo Řeka dosazen Rusin a služby Boží budou se pak konati v řeckém kostele v Římě v jazyku slovan-ském. Dr. Jos. Sembratovič, prof. biblických studií na universitě Lvovské, jest prý k této důstojnosti vyvolen.

Z Mexika docházející zprávy jsou smutné. Císař Maxmilian potvrdil prý zákony dřívější vlády o zrušení statků církevních. Sv. Otec poslal prý vlastnoruční list mladému císaři, uváděje mu na paměť, co v Římě ústně byl slíbil. Nepokoj a nejistota v zemi trvá posud, i dražota.

— *K povyjasnění jistých světových otázek.* (Dokončení.) 4. *Na cti utrhaní a neustále, ďábelské podezírání všech, kdož se svěsti nedali, přede vším Jesuitů, kardinálů a všech věrných kněží.* Neboť „kardinálové unikli všem našim léčkám. Sebe lépe ustrojené lichocení nevedlo k ničemu, ni jediný člen svatého kollegia nevěšel v tenata. Rovněž se ztroskotaly pokusy naše na Jesuitech. Po celý čas, co osnujeme spiknutí, nepodařilo se nám dostati *Ignaciána* v tenata svá i zasloužilo by proskoumati, odkud tato jednostejná tvrdošijnost pochodi a proč jsme při žádném z nich nemohli udeřiti na slabou stránku?“ Načež pokrytecky dokládají: „Nemáme sice Jesuitů v našem spolku, avšak můžeme říkati a jinými rozhlašovati, že ano; jen když dojdeme cíle.“ Vždyť pak účel posvěcuje prostředky a jediné *lež* a *na cti utrhaní* zdá se, že tu prospěje. Ovšem, že *lež* dříve neb později proti vlastnímu pánu vystoupí, avšak zdali který lhář neb utrhač tomu kdy víry přiložil nebo tím se odvrátiti dal? Z těch příčin *lež*, přetvářka a liché mudráctví proti Církvi za dnů našich hustěji vystupují, odkud to? Slyšmež, co dí revoluce:

„*Duchovenstvo* jest *pocitivé* a *plné důvěry*; reete lidu, že jest *potměšilá* a *falešná*. Lid rád se kloní k nepravdě, *podvádějte* ho. Vždyť chce podveden býti.“ — „Se starými kardinály a preláty, jejichžto charakter pevný jest, není nic. Pročež musíme ze zbrojnice své, kdežto prostředky k popularitě a nepopularitě shromážděné jsou, ty zbraně vytasiti, které ochromují činnost jejich neb ji směšnou činí. Začasté jest s to jediné slovo, jež jsme byli v pravý

čas v několika vybraných, slušných rodinách prohodili, aby si odtud cestu zjednalo do kaváren a z kaváren na ulici, člověka zabíti. Přijde-li k vám takovito prelát, máje nastoupiti veřejný úřad, nemeškejte pátrati po jeho povaze, minulosti, po jeho zvlátnostech a zejména po jeho chybách. Obklopte ho tenaty všeho druhu, mluďte o něm věci, které by poděsily děti a staré ženy; reete, že jest ukrutný a krvežíznivý; vypravujte o něm, že se dopustil násilí, vypravujte tak, aby to utkvělo v paměti lidu. Když pak cizé listy tyto zprávy od nás přijmou, které z vážnosti k pravdě (!) nepochybně ještě vyfintí, pak rozšiřujte nebo kažte rozšiřovati tyto listy, v nichžto jména a vymyšlené přečiny těch osob jsou udány, nějakým vážným hñupem (k po-všimnutí roznašečům náboženských skandálů). Jako ve Francii a v Anglicku, nebude ani v Italii nedostávati se per, která se pro *lež*, „dobré“ věci (!) prospěšnou příříznouti dovedou. Jak mile o tom psáti budou noviny, nebude více třeba jiných důvodů pro hloupý lid. Lid se posud nevyz-ul ze střeвиců liberalismu a věří liberalům.“ Naproti těmto lidem byl starý Voltair pravý hudlař! — *Freimaurové*, služby *knížat*, zejména „*princů* nemajících žádného území“, jakož i od Církve oddělené *sektý* patří také k prostředkům, kterých „*tajni*“ k pekelným účelům svým používají, jež však my nyní objasňovati nechceme, těšice se nadějí, že „*Jenž* přebývá v nebesích, směje se jim.“ V.

Literní oznamovatel.

— „*Výklad* svatých obřadů a modliteb na *křížové dny*.“ S povolením duchovní vrchnosti. Vydal Vojtěch Polanecký, kněz arcidiecése Pražské. V Praze 1865. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Stránek 77 s rytinou „*Pohřeb Páně*.“ Tisk frakturou. Obsah: Předmluva. Původ po-božnosti o křížových neb prosebných dnech. Mše svatá; průvod čili čtvero zastavení, litanie o Všech Svatých; písně o dnech křížových.

— Tiskem a nákladem dr. Ed. Grégra bude vycházeti: „*Životopis Julia Caesara*,“ sepsaný Napoleonem III., císařem francouzským.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci lednu a únoru 1865 přistoupili: V * *Čechách*: Rod Josefa Moravce v Karlíně, Barbora Dobrohruszkova v Klatovech, Karel Hoffmann v Soběslavi, rod Jakuba Tesaře v Blánici, Josef Hloušek v Bělečku, Barbora Kohoutova a Magd. Matesova v Klenči, Teresie Kopecká v Svojanově. — *Na Moravě*: Josef Strouhal v Hulíně, rod † Josefa Skácela v Smržicích, Jan Ambruš v Brumově, Antonín Švare v Zakřově, Rod Boženy Kubínové ve Velkých Hořticích, Josef Honiš v Koberžicích, Martin Petlach v

Šošnovce, Vincenc Ševčík v Sloupě, Ignác Šimčík v Hluku, škola v Drahanovicích vkladem Antonie Šmídové, Maria Anna Navrátilova v Litovli, Veronika Holubova v Mnišimě, Karolína Komárová na Hýlově, Maria Švejdova v Prostějově, a Anna Kočí ve Vídni.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Ludvík Fr. *Ninger*, kněz ř. kapuc. v Roudnici, 19. února (nar. v Ném. Brodě 18. září 1791, kněz od 25. března 1820).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Matěj *Choděra*, kaplan v Plaňanech, za faráře v Uhlířských Janovicích;
p. Josef *Syráček*, kaplan v Tachlovicích, za faráře do Vřetovic;
P. Amand Jak. *Happel*, z ř. Frntišk. ve Voticích, za kooper. do Bystřice;
P. Cyrill Jos. *Petera*, z ř. sv. Benedikta v Emausích, za prozat. administr. u Alžbětinek.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Vlček*, kněz na odpoč. v Kostelci u Náchoda dne 24. února (nar. ve Volešnici 19. prosince 1809, kněz od 25. listop. 1838);
p. Benignus *Kuhu*, jub. kněz, Králický farář na odpoč. v Uherské Skalici dne 25. února (nar. v Koclířově 28. června 1785, kněz od 3. srpna 1808);
p. Frant. *Polz*, exposita v Starém Městě Hoř. dne 26. února (nar. v Heřmanicích 3. prosince 1791, kněz od 24. srpna 1818).

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Šedivý*, farář v Dolní Olešnici, obdržel coll. canon.
P. Rupert *Smolík*, kněz ř. Benedikt., dr. theol., kooper. v Metličanech, jmenován sup. profes. pastoral. a fundam. theologie na ústavu bohosloveckém v Hradci Králové.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jakub *Jindra*, farář u Sv. Jiří, za faráře do Holic;
p. Václav *Tomek*, farář v Žehuni, za děkana do Chlumce;
p. Frant. *Chaloupka*, kaplan v Žamberku, za faráře do Bartošovic;
p. Jos. *Šrámek*, kaplan, za administratora v Králové Dvoře;
p. Frant. *Hörnich*, kaplan, za administ. v Zdonově (Merkelsdorf);
p. Vilém *Helvích*, admin. v Chroustovicích, za kaplana do Hlinského;
p. Frant. *Kopiště*, kaplan v Hlinském, za admin. do Uherska;
p. Ant. *Friese*, admin. v Chlumci, za admin. do Žehuně;
p. Bernard *Horáček*, kaplan v Lužci, za proz. kaplana do Chlumce;

p. Frant. *Podhajský*, kaplan v Holicích, za proz. koop. do Ostřetína;

p. Jan *Rozlilek*, kaplan ve Vysokém Mýtě, za admin. u Sv. Jiří;

p. Ant. *Čížinský*, admin. opět za kaplana v Holicích.

Uprázdňená místa:

Sv. Jiří, fara patron. náboženské matice od 14. února do 28. března.

Žehuň, fara patron. hraběte Kinského od 15. února do 29. března.

Morašice, nově zřízená lokalie patr. nábož. matice od 23. února do 6. dubna.

V diecési Budějovické.

J. M. nejduš. p. biskup ráčil dle stanov synody diecéšní jmenovati následující kněze svými *konsevatory*. Jsouť pro vikariat

Bechyňský: Gotthard Holubář, děk. v Milevsku;
Domažlický: Karel Hájek, kap. v Domažlicích;
Kašp. Hory: Frant. Nitsch, os. děk. ve Zhuří;
Blatenský: Frant. Bosch, far. v Rožmitále;
Dešenický: Jos. Hausmann, far. v Dešenicích;
Hlubocký: P. Otokar Haug, far. v Strážově;
Jistebnický: Ant. Fikar, far. v Nadějkově;
Horažďovický: Vác. Jindřich, far. v Hradešicích;
Hostouňský: Mat. Bräuer, far. v Štitarech;
Kamenický: Bedřich Kamaryt, far. v Lidmani;
Kaplický: Ant. Gregora, far. v Blanském;
Klatovský: Frant. Lemberger, far. v Kydlinech;
Krumlovský: Frant. Fucker, far. v Chvalšínách;
Lukavický: Jos. Pekárek, děk. v Přesticích;
Mirovický: Martin Benák, far. v Kostelci;
Vltavo-Týnský: Vác. Vober, far. Křténově;
Nepomucký: Román Voříšek, zám. kapl. v ěinkovech;
Nové Hradce: Jan Bakula, far. v Olešnici;
Jindř. Hradec: Jan Nováček, far. v Strymilově;
Planský: Jos. Čapek, far. v Hodňově;
Pacovský: Frant. Jungwirth, far. v Pošně;
Pelhřimovský: Vojtěch Holý, far. ve Vyskytně;
Písecký: Jos. Dařílek, far. v Záhoří;
Plánický: Jos. Elhenický, far. v Plánici;
Prachatický: Vinc. Wortner, děk. v Prachaticích;
Soběslavský: Mat. Pöschl, far. v Drachově;
Sušický: Mat. Leitl, far. v Velharticích;
Táborský: Eduard Květ, far. v Plané;
Týn Horšův: Ferd. Pokorný, far. v Bukovci;
Vimberský: Vác. Semler, far. v Kvildě;
Třeboňský: Štěp. Sýkora, os. děk. v Lišově;
Vodňanský: Bart. Reřicha, far. v Protivíně;
Volyňský: Frant. Gundermann, děk. ve Volyni;
Vyšší Brod: Arn. Schonauer, děk. v Rožmberku.

Listárna redakce.

Milodary. Halíř sv.-Petrský: P. K. Karlas, křížovník: kříží z kříže Piu IX. 3 zl. na stříbře. Ze Sedlčan „dárek sv. Otcí“ Lidmila Stiblíková, vdova 1 zl. 18 kr., Veronika Tumová, vdova 50 kr., a nejmenovaná 32 kr. r. m.

p. J. Št. K. Obdržel a odložil k času příhodnému. p. F. H. v P. Bude přijato.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Zvěstování bl. Panny Marie.

A) Řeč sv. Petra Chrysologa.

Duše naše mějtež nyní oči hodně učištěné, aby stačily vzezřít k velebné jasnosti vtělení Syna Božího; neboť sotva-li nám lze očima nejzdravějšíma a nejčistějšíma pohleděti na záři vycházejícího slunce: což teprv svatého očištění třeba zrakům duší našich, aby snesly stkvoucí paprskový proud svého Stvořitele vycházejícího!

„Měsíce pak šestého poslán jest anděl Gabriel od Boha do města galilejského, kterémuž jméno Nazaret, ku panně zasnoubené muži, kterémuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno panny: Maria.“ (Luk. I. 26—27.) Na určení pravdy svého vypravování jmenuje sv. evangelista místo, čas i osoby. Poslán jest anděl Gabriel ku panně zasnoubené: Bůh posílá okřídleného posla ku Panně; dáváť jí snubní dar a přijímá od ní věno. Posel přinášeje milost Panně, bere od ní věrnou zámělu; odevzdáváje jí dar ctnosti, hnedle odnáší přípověď panenského svolení. Rychle letí Boží starosvat ku Panně již zasnoubené, aby srdce snoubenky Boží nepřilnulo k snoubenci člověku; letí, ne snad aby Josefovi odňal Pannu, ale aby touž zpět vrátil Kristu Pánu, Jemuž ona hned při početí svém byla zaslíbena. Bere tedy Kristus zpět snoubenku Svou bez úchvatu, však i bez rozvodu, jelikož celistvé stvoření Svě v jednom těle s Sebou slučuje.

Slyšme jednání andělovo: „A všed k ní anděl řekl: Zdráva buď milosti plná, Pán s tebou: požehnaná ty mezi ženami.“ (Luk. I. 28.) V slovech „Zdráva buď“ tají se podání daru; slova tato neznamenaají pouhou pozdravovací průpověď, ale vlastní jejich význam jest ten: Vezmi milost! — Nechvej se Panno, neobávej se nikoliv za příčinou své křehké přirozenosti; zdráva buď milosti plná: ostatním uděluje Bůh částku milosti, v tebe pak vejde všechna plnost milosti Boží! — „Pán s tebou.“ Pán v tobě: nepřišelt jenom navštívit tebe, noprž vchází v tebe, aby se novým tajemstvím v tobě zrodil. Vhod doložil anděl: „Požehnaná ty mezi ženami;“ neb jakož druhdy Eva zlořečená mezi ženami nad plodným lůnem svým v pokutě zármutek měla: tak zase naproti ní měla Maria požehnaná veselí a slávu. Skrze milost Boží učiněna jest v pravdě Maria matkou živých, ježto by přirozeným věcí způsobem toliko matkou umírajících byla se mohla státi.

„Kterážto uslyševši, zarmoutila se nad řečí jeho a myslila, jakoby to bylo pozdravení“ (Luk. I. 29.) Maria vidí anděla, a leká se řeči jeho? — Přišelt anděl vzezření libezného, však mocný v slovu; na pohled krotký, ale v řeči strašný; hlas jeho jakoby člověčí, než ten připovídá Božské věci. Protož také Panna, byvši uzřením anděla jenom lehounce znepokojena, ulekla se jeho zvěstu; a kterouž přítomnost

posla Božího ledva pohnula, touž zadržela do kořen silou svou všemohoucnost toho, jenž byl k ní posla vypravil. Zkrátka! Panna, pozor majíc k andělu, v srdci jejím Pánu stánek chystajícimu, hnedle ucítila svrchovaného Soudce v životě svém! Ačkoliv lahodným a vroucným myslí hnutím Bůh Pannu Sobě v matku, Pán služebnici v Rodičku sobě ráčil proměnit: předce se v Marii Panně zarmoutily všechny vnitřnosti, mysl jí ustála, celá Její podstata se trásla, kdy Bůh, jež vesmír nemůže obsahnouti, všed do Jejího srdce, v něm se rozhostil! — „A myslila, jaké by to bylo pozdravení.“ Znamenejž Láska Vaše, žet, jakž svrchu praveno, Maria Panna svolila k andělovu pozdravení, pokud toto ne holou zdvořilůstkou ale podávání největší milosti Boží vyjadřovalo. Přemýšlela tedy Panna o témž pozdravení, anot rozsáhlého a moudrého člověka důstojno, věc prvé s pilností rozvažovati, ježto naopak tomu kvapná odpověď lehkomyšlného člověka prokazuje. Jak veliký jest Bůh, nehrubě ví, kdož se vznešenému duchu této panny nediví. Nebe žasne, andělé trnou, tvorstvo vše omdlává, kdy Děvice do srdéčka svého přijímá Boha a Jej tam hostí rozkošně, a na témž nájemníčku požehnaného života svého mzdy výborné dobývá. Získalaf pokoj zemi, slávu nebi, spásu zahynulým, život mrtvým, spříznění s nebešťany zemčanům, obcování s Bohem lidskému plemenu, a naplnila touž měrou i proroctví: „Aj dědictví Hospodinovo (jsou) synové, a mzda (jest) plod života.“ (Zalm. CXXVI. 3.) — o —

B) Rozjímání.

Radostný svátek Zvěstování blahoslavené Panny Marie jest takýka všech ostatních slavností základ, a nejhlavnější příčina naší synovské lásky a úcty k této Matce spásy, kteráž vyslyšeвши nebeské poselství anděla Gabriele, svolením svým božstvo obradovala, sbory andělů obveselila a veškerému člověčenstvu mocnou se stala prostřednicí.

Dnešní sv. evangelium (Luk. I. 26—38), vypravuje nám okolnosti, s jakými tato přepodivná a nejznamenitější událost se přihodila, a kterak nejsvětější tajemství *Vtělení Syna Božího* působeno. Co anděl dle slov sv. evangelia blahoslavené Panně zvěstoval, o tom již před dávnými věky svatý prorok Isaiáš prorokoval, řka: „Protož sám Pán dá vám znamení. Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel.“ (Viz dnešní epistolu z Isaiáše VII. 14.) Co vidí medle tento prorok svatý? Jaký div naplňuje jej úžasem? O jakém znamení mluví, jež Bůh dá lidu svému, a skrze něž všemohoucnost jeho objeviti se má v plné slávě? Tento div, toto znamení jestiž plodné panenství Marie, a božské Její mateřství.

Dnešního tedy dne slaví katolická Církev ono požehnané a přesvaté okamžení, v němž Syn Boží obestřel se tělem, lidskou přirozenost na sebe přijav, a v životě přečistě Panny působením Ducha svatého se počal. Dokud na světě Církve katolické bude, nezapomenutelným zůstane jí ono nejsvětější okamžení, v kterémžto nebeským hlasem milost ohlášena, andělem proneseno slovo k svaté Panně: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou: požehnaná ty mezi ženami. Aj počneš v životě, a porodíš Syna: tent Syn Nejvyššího slouti bude.“ (Luk. I. 28. 32.) Neboť toto blahodárné a přesvaté okamžení na blahoslavenou Rodičku Boží, i na nás na všechny přehojnou vylilo milost. Kterakby tedy mohla Církev na ně kdy zapomenouti?

Dnes nepochopitelným tajemstvím sstupuje Bůh na zemi dolů, a člověk do nebe vstupuje vzhůru. Toto nevýmluvné spojení božství s křehkou a mdlou přirozeností naší způsobeno a uskutečněno jest v přečistém lůně Marie Panny, v němž nebesa se zemí divným způsobem se sloučila. Ó blahoslavený dni dobrého a veselého zvěstování! Pokoříž se v prachu, člověče, před touto povýšeností svou: vyzdvihni se a buď slavný (Job. XL, 5): neboť protože

se stal Syn Boží člověkem, stal jsi se ty synem Božím. Uč se znáti nevýslovnou lásku nebeského Otce k nám bídným a hříšným synům lidským. Užasni se nad nesmírnou milostí Boží, kterouž obmezeným rozumem svým nikdy pochopiti, nikdy vystihnouti nebudeš moci. Sklánějtež se, vy andělové, velebíce slitování Páně! Kdoby radostně nepěl s Církví svatou:

Jemužto se klaní vezdý

Země, moře, vzduch i hvězdy:

Před Nímž trojí svět se těše;

Toho Panna v lůně nese.

Na toto převysoké tajemství Vtělení Syna Božího upomíná nás Církev katolická každodenně třikráte, ráno, v poledne a večir, zvonem nám znamení dávajíc, a jako nás vyzývajíc, bychom tuto nejznamenitější událost sobě zpřítomnili; že anděl Páně zvěstoval Panně Marii, a ona počala z Ducha svatého, — i řekla Maria: *Aj dívka Páně: staniž mi se podle slova tvého. — A Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.*

Je-li chvalitebno a spasitelno, každodenně vtělení Syna Božího vděčně sobě připomínati: slušnotť zajisté také, denně „Anděl Páně“ nábožně se modliti. Protož každý věrný katolík rád se modlí každodenně „Anděl Páně“: tichá jeho modlitba plyne ze rtů jeho, a libeznými zvuky zvonův provívána vstupuje k nebesům. Millionové jazyků — buď že slunce vychází, buď že zapadá — každodenně nábožně volají: *Zdrávas Maria!* S obzvláštní pak radostí a potěchou říká věrný katolík toto pozdravení nebeského posla o slavnostech Mariánských; neboť každá slavnost Mariánská jestť jemu zvláštním dnem duchovního veselí a radosti, upomínajíc jej na Onu pozeňnanou mezi všemi ženami, která se stala Matkou Boží, aby svým mocným orodováním a prostřednictvím lidskému rodu zjednala blaženost a spasení. —

Panno bohorodná, — všaké úcty hodná, — nejsladší náš statku! — tebou nám dal *Matku* — Pán Bůh laskavý — v tomto světa zmatku. —

K. Císař.

Prohlášení papežské encykliky a jubilea v Čechách.

Biskupové

církevní provincie České

vzkazují

kněžím a věřícím diecési svých pozdravení a pozeňnání

ve jměnu Páně!

Nedávno byl Vám ohlášen pastýřský Náš list o veliké tísni nejvyššího pastýře duší a náměstka Kristova na zemi. Slyšeli jste, že mu ku pomoci přispěti máte modlitbou i obětí.

Však v této veliké sklíčenosti své nezapomenul sv. Otec nikoliv na vznešený a svatý úřad, který věčný Pastýř národův odevzdal jemu, viditelnému náměstku svému na zemi, k blahu a spáse člověčenstva.

Bolestněji než jeho vlastní potřeby dotkla se ho obecná bída času, rozhled po světě, v němž povstává zmatek nad zmatek, tak že se zdá, jakoby vše k úpadku se chýlilo.

Jasným zrakem poznal sv. Otec původ a pramen tohoto neblahého stavu věci v *bludech*, které náš věk opanovaly.

Nebylo ovšem nikdy času bez bludův: ale tak mnohočetné a zkázonosné, tak uchvacující a rozšířené, tolik všecky poměry pronikající a všechna zřízení porušující jako za dnů našich, nebyly snad nikdy od té doby, co slunce křesťanství zapudilo tmů pohanství. Bludy tyto, jsouce na odpor učení Kristovu, zdravému rozumu i pravé mravopovědnosti, neméně jsou nebezpečné časnému blahu i samému trvání pokolení lidského; hrozit ztroskotáním Církvi, státu i společnosti občanské.

Ze všech úkladů, jakých kdy nastrojil duch temnosti Církvi Boží a blahu lidstva, jest nejnebezpečnější a nejzáhubnější rozšiřování bludu, jenž mysl omamuje, člověka znenáhla kazí, až ho zcela pokazí, bludu, jehož otec lži užívá k tomu, aby odstraniv pravdu vyvrátil základ blaha a spasení.

Strasti, jaké z toho povstávají království Božímu, měl Spasitel na zřeteli, když na bolestné cestě své řekl Petrovi: „Šimone, Šimone, aj satan žádal o vás, aby vás tříbil jako pšenici;“ však zároveň slíbil pomoc slovy: „ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratři svých.“ (Luk. XXII, 31. 32.)

Pamětliv jsa tohoto významného rozkazu a silen zaslíbením k rozkazu připomeným pozdvihl nástupce onoho Petra za těchto dnů hlasu svého, aby potvrdil bratři svých. Okružním listem rozposlaným všem

biskupům katolického světa odhaluje a zavrhuje bludy našeho věku vyzýváje k opravdovému a neustálému boji proti nim, z nichž, jak sobě naříká, jako ze zdrojů se vylily a posud vylévají převeliké škody na obec křesťanskou.

S odhodlaností, jaká přísluší knížeti Církve, staví se Otec křesťanstva, staříčků, bezbranný a oloupený velekněz — samojediný naproti poblouzením celého věku, jimžto i mnozí z mocných této země se koří a slouží, aneb aspoň s nimi vyjednávají za povinnost pokládají, a ukazuje tou měrou znova všemu světu, že když se všechno všude kolísá a v nejistotě tone, Řím jest nezvratná skála, jenž v zbouřených vlnách nepohnutě stojí, ji tedy že všickni se držeti mají, kdožkoli nechťi zahynouti v bouři.

Nejprve pozdvihuje sv. Otec hlasu proti pošetilému a neblahému jakož i nešlechternému počínání těch, jenž usilují zříditi stát bez Krista, bez náboženství, bez Boha a takovýto stát vyhlašují za nejlepší, jakého prý pokrok v životě občanském vyžaduje. Jakoby padlé ale též vykoupené pokolení lidské bez nevdě ku kdy zapomenouti smělo a beze škody zapomenouti mohlo svého Vykupitele; jakoby náboženství žádného vplyvu nemělo na ustavení, řád a trvání států; jakoby bez Boha v pravdě a s prospěchem mluvit se mohlo o vážnosti k vladařům a zákonům, o povinnostech a právech! Pozdvihuje hlasu svého proti nesmyslnému i záhubnému počínání těch, kdož na roven stavice blud s pravdou, a hlásajíce nepravě tak nazvanou volnost svědomí žádají, aby každému dáno bylo neobmezené právo k vyznávání a rozšiřování kteréhokoli bludu a toto právo aby od státu zabezpečeno bylo zákonem, kdežto předce duch lidský pro pravdu jest stvořen, ji se podrobiti, ji sloužiti má a Církev i stát k tomu jsou povolány, aby svorně spolu působíce zachovaly lidstvu drahý a svatý poklad pravdy. Pozdvihuje hlasu svého proti tomu, co z odtržení státu od Boha, jeho základu, vyplývá a následuje, totiž proti požadavku, aby stát žádného jiného a vyššího zákonu neznal, než vůli lidu neobmezenou žádným ani Božským ani lidským právem, a žádného jiného práva aby neuznával kromě práva dokonaných dějů, čímž by ovšem v řádu veřejných záležitostí libovůle náhodné aneb ustrojené většiny na trůn se stavěla a na místo práva a svobody surová moc by zasedla.

Jako vypovídání náboženství z veřejného života, rovněž tak staví se sv. Otec na odpor odstraňování křesťanství z domácnosti rodin. Vážnými, důraznými slovy

zavrhuje neblahý blud těch, jenž zbavujíce rodinu božského jejího původu ustavují ji toliko na právu státním, takto ji státu podrobujíce co otrokyni bez práva a bez vůle, usilující netoliko Církvi ale i rodičům vyrvati přirozené a od Boha jim udělené právo k vyučování a vychovávání dětí. Výstražně ukazuje na to, kterak nepřátelé dobrého řádu v společnosti a stoupenci převratu pokaždé všecku svou naději zakládali na zkáze mládeže a proto vždy nejprve o to se pokoušeli, aby nezkušenou a chytlavou mládež pokazili a k nešlechterným zámyslům svým naklonili.

A poněvadž jim jde o to, by křesťanství vyklizeno bylo z domácnosti rodin i z veřejného života, proto, di sv. Otec dále, s krutou nenávistí pronásledují duchovenstvo, ať již v klášterě aneb ve světě povolání svému žije. Proto bez ustání pracuje se k tomu, aby co protivník pravého a užitečného pokroku vylíčeno a za tou příčinou od vyučování a vychovávání mládeže odstraněno bylo to duchovenstvo, o němž nestranný dějepis vydává skvělé svědectví, že si o vědu a umění, o společnost občanskou i křesťanskou získalo vzácných zásluh.

Abyste pak zlovolný úmysl tento tím jistěji se podařil, má Církev svého svobodného a neodvislého postavení ve světě býti zbavena a státu zcela podrobena, tak aby v něm zašla. Zákony její měly by pak k nabytí platnosti potřeby schválení aneb aspoň přisvědčení se strany mocnosti světské a jen potud by zavazovaly v svědomí, pokud byly vládou světskou prohlášeny. Co Církev v držení má, mělo by se přiknouti a odevzdati státu; ano ona sama neměla by býti společností od státu oddělenou a nezávislou. Naproti bludným naukám těmto, které by působení, ano i trvání Církve na prsto zničily, hájí nástupce knížete apoštolského, jakož k tomu povolán jest, samostatnost, svobodu a práva Církve, kterouž založil vtělený Syn Boží, Král králův a Panovník panovníkův.

Však poněvadž mocný ruch času, jenž k tomu čelí, aby lidstvo dokonce odtrženo bylo od Boha, tohoto cíle dojíti usiluje rozšiřováním netoliko toho neb onoho bludu alebrž přemnohých bludů, připojil sv. Otec k okružnímu listu svému seznam jednotlivých bludných nauk, které z jediného velkého poblouzení dob našich vyřinuly a k dosažení onoho cíle více neb méně směřují.

Na prvním místě mezi bludy, jež sv. Otec zavrhuje, jest největší ono a nejhroznější všech poblouzení doby nynější, kteréž nečiníc žádného rozdílu mezi Bohem a veškerenstvím věcí vezdejších v drzosti své postoupilo až k upírání jednoho osobního

Boha mimo tento svět a nad ním, blud to, jež tresce žalmista slovy: „Nesmyslný říká v srdci svém: Neňi Boha.“ Po té zavrhuje podobné a v následcích stejné učení, totiž to, které sice připouští, že Bůh jest, ale upírá všecku činnost Boží ve světě i při lidech.

Pak se obrací proti přechvatům hrdého rozumu lidského, jenž o sobě mní, že dostačí k poznání všech pravd, a zjevení že nepotřebuje, aneb zjevení podrobuje svému soudu a co se mu na něm nelíbí neb přičí, to překrucuje a vypouští, aneb v bádání svém nechce se ohlížeti na zjevení, alebrž osobuje si právo blouditi a bludy své sám opraviti. A není-li tento požadavek rozumu, jenž se přeceňuje a Bohu poddati nechce, vydatný pramen přemnohých bludů, není-li příčinou, že člověk z jedné pochybnosti do druhé klesá, až posléze zoufaje na všeliké pravdě se vrhá v proud všech těch choutek a vášní, jenž podvracují všeliký rád na zemi?

Dále odsuzuje ty bludné domněnky, na nichž spočívá náboženská lhostejnost, která každé náboženství, ať jest pravé neb nic, má za rovně spasitelné a za tou příčinou se nebojí o spasení vyznavačů jakéhokoli náboženství; pročež se tato lhostejnost dobře nazývá hrotem všeliké nábožnosti.

Když byl sv. Otec ohledně jiných bludných výroků a převrácených snah se odvolal na dřívější jich zamítnutí, pronáší soud nad výroky, které se přičí neodvyslosti a právům Církve a zavrhuje pak zejména zřizování národních církví, které by, co již z toho názvu jde na rozum, od vrchní správy papeže, jakožto nejvyšší hlavy veškerého křesťanstva, byly na prostě oddělené a odtržené, a jejichžto záležitosti by jediné národními koncily měly řízeny býti.

Hned pak staví na pranyř to nesmyslné, všecku svobodu a všechno právo zničující tvrzení, kteréž za původ a pramen všech práv vyhláshuje stát, jenž sám má právo neomezené neuznává žádného zákona nad sebou a žádného práva mimo sebe, pročež vedle něho nic více ostáti nemůže, ješto on vše k sobě přitahuje a v sebe pojímá, tudíž by i Církev v služebnost sobě podrobil. Alespoň by musil na místo bývalé, Bohem určené svornosti mezi Církví a státem postaviti úplné odtržení Církve od státu a státu od Církve a odejmouti Církvi všechno samostatné působení na rodinu a na školu.

Jako pravdu a právo, hájí sv. Otec též mravopoeestnost a nemůže tedy připustiti, aby mravouka od Boha odtržena a učeno bylo, že ani lidské, ani mravní zákony nepotřebují Božského potvrzení, ač-

koliv moci zavazovací jediné od Boha míti mohou. Rovněž nemůže připustiti, že není jiných sil kromě spočívajících ve hmotě a že tedy všechna mravopoeestnost spočívá v majetku a požívání, povinnost že jest prázdné slovo a cokoli člověk činí, že má moc práva, autorita že není nic jiného než souhrn počtu a hmotné síly, že prospěch rozhoduje nad právem, že v snahy jednotlivých národů nesmí se mísiti žádná cizí mocnost, že dovoleno jest zákonitým knížatům poslušnost odepriti i odboj proti nim zdvihnouti a ve jménu lásky k vlasti všelikých hanebností bez ostýchání a bez trestu se dopoušteti.

Konečně se ujímá hlava Církve obzvláště svatosti manželství a to vším právem. Manželství jestiž kořen společnosti lidské. Jak postaráno o manželství, tak postaráno i o společnost lidskou. Světu, čili jak říkají duchu času nemálo záleží na znesvěcení manželství; odtud to usilování, aby důstojnosti svátostní bylo zbaveno a sníženo za pouhou smlouvu občanskou, kterážby podrobena byla jenom moci státní, jenžby pak po libosti mohla svazovati a rozvazovati. Ale tím více musí záležeti Církvi na zachování svatosti manželství, kteréž Kristus, obnovitel pokolení lidského povýšil za svátost. Však ačkoli sobě Církev velice váží manželství, uznává a hájí zároveň vyšší důstojnost panictví a bezženství duchovních.

Dobře věda, jak důležité to jest, aby vrchní pastýř Církve Boží zvláště za těchto dnů svobodně a bez překážky konati mohl vznešený a svatý svůj úřad, staví se sv. Otec ještě jednou na odpor protivníkům světského jeho panství. Jasně nahlížeje, kterak vůbec udělení svoboda, kterýkoliv blud náboženský zřejmě a veřejně vyznávati, vede k lhostejnosti u víře a k kázce mravů: odmítá rozhodně náhledy a požadavky křivého liberalismu našich dnů; a na konci odjímá nepřátelům papežství a Církve všelikou naději, že by se jim kdy podařilo nástupce knížete apoštolského, jehož Pán nenazval nadarmo Petrem, svěsti na jiné cesty a nakloniti k tomu, co za tohoto věku neprávě pokrokem, vzdělaností a svobodomyšlností nazývati sobě oblíbili.

Tent jest, Nejmilejší v Kristu, smysl a obsah apoštolského listu, daného 8. prosince roku minulého, který jsme i se seznamem bludů tohoto věku duchovenstvu Našemu již v známost uvedli, listu, jenž byl mnoho přetřásán a osočován na jedné straně z nerozumu, na druhé z úmyslu. Sv. Otec, ujímaje se nejdrazších pokladů člověčenstva odhaluje mu propast, ku které se žene a volá je nazpět na cestu spasení, jižto bylo opustilo. Hlásaje lidstvu učení věčné pravdy

a nehynoucí zásady práva, roztíná vazby, jimiž je vůdcové a náhonci převratu byli otočili. Co v snahách časových jest pravého, to odděluje ode lži a klamu, co spasného od záhuby, a ukazuje lidem jasnou cestu vedoucí ven z bludiště tohoto věku. Jako anděl Pána zástupův staví se v cestu protikřesťanskému proudu času mocným hlasem volaje: Až potud a nic dále! Co lékař od Boha poslaný přistupuje k době naší nemoci stížené i ukazuje jí jako v zrcadle všecka její poblouzení a podává léků uzdravujících. Slovo jeho potvrzuje slabých a viklajících se u víře, „aby již nebyli jako maličká pacholata, sem a tam se zmitající, a netočili se každým větrem učení skrze nešlechtnost lidskou, skrze chytrost k oklamání bludu.“ (K Efes. IV, 14.) Pozdvížený prapor napřed nesa nutí všech neodhodlaných, aby se rozhodnuli, a těch, kdož s bludem vyjednávati a se smlouvati za povinnost pokládali, aby svých záhubných pokusů se vzdali. Vira a nevěra bude již v táborech oddělených naproti sobě státi. Boj musí býti přijat a vybojován. Na které straně bude konečné vítězství, o tom nemůže býti pochybnosti, jelikož pravda zvítěsit musí, byť i boj krutý byl a dlouhý.

Trůn svatého Otce vznáší se nad hrobem knížete apoštolského, jakož i nad hrobem apoštola národův, jehož napomenutí papeži živě na mysl táne, totiž slova: „Zapřisahám tě před Bohem a Ježíšem Kristem, kterýž souditi bude živé i mrtvé v příští svém a v království svém: každé slovo, nabízej vhod i nevhod; tresci, pros, žehři ve vši trpělivosti a učení. Nebo bude čas, kdyžto lidé zdravého učení nesnesou, ale podle svých žádostí obíratí si budou učitelů, lektavých uší jsouce, a od pravdy zajisté sluch odvrátí, obrátí pak se ke básním. Ty pak bdi... vykonej dílo kazatele, vyplň službu svou.“ (II. Tím. IV, 1—5.) Pius IX. vyplňuje službu svou. Neučí nic nového, nýbrž co jeho předchůdcové učili a co On sám za rozličných příležitostí veřejně a slavně vyřknul: to všecko shrnuje v nejnovějším psaní svém v jedno, aby co jediný celek všem známo učiněno bylo a mocněji na mysl i srdce působilo.

Dotčený okružní list papežský My, biskupové Církve v Čechách, tímto v diecésích svých prohlašující vyzýváme Vás, abyste jej s díky a v lásce přijali, nedajíce se másti těmi, kdož proti tomuto poselství svatého Otce vzpíratí se osmělují. Jsou to z části tací, jenž papežského toho listu neznajíce pouze odříkávají, co jim jiní předříkávali, aby se zdáli též svobodomyšlnými býti; jsou to však z větší části tací, jenž zapleteni jsouce v bludy času a v jich snahy

nyní vidí a cítí, že slova svatého Otce na ně padají, smýšlení jejich odhalující a zámysly jejich kazíce. Papeže pokládali za přemoženého, a aj, On z nenadání staví se proti nim co živá a neochablá mocnost, jenž obmysly a naděje jejich maří. Co tu divu, že hluchice usilují potlačit hlas pravdy? Právě v tomto jejich počínání spočívá nový důkaz, že svatý Otec promluvil pravé slovo v pravý čas, slovo, jemuž i věřící protestanté se obdivovali, velebíce toto slovo co nejslavnější čin Pia rovněž velkého jako šlechtetného; což nebude proti mysli nikomu, kdo pováží, že to není toliko věc náboženství, alebrž i rozumu a mravopoctnosti, svobody a práva, kterouž On zastává.

Nedejte se jinověrci zahanbiti Vy, jenž z milosti Boží jste dítky Církve! Již víte, čeho se v zmaticích tohoto času máte držeti a ujímati, komu věřiti, za kým jíti, komu své záležitosti svěřiti. Odvrátte se rozhodně od bludův, jež vrchní pastýř Církve odsoudil a zavrhl, jakož i od těch, kdož se oněch bludů drží a mezi vámi je snad zastávati chtějí. Za tohoto času, jemuž se přesvědčenosti hrubě nedostává a v němž tedy živoucí přesvědčenost mnoho může, ujímejte se věře a stále pravdy, jeden každý v postavení svém a pokud sahá obor působení jeho.

Zvláště napomínáme Vás, kněží, synové a milí spoludělníci na vinici Páně! abyste svěřenců svých důkladně poučovali o duchu času, jakož i o papežském listu okružním, varující jich před bludy těchto našich dnů; což aby s prospěchem se dalo, hlásejte jim tím horlivěji slova života, pravdy a spásy, byste jich netoliko všeho nebezpečnoství uvarovali, ale též k tomu připravili a nadchnuli, aby se s vědomím, rozhodně a vší silou ujímali těch věcí, které jsou Boží a spasení jejich se týkají.

Svatý Otec odkryl a zavrhl úhlavní bludy našeho věku. Však na tom nebylo jemu dosti. Dobře věda, jak velká jest moc bludu, jak těžko bývá, jemu se ubrániti aneb z něho se opět vyprostiti, proti němu se postaviti a též v srdcích jiných lidí ho potlačovati, vyzývá věřících katolického světa k jednomyslným modlitbám. Neboť jenom Otec světů může vyhladiti a na vždy od nás zahnat bludy, které časy naše tíží, a jenom modlitbou lze dojiti světla s hůry. „Modlitbou,“ praví sv. Vavřinec Justiniani, „stavíme sobě tvrz pevnou, v kteréž bychom proti všeliké moci nepřátel byli bezpečni.“ A na jiném místě dí: „Jaká síla spočívá v modlitbě! Ona ukrojuje Boha, dosahuje, zač prosíme, vítězí nad nepřátely, proměňuje lidi.“ A jestliže dle slov sv. Jana Zlatoustého „nic není

mocnějšího nad člověka, jenž se modlí, poněvadž modlíci se účastným se stává moci Boží,“ ó čím mocnější jest společná modlitba mnohých! Jelikož však modlitba jest tím milejší Bohu a tím mocnější, čím čistší jest srdce toho, jenž se modlí, otevřel sv. Otec nebeské poklady Církve všem věřícím, aby skrze svátost pokání obmytí ode všech skvrn hříchu tím důvěrněji své prosby vylévali před Bohem a Jeho milosrdenství a milosti docházeli. Z apoštolské moci své udělil na způsob Milostivého léta plnomocné odpustky ve lhůtě jednoho měsíce r. 1865, kterýžto měsíc biskupové určití mají. Výminky k dosažení těchto plnomocných odpustků jsou níže udány.

Uchopme se tedy milosti, která se nám podává a po slovu a vyzvání našeho sv. Otce bojujeme proti bludům tohoto věku též zbrani modlitby, abychom „v den zlý“ stáli oblečení jsouce v celé odění Boží. Uvedme si k srdci napomenutí apoštola národů, které se též a obzvláště těchto dnů našich týká: „Stůjtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti a obuté majíce nohy přípravou evangelium pokoje: především berouce štít víry ... a vezměte lebkou spasení a meč ducha, jenž jest slovo Boží; všelikou modlitbou a prosbou modlice se každého času v duchu a v tom bedliví jsouce se vši ustavičností.“ (K Efes. VI, 12—18.)

Na modlitbách utíkejme se, jak sv. Otec chce a žádá, k Božskému srdci našeho nejsvětějšího Vykupitele, aby svazkem své lásky k sobě připoutati ráčil vše, co není s Ním, ale proti Němu jest. Utíkejme se pod ochranu Neposkvrněné Panny Marie, kteráž potřela hlavu hada, aby i nám vyprosila vítězství nad bludy tohoto věku a kroky naše řídila na cestě pravdy, spravedlnosti a pokoje. Společně prosby věřících a očištěných srdcí proniknou k trůnu Božímu a modlitby, k nimž se hotoví a spojuje celý obor katolického světa, zjednají nám vítězství pravdy nade lži.

Milost Boží budiž se všemi Vámi! Amen.
Dáno v neděli Quinquagesima I. P. 1865.
Bedřich, kardinal a arcibiskup Pražský.
Karel Boromejský, biskup Kralohradecký.
Augustin Bartoloměj, biskup Litoměřický.
Jan Valerian, biskup Budějovický.

Plnomocné odpustky na způsob Milostivého léta.

I. Sv. Otec, Pius IX. povolil na čas jednoho měsíce roku 1865 plnomocné odpustky, jako se propůjčují o Milostivém letě. Lhůta k získání těchto plnomocných odpustků ustanovena jest rozhodnutím vřch-

niho pastýře v arcidiecési Pražské*) na dobu od 9. dubna až do večera dne 9. května t. r.**)

II. Aby se věřící odpustků těchto účastnými stali, mají v tomto čase:

1. dvakrát navštívit některý z chrámů níže udaných a tam nábožně se pomodlit;

a) chrámy tyto jsou:

pro obyvatelstvo královského hlavního města Prahy bez Vyšehradu, Smíchova a Karlína

místo metropolitního chrámu c.

k. dvorní kaple na hradě,

kostel u sv. Mikuláše na Malé straně,

kostel u Matky Boží před Týnem,

kostel u sv. Jindřicha a

kostel u sv. Štěpána na Novém městě;

pro obyvatelstvo Vyšehradu, Smíchova, Karlína a všech ostatních míst v diecésích:

jejich vlastní farní chrám;***)

kteréžto chrámy po celý tento čas mají otevřené býti každého dne od 6 hodin z rána do 7 hodin na večer;

b) při každé té návštěvě kostela nábožně se pomodlit na úmysl svatého Otce nejméně pětkrát Otče náš, pětkrát Ždrávas a jednou Věřím v Boha. Také se schvalují k tomu konci litanie o Všechny Svátých, modlitby za papeže a císaře, za obecné potřeby křesťanstva a jiné podobné;

2. v jednom témdni tohoto milostivého času ve středu, pátek a sobotu se postiti, a poněvadž svatý Otec povolil, aby půst v době čtyřicetidenního postu zákonem církevním přikázaný zároveň platil za půst jubilejní, má každý, kdoby tento půst vykonati chtěl v témdni pašijovém, to jest hned v prvním témdni milostivého času, též ve středu nejen ujmu v jídle sobě učiniti, ale i od masitých pokrmů se zdržeti, což by jinak tohoto dne bylo dovoleno, ostatně pak přikázaný půst zachovati.

3. Dále mají věřící k získání odpustků v tomto milostivém čase udělit chudým almužnu podle možnosti a z křesťanské lásky.

4. Mají se v tomto čase z hříchů svých vyzpovídati a nejsvětější Svátost oltární

*) Též v diecési Kralohradecké a Litoměřické.

**) V diecési Budějovické od 1—30. dubna.

***) Pro obyvatelstvo Hradce Králové určen jest chrám u Panny Marie.

hodně přijmou. Svatou zpovědí může spolu vyhověno býti církevnímu přikázání o výroční zpovědi a ješto milostivý čas se slaví v době velikonoční, může po výslovném povolení sv. Otce svatým přijímáním spolu zadostučiněno býti církevnímu přikázání o velikonočním přijímání.

III. Zpovědníkům dáno jest na tento čas rozsáhlejší plnomocenství, kteréž jim zvlášť v známost uvedeno bylo.

IV. Osobám řeholním obou pohlaví, též v klášteře stále bydlícím, věznům, nemocným a všem, jimž z jinakých příčin nemožno předepsané skutky vůbec aneb jen některé z nich vykonati, může zpovědník skutky tyto proměnit v jiné nábožné skutky, aneb poodložiti na jiný blízký čas a jim jenom to uložit, co by vykonati mohli.

V. Dítěm, které posud nemohou připuštěny býti k prvnímu sv. přijímání, může se prominouti přijetí nejsvětější Svátosti, předepsané k získání odpustků.

VI. Cestující mohou odpustků dosíci po návratu svém, vykonají-li, co předepsáno.

VII. V sobotu, dne 8. dubna, bude ve všech farních chrámech po celé diecési slavná odpolední neb večerní pobožnost; a pak od 7 do 8 hodin bude se vyzváněti všemi zvony, aby se věřícím ohlásil počátek milostivého času.

VIII. Rovněž tak ohlásí se dne 9. května po předcházející večerní pobožnosti a slavnostním „Te Deum“ vyzváněním všemi zvony od 7. do 8. hodiny večerní konec milostivého času.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

VIII.

Minulo poledne a tu teprv služby Boží se ukončily. Pan Vedral necítí hladu, nýbrž žádá, aby doktor Štika hned otevřel testament.

„Snad dovolíte, abychom se dříve najedli,“ odpověděl mu tento a všickni zasedli k připravenému obědu.

Ženským se jísti nechce, jsou v jiném pokoji a sotva se dotkly jídel, co jim z kuchyně posílají.

Mužských je mnoho, Vedral, Sklenka, doktor Štika, vyslanci od úřadu, svědkové a jiní páni shromáždili se, aby vyslechli poslední vůli nebožčinu.

Vedral sedí jako na žížavém uhlí a rád by ozelel tu velikou hojnost pokrmů. Nemůže se ani dívat, jak vzácným hostům chutnají a myslí si, že při takové příležitosti nesluší se hodovat. Je nespokojen

se správcem, jenž to objednal a ještě než poobědvali vyšel si k němu, domluvil mu a nařídil, aby jídla, co ještě mají následovat, již na stůl nedávali.

Správec pravil, že to nemůže býti a dokázal milostpánu, že čest a důstojnost domu poroučí, aby v ničem nešetřili.

„Když již nelze zadržet, co je přistrojeno,“ řekl milostpán, „musí se alespoň hodně pospíchat.“

Správec neměl nic proti tomu, hosté však si nedali činiti násilí, pohodlně misu za mísou si podávajíce. Vyráželi se při tom a povídali si, jakoby od nich nic jiného se zde neočekávalo a Vedral pro zlost již nejedl, nepil ani nemluvil.

Nikdo si toho nevšímal, advokát Štika vedl slovo a druzí poslouchali ve všem se řídíce dle něho. Což jim testament pranic neleží na srdci? Berou ode všech jídel, hltají pečeně a saláty, nalívají si pivo a víno a naposled ještě s tou černou kávou se meškají, sedíce a stojíce a kouříce věru bez přestání.

Jsou drzí, nestydatí. Vedral jim ty sklenice a šálky již chce vyrazit z rukou. Protivuje se mu jejich lhostejnost a necitelnost. Nemůže to pokolení úřednické vystát. Ukáže jim dvěře, až mu Luštěnice a co k nim patří odevzdají.

Nastojte, doktor si dal přinesti vodu a vodu chtějí všickni, aby k nastávající práci se drobet občerstvili. Napili se, přejí si dobrého zažití, dělají poklony, vše se chystá k odchodu do vykázaného pokoje.

Doktor vzal na sebe vážnější obličej a praví k Vedralovi: „Prosím, dojděte pro milostpaní, je dcera vznešené nebožky a má první právo, seznati závět její.“

Vedral odpověděl: „Jsem tu já, obou nás snad nebude zapotřebí?“

„Musí se zachovati pořádek a slušnost,“ míní Štika a bez paní Vedralové nic nezačal.

Vedral se tedy pro ni odebral a mezi tím se povolání k tomu páni sešli v tak nazvaném salonu a v polokruhu okolo doktora se postavili.

Paní Vedralová nepřišla, že jí manžel sám řekl, aby se zdráhala. Bude tam on, zastane ji, má stejnou moc, lépe tomu rozumí. Bez toho bude dědit on jako ona a co za porizení a poručenství matka dále učinila, vyřídí jí, hned jak se záležitost dnešní ukončí.

I oznámil čekající společnosti, že manželka nemůže přijíti mezi ně nejsou s to podrobiti se obtíži a nesnázi, co by jí tak smutný výkon způsobil. Je slabá, stůně, ještě neokrála od rána, snadno by ji to přemohlo po druhé.

Doktor vřidně přijal poselství Vedralovo, otevřel toboleku a vyndal zapečetěné písmo.

„To je kšaft nebožčin,“ pravil a odevzdal je panu Vedralovi, aby se přesvědčil, že pečetí nebylo hnuto.

Viděl to a nepochyboval o tom a drže psaní v ruce a dívaje se na ně se všech stran rád by byl vyskoumal, co obsahuje. Neprozradilo ničehož, bylo jako každé jiné psaní, pokojné, nevinné, ale zavíralo v sobě tajnosti, jenž brzy nad osudem mnohých lidí rozhodnou. Vedralovi se nezdálo býti ani těžší než obyčejné úřední listiny a předce mělo váhu, že za celé Luštěnice stálo. Věru ho naplnilo jakousi vroucí vážností a všickni, co je viděli a do rukou vzali, důležitost jeho uznávali.

Po Vedralovi prohlídl si je také Sklenka, pak chodilo od svědka k svědku a konečně se vrátilo zase k panu doktorovi.

I přelomil pečeť, otevřel psaní, vyndal archy a — odkašlal si.

V pokoji panovalo velebné ticho, ve všech tvářích se jevila veliká napnutost a zvědavost a doktor četl zřetelně a důstojně, že statek Luštěnice dědí — Marie Vedralova, dcera Ludvíka Vedrala a matky Rozy Vedralové, rozené Pomezské, milá vnučka nebožky, již dnes byli pochovali.

Všecko hotové jmění, stříbro, porcelán, obrazy, knihy, prádlo, nářadí a nábytek přejde na pana — Sklenku, bratra nebožčina.

Vedral vyšel s prázdnou a ani správa dědictví dcery jeho se mu nesvěřila.

Manželce a synovi připadly podíly na penězích.

Doktor Štika samostatně Luštěnice bude řídit až do zletilosti Marie, nikomu jinému než vrchnímu úřadu poručnickému nejsa odpovědný. Vedral mu v ničem nesmí předpisovat ani překážet a podrží jen právo otcovské, míti dceru u sebe a vychovávat ji dle své vlastní vůle. Na vychovanou se mu bude přispívat, úřad vykáže mnoho-li, a co z čistého výnosu Luštěnice zbyde, uloží se na úroky pro mladou dědičku.

Všecko bylo pravda, dobře sestaveno a potvrzeno, co advokát četl a jeden každý uznával, že se tomu nedá odporovat.

Vedral bledl, když to slyšel, pak se zase červenal, hned mu bylo zima, hned horko, mračil, třásl se, zatínal zuby, svíral pěstě.

„Ne, tak to nenechám,“ rozkřikl se, když byl doktor hotov a tento mu odpověděl: „Nemohu vám bránit, chcete-li se zpírat. žalujte — a soud rozhodne, byl-li jste v ničem zkrácen.“

„Já ne, ale má paní,“ volal Vedral.

Doktor řekl: „Je mi líto, ale musím vás odkázati na právní cestu.“

Vedral se vztekal, nadával, bouřil, žaloval na správce, protivil se strýci Sklenkovi, urážel i doktora.

Nic nepomohlo. Před jeho očima se všecko uzavřelo a zapečetilo a on přijel nazpátek do Pavince zrovna tak bohatý, jak byl dříve.

Správce zůstal na svém místě, doktor ho chránil a v úřadě sám co plnomocník na statku potvrdil a celá závět se přijala a provedla, ačkoliv ji Vedral všemožně chtěl zvrátiti.

(Pokračování.)

D o p i s y.

Z Prahy, dne 8. března 1865.

(Pololetní zkoušky u Školních sester.)

Dne 6. a 7. března byly zkoušky na hlavní dívčí škole Školských sester u sv. Anny na Novém městě. *) Zkoušky tyto daly důkaz o výtečné metodě vyučovací a vychovatelské zmíněných sester. Žačky všechny dávaly správné a dobré odpovědi a ve všech předmětech osvědčily takový pokrok, že zbudily všestrannou pozornost. Jak plesalo srdce přítomných, když slyšeli ty jemné zvuky jazyka mateřského, které se vinuly z úst útlounek dívek! Půl druhého uplynulo již roku, co ctihodné Školní sestry otevřely školy v naší Praze a působení jejich dosvědčuje, že poznaly potřeby a touhy naše, a že se všemožně přičinují učiniti jim zadost. Před příchodem Školních sester do Prahy měli jsme ovšem podobné školy, avšak v dotčených ústavech byl vyučovací jazyk německý. Dítka z počátku nerozuměly, co se jim vykládá, a když později porozuměly, nebylo srdce jejich dojata, poněvadž se nemluvalo k nim jazykem zasvěceným prvotní láskou mateřskou, řečí, kterouž je učila druhdy matka mluvívati s Bohem, již navykal sluch od kolébky, hlaholem, v němž se obrážely první city procitlého srdce. Svědomití kněží, jimž na takových ústavech svěřen byl vážný úřad katechetův, často byli nuceni, jak jsem nejdříve slyšel a se dočetl, dítkám (ač proti pravidlu) pravdu Boží vykládati po česku, viděti, že jinak většina nechápe mysl, nepojímá srdcem; avšak toto vadilo svědomitěmu učiteli, zdržujíc ho soustředěnou pil,

*) Dne 6. března od 8—10 h. v V. třídě něm., od 10—12 h. v II. české, od 3—5 h. v III. české. Dne 7. od 8—10 h. v I. třídě české, od 10—12 v III. něm., od 3—6 ve IV. české. Dne 6. řídil zkoušky vd. p. místodozorce škol v arcidiecési, kan. Prucha, dne 7. vd. p. kan. Bernard. Náboženství vyučují vedle domácího spirituála, kněze Gabriela Schneidera: v nižších třídách vp. Karel Kmoch, kaplan v Podskali, a ve vyšších vp. Frant. Benda, kaplan u sv. Vojtěcha; všem ostatním předmětům ctih. sestry, zkoušené učitelky. Red.

rychleji a jistěji vésti ku předu miláčky Páně. Pamětihodná jsou slova, jež napsal v „Časop. kat. duch.“ zesnulý v Pánu kněz Fr. Sláma: „Vyučuj se mládež naše nejenak než jazykem mateřským, a raději at mlčí učitel ve škole, než aby rozprávěl, čemu mládež nerozumí. Buď že již dobré a užitečné jest, čemu vyučuje, buď že zlé, neužitečné a jalové. Je-li dobré, škoda každého slova, které by padlo mimo srdce a duši žáků; soud tedy strašný učiteli tomu, který mládež v nebezpečení uvádí, dobrého a užitečného umění nepoznati, proto, že je podává jen ve schránkách zamčených.“ — Neblahé následky plynoucí z vyučování tohoto nepřírozeného vidíme posud, nahlédneme-li jen do života: netečnost, vlažnost, pohrdání náboženstvím ano i zjevná nevěra, toť ovoce neblahých časů a nešťastných zřízení škol. Blažené byly ty dítky, jimž alespoň doma otec a matka vštěpovali pravdy náboženské v jemnou mysl. Každého, jemuž na srdci leží rozkvět Církve, zvelebení vlasti, blaho národa, po dnešní den bolí rány způsobené v letech minulých neblahým vychováváním dívek, které téměř všechny stávají se prvními učitelkami a pěstovankami příštích pokolení. Protož s potěšením i s touhou obracely se zraky všech zbožných vlastimilů ku školním sestrám, když otvíraly milé dívčí mládeži v našem městě školu, důstojnou štěpnici křesťanského smýšlení a života. Od té doby uplynulo již půl druhého roku, a zajisté musí každý, jenž mluví tak jak svědomí káže, vyznati, že, seč síly stačily, vyhověly touhám našim. Ctihodné sestry školní uznaly, že, pokud se chtějí mladátkům těmto státi viditelnými anděly strážnými, musí k nim mluvit jazykem mateřským. Ano skvělý důkaz podaly nám, jak snadné na základě jazyka mateřského lze se naučiti jazykům jiným. Ze školy jejich vyjdou zajisté panny všestranně vzdělané, panny, jež vynikají netoliko živou věrou, horlivou pobožností, všelikou ctností, jež zdobí křesťanku, ježto ji činí působnou k ušlechťení a posvěcení domácího života; ale i panny nadehnuté čistou láskou k milé vlasti a svému národu. Dej Bůh, aby dále pokračovaly ctihodné sestry na dráze započaté — a jich jméno zajisté skvíti se bude mezi předními dobrodinci národa českého. Bůh silí je a požehnej počínání jejich. Ant. Kovář, měšťan.

Od Jizery v březnu 1865.

(Rozhledy v našich listech.)

Čte-li věrný katolik a spolu upřímný národovec některé ty naše listy, musí se mu opravdu zlezeti národu, který od lidí chtějících se nazývati vůdci jeho, očividně

veden jest v záhubu. Či není to pravda? — Nuže at upře někdo, že neklesne dřív neb později národ ten, jehož nejdražší poklad, víra, se mu podkopává. — A to se za nynějšího času děje jaksi systematicky, víra katolická se u lidu hledí zostuditi, a duchovenstvo katolické o všechnu vážnost připravit, takže člověk čta některé listy naše měl by mysliti, že psány jsou ne pro katolíky, jichž jest v Čechách a na Moravě veliká většina, ale pro jinověrce všelikého druhu. Tito naleznou všude svých ochránců, aneb mají alespoň od novinářů svatý pokoj, jenom Církev katolická, sv. Otec a katolické duchovenstvo se v podezření uvádí, kde to jenom trochu možná. Arciť se to děje u nás s jakous takous opatrností, ale pozorný čtenář pozná brzy, že to nastrojeno podle plánu tajných spolků, na něž letošní Blahověst na str. 31., 63. a 111. dobře poukázal. A jestliže pozdvihne ten neb onen vrchní pastýř diecése hlasu svého, vybízejí jak synů svých kněží, tak i ostatních věřících, aby listů proti Církvi brojících nepodporovali, tu jest hned zpátečník, ultramontán, to jest, dostane tolik jmen, že si je člověk ani pamatovati nemůže. Tu se neustále křičí do světa, že Církev katolická nemiluje pokrok ale tmu, a že je nesnášenlivá. A proč? Snad proto, že zrazuje věřícím svým smíšená manželství, nebo že zbožní Tyroláci nechť si nasadí několik jinověrců svár a různice do vlasti své? — To není žádné utiskování, to jest obrana proti útoku, hájení historických práv. Katolíci v zemích katolických jsou přý nesnášenliví, a Svědové protestantští, kteří katolíky vypovídají ze země, kde se narodili, Angličané, kteří katolické Irčany až k smrti souží, mnohé německé státy, kde katolíci svobodně dýchat nemohou, ti jsou snad snášenliví? o těch nepřítelích katolické Církve ničeho nevědí? anebo snad věděti nechtějí? — Zdá se, jakoby někteří mladí naši spisovatelé nebo novináři vybírali články a poznámky své jenom ze samých listů Církvi katolické nepřátelských a sice zúmyslně. Nebo co opravdu šlechtného a velkého stane se v Církvi katolické, o tom nebývá ani zmínky, ačkoli v katolických listech zprávy o tom bývají; ale doví-li se o nějaké škvrně v Církvi, byt byla sebe nepatrnější, nalezneme ji hned a sice zvěštěnou v listech, které o dobrém, co se vykonalo, nikdy se nezmíní. Hájili některý svědomitý duchovní práva Církve a práva svá proti nerozumu a přechvatům, dá se věc ta hned, ale převracená, do novin, aby přý se mu udělala ostuda. Podá-li ten, jehož se týče, opravu do onoho listu, nebývá vždycky přijata.

Proč? Protože prý jest vášnivě psaná, a podobných záminek najde se více; vlastně však proto, že se nedrží mnozí páni zásady „budiž slyšena též strana druhá“ a přikládají svému privilegovanému dopisovateli snad více víry nežli samému písmu svatému, které bez toho dle jejich názoru patří už mezi staré haraburdí a nahrazeno býti má co nejdříve i v českém překladu „Micheletovou biblí člověčenstva.“

Musíme se věru diviti té důslednosti, s jakou se bojuje proti Církvi. Všecko utrhačství proti ní, proti sv. Otci, proti katolickým obřadům a obyčejům, proti klášterům a ústavům, které se nehodí pod rubriku „z Říma,“ nalezneme zajisté ve „Směsu,“ nebo třeba i v denních zprávách. Ovšem, kdo chce někoho bít, vždycky prý si hůl najde. Z těch a takových příčin musíme se opravdu diviti tomu, že i mnozí duchovní dávají s ochotností svůj těžce uschráněný krejcar, jak se domnívají, na oltář vlasti a ku podpoře domácí literatury, vlastně ale aby jim za to do očí bylo plváno v listech, jimi vydržovaných. Mnozí podporují listy politické domácí i cizozemské, ale aby se ohlédl také na poli náboženském a církevním kolem sebe, aby hleděli i ve směru náboženském lid poučiti, o to se pranic nestarají. Jdi a uvidíš i na mnohých farách všelijaké domácí i cizozemské politické listy i protikatolické, ale po „Blahověstu“ a „Časopise katol. duchovenstva“ marně bys pátral. A pak se divíme, že listů katolických nebo náboženských neodbírají p. hostinští! Těmto to odpustíme, ale duchovní nenaleznou pro sebe žádné výmluvy. Jen to jim může sloužiti za jakousi omluvu, že mnozí z nich se domnívají, že listy ony se jich ujmou, že jim zjednájí práva a svobody a že jim dopomohou k lepšímu hmotnému postavení. Tak smýšlí obzvláště mnohý z vel. pp. kaplanů. Ale nemylte se, bratří milí, nebo i já jsem kaplan a to více politování hodný, než mnohý z Vás, otevřete oči svých, dokud čas jest. Lidé hyzdící a tupící Církev, i Vás zohyždí jen až Vás nebudou více potřebovat k dílu svému, jako to činí italianissimi ve Vlaších svému duchovenstvu, které vidouc, kam vlastně to vyhlášené vlastenectví míří, nyní jim naproti se staví v snahách jejich. Nám nižšímu duchovenstvu zjednávají lepšího hmotného postavení cestou zákonitou jenom budoucí synody, a nikoli třeba i sáhodlouhé články novinářské. Mějme důvěru, že každý nejdůstojnější vrchní pastýř náš, vida práni a potřebu synů svých, vyhoví jim. A nyní budiž mi dovoleno ještě několik skromných otázek. Nejprve se ptám jednoho každého svobodného občana, jestli

si dá od koho zbraňovat, aby si za své vlastní peníze nemohl koupiti nebo zjednat, coby sám chtěl? Jeden zajisté miluje knihy a čerpá z nich potravu duchovní; jiný zase miluje dobrá jídla a chutné nápoje ku posílení těla. Jestliže kdo miluje více duši svou nežli tělo, kdo rozumný bude mu to pokládati za zlé? — Kdo tedy na příklad může to míti za zlé nábožným Římanům a poutníkům z celého katolického světa tam putujícím, jestliže starajíce se o duše své, zakládali tam fundace mešní, které nebyvše zrušeny ani umenšeny, dle udání jednéh novín našich nyní přes 800.000 lir ročních důchodů obnášejí? — A kdo může za to, že na vyučování a školy v tak malé zemi, jako jest Dědictví sv. Petra, jenom přes 200.000 lir obětovati se může, poněvadž jest zemská pokladnice prázdná, jak se tentýž list jaksi škodolibě raduje. A přece se to, co tato malá země věnuje na vyučování a školy, poměrně vyrovná všemu tomu, a bez pochyby i předčí nad to, co jiné mnohokrát větší státy k tomuto účelu obětují. A proto mluví-li české nejvíce pro katolíky psané listy o sv. Otci a jeho nepatrném území, ať nečerpají z listů anglických a jiných, Církvi katolické nejvíce nepřátelských. Dovolávali se Anglicko nutných oprav v státu papežském, ať provede dříve reformy a sice ty nejnutnější doma — a to v Irsku, kdež lidé hladem mrou. Ptám se dále, co na tom zlého, když katolíci křesťané ctíce svaté a svěťce Boží, mají jejich ostatky ve vážnosti a svatým na počtu konají veřejné průvody neboli procesí? — Nepřátelé Církve, ať už nekatolíci nebo nedoučení katolíci, odpoví, že jest to modlářství. Nuže tedy, což jest to, když titíž páni nábožným katolíkům modlářů spílající, na počest a památku Schillera, Shakespeara a jiných výtečníků, na jakémkoli poli věd a umění, zařizují také veřejné průvody a činí nadšené řeči, a když z jich šatu a nábytku prodávají se kousky co vzácné památky? Či to je také modlářství? Redaktor francouzských novín „Opinion Nat.“ p. Guérout praví ve své úvaze o předmluvě k životopisu Julia Césara od císaře Napoleona: „Musíme být spravedliví i k císařům,“ a já pravím: „Musíme být spravedliví i k Církvi katolické.“ — Ptám se konečně, hodí-li se k humoristickému rozjímání na škaredou neboli popeleční středu smrt a věčnost? — Smrt a věčnost nehodí se opravdu k tomu, aby člověka rozesmály a proto se rozjímání ono u rozumných lidí minulo s cílem svým, a každý moudrý a upřímný křesťan si povzdechl nad těmi mělkými vtipy. A jestliže už nyní, kdo psal ty nekalé vtipy o smrti a věčno-

sti, zvolal „brrr!“ co učiní pak, až smrt po něm opravdu už vztahovati bude rukou svých (a tomu se nikdo nevyhne ani ti učení páni) a věčnost až se před ním otevře? Pak alespoň zví, co jest „věčnost!“ Zkrátka, věci sv. náboženství se týkající, sv. obřady, výroky písma sv. nejsou vhodná látka do listů humoristických, a každého moudrého a povážlivého křesťana se to vždy nemile dotkne, když cos podobného čísti má. A proto, pánové, jen s rozvahou a rozumně! — V . . . k.

V Palermu na Sicilii dne 4. března 1865.
(Bývalé a nynější zřízení zemské.)

Tentokrát chcí některá všeobecná poznamenání o Sicilii učiniti; a ačkoliv se tyto věci pro Blahověst méně hodí, nebude mu to snad na ujmu a čtenářům nevhod, vypadneli můj dnešní dopis poněkud geografický.

Každý zná z mapy tříhrannou podobu Sicilie, největšího to ze všech ostrovů středozemního moře, jenž proto za dávná sloul Trinakria. Vnitřek ostrova jest nejvíce hornatý, přes celou délku jeho od západu k východu táhne se pohoří, zvané „delle Madonie,“ jež jest pokračování pohoří z pevniny Italie. Nejvyšší na vrch Sicilii jest o samotě stojící sopka *Etna*, jejíž vrchol věčným sněhem jest pokrytý. Ukaz to jistě zajímavý, když se povází, že hora ta uvnitř vře ustavičně ohněm, jež často, jakož i právě letos, u velikém množství vyvrhuje.

Ač jest Sicilie mnohem menší než Čechy — čítáť pouze as dva milliony, dvě stě tisíc obyvatelů, — přece tu jest mnoho a to značně olidněných měst, z větší části ovšem na pobřeží mořském. Za dávných dob, kdy kvěly zdejší osady řecké, byla Sicilie daleko více zalidněna než nyní; mělat tehdy tři města, Syrakusy, Agrigent a Solimunt, více obyvatelů, než čítá nyní celý ostrov. Ona první doba dějin Sicilských, jež končí dobytím Syrakus od Marcella, vůdce Římského, jest také pro Sicilii v mnohem ohledu nejslavnější. Tenkrát západní a jižní pobřeží pokryto bylo osadami a městy velevezdělaných Řeků, a ne jeden ze slavných básníků a učenců starořeckých zde se zrodil, zde žil; stačí jmenovati Stesichora, Empedokla, Archimeda, a snad také Syrakuské Dionysy. Východní a severní část byla tenkrát v rukou mocných Karthaginských, s nimiž se právě zde na Sicilii setkali Římané. Zde počal a veden jest boj na život a na smrt mezi těmito velmocnými soky, z nichž jen jeden mohl zůstatí pánem Sicilie a moře středozemního. Osud rozhodl pro Řím, a Kar-

thago vytlačena ze Sicilie brzy klesla v zříceniny. Dvojí tento živel dávných dob, řecký a punický (Karthaginský), až dotud prý jeví a různí se na obyvatelích ostrova, jak učenci Sicilští tvrdí, nejen v řeči ale i v mravech a způsobech. Jsou prý na západě, kdež jsou Syrakusy, obyvatelé mravů jemnějších, povahy mírné, a řeč jejich dotud na mnoze řeckými slovy promíchaná: kdežto na východě, kdež vévodí Palermo, jest lid povahy více tvrdé, způsobů drsnatých, velmi náchylný k přestupkům, zvláště krádeží a loupeží. Také prý v oněch druhdy řeckých krajích jest lid v celku vzdělanější než tuto.

Řeč zdejšího lidu jest dialekt řeči písemné velmi nepodobný, takže Italian z pevniny se mu teprv přiučiti musí, chceli s lidem mluvití, ano jest prý na Sicilii více rozdílných dialektů, takže venkovan od Palerma nerozumí venkovanu od Syrakus, a oba tito nedovedou se smluviti s venkovanem ze středu ostrova. Ovšem ve školách a v městech panuje písemní řeč. Dialekt okolí Palermitského jest temný, samohlásky se vyslovují nejasně, nejvíce převládá *u*, a co nejhorší, že výslovnost je kusá, poslední slabiky slov docela polykají: všecko vlastností odporné právě vlastině, jež miluje jasnou a plnou výslovnost. Není se však co diviti pokaženému mluvě zdejší, povážímeli, že za rozličných dob musila ustoupiti tu arabské, pak francouzské, pak španělské řeči, a tyto všecky vtiskly jí rozličné odznaky.

Nebude od věci, zmínímli se kratičce o hlavních osudech Sicilie. Tak zvaná epocha řecká počíná s 8. stoletím před Kristem. R. 734 před Kr. založily osady řecké Naxos, a rok později Syrakusy. Před nimi od dob nepamětných byly na Sicilii osady fenické. Rokem 212 před Kristem, kdy Konsul Marcellus dobyl Syrakus, počíná epocha Římanů, kteří rozdělili ostrov na dvě provincie, řízené přetory Syrakuským a Lilibejským (nynější Marsala). Již za časů sv. apoštolů přijala Sicilie světlo víry křesťanské, a sice působením sv. Petra, jenž učenníky své poslal a dle pověsti i osobně přičinil k založení církve v Tauromeniu (Taormina) a Katanii, jakož dle Skut. Ap. i sv. Pavel pobyl v Syrakusách se sv. Lukášem po tři dni. — Na sklonku říše římské stala se Sicilie rejdištěm zástupů loupežníků afrických, a obětí hord barbarů pustošících tehdy klesající panství Římanů. R. 440 zmocnili se Sicilie Vandalové pod Genserichem; r. 490 opanovali ji Gotové pod Theodorikem; r. 535 vůdce Belisar podrobil ji řeckému císaři, pod jehož vládou zůstala až do času Saracen-

ských, mimo že r. 548 dobyl a po tři leta ji pustošil král Gotáv Totila.

Doba vlády císařů Cařihradských (535—827) jest pro církevní dějiny Sicilské důležitá tím, že po ten čas Cařihrad stal se i cirkve Sicilské střediskem. Sicilie byla totiž přidělena k patriarchatu Cařihradskému, tehdaž ovšem v úplném spojení a tehdejšího času upřímné jednotě s Římem stojícímu. Následek toho byl, že, kdežto dříve při službách Božích vládla řeč a liturgie latinská, nyní opanovala liturgie i řeč řecká. Spojení s Cařihradem politické i církevní přetrženo bylo dobytím Saracenů, avšak liturgie i řeč řecká se udržely přes celý ten čas, takže když po zapuzení Saracenů hrabě Rogger Normanský obnovil církev a rozmnožil biskupství, ač ovšem poddal církev pod pravomocnost papežů, předce uznal za dobré, a to s vůlí papežův, ponechat i na mnoze řeč a liturgii řeckou, která však znenáhla musila ustoupiti liturgii a řeči latinské.

Nejsmutnější doba byla pro Sicilii za vlády Saracenův (827—1070); tehdaž lid i Církev úpěli v otroctví nejhorším. Ale největší chloubou každého Siciliana a spolu nejslavnější dobou pro *křesťanskou* Sicilii byla doba panovníků Normanských (1070—1195), kteří osvobodivše zemi od Saracenův v každém ohledu pozdvihli blahobyt země. Obnovili města polozbořená a stavěli nová, povolali umělce a učence, stavěli chrámy, zakládali kláštery a biskupství, a třetí díl všech pozemků přidělili kostelům a Církvi, kteréž bohatství Církve Sicilské na větším díle doposud zachované teprv nyní vzíti má za své, za vlády svobody a za krále poctivce, jenž r. 1860 jsa v Palermu veřejně mnohým biskupům a hodnostářům církevním, jež k sobě povolal, osvědčil a slbil, že ničím nezkrátí jmění a práva Církve Sicilské, ba spíše bude hleděti je rozmnožiti a obohatiti. A ejhle, jak se vyplňuje slib poctivce: kláštery mají býti zrušeny, kostely oloupeny, biskupské stolice potlačeny, a všecko jmění Církvi odnato! Ale vraťme se k zbožným králům Normanským, jejichž ducha hlásá po celém ostrově nesčíslné množství drahocenných památek stavitelských a uměleckých, množství klášterů a chrámů, jež jsou posud chloubou celé země. Za jejich horlivost dostalo se jim od papežů rozsáhlých privilegií, jakých jen biskupům a vyslancům papežským udíláno, známých pod jménem: *legatus et iudex apostolicus*. A podivno, kterak toto privilegium všickni potomní panovníci Sicilští si zárlivě hájili, ač často neměli oddanosti Normannů, ba nejednou byli zjevnými sv. Stolice nepřátely.

I doba německých Hohenštaufů, co vládeu Sicilských, od r. 1195—1258, byla pro vědy a umění dobou požehnanou. Po krátkém panování Francouzů pod Karlem z Anjou (1266—1282), jež skončilo krvavými „Vesperami Sicilskými,“ následuje doba králů Aragonských (1282—1412), pak doba králů Kastilských, jejichž dědicem byl ve Španělech i v Sicilii Karel V., císař německý, s nímž přišla Sicilie pod vládu Habsburgů Španělských (1516—1700). Po jejich vymření dostaly se jak Španěly tak Neapol a Sicilie Burbonům francouzským pod Filipem V., kteří až do r. 1860 drželi trůn obou Sicilií, s dvojí výminkou: následkem míru Utrechtského 1713 připadla totiž Sicilie Viktoru Amadeovi, vojvodě Savojskému, jemuž ji ale 1718 Filip V. násilně odňal. Však Karel VI., císař Římský, moci zbraně dobyl 1720 Sicilie a držel ji až do r. 1734, kdy opět připadla Burbonům Španělským, kteří vládli v Neapoli. A kterak v poslední době revoluce zrady, která, jak se zde říká, bojovala ne železem a olovem, ale penězi zlatem, kterak revoluce ta převrhla trůn, a nyní kazí lid, utlačuje a vytiskuje Církev, olupuje kláštery a kostely: to nemohu vypisovati nyní; tolik ale říci lze, že to jest jedno z největších neštěstí a ran, které kdy stihly Sicilii!

Sicilie jest země bohatá a úrodná. Mimo rozličné kovy největší bohatství poskytují doly *síry*, jež v takém množství se nalezá, že v středu a na jihu ostrova, kdekoli se kope, v hojnosti nalezá se síra. Mimo síru nejvíce vyvážá se *sůl*, jež i z dolů i z vody mořské se dobývá, a zde jest v ceně tak nízké, že je skoro zadarmo. Z rostlinstva mimo všeliké druhy *obilí*, zvláště *len* a *konopí* mnoho se pěstuje. Pro obchod jest veledůležitý strom *oliva*, jejíž ovoce slouží za krmi dobytku, v čas nouze i lidem, hlavně upotřebuje se k děláni oleje, jenž se u velikém množství vyvážá. Dále tvoří víno, mandle, oranče a limony čili citrony bohatství a živnost celých krajů.

Sicilie má tři *university*: v Katanii od r. 1435, v Palermu a Messině, původu novějšího; mimo to mnoho jiných vědeckých škol a ústavů, založených nejvíce od Jesuitů a jiných řádů. Ač jsou tu na mnoze tak zvané „*scuole comunali*,“ obecní školy, přece dosud není zde to zařízení, aby děti chudé *musily* do školy; proto chudý lid jest nevzdělaný, neumí čísti ani psáti. Mnoho dobrého působí zde biskupské konvikty a semináře, jichžto zde dostatek, ač v poslední době mnoho jest jich od vlády násilně zavřeno, protože biskupové nechtěli přijmouti nevěrecký vyučovací řád, jaký vláda pro všechny školy předsedala.

Mám se zmíniti také o *politickém zřízení* Sicílie? Ó toto jest otevřená krvácející rána vlastenců zdejších, o které ale skoro ani mluvíti nesmějí veřejně, nechťli býti od radikálů postaveni na pranýř co odpůrcové jednoty Italské, co burboněci. Autonomie Sicílie jest od r. 1860 zničena úplně. Až do r. 1848 byl v Palermu místokrál a vtaštní ministerstvo, ostrov tvořil království zcela pro sebe, byla to, jak se říká, pouhá unie osobní s Neapolí. Po revoluci 1848, která se zřekla Burbonův, Ferdinand II. Neapolský přistříhl svobody Sicílské. V Palermu byl nyní Místodržitel, jenž spravoval zemi pomocí čtyř ministrů čili generalních direktorů, z nichž jeden vedl záležitosti vnitřní, druhý policejní, třetí spravedlnosti a osvěty, čtvrtý finance. V Neapolí při králi sídlél zvláštní Ministr Sicílský. Mimo to v Palermu byla Vyšší Radda, kteréž se musily předkládati všechny návrhy zákonů a ustanovení, jež týkaly se Sicílie. Patno, že i toto druhé řízení byla autonomie velmi rozsáhlá, jaké my v Čechách ani doufati se neodvažujeme. A kterak jest nyní? Od r. 1860 netvoří více Sicílie jedno království, jednu provincii, nýbrž jest to pouze sedm krajů (provincie zvaných), sedm kusů od sebe neodvislých. Není více úřadů nějakých ústředních, Palermo není více hlavní město, nýbrž je městem krajským, jako ostatních šest, jest sídlem krajského čili prefekta, jenž v téže způsobě jako ostatních šest Sicílských a jako všech 59 italských prefektů podroben jest bezprostředně ministru Turinskému. Jeť to centralisace nejkrutší! A k tomu přidejte, že i představenstvo všech měst a obcí ustanovuje vláda sama, a pak si vysvětlíte, jak bolestně hledí Sicilian, jenž hrdě ostrov svůj uvykl jmenovati královstvím, na nynější zřízení země. Věru když vzpomínám, že mnohé české autonomistické listy tak často velebily to svobodné zřízení Italské: vidím nyní tu jejich drzou nevědomost. Coby tomu řekly, kdyby Praha zbavena všech ústředních úřadů stala se pouhým krajským městem, jako Čáslav, Cheb, Litoměřice? kdyby nejvyšší úředník v Praze byl krajský přednosta, téže moci a hodnosti, jako krajský přednosta sídlící v některé vsi Uherské neb Haličské?

Církevní rozdělení Sicílie jest nyní následující: stává pět sídel arcibiskupských, totiž Palermo, Monreale, Messina, Syrakusy a od r. 1859 Katanie, jež byla dříve pod arcibiskupem Monrealským; pak jest šestnáct biskupství suffraganních, tedy šestnáct diecézí, mimo to jest okres opata od sv. Lucie „nullius dioecesis,“ a tak zvaný Capellano Maggiore má jurisdikci biskupskou

nad vojskem a královskými domy. Šestnáct diecézí bude se zdáti mnohemu snad příliš, a předce není tomu tak. Diecése tak ohromné jako v Čechách nejsou zajisté žádoucí, protože nemůže biskup obsáhnouti v tom pádu potřebné osobní řízení. Nadto ale zdejší poměry takřka vyžadují menší diecése. Sídlo biskupské jest totiž střediskem vzdělanosti, sídlem škol a vyučování pro kleriky i laiky, jest spolu střediskem života církevního; knězstvo od biskupského sídla příliš vzdálené, jest takřka odřat od kmene, neboť zde není ještě kancelářské zřízení tak zavedeno, jako u nás, zde více jest ústní tradice. Druhá důležitější příčina jest zdejší špatná, místy žádná komunikace. Silnice čili cesty, po nichž se může jeti s vozem (via rotabile, carrozzabile, jak zde říkají), jsou vzácnost a to skoro jen při moři. Uvnitř země jsou cesty, po nichž jen jízdecky lze se dostat na koni, neb jen na oslu, který jde bezpečněji; však jsou krajiny, kde ani toto cestování není možno, kde jsou pouze stezky čili pěšiny, po nichž pocestného vede vůdce té krajiny známý. Při těchto okolnostech poznáte, že zde vzdálenost 2—3 mil jest vlastně větší a obtížnější, než u nás 20 a 30 mil, kde jsou železnice a řádné pošty. K tomu ještě nejistota zdejších cest pro mnohé lupiče, potom v zimě rozvodnění potoků horských: to všecko činí patno, že máli býti nějaké vzájemné spojení biskupa s diecézí, tato nesmí býti rozsáhlá.

Zatím nynější zákonodárcové v Turině se již starají o zmenšení biskupství. Snad co toto čtete, již bude rozhodnuto o osudu nového návrhu o zrušení klášterů a všeho jmění církevního. Jest to do nebe volající nespravedlnost a násilí, co tímto zákonem navrženo. Kláštery, kapitoly, duchovní spolky a všechna beneficia mimo fary a biskupství, jichž počet se zmenší, jsou zrušeny; všechno jmění zádušní, fundální, obroční se stáhne a promění v papíry státní to jest prodá; zřídí se výbory farní z laiků, jenž říditi budou záležitosti farní a usazovati faráře; podobné výbory pro diecési. Kostely, jenž nebudou farní, se zruší a připadnou v majetek obci neb státu. Vláda s oním farním výborem rozhodne, kde jest třeba fary a kolik kde potřebí kněží. Diecézí bude tolik, kolik provincií, takže místo nynějších 229 v celé Itálii bude jich 59, v Sicílii místo 16 toliko sedm. Však ačkoliv i vláda i sněmovna s dychtivostí by už viděla zákon tento, přece nejde to ku předu, nemohou se totiž shodnouti o dědictví to uloupené. Vláda, jež má před sebou propast záhuby finanční, chce statky pro sebe, — poslanci a pro-

vincie chtějí je zase zachovati sobě; a tato neshoda jest tak veliká, že se mluví v novinách, jakoby ministerstvo chtělo raději celý návrh aneb z části odložit k budoucímu zasedání, než aby se zřeklo statků církevních. Tak Pán Bůh dopouští mezi zlými nově zmatení Babylonské. Zatím vláda nečekajíc rozhodnutí obsazuje skoro všude kláštery vojskem, a jest to věru málo povzbuzující, když, jako právě i v zdejších konventě na jedné chodbě bydlí řeholníci, na druhé vojáci; když vedle samého chrámu vojáci hulákají, zpívají, nebo bubnují a cvičí se, kdežto vedle obětují se mše svaté a v modlitbách pohřížení věřící neslyší zvonek od oltáře pro křik vojáků a hřmot bubnů. Inu kloní se to zde k nejhoršímu, takže jeden list zdejší, jenž vede první slovo, nedávno napsal, že při nynějších poměrech vládních se takřka patrně osvědčuje pravda slov socialisty Proudhona, že nejlepší vláda jest anarchie. Zdá se věru, jako by Pán Bůh tu nešťastnou Itálii chtěl opustiti. Bože, chraň naši vlast českou podobné svobody! Volejme, jak jsme se co děti modliti učili: Pán Bůh s námi a zlé všecko pryč! H.

Kronika.

Z Prahy. Na papežskou půjčku složeno do dnešního dne u velkoobchodníka p. Maurice Zdekauera 170.000 franků.

— Dnes bude ukončena česká *misie* u sv. Tomáše na Malé straně. V témdni pašijovým budou vel. kněží Redemptoristé konati českou misii v Příbrami a po Velikonoci na Vyšehradě.

— JEmín. nejdůst. p. kardinal odjede v sobotu do Vídně.

— Kázání postní na Vyšehradě jsou každý pátek o 4. h. odp. a nikoli v neděli, jak v č. 6. bylo udáno. Káže tam vd. p. kan. Štule.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupil vp. Martin Říha, kněz diec. Budějovické v ústavu u sv. Augustina ve Vídni. — Veledůst. pan prof. František Šušil již poslal k tisku pokračování svého výkladu písem sv. a sice: *Evangelium sv. Marka*.

— V *Táboře* založeno jest snahou vp. kaplana Jos. Neumanna bratrstvo ku počtě neposkvrněné Panny Marie, které dne 7. t. m. již čítalo 1453 oudy. Pěkný obraz Rodičky Boží zhotovil domácí malíř p. Husník, rám dělá v Praze pozlacořák Stoklasa.

— *Z Liberce* oznamuje „Reichenberger Zeitung“, že od 2. března t. r. počínaje, tamější p. pastor bude dle příkladu katolické Církve v tomto postním čase také odbývat „postní“ kázání. Kdyby to byla jenom kázání, nedivil bychom se tomu, ale že už také mají

půst a „postní“ kázání, tomu se opravdu divíme. Ale něco jest při tom přece zvláštního a sice to, že ta kázání „postní“ nebudou se odbývat jako u katolíků ani v neděli, ani ve středu, ani v pátek, ale ve čtvrtek, aby se to přece něčím lišilo.

V . . . k.

Z Uher. JEmín. kníže-arcibiskup Ostrihomský, kard. Szitovský obdržel od císaře pána povolení k znovuzřízení řádu Paulánů v Uhrách s tou výhradou, že řád nebude mít práva k požadování někdejších svých statků, které jemu za císaře Josefa II. odňaty byly a náboženské matiči připadly. První Pauláni budou uvedeni z Čenstochovy v Polsku do sv. Kříže, prvního to někdy sídla Paulánův v Uhrách. — J. M. nejdůst. p. biskup Báňsko-bystrický Štěpán Moyses oznamuje duchovenstvu svému listem, daným o slavnosti Očišťování P. Marie, že s povolením sv. Otce bude se slavivati od letošního roku památka sv. Cyrilla a Metoděje v biskupství Báňsko-bystrickém též dne 5. července a to ritu duplici I. classis bez oktávy (jako u nás). Dále prohlašuje pap. encykliku a vyměřuje čas k získání plnomocných odpustků na dobu od II. neděle postní do večera neděle květné. Dotčený pastýřský list podal v překladu „Cyr. a Met.“ v č. 7.

Z Polska pruského. Dne 12. t. m. zesnul v Pánu nejdůst. arcibiskup Hnězdenko-Poznaňský Leo *Przyłuski* v 76. roku věku svého.

Z Londýna. V červnu t. r. měl býti podán kard. Wisemannovi k 25leté památce jeho nastoupení na stolec biskupský zlatý kalich. Nyní se jedná o jinou památku; zamýšlejíť stavěti ve Westminsteru chrám katedrální, neboť kostel St. Marys v Moorsfieldsu, kdež mrtvola pokropena byla, jest toliko prozatímní chrám katedrální. V pozůstalosti kard. Wisemanna jsou důležité spisy, které však jenom sv. Otec otevřítí smí.

Z Říma. Dne 23. února byli u sv. Otce kněží, kteří letos v Římě mají postní kázání. Učinil k nim řeč o důležitosti toho úřadu a udělil jim požehnání. Téhož dne podepsal sv. Otec dekret, jímž svoluje, aby se přikročilo k svatořečení bl. Petra Artues-a, rodem Španěla, jenž od židů zavražděn byl. V posledních dnech masopustu veselil se svět, však sv. Otec navštívoval chrámy, v nichž nejsv. Svátost byla vystavena k veřejnému uctění; všude potěšil chudých hojnými almužnami. Velký byl nával lidí všech stavů k chrámům, o nichž se domnívali, že tam sv. Otec zavítá. Z Paříže požádáno od prohlášení encykliky od zdejšího fotografa Alessandria 10.000 podobizen sv. Otce. Odeslal je a již opět objednáno u něho 20.000 fotografií.

Literní oznamovatel.

*— „*Zpěvy a modlitby* pro žákovstvo středních škol.“ Sestavil P. František Pech, učitel náboženství obecních vyšších škol realních v Písku a Frant. Gregora, ředitel kůru a učitel zpěvu na c. k. gymnasiu a vyšších školách realních v Písku. V Praze 1865. Tisk a náklad kněhkupectví B. Stýbla. S ocelorytinou. Stran 192, písně s nápěvy.

*— „*Nalezené dítě*,” aneb: Kde člověk nemůže, Pán Bůh pomůže. Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování od G. Nýrice vzdělal dr. Josef Pečířka. S ocelorytinou. Stran 116. (Spisů Nýricových svazek 8.) V Praze 1865. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla.

*— „*Posvátná kazatelna*,” časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, kníž. arcib. střídník. Ročník II. Svazek 5. (dubnový čili velikonoční) obsahuje pokračování řečí postních od Jos. Krejčího, kaplana Vysokomýtského, jichžto předmětem jest: „Ježíš Kristus jest Bůh.“ To patrně c) z Jeho divů a předpovídání budoucích věcí; to dokazuje d) On sám Svým slovem; to dosvědčuje e) nebeský Otec; to dosvědčují f) přátelé i g) nepřátelé Jeho. Po této sedmé a poslední dogmatické řeči postní následují výklady sv. evangelia na ned. V. a VI. v postě čili květnou a na slavnost vzkříšení Páně. — Svazek 6. (květnový čili Mariánský) podává výklady sv. evangelia na pondělí velikonoční a ned. I. po Velikonoci, dále pak řeči: Na ned. II. po Velikonoci: Buďtež dobrými pastýři svých svěřencův. Na slavnost Nalezení sv. kříže: Proč má Církev katolická kříž ve vážnosti. Na ned. III. po Velikonoci: 1. Změna časných věcí, 2. O hříchu smilstva. Na ned. IV. po Velikonoci: Odpověď na otázku: Kam jdeš? Na slavnost sv. Jana Nepomuckého: Svět bojuje proti nám štěstím i neštěstím. Na ned. V. po Velikonoci: 1. O modlitbě. 2. Některá napomenutí z ohledu modlitby. Na den Nanebevstoupení Páně: Bez víry není radosti a útěchy ani v životě, ani při smrti. Na ned. VI. po Velikonoci: Břimování jest svátost a co působí. Na konci nalezá se kratičká promluva při pohřbu panny.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnulí:

- P. Theofil Ant. *Kummerer*, ř. kapuc. guardian v Tachově a provinc. definitor, 6. března, (nar. v Chebu 25. října 1810, kněz od 2. srpna 1835);
- P. Ervin Ant. *Weyrauch*, ř. premonstr., bibliotekár na Strahově, býv. ředitel real. škol v Liberci, 8. března (nar. v Praze 30. září 1803, kněz od 3. dubna 1830). Viz od něho

v lonském „*Blah*“ na str. 322. a 338.

„Kláster Samaria atd. v Děvině.“

- p. Karel *Hasl*, farář v Trebendorfu, 8. března (nar. v Chebu 25. břez. 1795, kněz od 12. srp. 1821);
- P. Vinc. *Rudolf*, ř. křížovnic. komandér, inful. probost u sv. Sigmunda v Budíně v Uhrách, rytíř c. k. rak. řádu Leopoldova atd., 10. března (nar. v Oseku 30. května 1793, kněz od 1. dubna 1819).
- P. Frant. *Ledinský*, kněz ze shromáždění nejsv. Vykupitele na Karlově v Praze, 14. března (nar. v Stechlovicích 25. pros. 1804, kněz od 26. července 1833).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Schoen*, kooper. v Palici, za faráře v Chodově Plané;
- p. Vojtěch *Nahmer*, admin. za faráře v Ječovicích;
- p. Václav *Jünger*, admin. v Uhlíř. Janovicích, za kaplana do Plaňan.

V diecési Litoměřické.

Vys. důst. p. Josef *Akermann*, děkan kathedrálního chrámu a kapituly v Litoměřicích, ustanoven jest od JExcel. nejvyš. p. biskupa s přivolením sv. Otce Pia IX. *generalním vikářem*.

V Pánu zesnulí:

- p. Frant. *Hackel*, jubil. kněz, b. kons. rada a os. děkan v Sutomi, 25. února (nar. 8. května 1780, posvěcen 11. září 1803);
- p. Ant. *Hönig*, farář v Boleboři, 7. března (nar. 19. dubna 1800, posvěc. 7. září 1823).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Demel*, učitel náboženství na c. k. gymnasiu Litoměřic, jmenován po 20letém vyučování bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Kazimír Jos. *Gebauer*, z ř. premonstr. na Strahově, učitel na c. k. gymnas. v Zatci, za děkana tamtéž;
- p. Ant. *Bilinský*, třetí kazatel při kathed. chrámě v Litoměřicích, za 2. kazatele;
- p. Emanuel *Dvořák*, kapl. za admin. v Sutomi.
- Uprázdňena místa:**
- Mergenthal*, fara patron. J. V. císa. Ferdinanda, *Sutom*, fara patron. hrab. Schönborna, *Bělá*, fara patron. hrab. Waldsteina, *Boleboř* (Göttersdorf), fara patron. hrab. Wolkensteina, od 9. března.

Listárna redakce.

Milodary. Halíř sv.-Petrský: Z Jenšovic u Turnova p. Fr. Fiala, farář 2 zl., Anna Balcarova, hospodyně 50 kr., Anna Krupičkova, vdova 50 kr., někteří údobí bratrstva nejsv. Srdce P. J. 40 kr., Františka Křížkova a Barb. Hnátkova, služby po 15 kr., Vác. Beran a Josef Randák, žáci, Františka Bělíkova a Anna Roubíčková, žákyně po 10 kr.; úhrnem 4 zl. 10 kr. — Příští číslo vyjde 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 180—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nědošla čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Církev a škola.

(List pap. Pia IX. k arcib. Heřm. Vicari-mu.)

Papež Pius IX.

Velebný Bratře, pozdravení a apo-
štolské požehnání! S největší žalostí
seznali jsme z mnohých zpráv, že se
v Badenském velkovévodství v přičině
nového zřízení národních škol vyskytají
zákony, ježto křesťanské vyučování a
pěstování mládeže u veliké nebezpe-
čenství uvozují. Ale poněvadž tito zá-
konové spasitelný Církve katolické úřad
učitelský a říditelský den po dni dál
a dál z řečených škol vystrkují, nepo-
chybovali jsme My o Tobě, Velebný
Bratře, nikterak, žeť jakožto výtečnou
o spásu duší pečlivostí a v obraňování
svobody a práv Církve svaté osvědčenou
statečností proslulý pastýř srdnatě všemu
odpirati budeš, cožby spásu duší vadilo
aneb svobodnou biskupského úřadu
Tvého pravomoc ztenčovalo. A té Naši
v Tobě vzkládané důvěry potvrdil Tvůj
list a přiložený rozbor zákonů dotčených,
což jsi Nam v též velevážné záležitosti
zaslal. Oplýváme radostí vidouce, kterak
Ty, Velebný Bratře, ač vetší stareček,
neustáváš za Církev bojovati s touž
myslí hrdinskou, jakouž jsi po všechn
čas svého biskupského úřadování slo-
vutně prokazoval a tou měrou Naši a
této svaté Stolice pochvalu hodně a
řádně zasloužil. Myt jistě uprostřed
protivenství Nás svírajících oslazujeme
Sobě nejtrpčejší hoře srdce Svého tou
zkušeností, žeť Bůh hojného milosr-

denství přednosty Církve svaté tím
zdatněji pomoci Svou milostivou k obraně
stádce Krista Ježíše posilovati ráci,
čím zuřivěji v tuto přesmutnou dobu
na totéž Jeho stádo usilováním nepřatel
člověkův žádavy se valí a obořují.

Truchlivým nad míru a plačlivým
věcí stavem, do něhož se nynější lidská
společnost pořád hloub a hloub pohřbí,
vinny jsou, jakž vůbec známo, ty nad
jiné záhubnější obmysly a pletichy,
nastrojené k odklizení svatosvaté víry
v učení Krista Pána z veřejných vy-
učovacích ústavů i z domácnosti rodin,
tak aby známost svatého náboženství
potuchla, toto pak spasitelnou moc svou
provoditi nemohlo. Pletichářství dotče-
né vylíhlo se z mnoha převrácených
zásad, kteréž za našeho ubohého věku
k nenabytné škodě Církve i obce světské
odevšad se zmáhají a vůči hledě hlavu
svou výš a výše zdvihaají, což Naše
srdce velice hněte. Zapeleši-li se však
někde pravd Bohem zjevených bez-
stoudné zapírání neb soudu rozumu
člověčího podrobování, tamť se taky
brzo řád věcí přirozených vymkne z
područí slušného řádu věcí nadpřiro-
zených, až i zajdou lidé od stezky
svého věčného cíle a zabřednou v ko-
chání a dělání samých jen hmotných
a padoucích věcí světa a života vezdej-
šího.

Církev byla od svého Božského
zakladatele sloupem a utvrzením pravdy
na to ustanovena, aby všechny lidi ná-
boženství Bohem zjevenému učila, ode-

vzdáný sobě poklad víry v celosti a přesnosti střežila, jednotlivce i obce k šlechtnému a ctnému životu vedla a dle zjevení Božího je řídila i vzdělala. Pročež také bludných domněnek příznivci a roznašeči stůj co stůj Církev o vážnost u lidstva připraviti usilujíce, chytají se prostředků všech k tomu způsobných, aby pravomocenství a dílo spasitelné, jež Církev z ustanovení svého Božského vždycky vykonávala a z ohledu vyučování člověčenstva ve školách vykonávati povinna jest, pořád víc a více bylo tenčeno a posléz z vyučovacích ústavů vytištěno, tytéž pak ústavy aby odtud světským vládám zemským podrženy tak od nich spravovány byly, jakžby se panujícím líbilo a vrátkému duchu každého věku zachtělo. A tak není divu, když nepřátelé Církve zvlášť veřejné vyučování mládeže za terč svých zhoubných snah obírají; i bude jistě lidská společnost tam právě nejhoršími trápena ranami, kdež se koli veřejné a soukromé mládeže vyučování, na němž spočívá Církev i občanstva prospěch, spustí spasitelného řiditelství Církve. Neboť takým činem zmizí hnedle z obce duch křesťanský, jemuž samému jenom lze jest základy veřejného řádu a pokoje trvanlivě uchrániti, opravdivé vzdělání obecného dobra zjednati a spravovati, jakož i těch všech pomůcek lidu poskytovat, kterých potřebuje, aby ze stánku tohoto smrtelného života někdy vykroče, cíle svého posledního totiž věčného spasení došel. Věru takový způsob vyučování, jenž pouze k známosti věcí přirozených vede a jenom k dosažení účelů pozemského života společenského se nese, nadto i od pravd Bohem zjevených odstupuje, uběhne jistojistě v blud a klam; a vychovávání takové, kteréž, zbaveno jsouc pomoci křesťanského náboženství a kázně, jemnou mysl a chytlavé srdce mládenečkův porušuje, nadržujíc jich křehkosti, zvedeť mužstvo, jež, spravujíc se toliko zlými žádostmi a pravidly svými, uvalí na rodiny i na veškerou obec zemskou pohrom strašlivých.

Když tedy na vyšších školách, kde jenom vznešenější lidstva třídy návodu k vědám a vychování docházejí, od katolické víry a církevní správy odloučený způsob vyučování jednotlivce i obecnstvo hrubě kazí a hubí: kdož medle nevšimne si toho, že tím větší vzejde zkáza, budeli týž způsob vyučování také i do národních škol uveden? Neboť zvlášť v národních školách mají všickni z všelikých tříd obecného lidu záhy zjeveným pravdám našeho přesvatého náboženství a tomu, což ono velí, pilně býti vyučováni a řádně vedeni k pobožnosti, mravnosti a k hodnému mezi spoluobčany životu; a v týchž školách má učení o víře a bohubilých ctnostech nad ostatními předměty všeho vyučování a pěstování vrch míti, as tak, jako domácí pán, jenž přichozím své hospody přeje. Jistě bude mládež v největší vydána nebezpečenství, nesloučící-li se na spomenutých školách vyučování s náboženstvím. Jelikož tedy národní školy k tomu předně určeny jsou, aby v nich obecný lid v křesťanské víře a ctnosti, v kázni a bázni Boží dobrého získal vychování a cviku: domáhaly se ony toho vším právem povždy, aby o ně Církev pilnější a opatrnější měla péči nežli o ty ostatní ústavy vychovací. Pročež rady a pokusy o vyloučení pravomocné církevní působivosti ze škol národních, pocházejí zřejmě od ducha Církvi protivného a z té snahy zlé, zhasiti v srdcích národův Božské světlo víry naší přesvaté. Za tou příčinou starala se vždy o národní školy zakladatelka jejich — Církev láskou mateřskou a považovala je za vzácnější stránku své vrchní moci a správy. Jaká koliv mezi Církví a národními školami způsobená roztržka škodí hrubě oběma. Ti pak všickni, kdož tomu na opak tvrdí, žeť náležitá věc, aby Církev své právo k řízení národních škol zadala, neb alespoň prozatím od něho upustila, v skutku jiného nic na ní nežádají, než aby proti rozkazu svého Božského původce jednala a od Něho jí svěřený úřad nejdůleži-

tějši zanedbala, jenž jest pečovati o spasení veškerého plemene lidského. Však v případě tom, žeby kdesi podle této tuze škodlivé rady rádná moc Církve ze škol vypuzena i mládež v nebezpečí stržena byla, pozbyti katolické víry, musila by Církev nejenom s napnutím veškeré síly své mládež tu křesťanským vyučováním a vychováváním jí nevyhnutelně potřebným dostatečně opatřiti, nýbrž i pravověřících napomenouti a poučiti, žeť takových katolické Církvi odporných škol bez hříchu navštěvovati nelze.

Tobě pak, Velebný Bratře! budiž nejvroucnější Naše blahopřání, že jsi, v zásadě Církve katolické o vyučování a vychovávání mládeže věrně trváje, v dotčeném listu svém moudře a statně proti všem míněním a rozkazům odpor položil, kteréž bylo velkovévodství Badenské předneslo ohledně opravy škol národních a kteréžto rozkazy křesťanské vychovávání v zkazu přivodí a ctihodná Církve práva v tak důležité věci ruší. My to jistě víme, že Ty, sečkoliv jsi, této Církve práva srdnatě hájiti a pilně od mládeže, pokud se jejího vyučování a pěstování dotýká, vše odvracetí budeš, cožby ji jakkoliv u víře zviklati, pomásti, podrhnouti, její svědomitost v náboženství porušiti a ctnost poskvřniti mohlo, kterouž toliko naše víra přesvatá zplozuje, ukáji a k dospělosti přivádí. Máme taky z toho útěchy hojně, anot duchovenstvo v Tvém biskupství, jsouc povolání a úřadu svého dobře pamětlivo, společně s Tebou všechnu svou sílu a práci na obranu Církve a práv katolictva té země rádo obětuje. Rovněž takovou rozkoší oplýváme z toho pravověrného lidu Tvého, jenž z ohledu dítek svých o způsobu vychovavacím moudře a svědomitě soudě, s radostí se hlásí ke školám řízeným Církvi katolickou.

Již ale pozdvihující oči svých vzhůru k Pánu Bohu našemu, prosíme Jej pokorně a vroucně, aby v hojnosti Svě milosti Tobě, Velebný Bratře, i Tvému duchovenstvu a lidu pravověrnému usta-

vičně pomáhati ráčil, tak aby s hůry posilnění všichni za Tebou vůdcem pro spravedlivou věc Církve sv. v boji svém udatněm dotrvali. Této pomoci Boží dobrým znamením a Naší obzvláštní k Tobě v Pánu milosti základem budiž Naše apoštolské požehnání, jež Tobě, Velebný Bratře, všemu duchovenstvu a pravověrnému lidu Tvé péči svěrenému z nejhlubšího srdce co nejlaskavěji udělujeme.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 14. července, léta 1864. Papežství Našeho léta devatenáctého.

PIUS PP. IX.

Velebnému Bratru Heřmanovi,
arcibiskupovi Frýburckému.

Chléb života.

Ó nejsvětější Chlebe,
jenž nám jsi přišel s nebe,
ó manno nebeská:
posilň nás svou milostí
a uveď do radosti,
až skončí pouť se pozemská.

Ach, jak Ti děkovati
a Tebe milovati,
Ježíši, Pane náš;
an krev svou, své i tělo,
které na kříži pnělo,
ve svátosti nám podáváš!

Ty díš: „Ó pojďte ke mně,
kteří bloudíte v temně,
a já vás potěším:
hle, ruce své rozpínám
a srdce vám otvírám —
ó pojďte, já vás občerstvím.“

Již spějem k stolu Tvému,
ku Mistru, Pánu svému,
my bídní hříšníci;
nehodné přijmi syny,
shlaď jejich těžké viny
a potěš duše kající.

Ó živé Tělo Páně,
v chudickém tomto staně,
tíž hříchů sejmi s nás;
popřej nám, v světa víru
ve svatém žití míru
a jednou tam Tě spatřit zas.

Dej, ať Tě okusíme,
Tvou lásku velebíme,
ó Kriste, každý čas:
sviť nám na drsnou cestu,
a proved' k nebes městu,
až zazní hrozný trouby hlas!

D.

Rok církevní.

(Pokračování a dokončení.)

C) Neděle smrtelná. Pašijový čas.

V tomto čase věnuje se Církev svatá výhradně rozjímání o utrpení Páně. *Smrtelná* slove neděle, protože již v tuto dobu, krátce před utrpením Páně, židé o bezživoti Spasitele se radili. Církev svatá začíná se zahalovati v nejhlubší smutek, a vše v chrámě i v obřadech hlásá důležitost a vážnost doby, která nastává. *Kříže* na oltářích zahalují se fialovou rouškou, neboť zraky všech obrátiti se mají ku kříži, jenž vztýčen bude na Golgotě, neb dle výkladu jiných: že v utrpení svém Pán Ježíš božskou přirozenost ukryl. Ale i jiné obrazy Spasitele a oltářní obrazy svatých mají zahaleny býti dle předpisu církevního, abychom jedině na mysl měli jednoho prostředníka mezi Bohem a lidmi, jenž jest Kristus Ježíš. Na počátku mše svaté v introitu a ku konci žalmů vypouští se obyčejné zakončení chvalořeči „Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu svatému“ atd., ponevadž v modlitbách a všech úkonech Církve převládá ráz oběti smírné. Po celý čas čtou se části z proroka *Jeremiáše*, jenž zřetelně o utrpení Páně předpovídal, a sám životem a utrpením svým se stal obrazem trpícího Spasitele. Zpěvy církevní „Vexilla Regis prodeunt“ (Prapor krále slavně věje), „Pange lingua gloriosi praelium certaminis“ vynikají netoliko cenou básnickou, ale dojemně působí na srdce líčením tajemství našeho vykoupení.

V pátek po neděli smrtelné slaví se svátce *sedmi bolesti Marie Panny*. Uveden byl r. 1423. Církev svatá připomíná sobě tajemství utrpení a smrti Páně, a jest to zajisté výraz nejvroucnějšího citu, když v dobu, kdy jednorozený Syn Boží se vydal v pohanění, připomíná sobě též bolest a hořkost matky Syna Božího, kterou cítila, vidouc „Ježíše v mukách a zbičovaného, svého nejsladšího Syna umírajícího opuštěného.“ Krásně dí sv. Alfons: „Spatřujeme matku, již jest ustanoveno býti při smrti svého nevinného Syna, jenž má jako zločinec na ohavném dřevě usmrčen býti. Matka ta jest Maria, již svatá Církev vším právem nazývá královnou mučenníků, ješto ji při smrti Kristově bylo podstoupiti bolestnějšího mučennictví, nežli všem ostatním mučenníkům. Mučennictví Marie Panny nemělo sobě rovného.“ Poznáváme to ze slov Jeremiášových: „Komu přirovnám tebe, aneb komu připodobím tebe, dcero Jerusalemská? Neboť veliká jest jako moře bolest tvá; kdo tě zhojí!“ Trpkých bolesti Marie Panny nelze přirovnati mukám ostat-

ních mučenníků. Maria nebyla mučena mečem kata, ovšem ale přehorkou bolestí srdce. Jiní mučenníci trpěli na těle, muky Marie týkaly se jejího srdce, její duše, tak že na ni splnilo se proroctví Simeonovo: „A tvou vlastní duši pronikne meč.“

(D. Svatý týden a jeho obřady viz v ročníku lonském, str. 115—120.)

Dle Ambergra dr. S.

Svatopetrský peníz.

(Dodatek k prohlášení jubilea v diecési Budějovické.)

Milí osadníci! Bylo vám ohlášeno, čeho jest potřeba k dosažení plnomocných odpustků. K těm podmínkám náleží i ta, abychom z křesťanské lásky také nějakou almužnu uděliti se vynasnažili. Nejmilejší! každý i méně zámožný ano i chudý jest s to, bratru ještě chudšímu něco poskytnouti. Dle svědeckví sv. písma osvobozuje almužna od hříchu, a Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus ujišťuje nás, že vše, což dobrého svému bližnímu prokážeme, tak přijímá, jako bychom jemu samému byli to prokázali. Mámeli po všechem čas pro cizí strast a bídu míti citelné, útrpné srdce, zajisté dvojnásob jsme tím povinni v tomto přítomném svatém čase. V pravdě nemůžeme statku svého lépe uložiti, než kdy jej tam uložíme, kdež nám nejhojnější přináší úroky pro čas i věčnost.

Takovou hojně úroky přinášející almužnou jest zajisté též tak zvaný „Svatopetrský peníz“, totiž onen dar, kterýž věrní katolíci po veškerém oboru křesťanského světa svému velmi sevřenému sv. Otci v Římě přinášejí s dětinnou láskou a ochotností. Jako naši modlitby tak potřeben jest sv. Otec i naší účinné pomoci. Oloupen o 15 svých provincií, ač pro svou osobu málo potřebuje, den ke dni méně jest s to, z příjmů pozůstalého ostatku dědictví sv. Petra zapravovati všecky výlohy, kteréž jsou spojeny s vládou církevní po veškerém světě. Správa ponechaných mu skrovných majetků, přemnohé nábožné a blahoděnné ústavy požadují jeho nepřetržené pečlivosti, požadují stálého nákladu a vydání. Podobně musí sv. Otec smluveným a na se vzatým povinnostem právě tak věrně a svědomitě činiti dosti, jako kdyby mu nebylo ničeho odjato a jakoby posud byl v držení celého státu papežského. Za tou příčinou přinášejí věrní katolíci po veškerém křesťanském světě svému sv. Otci mile a rádi své dárky, kládouce je k nohám jeho. I vy věrní synové a věrné dcery svaté Církve katolické dokažte tímto způsobem, že milujete sv. Otce svého, viditelnou nejvyšší hlavu katolické Církve, pa-

peže Pia Devátého. I vy, jako jiní věrní katolíci, obětujte mu srdcem upřímným a ochotným nějaký dárek. Nechat není nikoho mezi námi, ježto by srdce své, ruku svou zavřel, a nějakého dárku sv. Otci neuštědřil. By pak milodar tento neobnášel více než halír, kterýž chudás, kterýž vdova k nobohu sv. Otce klade, jest a zůstane, a by sebe menší byl, osvědčením katolického vědomí a najde jako dary boháčův mzdu svou a odplatu.

Obrázky z duchovní správy.

III. Také nástroj milosti božské!

Nejednou byl jsem od příbuzných některého nemocného požádán, abych jej navštívil a k tomu přiměl, by sv. svátosti přijal. Takoví nemocní nebyli žádní zatvrzelci neb nekajníci, nýbrž ze strachu před smrtí nechtěli ničeho slyšeti o „panu páteru“ — jakoby „pan páter“ tu smrt vždy s sebou přinášel. U mnohého jsem se ovšem dosti namluvil a naokolkoval, než jsem k věci přišel, avšak nebyla to práce marná, neboť obvyčejně jsem se k němu druhý neb třetí den opět ubíral, a to s „nejsvětějším Tělem Páně.“

Jednou však přišla ke mně s pláčem žena, jejížto muž již delší čas na souchoťtiny nemocen byl a pravila, že to belestné, když si vzpomene, že manžel její zemřítí musí, ale více že ji rmoutí to, že ničeho slyšeti nechce o smíření se s Bohem; ačkoli již snad od svatby nebyl u sv. zpovědi. „O velebný pane, navštivte nás a přemluvte ho k tomu!“ Milerád jsem to slíbil, maje potěšení z toho, že takovou péči o svého muže na jevo dává — a slib svůj splnil jsem hned na zejtrí. Přišel do příbytku nemocného, byl jsem ode všech domácích přívětivě uvítán, — nikoliv však od něho. Tím nedal jsem se mýlit, nýbrž vřídne oslovil jsem nemocného rka: „Slyšel jsem o vás, milý příteli, že jste na lůžko upoután, i umínil jsem si pozpatí se, jak se vám daří.“ Však nemocný přetrhl řeč mou. rka: „Děkuji vám, velebný pane, avšak odpusťte mé upřímnosti — příčina vašeho příchodu je snad ještě jiná. Vy mě chcete bezpochyby k tomu přimět, abych se dal zaopatřit, nejspíše vás o to požádala moje manželka; ale to by byla marná práce, velebný pane! Já jsem to již vícekrát řekl ženě, když mě k tomu měla, že to neučiním. A proč bych to dělal? Já jsem žádného nezabil, žádného neokradl, nejsem cizoložník — jakého pak „smíření s Bohem“ mám já zapotřebí?“ —

Nemocný tedy uhodl účel mého příchodu, stavěl se zcela lhostejným a pokoj-

ným a sbořil jedním rázem celou osnovu zámyslů svých. Byl to pro mě netušený obrat, však nepozbyl jsem ducha, nýbrž po odstranění domácích pravil jsem k nemocnému: „Jsem tomu velmi povděčen, milý příteli, že jste hned účel mého příchodu poznal; ušetřil jste mně alespoň práce. Avšak svými slovy nepřesvědčil jste mne ani dost málo, že byste smíření s Bohem neměl zapotřebí. Ta vaše slova podobala se na vlas známým slovům pyšného farisea, jenž se přišel do chrámu Jerusalemského ne modlit, ale vychloubat a pokorného publikána tupit. Ale či smýšlení se Bohu líbilo, zdali ono nadutého farisea, aneb pokorného publikána — to vám bezpochyby povědomo. Ostatně nemyslete, že vás budu k něčemu nutit, ačkoli jsem pevně přesvědčen, že máte smíření s Bohem velice zapotřebí. Přemlouvati vás nebudu, poněvadž mám za to, že Bůh svých milostí žádnému násilně nevnučuje. Mějte se dobře.“ S těmi slovy opustil jsem nemocného a plačící chot jeho těšil jsem tím, že ho denně při oběti mše sv. pamětliv budu, vybízejí ji, aby se též bez přestání zaň modlila.

Za několik dní přišla ke mně opět, avšak s tváří povyjasněnou a s žádostí, abych manžela jejího co nejdříve přišel zaopatřit, že si toho snažně přeje. Překvapen takovýmto přáním, táží se, jak se s ním v tak krátkém čase taková změna státi mohla? „Ráčil jste být ve středu v první třídě ve škole — není-li pravda?“ „Ano — ale což na tom?“ „Račte si vzpomenout, co jste tam těm malým dětem vypravoval. Naše Mařenka, kterou muž, poněvadž jest nejmladší, nejraději má, přišla ten den plna radosti domů, a když otec ruku libala, pravila: Tatínku, dnes u nás byl pan páter. A co vám povídal? tázal se otec? O mnoho, tatínku. On nám povídal, jak je Pán Bůh dobrotivý, jak má všechny lidi rád, ale lidé že se k Pánu Bohu špatně chovají, že Ho často hněvají, že si na Něho třeba nikdy nevzpomenou, a když Ho rozhněvali, že Ho nechtějí ani odprosit — a to že není hezky od nich. Tato slova, která mu to nevinné dítě tak upřímně opakovalo, jej prý dojala a obměkčila, přemýšlel o nich a uznal sám na sobě jejich pravdivost. Ostatně prý také slova Vaše, o tom pyšném farizeu nemálo k tomu přispěla. Nyní však již vyplňte jeho přání.“ S radostí chvátil jsem do chrámu pro „Toho, jenž jest posilnění na cestu k věčnosti“ a za hodinu radovali se andělé v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím.

Když jsem byl hotov, děkoval mi nemocný s usazenými očima a jaksi žertovně mezi jiným též prorrhodil: „Prosím, velebný

paně, nenavlékl jste to sám tak s tou hol-kou?“ „O nikoliv, milý příteli, odpověděl jsem — ale Bůh nejvýš milosrdný to tak způsobil a vaše Mařenka byla jenom slabý nástroj milosti jeho.“

Za několik dní vyprovázal jsem ne-božtíka ku hrobu, u něhož malá Mařenka usedavě plakala, ač ještě zouplna nepocho-povala ztráty své. K.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

IX.

Zámek Luštěnický vyhlíží, jakoby ho byl nepřítel vyplenil a oloupil. Ve všech pokojích je prázdné, fabrikant Sklenka odvezl, co mu sestra přikla a sloužící mimo vrátého byli propuštěni dostavě spravedlivé náhrady tak, jak jim je nebožka milostpaní byla ustanovila. Kdo zvlášť se jí zachoval déle trváje v jejím domě, obdržel slušnou pensi a panská její, stará Alžběta, až do smrti dobře byla zaopatřena.

Proto předce dost truchlila věrná služka o nebožku svou paní a nic jí na světě již netěšilo, že nyní byla bez ní. Jen na mladé slečně, jenž dlouho žila u nich, viselo ještě její srdce a ta nyní přestěhovala se k otci. Prála si, aby si ji vzala k sobě a když jí to vyjevila, postarala se tato, že se to v skutku stalo.

Otec z toho měl zisk, sice by nebyl svolil. Alžběta nežádala mzdy a to ho po-hnulo, propustiti služku, již platil, a ona přišla na její místo. Neočekávala v Pa-vinci medu, jak pravila. Povaha Vedralova jí byla povědomá a nemýlila se, že i ji bude soužit a pronásledovat. Však chtěla to snášeti s Marií a umínila si, že jí nedá ubližovati, bude-li otec pořád nevlídný a tvrdý.

Že dceru svou nemiluje, to Alžbětě nebylo tajemstvím a od té doby, co babička umřela a Marie se stala její dědkou, za-nevřel na ni dočista a měl ji v nenávisti. Napřed se soudil, aby Luštěnice přešly na manželku věda, že jemu patřiti nemohou a když byl odmrštěn, mstil se a škodil vlastní dceři.

Manželka ho prosila, mu představovala, aby nestál o věc, kterou by bez toho dětem odkázal. Ona jí pro sebe nechce. Je spo-kojena, že ji obdrží dcera. Syn může dě-diti Pavinec a peníze, co jí matka odkázala.

Muž mermomocí tu i tam sám chtěl panovat a neprosadiv toho počínal si jako zdravého rozumu zbavený. Nemaje v Luště-nicích prážádného práva, přisvojoval si je

a chtěl správci poroučet a když tento ne-poslechl odvolávané se, že jen advokátovi Štikovi je poddán, hádal a vadal se s ním jsa hrubý a nezdvořilý. Správce se nebál a měřil mu stejnou mírou. To ho popudilo a zastával, že šidí, ano vytýkal mu, že odstranil peníze, co po nebožce zbyly, po-něvadž se žádných nenašlo. Však nemohl to dokázat a správce tvrdil, že ho nařknul a chtěl ho žalovat. Snad by to byl učinil, ale bezpochyby si skutečně poškvrnil svě-domí a proto mlčel.

Vedral konečně o Luštěnice se přestal starati, že mu na ně odňali všecku naději, a zlobil se, kdykoliv je spatřil třeba jen z daleka.

Jako se správcem hašteřil a škorp-il se také s doktorem plnomocníkem a se strýcem Sklenkou udávaje, že i oni k vy-děděni jeho přispěli, chtěje sami kořistiti z bohatství po nebožce tchyni. Však činil jim křivdu, neboť paní Pomezná nejednala dle rady a vůle jejich, když ho z dědictví vy-loučila, nýbrž dle vlastního přesvědčení. Ano ona neustanovila nic jiného než co nebožtík muž odkazuje jí Luštěnice si vy-mínil. Dcera z otcovského jmění již měla podíl jsa paní v Pavinci a Luštěnice jí rodiče nemusili dáti, když nechtěli. Vedral Pa-vinec bez toho učinil za svůj a byl by to uč-inil i s Luštěnicemi, kdyby je manželka byla obdržela. Jí by z nich nebyl posel žádný prospěch, nýbrž jen jemu, že vládl a porou-čel sám děláje, co se mu líbilo a nedbaje než na sebe. Manželka závisela zcela od něho a často i těch nejdůležitějších věcí se jí nedostávalo. To rodiče věděli a aby měla alespoň na potřeby, odkázali jí raději peníze, jež jí advokát Štika po ročních část-kách vyplácel.

I to bylo známo starým pánům v Lu-štěnicích, že Vedral nepřije ani dceři, kterouž oni opravdu milovali, i učinili ji dě-dickou, aby jí nemohl ukřivditi k vůli synu svému mazlíkovi. Nevšímal a nevážil si jich a nezasloužil, aby se mu také Luště-nice svěřily. Ani zdržovat se tam nemá po smrti jejich, proto odevzdali všecken nábytek příbuznému svému Sklenkovi a zkazili mu k tomu příležitost.

V Pavinci je hůř než tam kdy bývalo. Vedral myslí, že o něco přišel, co mělo býti jeho a přičiňuje se, aby si to vyna-hradil — jakýmkoli způsobem. Byl zvy-klý považovati to za své, čekal, až se mu to odevzdá, přijímal to do budoucích účtů. Pavinec mu nese tolik a tolik, Luštěnice vydají víc, přibude příjmu, porostou jistiny, rozmnoží se úroky. Jen kdyby už odešli staří a učinili mu místo! Žeby mu překá-žeti mohla manželka, na to nikdy nezpo-

mněl, ano on zcela přehlídl, že ji něco patří a nepovážil ani, že jednou bude musít postoupití statky své dětem. Běda, ukázalo se, že Luštěnice ztratil! Děsí se toho, spoří, vydírá, lakotí, shání, aby si jinou cestou pomohl.

Bylo ustanoveno, že má bráti příspěvek na výchování Marie. Chtěl hodně velký a že se s advokátem Štikou neshodl, vykázal mu vyšší úřad poručnický, co bylo spravedlivé. Nepřestal na tom, nýbrž žádal víc a když víc nedostal, hleděl, aby mu z povolených tisíců hodně mnoho zbylo.

Marie má vlastní učitelku. Dávali jí velký plat. Musí přijmout menší a nepřijme-li, očekává ji výpověď.

Vedral se s ní smlouval, jí srážel a utrhoval a že nechtěla slevit, pravil, aby se tedy chystala k odchodu.

Odvolávala se, že nebožtíci páni jí slibili zaopatření po celý život, když u Marie vytrvá. Ano chtěli ji po ukončeném výchování podržeti v domě, aby Marii byla věrnou společnicí a přítelkyní. Starou mzdu jí nechají a k té přidají novou, že si toho o Marii zasloužila. Babička jí málo mohla prospěti nemajíc dostatečného vzdělání. Odevzdala jí tedy moudré a hodné vychovatelce a vidouc, že ji nejen vyučuje, nýbrž i k dobrému vede, přála jí ze srdce a upřímně se jí odměňovala.

Vedral na to všechno nedbal, ačkoliv to věděl a Marie mu to opakovala.

Škoda, že nebožka paní Pavlině nedala žádného upsání! Na druhé se pamatovalo, že se v čas hlásili; Pavlina byla skromná, ostýchavá a příliš důvěrná a nic si nepojistila. Nyní bylo pozdě. Vedral nešetřil, čeho nemusil a zisk mu byl milejší než dobré jméno a šlechtné jednání.

Vyjádril se: „Pavlina musí vzít méně anebo se s Pavincem rozloučí.“

Marie prosila.

Otec stál na svém.

Marie chtěla přidávati ze svého.

Otec se na ni obořil rka: „Vždyť ti ještě nic nepatří!“

„Ale platí se na mne,“ odpověděla mu.

I zlobil se, že mu chce předpisovat a pravil: „Co já ustanovím, to se stane. Ty se mi neozývej. Mně se platí, ne tobě. Ještě nejsi paní v Luštěnicích. Než jí budeš, mnoho vody uteče. Zatím zůstaneš poddána mně. Poslouchej a nezpouzej se. Špatně bys pochodila.“

Otec v řeči velké nepřátelství jevil k Marii, bála se ho a již mu neodporovala.

Ubohá, nechtěla ho urazit. Ví, že ho má poslouchat. Přimlouvala se, aby o svou učitelku nepřišla. Nepořídila ničehož a plačíc oznámila to Pavlině.

Výborná slečna z litosti nad ní odhodlala se, že raději část své mzdy oželí, než aby ji opustila.

Stalo se tak a Vedral byl spokojen těše se z prospěchu, co mu to přineslo. Byl arcit nepatrný, ale on si vážil každého halíře a že na všech stranách utiskoval, předce mu dost přibývalo. (Pokračování).

D o p i s y.

V Praze, 16. března 1865.

(O misiích kněží Redemptoristů u sv. Tomáše.)

Ačkoliv čtenáři Blahověsta znají spůsob sv. misií, předce žádám o uveřejnění této krátké zprávy o svaté misií, která se počátkem sv. postu od vel. kněží Redemptoristů: J. Ondrouška, Jiř. Kotizy a Ant. Rollera od 1—15. března konala u sv. Tomáše na Malé straně. Činím to z té příčiny, že tato misie jest v letošním postním čase jediná v jazyku českém a k tomu v oné čtvrti města, jejížto obyvatelstvo se až posud za německé považovalo. Očekávali jsme tedy, zdalíž toto blahodárné dílo i na Malé straně důstojného a přiměřeného účastenství nalezne. Však účastenství lidu věřícího bylo hned při začátku valné, a rostlo každý den tou měrou, že zvláště za posledních šest dnů chrám Páně, ač jeden z nejdelších a nejprostrannějších v Praze, při odpolední pobožnosti vždy věřícím lidem naplněn byl. Mnohý zajisté, jež z počátku snad jen zvědavost do kostela přivábila, pohnut slovy kazatelův stal se věrným navštěvovatelem té sv. pobožnosti až do konce. Všeho uznání hodna byla však horlivost vel. misionářů jak na kazatelně tak i v zpovědnici. Mělit denně tři kázání, ráno o půl 7., odpol. o 4. a 6. hodině; mimo to byla každý den o půl 6. večer společná modlitba sv. růžence s předcházejícím výkladem jeho tajemství. Tak zvaná třídní kázání pro jednotlivé stavy nemohla se pro vůbec známé poměry obyvatelstva Pražského konati, nic méně bylo účastenství všech stavů, zvláště ale mužského pohlaví i z vyšších kruhů dost četné, a vel. kazatelové odkrývali a kárali mnohé mravní nepřísti a zlořády, které se ve velkých městech objevují. Zvláště hluboký dojem učinilo slavné odprošování nejsv. Svátosti oltární, když mezi kázáním všechen lid na kolenou hlasitě plakal, a u oltáře kněží a klerikové řádu sv. Augustina kající žalm „Miserere mei Deus“ zpívali. Podobný dojem způsobilo i kázání Mariánské, zvláště na konci, když vel. kazatel poroučel do ochrany a přimluvy Rodičky Boží J. Sv. našeho papeže Pia IX., císaře a krále Františka Josefa, J. Em. našeho vrchního pastýře Bedřicha,

řád poustevníků sv. Augustina, všechny rodiče a dítky, mládence a panny, všechny osiřelé a opuštěné a konečně — i všechny zatvrzelé hříšníky. I tu odpovídal zbožný lid toliko hlasitým pláčem. Svěcení kříže misionářského, slavnost to na venkově obyčejně veledojemná, dělo se pro nedostatek veřejného místa dne 13. března v prostranných chodbách uvnitř kláštera. Že však účinek poznává se po ovoci, podotýkám, že po čas této sv. misie více než dva tisíce kajících k stolu Páně přistoupilo. Doufáme též tedy, že misie u sv. Tomáše se neminula s cílem, obnovením a posilněním pravého ducha křesťanského a že na vždy utkví v paměti všech účastníků. A protož velebíme Hospodina v skutcích jeho, skládáme tuto povinné díky především J. Em. našemu milovanému vrchnímu pastýři za otcovskou péči o sv. misie, dále vel. p. faráři u sv. Tomáše za ty hody duchovní osadníkům připravené, též vel. kněžím misionářům s tím srdečným přáním, aby s pomocí Boží mnohá léta k oživení a silení ducha katolického výdatně pracovali po osadách milé vlasti naší. I důstojný provinciál řádu Augustiánského P. Adeodat Schütz bral vřelé účastenství ve sv. misii, vykonáváje s největší ochotou všechny církevní obřady při všech čelnějších slavnostech. — ý.

*Od Brandýsa nad Labem, 16. března 1865.
(Velkovévodkyně Maria Ferdinanda.)*

Nedávno byla v našem Blahověstu zpráva, že její cis. Výsost, nejjasnější paní velkovévodkyně *Maria Ferdinanda* z Toskány 3. ledna 1865 v Brandýse v Pánu zesnuvši chudým Brandýským ve své poslední vůli odkázala 1500 zl. r. č. a chudým Staroboleslavským 500 zl., nuzným v Ostrově též 500 zl. a Piaristické koleji tamtéž 1000 zl. Tyto peníze nebyly posud v Brandýse a Boleslavi rozdávány, ač chudoba tohoto okolí toužebně ty milodárky očekává. — Budiž mi popřáno místa, o životě té vznešené dobročinné paní více pověděti. — Pocházela z královského rodu saského, narozená v Drážďanech 27. dubna 1796. Jak vůbec známo, královský rod saský jest katolický, ač větší část země nekatolická jest; stkví se ten dvůr královský výtečnou zbožností, čehož i naše Praha svědkyní byla, když ten jasný rod po skončení válek za Napoleona I. v našem hlavním městě přebýval. Toutéž nábožností katolickou stkvěla se J. V. Maria Ferdinanda; každého téhodne přistupovala k sv. zpovědi a častěji přijímala velebnou Svátost oltářní. — Mši sv. každého dne přítomna byla; v neděli a ve svátek mimo tiché mše

sv. velké služby Boží buď v Brandýse neb v Staré Boleslavi navštěvovala, jsouc vřelou ctitelkyní bl. Rodičky Boží. O dobrotivosti její budiž podotknuto, že chudým Brandýským a Boleslavským almužny odesílala, ale i sama nemocně navštěvujíc, útechu v srdece jejich vlévala a značně vezdejšími potřebami podporovala. Jako druhá sv. Alžběta vzavši služku svou s potřebnostmi pro chudé v příbytku jejich milodárky rozdávala. — Její dobročinnost se vztahovala až na Italské země. Dvě předkyně její, kněžny saské, provdané za velkovévody Toskanské, založily ve Florencii dva dobročinné ústavy, a že za našich dnů v Itálii vše na rub se obrací, s ústavy katolickými nemilosrdně se nakládá, zvěčnělá velkovévodkyně i ty dva ústavy dle možnosti podporovala. Nebo až posud z Vlach pod těžkým jhem úpících prosby o podporu k nejjasnější rodině Toskanské do Čech přicházejí. — Lid Brandýský a Staroboleslavský jinak tu vznešenou paní za života jejího nenazýval než — *královnou* — pro její zbožnost a dobrotivost; — Ve své poslední nemoci dala krásný příklad trpělivosti a statečnosti křesťanské a úplným odevzdáním se do vůle Boží byla sv. svátostmi zaopatřena. Královský saský dvůr odeslal sem jejího zpovědníka z Drážďan, jenž několik dní v Brandýse pobyl. Jeho Svátost Papežská Pius IX. na žádost její zvěstoval telegramem požehnání v hodinu smrti. Po zesnutí jejím celá rodina Toskanská dala na jevo pohnutelný příklad nábožnosti a oddanosti k zesnulé. Jeho Eminence, náš nejdůstojnější pan kardinal a arcibiskup Pražský, Bedřich přijel do Brandýsa a při mrtvole v zámku Brandýském sloužil mši svatou, což obyvatele zámecké a ostatní lid Brandýský a Boleslavský nemálo vzdělalo. Ostatky tělesné byly do Vídně odvezeny, kamž je vel. p. Petráš, kaplan Brandýský doprovázel a tam přítomen byl slavnému pohřbu.

Na památku její byl v Brandýse a v okolí rozdáván obrázek, představující blah. Pannu Marii Staroboleslavskou, a pod ní vyobrazení kostela Boleslavského a vypočtení rolníka, jak obraz náš milostivý vyoral, s nápisem: „Matka Boží Staroboleslavská!“ — Na druhé straně obrázku jest krátký životopis zemřelé s textem latinským a českým: „Hospodine, miloval jsem okrasu domu tvého, a místo příbytku slávy tvé“ (Žalm 25.) s následující modlitbou:

Nejdobrotivější Ježíši! na mocnou přímluvu své nejsvětější Matky uděl služebnici své Marii, kteráž Tobě v životě i ve smrti věrnou zůstala, korunu věčných radostí. Amen. Ať odpočívá v pokoji!

Tyto obrázky v české i německé řeči

tištěné nemalou radost lidu křesťanskému, a zvláště mládeži naší způsobily. Viděl jsem mnoho těch obrázků v příbytech katolických v rámcích pozlacených.

Cím více za našich dnů nevěra co jed ve všech třídách lidu se rozjídá a nábožnost i mezi sprostými hyne a mizí: tím více také příklady zbožnosti a dobrotivosti účinkují, zvláště když od vyšších osob pocházejí, a protož památka v Pánu zesnulé velkovévodkyně zde a v celém okolí v pozehnání jest a bude.

Budiž zde i jiný čin nábožnosti rodu Toskanského připomenut. V Blahověstu jsme v předešlém jednom ročníku četli, že Její c. kr. Výsost Maria Immaculata, manželka Jeho Výsosti Karla Boromejského v Staré Boleslavi přebývající, darovala ke kostelu kolegiatnímu sv. Václava pěkný bílý aparát ke mši sv. s dvěma dalmatikami. Letos k tomu přidala dva slušné polštáře na oltář, jež sama vyšívala a téměř kostelu obětovala. Ku konci ještě něco z dějin téhož rodu. Když nynější Piemontský král Viktor Emanuel byl ve dvou letech věku svého, byl u svých příbuzných ve Florencii v tamním zámku. Nenadálým neštěstím vznikl požár v zámku, všechno přchalo, Viktor Emanuel byl v nebezpečení — uhořel. Nynější majitel panství Brandýského Leopold, jsa tehdež princ dědičný trůnu Toskanského, vzpoměl na dítě Viktora Emanuele, a s vlastním nebezpečím života — ho z požáru vynesl. — Jak se asi odměnil Viktor Emanuel co král svému ochránci? — Vzal mu zemi a svými náhončími vyhnal jej z Florencie a o všechno oloupil! — A toho Viktora Emanuele nazývají liberalní listy „pocivcem.“ Chraň nás Bůh takové pocivosti! — —č—

Z Plaňan, 21. března 1865.

(Odjezd vp. kaplana na faru.)

Dne 12. t. m. odebral se od nás náš milovaný velebný pán — Matěj Choděra, ubíraje se co farář do Uhlířských Janovic. Byl u nás skoro sedm let kaplanem, a založil sobě pomník trvalý. Nejen že jako kněz svým svatým povinností horlivě zadost činil, ale jeho péči jest co děkovati, že nemocnice zde vystavena byla, neb on sbírky činil, stavivo obstaral a stavbu řídil s takovou neunaveností, že ve dvou měsících nemocnice postavena byla, a k dalšímu udržení kapitál na dvě stě zlatých r. č. má. Z uznalosti a vděčnosti mu zdejší městská obec diplom čestného měšťanství dala. Jako čestný měšťan staral se i o náš časný prospěch, zavedl zde záložnu, kterou blahodárně po dvě leta tak řídil, že již přes 15.000 zl. r. č. v oběhu jest, a při nyněj-

ším peněžitém nedostatku mnohého z velikých nesnází vytrhla. Co divu tedy, že toto loučení velmi dojemné bylo? Jelikož se vědělo, že v den svého odjezdu ještě mši sv. sloužiti bude, ubíral se lid jako ve sváteční den do chrámu Páně a zaujal prostory jeho. Po mši sv. hrnulo se všechno do prostranného děkanského dvoru a čekalo bolestně na okamžení odjezdu jeho. Školní děti stály ve dvou řadách, a když to okamžení přišlo, předstoupilo jedno školní děvčátko, děkovalo v pohnutlivé řeči jménem všech za všechnu lásku a péči a když skončilo se slovy: „S Pánem Bohem,“ spojily se s tím provoláním hlasy všech a nastalo štkání, tak že hlas odcházejícího ani slyšán nebyl, a toto štkání tím větší bylo, když viděli tu nelíbenou lásku mezi ním a naším drahým starým p. děkanem, jak se líbali děkující jeden druhému zarosenými očima. Pak vstoupil náš miláček do vozu, a ubíral se od nás při hlaholu zvonů a střelení z moždířů. Více jezdců jelo před ním, a za ním dva vozy, takto doprovázen byl až k sousední farnosti Svojšické. Bůh mu dej, aby u svého stáda tak blaze působil jako působil u nás. J. H.

Z jižních Čech na den 40. mučenníkův 1865.

(Půst — jindy a nyní.)

Právě čtu povídku a pamětihodné „Paměti hraběte Viléma Slavaty“ vydávané p. Gindelym, a tu mi padlo do očí toto místo: „Kteroužto cestou s toho vrchu dolů jevše do nákyho bahniště červeného vjeli, skrze něž předece projeli, k náké malé více a odtad do městečka již ve Falcu ležícího, Weithausen přijeli, kdež asi hodinu s vozem před krěmou stojící klisny senem a pitím občerstvili, i sám hrabě z Martinic jen tak na voze s lidmi svými některé na tvrdo upečené vejce a žemličku sobě se sejrem koupivše, drobet pojedl. Po kterémž snídání hned zase dále jel až do města Schwarzenhoffu, kdežto hospodář v sobotní den chtěl jim maso k jídlu dávat, ale oni ho nechťeli, nýbrž za přístrojení sobě ryb žádali, čehož jsou také užili.“ Seš. 9. str. 103.

Patrně, jak ryze katolickým duchem proniknut byl pronásledovaný hrabě Martinic a jak svatě mu bylo přikázání o postu, tak že moha snad i bez snadu omlouvati sebe i lid svůj dalekou cestou a útekem, na němž jako na zvěř naň pásli protestantští páni čeští stojice o jeho bezživoti, ne učinil toho ale stál věrně i s lidem svým v plnění zákona církevního. Co katolík řídil se ne on vůli hostinského, jenž snad byl protestantismem načichlý, ale hostinský musil se řiditi vůli katolicky smýšlejícího a jednajícího pána českého. A nyní

odpoví sobě snadno čtenář k otázce: kdo je vinen drzostí a nestydatostí hostinských našich dnův, kteříž nic se neptajíce předkládají přichozím a pocestným i v postní den masitých pokrmů?

Zajisté jen ti choulostivi masojídkové, kteříž kdyby uzdu polohice svým ústům odbyli hospodského s jeho masitými pokrmy v den postní, zajisté by jej brzo naučili připravovati pocestným a hostům postní pokrmy. Ale bohužel za našich dnů přišel půst v lehkost u mnohých katolíkův, a proto i hospody šlapou po rozkazu Církve. Zároveň ale s vnitřní radostí hledí katolíci na onoho šlechtného šlechtice českého a pomyslí sobě: kéž by jednali dle jeho příkladu všickni katolíci — šlechtici, nešlechtici — tím více, poněvadž nyní ne jako za časův Martinicových v pátek a sobotu po sobě, ale s velikým ulehčením a ulevěním velí Církev půst ve středu a v pátek.

q.

V Oustí nad Orlicí, 5. března 1865.

(Chvála „encyklopedistů“ v jednom českém listě.)

Lonského i letošního roku čel jsem ku svému podivení v jednom českém obrázkovém časopise vychvalování francouzských encyklopedistů, kteří prý byli původci pravé osvěty v zemi francouzské, odkud se tato osvěta i po jiných evropských zemích poněmhu šířila! Pisatel onoho článku lituje národ náš český, že i on pro tehdejší nekalé poměry nestal se účastným osvěty hlásané encyklopedisty francouzskými. Však potřebuje-li národ náš tohoto politování? Kdo pak byli tito pověstní francouzští encyklopedisté? Byli to mužové, kteří zhostili se víry v Boha a v nesmrtelnost duše, kteří upírali zjevené náboženství, vytknuvše si za úkol, zničití náboženství křesťanské, — k tomu směřovalo veškeré jejich působení. Spisy jejich plné jedu a nemravnosti měly viru křesťanskou lidu věřícímu zoškliviti, vyrvati a uhostiti v srdci lidském nevěru se všemi jejími přesmutnými následky. Známeť dobře slova vůdce těchto neznabohů Voltaire: „Pět anebo šest vzdělaných mužů snadněji zničí náboženství, které dvanácte sprostných a hloupých rybářů po světě hlásalo.“ Víme, že tento náčelník encyklopedistů dal raziti peníz, na kterém stála slova, která opakovati v listu tomto se ostýchám; víme, že Voltaire jest patriarchou novověké nevěry!

Zničití tedy viru křesťanskou a místo ní uvéstí nevěru a zkaženost mravní, zničití veškerý řád v společnosti lidské, tat byla hlavní snaha neznabohů těchto francouzských, v tom záležela jejich i v českém jednom listě vychvalovaná osvěta. A

jaké pak ovoce přineslo šíření této nevěry v zemi francouzské? Historie zaznamenala nám to písmem krvavým v listech svých! Neboť jedna z nejhlavnějších příčin francouzské revoluce jest zajisté bohaprázdné učení neznabohů těchto. Již pak se táží: osvěta, která zdrtila oltáře a zbořila trůn, která sta tisíce lidí o život připravila, osvěta, která v hlavním chrámu Pařížském na zbořený oltář — odkud kříž odstraněn byl — vynesla nevěstku, jí co bohyni rozumu se klaněla, celou zemi francouzskou krví skropila a celý národ do nejhlubší bídý uvrhla — osvěta tato měla se státi dle přání onoho pisatele též podílem našeho národa českého?! Dvoutisíciletá historie učí tomu, že s náboženstvím křesťanským přišla k národům vzdělanost a osvěta pravá, a že osvěta bez Boha vede jen k záhubě. Zahynuli národové, kteří se odřekli víry křesťanské, ale nezhyne, státi bude, pokvete národ, který se drží Krista. A proto nás to velice bolí, když v našich listech, vydávaných od lidí, kteří chtějí býti podporovateli blaha a osvěty při národu našem, dočítati se musíme chvály mužů, na jejichž jměnu lpí kletba sta tisíců zavražděných, — mužů, kteří veškerou zemi francouzskou svým učením do nevyslovitelné bídý uvrhli. Necht nám jest historie učitelkou moudrosti. Spravedlnost zajisté zvyšuje národ, ale hřích (a zvláště hřích nevěry) bídné činí národy!

—?—

Z Chodovic u Hořic 9. března 1865.

(Pohřeb matky dvou kněží.)

Mne i každého katolíka těší zprávy o životě ctnostných a nábožných lidí v nynějším věku. Takovou bohobojnou, starostlivou matku pochovali jsme dne 26. února v blízkých Chomuticích, v Pánu zesnulou Barboru Kleinovou z Obory, matku dvou kněží, p. Josefa Kleina, kněze na odpočinutí a fundatisty v Cerekvicích, a Jana nyní rektora semináře bohos. v Hradci Králové. Na ní se ukázalo, že žena bojící se Pána Boha bude chválena. Ona mohla o sobě říci, že všech trápení vysvobodil mne Hospodin, a konečně nechal mne dočkatí se mnohých radostí. Dosáhla věku 78 let, a byla 39 roků vdovou. (Vel. p. dopisovatel vypisuje bohobojnou domácnost, starosti, radosti a žalosti v životě v Pánu zesnulé. Mimo jiné di:) Co se nadělala kroků za synem Josefem a později za Janem do Jičína, a pak opět do Hradce Králové, kdež starší syn byl již v semináři a mladší na gymnasiu studoval! Co se ve dne i v noci napracovala, co namodlila za své dva syny, až se dočkala té radosti, že oba viděla u oltáře co kněze, a řízením Božím stalo

se, že vypustila duši v rukou svých milých synů. K pohřbu jejímu sešlo se z našeho okolí ze čtyř vikariatů 14 duchovních, a z Králové Hradce čtyry míle vzdálené přibýlo 12 bohoslovců. Průvod vedl veledůst. Smidarský osobní děkan a čestný kanovník Vyšehradský Fr. Fiala. V pohřební řeči povzbuzoval přítomných dětí k zachování 4. Božího přikázání Jos. Sehnal, farář.

Od Jizery dne 15. března 1865.

(Konkordat a encyklika. Officia propria.)

Nepřátelé Církve katolické mají nyní o jednu příčinu a nadávku více, když se jim něco po vůli nedaří. Až do nedávna přičítali všecko zlé jenom konkordatu; nyní jim k tomu přibyla encyklika. Bylo by to snad už tak daleko u nás přišlo, že, kdyby bylo nějakou krajinu krupobití zastihlo, toto neštěstí by se bylo také přičítalo konkordatu. Kdyby se byla vedla válka a nezdařila se, byl by tím vinen konkordat. Že panuje u nás nyní všeobecná bída a nouze, tím jest vinen opět konkordát. Nyní však nastal obrat: nyní bude jednou bídou a psotou vinen konkordat, a druhou encyklika, a tak budeme mít alespoň jakousi změnu. — Než nechme žertu a obraťme se k věci. Mnozí lidé horlí proti konkordatu a encyklice a nevědí opravdu proti čemu brojí; oni buď nečetli ani jedno ani druhé, nebo nečetli je pořádně a úplně, nýbrž v leccákém výtahu. Čtenářové Blahověsta dostanouli takového křiklouna proti encyklice do prádla, ať se ho zeptají, jestli ji celou četl, a když ne, mohou mu ji pro poučení zapůjčit, jak ji podává věrně Blahověst v č. 3. na str. 35—43, aby se přesvědčil, že encyklikou ani rolníku, ani řemeslníku ani obchodníku vůbec žádnému stavu škoda nebo příkoří se neděje, nýbrž že zásadami tam vyřknutými lidská společnost proti nástrahám neznabohů se brání a v ochranu bere, že ona nečiní útoku na žádného, ale proti útokům na Církev Kristovu činěným toliko duchovní zbraní se brání. Kdo má zdravé oči a uši a byl toliko křiklouny zaveden, ten uvidí a uslyší dobře, ale kdo je má už nevěrou zcela zastřené a zalehlé, ten neuvěří jako bratři onoho boháče v pekle ani tenkrát, kdyby jeho rodiče z mrtvých vstali a jej přesvědčiti se snažili. — Nedávno se rozesílala veškerým kněžím církevní provincie české „*Officia propria*.“ Prekvapilo nás opravdu to úhledné a sličné vydání. Byli bychom si jen přáli, aby se bylo nejdříve s vydáním jarního dílu započalo, aby v nynějším čase už byl v rukou kněžstva. Nebylo by snad také od místa bývalo, kdyby byl ku každému dílu alespoň jeden pěkný

obrázek onoho patrona nebo tajemství přidán, jejichžto svátek v tom čase se koná. Myslím, žeby každý kněz rád těch několik obrázků zapravil. (Obrázek může si přidati každý sám. R.) V....k.

Z Písku, 17. března 1865.

(Úmrtí a pohřeb dvou kněží.)

Co den množí se práce na vinici Páně, a s bolestí vidíme, že počet dělníkův ubývá. Za minulých 14 dní zemřeli v okolí našem dva kněží. Ku konci února dostala se k nám smutná zpráva, že v Sedlici se roz nemohl pan kaplan tak těžce, že není naděje na uzdravení. A v pravdě 22. února nebylo kněze Tomáše Žemličky více mezi živými na zemi. Před dvěma roky vysvěcen, dostal se k ctihodnému starečkovi, p. faráři Baborovi, po jehož boku veškeré síly správě duchovní věnoval. Jak neunaveně, jak horlivě k svým povinnostem stál, posoudi nejlépe, kdož znali tu šlechetnou duši, tu zbožnou, tichou mysl, tu krásnou povahu jeho. Stkvělý byl dne 24. února jeho pohřeb. Kněží z nejbližšího okolí a zástupové lidstva dostavili se ku pohřbu. Důst. pan vikář Šule vedl průvod do chrámu Páně, kdež krásné řečnil vel. p. Hesoun, předchůdce zesnulého. Pravil, že, byť jen na krátko mezi nimi byl kněz Žemlička pobyl, mnoho pro ně učinil, čehož důkazem jest úcta a láska k němu, již jeví osada celá tak četnou přítomností. Po mšech sv. donešeno tělo ku hrobu. Pan vikář Šule, jenž každé příležitosti ku povzbuzení věřících použije, i tuto promluvil srdečně k lidu, vybízející k modlitbám za zvěčnělého. Žádal, aby mu každý vsadil, byť i v zimě, kvítek na hrob, kvítek to křesťanské lásky — modlitbu. Na to vloženo tělo v chladnou zemi, kdež bude čekati radostného z mrtvých vstání. — Sotva že poněkud se zahojila tato rána, již opět trudný se ozval hlas, že v Myšenci blíže Protivína onemocněl pan farář Josef Rudda. Před 14 dny si stěžoval na nepatrnou chorobu; a dne 10. března zvěstoval příchozí, že skončil Myšenský p. farář Rudda. Každý strnul nad zprávou touto; však popeleční středa hlásala všem i zdravým, že prach jsme a v prach se obrátíme. — Jelikož byl p. farář v celém vůkolí co hodný kněz znám, sešlo se ku pohřbu 16 kněží i ze střídnictví sousedních. Obřad pohřební vykonal Protivínský p. farář Řeřicha na místě nemocného Vodňanského p. vikáře. Jak byl v Pánu zesnulý u lidu oblíben, dokazoval ten četný dav nejen Myšeneckých, ale i cizích osadníků. Jaké úcty požíval i ve vyšších kruzích, dokazovala přítomnost p. okresního Vodňanského, kníže Švarcenberských úředníků z Protivína

a j. Ač pohřeb byl velmi stkvělý a krásný, postrádali jsme jediné věci, totiž řeči pohřební. Bylot nám líto, že nebyl přítomen p. vikář, jenž by byl jistě alespoň u hrobu oslovil lid tak četně shromážděný. Zásluhy jeho ovšem netřeba hlásati, tyť jsou zjevy jak v chrámu Páně, který jeho péčí zcela byl obnoven a okrášlen, tak i ve škole, o níž otcovsky dbal, věda, že dobře vychovaná mládež jest základem šťastné budoucnosti. Jelikož byl zesnulý p. farář zakládajícím údem „Zlaté knihy“ a vp. Zemlička opatrovníkem téhož Dědictví, obstarala správa „Zl. kn.“ dne 17. března v děkan-ském chrámu Píseckém slavné requiem, jež ochotně sloužil s četnou asistencí důst. p. děkan Tinger. Přítomny byly dívky „Zl. knihy“, veškeri údové, mnozí c. k. úřadové, zvláště četně byl zastoupen sbor vojenských důstojníků pluku našeho č. 11.

B.

Od Černého Kostelce 22. března 1865.
(Kéžby takových bylo více!)

„Blahověst!“ Jak krásné a vznešené to jméno! Kdykoli dostanu některé číslo časopisu tohoto do ruky, vždy bezděky vzpomínám na blahověsty slovanské, sv. Cyrilla a Methoděje. Jako tito apoštolé slovanští nejdražší přinesli poklad národu Českomoravskému, tak i náš „Blahověst“ přičiňuje se blaho šířiti v rodinách křesťanských, v lidu zbožném. Tak jako sv. apoštolé slovanští od Boha ustanoveni byli, zaháněti modly, odstraňovati temnoty bludů mráкотných, tak, myslím sobě, jest tu „Blahověst“ k tomu, by nevěru a bezbožství mýtil v čase nynějším, by porážel bludné učení Renanů a podobných ubohých spisovatelů, kteří se opovažují Božství odpírati Kristu Ježíši.

Laskavosti Ouvalského důst. p. faráře bylo mi práno přečísti všecky až posud vyšlé ročníky tohoto časopisu (až do roku 1863), a Vitičků důst. pán zapůjčuje mi časopis ten od onoho času. Jaký to sklad nábožných rozjímání, jaké to krásné články mravo i věroučné; ano i povídky vynikají duchem ušlechtilým, čistě křesťanským. Ó jak bych si přál, by časopis tento od každého křesťana, vzlášt pak od každého učitele byl čten, by v žádné nescházel knihovně školní, křesťanské. Do Ouvalské knihovny daroval všecky ročníky důst. pan farář Frant. Soukup, i přál bych Ouvalským, by pilně čítali v knihách těch, by z nich hodně čerpali ku blahu duší svých. Dostav ročník 1864 do ruky, i čta v něm rozjímání postní „Sedmibolestná Rodička Boží,“ nemohl jsem odolati touze rozjímání tato s jinými sděliti, i předčítal

a vykládal jsem je dítkám ve škole. Jaké blaho cítilo srdce mé, když jsem zřel dítky, jak útlá srdéčka jejich bolestí Matky Boží dojata, sama bolestí přetekala, když na nevinných lících jejich hluboký se jevil žal! Kéž bych mohl slova ta vštípiť v srdce veškerých občanů zdejších, zajisté by stonásobného nesla užitku; kéž bych mohl knihu tu dům od domu poslat; by každý se učil znáti vznešenost víry katolické! — Co nemohu teď, doufám že s spomocí Boží budu moci později. Podařilo se mi právě získati vklad do „Dědictví Maličkých“ pro školu, i dá Bůh, že se mi podaří i se „Zlatou knihou“ a „Blahověstem.“ Štáten jsa, že jej mohou čítati, chtěl bych, aby ho čítal každý, a budu hleděti, aby ho čítali dítky i občané zdejší.

J. K. Řezáč, učitel.

Z Říma na první neděli postní 1865.
(Jubileum. Postní kázání. Sv. Otec.)

Dnes započalo v Římě jubileum, jež byl o slavnosti Neposkvrněného Početí Marie P. minulého roku sv. Otec ohlásil. Počátek doby jubilejní včera u večer v 7 h. oznamovaly veškeré zvony svým hlaholem, a budeť v Římě jubileum trvati až do květné neděle (od 5. března do 9. dubna). V Římě počíná na květnou neděli čas velikonoční a trvá do bílé neděle, tedy jen 14 dní. S. Poenitentiařia dovolila, že biskupové mohou i v čase velkonočním jubileum ohlásiti. V listu svém „Invito sagro“, jímž kardinal-vikář Patrizi věřících Římanů k účastenství v tomto jubileum vyzývá, opětuje krátkými a velmi srozumitelnými slovy hlavní nauky v poslední papežské encyklice obsažené, a naznačuje účel této encykliky asi takto: „S vyše trůnu pravdy, na němž zasedá nejvyšší biskup co učitel všeobecné Církve, rozhlednul se po veškerém světě, i mocně jest dojat patřením na to zlé, jež hrozí lidské společnosti podrývané duchem bludu, jenž se vůkol rozšiřuje a základy společnosti lidské chce rozviklati, aby ji zpět uvrhl v divočství, z něhož světlo evangelia ji vytrhlo. Pozdvihnuv hlasu svého apoštolského vyzval slovy svými všech biskupů, aby s obnovenou bedlivostí upozornili svěřené sobě stádce na velké nebezpečí, v němž se nalezá každý, kdo se nevystříhá úkladů, strojonych ze všech stran k tomu účelu, aby ze srdcí lidských vyrván byl dar víry křesťanské a časná i věčná záhuba jim připravena.“ Výminky k získání odpustků předepsané pro Římány jsou tyto: Každý má navštívit dvakráte jeden ze tří chrámů patriarchálních: v *Lateraně* (omnium Ecclesiarum Urbis et Orbis caput et mater t. j. hlavní a mateřský

chrám všech chrámů v Římě i po celém světě), sv. *Petra* ve Vatikáně a s. *Maria Maggiore*, a tam nějakou dobu na modlitbách potrvati. Mimo to má se každý po tři dny postiti; postačí však i to, pakli kdo k dosažení odpustků Bohu obětuje obyčejný půst ve středu, v pátek a sobotu, k němuž zde po celý čas postní všickni věřící zavázáni jsou. Dále má každý uděliti *almužnu* pro duchovní potřeby chudých dělníků v Campagně; a konečně každý co nejhodněji má přijmouti svátost *pokání* a nejsv. Svátost *oltářní*. Dítka, jenž posud nikdy nebyly u sv. přijímání, mohou odpustků dojíti, aniž by vel. Svátost přijaly. Zpovědníkům udělil sv. Otec plnomocenství, že tyto skutky mohou u vězňů, nemocných a v přísném uzavření (klausuře) žijících proměnit v jiné skutky spasitelné. Pocesní a na moři se plavící, kteříž teprv po uplynutí jubilea do Říma dojdou, mohou i potom pod výminkami svrchu udanými odpustků získati. V době jubilejní smí jeden každý vykonati sv. zpověď u kteréhokoli pro Řím potvrzeného zpovědníka; také řeholní panny mohou si zvoliti kteréhokoliv zpovědníka z počtu těch, kteříž jsou zřízení pro kláštery. Veškeré kapitoly, spolky a bratrstva mají svrchu jmenované chrámy alespoň jednou navštívit *společně* (collegialmente). Také jest předepsáno zvláštní jubilejní *kázání* o základních pravdách týkajících se našeho spasení. V postním čase se v Římě vůbec káže velmi pílň; v mnohých chrámech je *každodenně*, vyjímaje sobotu, postní kázání, tu ráno, tam zas odpoledne, a pokaždé trvá aspoň hodinu. Kázatelové postní častěji i z dalekých krajín sam bývají povoláni; a co zvláště chvalitebno, že obyvatelstvo ze všech tříd, a především i pohlaví mužské velmi čteně kázání tato navštěvuje. Nejvíce posluchačů letos má Jesuita kněz Curci, jenž v chrámě al Gesù o encyklice káže. Ve chrámě francouzském káže proslulý mnich Dominikán, jenž včerejšího dne se snažil dokázati, že se řád *Dominikánů* vyznamenával *obzvláště* svou čistotou, řád *Františkánský* obzvláště chudobou, a tovaryšstvo *Ježíšovo* poslušností. V chrámě all' Anima káže německy Redemtorista kněz Mangold z Vídně. — Neutěšené zprávy z Mexika způsobily sv. Oci nových starostí; nicméně nepozbyl své — ať tak dím nadpřirozené — veselosti mysli, a i jinak se těší úplnému zdraví. K. J.

Kronika.

Z Prahy. V sobotu, 1. dubna započnou misie v jazyku německém u sv. Miku-

láše, u sv. Jakoba a u nejsv. Trojice na Spálené ulici. Kázati budou prý též proslulí řečníci Roh a oba Klinkowströmové, kněží tov. Ježíšova.

— V pondělí 27. t. m. odjede vdůst. p. kanovník *Prucha* z Prahy do Říma k hodům velikonočním. Čině se poručena modlitbám čtenářů listův těchto slibuje na vzájem, že všech na modlitbách pamětliv bude u hrobu sv. knížat apoštolských. Do Říma odebere se též vp. Abraham *Rustler*, farář Mayersgrünský v arcidiecési Pražské, týž, jenž r. 1863 vykonal pouť do Jerusalema.

— Její Velič. císařovna Maria Anna darovala jednotě sv. Ludmily 200 zl. r. č.

— V diecési *Budějovické* sešlo se za minulý rok k účelům dobročinným 12.206 zl. 47 kr.; nejvíce dáno na chlepecký seminář, totiž 5118 zl. 10 kr.; sbírka o slavnosti sv. Václava na osázení chudých školních dětí vynesla 1433 zl. 63 kr.

Z Moravy. Nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký vydal dne 1. března pastýřský list, jímž napomíná vel. duchovenstvo, aby lid o bludech, které sv. Otec encyklikou zavrhl, poučovalo veřejně i soukromě, kde by se taková učení vyskytla, káralo, a Boha za to prositi neustávalo, aby nám milostiv býti ráčil. Jubilejní čas k dosažení plnomocných odpustku ustanovuje na měsíc *prosince*. (Ol. Nov.)

Z Uher. Zpráva o znovuzřízení řádu Paulánův v Uhrách jest nepodstatná.

Z Polska pruského. „Przyjacieli Ludu“ přináší v posledním svém čísle životopis zesnulého arcibiskupa Hnězdenského a Poznaňského Leona *Przyluskiego*. Narodil se r. 1789 ve vsi Střešíně blízce Poznaň. Prvního vzdělání nabyt ve školách Poznaňských, pak se odebral na vyšší školy Vratislavské a r. 1814 byl v Poznani na kněze vysvěcen. (Dne 4. června m. r. slavil své kněžské druhotiny.) Po vysvěcení byl ustanoven Przyluski při kostele Tarnovském blízce Szamotel a r. 1817 se odebral do Říma na vyšší studia. Tam dosáhl hodnosti doktorské v světském i církevním právu. Nedlouho po svém návratu z Říma se stal kanovníkem v Poznani a proboštem v Sremě, konečně pak proboštem a prelátem při katedrálním chrámu v Hnězdu. Po smrti arcibiskupa Dunina r. 1844 byl Przyluski zvolen za jeho nástupce, kteroužto volbu slavné paměti Řehoř XVI. r. 1845 potvrdil. V dubnu téhož roku byl Przyluski na biskupa posvěcen i vládnul šťastně se stolce arcibiskupského po 20 let co hodný nástupce primasův polských. Co horlivý pastýř staral se o blaho svých oveček vždy a všemi silami. Nastoupiv úřad svůj, shledal veliký nedostatek dělníkův na vinici

Páně, tak že často jediný kněz ve dvou i třech osadách správu duchovní vedl. Péči jeho se počet kněží brzy rozmnožil, tak že často do sta mladých kněží posvěceno bývalo. — Zrušené kláštery počaly za jeho panování opět povstávat. Tak usadili se kněží z reformovaného řádu sv. Františka v Poznani při chrámu Božího Těla, v Goruskách u Městské Hurky a v Osiečně a kněží z tovaryšstva Ježíšova v Sremě přibýtek sobě zvolili, odkud četné misie k užítu věřících konali a ohyzdnému pijačtví přítrž činili. Peči jeho povstalo rovněž několik klášterů milosrdných sester sv. Vincence, které se ošetřováním nemocných a vychováváním sirotek zanášejí. Když se stal arcibiskupem, byl v Poznani pouze jediný takovýto ústav, nyní jich tam je několik k dobrým chudým a nuzným. Avšak mimo milosrdné sestry povstaly v Poznani ještě dva důležité ženské řády: Uršulinky a sestry Srdce P. J., které dívčí školy na starosti mají a vychováváním děvčat se obírají, koněčně vzala péči jeho původ svůj jednota panen pode jménem Služebnic Marie, jejichžto hlavním účelem jest dohlížeti na venkovské opatrovny. A co povstalo za jeho panování bratrstev sv. Vincence, která o nuzné pečují a zároveň tělu i duši ku pomoci přispívají? — A jak zkvětlý školy, jak se obnovovaly kostely a koliké konaly se exercicie kněžské! Tak horlivě pracoval milý arcipastýř a Bůh žehnal jeho svaté práci.

U sv. Otce požíval zvěčnělý arcipastýř veliké lásky a úcty, dvakráte jej v Římě navštívil. Na krátko před smrtí mu odeslal sv. Otec hromnici, kterou sám o slavnosti Očišťování bl. P. M. při průvodu v ruce nesl a při které nebožtík i skončil. V sobotu před jeho smrtí bylo sv. Otci telegramem oznámeno, že se Přyluski těžce roz nemohl, načež mu sv. Otec ihned telegramem své apoštolské pozhennání poslal, které však již po smrti milovaného arcipastýře došlo. Kdo znal nebožtíka osobně, ten ví, jak byl hovorný, příjemný a milý, jak se poptával po všelikých potřebách svých oveček. Zdraví byl pevného. Teprv na deset dní před svou smrtí se roz nemohl, ne však příliš, tak že teprv po třech dnech pomoci lékařovy žádal. Jak mile ale cítil, že se stav zdravotní zhoršil, dal se zaopatřit sv. svátostmi. Pak k sobě povolal kanovníky a složil před nimi vyznání víry, dosvědčuje, že se po celý život svůj věrně držel sv. víry Kristovy, že byl vždy věren Církvi katolické a že vždy za pravé a božské měl, co sv. římsko-katolická Církev k věreni ukládá, v té pak víře že umírá a doufá spasení věčné. Ze všickni přítomní

hořce plakali, netřeba dokládati. Nedlouho na to ztratil přítomnost ducha a v neděli ráno odevzdal čistou, zásluhami ozdobenou duši svou do rukou Božích.

Několik let před smrtí svou ustanovil již, jak má býti pochován a kterak má býti přioděn, ano veškerá roucha biskupská k tomu přichystal. Byl oblečen v roucha arcibiskupská, jako by pontifikální mši sv. sloužiti měl s bílou infulí na hlavě, s touž, kterou nosil v Římě v čas prohlášení článku víry o neposvrtném Početí bl. Panny Marie, jejížto vřelým a zbožným ctitelem vždy byl.

Z Francie. Císařovna Eugenie poslala všem panujícím kněžnám v Evropě list, jimž vyzývá k společnému znovuzřízení chrámu sv. hrobu v Jerusalemě — pro všecka vyznání. Latiníci měli by kapli a třeba i jednu loď, tolikéž Řekové; hlavní loď byla by pro každého.

V Bádensku byl vydán školní zákon, katolíkům velice nepříznivý a nebezpečný. I obraceli se k panujícímu velkovévodovi s prosbami, aby dotčený zákon odvolán neb změněn byl. Dána jest odpověď, že se prosby nepřijímají, deputace nepřipouštějí. Katolíci shromažďovali se tedy na rozličných místech k poradám o pomoci proti tomu zákonu. Takováto porada čili „putující kasino“ měla se odbývati 23. února v Mannheimu, městě, kdež druhdy slavně byl uvítán pan Johannes Ronge i Freimaurové a jiní. Však svobody, jaké přáli Mannheimští jakýmkoli sektářům a lidem nebezpečným, nepopřáli katolíkům. Šestnáctá rota luzy ozbrojené klacky a školní mládež uvítala příchozích na železně dráze nadávkami a — vymlátila je z města ven. Mezi katolíky bylo mnoho poraněných. Utekli se do Ludwigshafenu na půdu bavorskou. Je to pěkný obrázek k známému heslu: Rovné právo všem — jen ne katolíkům. Jak o zákonu a o sporu tomto smýšlí sv. Otec, uvádíme v čele tohoto čísla.

Z Říma. Dne 15. t. m. bylo tu konáno v chrámě al Gesù slavné requiem za v Pánu zesnulého kard. Wisemana. — Sv. Otec zaslal pochvalný list nejdůst. arcibiskupovi Orleanskému, Dupanloupovi za jeho výborný spisek o konvenci a encyklice, který již v 90.000 výtiscích po světě koluje. — Za biskupa Trýrského bude potvrzen probošt vojsk pruských *Pellgram*, jenž minulého leta v Římě byl. — Republikáni italští: Orsini, Mazzini, Garibaldi oblíbili si heslo: „Roma o morte, Řím aneb smrt!“ K označení tohoto hesla i aby se vespolek poznali, nosí podobu umrlčí lebky na řetízku u hodinek a na jehlách, sponkách atd. Naproti tomu nosí věrní katolíci místo

řetízků u hodinek nápodobení okovů; v nichž úpěl v žaláři sv. Petr, hlava Církve. Zřídil se výbor, jenž o rozšíření těchto řetízků mezi katolíky péči vede. Dělají se z pozlaceného stříbra za 20 franků, ale též z kovů méně vzácných. Z čistého výnosu bude vystavena u sv. Petra v okovech (in Vincoli) krypta na památku horlivosti katolíků za našich dnů, kdy usilováno o to, aby Církev v okovy sevřena byla jako za času sv. Petra. Odbyt okovů či řetízků těchto do Francie a Piemontu jest, jak dí dopisovatel „Volksfreundu“, veliký, tak že zakázkám s těží lze vyhověti. — Akademie „Quiritův“ jest zrušena.

V Piemontě sluje od 15 rokův svobodnou Církví: konfiskace všech statků církevních, potlačování duchovních řádův, vyhánění jeptišek na ulici, žalařování biskupův, podrobení žakovstva duchovního konskripci, osířelost biskupských stolic, zrušení úmluvy se sv. Stolicí, odstranění immunity, vyhrazených smlouvou, Siccardiův zákon, uzavřený s pokřikem: Sláva Siccardiovi! smrt kněžstvu! Zákon o manželství občanském, uzavřený d. 5. června 1852 na vzdor papeži, konkordatu, biskupům; zákon dd. 25. listopadu 1854, kterým co do Církve zřejmě zrušen jest článek 29. národního statutu: „Všeliké zboží jest nedotknutelné bez jakovékoli výminky;“ zákon říjnový 1848, kterým ustanovení jsou nekneží za rady, aby dohlíželi na vyučování v náboženství a katechismu, nýbrž i zpovědníky jmenovali v ústavě náboženských; zrušení starobylé akademie *dalla Superga*; zákon z roku 1851, kterým usilováno státní jakousi theologii založiti, bohoslovecké školy diecesánské dohlídce státní podrobiti a zavázati professory v seminářích, aby se drželi programu státu atd. „Tak svobodnou byla Církev ve svobodném státu!“ —

Tím a podobným způsobem výmluvný a důmyslný Dupanloup doličuje tolikéž i druhé mnohoslibné, blahozvučné zásady politiky piemontské, poukazuje na to, kterak státníci piemontští strojili a podporovali převraty po veškeré Itálii, provedli pověstné annexe v Toskánsku, v Modeně a Parmě, na Sicilii a v Neapoli; jak málo dbali na závazky a smlouvy, učiněné Napoleonem, jakým nectným způsobem vtrhli do zemí papežských, potřeli vojsko, zmocnili se Mark i Umbrie a „byli by Piu IX. odňali všecko, kdyby byl p. Goyon posléze nebyl na hranici dědictví sv. Petra poslal desátníka se 4 muži.“

(Z „Časop. kat. duch.“)

Literní oznamovatel.

*— „*Missale Romanum ex decreto S. S. Concilii Tridentini restitutum, S. Pii V. Pontificis*

maximi jussu editum, Clementis VIII. et Urbani VIII. auctoritate recognitum. Accuratissima editio cum additamentis novissimis. Cum Approbatione Reverendissimi Domini, Domini Archiepiscopi Ordinarii. Pragae 1865.“ Se 6 ocelorytinami, černým a červeným tiskem, ve folio 246 archů. S nejnovějšími od sv. Stolicе povolenými mšemi. Vydání úhledné a skvostné, uspořádání velmi praktické. Kdo má missál římský, může přikoupiti toliko „Supplementum pro Bohemia.“ Pro Moravu a jiné provincie církevní a řády dává se místo „doplňku pro Čechy“ obzvláštní sešit zahrnující jejich vlastní svátky a památky.

*— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Ročníku VI. svazek II. Vydán 17. t. m. Obsah: Illumináci. 80 thesů zavržených encyklikou. (Pokračování.) Nejvyšší pravidlo mravů křesťanských. O Marii Magdaleně (II.) Biskup Dupanloup o konvenci a encyklice (I.) Případ z pastýřského života. „Kronika“ jedná o „upřímném katolíku“ v Pražském „Hlas“ č. 57. t. r. Z rázné této odpovědi uvádíme několik prvních slov: „Hlas upřímného katolíka. Nač to pokřtyství? Proč se ten „upřímný“ člověk stavěl, čím není? Že katolíkem není, dokazuje vyznání jeho: on vyznává více církví a sice národních; katolíci však vyznávají jednu a sice všeobecnou čili katolickou Církev.“ — Tolik na ukázkou, oč se jedná a na doklad, že jsme prodáni snahám německého sektářství. „Hlas“ na roli církevní bouchá a bouří nehorázně. V této neobmezené svobodě své pokročil již tak daleko, že v čísle 74. uveřejnil „úvahu o pastýřském listu episkopatu českého“ (o papežské půjčce). Zapomíná, že dotčený past. list vydán jest ku katolíkům, a že od „Hlasu“ čtenářstva nikdo ničeho nežádá a neočekává, chce překaziti půjčku mnohými slovy, z nichž nejpádnejší jsou: „Zamýšlená půjčka, byť by se i plně uskutečnila, nevyhoví požadavkům církve (?) a Řím papeži neudrží. K tomu na jak dlouho by stačila? A co potom? Opět půjčka! Komu ale důchody nestačují, tak že musí stále přidlužovat, ten se dluží na věčnou oplátku.“ Mohli bychom doložiti, že papež vše zaplatí a kdyby to po halíři vyzebrati měl u věrných katolíků, však srozumitelnější odpověď dali jsme v předešlém čísle zprávy, mnoho-li na pap. půjčku již složeno. K tomu dokládáme, že v minulých dnech posláno z Prahy do Říma 5000 zl. (halíře sv. Petrského) sv. Otcí od katolíků v Čechách.

*— „*Upomínka na první sv. zpověď*“ jest podpis ocelorytinky s přiměřenou modlitbou vydané nákladem B. Stýbla. Představuje návrat marnotratného syna k Otcí, nad nímž v oblacích viděti Spasitele prostřed andělů, jenž rovněž na milost přijímá ztraceného syna.

*— „*Pobožnost křížové cesty*“, složená k veřejnému užívání na nově zřízené křížové cestě na Petříně nad Prahou od Jana Krbce, býv. rektora domu u sv. Jiří na hradě Pražském.

V Praze 1865. Nákladem i tiskem kněhkupectví B. Stýbla. Frakturou stran 117. — Tímž tiskem a nákladem vyšla: „Svatá křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista, hojně Jerusalemskými odpustky obdařená. Podle blah. Leonarda a Portu Mauritio, kněze řádu Františkánského, bývalého misionáře a horlivého zakladatele křížových cest. Stran 77. Litujeme, že písně v knížkách tuto oznámených nejsou vyňaty z Kancionálu vydaného nákladem Dědictví sv.-Janského. — Též u B. Stýbla vyšla pěkná modlitební knížka německá: „*Maria, der wunderbare Lebensbaum im Reiche Gottes, der Früchte hervorbringt, welche nähren zum ewigen Leben.*“ Od kněze Josefa Rechiegla, faráře v Jablonci.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Nittmann*, kaplan v Lukách, 10. března (nar. v Novém Městě na Moravě 6. břez. 1837, kněz od 2. srp. 1863).

Vyznamenání jsou:

- p. Emanuel *Doležal*, farář v Minicích, jmenován osob. děkanem;
p. Václav *Frida*, far. v Chvatěrubech, obdržel exposit. canonic.;
P. Chrysostom Vác. *Maleček*, z ř. sv. Benedikta farář v Počaplech, jmenován arcib. notárem.

Uprázdnené místo:

Schönlind, fara patron. náb. matice, od 15. března.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Zimmer*, farář ve Velké Řetově, dne 17. března (nar. v Rychnově 27. března 1804, kněz od 31. srpna 1828.)

Vyznamenání jsou:

- p. Antonín *Lacina*, farář v Lochenicích, a
p. Jos. *Slanina*, farář v Cuslavě, obdrželi col-lare canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Leopold *Franzl*, farář v Čachotíně, za real. administrátora do Studence;
p. Jos. *Mikáška*, kaplan v Roztokách, za prvo-faráře do Dolebranny (Hennersdorf);
p. Jos. *Čermák*, katecheta a proz. ředitel hlavní a podrealní školy v Novém Bydžově, za spir-ituála v chlapec. semináři v Hradci Králové;
p. Jan *Klinkáček*, kaplan v Německém Brodě, za admin. do Čachotína;
P. Athanas *Moser*, kněz ř. sv. Františka, za proz. koop. do Velké Borovice;
p. Raimund *Franz*, kaplan v Trutnově, za admin. do Starého Města (Oberaltstadt);
p. Frant. *Preclík*, kaplan, za admin. in spirit. v Církvici;

- p. Ant. *Pogert*, kap. v Lanově, za proz. katech. a ředitele hlavní a podrealní školy v Lanškrouně;

- p. Jos. *Sřasák*, proz. katech. a ředitel v Lanškrouně, na hlavní a podrealní školu do Nového Bydžova;

- p. Alois *Makarius*, katech. a ředitel hlavní školy v Hořicích, za polního kaplana.

Uprázdnená místa:

Čachotín, fara patron. barona Bechyně, od 7. března do 18. dubna.

Velká Řetová, fara patron. náb. matice, od 18. března do 29. dubna.

V diecési Litoměřické.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Friedrich*, exposita ve Věstudech, za faráře do Touchořin;
p. Frant. *Pacelt*, administr., za faráře ve Vyskeři;
p. Ant. *Dlaske*, kaplan, z Holan do Lípy.

V diecési Budějovické:

Vys. důst. p. dr. Vojtěch *Mokrý*, kapit. děkan a general. vikář, jmenován jest od J. c. k. apošt. Velič. vrchním školdozorcem v diecési Budějovické místo vdůst. p. probošta Josefa *Kautze*, jemuž za jeho mnoholeté výtečné působení projevna nejvyšší spokojenost.

V Pánu zesnul:

- p. Tomáš *Žemlička*, kaplan v Sedlici, 21. února (nar. v Likařově Lhotě 17. pros. 1837, kněz od 2. srpna 1863);
p. Josef *Rudda*, farář v Myšenci, 10. března (nar. v Horaždovicích 22. listop. 1806, kněz od 25. července 1833);
p. Emanuel *Walter*, děkan v Sušicích, b. vikář a školdozorec 12. března (nar. v Domažlicích 24. pros. 1799, kněz od 24. srp. 1824).

Vyznamenání jest:

- p. Jos. *Hoffmann*, dr. theol., řídítel b. chlapec. semináře, supl. prof. církv. dějepisu na b. bo-boslovec. ústavu v Budějovicích, jmenován sku-tečným prof. téhož předmětu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Kotrbelec*, admin., za faráře v Dlač-dově;
p. Josef *Brunner*, far. ve Frauenthalu, za fa-ráře do Dlouhé Vsi.

Uprázdnené místo:

Frauenthal, fara patron. kníž. Schwarzenberga, od 1. března do 1. května.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na pomník Arnošta z Par-dubic: Bohoslovci III. roku kníž. arc. semináře v Praze, pp. Halíř, Hladílek, Horák, Hrabal, Kryštůfek, Malina, Mokříž, Pavlovský, Slavík, Schuhmann 3 zl. r. č.

vp. S. Smí-li v čas jubil. dvojí návštěva far. chrámu státi se průvodem společným? Smí, ponecháno to rozhodnutí pp. farářů. Budeť na mnohých místech procesí z filial. do far. chrámu. Vizte dopis z Říma. — p. ř. Bud. psáti p. J.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**

na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroční: 3 zl. — kr.
půlroční: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Slavnost vzkříšení Páně.

Jedna z nejstarších a nejradostnějších slavností v roce církevním jest slavnost velikonoční, neb vzkříšení Páně.

Sluší věděti, že v prvotní Církvi jitřní Božího vzkříšení v noci se slavovalo. Vznesený dojem působilo nádherné osvětlení, jež noc proměňovalo v jasný den. Všecken chrám Páně býval jasně osvěcen; zvláště velikonoční svíce vynikala světlem svým, a novokřtenci nosili v ruce veliké hořící pochodně. Starožitný smysl prvotní Církve byl ten, že příchod Páně k soudu v neděli velikonoční se stane. Naráží na to sv. Cyrill Jerusalemský, když v řeči své k novokřtěncům praví: „Někdy uvidíte, ana slovem Páně noc tato jako den světlá bude, jakož o ní psáno v Žalmích (Žalm 138, 12.); tehdy jednomu každému z vás bude nebes brána otevírána.“ — Za panování křesťanského císaře Konstantina rozšířeno osvětlení i na ulice města, kterýž obyčej až podnes se zachovává. Za dnů našich slaví se svatá a radostná chvíle vzkříšení Páně na bílou sobotu večir po slunce západu, kdežto nejsvětější Svátost z hrobu Božího se vyzdvihne a v slavném průvodu v chrámě aneb po ulicích měst světle ozářených se nosí. Tak se běře ctný a veleslavný Vykupitel uprostřed svých věrných: zástupové těch, jenž napřed jdou, i kteří v zadu, vzdávají Jemu chválu, ohlašující jako veškerému světu

div ten největší, slavné Jeho z mrtvých vstání. —

V neděli pak ráno, jedva že velikonoční jitro sítati počíná, tu již všecken křesťanský svět dýše novou radostí: všecko, co křesťanem sluje, strojí a hotoví se k důstojnému slavení hodu Božího. Církev svatá, jenž s umírajícím Spasitelem dříve truchlila a lkala: nyní s oslaveným pleše a se veselí; a svých věrných dítek k svaté radosti vzbuzuje slovy z sv. Davida vzaty: „Tento jest den, kterýž učinil Hospodin: veselte se a radujte se v něm.“ (Žalm 117, 24.) A ve zpěvu svém napomíná, bychom již slzeti a žalostiti přestali:

Ustaň hoře, ustaň pláči,
Nech již slza tvář nezmáčí;
Vstať! tak Anděl skvoucí hlásá,
Vstal Pán smrti, naše spása. —

Všickni zpěvové církevní ve dnech velikonočních pohybují se slavným, chvály plným zněním; a ono hlučné *alleluja* (což se vykládá: Bohu chvála) stále ve všech antifonách a verších se ozývá, je jako nějaké slavné vyzvánění prozvukující. Vůbec všeliký církevní zpěv a modlitba jest výrazem jedné a společné radosti. Podobně všechny částky služeb Božích v jeden souhlasný celek splývají; anobrž i ty zevnitřní ozdoby přispívají k tomu, by tento přeslavný hod Páně nad jiné byl významen. Nahledněme již do domu Páně ozdobeného okrasami; a vizme tam všechny prostory svatyně nábožnými

naplněné tak, že v ní veliká bývá tíseň; hlava na hlavě, až k rohům oltáře. (Srovnej Žalm 117, 27.) Na lesklých svícnech planou světla, po boku oltáře plápolá velikonoční svíce (paškál) — jako Kristus Pán mezi apoštoly. Oku představuje se obraz oslaveného Vykupitele držícího v ruce praporeček na znamení vítězství, kterýmž nad smrtí a nad ďáblem zvítězil, zrušiv vládařství jejich. Vidí se, jakoby z tváře Jeho zářila nesmrtelnost; jakoby pravice své vztahoval ku požehnání a k shromážděným mluvil takto: „Pokoj vám! Byl jsem mrtvý, a hle živý jsem na věky věkův.“ (Žjev. I. 18.)

Utěšené také jest, že velikonoční slavnost připadá v jarní čas, v kterémž i všecka příroda k novému žití procituje a slaví své vzkříšení. Ono zvukné „alleluja“ příhodně s pěním prozpěvujícího ptactva, oděvy a ozdoby sváteční s ozdobou omlazených stromů a pučícího se kvítí splývají v jedno. Čas jarního rozkvětu přemile upomíná nás na Kristovo z mrtvých vstání. Tento kvítek, lilium údolí, květ Libánský (Nahum I. 4.), v čas utrpení svého usvadl: prut tento v čas smrti své odřezán jest z země živých (Isai. 53, 8.); ale v čas vzkříšení tělo jeho zase rozkvetlo. (Žalm 27, 7.) V tom smyslu pěje sv. Církev:

Vítej nám dni blahý nesmrtnou slávu mající,

V němž Bůh peklo shromiv vládu na výši ujal.

Země teď obživlé aj zjevně to ozdoba hlásá,

Žeť s Pánem všeliké vrátily jsou se dary.

Nebo Jemu, an vrátil jako rek z noci pekla se
černé,

Les lupením, kvítím sličně se louka zdobí. —

(Hymn. cirk.: Salve festa dies.)

Slavnost velikonoční koná se po celý oktáv. Prodloužením této slavnosti poskytuje nám Církev příležitosti k delšímu přemýšlování o tom božském tajemství, kteréž slavíme, jakož i spolu prostředkův k nabytí našeho ospravedlnění a spasení. Máť pak vznešené tajemství vzkříšení Páně — v němž budoucí nesmrtelnosti sláva předukázána — nás nejen k duchovnímu plesání rozněcovati, nýbrž i pobudkou býti k obnovení života našeho: bychom ze-

mrouce hříchům, v ně nenavracovali se více, ale Bohu jedině živi byli, v Kristu Ježíši Pánu našem. (Srov. Řím. VI. 9. 10.)

K. Císař.

Pozdravení Nejsv. Svátosti.

(Dle hymny sv. Tomáše Aquin.)

Vzdávám Tobě Jezu Kriste slávu, čest celým srdcem svým, celou duši svou, vši myslí a silou svou, všemi vnitřnostmi, smysly a oudy svými, v nejhlubší poníženosti, s nejvroucnější uctivostí, s nejdůvěrnější oddaností, s nejradostnější vděčností — Jehož božství v způsobách těch skryto jest: v těchto malých, nepatrných způsobách chleba opravdu, skutečně, osobně, podstatně, životně ale — tajně přebýváš.

Tobě se duše má zcela věnuje se všemi náklonnostmi, žádostmi, city, se všemi úmysly, předsevzetími, snahami, se vším, co v ní jest, se poddává — podrobuje, obětuje, zasvěcuje, — a ve mdlobu padá, když Tě zpytuje, t. j. o Tobě v tomto svatém úkrytu, v této převelebné Svátosti rozjímajíc, láskou a vděčností jako vosk na ohni se rozplývá.

Zrakem, hmatem, chutí se tu klame duch — klame, mylí se tím, že za chléb pouhý má, co tu vidí, chutná, hmatá: pravé víře jediný jen učí sluch. Slovu Tvému věříme bezpečně — beze vši nebezpečnosti klamu a mýlky strany této svátosti; věříme, že to není chléb, nýbrž pravé tělo Tvé v způsobách chleba.

Věřím pevně, cokoli Syn Boží dí — všemu tomu, co kdykoli Syn Boží vyřkl, obzvlášť tomu, co řekl při poslední večeři: „Totot jest tělo mé.“ — „Totot jest krev má nového Zákona, která za mnohé vylita bude.“ (Marek 14, 22. 24.) Z jeho úst jen věčnověká pravda zní — nic hodnověrnějšího nad toto slovo utěšené.

Na kříži se jenom Božství tajilo, tuto se i člověčenství ukrylo. Na kříži bylo viděti alespoň člověčenství, ale tuto není viděti kromě způsob chleba ani Božství ani člověčenství.

Věřím, že zde přítomen jsi s oběma: obé — Božství i člověčenství — srdcem věřím a ústy vyznávám a v té víře a naději ráje Tvého žádá s lotrem duše má. Za to prosím, zač na kříži prosil lotr kající — za odpuštění hříchů, za prominutí trestu, za přijmutí do ráje.

V bok Tvůj ruku dát jak Tomáš nežádám, předce Tě co — jediného, pravého, živého Pána a Boha svého vyznávám, — a pro toto vyznání své víry v Tebe sebe za blahoslaveného pokládám podlé vyřčení

Tvého: „Blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili,“ a uvěřivše víru svou vyznali.

Dej, ať u víře vždy vzrostu příberu, posilni mou lásku, moji důvěru. Učíš, abych Tobě čím dále, tím více věřil, v Tebe doufal, Tebe miloval, — a tak čím dále, tím blaženějším se stal.

Posvátná památka smrti Kristovy, kdo Tvou sladkost a Tvou mocnost vypoví? Ó živá, drahá, neoceněná památka smrti Páně! Chlebe živý, obživující člověka, chlebe silný posilňující člověka, chlebe sladký, oblažující člověka!

Popřej duši vezdy v Tobě trvati, ať své slasti v Tobě nikdy neztratí! Dejž duši mé, aby vždycky jenom z Tebe v svatosti a spravedlnosti, v čistotě a počestnosti, v pokoře a poslušnosti a ve všeliké Bohu libé etnosti živa byla, a předivné sladkosti tvé, kteráž jest nad všelikou jinou sladkost, vždycky okoušela.

Věrný Pelikáne, Pane Ježíši, — jenž jsi na očistění naše nevinnou, předrahou krev svou vycedil na kříži, smaž mé viny ve své krvi nejdražší!

Jediná ta krůpěj, Kriste nejsladší, neřku jednoho člověka, jednu duši, ale — všechny světa hříchy smýjí postací, veškeren svět můž spasiti ode vši nepravosti.

Kriste, Jehož vidím pod tou záclonou, způsobou chleba jako rouškou zakrytého, rač mi dáti, oč Tě prosím s poklonou:

Uveď mne v Tvou říši leskem oditou, abych zíral na Tě s tváří odkrytou! Staň se, prosím, po čem žíznil, nač se těším, abych hned po své smrti Tebe s odkrytou, oslavenou, blaženou tváří spatřil, a ustavičným patřením na svrchovanou, věčnou slávu Tvou na věky věkův blaženým byl. Amen.

Jan Felizna.

Bohoslužebný zpěv.

(Dle Ambergera.)

Není nížádné pochybnosti, že již arciočtové čili patriarchové, oběti Bohu Hospodinu přinášeje, bohoslužebný tento úkon provázeli chvalozpěvy a dikučiněním, a jak se podobá, užívali k tomuto zpěvu nástrojův hudebních zejména citery a harfy, jak se o tom děje zmínka v I. kn. Mojš. 4, 21. kdež Jubal, syn Lamechův, nazývá se otcem hrajících na citeru a harfu. Známo jest též dostatečně, že David, starozákonní pěvec, skládal překrásné nadšené zpěvy, žalmy nazvané, zpívávané je při průvodu harfy. On také rozdělil kněžský rod Levi na 24 třídy, a ustanovil zvláštní sbor zpěvákův, kteříž bohoslužbu provázeli zpěvem. Toť byli ovšem počátkové zpěvu bohoslužebného,

kterýž se teprva v Církvi katolické zvelebi a k dokonalosti přivedl.

Bohoslužebný zpěv v Církvi katolické.

Již za nejstarších dob apoštolských obět nejsvětější se obětovala při zpěvu věřících, čehož důkaz patrný nalezáme v listech sv. Pavla, jenž píše takto: „Naplnění buďte Duchem svatým mluvíce vespolek v žalmích a chválách a písničkách duchovních zpívající a plesající v srdcích svých Pánu.“ Efes. 5, 18. 19. „Slovo Kristovo přebývejž ve vás hojně ve vši moudrosti učice a napominající sami sebe žalmy a písničkami duchovními zpívající v srdcích svých Bohu.“ Kol. 3, 16. A proto mohl již sv. Augustin říci: „Zpěv kostelní posvěcen jest příkladem a rozkazem Páně a apoštolův.“ List. 119. c. 18. Pán a Spasitel zajisté prozpěvoval žalmy s učedníky svými při poslední večeři.

Nejen apoštolové a sv. otcové dávají zprávy i svědectví o zpěvu bohoslužebném za nejstarších dob, ale i ti a taci, kteříž byli vně Církve a ku Kristu a Církvi Jeho se nehlásili. Tak píše Philo, učený žid a mudrc Alexandrinský o křesťanech prvního století takto: „Křesťané zpívají hymny (zpěvy) Bohu na počest, hymny, kteréž buď nově složeny aneb ze spisův starých věšteců a proroků jsou vybrány a vyňaty. Celé noci bdívají a zpívají tímto řádem: Všickni povstanou a rozdělí se na dva sbory, na sbor mužův a na sbor žen. Každý sbor má svého vůdce a předzpěvujícího, jenž důstojností své osoby a uměním hudebním vyniká. Zpívají pak hymny ke cti a chvále Boží brzy spojenými hlasy brzy jedni druhým odpovídající.“ Zpíval tedy při službách Božích noční dobou slavených veškeren lid shromážděný dle *nově složené zpěvy, dle žalmy a zpěvy z prorokův vyňaté a sice dohromady* anebo *střídavě*. Byl to tedy zpěv starozákonní a místem již písněmi a zpěvy křesťanskými protkaný. Na sněmě v Laodicei (okolo 314) svěřili biskupové bohoslužebný zpěv zvláštním vybraným a k tomu zřízeným zpěvákům. (Com. 15. Delectus.) Když pak křesťanství z Jerusaléma průchod si zjednálo u národův řeckou vzdělaností proniknutých a se honosících: bral na sebe zpěv bohoslužebný ráz a povahu vytríbenějšího zpěvu řeckého a znenáhla se ustálil. Pohanské chrámy měnily se v křesťanské, a zpěv řecký a židovský musel sloužiti k zvelebení a oslavení služeb Božích křesťanských. Biskupové a představení církví a jiní slavní, učení a bohomyslní mužové pěstovali zpěv bohoslužebný, o jehož zdokonalení se nejvíce přičiňovali a nejvíce zásluh získali ve

východní Církvi sv. Efrem Syrský a sv. Basilus, jak známo, básnickým duchem i skládáními vynikající.

Bohoslužebný zpěv v západní Církvi.

Bohoslužebný zpěv řeckým duchem vanoucí z Církve východní přišel na západ přičiněním sv. Ambrože, biskupa Milánského dle svědectví sv. Augustina, kterýž ve svých Vyznáních píše v ten rozum: „Není tomu dávno, co církev Milánská zavedla tento způsob potěšování a napomínání, že hlasové i srdce věřících bratří s velikou horlivostí se k zpěvu sjednotily. Bylo tomu totiž asi rok, aneb o něco málo déle, co císařová, mladého císaře Valentiniana matka, jmenem Justina, pronásledovala svého služebníka Ambrože. Nábožný lid trval v kostele na modlitbách, hotov jsa s biskupem, tvým služebníkem, umřít. Tehdáž počaly se hymny a žalmy zpívat na způsob východní Církve, aby lid přílišnému hoři se nepodal. A toto se až podnes udrželo ano ve všech téměř obcích křesťanských zavedlo na celém oboru zemském.“ Až do časův sv. Ambrože býval na západě v obyčeji starší jednoduchý zpěv. Ambrosianský zpěv opírající se o řecký nabyl větší rozmanitosti, šetřil rytmu a míry a stal se tudíž libozvučnější. Ale právě proto stával se zpěv Ambrosianský příliš měkkým a těžším k naučení se jemu, zároveň ale méně přiměřeným pro vznešené a velebné služby křesťanské.

Tu dosedl na stoliči biskupa Římského Řehoř Veliký, tento obnovitel a zdokonalitel zpěvu kostelního. Zpěv Gregoriánský byl jednodušší, snadnější, tak že i veškeren lid mohl se v něm zúčastnit; ale rovněž tak důstojný a velebný a k vyjádření myšlenek vznešené bohoslužby křesťanské zcela způsobilý. Řehoř složil tak nazvané Antiphonarium, kteréž obsahovalo bohoslužebné úkony a celou liturgii na rozličné dni v roce, a stalo se základním kamenem zpěvu církevního. Aby zpěv Gregoriánský se rozšířil, založena škola v Římě, v níž se učilo tomuto zpěvu, a žáciové této školy rozšířili pak zpěv tento v rozličných krajích západní Církve. Při chrámech stoličních a v klášterích zakládaly se školy, v nichž vyučovalo se zpěvu Gregoriánskému, o jehož rozšíření dbal zvláště Karel Veliký nařídív takt: Školy pro čtoucí chlapce ať se zřídí, a ať se vyučují *žalmům, notám, zpěvu* ... v každém klášteře a biskupství. Cap. I. c. 72. Quido z Arezzo v XI. století vynalezl snadnější způsob, jímž lze bylo přiučiti se zpěvu Gregoriánskému, který až do XIV. století zachoval se čistý a neporušený. Tu však nastal obrat — k horšímu. S mravy, praví řecký mudrc Plato, mění se i zpěv.

Laikové, lidé světské, umělci sice ale do povahy a ducha zpěvu Gregoriánského nezasvěcení chápali se díla a skládali zpěvy umělecké ale duchem světským procihlé a prosáklé, místo Gregoriánského zpěvu zaujaly umělecké skladby, zaváděla se hudba instrumentální (nástrojová), kteráž svým hlukem a vřeskem všecken zpěv udusila a přehlušila. Vedlo se jednoduchému, vážnému, velebnému a službám Božím přiměřenému zpěvu Gregoriánskému jako se vede i nejsvětějším věcem, na jejichž místo lidé rádi časem své osobní choutky a libůstky staví. Těto porušenosti vynasnažil se a usiloval odpomoci sněm Tridentský. —

Zpěv bohoslužebný v Církvi katolické.

Na jaké konce to došlo se zpěvem bohoslužebným a zvláště se zpěvem a hudbou při oběti mše svaté, pozná čtenář, povímli, že sněm Tridentský byl již na tom, že *všecken figurální zpěv vymítí na čisto z chrámův katolických a jej zapoví jakož i instrumentální hudbu*. A jen na přímluvu císařských poslancův, mezi nimiž tuším byl také arcibiskup Pražský Antonín Brus z Mohelnice (1561—1580), ustanovil se sněm na tom, aby byl zpěv figurální *trpěn*, avšak bez odkladu odstraněno všecko, což služeb Božích jest nedůstojno. Neboť taktó nařídil sněm Tridentský výslovně: „Ab ecclesiis vero musicas eas, ubi sive organo sive cantu lascivum aliquod aut impurum misceatur, item saeculares omnes actiones, vana atque adeo profana colloquia, deambulationes, clamores, strepitus arceant, ut domus Dei vere domus orationis videatur ac dici possit.“ (Sess. XXII. decret. de observ. et evit. in cel. Missae.) t. j. „Z kostelů pak takové hudby, v nichž by se co rozpustilého (oplzlého, plízkeho) a nečistého ať na varhanech ať ve zpěvu nalezalo a vplítalo, ... též křik, povyk ať vzdalují biskupové a duchovní správcové, aby dům Boží v pravdě dům modlitby slouiti i býti mohl.“ Všecko tedy rozpustilé, všecken křik a povyk a vřesk, vše co světské a služeb Božích a domu Páně nedůstojno, mělo se odstraniti a zavesti zpěv a hudba na varhany, kteráž by k pobožnosti rozněcovala a mysl i srdce věřících k nebes výšinám podvihovala. Za bohoslužebný a liturgický zpěv vyhlásili a uznali otcové sněmu Tridentského zpěv Gregoriánský a mistr Palestrina obdržel rozkaz, aby zpěv Gregoriánský ode všech světských přídavkův očistil. Přičiněním jeho vyšlo několik zpěvníkův schválených od papežův. Sněm Tridentský nařídil též, aby se zpěvu církevnímu vyučovalo v chlapeckých seminářích, dle čehož se také v mnohých diecesích zachovali biskupové.

Proto také synoda Pražská r. 1605 nařídila: „Soni et cantus, qui honesti et spirituales non sint, colloquia... et quidquid praeterea indignum est domo Dei, et ejus divina Majestate, omnino amoveantur“ t. j. zvukové a zpěvové, kteříž nejsou slušní a duchovní, rozprávky... a cokolivěk domu Páně nehodno, budiž odstraněno. (Str. 158.)

Sv. Otec Benedikt XIV. vydal dne 19. února 1749 nařízení (constitutio), v němž uvažuje důvody otcův a učitelův církevních pro a contra ustálil mínění Církve o zpěvu figurálním a hudbě nástrojové. Pravi papež Benedikt: „O hudebníci, prosím vás, co to panuje nyní za způsob zpěvu v našich chrámech, kterýž by se lépe hodil a sluší pro divadlo nežli pro chrám Páně. Hledíme si umění a ztrácíme vroucnost modlitby a zpěvu. Činíme za dost zvědavosti lidské a zanedbáváme nábožnost a pobožnost. Co jest nový ten zpěv jiného než komedie, v kteréž zpěváci hercův úlohy hrají? Nejdrive vystoupí jeden, potom dva, potom všichni, aby rozmlouvali vespolek v rozmanitých tónech.“ Tot přísný ale zajisté spravedlivý soud platící o mnohé, ba o veliké částce skladeb kostelních. Jan XXII. hrozil tresty a pokutami církevními těm, kdožby uchylující se od Antiphoniaria a tedy zpěvu Rehořova na místě jednoduchého zpěvu církevního své vlastní skladby *dráždící smyslnost* zaváděli, ale při tom nezapovídal, časem o velkých slavnostech zpívati v *čtvero zpěvu obyčejný kostelní jednoduchý zpěv* — ovšem neporušený a přidavky nepokažený. Alexander VII. (1657) nařídil, aby se při službách Božích nezpívala *nižádná slova, nižádný text, leč z mešní knihy aneb breviáře vyňatý*. Innocenc XII. (1692) zakázal všeliký zpěv, kterýž by nebyl v souhlasu s liturgií — s posvátnou bohoslužbou. *Z toho patrnó, že figurální zpěv, máli býti dovolený a máli se ho při službách Božích užívati, má za základ míti i co do obsahu i do tónu — gregoriánský zpěv.* A proto pravi Benedikt v své konst. „Anus“ od 1749: „Odstraněny buďte ze zpěvu kostelního všechny divadelní melodie a časté ono opakování (!!) a proplítání (!!!) slov a každý o to dbej, aby *slovu se dobře rozumělo*. Neboť máli, pravi Isidor Sevillešský, hudba ten účel, aby srdce a mysl lidí pozdvihla k Bohu, kterak lze toho cíle dosíci, když slovo nelze slyšeti (a tudíž i jemu rozuměti).“ — (Dokončení.)

O škodlivosti špatných spisů.

Podává Fr. Schoenbeck, ředitel škol Vodňanských.

Kdo jsa Čechem byl spolu svědomitým katolíkem, mohl do nedávna skoro každou

knihu, každý časopis literatury české do rukou vzíti beze strachu, že nalezne, co by cit jeho katolický urazilo. Neboť do nedávna byla novější literatura naše téměř výhradně v rukou katolických kněží a laiků vzdělaných, zkušených a pravdy milovných. V době nejnovější chopili se u nás písemnictví namnoze i mladíci nezkušení, povrchně vzdělaní, moderními bludy a frázemi načichlí, a od té doby veta jest po ryzosti literatury naší. Knihy vědecké, ač jich nyní po řídku vychází, protkány jsou namnoze náhledy německých pantheistických filosofů a materialistických přírodopytců, ze spisů básnických vane u veliké části duševní rozervanost Heine-ovská; v beletristice předvádějí se nám překlady frivolních románů německých a všecka mravní zpustlost a duševní bída románů francouzských; v časopisech nalézají se útržky na sv. Otce, hlavu milionů katolíkův, na vyšší kněžstvo (na nižší méně, protože ho *posud* potřebují), na řády duchovní, jakož i na zřízení církevní, a i ty, které máme za nejlepší vyhýbají se opatrně všemu, čím by přesvědčení své katolické na jevo daly a srdce katolické potěšily.

To bolí zajisté každého vlastimilovného Čecha, který jest spolu křesťan a katolík a ač by rád zkvět literatury vlastenecké podporoval, musí se slzou v oku odtáhnouti ruky své od literatury takové, ano musí, seč jest, varovati spolurodáky, aby ku své vlastní škodě nepodporovali neznabožských pisálků, nenaplnňovali mozoly svými kapsy křtěných i nekřtěných židovských spekulantů a nakladatelů a nekupovali si za drahý peníz zhoubný jed. Nebo jedem, pravým jedem jsou špatné knihy a listy — v tom mi přisvědčí každý, kdo o jich škodlivosti jenom poněkud přemýšlel.

Církev sv. jest ovšem pevná skála, o kterouž se již mnohá a větší vlna rozbila, aniž by ji byla zničila — neuškodí jí tedy ni takovéto literární plevy. A proto varuje-li Církev dítek svých před čtením špatných knih a listů, čini to z mateřské starostlivosti a péče o společnost občanskou, o štěstí rodinné a o blaho a spásu jednotlivých údů svých — a ne bez příčiny! Neboť veliká jest škoda, kterou způsobují špatné knihy a listy občanské společnosti, rodině a jednotlivcům. Podvracují základy společnosti občanské, ničí blaho rodiny i jednotlivcův.

Blaho společnosti občanské zkvétá jenom tu, kde ten, v jehož rukou spočívá moc a vláda, jest národům svým pravým otcem, který jen proto třímá žezlo v rukou svých, aby lid svůj oblažil, kde vládce nemá poddané své za otroky, s nimiž by dle libo-

vůle nakládati mohl, nýbrž za tvory svobodné, před Bohem stejnorodé, kde ten, kdož k tomu povolán, moudré dává zákony, jimiž život, majetek a práva národův zabezpečeny a před zlovolníky chráněny jsou. Pravé blaho společnosti lidské panuje dále jenom tu, kde národové vládu svou cti, řádův a zákonův zemských poslušni a hotovi jsou pro vlast a panovníka svého jmění i život nasaditi, kde národové vespolně se milují, všeho dobrého si přejí a činí, slovem i skutkem se podporují a v pokoji a svornosti podle sebe žijí. Jenom tam panuje pravé blaho a pravé štěstí v společnosti občanské. To však jest možno jenom v společnosti občanské, která založena jest na zásadách křesťanských. Nebo náboženství křesťanské, připomínajíc vladařům, že jsou vladaři jenom zřízením Božím, a že jim bude někdy před všemocným vládcem celého světa počet klásti, zavazuje je, aby byli národům svým pravými otci a o blaho jich otcovsky se starali; náboženství křesťanské učí je, aby považovali poddané své za tvory svobodné a za bratry své, aby ku všem bez rozdílu byli spravedliví a moudřími zákony a řády jich život, práva a statky hájili. Rovněž tak jest opět jenom křesťanské náboženství s to, vštípit poddaným úctu a lásku k zákonité vládě, poslušnost k zemským zákonům a řádům, ochotnost v podporování vlasti a panovníka statkem i životem; jenom křesťanské náboženství jest konečně s to, udržeti národy u vespolné lásce, míru a svornosti. Odstraňte křesťanské náboženství a namluvte králům, že jsou vladaři jenom z vůle lidu a ne z vůle Boží, že jenom lidu a ne také Bohu z činů svých jsou odpovědni — povstanou z nich noví Neronové, kteří nebudou se při činech svých ohlížeti, zdali k blahu či ku škodě lidu slouží, povstanou z nich vládcové nadutí a stranní, kteří budou některým stavům a národům nadřizovati, jiné pak za helloty a za „ráju“ považovati, povstanou z nich panovníci necitelní a tvrdí, kteří železnou rukou vládnouti budou národům svým a nešetřiti ani peněz ani krve jejich. Vezměte lidu křesťanské náboženství a namluvte mu, že vlády jsou jenom pouhým zřízením lidským, již bude považovati vladaře svého za hříčku, s nížto lze dle vůle nakládati a ji i odhoditi, bude zákonům a zřízením zemským se posmívati a proti nim se vzpírati a vydá vládu svou konečně v šanc záhubě nepřátel vnitřních i zevnitřních. S úpadkem křesťanského náboženství pomíne mezi jednotlivými národy všecka láska a svornost; i bude jako za starověku jeden proti druhému válčiti a pěstné právo nabude opět bývalé své plat-

nosti. Vyhyne-li křesťanské náboženství ze srdcí lidských, bude jeden druhého klamati, přestane všecka důvěra a víra a na místě občanských ctností zahnízdi se mezi lidem podvod, krádež, loupež, vražda a všechny nestvůry nepravosti. Čhtí tedy křesťanské náboženství odstraniti jest tolik jako čhtí, aby se všechny hrůzy časů pohanských anebo hrůzy krvavé francouzské revoluce opakovaly. A náboženství křesťanské odstraniti — tot, zdá se nám, čhtí špatné knihy a listy našeho věku — neboť k tomu pracují přímo i nepřímo nekřesťanskými náhledy, zásadami a frázemi svými, které jsou tak známé, že nám jich ani opakovati netřeba. Tomu-li tak: kdož vyměří velikost škody, která se společností občanské stoji, kdoby se jí nelekal, a kdo, jsa zdravého rozumu, čhtěl by odbíráním a čtením knih takových k ní ještě napomáhati? —

Na tom však není dosti. Špatné knihy a spisy podkopávají i blaho a štěstí rodinné. Jednota a věrnost v manželství, obapolné si pomahání a láska a poslušnost dítek k rodičům jsou nutnou podmínkou rodinného štěstí. A k tomu vede jenom náboženství katolické. Neboť svatost a nerozlučnost posvátného svazku manželského, věrnost trvající až do smrti, láska a obapolné si pomahání, dobré vedení dítek se strany jedné, s druhé pak strany úcta, poslušnost a účinná láska dítek k rodičům — toť, čehož mocně a důrazně žádá katolické náboženství. Odvažují-li se tedy některé knihy a listy dotýkati se, oslabovati a odstraňovati náboženství, které učením svým štěstí rodinné zakládá, což to jiného, nežli dotýkati se štěstí rodinného, čhtí je zvrátiti a zničiti? — Kdyby však jmenované knihy a listy jenom tím se spokojily, že podvracují náboženství katolické, pravý to základ rodinného štěstí — jdout ještě dále! Mnohé romány a divadelní hry, jimiž nás překladatelé obmyslují a tu i tam feuilletony časopisecké dotýkají se rodiny i přímo. Manželství není jim než pouhou smlouvou občanskou, věrnost hloupostí, nerozlučnost manželství tyranstvím. Nevěrnost jest jim věcí, kterou móda káže a odloučení se od druhého manžela pro malíčkovitost krokem oprávněným. Dle zásad, které se tu vykládají, jest náboženské vychování dítek zbytečno a jenom vychování pro svět věcí hlavní. Dle učení, které se v spisech takých hlásá, třeba, aby dítky rodičů svých jenom tak dlouho poslouchaly, dokud jich potřebují; když pak jich více nepotřebují, mohou se vyzouti z této povinnosti. Neposlušnost, oklamávání a podvádění rodičů se strany dítek líčí se co vtípnost a chy-

trost. Takové a podobné zásady shledáváme na mnoze v knihách a listech našeho věku. Však jestliže se ty zásady ujmou — a ujmou se v smyslném srdci lidském velmi snadno — může-li pak býti ještě řeči o jednotě, věrnosti, lásce a poslušnosti v rodinách — může-li býti řeči o štěstí rodinném? — Nikoliv! Smutné doklady pravdy té počínají se již nyní ukazovati a škodu tu zavinily nejvíce špatné knihy a listy.

Největší však škodu mají ze špatných knih a listů čtenáři sami; nebo knihy a listy takové připravují jim bídu a záhubu.

Duše lidská jest jenom potud šťastná, pokud „z víry žije“ t. j. pokud má pravou víru, tuto kotvu v rozlíceném moři světovém a pokud skutky s věrou tou soubíhají. Ale o obě, totiž o víru i o ctnost přivádějí čtenáře svého špatné knihy a listy, aniž by toho pozoroval, že u víře pohoršení bere. Pokračuje-li však dále, uvyká zásadám v knihách a listech těch hlásaným, osvojuje si jednu po druhé, pevná půda víry mizí mu víc a více pod nohama, až konečně bezděky uzří se v moři negace a nevěry. Tak tomu učí tisíciletá zkušenost, již žádný upříti nemůže. Oetne-li se pak na tomto místě, jest také veta po skutech z víry pocházejících — veta po modlitbě, navštěvování kostela, přijímání sv. svátostí atd., ano na místě skutků dobrých objeví se brzy u čtenářů špatných knih, zvláště pak nekálých románů a jim podobných feuilletonů všechny nestvůry hříchu, kterých péro blíže poznamenati nechce, aby nepohoršilo čtenářů listu tohoto. A jakž by mělo býti jinaké! Vždyť pak se jim v knihách a listech takových líčí nábožnost co přehnané pobožnickářství, dobré skutky co bláznovství a ctnostný život co mnišská zatmělost; naopak malují se jim i ty největší neřesti alespoň co věci lidské bytosti přirozené a tudý bezhříšné. A jelikož zásady podobné smyslůsti lidské velice lahodí, který čtenář jejich zůstane věren ctnosti? Ano není tomu jinak — špatné knihy a listy přivádějí čtenářů svých o ctnost, jako je přivedly o víru. Smutný toho následek jest, že s vírou a ctností jest také všechno duševní štěstí a blaho totam. Kdyby nám chtěli taková lidé říci, jak jest jim v duši, jak duše jejich, nemajíc víry, nemá, kde by spočinula, kdyby nám upřímně pověděli, jak touha po blaženosti, byť by ji sebe více ukojovali, přede vždy zůstává nenasycenou — seznali bychom tu duševní bídu, v jakové tonou. Ale, třeba nám toho neřekli — vidíme ji přece, vidíme ji z toho, že mnohý čtenář nevěreckých a nemravných knih a listů samovraždou bere sobě život tělesný a tím spolu i duševní. Toť důkazem dostatečným, že

bída duševní dostoupila u nich takového stupně, že ji ani snéstí nemohou a že samovraždou vrhají se raději v jícen záhuby, než by ji déle snášeli.

Kdo oddá se podobnému čtení, ztratí chuť ku čtení všeho vážnějšího, pro stav a povolání potřebného, nevzdělává se přiměřeně pro žádný stav, stane se z něho polovzdělanec, který bude sám sobě a jiným břemenem. Do podobné a větší ještě hmotné bída uvrhují špatné knihy a listy i ty čtenáře své, kteří se živí prací rukou svých. Čtení takových knih a listů jest velmi lákavé a navyknou mu jako kořalečník kořalce, i není jim líto sebe více času ku čtení jich potřebného. Čist ale a pracovat najednou — to nejde a proto raději odkládají práci, jenom aby se mohli zamilovanému čtení oddati. Ba později v domněnce, že knihami a listy takovými se vzdělali, mají se za příliš vznešené ku práci — i zanechají práce zcela. A co potom? Ze své domnělé vzdělanosti neztuční a práce se zřekli. — Ano tak daleko přivádějí čtenáře špatné knihy a listy. By nebylo toho, že „exempla sunt odiosa“ připojil bych na doklad toho obrázek ze života, avšak soudný čtenář i bez něho mi uvěří.

Ukázav tímto záhubu, do jaké špatné knihy a listy jak společnost občanskou tak blaho rodinné a neméně i blaho jednotlivcův uvrhují, končím přáním, aby rodáci pilně varovali se všeho podobného čtení a odbíráním špatných knih a listů nešvar v literatuře naší nepodporovali. Nebudou-li toho činiti, přestanou takové nešvary samy a brzy; nebo, nemaje odbytu, nebude na ně nikdo nakládati. Naopak prosím všech, aby četli, odbíráním podporovali a seč jsou rozšířiti hleděli knihy a listy, které věrný jsouce zásadám katolickým k upevnění a utvrzení smýšlení katolického napomahají. Konečně vznáším snažnou žádost k těm, kdož mohou, aby se nám postarali o politický list, z něhož by vanul duch katolický; takového dosud nemáme i jest nám ho na ten čas nejvýše třeba. Vždyť pak to nemusí býti hned list denní!*) Prozatím týdeník dosti malý a laciný postačí, ano bude ještě lepší nežli list veliký; najdeť snáze odběratelů

*) V dopisu „z jižních Čech“ v Brněnském „Hlasu“ č. 3. líčí se potřeba listu nábožensko-politického. Dopisovatel p. J. L. D. dí: „Mám za to, že by se potřebě a přání tomu nejlépe vyhovělo, kdyby se jeden z našich listů náboženských jmenovitě „Blahověst“ proměnil v týdeník nábožensko-politický.“ V podobný smysl psáno nám z mnohých jiných stran. — Naše odpověď: Pokud se nezvýší počet předplatitelů aspoň o 100, nelze na týdeník pomýšleti. Red.

mezi venkovany kteří drahé a veliké listy čisti nechťi a nemohou.

Obrázky z duchovní správy.

IV. Na vesnici a v městě.

Již tenkrát, když jsem se ku stavu kněžskému připravoval, v semináři, prával jsem si upřímně, aby místem budoucího povolání mého nebylo město, nýbrž vesnice. Stejného smýšlení byl věrný druh můj J. Příčiny, jež nás přiměly k tomu přání, byly dle našeho zdání dosti důležité. Přední z nich byla ovšem ta, že jsouce na vesnici zrození a vychování, životu vesnickému jsme přivyklí a povahou svou málo se hodili do města. Mimo to tanula nám na mysli netečnost a lhostejnost ve věcech náboženských, jakou jsme nejednou na vlastní oči v mnohých městech spatřili. Naproti tomu toužili jsme po upřímnosti, po tom zbožném smýšlení, jaké vesničané posud ve věcech víry na jevo dávají — a proto přáli jsme si oba snažně, aby budoucím stanoviskem naším byla vesnice třeba ta nejodlehlejší, nebojící se, že tam, jak se obyčejně namítá, ve vzdělanosti zakrňneme. Uhlazenost městská nebývá vždy vzdělaností. Toužebně očekávali jsme tedy po vysvěcení svém v drahé otcině jurisdikci, která nám zvěstovati měla, kde bude nový domov náš. Konečně přišlo očekávané poselství, a hle! čeho jsem si nepřál — stalo se. Byl jsem ustanoven do jednoho z větších měst za kaplana a měl jsem hned na místo své se odebrati. Uvyklý vše považovati za řízení Prozřetelnosti a dobře věda, co jsem vrchnímu pastýři svému byl slíbil, rozloučil jsem se s přátely a známými a za týden sloužil jsem první obět mše sv. na místě povolání svého. Již jak jsem poprvé vkročil do městského chrámu, dojalo mne velmi nemile neslušné chování se některých přítomných, kteří téměř hlasitě vespolek rozmlouvali a se smáli; bezděky rozpomenul jsem se na drahé, nedávno opuštěné rodiště a na onu příkladnou nábožnost, s jakouž krajané moji do domu Božího vcházeli a tam Bohu ve svátosti nejsvětější ukrytému se kořili. Však, pomyslíl jsem si: „to snad byla pouhá náhoda,“ a maje domácnost spořádanou, cítil jsem se v postavení svém z počátku dosti spokojeným a šťastným. Brzy však začaly rozličné mráčky toto nebe spokojenosti kaliti. Šel-li jsem totiž s poslední útěchou k nemocnému, potkal jsem mnohého, jenž ledva posmekl — neřkuli, aby byl pokleknul. Jindy opět přišel mi kostelník se žádostí, abych šel „tajně“ s „Pánem Bohem“ — a když jsem to odhodlaně odepřel, vykládáno mi to za přemrštěnost. Na

tom nebylo dosti. Přišla porodní babička s poselstvím, že u pana N. bude křest a sice doma. Marné byly moje námitky, že takový posvátný úkon náleží do chrámu Páně a že jest to nedůstojno odbývati jej v obyčejném příbytku. Musil jsem jíti, poněvadž p. N. na má slova nedbal, a nebylo to u něho poprvé a nad to se vykázal vysvědčením lékařským, že jest dítě slabé a že nemůže ven z domu nešeno býti; avšak jaký dojem na mě takový křest učinil, zvláště při slovech „Vejdiz do chrámu Páně“ — nemohu ani vypsat. A matky, které po porodu poprvé do chrámu Páně přicházely, aby Bohu za dobrotivé zachování své děkovaly a za blaho novorozenátka prosily, málo kdy zůstaly při oběti nejdražší, a když jsem je na to upozornil, dáno mi za odpověď, že to zde zvykem a že nemají ani času! Však ačkoliv mne tato lhostejnost a vlažnost náboženská, toto nezachovávání moudrých zákonů církevních velmi rmoutilo — předce nejvíce nespokojeným a rozmrzelým činily mě převrácené náhledy a zásady, které jsem slychati musil, zásady to, Církvi sv. buď velmi nepříznivé, buď přímo protivné, o jejichžto vyvrácení marně jsem se pokoušel.

Přišel jedenkrát ze společnosti, kde si mladý jeden pán ze všeho, co jinému jest posvátné, zvláště pak z nynějšího těžce zkoušeného a stísněného sv. Otce a z celého stavu duchovního posměch tropil — byl jsem tak rozerván, že jsem se pevně odhodlal, ucházati se o jiné místo a sice na vesnici třeba nejvzdálenější, jen když tam budu vidět živou víru, upřímnost a pravou nábožnost a když nebudu musiti převrácené zásady poslouchati a marně je vyvracet. Úmysl svůj napsal jsem hned druhý den přáteli svému J., jenž se též proti vůli své do města byl dostal. — Dlouho jsem na odpověď čekati nemusil, avšak byl jsem ji nemálo překvapen. Myslel jsem, že mi dávný tajemník srdce mého ve všem ochotně přisvědčí, že úmysl můj schválí, však zmýlil jsem se. Odpověď jeho zněla asi v ten rozum: „I já býval jsem málomyslný a nespokojený, přemýšleje o postavení, jaké kněz za našich nevěreckých časů má v městě. I já jsem mnohou trpkou v ohledu tomto zakusil chvíli. Ale pokaždé jsem si vzpomněl na staré přísloví, když jsi se dal na vojnu, musíš bojovat — a myšlenka tato mne vždy upokojila. Což kdyby to, co ty zamýšlíš, všickni učiniti chtěli, kdo by pak v městě pracoval? Skoro bych měl chuť — odpust mé upřímnosti — tvou nespokojenost nazvati zbabělostí. Pohledni jenom na našeho sv. Otce, jak On bojuje téměř s celým převráceným světem

doufaje v pomoc Boží. Bojuj a dočkáš se vítězství; neboť pravda musí zvítěziti.“ —

Tato slova příteleova přišla v čas; jáť novou silou a chutí obdařen umínil jsem, neustati v boji. Co takto jsem přemýšlel o způsobu toho boje, zaklepal někdo na dvěře a do pokojíka mého vstoupil vážný jeden měšťan. Odevzdávaje mně 40 zl. žádal, abych je rozdál zchudlým rodinám, ale jméno jeho abych zamlčel; proto prý se na mě obrátil. Jestliže jsem byl upokojen domluvou svého přítele, tím více potěšil mne tento úkaz lásky křesťanské, jenž mě poučil, že také v městě mnohé srdce šlechetné a věřící bije. Seznal jsem, že kde jsou žalosti jsou též radosti duchovní a ztracená spokojenost se navrátila. Jsem v městě. K.

V. O náhlé smrti. (Dodatek.)

V čísle 7. přinesl Blah. obrázky z duchovní správy. Stůj zde dodatek k obrazu na třetím místě. — Muž čekající na smrt choré ženy spí již pod dnem a žena se vystonala, tak že již obchází dobrosrdečné lidi o almužnu prosíe a s matkou chodí ze školy vyšlá dcera, an druhá do nejbližších vesnic dochází prosit; třetí velká dcera sloužila. O posledních dnech masopustních přišla na návštěvu matky a s večerem provázena matkou jde v neděli druhou po devítniku anebo, jak se říká, masopustní domů k hospodáři; je jí jíti kolem hospody, v níž vše se točí v divokém víru. Vejde, a netrvá to dlouho, je taky v kole, a sotva že jednou, pravím jednou v kole se otočila, klesá z náručí mladíkovi, oči se zavírají, rty a prsty modrají, — je veta po všem, již ji ubohou tanečnici žádný nevzkřísí — dotančila, bez Boha, a v krémě při tanci dne 26. února vypustivši duši, dne 28. pohřbena jest vedle otce, po němž velkého zármutku zajisté necitila v srdci zrovna tak jako její družky a veselí ti hoši nebyli příliš dojati truchlivou touto událostí — neboť tančili dále, těšíce se a omlouvajíce se slovy: Vždyť jí truchlením nevzkřísíme! O lehkomyšlnosti lidská! — R.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

X.

V Pavinci u panského stolu sedělo nyní o dvě osoby víc, ale vařit se víc nesmělo, že pán neplatil větších útrat. On sám potřeboval mnoho jsa velký jedlík, ale o to se nestaral, nasytí-li se také každý jiný mimo něj. Jen synkovi přál strkaje před něj mísu a předkládaje mu na talíř a druží od stolu zdvihli se obyčejně hladoví.

Matka v skutku tak málo jedla, že nikdo nepochopoval, jak ji to uživí, dívky

však měly větší potřeby a často jim chutnal kousek černého chleba anebo brambor, který si vzaly v kuchyni, když Vedral nebyl doma.

Pavlina přísazovala ze svého kupující si pokrmu a vždy jimi přispěla i Marii, aby hladu netrpěla. I stará Alžběta dělila se s ní o své zásoby a matka vědouce o tom mlčela a nemohla jí ani sobě pomoci. Byla pravá otrokyně mužova a v Pavinci pranic nevládla. Nechodila ani do kuchyně, nedohlížela do zahrady, neporoučela ve dvore. Nikdo se na ni neobracel, od ní nic neočekával, jí si nevěšmal. Muž jednal, jakoby jí v zámku nebylo, s ní se neradil, jí se neptal, jí nevyhledával. Šel-li do polí, šel sám; vyjel-li si, nevzal jí s sebou; navštívil-li ho někdo, neukázal mu ji.

Zdalo se, jakoby si z toho všeho nic nedělala, jsouc vždy tichá a pokojná a lidé pravili, že rozum její musí býti zatemněn a divili se její neslýchané lhostejnosti. Seděla nejvíce ve svém pokoji, v němž všecken nábytek již byl sešel. Stará malba na stěnách bledla a opadávala, podlaha měla díry, okna špatně se zavírala, kamna kouřila, skrze dvěře táhlo, z předešlých okras a ozdob stávaly se střepy a hadry.

Nešťastná žena předce nenařikala, že je jí zle a nežádala na muže, aby jí pomohl, nýbrž snášela všecko trpělivě, skoro tupě a nikomu nebyla obtížna. Již se jí nedostávalo i šatstva, s matkou přestala všecka podpora a muž jí nic nejednal. Bohatá dědicka po statkáři Pomezném trpěla nouzi a dcera její, majitelka panství, spolu s matkou podlehala bídě.

Největší útěchou ubohé paní byla dcera. Měla ji mnoho u sebe, poslouchala její řeči, dávala pozor, když ji četla z knih, dívala se, když ji uklízela v příbytku, přijímala její lichocení. Marie i Pavlina šly na ni, zpravovaly a zlepšovaly a Alžběta, jenž u Pomezných sloužila hned od jejího narození, opatrovala ji a pečovala o ni jako tenkrát, když ještě byla dítě a konečně ji ve dne v noci již ani neopouštěla.

Že se paní Vedralová netěší z dobrého zdraví, poznal každý, kdo ji viděl, vyzábly obličej, mdlé oko, slabost a hubenost to prozrazovaly. Muž nečinil ničehož, aby se jí ulevilo a nepovolal ani lékaře, maje ranhojiče žida, jenž mu za malý deputát hojil rodinu i služebnictvo. On sám nepotřeboval jeho pomoci, šlo mu k duhu, jak říkáme, tučné tělo o tom svědčilo. Jindy býval hezký, stihlý člověk, příjemný v obličejí; nyní mu naběhlo břicho, otekl krk, opuchla tvář, pod bradou narostl laloch. Ani se nešatil, jak by se na jeho stav bylo slušelo a nikdo by Pavineckého pána

v něm byl nepoznal. Byl pravý opak své zchřadlé a vyschlé manželky a minulé krása přešla na dceru Marii, jen že ji zvýšila dobrota a ušlechtilost ducha.

Syn, jmenem Adolf, víc byl podoben matce než otcí, ačkoliv na sebe přijímal vlastnosti tohoto, jež měl v mládí, dávaje na jevo náklonnost k lehkomyšlnosti a marnotratenství. Podivné bylo jeho vychování. Ačť by se mohlo říci, že ho vlastně nikdo nevychoval, však učitele předce měl, ne jednoho, nýbrž dva, jenž k němu každodenně docházeli. Ráno ho učil žid, večer křesťan a mezi tím celý den běhal a lekoval. Směl si všechno dovoliti a on jediný od otce dostával peníze, aby měl na útraty. Nekupoval si než pamlsky a děti ze vsi shromažďovaly se okolo něho, aby si s ním hrály, podrobujice se jeho svéhlavosti a neustupnosti. Poroučel jim a trýznil je a rozličné rozpustilosti s nimi prováděl. Kdo na sebe milostpána nechtěl popuditi, trpěl to a chlapec se den ode dne stával větším ničemou. Myslí, že je mu každý poddán, dělal škody, trápil zvířata, pronásledoval kočky, psy a ptáky a ubližoval i lidem. Nikdo nesměl žalovati a čeledínové ve dvoře, aby se pánu zachovali, podporovali ho v nezbednosti a ještě víc ho kazili.

Nejednou pan Adolf mladé spolčníky své zavedl do hospody neb vinopalny, rozdával mezi ně pivo a kořalku a když je opil, měl z toho radost a vyražení. I sám již uměl píti prudké nápoje a ze sklenice otcovy si lízl, cokoliv v ní bylo, když stála na stole. Že mu v tom otec nebránil, nesměla mu brániti ani matka, sice se na ni osupil a sestru Marii nenáviděl a soužil, ačkoliv byl mnohem mladší. Neušlo mu, že ji otec nemá rád, slyšel, že jí babička odkázala Luštěnice a jemu ne, nemohl ji tedy vystát.

Marie se dost vynasnažila, aby si získala lásky bratrovy, ale marně, protivil se jí a v ničem ji neposlechl. I slečně Pavlině činil vzdory a staré Alžbětě se posmíval, jsa její nepřítel, že k nim také přišla z Luštěnic.

Ať dělal co dělal otec předce vyznamenával nezdrábného synka, mazle se s ním a přednost mu dávaje. Musil spáti v jeho pokoji, sedával mu na klíně, dostával od něho hubičky. Marii nikdy nepolibil, ale ona mu ruku musila celovat ráno i večer a po každém jídle, což od syna nikdy nežádala. Činila to ochotně a ctíla ho dobrovolně, ale bolívalo ji srdéčko, když jí ani té nejmenší lásky nechtěl prokázat a často nad tím plakala. Hledala náhradu u matky, vinula a tulila se k ní a tato byla blažena děkujíc jí srdečnými pohledy. Bylo patrné,

že to v ní probuzuje city hluboké, ale nemluvila o nich, nýbrž zavírala je v duši, jakoby neměla dosti síly vyjeviti je.

Sklíčená žena jen v kostele k pravé vroucnosti se povznášela modlívajíc se tak nábožně, že tím každého překvapila.

„Je to v skutku ona?“ myslívali si o ní lidé, jenž ji měli za ztupělou a necitnou.

Hle, se slzami v očích pohlíží k oltáři, sepíná ruce, pohybuje rty, rozpráví s Bohem z vnitřnosti srdce!

A což s nimi nemívala útrpnosti, jim nepomáhala, jim nedávala almužen, jim nebyla ochrankou?

O ano, byla. Následovala v tom ohledu matku. Nyní jí to učinil muž nemožné. Scházejí jí prostředky, nemá ničehož, potřebuje sama pomoci. Dávala ráda. Je nešťastná, že již nemůže dávat. Vzdychá, když vidí bídáka. Dělí se s ním o vše, co má. Nikdy nehledí na sebe.

Nastojte, pořád se množí její churavost. Slyšel o tom strýc Sklenka, jenž Pavinec nenavštívuje, že mu to Vedral zakázal. Přišel předce nedbaje na hrubosti, co ho očekávaly. I viděl, že je jí velmi zle a poslal k ní zkušeného lékaře. Ten radil, aby odjela do lázni, kde by se ještě mohla zotaviti. Muž nechtěl vydati peněz. Sklenka je dával sám. Muž bránil a odporoval a manželka zůstala doma — k vůli pokoji.

Chřadla až dochřadla a Vedral se stal vdovcem dřív než se byl nadál. (Pokračování.)

Dopisy.

Z Prahy, 2. dubna 1865.

(O dobrém čtení. Upomínky na misii.)

Žet Písmo sv. a knihy nábožné přinásejí užitek veliký, o tom není pochybnosti. Dosvědčují to svatí Boží a duše zbožné. Tak sv. Teresie sama o sobě vypravuje, kterak jí, obzvláště na počátku křesťanského života, čtení duchovních spisů prospívalo. A sv. Řehoř Naz. sám o sobě praví: „Jáť okrál na duši i na těle, když se mi dostaly do rukou řeči Basiliovy, napsané o mravech o pravém řádu života. Jáť se stal způsobilejším chrámem Božím; jáť se stal hrůsou, kteréž dotýkal se Duch sv. k opěvování moci a slávy Boží. Čítaje řeči tyto, okrál a obnovil jsem se, nýbrž božsky proměněn, jiným člověkem učiněn jsem.“ A protože čítání takovýchto knih se vždy a všude schvaluje. Tak praví bl. Tomáš Kemp. „Rád se ptávej — čítej — a tiše poslouchej slova svatých a mívej oblibu v podobenstvích starců, neboť se nadarmo nepřednásejí.“ A náš nejznamenitější spisovatel věku XIV. Tomáš ze Štítného k svým dítkám v předmluvě „O obec-

ných věcech křesťanských“ praví: „Buoh můj přikázal mi, jako i každému otci, abych vedl vás, mé dietky! v jeho cestách a kázal jej vám. Toť svědčí starého zákona knihy. Protož tiem mi jest chutnější bylo psáti vám tyto knihy, aby, což nynie snad pro svú mladost nemůžete rozuměti, ani sdržeti v paměti, což bych vám pravil, potom, kdyžť snad umru, aby čtli v nich, a porozumievajie, coť mienie; a také aby mohli s sebu úžitečně pomlúvati o tom, což k spasení slušie, aneb i s těmi, s kým se buedete obierati, aby mohli krátiti chvíli, čtúc v nich, a zvláště v svátky doma ve vsi, kdež ani kázanie bývá, ani nešpora.“

Bohu díky, máme dosti takovýchto knih, jen kdyby byly více čítápy. Mezi takovéto patří zajisté i kniha „Úvahy pro jinochy.“ Kéz by nescházela žádnému jinochu; mladému tovaryši, a nováčkovi vojenskému zvláště! Jeť to kniha plná krásného poučení s hojnými na uvážení příklady; která, po mém zdání, se bez prospěchu ani odložití nedá. Byl jsem jednou požádán od mého soudruha o něco k čtení. I zapůjčil jsem mu nadřečenou knížku. I čel, až přečetl celou. Četl ji i jiný. A hle, ten jest již údem obou Dědictví sv.-Janského i Cyrillomethodějského, i čtenářem Blahověsta. A když odcházal do země, jejíž řeč nezná, přál jsem mu setrvalosti v dobrém, i mám naději, že se Boha nespustí, máť v rukou „Úvahy.“ Vydány jsou na památku sv. misie. Misie jest obnovení života křesťanského. Na památku zanechají všady misionáři sv. kříž, majice na zřeteli, co Církev sv. v prefaci o sv. kříži propěvuje: „Zajisté hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelné, abychom Tobě vždy a všude díky vzdávali: Hospodine, sv. Otče všemohoucí, věčný Bože: který jsi spasení lidského pokolení na dřevě kříže založil: aby odkud smrt povstala, odtud i život započínal: a ten (ďábel), který na dřevě zvítězil, na dřevě i přemožen byl: skrze Krista Pána našeho.“ Při svěcení sv. kříže misionárního se obnovují při pohnutlivém kázání křestní sliby; kterážto doba se hluboce zakotví v srdcích věřících. A proto není divu, že u kříže misionárního u sv. Jindřicha, před kostelem stojícího, vždycky dva i tři svěží věnce (i v zimě) na lampě před ním hořící okolojdoucí spatří. Proto uzříš věrné duše u kříže toho často se modliti. Ano kříž sv. ctíme vždycky, a volejme:

Kříži věrný, s žádným stromem měrný!

Jeli stromu v hájích tobě podobného,

Jenž má tolik květu, tolik loubí milostného

V koruně své nesouc drahé símě? —

Dřevo rajske! na němž hřeby připoutáno

Pnělo za nás sladké brímě! — V. Č—ý.

Od Řípu dne 31. března 1865.

(Duisburský evangelický katechismus. Pokrač. III. Viz č. 6. str. 91.)

Když odbyli shromáždění učenci článek o církvi, jednají dále v první části o *stavu kněžském*. Nejprvé vytykají Církvi katolické, že prý chce udržeti lid v *služebnické odvislosti* od kněží, jelikož prý učí, že „lidé — jsouce přivedeni na cestu spasení, — nemohou se, — ačkoli se nalezá spasení jen v Kristu, — bez vedení kněží, — co nutných prostředníků milostivých prostředkův — na ní zachovati a k cíli přivedení býti.“ (Str. 13.) My ovšem přiznáváme se a přisvědčujeme tomu, že lidé musí u *všech věry* poslouchati kněží, čili raději slova Božího, jež kněží kážou, držíce se rozkazu Páně (u sv. Mat. 28, 19): „Jdouce učte všechny národy ... učíce je zachovávatí všechno, cožkoli jsem přikázal vám,“ a myslíme, pokud kněží *věrně* budou předkládati učení Kristovo lidu, že se lid *musí* tohoto učení držeti, chteli spasení dojíti v *Kristu*. Podobně držíme za pravdu, že lid musí přijímati *ty svátosti*, které Kristus ustanovil, a sice *v tom způsobu*, jak to Kristus ustanovil, a jelikož Kristus apoštolům tu moc svěřil (Mat. 28, 19. křtiti, Jan 20, 23. rozhrěšovati, Luk. 22, 19. obět mše sv.) a těmto i moc dal, aby za sebe nástupce volili (Jan 20, 21.), a oni v skutku modlitbou a vzkládáním rukou k úřadu duchovnímu schopné muže volili čili posvěcovali, jako Pavla a Barnabáše (Skut. 13, 3.), že musí tedy lid, chteli spasen býti, i přijímati svátosti od kněží, jakožto rozdávačů tajemství Božích. (I. Kor. 4, 1.)* Tolikéž myslíme, že církev, jsouc spřádána společností lidská musí někoho míti, aby udržoval pořádek, an se každý spolek bez vůdců a stanov rozpadnouti musí, a že Kristus i k tomu apoštolů a jich řádné nástupce ustanovil, vysvítá zřejmě ze slov jeho. (Mat. 18, 18.) Cožkoli svázete atd.

Ovšem zdá se, že zapomněli ti páni, že v jiných věcech ku př. občanských a domácích lidé kněží poslouchati nemusí, ač i tu často rady a pomoci u nich hledají, a tuším, že nikoli ku své škodě; jakož i to zdá se, že přehlídli, že knězem v církvi může býti každý, kdo má schopnosti duševní, zachovalost mravní a chuť k povolání tomu, a že tudíž není posloupnost tady dědičná aniž výsadní, aby se obmezovala na jisté osoby a stavy. Ostatně tuším, že řízení církve nelahodí pánovitosti, a nepopichuje pýchu kněží, spíše však myslím, že jest to obtížné břemeno, obtěžující i svě-

*) Ostatně sv. apoštolé za sebe dávali zástupce v úřadě kněžském, ku př. sv. Pavel Tita a Timothea, na Kretě a v Efesu, a jinde v každé církvi či osadě. (Skutky 14, 22.)

domí i pracovitost kněžskou, a že proto je v církvi, poněvadž musí byti nevyhnutelně v každé spořádané společnosti, nemáli se rozpadnouti.

Ostatně domýšlíme se, že jen horlivost evangelických duchovních a odpor jejich bezdůvodný proti Církvi svedl je k tomuto tvrzení. Jinak nemohlibychom si ani vysvětliti, co napsali později, vykládající učení evangelické o úřadu kazatelském řkouce (str. 15.), „že úřady rozličné v církvi zevnitřní od Krista ustanovené k tomu slouží, aby se dle účelu církev řídila, slovu Božímu se vyučovalo a svátostmi přisluhovalo.“ Každý snad v církvi ten úřad nekoná, a musili přece býti, musí ho někdo zastávati, a jsouli to kněží, proč to výše upírali? — A jak s tím souvisí, co praví vedle toho řkouce, „že každý křesťan věřící — jediným prostředníkem Ježíšem Kristem smířený — má smělý přístup k Otci (v tom souhlasíme), a že nepotřebují žádného dalšího prostředníka nebo kněze k svému spasení.“ Proč tedy ty úřady v církvi jsou, a proč je musí jisti lidé zastávat, když není prostředníka třeba? Odůvodňují to katechismus tím, „že jest každý křesťan sám knězem před Bohem,“ odvolávaje se k textu sv. Petra (I. psaní 2, 9.): „Vy jste rod vyvolený a královské kněžstvo,“ a k Zjevení sv. Jana. (1, 6.): „Učinil nás krále a kněží,“ ptáme se, jsmeli dle toho všickni kněží, jsmeli taky všickni králové? — Přiznáváme se v skutku, že neznáme horších učitelů nad ty, kteří vytrhnou text z písma svatého a nevyložíce jej, *beze slova* položí ho k některému odvážlivému a nepravému tvrzení za *doklad* (!).

Na konec pak připomínáme skladatelům katechismu k slovům jeho, „že Církve římská dělí celé křesťanstvo na dva stavy, stav kněžský a světský (stav lidu), z kteréhož onen má ve věcech duchovních poroučeti, *tento však poslouchati*,“ že i kněží, a biskupové i papež musí, chceli dosáhnouti spasení, věřiti, užívat i zachovávat všecko, co i ten nejsprostší katolík, a že tedy oba stavy řídí se tu dle učení a ustanovení církevních čili dle víry a zákonů Kristových, a že tedy i každý kněz musí poslušen býti ve věcech spasení ustanovení Církve a nikoli jenom laikové. III.

Z Kralohradecké diecése, 26. března 1865.
(Zaopatření propuštěného kárance.)

Přečta „obrázek z duchovní správy“ v. č. 9. Blahověsta zpomněl jsem si na podobnou příhodu. Byl jsem požádán, bych sloužil v přířazené vsi, jenž má svou kapli, mši svatou. Předě mši sv. pravil ke mně kostelník, že je v pastoušce nemocný, zdaž

bych jej chtěl zaopatřiti? S radostí! odpovětil jsem: „Ale ví-li o tom nemocný, že tam dnes přijdu?“ — „Neví,“ řekl kostelník, „včera byli sousedé u něho, by ho k tomu přiměli, ale on o zaopatření nechce ani slyšet!“ — Nebylo více času, bych sám do odlehlé pastoušky zašel přede mši sv., a proto požádal jsem kostelníka, by tam spěšně došel a nemocnému vyřídil, že ho po mši sv. s Pánem Bohem navštívím, ač je-li to vůle jeho. Po chvíli přišel posel s odpovědí, že nechce. I šel jsem tedy k oltáři a sloužil jsem mši svatou, zpomínaje arcit též na nekajcníka, poroučeje ho milosrdenství Božímu. Po dokonané oběti nejsvětější chvátať jsem sám k nemocnému zločinci, vědělať celá obec, vědělať jsem i já, že to vrah propuštěný před lety z káznice na Špilberku u Brna. Nalezl jsem jej ležícího na bídném lůžku v učazené světničce. Pozdraviv po křesťansku, zjevil jsem mu, proč přicházím, on se však na mne ani nepodíval. I sedl jsem si k němu na lůžko, chopil se ruky jeho, představoval mu blahodárné účinky svaté zpovědi a sv. přijímání, nechtěl však o ničem slyšeti namítaje lehkovážně: Nebyl jsem arcit, co doma jsem, u sv. zpovědi, ale mám mnoho napřed, vždyť jsem na Špilberku musil čtyrykrát za rok ke sv. zpovědi. — Co počít nyní? Ubezpečoval jsem ho, jak srdečnou s ním mám outprnost, že chci být jeho přítelem, že kdybych mohl, rád bych jemu na duši ulehčil. — Nadarmo! to jim nepohnulo, nevěřil mi, ale odpověděl: To mi náš kněz na Špilberku také říkal! — V tom přišel kdosi z jeho přátel, přinášeje mu kus slaniny a lahvičku kořalky. Nemocný okusiv kořalky, nechtěl jí, slaniny pozřel jen malé sousto, vše se mu ošklikilo. Ptal jsem se, zdaž by na něco jiného chuti měl? — „Kávu bych rád,“ odpověděl. I dal jsem mu něco peněz, by si ji dal uvařit. Sotva že peníze ucítil v ruce, pohléd na mne — ponejprv, a když jsem opět mluvit se jal o zaopatření, nevytrhoval mne více, aniž čeho namítal a konečně prosil mne sám, bych ráno přišel ho zaopatřit. Důkaz lásky oučinné snad ho překonal. Přišel jsem arcit, jak si žádal, nyní s Nejsvětějším, a potěšil jsem se nemálo, vida ubožáka dle těla i dle duše připraveného k smíření se s Bohem. Vykonal sv. zpověď, modlil se se mnou, povstal dosti pracně k sv. přijímání, poznamenal se sv. křížem, bil se v prsa volaje se mnou: Pane, nejsem hoden! — A když jsem odcházaje ruku mu podával na rozloučenou prosil mne snažně, bych brzo zase přišel. Slíbil jsem mu to milerád, však neuviděli jsme se více, — druhého dne na to sko-

nal, — doufám v milosrdenství Boží, že šťastně. Měl pohřeb se mši svatou a lid jej doprovázel se slzami k hrobu, těše se z toho, že spolurodák jejich, jenž byl hříšným životem svým hanbu uvrhl na rodiště své, s Bohem i se světem smířen zanechal po sobě památku skroušeného kajcníka.

V. A. F.

*Od Mniší hory na Moravě 29. března 1865.
(Žádost o duchovenské porady. Gener. visitace.)*

Život lidský jest ustavičný boj. Tam vítězí dobrá stránka, tu opět zlá. Není tedy stání tichého v člověku, v duchu lidském; buďto pokračuje v dobrém ku předu nebo jde krokem račím — nazpět. Poněvadž tedy člověk buďto šlechtnější a učenější se stává — a nebo pozadu zůstává, prosili bychom všech těch pánů, jenž pochybují o tom, „zdaž by duchovenské porady v naší době potřebné a užitečné byly“ anebo též zneužívání porad těchto se obávají — a přede by rádi v dobrém pokračovali, aby nám prostředek udali, kterým by nám lze bylo na cestě k lepší budoucnosti neochábnouti, nezmálomyslněti? Stojí-li voják samotný na stráž, jde-li samojediný do boje, brzy ochábně, nebude mít chuti do boje — a naposledy snad ho do konce zajmou. — Jako se vede osamotnělému vojínovi na bojišti, podobně vede se vojínovi militie Christi. — Také on cítí-li se osamotnělým, zemdle v brzce, nemaje pravé chuti a lásky k boji duchovnímu — a naposledy snad do konce poddá se mínění časovému neblahému a utone v něm. Že *pastorální konference* za našich dnů potřebné jsou: o tom ani dost málo nepochybuje vel. duchovenstvo jižní Moravy, vidouc, kterak nevěra v městě i na venkově se zmáhá, kterakého stupně *zpustlost* zde i onde dosáhla a v starých i mladých pustoší, kterak neblahá doba naše se nechce podrobit autoritě samým Bohem ustanovené, a vědouc, že jen tehdaž v tomto boji obstojí, neochábně, nezemdle — když *spojenými silami* při *stejném smýšlení a jednání* v úřadování stavu svého posvátného do tohoto boje se pustí, v němž jeden druhého k zmužilosti, k opatrnosti, k horlivosti, k lásce povzbuzuje. — Takovou posilu, takovou lásku k práci na vinici Páně očekáváme od duchovenských porad. — Pročež nedejmež se mýlit zmalátnělým míněním, Josefinskými náhledy některých, nýbrž očekávejmež trpělivě výrok nejdůst. velepastýře našeho *Antonína Arnošta*, který potřeby diecése své zná, a o blaho její otcovsky pečuje. —

Jenerální visitaci hodlá letos J. Excel. nejdůst. arcipastýř v době od 29. apríle až do 19. máje v následujících děkanstvích

vykonati: 1) v Jaroměřickém, 2) Dačickém, 3) Jemnickém a 4) Teleckém. X

Z arcidiecése Olomúcké, 29. března 1865.

(Z past. listu o jubileu.)

Na popeleční středu vydán byl pastýřský list našeho nejd. ordinariatu, v němž se ustanovuje odpustkový čas sv. Otcem v encyklice naznačený. Podotýká v něm nejdůst. p. arcibiskup náš, že sv. Otec lonského roku na den neposkvrněného Početí bl. P. M. vydal encykliku všem hodnostářům křesťanského světa, aby jako Ezechiel prorok (Ez. 33.) zvěstoval národům zemským meč přicházející. Dokládá se pak, že sv. Otec nemíní jen naznačit všecko zlé Církvi Boží odporující a jaká tím hrozí zkáza královstvím a panovníkům, ba celé vůbec společnosti lidské, leč že chtěl i jako prstem ukázati, kde toto zlé má svůj původ. Neboť příčinou toho zajisté jsou rozličná převrácená učení a liché důmněny, ježto za našeho času volně a beze všeho trestu ústy i písmem se rozšiřují a jež sv. Otec v encyklice zavrhuje. Protož nařizuje se, aby duchovenstvo neopomenulo v duchu této encykliky horlivě a moudře věřících varovat před bludy těmito, pakliby kde v duchovní jejich správě objevily se; děj se to za příkladem Spasitelovým, jenž apoštolům svým dí o protivinstvích a pokušeních: „*Bděte a modlete se!*“ Protož i sv. Otec v encyklice věřících celého katolického světa vzbuzuje k modlení. Tyto modlitby věřících aby čistým srdcem a nepokalenými rukama se obětovaly a Bohu tím příjemnější byly a mocnější, povolil svatý Otec plnomocné odpustky, o kterých v arcidiecesi Olomúcké ustanovuje se takto:

1. Čas, kdy dosáhnouti lze odpustků jubilejních, ustanovuje se od prvního až do posledního *prosince* 1865.

2. V tomto čase získati mohou plnomocných odpustků všickni věřící z této arcidiecése, jestliže:

a) navštíví dva chrámy Páně a tam po nějaký čas skroušeně k Bohu modlití se budou na úmysl sv. Otce, totiž aby Bůh Církev sv. ráčil povýšiti, bludy vyhladiti a knížatům křesťanským svornosti dáti. V Olomúci však třeba jest věřícím navštívití chrám Páně metropolitní a pak buď chrám sv. Mauricia, neb sv. Michala. Mimo Olomúc po arcidiecesi však třeba navštívití farní chrám místní čili ten, v němž farní konávají se obrady a potom jiný kostel neb kaplu správcem duchovním výslovně k tomu určenou. Kdyby však ve farnosti mimo kostel farní nikde nebylo jiného kostela neb kaply, postačí, aby tentýž kostel farní navštívili dvakrát. Návštěva tato však nesmí býti v tu dobu, když v neděli neb

ve svátek odbyvají se farní služby Boží, na nichž věřící mají býti už dle církevního prikázání;

b) jestliže i ve středu, v pátek a v sobotu jednoho týdne v tomto vyměřeném čase postiti se budou zdržíce se masitých pokrmů a nasycující se toliko jedenkrát za den, totiž v poledne; nesmí však tento půst střetnout se s postem suchých dnů neb s vigilií před narozením Páně;

c) jestliže v tomto vytknutém čase vyznají se ze svých hříchů a nábožně přijmou nejsv. Svátost oltární.

d) jestliže uděli almužnu, každý dle nábožné mysli své.

3. Před počátkem času odpustkového, jakož i dokud čas ten trvati bude, vynasnaž se vel. duchovenstvo, aby bedlivě a důkladně vyučovali věřících ve vědění o odpustcích, totiž jakých podmínek třeba, by získalo se odpustků, kterak účinkují odpustky, kterak hodně připravit se máme atd. a pobádajice vzbuzujetež jich, aby v hojném počtu získali sobě odpustků těchto. Protož dne 26. listopadu, na poslední neděli po sv. Duchu, kterážto jest nejbližší před vyměřeným časem odpustkovým, budiž farníkům z kazatelný slavně a zřetelně vyloženo tento odpustkový čas, jakož i svrchu řečené by se jich získalo, podmínky. Aby ale srdce nabádáno bylo k pobožnosti, zařídíž duchovenstvo, aby dne 30. listopadu začatý čas odpustkový zvěstoval se lidu věřícímu slavným vyzváněním všemi zvony, jež má trvat celou hodinu.

4. Konečně oznamuje se zpovědníkům řádně zřízeným právo, že mohou udělovati rozhřešení i v pádech, které jsou vymíněny a proměněny jednoduché sliby a dáti jiné výhody osobám, jež nemohou volně sebou vládnouti. Svpl.

Kronika.

Z Prahy. Čtyřicetihodinná pobožnost před vystavenou nejsv. Svátostí oltární bude se konati v Praze od 17—20. dubna u sv. Mikuláše na Malé Straně, od 21—24. t. m. u Matky Boží před Týnem, od 25—28. u sv. Štěpána, 29. a 30. dubna, 1. a 2. května u Věch Svatých na hradě (místo metrop. chrámu, jenž se opravuje). V měsíci květnu od 3—6. u sv. Jakuba, od 7—10. u sv. Jindřicha, od 11—14. u P. Marie Vítězné na Malé straně, od 15—18. u sv. Salvatora v semináři, od 19—22. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 23—26. na Strahově, od 27—30. u sv. Jiljí (u Dominikánů), 31. května a od 1—3. června u sv. Petra na Poříčí, od 4—7. u Anglických panen (sv. Josefa na Malé straně), od 8—11. u sv.

Haštala, od 12—15. v Emausích, od 16—19. u sv. Tomáše, od 20—23. u sv. Havla, od 24—27. u Voršilek, od 28—30. června a 1. července u Křižovníků. — V každém z těchto chrámů bude v svrchu udané dny v 7 hodin ráno mše svatá a pak se vystaví nejsv. Svátost k nábožnému uctění i zůstane na oltáři i přes poledne bez přetržení až do 6. hodiny na večer. O ½ 6. h. budou litanie, pak požehnání, po němž se nejsv. Svátost ukryje. „Spasíž nás a uslyšíž, Hospodine, hlasy naše!“

— J. Emin. nejdůst. pan kardinál, jenž se v sobotu, 1. t. m., navrátil z Vídně do Prahy, odebere se po hodech velikonočních na *generalní* kanonickou *visitaci* do vikariatu *Stříbrského*. Porádek jest následující: V sobotu, 22. dubna, bude konati v *Jezníku* o h. 8. mši sv., kázání, biřmování, *visitace* a školní zkoušku. V neděli 23. t. m. bude v *Stříbře* v 8 h. mše sv., pak kázání, biřmování a *visitace*; odpoledne křesťanské cvičení, požehnání a zkouška ve dvou třídách hlavní školy. Dne 24. dubna v *Erpušicích*, 25. v *Černošíně*, 26. v *Svojšíně* a 27. v *Ošelině* bude v 8 h. mše sv., pak kázání, biřmování, *visitace* a školní zkouška. Dne 28. ve *Stříbře* v 8 h. mše sv. a zkouška mládeže škol filialních; odpoledne zkouška dvou tříd hlavní školy; 29. dubna jest den odpočinku. Dne 30., v neděli v *Kladrubech* v zámeckém kostele v 8 h. mše sv., kázání a biřmování též k městskému chrámu přifařených; odpoledne požehnání a zkouška žáků Lhoteckých. Dne 1. května v *Kladrubech* v chrámu městském v 8 h. mše sv., křest. cvičení, *visitace* a zkouška. Dne 2. května v *Holostřevěch*, 3. v *Skapci*, a 4. v *Kostelci* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, *visitace* a školní zkouška; dne 5. května den odpočinku. Dne 6. v *Sekrčanech* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování a zkouška ve farní škole. Dne 7., v neděli, v *Stodech* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování a *visitace*; odpoledne křest. cvičení, požehnání a zkouška ve škole farní. Dne 8. v *Sekrčanech* zkouška filialních škol; 9. v *Tuškově*, 10. v *Hradci*, 11. v *Holejšově* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, *visitace* a školní zkouška; 11. v *Stodech* v 8. mše sv. a zkouška mládeže škol filialních. — Na této apoštolské cestě bude vrchní pastýř noclehem od 22—28. dubna ve *Stříbře*, od 29. dubna do 5. května v *Kladrubech*, od 6—12. května ve *Stodech*.

— U *Věch Svatých* bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál konati služby Boží a obřady ve sv. témdni v následujícím pořádku: V neděli květnou bude o 11 h. svěcení ratolestí a průvod, pak velká mše sv. s pašijemi. Ve *středu* ve 4 hod. odp. tmavé jitíni. Na zelený *čtvrtek*

ráno v 9 hod. mše sv., svěcení olejů, sv. přijímání; odpoledne ve 4 hod. mytí noh, latinské kázání, jitřní. Na velký pátek v 8 hod. české kázání, v 9 hod. obřady (líbání sv. kříže, průvod atd.) pak německé kázání. Odp. ve 4 hod. jitřní. (Návštěva Božího hrobu.) Na bílou sobotu ráno o $\frac{1}{2}$ 9 svěcení křestní vody, paškalu v kapli sv. Václavské, pak zpívána mše sv. Odpol. v 5 hod. slavnost Vzkříšení u Všech Svatých. — Na všech těchto sv. úkonech jest vdůst. metrop. kapitola s duchovenstvem. Alumnové arc. semináře příslušují a zpívají hodinky v metrop. chrámu, jakož i v *cís. kapli* na hradě, kdež pořádek služeb Božích, na nichž bývá J. Vel. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna s celým dvorem, jest následující: V neděli květnou ráno o $\frac{1}{2}$ 9 svěcení ratolestí, velká mše sv. s pašijemi; odpol. v 6 hod. něm. kázání a požehnání. Ve středu (jakož i ve čtvrtek a v pátek) odp. o $\frac{1}{2}$ 5 jitřní. V zelený čtvrtek v 9 hod. ráno zpívána mše sv., přijímání, průvod. Na velký pátek ráno o hod. 9. pašije a ostatní sv. obřady, odpol. v 7 hod. něm. kázání, žalm „Miserere“, osvětlení kříže na oltáři, požehnání s ostatkem sv. kříže. V bílou sobotu v 9 hod. ráno svěcení paškalu, čtení prorocství, zpívána mše sv. — Ve farních chrámech Pražských bývá počátek služeb Božích ve sv. témni ve čtvrtek a v pátek o hod. 9. (u sv. Ducha v 8 h.); v sobotu pak v 8 hodin.

— Slavnost Vzkříšení (z mrtvých vstání) Páně bude se konati v bílou sobotu odpoledne o 4. hodině: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. kr. vojsko), u Milosrdných bratří a na Karlově. — O $\frac{1}{2}$ 5. u sv. Josefa na Novém městě. — V 5 hodin: v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u Všech Svatých (místo metrop. chrámu), u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě, na Smíchově. — O $\frac{1}{2}$ 6. h. u Voršílek. — V 6 hodin: na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů, v Karlíně (průvod po náměstí), na sv. poli Malostranském (v Košířích, průvod po hřbitově), v Bubenči. — O $\frac{1}{2}$ 7 h.: u sv. Kacetána na Malé straně. — V 7 hodin u sv. Jakuba a v Emausích.

— Vel. p. Fr. Mašek, kooperator u sv. Havla, povzbuzoval v shromážděních katol. jednoty i v kázáních k společnému sv. přijímání. Jako vloni na den sv. Josefa, sešlo se i letos o slavnosti Zvěstování P. Marie několik set věřících, obzvláště mužů k sv. zpovědi a společnému sv. přijímání. Po přiměřených modlitbách přijímali Tělo Páně s hořícími svícemi v rukou. Dojati pohnutlivou slavností touto požádali nás dva z oněch mužů ve jmenu všech účastníků, aby v listech těchto

byly díky vysloveny vel. duchovenstvu u sv. Havla, zvláště pak vp. Maškovi.

— *Misie* kněží z tovaryšstva Ježíšova v jazyku německém počala v sobotu, 1. t. m., o 6. h. večerní zároveň u sv. Mikuláše na Malé Straně, u sv. Jakuba na Starém a u nejsv. Trojice na Novém městě. Největší účastenství jeví se u sv. Mikuláše, kdež v úvodní řeči P. Roh rozhodně odmítnul pověst, jakoby kázání večerní určena byla pro vznešené (elitu) rka, že hlásati budou učení naší sv. víry pro každého, kdokoli do chrámu přijde, v 10. h. ráno, o $\frac{1}{2}$ 3. odpoledne a o 7. hod. večerní. Jenom odpoledne bude vyučování jednotlivých stavů. Včera započala příprava dítek k sv. zpovědi. Celá pobožnost bude ukončena v pondělí velikonoční.

— Sbor obecních starších král. hlav. města Prahy schválil ve valné schůzi d. 27. března návrh městské rady, aby bylo zřízeno místo *katechety* a) na německé hlavní škole Staroměstské, b) na české hlavní škole Staroměstské s ročním platem po 550 zl. a s náhradou za byt ročních 105 zl. z důchodů městských. Však tato náhrada povolena jen tomu katechetovi, jenž ani v klášteře, ani v jiném domě bytu naturalního nepožívá. Dále byla přijata a schválena žádost jednoty paní pod jménem sv. Ludmily, aby ji obec nápomocna byla při zřízení *průmyslové dívčí školy*, kteroužto žádost byly podaly presidentka jednoty této hrab. Krist. Schönbornová a náměstkyně její paní Marie Riegrová. K zřízení dotčené školy pro chudou dívčí mládež propůjčeny od obce zdarma místnosti v druhém poschodí staré školy u sv. Haštala, avšak na čtvrtletní výpověď a s tou výhradou, aby od jednoty v pořádném stavu byly udržovány. Učitel bude od městské rady potvrzen a obdrží 120 zl. ročně na byt z důchodů obecních. Dozorství nad školou, jejíž místnosti nákladem obecním 230 zl. 56 kr. budou upraveny, vyhradila sobě městská rada. — V tétož poradě schválen byl návrh, aby zřízeno bylo české gymnasium realné na Malé straně.

— Pan Vojta Náprstek měl d. 25. (v neděli) a 26. března (o slavnosti Zvěstování P. Marie) o $\frac{1}{2}$ 11. hod. a d. 2. dubna (v neděli) o 10. h. v sále Žofinského ostrova přednášky o dobročinných ústavech, založených v novější době od jednotlivců a od spolků v Anglii, Skotsku, v Americe, Indii, Australii a j. ve spojení s výstavou přes 100 obrazů, představujících budovy těchto ústavů. Na podzim chce p. Náprstek pokračovati v přednáškách svých o filantropii. Pro síme, aby přednášky ty nebyly vždy jen v neděli a ve svátek dopoledne, v čas služeb Božích.

— (Zasláno.) Zastupitelstvo města Trhové Kamenice jmenovalo dne 26. března vel. p. Jana Vavřínu, kooperatora, za jeho zásluhy o školní mládež a školní knihovnu čestným měšťanem.

*— Spolek *Arimathejský* pochoval v březnu 101 chudého křesťana.

*— Chrám kapucinskému v *Žatci* darovali Norbert Sahnert a jeho manželka Františka pěknou stříbrnou *monstranci*, v ceně 850 zl., kterou v gothickém slohu zhotovil p. Karel Zimmer, stříbrník v Praze.

*— Na pouti do *Ríma* s p. kanovníkem Fruchou nalezá se též vp. Jan Weber, farář Chotějovický z diec. Kralohradecké.

V Korutansku zmáhá se nedostatek duchovenstva. Nyní není obsazeno 72 stanovisk kaplanských a 27 samostatných správ duchovních musí se obstarávat od sousedních správců duchovních. Uděleno tedy správcům duchovním, jenž mají na starosti dvě farnosti, aneb bez pomocníka jsouce mají ve farnosti své více než 1200 duší, dovolení sloužit dvé mše sv., ovšem s tou výhradou, aby šetřili příslušných předpisů církevních.

Z Říma. V konsistoři dne 27. března byli potvrzeni mnozí biskupové. Kromě Mons. Rehoře Jussefa, biskupa Ptolomaiského za patriarchu v Antiochii: Mons. Josef Fessler za biskupa u sv. Hypolita v Rakousích a Michael Fogarassy za biskupa v Sedmíhradsku. Kněz diecése Vratislavské a probošt vojsk pruských Leopold Pellgram za biskupa v Trýru. Též byli potvrzeni 2 biskupové v státu papežském, 4 francouzští, 2 španělští atd.

Z Palerma na Sicílii. (Z přát. dopisu.) Poměry zdejší jsou čím dál horší. Budu rád, až budu z Palerma pryč, a nechtěl bych zde býti, jestliže se potvrdí návrh o zrušení klášterů a jmění církevního. Ač noviny každý den hlásají, že se lid nemůže dočkat vyhnání mnichů, jest tomu naopak a pochybují silně, že se vyklizení klášterů dá provést bez velikých nepokojů. Sta a tisíce chudých přijdou tím o almužnu každodenní. Některé konventy každý den dávají oběd 100—200 chudým. U kapucínů, kteří výhradně žijí jen od sbírání almužny po městě, mohou po opatření víc než 200 řeholníků žít ještě 100—200 chudých. Mimo to sta a tisíce rodin přijdou o výživu, kterou měli z klášterů co řemeslníci, úředníci, posluhové atd. A že ze zrušení jmění ani chudým ani lidu vůbec se nepřilepší, to ví každý a směšné jest ujišťování opačné. — Nejistota veřejná čím dál větší. Nyní již dokonce kradou lidi, ovšem jen bohaté a rodiny musejí je draze vykoupiti. Jedna rodina musila dát výkupného více než 18.000 franků. O té svobody zdejší!

(Literní oznamovatel a j. příště.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Vys. důst. p. Mikuláš Tomek, probošt metrop. kapitoly, království Českého první prelát atd., obdržel od Jeho c. kr. apošt. Velič. k slavnosti kněžských druhotin svých za dlouholeté záslužné působení cí. řád železné koruny II. třídy.

V Pánu zesnuli:

- p. Ondřej Šidlo, farář v Štěnovicích, 21. března (nar. v Oujezdě 12. února 1795, kněz od 15. srpna 1819);
- p. Ondřej Bobrovský, c. kr. polní superior v Čechách, kněz diec. Baňsko-Bystřické v Uhrách, čestný kanovník, b. kons. rada, majitel zlatého zásluž. kříže, 27. března (nar. v Bobrově v Uhrách r. 1801, kněz od r. 1823);
- p. Martin Císař, pens. farář Klecanský, 29. března, (nar. v Plzenci 8. listop. 1789, kněz od 11. srp. 1816).

Vyznamenán jest:

- p. Václ. Rottenborn, kaplan v Klecanech, obdržel právo synodalí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jakub Ludvík, admin., za faráře v Mešně;
- p. Norbert Vambra, far. Tuchlovický, za faráře do Mirošova;
- p. Vác. Botschan, kaplan za admin. v Trebendorfu;
- p. Frant. Pechar, kaplan v Kornouze, za administratora do Tuchlovic.

Uprázdňená místa:

- Trebendorf, fara města Chebu, od 24. března;
- Štěnovice, fara pat. nábož. matice, od 29. břez.
- Tuchlovice, fara pat. nábož. matice, od 30. břez.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Hicke, farář a os. děkan v Šenově, 27. března (nar. 21. října 1804, kněz od 2. září 1829);
- p. Augustin Neumann, jubil. kněz, arciděkan a pens. farář Smržovský, 28. března (nar. 15. června 1779, kněz od 30. srpna 1803.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Dvorský, farář Hlavický, za faráře v Plzenci (arcid. Pražské);
- p. Josef Dobicer, farář v Kounově, (arcid. Pražské) za faráře v Morech;
- p. Josef Zdobinský, kaplan v Turnově, obdržel právo synodalí.

V diecési Budějovické:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Matěj Petr, kapl., za admin. v Sušici;
- p. Jan Martinec, kapl. Protivinský, za admin. v Myšenci;
- p. Frant. Šítal, kapl. Vítějický, za admin. v Hluboké.

Uprázdňená místa:

- Sušice, děkanství, patron. městské obce, a
- Myšenec, fara, patron. nábož. matice, do 1. května.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Provodní neb Bílá neděle.

(Řeč sv. Petra, Chrysologa, † 450.)

Dle učení a víry Církve svaté ráčil se Pán Ježíš po svém z mrtvých vstání za čtyřicet dnů svým učenníkům všelijak ukazovati. V touž právě dobu směřuje Kristus Pán řečí svou, Pisem svatých připomínáním i svátostí zřizováním k tomu cíli, aby Lásky Vaší nad Jeho utrpením zármutek obrátil v radost, uče mnohými důvody, že z mrtvých vstal, a chtěť tomu, by též v srdcích našich prostředkem víry povstal.

„Když pak byl večer toho dne, kterýž jest první po sobotě, a dvěře byly zavřeny, kdež byli učenníci shromážděni pro strach před Židy: přišel Ježíš a stál v prostřed a řekl jim: Pokoj vám.“ (Jan. XX. 19.) — „Když pak byl večer...“ Bylot se připozdilo — ani tak pokročilostí večera, jako spíše žalostivým smutkem, jenž mysl učenníků jako mrakem povlekl. Dáť jim sice Pán již dříve znamení svého z mrtvých vstání, ale sluncem zjevení svého nebyl jich dosud osvitil. — „A dvěře byly zavřeny, kdež byli učenníci shromážděni pro strach před Židy.“ Po spáchané nad Kristem od Židův ohavnosti případly jsou na Jeho učenníky strach a hrůza, zuzamykaly jich obydlí i srdce, a nedopouštěly ani pa-prsku světla vniknouti do duší zkor-moucených, takže jim čirá noc již nastávala. Světlo jsou noční temnosti naproti tmám smutku, jehož ani těše-

ním ani raděním zjasniti nelze, jakž i prorok dí: „Bázeň a třesení přišlo na mne, a přikryla mne temnost“ (Žalm. LIV. 6). — „Přišel Ježíš a stál v prostřed (nich).“ O Božství Kristovu, by v zamčené tělesní lůno Panny Marie vstoupiti mohlo, kterak lze pochybovati, jestliže totéž Božství Jeho po z mrtvých vstání Páně, ač s naším člověctvím sloučené, zavřenými dveřmi vchází a vychází? Jistě týmž činem Pán proka-zuje, že jest Stvořitelem všeho světa, vůli svou bez překazy provodě nad všelikým tvorem. Nelze-li závoře pa-nenství odolati rozkazu Stvořitele, aby Panna počala a porodila; nemohou-li zavřené dvěře zabrániti, aby všel a vyšel Stvořitel: kterak bylbý mohl Spasiteli z mrtvých vstávajícímu překážeti kámen, ač veliký a zlobou Židův zapečetěný? — Ale, jakož panenství a dvěře za-vřené víru v Božství Kristovo stvrzují: tak i ten odvalený kámen zjišťuje nám Kristovo z mrtvých vstání. Nemniž však nikdo, by odvalení téhož kamene vyjiti z hrobu zjednalo Pánu; odvalen byl kámen pro věrné Kristovy, aby za noci v hrob Páně vjiti mohli. — „A řekl jim: Pokoj vám!“ V srdcích učenníkův bouřil zápas víry s pochybností, zoufalostí s doufanlivostí a mdloby s zmužilostí. S takovým že bojem se setkají, věděl napřed vševidoucí Pán, kterýž byl sám — vzat od nich — látku téhož zápasu v jich duších zů-stavil. Na uklizení tedy všeliké pří-činy této bouře jeví se očím jejich

Kristus a vrací pokoj srdcím těch, kdož Jej uzřeli nejprvé.

„A to pověděv, ukázal jim ruce i bok. I zradovali se učenníci, vidouce Pána.“ (Jan. XX. 20.) — „Zradovali se učenníci“: Po tmách milejší bývá světlo a po mračnách libější jasná obloha: tolikéž vítána jest radost po žalosti. „Tedy jim opět řekl: Pokoj vám!“ (Jan XX. 21.) Co znamená štědrost Pána Ježíše, kterýž opět udílí pokoje učenníkům? To nepochybně: aby oni získavše zprvu každý pro sebe utišení myslí, od té chvíle taky mezi sebou, druh s druhem, pokoj zachovávali. Vědělt Pán, žeby se jinak mezi sebou později nesnadnili, ano by se jiný svou věrou vychloubal, jiný pak nad svým dřevním u víře kolísáním truchlil. Chtěje tedy stlačit nadutou pýchu a uzdravit z vášně chorou mysl, zmařil budoucí jinak různice Kristus rozkazem pokoje. Což se koliv bylo stalo, ráčil řídítel milostivý s učenníků na spornou věc a její okolnosti vselíjaké odvesti a tím právě působiti, že jeden druhému přál onoho stupně důstojenství, na kterýž kdo z nich od Pána postaven byl. Petr zapírá, Jan prchá, Tomáš pochybuje, všickni opouštějí Mistra. By jim byl Pán pokoje neudělil, bylby Petr, jsa mezi všemi nejpřednější, za zadnějšího pokládán, a kdosi zadnější na přední jeho místo bezprávně popostrkovan.

„Jako mne poslal Otec, i já posílám vás.“ (Jan. XX. 21.) Slova Kristova: „Jako mne poslal Otec,“ nesmíme si tak vykládati, jakoby snad menší byl Syn Boží nežli Otec Jeho. Pán Ježíš mluví tuto o své lásce Synovské k Bohu Otci, Jenž Ho byl poslal jako Otec nejmilejšího Syna svého, a ne jako mocný Pán sluhu Svého. — „I já posílám vás.“ Posílám vás z pouhé lásky, však ještě nepřikazuju vám, abyste šli. Pod šeredným jhem smrti věčné úpějlímu plemenu lidskému na polehčení já posílám vás k trpění hladu, okovů, žaláře hnusného i muk všelikých: k čemuž ovšem láska jen radí, ale mocný rozkaz nenutí.

„To pověděv, dechl (na ně) a řekl jim: Přijměte Ducha svatého; kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějít se jim; a kterýmž zadržíte, zadrženi jsou.“ (Jan. XX. 22—23). Dáť Pán učenníkům moc odpouštěti hříchy, Jenž svým nadchnutím udělil jim a v jich srdce vлил Odpustitele. Touž řeč Páně slyštež, kdož tvrdíte, by člověk člověka rozhřešovati nesměl; také vy, kdož jednou jen ďábelským útokem poražených dávíte, aby již nikdy vstáti nemohli; vy srdce krutého, kteří chorobné a zraněné duše o lékaře i léky okrádáte a hříšníky v zoufalství vrháte, upírajíce, by takoví do ovčince Kristova opět puštění býti směli! V pravdě odpouští Petr hříchy, přijímá kající hříšníky s radostí velikou a objímá tu od Boha všem kněžím propůjčenou moc odpouštěti hříchy: ten samý Petr, jenž by svého apoštolství slávu a život věčný byl ztratil, kdyby, zapřev Krista Pána, ku pokání se byl nenavrátil. Pakli cestou pokání Petrovi vrátiti se bylo, kdož medle obstáti může bez pokání?

„Ale Tomáš, jeden ze dvanácti, kterýž slove Bliženec, nebyl s nimi, když přišel Ježíš. Tedy řekli jemu ostatní učenníci: Viděli jsme Pána. On pak řekl jim: Leč uzřím v rukou jeho bodení hřebů, a vpustím prst svůj v místo hřebů, a ruku svou vložím v bok Jeho, neuvěřím.“ (Jan. XX. 24—25.) Proč tak pilně Tomáš šlepeje víry (t. bodení hřebů) vyhledává? proč s takovou srdce vroucností umučení Páně a s takovou zase studeností Kristovo z mrtvých vstání rozbírá? proč přítelova pravice katanem způsobené rány opět brázdí? nač ta sluhý ochotného ruka kopím pohanského vojína otevřený bok tak snažně rozvívá? nač týž zvědavý služebník tak nešetrně občerstvuje ty rány, jež byli jsou Pánu vbili nepřátelé zběsilí? proč tolik o to usiluje učenník, aby Krista po mukách, Boha po trestech (vin našich), nebeského lékaře po ranách zkusil a poznal? — Sklesla moc ďáblova, rozevřena jest žaláře pekelného brána, rozlomeny jsou

okovy mrtvých, vyvrácení jsou hrobové při smrti Páně, a při Jeho z mrtvých vstání stav smrti docela změněn jest; od přesvatého hrobu Páně kámen odvalen, prostěradla rozvinuta; z mrtvých vstávajícímu Kristu na oslavu smrti přehla, život se vrátil, tělo — nikdy již padoucí — vstalo z hrobu: ty pak Tomáši sám jediný, jakožto příliš opatrný zkoumatel, v samých tolika ranách Kristových platného víry doličení hledáš? Což kdyby i tyto rány, rovněž tak jako ostatní, byly zmizely, do jakého nebezpečení byla by uvrhla víru tvou podivná zvědavost tvá?! Vše-

důvodu k opodstatnění tak velikého víry tajemství. Byltě prorockým duchem poznal, že Kristus Pán proto jen rány ty ponechal na těle svém, aby Jeho z mrtvých vstání dosvědčovaly; touž měrou Tomášovu ve víře vahavost raději proroctvím nazývati lze. Zač nyní tak snažně Tomáš prosí, týmž byl Ježíš učenníků svých již dříve omílostnil: „Přišel Ježíš a stál v prostřed a řekl jim: Pokoj vám! A to pověděv ukázal jim ruce i bok.“ (Jan. XX. 19—20.) Kristus, přišed zavřenými dveřmi, tak že Jej učenníci zděšení za ducha měli, nemohl jich pochybujících

liké znamení lásky a všeliký důvod z mrtvých vstání Páně kladeš ty za mdlé a ku přesvědčení nepostačitelné, leč bys sám ohmatal ty rány Židův krutostí vyorané?! — Ó Bratři! proto jest pobožný a Mistrovi oddaný Tomáš tak úsilně takého právě důvodu žádal, aby budoucně ani bezbožnost z mrtvých vstání Páně v pochybnost bráti nemohla; on tudíž nejenom srdce svého nejistotu, ale i kterého koliv jiného člověka pochybování léčil. Jsa na to Bohem zřízen, zvěstovati z mrtvých vstání Páně pohanským národům: domahal se horlivý Tomáš toho nejslavnějšího

o totožnosti své osoby jináč přesvědčiti, leč jizvami ran na umučeném těle svém. Přišed pak (podruhé) „dí Tomášovi: Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpust v bok můj, a nebudiž nevěřící, ale věřící.“ (Jan XX. 27.) Pán tak mluvil k tobě, Tomáši, aby z Jeho ran tebou podruhé otevřených vyprýštila se víra do veškerého světa, jako se z nich na kříži voda k obmytí duší a krev na vykoupení všech byla vylila. — „Odpověděl Tomáš a řekl: Pán můj, a Bůh můj!“ (Jan. XX. 28.) Necht přijdou sem a slyší to kacíři, a dle

slov Páně at nejsou nevěřící, ale věřící!
Ejhle, rány Páně to zjevně a vůbec
oznamují, co hlasem velikým Tomáš
vyznává, že Kristus jest člověkem i
Bohem. Opravdu jest On Bůh, jenž
umřev žije a umučen z mrtvých vstává;
Onť po krušném díle vykupitelském živ
jest a kraluje Bůh po všecky věky
věkův. Amen. —o—

Hod Boží velikonoční.

Minuli již dnové bolů, utrpení,
Umlkly vše žaly v svatém chvalopění.
Smrt jest překonaná — ďábel přemožený —
Život dán jest lidstvu, milost ku spasení.

Přepodivné, velké proměny to svaté!
Kříž, prv ještě skropen proudem krve svaté —
Věnce teď jej kryjí — nevadnoucí růže
Nad myrrhu lahodně kráslí Krista lože!

Koruna trnová, z hloží jen sprostého,
Trest jsouc hříchův našich, zločinu těžkého —
Koruna ta září v rajském světle jasném
Nad demanty čistší v slávě, lesku krásném.

Tmavý hrob ve skále strašnou svou tichostí
Ztrácí hrůzu všecku, naplněn skvělostí. —
Nenít kletby více, nenít smrti osten,
Palmou věčnou jestiž život lidský zdočen.

Pěti ran smrtelných — od hřebů, od kopí,
V nichž se muka hrozná, bolů množství topí —
Proměněno nyní ve slunce živoucí:
Hříchův mlhy řidnou září jejich skvoucí!

Syn člověka — ztupen, všečen zhanobený,
Beránek jak tichý k smrti přivedený,
Za horšího držán mezi lotry všemi, —
Vstalť jest oslavený, král náš světů, zemí.

Minuli již dnové, chvíle utrpení,
Truchlost utonula v svatém chvalopění!
Chválu pje nebe, pje Kalvaria,
I vše světů tvorstvo slavné Alleluja!

Plesej, duše! plesej Spasiteli svému,
Za své vykoupení vzdávej díky Jemu:
Ježíš, pastýř dobrý, z pekel strašných svárů
Ovečku svou zprostil, zachránil od zmaru.

Plesej duše, plesej! Roucho nevinosti
Podává ti ruka Páně ku slavnosti;
Nad labuť jest bílé, nad perly jemnější,
Krví svou je zčistil Smírce nejsvětější!

Plesej, duše, plesej! Ráje tvé ztracené
Vykoupil již Kristus — jsou ti navracené!

Vymazal vše viny — sejmul hříchův troje;
By hněv Soudcův krotil, podal srdce svoje!

Plesej, duše, plesej! Tvoje svatá práva
Hospodin Bůh věčný nazpět tobě dává;
Pravěkou On smlouvu znova ustanovil,
Znamenal svou krví — křížem ji potvrdil!

Za to chvátej, duchu, dík Mu, chválu vzdáti;
Pro tebe Syn Boží ráčil z mrtvých vstáti: —
Rukojemství dal ti neomylně věrná,
Že i tobě zazní slavné Alleluja!

A. Kozlerova.

Bohoslužebný zpěv.

(Dokončení *).

Užívání hudebních nástrojův při službách Božích.

Co se týče figuralní či instrumentalní hudby při službách Božích, podotknouti sluší, že někteří učitelové církevní užívání hudebních nástrojův při službách Božích naprosto zavrhuji, a na důkaz této pravdy dějepisné uvádím jen výrok dvou mužův. Tak píše opat jeden (Aelredus, spec. charit. II. c. 23): „Odkud medle, když již typy a obrazy dávno přestaly, v kostele tolik varhan, tolik cimbálů? K čemu, probůh, strašný onen vřesk, kterýž více rachot hromu než lahodu hlasu (a zpěvu) vyrazí? K čemu ono hlasu dušení a lámání? Ten zpívá nahoru, onen dolů, a jiný noty v polovici dělí.“ A Tomáš Aquinský zřejmě dokládá: „Hudební nástrojové slouží více k obveselení než k vnitřnímu zbožnému roznícení mysli a duše. V starém zákoně užívalo se nástrojův hudebních, poněvadž lid byl více tvrdého srdce a smyslný a pak byly nástroje tyto více jaksi předobrazení (ukazující k novému zákonu).“ Sv. Tom. Aqu. Summ. th. II. 2. q. Jiní dovolují zpěv kostelní provázeti *varhanami*. Zejmena dokládá učený Bellarmin: „Varhany mají ponechati se a podržeti v kostelích k vůli slabším“, to jest k vůli těm, kdožby se odstraněním varhan pohoršili. A kardinál Bona dí: „Harmonický zvuk varhan obveseluje truchlivou mysl lidí a připomíná radosti nebeského města, probuzuje a povzbuzuje vlažných, občerstvuje horlivých, napomíná spravedlivé k lásce, povzbuzuje hříšníků ku kajinosti.“ A Bellarmin i Bendikt XIV. I. c. p. 14: „Jiné nástroje nemají se tak snadno připustit při bohoslužbě.“ Na prvním sněmu krajinském v Miláně ustanovili biskupové a otcové takto: „Organo tantum in Ecclesia locus sit; tibiae, cornua at reliqua musica instru-

*) Příště podáme jiný hlas o zpěvu v chrámě.

menta excludantur, t. j. varhany mějtež místo v kostele; fletny, rohy a jiné hudební nástroje buďtež vyloučeny.“ A Benedikt XIV. dokládá (Const. 2 „Annus“ 17. ún. 1. 1749): „Hudební nástrojové užívejtež se jedině k sesílení zpěvu, aby tou měrou smysl slov hlouběji v srdce poslouchajících vniknul a věřící k milování Boha a nebeských věcí se roznítili. Užívání ale nástrojův takové, jimž hlas zpívajících a zvuk slov se udušuje, jest bez účelu i ovoce a zapovídá se.“ A kardinál Bona dí: „Již staří pozorovali, že hudba čím dále k horšímu se kloní a s hudbou i mravy. Protož odporučují všickni o hudbě pišící starou hudbu. Ale jak žalostný jest stav hudby kostelní za našich dnův! Za našich dnův pohrdá se vážným a pevným zpěvem a obliby docházejí melodie skočné a rozmazané. Jak nepodobný jest náš zpěv kostelní Gregoriánskému!“

Tot jsou hlavní a podstatná nařízení — *nařízení pozitivní, církevní o zpěvu bohoslužebném a hudbě nástrojové*, z nichž, přehledneme-li je ještě v krátkosti, vážíme následující naučení: Církev libovala sobě vždy v jednoduchém, vážném a službám Božím přiměřeném zpěvu a přála sobě, aby všechny skladby duchem náboženským proniknuty na zpěvu Gregoriánském se zakládaly. Ona zamítala vše, což zavánělo duchem světským a nařizovala, aby se to odstraňovalo z chrámův, aby tedy nebylo v zpěvu nic theatralního a vymítáno bylo všecko proplétání a míchání slov a vět. Církev nejraději viděla a vidí vážný, duchem náboženským proniknutý zpěv provázený — varhanami a zamítajíc na prosto vrískavé nástroje jako bubny, rohy, trouby atd., dolehala na to, aby užívalo se nástrojův k sesílení zpěvu tak, aby při tom rozuměti bylo smyslu slov, a vřesk a třesk nástrojův aby nikdy neudušoval zpěvu a hlasu lidského.

A v tom zajisté musí Církvi a jejím zásadám, náhledům a nařízením přisvědčiti každý rozumný člověk mající na zřeteli účel služeb Božích a zpěvu kostelního. Uvedu zde na doklad, že Církev katolická právě jednala, nařizujíc, aby se zpěv kostelní provázel jen libeznými a velebnými zvuky varhan, hlas a slovo jednoho německého skladatele hudebního, jehož slovo mnoho váží a jehož hlasu by sobě měli povšimnouti všickni řiditelové kůrů při katolických chrámech, z nichž mnozí ani v postě a adventě dle rozkazu církevního sněmu provincie české nechťi a nemohou popřáti odpočinutí bubnům, troubám a podobným nástrojům a nechťi pochopiti, že velebný zpěv církevní, provázený a podpo-

rovaný hlasem varhan mocněji hýbá srdcem lidským a rozněcuje pobožnost a vroucnost modlitby než ledajakás skladba provedená skrovnými silami. Praví Richard Wagner, německý skladatel hudební, takto: „Palestrinova díla a jeho školy jakož i století jemu nejbližšího zahrnují květ a vrch dokonalosti katolické hudby kostelní, ale jsou skládána jedině k přednášení hlasem lidským. První krok k úpadku právě katolické hudby kostelní bylo zavedení orchestralních nástrojův; jimi jakož i volnějším a vždy samostatnějším užíváním nástrojův těchto vnucují se skladbám náboženským smyslné ozdůbky, kteréž na škodu a újmu jsou zpěvu. *Hlas lidský*, jimž slovo se vyjadřuje, a ne instrumentalní ozdůbky anebo docela trivialní skřípání a hudlování, obyčejné v největším počtu skladeb našich dnův, — musí míti přednost v kostele, a má-li hudba kostelní k původní čistotě a ryzosti se navrátiti, musí zpěv jí nahraditi. K provedení zpěvu jedině a výhradně potřebnému vymyslíl důmysl křesťanský důstojný nástroj, kterýž v každém kostele místo sobě vykázané má a bez odporu nalezá — jsou to varhany, kteréž mají veliké množství a rozmanitost tónův a při tom již svou povahou všelikému virtuosnímu uměláckárství v přednášení meze a hranice kladou a odporují a pozornost na sebe nepoutajíc zevnitřní roztržitost nepůsobí.“ Tolik Richard Wagner ve spisu svém, nadepsaném: „Návrh o zřízení národního divadla v království Saském,“ v kterémžto spisu mluví o katolické hudbě kostelní v Drážďanech a vyslovuje se proti instrumentalní hudbě při katolických službách Božích v dvorním kostele Drážďanském.

Když čtu tato slova Richarda Wagnera (a já je četl opět a opět a přál si, abych je mohl pošeptati všem řiditelům kůrů v naší milé vlasti do uší, ač mnohý nemá toho potřeby, poněvadž je četl v časopise „Caecilia“), tuť se mi zdá, jakoby mluvil umělec tento z celé duše Benedikta XIV. a Bellarmina a Bony a sněmu Milánského, jakoby chtěl býti tlumočnickem nařízení církevních a chtěl je vštípit do srdce všem, kdož obstarávají zpěv a kůry při katolických chrámech — aby oni nechajíce trub, bubnů, rohů, klarinetů, pozounů, bombardů, bas a podobných nástrojů a položíce na stranu všechny skladby umělecké hleděli si zvelebení zpěvu vážného, náboženským duchem proniknutého, prostého všeho světského rázu, aby hleděli si zpěvu provázeného — varhanami, tímto jediným chrámů Páně a služeb Božích důstojným nástrojem.

Tot ale, řekne mnohý čtenář, zuřivý nepřítel hudby instrumentalní a zpěvu

figuralního, kdo tento článek skládal. Milý Blahověste, pro Bůh, neprozrazuj mne, kdo jsem, ani černým na bílém, ani ústně nikomu, ani jediné živé duši, zvláště ne mnohým řiditelům kůrů v našich chrámech, kteříž až posaváde proti zákazu synody provincialní Pražské ohlašují, kterou kde skladbu, zdaž od Mozarta či Haydna anebo Brixioho a Tomáška provozovati budou, jaké budou vložky při Graduale a Offertorium a kdo bude mítí solo a tak vykřikují do světa, co sami a jejich pomocníci umí, a zvou milovníky „musicæ sacrae“ do svatých katolických. Neprozrazuj mne zvláště venkovským p. řiditelům, kteříž až podnes myslí, že bez figuralky by nebylo mše svatě, ač pracně musí často sháněti pomocníky pracující na poli musicæ sacrae dopoledne a odpoledne na poli musiky nesvaté se potíci, neprozrazuj mne, šice by řekli, že jsem buď zarytý nepřítel vši hudby instrumentalní a zpěvu figuralního, že ničemu nerozumím a nevím, co umělecké dílo a jaká zásluha to, řádné jeho provedení, ano možná že by mi řekl mnohý, že jsem nedouk na poli hudby. Inu ovšem Mozart nejsem ani Haydn, tím méně Palestrina. Řekni jim, že jsem chodil co chlapec navštěvující školu na vesnici na náček ty pohřby s kantorem, že jsem zazpíval tak trochu ty pašije a pak v semináři přiučoval se s ostatními u p. Škroupa zpěvu čistě církevnímu, že ale jsem — kněz, kterýž má oči k vidění, jimiž s bolestným srdcem na to hledí, co se děje v kostele při službách Božích figuralkou oslavených, při nichž mnozí nemajíce ani růžence ani modlitební knížky, poněvadž si ji nemohou koupiti aneb neumí v ní čísti, lelkují a zevlují, sem tam po sobě, jedno pohlaví na druhé pohlížejí, se smějí a čas rozprávkou, ano snad smíchem ukracují. Řekni p. řiditelům, že jsem — kněz, kterýž má uši k slyšení a kterýž ač jen tak trochu přivoněl k hudbě a zpěvu, dostává křeče, když přirozeným jakýmsi darem cítí, kterak musica sacra na kůru zvláště venkovském plove, že je mu úzko, když slyší pokažené trilky anebo když nemůže ten onen na horu a dolů, že ale jeho srdce bývá mocně pohnuto až k slzám a rozehráto, když z pohnutých, zbožností roznicených srdcí věřícího lidu vine se a zaznívá: „Tisíckrát pozdravujem tebe,“ „Již jsem dost pracoval,“ „Horo, horo Olivetská,“ „Již Ježíše vede,“ „Pozdvihni se duše z prachu,“ „Z nebe posel vychází“. Řekni jim, než já jim to řeknu sám, že jsem kněz, kterýž neviděl a nepozoroval takové roztržitosti a neuctivosti, alebrž více pobožnosti při službách Božích, když lid zpívá

známou jemu a pěknou píseň kostelní, než když odsouzen jest, při ledajakés figuralní hudbě a zpěvu, jemuž nerozumí, při němž nic necítí, celou hodinu v chrámu Páně pobýti. Ano jáť nejsem o nic větší nepřítel hudby instrumentalní a zpěvu figuralního než Benedikt XIV., Bellarmin a Bona, anebo Richard Wagner, kterýž dokládá, že zpěv provázený varhanami jest důstojný chrámu Páně, ale nejen důstojný, alebrž i srdce k pobožnosti rozněcuje a rozpaluje.

Kdo ví a zná, v jak bídném stavu nalezájí se často hudební nástroje při figuralních mších užíváné, zvláště tu a tam na venkově při kostelích chudých, nemooucích sobě pořídití nástrojův lepších; kdo zná nesnáze, s jakými je řiditeli kůru zápasiti, chceli provésti dost lehounkou skladbu a sehnati ty dělníky, na poli muziky svatě dopoledne a odpoledne na poli muziky nesvaté v potu tváří pracující; kdo ví, jak mnohý tenorista, basista, houslista, klarinetista se domýšlí, že nevím jakou milost prokazuje řiditeli kůru a dává se prositi snažně k spoluúčinkování a k oslavování služeb Božích: ten se podiví tomu, že takový řiditel kůru nepřišel dávno na tu myšlenku, že figuralky zvláště bídně provedené není zapotřebí v neděli ba ani ve svátek, a že zásluha jeho větší bude před Bohem i před Církví, zazpívá-li při řádném pravidelném průvodu varhan pěknou, dojmavou, srdcem i myslí hýbající a duši k rajským končinám unášející píseň českou, jichž, chvála Bohu a sláva z toho předkům zbožným, tolik jsme zdědili po nich, jak dokazují naše kancionály a zvláště náš Svatojanský kancionál, kterýž je t pravý poklad a nevyvažitelný pramen písní a chvalo zpěvů velebných.

Při provozování těchto písní a chvalo zpěvů obsažených v kancionálu Svatojanském při službách Božích možno dokázati a ukázati neméně než při uměleckých skladbách, při tak zvaných figuralkách, zručnost, umění, krásochut, jak to vyložil pisatel „Slova k zpěváckým spolkům,“ v „Blahov.“ 1864, tak že možná volati a říci p. řiditelům kůrů a učitelům národním: „Hic Rhodus, hic salta“, t. j. zde ukaž, kdo jsi mistrem!

rrr.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

XI.

Marie až do posledního okamžení vytrvala u matky. Vychovatelka Pavlina a stará Alžběta sloužily jí s ní a všemožné

pohodlí jí připravovaly. Muž se o ni nestaral, dokud nevěděl, že životu jejímu hrozí nebezpečství. Ale jak mile mu řekli, že se asi nevystůně, hned přišel, aby jí pomohl dělati — testament.

Komu odkáže své právo na Pavinec? Komu jinému než Adolfovi, jenž má býti a bude jeho nástupcem.

Ano, bude jím. Však jemu Pavinec také patří. Kdyby mu odevzdala svou polovičku, měl by celý. Adolf může dědit po něm. Je to jedno. Má ještě času dost. Nyní by i on přišel pod poručenství a statek máje dva pány by pod tím trpěl.

Vedralová nevěděla, co má učiniti, aby to bylo dobré, a když se rozmyšlela, muž domlouval, vytykal, vadil se, nedal pokoje, sotva odešel, již se zase vrátil a doléhal na ni, dokud nesvolila.

Kdo obdrží peníze, co má po rodičích?

Peníze má, ano, ale málo jí prospívaly. Doktor Štika posílal úroky, Vedral si je bral sám a manželka, jenž podepisovala kvitance, nesměla z nich nic podržeti, aby muže nerozhněvala.

Je na rozpacích, komu má zanechat své jistiny a podotkla, že snad bude nejlépe, když je rozdělí mezi syna a dceru.

„Již zase zapomínáš na muže,“ pravil Vedral.

„Tedy ti také díl vykážu,“ řekla manželka a dosadila: „A strýci Sklenkovi také.“

To ho popudilo. Proč má zase dědit Sklenka? Dostal již dost a nezasloužil ničehož. Nic mu nesmí dát. On to zakazuje. Proklínal by ji, zlobil by se, neodpustil by jí.

„Ale Pavlině něco musím pojistit,“ nasměle prohodila nemocná.

„Pavlině? Proč? K čemu? Slouží za mzdu, dostává ji, je cizí, pamatuj raději na své.“

„Otec a matka jí slibili zaopatření,“ odporovala mu.

„Já ji zaopatřím sám,“ volal. „Bude to milost. Pak by se odvolávala na povinnost. Takových lidí nesmíme kazit.“

„Ani na Alžbětu ničím nesmím zpo-
menout?“ ptala se Vedralová.

„Má víc, než jí patřilo,“ odpověděl jí muž.

„Chovala mne na rukou, věrně vydržela u rodičů.“

„Za to byla placena.“

„Jsou tu také domáci, jenž zajisté čekají na malé odkazy.“

„Rozdám mezi ně tvé staré šaty.“

„Něco ke kostelu a na mše svaté a především na chudé musím předce odkázat.“

„Ty bys odkazovala, až by nic ne-

zbylo. Ke kostelu a na mše a na chudé rozházela dost již tvá matka. Ty jsi také nešetřila. Nyní přežij nám, jsi-li moudrá.“

Vedralová již smrt měla před očima a muž pospíchal, aby mu neumřela než učiní příznivou pro něj pořádnost. Mrzelo ji mysliti na časné věci a ráda by již jen s věcností se byla obírala. Již jí také ubývalo paměti a síly a vidouc, že muž neustoupí, dokud mu nevyplní vůle, prohlásila, že hotové své jmění ponechává dětem a jemu.

„Dětem? Proč dětem? Což není Marie dost bohatá? Což nejsou její celé Luštěnice? Což neobdrží Adolf Pavinec? Což nemohu já rozdělit mezi ně, co mi odkážeš?“

Tak ji přemlouval, nutil, trápil a když pořád měla pochybnosti, šel, dal napsati její závět, Pavinec i peníze si vymínil a hotovou listinu jí předložil k podpisu.

Váhala, on div moci jí nevedl ruky a neodešel, až jméno její dole stálo na papíře. Pak zavolal svědky, musila před nimi vyznati, že je to skutečně její vůle a oni se podepsali.

Odlehčilo se jí, když to bylo odbyto, ačkoliv sama se sebou ani s mužem nebyla spokojena, ale zbavila se ho a nyní Bohu mohla obětovati duši.

Marie se s ní modlila, velebný pán jí udělil svaté svátosti, Pavlina a Alžběta neopustily ji, dokud neskonala.

Muž se k ní již nehlásil máje, co chtěl, a syn s velkým odporem a s pravou nechutí si přišel pro její požehnání. Ani pohřeb slušný jí nevystrojil lakomec, ale přátelé její a přátelé nebožtíků rodičů, jsouce vděční za mnohá dobrodiní, dostavili se v hojném počtu a uložili ji nábožně do rodné hrobky zrovna k matce.

Hned po pohřbu, ba snad ještě před pohřbem, vymyslel si Vedral, jak by mohl z peněz, co na Marii dostával, ještě více uspořít. Marie má vychovatelku, té musí platit, arcit miň než dříve, že jí strhl; však předce mu přijde dost draze, dává jí mimo plat i stravu, světlo, teplo, prádlo a nemá z toho — sám nic. Marie bez ní již také obstojí, vyrostla, dospěla, nebude se věčně učit. Je čas, aby Pavlinu dal z domu. Čím déle u nich pobude, tím větší bude dělat požadavky. Nebožka manželka chtěla, aby ji zaopatřili, Marie žádá to samé, v Luštěnicích prý jí dělali tuto ná-
ději. Usadila by se jim pěkně v Pavinci, kdyby on tomu nepředěšel. Marie si ji zajisté vezme k sobě, nepošle-li jí dříve pryč. Musí to učiniti hned, aby na ni zapomněla, než přijde k zletilosti.

I ohlásil Pavlině, že má od nich vy-

stoupit a vykázal jí tak krátkou lhůtu, kdy se to státi musí, že si nemohla opatřit jiné služby.

Marie se jí opět zastávala, ale nadarmo, otec hrozil, nepůjde-li dobrovolně, že ji i věci její naloží na vůz a domů odveze.

Ubohá domovu již neměla jsouc sirotek a musila se utéci do dílny k panu Sklenkovi. Stěhovala se na kvap, jakoby něco byla provinila, ale lidé znajíce Pavineckého vydríducha, jak Vedralovi přezdívali, neodsuzovali ji nýbrž jeho.

Zlobil se, že je tuze na blízku a zkažoval strýci, aby si nemyslel, že ji zase přijme a nedoufal, že mu na ni bude platit.

Marie se jí zavázala soukromě, že jí vynahradí leta, co bude jinde než u ní a že ji hned povolá do Luštěnic, až se tam stane paní.

Strýc věc oznámil advokátovi Štikovi, ale tento Pavlině nedopomohl k právu, že se nezakládalo na psané a potvrzené smlouvě. Musila si hledat jiné místo, našla je a bez přestání si odtud dopisovala s Marií, potvrzující ji ve všem dobrém. Již byla přistárlá, od mladosti zanášela se vychováváním panských dcerek a nyní musila začítí z nova. Zkusila dost ve svém životě, snášela nevděk, zapírala se a ustupovala. Poslední pád ji nejvíce pokořil a zarmoutil a Vedral byl jeho příčinou.

„Já ji zaopatřím sám,“ připověděl umírající manželce a sotva ji pochovali, již zrušil slovo a o ničem nevěděl. Zisk mu šel nadevšecko a nyní mu hodně musila vynášeti dcera, dokud ji měl u sebe. Tisíce, co na ni bral, šly do jeho kapsy a když se vyškýtlá některá zvláštní potřeba, žádal mimořádný příspěvek a potřebě předce nevyhověl.

Marie se v Luštěnicích také učila hrát na klavír, použil toho a chtěl pro ni míti nové fortepiano. Ovšem se povolilo, však nekoupilo, otec peníze na ně si nechal a dcera obdržela starý nástroj po nebožce matce.

Doktor Štika namítal, že se Marie doma zanedbává a tlačil na to, aby se jí vzala společnice, jenž by ji dále cvičila.

Vedral odporoval vymlouvaje se, že Marie již umí dost a mimo to prý je již v letech, kde přestává vychovávání ženských.

„Tedy dobře,“ pravil Štika, „když je vychování její ukončeno, nemusí se na ně přispívat.“

Toho se Vedral lekl a navrhl, aby domácí učitelové, křesťan a žid, ji vychovávali jako bratra.

To doktorovi nestačilo, hrozil vrchním poručnickým úřadem a Vedral, než by zase

byl najal vychovatelku, dal dceru raději do dívčího ústavu. Vypočítal si, že mu to přijde levněji, ačkoliv bude musit víc vynakládati na šaty, jichž deři doma skoro žádných nejednal. Slíbil sice mezi služebnictvo rozdati šaty nebožčiny, ale nerozdal nic a Marie musila nositi, co po matce zbylo. Bylo toho arcit málo, však nutila ji nouze spokojiti se se vším, co dostala. Klenoty a drahé věci po manželce nechal si muž sám a mnoho zlata a stříbra již bylo prodáno a ztržené peníze připojil Vedral ku svým. — (Pokračování.)

Strasti pozemské.

Vše ve hrob kdybych pochoval,
jen důvěru když v Boha mám:
přec blažen budu, utěšen,
bycht opuštěn žil v světě sám.

Až zavlaží bol oko mé
a strastí přijdou znamení,
tuť sobě blažen pomyslím,
že to vše k mému spasení.

Tys pro nás, Pane, trpěl dřív
přetížný pro nás nesa kříž;
nám křížek jsi jen ponechal
a ten by měl mít pro nás tíž?

F. L-a.

Dopisy.

Z Příbrami, 7. dubna 1865.

(Počátek sv. misie.)

Dne 6. dubna t. r. v 6 hodin u večer uvítala školní mládež a veliký zástup lidstva ctih. pp. misionáře z řádu Redemptoristů. Když bylo četné duchovenstvo do kostela přeplněného vešlo a Velebnou Svátost vystavilo, zazpíváno: „Veni Sancte.“ Po té pronesl místní duchovní správce několik slov k uvítání misionářů a odevzdává jim kříž svatý v péči a správu jejich Příbramskou osadu jim poručil. Po skončených obřadech u oltáře vstoupil vůbec oblíbený vel. p. Ant. Mastalír na kazatelnu a naznačiv prospěch dobře vedené misie vyvrátil pěkným způsobem obyčejné námitky, kteréž se proti misiím činívají. Ku konci řeči své, kteráž posluchačů patrně dojala, oznámil předběžně pořádek pobožností, jaké se v běhu misie konati budou. Mimo jiné pobožnosti bude každý den troje kázání, jedno německé a dvě česká. Ráno pokaždé v 8 hodin a večer v 6 hodin bude české a odpoledne ve 2 hodiny německé kázání. Dne 8. dubna ráno v 9 hodin bude příprava školních dítek k zprávě Boží; dne 9. dubna budou míti svatou zpověď a 10.

ráno slavné přijímání. Již tomu úplná stolet, co v Příbrami žádné svaté misie nebylo a tedy snadno pomyslet, s jakou dychtivostí všecko běře účastenství. P. O.

Z Česlic, dne 8. dubna.

(Zpráva o novém chrámu Páně.)

Doba jarní se přiblížila, k nížto úřední odezdání našeho nově vystaveného a již posvěceného chrámu Páně odloženo bylo. Naskytuje se tu příležitost, abych slovu svému (viz Blah. č. 32. r. 1864) dostal, a o vnitřní úpravě toho stánku Božího promluvil. Nežli vstoupíme od jižní strany do něho, spatříme zeď, ohrazující bývalý hřbitov kolem chrámu, buď opravenou nebo nově vystavenou. Při bourání starých zdí chrámových byli někteří osadníci toho náhledu, aby zeď hřbitovní se zrušila, čím by prý větší prostory okolo chrámu i lepšího pohledu naň se získalo. Však tento návrh nebyl podporován, jelikož se každý snaží, aby dům ohradil, a takto jej snadněji před nečistotou a porušením obmýtky ochránil. Takové ohrady jest také při chrámu Páně zapotřebí, zvláště jest-li kolem něho anebo byl-li hřbitov, aby bujará mládež tu své šprýmy neprováděla, a dobytek ku chrámu nepřicházel, o něj se neotíral a náteru neškodil. Ohrazení chrám Páně, kde to může býti, budí v nás větší uctivost, a připomíná nám, že toto místo svaté jest. —

Vstupme již sncem do chrámu, jest to prostranná budova, nyní počtu našich osadníků přiměřená. Pro výšku lodi nepozoruje hned zrak náš, že není klenuta, až se od hlavního oltáře, slušně překlenuého po celé prostoře rozhlídne. Kráčeje řadami pěkných stolic na dubovo natřených, přijdeme v prostřed kostela, a hledíce v pravo, vidíme kapli v gothickém slohu, kteráž jest jediný pozůstatek bývalého chrámu a jeho presbytáře. Velmi příhodna bude pro Boží hrob. V kapli této jest jednoduchý oltář s tabernakulum, nad nímž visí obraz Rodičky Boží. Povšimněme si ho blíže, ano právě sluneční světlo paprsky své naň vrhá. Bl. Panna Maria stojí na zeměkouli, kolem níž had se vine, a jaksi úzkostlivě hlavu svou a oči obrací k panně, o kteréž psáno: že potře hlavu jeho. — Milostným úsměvem zve nás Rodička Boží k sobě, rozprostírajíc ruce své k nám, jakoby pravila: „Pojďte ke mně, já jsem matka krásného milování.“ Sličnost její tváře a vůbec celá postava připomíná nám slova písma sv.: „Celá jsi krásná přítelkyně má, a není poškvrny na tobě,“ — a „co je lilium mezi trním, toť přítelkyně má mezi dcerami.“ Odcházejíce z kaple bezděky se obracíme, abychom spanilý obraz Rodičky Boží a

matky naší ještě jednou spatřili. — Tam v pravo poutá oko naše kazatelna, která jest z bývalého chrámu, avšak zcela opravená a ozdobená. Je to pěkné dílo, tak že jistý znalec se vyjádřil: „Starí rozuměli stavbě a řezbářství, to se jim upříti nedá, a měli vytríbený vkus.“ Svrchu na klobouku kazatelny stojí Kristus drže v ruce korouhev vítězství a máje druhou ruku pozdviženou, jako na potvrzení toho učení, které jeho sv. evangelistové, na kazatelně umístění, kázali, a jeho sv. Církev nám k věření překládá.

Na proti kazatelně je postranný oltář, podobající se zcela oltáři v kapli, který je památce sv. Antonína Pad. věnován, jak nám obraz nad oltářem připomíná. Sv. Antonín drží na ruce Božské Jesulátko, nedívá se ale na Něj, jak jsem to na jiných obrazech viděl, ale vzhůru hledí, jsa, jak tvář svědčí, pln vnitřní útěchy a radosti. Zdá se pozorovateli, jakoby sluha Boží a Kristův hledě vzhůru přemítal, co Bůh připravuje v nebi těm, kteří Ho milují. — Vyobrazení toto vyzývá nás, abychom Kristu život svůj zasvětili, Jej v srdci svém nosili a před světem vyznávali. Obraz tento i Rodičky Boží jsou díla našeho věhlasného umělce Hellicha, a jsou péčí kníž. arcib. inspektora p. Ant. Šuberta též vším příslušenstvím a náčiním oltářním opatřeny.

Postoupivše ku předu stojíme před zábradlím a hlavním oltářem, který objímá skrovný obraz sv. Prokopa, jenž dle novější rytiny jej co poustevníka stojícího před knížetem Oldřichem představuje, jako by mu o pokání kázal, a skroušenost v srdci jeho vzbuzoval. Stojе u našeho oltáře musím podotknouti, že jest při stavbě chrámu k docelení jednoty slohu zapotřebí, aby jeden a týž znalec celý plán netoliko stavby, ale i vnitřní úpravy podal, by jedno druhému ruky podávalo, a v jeden celek splývalo. Když se to nestane, a víc hlav o jednom chrámu pracuje, tu se snadno vyskytne nesouměrnost, která jinak mohla býti odstraněna. — Rozhlížeje se od oltáře po kostele vidíme v zadu prostranný kůr, na němž varhany svého naladění za jasnějšího a teplejšího počasí očekávají. To je krátký popis chrámu Páně Česlického a já bych mohl skončiti. Však musím dodatí napomenutí, aby žádný duchovní pastýř nepospíchal v novém chrámu před úplným vyschnutím zdí a oltářových přístěnků služby Boží konati, jelikož vše se potí, vlhne a kazí. I v našem chrámu Páně jest velmi vlhko, tak že jsme lepší věci z kostela odstraniti, a jen ty nejpotřebnější v něm ponechati musili. — Nemohu mlčením pomínouti, že jsme mnohé věci do nového chrá-

mu, jako antipendia, plástiky na ciborium, polštáře, konvičky a jiné drobnosti darem obdrželi, a že nám slíbeno značnějšího daru na křížovou cestu. Bůh vzbudí všude domu svému dobrodinců, a račiž jim odplatiti všim dobrým i životem věčným. — k.

Od Vysoké dne 3. dubna 1865.

(Výpisky o patronátu obecním z r. 1585.)

Škoda, že Blahověst více nepodává zprávy o Pražské konsistoři pod obojí, osvětlovaly velmi dobře neustálenost, která té doby v církevních i právních poměrech k obci a též státu panovala. Jednotliví patronové nejen že vtírali se ve správu církevního jmění, je ujmajíce aneb naprosto jinému účelu příkazující, nýbrž, co horšího jest, duchovního pastýře ovládající, tak že jeho samostatnost takovým patronátním poručnictvím nad miru trpěla. Důkaz toho podává nám také městský archiv Dačický na Moravě, kde se dvě smlouvy pp. starších s farářem nalezají, od r. 1548 a 1585. Jsou si velmi podobné, druhou z nich vizte tuto:

„Léta Páně 1585 byla učiněna smlouva od jich opatrností p. purkmistra a pánův starších s p. farářem a to taková, že jich opatrnost páni starší p. faráři za práci a služby Boží každého měsíce platějí po 6 zl. Za to aby p. farář služby Páně často vykonával podle starobylého způsobu při této obci. Bez opovědi pánův starších aby nikam neodcházel (jestližeby toho pomínul, budou mu moci uraziti). Bez vědomí a vůle p. starších nemá p. farář v kostele žádných stolic dáti stavěti; on má také na sobě lidu dobrý příklad dávat i chvalitebně se chovati, jakž to povinnost každého věrného správce jest. (Pana purkmistra a pánův starších, jakožto pány své má v poctivosti míti.) P. farář má od vrchnosti naší, když se mlátívá, 15 měr žita a 15 měr ovsa na celý rok a koledu na štědrý den. Od sousedův, kdož krávy chovají, má po jednom letníku, od funusu 1 gr. P. farář povinen jest rektorovi do roka stravu dávat i kantorovi každou neděli oběd — a páni starší na ten rok na kantora p. faráři 2 zl. přidají. P. farář má též svou řeku — a tu řeku bude sobě moci, když velikých trav nebude, a to aby se sousedům škoda nedělala, do roka ku potřebě své dáti dvakráte spustiti; ale mlynáři má dáti napřed dva dni věděti a mlynář nemá toho jemu brániti nynější i budoucí. Za takové spuštění povinen jest p. farář dopustiti mlynáři za sebou lovit, neb on musí proto svého mletí zanechat.“

„Od křtu nemá p. farář nikoho napominati, a když která žena k úvodu jde, to za práci jeho dobře nahradí, a co která ke cti a chvále Boží svící dá, ty aby při chrá-

mě Božím zůstaly a p. farář žádných nebral, též od oddavků má přijmout, co se od koho podle možnosti dá.“

„Kdyby se pro kterého p. faráře daleko jelo a on potomně u nás na druhý rok býti nechtěl, coby od forování se dalo, máť pá-nům starším nahraditi; a kdyby pak druhého roku p. farář u nás neměl býti, má sobě pořádné odpuštění vzíti před rokem čtvrt leta, a pakliby se nám vidělo jemu odpuštění dáti, budeme povinni též jemu před rokem čtvrt leta napřed dáti věděti: a tak aby p. farář služeb Božích neobmeškával, ale podle starobylého způsobu při chrámu Páně se choval. K čemukoliv p. farář ve farním domě aneb k jakému obilí na poli přistoupí, aby zase, kdyžby u nás býti neměl, tak z úplna toho všeho byl povinen odstoupiti.“

Ač takové volné pronajímání a propouštění duchovního pastýře církevním zákonům na prsto se protiví, nebylo předce lze tomu zlu na jednou odpomoci, zvláště kdy platilo: *cujus regio, illius et religio*, a patronové mnozí na svých statech až i zá-kupně si počínali, podávajíce kollaturu tomu, kdo jejich záměrům nejvíce hověl. Pročež není divu, že rázný Stanislav Pavlovský, biskup Olomoucký (1579—1598) u mnohých patronů o to usiloval, aby biskupu Olomouckému patronátní právo odstoupili, zvláště kde se obával, aby snad zpronevěřivše se Církvi, kollatury v nevěrnost nevydali. Ontě na statech biskupských všechno do-savadní náboženské novotářství zrušil, synodu svolal a koncilium Tridentské na Mo-ravě prohlásil. V oněch náboženských tře-nicích byly oltáře svého původního věna zbaveny aneb v netečnosti a neznalosti ná-boženských zájmů opovážně s tím jméním nakládáno. Až podnes neblahé toho ná-sledky zřejmé jsou; a musíme toho žele-ti, že zamýšlená správa kostelního jmění u nás dle církevních zákonů provedena nebyla. To jest věru zlé.

J. N. D.

Z jižních Čech, 6. dubna 1865.

(Úvaha o novém spisu: „Kronika práce“ atd.)

Již před delším časem přinášely naše noviny a časopisy mnohé zprávy o novém a jak pravily výtečném spisu, kterým naše literatura bude obohacena. Kněhkupectví Kobrovo rozhlašovalo chválu toho spisu a uváděly se i jednotlivé výroky mužů uče-ných a znamenitých, kteří v české litera-tuře požívají jména slavného. Dílo to vyšlo, již rozesílá se první sešit po vlastech če-sko-slovanských. I mně se dostalo do ru-kou. Však ačkoli mužové na slovo vzatí chválili spis ten, prvé než na světlo vyšel, nemohu toho učiniti já po vydání prvního

sešitu, alebrž já homo ignotus (člověk neznámý) osměluji se varovati před odbíráním tohoto spisu. A táželi se kdo, proč? odpovídám: Proto že hned první listové jeho odporují směle a zřejmě určitým, zjevným pravdám Božím, zavrhuji věrohodnost písma sv. a hlásají holý materialismus. Spis, který nenalezá žádného podstatného rozdílu mezi člověkem a opicí (str. 7.); který nedbaje výroku slavného učence Hyrtla a jiných autorit, činnost duchovní nachází jen v hmotě, v mozku; který jmenuje písmo sv. nespolehlivým písmem lidským: spis takový nemůže se nikterak schváliti věrnému křesťanu. V takových základních, důležitých věcech a pravdách musí nám Církev sv. a výrokové její více vážiti, než několik kop jmen mužů, kteří se postavili za kmotry výše uvedenému spisu. Mám za to, že by bylo hříchem mlčeti a nevystríhati aspoň kněží a horlivějších křesťanů před takovými spisy. Tuto povinnost má katolický list a poněvadž on u nás reprezentován jediň „Blahověstem“ a „Čas. kat. duch.“ myslím že oba musí tu hlasu svého pozdvihnouti. Mám za to, že u nás dle všech znamení nastal čas zřejmého boje, což naznačil sám sv. Otec v encyklice zavřením bludů, kteří se i u nás za osvětu a pokrok prohlašují. Že by nám, upřímným katolíkům, bylo třeba k tomu orgánu politického, toť přesvědčení mé, které jsem nejednou veřejně ohlásil. J. L. D.

V Palermu dne 3. dubna 1865.

(Počasí; nekalé poměry. Postní kázání. Den sv. Josefa.)

Podíváte se asi, že v dubnu píšu ještě z Palerma, kdežto jsem už dávno chtěl býti daleko odtud. Inu, člověk miní, Pán Bůh mění. Našed milého společníka cesty, jednoho kněze zdejšího konventu, jenž povolán jest do Říma připravovati se pro misií na východě; chtěl jsem počkati na něho, a to tím spíše, poněvadž pro počasí neobyčejně šeredné nebylo takřka lze pomyslití na plavbu po moři. Ustanovili jsme si den odchodu na minulý čtvrtek (30. března). Vše připraveno, ale na moři i na zemi toho dne dešť a vítr a bouře, že jsme musili odložití odchod svůj. V sobotu na to měli jsme již místa vyplacená, vše svázáno, v pět hodin odplul parník poštovní s velikým nebezpečím, ale opět bez nás, nebo moře bylo toho dne více bouřené, než ve čtvrtek, a až nám bylo smutno, po tolikém chystání odložití odchod až na úterý (parolod jde jen trikrát v týdně), musili jsme poddati se osudu; nebo plavba při tak rozvlněném moři, třeba by nebylo nebezpečí utonutí, přece by nám způsobila mnoho těžkostí. A těmto nehodám mořským

máte tedy co děkovati, že nemaje tyto přespočetné dni co dělati, chci se pobaviti s milým Blahověstem, jenž mi promine, když v nedostatku lepších zpráv budu mu povídati jen všední malichernosti.

Začnu s tím, s čím se obyčejně počínají rozmluvy, totiž s počasím. Když celý únor byla zde zima, deště a větry, tu si naříkal každý, že to mimořádně krutá a dlouhá zima, a staří lidé počítali, že od 40 let nebylo tak zle. Když ale celý březen bez přestání totéž šeredné počasí trvalo, ano ku konci března tužší zima než dříve: tu každý byl již málomyslný, nikdy, nikdy prý nebyla tu zima tak nepříznivá, a litovali mne, že jsem přišel na tak špatný rok, na zimu v Palermu neslýchanou. A já napolo v žertu odpovídal, že snad já jim tu zimu přinesl, že jsem snad hřišník jako Jonáš prorok, a až odejdu, že bude zas krásně. Než zastihnul jsem zde ještě změnu počasí; dnes je totiž první den krásný, jarní, bez mraků. Dej Pán Bůh, aby to bylo stálé. Jeť pro osení a stromoví již svrchovaný čas, květ orančí a jiných stromů již se rozvíjí.

Rád bych Vám psal něco z tohoto času postního, ale není mnoho o tom psáti. Neblahé poměry nynější tíží všude a na všem. Všeobecná nespokojenost a rozervanost v rozličné strany politické překáží i světským slavnostem, jež zde dříve bývaly v obyčeji. Tak ku př. masopust, druhdy prý hlučný, letos nedal o sobě znáti ani stopy. Maje o tom náhodou řeč s jedním, jak se mi zdálo dle zevnějška, měšťanem, tázal jsem se na příčinu. „Ach kdož může se veseliti nyní,“ pravil mi, „když mimo jiná břemena každá takřka rodina sevřena jest zármutkem pro syna k vojsku odvedeného; boháči se vyplatí, a chudší musejí pak jíti naporažd.“ Právě ty dni odcházeli totiž rekruti ku svým plukům do Piemontu a Lombardska, kdežto nezvyklí zimě a mrazům mnoho trpí a pak domů píší velké lamentace. Jak vidíte, má i vláda italská tu zásadu, že se voják nesmí spráteliti s lidem, a proto vždy dává do země vojsko cizí. Vojáci jsou prý na ochranu občanů!

Jiná leta bývala zde postní kázání každodenně (jak jest obyčej v Itálii), ale spoň ve třech kostelích. Letos káže se pouze v kathedrálním chrámě, a to jen trikrát v týdně. Fundace, jež jsou zde na kazatele postní, jsou totiž za nynější svobody zadrženy. Představenstvo města, jež vydává mnohé tisíce na památné tabule a pomníky „mučenníkům svobody“, všem těm totiž, kdož za předešlé vlády stížení byli trestem, musí šetřiti, rušic neprávě základy zbožných předků, kteří na budoucí

časy postarati se chtěli o duchovní potřeby potomků svých, kteří nyní převrhují jejich odkazy. A tak nezbyvají než některé soukromé pobožnosti, jež se v mnohých chrámech dějí v pátek u večer. V našem kostele, sv. Františka, každý pátek po sedmé hodině bylo krátké rozjímání o umučení Páně, po něm procesí s Velebnou Svátostí po kostele, načež v kapli zvané „Ecce homo — Ejhle člověk“, krásně ozdobené o osvětlené, po odpíváném Miserere uděleno jest požehnání. Mimo to, jako každoročně, byly zde letos péči a nákladem konventu duchovní *exercicie pro lid*, trvající po devět dní od 25. března do 2. dubna. Dva bývalí Liguriani*) s velikým přičiněním a zkušenu obratnosti konali toto spasitelné dílo. Jeden měl tak zvané instrukce, v nichž způsobem více katechetickým obšírně vyložil vše, čeho třeba k dobrému vykonání sv. zpovědi: druhý v meditacích dojímavých zobrazil hříchy a jeho následky, a poslední věci člověka. Od 4 hodin do 7 večer trvala pobožnost ta po devět dní, a každým dnem přibývalo posluchačů. Nejprve pomodlili se růženec, pak následovaly dvě řeči oněch kazatelů, každá víc než hodinu trvající, a ku konci uděleno vždy požehnání s Nejsv. Svátostí. Nejpočetnější byla meditace o milosrdenství Božím, končící podoběnstvím o marnotratném synu, kteréž bohatou fantasií kazatelovou do podrobná vyličené k hlasitému pláči pohnulo mnohé. Dojemný byl okamžik, když syn vraceje se k Otci váhá a bojí se: tu totiž zamlel se kazatel, a ze záoltáří, jakoby z povětrí, ozval se při jemném průvodu varhan srdcem hýbající zpěv, roztoužené to volání milujícího otce, v těchto slovech: „Ó synu, proč váháš? Ó vrať se k srdci otce svého, jež mnoho, ach mnohokrátě vzdychalo po tobě! Rozpomeň se, žeš syn, rozpomeň se, že otec jsem já. Ó vrať se, já ti odpouštím, nepochybuj o lásce mé.“ Poslední den, včera na neděli smrtelnou, bylo společné sv. přijímání, a na večer po meditaci při slavném osvětlení chrámu po litanii o Všech Svátých bylo hlučné Te Deum, načež kazatel

promluviv naposledy ještě od oltáře udělil všem Božské požehnání. Bylo to pro mne, jak vidíte, devět velmi milých večerů; a nehoda, že jsem nemohl v ustanovený den odejít, nahrazena mi tím, že jsem mohl přítomen býti i posledním těmto duchovním cvičením.

Napadá mi právě, že bych mohl také pověditi něco o dnu sv. Josefa, ne o církevním slavení toho dne, nýbrž — o necírkevním. Jeť zde u prostřed města, v nejkrásnějším položení překrásný a veliký a nádherný chrám sv. Josefa, řádu Theatinův, a tam se ovšem toho dne slavila důstojným způsobem památka sv. pěstouna Páně, jenž jest spolu předním patronem Sicilským: ale i bezbožní odpůrcové Boha a Svátých jeho oslavovali ten den, čili abych lépe řekl, zbožňovali, klaněli se toho dne bídým modlám svým, jež jmenují dva veliké Josefy italské (Mazzini a Garibaldi). Již den před tím na rozích bylo plno rouhavých a nesmyslných provolání, jimiž se vyzývalo občanstvo slaviti den Garibaldiho. Nevím, zda hněv nebo hanba, nebo lítost převládala ve mně, když jsem četl v novinách i na rozích toto nesmyslné rouhání, psané od křesťanů v městě křesťanském. V tom ličil se Garibaldi co Spasitel, ba co Bůh, a všemožná úcta se pro něho vyžadovala. Nebo co řeknete tomu, když se jmenuje „Muž prozřetelnosti, král přírody, vysvoboditel, jenž řídí osud Italie.“ A je to nesmysl nebo rouhání, když se vyzývá lid: „V utrpení, v zármutku netráte mysli, nezoufejte, Garibaldi žije!“ Ano smutná jest to pravda, že člověk, když nechce sloužiti Bohu, klaní se a slouží tvorům, a to často tvorům bídým anebo svým přeludům. Národní garda toho dne v parádě táhla do sadů anglických před branou, kdež se nalezá poprsí Garibaldiho, aby tam před jeho obrazem ukázala oddanost svou. Tak zvaná mládež universitní s korouhvemi uspořádala procesí luzy na totéž místo, kdež čtyři z nich, jak si lid se smíchem vypravoval, „kázali o svatém Garibaldiho.“ Ano právě toto studentstvo universitní jest zde v Palermu hnízdo všeho zlého. Tvorit dohromady tak zvaný „Circolo democratico Universitario“, v němž jsou i mnozí lékaři a advokáti; jest to spolek fraimaurský sorty nejdivočejší, a jak mi jeden vážný pán, jenž s žalostí mluvil o přítomnosti i budoucnosti země, dosvědčoval, žádný mladík, jenž nevstoupí do jejich spolku, není trpen na universitě, tak dlouho jej sužují a pronásledují, až opustí studie, anebo odejde na jinou universitu, jakž prý musilo několik studentů učiniti nedávno. Jest to zlé simé, z něhož

*) Za doby diktatury Garibaldiho r. 1860 zrušení a zapuzení jsou ze Sicílie Jesuité a Liguriani, z nichž mnozí zde nyní žijí soukromě. Zapuzení Jesuitů jest velikou ránou pro veřejnou osvětu. Oni to byli, jenž majíce kolleje v každém takřka místě znamenitějším, v rukou svých měly všechny školy vyšší (gymnasia, lycea). S nimi přestaly i školy, statky jejich měly se sice obrátiti na zřízení nových světských škol, ale doposud se to nestalo; administrace vládní obrací je jinám. Obce samy učinily sice něco pro školy, ale to je nemnoho; není prostředků, tu a tam ani dobré vůle, vydržovati nákladem obecním i nižší i vyšší ústavy vzdělávací.

vzroste jednou ovoce nejhorší, jehož květ ovšem již nyní se vidí; onit to byli, kteří spálili a surovou mocí potlačili jediný žurnal neodvislý, kteří spálili encykliku, kteří volající smrt papeží a kněžím Bohu se rouhají, Boha zapírají, ale Garibaldiho se klanějí. Ale dosti o tomto neblahém předmětu; jen tu otázku ještě: Co jest rozumnější a člověka důstojnější, účta P. Marie a Svatých Božích, jakou činí Církev katolická, anebo zbožňování Garibaldiho, jaké činí nevěrci?

Dodatek v Neapoli 5. dubna 1865.

Úmyslně nechal jsem si dokončení listu do Neapole, abych Vám sděliti mohl, že nás tenkrát Pán Bůh miloval; mělit jsme plavbu pokojnou. Nebudu Vám psáti o krásném pohledu, jakýž překvapí cestovatele po moři, blížejiho se okolo ostrova Capri k Neapoli. Povím zkrátka, vše bylo toho dne krásné, obloha krásná, slunce hřející, moře tiché, velebné: jen ti lidé, s kterými jsme nejprv jednali, nebyli chvály hodni. Jeť to ovšem takřka zlé nevyhnutelné v přístavech italských, tito nestydají nosiči a fiakři, na to jsem byl tedy připraven; co jsem však neočekával, byla neslychaná hrubost vrchního celního úředníka, který ač již muž šedivý, nás týral za tou jedinou příčinou, aby si ochladil trochu žluč proti kněžím; nelíbilot se mu, že jdeme do Říma, „kam prý se schází všechen pronárod.“ Inu snesli jsme a zapomeneme brzy i tuto zdvořilost. Dá-li mi Pán Bůh, rád bych shledl Pompeji, a v sobotu s pomocí Boží do svatého Říma, kdež se nám nahradí hojně všeliké nemilé příhody pocestné. Buďte s Pánem Bohem! H.

Kronika.

Z Prahy. Zejtra, v neděli velikonoční, bude JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužiti v kostele u Věch Svatých o 11. h. slavnou pontifikální mši sv. a udělí pak apoštolské požehnání. — V pondělí velikonoční bude v Praze při farních službách Božích ohlášen pastýřský list JEminence o čtyřicetihodinné pobožnosti, kteráž toho dne započne u sv. Mikuláše o 7. hod. ráno. — Téhož dne bude ukončena misie kněží z tovaryšstva Ježíšova u sv. Mikuláše, u sv. Jakuba a u nejsv. Trojice. Účastenství zmohlo se za posledních dnů tak, že tiseň bývá i v prostranném chrámu sv. Mikuláše, zvláště o večerních kázáních — Ve středu (19. t. m.) bude se slaviti den narození J. Vel. císaře Ferdinanda Dobrotivého slavnými službami Božími u Věch Svatých na hradě v 9 hodin a u Matky

Boží před Týnem v 11 hodin. Slavnou mši sv. s „Te Deum“ u Věch Svatých bude sloužiti JEmin. nejdůst. p. kardinal, jenž se pak v sobotu (22. t. m.) odebeře na generalní visitaci do vikariatu Stříbrského (viz „Blah.“ č. 10.) — Památka sv. Vojtěcha, patrona země České, bude slavena v neděli bílou (23. t. m.) u Věch Svatých a v kapli téhož světce před chrámem metropolitním. Téhož dne odpoledne a v pondělí (24. t. m.) bude otevřen za příčinou výroční pouti starobylý chrám sv. Jiří na hradě. — V den sv. Marka (25. t. m.) půjde prosební průvod z kostela Věch Svatých do farního chrámu na Strahově.

— Slavný byl počátek jubilea. V sobotu, 8. t. m., byla ve všech farních chrámech večerní pobožnost s požehnáním, u Věch Svatých na hradě konal ji JEmin. nejdůst. p. kardinal. V 7 hodin ozval se na hradě s věže stoličného chrámu velebný hlahol zvonů a hned přizvukovaly zvony všech dvaceti farních a mnohých jiných chrámů hlavního města, k nim připojil se hlas zvonů Vyšehradských, Karlinských i Smíchovských, hlas všech zvonů po arcidieci Pražské, po diecesi Litoměřické a Kralohradecké. Plnou hodinu hlásal tento posvátný sbor celé vlasti, že čas jest, abychom ze sna hříchu povstali k novému životu v svatosti a spravedlnosti. Sv. Otec v Římě promluvil a hlas jeho rozešel se po všech zemích, biskupové naši promluví a hlas jejich rozešel se po veškeré vlasti, z biskupského sídla ozval se hlas zvonů a zvoněno po všech osadách. Kýžby nebylo neslyšících! Kýžby i srdce naše se spojila k stejnému chvalopění, kýžbychom byli všichni, zvláště duchovní, jednostejného smýšlení. Jako hlahol zvonů přehlušil všecken vřeskot, udusil by i hlas náš všeliké výkřiky protivné. Jak smutno bylo na osadě, kde se neozýval hlas zvonku. Jak smutno bylo by po vlasti bez zvonů a v čas interdiktů. Jak smutno jest v myslí, která Krista znáti nechce, a není s Ním, ale proti Němu! — Téhož večera dokonávaly se třídní exercicie v arcib. semináři. Meditace měl vd. ředitel, dr. Tersch a konsiderace kněz Karmelita Eliáš. — Rečníkem při duchovních cvičeních mládeže na gymnasiu Starého Města byl letos vp. Ant. Roller, kněz ze shromáždění nejsv. Vykupitele.

— Vd. p. kanovník Bradáč cvičil po delší čas členy katol. jednoty zdejší v zpěvu českých nešpor. Již pak s radostí činíme známo, že v neděli a pondělí velikonoční o 3. h. odpolední budou se zpívati u sv. Havla *české nešpory*. Tot ovoce snahy a pile dotčeného p. kanovníka.

— J. Vel. císař Ferdinand daroval na stavbu řecko-katolického kostela v Zaleszczyku 400 zl. a konventu Milosrdných bratří 500 zl.

— Dědictví sv. Jana Nepom. mělo na konci r. 1864 údržb. 23.548, a sice spoluzakladatelů 46, údržb. I. třídy 24, údržb. II. třídy 125 a III. třídy 23.353. Mezi těmito jest údržb. stálých a sice rodů 4875, škol, obcí, knihoven a bratrstev 1033, údržb. stavu duchovního 3806. R. 1864 zemřelo 231 údržb.

— V seminářském chrámu Páně ukončili minulou neděli bohoslovci IV. roku postní řeči o nejsv. Svátosti; budou však v odpoledních kázanech pokračovati až do konce měsíce června.

— V arcidieci Pražské zakázáno jest užívání *petroleje* v chrámech; k účelům dobročinným sebráno za minulý rok asi 9000 zl.; nepočítaje v to příspěvky k bratrstvu sv. Michaela, k spolku sv. Bonifacia a k Dědictví sv. Vojtěcha, o nichž zvláštní zprávy a účty se vydávají. O nařízeních (kurendách) ve věcech školských poručeno, že je každý duchovní správce odbíratí musí.

— *Z Králové Hradce.* JExcel. nejdůst. p. biskup bude konati, dá-li Pán Bůh, od 1.—17. června generalní visitaci a birmovati ve vikariatu Hořickém a v části Novobydžovského. V neděli Svatočudší hodlá oslavit přítomností svou kněžské druhotiny vd. p. děkana v N. Bydžově, Jos. Kneisla, a v Hořicích povede průvod Božího Těla.

Z Vídně. Katolické spolky Vídeňské, počtem 27, spojily se v jedno. Každý měsíc odbývá se porada o zájmech všem obecných, aniž by tím trpěla samospráva jednotlivých spolků. K zábavě zřízena jest beseda. Přístup má každý katol. muž bez ohledu na stav, povolání a zaměstnání, je-li jen dobře zachovalý, třeba nebyl členem některého spolku. Beseda otevřena jest od 10 h. z rána do $\frac{3}{4}$ 10 v noci. V čítárně jest 35 časopisů, v jiném pokoji jest knihovna, v jiném jídelna. Členové platí ročně 8 zl.

Ze Slezska. „Opavskému Besedníku“ píše se z pruského Slezska, že v Bytomi bude zřízeno katolické gymnasium. Stálo prý to mnoho obtíží, poněvadž pruské stavy a úřady jen protestantské gymnasium míti chtěly. Že katol. gymnasium konečně zřízeno býti má, jest především děkovati hraběti Schafgotschovi, jenž na katol. gymnasium po 10 let každoročně 1500 tolarů věnovali chce. Ovšem že stát ještě musí svou pomocí přispěti a ústav ten schváliti.

Z Poznani. Metrop. kapitola zvolila za administrátora arcidiecése Poznaňské veled. p. Josefa Březiňského, děkana svého. — Kapitola Hnězněnská zvolila za správce tolikéž osiřelé diecése Hnězněnské dp. dr. Zentkiewiczza, provisoru semináře v Hnězně.

— *Pronásledování katolíků v Polsku.*

Dvě země jsou to obzvláště, kde za našich časů útisky a pronásledování trpí věrní katolíci, zejména kněží a řeholníci: Itálie a Rusko. Co do krutosti musí se však Rusku dáti přednost. Poslyšme, co se píše z Kolína na Rýně: Včera (20. března) patřilo město naše na ukrutný a násilný čin ruské vlády; 47 jeptíšek, 43 z řádu sv. Františka Saleského a 4 Karmelitánky přijely sem po železnici. Mnohé z nich byly věkem sešlé, od cesty unavené. Přece nechtěly požití připraveného pro ně v nádraží snídaní, nýbrž prosily, aby byly uvedeny do katolického kostela a aby směly přijmouti Tělo Páně. I byly uvedeny do kostelíčka sester sv. Vincencia; as 10 z nich nebylo v stavu tam dojiti a musily tam býti dovezeny. Po několikahodinném odpočinutí odebraly se dále do Paříže, kdež prý budou přijaty u Salesianek. A který jest zločin těchto panen, jenž, mladé i staré byly vyhnány z vlasti a na sta mil daleko se musí ubíratí do vyhnanství? Ony vychovávaly dcery vyšších stavů ve Vilně dle zásad Církve katolické; tot nebylo vhod nepřátelům Církve sv., proto je vláda ruská chtěla přinutit těžkými poplatky k odchodu; když toho štedrost některých příznivců nedopustila vzato jest jejich jmění a když i tím se vypudit nedaly, udělal se krátký proces, byly jsou za hranice pruské vyvezeny. Co si as vláda tato dovoluje naproti mužům, kněžím a řeholníkům katolickým, když takto se slabými pannami nakládá? Nestranný dějepis a soud Boží to svým časem objeví! J. L. D.

Z Francie. Biskup Amienský vydal list, v němž vyzývá ku birkám pro ubohé vypovězence polské těmito slovy: „Dnes jest míra doplněna, naděje, zdá se, že pohasla. Ruka železná drží v krutém soužení zbytky otčiny. Ti, kteří se uchránili záhuby, i ti, jež mdlá msta nezří ve vězení neb v dolech Sibirských, toulají se po světě, podlehající všelikým mukám vyhnanství. Jsoutě to ještě mladí lidé, kteří hledají prostředků k výživě, aniž ji vezdy nalezají. Jsou to lidé rodu znamenitého, kteří byli bohati a nyní trpí nedostatek všeho. Jsou to nešťastné ženy, ztratívi své muže a syny. Ubozí sirotkové volající matek, které ale neodpovídají více na jich volání. Jsou to kněží, biskupové, vyrvaní z kostelů a ze středu svých oveček, zůstatených všelikým ústrkům odstěpenců! Ó které srdce křesťanské by zůstalo chladným k těmto nešťastníkům?“ — Dále uvádí nejdůst. biskup, co bylo s jeho vědomím v jeho diecési již učiněno. Několik sirotků bylo přijato a umístěno v ústavech diecesálních, kdež se jim dostává vychování. (Gwiazdka.)

Z Říma. Čím více se chýlí ku konci čas plomocených odpustků, tím více přibývá prosebních průvodů, ubírajících se k modlitbám do chrámů k získání odpustků určených. Pohnutlivý byl pohled na procesi zdejších šlechticů. V předu nesla kříž mladá jedna kněžna a za ni kráčely vážně a modlíce se ostatní šlechtičny s horícími svícemi v rukou. Ne méně pěkně bylo procesi papežského lycea, účastníků bylo asi 1000. — Poutníků k hodům velikonočním stále přibývá.

Z Ameriky. Ze sv. Vincence má „Danica“ dopis od 17. března t. r. Vp. Jak. Trobec píše panu J. M. mimo jiné též o školství: Pohledme dnes trochu do amerik. škol. Školy jsou zde dvojce, malé školy a ústavy (college), kde se mnohé věci vykládají. Kdekoli je nějaké město, městys neb farní osada, je i zároveň školní budova. Učitelé malých škol zde nejsnáze službu dostanou s 6—800 tol. na rok, a co si ještě zároveň vydělají. Musí pak každý německy a anglicky dobře uměti a na varhany dobře vycvičen býti, po většině se žádá, aby znal celý sbor řídit. Oznamy učitelských služeb jsou skoro ve všech časopisech. V malých školách učí se děti čísti, psát, počítati atd. Potom jedni doma ostanou, druzí pak jdou na větší ústavy, kde se musí na rok okolo 150 tol. platiti a jsou velmi dobře zaopatřeni. Angličané velmi malé děti nechtějí rádi do škol dávat, teprv když trochu odrostou, 10. neb 12., zvláště 15. roku dosáhnou, potom je do škol posílají. Řídce se tu najde mladý člověk, jenž by byl nevzdělaný, neuměl psát a čísti. V sv. Vincenci je tak zvaná „college“, kde se přijímají mladíci, kteří se chtějí více vzdělati. Zde se učí jazykům, „bookkeeping“ (spisování), mudrosloví, bohosloví a sice všemu, co se v evropských školách učí, mimo přírodopis. Kdo se chce duchovním státi, musí se, když do takého ústavu vstoupí, čtyry roky latinskému a řeckému jazyku a jiným potřebným věcem učit, potom filosofii jeden a bohosloví dva roky. Nejvíce cvičí se zde v řečnictví; ustavičně mají své zvláštní v tom cvičení; a hleďte, tak se stane, že jsou sami tací řečníci, že by tvrdý kámen obměkčili; já jsem se až divil. — Kdo se chce duchovním státi, vynajde si biskupa, jenž by za něho ta tři leta platil. Biskupové totiž nemohou všickni semenišťe míti, jako Tridentinský sněm velí, jsou velmi chudí, proto si najdou mladíky, kteří se větším dílem písemně ohlašují, ty pak posílají do větších ústavů, kde se mudrosloví a bohosloví vyučují. Že jich je mnoho, kteří se tak dvě neb tři leta po školách

plouží a potom biskupu a duchovnímu stavu paty ukážou, snadno se dá mysliti; biskupové jsou tomu již zvyklí, nedrží žádného; vždyť je dobře, nemá-li povolání, ať jde, špatných kněží nechtějí. Někteří biskupové vydají tisíce a zas tisíce, a na konec nemají z toho žádného prospěchu. Ty peníze na semináře se sbírají, a každý duchovní musí něco každý rok dáti. Biskupové jsou zde přísní, malinká věc dostačí, že kněze pustí a mši sloužiti mu zakázají; a právě to protestantům hodný kus jazyka odřezuje, kteří ho tak rádi o katolické duchovní brousí. — V některých biskupstvích musí každý kněz každého roku z jedné věci zkoušce se podrobiti a sice šest let po sobě; jestli že všech šest let dobře obstál, netřeba mu více podrobiti se tomu zákonu. Tak se stanou časem někteří velmi učení, a tak doplní, čemu se ve škole naučiti nemohli pro nedostatek času. Včera byl u nás klerik rádu benediktinského na kněze posvěcen. Z „Pitzburga“ přišel sem mil. biskup a nejprve ho zkoušel a potom druhého dne slavně posvětil. Slavné nové mše (prvotiny, primitiae) nejsou zde vůbec ve zvyku, po většině se po tichu odslouží. — U nás máme velmi mírnou zimu; z počátku byla dosti ostrá; později pak velmi mírná; sněhu málo padá, rychle ztaje, a opět jiný naletí; dnes ho něco málo padlo. V Krovingu musí pak velmi tuhý mráz býti, jak mi pan Žužek píše, praví: „Z večera vodu na žhavá kamna vařit postavím, a přece musím z rána delší čas čekat, než se mohu umýti, protože ledem se umývati není příjemno.“ — Jestliže se sejdete s p. Oblakem (zemřel), který kresliti učí, prosím, vyřiďte mu ještě jedenkráté mé srdečné díky za krásné umění, kterému jsem se učil pod jeho návodem. Kdybych měl čas, skoro bych tím lehko zbohatl. Když nemám peníze, pak nakreslím něco (ustavičně mne prosí), a co si objednáji; já, rozumím se, dělám jen jak je třeba, abych si na potřeby vydělal a jak mi čas dovoluje. Platí mi dokonale. U mne v skutku platí přísloví: „Čemu se kdo naučí, nikdy mu neškodí.“ Kolikráté mi otec řekl: „Nač ti je třeba hudby, nač kreslení?“ Já jsem odpovídal: „Otče, za sedm let vše se hodí,“ rozumím se, že jsem nevěděl, co budu dělati, a teď je to má největší radost; celý rok řídím zde zpěv a kostelní hudbu. Prosím tedy p. O., je-li příležitost, to oznámiti; bude ho těšiti, když uvidí, že jsou mu žáci vděční, a jeho práce hojně ovoce nese.

Literní oznamovatel.

— „Písne při pobožnosti májové k úctě Panny Marie“ vyňaty z Kaucionálu Svato-

janského Dědictví. Vydal Vinc. Bradáč, kanovník při metropolitním chrámu Páně sv. Víta. V Praze 1865. Nákladem Karla Bellmanna. Stran 32. Vydání dvoje, jedno latinkou, druhé frakturou. Nápěvy k těmto písním jsou v Kancionálu a průvod varhan v knize „Hlas Varhan.“

— „*Nedělní zábava rodin křesťanských*,” čili rozjímání o důležitých pravdách svatého náboženství. Vybráno ze spisů P. Frant. Černožského. V Praze, nákladem *Dědictví Svatojanského*. Podíl tento údů řečeného Dědictví právě se vydává v kněhkupectví Bedřicha Stýbla v Praze, Ed. Hölzla v Olomouci, a Karla Winikera v Brně. V předmluvě k údům Dědictví dí vd. p. ředitel Vinc. Bradáč, že tato knížka u přirovnání ku knihám v právě minulých letech vydaným, jest velmi skrovná. (Ovšem, čítáť jenom 195 stran malého formátu.) To vyžaduje omluvy. Omluva zní v ten smysl, že v minulých letech vycházely knihy objemu velikého, obsahu důležitého a ceny vysoké, i musí se tedy jeden rok odpočinouti, aby se síly zotavily; co letos údům jest zadrženo, v budoucích letech bude nahrazeno. Knížka letošní psána jest hlavně pro lid starší a vesnický. Proto tištěna jest písmem větším a tak zvanou frakturou, po které v posledních dvou letech mnohým údům prý se zastesklo. Mladším čtenářům podány byly oba díly Kancionálu. O kusém obsahu „Nedělních zábav“ pomlučme, úprava tiskařská jest slušná.

— „*Andulka Rosova*.” Vypravuje dle slečny G. Kennedy-ovy Fr. Šebek, c. k. profesor na gymnasiu v Písku. S ocelorytinou. Stran 92. V Praze 1865. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Na str. 2. čteme: „S velikým potěšením jsem tuto novellu přečetl; i vyznávám a tvrdím s radostí, že u vysoké míře schválení hodna. K rozkazu Jeho biskupské Milosti P. Jan Sika, spiritual v bisk. semináři kněžském. V Budějovicích, dne 15. dubna 1863.“

— „*Pachole s opicí*,” anebo: Pán Bůh je živ, duše nezoufej! „*Hrobař*.” Dvě povídky pro dospělejší mládež (v jednom sešitu.) Dle vypravování G. Nieritze vzdělal dr. Josef Pečírka. S ocelorytinou. Stran 112. Spisů Nieritzových svazek 9. V Praze 1865. Nákladem B. Stýbla.

— „*Křištofa Šmida Veškery spisy pro mládež a přátele její*.” Dle posledního původního vydání přeložil dr. Josef Pečírka. Svazek 42. Obsahuje: „*Svaté ženy z dávných věků křesťanských*.” (Svatá Alžběta či Eliška. Sv. Notburga, chudá služka. Sv. děvečka Radhuta). „*Sběracking klasi*.” Stran 84. V Praze 1865. Nákladem Rohlíčka a Sieverse v arcib. semináři.

— „*Malá včelka*,” čili: Návod k moudrému včelaření. Pro naši milou mládež vydal Augustin Rybařícký. V Praze 1865. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Stran 102 s titulním

obrázkem a 4 tabulkami výkresů včel, plástů a olů. Obsahuje mimo předmluvu životopisný nástin slavného včelaře, faráře Dzierzona, pak I. o životě včel. 1. Královna (matka). 2. Včely dělnice. 3. Trubei. Vlašské včely. Hlava II. jedná o práci včel, oulech a dělání rojů. III. O nemocích a nepřátelích včel; o medonosných bylinách. Následuje: Včelařský kalendář, t. j. připomenutí toho, co v každém měsíci včelař činiti a nač pozor míti má (dle F. S. Kodyma). Na konci nalezájí se „zpěvy mladých včelařů,” úhrnem 10, s nápěvy, mezi nimi jest píseň „Pilná včelka,” slova i nápěv od Jana Loidla, učitele na hl. školách Rokycanských, počtené cenou 20 zl. r. č. Cena pěkné a užitečné knížky této (30 kr.) jest levná.

— Ve „Školníku” 1864 otištěna jest báseň „Pochod školáků,” kterouž podal vp. Jós. A. Koubel. Nejmenovaný dobrodinec obětuje *cenu dvou dukátův* za zdařilý nápěv, nejdéle do 15. května t. r. redakci „Školníka” zasláný.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel Pazour, kooper. v Karlíně, za administr. do Tuchlovic;
- p. Ferd. Lehner, kooper. u sv. Havla v Praze, za kooper. do Karlína;
- p. Karel Elbl, kooper. v Horních Lomech, za kooper. do Niklasbergu;
- p. Vavřinec Šíník, kooper. v Niklasbergu, za kooper. do Palice.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Zavoral, jubil. kněz na odpoč. v Novém Městě nad Metují, dne 22. března (nar. v Litomyšli 22. dubna 1785, kněz od 22. srpna 1810).
- p. Frant. Schmid, jubil. kněz, bisk. notář, osob. děkan a farář v Rokytnici, dne 26. března (nar. 12. prosince 1787, kněz od 22. srpna 1810).

Vyznamenán jest:

- p. Antonín Hrubý, kaplan v Pecce, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Spínlar, administrator, za lokalistu ve Vlčkovících;
- p. Jos. Ulman, kaplan v České Třebové, za admin. do Velké Řetové;
- p. Ondřej Nydrle, kaplan ve Vrchlabí, za kaplana do Trutnova;
- p. Antonín Karger, kaplan, za administratora v Rokytnici.

Uprázdňená místa:

Staré Město (Oberaltstadt) expositura patron. městské rady v Trutnově, od 27. března, a *Rokytnice*, fara patron. hraběte Nostitz-e, od 27. března do 8. května.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostává čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Čtyřicetihodinná pobožnost.

(Pastýřský list k Pražanům. Prohlášen v pondělí ve-
likonoční t. r.)

Bedřich,

**z Božího milosrdenství a z milosti apo-
stolské Stolice**

kardinál svaté Římské Církve,

kníže arcibiskup Pražský, atd. atd.

vzkazuje veškerému ctihodnému ducho-
venstvu a všem milým věřícím hlavního
města Prahy

*vrchnopastýřské pozdravení a požehnání ve
jmenu Páně!*

V kruhu církevního roku není žádné-
ho svátku, jenž by nám tak důležité
události a veliká požehnání na mysl
uváděl, srdce pak naše k vroucnější
vděčnosti a živější radosti rozněcoval,
jako právě vznešená velikonoce, slavnost
vítězného vzkříšení Ježíše Krista.

Kristus vstal z mrtvých! Lev z
pokolení Júdova zvítězil; osvědčil se
onen veliký učitel a divotvorce, a vzkří-
šením svým podal světu nejpevnější
důkaz, že učení Jeho pravé jest a
poslání Jeho Božské; osvědčil se Vy-
soký Kněz Nového Zákona, který vida,
že povolání Jeho se dokonává, s kříže
zvolal: „Dokonáno jest“ — veliké totiž
dílo smíření člověka s Bohem; osvědčil
se Pán života, jenž osten smrti zlomil,
vítězství peklu odňal a proměněn z
hrobu povstal.

Ano, velikonoční svátky jsou ví-
tězní dnové našeho Spasitele, Beránka,
jenž, byv usmrcen, žije! Slavné toto
vítězství jest však zároveň rukojemstvím

vzkříšení našeho a naší blažené nesmr-
telnosti; a proto také svátek tento
proměněného Spasitele naplňuje veškerá
srdce věřících radostí přehojnou. Nebo,
která událost, moji Milí, jest přimě-
řenější, aby budila a sílila v srdci
lidském předtuchu, naději a touhu po
věčném trvání; která slavnost jest způ-
sobilejší, aby mocněji utvrzovala víru
naši ve vlastní vzkříšení, ne-li veliké
tajemství vznešených svátků veliko-
nočních?

Kdežto i příroda k novému životu
se probuzující tyto spasitelné pravdy
hlasitě nám opakuje a k vědomí při-
vozuje, ohlašují nám velikonoční svátky
slavné vítězství života nad smrtí a
ukazují oslaveného, vzkříšeného Vyku-
pitele, kterýž jest hlava naše a jenž
panství smrti zlomiv lidem opět vy-
dobył ztraceného práva na život nehy-
noucí; — ukazují nám prvotiny všech
vzkříšených, v Němžto všickni, kdož v
Něho věří, vzkříšení budou k životu
věčnému.

Však jako jest vzkříšení Kristovo
onou velikou událostí, na nížto veškerá
spása vykoupeného lidstva spočívá;
rovněž tak i velikonoce, kdežto onu
událost opět z nova slavíme, nás určitě
povzbuzuje, abychom Toho následovali
a s Ním v jedno se spojili, jenž jest
naším velikonočním Beránkem.

Živá víra v tajemné vzkříšení, ne-
obmezená láska k Spasiteli, jenž pro
nás ráčil se naroditi, umříti a z mrtvých
vstáti; veliká touha, abychom s Ním

také vítězoslavně povstati mohli; konečně upřímná, pevná vůle, neustále setrvati v oné milosti, které jsme skrze velikonoční zpověď a sv. přijímání buď již došli aneb právě dojíti chceme, tak aby se těm, kteří by nás snad ještě v hrobu hříchu hledali, totéž říci mohlo, co andělé svatým ženám řekli: „Není ho tuto — v hrobu hříchu, vstát jest k novému, bohumilému životu“ — toť jsou ty šlechtetné city a pravá předsevzetí, v nichž požehnaná slavnost Vzkříšení záleží.

Již pak, Nejmilejší, an Vám v tomto smyslu pravého a blaženého veselí velikonočního na Pánu přeji a hojného požehnání milosti vyprošuji, vidím se dnešního dne pohnuta, abych pozornost Vaši obrátil na jiné tajemství našeho Spasitele; na ono totiž, které Jej samého, zřídlo a původce života a milosti, obsahuje; na onen nejsvětější prostředek milosti, v kterém nám zanechal největší dar Své lásky, nejjistější lék nesmrtelnosti, v němžto nás i svou osobnou přítomností stále oblažuje. Jest to, jak Vám dobře povědomo, nejdůstojnější a nejsvětější svátost Božího Těla našeho Pána Ježíše Krista. Aby uctění tohoto největšího statku mezi věřícími se povzneslo a Synu Božímu povinované klanění se oživilo, ustanovil jsem se společně s ostatními biskupy Českými shromážděnými na sněmu provincialním v Praze r. 1860, mimo mnohé jiné tohoto nejvznešenějšího tajemství našeho svatého náboženství se týkající, též na tom, aby tak zvaná *čtyřicetihodinná pobožnost* u nás opět zavedena byla.

Tato pobožnost, jenž v tom záleží, že během čtyř neb pěti dnů nejsv. Svátost veřejně a slavně k uctění se vystavuje, povstala nejprve v 16. věku v městě Miláně, kdežto na památku 40-denního postu Páně jakož i k počtě tolikatěž hodin, co Spasitel náš v hrobě odpočíval, konati počali veřejné modlitby na 40 hodin prodloužené. Když pak za nedlouho po tom hrozné bouře stíhaly Církev sv., zřídil papež

Klement VIII. k vyprošení slitování Božího ve všech chrámech Římských veřejné modlitby v ten způsob, aby když se v jednom kostele po 40 hodinách skončily, bez přestávky v jiném kostele zase počaly. K rozmnožení horlivosti a účastenství věřícího lidu konáno modliteb těchto před vystavenou nejsv. Svátostí. Z Říma rozšířila se 40-hodinná pobožnost tato po veškerém světě křesťanském a to tím rychleji, čím hojnějších odpustků se jí štědrostí papežův dostávalo; ale i u nás obzvláště zdomácněla, poněvadž bludařství v 16. století vzniklé biskupů i věřících mocně k tomu mělo, aby Bůh v Svátosti ukrytý tím zjevněji byl ctěn a veleben, čím vroucněji toho želeli vidouce, že pravdivost Svátosti té brána v pochybnost, úcta Ji příslušná že ustoupila útržkám a lehkovážným úsměškům. Jak mile ujala se ustavičná pocta Svátosti oltární v srdcích zbožných otcův našich, toho skvělé svědectví dává nám zvláštní k témuž účelu zřízené bratrstvo, kteréž za času arcibiskupa Antonína Petra v předešlém věku povstalo a ve všech osadách arcibiskupství Pražského zobecnělo.

Jda tudíž za ctným příkladem předkův svých a chtěje spolu poskytnouti přemilým věřícím, mé pastýřské péči svěřeným, žádoucne příležitosti, aby na každý den a v kteroukoli hodinu mohli navštívit svého Pána a Spasitele, jenž z nevýslovné lásky k nám a ku spasení našemu ve způsobě chleba skrytý ustavičně mezi námi přebývá, aby Jemu obzvláštním a slavným způsobem příslušnou poklonu skládali i vroucí díky činili za tak nesmírné a právě Božské dobrodiní, jímž vítězství a sláva smrti Jeho se zpřítomňuje, duším pak našim prevelikých darů a milostí se dostává: ustanovil jsem se, podle rady ctihodného duchovenstva, ve jmenu Páně na tom, zříditi čili vlastně obnoviti onu *pobožnost 40-hodinné úcty nejsv. Svátosti oltární* a sice nejprve toliko v tomto hlavním městě našem. Započne dnešním dnem v chrámu Páně u sv. Mikuláše

na Malé Straně, odtud pak dle pořádku na dvěřích chrámových vyvěšeného přejde od jednoho kostela k druhému, trávaje během celého roku.

Zdalíž třeba, Nejmilejší! bych Vás dlouhou řečí teprve snad vybízel a četnými důvody povzbuzoval k pilné návštěvě a k hojnému účastenství v této pozeňnané účtě Božského Spasitele našeho! — Jestliže pevně věříte, že v této nejsv. Svátosti týž Bůh jest přítomen, Jemuž dle rozkazu Otce nebeského „klaněti se mají všickni andělé Boží,“ týž Bůh a člověk, Jemuž mrdcové z východu v Betlémě se klaněli, Jemuž, jak písmo dosvědčuje, v Galileji apoštolé se klaněli, před Nímžto každé koleno klekati má duchů nebeských, zemských i podzemských; pak nelze pochybovati, že podle rozkazu a obyčeje v Církvi od věkův stávajícího převelebnému tomuto Tajemství vzdávati budete stejnou a sice tu samou nejhlubší účtu, kteráž právem náleží Jednorozenému Synu Boha Nejvyššího!

Jestliže okem víry hledíte na oltáře a na tyto svatostánky Hospodinovy, kdežto týž Svrchovaný Pán nebes i země z neskončené lásky k nám bídým synům lidským se tak daleko snižuje, že neustále s námi obcuje, aby nás milostí svou posvěcoval, přítomností svou těšil a pomocí u všech potřebách našich nám přispíval: pak Vás zajisté vlastní a živá touha srdce Vašeho potáhne, abyste se Mu klaněli a daň nejvroucnější lásky a vděčnosti spláceli! Pak tato víra, vděčnost a láska Vaše nedopustí, aby trůn Kristův zůstal snad bez ctitelů, a aby Pán, jenž svých očekává, od nich byl opuštěn!

Vy nemůžete chladným srdcem se odvrátiti od takové lásky dobrého Pastýře našeho, jenž každé doby, každé hodiny, mezi námi prodlívá a mešká, aby prosby naše vyslyšel, aby bídu naši a strast odňal anebo zmírnil. — Nuže! pojdte tedy a hledejte u Něho nesmírných pokladův, jakých složila nám štědrost Jeho v domě přebývání

svého, aby nám jich, kteří jsme Jeho domácími (Math. 10, 25) rozdával v pravý čas a v hodinu pravou. S milostného svého trůnu volá Ježíš k nám: „Pojďte ke mně všickni, kteří soužení a obtížení jste, a já vás občerstvím“ (Jan 12, 26); a nikdy nebudete propuštěni od svaté tváře Jeho bez potěchy a poklidu. Jest-liže lidé prosby Vaše v nouzi zavrhuji, sem pozváni jste každého času, v každé nouzi, — k Ježíši, Osvoboditeli a Spomocníku Vašemu, jenž všemohoucí jest, a vždycky pomoci může, na nejvyšší milostivý jest a dobrotivý, a vždycky pomoci chce. Jste-li od celého světa opuštěni a nikdo-li Vám nemůže uděliti rady a útěchy, sem k Ježíši pospěšte, On Vás nikdy neopustí, On na Vás nikdy nezapomene, nebo „byťby i matka se zapomenu nad nemluvnátkem svým, já však nezapomenu se nad tebou,“ praví Pán Bůh náš. (Is. 49, 15.)

Jsi-li krivě souzen, nenáviděn a pronásledován, sem pospěš k svému Spasiteli, jenž nejvíce poznal a zkusil zlobu a nenávisť a pronásledování lidské. Zde nalezneš útočiště, zde není lze tvou nevinnost zlehčovati, zde snadněji odpustíš každé zlehčení a každou urážku; vždyť klečíš před Ním, jenž i za nepřátely své se modlil: „Otče! odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.)

Konečně i Ty, jehož skličuje ta největší bída — a bída ta jest hřích, — kterýž chodíš se znamením smrti na duši své, pospěš i Ty k Ježíši; pokus se, a kdyby hříchové tvoji tak četní byli jako písek mořský a červení jako šarlat — zkusíš a poklekni, třeba jen na hodinu, před Nejsvětějším a modli se s žalem a srdcem skroušeným a pros za milost spasení pro duši svou, již Kristus krví svou vykoupil, kteráž však nyní v tak velikém nebezpečení věčného zahynutí se nalézá; a zajisté že Spasitel, který přišel, aby hledal a spasil, co bylo ztraceno, nehodí po tobě kamenem odsouzení. Nikoliv, Jeho milost ozve se opět v srdci tvém, ty

zatoužíš po svátosti pokání a povstaneš z hrobu nepravosti k novému životu v bázni Boží.

Takovou měrou přistupující k trůnu Boha a Spasitele našeho, Nejmilejší! vždy víc a více budeme okoušeti všickni nesmírných dobrodiní, která nám z milostiplné Jeho přítomnosti přehojně plynou. Stálou pak horlivostí v uctění Jeho naučíme se vždy více poznávati a vážit sobě toho svrchovaného štěstí, o které s oslavenými nebešťany se dělíme, majíce na blízku Boha svého, Jehož zároveň s nimi ctíme a vzýváme vždy, oni v blaženém patření, my posud pevnou a živou vírou, která nás však vždy hodnější činí, abychom Naň jedenkrátě patřiti směli u věčné slávy Jeho a blaženosti naší! Amen.
*Dáno v Praze v pondělí velikonoční,
17. dubna 1865.*

Bedřich,
kardinal i arcibiskup.

Učení víry o Marii Panně.

(K „Májové pobožnosti“ podává **V. Polanecký**.)

Velice byl jsem potěšen zajímavým článkem: „Kterak se v Palermu slavi Nepoškvrněné Početí bl. P. Marie“ umístěným v čís. 1. a 2. letošního „Blahověsta“. I přál jsem si v duchu: Kéžby i náš lid rovnou úctu prokazoval bl. Rodičce Božského Spasitele našeho! Kéžby i v národě našem mohlo se říci, co dí vel. dopisovatel o národě Sicilském, že v něm „každý takřka s tou oddaností k Marii Panně již se rodí, ji ssaje s mlékem mateřským, s ní roste, s ní žije, pracuje, trpí, s ní též umírá.“ — Zajisté dařilo by se pak u nás lépe pravé víře a dobrým mravům! Však nechci nikoliv, co se týká úcty bl. Marie P., lid náš viniti; i u nás nalezáme, a to nemalý počet vroucích ctitelů Rodičky Boží; i náš lid rád ji ctí, chválí a velebí. Důkazem toho jsou ty mnohé naše chrámy zasvěcené úctě bl. P. Marie; důkazem toho jest ta okolnost, že není téměř kostela a kaple, v níž bys nenalezl oltář neb alespoň obraz Matky Boží; a sice co možná nejvíce okrášlený a ozdobený; důkazem toho jsou ty mnohé poutě, jež nábožný lid náš na místa úctě Matky Boží zvláště zasvěcená koná, jakož i rozličné pobožnosti na mnohých místech veřejně i soukromě konané. Přál bych si toliko, aby tato úcta

k Marii P. ještě u větší míře v národě našem se rozšířila a rozmnožila, aby po příkladu sv. patronů našich Václava, Vojtěcha, Jana Nep. a Prokopa každý, buďsi kněz či neknez, bohatý či chudý, vznešený či sprostý, buď si v tom neb onom stavu a povolání, ctil a velebil bl. Rodičku Boží tak, jak ona toho v skutku zasluhuje.

Avšak co není, může býti; čeho si přejem, toho s pomocí Boží můžeme dosáhnouti; prosme Boha za milost, a bl. Rodičku B. a sv. patrony naše za přímluvu, a přičiňujme se každý ve svém oboru a dle sil svých, aby vzrůstala v osadách a rodinách našich úcta Rodičky Boží, vědouce, že uctěním Matky uctíme i Syna jejího Ježíše Krista, a získáme sobě neśeśislných milostí.

K tomu cíli podávám Blahověstu článku tento, jímž s pomocí Boží stručně vysvětliti chci, co má katolický křesťan o bl. Marii Panně věřiti; neboť na učení naší sv. víry o bl. Marii Panně spočívají veškeré důvody, jež zavazují křesťana, by po Bohu nejvíce ctil a velebil bl. Pannu Marii.

Jest pak osmero pravd stvrzených písmem sv. a učením neomylné Církve, jež každý z nás katolíků o bl. Rodičce Boží pevně věřiti povinen jest, a sice:

- I. nepoškvrněné početí;
- II. svatost života, ani tím nejmenším hříchem nikdy neporušená;
- III. zasnoubení se sv. Josefem;
- IV. ustavičné panenství;
- V. důstojnost Božího mateřství;
- VI. zásluhy o spasení světa;
- VII. na nebe vzeti a
- VIII. přímluva mocná u Boha v nebesích.

I. Nepoškvrněné početí bl. Marie Panny.

„Maria hned v prvním okamžení svého početí (v životě matky své sv. Anny) zvláštní milostí Boží a pro zásluhy příštího Vykupitele, jehožto matkou státi se měla, od všeliké poškrvny hříchu prvotného byla jest zachráněna.“ Toť první učení Církve o bl. Rodičce Boží. — V knize Soudečů (6, 36—38) čteme, že Gedeon, chtěje zvěděti, zdali Hospodin skrze ruku jeho vysvobodí Israele z rukou Madianských, vzav rouno vlny řekl k Bohu: „Jestliže vysvobodíš skrze ruku mou Israele, jakož jsi mluvil: položím toto rouno vlny na humně: bude-li rosa toliko na rouně a na vší zemi sucho, věděti budu, že vysvobodíš skrze ruku mou Israele, jakož jsi mluvil.“ — I stalo se tak. A v noci vstav a vyžádav rouno, nádobu rosou naplnil.

V rouně tomto spatřují svatí otcové obraz nepoškvrněného početí bl. P. Marie a vykládají takto:

Jako rosa nebeská spadla toliko na rouno samotné, ana ostatní země suchá zůstala, podobně i na Marii Pannu jedinou sestoupila v početi jejím rosa posvěcující milostí Boží, anot veškeré ostatní lidstvo v nemilosti Boží se nalezalo pro hřích prvotný. A že tomu tak, že početi bl. Marie Panny nepoškořněné bylo, k tomu vede nás zdravý rozum, stvrzuje písmo, to do-
svědčují sv. otcové.

Uvažmež jen rozumem svým to vznešené povolání a postavení, jehož mělo se dostat Marii.

Bůh řekl hadu (dávlu) v ráji po spáchaném hřichu: „Žena potře hlavu tvou, a ty úklady budeš činiti patě její.“ (I. Mojž. 3, 15.) Touto ženou předpověděnou byla dle výkladů sv. otců Maria. Měla-li však Maria dávlu hlavu potřiti, t. j. nad ním úplně zvítěziti, mohlalž dříve v moci jeho čili v hřichu býti? — Zajisté nikoliv.

Maria měla býti matkou Syna Božího, jenž z těla jejího tělo lidské na se vzíti chtěl. Mohl-liž tedy život, v němž přebývatí měl Nejsvětější, hřichem a byt jen na okamžení poškořněn býti? „Zajisté,“ dí sv. Alfons Lig., „nebyloby slušné bylo, aby Bůh svatý zvolil sobě příbytek nesvatý. Na dām tvůj, ó Hospodine, přísluší svatost. (Žalm 92, 5.) Ježto Bůh sám se vyjadruje, že moudrost jeho nikdy nevejde v duši zlovolnou, aniž bydliti bude v těle podmaněném hřichu, (Moudr. 1, 4): kterak bychom se směli domýšleti, žeby Syn Boží byl chtěl přebývatí v duši a v těle Marie Panny, anižby ji byl prvé posvětil a od všeliké hříšné skvrny ochránil?“ —

Maria měla se státi chotí Ducha svatého, jenž v ni vstoupiti a ji zastíniti měl. A ten Duch sv., jenž každou duši, než k ní zavítá, od hřichu očišťuje a posvěcuje, nebylby měl Marii, chotí svou nejmilejší, od poškořny hřichu uchováti?

Maria měla se státi královnou andělů; nemusila-liž tudíž sama na duši své čistší býti nežli duchové andělští? A tak již rozum soudí, že pravda musí býti to, co učí Církev o nepoškořněném početi bl. Rodičky Boží.

To pak dále stvrzuje i písmo svaté: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s Tebou.“ (Luk 1, 28.) Těmito slovy pozdravil anděl Gabriel Marii Pannu, a slovy těmi vydal svědectví nezvratné, svědectví samého nebe o tom, že Maria všeho hřichu byla prosta; nebo v duši hřichem poškořněné není milost Boží, tím méně plnost milosti Boží. Jsouc tedy Maria plna milostí Boží musila býti prosta všeho i dědičného hřichu.

Proto také Církev sv. vykládá o Marii

Panně slova písma v písni Šalomounově (4, 7): „Vsecka jsi krásná přítelkyně má, a poškořny není na tobě.“

Že pak od nejstarších dob křesťanských učení o nepoškořněném početi bl. Marie Panny v Církvi sv. vždy hlásáno a hájeno bylo, toho jsou nám důkazem spisy sv. Otců a nejčelnějších učitelů Církve. — Tak, abych jen některé uvedl, sv. Cyprian di: „Nepřipustila tomu spravedlnost Boží, aby ona vyvolená nádoba (Maria) všeobecným úrazem znesvěcena byla.“ — Učený Origenes praví: „Maria nebyla nakažena svůdným dechem hada.“ — Sv. Augustin pak mluví takto: „O hřichu-li jest řeč, vyjímám neblahoslavenější Pannu Marii; neboť, kteráž za hodnou uznána byla, počíti a poroditi Toho, jenž žádného hřichu neměl, ta musila zajisté více milostí obdržeti, aby nad hřichem povšechně zvítěziti mohla.“

Podobně učí i sv. Ambrož, sv. Efrém, sv. Anselm, sv. Bruno, sv. Bernard, sv. Alfons Lig. a jiní.

Ano ani bludařové prvních věků nepovázili se učení toto upírati. Tak pověstný odpadlík Julian upíraje všeobecnost dědičného hřichu proti sv. Augustinu, vyjádřil se takto: „Pakli všickni lidé hřichem poškořněni se rodí, pak by i sv. Panna Maria od prvotního hřichu nebyla prosta bývala, což nepravé a bezbožné jest.“ — Sv. Augustin však mu odpověděl: „Ty pravíš, že sv. Panna bez hřichu prvotného se počala, poněvadž hřích prvotní upíráš; já však, ač všeobecnost prvotního hřichu zastávám, tvrdím, že Maria od téhož hřichu zvláštní milostí Boží byla zachráněna.“

Církevní sněm Tridentský, jednáje v 5. sezení svém o hřichu dědičném, zřejmě praví, že z učení o všeobecnosti tohoto hřichu vyjímá bl. Rodičku B. Marii Pannu.

Jiných důkazů o dávnověkosti tohoto učení Církve podávají nám dějiny Církve. Tak v Anglii již na počátku 12. století zasvěcen jest zvláštní den úctě Nepoškořněného Početi M. P. — Totéž stalo se v Lyoně (ve Francii) r. 1145. — V Palermě již r. 1339 zasvěcen jest tomuto tajemství zvláštní chrám. (Viz „Blahověst“ 1865, číslo 1.)

Pozdější století pak mnohem více podobných důkazů nám podávají.

Na základě tolikých svědectví prohlásil konečně r. 1854 dne 8. prosince slavně panující papež Pius IX. u přítomnosti náměstků apoštolských skoro z celého katolického světa shromážděných učení o nepoškořněném početi bl. Marie Panny za článek víry, jenž žádné pochybnosti více nepřipouští.

Tobě však, křesťane milý, budiž učení toto nejen článkem víry, jež pevně věřiti a vyznávatí máš, ale i mocným důvodem, aby Marii Pannu nade všechny svaté ctíl a velebil, neboť takové milosti nedostalo se od Boha nikomu z lidí, jedině jí samé.

Dále pak budiž ti učení toto i pohnutkou, hříchu každého, jakožto jediného pravého zlého se chrániti; neboť z něho poznáváš, že Bůh hřích na nejvýš nenávidí, jelikož všeho hříchu prosta býti musila ta, z níž se Syn Boží naroditi měl.

II. Svatost života bl. Marie Panny.

Maria Panna s pomocí milosti Boží vedla tak svatý život, že nikdy ani tím nejmenším skutečným hříchem Boha neurazila, nýbrž duši svou vezdy až do blahoslaveného skonání svého úplně čistou a neporušenou zachovala. —

Tot druhé učení Církve o blah. Marii Panně, jež stvrzuje písmo, jež povždy hájila a zastávali sv. Otcové, a jež i náš rozum chápe a uznává. Všimněmež si jen blíže slov Hospodinových k hadu v ráji: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím; onat potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její.“ Co jiného znamenají slova „Onat potře hlavu tvou“ — než: ona úplně svítězí nad tebou; — a další slova „ty úklady činiti budeš patě její,“ zdalíž neznamenají tolik co: ty budeš chtítí lsti svou uskoditi jí, ale nebudeš moci? —

O rodičích předchůdce Páně, sv. Jana Křtitele, svědčí písmo, že „byli oba spravedliví před Bohem; chodíce ve všech příkázáních a spravedlnostech Páně bez úhony.“ Nuže, vyvolil-li Bůh za rodiče předchůdce Syna svého jen takové manžely, kteří zachovávali příkázání Jeho bez ohony, nenásledují z toho nutně, že mnohem čistší a světlejší, a tudíž i bez té nejmenší úhony musila býti ta, jižto Bůh za matku vlastního Syna svého vyvolil? —

Uplná svatost života bl. Marie Panny vyplývá dále i z jejího nepoškvrněného početi.

Neboť, uchoval-li Bůh Marii Pannu hned v početí jejím před hříchem prvotným proto, aby státi se mohla úplně svatou a důstojnou matkou nejsvětějšího Spasitele, musilať zajisté až do narození Páně též čistou a svatou býti; anby jinak nebyl Syn Boží za matku svou ji vyvolil.

Že pak i po narození Páně vždy ode všeho hříchu čistou a svatou až do smrti své zůstala, to zajisté uznati musí každý, kdo povází, že Maria, chovajíc Boha v životě svém, ještě světlejší státi se musila, než prvé byla; a milovalali Boha hned v

útlém mládí z celého srdce svého tak, že Mu v chrámu panenství své zasvětila a duši svou i před tou nejmenší skvrnou hříchu bedlivě chránila, nabyla láska její pak tím vyšší dokonalosti, když v Synu Božím i svého Syna ctíla a milovala.

Podává nám však i písmo o tom zřejmého důkazu. V knize Zjevení sv. Jana (kap. 12.) čteme takto: „I ukázalo se znamení veliké na nebi: Zena oděná sluncem, a měsíc pod nohama jejíma, na hlavě její koruna dvanácti hvězd.“ — Slova tato vykládají sv. Otcové vůbec o Marii Panně. — I píše dále sv. Jan (verš 3.): „I vidíno jest již jiné znamení na nebi: A aj drak veliký, ryšavý — stál před ženou, kteráž měla poroditi, aby jakžby porodila, syna jejího sežral. I porodila syna pacholika, kterýž měl spravovati všechny národy (t. j. Ježíše Krista); — a vzat jest syn její k Bohu a k trůnu jeho. — I stal se boj veliký na nebi: Michael a andělé jeho bojovali s drakem, a drak bojoval i andělé jeho; — i svržen jest drak ten veliký, had starý, jenž slove ďábel a satanáš, kterýž svodí všecken okráslek světa, a svržen jest na zem, i andělé jeho s ním svrženi jsou. — A když uzřel drak, že jest svržen na zem, honil ženu, kteráž porodila pacholika. I vypustil had z úst svých po ženě vodu jako řeku, aby ji řeka zachvátila. A pomohla ženě zem, a otevřela zem ústa svá a pozřela řeku, kterouž vypustil drak z úst svých. I rozhněval se drak na ženu, (totiž když poznal, že ji nemůže uskoditi) a odšel, aby bojoval s jinými ze semene jejího, kteří ostříhají příkázání Božích a mají svědectví Ježíše Krista!“ Nenilž tu patrně vylíčeno, kterak i potom, když (jak praví sv. Jan) vzat jest Syn její (Panny Marie) k Bohu a k trůnu jeho (po nanebevstoupení Páně), usiloval ďábel, aby zahubil Marii Pannu, avšak nepovedlo se mu to, an ji Bůh chránil milostí svou. A tak po celý život zachovala Maria duši svou vždy čistou a neporušenou. Milost Boží působila v Ni poslušnost rozkazů Božích; a naopak poslušnost její stálá zachovávala v Ni milost k Bohu, vedla ji k ctnostem, a ustavičné konání ctnostných skutků utvrzovalo a rozněcovalo v srdci jejím vždy více lásku k Bohu, tak sice, že jak di zbožný Richard de s. Vict., „plálo srdce její láskou k Bohu tak prude, že v něm pro žádný poklessek nebylo ani místečka.“ —

Proto také všickni sv. Otcové Marii Pannu za nejvznešenější po Kristu příklad ctnosti a svatosti života vyhláší. Z přemnohých uvedu jen dva. „Nad Matku Boží co vznešenějšího? — volá sv. Ambrož — co jasnějšího nad tu, kterouž sobě vyvolilo

Světlo? co čistějšího nad onu, která porodila tělo bez porušení těla?“ —

Sv. Efrém pak pozdravuje ji takto: „Zdráva buď nádobo Boží nejsvětější a nejčistší; zdravas Maria, Paní milosti plná; zdravas mezi ženami Panno nejblahoslavenější, zdráva buď hvězdo nejjasnější, z níž vyšel Kristus.“*) —

Celý konečně katolický svět od dávnych věků volá k Marii Panně: „Matko nejčistší a nejčistotnější, Matko nepoškvrněná a neporušená, oroduj za nás!“ A tato dokonalá svatost života Rodičky Boží budiž tobě křestane pohnutkou, abys ji co vznešený příklad ctností vroucně vždy ctil, jakož i šlepci jejích následoval. — K svatosti povolání jsme zajisté všickni; neboť „svatí buďte, nebo já svatý jsem“ — tak přikazuje Bůh nám všem. (III Mojž. 19, 2.) Nezapomínej nikdo, že „nevejde do nebe nic poškozeného“ (Zjev. 21, 27.), a proto kdož jsi v hříchu, čiň rychle pokání, pros Boha o milost a Marii o přímluvu, a snaž se všemožně, abys v hodině smrti mohl duši svou čistou odevzdati do rukou Pána svého.

(Pokračování.)

Duše hříšná — pustý chrám.

Ohavnost a zpuštění —
Ohavnost na místě svatém,
Druhy Bohem zaujatém:
Ach jaké to vidění!

Žalem chvěj se duše má,
V rum ten klekni, zaroň líce:
Nectí se tu Bůh tvůj více;
Zpousta jen zde skrýši má.

Velebný to býval chrám
Vírou zdobený a vděkem
Ach, již zpustošen je vztekem,
Zohaven již ze všech stran! — —

Krásný oltář odnešen
Zasvěcený Boží službě,
Často v milo sladké tužbě
Svatou slzou zarosen.

Zmizel jest ten světla kmit,
Jenž co láska jasně hoří,
Bohu se co víra koří; —
Kdo se odvážil ho vzít?! — —

Krásná někdy svatyně,
Milostný příbytku Boží,

Kdo ti vzal tvé drahé zboží
Žes teď pustá jeskyně? — —

Ustaň! nesud! slyš mou zvěst:
„Hříchem-li tvá duše spiata,
Milost Boží jest jí vzata;
Duše chrám ten spustlý jest!“

Oltář z ní jest odnešen
Při němž vroucí Boží služby
Konala a svaté tužby;
Rukou hříchu odstraněn.

Vykraden jest svatý klid,
Umikly varhany, zvony:
Umikly již svaté tóny,
Jimiž znával zbožný cit.

Duše, jaký rušitel
Zloupil tebe slávy, krásy,
Radostné naděje spásy? —
Rci, kdo byl ten nepřítel? —

Žalné dš: „Ach slyš mou zvěst
Sama jsem si zlobný zrádce,
Sama jsem si svatokrádce,
Mé to hrozné dílo jest.“

„Žalem chvěj se duše má,
Kvil, že nectíš Boha více,
Neosuň oka více,
Až ti Bůh zas milost dá.“

„Káním stav si nový chrám
Měj zas oltář, světlo znaté,
Hlasy měj radostné svaté,
Buď zas čistý Boží stan!“

J. J.

O zpěvu lidu v kostele.

Není pochybnosti, že nábožný zpěv lidu českoslovanského jest původu tak starého jako víra křesťanská na Moravě a v Čechách. Posud zpívá náš lid jednu píseň, o níž historie svědčí, že ji zpívali předkové hned v roce 973 při svěcení prvního biskupa Pražského, miním píseň tak zvanou Svatovojtěšskou: „Hospodine pomiluj ny,“ kteráž ale dle svrchu udaného datum jest starší druhého biskupa Pražského, sv. Vojtěcha a snad od samých Českoslovanských blahozvěstů, ss. Cyrilla a Metoděje, pochází.

V středověku, když se nynější soustava hudby rozvíjela a zdokonalila tak, že doby ty nám poskytly mnohé posud nedostihlé klasiky v oboru hudby kostelní, pěstován byl náboženský zpěv s velikou péčí v klášterích. Náboženská poesie i náboženské písně dosáhly dokonalosti veliké. Obyčejně

*) Sám Lutr, jehožto stoupenci účtu Marie Panny zavrhují, praví: „Žádná žena není tak svatá, ani nebýla, ani nebude, jako Maria.“ (Evang. de festo Deiparae).

obé spolu vyvinulo se z duše mužů, kteří jsouce nešení vírou živou a plápolající čistou láskou k Bohu snažili se zvuky svými nápodobiti zpěvy andělské v nebesích, jak jen si je dle hlubokého svého umění hudebního představití mohli. Proto znějí písně jejich nad míru vážně, velebně a dojímavě, i uchvacují příjemně mysl, nechť opěvují boly Páně, nechť hlásají radosti Kristem dané. Právě v těch dobách, když Ervin z Steinbachu pojal myšlenku dómu Štrasburského, když i Antonín z Pelhřimova stavěl na kostele svatoštěpánském ve Vídni a Matěj z Arasu zakládal kostel náš metropolitní sv. Víta, tenkrát, když blahoslavený Fiesole, bratří Van Eyckové a Rafael zakládali školy posvátného malířství, právě tenkrát vedle slohu kostelního a vedle vznešené malby rozvinula se a k vrchu dokonalosti snahou Palestriny, Scalattiho, Durante-a a jiných dospěla též hudba kostelní a s ní i píseň náboženská.

Původně byla píseň náboženská věnována liturgii, aby ji totiž jisté oddíly mezi službami Božími byly vyplněny, aneb aby při průvodech byla zpívána. I byly některé z těchto písní, dílem „sequentia“ dílem „hymnus“ zvaných tak říka po celé Církvi rozšířeny. Aby v krajinách obývaných od národů nerománských mohl se i lid v jich zpívání zúčastniti: podvržen byl melodiím text v té řeči, kterouž právě lid mluvil. Tak se stalo, že některé z nich zněly zároveň na Sekvaně, Rýnu a na Labi, po celé Evropě, aniž můžeme o nich dokázati, kterému by národu původně a vlastně náležely, ony jsou rázu — církevního, obecného.

Takovýchto vznešených a klasických zpěvů zavítalo mnoho do naší vlasti a zpěvný i nábožný Čech ochotně se postaral o česká slova k vážným těmto nápěvům, ano hudební mistrové v tomto národě počali dle těchto vznešených vzorů skládati písně podobné, slučující v nich s živlem církve latinské i živel slovanský. Tak povstala náboženská píseň československá, vynikající svou měkkostí a tónem elegickým.

V starých dobách, kdež obecný lid čistí a psáti neuměl, vyskytla se potřeba, aby znatelové písma a vůbec vzdělání lidé sestoupili v spolky pro zvelebení služeb Božích pomocí důstojného zpěvu obecného lidu. Tak povstali literáti, kteří starali se o to, aby všechny k službám Božím potřebné a spolu důstojné zpěvy po vlasti sebrány a čistě opsány byly a kteří pak tyto zpěvy v kostelích přednášejíce učili lid zpívati s nimi. Ústav tak blahoděnný již v 14. a pak více v 15. století rozšířil se široko, daleko po vlastech českoslovan-

ských a přenesl posvátné zpěvy z chrámů i do tiché domácnosti. Zimní večery zvláště poskytovaly dobu, v níž se rodiny literátův, čeledí i cizí lidé učili těmto zpěvům. Vážnost a velebnost kostelního zpěvu vybrousila vkus těchto lidí, tak že znali a činili podstatný rozdíl mezi písní náboženskou a světskou. Složil-li kdo z nich píseň svatou, dal jí onen velebný ráz, jímž vynikaly zpěvy náboženské vesměs. Světská melodie nemohla ani spojena býti se slovy nábožnými, to se přičilo nábožnému citu a vyvíčenému sluchu jejich, tak že se může o literátech říci, že stáli jako s plamenným mečem u brány kostelní, aby se tam svěští zvukové nevkradli.

V polovici 15. až do polovice 17. století uběhla naše vlast v nesnáze a pohromy vůbec známé. Všeliké umění zapadlo, ale staročeský, náboženský zpěv nevyhynul. On těšil, on silil lid při jeho ohromných ztrátách. Ano sborové nekatoličtí, jenž se tehdy vyskytovali v nesmírné hojnosti, přenesli zděděný zpěv do svých nových církvíček aspoň co do nápěvů, jímž podvrhovali slova nová dle náboženských náhledů a zásad svých a s takovou vroucností při nich setrvali, že se tito zpěvové z větší části udrželi až do naší doby a znějí v sborech luteránů a kalvinistů českých.

V nadzmičených bouřlivých dobách ovšem mnoho utrpěl ústav literátův. Když ale po bitvě na Bílé hoře (1620) a po vystěhování se vojska Švédského (1648) Církve katolické opět po vlasti rozkvetla, rozkvetli s ní z nova sborové literátští. Mezi tím se vyvinulo umění knihtiskarské a sborům bylo snadněji zjednati si potřebné prostředky k zvelebení zpěvu; totiž kancionály. Ale mnohé ze starých písní vyhynuly v ústech lidu i na půdě kostelní a objevila se potřeba nových zpěvů. Umění hudební, jenž po dvě stě let leželo ladem, nebylo s to složití melodie rázu starého. Povstala píseň novověká rázu již podstatně jiného, totiž méně důstojného, jakož jsou písně od Jesuitů složené: „Ach můj nejsladší Ježíši“, „Již jsem dost pracoval“, ano v počátku 18. století opovážil se dokonce kdosi složití náboženskou píseň pod jménem duchovní menuet, „Umřítí musím“, v níž ohromující slova o jistotě a strašnosti smrti spojena jsou s melodií pro tanec menuetní určenou a kterážto píseň skutečně i do kancionálů tehdejších přešla.

Však takovýchto písní povstalo v oné době nehrubě mnoho, aspoň do sborů literátských se na větším díle nedostaly, jelikož tito uvyklí jsouce na staré zpěvy, necítili velikou potřebu nových a také vy-

cvičenému sluchu jejich se co nápěvy jalové a světské přičily.

Když císař Josef nastoupil trůn a puzen duchem tehdejších osvěcovatelů chtěl úprkem zaváděti nový řád všech věcí, došlo i na nebohé literáty. Sborové jich jsou vzdvižení a tím hluboce klesl českoslovanský zpěv nábožný. Literáti přestali řídití zpěv lidu v kostelích, jeden po druhém umíral a shromáždění v kostele, nemajíc vůdců, vždy více a více oněmovalo. Tato změna, čili tento úpadek tak horšil některé milovníky starých chorálů, že nemohouce této nastalé chudoby zpěvní sněsti, dali se vepsati do sborů nekatolických, aby tam mohli slyšeti a zpívatí žalmy a jiné staročeské chorály.

Již pak v městech opanovala v neděli a ve svátek instrumentální hudba, jsouc na větším díle při malé síle a tudíž mizerně odbývaná; na vsi hrál „cantor“ na varhanech písně tak zvané normální čili z rozkazu císařského předepsané, rozumí se, že hrál jen tu, kdež varhan bylo aneb uměl-li na varhany hráti.

Zkažený vkus oné doby, jenž se jevil na samých hlavách lidských nepřírozenou ozdobou, totiž parukou, copem, pudrem a třírohovým kloboukem opatřených čili zohyzděných, jevil se v každém odvětví umění lidského, jevil se i při hraní varhan. Titěrně běhání po klaviatuře v mezihrách a světácké poskakování při dohrách, mezi pozdvihováním pak nějaký dojímavý menuet aneb polonéska, to byly omastky zpěvu kostelního ze strany varhan. Varhanských škol nebylo, varhaník se učil od varhaníka a tak se stalo, že tento vkus přešel až do našeho století a že my slyšeli v mladých letech v samé Praze, an jistý varhaník mezi pozdvihováním hrál motiv z jisté praprosoté Vídeňské frašky „Das Herz ist a' g'spaßig's Ding“, a jiný baládu z oblíbené tenkrát opery Zampa.

Abychom se ale vrátili k době předěšlého století: tenkrát vynikal na obloze světa hudebního co hvězda zvláštní velikosti Mich. Heiden, muž to bohatě nadaný, ale vkusem svého času vedený. Jeho skladby byly velmi vítány. Mistr tento skládal také písně kostelní, ale skládal je pro Němce, kteří bohužel v kostelích katolických církevní vznešené chorály skoro již nezpívali, anobřz světských nápěvů se drželi. V jich nekatolických sborech stará chorální píseň dále se udržela. Jedna z písní Heidenových „Hier liegt vor Deiner Majestät“ donešena jest i do Čech a obdivována zde co vzor zpěvu náboženského.

Právě to, že má ducha písně světské a že snadno padá do sluchu lidu i že po-

chází z Němec, líbila se mnohým a začali dle tohoto vzoru skládati písně podobné. Někteří pokročili ještě dále. Vypůjčili se od písní zcela světských nápěvy, podvrhli jim slova nábožná, určili „tempo majestoso“ a zavedli ihned novou píseň v kostelích, kteréž se ovšem lid velmi snadno přiučil, poněvadž mu již dílem známa byla. Takto se ujalo v našich chrámech množství takových plánat, kteráž ozdobují krajinu, stojí-li v polích aneb po stránkách, ale do vinice chrámu Páně nenáleží, anobřz chrám Páně profanují právě tak, jako kdyby někdo věnoval na oltář svíce lojové aneb věnoval soše Panny Marie roucho z strakatého kanafasu a dal je ušiti dle modního žurnálu. Mohlbych takových nedůstojných, starým Ländlerem a jinými tanci zapáchajících písní uvéstí hojný počet, však připomenu jen, že jsem v jistém kostele při vojenských službách Božích slyšel píseň s melodií z „fletny kouzelné“, totiž z arie: „Du biesest heiligen Hassen“, aniž tehdy komu napadlo, že to profanace a v jiném kostele zpívali píseň k Panně Marii dle nápěvu: „Když jsem k vám chodíval přes ty lesy.“

Kde se to děje, tu stojí lidé zajisté již na vrcholi nevědomosti umělecké.

V nejnovějších časech pozorujeme chvalitebný ruch v duchovenstvu a učitelstvu co do zpěvu kostelního, ale bohužel, poznali jsme také mnohé hudebníky, kteří beze všech hlubších studií o písni kostelní a zejména o písni českoslovanské pouštějí se do skládání melodií posvátných. Nemůže jináče býti, než že tyto nové melodie dýchají duchem písně salonní aneb světské a horlivé knězstvo a učitelstvo neznajíc věci dychtivě po nich sahá a je v kostelích a ve školách zavádí. Pro Bůh! půjdeme-li na této dráze ještě o několik kroků dále, pak vyhyne dokonce těch několik staročeských náboženských písní, jež se v lidu jen jako divem posud udržely a my — podobně jako Němci pozbyli svého starého zpěvu klasického, — pozbudeme svého staročeského zpěvu kostelního. Pak budou mít naše staré kancionály i s notovým obsahem svým, touto chloubou národa, cenu pouze historickou.

Aby se této profanaci zpěvu posvátného učinila nejvýše potřebná přítrž, vydán byl od Svatojanského Dědictví kancionál, jenž zahrnuje výběr melodií staročeských, jimž co do velebného chodu melodického, rozmanitosti a originalnosti myšlenek a hloubky citů novověké nápěvy vyrovnati se nemožou. Jeden z nejznamenitějších operních baritonistů Pražských vida u mne náhodou nápěv k písni: „Pamatuj člověče“ a do-

mýšleje se, že jsem jej zavrhl, pravil: Ne-
raťtež tento nářev zavrlovat, anobřž pod-
ložte mu nějaký světský vážný text a já
s touto písní na prknech divadelních do-
cílím furere takového, jakéhož jsem posud
málokdy docílil. Vím též, že v jistém zna-
menitém městě v Sasku jistý varhaník
proslul co výtečný skladatel kantát slavnostních a písní svatebních a jak to? On
zdědil jakýsi staročeský kancionál, kterýž
chová co arcanum, a motivy své čerpá
z tohoto pramene. Tak nám se děje jako
chudému nádenníkovi, kterýž vykopal
hroudu ryzího zlata a neznaje zlata, prodal
je za několik grošů. Jsouť u nás kostely,
kdež lid po celý rok při mši sv. nezpívá
než: „Z nebe posel vychází“, „Bože před
tvou velebností“, „Již jsem dost pracoval“,
a zase „Bože před tvou velebností“. Tím
jest repertoire pana varhaníka vyčerpán.
Nebohý lid slychaje tyto a jen tyto písně
od dětinství až do svého vysokého věku,
uvykl jim a nevíšimá si jich. Chladný při-
šel do chrámu, němý tu stojí a chladný
odchází. Svata píseň ho nerozhřála. Světští
lidé z našich staročeských chorálů kořísti
a — my si jich nevíšimáme. Hle, všude
se staří chrámové obnovují, malby se čistí,
řezby pozlacují, není-li i zpěv jedna z nej-
hlavnějších ozdob našich služeb Božích?
Nemá-li se i ten obnoviti? Má v těch ozdo-
bených chrámech ještě déle trvati poloviční
němota aneb jalová píseň, jenž se více
hodí za humna, poněvadž za humny po-
vstala? Pryč se všim, co kostely profanuje.
„Dominus Deus noster sanctus est et do-
mum ejus decet sanctitudo.“ Bradáč.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

XII.

Marie v ústavu žila mnohem svobod-
něji než doma a věru se měla lépe. Vedral
se vyptal na všechny ústavy, o nichž kdy
byl slyšel a vyvolil mezi nimi pro dceru
— ten nejclacinější. Aby v něm na duši i
těle prospívala, o to se mu nejednalo a ná-
hodou se stalo, že ústav laciný byl také
dobrý. Vedly ho jeptišky, majíce tu klá-
šter a vychovávajice dívky rozličného stáří.
Marie patřila k těm největším a nejdospě-
lejším a tolik vědomostí si přinesla, že již
sama mohla býti učitelkou.

V skutku jí byla pomahajíc v učení
menším žačkám a zastávajíc duchovní se-
stry. Měly jí rády a důvěrovaly jí, pře-
svědčivše se o její hodnosti a když se otec
jednou za dlouhý čas písemně na ni tázal,
zvěstovaly mu o ní velkou chválu. Vzdělává
se u nich, že nemohou leč diviti se tomu,

sama se přičiňuje a mravy její jsou při-
kladné. Zajisté jí v ústavu patří přednost,
vyznamenává se a dělá jim naději, že to
přivede k neobyčejné dokonalosti.

Vedral sice o to všecko nedbal a ne-
staral se, jak se dcera chová a čemu se učí,
předce však skvělá zpráva o ní ho překva-
pila a povzbudila v něm důležitou myšlén-
ku. Již jí nemohl a nechtěl pustit mimo
sebe, nýbrž nosil ji v hlavě od rána do
večera, zabýval se s ní v noci, kul ob-
mysly, sestavoval si v duchu budoucí jednání.

Hle, on jede za dcerou, aby ji navští-
vil, je k ní laskavý, vřelý, těší se, že se jí
líbí v klášteře. Je zde před zlým světem
dobře chráněna. Nebožka matka i babička
by se s ním z toho radovaly a to tím více,
že se jí vydává svědectví, jak velice ve
všech ctnostech pokročila. Nesmí a ne-
bude jí brániti v štěstí, jaké zde nalezá,
nýbrž miní za ni platit, dokud dobrovolně
nevystoupí, ano zvýší plat, aby na ní cti-
hodné panny ještě víc si daly záležeti.

Tyto přijaly vděčně, co jim ze svobodné
vůle nabízel a netušily, že k nim ani k
deři není upřímný.

Pravil: „Jsem velice blažen, že Marie
u vás je spokojena a kdybyste ji pro svůj
řád získaly, pokládal bych se za nejvyš-
ší pozeňaného otce.“

Odpověděly mu, že ony do svého řádu
nikoho nelákají a řekly: „Kdo má povo-
lání, přihlásí se sám a my vidouce to rády
vyhovíme jeho žádosti.“

Ubezpěl je, že Marie povolání má,
a prosil, aby je hleděly upevniti a potvr-
diti, velice prý spasení její duše mu leží
na srdci. Peněz nemusí šetřit a nebude
šetřit, aby jí připravil tak svaté útočiště a
dá jí věno, jako kdyby se vdávala, stane-li
se jeptiškou.

Neznajice ho blíž myslily ctihodné se-
stry, že stav jejich mu je v skutku vzácný
a vychvalovaly mezi sebou jeho vřelost
a horlivost. Marie to zasluhuje, aby pod-
porovaly její tajné záměry, a že má vše-
cky vlastnosti, jichž požadují od těch, co
k nim chtějí přijíti, mohou otec býti po vůli
a do ochrany vezmou dceru. Kdyby byla
neschopná a nehodná, zajisté by vyznaly
hned, že se k nim nehodí a žádné bohat-
ství by jich nepohnulo, mluvíti a jednati
jináč. Nyní to jen na Marii záleží, co si
vybere. Budou jí pozorovat a opatří ji
všemi prostředky, aby se připraviti mohla.
Ale přemlouvati a nutiti ji nemohou. Ať
volí svobodně. Je dospělá, má čas, kvapiti
nemusí. Bůh jí cestu ukáže.

Marie byla velmi mile dojata přívětivo-
stí otcovou, ač nepochopovala, co ho pojednou
tak obrátilo. Ona neměla tušení ani zdání,

že z ní chce mítí jeptišku a ctihodné sestry ji to neřekly, aby si nečinila žádného násilí. V klášteře ji příjemně ubíhal čas a po domovu věru netoužila. Zpomínky na něj nebyly radostné, otec ji neprokazoval lásky, bratr si ji nevěšmal, cizí se k ní přátelsky nesměli přibližovati, aby se jim to nevykládalo na zlou stranu. Již ani staré Alžběty tu nebylo. Musila pryč, když Marie odešla do ústavu. Ubývalo jí síly k práci a Vedral se bál, žeby ji brzy musil živit zadarmo. Dříve sloužila paní, deři a učitelce a ty s ní měly trpělivost znající ji a jsouce ji zvyklé z předešlých let, ale pán ji ničím nebyl zavázán a zásluh, co měla o druhé, si nevážil.

Marie v Pavinci nenalezala tedy náklonnosti ani přichylnosti, ale v klášteře ji všickni byli oddáni a opravdu přátelsky s ní zacházeli. Žačky, co tam s ní bydlely, chovaly se k ní důvěrně a uctivě a duchovní panny pokládaly ji jako za svou domnívajice se, že brzy vyjeví vůli vstoupiti mezi ně.

Čekaly dlouho a nestávalo se to. Otec dopisoval a přijížděl, vyjednával s nimi, pobízel a sliboval. Deera pořád mlčela. Měly ji samy vyzvati, aby si vyvolila stav jejich, otec to chtěl, ale ony toho neučinily. Ani chváliti nemohly svého stavu z té příčiny, aby ji ho doporučily. Musí se sama přesvědčit.

Má prý k němu povolání, jistil otec.

Proč tedy nemluví, neozve se, neprosí?

Je ostýchavá, pokorná, třeba, aby jí dodaly odvahy a smělosti.

Jim to nepřisluší a dokud sama nezačne a se jim nesvěří, budou si počínati, jakoby o ničem nevěděly.

Těžko bylo Marii svěřiti se, když neskrývala žádných tajemství a neměla v úmyslu státi se jeptiškou. Ani jí to nenapadlo, ačkoliv život klášterní příznivý dojem na ni činil. Byla tu z jiných ohledu a až se tyto naplní, vrátí se do světa.

Nemůžeme říci, žeby se Marie na to byla těšila; ale bylo jí to uloženo od babičky, jenž jí odkázala Luštěnice. Případnou jí, uváže se v ně. Zatím ale, než se to stane, není nikde tak ráda jako v klášteře.

Jak potom bude, nezkušená dívka si nemohla ještě představit, ale již se chystala, že bývalou vychovatelku svou Pavlinu vezme k sobě a v listech k ní často o tom mluvila. I stará Alžběta půjde k ní a zavedou si to, jak to bylo za dědečka a za babičky.

Snad se také vdá, pomyslí si někdy a vždy se nad tím zarděla. Již byla dost velká, že jí takové věci přicházely na mysl,

ale právě proto nezachtělo se jí zůstatí v klášteře.

Po Pavinci nebaží. Potkalo ji tam mnoho nepříjemností a třebas by se k ní otec nyní lichotil, předce se od něho jaksi odvracuje její srdce a úzkostí se podává v jeho přítomnosti. Kýž ji nechá v ústavě, dokud nenastoupí dědictví! Bude mu za to vděčna a pak se mu odmění hezkým způsobem.

V Luštěnicích si Marie předpovídá živobyti utěšené. Bude mítí u sebe Pavlinu i Alžbětu. Vdá-li se, obdrží hodného muže. Chce vykonávati dobré skutky jako babička. Každý ji musí milovat.

Srdéčko její bylo nevinné a posud neznalo nikoho, jemůž by chtělo přináležet.

Což nestál o ně, nehlásil se nikdo, nevábila její krása, nelákalo její bohatství?

O ano, zraky mnohých ji hledaly, ale ona o tom nevěděla, jsouc schována v klášteře. Doma odbyl otec každého, kdo prohlásil, že se o její ruku míní ucházeti, byl hrubý, nezdvořilý, zaháněl všecky ženichy.

Duchovním pannám řekl, že získuchtíví lidé by ji rádi svedli s dráhy, již si vyvolila, aby se zmocnili jejího jmění a že třeba hájiti ji před nimi.

Nikdo tedy k ní nezískal přístupu a ona nikam nepřišla, kde by ji mladí mužští byli mohli vyjeviti své záměry. Že má Luštěnice, bylo vůbec známo a ty ženichům tak padaly do oka, že jim ani na nevěstě tolik nezáleželo. Již se strojili vybojovati si je, až ústav opustí a nemohli se toho dočkati.

Konečně se roznesla zpráva, že přibyla do Pavince a způsobila velkou rozčilenost v celém okolí. Vedral sám byl pobouřen a napnul všecky síly, aby mu neušlo vítězství, o něž byl již tak dlouho pracoval.

(Pokračování.)

Dopisy.

Z Prahy dne 20. dubna 1865.

(Sv. misie; 40hodinná pobožnost; první sv. přijímání.)

Misie u sv. Mikoláše jest ukončena. Kázali tu po 17. dni čtyři kněží z tovaryšstva Ježíšova, jmenovitě P. Theodor Schmu-de, P. Petr Roh, profesor dogmatiky z Laach v Bavorsku, P. Ondřej Prinz, a P. Maximilian Klinkowström, kazatel v Břetislavi Uherské. — Prostory chrámu sv. Mikolášského, zvlášť o večerních kázáních, ježto pravidelně měl P. Roh, byly přeplněny, a těch, jenž v těchto 17 dnech k sv. přijímání přistoupili, napočteno bez mála dva tisíce. Vyjma poslední čtyry dni svatého téhodne (kdežto kázání o 1/23 h. pro církevní hodinky odpadlo) bylo každodenně troje ká-

zání, a sice v 10 hodin ráno, o $\frac{1}{2}$ 3. odpoledne a v 7 hodin večer; na to asi o $\frac{1}{2}$ 9 večer při hlaholu velkého zvonu tichá modlitba za obrácení hříšníků, pak sv. požehnání. Od 5. až do 17. dubna sloužili všickni čtyři misionáři na každý den ráno v 5 hodin mši svatou, po té zasedli s farním duchovenstvem do zpovědnice až do 10. hodin; jakož i odpoledne od $\frac{1}{2}$ 4. až do 7. hodiny večerní. V pondělí velikonoční ráno v 8 hodin ukončena jest misie svčením kříže, o jehož obnovu mimo paní hraběnkou Belcredi-ovou, jenž k tomu cíli 40 zl. věnovala, získal sobě zásluhy p. Peřina, měšťan Pražský, farník sv. Mikolášský, úředník a rázný katolík. Misionářský kříž z časů Jesuitů, posud v zákoutí při vchodu do zákristie stojící, nyní ale uvnitř kostela na prvním pilíři proti kazatelně zavěšený, světil Jeho Eminence nejdůst. pan kardinal sám, též udělil od hlavního oltáře všechněm účastníkům sv. misie apoštolské požehnání. — Po ukončení sv. misie přistoupil Jeho Emin. nejdůst. vrchní pastýř k hlavnímu oltáři a slavnou mši svatou pontifikální při četné asistenci otevřel v tomto chrámu Páně starobylost pobožnost čtyřicetihodinné úcty nejsvět. Svátosti oltární, kteráž tu po čtyry dni až do 20. dubna trvala. Každodenně sloužena s asistencí zpívaná mše svatá v 8 hodin (omylem, všude jinde koná se v 7 h. Red.), pak byla vystavena nejsvět. Svátost, v 6 hodin večer české kázání, a v 7 hodin po litanii sv. požehnání. Na hlavním oltáři, přičiněním farního duchovenstva v zahradu proměněném, hořelo po celý den 30 svící a 12 lamp, samé to milodary osadníků, jmenovitě hraběnkou Schönbornové a Waldsteinové. Účastenství citelů zbožných, jenž po celý den tu klečeli a Ježíši Kristu se klaněli, bylo neobyčejně veliké; zvlášt v hodinách večerních při kázání českém byl chrám přeplněn, ač i za dne, kolikrátkoli jsem tam vstoupil, asi 100 věřících jsem vždy našel. Kdo tu při závěrce pobožnosti ve čtvrtek večer byl, a při průvodu nejsvětější Svátosti kostelem ten zástup na kolenou klečící uzel, ten mi přísvědčí, že posud veliká jest víra lidu našeho, a hluboko vkořeněna úcta k nejsvět. Svátosti. Já alespoň nemohl jsem ubrániti slzám, vida kterak lid náš ještě v 8 hodin večer před oltářem klečel, a takřka ani odloučen býti nemohl. *) Tak ukončena jest slavnost dvojí s výsledkem požehnáním a utěšením, a již chystáme se k třetí; neboť v neděli provodní, dne 23. dubna v 6 hodin

ráno přistupovati bude naše školní mládež ponejprv k svatému přijímání. Rz.

Od Černého Kostelce dne 20. dubna 1865.

(Boží hroby v Praze. Vzkříšení v Ouvalé. Učit. porada.)

Skorem osm let pobyl jsem v Praze, a nebude se snad žádný z čtenářů Blahověsta diviti, když se přiznám, že za celý ten čas jsem nikdy přes svátky v Praze nebyl, vždy s milými rodiči potěšit se pospíchaje. Nikdy neviděl jsem Pražské chrámy v témdni pašijovém, až teprvé letos dopráno mi bylo navštívit hrob Spasitele našeho v rozličných kostelích Pražských, a to na veliký pátek. Navštívili jsme nejdříve chrám sv. Josefa na Starém Městě, kdež jsme mnoho nábožných uzerli kořiti se v prachu před zakrytou nejsvětější Svátostí. Chrámek ten přemilý působí dojem na mysl navštěvovatele a mile nám lahodí čistota a krása maleb oltářních a veškerá úprava. I pomník předka maršálka Radeckého nezůstává nepovšimnut. Však neobral jsem si za úlohu líčiti chrámy Pražské, jak jsem je byl u veliký pátek shledl, podotýkám toliko, že jsou skorem vesměs obnoveny, že všechny vznešenost víry naší očitě hlásají. Že mi v mnohém chrámu, kdež jsem u Božího hrobu klečel, na mysl přišla myšlenka: „Kéž bych tak klečeti mohl u hrobu Božího v Jerusalemě!“ kdož by se tomu divil? Překrásný byl Boží hrob na Karlově, v Emausích, na Skalce, u Trinitářů, a panen Voršilek; u sv. Tomáše, u sv. Mikuláše a u sv. Josefa na Malé Straně, u sv. Jakuba na Starém Městě a j. Čemu jsem se podivil, jest, že jsem shledal všechny Boží hroby u prostřed květin, jako v zahradě. Vzkříšení a Boží hod slavil jsem v Ouvalé, a druhý svátek vrátil jsem se opět na místo povolání svého. Musím ke cti Ouvalských občanů podotknouti, že při vzkříšení Páně bylo účastenství veliké, že nebylo okna, v němž by hojně světél nebylo hořelo ku počtě z mrtvých vstalému Kristu Pánu. — Velikonoční svátky ukončili jsme učitelskou poradou dne 18. dubna v Českém Brodě, v níž vel. p. kaplan Hradešinský jasně vyličil poměr Církve a školy, též se od založení okresní učitelské knihovny mluvilo; mezi časopisy navrhován na prvním místě Blahověst; poněvadž však úhrn ročních příspěvků 20 zl. na zakoupení všech školských českých časopisů a hudebního „Slávoje“ nestačí, nabídl se vele důst. pan předseda, že Blahověst sám dá, a že ho i každý velebný pán ochotně ku čtení zapůjčí. Nemám účel podrobně líčiti poradu tuto, o kteréž ve „Školníku“ obsírnější podám zprávu. Na konci musím zmíniti se, že čeho jsem si přál, vyplnilo se: Školní

*) Rovněž veliké účastenství bylo v chrámě u Matky Boží před Týnem, kdež pobožnost včera slavně ukončena byla. Tělo Boží divy činí!

knihovna naše obdržela Blahověst darem od vel. p. faráře Vitického, co duchovního správce svého, a mimo to i jiné krásné knihy.“ Buďtež mu za to věřle díky!

J. K. Řezáč.

Z Písečné, na den bolestné Panny Marie, 1865.

(Encyklika — komunismus — rovnost.)

Jako před potopou světa celý svět ve zlém postaven byl a zlost lidská na zemi tak se rozmohla, že se Bohu zželelo, že člověka učinil na zemi, (Genes. 6, 6.) a bylo potřebí, aby patriarcha Noe pověděl lidu nepravosti; a jako pak povždy od času k času vzbuzoval Hospodin muže, jenž ohlašovali lidu nešlechtnosti jejich a nabádali ku pokání a ku navrácení se na cestu přímou: rovněž i nyní, když svět tak pobloudil, že příliš mnoho jest těch, jenž dle Isaiáše proroka (5, 20.) říkají zlému dobré a dobrému zlé, kladouce tmy za světlo a světlo za tmy, pokládajíce hořké za sladké a sladké za hořké, a dle Jerem. (17, 5.) doufají pouze v člověka a kladou tělo za rámě své a od Hospodina odstupuje srdce jejich; i sv. Otec papež Pius IX. dle Isaiáše 58, 1. encyklikou svou volá, nepřestává volati, povyšuje hlasu svého a oznamuje lidu svému nešlechtnosti a hříchy jejich, aby hledali a znáti chtěli cesty Hospodinovy, aby Boha nepouštěli, ale k Bohu se přiblížili. — Však jedni volají s Pilátem (Jan 19, 38.): „Co jest pravda?“ nepoznávajíce, že (dle téhož sv. Jana 8, 32.) pravda je osvobodí, a že (14, 6.) Kristus jest cesta, pravda i život, on pln milosti a pravdy, on že slova života věčného má. (Jan 6, 69.) — Jiní, jenž nemají uší k slyšení, ale tvrdě šíje a neobřezaných srdcí a uší jsou (Skutk. 7, 51.), nechťi slyšeti, a slovo to učiněno jest jim v potupu a oni nepřijímají ho, křičíce, že to zpátečnictví; arcí, neboť tělesný člověk nechápe těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího, neboť bláznovství jest jemu. (I. Kor. 2, 14.)

A mezi takové náleží i volání o pokrok v rovnosti. Však se pokračuje v rovnosti: úpadky přišly nyní do zvyku, tak že se lidská společnost brzy rozrovná, až nebude mítí žádný nic, a bude samá rovnost. Tak daleko se již pokročilo, že nesmíte žádnému na slovo věřit, a půjčíte-li komu co, buďte rádi, když vám nelaje, aneb když vám dá polovičku. O vypůjčení on se postaral, o vrácení vy se postarejte. Kdy vás potřebuje přítel, přijde a políbí vás; ale požadujte své vlastní zpět, vysměje se vám, a nebudete-li hned vědět, či jste, vypraví vám rod váš; zvíte, že dávno potraveny jsou mozoly vaše, anot

na cizi mozoly žítí uvyká sobě svět. A to sahá již i do nejnižších vrstev lidí. Přichází ku př. do hospody takový kulturník. Nenaleje-li mu hospodský, tedy laje, křičí, kleje, bije na stůl, — naleje-li, starej se, kterak přijdeš k svému, řekne po mnoholetém úpominání: Chceš-li vzít polovičku, dobře, nechceš-li, nedám ti nic, nic nemám, je vše ženino, a kdyby i jeho vše bylo, má mnoho přátel, jenž mu pomáhali tak, že si dali nepravdivé dluhy již napřed na majetnost jeho do knih vtělit. Kde není víry v Boha, není ani víry k bližnímu, a kdo sprostný jest jako holubice, potupě a posměchu neujde. A to slove civilizování národu, — bez Boha, — bez víry.

Všimněte si jen toho bratrství, jakéž káže svět. Máte-li o groš peněz, neb o záhon pole víc, již vám to závidí, myslí, proč to raději oni nemají, a neb okem nešlechtným patrice na statek bližního svého, mluví, že není na tom světě jmění spravedlivě rozděleno, proč prý má mítí jeden mnoho, druhý nic? Já pak pravím všem těm a takovým, aby se drželi slov Kristových, jenž (Mark. 14, 7.) dí: „Chudé máte (mítí budete) vždycky s sebou: a když budete chtítí, můžete jim dobře činiti“, a v knize Přisl. 22, 2.: „Boháč a“ chudý potkávají se spolu, oba stvořil Bůh.“ Chudí bohatých potřebují, aby mohli živi býti, a bohatí chudých, aby jim v práci pomohli a posloužili, onino, aby se cvičili v trpělivosti a pokoře, a dávali podnět k práci a vynálezům, tito pak v dobročinnosti a milosrdenství. Jediný sám o sobě a pro sebe všecko nevyvede a potřebuje pomoci bližního svého. Jestli pak stejskáš sobě proč, o nebo že právě ty jsi chudý, pamatuj co sv. Pavel píše k Řím. 9, 20. 21.: „O člověče, ty kdo jsi, kterýž odmlouváš Bohu? Zdali hrnec dí tomu, kdož jej udělal: Proč jsi mne tak udělal? zdaliž hrnčír nemá moci nad hlinou, aby z jednotejného truple udělal jednu nádobu ke cti a jinou ku potupě? Protož nereptej nad povoláním svým, do kterého tě Bůh postavil. Bůh o tobě ví, a nedopustil by toho na tebe, kdyby to nebylo k tvému dobrému, neznáš to nyní, ale poznáš někdy, Bůh odplatí tobě podle skutků tvých, spravedlivě, ne učiní tobě krivdy a nebude tě souditi z toho, kým jsi byl, leč bys byl svou vinou zanedbal a přerušil povolání, ku kterému tě Hospodin povolal, a svévolně svou hřivnu od Boha tobě svěřenou zakopal — ale souditi tě bude z toho, zdali jsi tou hřivnou, kterou tobě Hospodin podle tvé možnosti dal, těžil, t. j. zdali jsi v tom povolání, v kterémž povolán jsi byl, tím byl, kým jsi býti měl, dle povolání svého. Pa-

matuj, že dle sv. Mat. 25, 14. 15. již onen evangelický člověk, povolav služebníků svých, dal jednomu pět hriven, jinému pak dvě, a jinému jednu. (Dokončení.)

Z Říma na bílou sobotu po ranním Alleluja.

„O Roma felix! caeteras excellis orbis una pulchritudines!“ (Hymn. XXIX. Junii.)

(Strasti na cestě, slasti v Římě.)

V neděli květnou přišel jsem s milým svým společníkem (děkanem Weberem) k branám Římským. Cesta naše byla tentokrát pravým pokáním, a snad právě proto bude poutí požehnanou. Mnoho jsme hned prvního dne (29. března) zkusili na cestě do Vídne, na kteréž jsem se v Pardubicích s poutníkem Weberem setkal. Ledová zima, snih, vichřice, zaváté cesty, nebezpečná jízda — vše to prorokovalo, že snad budeme s nehodami zápas míti, abychom sobě jakž takž zasloužili té nevýslovné útěchy, jakovou kající poutníckové nalezají u hrobu sv. knížat apoštolských, — u nohou sv. Otce. Nemohu vysloviti, s jakou radostí jsem sv. Církvi děkoval, že nám kněžím v breviáři podala spolu zdroj všeho potěšení na cestách, totiž „Itinerarium Clericorum.“ Pomodliv se věrlými slovy putující církve hned jsem se přesvědčil, že Bůh sám jest v pravdě záštitou v dešti a v zimě „in pluvia et frigore tegumentum,“ — stalof se, zač jsme prosili, „erunt prava in directa et aspera in vias planas.“ V Gaenserndorfu blíže Vídne oznámil kondukteur, že se vyšinuly vozy, kteréž z Vídne jely k severu; za tou příčinou že třeba bude čekati, až se onen vlak a dráha upraví. Děkovali jsme Bohu, že se ta nehoda našemu vlaku nepříhoda a čekali jsme celou noc na dráze, až jsme konečně ráno v 5 hodin šťastně, ač polo zmrzlí přibylí do Vídne.

S větší nehodou potkali jsme se 6. dubna na hraniční štaci v Ponte Lagoscuro, kdež jsme přišli v nemilé vyšetřování, proto že můj společník několik výtisků spisku „der Staat ohne Gott“ — a publikaci papežské encykliky — o nebezpečenství ničeho nevěda — do Říma vezl. Nechci o té věci slov šířiti; dosti na tom, řeknu-li, že jsme byli vyslýcháni. — Po pětihodinném vyšetřování ve Feraře propustili nás, a téhož večera přišli jsme do Bononie (Bologna), kdež jsme druhého dne se potěšili v překrásných chrámech, ač jsme již pochybovali, že — jakž jsme sobě umínili a přáli — ku květné neděli dorazíme do Říma. V pátek na noc jsme přišli do Livorna; že však parní loď až v sobotu k večeru měla odejíti, ustanovili jsme, po železné dráze cestovati po břehu mořském do Nunciatella a od tam-

tud s diligencí do Říma. A tu nás Pán Bůh po třetí navštívití ráčil. Vozy vláských veturinů, a zvláště tak zvané omnibusy nejsou vozy, nýbrž chalupy. Představte si největší omnibus Vídeňský, a na něm vůz jiný, jako náš poštovní, tak že se po žebříku vznáší do vrchní nemotorné části množství kufrů a cestující též po žebříku lezou do nejvyššího oddílu. V tom coupée bylo nám vykázano místo, z kterého jsme jen nejprřednější koně spatřiti mohli, nikoli první pár koní. Já trnul strachem, zvláště když jsem spatřil i hrozný náklad, i divokost veturina, jenž se svého vysokého kozlíku bil a hnal koně, jakoby je mermomocí chtěl zplášiti. Tušil jsem neštěstí, vzal jsem opět do ruky Itinerarium Clericorum. K večeru přibylí jsme do města Cornetto. Prepřáhló se a jelo se dále; ale sotva jsme $\frac{1}{4}$ hodiny ujeli, — ztraceno první kolo právě pode mnou, a v tom okamžení vůz klesl a celá ta chalupa ležela v příkopě vedle silnice. Jak jsem vylezl z vozu, nevím; vim jen tolik, že jsem hned pátral, mám-li své údy, a přesvědčiv se o tom počal jsem plakati a modliti se „Te Deum laudamus!“ Kéžbych Vám mohl vypsati, kterak ta chalupa ležela v jámě, kteraké nařikání ve hořejším a dolejším voze povstalo ze strachu, a pak to překvapení, že z 17 osob nižádnému se ničeho nestalo, leda že jsme se trochu potloukli a chvíli v úzkosti smrti trnuli, a potom to chválení Boha v jazycích rozličných! (Byli Angličané, Francouzi, Němci a já Čech ve voze.) — Nebylo by bývalo divu, kdybychom byli všichni zlámali nohy a ruce, nebylbych se divil, kdyby snad toliko některým se bylo poštěstilo, zůstatí na živě; — a hle, žádnému se nepříhoda těžká nehoda — všichni bez úrazu. — V tu dobu jsem jasně poznal všemohoucnost a milostivost Boží, pomoc sv. Matky a sv. andělů strážných. Zajisté se mnoho duší spravedlivých za nás modlilo, že Bůh takorba zázrak pro nás hříšníky učiniti ráčil. — Týž Bůh jim zaplat každou modlitbu, kterouž nás provázely. —

V Cornetto (bídném městečku) nebylo vozů ani koní; čekali jsme chválice Boha bez ustání, až pak k druhé hodině ranní přišel vůl z Civitavecchie, kamž jsme k 4. hod. ranní šťastně dorazili. — Odtud po železné dráze k Římu. — Z nádraží nás doprovodil náš krajan, kněz Jeník, hned do chrámu sv. Petra, kdež jsme chvála Bohu byli účastni služeb Božích a přijali jsme požehnání sv. Otce! Bohu díky!

Den před námi přibyl do Říma vp. Herčík, slabý a dosti churavý; ale pln důvěry v Boha. — Pozdravuje Vás srdečně;

psal by, však tyto dny není k tomu času. Cizinců v Římě počítá se 80.000.

Officium tenebrarum (tmavé jitřní) obdívá se bohužel v Sixtině — v malé kapli tak že málo kdo může proslulé zpěvy (lamentace a Miserere od Allegri-a) dobře slyšeti. Je to na velikou škodu, a mnozi cizinci se na to mrzí, že takovou cestu vykonávše, jen s velikou obtíží mohou v té pobožnosti účastenství mít.

V zelený čtvrtek poštěstilo se mi prostřednictvím milého kněze Jenika dostati se do privátní kaple sv. Otce. Bylo tam as 100 kněží (biskupů přišlých do Říma z Ameriky, z Asie a z Francie, prelátů a jejich kaplanův), kteří jsme byli při mši sv. Pia IX. a z jeho požehnaných rukou přijali jsme nejsvětější Svátost. — Po té radosti nastala druhá radost ve velechrámu sv. Petra. K 12. hod. sv. Otec s pavlánu udělil požehnání „Urbi et Orbi.“ Velebnějšího okamžení nemůže býti leč v nebi. — Tisíce lidí na slavném náměstí — a sv. Otec s výše jako s obrovské věže konal modlitby a jako prorok, jako anděl s nebe rozpíal ruce a žehnal světu! A to takovým mocným, jasným, vrélným, uchvacujícím hlasem, že po tom prostranném náměstí až daleko do sousedních ulic každé slovo znělo jako zvon nebeského města. Mám za to, že i to je zázrak Boží, že 73-letý kmet takovým silným a velebným hlasem může zvěstovati požehnání Boží! Já mám hlas dosti silný a pronikavý, avšak pochybuji, že kdybych z té vysoké loggie měl promluvit, hlas můj by došel jediného ucha. — Po požehnání zavzněl hlol zvonů, střelba, „Eviva“ bez konce. —

Na to snesl sv. Otec dolů do chrámu, kdež bylo mandatum (umývání noh). Štěstí mi prálo tak, že jsem z blízka viděl pokoru sv. Otce při umývání noh, — a pak i z blízka spatřil, kterak na hoře v loggii posluchoval 13 apoštolům při hostině. —

Dá-li mi Bůh šťastný návrat do vlasti, pokusím se posloužiti čtenářům Blahověsta a drahým mým přátelům „upomínkami z Říma,“ — a vypsati, čím se tyto dni zvláště u návštěvě zdejších sv. hrobů potěšilo mé srdce. — Zatím dosti. — „O Roma felix, caeteras excellis orbis una pulchritudines! — Píšu: Alleluja v Římě, — dejž Bůh totéž Alleluja i drahé Praze — drahé vlasti naší — celému světu! Prucha.

Z Říma na hod Boží velikonoční 1865.

(Drobné zprávy o slavnostech z přát. dopisu.)

V Římě se nejdokonaleji naplňuje slovo žalmisty Páně: Tot jest den, kterýž učinil Hospodin, radujme se a veselme se v něm! Den překrásný, nebe jasné, teplo příjemné,

od 6 hodin hrou se zástupy k sv. Petru; vojska na oslavení služeb Božích rozestaveno bez počtu; vozů s vystrojeným služebnictvem snad asi 3000, obleky králův a jejich průvodu, vyslanců, knížat a šlechty z celého světa, pak kardinálů a prelátů, rozličné oděvy cizinců, roucha kněží, mnichů a jeptíšek: toť pohled okouzlující. V 9 hodin sv. Otec na trůnu nosečím stiarou na hlavě přinešen do basiliky; sloužil mši sv., zpíval hlasem jasným, řekl bych, jako anděl. Po mši sv. udělil požehnání „Urbi et Orbi-městu i světu.“ Na náměstí hlava vedle hlavy, lidí snad 250.000. Po uděleném požehnání voláno „Eviva“ bez konce. Jeden šlechtic z Pruska, nekatolík, vedle mne pravil: Vy zajisté čerpáte zvláštní posilu z pohledu na papeže. Pius jest v pravdě svatý Otec, největší kníže církevní, muž v pravém smyslu toho slova.

Po slavnosti uvedl nás kněz Kajsiewiç, přednosta kongregace a Dominica Resurrectione, ke knížeti Odescalchimu; viděl jsem kněžnu, rodem Branieckou, kteráž nedávno jako divem na modlitbu sv. Otce byla uzdravena, mluvil jsem s ní. V knížecím domě byla shromážděna polská šlechta, všickni hosté byli po národním obyčeji polském častováni svčcenými pokrmy. — Osvětlení basiliky bylo nad miru krásné. Dnes u večer bude Girandola; pozejtří slavné osvětlení města na památku zázračného zachránění sv. Otce, když u sv. Anežky se probořila podlaha. Přípravy k osvětlení jsou velikolepé, jak seznáte z přiloženého programu. Jeden cizinec, s kterým jsem se sešel, pravil: Řím jest střed světa, jenž blaha dojíti chce v každém ohledu. I kdybych nehléděl na věc tuto okem víry jako katolík, ale jen se stanoviska politického: musil bych vyznati, že společnost lidská zdaru a blaha dojíti může jediné ve spojení s Římem, rovněž jako údové těla ve spojení se srdcem. Bez srdce — tělo umírá! V bílou sobotu byla veřejná audience, sešlo se k ní několik set kněží. Praveno mi, že sv. Otec latinskou a pak francouzskou řečí oslovil duchovenstvo a že mluvil jako prorok. —

„I Pius vstane z mrtvých“ jest nápis důmyslného pojednání v „Osservatore“ d. 15. t. m., v němž se předpovídá oslavení toho, jenž bojuje s praporem „Crux de Cruce — Kříž z Kříže.“ Tolik na spěch. Více, dá-li Pán Bůh, doma. P.

Kronika.

Z Prahy. V neděli 30. t. m. započne „májová pobožnost“. U sv. Klementa na Starém městě bude každého dne v měsíci

květnu o 7. hodině večerní české kázání, pak litanie a požehnání. Před kázáním budou se zpívatí všedního dne písně k účtě Panny Marie, v neděli však a ve svátek od 6. hodiny české nešpory o nepoškrvněném početí Marie Panny. V rozjímáních bude se vykládati litanie Loretánská. — Německým jazykem bude se konati májová pobožnost o hodině šesté v chrámě panen Voršilek a u sv. Josefa či u anglických panen na Malé Straně.

— O pouti *sv. Janské* bude v metrop. chrámu sv. Víta za příčinou oprav uzavřena toliko prostřední loď, bude však přístup volný do obou lodí pobočních, k hrobu sv. Jana, do kaple sv. Václava a t. d. České kázání bude prý v nádvoří před chrámem metropolitním.

— Ve farním chrámu Páně u sv. Štěpána na Novém městě započala na neděli bílou pobožnost sedmera radostí Panny Marie, koná se po sedm neděl o 2. hodině odpolední se slavným požehnáním, a skončí se na hod Boží svatoдушní s „Te Deum.“ — Dnes započala v témž chrámě pobožnost 40-hodinná.

— Vys. důst. p. probošť Mik. Tomek daroval v den svých kněžských druhotin 1000 zl. chudým města Prahy.

Z Brna. Za příčinou nedostatku duchovenstva bude se i letos svěcení na kněžství dříve udělovati než jiná léta, aby novosvěcenci záhy se mohli odebrati ku pracem na vinici Páně. Svěcení na podjakenství hudeb JExc. nejd. p. biskup Brněnský udělovati dne 26. května, svěcení na jahanství 29. téhož měsíce a svěcení na kněžství 1. června. (Hlas Brn.)

Ze Švýcarska 13. dubna. Kněz polský bydlící v Kantoně St. Gallen podal spolkové radě prosbu o odstoupení jednoho ze starých pustých klášterův a kostela ve Švýcarsku kněžím polským, aby v něm bydleli a povinnosti kněžské vykonávali mohli. Spolková rada nemá nic proti odstoupení kláštera, ale poněvadž ony jsou majetkem vlády kantonální a tudíž rada jimi vládnouti nemůže, radí našemu knězi v odpovědi své, by šel s prosbou svou k vládě kantonální.

Z Ruska. „Wileń. Gub. Wiedomosti“ uveřejnily 9. dubna článek podepsaný popem J. Wilianovským, v kterém vysloveno jest rozhořčení z té příčiny, že ve Vitebském vévodství v chalupách sedlákův pravoslavných jsou na stěně obrazy svatých katolických jako jsou: sv. Ignáce, Jana Nep. a t. p. Radí, by zaměněny byly obrazy pravoslavnými, a proto farníky nejen pravoslavné ale i katolické v kollatuře své v

Hlubokém (Głęboko) bydlící přinutil, by koupili 530 obrazův pravoslavných.

Z Ameriky. Následky občanské války jsou hrozné; v státu Illinoisu jest 40.000, v Jově 35.000 sirotků, pro něž se nyní po chrámech při službách Božích sbírají příspěvky.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Jiří Pecher, os. děkan Komárovský na odpoč. v Bílém Touškově, d. 25. března, (nar. 28. květ. 1794, kněz od 12. srpna 1818);
- p. Řehoř Herrmann, farář na odpoč. v Bělci, 17. dubna (nar. v Hořelici 24. pros. 1803, kněz od 20. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Filip Zimmermann, farář ve Velkých Popovicích, za faráře do Liběznic;
- p. Frant. Pechar, kapl. v Kornouze, za admin. do Kounova.

Uprázdňená místa:

Velké Popovice, fara patr. Err. hrab. z Nostic-Rhinek, od 19. dubna;

Místa katechetů a) na české, b) na německé hl. škole Staroměstské v Praze, do 15. června.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Josef Bitzan, os. děkan v Bavorově 7. dubna, (nar. v Budějovicích 27. srp. 1804, kněz od 26. srp. 1817).

Vyznamenán jest:

- p. Mat. Leitl, farář Velhartický, a b. notář, jmenován správcem vikariatu Sušického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Bedřich Kamaryt, farář v Lidmaně, za faráře v Deštné;
- p. Jan Pravda, administr. z Deštné do Lidmaně;
- p. Josef Vozobule, kapl. v Pacově, za faráře v Cetorazi;
- p. Jan Beran, admin. v Cetorazi, za kaplana do Pacova;
- p. Jos. Peschke, admin., za faráře v Třebnicích.

Uprázdňená místa:

Bavorov, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 25. května.

Lidmaň, fara patron. kníž. Schönburga, do 11. května.

Listárna redakce.

Milodary. 1) Halíř sv. Petrský: Z Volšan 6 zl. (K témuž účelu věnovaných výtisků „Blah.“ z r. 1863 a 1864 jest ještě několik na skladě v expedici t. listu; cena udána v „Listárně“ čís. IV.) 2) Na pomník Arnošta z Pardubic: dp. Matěj Procházka, profesor v Brně, 10 zl., vp. Alois Škampa, administr. na Volšanech, 1 zl. „Nár. pohádky“ nelze; dejte do kalendáře. Z Písku, Slan., Hoř., Bud. a j. příště.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Slavnost sv. Jana Nepom.

„Co jste vyšli vidět?“ Mat. 11, 9.

Příroda se probudila z dlouhého spánku, země se odívá v pestrý šat, stromoví květe, ptactvo velebí Stvořitele svého: nastal máj, to hlásá role i sad, luh i les. S jarem nastává též čas poutí. Cílem poutníků v měsíci tomto bývá hrob sv. Jana na hradě Pražském. Tam spěchají každého roku tisícové z Čech i Moravy, ze Slezska i Slovenska, z Vídně a jiných měst a krajů. Církev sv. velí čísti o slavnosti sv. Jana z Nepomuku evangelium sv. Matouše (XI, 2—10), jednající o Janovi jiném, o Janu Křtiteli, hlasateli pokání na břehu Jordanském. Oba Janové jsou si podobní v životě i v smrti; v životě rázem kněžství, v skonání pak smrtí mučennickou. Oba vydali svědectví o Kristu, oba Kristus oslavil.

Pán Ježíš tázal se zástupů hrnoucích se za Janem na poušť: „Co jste vyšli vidět? třtinu-li větrem se klátící? člověka-li měkkým rouchem oděného? proroka-li?“ A doložil: „Jistě pravím vám: i více nežli proroka!“ Podobně táže se Církev poutníků našich: Co jste vyšli vidět? dávajíc na srozuměnou, že pout dobře, s pravým úmyslem vykonaná jest skutek záslužný. Nelzeť každou cestu nazvati poutí.

„Co jste vyšli vidět?“ Odpovídáme: Vyšli jsme navštívit hrob sv. Jana Nepomuckého, zulíbat jeho svatý jazyk

v chrámě, jenž jest matka všech chrámů v království Českém, uzříti hroby sv. patronů našich Václava, Vojtěcha, Ludmily, posvětit se sv. svátostmi, posilnit se slovem Božím na místě svatém, přijmout požehnání, jímž žehnati bude ve jmenu Božím kníže Církve svaté udíleje kajicníkům plnomocné odpustky, utvrdit se u víře pohledem na věkostálé pomníky, jež ustavěla víra otcův našich, zapět píseň „Hospodine pomiluj ny,“ kterouž po staletí zpívali předkové naši v štěstí i strasti.

Vyšli jsme uzříti pobožnost čtyřicetihodinnou,*^o) po dlouhém spánku z mrtvých povstalou, poklonit se Kristu Ježíši v Svátosti ukrytému, vyznati Jemu: Bůh náš jsi Ty, ó žehnej dědictví svému, spasena učin lid svůj! Smiluj se nad námi!

Však kdo ctí Syna, ctí i Matku. Jsouce synové a dcery národa Marianského, vyšli jsme vidět pobožnost májovou ke cti Rodičky Boží, Marie Panny, Matky naší, jenž jest pomocnice křesťanů, potěšení zarmoucených.

Znajíce se k národu svému vyšli jsme uzříti i jiné, co Praha svatého, slavného a vzácného v sobě chová.

Kéž by se na nás všech naplnilo, což psáno jest o sv. Janu: „Áj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.“ Kéžby nás anděl Hospodinův vedl na této pouti i po všech cestách života

*^o) Bude se konati od 15—18. t. m. u sv. Salvatora v semináři.

vezdejšího a uvedl do Jerusalema nebeského, kdež svatí vidí Boha tváří v tvář!

Rač, o Bože! darů s nebe,
o které Jan žádá Tebe,
hojně poskytnouti nám:
buď náš pomocník a rádce,
až skonáme zdejší práce —
naši odplatou buď sám!

Učení víry o Marii Panně.

(K „Májové pobožnosti“ podává V. Polanecký.)
(Pokračování.)

III. Zasnoubení bl. Marie Panny.

Maria Panna zasnoubena byla muži, kterémuž jméno bylo Josef, z domu a z čeledi Davidovy.

Tot třetí učení Církve, jež zřejmě stvrzují sv. evangelistové. Sv. Matouš (1, 18.) praví: „Když matka jeho (Ježíšova) *Maria zasnoubena byla Josefovi*, prvé než se sešli, nalezena jest mající v životě z Ducha svatého.“ —

Sv. Lukáš (1, 26.) dí: „Poslán jest anděl Gabriel od Boha do města galilejského, kterémuž jméno Nazaret, ku *panně zasnoubené muži*, kterémuž jméno bylo *Josef* z domu Davidova, a jméno panny (bylo) *Maria*.“ —

Týž sv. evangelista uvádí totéž i v 2. kap. verši 5. Kde Písmo tak jasně mluví, tam netřeba po jiných důkazech se ohlížeti.

Nebude snad čtenářům nemilo, připomín-li, co starobylá pověst o zasnoubení Marie Panny vypravuje.*) Když *Maria* byla v čtrnácti letech, ustanoveno, podobně jiným pannám, při chrámě vychovaným, ji zasnoubiti. Než ona zdráhala se, protože panenství své Bohu byla obětovala, leč by to byla výslovná vůle Boží, což způsobilo mnoho rozpaků, ať to bylo proti obyčejí národa židovského. I ptal se nejvyšší kněz Hospodina, má-li učiniti dle vůle Marie, čili dle obyčejného řádu? Bůh však pochválil slib Marie Panny. Následkem toho uzavřeno, dáti ji některému nábožnému a ctnostnému muži pod ochranu. Když pak za tou příčinou kněží v chrámě k Bohu se modlili, slyšán jest hlas ze svatyně k nejvyššímu knězi: „Kaž, ať všickni panicové z domu Davidova se sejdou a jedenkaždý ať svůj prut přinese; či prut květ vypučí, ten má obdržeti pannu.“ I stalo se tak. A aj, když všichni byli pruty své na oltář položili, vykvetl prut Josefov, tesaře Be-

tlemského. Zasnouben jest tedy Josef s Marií, a odebral se pak s ní do Nazaretu, kdež v bázni Boží a andělské čistotě trávili život svůj. —

Proč ale chtěl Bůh, aby *Maria*, jenž co panna měla poroditi Syna Božího, byla zasnoubena?

Jedná a ta nejdůležitější příčina jest ta, kterouž uvádí sv. Ambrož: chtěl totiž Pán způsobem tímto o čest a dobré jméno své panenské Rodičky pečovati, aby svaté zrození jeho žádné potupě aniž jakému podezření (byť i nepravému) podrobeno nebylo; chtěl, aby od světa zprvu za syna Josefova považován, a později teprv co zaslíbený Mesiáš a Syn Boží poznán byl.

Jiná příčina, proč dle vůle Boží *Maria* zasnoubena byla, jest ta, aby nabyla pomoci v svém živobytí, rady a přispění při vychování Ježíše, ochrany v protivenstvích, a útěchy v křížích a strastech. —

Mimo to stal se Josef co zákonnitě zasnoubený muž Marie, jak tvrdí sv. Bernard (Homilia 2. super Missus), nejhodnověrnějším svědkem počestnosti a čistoty Marie Panny. —

Pozoruj, křestane, tu dokonalou poslušnost bl. Marie Panny, a úplnou odevzanost její do vůle Boží. „Ačkoliv učinila slib panenství (dí sv. František Sales.), předce se podrobila rozkazu zasnoubení: toliko a jediné, že ctnost poslušnosti na výsost cenila a poslušnou býti chtěla. V této poslušnosti setrvala také vždy panenská Rodička Boží.“ — Proto pak i při zvěstování andělském zvolala: „Ejhle děvka Páně; staniž mi se podlé slova tvého.“ (Luk. 1, 38.)

A pro tuto dokonalou poslušnost cti každý Matku Páně; však ctiš-li ji, v téže ctnosti ji následuj.

IV. Ustavičné panenství bl. Marie Panny.

Maria netoliko do narození Pána Ježíše pannou byla neporušenou, alebrž pinnenství její ani narozením Páně porušení nevzalo, aniž je pak po narození Páně až do skonání svého kdy zrušila; — pannou byla před porodem, při porodu i po porodu. Tot čtvrté učení neomylné Církve o bl. Rodičce Boží.

a) Že *Maria* byla pannou neporušenou před porodem svým, vysvitá již z proroctví Isaiášova (7, 14.): „Aj panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emmanuel.“ Ze slov těchto vidno, že Bůh sám chtěl a zřejmě to slíbil, že Vykupitel z panny se narodí; — co však Bůh chce a slíbí, jistě se stane. Vysvitá to dále patrně z úžasu a otázky Marie Panny, když jí byl anděl Gabriel zvěsto-

*) Viz „Hirschera Život Marie“ — a Donina „Leben und Thaten der Heiligen Gottes.“

val, že počne a porodí Syna: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ — Vysvítá to i z odpovědi anděla, jenž řekl jí: „Duch svatý sestoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tebe, a protož i co se z tebe svatého narodí, slouiti bude Syn Boží.“ — (Luk. 1, 34. 35) Ne tedy způsobem přirozeným ale zvláštním působením Ducha sv. měla Maria matkou se státi; což pak i stvrzeno nalezáme slovy andělovými k Josefovi: „Neboj se vzítí k sobě Marii manželku svou: nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha svatého jest.“ (Mat. 1, 20.) A pak v dalších slovech: „Povstav pak Josef ze sna, učinil jakož mu přikázal anděl Páně, a vzal k sobě manželku svou. Ale nepoznal ji.“ (Tamtéž v. 24. 25.)

b) Že Maria i při porodu pannou čistou zůstala, t. j. že porodem nevzalo panenství její žádného porušení, ani ujmy, toť ovšem jest tajemství, jež rozum náš nechápe, an zvyklý jest souditi dle přirozeného běhu věcí. Sluší však uvážiti, že Pán Ježíš způsobem nadpřirozeným počat jest. Vysvítá pak toto učení i z oněch slov Isaiášových: „*panna počne a porodí*“; jak uči veškerá Církev dle svědectví sv. Augustina, jenž dí: „Kdyby porodem panenství její se bylo porušilo, již by se byl z panny nezrodil, a tak by tedy celá Církev (což od nás odstup) bludně vyznávala, že z Panny Marie se narodil.“ (Enchir. ad Laur. cap. 24.)

Sv. Leo Vel. ve svém listu k sněmu Chalcedonskému toto praví o Kristu: „Počat jest z Ducha sv. v životě panenské své Matky, kteráž Jej bez porušení panenství porodila, jakož i bez porušení panenství počala.“

Katechismus sněmu Tridentského (Díl I. hl. IV. st. 8.) vykládá takto: „Jako (Pán Ježíš) později z hrobu zavřeného a zabezpečeného vyšel a k učenníkům svým zavřenými dveřmi přišel, aneb jako paprsky slunce veškerou hmotu skla pronikají, ji však nikoliv nezlomí aniž jakýmkoli způsobem porušují: podobným, ano vznešenějším způsobem Ježíš Kristus ze života mateřského bez velkého porušení mateřského panenství vyšel.“ —

c) Jako však byla pannou před porodem a při porodu, tak zůstala Maria pannou neporušenou i po porodu po všecken život svůj. — O tomto učení ovšem Písmo sv. žádné zmínky nečiní, avšak dokazují toho zřejmě téměř všickni sv. spisovatelové církevní, z nichž jmenuji jen sv. Efrema, Ambrože, Augustina, Athanasia, Jeronýma a Bernarda.

Sv. Efrem volá k Marii: „Ty jsi dle těla porodila Boha a Slovo, Panna před

porodem, Panna při porodu, Panna po porodu.“ (Orat. de laud. ss. Dei matris.)

Sv. Augustin praví: „Celou věrou věřiti sluší, že blahoslavená Maria, Boha Krista Rodička i jako Panna počala, i jako Panna porodila, i po porodu Pannou zůstala.“ (De eccl. dogm. cap. 69.)

A Církev sv. v katechismu sněmu Tridentského praví: „Duch sv. přispěl (milosti svou) Matce Boží při početí i porodu Syna tak, že ji i plodnost udělil, i stálé panenství zachoval.“

V hodinkách církevních na den Očišťování Marie Panny nalezáme tuto antifonu: „V keři, ježž Mojžíš viděl, an neshořuje, poznali jsme tvé neporušené oslavy hodné panenství.“ V modlitbách svých od dávných věků přikládá církev sv. ku jmenu Maria slova „vezdy (ustavičná) Panna.“ V litanii Loretánské konečně volá Církev k Marii: „Matko nejčistší — nejčistotnější, — nepoškvrněná — neporušená sv. Panno panen — oroduj — za nás!“ Ano sv. Epifan († roku 403) svědčí, že „po všecky časy v Církvi ještě nikdo jmeno Marie nevyslovil, aby byl k jmenu tomu slovo „Panna“ nepřiložil.“ — O námitkách jinověrců a nepřátel Církve, jakoby Maria po P. Ježíši, ještě více synů byla měla, zde slov šířiti nebudu, ješto již mnohokrát od nejučenějších mužů byly vyvráceny a co blud od Církve zavrženy. Tak již sněm Lateranský za papeže Martina I. slavený hrozí vyobcováním všem, kdožby upírali, že Maria „povždy Pannou“ a Rodičkou Boží jest.*)

*) Kdo chceš důkladné vyvrácení bludného učení „o bratřích Páně“ čísti, nahladni do Blahověsta r. 1850. str. 177. a 196 od p. t. prof. Frant. Sušila. K pojednání tomuto osměluji se dodatí následující:

1) Že evangelické slovo „bratří“ nemůže v doslovném smyslu rozuměno býti, vysvítá zřejmě ze slov samého P. Ježíše, jenž po svém z mrtvých vstání zjeviv se Marii Magdaleně pravil k ní: „Jdi k bratřím mým a pověz jim: Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu.“ (Jan 20, 17.) Koho však tím slovem „bratří“ P. Ježíš mínil, dokazuje hned následující verš: „Přišla Maria Magdalena, zvěstující učenníkům: Viděl jsem Pána, a toto mi pověděl.“ —

2) Co se týká slov sv. Matouše: porodila (Maria) syna svého „*prvorozeného*“ — z nichž chtějí jinověrci dokázati, že měla více synů, podotýkám toto: Jistý duchovní správce měl obyčej, v knize narozených při křtu prvního dítěte řádných manželů poznamenávati slovo „prvorozenec“, aby snadněji pak bylo naleznouti nejen nejstarší ale i následující mladší údy každé rodiny. Z toho poznamenání však nikdo souditi nemůže, žeby titěž manželé ještě více dětí pak míti musili, jelikož mnoho jest takových rodin, kde prvorozenec jest spolu jediným dítětem.

Nevěrec novověký Renan zavrhuje sice zdání bludařů, tvrdících, že Jakob, Josef, Juda a Šimon byli bratři Páně; avšak přede praví, že Maria

Ostatně usoudí zajisté každý nepředpojatý, že nehodno jest mysliti o Marii Panně, žeby po P. Ježiši ještě více synů byla měla, uvážili vznešenou důstojnost její, a za druhé její neobmezenou lásku k Bohu; ona, kteráž prvé než se stala Rodičkou Páně, Boha tak milovala, že své panenství zasvětila, milovala Jej stavši se matkou Páně tím více, a tím více se Mu obětovala; a jelikož nikdy nezhřešila, nezrušila také nikdy slibu panenství. —

Ty pak křestane, jenž Marii Matku Boží co Pannu neporušenou vzýváš, uvaž v srdci svém: Byť i toho Bůh od tebe nežádal, abys ustavičné pannictví Jemu slíbil, tolik aspoň na tobě žádá, abys čistotu zachoval. „Tot jest zajisté vůle Boží“ — svědčí sv. Pavel (1. Thess. 4, 3. 4. 7.) — posvěcení vaše: abyste se zdržovali od smilství, aby jeden každý z vás uměl nádobou svou vládnouti v svatosti a ve cti, ne v náruživé žádosti, jako i pohané, kteříž Boha neznají; — nebo nepovolal nás Bůh k nečistotě ale k posvěcení.“ —

Chceme-li tedy, aby úcta naše Marii vždy nepoškořněné Panně vzdávaná byla i také milou, třebať, abychom v čistotě příkladu jejího následovali. K tomu cíli: vzývejmež ji, aby nám v pokušeních přispívala ku pomoci mocnou svou přímluvou, bychom duše své nepoškořnili ohavným hříchem, jenž nemá ani jmenován býti mezi námi (Efes. 5, 3.); prosmež Matku Páně spolu také, aby pomoci své poskytla též ubohým duším v kalu smilstva tonoucím, aby jim u Syna svého vyžádala milost k pokání a k napravení života, aby zanikla nepravost pro tělesné i duševní blaho člověka velice záhubná. Sv. Panno panen oroduj za nás! (Pokračování.)

Hřích.

Slunce jasnost dává
Vznik a barvu všemu,
Co živého stává
V širém světě lemu.

Co však odumřelo,
Tomu platno není;
Byť tam věčně zřelo,
Nic tu nepromění. —

Slunce, milost Boží;
Hřích — jest mrtvé tělo:
Viš, tvých ctností zboží
Kde tak žalně ztřelo? — —

syny měla, jichž jména prý nám známa nejsou. Patrně, že to pouhá smyšlenka p. Renanova jest, anot Písmo ani té nejmenší zmínky nečiní, z nížby se cosi takového souditi dalo. —

Blahem se's těšival
Ze šlechetných činů,
Naději jsi míval
Skvělou — dobrý synu.

Duši troji čistou
Mocně Bůh sílival;
Radost měl jsi jistou,
O rájích jsi sníval.

Co ti milost dala!
Co's moh' ještě bráti!
Hříšnost ti to vzala,
Hříchem se to tratí!

Ó ty hříchu zlostný,
Chceš o všechno hráti; — —
Budu zase ctnostný,
Budu se již káti.

Sil mne, Bože svatý,
Slyš mne, Boží Máti — —
Ať, jsa ctností jatý,
Smím zas milost bráti. J. J.

O sv. Eurosii.

„Blahověst“ podal r. 1863 některé zprávy o sv. Eurosii (na str. 127. 267. 350.), již někteří dějepisci za dceru krále Českého považují. Spolu vysloveno tehdáž přání, aby v knihovnách a archivech pilně bylo hledáno, zdaž by se určitějších zpráv o Světici té našlo. Leč ročník 1864 nepřinesl zpráv nižádných, důkaz to, že se nelze tak brzy jiného základu v té věci dopátrati.

Základu takového nepodává ani tato zpráva. Předce však důležitá jest ze dvou příčin: Jednak, že pochází z 16. století, kdežto posud životopis sv. Eurosie toliko ze spisů 17. století byl čerpán: jednak, že podává důkaz, kterak ani sám arcibiskup v tehdejší době nemohl jistých zpráv o rodičích s. Eurosie dosíci.

V rukopise knížecí arcibiskupské knihovny v Praze nadepsaném „Missivae latinae et germanicae“ od r. 1572—1576 se na stránce 144. nalezá list arcibiskupa Pražského Antonína z Mohelnice (1561—1580), v němž doktoru Gerstmannovi dává odpověď na dotaz, ježž on jménem tajemníka císařovny (choť Maximiliána II.) byl učinil strany hrobu, kdeby rodičové sv. Eurosie odpočívali. Arcibiskup píše (13. října 1573) takto: „Adhibita omni diligentia horum, quae nomine Secretarii Imperatricis pie petis, nihil penitus invenire potui. Fuit his diebus mecum Abbas Brumoviensis, visitator monasteriorum Ordinis s. Benedicti in Bohemia et Moravia, qui nullum monasterium ejus professionis in honorem ss. Fabiani

et Sebastiani in sua provincia asserit extare, tantum abest, ut de sepultura parentum Beatae Eurosiae aliquid sciri possit. Sed nec in historiis nomina eorum aut saltem memoriam aliquam invenias.“ (T. j. Ač jsem všelikou pili vynaložil, nenalezl jsem nic toho, nač se jmenem tajemníka císařovny zbožně tážete. V těchto dnech byl u mne opat Broumovský, spolu visitátor klášterů Benediktinských v Čechách a na Moravě; pravil, že v této provincii nestává žádného Benediktinského kláštera ke cti sv. Fabiana a Šebastiana; o hrobě rodičů sv. Eurosie že mu zcela nic povědomo není. Však ani v žádném dějepise se nenalezají jména jejich, ba ani památka o nich.) Z těchto slov arcibiskupových plyne, že *teh-dáž*: 1) Sv. Eurosia byla od Čechů, ano jak se zdá, i od samé císařovny ctěna; 2) *nebyla* však pokládána za deuru krále Českého, aniž „Boribora a Ludmily,“ ješto v obojím případě by nemohl arcibiskup říci, že ani *jména* rodičů jejich povědoma nejsou. 3) Vysvítá, že tajemník císařovny se domníval, že těla rodičů sv. Eurosie odpočívají v klášteře *Benediktinském* ss. Fabiana a Šebastiana v Čechách neb na Moravě, jakéhož ale kláštera teh-dáž nestávalo.

Poněkud nejasná jsou slova, kteráž v téměř listu arcibiskupovu hned následují: „Civitate etiam nomine *Jaspici* in Bohemia nullam habemus, neque montem *Oliveti*, patriam *illius* fratris Joannis. Hinc collige, quid amico respondeas.“ (T. j. Také se v Čechách nenachází žádné město Jaspice, aniž hora Olivetská, rodiště bratra jejího (onoho?) Jana. Z toho seznajte, co byste přáteli svému odpověditi měl.)

Bezpochyby domníval se tajemník císařovny, že onen klášter v městě Jaspici se nalézal, a snad na blízku že byla hora řečená Olivetská. Vztahují se slovo „*illius*“ na sv. Eurosii, tedy by byl smysl: že bratr sv. Eurosie u té hory Olivetské se zrodil; a tím bychom se uchylovali od dřívější zprávy („Blah.“ 1863. str. 117.), že bratr její měl jméno Kornelius. Může však ná-městka „*illius*“ též potahována býti k jakémus bratru snad mnichu Janu, o němž v legendě sv. Eurosie se zmínka činí.

Příčinu k domněnce, jakoby císařovna sama se skrze tajemníka čili sekretáře svého na těla rodičů sv. Eurosie byla dotazovala, bereme odtud, že podle svědectví některých jiných listin táž chof Maximiliana II. již dříve ostatků svatých velmi pečliva byla, a na př. roku 1570 z kláštera Doxanského tělo sv. Viktora vyzdvihnouti dala a je až do Španěl darem odeslala; jakož před tím již r. 1567 bylo po vůli císařovně

nařizeno od arcibiskupa, aby z bosáckého kláštera v Krupce (Graupen) i od jinud z mnoha míst svaté ostatky císařovně do Prahy byly odeslány. B.

Učitelstvu.

(Pastýřský list. Viz „Školní oběžník arcidiecése Pražské“ 1865 čís. 1. 2.)

Bedřich,

z Božího milosrdenství a sv. apoštolské stolice milosti kardinál sv. Římské Církve, kníže arcibiskup Pražský, vzkazuje všem milým učitelům a představeným národních škol své arcidiecése pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Jak mnoho mi záleží na bohumilém zdaru národních škol a tudíž i na opravdovém blahu těch, kdož v potu tváří své tuto předrahou roli Páně vzdělávají, o tom tuším není mi třeba zde slov šířiti. Od r. 1850, kdež jsem po vůli Boží převzal péči o tuto arcidiecési, navštívil jsem za svým vrchnopastýřským úřadem většinu škol rozsáhlého arcibiskupství tohoto a seznal jsem přednosty i učitelé jednotlivých škol. Oni zajisté mi dosvědčí, že jsem při každoročních cestách visitačních vrchnopastýřským povinností svým ve škole svědomitě dostál, že jsem s potěšením a radostí srdečnou dlel u prostřed mládeže i učitelů jejich; rovněž pak i já mohu dosvědčiti a dosvědčuji milerád, že mnohonásobnou onu radost a útěchu, jakouž mne větší část škol naplnila, po Bohu přičítám netoliko věrné přičinlivosti dotčených správců duchovních a řiditelů školních, netoliko neunavenému spolupůsobení rodičů a rodin křesťanských: nébrž rovněž, ano začasť i výhradně onu útěchu přičítám výtečné horlivosti v povolání a péči o blaho duší, jakouž učitelové sami na jevo dali.

S upřímnou radostí a srdcem vděčným zpomínám na ty muže velezasloužilé, jenž co učitelé a vychovatelé katolické mládeže ve smyslu náboženství křesťanského a v duchu Církve katolické pojali vznešený ten úkol života svého, a v téměř smyslu a duchu úkolu svému dostáti se snaží.

Oni věří pevně, že *není v žádném jiném spasení*, než v Kristu Ježíši, jehož jméno pod nebem dáno jest lidem, abychom skrze ně spaseni byli (Sk. apšt. IV. 12.); a proto v důležitém úřadě svém vyznávají to slovem i skutkem, učením i životem svým, že ani ve škole *žádný nemůže jiného základu položití* mimo ten, kterýž položen jest, jenž jest, Kristus Ježíš. (I. Kor. III. 11.) V Něm co *původci a dokonavatelé víry* (k Žid. XII. 2.) právem hledají i nalezájí počátek a konec všeho vyučování a vychová-

vání, v Něm hledají i nalezají nejušlechtlejší úkol a nejvyšší cíl úřadu svého. Přesvědčení jsouce, že po vůli Kristově škola náleží k domu Božímu, *kteříž jest Církev Boha živého* (I. Tim. III. 15.), vyznávají co živí údové této Církve, co vychovatelé mládeže katolické, že svatá Církev katolická od počátku dnův až do konce i pro školu zůstává *sloupem a utvrzením pravdy*. (I. Tim. III. 15.) Takto věrně jsouce s Církví sdružení, duchem jejím vedeni, obživujícím s ní spojením posvěcení, v tomto svém působení v Církvi nalezají pravidlo jedině bezpečné pro veškerou činnost povolání svého, a dosahují žádoucího rukojemství, že práce jejich bude poženaná a působení jejich záslužné. Oni radostí plesají, že dle slov knížete apoštolů z milosrdenství Božího přináležejí k *rodu vyvolanému, ku kněžství královskému, národu svatému, lidu dobytému* (I. Petr. II. 9.), a proto rádi chápou se každé příležitosti, jež se jim při vychovávání a vyučování mládeže naskytá, aby ze srdce vděčného *zvěstovali ctnosti Toho, kterýž z temnoti nás povolal v předivné světlo své*. (I. Petr. II. 9.)

Nezkaleným okem svým dobře oceňují hluboký význam vzájemného spojení školy s Církví, a povolání své považují spolu co církevní poslání, kteréž směřuje k tomu, aby co nejužěji s námi kněžími jsouce spojení, přispívali k rozšíření a zvelebení téhož království Božího, aby s námi v téže vinici Páně co nejbližší spolupracovníci naši účinkovali. Kněžstvo především a bezprostředně se stará o *věčné blaho* nesmrtelných duší, a tudíž arci i *časnému dobru* svých světců vykazuje pravou dráhu; učitelstvo pak mocí povolání svého všemožně k tomu směřuje, aby pojištěno bylo *vezdejší blaho* svěřené jemu mládeže, aniž by při tom zapomínalo na *cíl nadpozemský a věčné blaho její*.

Jednohoť jest potřebí, a v tom se shoduje povolání kněze i učitele; ruku v ruce kráčí kněžstvo s učitelstvem, u vyučování svým vzhlédající k oprávněným potřebám světa *vzdejšího i budoucího*, ke cti a slávě Boží, ku blahu a požehnání mládeže křesťanské.

Takových kněží a takovýchto učitelů k nemalému potěšení svému nalezl jsem mnoho ve své arcidiecési; velký jest počet jejich, začež Bohu budtěž díky a jmena jejich, jakož v Pánu doufám, zapsána budou v knize života!

Tímto listem pastýřským tedy nikterak nezamýšlím poučovati vás, přemilí učitelové a řiditelové škol, o svatém účelu povolání vašeho. Naopak hodlám listem tímto vyhověti přání, jež bezpochyby dávno již v sobě chováte, echi vám totiž sdělití, co

biskupové naší provincie na minulém *sněmu provincialním v Praze r. 1860* vzhledem na *školy a učitelý národní* ustanovili, jakož i to, co o té věci na *Pražské synodě diecéšní r. 1863* v poradu vzato a nařízeno jest.

Spolu pak s těmito výnosy sděluji vám též nařízení synody provincialní o *zpěvu a hudbě posvátné*; a důvěruji se pevně, že v tom seznáte péči biskupů o žádoucí zdar národních škol, jakož i o blaho učitelstva a že milerádi se přičiníte, abyste uskutečnili ty ušlechtilé snahy, jež vrchní pastýřové země České tuto vyslovili.

K některým z těchto uzavření synodálních tuto dodávám:

1. Za příčinou vzájemného mezi učitelstvem a duchovenstvem spojení, jež ku blahu národních škol podstatně napomáhá, nařídil jsem na synodě diecéšní v souhlasu s sněmem provincialním, aby učitelové národních škol při nastoupení učitelského úřadu svého skládali obecně naše *vyznání víry*, jakéž skládá i klerik před dosažením vyšších svěcení a farář při nastoupení správy duchovní; má pak učitel toto vyznání víry veřejně a pokud možná způsobem *slavným* složit. Nadějí se, že tudy vyhověno jest oprávněnému přání zbožných učitelů. Nastoupení nového učitele na školu má zajisté pro celou obec křesťanskou býti *utěšenou slavností* podobně asi, jako když nově ustanovený správce duchovní úřad svůj nastupuje; neboť i učitel má *předležitý úřad* svůj započítí ve jmenu Páně. Slavné vyznání víry se strany faráře jest rukojemstvím pro osadu, že on svěřené sobě stádce na pravou pastvu uvede; a podobně uvítají osadníci také učitele s důvěrou mnohou, pakli při prvním se objevení ze srdce lásky plného vyznáním stejné s nimi víry a naděje jich pozdraví.

2. Na sněmu provincialním i na synodě diecéšní v poradu vzato a uzavřeno jest založení *pedagogia čili semináře učitelského*. Doufám, že i s tímto úmyslem ctěné učitelstvo této arcidiecése rádo souhlasí. Jednotlivcům snad se bude zdáti, žeby takovýto ústav překážel svobodnému vzdělání kandidátův a vývinu jejich osobní samostatnosti; taci nechat se upokojí zprávou, že i v takových zemích, kdež zásada svobody v každém ohledu platnosti své dochází, i ti školníci, kteří nejsou víry katolické, mnoho dbají o dobře zřízené semináře učitelské, aniž by se obávali, že ústavy takové vadí samostatnému vzdělání duševnímu. Či snad přebývání v sporádané rodině jest překážkou svobody proto, že život rodinný podstatně spočívá na základech mravnosti, kázně a poslušnosti? Či ode všeho světa odloučení jsou chovanci konviktu učitel-

ského již tím, že přebývají pod jednou střechou? Aneb smí-li člověk povážlivý s dobrym svědomím nazvat to nebezpečím svobody, když čekanci tétož ústavu požívají přiměřeného zaopatření a domácího pořádku, když společným obcováním se vespolek podporují a povzbuzují? Je snad nebezpečí jejich svobody tak veliké, žeby se k vůli němu měli vzdáti těchto dobrodiní? — Kněží i učitelové mé arcidiecése zajisté lépe umějí oceniti význam dobře zřízeného semináře učitelského; toho důkazem jsou značné dary, jež mnozí s ochotnou myslí obětovali hned tehdaž, když první návrh k založení takového ústavu v tomto arcibiskupství byl učiněn. Z příspěvků těch povstal základní fond, z něhož jsem příležitostě účty u veřejnosti podati rozkázal, té jsa pevně důvěry, že s Boží pomocí a spojenými silami známá obětovnost kněžstva, učitelstva i jiných příznivců škol dovede k šťastnému konci dilo to, kteréž zůstane trvanlivým pomníkem jejich lásky a věrnosti v povolání a živým svědectvím o šlechetné jejich snaze ku zdaru škol národních. Žádám drahé kněžstvo i představenstvo škol a všecky dobrodince, by dle možnosti své mi pomáhali sbíratí kámen stavební k žádoucímu tomuto ústavu diecésnímu. Ačkoli pak znám potřeby učitelů, tak že bych mnohým raději dával než od nich bral, nemohu přece vyloučiti je ze zásluhy, aby přispívali k dokonání dila, ježto nikoli mým pouze, *ale nás všech společně vlastnictvím* požehnaným se stane. Prozatím celou tuto věc ponechávám moudré rozsašnosti svých pp. okresních vikářů, kteříž žádoucí dárky a snad i pravidelné příspěvky k vytknutému účelu přijímati budou.

3. Jelikož milé učitelstvo mé arcidiecése v *poradách učitelských*, dříve již zavedených, posud vždy horlivého a požehnaného účastenství bralo, není mi třeba o důležitosti takových porad obšírněji mluviti. Velice přeji, aby i při poradách učitelských zřejmým způsobem se osvědčilo úzké spojení kněžstva s *učitelstvem*, aby vždy užším se stalo ono pásmo, ježto kněze s učitelem pojí za příčinou společného jich ve škole působení. S jistotou to doufám a naději se hojného ovoce porad učitelských, předpokládaje, že kněží i učitelové při poradě a řízení jejím si oberou za heslo slova sv. Augustina: *V nutných věcech panuj svornost; v pochybných volnost; ve všem pak převládej láska*. A tat zajisté bude převládati, pakli k upřímnosti a ušlechtilé neohroženosti se přidruží křestanská pokora a skromnost.

4. Z připojených částí Pražské synody diecésní vysvitá, na jaký způsob asi vzhle-

dem na poměry této arcidiecése a na potřeby učitelův by se měly zavést *duchovní cvičení* čili *exercicie* Pražským sněmem provincialním učitelstvu odporoučené. Hodlaje někdy jindy promluvití o *hmotné stránce* věci této, t. j. o zřízení zvláštního *fondu pro exercicie*, prozatím jen tolik sděluji, že ještě během tohoto roku na dvou místech v arcidiecési budou se konati třídení *exercicie* učitelské, a že v příležitou dobu ve jménu Páně učitelstvo vyzvu, aby se u valném počtu na těchto cvičeních duchovních účastnilo. Nikterak se neobávám, žeby snad v Pánu milované učitelstvo mé arcidiecése neumělo si vážiti naznačeného dobrodiní cvičení duchovních, aneb že by neprávě o nich soudilo, jako někteří lidé, jenž exercicie hrubě neznají aneb kdož na nejvyšší a nejsvětější tužby srdce lidského lhostejným okem pohlížeji.

Kdokoli si váží obyčejných *porad učitelských* věda, že velmi přispívají k vzájemnému vzdělání a povzbuzují k horlivé činnosti, ten milerád uvitá i *zbožná cvičení duchovní*, při kterýchž podle návodu zkušných vůdců duchovních účastníci v modlitbě a tichém rozjímání o nejdůležitějších zájmech svědomí a povolání svého s *Bohem samým se radí*. Boží pak rady a Boží naučení jsou pravá a neomylná, jsou požehnaná i oblažující.

Těmito slovy uzavírám list svůj a uděluji všem milým učitelům i představeným národních škol své vrchnopastýřské požehnání, z toho srdce želaje, aby někdy všickni přičtení byli k těm, o nichž psáno jest: „*Kteríž spravedlnosti vyučují mnohé, jako hvězdy stkvíti se budou na věčné věky*.“ (Dan. XII. 3.)*

V Praze, 6. března 1865. *Bedřich* m. p. kardinál a arcibiskup.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od **Fr. Pravdy**.

XIII.

Doktor Štika oznámil Marii, že se blíží čas, kde dle vůle nebožky babičky se má prohlásiti za dospělou. Zval ji, aby se odebrala k otci a slibil, že tam za ni přijede, aby věc uvedl do pořádku a dědictví ji slavně odevzdal. Musí se ještě mnoho vy-

*) Následují z Pražského sněmu provincialního části: a) O národních školách, o zpěvu a hudbě posvátné, b) z Pražské synody diecesální: O vyznání víry, jež učitelové při nastoupení úřadu svého složití mají, Vyznání víry římsko-katolické, Formule přísěžní 1) pro učitele národních škol, 2) pro řiditele hlavních a s těmito spojených nižších škol realních; O seminářích a exerciciích učitelských, o péči o mládež v továrnách pracující a o sborech literátských.

jednati, než se v Luštěnicích usadí a poněvadž je svobodná, tím více se vyskytne překážek, uvázati se v správu statku. Bylo by dobře, kdyby se vdala, měla by zástupce a založila by si potřebnou domácnost. Je-li v rozpacích a neví-li o hodném ženichu, staral by se o ni sám. Zná mnoho rodin výborných a vznešení synové pokládali by si za čest spojit se s ní. Zvlášť jeden se mu líbí, je mladý, hezký, má jmění, o jeho šlechetnosti nelze pochybovat. Seznámil by ho s ní, dá-li mu k tomu dovození. Bude brzy samostatná a může volit svobodně. Však i otec schválí sňatek, co jí navrhuje, až se k němu odhodlá. Je příhodný a skvělý. Něco prospěšnějšího se jí sotva nahodí.

Pan advokát oddavky považoval za záležitost, která se odbývá jako každá jiná smlouva a při kteréž nejvíce rozhoduje užitek. Že tento byl patrný, jak se mu zdálo, spolehal se na otce, že nebude odporovat, věda, že u něho mají cenu jen peníze. Marie důvodům jeho snad také přisvědčí jsouc nezkušená a že ženich jeho, jak doufal, bude první, jenž jí ruku nabídne, přijme ho a dá mu přednost před jinými.

Prívětivý list pana Štiky opravdu zajal naši milou dívku a velký nepokoj jí v hlavě způsobil. Nastává jí velmi důležitá doba a brzy se naplní její naděje. Bude v Luštěnicích paní, kde přebývala žila u babičky, Pavlina a Alžběta půjdou k ní a jako babička bude také mít muže, co snad musí být a za povinnost se jí vyloží.

Je to arci podivná věc, že si má vzít člověka, jehož nezná a jak živa neviděla. Však vzít si ho nemusí a nevezme si ho, nezíská-li si její lásky. Lásky? Marie se zarazila nad tou myšlenkou, ale nemohla se jí ubránit. Lásky ji byla povědomá dle jmena a pověsti a pokoušela ji jako jiné dívky v jejím stáří. V srdci jí sice posud nepocítila, ale často jí napadlo, jak asi na člověka účinkuje. Bojí se toho. Vstoupiti do manželství není snadné. Neví, jak se jí to podaří. Opravdu se modlila, aby ji Báh chránil před neštěstím. Matka nebyla šťastná. Otec jí neoblažil. To ji odstrašuje. S velikou bolestí i lítostí opustí své nynější útočiště, ale státi se to musí, půjde za svým povoláním.

I neodkládala zvěstovati to ctihodným sestram a věru je tím překvapila. Tak tedy není pravda, že chce být jeptiškou? Snad ztratila chuť, snad ji nikdy neměla, snad je neschopná a za nehodnou se považuje?

Marie jim dala čísti psaní od doktora Štiky a ony užasly, že se tu již mluví o ženichu.

„Což se míníte vdávati?“ ptaly se jí.

Odpověděla: „Žádá se to ode mne.“

Rekly: „Toho, kdo to žádá, nemusíte poslechnout.“

„Neposlechla bych, kdyby mi to nebylo souzeno.“

„My myslily, že setrváte v stavu svobodném.“

„Sotva to bude možná.“

„Nebyla to vaše vůle?“

„Ještě jsem se k ničemu neodhodlala.“

„Oblíbila jste si již někoho?“

Marie se začervenala a vyznala upřímně, že nikoho nemiluje.

„Tak teprv chcete a budete hledat?“

„Já tomu nerozumím,“ prohlásila a zastyděla se, že jí až slze vstoupily do očí.

Nechtěly dále zkoumat a zpytovat, ale daly jí moudrá naučení, aby obstála v boji, co jí očekává. Byla jim velmi vděčná a slyšíc od nich, že jí chystaly místo ve svém klášteře a řádu, velice se nad tím poztavila. Ještě víc jí mylilo, že to očekával i otec, jenž prý až posud se domnívá, že u nich zůstane.

Nyní teprv počala Marie rozvažovat, není-li k tomu povolána, aby se odřekla světa a život klášterní oblíbila. Dříve ji to nikdy nepřišlo na mysl a nyní to rozmnožilo její nepokoj a k pevnému úmyslu ji to nepřivedlo.

Nebožka babička jí odkázala Luštěnice, jak pak tedy může být jeptiškou? To babička nechtěla a kdyby si to sama vyvolila, provinila by se proti její památce.

Tak se aspoň Marii zdálo a prozatím neuzavřela ničehož a moudré panny ji nepřemlouvaly přesvědčivše se, že tomu není, jak pan Vedral povídal. Oklamal je anebo byl sám oklamán?

Nezbývalo leč Marii pustiti domů a ona jela do Pavince, chtěje teprv tam budoucímu svému osudu vykázati jistou dráhu.

Vedral se dcery nenadál a když přijela, lekl se jí, jakoby nepřátelství kula proti němu. Chce ho oloupit a obrat, vezme mu Luštěnice a zbaví ho zisku, o němž myslil, že mu již neujde.

Přijal ji s velikou rozpacitostí a než se dověděl, s jakou přichází, potlačoval svou rozčilenost a byl k ní zdvořilý a vldný. Však nemohl dlouho vytrvati v této nejistotě. Ještě se doma nenajedla a již podrobil ji přísné zkoušce.

„Má milá,“ pravil „já tě neočekával.“

Odpověděla: „Doktor Štika mi psal, abych přišla.“

„Proč, k čemu?“ ptal se.

Rekla: „Budou prý se mi odevzdávat Luštěnice.“

„Co je chceš?“

S přílohou.

„Jsou moje.“
„V klášteře se ti nelíbí?“
„Líbí, ale pořád tam býti nemohu.“
„Můžeš, jen kdybys chtěla.“
„Mám se také vdávat.“
„Kdo tě k tomu zavádí?“
„Doktor Štika mi to poradil.“
„Učiniš to?“
„O tom se nemohu ještě vyslovit, na-
před musím mítí ženicha.“
„Víš již o některém?“
„Doktor Štika jednoho přivede.“
Vedral se již nemohl déle zapírat, ro-
zlobil a rozvteklil se a volal: „Ty nemáš
v ústech jen Štiku, jen Štikovi věříš, jen
na Štiku dbáš. Což ti nezáleží na nikom
jiném?“

„Strýc Sklenka také chce, abych měla
muže, než se odeberu do Luštěnic.“
„Já nejsem nic?“ ozval se prudce.
„Jste otec,“ pravila mírně, „bez vás
zajisté neučiním ničehož.“
„Já myslím,“ řekl, „abys nechala Štiku
i Sklenku i ženichy, co ti budou nabízet a
vrátila se do kláštera.“

„Co bych tam pořád dělala!“
„Zaslib se Bohu, buď — jeptiškou.“
„Nepřipravila jsem se k tomu.“
„Jsi dost připravena, v klášteře to
vědí, chtějí tě, vezmou tě, tam budeš nej-
lépe zaopatřena.“

„Mám Luštěnice.“
„Luštěnice a pořád Luštěnice. Ty jsou
ti milejší než duše a spasení její! Což tě
tam nenaučily ničemu lepšímu?“

„Já se domnívala, že i v Luštěnicích
o duši a spasení její bych mohla pečovat.“

„Jsi celá zkažená. Špatně tě tam
vedly. Škoda peněz, co to stálo. Máš v
hlavě ženichy. Nemyslíš na Boha. Srdce
tvé visí na statech pozemských. Řeknu
jim to, potupím je, Štiku i Sklenku vyženu,
až mi sem přijdou, na ženichy vezmu ka-
rabáč.“

Vedral se třásl zlostí, dupal před de-
rou a div se jí moci nechopil. Stála před
ním jako velká hříšnice, byla bledá jako
sníh, chvěla se úzkostí.

Bože, což je v skutku tak daremná,
jak otec praví? Dokud byla v klášteře,
měl ji rád a chválil ji. Nyní je zase, jak
před tím býval, ano je horší, prudší, má
ji v ještě větší nenávisti.

Cím pak ho tak popudila? Nenapadlo
ji nic jiného než ti ženishi. Však ještě si
s nimi nezačala ničehož a když to nemá
být, vystřihá se jich a zůstane svobodná.

Byla by to otec hned řekl, ale on
utekl bouchnuv dveřmi a pak ji ani k slovu
nepřipustil vadě se s ní, čině jí výčitky,

pronásleduje ji. Nesměla se mu ani uká-
zati, mezi jidlem s ní nemluvil, do jejího
pokoje nepřišel. Chtěla navštívití strýce
Sklenku, zakázal jí to; Sklenka přijel sám,
nepustil ho k ní. Teprv doktor zkontroloval
a přivedl ho drobet k rozumu vyhrožuje, že
vše odbudou bez něho, bude-li pořád od-
porovat.

Dal si tedy říci a byl přítomen, když
Luštěnice postupovali Marii a nic nena-
mítal věda, žeby to bylo marné.

(Pokračování.)

D o p i s y.

Z Kolína, 1. května 1865.
(Duchovenská konference.)

V našem střidnictví přichází v obyčej,
že se na jaře brzy po Velikonoci, a na
podzim, dokud se dni příliš nezkrátili, od-
bývají duchovenské konference, aby se v
nich veškeré duchovenstvo mohlo zúčast-
nit. Měli jsme takovou poradu 27. dubna,
v místnostech kláštera kapucinského v Ko-
líně. — Předseda v úvodní řeči připome-
nul, aby duchovenstvo zachovalo dne 17.
června, co provinciálním koncilem a syno-
dou arcidiecésní je uloženo, a slavně světíc
výroční památku zvolení sv. Otce, všemi
možnými prostředky k tomu přispěti se
snažilo i vzbuditi žádoucí úctu, oddanost a
roznití v srdcích věřících lásku k viditelné
hlavě naší sv. Církve. Do podrobná roz-
birati, jak se tato povinnost na srdce kladla,
je věci zbytečnou, jelikož se těch důleži-
tých příčin každý snadně domyslí.

Na to četl vp. farář Ověčský svou
písemní práci o tak zvané generální abso-
luci, v čem by její podstata záležela, a co
o podmínkách této benedikce věděti třeba.
Tvrdil, že způsob v Církvi od věků panu-
jící, slov „remissio peccatorum“, při nichž
má se rozuměti: „odpuštění časných trestů“
uvádí v blud duchovního, který si rubrik
nevšímá, a jemuž se zpaměti výkouřilo, co
o této věci ve školách slyšel. —

Potom přišla řada na otázku časovou
pro naše milostivé léto se hodící: „o od-
pustcích“ k vypracování vp. M. Velickému
uloženou. Připomenou toliko, jak se tato
otázka společným hovorem rozvínovala. Co
čteme v listu ku Kor. I. 5, 4. a II. 2, 10
sloužilo za odůvodnění, že Církev má moc
J. Kristem udělenou hříšníka stíhati čas-
nými tresty a také zmírniti aneb docela
odpustiti tyto uložené tresty. Slova: ve
jménu P. Ježíše Krista, aby, kdo tak činil,
vydán byl satanu; vyvrzte zlého ze sebe;
a i já, co jsem odpustil, odpustil jsem
„v osobě Kristově“, nemohou o něčem ji-

něm svědčeti, leč o oné Církvi udělené moci. At Církev hříšníka tresty stihá, tyto z části aneb z cela odpouští, nalezá svou platnost jak pro tento, tak pro budoucí život i před Bohem: poněvadž to učinila ve jmenu Pána J. Krista, aneb v osobě Kristově — jakoby sám Kristus ty tresty byl uložil aneb je odpustil. — Tyto časné tresty Církev sv. dle okolnosti času, dle povahy a uspůsoblosti kajcníka přituzovala neb ulehčovala. Tak jsou byly tyto časné tresty až do r. 175 velmi mírné, krátké; a však příčinou kacírství Montana a Novatiána povstaly tresty tuhé, mnoholeté, tak zvané kanonické, od kteréžto přísnosti se později opět upustilo. Z toho se vyvodi, že odpustky nejsou snad prominutí oněch přísných, tuhých, kanonických trestů, jež Církev druhdy ukládala, ale oněch trestů, které v čase kterémkoliv ukládati za potřebné a prospěšné uznává. — Dále se dovozovalo, že mezi ukládáním časných trestů za prvotní a nynější Církve není žádného rozdílu, leč co do veřejnosti neb tajnosti. Tehdáž se uvrhovaly tresty veřejným soudem při nepravostech veřejně pohoršujících; nyní ale soudem tajným, soukromým ve svátosti pokání, leč uzná-li biskup býti potřebným hříšníka veřejným trestem stíhati. I při tajném soudu ve svátosti pokání odepře se rozhřešení, přistupování k stolu Páně a p. jak se to za prvotní Církve stávalo. A právě toto činí patrným, poněvadž zpovědník ukládá kajcníku tresty časné buď přísnější, tužší, anebo je i zmírňuje, jestliže kajcník sám napřed tuhými tresty se stíhal atd., že ve svátosti pokání též odpustky se udělují. Odpustky během roku s některými svátky neb slavnostmi spojené aneb odpustky jubilejní nejsou nic jiného, než vybičnutí veškerých věřících od Církve sv., aby se vynasnažili odpuštění časných trestů sobě vydobýti. Jiná jest otázka, odpouštějí-li se skrze odpustky nejen Církví uložené, pozitivní tresty, ale i tresty přirozené, z hříchu samého již pochodící na př. ztráta dobrého jména, chudoba, nemoc atd. Ježíš Kristus šlakem poraženému netoliko vinu hříchu a věčný trest, ale spolu i trest přirozený odpustil. Učinil tak, aby kdo byli přítomni, uvěřili, že Syn člověka má moc hříchy odpoušteti. Shodovali jsme se v tom, že kajcník, získav si odpuštění i přirozené tresty nemá více co trest považovati, a že, snášeje jich trpělivě s křesťanskou myslí, může si jimi i zásluh před Bohem dobývati.

Po této otázce vzpomnělo se na naše polit. časopisy, že si proti kat. Církvi nepřátelsky počínají, a to hlavně noviny „Hlas.“ Článek od 19. ledna t. r. nadepsaný: „Opra-

vy v Církvi, od upřímného katolíka“ úplně se probíral, a sice, že to nemůže býti katolík, jemuž jest J. Kristus toliko nejvznešenějším učitelem člověčenstva a největším lidumilem; že to je sobě odporující a nedůsledný katolík; má se totiž čistému učení dle písma sv. vyučovati, a předce se mu protíví, že se klatbou a pekelnými tresty vyhrožuje, ačkoliv se to děje dle písma sv.; že to je k Církvi katolické nespravedlivý katolík.

Jistě, že by se nad tím velice pohoršil, aby se žádalo, že se mají spolky zpěvácké a tělocvičné zrušiti; proč by naproti tomu mělo se upustiti od bratrstev? Jestliže někteří údobí těchto jsou na ujmou právě víře, jistě že se při oněch více jich shledá, jenž jim neslouží ke cti.

Upřímnost toho katolíka je viděti z toho, že žádá, aby se slovo Boží hlásalo v řeči mateřské, aby se naše nábožné staré zpěvy v chrámech ozývaly, trouby a bubny z nich odstranily. Věru, tot upřímný katolík, který ani neví, co se v našich chrámech děje! — Že naši biskupové na prázdno při tom neodcházejí, samo sebou se rozumí. Za vinu se jim dává, „že se na synodách pouhými formálnostmi zanášejí, vousem, řetízky u hodinek, barvou oděvu, cylindrem... a že by měli postarati se o lepší postavení nižšího duchovenstva a o vhodnější urovnání patronátů.“ — Červenou košili, kníry a kozí bradu nebudeme nositi, vždyť by se nad tím i náš lid horšil. Co do ostatních oprav, mohli bychom se tázati: Ty sám jsi přichází do Jerusalema, a nepoznal jsi, které věci staly se v něm? Nevíš, že nosíme též širáky, i řetízky u hodinek, a že snahou biskupů mnohým duchovním nadlepšeno? Že při jejich nejlepším vůli nedal se patronát posud urovnati? — Ještě o jedné navržené opravě v Církvi jest se zmíniti, a sice, že ku Církvi náležejí i laikové, a tudíž že by se i tito měli v synodách zúčastniti. Pane Bože! to by bylo nadělení! Tu by se z pole politického přestěhovalo na pole církevní to zášti, spekulující neustálým hlukem, křikem, drážděním všech stran a podezříváním osob na větší výnos. Takovito samozvaní vůdcové lidu, hledající v tom svůj chléb, chtělby netoliko uživiti se z lidu katolického, ale také nad ním panovati, jemu miněti své suverainně diktovati a každého jiného, kdo by se nechtěl řídit dle jich často z kalných pramenů jdoucích úmyslů, morálně ukamenovati. Poněvadž však podobných útoků na Církev shledává se více, budme pamětlivi své povinnosti, abychom, co může býti na škodu Církvi u našeho lidu — penězi v Církvi uchráněnými nepodporovali,

sic bychom se podobali otrokům v Americe, kteří nasazovali své životy, aby se v otroctví udržeti mohli. Hledme si především spisů, z nichž se něčemu moudrému přiučíti můžeme, aby se k naší vlastní haně nevedl nárek, že ty naše dva katol. časopisy nemají příliš mnoho odběratelů. A poněvadž nám z polit. života něco vědět je potřeba, zvolmež si časopis, jemuž se vytýká, že je klerikální, a že o encyklice mlčí — co rozumnější a povážlivější. A kdyby i tento měl proti nám nepřátelsky vystupovati, postarejme se o to, abychom měli vlastní polit. časopis, v duchu kat. Církve psaný. Toto budíž potom úlohou veškerého duchovenstva. —

Mějte strpení, že jsem něco obsírněji psal o tom, co nás při konferenci velice pohoršovalo. Bylo nás 27 duchovních pohromadě. Aby se moje zpráva pro Blahověst hodila, musím zkrátiti, co mi ještě zbývá.

Vel. p. Černohouz četl stručný výtah z úchval synodalních o spolecích literátských, k němuž přidal vhodná poznamenání, mezi jinými i to, že dokud se nedají liter. spolky v život povolati, máme se o to starati, aby se ve školách mládež bedlivě cvičila ve zpěvích chrámových. — O to je u nás na větším díle dobře postaráno. Kancionál Dědictvím sv.-Janským vydaný a zpěvníky usnadňují tuto práci velice. Zpěv chrámový je v našem celém vikariátu úplně uspokojivý.

K závěrce oznámil dosavadní p. vikář K. Hušek shromážděnému duchovenstvu, že ze zdravotních příčin svého úřadu se vzdal, a Jeho Eminence že co jeho nástupce důst. p. děkana Kolínského, Jana Lindnera jmenovati ráčil. Pripomenul, že mezi mnohými radostmi, jichž v tom úřadě okusil, dlužno na tři čelnější poukázati, a sice na onu u příležitosti odbyvané generální návštěvy, potom když sv. Vojtěšské Dědictví v život se povolávalo a posledně, když půjčka pro sv. Otce se oznámila. Tvrdil, že duchovenstvo jistě mezi předními vikariáty stojí co do horlivosti a svědomitosti u vykonávání svých povinností a co do obětivosti, která štědrou svou rukou dovede otevřít i budoucně, kdykoliv by toho potřeby bylo. On ale, že v tom jediném desítiletí svého úřadování nemohl tak blahodárně působiti na duchovenstvo a učitelstvo. Zásluha že náleží jeho předchůdci, veledůst. p. Jos. Ballatému, který po 37 let ten úřad zastával; on že toliko žal, kde jiný zveleboval, ačkoliv mu nescházelo na dobré vůli, pokud jeho síly stačily. Plaňanský pan děkan a konsist. rada Vojt. Kinel promluvil k odstupujícímu a novému p. vikáři velmi srdečně ve jméno duchovenstva, což velmi

dojalo a nás těšilo. Konečně se poroučel nový pan vikář J. Lindner lásce všech duchovních pp. bratrů. Z B.

Z Příbrami, 30. dubna 1865.

(O misii. Podatek k dopisu v čís. XI.)

Po stu letech zase ponejprv v Příbrami konaná misie jest ukončena. Začala dne 6. dubna b. r. pod večer a trvala až do 23. dubna v poledne. Tedy zúplna 16 dní. Kdo zdejší poměry zná, přisvědčí, že času k misii příhodnějšího voleno býti nemohlo; končil se půst, slavila se velikonoce, otevřelo se milostivé léto — samé to doby, kteréž křesťana k zvláštní kajicnosti vyžívají a jistě upřímně vyznají Příbramští, že nikdy tak zbožně svatého postu neskončili, velikonoční zpovědi tak kajicně nekonali a milostivého léta tak spasitelně nepoužili jako právě letos, když vel. pp. redemtoristé dílem z Prahy, dílem ze Svaté Hory s nevyslovnou horlivostí tolikerym kázáním a tolikerou pobožností na srdce posluchačů doráželi, z hříšné drámy je budili a na zlatou cestu ctnosti opět uváděli. Duchovní práci velmi pěkně mezi sebou rozdělili; ti, co zdejšímu obyvatelstvu známější jsou, výhradně svatou zpovědi se obírali, onino však, jenžto se tuto posud slyšeti nedali, kromě zpovědi zvláště co rázni kazatelé působili. Jména vel. pp. kazatelů jsou: Důst. p. Antonín Maštálir rektor z Prahy, kterýž v Příbrami dvou stou padesátou druhou misii řídil, p. Jan K. Ondroušek, p. Ignac Richtářský a p. Ant. Roller kázali česky; vel. pp. Jan Ev. Aschbacher, rodem z Tyrol, a p. Karel Zirnig kázali německy. — Ostatní vel. pp. redemtoristé jak na Svaté Hoře tak i dole v městě z rána od 6 hodin až do poledne a odpoledne od dvou hodin až do půl sedmé k večeru nepřetržitě svatou zpověď slyšeli. Komunikantů bylo v těch dnech na 12.000. Na památku stájeť zde jména těch neunavených zpovědníků. Zpovídali: důst. p. Václav Zyka, rektor Švatohorský, vel. pp. Ant. Jelek, Frant. Vitek a Jakub Kugel.

Účastenství Příbramských a okolního lidu bylo náramné a nemalý byl počet těch, jenž odcizenou věc navrátili *) neb aspoň nahradili, vyřknoutu pomluvu odvolali a dané pohoršení napravili, nepřátelé byli se smířili. Kázání byla opravdu praktická, v nichž samé pravdy katolické věro- a mravouky byly vykládány. Mimo společná vyučování ještě každý věk, každý stav a každé pohlaví o svých poučeně bylo povinnostech

*) Tak na př. jednomu měšťanu navraceny jsou 400 zl. r. č., jinému zlaté hodinky — menších restituci se ani nezmiňuje.

a pokaždé byl nával posluchačů tak veliký, že se z většího dílu venku před kostelem na náměstí kázati musilo. A netoliko lid obecný, anobř i pp. úředníci jak okresní tak i horní pěkným příkladem předcházeli. Všeobecná chvála pokaždé české i německé misionáře sprovázela, kdykoli kázání svá skončili. *) Zvláště poučná a zajímavá byla příprava mládců, panen, manželů a manželů k sv. zpovědi a svatému přijímání. Dítka a panny připravoval vel. p. Ondroušek, mládence vel. p. Roller, manželky a vdovy vel. p. Richtářský, manžele důst. p. rektor Maštaliř. Nezapomenutelné zůstane přijímání malíčkových; řeč k nim pronesená dojala všechněch a v každém oku třeptila se slza. —

A jak pěknou rozmanitostí vynikala sv. misie! Jak vznešená byla pobožnost k nejsvětější Svátosti oltární, jak utěšená k blahoslavené Panně Marii, jak tklivé bylo svěcení misionářského kříže, kterýž se pak na věčnou památku proti kazatelně postavil! Předce však byl závěrek nejslavnější. —

L. P. 1761. dne 22. dubna tedy právě před svátkem sv. Vojtěcha uderil blesk do Příbramského kostela sv. Jakuba a na kruchtě skřini, v níž partesy uloženy byly, spálil. A však, když celé město tímto nenadálým neštěstím bylo na nejvýš poděšeno: aj tu silný lijavec uhasil vznatý oheň a hrozící nebezpečství od města odvrátil.

*) Komu na tom záleží vědět, o jakých předmětech kdo kázal, věz, že důst. p. Ant. Maštaliř kázal: 1. O Božském ustanovení svátosti pokání, 2. o litosti a pravém úmyslu, 3. o nejdražší oběti mše svaté, 4. o určení člověka, 5. o církevních příkazích, 6. o smrti, 7. o pekle, 8. o nejsvětější Svátosti oltární a odprošení, 9. o šestém příkazání Božím, 10. o svatém kříži. — Vel. p. Jan K. Ondroušek: 11. O zpytování svědomí, 12. o sv. zpovědi, zvláště generalní, 13. o milosrdenství Božím, 14. o sedmém příkazání Božím, 15. o osmém příkazání Božím, 16. o nesmrtnosti duše lidské, 17. o hříchu smrtelném, 18. o soudu — soukromém i obecném, 19. o blízkých příležitostech k hříchu, 20. o bludných zásadách. Vel. p. Ant. Roller: 21. o povzbuzení ku pokání, 22. o umučení Páně, 23. o lásce k bližnímu a zvláště k nepřítelům, 24. o vedení nábožného života, 25. o častější přijímání svátosti pokání a oltární, 26. o pohoršení, 27. o lhostejnosti u víře, 28. o utěnění Rodičky Boží, 29. o modlitbě, 30. o Božské Prozřetelnosti, 31. o nebi. — Vel. p. Ignac Richtářský: 32. O pravé Cirkvi a známkách jejích, 33. o božství Ježíše Krista. — Podobné látky pojednávali i němečtí misionáři, jen že musili v jedno kázání více předmětů spojit, an se každý den jedenkrát (od dvou do tří společně) německy a to v rouchu vznešenějším pro vzdělance kázalo. Tentýž misionář vel. p. Karel Zirnig, kterýž letos v císařské kapli každý pátek před Jeho c. k. ap. Velicímstvem Ferdinandem Dobrotivým kázal, měl také několik řečí německých v Příbrami, jakož i ten druhý vp. Jan Aschbacher v loni i před loni též v císařské kapli kázal.

Na památku toho takřka zázračného zachránění kostela i města vedou Příbramští každý rok na den sv. Vojtěcha processí na Sv. Horu a hle, tento den byl letos zvolen na to, aby se v něm ukončení svaté misie, kteráž se v každém ohledu výborně podařila, slavilo. Když byly ráno v kostele Příbramském panny přijaly nejsvětější Svátost oltární: vyšlo o deváté hodině processí z kostela. Nepřehledná řada školních dítek otevřela průvod, po té následovalo c. k. hornictvo a sbor měšťanských ostrostrleců, čtyřicet mládců černě oblečených a tolikéž panen v bílých šatech neslo voskové svíčky, za nimi šli kostelní zpěváci a hudebníci a konečně pod baldachýnem nesl Velebnou Svátost p. rektor Maštaliř a za ním kráčeli pp. úředníci, městská rada i přednější paní zdejšího města. Ulice, kudy se vedlo processí, byly ozdobeny; na domech stkvěly se příslušné nápisy a emblemy (znaky) a množství lidu v tom průvodu účastenství beroucího bylo tak veliké, že dítka školní byly již na Sv. Hoře a duchovenstvo bylo ještě dole v městě. Když bylo celé procesí Svaté Hory dostoupilo, měl důst. p. Maštaliř závěreční řeč, v níž v krátkosti hlavní obsah všech misionářských kázání opakovav všecken zástup rozplakal — nabízejí jich, aby se vždycky katolické víry drželi a co praví katolíci životem se osvědčovali. Kázání bylo venku u císařského oltáře a nemohli jsme dost vynadiviti se duchovní i tělesné síle toho již v letech pokročilého horlivého kněze a všickni jemu a ostatním spoluúčinkujícím bratřím přejí, aby jich Bůh na přímluvu blahoslavené Panny Marie ještě mnohá leta v této síle zachoval. Po uděleném apoštolském požehnání intonováno u oltáře: „Te Deum laudamus.“ Když byl konečně ve jménu své osady vel. pp. misionářům své srdečné díky vyslovil Příbramský děkan, hnulo se veškeré množství pěkným pořádkem ven z portálu ke kamennému kříži na Kalvarii, kterýž též co misionářský od téhož vel. p. Maštaliře posvěcen byl. Mezi líbáním sv. kříže prospěvoval zástup pěknou píseň, jakož vůbec všechny písně misionářské byly velmi pěkné.

Bývá o korunování Panny Marie, kterážto památka každou třetí neděli po sv. Duchu připadá, náramné množství lidu na Sv. Hoře a však co ho tam letos o závěrku svaté misie bylo shromážděno, toť přesahá všecko pomýšlení. Škoda, že žádný fotograf nevyznačil to pěkné skupení těch nábožných tváří k svatému kříži hledících, to velebné návrší, po jehož stráni na tisíce lidu dílem stálo, dílem klečelo; pěkný čtverhran střelci a horníky utvořený a spolu

také tu okolní krajinu poledním právě sluncem osvětlenou: jistě žeby bylo nač se podívat, a žeby nikdo z přítomných nelitoval na památku obraz ten si zakoupiti. Druhého dne než velectění pp. misionáři odjeli, přišla zvláštní deputace z města poděkovat se za jejich přičinění, že zdejší osadě vlastně řečeno duchovní hody ustrojili a věru zasluhují oni tím větších diků, an náklad na tuto misii ze Svaté Hory sami vedli nikomu žádných útrat nečiníce. Misie tato v celém okolí jako nový duchovní život vzbudila a vel. pp. misionáři tou naději se kojiti mohou, že símě slova Božího, kteréž zde rozsívali, nepadlo na tvrdou skálu, anobrž že ponese užitek stonásobný.

P. O.

*Z Mnichovického vikariátu dne 28. dubna 1865.
(Porada duchovenská.)*

V předešlém měsíci byla v našem vikariátu první porada duchovenská, a sice v Popovičkách. U přítomnosti všech duchovních, kteří se vzdáliti mohli, pojednávala se otázka: „Jakými prostředky lze ducha náboženského v rodinách oživit?“ Nedá se upříti, že doba přítomná, v nížto se každý pokroku domáhá, jest doba přechodu, že jakási rozjítřenost myslí a upoutanost srdce k vezdejší věcem se zjevuje, kteráž ducha od věci, jenž jsou s hůry, totiž od sv. náboženství odvrací. Církev Páně, která má pokrok svůj slovy Spasitelovým vyznačený: „Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest,“ musí k tomu hleděti, aby hmota nad duchem, nevěra nad vírou, a nemravnost nad mravností vládu si nepřivlastnila, a má o to pečovati, aby křesťanský pokrok řídil pravým směrem proud ten časový a jej v řádných mezích udržoval. Jestli však sv. náboženství svého spasitelného vlivu tu a tam postrádá, musejí strážcové víry Kristovy prostředků užívati, jakými lze ducha náboženského v rodinách oživit. — O čem rokováno, a co schváleno bylo, podám zde v krátkosti.

a) Hlavní prostředek k oživení ducha náboženského v rodinách jest horlivé vyučování sv. náboženství ve škole, kteréž jest základem všeho zbožného a boholibého života. Proto jest správce duchovní (dle Trid. ses. 5. c. 2. de Ref.) zavázán, aby děti a neumělé v potřebných pravdách vyučoval, a sice buď osobně, nebo pomocí jiného spůsobilého zástupce. Spolu má katecheta s učitelem k tomu přihlížeti, aby při každé příležitosti svěrencům svým radili a ukazovali, jak by povinnosti náboženské plniti měli. — Proto že dívky chudých a pracujících rodičů nedbale nebo málo do školy

přicházejí, má duchovní správce míti na takové zvláštní zřetel, aby aspoň (dle sv. Alfonsa L.) v základních pravdách sv. náboženství byli vycvičeni, a jim možno bylo sv. svátosti důstojně přijímati. — Mládež ze školy vyšlou neopouští katecheta co sirotka, ale přihlíží k tomu, aby s ní sv. náboženství v neděli ve škole a na cvičení křesťanském opakováno bylo, a zvláště o to se starati má, aby na opakování ti přicházeli, kteří nedbale školu navštěvovali. Potřeba toho i reforma opakovacích hodin uznána všestranně. — b) K prostředku tomu přidružuje se co pokračování: hlásání slova Božího, kteréž působí nejen na cit, ale i na rozum, čili přesvědčenost. Má-li se ale přesvědčení docíliti, musí se dogmatika čili učení víry zvláště vštěpovati, a z něho pravidla víry vyváděti. Vydatně k tomu napomáhají katechetická kázání synodou Pražskou (c. V.) schválená, jakož i blahodátně působí cyklus čili věnec souvislých kázání na př. o utrpení Páně v času postním, spočívajících na základě dogmatickém, jelikož v tomto čase lidé horlivěji k slyšení slova Božího přicházejí. — c) Při vyučování snoubenců nechť duchovní jim na mysl vloží: jakých povinností mají k sobě, rodině i svým bližním. Důležitost toho poučení jest jasná, jelikož snoubenci jsou základem rodiny, rodina obce, obec okresů, a okresy celé říše. — Podobně at má péči o navštěvování a zaopatřování nemocných, kdež skrze náležitou přípravu nemocného spasitelně na celou rodinu působiti může. — d) Však kdyby kněz jazyky lidskými mluvil i andělskými, a znal všechna tajemství, jimiž se hýbe srdcem lidským, vše to namnoze marné bude, jestli se nepřičiní, aby se Spasitelem světa říci mohl: „Příklad jsem vám pozůstavil, abyste následovali šlépějí mých.“ Příkladný život kněze, a sice soukromý i veřejný, mnoho slouží k oživení ducha náboženského. — e) Velice budí nábožnost okrasa domu Božího a důstojné slavení služeb Božích, jelikož to, co do smyslu padá, i mocně se ducha dotýká. Každý přisvědčí, že mile a dojemně působí na duši čistý chrám, ozdobený oltář, velebný hlahol varhan, sporádaný zpěv, slušný oděv bohoslužebný a pod., tak že cítí pravdu slov: „Zde stánek Boží s lidmi“ a bývá pohnut a vzdělán. — f) Jestli ale již úprava chrámu na oživení ducha náboženského působí: tím mocněji působí očištění duše skrze dokonalou sv. zpověď. Známa jsou slova: „Dejte mi dobrých zpovědníků, a já celý svět obrátím.“ K dokonalé zpovědi jest třeba, aby duchovní svěrence své řádně připravoval, a sice dívky ve škole, dospělé v křesťanském cvi-

čení, a jim schválil a udal některé knížky modlitební, kde se poučení o zpytování svědomí nalezá. Velmi chvalitebný jest způsob, kde to býti může, zpovídati dle stavů a účinek jest tím vydatnější, když se dle pohlaví zpovídá a před sv. zpovědi se vykoná krátká příprava se zpytováním svědomí. — g) K oživení kleslého ducha náboženského přispívají velice misie duchovní, při nichž po všeobecné přípravě následuje příprava dle stáří a pohlaví. Ovoce bývá požehnané, jelikož cizí kněží, a to dobří řečníci, vybrané řeči o všech článcích víry přednášejí, a tato okolnost, jakož i novota věci i ty vábí, kteří málo kdy do kostela k poslouchání slova Božího přicházejí. Sluší však ohled bráti na větší osady, zvláště města a prostranné chrámy, kde větší účastenství býti může. — h) Mnozí duchovní vůdcové hledí ducha náboženského v rodinách oživit náboženskými spolky na př. zaváděním bratrstva sv. Růžence, Srdce Pána Ježíše, Panny Marie a p. Účel těchto spolků: posvěcování se modlitbou a častějším přijímáním sv. svátostí jest velmi chvalitebný; ale jest veliké opatrnosti se strany duchovního zapotřebí, aby se okázalost místo pravého zrna a ducha křesťanského nepřestovala. — i) Že se příhodnými písněmi církevními duch náboženský v rodinách oživuje, nelze pochybovati. Jest třeba v naší době, kde se zpěvácké spolky všude zřizují, o to pečovati, aby posvátný zpěv povznešen a v domácnost uveden byl. Zvláště jest to úkol p. učitelů, aby zpěvům z nového „Kancionálu“, a sice ranním, večerním i jiným ve škole dítky učili, a důkazy toho důst. p. vikářům o zkoušce dávali. Jen takto se posvátný zpěv z nova probudí, a může zněnáhlá zřizování literátských spolků napomáhati tam, kde by nyní uvedení jich v život s obtížnostmi spojeno bylo. — k) Zahálka jest matka všech nepravostí, pročez o to budiž pečováno, aby v rodinách knihy se nalezaly, které by v neděli a ve svátek k oživení ducha náboženského přispívaly, a spolu poučení a zábavu poskytovaly. Písmo sv. mělo by v každé rodině býti, a „Biblický dějepis“ dle dr. Schustera měl by se všude ve školách čísti a vykládati, aby se stal majetkem rodiny. — Dědictví sv. Jana Nep., sv. Cyrilla a Methoda, at se schvaluje rodinám, a duchovní at o to pečují, aby v jeho osadě se nalezala knihovna školní, v níž by byly knihy nábožensko-mravního, zábavního a poučného obsahu; kde ale neznabožské knihy v rukou jednotlivců jsou, at se rozšiřují takové spisy, které by klam a škodlivost jejich odhalovaly. — l) Ale doba naše jest doba

novin, pročez žádoucné, abychom měli noviny, které by zájmy Církve bránily, útoky nepřátel odmítaly, knihy nekřesťanské kriticky rozebíraly a na škodlivost jich zřetel širšího obecenstva obracely. — m) Nejdražší obět mše sv. necht se slaví po celém světě jazykem jedním, latinským; ale při některých obřadech mělo by se významné slovo Benedikta XIV. uvážiti: „Ut omnes catholici sint, non ut omnes latini fiant, est necessarium.“ Obřad posvátný měl by netoliko formou a smyslem ale i slovem mluvíti k duši a srdci člověka. — n) K oživení ducha náboženského posloužilo by, kdyby se hudby po hospodách obmezily, a školní mládež od návštěvy hospod zcela vyloučena byla. — o) Bylo by také velmi prospěšné, kdyby se platy dělníků zvláště při dvořích v jakýsi poměr s potřebami vezdejšími uvedly, tak aby se jim co slušného a spravedlivého dalo, a lid pracující se nemusil utíkat k nepoctivosti a nevymlouval se nutností, kteráž ale sv. Alfonsem L. (c. II. de furto 15.) naznačené meze přestupuje, mravný a nábožný cit otupuje, rodinu hned v útlých dítkách kazí a demoralisuje. Však kdo a kde má začít? — p) Posléz má každý duchovní správce toho vědom býti, že jest strážce mravnosti v okrese svém, a tudíž má nad duchem náboženským, který se mravností jeví, bdíti. Zvláště jest takové dohlídky ve větších městech a při vojsku třeba.

Uznali jsme všickni, že jest zapotřebí náboženského oživení vůbec, má-li ale reforma býti vydatná, musí započítí v údech a se podporovati s hůry, od představených. — Ostatně necht působí každý svědomitě v oboru svém, co může, „abychom od Pána co věrní dělníci na vinici jeho nalezení byli.“ — k.

Ze Slánského střídnicví v dubnu 1865. (Opozděno.)
(Zpráva o pastorační konferenci.)

Dne 27. března sešlo se na vyzvání veledůst. p. vikáře Františka Auerhanna v klášteře vel. Otců Františkánův v Slaném 26 kněží k duchovní poradě. O 1/2 10 hodině ranní byla v chrámu klášterním mše sv. Po mši sv. šlo se z chrámu Páně do zimní jídelny klášterní, kdež se po přátelském uvítání konference započala modlitbami předepsanými. Nejdříve jednáno o knihovně vikariátu Slánského. Bylo vyjádřeno přání, aby se knihovna vikariátní urovnala, knihy její do seznamu aby se sepsaly a tak se to spořádalo, aby zvláště knihy bohoslovecko-vědecké z této knihovny kněžím vikariátu Slánského zapůjčovati se mohly. Pan farář z Družce, Fr. Cebuský, přečetl pak nové stanovy této knihovny, které zúplna

byly přijaty. Potom byl volen dle jednoho článku těchto stanov výbor knihovny. Výbor tento záleží z pěti údů, jehož předsedou jest p. farář z Tuřan, Josef Hubínek. Navrženo, aby se sbíraly příspěvky od kněží střidnictví Slánského na tuto knihovnu; beneficiati aby platili po dvou zlatých ročně kaplani pak po zlatém. Rozumí se, že se tu dobročinnosti meze nekladou. Z příspěvků těchto by se náboženské časopisy kupovaly, které by se údům knihovny v jistém ustanoveném pořádku ku čtení rozesílaly. Navrženo zároveň, aby tato knihovna ze svého dosavadního místa z děkanství Slánského do kláštera Františkánského přenesena byla. P. guardian Michael Reichman se ochotným k tomu býti vyjádřil, a p. vikář přislíbil, že k tomu potřebné kroky učiní. — Po vyřízení jiných záležitostí počalo se rokovati o některých otázkách správy duchovní se týkajících. Otázky tyto byly několik týdnů před konferencí oběžníkem kněžím tohoto střidnictví oznámeny. O některých nabídli se někteří z kněží vikariatních písemná pojednání sestaviti a při konferenci je shromážděni přednésti. Nejprve o *legitimaci nemanželských dětí* se mělo jednati. Jelikož p. farář Kladenský pro rozsáhlost a velikou důležitost předmětu tohoto vypracování ukončené neměl, odložena otázka ta k příští konferenci. Pak rokováno „de inscriptione prolis ante nensem sextum post nuptias nati.“ Odpověď na otázku tuto četl p. farář z Kolče, Matěj Petráš. Vyjádřil se, že třeba se v ohledu tom držeti pravidla: *Pater est, quem nuptiae patrem proclamant.* Tento veledůležitý předmět by zasluhoval v časopise duchovenskem uveřejněn býti, poněvadž na mnoze jinaká praxis panuje; totiž ta, že bývá v matrice narozených udáno, že k dítěti tolik dní nebo tolik neděl po oddavkách narozenému se manžel co otec hlásí a takové vyjádření svým i dvou svědků podpisem stvrzuje. — Konečně četl vp. kaplan ze Smečna Vác. Rejřír pojednání o bulle Benedikta XIV. „*Ubi primum*“... Bulla ta se nalezá při aktech Concilii Provinciae Prag. na straně 321. Jest velmi důležitá pro zpovědníky a z pojednání onoho byl její obsah vysvětlen. Poněvadž už dlouho po polednách bylo, odloženy jsou ostatní otázky ku poradě budoucí. Posléze učiněn návrh od p. tajemníka vikariatu Slánského Josefa Procházky, aby blahopřání k druhotinám kněžským vysoce důstojnému p. proboštovi Mik. Tomkovi podáno bylo. Blahopřání toto od téhož p. tajemníka sestavené ode všech přítomných podepsáno bylo. Jsou totiž mnozí mezi kněžími vikariatu Slánského, kteří bývali žáky vys. důst. p. jubilanta,

pokud co katecheta na vzorní hlavní škole Pražské působil. V. B.

Z Písku, 19. dubna 1865.

(Společná pobožnost kněží a učitelův, dárky pro sv. Otce, sv. týden.)

Již tomu deset roků, co se v našem vikariátě odbývá v čas sv. postu společná kající pobožnost kněží i učitelův. Letos k tomu určen den 5. dubna. Jelikož po dlouhé zimě nastali krásní, teplí dnové a právě 5. dubna nebe se na nás až milo usmívalo, nemeškal, kdo jen mohl, vydati se na cestu, i sešlo se 25 kněží. O 9. hodině brali se veškerí účastníci v průvodu z děkanského domu do chrámu Páně, a pomodlivše se tam žalmy kající přistupovali k sv. zpovědi. Zdálo se, jakoby horlivé ovečky byly pospíšily za svými pastýři; neboť se sešlo veliké množství věřících ku zprávě Boží i z jiných osad, přejících sobě v týž den, co jich duchovní přijímali. Po sv. zpovědi modlili se kněží hodinky, načež veled. kons. rada, vel. p. Frant. R. Bezděka, jenž na čas svého života řízení této pobožnosti převzal, obětoval s četnou asistencí mši sv., při kteréž s plnoucimi svícemi přistupovali k stolu Páně přítomní kněží, jeden zde meškající bohoslovec, pp. učitelové škol národních obvodu Píseckého a žakovstvo čtvrté třídy Písecké hl. školy. — Po mši sv. jal se ctihodný kmet k shromážděným mluvit. Pozorovali jsme krásnou souvislost s řečí lonskou; neboť líčil-li v loni sv. kříž a blaho naše v něm zaručené, bylo letos na vhodném místě promluvit o odpuštění hříchů. A proto sobě dobře obral za předmět letošního rozjímání sv. zpověď. Slova jeho plynula ze srdce k srdci. Nejprve vyvrátiv některé námitky proti sv. zpovědi, dokázal její pravost, svatost, božské ustanovení z písem sv., z výroků sv. Otcův a ukázal blahodatiné účinky sv. zpovědi máje po hotově mnoho dokladů z dlouholeté zkušenosti svého kněžského působení. Důst. p. vikář Čížovský po této krásné řeči poděkoval ct. řečníkovi i pronesl přání, by možno bylo veškerým osadníkům kněží přítomných býti na této dnešní pobožnosti.

Ač již k poledni se blížilo, poslouchal lid velmi bedlivě zbožnou řeč p. vikářovu, jenž dokazoval, že každý, kdož zanedbává sv. zpověď, se staví v šik lidí, jenž zanedbávají svého spasení. Po službách Božích dokončily se hodinky, některé prosby, zejména za sv. Otce, veškeren duchovní stav, učitelstvo i žakovstvo, načež se účastníci odebrali do děkanství, kdež se bratrskou rozmluvou bavili při obědě. Hovor jednal hlavně o utrpeních sv. Otce, pročež veled. p. vikář učinil návrh, aby se zakoupila

jedna obligace papežské půjčky, což se všestranně přijalo s dodatkem, by byla sv. Otcí darována. A však i lid náš milerád přispívá Otcí křesťanstva dle možnosti každou neděli věda, že i halíř vdově byl k zásluze. Že čas milostivého leta s radostí byl uvítán, dokazuje každodenní nával k zpovědnicím a do svatyní Páně. Zvláště ve velikém týdnu tisícové přistupovali k sv. přijímání. O zeleném čtvrtku jak zde obyčejem veškerí c. k. úředníci, jakož i sl. městská rada přijímali Tělo Páně. Ač týden veliký na každého trdně ano bolně působí, pocítili jsme nieméně duševní zábavy. Náš neunavený pěstitel hudby a zpěvu chrámového, známý Gregora neopominul i letos provozovati na veliký pátek o 5. hodině „sedm slov Páně“ od Mozarta. Čtení z pláče Jeremiášova v kněžských hodinách v poslední tři dny zpíval střídavě s p. Křivancem, učitelem na reálce, česky. Že na lid žalostné tyto zpěvy dojemně působily, dokazovala mnohá slza v oku posluchačův. Na Boží Hod dával českou mši, vlastní to skladbu, ku kteréž text vzal z Kancionálu Děd. sv.-Janského, jakož i odpolední nešpory české od něho z Kancionálu upravené. B.

Z Hořovického vikariatu v dubnu 1865.

(Pastorální konference.)

Co jsou svátky v roku církevním pro oživení a upevnění náboženské mysli věřícím, to jsou vikariátní konference kněžím v duchovní správě ustanoveným. Toho přesvědčení nabyli i kněží vikariatu Hořovického, když dne 23. března t. r. v Hořovicích první konference vikariátní svolaná od důst. střídáníka Hořovického p. Františka Ehrenbergera, faráře Mýtského, se odbyvala. Nebylo třeba dříve mnoho nutiti, by se ku přednášce někdo připravil, hlásili se sami, zvláště mladší duchovní k práci. Oběžným listem vikariátním bylo ustanoveno, že se bude jednati: O účtě nejsvětější Svátosti oltární — o domovu či sídlu snoubenců a o misii. Dne 23. března sešli se duchovní v kláštere Františkanském v Hořovicích, odkud společně se odebrali do chrámu Páně, kde veled. střídáník mši svatou sloužil. Tu sluší díky vzdáti zpěvákému spolku Hořovickému, jenž dobře přednešenou mši do C-Dur od Führera tuto obět oslavil. Na to započala porada v klášterní budově. Po modlitbě ujal se slova důst. p. střídáník a jednal o účtě nejsvětější Svátosti oltární. Především shromážděným kněžím na srdce vložil, by všechna synodální nařízení zachovávala byla. — Předčítajice ze synody kap. XVI. o účtě nejsvětější Svátosti částku po částce ustanovili se

shromáždění na následujícím: Povolení synodálního, jímžto se dovoluje v oktávě Božího Těla mši svatou při vystavené velebné Svátosti sloužiti, shromáždění se vzdávají a pro důslednost (?) v obřadech při nevystavené velebné Svátosti mši svatou konati budou. Po mši svaté udělí se v té oktávě požehnání s monstrancí při rozsvícených 12 svících.

Dále byla navržena otázka: Když kněz chudého kostela všedního dne toliko při dvou svíčkách mši sv. slouží a máje komunikanty, po svém přijímání Ciborium vystaví, by mohl podávati, zdaliž i tu třeba šest svíček rozsvítiti? Shromáždění se záporně vyjádřilo, neb takový výstav děje se ne k uctění nejsvětější Svátosti, aniž k požehnání, nýbrž k přijímání, a přijímání věřících jest částka mše svaté. — Kdyby toho potřeba kázala, mimo mši sv. podávati jest žádoucí šest svíci rozsvítiti.*) Jsou-li suffragia při mši svaté, pomodli se kněz po posledním evangeliu, pak teprv se vystaví.**)

Na to přednášel p. Karel Lamina, kaplan v Cerhovicích o „domovu (sídlu) snoubenců.“ Objasnil, kdo má domov řádný, kdo mimořádný, přidal i co jest příslušnost k obci, co otcina a udal stávající nařízení stran ohlášek snoubenců, jakých duchovní správce při oddavkách šetřiti musí.

Po tomto objasnění předložil veld. p. střídáník několik praktických případů. Ku konci přednesl p. Vác. Zvelebil, kapl. Jinecký, pojednání o misii. Poukázal na původ, ukázal prospěch, vyvrátil námitky, které se proti misii jak se strany lidu, tak ze strany duchovních činivají a ukončil přáním, by každý duchovní správce o to pečoval, by svoji osadu misii oblažiti mohl.

Tím ukončila se první konference střidnictví Hořovického, v které dvacet kněží jmenovaného střidnictví se zúčastnilo V.

Z Písečné, na den bolestné Panny Marie, 1865.

(Encyklika — komunismus — rovnost.)

(Dokončení.)

Však, možno-li, rozdělte dnes všechny statky pozemské tak, aby všickni měli stejně, a zejtra budete mítí opět nerovnost, a to vinou lidskou. Jeden věc svou promarní, prohýří, prozahálí, a prodá tomu, jenž dbá a dobře hospodaří a rovná den ke dni, živ jsa, jak se říká, jak řemen stačí. Kdo má potom takovému nemajícímu jeho věc nahradit? Kdo polituje takového svévolného nuzáka? Kdo povolán jest podporovat ho v marnění, rozhazování, hýření? Rodiče, jsou-li k své-

*) Dostí jest dvou svíci.

**) Výklad nepravý. Viz dopis z Budějovic v č. VII. na str. 104.

mu zármutku na živě, již provdali, zaopatřili své dítky, ničeho nemají, aneb jsou sami rádi, že vybíjejí klín klínem, přátelé říkou, že se mají sami co bránit, a jiný ukáže jeden na druhého, a žádný nedá, věda, že zahálka a marnění daly takovému nuzákovi do ruky žebráckou hůl. A nebo při rovném majetku někdo nemá žádných dítek, jiný mnoho. Kdo za to může, že tento musí své sousto rozdělit na částčky? A nebo přijde neštěstí, pád ohně, krupobití, povodeň a těm podobné nehody? a tito nešťastní, kdyby nebylo majetných osob, jaktěživí by sobě nepomohli. Z toho jde, že každého roku nestačili byste rozdělovati majetky lidské. Každý víc mající řekne: Já svou věc žádnému ani neukradl, ani žádného o ni neošidil, já ji poctivě nabyl, prací rukou svých, v potu tváří vydělal, já žebrákovi, nemohoucímu pro věk neb churavost a tělesnou mldobu pracovat, rád dám ze svého dostatku, ale abych měl podporovat tuláky, proletáře, jenž majíce zdravé oudy, štítí se práce, k tomu se neznám!

Sám Pán Kristus žádného nenutí k vydání jmění, říká k mládenci, jenž měl statků mnoho a tázal se božského mistra, co by činiti měl, aby měl život věčný: Chceš-li býti dokonalým, jdi, prodej což máš, a rozdej chudým, a budeš mítí poklad v nebi, a přijď a následuj mne.“ Mat. 19, 21. Nepravil božský Mistr, musíš vše prodat, nýbrž „chceš-li“, neubíral mu ničehož. A Lazar onen evangelický, Luk. 16, 20., kterýž ležel u vrat boháčových, pln jsa vředů a žádal nasycen býti z drobtů, kteříž padali s stolu bohatce, a žádný mu nedával; nezáviděl bohatci tomuto jeho bohatství, aniž jeho každodenní skvostné hodování, věda, že na žádném není vidět, co jedl neb pil, jen když má, čím by se nasytil, a když to jde k duhu a síle, byť to byl sebe sprostší pokrm, ale že jeden každý toužiti má po večeri veliké, po chlebu andělském; aniž mu záviděl jeho šarlatu a kmentu, maje na tom dosti, aby přikryl nahotu svou, a věda, že záleží na rouchu nevinnosti a ctnosti; aniž sobě stýskal na nerovnost tu a nad tím, proč on právě jest žebrákem, ale ponechal vše k vyrovnání Vládcí všeho míru, od Něhož všeliké dání výborné a každý dar dokonalý sstupuje, Jak. 1, 77. a jenž dle sv. Mat. 20, 13. žádnému krivdy nečiní, též věda, že nejsou rovná utrpení tohoto času budoucí slávě, která se zjeví v nás, Řím. 8, 18., a nespokojeností se svým stavem že by reptal proti řízení Božímu; v trpělivosti a odevzdání se do vůle Boží dny své trávil. Posléze pak kdo mnedle může pohledět do

skříně bližního svého, zdali kdo bohatý, čili chudý jest? Za nynějších dnů mnohý práce se štitící a žebrati se nestydící poběhlík, maje mnohdykrátě pojištěné peníze, a vlastní byt, přichází žebrat do chatrče mnohem chudšího, nežli jest sám, ale pracujícího člověka. A má-li kdo víc, má větší výlohy, však máli mnoho a jeli téhož ducha jako onen výš uvedený evangelický mládenec, jemuž jsou peníze nad Krista, toho strhne hrosba Spasitelova nad tímže mládcem vyřknutá (Mat. 19, 23.): „Amen pravím vám, že bohatý nesnadně vejde do království nebeského.“ Posud platí kázání sv. Jana Křitele (Luk. 3, 11): „Kdo má dvě sukně, dej jednu nemajícímu, a kdo má pokrm, tolikéž učiň.“ Nebo kdyby měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an nouzi trpí, a zavřel by srdce své před ním, kterak láska Boží zůstává v něm?“ (1. Jan. 3, 17.) Platí, co sv. Jakub dí (2. 15. 16.) „A kdyby bratr a sestra nazí byli, a potřebovali by živnosti vezdejší, řeklby pak jim někdo: Jděte v pokoji, shřejte se a najezte se, a však nedali by jste jim toho, čehož tělo potřebuje, což to platno bude?“

Nucením zdánlivého boháče k almužnám došlo by na to, že, kdo by byl silnější, přepadal by bližního, utiskuje ho, říká: Dej mi, máš víc: a žádný by nikdy neměl dost, každému by se nedostávalo, a stala by se peleš lotrovská, neboť by platilo: Kdo s koho, ten s toho, tak nazvané pěstné právo.

Protož člověče přičiň se, Pán Bůh ti požehná, nepohlížej závistivým okem po statku bližního svého, a pamatuj, že taková rovnost, jakéž se svět ve své zkaženosti dovolává, bylaby pouhá poroba, a že boháče i chudého, oba vytvořil Bůh.

Posléze sláva Jeho Svatosti papeži Piu IX., jenž v svaté horlivosti a neohroženosti objevil a vyjádřil bludy a tmy osvětleného tohoto věku! Našemu pak listu letočet:

BLahoVěst neChť nám LaskaVě zVěstuje bLaho DLouhá Léta! — I. Št. K.

V Postoloprtech 30. dubna 1865.

(Statistika osířelé diecese Litoměřické.)

V Pánu zesnulý nejdůst. p. biskup Augustin Bartoloměj byl jedenáctý v řadě biskupů Litoměřických. První byl Maximilián svob. pán Schleinitz, nastoupil na stolec biskupský 25. května 1656. Po něm následovali: Jaroslav hrabě Šternberg (1676 až 1709); Hugo Frant. hrabě Königsegg (1716—1720); Jan Adam hrabě Vratislav z Mitrovic (1722—1733); Maur. Adolf vojvoda Saský (1734—1759); Emanuel hrabě

Waldstein (1790—1801); Vác. Leopold Chlumčanský z Přestavlk a Chlumčan (1802—1815); Josef Frant. Hurdálek (1816 až 1821); Vincenc Eduard Milde (1823 až 1831). Poslední náš p. biskup Augustin Bartoloměj Hille byl dne 16. září 1832 posvěcen a na stolec biskupský 8. října uveden; řídil tedy přes 33 leta biskupství Litoměřické. Diecése je rozdělena na, 26 strídnictví, ježto jsou: 1. Ouštěcké, 2. Ústské n. L., 3. Bilinské, 4. Kadaňské, 5. Chomútovské, 6. Friedlanské, 7. Jablonské (Gabel), 8. Hainšpachské, 9. Hirschperské, 10. Hradištské, 11. Jablonecké, 12. Jechnické, 13. Kamenické, 14. Lounské, 15. Libochovické, 16. Lipské, 17. Litoměřické, 18. Mělnické, 19. Boleslavské, 20. Nimburské, 21. Mostské, 22. Liberecké, 23. Žatecké, 24. Semilské, 25. Teplické, 26. Turnovské.

Nejlidnatější je strídnictví Hainspachské s 89,366 dušemi, po něm Liberecké s 85,756 duši. V celku se čítá 1,139,358 katolíků, 13,606 nekatolíků a 12,160 Židů. — Dle nejnovějšího výkazu je v diecési Litoměřické: 1 opatství v Oseku; 2 arciděkanství; 31 děkanství; 375 far; 4 lokalie; 10 expositur; 15 kaplanství zameckých; a 1 sídelní kaplanství. — Kanovníků sídelních je 6, též tolik čestných, mezi posledními sluší podotknouti Ant. Marka, děkana Libušského, a Vojt. Zumana, děkana Chorušického. Předsedou biskupské konsistoře je vd. p. Jos. Akerman, děkan kapitoli a generální vikář, ředitelem kanceláře vrchní školdozorce, p. Jan Drbohlav.

Manželský soud má předsedu, místo předsedu a 5 radů. Examinatorů synodálních je 8. Konsistorních radů 58; notářů biskupských 30, a 1 protonotar apoštolský. Všechných kněží 970, světských 799, řeholníků 171. Na odpočinku se nachází 86 kněží. *Mušských řeholí* je 8 a sice: Cisterciáci v Oseku s opatem v čele; 2. Tovaryšstvo Ježíšovo v Bohosudově; 3. Piaristé v Haidě, Ml. Boleslavi a v Mostě. 4. Dominikáni v Litoměřicích a v Ústí nad L.; 5. Augustiáni v České Lípě, Bělé, Ročově a v Stránkově; 6. Františkáni v Kadani, Haindorfě a v Turnově; 7. Minoriti v Mostě; 8. Kapucini v Litoměřicích, Rumburku, Zákopech, Mělnice, Mostě a v Zátci. — *Milosrdné sestry* mají své domy: v Litoměřicích, Oseku, Podoli, Liberci, Zákopech, Rožďalovicích a ve Warnsdorfě. — *Školní sestry* třetího řádu sv. Františka jsou v Kamenici. Školní sestry Matky Boží v Liberci. Milosrdné sestry sv. Kříže v Horním Litvinově, Duxu Chomútově a v Chlumu. — Kněží dosáhnuvších 50. rok kněžství žije 50. — Alumni IV. roku jest 15.

Kronika.

Z Prahy. JEm. nejdůst. p. kardinál navrátí se z apoštolské cesty své po vikariátě Stříbrském d. 13. t. m. do Prahy, však po slavnosti sv. Jana Nepom. vydá se opět na cestu a bude konati generální kanonickou *visitaci* ve vikariátě Zbraslavském a udíleti svátost biřmování v následujícím pořádku: Dne 20. a 21. května na Zbraslavi, 22. v Modřanech, 23. ve Vraném, 24. u sv. Kiliána, 25. (Nanebevstoupení Páně), 26. a 27. v Slapech, 28. a 29. v Mnišku, 30. v Lišnici, 31. v Trnově. Dne 1. června v Radotíně, 2. v Chuchli, (3—7. v Praze sv. biřmování o hodech Svatodušních) 8. v Dobřichovicích, 9. v Řevnici, 10. v Třebotově, 11. v Mokropeci a 12. v Slivenci. — Noclehem bude JEm. od 20—23. května v Zbraslavi, od 24—26. v Slupech, 27. v Zbraslavi, 28. a 29. v Mnišku, 30. 31. května a 1. června v Zbraslavi, 2. přijede do Prahy, od 8—12. v Dobřichovicích.

— Krásný byl počátek „májové pobožnosti“ u sv. Klementa v neděli, d. 30. dubna. Od 6. hod. večerní zpívaly se české nešpory, před 7. přišel J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí. Žehnaje kráčel k oltáři za duchovenstvem. V předu šlo 40 chovanců arc. konviktu s hořícími svícemi v rukou. Bylo úvodní kázání, pak litanie Loretanská s příslušnými modlitbami a sv. požehnání. Líbezný byl pohled na chrám ve všech prostorách přeplněný. U oltáře bohatě osvětleného, jenž po obou stranách ohrazen jest sadem kamelií, oleandrů a jiných květů, klečel biskup s přísluhujícím duchovenstvem, za nimi studující na způsob plamenného věnce a dále v osvětleném chrámu tisíce ctitelů Rodičky Boží. Dojemný byl zpěv českých nešpor, jež řídil p. kan. Bradáč, ale srdce unášející bylo, když všechen lid říkal: Pod ochranu Tvou utíkáme se“ a pak pěl „Zvěstuj Těla vznešeného.“ Alumnové arcib. semináře byli na kůru i oslavili pobožnost dvěma čtvero-zpěvy. Po 8. h. pobožnost se ukončila. Od té doby účastenství se neumenšilo.

— *Svěcení kněžstva* bude JEm. p. kardinál udělovati v neděli d. 30. července.

— JJ. Velič. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna darovali na obnovu hlavního farního chrámu Matky Boží před Týnem 1000 zl.

— V úterý (9. t. m.) bude ve všech farních chrámech po arcidiecési Pražské a v diecési Litoměřické a Kralohradecké večerní pobožnost s chvalozpěvem sv. Ambrože „Tě Boha chválime;“ pak vyzváním všemi zvony od 7. do 8. hod. večerní ohlásí se *konec milostivého času*, jenž určen byl k získání odpustků.

— Vel. p. Petr *Hyrek*, kněz diec. Lito-
měrické, odbyl d. 2. t. m. obvyklou disputaci
a byl včera za doktora v bohosloví povýšen.
Z vět, jež hájiti se nabídnul, vyjímáme: Vždy,
zvláště pak v době naší potřebí jest k obraně
sv. náboženství tisku užívat. Pastoralní konfe-
rence dojísta se neminou svého cíle, když se v
nich patričního řádu šetřiti bude. Sv. misie
zvláště za našich dnů se na nejvš odporučovati
musí. Právo sv. církve ku školám zakládá se
na slovu Páně a kdož sv. matku církev olou-
piti chtějí o toto právo, potřeb národů neznají.

— Jednota k uctění nejsv. Svátosti a k
podpoře chudých chrámů zřídí *výstavu pa-
ramentů* určených pro chudé chrámy. Výstava
bude od 8—15. t. m. v Teresiánském ústavě
pro šlechtičny na Hradčanech každého dne od
10. h. z rána do 5 h. odpoledne. Vstupné se
neplatí, chceli však který dobrodinec přispěti
chudým chrámům, může obět svou vložit do
skříň postavené u vchodu. Četná návštěva
výstavy bude radostí spanilomyslných paní.

— Za zemřelé údy *Dědictví sv.-Jan-
ského* bude se konati 15. t. m. slavná zádušní
mše sv. u hrobu sv. Jana Nep.

— V pondělí (8. t. m.) ráno vyjde z
Týnské chrámu *procesí* na Sv. Horu u Pří-
brami. V Zbraslavi bude mše sv. a kázání.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v dubnu
120 chudých křesťanů.

— Ve prospěch jednoty sv.-*Vítské* bude
se odbývati dne 15. t. m. koncert v hrab.
Waldsteinské zahradě na Malé Straně.

— *Z Budějovic.* J. M. nejdůst. p. biskup
obdržel ze severní Ameriky (stát Missouri, die-
cése St. Louis), tři prosby o českého kněze pro
osadu u sv. Jana Nepom. V prvním listu žádá
p. biskupa generalní vikář Josef Melcher ve
jmenu svého nejdůst. p. arcibiskupa dokládaje,
že Čechů v St. Louisu a okolí jest 5000, a že
by knězi svému cestu (200 dolarů) rádi zaplatili.
Druhý list psal Med. Dr. Neumann, rodilý Čech.
Z třetího listu klademe sem vyňatky, jež uve-
řejnil Ordinariátní list diec. Budějovické: „Chtě-
jíce udobřiti ruku Páně na nás bolestně dole-
hající, musíme sami vyznati, že jsme zhřešili,
protože jsme se tak bídní stali, že nemůžeme
dostat nějakého, tím méně dobrého duchovního
otce. Hledíce na německé, irské, americké, gal-
lické a t. d. kostely, kláštery, kollegia a ústavy
všeho druhu, nemůžeme věřiti, že pocházíme z
vlasti svatých Ivana, Vojtěcha, Prokopa, Nepo-
muka, Václava a Ludmily. Největší díl z nás
pochází z Klatovska, Táborska a Strakonicka.
Opakujeme, že nemůžeme dostat dobrého kněze.
Takového ku příkladu dostal pan Biskup v
Milwaukee, tamto celá česká osada se opět k
Bohu a víře katolické navrátila. Jsme nyní
rok bez duchovního, majíce kostel zavřený, a
co bídu naši zvětčuje, jest to, že mládež naše
v zkázu běží. Ó kdyby to Budějovické kněžstvo

vidělo! Co se týká příjmů, příbytku, paramentů,
je všecko v nejlepší pořádku. Nevíme, co bychom
za obět dali, kdyby se od nás žádala; chceme-li
se na někoho odvolat, tedy by nám dal ten pan pa-
ter v Milwaukee jistotně dobré svědectví. Václav
Jirouch. Antonín Duba. Matěj Volf. Alois Mašek.
Petr Ticháček. Matiaš Suda. František Suda.
Jan Starosta. Antonín Marek. Václav Zýka.
František Chlanda. František Peleska. Fran-
tišek Ott. Josef Drnek.

Z Vidně bude vypraven zvláštní vlak
do Říma k slavnostem v měsíci červnu,
totiž ke dni zvolení a korunovace papeže
Pia IX., d. 17. a 21. června. Zvláštní vý-
bor vede pěči o tuto výpravu, kteráž se
spojí s cestujícími k téměř slavnostem z
Francie, Anglie, Španělska atd., aby kato-
lici všech jazyků a zemí volali s Římány,
přejíce, aby Bůh zachovati ráčil Pia našeho.

— *Že sv. Hypolitu* píše se o slavné
intronisací nejd. p. biskupa Jos. Fesslera
v neděli, d. 30. dubna.

Literní oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Roč-
ník VI., svazek 3. Obsah: Závaznost formy
Tridentské od dr. Fr. Laurina. 80 thesů znovu
zavržených encyklikou Pia IX. od 8. pros. 1864.
(Pokračování.) O Římsko-Pražském rituále. La-
tina při výkonech liturgických: Obor jazyka
národního při službách Božích. Biskup Dupanloup
o konvenci a encyklice. (Pokrač.) Zdání o při-
padu, hledící k občanskému příbuzenství, jenž
jest uveden v předešlém svazku. V „Kronice“
Blouznění po národní církvi. (Odpověď p. re-
daktorova novinám „Hlasu.“) V „Liter. Ozna-
movateli“ jest způsobem humoristickým odsouzen
blouznivý náhled „Kroniky práce“ o původu
člověka a ohlášena: „Posvátná kazatelna.“

— Nákladem *Dědictví sv. Prokopa* tiskne
se v knihtiskárně Bellmannově p. prof. Sušilův
další výklad Písem sv., a sice „*Evangelium sv.
Marka a sv. Lukáše* co podíl údů za r. 1864
a na r. 1865.

— „*Katechetická obrazárna*.“ Zdělal
Ludvík Donin. Vydal ve Vídni 1865 K. Go-
riška. (Universitní kněhupectví.) Díl I. (Díl II.
také již vyšel.) Jest to katechismus v obrazech,
aneb s obrazy. Obrazy představují děje St. i
N. zákona, k nimž dole připojena jsou slova
písma sv. o tom, co se na obraze představuje.
Na druhé stránce obrazu jsou slova našeho ka-
techismu většího, jejichž názorným výkladem
má býti děj na obraze představený. Jsmeť
přátelé názorného vyučování i v pravdách ná-
boženských, jelikož nemnoho se liší od vyučování
v podoběnstvích, kteréhož jak známo velmi často
užíval nejlepší učitel a Božský mistr náš. Ne-
můžeme tedy jinak než schváliti knihu, která
má býti znázorněním celého katechismu, ačkoliv

bychom si vhodnějších leckdes přáli obrazův i aby tyto barvami oživeny byly. Hodí se zvláště k domácí potřebě učňův. D-d.

— „*Obležení Vídne od Turků* roku 1683.“ Povídka dějepisná pro mládež a přátele její. Dle G. Nieritze z dělal dr. Josef Pečírka. S ocelorytinou. Stran 112. V Praze 1865. Nákladem B. Stýbla. (Spisů Nieritzových svazek 10.)

— „*Syn hodinářův*.“ aneb: Dobré vychování a zlé příklady. Poučná povídka pro dospělejší mládež. Dle německého třetího vydání zčeštil A. S. Vojtěchovský. S ocelorytinou stran 116. V Praze 1865. Nákladem B. Stýbla.

— Z Lublaně došla nás úhledná knížka obsahující milou pobožnost májovou: „*Šmarnice Marije Device*.“ Četrti letník. Spisal Luka Jeran, duhoven ljubljanske škofije. Z dovoljenjem škofijstva ljubljanskega. V Ljubljani 1865. Natisnil Jožef Blaznik. Založil Matija Gerber. Stran 376 s ocelorytinou.

— „*Probudíš se již zpěvné háje!*“ (Viz „Blah.“ 1864 čís. 14. str. 213.) Nová tato píseň Svatojanská od Jana Soukopa s přidáním nápěvem od Pavla Křížkovského prodává se v kněhtiskárně Rudolfa M. Rohrera v Brně. Mezi písněmi ku počtě sv. Jana Nepomuckého složenými zaujímá píseň tato přední místo a zaslужuje tudíž, aby velebným duchovenstvem českoslovanským co nejvalněji byla rozšířena.

— „Křištofa Schmida Veškery spisy pro mládež a přátele její.“ Přeložil dr. Josef Pečírka. Svazek XLIII. Obsahuje: „*Krátké povídky*.“ oddělení první a druhé. Stran 94. Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

p. Jan *Lindner*, děkan v Novém Kolíně, jmenován jest správcem vikariátu Kolínského na místo vdůst. p. vikáře a okresního školdorce Karla *Huška*, děkana v Starém Kolíně, jenž se úřadu toho ze zdravotních ohledů vzdal.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Herold*, kaplan v Plzni, za administrátora do Štěnovic;
p. Jan *Tečmen*, kaplan v Libeznicích, za administr. do Velkých Popovic;
P. Justin *Koráb*, františkán, za kooper. do Libeznic;
P. Expedít Vác. *Níkl*, premonstrát ze Strahova, kapl. v Žatci, na výpomoc do Podjám.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Lorenz*, jubil. kněz, osob. děkan a farář Solnický, na odpoč. v Třebouchovicích,

dne 13. dubna (nar. v Hořenicích 28. listop. 1782, kněz od 30. srpna 1806);

p. Jos. *Nemec*, farář v Krucemburku, dne 16. dubna (nar. v Modlešově 3. dubna 1797, kněz od 24. srpna 1824);

p. Jos. *Škoda*, administrator a osob. farář v Mikulovicích, dne 21. dubna (nar. v Loučné Hoře 16. pros. 1800, kněz od 24. dub. 1825).

Vyznamenáni jsou:

p. Josef *Šrůtek*, tajemník b. konsistoře, jmenován radou bisk. konsistoře;

p. Eduard *Fuchs*, registrátor bisk. konsistoře, jmenován radou b. manželského soudu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Kühnel*, farář v Körbru, za faráře do Kocvírova (Ketzelsdorf);

p. Ant. *Kozák*, administr., za faráře v Hoříněvsi;

p. Jos. *Hodek*, farář v Bejšti, za faráře do Černilova;

p. Jos. *Jakl*, koop. v Třeboníně, za admin. do Bejště;

p. Vác. *Weber*, řídící realní školy Loketské (v arcid. Pražské) za děkana ve Vrchlabí.

Upřázdňena místa:

Körber, fara patron. knížete Thurn-Taxis e, od 18. dubna do 30. května.

Krucemburk, fara patron. hraběnky Clam-Gallasové, od 17. dubna do 29. května.

Bejšť, fara patron. nábož. matice, od 20. dubna do 1. června.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

JExcel. nejdůst. pán Augustín Bartoloměj Hille, biskup Litoměřický, Jeho Svátosti papežské domácí prelát a trůnu papežského asistent, Jeho c. kr. apošt. Velič. tajný rada, cis. rakous. řádu Leopoldova a král. saského řádu záslužného komandér, theol. dr., musea království Českého, Dědictví sv. Jana Nepom. a mnoha dobročinných spolků člen, pán na Stolinkách a Třebouticích atd., † v noci z 26. na den 27. dubna v sídle svém v Litoměřicích. Nar. 2. pros. 1786, na kněžství posvěcen 23. dubna 1810, na bisk. stolec slavně nastoupil 7. října 1832, druhotiny kněžské slavil 23. dub. 1860. Slavný pohřeb konal se d. 2. května. Kněží sešlo se asi 120. Průvod vedl J. M. světicí biskup Pražský Petr Krejčí.

Milodary. 1) Halíř sv. Petřský pro sv. Otce: Od vp. kaplanů Plzeňských 7 zl. 78 kr. Karlíček 2 zl. Neznámý 2 zl. na stříbře; III. řád sv. Františka českého shromáždění v Praze 5 zl.

2) Na opravu chrámu sv. Vítského: Z Vysokého Mýta 10 zl., III. řád sv. Františka českého shromáždění v Praze 5 zl.

„Od Sl.“ N. N. Kdo to? — Číslo 1—13. t. r. jsou k dostání v expedici, kdež se předlacení přijímá. — p. -o.- Pros. o slíbené.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Nanebevstoupení Páně.

(Řeč sv. Leona, papeže Římského.)

Nejmilejší! Tajemné dílo našeho spasení, jež Stvořitel světa za krev svou tržil, pokornou dokonáno jest službou, kterouž nám od vtělení až do umučení svého z pouhé lásky prokazovati ráčil. Neb ačkoli často známky Jeho Božství skrze přijatou působu služebníka probleskovaly, předce jen každý čin Jeho tehdejšího mezi lidmi přebývání zrovna čelil ku stvrzení Jeho člověčenství, jež On k Božství svému v čase byl přijednal. Však umučen zdrtil Pán Ježíš okovy smrti, kteráž pádem Naň — hříchu prostého — umdlela; i proměnil mdlobu těla svého v sílu, smrtelnost v nesmrtelnost, potupu v slávu a zjevoval touž slávu svou před očima četných lidí ve mnohých důvodech, až pak to přeslavné své nad smrtí vítězství vnesl do nebe. Jakož nám tedy z mrtvých vstání Páně v hod Boží velikonoční k radosti zavadalo příčinu, podobně jest Kristovo na nebe vstoupení základem dnešního plesání našeho.

Slavímeť s důstojnou poetou památku onoho dne, kdy naše chatrná přirozenost nad vše vojsko nebeské i kůry andělské i nad nejvyšší mocnosti Kristem vznešená usadila se na pravici Boha Otce. Na takovém skutků Božích řádu založeno a vzděláno spasení naše. Myť trneme úžasem nad divnou Boží milostí, opatřivší to, aby

učenníci Kristovi u víře, naději a lásce ani neochabli ani neochladli, kdyžby jim Mistr odjal tělesnou přítomnost svou, jejíž veleba mohutně jich srdcem hýbala. Opravdu! jenom velkodušní, u víře tuze pevní lidé mají tolik bujarosti a osvícenosti do sebe, žeby, čehož nelze zočiti, snadno uvěřili a tamž bažení svému cíl vytknuli, kamž hmotným zrakem vniknouti nemohou. Ale odkad by se taková zbožnost v našich srdcích vzala či jak by kdo z nás mohl věrou býti ospravedlněn, pakližet samých toliko viditelných třeba pomůcek k získání věčné blaženosti? —

Jednomu z apoštolův zdálo se hodné v pochybnost bráti vzkříšení Páně, ažby se sám o jizvách na Jeho umučeném těle i zrakem i hmatem přesvědčil. Kristus pokárav ho doložil vece: „Že jsi mne viděl Tomáši, uvěřil jsi; blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili.“ (Jan. XX. 29.) Téhož blahoslavenství chtěl nás zúčastniti Pán náš Ježíš Kristus. Pořídív tedy, což k zvěstování Jeho učení a k tajemstvím Nového Zákona příslušelo, ráčil jest On čtyřicátého dne po svém z mrtvých vstání Svému tělesnému na zemi putování konec učiniti: vstoupiv před očima svých učenníků na nebe, zůstane tam sedět na pravici Boží, dokud nemine doba určená k rozmnožení synů Církve; po čemž zase v témž těle, v jakémž byl na nebesa vstoupil, přijde soudit živých i mrtvých. Což tedy koli viditelného měl na sobě Vykupitel náš,

to lidem s očí sešlo a v tajemstvích se ukrylo. Na místě své viditelné přítomnosti ostavil Pán stolicí učení svého, jímžby pravověrní srdce své, světlem s hůry osvicené, spravovali.

Na nebe vstoupením Pána Ježíše u víře prospělým a darem Ducha svatého posilněným učenníkům nedovedly jsou vyrvati téhož pokladu ani okovy ani žaláře, ani vyhnanství ani hlad, ani oheň ani sápaní zvěři lité, ani muky jakékoli vymyšlené od krutých protivníkův. Na obranu této víry své bojovaly až do krve prolítí po všem světě vedle mužův ženy a vedle mládenčků panenky. Táž víra vymítla ďáblů, zahнала nemoci a vzkřísila mrtvých!

Dokud nevstoupil na nebe Kristus, hrozili se i ti blahoslavení od Něho tolika zázraky a řečmi vyučovaní a utvrzování apoštolé umučení Jeho jim předpověděného; aniž hned uvěřili novíně o Jeho z mrtvých vstání. Ale vstoupením Páně na nebesa získala duše jejich tak znamenitě, že všechen jich strach obrátil se v radost; od kteréžto chvíle jich mysl na křídlech rozjímání do nebe zalétajíc, upírala hledů svých na Pána Ježíše — co Boha na pravici Otcově sedícího; již se jim nestýskalo po tělesné Jeho přítomnosti, poněvadž statně věřili, že On sstoupiv druhdy s nebe, od Otce neodstoupil; a tolikéž vstoupiv teď na nebesa, od nich pryč neodešel.

Nejmilejší! právě tehdy, když Syn člověka do přejasného sídla Otcovy velebnosti byl se odebral, zjevil On lidem slavněji, než dosud, své synovství Boží; a opět právě tehdy, když se od nich dle člověčenství byl vzdálil, počal On jim dle Božství bližším býti způsobem nevýslovným. Od toho času vznášela se vycvičenější víra bezpečně k Bohu Synu, Otcí rovnému, anť jí nebylo již třeba, ohmatávati tělesné podstaty Krista Pána, dle kteréž On menší jest Boha Otce. Ledva byl Pán Ježíš s oslaveným tělem, jehož přirozenost člověčí tatáž trvá, na nebesa vstoupil, uloženo jest věřícím, až tam

věrou povyšnouti se za Mistrem, kdežby Jednorozený a Bohu Otcí rovný Syn nikoli rukama tělesnými, nébřž duševným rozeznáním dotýkán byl. Vždyť hned po vzkříšení Páně, když Maria Magdalena, co zástupkyně Církve, nohou Mistrových obejmout chvátala, odepřel jí toho Spasitel, řka: „Nedotýkej se mne, neb jsem ještě nevstoupil k Otcí svému“ (Jan. XX. 17.), t. j. nechci, bys tělem přistoupila ke mně a tělesným smyslem poznala mne; chystám tobě vznešenější věci: až k Otcí vstoupím, dokonaleji a pravdivěji ohledáš mne — obejměš bez dotknutí, uvěříš bez zočení! —

Žasnouce hleděli učenníci za Pánem na nebe vstupujícím; tu dva divným bílého roucha bleskem stkvoucí andělé stáli vedle nich, kteřížto i řekli: „Muži galilejští, co stojíte hledíce do nebe? Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jakž jste ho viděli jdoucího do nebe.“ Tím dán jest návod všem Církve synům k věření tomu, že Ježíš Kristus v tom samém těle, v němž na nebe vstoupil, viditelný na zemi sestoupí, a Týmž že jistotně jest pánem nebes a země, jenž byl hned od početí svého anděly obsluhován. Jeho z Ducha svatého početí anděl bl. Panně zvěstoval, narození z Panny pěli pastýřům nebeští kůrové, o Jeho z mrtvých vstání vydali nejprv svědectví poslové s hůry, a též služební andělé ohlásili, že přijde soudit živých a mrtvých. Ana tak vzácná čeleď Vykupiteli našemu, ač ještě od lidí souzen býti měl, posluhovala, z toho vyrozuměti jest nám, kteraké mocnosti nebeské budou Jemu dvořiti, až přijde soudit veškerenstva.

Plesejmež tedy, Nejmilejší, radostí duchovní, a hodný Bohu dík vesele činíce jasných srdce hledů k nebi, kdež Kristus sídlí, vzhůru zdvíhejmež. Duši našich do nebeského večeradla pozvaných ať zemské žádosti nesrážejí, k požívání věčných rozkoší vyvolených necht dočasné mrzkosti v porobu nevovozují, a stezkou pravdy chutě jdoucích do nebe ať vnady ošemetné svou la-

hodou nemeškají. Kéž poznají pravověrci, žeť jim jakožto cizincům přes dolinu světa pracujícím k nahodilým ziskům lákavým hříšně lnouti nesluší, ale že třeba takových pominouti! K této pobožnosti vzbuzuje nás přeblahoslavený apoštol Petr, jenž z pouhé lásky, kterouž v odměnu trého vyznání, že miluje Pána, k pasení Jeho oveček zanícen byl, s prosbou dí takto: „Nejmilejší, prosím vás, abyste jakožto přichozí a pohostinní zdržovali se od tělesných žádostí, kteréž bojují proti duši.“ (I. Pet. II. 11.) Komu, neli ďáblu, pomáhají v boji proti duši tělesných rozkoší žádosti? Tent ovšem usiluje libostí v porušitelných marnostech spoutati duše, ježto se táhnou po nebeském zboží; rád by je s dobré cestičky svedl, aby stánek nedospěly, z nichž on sám byl vypadl. Proti nástrahám tohoto nepřítele každému křesťanu bdíti náleží opatrně, by pokušitele odevšad, kamž se koli větre, ihned ven vyhoditi stačil.

Nejmilejší! proti ďáblovým zálohám lepší zbroje není nad dobrotivé milosrdenství a štědrou lásku, kterouž se hříchům všem aneb vyhneme aneb jich potřeeme. Každinké srdce, v němžby kdo lakomství neumořil odebráním mu živné šťávy, zaroste všechno trním a bodláčím nešlechtnosti, aniž nalezněš v něm vzešlého seménka ryzé ctnosti. Pročež, Nejmilejší! tolik záhubné neřesti odolávající, k lásce stůjme, bez níž se nijaké ctnosti zastkvíti nelze. Jenom tudy, kudy k nám Kristus s nebe sstoupil cestou milování možno nám do nebe k Němu se dostat. — o —

Smrt a život.

Na té světa kouli
vše umírá, hyne;
ze hrobu však nový
jarý život plyne.
Hmota každá zmizí
po kratinké době; .
jiného však bytu
zárodek má v sobě.
Poutníci jsme všickni:
onen svět cíl pouti,
cestou trnovitou
lze ho dosáhnouti.
Smrti branou kráčet
ale usouzeno
tam, kde nové žití
nám jest usouzeno.

V. K.

Učení víry o Marii Panně.

(K „Májové pobožnosti“ podává V. Polanecký.)

(Pokračování.)

V. Důstojnost Božího mateřství.

Na hřbitově jistého města stojí chrám „Panny Marie Sněžné,“ ježž nábožní měšťané po odpoledních službách Božích v městském chrámu P. vykonaných navštěvují, aby tam před obrazem blah. Panny za sebe, jakož i za své v Pánu zesnulé miláčky se modlili. Otáčešli se někoho z těchto navštěvovatelů chrámu hřbitovního: kam jde? neodpoví ti jináče, leč: „*k Matce Boží!*“ — „*Matka Boží!*“ či „*Rodička Boží!*“ — tot zajisté ten nejobecnější ale spolu i nejvznešenější název bl. Marie Panny, název, jenž jí jediné a výhradně, a sice všim právem náleží; neboť *Maria jest v pravdě matka — rodička Boží.*

Toto učení víry jest tak staré jako křesťanství samo; zakládá se na výroci pisma sv., stvrzeno jest výroky nejstarších sv. Otců a hlásáno i vyznáváno jest od církve sv. po všechny věky. Nazývámeť pak Marii Pannu „*Matkou Boží!*“, jak vykládá katechismus náš, proto, že Ježíše Krista, jenž jest pravý Bůh, porodila. Jest sice Kristus Ježíš co Bůh Syn od věčnosti od svého nebeského Otce zplozen; avšak v plnosti času ráčil se pro vykoupění světa v lůně Marie Panny vtěliti t. j. z nejčistšího těla jejího člověčenství na se vzíti, a tak co Bůhčlověk z ní se naroditi. Třebat tu zřetel míti na učení Církve, že v Kristu Ježíši, ač dvojí jest bytost, Božská a lidská, předce jediná toliko jest osoba: totiž Božská. „*Tať jest víra pravá*“ — di sv. Athanasius ve svém od církve stvrzeném vyznání — „*abychom věřili a vyznávali, že Pán náš Ježíš Kristus jest Syn Boží, Bůh a spolu člověk. Bůh jest z podstaty Otcovy před věky zplozen; a člověk jest z podstaty matky v čase zrozen; Bůh dokonalý, člověk dokonalý; — nejsou však dva (t. j. dvě osoby), ale jediný Kristus. Jediný pak jest ne proměnou Božství v člověka, ale přijetím člověčenství v Boha; jediný naprosto ne smíšením podstaty, ale sjednocením osoby. Neboť jako duše rozumná a tělo jediný jest člověk, tak Bůh a člověk jediný jest Kristus.*“ —

Poněvadž tedy v Kristu Ježíši nebyla osoba lidská, alebrž pouze Božská, či, abychom lépe řekli, poněvadž Maria Panna vtěleného Boha Syna v životě svém chovala a porodila, proto jest v pravdě matkou či rodičkou Boží: podobně jako každá jiná matka lidská není pouze rodičkou lidského těla ale celého člověka, neboť ačko-

liv duše člověka vlastně od Boha pochází (Kaz. 12, 7.), přede v životě matky se zárodkem těla v jednu osobu, v jednoho člověka se spojuje; a tudíž každá matka celého člověka v sobě chová a pak i rodí.

Že Maria jest matkou Boží, to stvrzuje samo Písmo. — Stájtež tu výklad a důvody sv. Alfonse z Liguori: „Jest-li člověk Ježíš Kristus pravý Bůh, a jest-li Maria v pravdě matka Ježíše Krista, následuje nevyhnutelně, že ona jest také v pravdě Matka Boží. Chcít to pomoci sv. písma zřetelněji dovoditi. Písmo sv. nás především ujišťuje, že Panna (totiž neblahoslavenější Panna Maria) počala a porodila Boha, jakož se toho ve výpovědi Isaiáše proroka od sv. evangelisty Matouše (1, 23.) uvedené dočítáme: „Aj Panna počne a porodí Syna, a nazvou jeho Emmanuel, jenž se vykládá: S námi Bůh.“ Tutéž pravdu zvěstuje nám sv. Lukáš, uváděje slova archanděla Gabriele k Marii Panně: „Aj, počneš v životě a porodíš syna, a nazvuš jeho Ježíš; ten bude veliký a Syn Nejvyššího slouiti bude.... protož i co se z tebe svatého narodí, slouiti bude Syn Boží.“ (Luk. 1, 31. 32. 35.) Uvažme zvlášť výrazy: *Syn Nejvyššího* — *Syn Boží!* — Nad to nazvána jest Maria i od sv. Alžběty (Duchem sv. naplněná) Matkou Páně: „Odkudž mi to, aby přišla matka Pána mého ke mně?“ (Luk. 1, 43.) Kdož pak jiný, leč Bůh, byl tento „Pán sv. Alžběty?“ — Podobně i všickni sv. otcové a učitelové Církve od věků apoštolských po všecky časy dovodí, že Maria jest Matkou Boží.

Sv. mučenník Ignác píše v listu svém k Efesským: „Bůh náš, Ježíš Kristus, z Marie se narodil.“

Sv. Athanas dí: „Jelikož to Král sám jest, jenž se z Panny naroditi ráčil, jelikož týž jest Pán a Bůh, z té příčiny se i matka, kteráž Ho porodila, vlastně a v pravdě považuje za Královnu, Paní a Rodičku Boží.“ Sv. Jan Zlatoústý dí: „Nad míru to podivu hodno, když slyšíme, že nevýslovný, nepojmenovatelný a nepochopitelný Bůh, jenž Otci docela roven jest, životem panenským k nám ráčil přijíti a z Panny se naroditi.“

A sv. Jeroným svědčí: „Věříme, že se Bůh narodil z Panny, poněvadž se toho (v Písmě) dočítáme.“ —

Podobně stvrzují pravdu tuto všickni ostatní sv. otcové, — jakož pak i církevní sněmové Efesský a Chalcedonský.

Až do 5. století neosmělil se nikdo, Marii Panně důstojnost Božioho mateřství upírat. Tu však povstal zrádný sluha Církve, Nestorius, patriarcha Cařihradský, jenž opovážil se upírat pravdu v písmě sv. zjevně vyřčenou, že Syn Boží skutečně a osobně

v lůně Marie Panny se vtělil, a tudíž učil i hlásal, že Maria nemá „matkou a rodičkou Boží“ zvána býti, an prý Kristus Ježíš ne co Bůh-člověk, alebrž co pouhý člověk z ní se narodil. Když Nestorius blud tento veřejně hlásati se jal, stala se, jak svědčí souvěci svědkové, roztržka mezi velikou částí duchovenstva a lidem věřícím s jedné a mezi Nestoriem a přívrženci jeho s druhé strany.

Jeden z nejhorlivějších hajitelů pravé víry a spolu důstojnosti Božioho mateřství Marie Panny byl sv. Cyrill, patriarcha Alexandrinský. Jeho přičiněním a z vůle tehdejšího papeže sv. Celestina svolán jest r. 431 všeobecný církevní sněm do města Efesu, aby soudil bludné učení Nestoriovo, kterýž, ač od sv. Cyrilla, ano i od samého papeže napomenut, tvrdšíně blud svůj zastával. Když shromáždění otcové církevní (okolo 200) v hlavním chrámu Efeském, účtě Marie Panny zasvěceném, bludy Nestoriovy vyšetřovali, trval nepřehledný zástup věřících od rána do večera před branou chrámovou, očekávaje rozsudek Duchem sv. vedené a proto neomylné Církve. Když pak večer brána chrámová se otevřela, a sv. Cyrill shromážděnému lidu oznámil, že bezbožné učení Nestoriovo co kacířské souhlasně zavrženo, on sám všech svých hodností zbaven, Maria pak za pravou Rodičku Boží co nejslavněji prohlášena jest, nastalo všeobecné jásání shromážděných věřících. „Nepřítel slavné Panny jest přemožen“ — tak provolával lid — „velebena budiž slavná a vždy vítězná Matka Boží!“ — S horícími pochodněmi provázeli lid otce církevní k jich příbytkům, vznešené paní vonné kadidlo páliły na ulicích, kudy se ubírali, a celé město osvětleno, při čemž lid jásající slávu provolával blahoslavené Marii Panně, Matce Boží.

Patrný to důkaz, že povždy v Církvi hlášáno i věreno bylo učení, na výroci písma sv. se zakládající, že Maria jest Matkou Boží. Podobně i na sněmu Chalcedonském roku 451 učení Nestoriovo zavrženo jest. Co však i Písmo stvrzuje i Církev povždy učila, to chápe i rozum náš.

Představme si sklo barevné proti slunci stojící. Paprsek ze slunce vycházející proniká sklo, přijímá z něho barvu a vychází pak co paprsek barevný. Nedělí se paprsek od barvy, aniž nalezá se v barvě, jako v nějakém pouzdře, ale jest s ní úplně sjednocen, jest a zůstává pak paprskem — ale barevným. Podobně i Syn Boží od Otce svého od věčnosti zplozený vtělil se v životě Marie Panny, přijal z ní na sebe člověčenství, a narodil se z ní co Bůh vtělený či co Bůh-člověk, Kristus Ježíš; jak

již svrchu slovy sv. Athanasia vyloženo jest. Ty však, zbožný ctiteli Matky Páně, uvaž, že toto mateřství jest nejvznešenější důstojností a předností její, již nad všechny anděly a svaté vyniká, jsouc po Bohu ta nejvznešenější a nejpřednější.

Mohlby Bůh, jak dí sv. Bonaventura, větší svět učiniti, mohlby i větší nebe utvořit, avšak větší a vznešenější matku, než Matka Boží jest, nemůže učiniti.

„Smít ona — jak dí sv. Epifán — nazýváti Synem toho, jehož synovstvím honosí se věčný Otec, an vece: „Tentot jest Syn můj milý, v Němž mi se dobře zalíbilo.“ (Mat. 3, 17.) Můžeť Ho ovšem osloviti též anděl a říci: Můj Stvořitel jsi Ty. Může člověk říci: Můj Vykupitel jsi Ty. Mohouť všechny ostatní věci zvolati: Náš Bůh jsi Ty. Blahoslavená Panna však může říci: Syn můj jsi Ty, a z mých vnitřností zplodila jsem Tebe.“ —

Protož cti a chval ji každý, seč jsi, a nestrachuj se, že by účta a chvála tvá ji vzdávaná příliš velká a velebnosti Božské na ujmu býti mohla; vzdávat se jí zajisté chvála hlavně proto, že jest matkou Boží; oslavuje ji oslavuješ spolu Boha, jenž ji k tak vznešené důstojnosti povýšiti, ji za matku svou zvoliti ráčil. A protož dokud žiji, dík Marií vzdej den každý duše má; k její chvále neustále zpívej duše skroušená! —

VI. Zásluhy Marie P. o spasení světa.

Maria, co matka Spasitele světa, největších po Kristu zásluh o vykoupění lidstva sobě vydobyla.

Národ náš u veliké účtě chová dědičku a první mučennici země České sv. Lidmilu, a to dílem proto, že s manželem svým Bořivojem víru Kristovu v zemi uvedla a tak základ k pravému vzdělání, blahu a k spáse národa svého položila, — a dílem pak proto, že tak ctnostně vychovala vnuka svého, velikého knížete sv. Václava, kterýž pak pečlivě a v pravdě otcovsky se staral nejen o časné ale zvláště věčné blaho poddaných svých, uváděje kněze křesťanské mezi lid, zakládaje chrámy a školy, konaje spravedlivé soudy, pomahaje chudým — jsa sám vůbec vzorem dokonalého křesťanského života veškerým poddaným, zvláště ale příkladem vznešeným nápotomním panovníkům našim.

Obojím tudíž, i uvedením víry v zemi naši i vychováním sv. Václava získala sobě sv. Lidmila velikých zásluh o národ náš; kteréžto zásluhy tím větší nabývají ceny, uvážíme-li ty nátlaky a protivenství, kteréž snášeti musila se strany nepřátel, vlastní nevěsty své a matky Václavovy,

Drahomíry a všech s touto společených pohanů.

Podobným způsobem získala sobě i Maria Panna velikých zásluh nejen tím, že skrze ni vzešlo světu spasení — Kristus Ježíš, ale hlavně tím, že tohoto Božského Spasitele světu odchovala, a na Jeho spasitelském díle největší podíl měla.

Oč však dokonalejší světici byla Maria nad sv. Lidmilu, — oč vznešenější a důležitější jest uvedení samého Syna Božího co Spasitele veškerému světu nad uvedení víry jeho jedinému národu, — oč vyšším a spolu i obtížnějším bylo povolání matky a vychovatelky Božského Vykupitele nad povolání vychovatelky sv. Václava, pouhého to učenníka Kristova: o to jsou i zásluhy Marie Panny větší zásluh sv. dědičky Lidmily. — Přední zásluhou Marie P. jest ta, že svolila býti Matkou Spasitele světa, jak svědčí sv. Augustin, sv. Bernard, sv. Alfons z Liguori a jiní.

Nemysli nikdo, že co lehkého to bylo, svoliti v poselství anděla Gabriele. Těžké jest samo sebou povolání matky v pravém smyslu slova; daleko těžší bylo však povolání Marie Panny, jelikož matkou ne obyčejného, ale Božského Syna státi se měla, — Syna to, o němž na základě proroctví starozákonních předvíдалa, že pro spasení světa bude musít trpěti a umříti.

Proto také, jak vykládají sv. otcové, nepřikázal Bůh Marii výslovně, že se musí matkou Spasitele státi, ale žádal jejího výslovného k tomu svolení. „Slyšeli jste dnes — tak mluví sv. Petr Chrysolog k posluchačům svým o zvěstování M. P. — anděla o vykoupění lidské se ženou jednajícího. Slyšeli jste jednati o to, aby člověk touž cestou, kterou propadl smrti, navrátil se k životu. Vyjednávám, ano s Marií vyjednávám anděl o spasení, poněvadž s Evou anděl (padlý) vyjednával o zničení.“ —

A sv. Bernard v rozjímání svém o tomtéž tajemství mluví k Marii P. takto: „Slyšela jsi, ó Panno, že počneš a porодиš Syna, ne skrze člověka, alebrž působením Ducha svatého: viz, že anděl čeká na tvou odpověď; neb již čas, aby se navrátil k Bohu, kterýž jej poslal. I my, ó Paní, čekáme na slovo smilování tvého... Hle, tobě se podává cena vykoupění našeho, a jak mile přivoliš, budeme i hned vykoupěni. Promluv toliko slovíčko, a povstane k novému životu... Od slova tvého závisí potěšení bídných, vykoupění vězňů, osvobození zavržených, ano spasení všech synů Adamových, veškerého pokolení tvého... Aj, pravi Maria, já děvka Páně; staniž mi se podle slova tvého.“ — „O mocné, cti a slávy hodné slovo: Staniž se!“ —

volá sv. Tomáš z Villanovy, „prvním: Staň se! stvořil Bůh nebe i zemi; ale tímto: Staniz se! stal se Bůh z lásky člověkem.“ Pro tuto příčinu může Maria, jak vykládá sv. Alfons z Lig. i spasitelkou světa zvána býti, anaf svým svolením spasení nám způsobilá. —

Bylioli však zásluhou Marie P. již to, že svolila státi se Matkou Spasitele světa, čím větších zásluh dobyla si pak, ana skutečně Matkou Páně se stala? — Která matka lidská může rovnati se Matce Boží v její nesmírné lásce a péči materské, s jakouž vychovávala a ošetřovala Syna svého — pro nás? Kdo vypíše a pochopí všecky ty starosti a úzkosti, kříže a protivnosti, bolesti a muky, kteréž snášeti musila pouze proto, že byla matkou Spasitele — a tudíž je snášeti musila pro nás? — Uvažmež velikou ouzkost její, když majíc poroditi hledala noclehu v Betlémě; když konečně v bidném chlévě porodivši Syna, neměla čím nahotu Jeho přioditi, neměla kam Jej položit; uvažme velikost lásky její k padlému člověčenstvu, když Syna svého 40. den po Jeho narození v chrámě Bohu obětovala. Svati otcové velebi toto obětování narozeného Krista co jednu z největších zásluh Marie Panny. Sv. Alfons z Liguori vykládá takto: „Docela jiným způsobem, než jakým jiné matky ditky své v chrámě obětovaly, přinesla Maria Ježíše svého Bohu v obět. Ostatní ženy obětovaly sice také ditky své Bohu; avšak věděly, že jest to pouhý obřad zákona, a že jim ditky jejich po složení výkupné ceny zase vráceny budou. Maria však přinesla skutečně život Syna svého za obět; ona věděla jistě, že ta obět, kterouž v životě Syna svého Bohu přináší, jednou na oltáři kříže dokonána bude. Poněvadž ale Maria Syna svého neskonale milovala, tudíž můžeme říci, že s touto obětí i sebe samu obětovala... A jako Bůh nechtěl, aby Božské Slovo synem Marie se stalo, prvé nežby tato svolila, tak také nechtěl, aby Ježíš bez svolení Marie Panny život svůj za spásu lidí obětoval, aby srdce matky spolu obětováno bylo s životem Syna.“ — A protož co di sv. Pavel o veliké lásce Otce nebeského, že „ani vlastního Syna neušetril, ale za nás za všecky Ho vydal“ (Řím. 8, 32.), platí podobně i o Marii Panně, obětující za nás Syna svého. — Uvažme dále úzkosti její při útěku před katy Herodesovými a na celé cestě do Egypta, jakož pak i ty strasti a nesnáze, jež snášeti musila, ubírajíc se opět do Nazareta; — uvažmež mnohé ty péče a starosti, kteréž způsobilo Marii vychování Pána Ježíše, a to tím více, anaf rodina

Páně ve veliké své chudobě nucena byla, v potu tváři dobývati sobě chleba svého; — uvažme bolest a leknutí Marie P. při ztrátě a hledání dvanáctiletého Ježíše. Jiné matky lidské těší se ve svých starostech a pracech materských tím, že ditky jejich až dorostou, jim se odmění, aneb že u nich v stáří svém dny své pokojně trávití budou. Maria neměla této útěchy. Umučení a smrt Syna svého měla zajisté neustále před očima; a čím více dorůstal Ježíš, tím bolestnější bylo pro ni vzpomenutí na blížící se rozloučení s Ním.

„Když Abraham zvěděl, že syna svého Isáka ztratiti má — praví sv. Alfons z Lig. — jak veliká byla bolest jeho v těch třech dnech, kteréž ještě se synem svým trávil. Avšak, ó Bože můj! Maria ne tři dny, ale třicet tři leta podobnou bolest snášeti musila. Ale, co dím, podobnou bolest! bolest její o to byla větší, oč Syn Mariin svou lásky hodností předčil syna Abrahamova.“ Uvažme dále její samotu, když Ježíš opustiv ji, v Nazaretě konal dílo své spasitelské chodě po vší zemi židovské co Božský učitel; — uvažme její trápení, když svědčila, kterak Syn její pravdu nebeskou hlásá a nevěří se Jemu; jak dobře činí všem a odporuje se Mu; jak Jej mnozí nenávidí, jak nejvyšší kněží, zákonníci a fariseové Jej tupí, úklady Mu strojí, a záhuby Jeho vyhledávají; — uvažme bolesti její, když zvěděla, že Ježíš zrazen, jat, ukrutně trýzněn, bičován, trním korunován a konečně k smrti odsouzen.

Jaká to veliká řada utrpení a bolesti, kteréž s podivuhodnou stálostí, odevzdaností do vůle Boží a trpělivostí snášela pro Syna svého co Spasitele světa, a tudíž i pro nás za naše hříchy, za naše spasení. Milovalať co nejjvroucněji Syna svého, a v Ném i s Ním veškeré pokolení lidské; a tudíž veliké ty strasti a bolesti trpělivě snášela nejen z lásky k Němu, ale i z lásky k člověčenstvu.

Uvažme posléze tu obět nesmírnou a přebolestnou, kterou Maria za spásu naši přinesla, stojíc pod křížem Syna svého.

Sv. Jan Zlatoústý praví, že na hoře Kalvarii dva oltáře se nalezaly, na nichž dvoji veliká obět Bohu přinesena byla: jeden v těle Pána Ježíše, a druhý v srdci Panny Marie.

„Mezi tím, co Ježíš ducha svého odevzdával — praví sv. Alfons Liguori — přinesla Maria Otci věčnému smrt Syna svého v obět za naše hříchy; snášejíc při tom muky smrtelné, a větší bolesti, než kdyby byla sama tu nejhroznější smrt podstupila.“ — Sv. opat Arnold z Chartresu dí: „Maria při smrti Ježíše Krista sjednotila

vůli svou tak úzce s vůlí Syna svého, že oba tutéž obět přinesli, a tudíž netoliko Syn ale i Matka vykoupení lidí způsobili: Ježíš, an co Bůh za naše hříchy zadost učinil; Maria, anaf té milosti dosáhla, že toto zadostučinění nám bylo přivlastněno.“

Bylat pak obět tato Marie Panny na hoře Kalvarii nesmírné ceny nejen proto, že Nesmírný byl ten, jehož v obět přinesla, ale i proto, že při ní nesmírných bolestí a muk vytrpěla. Církev sv. sama obrací na Matku bolestnou slova proroka Jeremiáše: „Komu přirovnám tebe, anebo komu připodobním tě, dcero jerusalémská: ... nebo veliké jest jako moře potření tvé.“ — A „ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, a 2).

„Právem jmenujeme Marii královnou mučenníků — praví sv. Alfons Lig. — neboť an její Syn na kříži pněl, trpěla Maria více než všekeři mučenníci.“

Podobně tvrdí i sv. Ildefons a sv. Anselm a jiní svatí. Mučenníci trpěli na těle, Maria ale v duši své, jak jí to byl Simeon předpověděl; mučenníci obětovali Bohu život svůj, Maria však obětovala Bohu život Syna svého, jenž jí byl daleko milejší než vlastní život její. A tuto obět svého velikého mučennictví přinesla Maria z dobré vůle své; mohlat zajisté mezi tím, co Syn její souzen, trýzněn a křížován byl, mohlat při smrti jeho v příbytku svém zůstatí, a tak si bolesti umenšiti. Neučinila toho, alebrž provázela Syna svého na místo popravné, spolu s Ním trpěla hanu, potupu a muky všeliké, a setrvala u Syna svého až do posledního okamžení Jeho života, aby zvědělo lidstvo, že dobrovolně přináší v obět Syna svého za vykoupení naše, že přináší obět tuto nesmírnou z lásky k Otci nebeskému, aby spravedlnosti Jeho bylo zadostučiněno, a z lásky k padlému člověčenstvu, aby spasení věčného dosáhlo. — Nuže; vykoupence Kristův, uvaž nepřehlednou tu řadu utrpení, jež s podivuhodnou stálostí a trpělivostí snášela Maria, co matka Spasitele světa, uvaž neocenitelnou tu obět, kterou přinesla na Golgotě za spasení lidstva, uvaž velikost lásky Její k nám, s kterouž co Matka Spasitelova všecky práce a povinnosti, strasti a bolesti s materstvím spojené podniká a snáší: a zajisté uznáš, že Maria největších po Kristu zásluh o vykoupení lidstva si vydobyla. —

Z toho však již dvoje naučení pro tebe vyplývá; předně: cti a miluj po Bohu nejvíce Matku svého Spasitele; káže ti to vděčnost nejen za přemnohé ty zásluhy, jichž sobě o spásu tvou získala, ale i za

neskonanou lásku, s kterouž více než vlastní matka tebe milovala a posud miluje; — za druhé: poněvadž dle učení Církve nejen na zásluhách Kristových, ale i na zásluhách všech Svatých, a tedy i na zásluhách Marie Panny všickni v Církvi podílu bere, a pro tyto zásluhy Bůh neskončených milostí nám poskytuje (jakož na př. i odpustky z pokladu zásluh Kristových, Marie P. a všech Svatých vyplývají), uživej každý milosti těchto ku svému zdokonalení a spasení, aby ctnostným životem dal Marii náhradu za bolesti, jež pro tvé spasení snášela; — a za třetí: utíkej se ve všech souženích a potřebách svých s pevnou důvěrou k Marii Panně, matce milosrdenství; umí ona oceniti z vlastní zkušenosti všelikou strast a bolest, všeliké úzkosti a muky.

„Netrat o hříšníci!“ napomíná sv. Basilus, „netrat důvěry, nýbrž ve všech svých úzkostech k Marii se utíkej. Vyzývej ji o pomoc; vždy ji shledáš ochotnou tobě přispěti, neboť jest to vůle Boží, aby pomáhala v nouzi všeliké.“ — (Dokončení.)

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

XIV.

Štika s Marií vyjednával soukromě. Ptal se jí, co udělá? Zůstane v Pavinci anebo se přestěhuje do Luštěnic? Bude se vdávat anebo setrvá svobodná? Svěří správu svého statku zase jemu anebo si k tomu vyvolí někoho jiného?

Chtěla, aby se prozatím nic neměnilo. Musí si napřed ve svém zámku zříditi slušné obydlí. Povolá k sobě svou bývalou vychovatelku. Zkáže staré Alžbětě. Najme služebnictvo.

Štika se nabídl, že pro ni zámek sám opatří vším potřebným a ona mu k tomu dala plnomocenství, neboť přijímal a měl v rukou její jmění.

Smí se jí také starati o ženicha?

Nechtěla k tomu svoliti, vymlouvajíc se, že otec brání, aby se vdávala, a tvrdíc, že to ani její není vůle.

Nedbal na to a předce k ní ženicha poslal, bohatého, mladého, hezkého, o němž již dříve ji byl pověděl. Mimo toho přijžděli a dopisovali také jiní. Vedral bděl a dával pozor, aby se Marie se žádným blíž neseznámila. Když obdržela list, chtěla nechtíc mu ho musila ukázati, sice jí nedal pokoje a on vždy určil odpověď, haně, tupě, domlouvaje a nutě, až učiněný návrh zamítl. Kdo se odvážil až do Pavince, toho zapuzoval sám a ženicha vyslaného od

pana Štíky div z domu nevyhodil, tak mu byl protivný.

Byl syn statkářův, jmenoval se Lapil a poučen od Štíky nedal se zastrašit ani odvrátit, když ho Vedral nezdvořile přijal. Pomáhal mu také strýc Sklenka, na nějž měl od Štíky doporučení a opět a opět si vydobyl příležitosti, mluvit s Marií. Vyhledal si ji, kdekoli byla, ať se Vedral mračil, ať ho urážel, láska všecko snesla a ta prý jediné řídí jeho jednání. Ustavičně se odvolával na lásku. Marie prý ho okouzila hned, jak ji ponejprv spatřil. Dal by za ní život. Nežádá s ní bohatství. Vzal by si ji, kdyby pranic neměla.

Taková řeč lichotila nezkušené dívce, byla příjemná a sladká a celou ji pobouřila. Pan Lapil se jí líbil, ačkoliv ji něco jakousi nechutí proti němu naplňovalo, co si neuměla vysvětliti. Sličný byl, rád ji měl, hluboce si jí vážil, to bylo pravda a ona se domnívala, že k němu také cítí lásku, již jí tak ohnivě líčil a vychvaloval. Láska jí byla posud neznáma, slyšela jen o ní a nyní si ji dle vlastního způsobu vykládala. Jsouc nesmělá a ostýchavá varovala se poddati se jí celým srdcem a to tím více, že jí dobře ani nerozuměla. Hrozby otcovy jí také zdržovaly a Lapil sám ji dával příčinu, býti opatrnou. Chtěl, aby se otce odřekla a zasnoubila se s ním proti jeho vůli. Je svou paní. Nemusí se na nikoho ohlížet ani vázat. Otec ji nepřejde, jí činí nátlaky, jí kazí štěstí. Musí se z moci jeho vybavit, sice zůstane otrokem a žádných radostí na světě nezažije.

Zdalo se jí, žeby tak mohla a směla učinit, i doktor Štika a strýc Sklenka jí to radili; ale předce zůstane otec, a chybila by, kdyby se mu protivila. Kým ho může obměkčit, kým si získá jeho přízeň! Dobrou vůli s ním zakoupila by za jakoukoli cenu a žádná oběť by jí nebyla tuze těžká.

I předstoupila před něj a chtěla se s ním smířit. Tázala se: Co proti ní má, co od ní žádá?

Pravil: „Jsi ty dcera, když cizím věříš víc než otcí? Máš Luštěnice a ziskuchtivý advokát ti je spravuje. Což nejsem já první, jemuž tato přednost patří?“

Chtěla se vymlouvat, že nebožka babička sama doktora Štíku k tomuto úřadu ustanovila, otec ale řekl: „Ustanovila, ano, ale jen dotud, dokud ty nebudeš plnoletá. Nyní ji jsi a doufám jsem, že mne nebudeš zavrňovat jako děd a bába. Ty však následuješ jejich příkladu a já ti nejsem ničím. Jsi nezdránná dcera a sama rušíš pokoj a lásku mezi námi.“

Lekla se toho a ptala se: „Co mám

učinit, abych pokoje a lásky s vámi si získala a zasloužila?“

Prohlásil: „Uznej mne za otce a co otcí mi svěří Luštěnice, jimiž advokát a správce vládnou.“

Odhodlala se k tomu, aby otce udobřila a podepsala plnomocenství, jež sám vyhotovil a jí předložil.

Vedral byl spokojen a hned v Luštěnicích začal hospodařit. Doktor Štika ztratil na ně všecken vliv a všecko právo. Správec dostal výpověď a pryč se odstěhoval. Oba musili skládati účty. Bylo patrné, že užitek, co Luštěnice dávaly, z většího dílu šel do jejich kapes. Vedral se s nimi soudil a k odpovědnosti je potahoval. Však nedokázal jim ničehož, jeden kryl druhého a podrželi, co měli. I šafář a poklasný byli vinni, i druzí sloužící kořistili, dokud mohli a nyní všickni přišli o službu od prvního až do posledního.

Nicméně zbylo mnoho uspořené peněz. Otec je převzal a uložil ku svým pokladům a dcera — vyšla s prázdnou.

Luštěnice vynášely mnoho. Vedralovi všecko nestačilo a proto vydíral a pustošil milý statek, aby měl zisk a rozmnožil své bohatství, než ho Marie odevzdá jiným rukoum. Hleděl, aby se to hodně dlouho prodloužilo, ano přál si a staral se, aby se to nestalo nikdy. Dokud se Marie nevďá, nestane se to a aby se nevďala, překážel, bránil a zamezoval. On ani nedopustil, aby se s někým seznámila, hlídal ji, zrazoval, moci se jí protivil. Ženiši nesnesli jeho urážek a jeho hrubostí a jeden po druhém couvali nechtíce se s ním o dceru hašteřit a hádat.

Jen Lapil vytrval. Byl potupen a předce zase přišel. Dostal od otce důtku; nedělal si z ní nic. Byl mu zakázán dům; ustavičně ho navštěvoval. Vedral již hrozil, že po něm střílí. Nadbíhal Marii, když si vyšla na procházku; zastavoval ji, když kráčela do kostela; byl přítomen, když někde vstoupila do domu; posílal jí psaníčka, zkazoval, pozdravoval, přemnoho lidí mu sloužilo.

Doktor Štika a strýc Sklenka byli Lapilovi důvěrníci, doporučeli, namlouvali ho Marii. Jednali tak zvláště ze zlosti na Vedrala a chtěli ho z Luštěnic vypudit, kde panoval proti jejich vůli. Mrzelo a hnětlo je, že mu je Marie odevzdala a bylo již pozdě, když ji proto kárali. I jiní lidé Vedralovi se mstili nadhánějíce Lapilovi a tento pomocí jejich stál s Marií v ustavičném spojení.

Dívila se jeho stálosti, již měla za lásku a pořád víc a víc se mu nakloňovala. Chtěl ji vysvobodit z bídného postavení,

sliboval ji život plný rozkoší, bude ji nosit na rukou, každé přání její mu bude zákonem, dá jí peněz, co bude chtít, může jimi činit dobře, vynakládat je na šlechetné skutky, o Luštěnice nestojí, at si je otec nechá, jen její osobu, jen její ruku když obdrží.

Věřila mu a jsouc doma soužena, že to již nemohla vydržeti a majíc skutečnou nouzi, chtěla se utéci pod jeho ochranu. Otec zuřil, ji proklínal, ona neminila jednati mu na vzdory a žádala o jeho svolení. Nedal ji ho. Lapil touží po Luštěnicích, chce ho oloupit, okrást, o nic jiného se mu nejedná.

„Není pravda,“ řekla, „on Luštěnic není žádostiv a vzal by si mne, kdybych jich třebaš neměla.“

„Tedy jich nepotřebuješ,“ dokazoval otec.

„Pro Lapila nikoliv,“ odpověděla mu.

„Tedy mi je nech,“ žádal určitě.

„Budete potom ke mně laskav?“ ptala se.

„Schválíte sňatek můj s Lapilem? Dáte nám pozhnání?“

„Vše učiním,“ připověděl jí a ona pravila: „Staň se tedy, Luštěnice budou vaše!“

Než Marie s někým jiným o tom promluvila, překvapil ji otec s listinou, že mu Luštěnice postupuje a tu musila potvrditi svým a dvou svědků podpisem.

Přišel Lapil, Vedral ho přivítal vlídně a dovolil, aby za manželku pojal Marii.

Lapil plesal, byl blažen, ale řeklo se mu, že Luštěnice podrží otec a on — vzal slovo nazpátek.

To byla rána, již útlocitná dívka se nenadála. Tedy ji Lapil nemiloval? Co byly jeho krásné řeči? Na světě snad pravé lásky ani není. Je oklamána, podvedena, od světa již nic neočekává a vrátí se do svého útočiště — v klášteře. (Pokračování).

Dopisy.

Ve Střídře, 4. května 1865.

(Generalní visitace.)

Jeho Eminence, nejdůst. vrchní pastýř arcidiecése Pražské, navštívil za dnů pomínulých staroslavné město naše, by zde i v jiných místech strídnictví téhož jména svatě birmování udílel a ostatní práce generalní visitace ku vzdělání lidu věřícího vykonal. Slavné bylo přivítání náměstka Kristova se strany zdejšího měšťanstva. Dne 22. dubna před 9. hodinou večerní bylo slyšeti z blízkého vrchu rány z hmoždířů, znamená to, že nejdůst. arcibiskup zavítal v území města. V ten čas počalo se vše živěji pohybovati. Střelci i kovkopové stojící na náměstí, řadili se muž k muži a roztroušený, semo tamo ve skupeních ho-

vořící lid jal se v dlouhých řadách postupovati tam, kde by vrchního pastýře spatřiti a pozdraviti mohl. V oknách domů na náměstí hořela četná světla, jakož i v ulicích, kudy se slavný průvod k okrášlenému chrámu Páně ubírali měl. — Konečně přišel dlouho očekávaný mezi dítky své; u brány, která jemu ke cti na počátku ulice na náměstí a k domu Božímu vedoucí postavena, četnými praporečky a nápisem „Sláva vznešenému knížeti církevnímu“ opatřena byla, sestoupil a kráčel s duchovenstvem zde čekajícím spolu se školní mládeží při zvuku hudby a hřmění hmoždířů do chrámu Páně. Z kostela, kdež „Svatý“ zazpíváno a požehnání uděleno bylo, odebral se slavnostní průvod na děkanství, bývalý to klášter, což dosvědčuje budova sama i obrazy Svatých, po stěnách dlouhých, širokých a světlých chodeb rozvěšené.

Ráno v 8 hodin měl nejdůstojnější arcipastýř kázání, jehož předmětem bylo naznačiti účel jeho v městě pobytu, pak sloužil mši sv., při níž více duchovních přislouhovalo, po té birmoval více než 1200 věřících, malých i velkých. Odpoledne, jakož i 28. a 29. dubna byla zkouška hlavní a reální školy, pak dvou zde mimo hlavní školu stávajících tříd dívčích a dítek vesnických, které se ku zkoušce do města dostavily. Ku konci zkoušky ráčil J. Emin. před žáky reální školy úplnou spokojenost svou slovy příznivými projevit, zvláště pak podotknouti: „V těchto dnech jsem ve Střídře mnoho dobrého viděl a od vás slyšel.“ Krásné počasí souhlasilo dokonale se zeleňnou domův okrasou. Jakož pak láska a ve zbožné víře založená úcta lidu vznešeného knížete církevního vroucně přijaly: rovněž jej chtěli při odchodu jeho provázeti, když dne 29. dubna nás opouštěl, aby v jiné části téhož strídnictví totéž svaté dílo konal. Pp. okresní přednosta, děkan, měšťanosta a mnozí jiní páni stavu duchovního i světského provázeli Jeho Eminenci. Na všech stranách, v pravo i v levo klečeli při odchodu věřící, aby se jim dostalo posledního „S Bohem“ a svatého požehnání od arcipastýře. Na pomezí panství Kladrubského očekával vznešeného pána, svého příbuzného, kníže Alfred Windischgrätz s mnohými úředníky a zástupci města Kladrub. Tam sjelo se množství vozů, které pak před povozem nejdůst. arcibiskupa do města Kladrub hrčely. Hospodin zachovejž arcibiskupa našeho!

F. M.

Z Nového Kolína dne 10. května 1865.

(Přísaha učitelův.)

Jak známo, jest synodou nařízeno, by učitelstvo, v úřadu svém vys. místodržitel-

stvím potvrzené, slavně v chrámu Páně Tridentské vyznání víry a přísahu složilo. Čtyři pp. učitelové vys. místodržitelstvím u nás potvrzení, shromáždili se dne 7. t. m. před školní mší sv. v kostele děkanském, by nařízení onomu zadost učinili. Dříve promluvil veled. p. děkan a vikář střidnictví Novo-Kolinského, J. Lindner, o důležitosti víry sv., bez kteréž vyučování křesťanského učitele marné, ničenné a záhubné jest; připomínal pp. učitelům, by vždy vyučování své duchem křesťanským oživit se snažili, povinnosti své horlivě a svědomitě vykonávali a ve všem výborný příklad nevinné mládeži dávali. Napomínal rodičů, by si pp. učitelů co dobrodinců dítek svých vážili, je ctíli, a vespolek jim pomáhající, též na vzdělání dítek svých pracovali. Dítek povzbuzoval, by učitelů svých milovaly, jich poslouchaly, ctily a za ně se modlily. — Na to složili pp. učitelové vyznání víry a přísahu. — Oltář byl slavnostně ozdoben a nával lidu byl nesmírný, tak že veliká budova chrámu sotva mohla pojmouti v sebe to množství, k čemuž to nemálo přispělo, že v klášterním chrámu toho dne služby Boží slouženy nebyly. Dojem, jakýž slavnost ta na lid učinila, byl značný; neb zde nahlédli mnozí krátkozrací rodičové, že není učitel jejich sluhou, nýbrž jejich a dítek jim svěřených dobrodincem: toto však dodá jim poznání o postavení a účinkování jeho, z kteréhož opět vážnost k učitelu a k nařízení jeho vzejde. — Toho docílí se jistě každou takovou slavností a to jest též mocný prostředek, působiti na rodiče a dítky. Dobře by bylo, by vždy učitel tuto slavnost tam odbýval, kde účinkovati má jako na př. farář jen v tom kostele instalován býva, kterýž mu v spravování se odevzdává.

J. V. D.

Z Pisy na den Nalezení sv. Kříže 1865.

(Neapol. Pompeji. Řím a sv. Otec. Civita Vecchia. Nunziatella. Livorno. Pisa.)

Neměl jsem již v úmyslu psáti ještě z cesty své Blahověstu; ale jsem právě v Pise několik dní na zahálce, — čekám zde totiž na veled. p. kan. Pruchu, jenž s farářem Webrem z Říma učinil výlet do Neapole a v jehož vzácné společnosti těším se konati další cestu do vlasti; — a jelikož upomínky dnešního dne táhnou mysl mou do milé otčiny, kdež před dvěma lety na tento den jsme měli slavné svěcení nového kříže v Starém Kolině: chci tedy pobaviti se s Blahověstem povídaje mu prostě, co se mnou se dělo od té doby, co jsme spolu nemluvíli.

Měl bych tedy nejprvé povídati o *Nea-*

poli, největším to a nejkrásnějším městě italském, na něž jsem ze tří rozličných stran měl pohled přetěšený, z moře, od Vesuvu a s návrší, na němž jest klášter Karthusianů a tvrz S. Elmo; tato poslední vyhlídka zvláště, jež před zrak obdivující rozestírá nejen celou Neapol, ale i pobřeží až i Castellamare a Sorrent, a naproti stáví kouřící Vesuv a ostatní pohoří, tato vyhlídka jest to, která uchvacuje mnohé k onomu výkřiku: Viděti Neapoli a umříti! — Město jest velmi výstavné a úpravné, což mě zvyklého na Palermo mile překvapilo. Stavby veřejné, zvláště palác královský nádherný; kostely, ač ne snad veliké ceny umělecké a starožitné, jsou vesměs skvostné a bohatě ozdobené. Jeden z nejnovějších jest basilika sv. Františka Paulanského, nápodobení Římského Pantheonu, naproti paláci královskému, vyplnění to slibu krále Ferdinanda I., když po zapuzení Francouzů nabyt opět trůnu svého; stavba ta trvala 14 let (1817—1834). Mimo vzácné obrazy jsou tu obrovské sochy sv. čtyř evangelistů, sv. Augustina, Athanasia, Ambrože, Jana Zlatoustého. Mimo chrám katedrální sv. Januaria, kdež přední pozornost poutá kaple pokladu tohoto sv. patrona města (Capella di Tesoro di S. Gennaro), jež jest bohatý, nádherný chrám pro sebe, (stálat prý úprava její více než million dukátů): zmíním se ještě jenom o chrámu sv. Kláry, jenž v čas svého povstání (1310) byl prý největší v celé Italii. Zde jsou hrobky královské, zde v postranní kapli odpočívá tělo blahoslav. Marie Kristiny, královny Neapolské, matky nynějšího nešťastného zapuzeného krále. Prostý náhrobek a vždy hořící lampa značí místo, jež málo kdy prázdno bývá od ctitelů nábožných. — Byl jsem též v *Pompeji*, tomto po 1700l. zasypaném městě, které tímto nestěstím tak říka Pán Bůh zachoval nynějšímu pokolení, aby se vidělo, kterak žili, bydleli a stavěli lidé před 2000 lety. Bohužel i té jejich veliké zkaženosti mravní nalezájí se tu mnohé stopy.

V sobotu před květnou nedělí pozdě u večer (pro přílišné množství cestujících zdrželi jsme se totiž na hranici papežské při prohlížení pasů plné tři hodiny), přišel jsem tedy, kam jsem tak dávno toužil, do svatého věčného *Ríma*. A již na nádraží milé uvítání; čekal na mne totiž Váš Římský dopisovatel, yp. Jeník a pozdravil mě českými slovy, jež jsem byl nyní už od několika měsíců neslyšel. A druhého dne druhé a větší překvapení, přijel totiž pan kan. Prucha; byli tu i jiní dva faráři z Čech, a tak jsme byli skoro jako doma.

Abych Vám o Římě nějaké vypisování činil, toho jistě nebudete ode mne žádati;

jsem v té věci málo znalý a ještě méně umělý. Mimo to Blahověst za posledních tří let přinášel v nepřetržené řadě mnohostranné a zajímavé dopisy o všem, co v Římě jest a se děje památného; nad to výpis letošních slavností velikonočních, jak doufám a se těším, dostane se čtenářům z péra umělejšího a důstojnějšího než jest mé. Vidíte tedy, že byt bych to i dovedl, nepsal bych o Římě; zatím bych to ani nedovedl, nebo jsem mnohé věci mohl slednouti jen zběžně, nedokonale. Nebylt jsem Říma hoden: první týden byl jsem dosti zdráv a tudíž jsem mohl účasten býti velikolepých obřadů sv. týdne; ale snad namáhání těchto dnů, snad zastuzení v studených kostelích, kdežto venku bylo parno, zmohlo mě brzy, a taková slabost a zmalátnělost těla i myslí mě tížila, že jsem ty dny po velikonočních jen málo mohl spatřiti. Než i to málo, co jsem viděl, jest tak mnoho, že mi to bude útěchou až do smrti a byt bych i delšího dočkal se věku. Viděl jsem svatého Otce našeho několikráte, a vždycky vážil jsem ze svaté tváře tu útěchu, tu blaženost, kterou pohled jeho působí v srdci každého, kdo jej vidí, ať jest katolík, nebo ne; přesvědčil jsem se, že pravdu děl onen protestant, jenž patře na sv. Otce pohnut prý zvolal: O vy katolici musíte býti šťastni, když vidíte papeže! A kdybych byl ve svatém městě nic jiného nezazřel, nic jiného neviděl, neslyšel, necítil, než ten jediný převelibný okamžik, kdy Svatý Otec s pavlánu (loggie) Vatikánského uděluje slavné požehnání Urbi et Orbi (světu a městu), toto jediné jest více než dosti, více než jsem si směl od Pána Boha žádati. Ohromné jest prostřanství před chrámem sv. Petra na Vatikáně, sto tisíc lidí má tu místa a nepřeplní ho. Jaký to poskytovalo pohled náměstí toto na Boží Hod k polednímu, když celé naplněno nepočetným lidstvem a okolní domy i střechy pokryty zástupy, jež neměly místa dole. Vše čeká toužebně, konečně rozezvučí se zvony sv. Petrské na znamení, že sv. Otec nese se na loggii. Vše hledí vzhůru, tu objeví se na trůnu sv. Otec. Zvony umlknou, a dole jakoby rukou a mocí Boží veleno, umlkne též každý hluk, každý šustot; sta tisíce lidí, a takové ticho posvátné, hrobové, jakoby tu nebylo bytosti živé, nikdo ani dechem nepřerušil svaté utišení. A v tom nadpřirozeném tichu s té výše veliké ozývá se jasný plný zvučný hlas náměstka Kristova, jenž ve jménu Božím žehná svět. O jest to možná, pravil jsem sám k sobě, jest to možná, aby s takové výšky a v té dálce, kde stojím, tak dobře slyšán byl hlas lidský? Jest to možná anebo jest to

zázrak, jest to moc Boží, že v té dálce dobře slyším a rozeznávám každé slovo tohoto sv. kmeta, z jehož úst mně a celému světu žehná Kristus Pán, dnes z mrtvých vstalý? Ano jest to možná, odpovídám si nyní, nebo jsem to slyšel, ale jest to též zázrak Boží, který sílí Pia IX. vzdor všem útiskům a žádostem nepřátel jeho. A když při slovech „Benedictio Dei omnipotentis“ svatý Otec se postaví na trůnu svém a široce rozprostře ramena svá proti celému světu: ten pohled musí obměkčiti i srdce nejtvrďší, v tom okamžení musí na kolena klesnouti i nevěřící, a jaký by to byl katolík, jehož srdce by v té chvíli nechvělo se radostí, jehož oči v té chvíli nezalévaly by se slzami, jehož duše rozplývající se blaženosti nevolala by k Bohu ze všech útrob svých: Ó děkuji Tobě, Bože můj, že jsem křesťan, že jsem katolík! Ano kdo viděl Pia IX., kdo ho viděl v takovémto okamžení, ten naučil se ze srdce modliti: Hospodine, zachovej ho, a obživ ho, a blahoslaveného jej uči na zemi a nevydávaj ho v ruce nepřátel jeho!

Bylo to posledního, když jsme — totiž vp. J., jenž po tříletém pobytu ve svatém městě vrací se nyní do vlasti a já — ještě před svitáním ubírali se ulicemi Římskými k nádraží, abychom po 4. hod. ranní po dráze odejeli do *Civita Vecchia*. S námi ve vlaku seděl kněz Františkán, Dalmatinek, jenž v *Civita Vecchia* měl vstoupiti na loď a plaviti se do svaté země, kdež co misionář má zůstat dvanácte let. Poručili jsme se jeho modlitbě na místech pozemským obcováním Spasitele našeho posvátných. V *Civita Vecchia* předsedl jsme na veliký vůz, pěti koňmi tažený, jenž nás za šest hodin přenesl do *Nunziatelly*, místa to již piemontského, kdež začíná dráha toskánská. Toho dne ráno přišlo, ač jen nepatrně, a skoro celý den bylo pošmourné, což oboje bylo nám právě vhod; deštěm skropen byl prach na silnici, a chládek byl nám též vítaný, neboť jsme seděli na voze nahoře. Byl to od počátku dubna až do nynějška jediný kalný den, před tím i po něm den co den krásně a teplo, slunce až parné; osení ovšem velmi již prahne po dešti a vláze. Na hranici italský úředník, jenž byl ostatně zdvořilý, velel nám z růženců platiti daň, ač v knize své nemohl naleznouti žádnou rubriku, pod níž by byl vřadil růžence, a vzal tedy taxu „mercerie communi“ (zboží obyčejné). Z *Nunziatelly* až do *Livorna* jeli jsme po dráze šest hodin. Dráha vede skoro pořád po břehu mořském, a krásná jest vyhlídka na moře a blízké otrovy, z nichž nás zajímaly nejvíce *Elba* a *Korsika*. Skoro žádného zna-

menitějšího místa nedotýká se zde železnice, jsou zde osady nejvíce na příkrých a dost značných vrších, což ovšem krásně se představuje a odtamtud asi rozkošnou poskytuje vyhlídku, ale pro všední život to musí býti předce jen obtížno; neboť zdálo se mi při některých, že ani není možno s vozem dostat se nahoru; a předce vše, co k životu patří, musí se tam dodávati z údolí. Pro mne by takové obydlí nebylo, nepřijel bych pak asi nikdy dále než za humna.

V devět hodin večer byli jsme v Livornu, a s rychlostí přesednuvše na jiné vozy uháněli jsme dále do Pisy, kam jsme přišli o půl desáté. Pisa byl totiž cíl dnešní naší cesty z Říma. Milý soudruh můj odejel druhého dne do Lukky, aby tam a v jiných některých městech středo-italských v knihovnách se poohlédnul: já pak v těchto několika prázdných dnech hledím se vpraviti v ten způsob, jak se to v Pise nejlépe zahálí; neboť za jeden den prohlédne člověk celé město dostatečně.

Pisa bylo jednou město mocné, slavné, jedno z předních v Itálii, mělo nejen bohatý obchod, ale i moc a loďstvo válečné, vládlo na Sardinii, Korsice, rozšířilo panství své i na východě, a vítězně bojovalo se Saraceny a Normanny jihoitalskými. Též vysoké školy Pisanské požívaly veliké pověsti. Nyní z dávné moci té nepozůstává ovšem ničeho. Pisa má 22.000 obyvatelů, jest pěkné, výstavné město, má široké a dobře dlážděné ulice, řeka Arno jde prostřed města a po obou březích jest krásné nábreží (Lung-Arno), má mírnou povětrnost, čemuž má co děkovati, že na zimu se sem schází ze severních krajín mnoho cizinců, ztížených chorobami plicními: jest to ale město takřka mrtvé, mimo na nábreží a to jen okolo prostředního mostu, kdež všecken život města se soustřeďuje, jsou ostatní ulice prázdné a pusté. Má ale Pisa též své znamenitosti, které sem vedou mnoho cizinců; čtvero památností, jež jsou všechny na jednom místě na severní straně města, totiž chrám katedrální, pověstná nakloněná věž, baptisterium a tak zvaný Campo santo. Vzácné jsou to a svého druhu jediné stavby, na nichž nejprve nápadné jest množství pěkných mramorových sloupů, jež v mnohých řadách a patrech uvnitř i zevnitř jsou umístěny. Chrám stoliční z 11. století nepodává sice obraz jednoty slohu, uchvacuje ale svou mohutnou velebností. 74 mocných sloupů dělí chrám v pět lodí, stěny vykládány jsou bílým a černým mramorem, strop jest plochý s pozlaceným trámovým, jakž to v basilikách bývá. Bohaté jest průčelí chrámu s pěti patry sloupů (54) a památnými bronzovými dveřmi. — Bapti-

sterium čili kaple křestní, jest znamenitá stavba z 12. století vedle chrámu, však o sobě stojící. Výlohy sehnány jsou sbírkou mezi bohatými tehdá měšťany. Čtvero vchodů vede do prostranné kaple, v nížto na sloupech a pilířích vznášej se vysoká kopule. Starožitná křtitelnice z bílého mramoru, jakožto i kazatelna poutají zde pozornost každého. — Na druhé straně chrámu stojí ona světoznámá nakloněná věž, jest 142 stop vysoká, a naklonění její obnáší 12 stop. Nahoře jest sedm zvonů, jimiž se bez nebezpečí každodenně zvoní. Z hořejška jest krásná vyhlídka. — Il Campo santo, původně hřbitov r. 1283 založený ku pochování mužů slavných Pisanských. Jest to čtyrhramné do vnitř vkusnými sloupy a štíhlými oblouky ozdobené podloubí, jež uzavírá místo trávou porostlé, které pokryto bylo hlinou ze svaté země přivezenou. V loubí tom okolním nalezá se množství starších i novějších soch a pomníků, a zvláštní důležitosti jsou hojně a zajímavé malby na chodbách těch, představující nejvíce předměty biblické.

A ku konci ještě povím čtenářům, co mne právě dnes ráno zde velmi potěšilo. Jako v Lublani, v Benátkách, v Pařermu, tak jsem i zde nalezl sv. Jana Nep. Šel jsem dnes ráno do kostela sv. Kateřiny, velikého ač sešlého chrámu. V levé lodi, vedle hlavního oltáře, jest pěkný oltář sv. patrona našeho. Veliký obraz oltářní představuje sv. Jana právě jako u nás s pěti jasnými hvězdami okolo hlavy, an vznáše se k nebi přijat jest od Rodičky Boží a andělů, z nichž jeden drží list se slovy: Conservabat omnia verba haec in corde suo (zachovával všechna slova tato v srdci svém). Vedle obrazu na stěně vymalovaní jsou po stranách dva andělé, z nichž jeden drží palmu mučnickou, druhý má prst na ústech na znamení mlčelivosti. Dole na obraze samém jako v pozadí jest Pražský most, s něhož pochopově svrhují do Vltavy sv. mučnicka. Dále v pozadí jest též zpodobě královny představena. Pod obrazem stojí nápis velikými písmeny: S. Joannes Nepomucenus, fama periclitantium patronus (Sv. Jan Nep. ochránce těch, kdož křivě trpí na dobrém jménu). Pomodlil jsem se upřímně u toho oltáře, aby nám sv. Jan vyprosil šťastný návrat do vlasti, do vlasti jeho i vlasti naší. H.

Ve Florencii, 9. května 1865.

(Siena. Slavnost sv. Kateřiny. Florencie.)

Neuplynul ještě týden, co jsem Vám psal z Pisy, a opět nutí mne to, vzítí péro do ruky a psáti, ačkoliv se mi k tomu skoro nedostává času. Jsou to tentokráte

milé zprávy, svaté radosti, jichž nám Pán Bůh popřál. Abych tedy v souvislosti psal s předešlým listem Pisanským, nejprve povím, že důst. p. kanovník z Neapole až do Livorna jel po moři „vento secundo.“ Poobdivovavše se v Pise velebným těm památkám stavitelským, o nichž jsem se předešle zmínil, odjeli jsme v sobotu odpoledne po dráze do *Sieny*, chtěje tam shlednouti světoznámý chrám katedrálí, a doufajíce spolu, že snad ještě něco zastihneme ze slavnosti sv. Kateřiny Sienské, jejíž oktáva právě docházela. A oboje očekávání naše bylo vyplněno nekonečně hojněji než jsme se nadáli. Pán Bůh nás tak miloval, že jsme přišli právě k slavnosti, která se koná vždy v neděli v oktávě. Aby se snad čtenářové nemýlili, připomínám, že slavnost tato neplatila té sv. Kateřině, která u nás v Čechách se slaví ku konci listopadu, jež jest panna a mučennice Alexandrijská, kdežto sv. Kateřina Sienská, jejíž den připadá 30. dubna, žila v 14. století a složivši v třetím řádu sv. Dominika slib panenský, vedla život takřka nadzemský, takže nejen od papežů a vládců ve věcech důležitých u ní rady hledáno, nýbrž i pro mnohé zázraky, jež se s ní a skrze ni daly, již za živa za svatou ctěna byla. Zemřela v Římě v 33. roce věku svého; hlava její a některé menší ostatky přeneseny jsou z Říma do Sieny. Tak velice povýšil tedy Pán Bůh sprostou dceru barvířovu, jež neuměla čísti ani psáti, že králové a papežové přáli si ji viděti a slyšeti; ale co ovšem daleko více jest, Spasitel sám často se jí zjevoval. A proto také město Siena v to klade právem svou slávu, své štěstí, že co svou dceru může oslavovati tak velikou světici. V neděli tedy, dne 7. května, celé město odšlo se v slavnost. Z okén domů visely koberce, vztyčeny byly korouhve, ulice postlány listím všude, kudy mělo se bráti procesí. V průvodu totiž, na němž podílu berou všechny ústavy a hodnosti i celý magistrát, nese se po městě stříbrné poprsí sv. Kateřiny, v němž dole zasazený jest jeden prst její. Po návratu procesí do chrámu sv. Dominika, v němžto druhdy Bohu sloužovala sv. panna, činí dle starodávného zvyku kázání neknež, totiž jeden chovanec šlechtického ústavu zdejšího, rodilý ze Sieny, mladík to obyčejně asi 20 let mající. Po kázání slouží se pontifikální mše. Po rozích všude byly na barvených velikých papírech nalepeny tištěné hymny ke cti sv. Kateřiny, a večer bylo v onom dílu města, kde jest její svatyně, bohaté osvětlení. Tak slaví Siena tento den. Nyní Vám ale ještě povím, jak jsme my ten den strávili. Ráno šli jsme

nejprve, obdivujíce se těm přemnohým v starožitném slohu uměle zbudovaným domům a palácům, do hlavního, katedrálího chrámu, o němž jsme již z popisu věděli, že svou architektonickou dokonalostí a bohatstvím uměleckých děl jest jeden z nejpřednějších v celé Italii. A shledali jsme, že chvála a přednost tato není nepravá. Ustrnulit jsme v obdivení, když přisedše na prostranství chrámové pozdvihli jsme zraků svých. Tak bohatě nejrozmanitějšími řezbami a sloupci ozdobené a přitom tak umělecky dokonalé průčelí, ty tři portály obkličené ne sloupci ale svazky sloupců rozličných forem, celý chrám z venčí vykládaný bílým a černým mramorem: již tento zevnějšek sám hlásal, že chrám ten má asi málo soků sobě rovných. Ale nebyl bych hotov, bych chtěl vypisovati všecko. Na podlaze mramorové jsou mosaiky a řezby, jež ale pro ušetření obyčejně jsou pokryty. V kostele a ještě více v sakristii a vedlejším sále kapitolním jest množství nejvzácnějších obrazů na dřevě v zlaté půdě ze školy zvané Pisano-Sienské, že jeden jediný byl by chloubou a vzácností každého chrámu, každé obrazárny. Zvláště zraky naše poutal obraz sv. Bernhardina Sienského. Sloužili jsme zde mši svatou a pak mimo jiné viděli jsme kapli zvanou Libreria (knihovna), kdež jest 50 ohromných liturgických knih z dávných věků na pergameně s drahými miniaturami, což jest opět vzácnost nejdražší. Na stěnách této kaple jsou čerstvé krásné fresky v životní velikosti, sceny to ze života papeže Pia II. (Eneáše Silvia). Naplnění v duši představami nejkrásnějších uměleckých děl lidských, kráčeli jsme odtud ozdobenými ulicemi do chrámu sv. Dominika, kdež se dnešní slavnost sv. Kateřiny soustřeďovala. A radost duše, kterouž nás naplnil chrám katedrálí, ustoupila nyní radosti vyšší, světější, stálit a kráčeli jsme nyní po těch místech, kde se narodila, kde žila, v tom chrámě jsme byli, kde se modlívала, kde zjevení mívala Bohem nadšená panna Sienská. V postranní stříbrem oplývající kapli byla dnes odhalená a k účtě vystavena hlava sv. Kateřiny. Dlouho jsme ji s úctou pozorovali, tu svatou zachovalou lebku, v níž ještě i zuby se vidí, a modlili se zde společně na hlas z breviáře modlitbu a troje čtení o životě jejím. Viděli jsme i jiné menší ostatky její, stáli jsme na tom místě, kde dle svaté pověsti Kristus Pán sám svatou hostií nasýtil sv. Kateřinu. Viděli jsme ty cihly ze staré podlahy, zachované na tom místě, kde Kristus Pán se jí zjevil a s ní žalmy stídadavě se modlil, viděli jsme nápisem v kameně pozname-

naná mista, kde dle sv. pověsti Spasitel ji srdce vyměnil, kde kříž od něho přijala, kde jej rouchem oděla. Všecko toto jest v kostele sv. Dominika. Nesmím zamlčeti, kterak jsme zde našli laskavého průvodce, jenž nám všecko i zde i v domě sv. Kateřiny ukázal a vysvětlil. Byl to rektor zdejší university, založené prý od našeho Karla IV., učený, lidumilný a jak jsme sami viděli ode všech ctěný a milovaný kněz Piarista P. Tomaso Pendula, který provázejí těmi misty rektora university Palermské, s nímž se domluvil a mile pobavil o Palermu, přivtělil si i nás, věda, že jsme cizí kněží. Byli a jsme mu za jeho lásku velice vděční. V jeho společnosti jsme tedy s vrchu, kde stojí chrám, sestoupili dolů, kde stál a stojí dům otce svatě Kateřiny, její pozemské obydlí, které nyní proměněno jest ve tři krásné kaple.

Nad prvními dveřmi jest nápis: Sponsae Christi Catharinae domus (dům Kateřiny, nevěsty Kristovy), nad druhými: Vivens vidi, quem amavi (živa viděla jsem toho, ježž miluji). Světnice rodinná a vedle malá komůrka, kdež spávala světice na kameně, jenž tam za mříží se chová co její poduška, jest kaple první; krám otce barvíře, jehož dílna jest v sakristii přeměněna, jest kaple druhá, největší, v níž byla právě slavná mše. A nahoře jest kaple třetí, kdež chová se na oltáři onen posvátný kříž, z Pisy sem přenesený, z něhož sv. Kateřina, jsouc v Pise, uchváčena milostí Boží, obdržela znamení pěti ran Páně (stigmata), jež jí Kristus Pán na její prosbu nekrvavě učinil. O jak mnoho tu míst a věcí posvátných! O jakou radostí oplývalo srdce naše při pohledu na všecko to! Rádi bychom byli dlouho tam potrvati, ale čas velel jíti dále. A tak i já rád bych Vám mnoho a dlouho psal o těch věcech, ale čas velí učiniti konec listu. Povím jen ještě, že jsme byli odpoledne v kostelíčku sv. Bernhardina, druhého to svatého, ježž čítá a oslavuje Siena mezi svatými. Po něm ale málo jest zde památek, i klášter, v němž žil, jest zrušen, i kostel sv. Františka, v němž Bohu sloužil, obrácen v magacin vojenský. Tělo jeho odpočívá v městě Aquile.

Odpoledne jeli jsme po dráze do Florencie. Domnívali jsme se, že po tom, co jsme viděli v Římě, Pise a Sieně, nebude mnoho co viděti zde. A přece i zde nás tak mnoho uchvátilo k obdivování. Chrám katedrální, vžž jeho a baptisterium jest opět ve svém druhu jediný, vzácný, krásný. Ale o tom nyní není kdy psáti. Mnoho se zde připravuje k slavnosti Danteho, z něhož chtějí mermomocí udělati, co on nebyl, totiž Italianissima, bez Boha a Církve,

kdežto on pěl krásné ody k Matce Boží, a umřel co úd třetího řádu nábožně v habitu Františkánském. Zejtra ve středu 10. máje s pomocí Boží pojedeme přes Pisu, Spezii a Janov de Milána. Pán Bůh Vás i nás opatruj! H.

Kronika.

Z Prahy. Pořádek služeb Božích o pouti sv. Jana Nepom. na hradě Pražském: Dnes v pondělí, 15. května a) v metrop. chrámu a sice u hrobu sv. Jana: Ráno v 6 h. mše sv. s českou ranní pobožností, v 8 h. slavné requiem za † údy Dědictví sv. Janského; tiché mše sv. po celé dopoledne. U večer od 1/2 5 zpěvy české, v 5 h. litanie české a požehnání, pak líbání sv. jazyka; v 7 h. pobožnost německá. b) V kollegiatním chrámě u Věch Svatých ve 3 h. odp. nešpory a slavnostní matutinum konati bude JEmin. p. kardinal. — V úterý v zasvěcený svátek sv. Jana Nep., 16. května. V metrop. chrámě u sv. Víta: Od svtání mše svatě, zpovídá a podává se. V 6 h. mše sv. s českou ranní pobožností, v 7 h. zpívaná mše sv. (Matura), pak do 10 h. tiché mše sv. V 11 h. bude slavnostní mše v nádvoří před chrámem (pod ambity); na konci mše sv. udělí JEmin. p. kardinal apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny ty, kdož svátost pokání a nejsv. Svátost oltární hodně přijavše přítomni jsou té pontifikální mši sv. Tamtéž (pod širým nebem) bude odpoledne po 3 h. české kázání; o špatném počasí však byloby v kostele u sv. Jíří. Ve 4 h. povede slavný průvod k hrobu sv. Jana JEmin. p. kardinal. Od 1/2 5—5 budou české zpěvy, v 5 h. české litanie a požehnání, pak líbání sv. jazyka u hrobu sv. Jana Nep., konečně v 7 h. německá pobožnost. — U Věch Svatých bude na den sv. Jana Nep. ráno v 8 1/2 h. německé kázání, o 10. h. české kázání, od 11—12 tiché mše sv.; ve 3 h. odp. nešpory, pak něm. kázání. — Ve středu, 17. května budou u hrobu sv. Jana od 5 h. z rána po celé dopoledne tiché mše sv., v 6 h. — též po celý oktáv — mše sv. s českou ranní pobožností; v 7 h. zpívaná ranní (Matura), též po celý oktáv; v 8 1/2 slavné requiem za † zakladatele Dědictví sv. Janského, kněze Ant. Hanikýře; od 5—7 h. česká večerní pobožnost, a sice od 5 h. č. zpěvy v 6 h. litanie a modlení, pak požehnání a líbání sv. jazyka; konečně v 7 h. německá pobožnost. Obě tyto pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. — Na mostě u sochy sv. Jana koná se po celý oktáv večerní pobožnost jazykem českým

o 7. h., německým pak v 8 hodin. U večer před svátkem, v den slavnosti, v neděli a v poslední den budou ji konati pp. kanovníci metrop. kapitoly pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv. *Václavském* náměstí koná se u sochy sv. Jana večerní pobožnost český o 7. hod. od farního duchovenstva u sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na *Fran-tišku* koná večerní pobožnost v 8 h. p. farář sv.-Dušský. — U sv. Jana na *Skalce* slaví se výroční pouť pobožností osmidenní.

— *Výstava paramentů* určených pro chudé chrámy jest skvělá. Vystaveno v ústavě pro šlechtičny na Hradčanech 35 mešních rouch, několik pluvialů, dalmatik, 4 vela, baldachíny, 2 kalichy, 1 ciborium, mnoho kostelního prádla, polštářů, strojeného kvítí, pláštěčků na ciboria atd. Některá roucha vynikají bohatou látkou, jiná vkusnou úpravou a uměleckým vyšíváním. Všecko to snesla láska členů jednoty k uctění nejsv. Svátosti. Spolek tento byl až posud odvětvím jednoty Vídeňské, letos stane se samostatným, roucha vystavená nebudou více poslána do Vídně, nýbrž rozdána chudým kostelům po Čechách. Spolek čítá 200 údů, má však dle stanov 700 údů mítí. Nejmenší příspěvek roční obnáší 12 kr. Ve jménu našich chudých chrámů prosíme o hojné přistupování. Zápis děje se v dotčeném ústavě na Hradčanech, kdež výstavu ještě dnes a o zřejřejší slavnosti sv.-Janské lze jest viděti.

— J. Vel. císař *Ferdinand* odebere se z Prahy na letní sídlo své d. 20. a J. Velič. císařovna *Maria Anna* d. 23. t. m. Budou tedy i letos na slavnosti sv.-Janské.

— *Koncert* ve prospěch jednoty sv.-*Vítské* obdívá se dnes o 4. h. odp. v zahradě Waldsteinské na Malé straně. — Údové téže jednoty pozvání jsou k výroční valné schůzi, kteráž se obdíváti bude d. 18. t. m. o 4 1/2 h. odp. ve velké zasedací síni v radnici Staroměstské.

— Provincialem řádu *Milosrdných bratří* zvolen jest d. 7. t. m. opět nynější provincial Med. a Chir. dr. Celestin Opitz.

— Zkouška farní čili *konkursu* v minulém témdní podrobilo se 13 kněží.

— *Slavnost vzkříšení* na sv. poli Malostranském bude se konati letos již po 59té d. 25. května (Nanebevstoupení Páně). V 8 h. bude kázání české na hřbitově a německé v kostele. V 9 h. bude pontifikální mše sv. a průvod po hřbitově. Odp. o 4. h. bude české kázání a sv. požehnání.

— V poslední den *jubilea* složil kdosi na jedné zdejší faře 200 zl. co příspěvek pro sv. Otce.

— Duchovenstvo vikariatu Kolínského vřenovalo odstupujícímu p. vikáři *K. Huškovi*,

děkanu Staro-Kolínskému z vděčnosti a na památku krásný stříbrný kříž a dva stříbrné svícny.

— Z *Kamenice nad Lípou*. Odpoledne na zelený čtvrtek a velký pátek zavedli naši vel. duchovní — hodinky, což u nás dříve nebývalo. Slyšel jsem je ponejprv odríkávati v řeči české — z Kancionálu vydaného Dědictvím sv. Jana. Bylo viděti, jak příjemno jest lidu našemu modliti se k Bohu v řeči mateřské. Lidu byl plný kostel po oba dny a spokojen ubíral se lid domů, vděčen jsa pastýřům svým za nově uvedenou pobožnost tuto a nyní, kdo jen může, obstarává si Kancionály z Dědictví Svatojanského. (Tábor.)

— Z *Hradce Králové*. JExcel. nejdůst. p. biskup hodlá ve svém vysokém stáří pokračovati u generalní prohlídce osad a škol v okresu Novobydžovském a Hoříckém, a sice v červnu: dne 1. v Chlumci, kamž na den 2. června Mlíkosrby přiděleny jsou; 3. v Lužicích (spolu Vrbič); 4. a 5. v Novém Bydžově (spolu Starý Bydžov a dne 4. slavnost druhotin vele-důst. p. děkana Kneisla); 6. v Metličanech, 7. a 8. ve Smidarech (spolu Hlušce a Liskovice); 9. v Chomuticích (spolu s Ohnišťany), 10. v Chodovicích (spolu Mlázovice), 11. v Miletíně (spolu Třemešná), 12. v Lanžově, 13. v Hněvčevsi (spolu Jeřice), 14. a 15. v Hořicích, 16. v Petrovicích (spolu Stračov), 17. v Nechanicích (spolu Dohaličky). „Školník.“

— Na opravu katedrálního chrámu v *Hradci Králové* daroval JExcel. nejd. p. biskup Karel Bor. Hanl opět 1000 zl., úhrnem tedy již 9000 zl.

— Z *Budějovic*. Svěcení kněžstva bude udělovati nejdůst. p. biskup d. 18., 20. a 23. července. Svěcení bude 28.

Ze Štýrska. Dne 27. dubna o 4. hod. odpolední vypukl požár v městysi Admontu. Též slavný klášter řádu sv. Benedikta, jehož členové vedou duchovní správu v Mariecelli, lehl popelem. Též krásný kostel shořel, i co v sobě choval, drahocenné obrazy, vzácné varhany (po Solnohradských největší v Německu), zvony se rozlily. Škoda páčí se na půl milionu zl. Řeholníci jsou bez přístřeší. Klášter Admont založen byl r. 1074. Od té doby žilo v něm 2000 řeholníků.

Z Londýna. Arcibiskupem Westminsterským jmenoval sv. Otec d. 30. dubna Msgr. *Manninga*, probošta kapitoly Westminsterké, téhož, jenž předchůdci svému, kard. Wisemannovi, pohřební řeč učinil. Maning narodil se z rodičů anglikanských a byl před obrácením svým duchovníkem téhož vyznání a přítel Puseyův. Veřejné listy nazývají jej ozdobou katol. Církve v Anglicku.

Z Říma píše se o vyhlášení za svatého bl. *Josafata* Konceviče, arcibiskupa

unitův, jenž od schismaticův umučen byl. Svatořečení dojdou též mučenníci Gorkumští, počtem 19, již před dvěma stoletími za blahoslavené vyhlášeni. Umučení byli v Hollandsku od Kalvincův, že zapřítí nechtěli víru v přednictví papežův, co viditelných hlav Církve a víru v podstatnou přítomnost Krista Pána v nejsv. Svátosti. Byli vesměs osoby duchovní. — Zároveň vyhlášen za blahoslaveného *Jan Berchmans*, († 1621) školastik z tovaryšstva Ježíšova, z diecése Malinské.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*,“ časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, farář atd. Ročník II. Svazek 7 (červnový čili letniční). Obsah: Slavnost seslání Ducha sv. I. Výklad sv. evang. II. Řeč o působení Ducha sv. v křesťanovi a) v srdci, b) v rozumu. Na pondělí svatodušní: Víry jest člověku k spasení potřebí a kteráká býti má, aby nám život věčný zjednala. Ned. I. po sv. Duchu: Závist jest nepravost ďábelská a tudíž i ovoce její ďábelské býti musí. Na slavnost nejsv. Trojice: I. Bůh jest lásky plný a dobrotivý Otec náš. II. K čemu prospívá nám tajemství nejsv. Trojice. Na slavnost sv. Antonína Pad.: Vysvětlení obrazu. Na slavnost Božího Těla: Důležitost svátku toho. Ned. II. po sv. Duchu: Kdo nevěří, že Církve sv. jediné má právo vykládati Písmo sv., nemá vůbec žádné víry. Na slavnost sv. Jana Křt.: Život sv. Jana a život náš. Ned. III. po sv. Duchu: O navrácení nalezonych věcí. Na sl. den sv. ap. Petra a Pavla: O významu znaků sv. Petra a Pavla. Na konci promluva a) k dítkám před prvním sv. přijímáním, b) u mrtvolý mládence.

— „*Věvec homilií Jelínkových* pro celý církevní rok.“ Vydávají Jan Šavel, děkan Budějovický a Jan Rosypal, farář Pačivský. Sešit III. V Budějovicích nákladem L. E. Hansena. Obsah: Homilie a kázání od ned. V. po Velikonoci až do neděle X. po sv. Duchu.

— „*Písně* na oslavu sv. *Jana Nepomuckého*. Vyňatek z Kancionálu od Svatojanského Dědictví vydaného. Sestavil Vincenc Bradáč, kanovník při metrop. chrámu sv. Víta a ředitel Svatojanského Dědictví. S povolením nejduš. Ordinariatu. V Praze 1865. Nákladem Karla Bellmanna. Frakturou stránek 30. Ohlašující tyto „písně“ o sv. Janu Nepomuckém, že v kněhkupectví B. Stýbla na sv. Václavském náměstí k dostání jest knížek: „*Svatý Jan Nepomucký*. Příspěvky k vědeckému životopisu. Sepsal Tomáš Novák, kaplan v Račiněvsi. Čistý výnos věnován na vnitřní úpravu chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně. Stran 130 s barvotiskovým obrázkem.

— „*Dr. M. Haubera: Úplná modlitební kniha pro osobu ženskou*.“ Starý překlad P. J. Hýbla pro páté vydání z novu opravil kněz Jan Herčík. Tisk a sklad B. Stýbla v Praze. Stran 568 sličnou latinkou na pěkném papíře s mnohými ocelorytinami. Předmluva str. 3—11. jedná o modlitbě; následují pobožnosti: I. každodenní, II. nedělní, III. při zpovědi a sv. přijímání, IV. na neděle a svátky círk. roku. V. pro čas postní, VI. pro čas velikonoční a svatodušní, VII. na slavnost nejsv. Trojice a Božího Těla, VIII. na svátky bl. P. Marie a jiných Svatých, IX. pro rozličné stavy a případy života, X. v souzeních a pokušeních, XI. pro nemocné, umírající, jejich přátele a těšitele, XII. za zemřelé. V oddělení XIII. jsou některé známější písně. Valně rozšířená a oblíbená kniha tato velice získala práci vp. J. Herčíka, jakož i úhlednou upravou tiskařskou.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- P. Siard Jiří *Gruber*, premonstrát Teplský, realní administr. ve Vidčíně, 21. dubna (nar. 17. července 1794, kněz od 15. srp. 1817);
P. Flavian Jos. *Sykora*, kněz ř. kapuc., něm. kazatel a zpovědník u sv. Josefa v Praze, 3. května (nar. v Žatci 29. září 1808, kněz od 23. ledna 1836).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- P. Amand *Lang*, premonstrát Teplský a kaplan ve Vidčíně, za administr. tamtéž. —
p. Eberhard *Kulmünzer*, kněz diec. Kralohradecké a b. notář, polní kaplan I. třídy a sekretář polní konsistoře ve Vídni, jmenován jest c. kr. polním superiorem v Praze.

Upřázděné místo:

Kounov, fara patron. p. Jana Adolfa kníže. ze Schwarzenbergu od 10. května.

V diecési Kralohradecké:

Vys. důst. p. Jan *Nep. Rais*, inful. děkan kathed. chrámu a kapituly, předseda b. konsistoře, manž. soudu atd. ustanoven jest od JExcel. p. biskupa *generalním vikářem*.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Jechl*, kanovník při kathed. chrámě v Budějovicích, přisedící b. konsistoře, dr. bohosloví, 7. května (nar. v Besenicích 9. říj. 1810, posvěc. 25. března 1836).

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Marschner*, farář v Dobranově, 2. t. m. (nar. 15. pros. 1812, posvěcen 3. srp. 1837).

Milodary. Na pomník arcib. Arnošta z Pardubic: vp. Jan Havlů, kapl. u sv. Štěpána 1 zl.

Do Jil. Lépe o tom mlčeti. — Někt. dopisy přístě v čísle 15. „*Blah.*“, jež vyjde d. 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Hod Boží Svatodušní.

I. Proč poslán jest Duch svatý. *)

1. *Já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmouti.* Jan 14. — První, proč poslán, jest, aby potěšil ty, kteříž Ho obdrží. Proto nazývá se *Utěšitel*. Dává ale útěchu tím, že jest Duch pravdy a učí rozeznávati klam od pravdy. Nehody, které nás potkávají, trápení, které nás rmoutí, obyčejně se jen zdají býti něco zlého, my si je co zlé představujeme, a zatím snad jsou k našemu dobrému. Hleď jen vždycky odhaliti si pravdu, proč na tebe přicházejí, a pravda ta ti zajisté přinese útěchu; poněvadž poznáš, že jsou to jen prázdné stíny, které můžeš obrátiti ku svému prospěchu.

2. *Když pak přijde ten Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě.* Jan 16. — Druhé, proč přišel Duch svatý, jest, aby na paměť uvedl apoštolům všelikou pravdu, aby jim udělil vědomost všech těch věcí, kterým Kristus zřejmě i v tajemstvích vyučoval; neboť oni celé jeho učení měli složiti v Církvi svaté. Ejhle, jak velmi pečovala prozřetelnost Boží, aby mysli hlasatelů Kristových sprostěny byly všelikých bludů. Rozum to jest, který vodí aneb svádí vůli; jak mnoho tedy na tom záleží, aby rozum lež a klam poznal a zavrhnul, aby zásady a před-

pisy pravdy zachováváje vůli nesvedl k zlému podle zásad těla svého aneb tohoto světa! Které jsou zásady tvého jednání? jak se srovnávají s pravdou? Ó pros za ducha pravdy, aby tě naučil všeliké pravdě!

3. *On přijde, trestati bude svět z hříchu a spravedlnosti a ze soudu.* Jan 16. Třetí cíl seslání Ducha svatého jest, aby skrze apoštoly trestán byl svět a se polepšil. Proč se tuto úřad trestání připisuje Duchu svatému, jenž jest Duch lásky? Proto, aby všeliké kárání a napominání dělo se v duchu lásky a vřidnosti. Dobře si toto hled vští-
piti do srdce svého. Rozvažuj tři ony věci, z kterých kárati bude svět. Z *hříchu*, poněvadž neuvěřili v Krista. Ze *spravedlnosti*, poněvadž neuznal svět spravedlnost Kristovu, ale sebe považuje za spravedlivého. Ze *soudu*, poněvadž knížetem tohoto světa činí ďábla, nevěrice, že tento již souzen jest a vyvržen ven. Pozoruj, jaká jest víra tvá? Jsili dosti pečliv skutky ji oživiti a upevniti? Jaká jest tvá spravedlnost? Neklameš se také maje se za spravedlivého? Zdali u tebe již jest souzen a vyvržen ďábel, či ještě posloucháš na jeho navádění? Pros Ducha svatého, aby i tebe trestal k polepšení.

II. Co působil Duch svatý v apoštolích.

1. *Vy pokřtěni budete Duchem svatým.* Sk. ap. 1. — Udělení Ducha svatého nazývá Pán Ježíš křtem, aby tím naznačil, že skrze Něho dostane

*) Z „Avancina.“ Viz „Blah.“ r. 1864 čís. 13.

se apoštolům všech účinků křtu svatého; on udělí jim odpuštění hříchů, prominutí trestů, milost, dokonalou lásku, spojení s Bohem a všechny ctnosti nadpřirozené. Ó blahoslavený stav apoštolův, kteří všechny ty dary zachovali až do konce! Nešťastný ale jest osud tvůj! mnoholi z nich se již tobě nedostává! Hleď, co jsi ztratil opět vynahraditi, a modli se: Přijď, svatý Duše, naplň nebeskou milostí srdce mé, kteréž jsi stvořil.

2. *Láska Boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého.* Řím.

5. — Láska tato záležela v horlivosti pro slávu Boží, kterouž naplnění byli apoštolé a vyšli obrátit celý svět. Kterí se dříve již hlasu děvečky lekali, kteří se prvé ze strachu před smrtí rozprchali, ti se nyní neobávají ani nebezpečství, ani muk, ani nejtrpší smrti. Jaká jest tvá horlivost pro slávu Boží? hledáš i ty obrácení a spasení duše své i duší svých bližních? Zdaž i ty v horlivosti pro čest Boží vytrváš vzdor obtížím rozličným? Zdaž překážky přemáháš a na časné nebezpečství nedbáš?

3. *Počali mluvit rozličnými jazyky.* Sk. ap. 2. — Aby mohli zvěstovati evangelium veškerým národům na zemi, dal jim Duch svatý dar všech jazyků. Dal jim tedy milost, které potřebovali, aby mohli zadost učiniti povolání svému. Takto nakládá Pán Bůh s námi se všemi. Každému dává, čeho potřebuje k spasení. Koho povolá, tomu dá i prostředky potřebné k tomuto povolání. I ty dojdeš cíle určení svého, jestli jen dobře používatí budeš prostředků, které ti uděluje Hospodin. Jak jsi doposud jich užíval? V tomto obyčejně spočívá chyba a vina naše, že neprávě upotřebujeme prostředků, které nám mají napomáhati k spasení. Jak bys se stal dokonalým, kdybys vždycky patřičně jich užíval!

Když sbor svatých apoštolů trval na modlitbách spolu: přišel Těšitel v jich bolu. Přijď i v nás, Ty Duše svatý! a ten oheň z Tebe zňatý rači i nás rozžehati!

Láska ku Spasiteli.

K nebesům ze skály prosté
divný strom se vypíná;
v nachu jasném na něm roste
kvítek, krásší rubína:
Spasitel to, lásky růže,
jenž si zvolil tu své lůže.

S nebe přišlo toto kvítko,
od věčnosti zplozeno;
vzešlo v těle jako dítě,
z Panny divně zrozeno:
rouchem těla Bůh se odil,
aby padlé k nebi vodil.

Trní ostré od mladosti
kroky jeho bodalo,
nouze, hladu, žízně dosti
v útrobách jej hlodalo;
mysl jeho bohomilá
Otcí všecko poručila.

Věkem dospěv, ctnosti vnady
krajanům svým zjevoval;
dával zákon, dával rady,
by je nebi odchoval:
lačné krmil, choré hojil,
láskou Boží hříšné kojil.

Skutků jeho vůně čistá
zbožné mysli jímala;
byla ona známka jistá,
že ji láska dýchala;
ale zloba hříšných duší
přemýšlela, jak ho zruší.

Růže rajska volně klesla
v hnusné ruce hříšníků,
aby sebe v obět nesla
k spáse padlých vinníků:
vštěpila se v dřevo kříže,
vzavši na se hříchu tíže.

Slunce zlaté mocně plaje
na blankytné výsosti,
Spasitel již k smrti zraje,
hrozné trpě těžkosti. —
Již se hlava k spánku sklání,
z něhož vyšlo smilování. J. Ř.

Učení víry o Marii Panně.

(K „Májové pobožnosti“ podává V. Polanecký.)
(Dokončení.)

VII. Nanebevzetí bl. Marie Panny.

Bl. Maria Panna nejen dle duše, ale i dle těla od Boha do nebe vzata jest. Tot sedmé učení, jež k věření nám předkládá Církev sv. o bl. Rodičce Boží.

„Vzata jest Maria do nebe, radují se andělé a chválu prozpěvující blahoslavi Hospodina.“ Těmito slovy prozpěvuje Církev sv. ve svých hodinkách o bl. Marii Panně, hlásajíc zřejmě učení své o nanebevzetí Matky Páně. Sluší však znamenati, že dvojí se rozeznává nanebevzetí bl. Rodičky Boží: první dle duše, druhé dle těla.

Co se prvního týče, nepochyboval zajiště nikdy nižádný věřící křesťan, že duše Marie Panny při jejím blahoslaveném skonání, všeho i toho nejmenšího hříchu jsouc prosta, a nad to veškerými bohumilými ctnostmi a nesčíslnými zásluhami ozdobena, jak mile z těla vyšla, ihned od Boha do nebe vzata a tam slávou nejvyšší nad všecky anděly a svaté počtěna jest; jakož pje o ní Církev: „Vyvýšena jest svatá Boží Rodička nad kůry andělů v říši nebeské.“ — „Nebot“ — vykládá sv. Jan Damascenský — „dili Kristus, život a pravda: Kde jsem já, tu i služebník můj bude, nebudeliž tím spíše s Ním matka jeho?“ — „Jakož pak,“ pravi sv. Bernard, „obdržela Maria milost přede všemi, podobně i na nebi dosáhla zvláštní slávy. Jeslíže oko nevidalo, ucho neslychalo, jestliže na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteříž Jej milují (I. Kor. 2, 9.): kdo pak vypraví, co připravil té, jenž Ho porodila, a kteráž — což jisto jest — Jej více než všechna srdce milovala?“ —

Slyšeli jsme, že Maria P. po Bohu největších zásluh o vykoupení lidstva sobě získala; kdo však největších zásluh si získal, a nejvíce ctnostmi se stkvěl, zasluhuje a od Boha nejvyšš spravedlivého, jenž odplácí každému dle skutků jeho (Mat. 16, 27.), také zajiště dosahuje nejvyšší slávy v nebesích. Pročež dí sv. Ildefons: „Jakož se nedá k ničemuž přirovnati, co (Maria) konala, aniž se dá vypravit, co obdržela: podobně se i nedá pochopiti odměna slávy, kterouž zasloužila.“ — „Můžemeť si pomysliť“ — dokládá sv. Alfons z Lig. — „kteraké přijetí připravil věčný Otec dceři své, Božský Syn matce své, a Duch svatý choti své, Otec ji korunoval dada ji podíl na své moci, Syn na své lásce, a Duch svatý ji učinil účastnou své moudrosti. Všecky tři Božské Osoby prohlásili ji za královnu nebes a země, vykázavše jí místo na pravici Kristově, přikázavše spolu andělům a všemu stvoření, aby ji co svou královnu poslouchali a jí sloužili.“ — A podobným způsobem mluví o bl. Rodičce B. všickni sv. Otcové, nazývajíce ji „Paní andělů, Panovníci a Královnou nebes i země, korunou svatých, a podobně. A sv. Církev od pradávných časů volá v litanii loretanské k Rodičce Boží: „Královno andělů — Královno

všech Svatých — oroduj za nás!“ a v hodinkách o slavnosti Nanebevzetí bl. Marie P. obrací na ni slova korunovaného pěvce: „Stála královna tobě po pravici v oděvu pozlaceném ozdobená rozličností.“ (Žalm 44, 10.)

Církev sv. učí však, že bl. Maria P. netoliko dle duše na nebe vzata jest, nýbrž i dle těla. Pismo sv. nám ovšem nepodává žádných o tom zpráv; to však nikoliv nás mýliti nemůže, uvážíme-li, že není v Písmě ani všecko to psáno, co učil a činil P. Ježíš, a co se za Jeho živobytí dalo, uvážimeli, dále, že sv. apoštolové při své horlivosti o rozšíření víry Kristovy a o spásu duší ani času neměli, aby své vlastní příběhy a všecky osudy Církve zaznamenali, jakož i posléze, že zajiště i ne jeden spis apoštolský v ztrátu přišel, jako na př. list sv. Pavla k Laodicenským. Mimo to víme, že právě pro tuto nedostatečnost písma sv. má Církev sv. jiný ještě pramen, z něhož čerpá učení víry Kristovy, totiž: tradici či ústné podání. A toto právě stvrzuje nanebevzetí bl. Marie Panny i dle těla jejího.

Jak dosvědčují sv. otcové Jeroným a Augustin, konala se v Církvi slavnost Nanebevzetí bl. Marie Panny již ve 3. století; mimo tyto sv. otce potvrzují, že Maria P. i dle těla na nebe vzata jest, i sv. Epifán, sv. Athanás, sv. Řehoř Tourský, sv. Jan z Damašku, sv. Ildefons, sv. Bernard, sv. Tomáš Aquinský, sv. Anselm, sv. Petr Damian a mnozí jiní.

Stůjž tu, co vypravuje sv. Jan Damascenský (jenž žil ku konci 7. a v 8. století): „Ze starobylého podání přijali jsme, že v čas slavného zesnutí blahoslavené Panny všickni sv. apoštolové, kteříž po celém světě pro spásu národů chodili, v okamžení sešli jsou se v Jerusalemě; a když tam byli, spatřili jsou vidění andělské a uslyšeli chvalozpěv nebeských mocností; a tak s božskou oslavou odevzdala (Maria) duši svou svatou v ruce Boží. Její pak tělo, kteréž bylo nepochopitelným způsobem Boha počalo, při chvalozpěvu andělů a apoštolů z příbytku vynášeno a do hrobu v zahradě Jetsemany položeno jest, kdežto po tři dny trval zpěv andělů. Když pak po třech dnech andělský zpěv utichnul, tuť sv. apoštolé, vesměs přítomni jsouce, (Tomáš, jenž (bl. smrti Marie P.) přítomen nebyl, po třech však dnech přišel, aby poctil tělo, kteréž Boha počalo) otevřeli hrob; ale svatého těla nižádným způsobem najíti nemohli. Naleznuvše toliko roucha, jimiž bylo ovínuto, a nevýslovnou vůni, kteráž z nich vycházela, pocíťvše zavřeli opět hrob. U podivení nad zázrakem tohoto tajemství jen to jediné mysliti sobě mohli, že Tomu, jemuž se zalíbilo, z Marie Panny tělo na

se vzítí, člověkem se státi a naroditi, jenž jest Bůh Slovo a Pán slávy, a jenž po porodu neporušené zachoval panenství její, též se zalíbilo i její nepoškozené tělo po smrti neporušené zachovati, a nanebevzetím počtiti před všeobecným všech lidí vzkříšením.“ —

Tak svědčí sv. Jan z Damašku (v 2. řeči o zesnutí Rodičky B.) O nanebevzetí M. P. svědčí dále i ta okolnost, že nikde na celém světě nenalezají se tělesné ostatky její.

Církev sv., jenž u veliké uctivosti chová ostatky všech svatých, zvlášť pak sv. apoštolů, jenž posud chová ve veliké úctě i ostatky sv. Kříže, kopí a hřebů Páně, okovy, jimiž spoután byl sv. Petr, a zvlášť také ostatky sv. apoštola Jakuba a sv. Štěpána, kteříž oba před zesnutím bl. Marie P. v Jerusalemě smrti mučennickou se světa sešli, bylaby zajisté pečlivě uschovala i ostatky bl. Rodičky Boží, kdyby byly na této zemi pozůstaly.

Musíť konečně i rozum náš uznati, že neslušelo, aby tělo bl. Marie Panny spráchnivělo, anot tělo Ježíše Krista, z ní vzaté, na nebi slávou Božskou přiodíno bylo; to tím méně, ježto Maria hříchem prvotným poškozena nebyla, a zákonu porušení těla, jenž jest pokoutou prvního hříchu, podrobena býti nemohla.

Proto dí sv. Tomáš Aquinský: „Tato kletba jest mužům i ženám obecná, že se měli v prach obrátiti, z kterého vzati jsou. Ale i této kletby byla Maria zproštěna, ježto s tělem i s duší na nebesa pojata jest.“ —

Nařídili Bůh Mojžíšovi (II. Mojš. 25, 10.), aby archa úmluvy, v níž uschována býti měla manna z pouště a desky zákona, zhotovena byla z dříví Setim, kteréž nezčervotočí, aniž zetlí, a aby obložena byla zlatem tak, aby nižádného porušení vzítí nemohla: mohl-li pak dopustiti, aby propadla hnilobě a červům daleko posvátnější archa nové úmluvy, bl. Maria P., v níž spočíval sám Syn Boží?

Zemřela ovšem Maria, neboť i Syn její umřel, a ona ve všem podobnou Mu učiněna byla; zemřela, jak se domnívá sv. Alfons z Lig., z vůle Boží i proto, aby dán byl nám příklad blahoslavené smrti, jižto připravuje Bůh spravedlivým svým; zemřela posléze i proto, aby tělo její, jež neslo na sobě známky velikých bolestí a hlubokého utrpení, proměněno bylo v jiné mnohem krásnější a slavnější i nesmrtelné, tak jako proměněno bylo i tělo Kristovo, a jako proměněna budou i těla naše při našem vzkříšení. Jako však Kristus Ježíš třetího dne po své smrti z mrtvých vstal, tak i třetího dne po pohřbu nalezen jest hrob Matky Páně prázdný, anot zvláštní mocí

Boží vzkříšena a na nebesa vzata jest. — Církev sv. konajíc slavnost Nanebevzetí bl. Marie P. velmi se raduje a plesá z povýšení jejího a vyzývá věřících, aby i oni se radovali, volajíc při počátku mše sv. v ten den: „Radujme se všickni v Pánu, vznešenou konajíc slavnost ku počtě nejblahoslavenější Panny Marie, z jejíhožto nanebevzetí radují se andělé a velebí Syna Božího!“ —

Raduj se tedy z nanebevzetí Marie P. ty věrný ctiteli a služebníce její, jenž nejen neopomíš každého dne u vroucí modlitbě ji pozdraviti, a o slavnostech jejích nábožně ji počtiti, alebrž i všemožně hledíš příkladu jejího v životě následovati a úctu její mezi křesťany šířiti; raduj se, neboť veliká jest sláva a moc její na nebi tak, že vyplní zajisté vůli její Kristus Ježíš, když ona tebe co věrného sluhu svého představujíc Jemu propoví: Synu můj, chci, aby, kdež jsem já, byl i služebník můj! —

Raduj se z toho i ty hříšníče, jenž spravedlivého Soudce na nebi se hrošíš! převeliké jsou zásluhy, jichž sobě vydobyla Maria o vykoupení lidstva, pro něž také povýšena jest od Boha nade všechny svaté; pro tyto zásluhy její pros Ježíše Krista za odpuštění hříchů a milost setrvání v dobrém; a On pro lásku svou k Matce vyslyší volání tvé, a dá ti té milosti, abys Jej i královnu nebes mohl pak se sbory andělskými na věky oslavovati. —

VIII. Mocná přímluva bl. Marie Panny.

Bl. Maria Panna v nebesích u Boha za nás se přimlouvá, a přímluva její velmi jest mocná. Tot osmá a pro nás, pokud v slzavém údolí pozemském žijeme, spolu to nejutěšenější učení víry o bl. Rodičce Boží.

Církev sv. učila vždy na základě písem svatých, že dobré jest a prospěšné, Svaté v nebi ctíti a vzývati, protože jsou přátelé Boží a za lidi u Boha prosí. Sv. sněm Tridentýský nařizuje (v sez. 25.) všem biskupům a tům, kdož úřad učitelů a pastýřů duchovních zastupují, aby dle obyčeje katolické a apoštolské Církve od prvních dob víry křesťanské přijatého, i dle souhlasení sv. Otců a ustanovení posvátných sněmů, věřící lid bedlivě poučovali o přímluvě a vzývání Svatých, o úctě ostatků a pravém užívání obrazů, vyučující jich, že Svati, spolu s Kristem kralující, své modlitby za lidi Bohu obětují; a že dobré i prospěšné jest, prosebně jich vzývati, a k obdržení dobrodiní od Boha, skrze Syna Jeho Ježíše Krista, Pána našeho, jenž jediný náš Vykupitel a Spasitel jest, k jejich přímluvám o přispění a pomoc se utíkat. — Neboť „jestliže apoštolové a mučenníci,“ — vykládá sv. Jeroným — „dokudž se v těle

zdržovali a sami o sebe pečovati musili, za ostatní se přimlouvati mohli: čím více pak, když již obdrželi koruny, palmy a vítězství! Jediný muž Mojžíš obdržuje šestkrát sto tisícům oděnců prominutí od Boha (II. Mojž. 32, 31.); a Štěpán následovník Pána svého a první mučenník v Kristu za milost prosí pronásledovníkům (Sk. ap. 7, 59.): a když s Kristem býti počnou, pak-li méně vymohou? Apoštol Pavel praví, že dvě stě šestasedmdesáte duší v korábě pro něho bylo zachováno (Sk. ap. 27, 21.): a když rozdělen byv s Kristem býti počal, pak snad úst svých uzavře a ani slůvka neprosne za ty, jenž po všem světě v jeho (od něho hlásané) evangelium uvěřili?“ —

K slovům těmto doložme: Přimlouvatali se Maria u Syna svého za lidi pomoci Páně potřebující již *zde* na zemi, jakož toho důkaz máme na svatbě v Káni Galilejské (Jan 2, 3): čím spíše přimlouvá se nyní za nás na *nebi*, anát tam láska její nejen k Bohu ale i k lidem ještě vyšší jest a dokonalejší! Přimlouvali se zde z pouhé známosti a *lásky přátelské*: čím více toho činí nyní co *matka naše*, anát pod křížem na slovo Ježíše Krista v apoštolu Janovi nás všechny za dítky své přijala! Prosilali Syna svého, aby všemohoucností svou přispěl lidem *v potřebáchездеjších*; čím více jí na srdci ležeti musí *potřeby naše duchovní*! — Orodovávali u Krista, an ji byl nikdo za to neprosil: více toho učiní, když ji vroucně vzývati budeme! — jak sv. Bernard dí: „Maria, pravím vám, Nejmilejší, budeli od nás pobožně prosena, vyhoví potřebě naší, poněvadž jest milosrdná a matka milosrdenství. Ješto se smílovala nad osudem oněch, od nichž byla pozvána (na svatbu): tím spíše slituje se nad námi, budeli nábožně vzývána;“ — neboť, jak dokládá sv. Augustin: „není pochyby, že ona, jenž zasloužila cenu k našemu vykoupení (Ježíše Krista) poroditi, tím spíše může všem vykoupeným ochranu obětovati.“ — Sv. Alfons Lig. pak praví: „Ta útrpnost, kterouž Maria s naší bídou má, a ta láska, kterou k nám chová, jest tak veliká, že neustále za nás oroduje, a vždy znovu začíná a nikdy neustává nám svou přimluvou milosti vyjednávati a nás před tím zlem chrániti, kteréž nám hrozí.“ — Nelze tudíž pochybovati o tom, že Maria u Boha ustavičně za nás oroduje, modlitby naše Pánu Bohu a Synu svému přednáší, a přimluvou svou nám spomáhá. Důkaz toho podává nám Církev sv. tím, že od prvních dob křesťanských po všechny věky utíkala se k Rodičce Boží s prosbou za přimluvu její, věřících pak vybízí, aby každodenně Marii Pannu za pomoc vzývali. Již v oné pra-

staré liturgii, kteráž dle podání pochází od sv. Jakoba, apoštola Páně, nalezáme tato slova: „Slavme památku naší nejsvětější, nepoškvrněné, nejslavnější a požehnané paní, Marie, Matky Boží a neporušené Panny — abychom skrze přimluvu její všickni milosrdenství dosáhli;“ — načež následují slova andělského pozdravení: „Zdravas Maria, milosti plná atd.“ — Důkaz to, že již ve věku apoštolském věřící Marii Pannu za přimluvu žádali. — Sluší však věděti, nejen že bl. Maria P. u Boha v nebi za nás se přimlouvá, ale i že přimluva její velmi jest mocná, ano nejmocnější z přimluv Svatých a vyvolených Božích, tak že Maria jako zde na zemi ctnostmi a zásluhami svými nad všechny svaté vynikala, nyní pak na nebi slávou a vznešenou důstojností svou všechny převyšuje, podobně i přimluvou svou nad všechny anděly a svaté předčí. Že veliká jest moc přimluvy vůbec, vysvitá ze slov sv. apoštola Pavla (I. Tim. 2, 1—3.): „Prosím pak především, aby činěny byly prosby, modlitby, žádosti, díků činění za všechny lidi, nebo to dobré jest a vzácné před Spasitelem našim, Bohem.“ — Máli však přimluva u Boha platná býti, třebať, aby ten, kdo ji koná, spravedlivý byl před Bohem, aby čistě a nevině bylo srdce jeho; jak svědčí sv. apoštol Jakub, an dí: „Mnoho zajisté může modlitba *spravedlivého* ustavičná“ (5, 16.); a v evang. sv. Jana čteme: „Víme pak, že Bůh hříšníků neslyší.“ (Jan 9, 31.) Protož také čím spravedlivější a ctnostnější jest ten, kdož se modlí, čím čistší a nevinější jest srdce jeho: tím účinnější a mocnější jest modlitba jeho před Bohem.

Kdo ale byl kdy z lidí mimo Ježíše Krista spravedlivějším a ctnostnějším, kdo kdy čistším a nevinějším nežli Maria, Zrcadlo spravedlnosti, Matka a Panna nejčistší? Mimo to víme, že, čím milejší a vzácnější jest přimluvce tomu, jehož prosí, tím jistější jest také vyslyšení prosby jeho.

Nuže, kdo jest Kristu Ježíši ze všech tvorů nejmilejší a nejvzácnější? Ne-li blahoslavená Panna, jižto si byl za matku svou vyvolil, a co dokonaly a dobrý syn také vždy ctil a miloval i ji poddán byl? A jestliže nelze dobrému synu lidskému, matce odepríti zač prosí, jako na př. důkaz máme na Šalamounovi, jenž vida matku svou s prosbou za Adoniáše přicházeti, pravil: „Žádej směle matka má: neboť není slušné, abych oslyšel tebe“ (III. Král. 2, 20): můžeme-liž domnívati se, žeby Ježíš Kristus, tento nejdokonalejší vzor všech synů, s to byl, aby přemilé Matce své něčeho odeprěl? — Důkaz dal Pán Ježíš prvním zázrakem svým v Káni Galilejské.

Proto učí sv. Antonín, že nemožno jest

aby Maria, když za něco prosí, oslyšena byla. Sv. Efrém volá k Marii Panně: „Tys v pravdě Matkou Boží, vše u Boha můžeš.“ A jistý nábožný muž dí: „Co Bůh vůli svou, to ty, ó Panno, prosbou svou můžeš!“

Totoli vše náležitě uvážíme, nemusíme-li uznati, že právě nazývá Církev sv. Marii Pannu „pannou mocnou“?

Že přímluva Marie P. velemocná jest u Boha, toho posléze dokazují i dějiny Církve, v nichž zapsány jsou nesčíslné divy a zázraky, jimiž Bůh na přímlovu Marie Panny spomohl věrným ctitelům jejím, v potřebách svých o pomoc ji žádajícím.

At mlčením pomenu to, co rukopis Kralodvorský praví o Matce Boží, která divy činí, nevíme-li, že l. P. 1456 na přímlovu Rodičky Boží křesťané v Bělehradě obležení, ač počtem velmi slabí, slavného vítězství nad velikým vojskem tureckým dosáhli? — A odkud vzala původ slavnost „bl. Marie Panny Vítězné“? Neli odtud, že r. 1571 na přímlovu Rodičky Boží po všem křesťanském světě tehdy zvlášť pobožností růžencovou vzývané, vojsko křesťanské u Lepanta nad velikým loďstvem tureckým zvítězilo? — A proč zavedena jest po vši Církvi slavnost „Jména P. Marie“? neli na památku velikého vítězství nad vojskem tureckým r. 1683 u Vidně dosaženým mocnou přímlovou Rodičky Boží? — Však kdo jest s to, aby spočítal všechny na přímlovu bl. Panny Marie uzdravené, v zármutku a soužení potěšené, v protivenstvích zachráněné a z okovů vyproštěné, a hříšníky k ctnostnému životu obrácené a na milost přijaté? Kdo sečte ty zvláštní dary a milosti, jež vyprosila nábožným a svatým ctitelům svým? Kdo vypoví všechny ty divy přímlovy její, jimiž získala sobě čestných názvů, jako: „Panna mocná“ — „Panna dobrotivá“ — „Uzdravení nemocných“ — „Utočiště hříšníků“ — „Potěšení zarmoucených“ — „Pomocnice křesťanů“ — „Matka milosrdenství“ a t. p. — Ó jak veliké to štěstí pro nás, že máme na nebi Matku, jenž za nás neustále u Boha se přimlouvá, Matku tak mocnou, že prosbu její Bůh nikdy neoslyší, a tak dobrotivou, že, jak dí sv. Bernard, nikdy nebylo slyšáno, aby koho byla opustila, kdo se pod ochranu její utíkal, neb jí o pomoc vzýval! A víra tato budiž tobě, milý čtenáři, pohnutkou, abys ve všelikých potřebách, duchovních i tělesných, k ní se vši důvěrou se utíkal, jí o pomoc a ochranu proti všelikému nebezpečení, zvlášť pak proti pokušením těla, světa a ďábla vzýval, jak tě napomíná sv. Bernard, an přirovnává Marii Pannu k hvězdě mořské praví: „Pozdvihnou-li se větrové pokušení, když vržen budeš na úskalí soužení, popatr k

hvězdě, vzývej Marii. Jsili zmítán vlnami pychy neb ctižádosti, utrhaní aneb žárlivosti: popatr k hvězdě, vzývej Marii. Otráslí hněvivost, neb lakomství neb rozkoš tělesná lodičkou mysli tvé: popatr k Marii. Pakli ohavností provinění podešen, náhnětkem svědomí sevřen a hrůzou soudu ustrašen, již již počínáš padati v hlubinu zármutku a v propast zoufalství: vzpomeň na Marii! V nebezpečnostech, v úzkostech, v pochybnostech pomni na Marii, vzývej Marii. Necht se nevzdaluje od úst tvých (jméno její), necht se nevzdaluje od srdce: abys dosáhl podpory jejího orodování. Ji následuje nezboudíš, ji vzýváje nezoufáš, na ni často vzpomínaje nepochybiš: pod její podporou neklesneš, pod její ochranou nebudeš se báti, pod jejím vedením neunavíš se a její laskavostí dojdeš cíle žádoucího.“ —

Ty jsou tedy svaté pravdy, jimžto Církev sv. o bl. Rodičce Boží učí, jež každý katolík pevně věriti, a pro něž bl. Pannu Marii ctiti, milovati a následovati má. K závěrku stůjtež tu slova poučená sv. Bonaventury: „S obzvláštní láskou a pobožností uctívej vždycky blahoslavenou královnu nebes, Pánu našeho Rodičku; k ní se co k nejjistější ochraně ve všech potřebách, nebezpečnostech a souženích utíkej; její pomoc a přispění vzývej; — jí s odevzdaností a důvěrou každou svou záležitost poruč, neb ona jest Matka milosrdenství; a k tomu prohlídej, abys ji každodenně nějakým zvláštním způsobem nábožnost svou prokazoval. Aby pak tvá pobožnost mohla ji býti příjemnou a tvá úcta líbeznou, nápodobuj horlivě její čistotu a neporušenost na těle i na duši, bez poškrvny se uchověj a pokorně i skromně její šlepeje následuj!“ —

Blahoslavená Panno, matko milosti!
nedej v hříších umřiti bez lítosti;
poslední ať jsou slova má:
Ježíš, Josef, Maria!

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

XV.

Ctihodné panny měly Marii v podezření, že není dosti stálá a zdráhaly se přijmouti ji do řádu, jimž byla, tak říkajíc, opovrhla. Mělať světské myšlenky, když odcházela, zakládala si na bohatém dědictví, chtěla se vdávat, snila o ženichovi.

Marie jim pověděla všecko, co se stalo a ony z toho soudily, že vina není na její straně. Ubohá nepožívala přízně otcovy. Měl úmysl zavřítí ji do kláštera, aby si

mohl přivlastnit její statek a když mu ho zmařila, podvedl ji jiným způsobem. Ženich také stál jen o její věno, ačkoliv se odvolával na nezištnou lásku a když se vzdala Luštěnic, opustil ji, žádné útrpnosti s ní nemaje. Nyní teprv nahlížela, že ji opravdu nebyl milý. Nemohla si ho upřímně vážit, ale omámila ji jeho hladká slova, dala se pohnouti nucením jiných, ráda by se byla zbavila velkého soužení v domě otcovském. Je politování hodna, zkušenosti, jichž nabyla, budou jí prospívat k budoucímu povolání a to teprv nyní pevně a jasně se v ní probudilo. Doufají a očekávají to, o své hodnotě je dávno přesvědčena, delší dobu neúhonně žijíc mezi nimi a nyní ji poskytnou času, prozkoumati a prozpytovat se, aby se nepřenáhnila. Zatím i samy dobře poznají, hodí-li se k stavu, po němž touží a zdaří-li se dle žádosti jejich zkouška, již se podrobí, nebude překážky připustiti ji k složení slibů.

Vedralovi to bylo jedno, zůstane-li Marie doma anebo půjde-li do kláštera. Chce-li, může se třebas vdáti, již k tomu svolil, nedá jí nic tak nebo tak, dokud bude živ, — Luštěnice jsou jeho. Předce nejraději viděl, že si život duchovní vyvolila. Odbyde ji bez nesnáze a nikdo se s ním o její podíl nebude hádat. Varoval se v klášteře se ještě ukázati, aby na něm nechtěly zvláštního příspěvku. Co se patřilo, to jim poslal a spolu se vyjádřil, že krok dcerin schvaluje.

Marie brzy dokázala, že to nebyla vrtkavost ani lehkomyšlnost, co ji do kláštera přivedlo a chovala se tak příkladně, že z ní měly skutečné potěšení. Požívala nyní úplného pokoje a uměla ho oceniti majíc za sebou dny rozbrojů a bouří. Bohaté dědictví, veliké jmění ji do nich přivedlo; toho se zbavila a má po pokušení. Budí a rozněcuje v lidech náruživosti a vášně a i k nešlechtnostem poňouká. Sám otec se jím dal zaslepiti a zapřel a zavrhl dceru k vůli němu. Lapila pohnulo k podvodu a klamu, lhal, že ji miluje a srdce její obelstil. Tak nazvaná láska se jí tím zprotivila a zošklivila. Nechce se vydati v nové nebezpečnosti a je ráda, že ji proti všem útokům chrání klášter.

Zůstala v něm a když uplynul čas přípravný, slavně do rádu ctihodných sester byla přijata zadost učinivši všem výminkám, co se požadují.

Vedral byl vysoce spokojen, že mu dcera již neprijde na krk a kochal se ve svém bohatství. Pavinec byl jeho, Luštěnice mu také patřily, tisíce a tisíce měl na hotovosti. Podařilo se mu, co obmyšlel, zvítězil nad nebožtíkem tchánem a nebožkou

tchyní, jenž ho zavrhl a odstrčili, posmívá se jim, ačkoliv jsou již na věčnosti a považuje to za pomstu proti nim. Nedali mu nic a on má všechno, je pán a poroučí. Marie, jejich miláček, postoupila mu, čím ji obdarili. Těší se z toho a dceru má za mrtvou tak jako je.

Co bude se svým jménem dělat, když to nepřeje ani vlastním dětem? Do hrobu ho s sebou nevezme, komu tedy vše zanechá?

Na to mrzký lakomec nezpomínal, nýbrž hleděl, aby mu ještě přibýlo a úzkostlivě bděl nad svými poklady.

Však mimo dceru měl také syna a víme již, že tento z přízné a shovívavosti jeho se radoval. Jemu děd a bába neodkázali Luštěnic a proto ho měl rád. Neoloupil ho jako dcera, nýbrž byl sám oloupen. Prál mu tedy a máje ho co dítě ustavičně u sebe, přivykl mu víc než Marii, jenž v mládí byla u báby.

Adolf si mohl všechno dovoliti, ano on směl i peníze vydávat, jež otec tak náruživě miloval. Vydával je, dokud byl chlapec, na hračky a pamlsky a když vyrostl, nastaly mu jiné potřeby.

Adolf, jak známo, učil se doma, učitel křesťan a učitel žid k němu docházeli. Když tito již nevystačili se svým uměním, byl mu najat vychovatel, ale málo s ním pořídil, že ho neposlušchal, nalezaje v každé rozepři zastání u otce.

Otec vychovatelům nebyl nakloněn drze je za darmo chrouaty a tak málo jim platil, že jim na službě u něho nezáleželo. Odcházel mu jeden po druhém a mezi tím Adolf vždy několik měsíců byl sám, děláje, co se mu líbilo. Ze se neučil, můžeme se domysleti a když přišel nový pěstoun, musil s ním začít z nova. Byl-li hodný, nedal s sebou nakládati jako s čeledínem a brzy se poroučel. Byl-li špatný, Adolfovi víc škodil než prospíval a otec se žádným nebyl spokojen. Škoda peněz, co dostávali a škoda jídla, co jim dával! Dobře se věru neměli a on předce litoval, že má s nimi útraty.

Když Adolf nešetřil, rozhazuje a hejře, nebyl Vedral dosti silný, aby se mu protivil, nýbrž prominul mu to, ano poskytl mu k tomu ještě prostředků. Byl jeho mazánek a co ho stál, uspořil na jiné straně utrhuje dělníkům, lichvaře a šidě a veda soudy, kdykoliv mu z toho kynul užitek. Často do neštěstí schválně uvrhl člověka, aby z toho sám zisk měl a těšil se tím, když musil platiti za Adolfa. Vždyť má také Luštěnice, jenž mu vynášeji víc než Pavinec a dcera již nic nepotřebuje, jsouc zaopatřena v klášteře. Může tedy Adolfovi

pomáhati a předce mu nebyde, ano příjmy jeho jsou pořád větší než vydání a tak to bohdá zůstane.

Adolf vyrostl, poslední vychovatel se propustil a v Luštěnicích a v Pavinci byli dva páni, starý a mladý. Starý skrbil a lakotil, mladý marnotratil a plýtvál a obyčejné příspěvky otcovy mu již nestačily. Hospodářství si nevěšmal, tu starost ponechal otci, ale jiného díla měl dost, jen že nebylo k prospěchu. Držel si koně a psy, jezdil a honil a málo kdy byl doma. Pridali se k němu jiní mladí páni, pili a hráli a toulali se třebas kolik dní po sobě.

Otec koně a psy synovy nenáviděl, ale předce je živil nemoha se jich sprostiti. „Musím je mít, jiní je také mají,“ říkával Adolf a nedal si odporovat.

Vedral bránil každému, kdo na něj uvaloval břemena, jen naproti synovi byl slabý a ve všem mu povolil. To tento poznal již v mládí a pak se na otce neohlížel věda, že se mu nepostaví na odpor.

Bydleli pořád v Pavinci, že tam bylo, jak Vedral povídal, lacinější živobytí, ale Adolf již často a dlouho zdržoval se v Luštěnicích, kde byl zámek pohodlnější a lástky v něm lepší. Zřídil ho doktor Štika pro Marii a nyní ho užíval Adolf se svými společníky. Měli tu pokoj před starým, jak Vedralovi říkali, a Adolf aby měl na potřeby, prodával, co bylo v zásobě, obilí, dříví a starého se ani neptal. Musilo se mu dobře strojit, objednával si drahá vína, přál sobě i svým přátelům. Brzy se s nimi vydal také na cesty, žil v Praze a ve Vídni, zajel si až do Paříže a všude rozhazoval plnými rukama.

Otec posílal peníze, hrozil, mrzel se, bědoval, naříkal, ale předce nic neodepřel. Pravý div to byl, že synovi takovou moc nad sebou postoupil. Sám se zapíral, si utrhoval, nekouřil, nepil, ani se nenasytil, nic na sebe nekupoval. Syn nosil šaty dělané v cizině, jeden oběd ho stál, co otec neprojedl za měsíc, jedno cigaro se mu počítalo, zač dávají pytel tabáku, za psy vyhazoval sta, za koně tisíce, za kočáry, náčiní, sedla, že za to mohl mít domy.

Ještě hůř bylo, že si dělal známosti s všelijakými ženskými, jenž na účet jeho žily. Tyto, hry a sázky dohnaly ho často k tomu, že si musil půjčovati na směnky a když docházela jejich lhůta, hledal pomoc u otce a vždy ji našel. Nejednou by ho pro dluhy byli zavřeli, kdyby se ho otec byl neujal. Rozmýšlel se někdy dlouho a konečně ho předce neopustil. Ať si zajel třebas do živého, svého Adolfa vytrhl a musil vytrhnouti.

Neprospělo, brániti se, vytýkati, napomínati, Adolf také nemlčel a obyčejně zvítězil. Byl hrubý, klel, vadil se, vzdoroval; co nešlo po dobrém, prosadil po zlém. Mučil, trýznil otce, ale největší soužení mu připravoval tím, že ho přiváděl o milé poklady.

Jako Vedral se ženou a s dcerou jednal nyní syn s ním a oplácel mu, čím se na nich provinil. — (Dokončení.)

Dopisy.

V Ovenci Předním dne 17. května 1865.
(Nový kříž, obnovená socha.)

Den 15. května t. r. co svatvečer před svátkem sv. Jana Nepomuckého, patrona naší vlasti, byl pro osadu Ovineckou dnem slavnostním, neb se tu konalo dvoje svěcení, a sice kříže od dobrodinců věnovaného a postaveného na blízku chrámu Páně, u prostřed zelenajících se stromův — a pak sochy sv. Jana Nepomuckého, která od obecní kašny vzata a před samý chrám Páně postavena a obnovena byla, oč zvláštní zásluhy získal sobě obecní radní, p. Jindřich Legler, vlastník domu v Předním Ovenci. Svrchu udaného dne tedy ubíral se po 7. hodině večerní četný průvod z chrámu Páně nejprve ku kříži, kde vel. p. farář po vykonaném svěcení učinil přiměřenou řeč k lidu v ten rozum, že kříž svatý jest znamením našeho spasení a předmětem úcty naší. Pak odebral se průvod k soše sv. Jana Nepomuckého, kde po vykonaném posvěcení sochy při osvětlení té čtvrti obce modlili se duchovní s lidem litanie o sv. Janu Nep., načež po návratu do chrámu Páně uděleno požehnání s Nejsv. Svátostí. Kéž by dobrotivý Bůh mocí sv. kříže, na němž náš Vykupitel trpěl, a na přimluvu našeho patrona sv. Jana Nepomuckého vše škodlivé od nás odvrátiti a vše spasitelné nám uděliti ráčil!

—1—

Od Řípu dne 9. května 1865.

(Každodenní čtení z písma sv. v adventě.)

Touží se po tom, — a věc ta zasluhuje nejen moudrého uvážení, ale i všestranné podpory, — aby se každého dne v adventě, jako to ve zvyku jest v postě, četla některá částka písma svatého „řeč či epistola a evangelium“ četněji shromážděnému lidu při rorátech. Ať nic nedím o tom, že lid velmi rád poslouchá méně známé a v celku velmi zajímavé perikopy svatopostní, upozorňuji jen na to, že by se tím známost lidu o zjevení Božím a lásce Boží k člověku rozšiřovala a spolu by se k mravnímu vzdělání přispívalo a služby

Boží rorátní by se tím oslavily. Avšak jak uspořádati tento výbor svatého čtení? — Navrhovaly se sice již asi dvakráte seznamy takových úryvků z písma svatého určených pro čas adventní, a ač rádi vítáme podobné ukázky, jež v té neb oné osadě s dobrým prospěchem se předčítají a známost zjevení Božího i mravní povzbuzení a oslavu rorátních služeb Božích podporují: nemůžeme přece souhlasiti s podobným uspořádáním, měloby se zavesti pro celou diecési a to nařízením církevním. Tušim, že za naší doby, jako vždy jindy bude hleděti církevní uspořádání tohoto svatého čtení především na význam *doby samé*, a že podají se takové vyňatky, jež určují a znázorňují *ráz doby adventní*. — Připomínat nám advent dobu *starozákonní*, život člověčenstva před Kristem, jeho touhu po Spasiteli, jeho proroctví o Mesiáši, jeho obrazy o Vykupiteli a na to především v epistolách, čili v řečech hleděti se musí, aby se podaly takové vyňatky, které seznamují lid s *proroctvími starého zákona o Kristu*, anebo vezmeli se něco z nového zákona, ze Skutků apoštolských a ze sv. epistol, ať se vezme to, co se bud vztahuje na proroctví starého zákona, tak že ukazuje vyplnění těchto proroctví, anebo co líčí a vypravuje souvislé s nimi děje biblické, ku př. pád Adamův, beránek v Egyptě, měděný had na poušti, narození Mojžíšovo, podrobná proroctví o Kristu, zvláště z Isaiáše a Daniele a těm podobné perikopy hodí se k tomu výborně a u velikém počtu. — Mimo to v celém starém zákoně neustále vede se boj o život neb o smrt, o spasení neb zahynutí, — *zápas modlářství s vírou židovskou*, a tento ráz nesmí se tím spíše pominouti, jelikož chová v sobě něco povzbuzujícího pro náš ochablý a nevěřící věk, jenž nedbajíc víry jen po zboží se shání, zapominajíc při tom na duši a nedbajíc mnoho o víru; ku př. nábožný i syna svého se odřikající Abraham, zbožný Šamuel, statný Eleazar, nadšená matka Makkabejská a těm podobné obrazy jsou vznešené vzory našim novověkým slabochům. Potopa světa, pád Sodomy, tresty za modlářství u Židů a t. d. jsou hrůmavým hlasem spravedlnosti Boží našim prostopášníkům a nevěrcům. — Druhá pak stránka adventu se musí taky na zřeteli míti, jelikož mimo touhu po spasení v Kristu se požaduje i *příprava na příchod Kristův*, to jest: adventní perikopy musí míti povahu *kající*, povzbuzující se starozákonními proroky ku poznání a napravení člověka a vyzývající s Křtitelem k zadosťučinění, *k novému životu* — právě křesťanskému. Dobře zvolené vyňatky z hojných

mravokárných řečí prorockých, mimo některé obrazy starozákonních kajících vhodně k tomu poslouží. — S tím mohly by se spojit řeči čili epistoly novozákonní, jež jednají o *přípravě na druhý příchod Kristův*. A dle toho mohou se urovnati i vyjímky z *evangelii*. Vyplnění proroctví na Mesiáši, odvolávání se a dosvědčování jeho zázraky a slovy, přednosti nového zákona před starým (ku př. v řeči na hoře a jinde), výtečnost křesťanství před židovstvím (ku př. o účtě Boží v rozmluvě se Samaritankou a jinde), Kristovy řeči o pokání a příchodu jeho k soudu. Takové částky byly by charakteristické k tomuto výboru adventního čtení. Rozumí se, že by nebylo třeba, dávat sem takové perikopy, které se v jiné dny čítají, nebť jest v písmě svatém čtení dosti, aby se věc bez potřeby *neopakovala*, aniž možno bude vzíti sem některé vyňatky rázu buď *zcela všeobecného*, ježby se v každý jiný čas také s prospěchem čísti mohly.

To jsou naše skromné touhy, žádosti a návrhy k pořadatelům podobného adventního cyklu perikop ze svatého písma, jež podáváme tímto u veřejnost k dalšímu uvážení hledíce pouze k věci samé, a nikoli k osobám.

III.

Z Říma v dubnu 1865. (Opozděno.)

(Promluva sv. Otce k poutníkům.)

Na bílou sobotu odpoledne o 4. hodině ubíral jsem se s přítelem Herčíkem po královských schodech (Scala regia) na Vatikán. Šli jsme za množstvím vzácných pánů a paní nesoucích menší i větší krabice a pouzdra, což jindy činí jejich sluhové. Nesli v nich růžence, křížky, penízky a jiné památky k svěcení. Vystoupivše na poslední stupeň schodů královských, vzestupovali jsme pak všichni po jiných, méně pohodlných, i příkrých schodech výše a výše, až do předposledního poschodí paláce Vatikánského, kdež se nacházejí komnaty sv. Otce. Tuto na síni přes čtvrt hodiny dlouhé, která se nazývá „sala geografica“, protože stěny ozdobené jsou mapami na obmítce (al fresco) mistrně vyvedenými, byli směstnání lidé všech jazyků a zemí tak hustě, že jsem hned pomýšleti musil na to, abych pro churavého přítele vyhledal místečka poněkud volnějšího. Privětlivý sekretář Monsignor Maestro di Camera chtěl nás k místu takovému doprovoditi, ale činil to s chvatem takovým, že kněz Herčík i při nejlepší vůli s to nebyl stačiti za ním. Na štěstí vydobyl jsem mu místa, kde se posaditi mohl a pak spěchal jsem za spěchajícím sekretářem, abych vyšetřil, hodi-li se ono místo pro nás. Však běda, po dlouhém a namahavém pochodu octnul jsem se ve

výklenku na způsob loggie, kde jen státi lze bylo. Také pravili někteří tu přítomní, že by lépe bylo postáti na síni geografické, tam že přítomní přípuštění budou k políbení nohy, kdežto tudy sv. Otec jen okolo půjde. Nevěda, co učiniti mám, stál jsem přemýšleje a po chvíli seznal jsem, že stojím uprostřed hloučku německých posluchačů bohosloví v Innsbruku, rodem z Westfálska. Výše stáli účastníci zábavného vlaku Vídeňského, asi 100 pánů i paní. Po chvíli přišel sv. Otec s průvodem svým. Byl v domácím obleku svém, v bílé úzké klerice ze sukna ne příliš jemného s bílým pásem (cingulum) hedbávným, na hlavě máje bílou čepičku (zuchetto) tonsurní. Kráček pevným krokem beze vší opory. K některým ráčil vlídně promluvití několika slovy, každému však podal vlastní rukou mosaznou medailii představující Rodičku Boží, kteréžto penízky jeden prelát na míse po jeho levici nesl. Při tomto podílení musili jsme všickni státi, ač by každý desetkrát raději na kolena byl padl a k jeho nohám se vrhnul.

Když byl s podílením u konce, pokročil sv. Otec samojediný as do prostřed té dlouhé síně a promluvil k shromážděným v tato slova: Jest zde mnoho theologů, a proto promluvíím po latinsky. (To řekl sv. Otec jazykem francouzským, pak pokračoval latině:) Těším se, že vás tu vidím, ale více raduji se, že vás tu vidím dnes. Slavímeť nyní Velikou noc i naději se, že slavíte hod z mrtvých vstání Páně po návodu Církve svým vlastním duchovním povstáním z viny hříchu. Tomu-li tak, vstanete s Kristem také k životu věčnému; neboť z mrtvých vstání Páně jest nám rukojemstvím našeho vlastního vzkříšení z mrtvých. Proto raduji se srdečně a vyzývám i vás, abyste se radovali v Pánu. Radujte se a s radostí navratte se do vlasti. Anděl Hospodinův provodíť vás, abyste s veselím navrátili se domů. Pán sám budiť vám oporou na cestě, přístavem v bouřích, a po šťastně ukončeném běhu života tohoto odměnou hojnou. Toho vám přeji a prosím, aby požehnání nebeské sstoupilo na vás, vaše příbuzné, na všechny, na celou vlast jednoho každého z vás. Požehnání Všemohoucího Boha Otce † i Syna † i Ducha † svatého sstupíť na vás a zůstaň s vámi vždycky.

Co jsem tuto napsal, není ovšem celá řeč, nýbrž jen hlavní myšlenky, mluvit Pius IX. více a vřeleji. Nadšené „Evviva“ provázelo sv. Otce, když od nás odcházel. Pak jedni plakali radostí, jiní se blaženě usmívali, jiní se objímali a někteří stáli vážně rozjímajíce, až dáno bylo znamení k odchodu. Mezi tím odebral se sv. Otec

dále do síně geografické a tam oblažil čekajících řečí francouzskou. Bylo jich mnoho set. K těm šťastným, k nimž sv. Otec zvlášť promluvití ráčil, přináleží k veliké radosti mé též krajan náš, kněz H. Již pak končím posílaje Vám s posledním dopisem poslední pozdravení z věčného a svatého města Říma, kteréžto pozdravení tentokráte spojeno jest s požehnáním sv. Otce pro celé Čechy, milou vlast mou. J.

V Miláně 18. května 1865.

(Chrámý. Kněz Herčík nemocen. U Milosrdných bratří.)

Netušená a bolestná nehoda potkala nás v slavném městě sv. Ambrože a Karla Boromejského. Společník cesty naší, kněz Herčík nebezpečně se roznmohl. Na cestě z Janova do Milána nemohl se takřka ani dočkati tohoto památného místa; pravil, že vždycky toužil spatřiti tuto půdu, zasvěcenou pracemi sv. Ambrože, pokřtěním sv. Augustina a apoštolskou horlivostí sv. Karla Bor. Jak mile jsme minulý čtvrtek přibyli v Miláně, šli jsme hned navštívit hrob sv. Karla, u něhož jsme druhého dne sloužili mši sv. Pak jsme navštívili hrob sv. Ambrože a chrám sv. Augustina, jehož nápis „Divus Augustinus ad lucem fidei per s. Ambrosium evocatus hic unda coelesti ablutur A. D. 388“ zvěstuje, že tuto sv. Augustin od sv. Ambrože světlem víry roznicen a pokřtěn byl. Jaká to byla zvláště pro našeho horlivého ctitele sv. Augustina a překladatele jeho „Vyznání“ radost a útěcha, pověděl by on sám, by nebyl nemocí upoután na lůžko. Chtěli jsme v pátek k večeru odebrati se z Milána a již rozžehnali jsme se s hrobem sv. Karla, na štěstí však odložili jsme cestu na druhý den; nebo větší byla by bývala nesnáž, kdyby na cestě bylo potkalo p. H., co se mu v noci na sobotu přihodilo. As o 2. hod. probuzen náramným kašlem počal vyhazovati krev. Po chvíli nastalo utišení, ráno však přišel ještě silnější proud krve a téhož dne ještě jednou, tak že jsme strachem trnuli. Na štěstí našli jsme hned dobrého lékaře, jenž nás potěšil a s láskou Samaritána nemocného ošetřoval. I lidé v hostinci byli velmi přívětiví a úslužní. V neděli a v pondělí zdálo se, že se krev utiší, avšak v slavný den sv. Jana Nep. zalíbilo se Bohu ubohého k jmeninám navštívití strašným vyhazováním krve, které se pětkrát opakovalo. Naděje, kterouž jsme se kojili, že totiž as za 3—5 dní bude moci odebrati se na cestu, byla tedy v úterý zmařena. Nezbyvalo, než postarati se, aby se mu pomoci a ošetřování dostávalo. Druhý společník můj, vp. Jeník měl z Říma list na sekretáře zdejšího arcibiskupství, kněze

zbožného, s nimž jsme se radili, kde bychom pro našeho nemocného naleznou žádoucího ošetřování. Podařilo se nám to prostřednictvím onoho kněze. U zdejších „bene fate fratelli“ — tak zde říkají Milosrdným bratrům — slíbeno nám, že našeho nemocného s radostí přijmou a jako bratra ošetřovati budou. V nemocnici jejich jest zvláštní oddělení pro kněze s nápisem „Presbyteris.“ Nemocnice jest velikolepá a zřízená tak krásně, že jsem podobné posud neviděl. Dr. Conti, jenž nemocného léčil, sám na to dolehal, aby do té nemocnice přenesen byl, poněvadž po té poslední velké ztrátě krve aspoň 14 dní potřebovati bude, aby se zotavil a posluha v hostinci na delší čas byla by téměř nemožnou.

Nemalou bylo nám útěchou, že jsme měli lékaře, jenž nemocného těšil řka, aby doufal v přímluvu té Matky, jejížto památka se právě oslavuje pobožností májovou a jenž nás ubezpečoval, že i v nemocnici „dei fratelli“ bude milerád navštěvovati našeho přítele dokládaje: I já jsem křesťan a katolík, i já byl v Římě a zůstal ruce sv. Otce Pia IX. Neméně nás potěšila láska a milosrdenství Milosrdných bratrů, k nimžto jsme našeho spolubratra včera dovezli. Bohu díky; dvě noci již byly tiché, krev se více neukazuje, leda trochu krve sražené. Slibují nám, že s pomocí Boží as ve 14 dnech nabude síly, aby se mohl odebrati do vlasti. Nápis nad jeho postelí jest: „Auferet Dominus a te omnem languorem (Ódejme od tebe Hospodin všeliký neduh)“ (Deut. 7, 15.) a na nemocnici napsáno: „Qui confidit in Domino, sanabitur.“ (Prov.) Doufám v Boha a v přímluvu Marie Panny, sv. Ambrože, Augustína, Karla a všech milých patronů Českých, že dovedou přítele našeho pozdraveného do vlasti, po níž on vřele touží. Je nyní upokojen a žádá, abychom odjeli, ješto se až do úplného vyléčení jeho zde zdržeti nemůžeme. Svrchu dotčený sekretář chce Vám příští neděli a pak zase ve čtvrtek dáti zprávu, kterak se nemocnému vede, chce zastávati věrně naše místo, jakož i Milosrdní, jenž nám rukou dáním slibili, že se o nemocného kněze z Prahy bratrsky starati budou. Krásný jest v nemocnici jejich tento pořádek: Žádá-li čeho nemocný, zavolá: Deo gratias! a milosrdný ochránce nemocných odpoví: Deo gratias (Bohu díky)! a poslouží jemu.

Již se tedy rozžehnáme s hrobem sv. Ambrože i Karla Bor. a s naším nemocným volajíce všickni: Deo gratias! Bolestně do tkla se nás ruka Boží, líbáme ji. I v utrpení ukázal nám milosrdenství své Bůh. Deducit ad infernum et iterum reducit, On zkor-

mucuje a opět obveseluje. Popřál nám na pouti mnohých slasti a radostí, však i strasti a nehody přijímáme pokorně a vděčně co dary z otcovské ruky jeho. — Nemocný Vás i všechny přátele srdečně pozdravuje. Víím, že přátelé jeho nábožně se pomodlí, abychom se s pomocí Boží všichni šťastně shledali v Praze u hrobu milého patrona našeho, sv. Jana Nepomuckého. P.

Kronika.

Z Prahy. *Pobožností 40-hodinnou* stala se přehojná a důstojná náhrada za to, že synodou obmezeno bylo přečasté a méně slavné vystavování nejsv. Svátosti. Změnu tuto uvítali Pražané s radostí, pobožnost došla vřelého účastenství: ze všech částí města spěchají věřící do chrámu, kdež nejsvětější Svátost slavně jest vystavena. Od rána do večera jest v chrámech četně nábožných všech tříd a stavů, jenž přišli navštívit Boha svého v Svátosti ukrytého. Při večerním pozhánání bývá kostel, kdež se pobožnost koná, naplněn jako o výročních slavnostech. Dojemný jest pohled na průvod Božího Těla po kostele v poslední den pobožnosti. Všude bývá mnoho nábožných, jenž s horícími svícemi v rukou doprovázejí duchovenstvo nesoucí velebnou Svátost. Milý jest pohled na oltáře květinami ozdobené a hojně osvětlené. Tak bylo u sv. Mikuláše, v Týně, u sv. Štěpána, u Věch Svatých, kdež mimo vel. duchovenstvo i šlechtičny Teresiánského ústavu nejsv. Svátosti se kořili, každou hodinu se střídajice, u sv. Jindřicha, kdež oltář byl ozdoben bílým baldachýnem a vzácnými květinami. Rovněž vznášel se bílý baldachýn s korunou pozlacenou nad oltářem hojně osvětleným a květinami okrášleným u sv. Salvatora v semináři, kdež každého dne před večerním pozhánáním bylo kázání. Před oltářem klečelo 6 alumnů a 10 studujících (z konviktu a něm. realní školy) každou hodinu se střídajice. Přeslavné bylo tuto ukončení pobožnosti. Chovancové konviktu a alumnové v plném počtu kráčeli před nejsv. Svátostí s horícími svícemi v rukou. U P. Marie Sněžné veden jest průvod po nádvoří před chrámem. Před vel. Svátostí šel konvent OO. Františkánů, za ní jako všude jinde mnoho věřících. Nyní koná se řečená pobožnost na Strahově.

— Svátost *bířmování* o hodech Svatodušních v Praze bude udělovati JEmin, nejdůst. p. kardinal a arcibiskup: v sobotu 3. června, o 10. h. u sv. Klementa studující mládeži; ostatním pak bířmovancům téhož dne odpoledne o 4. h. u sv. Mikuláše na

Malé straně. Tamtéž v neděli svatodušní o 4 h. odp. a v pondělí v 9 h. ráno a v 5 h. odp. J. M. světící p. biskup. V úterý tamtéž v 9 h. ráno a o 4. h. odp. opět J. Emin. p. kardinal.

— Mezi poutníky sv. Janskými bylo letos neobyčejně mnoho kněží z *Moravy*. Každý z nich sloužil mši sv. u hrobu sv. Jana Nep. o slavnosti aneb v následující dny. Dne 21. a 22. obětoval tamtéž obět nejsvětější nejdůst. pán Clemente de Jesu *Munguia*, arcibiskup Michoakonský a císařství Mexického.

— V úterý (30. t. m.) budou u Věch Svatých na hradě o hod. 9. slavné služby Boží za příčinou jmenovin J. Vel. císaře Ferdinanda. — Ve středu (31. t. m.) bude u sv. Klementa o 7 h. večerní slavné ukončena letošní „*májová pobožnost*.“

— Členové Pražské *katolické jednoty* byli d. 21. t. m. svoláni k volbě nového výboru. Však nesešel se dostatečný počet voličů. Obecné shromáždění za příčinou volení nového výboru odloženo tedy na sobotu před hodem Božím Svatodušním, 3. června o 6 hod. odpolední. Údové mají se shromáždit u Klementinu v posluhárně čís. I. (v bývalé logice v levo při zemi).

— V *Teplici* bude v úterý (30. t. m.) posvěcen nový sirotčinec, jenž bude pod správou Milosrdných sester.

— V *Bohusudově* či Šejnově (Maria-Schein) bude se konati slavné třídnění na počest bl. Petra Kanisia. Započne v neděli (28. t. m.) odpoledne čtením pap. breve a nešporami.

— Z *Budějovic*. J. M. nejdůst. p. biskup bude konati kanonickou *visitaci* a udělovati svátost *břimování* dne 28. května v Drachově (spolu Zálší), 29. v Hlavatcích, kamž přiděleny jsou Sudoměřice; 30. v Žimuticích, 31. v Modré Hůrce. — Dne 16. června v Krumlově, 24. v Chrástanech, 25. v Ratajích, 26. v Bernardicích (spolu Veselíčko); 28. v Červené, 29. v Kovářově (spolu Kostelee); 1. července v Lašovicích, 2. v Starém Sedle; 4. v Chrásticích (spolu Těchnice); 6. v Mirovicích (spolu Drahenice); 8. v Pohoří (spolu Čimelice a Černisko); 10. v Miroticích (spolu Radobytece); 11. v Sedlici; 12. v Čížové, 13. v Písku. — Nejmenovaný farář složil u b. konsistoře 100 zl. 5% obligaci co příspěvek k fondu, z něhož by přispíváno bylo chudým správcům duchovním na sv. *misie* pro lid.

Z Olomouce. Svěcení kněžstva bude udělovati nejdůst. p. arcibiskup d. 11. července 27 kandidátům. — Kostel *Velehradský* bude se opravovati. Náklad rozpočten na 3467 zl. 39 kr.

Z Lužice. V Žitavě, kdež jest 1360 katolíkův, koupil nejdůst. p. biskup Ludvík Forwerk pozemnost k založení chrámu, fary a školy katolické. Bůh vzbud mnoho dobrodincův této osadě! — V Gubíně v Dolní Lužici stává od r. 1852 katol. misio-

nářské štace. Až do l. 1860 bývala z Nové Cale opatřena. Mezi tím byl zde vystaven nový katol. kostel a dne 23. listopadu 1861 byla tato štace od Vratislavského kníže-biskupa za samostatnou faru povýšena a farářem i učitelem obsazena. K ní přísluší též mis. štace v Žemru, kdež je kaple a škola. V Gubíně jest 600 a v Žemru 135 katolíkův a v okolí asi 100 duší. Při založení fary bylo v Gubíně jen 270 a v Žemru 100 katolíkův. V Pruské Lužici jsou katol. fary aneb štace misionářské v Kočebuzu, Bařči, Mužakově, Příbuzu, Zhořelci, Žarově, Brodách, Lubíně a Rozborku. — V Lubíně (Lübben) jest 500 katolíkův. Mívali jen čtyřikrát za rok služby Boží; až kníže-biskup Vratislavský pomocí spolku sv. Bonifacia r. 1861 tam koupil dům se zahradou za 2000 tolarů pro mis. kněze. Hned 19. října poslán tam první katol. kněz po 300leté osiřelosti osady. Kaple tamto zřízená nestačila a musil se vystavěti nový chrám. V důvěře v pomoc Boží položen v červnu 1862 první kámen k novému kostelu, jenž 4. října min. léta posvěcen byl ke cti sv. Bonifacia, jehož některé ostatky na oltáři chová. Nynější mis. farář při svém úřadování vyučuje 20 školních dětí a obstarává ve vůkolí 6—8 mil katolickou misii. — Dny, kdy se v Drážďanech srbsky káže, jsou: první neděle postní, neděle před „*swjatkami*“ (před hody Božími?), neděle před sv. Michalem a první neděle adventní. Srbským zpovědníkem v Drážďanech jest kněz Jakub Buk, kaplan při dvorském chrámu a řiditel na gymnasiu, srbský spisovatel. (Kath. Posol.)

Z Paříže. Spolek „*L'oeuvre du catholicisme en Pologne*“ čili „*jednota katolická v Polsce*“ uveřejnil dne 5. dubna třetí zprávu o činnosti své. Jednota tato byla zaražena v říjnu r. 1864. Ač důchody její značné byly a vždy se většily, přece vydání přesahovalo je, tak žeby byla jednota konečně týdenní podpory odepřiti musila, kdyby jednota francouzskopolská nebyla jí několika tisíci franků pomohla. — Zpráva ta dále udává příčiny, pro které se výlohy v posledním čase zvětšily. V běhu posledních dvou měsíců starala se jednota činně o umístění v Paříži nebo na venkově vystěhovalcův polských, kteří se již francouzsky naučili. Všechny potřeby jejich placeny byly od jednoty. Výlohy ty zvětšily se tím, že nově z Polska a z pevností rakouských mnoho jich přibýlo. — Během těch dvou měsíců umístěno mnoho kněží a mladíků v seminářích; většině třeba bylo zřídit šat duchovní. Jednoho kněze poslali do Fejus, dva do Tulonu, jednoho do Sens, jednoho do Orleanu; a jednoho, kte-

rýž značně v pevnosti rakouské byl ochravně, do Říma. Tři mladíky umístili ve velkých seminářích v Orleansu a Sens-u. Nejvíce starosti vyžadovalo umístění 26 mladíků neb dětí, z kterých 24 přibylo z Londýna do Paříže (po většině sirotci po otci neb matce) v ústavech vzdělávacích na venkově. Následující diecése rozebraly si je: Coutances 3, v malém semináři v Saint-Ló Bourges 3; Rouen 4; Reauvais 2; Saint-Fleur 3; Toulouse 3; Amiens 2; Belley 1; Arras 1. — Představený kolegia v Lectoure (diec. Auch), vzal na výchovu dvě dítky, probošt z diecése Valencské a vikář diecése Remežské rovněž po jednom. Voršulinky ze Saint-Omer vzaly bezplatně do výchovaciho ústavu svého dvě mladinké Polky. Opatrovnice „pracovny jednoty Mariánské“ v Abbeville též přijaly dvě děvčátka. Rovněž dobročinně osvědčily se Voršulinky z Boulogne, řehole Sacré-Coeur v Laval a Beauvais, Voršulinky z Lyonu, řeholnice jednoty Ježíš a Maria. Dále vyčítá zpráva obětí z diecési rozličných. Biskup z Rodez 600 fr. mimo dřívější 6.600 v listopadu a prosinci; biskup Štrasburský 3,000 fr. mimo dřívější 4.000 fr. poslané v lednu; biskup z Beauvais ze sbírek v jeho diecési zařízených 3.500, z diec. Saint-Briene 600 fr.; z diec. Sens 400 fr., z diec. Cahors 300 fr.; od spolku dobročinnosti paní polských v Paříži 500 fr., od kn. Vlad. Čartorijského 500 fr.; z loterie zařízené v malém městečku Pourbonne-les-bains „pro ubohé Poláky“ 250 fr. Mnohá bratrstva sv. Vincence z Pauly poslala pomoc peněžitou sebranou způsobem obětí kromobyčejných. Neznámá panna anglická z Brighton poslala 10 lib. str. 10 šil: (262 fr. 10 cent.) ze sbírky učiněné mezi protestanty i katolíky. — Kněz Perrene, prof. církv. hist. v Sorboně vydává dílo týkající se Polska pod názvem: „Polsko“ (1772—1865), z kteréhož celý výnos věnuje věci Poláků, o kterou se „jednota“ stará. V druhé zprávě učiněna byla zmínka o krocích, jaké učinil ředitel „Jednoty“ u ministra osvěty, by dány byly Polákům věnovavším se studiím medicinským, právníckým a obchodnickým nejnutnější učebné knihy. Práce ta ověřena jest skutkem velikolepým, ministr osvěty odevzdal „Jednotě“ za 2700 fr. knih, aby je mezi nuzné rozdělila. Jako dopis k té zprávě připojen jest list kněze polského již dávno v Paříži bydlícího zvěstující o příchodu do Paříže dne 21. března řeholnic polských z řádu Vizitek ve Vilně počtem 42, ve společnosti 4 Karmelitův a almužníka. Muravěv kázal hned z počátku vlády své rozehnati ústav výchovaci u kláštera Vizitek ve Vilně trvající již 170 let, a hrozil

řeholnicím zavřením v klášterích pravoslavných, neodeberou-li se za hranice. Konečně 17. března byly vyhnány z kláštera a pod stráží vyvezeny za hranice pruské. Představená Vizitek v Paříži přijala všechny do svého kláštera a sama osobně u brány je uvítala. Karmelity 4 vzal pod ochranu provinciál téhož řádu a má je umístit v některém z klášterův karmelitských v sousedství Paříže, snad v Saint-Denis-u. Předsedou jednoty jest Mgr. de Segur, prelát dom. papež., kan. kap. cis. v Saint Denis-u Mistopředsedou: kn. Deguerry, probošt fary de la Madlaine. Ve výboru: O. Potetot, superior Oratorianův; hr. de Montalembert, člen akademie franc.; atd. U.

— *Zmahání se pomateností mysli.* Vytečný lékař belgický, Lafebvre, profesor na medicinské fakultě Lovanské (Löwen) měl v Gentu veřejnou přednášku o příčinách zmahající se za našich dnů pomatenosti mysli, které zajisté i naší pozornosti i zralé úvahy zasluhují. K nejhroznějším utrpením, jaká člověka mohou potkat, náleží beze vší pochybnosti pomatenost mysli. Litujeme nebožeho slepce, který zahalen v ustavičnou čirou tmou, žebře stojí na ulici: ale mnohem nešťastnější jest člověk, jemuž uhaslo vyšší světlo rozumu. Myšlenky jeho nestálé sem tam tékají, rozum jeho jest zakryt temnou rouškou, duchovní život jeho jest mrtvý! A tato strašlivá nemoc rozmáhá se v našich dnech způsobem znepokojícím. Nechtě tomu sebe více odporuje pýcha a hrdost našeho času, nechť se proti tomu spirá novomódní osvěta a hlásá blahodárné působení své, lékařové v blázcích dokážou důkazy nezvratnými, číslicemi, že s osvětou novověkou se rozmáhá počet pomatenců. R. 1836 čítal se ve Francouzích na 3624 obyvatele jeden pomatenec; v r. 1851 pak jeden na 1676 obyvatelů. Jiný důkaz neobyčejného zmahání se pomatenosti mysli podávají četné samovraždy. R. 1783 čítalo se ve Francouzích 150 samovražd; nyní se jich čítá ročně 4000 t. j. 26krát tolik! V Londýně se čítá ročně 300 samovražd. Byť i všechny samovraždy neděly se v pomatenosti mysli, předce se této nemoci musí přičísti aspoň třetina samovražd, i můžeme směle tvrditi: Čím více se zmahají samovraždy, tím více se zmahá pomatenost mysli. Tážeme-li se po příčinách tohoto smutného úkazu, shledáme, že hlavní příčina jeho jest *zmahající se smyslnost*. Člověk záleží z ducha a z těla, či jak se jistý učenec vyjádřil: člověk jest anděl a zvíře. Bez odporu musí se člověk starati i o nižší část své bytosti, o zvíře, ale on má tělo své živiti, ne však na krmníku míti. Čím pečlivěji, čím abych lépe

řekl, čím nemírněji krmí člověk své tělo, tím více hyne při tom jeho duch. To do-
svědčí zkušenost jednoho každého z nás.
Po tučné hostině bývá duch náš utlumen,
cítíme nechut k duchovní práci. Zažití,
pohybování neb spaní musí poklesek náš
zase napravit a porušenou rovnováhu mezi
duchem a tělem zase v pořádek uvést.
Máli takový následek jedno pochybení, neb
porušení pořádku, jaké následky budou
míti hojně opakované nepořádky v tomto
oboru? A předce touha po požívání těles-
ném, po rozkoších v jídle a pití se za na-
ších dnů valně rozmohla, a dosti jest tak-
ových lidí mezi vzdělanými a nevzdělanými,
kteří v jídle a pití svou blaženost vyhle-
dávají. Z tohoto smyslného směru našeho
času dá se vysvětliti přenáramná potřeba
dráždidel, jakých se užívá, aby se duchovní
otupělost odstranila. K dráždidlům těmto
přináleží opium, líhoviny a tabák. Opium
bylo nejprve v užívání u Persanů, odtud se
rozšířilo se svými rozpalujícími, opojujícími,
čarovné sny zbuzujícími, pak ale omamu-
jícími a otupujícími účinky po Číně, kam
je obzvláště Angličané s velikým výdělkem
dovážejí. Nebeská říše přijala s díky zá-
hubný ten dar. Užívání opia zobecnělo
tam: kouří se nejen v paláci císařském,
ale i v ladné chatrči chudákově. Brzy však
poznali Číňané strašlivé a záhubné následky
této náruživosti. Vláda čínská chtěla za-
mezit průvoz opia, ale Anglicko nechťelo
obmezit „svou šlechetnou dobročinnost“ a
pokračovalo v otravování celého národu, ano
vynutilo ranami z děl na vládě čínské svolení,
aby smělo i nadále opium do Číny vyvá-
žet. V minulém století nebylo opium v
Číně ani známo a nyní ho tam dle svě-
dectví dra. Morela přivážejí Angličané ročně
za 150 milionů. Opium však jest totéž co
třeštění, blbost, slabost, pomatenost mysli.
„Budeli kouření opia trvati v Číně ještě
po dva věky lidské,“ dí dr. Sigmond, „bude
moc této země zničena a celý tento nepo-
četný národ bude poskytovat obraz hrůzy
a ošklivosti.“ Veliká říše tato promění se
v poušť, nebo právě jest to jeden z nej-
hroznějších účinků opia, že život v těle
udušuje a rozplození pokolení lidského za-
mezuje. — Ale i v Evropě a sice v An-
glicku zmáhá se tato náruživost. Dle svě-
dectví dra. Tiedmanna jsou nyní v Londýně
četní kuřáci opia. Veřejné zprávy obchodní
to potvrzují; v r. 1831 přivezlo se do Lon-
dýna 109,718 liber opia; v r. 1851 vzrostl
průvoz na 118,915 liber a v r. 1852 na
252,790 liber. Nemusíme-li v úkazu tomto
uznati trestající ruku spravedlnosti Božské,
anať táž země, která Čínu otrávila, nyní
otravuje sama sebe? I ve Francouzsku se

ukazuje kouření opia. Kéž by zlovyk tento
jinam se nerozšířil!

Co u Číňanů opium, to jest u nás *líh*,
byť i ne v tak zákazonosné míře. Když
Arabové v jedenáctém století vynalezli líh,
zajisté netušili, jak zákazonosný dar zane-
chali pozdějším stoletím. Dlouho zůstal
jed tento jen ve skříních lékáren, až se ho
počalo i v obyčejném, každodenním životě
užívat i užívání to vzrostlo za našich dnů
v ohromné rozměry. Dle svědectví lékař-
ských nalezá se mezi 2000 pomatených na
mysli 200, kteří se pomátli následkem ne-
mírného požívání kořalky. Bohužel, že
zlovyk ten mravně hubí i slovanské ná-
rody jinak tak střídme a tiché!

K záhubným dráždidlům patří i *tabák*.
Jest to však věc velmi choulostivá a musí
se o ní velmi jemně jednati, aby se pře-
mnohých nedotkl na bolavém fnistě. Neb
nyní kouří téměř celý svět. Učený Angličan
Johnston tvrdí, že je nyní na zemi 800
milionů kuřáků tabáku, 400 mill. kuřáků
opia a 100 mill. kuřáků betchu. V po-
sledních 30 letech rozmohlo se kouření
nesmírně. Ve Francouzsku vynesl tabák
r. 1832 30 mill., r. 1842 80 mill., r. 1852
120 mill., r. 1862 180 mill. a v r. 1863 —
rok to velikého pokroku — 218 milionů.
Dle souhlasného svědectví lékařů musí ne-
mírné kouření tabáku záhubně působit na
mozek. Učený profesor Guislain přičítá
velkou část pomatení mysli líhu a tabáku.
S rostoucí potřebou tabáku roste i počet
pomatených na mysli. V r. 1832 čítalo se
ve Francouzsku 10000 pomatených; v r.
1842 12 tisíc; v r. 1852 již 23 tisíce; v r.
1862 ale dokonce 44 tisíce. Srovnej počet
ten s výše uvedenou rostoucí spotřebou
tabáku.

Jiná příčina pomatenosti mysli jest
nemravnost. Kdo by to chtěl upírati, ten
necht jen pohlédne na ty sešlé starce 20
až 30 leté, jejichž blké oko, vyzábly obličej,
tupý duch dává jasné svědectví o jejich
pádu a hanbě. A i to není více osamělým,
ale socialním neduhem. Jest to dráždídlo,
kterého se i zjevným způsobem v divadle,
na bálech, v hudbě a románech užívá. Jak
rozsáhlé místo zaujímá nyní nemravnost
v literatuře, v umění, v módě, ve mravech
vůbec! V těchto dnech jest Theresa, di-
vadelní zpěvačka, královnou Paříže. Má pří-
stup do nejvznešenějších společností, všude
ji hledají, vítají. Jest to snad její hlas,
jemuž se obdivují? Nikoli, jest to její smělý
pohled, jest to její nestydaté chování, jsou
to její pohoršlivé písně — ale nemohou se
vlastně pohoršlivými nazývat, ješto se jimi
téměř žádný nepohoršuje. A když se tak
ztrávil večer, ukončí se den čtením pa-

mětností Theresy, neb některé jiné tanečnice atd. Netřeba býti lékařem, aby pochopil, jak takovým životem duch se hubí a k pomatenosti se vede!

Pýcha a nemírné bažení po bohatství jest příčinou zmahající se pomatenosti mysli. Každý chce lehkým způsobem, bez namáhání a přičinění zbohatnouti. Mammon jest ta modla, již se tisícové klanějí. Spolky k zakupování losů a podobné společnosti tak zvané „šťěsteny“, patrně ukazují tuto snahu nynějšího pokolení. A co tu sklamaných naději, jaké to náhle střídání bázně a naděje — samé to přípravy k pomatenosti mysli.

Poslední a veliká příčina zmahání se pomatenosti mysli jest *thostejnost ve sv. víře*. Náboženství jest světlem pro náš rozum, útěchou pro naše srdce. Víra jest nadpřirozené světlo, a který věk ho více potřeboval než náš? Kde zanikne víra, nastane pověra; tohoť jasným důkazem věk náš. Bohu mnozí nevěří, ale magnetismu, pohybování se stolů a podobným nesmyslům úplnou přikládají víru. Víra jest útěchou v neštěstí. A že mnozí této útěchy svévolně se odřekli, oddají se zoufalství, neb se zblázní! Lékař a kněz dobře znají rozdíl mezi tíchou bolestí věřícího křesťana a mezi zoufalým zuřením bohaprázdného nevěrce, oni vědí, jak trpělivost křesťanská chrání před pomatením mysli, do níž nevěrce zoufalost vrhá. Vědecké skoumání o vzmahání se pomatenosti mysli, zajisté přispěje k tomu, aby se novomodní osvěta příliš nevynášela. Čím více tato se rozmáhá, tím více množí se počet pomatených. Protestantský lékař blázince a hlavní autorita v oboru tomto Angličan dr. Winslaw dokázal, že pomatenosti mysli a samovražda tím více přibývá, čím všeobecnější se stává vyučování školní, důkaz to, že vyučování samo bez *křesťanského vychování* není prostředkem proti onomu zlu, jak se udávalo. P. Desmet nenašel na svých cestách misionářských mezi severoamerickými Indiany žádného pomateného na mysli. Tétéž zkušenosti nabyl Humboldt. Tentýž úkaz možná pozorovati v Palestině a Abyssinii. Nevedou výše uvedené příčiny vždy k pomatenosti mysli, ale povždy rozum oslabují a vedou neli k ztrátě rozumu, k ztrátě ctnosti. Věda se namáhá zamezití rozšiřování pomatenosti mysli, ale dle slov výše uvedeného učeného lékaře Lafebvre bude namáhání její marné, nepřispějí jí moc jiná, která i rozum osvětluje i vůli v boji proti naruživostem sil — sv. náboženství. Dle „Kathol. Volksbl.“ J. L. D.

Z Ameriky. V Sýrskase staví se nový kostel P. Marie nákladem 90.000 dolarů. — Arcibiskupem New-Yorským stal se p. John

McCloskey, biskup v Albany, kdež biskupem jmenován generalní vikář John Conroy.

Literní oznamovatel.

— Vel. duchovenstvu v Čechách se rozesílá: *Officia propria* in usum Cleri provinciae Pragenae suprema auctoritate Pii IX. Pont. Max. facta per S. R. C. revisione approbata et indulta. Pars II. Pro mensibus Martio, Aprili et Majo. Pragae MDCCCLXV. Sumptibus Curiae Archiepiscopalis. Typis et charta Caroli Bellmann.

— „*Posvátná kazatelna*, časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, farář atd. Ročník II. Svazek 8. (červencový) obsahuje řeči: Na slavnost Navštívení bl. P. Marie: O studánce Mariánské. Na ned. IV. po sv. Duchu: Co máme činiti, bychom požehnání Boží si vyzískali a jak ho užívatí máme. Na slavnost sv. apoštolů slov. Cyrilla a Methodia: I. Zasluby sv. Cyr. a Met. a naše k nim vděčnost. II. Moravané před příchodem a po příchodu sv. Cyr. a Met. Na ned. V. po sv. Duchu: Páté přikázání i živočichů týká se. Na ned. VI. po sv. Duchu: Modliti se máme, proč, kdy a kterak. Na slavnost sv. Maří Magdaleny: Proměny slzí v perly. Na ned. VII. po sv. Duchu: Povaha fariseův Star. Zákona a jich stoupenců v tomto světě, zvláště pak v Církvi Boží. Na slavnost sv. Jakoba Většího: Důvěra pravého křesťana. Na slavnost sv. Anny: Povinnosti a překážky jich při pohlaví ženském. Na ned. VIII. po sv. Duchu: I. O práci. II. Skrovné jmění spravedlivě nabyté více blaží než bohatství nespravedlivě nahromaděné. Řeč před oddavkami.

— „*Krátký přírodopis rostlin*.“ Pro nižší oddělení středních škol sepsal Pavel Jehlička, učitel na c. k. gymnasiu Starého města Pražského. Se 100 vyobrazeními. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. 8° stran 107 a XIII.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V březnu a dubnu přistouplí:

a) Z Čech: Jan Seliger z Škvřňan, Jan Pešek z Třemošnic, p. Cyril Svoboda, klerik na Strahově, Václav Brzák, podučitel v Mělnickém Vtelně, Anna Koubova z Předslavic, Magd. Proboštova z Libějických Hor, rod Matěje Nováčka z Heřmaně, Josef a Anna dívky Renzovy v Desně, Frant. Novák v Debrníku, Kateřina Smítková v Donově, Anna Grusova v Chudíři, Anna Farkova v Doubravici, rod Karla Dotiska v Jičíně. b) Z Moravy: Veronika Kuželova v Sehradcích, František Chytil ve Vlkoči, rod Frt. Přecechtla ve Vrbatkách, Teresie Výmětalova v Moravičanech, Monika Petrušková ve Václavících, Anežka Jemelíková v Osíčku, † Anna Lakomá v Křenově, rod Antonína Uvíry ve Vlašovičkách, Kateřina Rendova v Lipince, rod Aloise Rendy v Lipince, Štěpán Rozkošný na Kanovsku, Frant. Jančík z Rakového. — Snahou Šebestiána Kubínka: rody: Kašpara Tesa-

říka v Olšanech; Antonína Vorálka v Nepřstychu; Ezechiela Zbánka v Bošovicích; † Tomáše Ustohala v Popovicích; Karla Sedláka v Železném; Karla Bloudka v Lomniče; Frant. Kučernáka v Mouchnicích; Frant. Malíka v Malé Bukovině. Dominika Kocmana v Proseči; Antonína Macka v Sokolnicích; Šimona Cydlíka v Byhařovicích. Františka Skřivánka v Nenkovicích; Mikuláše Pajereka ve Větrově; Pavla Nováka v Bílovicích; Josefa Valáška v Žiškovicích; Frant. Hromka, Petra Cupala a Josefa Sejáka v Prušankách; Jana Gertnera v Čejkovicích; † Jana Macha v Uherčicích; Jiřího Kuchty v Kojatkách; † Matouše Hůlka v Star. Rousínově; Augustina Brtníka v Čechyni a Jana Dvořáka v Tišnově. — Dále údov: Františka Svobodova v Brně, Jan Vaigl v Brně, Marie Jiříkova v Břeclavi, Filipina Fussova ve Výškově, Jan Časlava v Rousínově, V. p. Jan Benedikt, farář v Trachtíně, vel. p. Frant. Straka, koop. v Lisicích, Antonie Hammerská v Pernštýnské Bystřici, Anna Kotvaldova v Tišnově, Antonie Perníková v Březové; Marie Nemutilova v Březové, Petr Trčka v Mezeříčku, František Velecký v Sucholozí, Jakub Kozumplík ve Veselím, Kateřina Kuryvjálová ve Veselím, Petr Vykydal v Hovoranech, Jakub Mlynář v Šardicích, Anna Kolečkářová v Šardicích, Václav Řihák v Svatobořicích, Frant. Fottr v Stražovicích, Marie Janhubová v Želeticích, Josef Mokřý v Dambořicích, Marie Jelínková v Pavlovicích, Anna Hromková, výmink. a Anna Hromková, chalup. v Prušankách.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Ignác Haid, farář v Steinu, dne 29. dubna (nar. 28. února 1808, kněz od 3. srp. 1834).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Košák, farář v Kolodějích, za faráře do Břiství;

p. Jan Tischer, kapl. v Benešově, za faráře v Neustupově (diec. Budějovické);

p. Frant. Suttner, kaplan v Ouřínovsi, za administr. do Koloděj;

p. Alois Heller, kapl., za administr. v Steinu.

Uprázdňené místa:

Sangerberg, fara patron. p. Alfreda vévody Beaufort-Spontin od 17. května.

Koloděje, fara patron. p. Jana kníže z Lichtensteinu od 18. května.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

p. Jan Salášek, farář v Luži, dne 10. května (nar. v Radimi 28. září 1799, kněz od 24. srpna 1824.)

Vyznamenání jsou:

p. Frant. Opatřil, farář ve Vojnoměstci, obdržel collare canonic;

p. Jos. Pardus, farář v Kamenickách, jmenován b. vik. sekretářem v okrese Skutečském;

p. Jos. Pittermann, b. konsist. protokollista, jmenován sekretářem bisk. manželského soudu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. Stránský, admin. v Kocvírově, za admin. do Korbu;

p. Matěj Kopista, exposita v Jestbořicích, za administr. do Mikulovic;

p. Jan Neumann, kaplan v Mikulovicích, za proz. expositu do Jestbořic.

Uprázdňené místo:

Luže, fara patron. knížete Thurn-Taxis-e od 11. května do 22. června.

V diecési Litoměřické.

Vys. důst. p. Josef Akermann, kap. děkan, zvolen jest kapitulním vikářem v diecési.

V Pánu zesnul:

p. Jan Vlasák, farář v Hřivčicích, 25. dubna (nar. v Skyšicích 18. ledna 1821, kněz od 25. července 1845.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. Dressler, kaplan v Oudlici, za expositu do Všestud;

p. Frant. Peuker, kapl. v Teplici, za katechetu na hl. a podrealní škole tamtéž.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Vavřinec Kiviš, jubil. kněz na odpoč., senior diecése, b. notář, 26. dubna (nar. v Písku 10. července 1778, kněz od 27. září 1801);

p. Julius Hall, farář v Ktiši, b. notář, 26. dubna (nar. v Prachaticích 2. dubna 1806, kněz od 25. července 1831).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Schebele, farář Němčický, za faráře v Suchdole;

p. Ant. Hrdlička, far. Hoštický, za far. v Kard. Řečici;

p. Frant. Žlábek, koop. v Hluboké, za administr. do Němčic;

p. Petr Roztočil, koop. v Hořejší Vltavici, za administr. do Hoštic;

p. Vojtěch Wolf, kapl. za administr. v Ktiši;

p. Bedřich Zickler, far. v Zátoni, a p. Jan Matschl, duch. správce u P. Marie Sněžné v Rychnově, zaměnili svá místa;

p. Vác. Bezděka, kapl., za admin. v Bavorově;

P. Jos. Cikán, kněz ř. Melit., koop. v Horažďovicích, za far. administr. do Volfartic (diec. Litoměřic.);

P. Tomáš Býček, téhož řádu kapl., za koop. v Horažďovicích.

Uprázdňené místa:

Němčice, fara patron. kníže Schwarzenberga, do 8. června.

Hoštice, fara patr. nábož. matice, do 9. června.

Ktiš, fara patr. kníže Schwarzenb., do 10. června.

Místo kanovníka v Budějovicích do 23. června.

Milodary atd. v příštím čísle d. 3. června.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedobila čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

• Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Slavnost Božího Těla. *)

(Její původ skrze sv. pannu Juliánu.)

Utěšená slavnost Božího Těla koná se na památku ustanovení nejsv. Svátosti oltářní. Tato památka byla sice vždy slavena; každá mše svatá jestiť slavení toho ustanovení, zvláště pak zelený čtvrtek jest výroční památka ustanovení nejsv. Svátosti. Avšak zelený čtvrtek jest den smuteční, proto že v ten den umučení Páně začalo a druhý den na Velký pátek na kříži se skončilo. A proto nemůžeme v ten den celým srdcem oddati se té radosti, že nám Pán zanechal dar větší, než-li nebe a země, totiž sebe v pře-velebné Svátosti. Byla tedy uvedena zvláštní slavnost radostná, totiž slavnost Božího Těla, což se stalo takto:

V Lutichu v Nizozemích žila před 600 lety v klášteře nábožná panna, jmenem Juliána. Toužila po svatosti; zvláštní pak pobožnost cítila k nejsv. Svátosti, majíc vroucí touhu každodenně obcovati mši svaté. Však to tehdaž v dotčeném klášteře nebylo v obyčeji. Ve své pokoře a z lásky k míru odepřela si tuto rozkoš, aby se na ni ostatní sestry nehoršily, jakoby chtěla býti nad ně horlivější. Ale kdykoli byla u sv. přijímání, tonula téměř v náplni milostí Božích, tak že se duše její rozplývala jako vosk na blízku

ohně. Po každém sv. přijímání přála sobě celý týden býti o samotě, a modlíc se ponořovala se v utrpení Krista Pána s takovou vroucností, že pūda, kde klečela, bývala slzami navlhla. „Kéž bych,“ říkávala, „mohla smrt kříže podstoupiti, pro Krista, abych poněkud splatila tu lásku, jakou nám Pán Ježíš smrtí svou na kříži prokázal!“ — Na sebe byla velice přísná, přála si spaní málo a skrovného jídla jen jednou za den. Takovým způsobem stávala se vždy duchovněji a téměř průhledněji, tak že Duch svatý mohl se tím jasněji v ní obrážeti svým zjevením, jako se slunéčko obráží v čisté krůpěji rosy. Již od mládí mívala Juliána při modlitbě vidění. Vidívalať plný měsíc vznášeti se na modrém blankytu nebeském, avšak tím způsobem, že vždy kousek v jeho okrouhlosti chyběl, jakoby z úplňku vylomen byl. Když se byla dlouho modlila, aby jí Pán Bůh zjevil, co by to vidění znamenalo, vnuknul jí Pán Ježíš, že měsíc znamená stav Církve, tím úlomkem však značí se, že v kruhu slavností církevních schází jedna slavnost, kterou aby křesťané slavili On sobě přeje. Má se totiž slaviti ustanovení Večeře Páně slavněji a výhradněji, než se to může díti ve svatém témdni, o památce utrpení Páně. Nábožná Juliána měla tu slavnost začíti nejprv sama, pak s několika jinými osobami a konečně oznámiti ji celému světu.

Ulekla se tohoto vybidnutí a pro-

*) Dle spisu: „Legenda čili čtení o milých Svatých Božích.“ Sepsal dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. V Praze 1865. Sklad K. Bellmanna.

silu Pána, aby to uložil kněžím vznešeným a učeným, kteří by vážností svou mohli podporovati tak veliké podniknutí. Avšak přijala odpověď, že skrze ni se to musí státi. Po dvacet let byla Juliána uvnitř upomínána, aby vybízela svět k slavnosti Božího Těla a za celý ten čas prosila neustále s prosbami, vzdechy a slzami, aby to Pán uložil některé osobě vzácné, až pak vyplačavši se ze slzí, plakala krev. Činila to z pokory, mnila se býti nehodnou, aby založila slavnost tak velikou, svatou. Opatrně zjevila záležitost tuto nejprve nábožnému duchovnímu prosíc, aby o

nařídil, sám ji též ponejprv slavil r. 1252 s velikým množstvím lidu v chrámě sv. Martina v Lutichu a rozkázal, aby byla slavena ve všech chrámech celého území, které jemu co vyslanci papežskému bylo podřízeno. Juliána musila mnoho trpěti od závistníků. Lid byl proti ní poštván, že prý co představená kláštera k vůli té slavnosti promarnila majetnost kláštera. Lid se vedral do kláštera; potloukli, co jim do rukou přišlo, ji však dostati nemohli; neboť našla spásu útekem. Když se po čase vrátila, počalo pronásledování znova; házeli po ní kamením, a

tom promluvil s učenými bohoslovci a biskupy. Stalo se. Všichni se shodovali v tom, že by to bylo něco výborného.

Ale nescházelo též odporu a posměchu; i duchovní mnozí horlili proti té novotě; Juliáně spíláno snářek. Ona však nedala se odstrašiti. Konečně ustanovil se biskup Lutišský na tom, že tuto slavnost ve svém biskupství uvede, ale než se to stalo, umřel. Do Lutichu přibyl kardinal Hugo, který byl dříve převorem dominikánského kláštera v Lutichu a to zjevení bl. Juliány dobře znal. On hned tu slavnost

kaple, kde se modlivala, byla zbořena. Nemohla v Lutichu déle zůstat, ale i z ostatních klášterů, do kterých se utekla, byla jest úskoky nepřátel svých vypuzena. Konečně utekla s některými pannami, které se odřici nechtěly své představené, do města Namuru. Ani zde nemohla vydržeti. Posléze již obstarlá obdržela ve Fosse od jednoho duchovního přibytěk vedle kostela. Tu dlouho stonala. O Velikonoci dala se dovésti do chrámu a tam s největší pobožností přijala Tělo Páně. Po tom jednoho pátku právě o třech hodinách skonala v Pánu v 66. roce

věku svého. Po její smrti uvedl papež Urban IV. r. 1264 tuto krásnou slavnost po celé katol. Církvi, tak že se nyní ten čtvrtek po nejsv. Trojici Boží vůbec koná a konati bude až do skonání světa.

Kristus musil mnoho trpěti a tak vjíti do slávy své. I blah. služebnice jeho, Juliána, trpěla mnoho, aby oslaveno bylo Boží Tělo. Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost; nebo jejich jest království nebeské.

Poslední pozdravení.

Augustin Bartoloměj,

z Božího milosrdenství biskup Litoměřický, vzkazuje svým milým duchovním synům a všem věřícím své poslední pozdravení:

Pokorně klaním se Bohu svému, jehožto uložením blíží se doba mého rozdělení. Budiž svatá vůle jeho.

Bůh mi za dlouhého živobytí mého prokázal milostí bez počtu. Žasnu, když na ně vzpomínám. Na věky trvá milosrdenství jeho; pročež doufám, že mi soudcem bude milostivým. Veliký a těžký jest počet, jež co biskup vydati mám; a však důvěrou mou celou a jedinou jest kříž a smrt mého Vykupitele.

Osvědčuji před Vámi všemi, že víra v mého Vykupitele, jakož po celý život byla mým blahem, tak i před obličejem smrti jest mou útěchou.

Osvědčuji, že vždy celým srdcem jsem se držel svaté římsko-katolické Církve, kterouž založil Spasitel můj, a že v oblažujícím lůně jejím skonati chci.

Věřím a vyznávám věrně, pevně a naprosto vše, co Bůh zjevil a čemu Církev učí. Nejmilejší, přijmětež poslední napomenutí, s kterým se k Vám obracím, a buďte přesvědčeni, že pravá víra, jižto katolická Církev, vedena jsouc Duchem svatým, chová neporušenou a úplnou, vždycky jest milostí velikou, v hodině poslední však pokladem nejdražším. Držte se jí pevně a nedejte se nikdy a nikým v ní mýliti.

Zvláštního poklidu poskytuje mi pomyslení, že jsem se snažil po všechen čas, abych rozmnožil mezi Vámi úctu čistě počaté Panny a Rodičky Boží, ježto jest pomocnicí Církve a útočištěm křesťanů. Na její ochranu nezvratně spolehám.

Neměl-li jsem se kdy k někomu z Váš dosti přívětivě, urazil-li nebo zarmoutil-li

jsem koho, prosím, aby mi odpustil, jakož i já od srdce odpouštím každému.

Prosím Vás, Nejmilejší, modlete se za mne. Já jsem po více než třicet let každého dne za Vás všechny se modlil a obětoval. Poroučejte mne milosrdenství Božím, aby mi dáno bylo hleděti na Boha tváří v tvář. Obzvláště žádám Vás, moji rozmilí duchovní synové, pamatujte na mne při nejsvětější smírné oběti.

Vy všickni, kteří jste potud byli milovaným stádcem mým, modlete se bez ustání, aby Vám Bůh dáti ráčil na místě mne věrného, nábožného, o duše horlivě pečujícího biskupa a vrchního pastýře.

Nuže, Nejmilejší, dejž Bůh Vám i mně šťastného shledání a blaženého z mrtvých vstání. Žehnati bylo povždy mou radostí. *Zehnejž tedy Vás všechny Bůh Otec, Syn i Duch svatý! Amen.*

Augustin Bartoloměj,
biskup.

Láska k bližnímu.

Kdo statky toho světa má,
a vida bratry nouzi tříti,
je lačné v hladu ponechá
a nechce nahé přiodíti,
zda Tebe poznal, světě Pane?
zda čistá láska Tvá v něm vane?

Kdo čeká, až utrápený
ret bratra za dar Boží prosí;
kdo nejde sám, by zkalený
hled zjasnil, který slza roší;
kdo světu štedrost svoji věští,
zda v srdci toho láska jesti?

Kdo skvrní druha svého čest
a jeho jméno nechá špinit;
kdo v hloubi srdce blažen jest,
že bližní spěchá křivdu činit,
a z pádu jeho rozkoš ssaje,
zda v nádrhu toho láska plaje?

Však nelze-li ti přispěti,
jak srdce tvoje sobě přálo;
když musíš toho želeť,
že nelze dáti dosti málo:
je Bohu obět vůle mila,
jen když se z lásky vyprýštila. J. Ř.

Sv. Gordius mučenník.

(Z Bollandistů.)

Když se zástupové ven z města valili, aby sv. Gordia trpěti a umřítí viděli, přistoupili k němu příbuzní jeho, objímali, libali, napomínali ho, řkouce, aby se v oheň nevrhl, nad květem mladosti své nezahladil,

libým vzduchem, slunečním jasnem nezhrzel. Někteří z nich, nemohouce neb nechtíce ho od víry odvrátiti, naléhali naň šalebnými důvody, a radili mu, aby, chceli, Krista v srdci podržel, jenom ústy aby ho zapřel. Bůh prý nehledí na řeč, nýbrž na srdce člověka. Tak že může i hněv soudcův ukrotiti, i Boha svého smířiti. Ale on se nedal žádnými důvody u víře zvíklati, nýbrž stál v ní pevně, nepohnutě jako skála u prostřed rozbouřeného moře. A když viděl, že ďábel semotamo běhá, útrpnost budí, slze vyluzuje; připomenul plačícím toto slovo Páně: „Neplačtež nadě mnou“ (Luk. 23, 28.), nýbrž nad nepřátely Božími, kteřížto proti nám zuří, nám oheň připravují, sobě pak hněv shromažďují ke dni hněvu Božího. Přestaňte plakati, srdce mé soužiti. Hotov jsem ne jednou, ale tisíckrát pro jméno Páně umříti. A těm, co ho k zapření Krista přemlouvali, řekl: K tomu mne nikdy nepřemluvíte, abych jazykem, jež od Krista mám, Krista svého zapřel. Srdcem se za jistě věří k spravedlnosti, ale ústy se děje vyznání k spasení. Což není mezi vojáky, kdožby věřil k spravedlnosti? není mezi setníky, kdožby vyznání činil k spasení? Tane mi v paměti první setník, jenž stojí pod křížem a vida zeměřesení v Krista uvěřil, a jej vyznal, řka: „Jistě Syn Boží byl tento“ (Mat. 27, 54); a druhý setník, jenž v Kristu Boha a krále mocností poznal, a k němu řekl: „Pane, nejsem hoden, abys všel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj.“ (Mat. 8, 8); a též setník Kornelius, kterýž se častými modlitbami a hojnými almužnami hodna učinil vidění andělského a spasení duše své. Těchto setníků rád bych učiněm a následovníkem byl, nikoli ale těch, co Boha zapřeli. Ó jak bych mohl Boha zapřít, v jehožto službě vychován jsem? Zdalížby se toho nehrozilo nebe? Zdalížby se nad tím nezatmělo slunce? Zdalížby mne nosila tato země? „Nemylte se: Bůh nebývá posmíván.“ (Gal. 6, 7). Z úst našich nás bude souditi. Co jste neslyšeli hrozného vyřčení Páně: „Kdožby pak zapřel mne před lidmi, zapřím i já ho před Otcem svým, kterýž jest v nebesích?“ (Mat. 10, 33). Radíte mi, abych se dělal, jakobych Boha neznal. Proč pak? abych se na chvílku smrti uhnul? Abych sobě života přidal? Ale vyšší život, dlouhověká léta bych ztratil. Anebo abych tělesným mukám ušel? Ale pak bych blaha spravedlivých nespatriil. Z úmysla se v zahynutí vydati, lži a klamem kruté, pekelné muky sobě připraviti jest patrné bláznovství. Pročž vám radím: Nechte lži a učte se moudrosti, držte se pravdy. Vyznávejte, že Pán náš, Ježíš Kris-

tus, jest v slávě Boha Otce. To bude jednou každý jazyk vyznávati, a ve jménu Ježíše každé koleno klekati nebeských, zemských i pekelných. Smrtelníků jest za jistě mnoho, mučenníků ale málo. Nečekejmež tedy, až bychom zemřeli, nýbrž hledme z časného do věčného života přejiti. Na přirozenou smrt co čekáte? Jest neužitečná, nezištná, lidem i hovědům společná. Každý, kdož se narodil, buď stárím zchradne, aneb nemocí sejde, aneb násilím zhyne. Když tedy i vy dnes neb zejtra z tohoto života vykročiti musíte, mučeníctví pro jméno Páně mile rádi přijmete, abyste na věky živi byli. Na místo nutnosti nechtě nastoupí vůle. I kdyby tyto pozemské věci věčné byly, předce bychom je rádi za nebeské vyměniti měli; čím více, když pomíjející jsou, a k přirovnání k nebeským ani se nehodí. Ó jaký to nerozum, po samých marných věcech se sháněti a blahoslavené naděje sobě nevšímati! Fel.

Lilie Litomyšlské. *)

I.

Kláster Litomyšlský.

Slavník, lech český, měl z daru Božího panství veliké, jehožto hranice náš letopisec Kosmas zřejmě vytýká. Za pomezí téhož panství hrad proti Moravě klade dotčený Kosmas „Litomyšl“, kterýž byl počtěn jmenem jeho zakladatele, nejspíš předka onoho šlechtice „Lutomizl“, svědka obdarování, jež byl kníže Olomúcký Vratislav r. 1055 kostelu sv. Petra v Brně učinil.

Litomyšl hrad stkvěl se kostelem sv. Klementa, jedním z nejstarších po vlasti, o němž r. 1416 domáci tvrdili, by byl skrze sv. apoštoly slovanské posvěcen.

Bohahojný Slavník zesnul v Pánu r. 981, a choť jeho Střezislava zbožná l. 987. Ostavili sedmero synův: Soběbora, Spytimíra, Pobraslava, Porěje, Časlava, sv. Vojtěcha a Radima. Čtyři z nich, Spytimír, Pobraslav, Porěj a Časlav žili r. 996 na sídelním hradě svém na Lubici nad Lubicí (později Cidlinou). Tamo na ně záhuba přikvačila od Vrševiců, nepřátel sv. biskupa Vojtěcha. Jsouce spřežení s nezdárným kněžicem Boleslavem ryšavým, ztekli v hod sv. dědice Václava t. r. 996 hrad Lubici a povražili v kostele čtvero Slavnikovcův s jich rodinami. Brzo veškeré panství rodu Slavníkova uvedeno v moc knížat zemských.

*) Erben. Regesta. — Boček. Chytil. Diplomat. — Palack. Archiv Č. a Děj. n. č. — Jelinkova Hist. města Litomyšle. — Jirečk. Slov. Právo. — Voln. Kirchl. Topogr. v. Mähr. a jj.

Potom obrán jest Litomyšl za župní hrad, odkad župan a jiní úředníci župu Litomyšlskou spravovali.*)

Horlivý kazíř pohanských zbytků Břetislav II., kníže český, založil I. P. 1098 na hradě Litomyšli klášter s kostelem bl. Panny Marie pro bratrstvo zákona sv. Benedikta. V nadaci obětoval Bohu zakladatel pozemků, platu a lidu, služebného: dědinu (vesnici) Žhery s dvěma poplužimi a s dvěma oráci; na dědině Žetocích dal kováře Mufka s rodinou; na Důbravici svěřepice s pastvinami, též pastevce Jana a Dobracha i pekaře Jana; daroval statek Nedošín s včelařem Zvolem a jeho rodinou; u Hradiště dal rybáře Vece a Zořetu s dětmi; z mincovny povolil klášteru každou sobotu 200 penízků (denarů); na stezce neb bráně zemské Trstěnické za Litomyšli postoupil soli Uherské i chmele po Krutově blíže Trstěnic; kázal v jistém hájemství hvozdu pomezního část ulovené zvěře (nejspíš plece) klášteru odváděti, rozkazu pak toho nedbalým uložil pokutu 300 peněz pro župana a pro klášter jednoho vola.**).

K nadaci Břetislavově přidal za knížete Bořivoje II. (1100—1107) vladýka Doma-

slav po levém břehu řeky Deštné blíž Cerekvice prostřená luka, k čemuž potom kníže Soběslav I. (1125—1140) vesnici Křekovice v dar přičinil.

V též Litomyšlském klášteře počal jest za nedlouho sv. Norbertem vnově štípený řád řeholních kanovníků prémonstrátských Pánu Bohu sloužiti a hospodařiti.

Nad hrobem Božím v Jerusalemě přikázal sebe r. 1138 Jindřich Zdík biskup Olomúcký slavným slibem řádu prémonstrátskému, pokudžby jeho ostříhání úřadu biskupskému nevadilo. Vrátil se domů, pečoval pilně o uvedení téhož řádu Bílého do vlasti. Jeho radou i hmotnou pomocí, též obětmi Jana biskupa Pražského a Vladislava II. knížete českého nadán a dokonán jest první klášter řádu prémonstrátského na Strahově (Hora Sion) r. 1143, pro kterýž vyprošeno bylo bratrstvo z kláštera Steinfeldského v krajině Rýnokolinské.

Ledva rok minul, uvedeni jsou péči a přispěním Jindřicha biskupa Olomúckého prémonstráti z kláštera Hora Sion na Litomyšli do kláštera někdy benediktinského, jemuž též biskup „Hora Olivetská“ převzděl. První opat řádu Bílého na Litomyšli slul Jan, klášterník Strahovský. K zbylému po benediktinech záduší přidáváno dědin a zboží tak, aby chování hojnějšího sboru prémonstrátův v konventském chrámě bl. Panny Marie služba Boží ve dne v noci jdouc vlašičku Božího požehnání na obětivé dobrodince i na veškeru vlast mile spouštěla, z budovy pak klášterské aby spasitelné světlo víry, naděje a lásky ven vyrážejíc nižší okolinu osvětlovalo i zahřívalo. Nadálit se všim právem zakladatelé a podporovatelé kláštera toho do nich, že budou vždy vzorem zbožnosti, pokory, pracovitosti, střidmosti, cudnosti, poslušnosti, svornosti a milosrdnosti, studní živou blaha časného i věčného, z nížby daleké i blízké osady vážiti mohly ustavičně. Jindřich Zdík biskup obětoval nejprve zboží v dědině Lozici zakoupeného; za ním doplňovali věna kníže Olomúcký Ota III., panovník český Vladislav II. s chotí Kedrutou, s bratrem Jindřichem a s jinými dobroději. K prosbám výše jmenovaného biskupa Olomúckého

*) Země česká rozkládala se v XI—XIV. věku na župy neb okresy. Hlavním v župě místem, sídlem župních úřadů, střediskem vojenstva župního, sborovištěm župního lidu v čas míru, útočištěm jeho v čas války byl hrad župní, jehožto stavění, opravování, bránění a opatrování náleželo na lid župní. V prostoru hradním byl dvůr, jinak palác knížecí, chrám, a jiná některá budova veřejná. V předhradí nebo v podhradí bydleli úředníci župní, řemeslníci a kupci. Na prostoru mezi hradem a podhradím shromažďoval se lid k trhům, soudům, slavnostem a radovánkám. Úředníci župní, jež kníže zemský ustanovoval, byli jsou župan, cudař, komorník, vladář a lovčí. Župan, pravidelně z panských rodin v té župě obíraný, byl předním úředníkem v župě, zastupoval osobu knížete zemského, byl velitelem lidu župního v čas války, správcem politickým, chránitelem řádu a pokoje a předsedou na župním soudu; slul též kastellanem, kmetem, purkrabím. Cudař byl sudím župním. Komorník byl výkonným prostředkem soudu župního a sběratelem důchodů knížecích z župních soudů plynoucích. Vladář měl v područí svém dědiny zeměpanské při hradě, lid služebný, v podhradích i jinde usedlý, opatroval zásoby hradecké a sbíral dávky peněžité i přírodní jakožto hospodářství knížecího vrchní v župě dozorce. Lovčí pečoval o lesy zeměpanské a spravoval užítky z nich plynoucí. Tito úředníci měli účastenství při soudu župním, jenž se skládal z pánův a vladýk té župy jakožto soudcův.

**) Svěřepice — koně nezkracené, chované pod širým nebem. — Včel chováno buď v brtích (v lesních stromech) buď v úlech; među potřebováno k složení medoviny, nápoje. — 200 penízků tehdejších bylo asi tolik co našich 20 zl. stf. — Spojení Čech se zeměmi sousedními udržováno stezkami neb cestami soumarskými, po nichž toliko soumar koně s nákladem podle sebe hnáli, nepak s vozem jezdití mohli; těchto stezek pýšem později ve roznice porozšiřováno. Trstěnická cesta (dráha)

šla z hradu Litomyšle okolo starého Krutova přes pomezní les ke Svitavě a dále jednak k Brnu, jednak přes Úsobroky k Olomúci; byla tu i brána zemská — Trstěnická (východ ze země) i tržiště i clo pomezní. Na poli Krutovském u brány Trstěnické prodávali obchodníci Uherskou sůl, chleby a ryby; tu platilo se clo ze soli několikátou částkou téhož zboží. — V též Krutovsku u hradu Litomyšle na Trstěnici chmelnic pilně pěstováno, kdež podnes osada Chmelík; ke sbírání chmele tamního oprávnil kníže Břetislav II. klášterníky Litomyšlské.

přijal papež Eugen III. klášter Litomyšlský s příslušenstvím v ochranu Stolicie apoštolské listem daným ve Viterbě 8. června l. P. 1145.

Horlivý následovník sv. Vojtěcha a Norberta biskup Jindřich Zdík, jež sv. Bernard soudobec svatým a učeným mužem nazýval, osadiv u Olomouce Hradištský, první benediktinský, klášter sborem prémonstrátův, zesnul v Pánu 25. června 1150. Tělo jeho pohřbili v konventské basilice na Strahově.

K biskupství Olomúckému téhož r. 1150 zvolen a v Mohuči pomazán jest Jan klášterník Strahovský. Letopisec souvěký Vincenc, kanovník Pražský, chválí jeho „přesvaté obcování.“

Svrchupsaný biskup Jan zesnul v Pánu dne 19. února 1157; ihned týž rok, 29. září, obrán jest za velekněze Moravského v Pražském hlavním chrámě Jan opat Litomyšlský — dle svědectví letopisce Vincencia muž „pokorný, výborný, ctného obcování,“ jehož na biskupství posvětil Arnolt, arcibiskup Mohučský v Erfortě.*)

Po Janovi ujal berlu opatství Litomyšlského řádně zvolený Deokar, jinak *Bohumil*. Opatu tohoto nalézáme zprvu jakožto svědka podepsaného v listině dané v Praze 16. června 1160, kterouž král Vladislav II., duchov. spolubratr kláštera Hradištského, témuž klášteru statky potvrzuje; druhou pak zmínku o Bohumilovi opatovi zahrnuje listina Vladislava II. daná v Praze 20. ledna 1167 na stvrzení všeho jmění kláštera Litomyšlského.

Zasluhujít toho Církve a vlasti dobrodinci, bychom jich jména i oběti z teď právě oznámené listiny k vděčné paměti navrátili. Vedle biskupa Olomúckého Jindřicha, dárce zboží na dědině Lozici, dal jest Ota III., kníže Olomúcký, r. 1145 dědiny neb vsi Pamětice, Važany a Řikovice. Bylť ho Pán Bůh nedávno t. r. za kruté zimy z hrdla smrti výchvátiti ráčil, již mu i Jindřichovi biskupu Olomúckému knížata Kunrat Znojemský a Vratislav Brněnský strojili. Zachráněný kníže Ota, poděkovav Pánu Bohu na hradě Litomyšli v chrámě bl. Panny Marie u oltáře sv. dědice Václava, učinil klášteru Litomyšlskému dotčené obdarování. — Bavor pán či šlechtic dal klášteru dědinu Ivanovice a všechny své dědiny na Moravě, vyjmouc jednu ves k rukoum vnuka Dluhomila; Petr Libmanův daroval dědinu „na Bučíně;“ vládyka Janek dal svůj statek „na Ujezdci“ a pozemek od Pravoty koupený; Pavel Paběšův obě-

toval pozemek „na Kačí Hoře;“ maršálek Soběslavec daroval statek v Litošicích; probošt Hroznata dal ves Olšany; bratr Nemoj ves Růsni; Radovan arcijahen Olomúcký a jeho příbuzní Dintr, a Petr věnovali pozemek v Ivanovicích; Jan Obidenův, biskup Moravský, obětoval ochoz za Suchou a Vodnou; Milota Zdislavův, vstupuje do kláštera, obětoval dědiny Blehov a Breznou; arcijahen Milako dal popluží v Čachovicích; Martin daroval ochoz „na Zhoří.“ — Vladislav II. dal statek svůj ve vsi Řepíně a pozemek v Litomyšli a v dědině Zálešanech, také co lidé pro zlé nakládání od županů v Lozici byli opustili; stateček u dědin Křekovic a Řikovic s řekou Deštnou počínajíc od řeky Lubné až k mostu na Dlouhých lukách; les od Přísek u řeky Svítavy s lukami až k řece Svítavě; trh každé středy v Hrutově; dědinu Hrušovou s řekou Trstěnicí až k místu „U Splží“ s lesem Mokřenicí; dědinu Švabenice s řekou Deštnou od mostu na Dlouhých lukách až k dědině Cerekvici, též les „Prosnice“ a „Prosné,“ čtvero hutí železných a ochoz „na Lubném“ s lukami „na Políčkách,“ les od pramene Deštné až k řece Svratce (Švarcavě); celý les, role, louky všechny až k potoku Slupnici (vyjmouc dědinu Domašic) i les od téhož potoka až k řece Třebové a k hranicím českým. — Jeho choť Kedruta obětovala dědiny Koloděje a Řikovice i pozemek v Lepejovicích. — Eliška, choť Bedřicha syna Vladislava II., darovala dědiny Bohuňovice a Cerekvici s řekou i lesem. — Jan opat Litomyšlský přikoupil pozemek od kmeta šlechtice Václava a ostatek země v Tržkovicích (v Tržku), v kteréžto dědině Modlata a syn jeho Petr, vstupující do kláštera, byli pozemek svůj obětovali. Týž opat Jan i jeho v opatství nástupce Bohumil koupili klášteru ostatek pozemnosti v Litošicích, kdež byl maršálek Soběslavec statek svůj postoupil. Mimo to přikoupil opat Bohumil les u Hrubovic i zemi vedle Domašic, řečenou „na Kornicech.“ —

Po Bohumilovi opatoval na Litomyšli *Jurata*, jež listina kláštera Plaského v Zbečně r. 1184 vzdělaná připomíná.

Juratův v opatství následník *Myslen*, koupil r. 1185 od Johannitů Pražských dědinu Leděč, že v sousedství statků kláštera Litomyšlského položena jsouc jemu se hodila; — proti tomu prodal opat jménem kláštera svého stateček u Velehradu (s pustou kaplí sv. Jana Křtitele) za 10 hřiven stříbra Moravskému markrabí Vladislavovi pro klášter Velehradský. Král Přemysl Otakar I., svoliv k prodeji, daroval klášteru Litomyšlskému v ochozi Hrušové (nedaleko Litomyšle) desátek (deci-

*) O Církev svatou na Moravě dobře zasloužilý biskup Jan zesnul v Pánu r. 1172; tělo pohřbeno v konventském chrámě kláštera Hradištského blíž Olomouce.

mas denarior. vomeralium). Za Myslenem vyskytá se Litomyšlský opat *Heřmann*, jenž obcoval sněmu zemskému na hoře Šach, kdež způsobeno narovnání mezi Přemyslem Otakarem a hlavním kostelem Pražským prvé utiskovaným. Dálo se 2. července 1221.

Po Heřmanovi opatoval na Litomyšli *Valter*. Paní Heilvida ze Znojma byla nedávno cistercký klášter „Udolí Panny Marie“ v Oslavanech založila, jehožto nadaci Otakar I. v ochranu pojal listem v Praze 26. června 1225 zdělaným. Na témž listu mezi svědky také opata Valtera zočiti lze. Touž dobou týráni jsou poddaní kláštera Litomyšlského od županů, cudařů a jiných úředníků župních, kteří pod záminkou viny a pokuty řečené „hlava“ jich zhusta poháněli k soudu, čímž času mařeno, práce při hospodářství obmeškáváno a jejich i kláštera jmění tenčeno. Když se r. 1226 král Otakar z Moravy do Čech po stezce zemské přes Litomyšli ubíral, poprosil jej opat Valter, aby klášter a jeho poddané onoho sužování oprostiti ráčil. Vyslyšev prosbu nařídil král, aby poddaní lidé záduší Litomyšlského od placení pokuty při „hlavě“ svobodni byli.*)

Brzo potom vzal klášter Litomyšlský z nesvornosti panstva českého škod tolik až se sluhám Božím stravy a oděvu nedostávalo. Král Václav I., chtě klášteru pro spasení bratra svého Vladislava, markrabě Moravského (†1227), polehčiti, vyňal poddané lidi téhož kláštera z pokuty při hlavě, nároku, loupeži a viselcích, tak aby jich opatové sami slušně pokutovali, pokut pak k dobrému kláštera obraceli; — nadto sprostil

klášter i jeho poddaný lid nářezu, vše roku 1228.*)

Příštího r. 1229 puštěnou klášteru Litomyšlskému od šlechtice syna Benedova podací kostela v Tvarožnici na Moravě, což také Robert biskup Olomúcký schválil.

Pokud asi Valter opatoval, nepovědomo. Dvě listiny, z roku 1231 a 26. srpna 1234 uvozují svědka *Otu*, opata Litomyšlského. Oběma potvrdil Olomúcký biskup Robert klášteru bl. Panny Marie v Oslavanech podacího práva, totiž r. 1231 ku kostelu sv. Jakuba v Brně a r. 1234 ku kostelu v Mohelně. Téhož r. 1234 uvolnil jest Přemysl markrabí statky moravské kláštera Litomyšlského, zejména dědinu Pamětice z všelikých služeb a břemen tak jakž výhrada Velehradskému klášteru propůjčená zněla; mimo to daroval markrabě klášteru Litomyšlskému podací kostela v Evanovicích a propustil jeho lidem celní poplatek po všem markrabství; pak 25. března 1237 jsa na cestě do Prahy v kláštere Litomyšlském hospodou, postoupil jemu podací kostela Haryšského, duchovních však jeho, kdyžby po Moravě cestovali, oprostil mýta; posléz daroval témuž klášteru dvorce v Drukalově. Nato r. 1244 vzbudil Bůh řečenému klášteru dobrodince Jana Zbislavova, šlechtice kměta, jenž daroval dědiny české Platěnice a Hostovice.

Podle správy Jelínkovy četl Pešina z Čechorodu v Duchcově na listině Václava krále, dané 20. července 1249, mezi svědky *Heřmana* opata Litomyšlského. Tehdáž plenilo, pálilo a vraždilo vojsko Uherského krále Bely na Moravě, zvlášť v okolí Svitavském, nepochybně k hrubé škodě zboží, jež tamo měl klášter Litomyšlský. K tomu ještě vzešly klášteru s biskupstvím Olomúckým nesnáze o hranice jich panství, kteréž 6. listopadu 1256 způsobeným narovnáním o ujmě kláštera jsou odstraněny. Smluvit se biskup Bruno s klášterem v způsob takový: K Olomúckému biskupství bude vždyž příslušetí les od hor českomoravských, zkad se Svitava prýští až k biskupskému městečku Svitavě. Prohlídajíc k úrokům, desátkům, soudním penízkům, též k užitkům z pastvin, luk, z rybářství, vod, mlýnů, myslivosti, z dědin župných, i jiných důchodů ze stat-

*) Dle staročeského právního řádu bylo všem soudům jedné vesnice aneb jednoho újezdu za všecko, cokoli tam neřádného spácháno, společně ručiti (obecná poruka) a nemohli-li zločince samého vypátrati a ku popravě neb soudu podati, musili všickni společně pokutu na ten zločin uloženou platiti komoře knížecí a úřednictvu župnímu. Z obecné poruky pochodila povinnost pokut obecných při hlavě, svodu, nároku, nedoperném a hrdosti. Nalezena-li v které vesnici neb okolíně mrtvola zavražděného (hlava), oběšeného (viselec), vrah pak nevypátrán; — spáchána-li krádež, jejížto sled obce od okoliny své odvésti dále nemohla (svod), nebo loupež (nárok), nebo poranění člověka (ranné, ranník, nedoperné), nebo násila bez loupeže (hrdost), a vinník k soudu župnímu nebyl podán: musila obec zminěná za to sama odsazovati a pokutu platiti, kterouž král Otakar I. dne 10. března 1222 jaksi zmínil pro poddanstvo kostelův a klášterův v příčině „hlavy“ a ve 200 penězích (denarů) vyměřil. — Slušno k vůli budoucí potřebě dotknouti, že jmění zločincův oběšených aneb k oběšení odsouzených ale omilostněných (viselcův) spadalo na knížete zemského, jež on přival kostelu neb klášteru, zvlášť byl-li zločinec tohoto poddaným.

**) Obyvatelé země České měli povinnosti k dvoru knížecímu, když kníže po zemi buď na vojny buď na sněmy se ubíral, jakož také za příčinou knížecích lovů. Musiliť dávatí masa k potřebám dvoru knížecího (nářez), přibytkův komonstvu (nocleh), píce koním knížecím (osep), ohařů a jich hlídačů (holot) přechovávatí, je krmením a stravou opatrovatí a teneta o lovu vláčeti. Knížecí lid lovecký vkládal šé i s koňmi a s ohaři nejraději do dvorcův klášterských.

kův položených na obojím břehu Svitavky: z toho ze všeho bude vždy desátek bráti osadní (farní) kostel v Svitavě, kterýžto kostel s podacím, třemi lány a ostatním příslušenstvím držeti a svými údy osazovati bude klášter Litomyšlský, též jiné kostely, kteřížby budoucně v témž okolí Svitavském byli založeni. Ve jméno kostela Svitavského ať má klášter výběr myta vždy desátoho téhodne v Jevíčku, a každý klášteřem podaný a biskupem stvrzený plebán (farář) Svitavský budiž v biskupském městěčku Svitavě písařem (notářem) a tak i strážcem a zástupcem dotyčných spravedlností kláštera jmenovaného.

Po dvou letech užil klášter Litomyšlský v příčině svého městěčka Litomyšle vzácné milosti krále Otakara II. Výsadním listem, daným u Prahy dne 27. července 1259, obdaroval jest král městěčko Litomyšli právem městským a svobodami, jakýchž zejména město Hradec Králové požívalo. Vyjmuv měšťany z pravomocenství úradů župních, podrobil je Otakar soudu králův českých v Praze a jich náměstkův, zároveň osvobodil město i dědiny téhož opatství všelikého břemena služebnosti, poplatků a obtěžování, totiž v příčině nároku, svodu, nářezu, noclehu, vláčení tenat lovčích, přechovávání ohařů a jich holot, jakož i vzhledem k ospanu a k šestnému. Zakázal též král úředníkům župním, poháněti poddaných kláštera tohoto z hlavy a z ranného, z čehož aby tito jen opatům dotyčným účet vydávali, podobně i viselců při spravedlivém uvážení opatův zůstavil panovník, tak aby oni lidi svých slušně pokutovali a pokut sběhlých na klášter svůj vynakládali.)*

Jinou ještě milost učinil Otakar II. Litomyšlskému opatství a jeho lidem podaným. Vida nedostatek kláštera připustil k srdci prosbu opata Štěpána a vysadil na jeho záduších dne 24. dubna 1268 šest krčem. Jakž svrchu dotčeno, ztenčen jest klášter v důchodech narovnáním a směnou s biskupstvím Olomúckým zavřenou; krom toho ubylo mu živnosti skrze šlechtice Heř-

mana a Imrama, kteří se v statky jeho okolo Poličky uvázali, čímž klášter donucen, k opatření své nemocnice 15¹/₂ hřivny stříbra ročního nákladu na obroči far svých uvaliti. Opat Štěpán, potrativ čáky k nabytí statků okolo Poličky, pustil je Otakarovi II.; král pak, chtě mu toho odsloužiti, daroval klášteru 60 lánů půdy své s lesem vše mezi Širokým Dolem proti prameni Deštné a mezi řekou Borovnicí okolo Poličky. Stalo se 19. prosince 1269.

(Pokračování.)

Boj duchovní.

„Chválím Tě Otče, Pane nebe i země,
že jsi skryl tyto věci před moudrými
a opatrnými a zjevil jsi je malíčkým.“
S. Mat. XI. 25.

Náboženství „mocných“ jako druhy za času žiti P. Ježíše na zemi, zvrátilo se k pověře, nevěře, pyšce, násilí, přetvářce, klamu, sobectví i k svůdnictví. A jestliže kdy, zajisté nyní učení a zásady se mezi převrácenci a odtrženci od P. Boha roznášejí tak pomatené, hnusné, pro stát, vlast, obec a rodinu škodlivé a zrádčivé, že jich Jeho Svatost papež Pius IX. co *bludy* v společnosti lidské a to mocné a nejvíce obíhající, veřejně zavrhnouti nucen byl, aby rozptýlené ovečky Pána Ježíše od vlků, jenž v rouše ovčím přicházejí, rozedrány, pohlceny a vnivec uvedeny nebyly, mohouce rozeznávat hlasu jeho a *svůdníků*, jimž běží o čest, útěchu srdce, mír a spásu jejich. Jsou to nyní *noví fariseové* a *zákonníci*, lidé nadatí domnělou svou moudrostí a ozbrojeni domnělou svou opatrností, po světské cti a slávě jména svého bažící a svých spolulidi za nástroje svých nesmyslných choutek a záměrů užívající a je vnitřku duše kazící. *Pilně se jich a kvasu jejich varujte*. Po ovoci, zásadách a skutech poznáte je. Ti nevejdou do království Božího, leč učení pokání a pokání učiní, když matku všech ctností si oblíbí. Či nevíte, kdo jest větší v království nebeském? I zavolav Ježíš malíčkého pachole, postavil je u prostřed nich, a řekl: Amen pravím vám, neobrátili se a nebudete jako malíčka pacholata, nevejdete do království nebeského. Protož kdožkoli se *poníží* jako toto pachole, ten jest větším v království nebeském. A kdoby přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mneť přijímá. (Mat. XVIII. 2—5.)

Mohli bychom věru též některé pachole postaviti u prostřed nynějších tak zvaných osvícenců, — vlastně zatemnilců a neznabohů a tázati se ho na to, co smýšlí o tom prvním hrubém bludu zavrženém, jenž vzdol-

*) Jak podobno, obdrželo tehdy město za znak dvojité lilium bílé v poli červeném. Soud ve městě tom osazován od opatů Litomyšlských, řádu Bílého, rychtářem a dvanácti přísedními neb konšely, kteří každý pátek zasedajíce úředně konali spravedlnost obci městské i venkovskému lidu z panství klášterského; městu vysazen výroční trh na den sv. Stanislava, téhodní trh ve středu na obilí, plátna, přízi a jiné, také mira i váha vlastní; zavedeno při tom provozování živnosti, dělání sladův, vaření piva, několik jatek a výk (řeznických a pekařských krámů) i jiných pořádků řemeslnických. —

Slovem „šestné“ míní se plat šesti penízků (denarů) davaný knížecímu lovčímu v každé župě za užívání lesů zeměpanských.

ruje všemu rozumu a smyslu i učení Církve. I učiníme to *v názoru*.

1. Vašíčku, ty jsi pilný školáček. Řekni, kdo všechno, co jest na nebi a na zemi, stvořil? — kdo jest Bůh? Nejvyšší, nejmoudřejší a nejmocnější bytost. Co znamená slovo stvořiti? — Ale podívej se tam na ten strom, jenž svými kořeny, ze země šťavu bere i shůry přijímá vláhu listy svými i ratolestmi, jak rozkládá krásu a bohatství své. Odkud pak ten první strom vzal svůj počátek? — Kdo dal to jádro do země neb stvořil ho? — Zdalí strom a Bůh je jedno a může-li býti? Nemůže, tak dobře ne, jako tesař a trám, mistr a látka, z které on cos dělá, malíř a obraz od něho. Jak se jmenuje to, co kdo udělá? *Dílo* a kdo to udělá, je *původce*. Když P. Bůh to malé jádro jakož i celý svět stvořil, jak Ho jmenujeme? *Stvořitel*. Ve které modlitbě to vyznáváme? V modlitbě Věřím v Boha. Tedy není Bůh a svět (příroda) jedno? Ba ne. To by bylo jako bych řekl: *Já a naše chaloupka* jsme jedno. Již ale Bůh, když všechno stvořil, co dobrý hospodář, vše, všude a neustále řídí a spravuje, musí všude býti, na nebi i na zemi, na každém místě, proniká (co duch) všechny hory a doly, výšiny a propasti, i *v nás jest v naší duši*. Duch svatý stoupiv na apoštoly osvitil jich mysl, rozehrál jich srdce k zmužilosti, pohнул jich vůli a proměnil jich duši naprosto. Duch svatý v nich působil pevnou víru, silnou naději a neosemetnou lásku k Bohu a lidem. Kniha: „Skutky apoštolské“ vypravuje o nábožných a ctnostných činech, řečích a utrpeních jejich (i o jejich divích a zázracích), směli bychom proto říci, že apoštolové byli bohové, aneb nohy a ruce jich byli části Boha? — I to ne. Bůh je něco jiného než lidé i svět a světské věci, přirozené neb umělecké. Není tedy jedno duch a hmota. Ale ještě něco. Kdyby tvůj bratříček, který vedle tebe spává, ve spaní rozháněl rukama a tebe udeřil, můželi za to? To ne. Proč? protože ve spaní neví žádný o tom co dělá. Co dělá, dělá tedy bez vědomí a nerad. Kdyby to ve dne tobě učinil, jakže by to učinil? *Vědomě a úmyslně*. Je tedy rozdíl mezi tím, co kdo činí z vůle a vědomí a co bez vůle a vědomí? Však jsou lidé, jenž praví, *že není rozdílu*. I kdo by to řekl! Ti jistě nechodili v mládí do školy aneb byli tupí, že ve škole takovým věcem neporozuměli a chtějí nyní slouiti moudrými.

Nemohl bys mně říci, jeli v tom rozdíl, jestli někdo krade, loupí, křivě svědčí aneb když neloupí, dává a nechává každému, což jeho jest, pravdu mluví a pravé svědectví vydává? Ano, v tom rozdíl veliký jako

mezi tím vůbec, co jest pravé a nepravé, dobré a zlé, spravedlivé a nespravedlivé, jako rozdíl mezi nebem a peklem, mezi dnem a nocí.

2. Pojďme tam na ten zelený kopec, odkud přehlédneme celou tu krásnou krajinu, a budeme se obdivovati tomu, co se našim zrakům ukáže, dílu Božímu; Bůh všechno stvořil i řídí a zachovává; jest tedy neustále činný při lidech i ve světě. Hle, tam oře pilný rolník, bude sít. Kdo tomu rolníkovi, když ráno z lože vstal, dal chuť, sílu a zdraví k té práci, kterouž on právě koná? Kdo vede a řídí kroky jeho? Mnohý lehl a nevstal více aneb vstallil, mrtvici raněn sklesl aneb ucítil nemoc, slabost v oudech svých a neschopen byl k práci aneb zdrav jsa neměl chuti k práci a jiní zaň pracovati musili. Nemůže žádný ani dne přidati k prodloužení života svého atd. Tamhle ten skřivánek se třepetá ve vzduchu vesele a vydává hlas příjemný ku chvále Stvořitele svého. Tuhle ten modráček, plicník vypučel, vyrostl a vykvětl tak krásně, mocili svou či té půdy či někoho jiného a koho? Kdo vede a řídí běh přírody, kdo zemi zahřívá a zalívá tu půdu? Či jest ten svět stroj nějaký, který bez mazání, řízení a spravování sám a sám od věku se točí a nezastaví se? — I toť nesmysl! Ano, „blázen řekl v srdci svém: není Boha,“ řiditele všehomíra; ano nesmyslné a hříšné upírati Bohu činnost při lidech a ve světě.

3. Člověk má tělo a duši. *Jaké moci a síly má duše? Má rozum, svobodnou vůli, paměť, cit, obraznost*. Svým rozumem aneb mocí poznávací může *rozeznávat* mezi užitečným a škodlivým, pravým a nepravým, dobrým a zlým a vypátrati obé, a že má svobodnou vůli, může co dobré *voliti* a *chtíti*, a zlého nechati a zavrhnouti, pravého se chopiti a nepravého se vystříhati. Lidé majíce rozum od Pána Boha, mohli snad vždy poznati to, co dobré, pravé a šlechetné a majíce vůli, to také voliti a dělati a jiné zavrhnouti a nedělati? Však víme, že lidé majíce rozum nevěděli toho, když *ještě neměli vyššího z Boha poznání zjevené*. Proč si pohané nadělali bůžků na tisíce? Proč mrhání těl, hněvu, smilstvu, mstě a nepravostem hověti směli? Proč ze svobodných lidí otroků a nástrojů nadělali? Proč ženy veřejné hanbě vysazeny byly? Proč děti usmrcovány? Proč chudina opovržena a hladem umírala? Proč krvežíznivost, msta a vraždy a loupeže mezi nimi panovaly? Proč obětí lidských žádala modloslužba? Či neměli tehdaž lidé přirozeného světa — *rozumu*? Proč nepoznávali tedy poměrů svých k Bohu a k spolulidem a k sobě samým? Proč nepo-

znávali dobré a zlé, pravé i nepravé atd. Odkud vzal svět nynější svou vzdělanost. Z křesťanství vírou svou všechny bludy a neřesti lidské přemahajícího. Tudiž víra hlavní měřítko, dle kterého člověk poznání všech pravd jakéhokoli způsobu dosíci může a má. Rozum bez Boha toulá se po místech pustých jako zlý duch. Viz Evangelium na neděli III. v postě.

4. „*Víra křest. jest vzor lidské osvěty.*“ „*Víra lampa jest, protože jako lampa dům, tak víra duši osvětluje,*“ učí sv. Jan Zlatoústý. Víra křest.-katolická jest světlo duše, brána života, základ spasení věčného,“ učí týž. „*Víra křestanská jest vzor lidské osvěty.*“ Kdo mne následuje, nebude choditi v temnostech“ (ani v hříších nevěry a lichého rozumování a pochybování). „*Já jsem pravda, cesta a život,*“ dí Pán. Proto sluší rozum lidský dát vázat, jak i sv. apoštol národů učí, vírou a osvětou Kristovou, v níž jediné bohatství hlavní duše, v ní čest a sláva, v ní znik a zdar, v ní moc a blaho jednotlivců a národů, v ní odpuštění a spasení.

Víra křestanská je vzor lidské osvěty. Proto dí sv. Augustin, veliký to osvěcovatel lidí, mudrc nade mnohé mudrce lidské: „*Nestává žádného většího bohatství, žádných větších pokladů, žádných ctí a důstojností, žádné jakékoli v tomto světě podstaty větší nad víru katolickou, jenž hříšné lidi spaseny činí, slepých osvětluje, dítky svatým citem obdařuje, nemocné uzdravuje, věřící ospravedlňuje, kající rozhrěšuje, spravedlivé požehnává, mučenníky korunuje, panny a vdovy i zasnoubené v mravopoctnosti a stydlivosti zachovává, kleriky povyšuje, kněze světlí, u věčné dědictví se svatými a anděly postavuje.*“

Víra křest. jest vzor osvěty a dokonalosti lidské, jenž jest stvrzena výroky prorokův a zázraky J. Krista. Jos. Dobicer.

Lakomec a jeho dcera.

Povídka od Fr. Pravdy.

XVI.

Uplynula leta, Adolf vyprázdnil kapsy otcovy a zadlužil Luštěnice i Pavinec. Otec dělal, jakoby již byl na mizině a syn mu věřil, že nemá krejcaru. Užil světa dost, ale neměl vůle dáti se na pokání, nýbrž uzavřel, že se ožení, aby získal prostředků k dalším prostopášnostem.

I vyhlídl si bohatou nevěstu, jejíž povaha nebyla ušlechtilější než jeho a proto se líbil jeden druhému.

Ona je paní dvou panství, co má on? Obdrží Luštěnice a Pavinec.

Obdrží, ale ještě neobdržel.

„Může se to státi hned,“ pravil a ona řekla: „Pak budeme svoji.“

Sel na otce a žádal, aby mu Luštěnice a Pavinec odstoupil.

Nemohl, nechťel.

Představil mu, že místo dvou budou míti čtyry statky.

„Ty bys je měl, já ne,“ opravil řeč jeho otec.

„Vy zde i tam budete pánem,“ sliboval syn.

„Dokud se ti bude líbit.“

„Já vás nechám hospodařit až do smrti.“

„Což jestli dřív vše utratíš?“

„Nebojte se, čtyř statků člověk tak snadno neutratí.“

„Ty to dovedeš.“

„Budu se míti na pozoru.“

„Nemohu se na tebe bezpečit.“

Adolf se zlobil a počal na otce dorážeti násilím. Překazil-li mu štěstí, pomstí se, vypálí dvory, zastřelí ho nebo sebe. Nezáleží mu na živobytí, má ručnice, prach a kulky, zajisté učiní to nejhorší.

Otec se zavíral ze strachu před synem, tento v skutku na něj se dral a se zbraní v ruce k odstoupení statků ho nutil.

Smířili se, budou svorní. Syn statky obdrží, musí však otce považovat za jejich pána. Jedná se mu jen o jméno. Vykáže se bohatstvím. Až bude po svatbě, zůstane vše jak bylo. Ano vrátí mu listiny a úpisy, jež nyní nevěstě chce předložit. Zajisté mu ještě přihospodaří. Nechá ho na pokoji, dokud bude živ. Pak mu bez toho všecko odkáže a on zatím může bráti z věna panina.

Vedral jako obyčejně podlehl v boji se synem. Nemohl se mu vymknout a statky mu přivtělil. Syn dokázal, že jsou jeho a nevěsta si ho bez prodlení vzala.

Byla vznešená, na slávu zvyklá a slávy milovná a ženich se od ní nedal zahanbit. Odjeli hned po oddavkách do světa, každý měl své služebnictvo a počínal si nádherně a skvostně. Stálo to arcí mnoho peněz a když se po roce z Italie, Francouzsko a Anglicka navrátili, byly tu i tam důchody prázdné.

Však i srdce bylo prázdné, nasýtil se jeden druhého a hledal si příjemnější a vzácnější společnost. Žili sice pospolu, ale nepřekáželi si a neobmezovali své vůle, chodíce po cestách rozličných. Pán se svými druhy hejřil a utrácel jako dříve a paní starala se, aby nikdy nebyla bez vyrazení. Jezdili čtyřmi on i ona, zdržovali se brzy v městě, brzy v kraji a když přibyli do Luštěnic, bylo tam zábav a plesů, že podobných nikdo nepamatoval. V noci se

hodovalo, ráno se spalo a hejno lízalů a pochlebníků krmilo se u jejich stolu.

Starý Vedral zaměstnával se tiše v Pavinci a musil-li někdy býti přítomen, když příbuzní jeho marnotratili, spínal ruce a děsil se, počítaje v duchu, mnoho-li zpotřebují za jeden jedinký den. Chtěl sice po svatbě, aby mu syn vrátil Luštěnice a Pavinec, neobdržel ale ničehož a když žádost svou opakoval, ztržil — posměch.

Musil všecko nechat běžet, jak to běželo. Na Luštěnice i Pavinec se dělaly dluhy. Všecky příjmy přicházely na zmar a on trpěl nouzi.

V skutku se zdálo, že tomu je tak. Nosil šat ošumělý, jedl, co dostávala čeládka, neměl krejcaru na potřeby. Nábytek v jeho obydlí byl tak chatrný, žeby se byl za něj každý sluha synův styděl. Co za něco stálo, odprodal kousek po kousku. Konečně mu nezbylo než postel, almara, stůl a několik židlí. Vedl sice pořád hospodářství a skládal účty, ale jemu nezůstalo vindry, nemá, vydal se ze všeho, je chudý, bídné to s ním dopadne.

Mladí si v Luštěnicích zařídili ještě mnohem skvostnější nářadí než doktor Štika pro Marii byl opatřil a to čas po čase vyměňovali za nové, jaké právě bylo v módě. Nikdo nevěděl, jak to s nimi stojí a hádalo se na bohatství, jež nelze ani vyčerpát.

Trvalo to ještě několik let a Adolf přicházel do nesnáze, když na Luštěnice a Pavinec dluhů chtěl přidělat. Věřitelové zkoumali, nablíželi do knih, vyptávali se a vyšlo najevo, že je dluhů víc než jmění. I lekli se nebezpečenství, chtěl býti vyplacen jeden, přihlásil se druhý, aby nepřišel pozdě, všickni se vrhli na ubohého dlužníka. Nemohl jim vyhovět a Luštěnice a Pavinec v dobývací čili exekuci dražbě přišly na prodej. Každý utrpěl škodu, kdo na nich něco měl a pán vyšel s holou rukou.

Nenadál se, že s ním tak zle bude a spolehal se na paní, že ho vytrhne. Tato nebyla na tom mnohem lépe než on a statky se jí prodaly jako jemu. Zbylo jí sice na živobytí, ale nechťela se o to dělit s Adolfem, nýbrž žila sama pro sebe, jsouc s ním rozvedena.

Neznaje se v žádné práci toulal se bývalý pán po statkářích a žebрал. Když navštívil ženu, odbyla ho říkajíc, že ji učinil nešťastnou a když navštívil otce, slyšel od něho, že nemá halíře. Myslíl sice, že zapírá, nutil ho, aby vydal peníze, hrozil, prohlédával mu byt, ale na nic nepřišel. Nemá, to opakoval ustavičně a žil tak, že mu i syn uvěřil.

Z Pavince se starý Vedral arcit musil vystěhovat a nevěda kam odebral se do města, kde v klášteře byla dcera. Bydlel tam ve dvoře, jenž klášteru patřil a do kláštera se chodil najist jako mnozí jiní chudí.

Marie toho času v klášteře již byla představenou a ovšem si dala všecku práci, aby otce k poznání a k napravení chyb přivedla. Vyznamenala se hodností i účeností, proto byla povýšena a bohobojnost její spasila mnoho duší. Zdálo se, že se jí to i s otcem daří, chodil do kostela, četl, modlil se, nepáchal nic zlého. Vydržel ještě několik roků a teprv umíraje šel opravdu do sebe, litoval a Marii doručil — uspořené peníze.

Bylo jich mnoho tisíc, nosíval je u sebe a dcera měla rozhodnout, nač se mají vynaložit. Udělala z nich nadání pro Luštěnické a Pavinecké chudé, jenž trpěli ujmu, že ona tam paní nezůstala.

Doživotní plat na výživu ustanovila vychovatelce své Pavlině, jenž ve svém stáří v dost těžkých okolnostech žila.

Alžběta již byla nebožkou, strýce Sklenky již také nebylo na světě a tům se vedlo dobře až do smrti.

Adolf z nadání Luštěnického, dokud byl živ, dostával hojný podíl a ten ho chránil před bídou.

Bývalý správce nadání to rozmnožil; přiměly ho k tomu dcery, jenž v klášteře u Marie byly vychovány. Měl za sebou peníze, jenž po paní Pomezné na hoto-vosti zbyly, vzal je a pak neměl pokoje, až jimi dobrý skutek vykonal.

Doktor Štika nenavrátil ničehož a nemohl se mu dokázati žádný podvod. Byl opatrný advokát a my musíme věřit v jeho poctivost.

Marie dosáhla vysokého věku, působila velmi užitečně a hleděla jednáním svým napravit, co provinil — otec lakomec.

Dopisy.

V Praze dne 30. května 1865.

(Proba k Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje.)

Srdce lidské prahne přirozenou měrou po radostech: útěcha srdce, pokoj duše, toť cíl tužeb jeho, pokud se neoctne v samém ohnisku všelikého potěšení — o Bohu. A však již na této zemi prýští se člověku potěcha nevýslovná z pramene, kterýž založil Bůh sám — z církve svaté. Mezi mnohými radostmi, jichž poskytuje nám tato matka naše, jest i ta, že nám staví před oči živé příklady na svých Svätých, kterýmiž nás vyučuje, jak bychom v ctnosti prospívali, světu, tělu a jeho

žádostem odpírati, kříže a soužení trpělivě snášeti měli. A v ten smysl napomíná sv. František Sáleský: „Uvažuj často příklady Svatých, co oni učinili pro lásku Boží, aby se jeho milými syny stali, a co máme i my činiti příklady Svatých na mysli uvažující. Oni byli lidé jako my, oni sloužili tomu Bohu, kterémuž my sloužiti máme, oni měli tutéž cestu ctnosti před sebou, kterouž i my máme.“ Slovnítný učenec Friedrich Hurter di v spisech svých: „Po všecky věky stávalo lidí všech stavů a povolání, kteréžto bylo možná v mnohém ohledu ctiti jako dobrodince bratří a postaviti je jakožto jasné vzory dokonalosti, po kteréž vedle určení svého snažiti se má veliký člověk. Z většího dílu pronášivalo se o tom zdání především mezi vrstevníky, mezi těmi, s nimiž byl taký výtečník živ, mezi nimiž dokonal život svůj. Ustanovití, zdali jest skutečně důstojen té pocty, hoden tohoto vyznamenání, ponechala Cirkev náčelníkům a správcům svým. Tot jsou tak řečená svatořečení.“ O takovém svatořečení Klementa M. Hofbaura nyní se jedná. K tomu cíli od 21. ledna min. roku se odbývalo ve Vídni 150 sezení; a as 30 očitých svědků vydalo velikou zanícenosti svědectví o ctnostech heroických a o svatosti otce a mistra svého, jak vysvitá ze spisku: „Několik modliteb a písní služebníka Páně Klementa Marie Hofbaura, v překladu s krátkým nástínem života sluhy Božího podává lidu českoslovanskému K. Nováček.“ Ku konci nástinu života praví: „Co upomínku na tohoto dobrodince podáváme tuto několik modliteb a písní jeho v překladu českém. Jako v zrcadle objevuje se v nich zbožná duše Hofbauera, ony jsou živý obraz svatosti jeho.“ — Pokud mně známo, jest již po čtvrté vydán životopis tohoto oslavence, v jazyku českém ale vždy jen v nástinu. A tu se osměluji navrhnouti: Aby Dědictví Cyrillomethodějské vydalo, k blízké — jak doufáme — slavnosti svatořečení, životopis obsírný tohoto sluhy Páně, s připojenou historií té doby, v nížto žil, jak to učinilo v životopisu sv. Jana Kapistrana a bl. Sarkandra. Tím by se zajisté zavděčilo svým údům. Ano i rozjímání krátká by-laby vhod o životě jeho co řemeslníka (pekaře) i co kněze řádu misionárního. — Doufáme, že se to stane. Prozatím prosme Boha, aby se urychlilo svatořečení muže, který pochází z národu našeho českoslovanského.

V. Č—ý.

V Slapech dne 28. května 1865.

(Arcibiskupská visitace. Břimování.)

Jeho Eminence nejduš. pan kardinal

zavítal k nám dne 24. května u večer před devátou hodinou. U slavnostné brány před zámkem postavené očekával jej patron chrámu p. Ludvík rytíř z Weidenheimu. Pod vrchem, na němž kostel stojí, čekalo duchovenstvo a lid. Po požehnání odebral se p. kardinal arcibiskup do panského zámku, kdež přenocoval. Dne 25. na den na nebe vstoupení Páně vyšlo v 1/8 ráno procesí z chrámu Páně k zámku, asi 200 kroků od kostela vzdálenému. Bylo to procesí, jakého v Slapech nevidáno. Dva a dva kráčeli v nepřehledné řadě osadníci a cizí. Napřed mládež školy Slapské a Korkyňské; po ní břimovanci obojího pohlaví, pak dospělí mužského pohlaví, a za duchovenstvem dospělá ženská. Krásný byl pohled na tu dlouhou řadu, když duchovenstvo se dostalo k patě vrchu, na němž kostel stojí a na cestě vzhůru se vinoucí mohlo přehlídnouti celou tu řadu napřed jdoucích. Mnohý byl pohnut vida, že osadníci zachovávají vzorný pořádek. Při té příležitosti bylo lze poznati, jak prostranný jest chrám Slapský, nebo při tom množství lidu nebyla žádná tlačence. Kostel má krásnou kupli s vysokou lucernou; lonského roku byl znamenitým darem J. Velič. císaře Ferdinanda a přispěním p. patrona a osadníků až na dva oltáře obnoven. — Po uděleném požehnání řečnil sám nejdůstojnější pan kardinal. Mluvil o povinnostech svých biskupských, které téhož dne bude konati, a spolu o povinnostech, které mají jeho ovečky. Zaplat Pán Bůh za každé slovo! Po kázání a mši svaté udělována svátost. sv. břimování. — Ve dvě hodiny odpůldne bylo křesťanské cvičení, požehnání a visitace kostela, hned pak zkouška žáků školy Slapské! V první třídě mnoho z náboženství i z čítanky se vypyťoval; v druhém a třetím oddělení žáků (které se v jedné světnici vyučují) nechal duchovního správce odpočívati a zkoušel sám. Jak sobě naklonil vřidností svou srdce dítek a matek, o tom na konci povím. Druhého dne (26.) sloužil nejduš. pán v 8 hodin mši svatou; pak se vydal pěšky na zkoušku do Korkyně, kterážto ves *venkovských* 5/4 hodin od Slap vzdálena jest. Ve 4 hodiny vrátili jsme se do Slap. Na cestě do Korkyně prohlídnul malou kapličku sv. Jana v Buši. — V sobotu ráno po mši svaté (v 7 hodin sloužené) ubíral se nejduš. p. kardinal do školy Stěchovické, farní osady Svato-Kilianské. Na konci Slap byla postavena mládež Slapská, a nejduš. p. kardinal ji dával s Bohem, na znamení, že ji propouští. Ale děti si nedaly říci, ačkoliv p. farář i učitel je k tomu měli, aby odešly. Ve slušné vzdálenosti šli za námi; sotva však se JEmin.

p. kardinal ohlídl po nich a se pousmál, blížili se směle až k nám. Za nimi krácel houfec dospělých, zvláště matek. — V poutní kapliče na Rovinku nejdůst. p. kardinal chvíli pomeškal a pomodlil se s lidem přítomným. Opět se loučil s Bohem dávaje, ale lid a děti si nedali brániti, alebrž šli za Jeho Eminenci až kam mohli, totiž až na břeh Vltavy, kdež nejdůstojnější pan kardinal vstoupil na slavnostně ozdobenou loď, připravenou od Kilianského p. faráře Františka Micky, by skrze pověstné proudy Svatojanské se přeplavil do Stěchovic. Mnoho vlhkých očí jsem viděl, když vrchní pastýř vstupoval na loď. — Na některé věci byl bych bez mála zapomněl; a sice: 1) Manželka p. patrona uroz. paní Karolína z Weidenheimu dala kalich a monstranci znova pozlatiti, koupila velké velmi vkusně udělané ciborium a na památku pobytu Jeho Eminence v Slapech darovala 6 nových stříbrem obložených svicníků na hlavní oltář; 2) p. patron uspořádal dne 24. května ku počtu p. kardinala pochod s pochodněmi. Úředníci, myslivci a vyšší služebníci (30 v počtu) šli od kanceláře k zámku, a tam při světle pochodní 12 zpěváků velmi zdařile předneslo několik zpěvů. 3) mezi 6 cizími duchovními, kteří se dne 25. k posluze pana kardinala v Slapech sešli, byl i staříčkový pán J. Čtrnáctý, děkan Neveklovský, vikář a kanovník Staro-Boleslavský, který bez mála 4 hodiny do Slap má. Pan patron doprovázel p. kardinala po každé do kostela, ano i do Korkyně a poslední den až k lodi.*)

Od Slaného ze Pcher v květnu 1865.

(Zpráva o opravě chrámu Páně.)

Náš chrám Páně byl již tak sešlý, že kdykoliv jsem do něho vstoupil, vždy mně na mysl přišla slova Pána Ježíše: „v žaláři jsem byl a navštívili jste mne!“ A hle, naše žalost obrátila se v radost. Byl u nás kaplanem vel. p. Josef Kandler, kterého zpuštělost našeho kostela velice rmoutila. Proto si umínil, že promluví k osadníkům a jich vybidne k opravě chrámu Páně, což také učinil a slovo jeho bylo v pravý čas mluveno; nebo jako o závod dávali osadníci příspěvky, ba i dítky kladly dárky své na oltář. Za krátký čas byl vybil chrám Páně a hlavní oltář sv. Štěpána obnoven, též kazatelna; presbyterium nově vydlážděno bílými dlažicemi. Darem dána tři antipendia, polštáře, a od jedné nebohaté rodiny pozlacená socha Pan-

ny Marie. Zbývaly k obnovení ještě dva oltáře: Panny Marie a sv. Martina, na to však se nedostávalo peněz i musil to p. kaplan odložit na příští čas. Mezi tím byl však přesazen na osadu jinou a musil zanechat, co si umínil; ale vřelé díky jemu, že položil základ. Na jeho místo dosazen jest k nám vp. Fr. Liska, jenž též miluje okrasu domu Páně i zjednal mnohé krásné věci kostelní, jmenovitě pěkný ornát, černý pluvial, dva pláštíčky na ciborium, pěkně obarvené vzkříšení a jiné drobnosti. K letošní slavnosti vzkříšení zjednal bílý zlatem vyšívaný baldachín (nebesa). A letošní Boží hrob, ten se nepodobal hrobu, ale květinové zahrádě; byloť tam tolik květin, co jich tam státi mohlo a před vystavenou bílým atlasem zastřenou nejsvětější Svátostí hořelo 14 svící a množství lamp, do nichž olej darovali chudí havíři. A to vše hořelo hned ve čtvrtek a v pátek od šesti hodin až do večera, též v sobotu až do vzkříšení Páně, které se v 6 hodin k večeru slavilo. Při slavném zvonění a střelbě vyšel průvod z chrámu Páně. Před nejsvětější Svátostí kráčely bíle oděné družičky v rukou hořící svíce držíce. Ó jak krásný jest ten čas vzkříšení Páně! Tu jako by se Spasitelem z mrtvých vstalým k nové kráse povstávalo vše, co dlouhý čas bylo spalo. I náš chrám Páně povstává k nové okrase, nebo nákladem jedné nábožné rodiny hned ve středu po vzkříšení Páně počal se obnovovati oltář Panny Marie, který k nemalé ozdobě chrámu Páně sloužiti bude. Ó kým by příkladem této nábožné rodiny pozbuzení byli i jiní. M.

Od Černého Kostelce dne 10. května 1865. (Opozděno.)

(Společné modlitby za úrodu zemskou.)

Radostí naplněna byla srdce venkovanů nad teplým a hojným přikrovem, jímž Hospodin letošní zimy přikryl role naše, těšíce se, že hojný sníh na dlouho napojí zemi od předešlého roku velmi vyprahlou, že úrodný nám nastane rok. Však zármutek naplňuje srdce naše, pohlížímeli na osení, dlouhým suchem zakrnělé. Strach se zmocňuje mysli naší v pomnění, že Bůh v hněvu svém snad metlou neúrody trestati chce nezdárné dítky své. K zármutku však připojuje se i radost, že víra dosud nevyhynula ze srdcí prostých venkovanů, že neodložen zvyk nábožných předků našich, v bídě obecné utíkat se před sv. kříží a sochami s modlitbou společnou a zpěvy k Dárci všeho dobra. Radostný to pocit, když u večer z každé poblízké visky hlas zvonů zaznívá, zvoucí nábožné ku společným modlitbám u sv. kříže. I u nás se pozdě u večer rozléhá a tichým vzduchem k nebi

*) Průvodcem JEmin. p. kardinala na této cestě po vikariatu Zbraslavském jest vůd. p. kan. Fr. Plaucar a p. A. Matějček, arcib. ceremonář.

vznáší „Bože Abrahámův,“ „Tvůrce mocný,“ „O Pane nad pány“ a jiné nábožné písně. Lidu účastní se co jen možná nejvíc, neboť každý je přesvědčen, že u veliké této strasti jedině Bůh pomoci může. I k Rodičce Boží s důvěrou se utíkáme, prosíme ji, by všemocnou přimluvou svou potřebného deště nám vyprositi ráčila. Jak tu duše plesá v kruhu nábožných, vznášejíc se na perutích modlitby tam k trůnu Milosrdenství, propěvujíc „Zdráva buď nebes královno“ a „Maria, ó jméno plné slasti!“ Kéž Bůh na přimluvu Rodičky Boží vyslyší prosby poníženého lidu svého, kéž vyplní se na nás slova korunovaného pěvce: „Navštěvuje Pán zemi a svažuje ji a obohacuje ji úrodou. Oblaky naplněny jsou vodami a v krupějích deště veselí se bude rostlina.“

J. K. Řezáč.

Od hranic Českomoravských dne 15. května 1865.
(Úvaha o tisku.)

Mezi otázkami duchovních porad v diecési Kralohradecké byla r. m. první, jakýmby prostředky pastýřové ve správě duchovní postavení mohli proti bohaprázdnému tisku působiti a hrozné následky od věřícího stáda odvrátiti. Kněží vikariatu Bydčovského sestavili velmi šetrné ohrazení proti rationalistickým pojednáním v „Naučném Slovníku“ o Pánu a Spasiteli našem, o pozdvihování při mši sv. atd. a po všech vikariátech při duchovenských poradách k podpisu rozeslali; což se zajisté všude s největší radostí stalo. Však o skvělém účinku té adresy, jakého všickni očekávali, nebylo posud ničehož znamenati. — Poněvadž však i v Čechách nevěrecký tisk čím dále tím jizlivěji jako rak se rozjídá, a poněvadž povinností jest pastýře stáda Páně vlka od ovcí zahrnati: nad míru potěšitelným to úkazem, že v poradách duchovenských čím dále tím hlasitěji proti špatnému tisku se mluví; že se dovolávají hlasové politického žurnálu, kterýby hájil sv. Církev. Ale obávám se, aby se nevyplnila slova Dr. Wiedemanna (Oesterreichische Vierteljahrsschrift für kath. Theologie. Jahrg. 1863, Hft. 3. S. 380), jenž dí: „Bědování, naříkání a úpění nad nestydatostí a opovržlivostí špatného tisku, jak periodického tak denního, jest všeobecné. Dovoláváme se nového žurnálu.... Avšak vydávali se nový list, dalli již důkazy, že jest dostatečný a žádali od nás, abychom naň zřetel svůj obrátili, a nejen řečí a krásnými slovy, nýbrž i skutkem podporovali, tu zalézají naši kněží i nekneží za kamna, bědují znova na špatný tisk a nicméně mu ochotně podávají svůj tolar. Vlastnímu listu svému věnují zbožné přání. Slova tato jsou smut-

nou pravdou! Tisk katolický musí živořiti jedině z odpadků; stravu dobrou dostávají nepřátelé. Každý redaktor, každý vydavatel listu v smyslu katolickém zajisté slova tato potvrdí.“ Kdykoli co ryze katolického se vyskytne, buď zcela se o tom pomlčí, aneb jizlivě proti tomu vyjždí. Srdce nad tím trne, že taková směsice jedu lahodnými slovy se podává lidu našemu; že v Čechách jsou lidé, jenž každý nevěrecký škvár i hned překládají, aby lidu víru vyrvali ze srdce. U nás ovšem nestydatost, bohaprázdnost, nevěra toho stupně, jako v Německu, Francouzsku, Anglicku, v Itálii ano i ve Vídni, v žurnálech a spisích posud nedosáhla. Tam nyní na rozkaz tajných společností všemi silami útokem ženou na svatou Církev. Ale i v Čechách jest v ohledu tomto již dost smutno, a — račiž Bůh dáti, abych byl lžiprorokem — bude každým rokem hůře. Víím, že se křičí že stanů filistinských, takové náhledy že hlásají vraždu literatury české, že to jest křekot temnomila a nepřítele pokroku. Než máme my se státi vrahy sv. Círky, vrahy duševními svých svěřenců? Mámeli se dáti odstrašiti, když nám spílají nevěrecké knížky a plátky, že s nimi neboříme vlastní dům svůj?

J. S.

Z Králové Hradce, 2. června 1865.

(Obnova biskup. chrámu. Májová pobožnost. Pout' v semináři.)

Jest vůbec známo, jak se zde o slohu přiměřenou správu stoličného chrámu sv. Ducha pracuje; dovolují sobě v známost uvéstí čtenářům „Blahověsta,“ jak daleko oprava pokročila. Prostředky spolku k opravě a ozdobení chrámu byly dosti skrovné, jediným zdrojem jsou milodary a sbírky po diecési; nic méně stálo se nad očekávání mnoho. Z venčí staly se důkladné opravy; kamenná okna jsou nová; nalezen též a upraven nový překrásný vchod do presbyteria, jenž dříve byl zazděn. Kdo znal staré uspořádání presbyteria a nyní tam vstoupí, podiví se nad změnou, že jest podstatně jiné. Prostřední hlavní okno s malbami na skle již v zimě bylo zasazeno; jest to práce p. Quasta, jenž také pro metropolitní chrám pracuje. Hoření a dolení část okna vyplňuje malba na způsob koberce, ostatní prostory zaujímají obrazy v trojm oddělení. Malba v dolejší oddělení představuje sestoupení Ducha svatého na apoštoly, v jichž středu nalezá se Rodička Boží, jak dle starého podání křesťanského základní to tajemství našeho svatého náboženství vždy se vyobrazuje. V oddělení druhém jest obraz Spasitele, vedle něho něco níže proroci Joël a Ezechiel, kteří o seslání Ducha svatého prorokovali. Nej-

výše sedí na trůnu Bůh Otec, u prostřed dvou klečících a klanějících se andělů. Oltář stojí o sobě, možno jej obejít; jest vkusně zhotoven z modrošedého mramoru, stupně k němu vedoucí jsou z téhož kamene. Nedlouho tomu, co na stůl oltární postavena byla schránka pro nejsvětější Svátost, nad ní kříž mezi dvěma anděly umístěný v gothickém výklenku, po obou stranách rozprostírá se křídlový oltář se čtyřmi obrazy na zlaté půdě; od strany evangelia představují obrazy sv. Vojtěcha a Karla Boromejského, od strany epistolní sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava. Nad křížem vypíná se něžně vyvedená soška nepoškvrněného početí Marie Panny. Nade dveřmi zákristie jest nové biskupské oratorium z pískovce v gothickém slóhu; něčím podobným bude se moci sotva některý jiný chrám honositi. Starodávná schránka pro nejsv. Svátost nalezá se nyní v pravo u dveří zákristie. Presbyterium jest vydláženo mramorovými dlažicemi dvojí barvy. Dle doslechu bude první mše svatá v novém choru sloužena 18. srpna. — Stalo se zajisté dost, než mnohem více zbývá, jmenovitě bude loď chrámová potřebovati důkladné opravy a velkého nákladu. Jest ale též naděje, že se bude moci dále pokračovati. Nejdůst. vrchní pastýř daroval k obnovení chrámu opět 1000 zl., a zastupitelstvo města se usneslo, že na svůj náklad dá u p. Quasta vyhotoviti malby na skle do postranních dvou hlavních oken, a mramorovou dlažbu do lodě kostelní. Dílo p. Quastovo jest velmi krásné, ale i řezbáři a malíři úlohu svoji dokonale provedli. Až budou i ostatní dvě okna zasažena, ukáže se hlavní oltář v celé své velebné kráse. Vše jest na svém místě, v jednoduché souměrnosti, bez přeplnění a zbytečných okras, což se bez toho gothickému slóhu protiví. Až s pomocí Boží obnova chrámu vnitř i zevnitř ku konci se přivede, bude tato svatyně pravou okrasou naší vlasti.

Marianská pobožnost v kostele Panny Marie zde od několika let zavedená i letos se konala vždy při velikém účastenství nábožných. Kázání večer v 7 hodin měli někteří kněží zdejší. V předvečer ukončení pobožnosti jakož i posledního dne ráno bylo mnoho nábožných u sv. zpovědi. Zdejší chrám Páně seminářský zasvěcen jest sv. Janu Nepomuckému. V svatvečer svátku, jakož i na každý den po celou oktávu dle dávného obyčeje byla o půl šesté večer kázání. Kázali bohoslovci IV. roku. Novosvětců bude letos 20.

JExcel. nejdůst. p. biskup vydal se na generalní visitaci. R. S.

Kronika.

Z Prahy. Kněžské *exercicie* budou se letos konati v arcib. semináři od 18—22. září. — Svátost *břimování* u sv. Mikuláše na Malé straně uděluje o těchto hodech Svato-dušních sám nejdůst. p. kardinal-arcibiskup. Pořádek udali jsme v předešlém čísle „Blah.“ — Co v čís. 13. bylo napsáno o počátku „*májové pobožnosti*“ u sv. Klementa, budíh rozuměno i o slavném ukončení dne 31. května.

— Chrám sv. *Salvatora* v semináři se zevnitř opravuje; bude natřen tmavou barvou.

— Žádostí o bohoslužebná roucha pro chudé chrámy v Čechách sešlo se u ředitelství jednoty k uctění nejsv. Svátosti 36. Všech 36 kostelů bylo podarováno.

— U sv. *Ducha* slaví se výroční pouť po 8 dní. Každého dne jest v 6 h. ranní, v 8 farní a v 10 h. zpívána mše sv., odpoledne o 4. h. požehnání.

— Spolek Arimatejský pochoval v květnu 137 chudých křesťanů v Praze zemřelých.

— V *Karlíně* bude se slaviti výroční památka sv. patronů našich Cyrilla a Methoděje osmidenní pobožností od 5—12. července. (K pp. pořadatelům kalendářů vznášíme žádost, aby nekladli více památku sv. Cyrilla a Methoděje na den 9. března, alebrž ve shodě s Církví na den 5. července.)

— Ve *Vinoři* slavena renovace misie čili obnovení dobrých úmyslů a slibů před rokem učiněných. Komunikantů našlo se bez mála 1400. Kázali opět kněží Redemptoristé, mimo jiné též vp. Fr. Krutil, jenž t. r. konal duchovní cvičení velikonoční s chovanci arcib. konviktu.

Z Moravy. Svěcení kněžstva v *Olomouci* nebude se konati 11. července, jak bylo mylně udáno, nýbrž 11. června, na nejsv. Trojici. Svěcení bude udělovati nejdůst. p. arcibiskup a sice 27 kandidátů pro Olomouckou a 3 z Vratislavské diecése. Vysvěcení budou též 1 piarista a 1 kapucín. („Olom. Nov.“)

— Z *Brna*. Kat. jednota sv.-Klementska a bratrstvo sv. růžence u vel. otcův Minoritův zřídí i letos pouť na posvátný *Hostýn a na Velehrad*. Dne 19. června, v pondělí po Božím Těle bude o 5 hod. mše sv. v chrámě Minoritském, načež se poutníci odeberou na cestu 7 dní trvající. Poutníky i letos provázeti bude důst. P. provincial Bonav. Zdura a vp. farář Lulecký, Ant. Šubert. Z Brna vydají se poutníci na Rousinov, Vyškov, Ejvanovice a přes Holešov do Bystřice, odtud na sv. Hostýn; z hory této památné přes Rusavu, Frýšták, Štíp, Zlín a Napajedle na Velehrad; odtud odeberou se do Buchlovic a na Buchlov ku sv. panně Barboře, k sv. Klementu na Stupavě, pak do Koryčan a přes Bučovice a Slavkov do Brna. (Hlas Brn.)

Z Rima. Proslulý skladatel hudební,

Frant. Liszt (nar. 22. říj. 1811), vstoupil 24. dubna t. r. do stavu duchovního, t. j. přijal tonsuru (postrížiny) a šat duchovenský. — Dne 2. května ohlášen jest dekret, že bezpečně přikročiti se může k slavnostnému svatořečení blahoslaveného Josafata Kunceviče, arcibiskupa Polockého a rusinského mučenníka. Josafat užíval světlo světa ve Vladimíři r. 1585. R. 1604 vstoupil do řádu Basiliánův ve Vilně, vynikal věrností a horlivostí apoštolskou, tak že po smrti Gedeona Bolnického r. 1619 stal se nástupcem jeho na stoliaci arcibiskupské v Plocku. Skonal smrtí mučennickou dne 12. listopadu 1623.

Z Mexika. Císař Maxmilian vydal dekret, jímž ohlášení papežských listin ve své zemi zavislým činí od svého svolení (exequatur). Proti tomu se ozvali biskupové, prosíce, aby císař dekret ten zrušil. Odpověděl jim, že ví co činí, že jest, jak vůbec známo, dobrý katolík, ale že při svém rozkazu setrvává.

Z Ameriky. President spojených států severoamerických Abraham Lincoln byl v noci z velkého pátku na bílou sobotu v divadle zavražděn způsobem zákeřnickým. Nar. 12. února 1808, byl presidentem od 4. března 1861. Zdálo se, že krvavá válka občanská chýlí se ku konci a tu nenadálým zavražděním presidenta nastaly nové zmatky. Lincoln přál katolíkům, více však ještě první jeho ministr Seward, jenž zároveň s ním zákeřnický přepaden a smrtelně poraněn byl. Biskupové ohlašující pap. encykliku a jubileum, kteréž v Americe v měsíci květnu se konalo, oznámili v pastýřských listech svých duchovenstvu i věřícím též zavraždění presidenta. Zavražďující onen hanebný zločin vyzývají ku kajinosti a k modlitbám za vládu světskou. Presidentem stal se posavadní vicepresident Johnson. — Dne 27. března zničil požár katol. seminář v Kvebeku (v Kanadě). V diecési Santa Fe, kteráž jest bez mála tak veliká, jako císařství Rakouské, přibýlo nedávno 12 bohoslovců z Lyonu. V diecési též byli jenom 34 kněží a věřících 90.000! — Katolíci v Americe přinášejí veliké oběti. Ve Filadelfii platí mnozí za jednu stoliaci v novém stoličném chrámu 1000 dolarů ročně; v německém kostele sv. Josefa u OO. Benediktinův v Chicago pronajato větší díl stolic (jedna pro 5 osob) po 60—65 dol. ročně, osadníci farnosti sv. Bonifacia, ač jenom dělníci, dávají za svá místa v kostele 400 dolarů čtvrtletně. K tomu sluší dodat, že během dvou rokův vystavěli dva prostranné chrámy kamenné a jeden dřevěný,

mimo školy, též si založili hřbitov a budou nyní stavěti sirotčinec. — Minorita O. Antonín Rossadovský zemřel. Byl syn komorníka cara Alexandra I. Narodil v Petrohradě sloužil před svým obrácením co důstojník u vojsk ruských. — Misie Jesuitů, Redemptoristů a jiných řádů docházejí velkého účastenství a pozhánání; tak na př. při misii v kostele sv. Josefa v městě Albany přistoupilo 13.000 duší k sv. přijímání.

Literní oznamovatel.

— „*Dodatek ku katechismu pro obecné školy*“, pilnějším a schopnějším žákům jak všedních tak i opakovacích škol venkovských podává kněz Frant. Bezloja, kooperator v Dřevohosticích (u Přerova na Moravě); V Olomúci 1865 tiskem Slavíkovým a nákladem spisovatelovým. — Tímto „Dodatkem“ mnohé svaté pravdy v obecném katechismu toliko naznačené lépe jsou vysvětleny, odůvodněny, doplněny a prakticky podány; též se tu ukazuje, jak se dá užiti při učení katechismu „Biblického dějepisu“ obrázkového (od Schustra — Srdínka). Přejeme knížece této, kteráž se obzvláště pro školy opakovací hodí, hojného obdytu. („Školník.“)

— „*Věrná matka.*“ Co matka pro své dítě podstoupiti může! Pověstka pro mladý i dospělý věk od F. Hoffmanna přeložena od Josefa Pečírky. Druhé opravené vydání. S oceľorytinou. Stran 96. V Praze 1865. Nákladem B. Stýbla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan Černovický, bohoslovec IV. r. v kníž. arcib. semináři, úd Děd. sv. Prokopa, 28. května. Tělesné pozůstatky byly d. 29. května vykropeny, k nádraží v slavném průvodu došlešeny a po železném dráze do Turnova, rodiště jeho, dovezeny, kdež 1. června slavný pohřeb se konal.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Karel Ctibor, děkan v Kamenici nad Lipou, 21. května (nar. v Táboře 8. pros. 1827, kněz od 25. července 1852).

Milodary. Halíř sv.-Petrský pro sv. Otce Osada Mrtnická 3 zl., Anna Sedláčková z Hvozdec 1 zl.; vp. V. Hk. stříb. dvacetník a čtvrtzlatník.

Na opravu chrámu sv.-Vítského: z Roudnice 9 zl. co čistý výnos besedy, kterouž uspořádal zpěv. spolek „Říp“ k prospěchu jednoty sv.-Vítské. (Následování hodný příklad pro ostatní zpěv. spolky naše.) — Příští číslo vyjde d. 14. Vp. Herčík navrátil se do vlasti d. 2. a vd. p. kan. Pruha d. 3. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedobila čísla rekla-
majte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 30 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV, 34.)

Utrpení devatenácti mučení- kův příjmím Gorkumských.

I.

Práva.*)

Bludy sršavé, jimiž v XV. věku M. Jan Hus a jeho tovaryšstvo učení víry a řád Církve svaté byli nakvasili, spěšně pronikly království České i zplánula pochodem zpourey proti duchovní a světské vrchnosti, národ rozdvojen, spasitelné ústavy církevní s řádnou Boží službou vyvráceny, duchovních osob množství umučeno, vlast spustošena, též lidu síla proudem kacířství na věčnou zkázu zanešena! Podobné bouře z kacířství vzešly za násl. XVI. věku v říších Německé, Francouzské a Anglické, jakož i v Nizozemích (Holandských a Belgiích), kterýchž se pojednání toto zvláště dotýká.

Nizozemě slušely tehda pod Španělského krále. Císař Karel V., umíniv života zbytek jediné spasení svému věnovati, odevzdával 25. října 1555 na sněmu Bruselském panovníckou moc nad Nizozemím synu svému Filipu II. říka: Pána Boha se boj, národu v katolickém náboženství pilně chovej a spravedlnosti braň, ježto v těch kusech všechno umění dobrého i šťastného panování záleží; — Filip II. připověděl

to kleče otcí svému. Po třiceti dnech pustil mu Karel V. ostatní říši Španělskou, a poděkovav se r. 1556 z císařství bydlel od 24. února 1557 v Španělském klášteře sv. Justa, kdež horlivým Bohu sloužením a posledních věcí člověka rozjímáním zaměstnán dne 21. září 1558 v Pánu zesnul.

R. 1559 skončena jest válka mezi Španěly a Francouzy mírem Kame-rackým, z čehož Antonín Perenot z Granvelly, biskup Arraský, nové dobyl sobě zásluhy. Zbožný a věhlasný Granvellan, znatel sedmera jazyků, sloužival již císaři Karlu V. vyslanectvím.

K srpnu měsíci t. r. 1559 položil Filip II. stavů Nizozemským sněm do Gentu. V obecné tu schůzi jmenoval jest král vojvodkyni Parmenskou Marketu, vladařkou v Nizozemích, biskupa Granvellana předním ministrem; ustanovil též náměstky neb správce krajin, z nichžto jen dva tuto buďte vyčtení: hrabě Vilém Nasavský z domu Oranského (princ Oranský), krajský v Burgundsku, Holandsku, Seelandsku i Utrechtsku, a hrabě Amoral Egmond, krajský v Artesku a Flandersku. Dotčení hrabata zasedali v státní radě, k nimž pak přidružen jest vrchní velitel loďstva Filip Mamorant, hrabě Hoor-nenský. Potom vznesli stavové na krále tu přítomného prosbu, aby Španělské vojsko k vůli válce Francouzské po Nizozemských krajinách rozbytované pryč ze země odtáhlo; panovník slibuje tak rozkázati, poroučel

*) Casp. Ens L. Annal. belli Gallo-Belgici, Colon. 1606. — Srv. Laurent. Surii Commentar. rer. in orbe gest. Colon. 1567. — Kirchen-Lexikon, Mainz 1850, tit. Granvella. Niederlande.

zase krajským náměstkům svým, aby nad přesností katolické víry v národě, bez níž obci zemské blaze býti nelze, bystře bděli a zákonů v příčině kacířstva stávajících k vykonání přiváděli.

Sotva že byl se král do Španěl vrátil, počali kteřísi přední šlechtici Nizozemští zehratí na zakládání nových ve vlasti biskupství, též na tuhost rozkazů vydaných proti kacířství. Byltě Filip II. dávný otec svého úmysl vykonal: vida totiž Nizozemí kacířstvem v Němcích a Francouzích obklíčeno a jen čtverým biskupstvím ohrazeno, vyžádal od papeže Pavla IV. přijednání nových biskupství pod třemi arcibiskupy, z kterýchž Mechlinský primasem jmenován a za takého nejprvé Granvellana jest obrán (1559). Lekat se šlechta příkrého Španělského věrosoudu, jenž by snad při domácích biskupských stolicích nasazován byl, jakož i ztenčení svobod a hlasů v sněmovně rozmnožením biskupských králi zvlášť oddaných, i hádala na Granvellana, by on byl králi věc tu poradil, baže po vznešenějším důstojenství; také se jí nelíbilo, žeť král Granvellana cizozemce (blíž Besançonu narozeného) na první místo po vladařce postavil, což právě hrabata Viléma Oranského, Egmonda a Hoorna tuze hnětlo. Zejména tito tři osočovali Granvellana u krále, čímž ale sobě škodili, nikoliv jemu, kterýž Církvi a králi věrně a moudře sloužil. Ač upřímný ctitel dřevní kázně církevní, jednal přece ministr Granvellan k vůli obecnému dobru velmi opatrně: přijav věrosoudce, králem mu poslané, do své osady, obmezil moc jejich značně; trestních pak zákonů císařem Karlem V. na kacíře vydaných a synem jeho Filipem II. ztuzených uskrovnil tak, aby jenom cizozemští kacíři a uprchlí mniši, poněvadž za kupce přestrojeni domácích k bludům sváděli a proti vládě pobuřovali, na hrdle trestání byli, však ne domácí od nich svedení. Připomenouti třeba, že krajští správcové dotčeným svůdcům a buřičům rádi odpouštěli, trestající jich toliko vězením.

Zásluhám primasa Granvellana o Církev vydává sám sv. Otec Pius IV. svědectví, jenž ho r. 1561. kardinalem kostela sv. Sabiny jmenoval.

Z řevnivosti vladařčiny, šlechtici chytře podněcované, i z odporu, jež ministr Granvellan vladařce v prodávání úřadův kladl svědomitě, uběhl hodný miláček králův jí samé v nelibost. Bystrý kardinal vida, kam se věci nachylují, tušil dobu přežalostnou; neb ježto s jedné strany Vilém Oranský pokryté stavův zemských a obecného lidu s vládou nespokojenost rozčiluje k opanování země směřoval, prodléval s druhé strany král s dopravením tuze potřebných k odolání peněz a lidu zbrojného. Žádal tedy ministr Granvellan za propuštění z úřadu, jehož se ale teprv r. 1564 u krále doprosil. Po Granvellanovu odjezdu do Besançonu hrnuly se v Nizozemích obecné věci úprkem v kalnou směsici; vladařka, jižto se po věhlasném a zkušeném rádci začalo stýskati, prosila ho, aby se vrátil, však marně.

K ustavičným stížnostem stavův Nizozemských odpověděl Filip II.: Odstup od Nás, abychme snad svobody národu ztenčovatí chtěli; však ale poroučíme, aby poddaní Naši prospěšného ba potřebného věrosoudu sobě vážili a rozkazů církevního sboru Tridentského pilně oštríhali. — Skřipavě zněla odpověď králova v uších hrabat Viléma Oranského, Egmonda i Hoorna; vladařka rozeslala ji po duchovních a světských úřadech a poručila zříditi výbor mužův, kteříby čtvrtletně o stavu náboženství a plnění rozkazů Tridentského sboru tajné radě zprávu dodávali. Ohlašování odpovědi královy a rozkazu vladařčina dělo se v prvním čtvrtletí 1566; a již z toho na uvádění věrosoudu Španělského hádáno. Rychle shluklý spolek mnohých šlechticů — jichž drahně bylo z nákvasy kalvinské — složil spisek řečený „Přípověď,“ kterýmž se důtklivě ohražovali proti věrosoudu horšímu prý nad krutou násilu v pohanstvu, u něhožby nařknutí leccakého

kněze, Španěla a utrhače tolik platnosti mělo do sebe, žeby stačilo nejnevinnějšího občana připravit o volnost i statek i o to hrdlo; oni tedy, bylliby kdo z nich pohnán, že k věrosoudu státi nebudou, hodlajíce brojiti proti němu, dokavadby on z Níozemí nebyl vykořeněn; v čemž sobě pomahati slíbili s přísahou, ačkoliv jinak v ostatních věcech králi svému poslušenství zdržeti chtějí. K této jednotě přidali se také někteří znamenití katolici; však jí brzo zase ostavili! Hnedle potom sjelo se 400 šlechticů v Bruselu: ti městem řádně na palác vladařský vstoupivše podali Marketě prosbu, aby rozkazů králových k věrosoudu směřujících hned nevykonávala, nobrž prvé o touž věc posly ku králi do Madritu vypravila. Trnoucí vladařku těšil jeden z jejích rádců rka: „Nebojtež se, paní moje, těchto žebráků!“ Takž prý vzešlo jméno: „Žebráci,“ jež sobě všickni s vládou Španělskou nespokojení Níozemané přivlastnili, nejprvé sice dotčení šlechticové, kteří oblekše roucho popelavé na bok sobě zavěsili stříbrem vyloženou mističku s nápisem: „Pátého dubna 1566. Ať žijí Žebráci!“ — Marketa vladařka poslala do Madritu ke králi markraběte Bergenského a svob. p. z Montigny. Zatím vrátili se mnozí Níozemané z vyhnanství do vlasti, vyhrožovali soudcům je odsoudivším, slídili po těch, od nichž byli obžalováni a hubovali na duchovenstvo, jež prý jest vši jejich bídou vinnó.

Nedočkaví přátelé rozkolnictví povolali již v květnu r. 1566 z Němec, Francouz a z Angličan služebníky bludařství, kteří přichvátavše, lidu na venek k nim se sbíhajícímu pod širým nebem řečnili. Vladařčina rozkazu, by v blud uvozující řečníci z země vystrčeni a neustupní vězením trestáni byli, jako nic dbáno; neboť od té chvíle se hrnuli k mistrům svým přívrženci novot náboženských za bílého dne, jsouce bambitkami, meči a kyji ozbrojeni; což shledáno předně v západním Flandersku a v okolí města Antorfu, potom v se-

verních krajích neb v Hollandech. Čhtíc schůzkám těm přítrž učiniti, hrozila vladařka dne 3. července rozséváčům koukole kacířského trestem na hrdle a jich učenníkům skrovnější pokutou; ale i tenkrát minul se s účinkem rozkaz její. V Antorfě přibili třeštiví bludníci na domy kanovníků cedule znění toho: „Slovo Boží! S kněžími, mnichy a s kanovníky na šibenici!“ Strachem ušlo z města něco kněží a světských katolíků. V neděli, 14. července, chátka lidu Antorfského vyrazivši z města, slyšela venku šestero řečí rozkolnických. —

Někteří hlasatelé čistého prý slova Božího, pouštějíce úzdu jizlivé nenávisti své, hřímali na papeže Římského, na katolické duchovenstvo, též na modlářské prý úřady, čímž podpalovali sprostého a špatného lidu k obrazoborství, k svatokrádežem i k jinakým bezbožným výtržnostem.

Mezi dny 10. a 25. srpna měsíce od kacířův prznění jsou ve Flandersku, Hollandsku, Seelandsku a Frizsku kostelové a klášterové i městští i venkovští. Zuřiví rúhačové bořili oltáře; lámali křtitelny, kazatelny a varhany; hanobili obrazy ukřižovaného Spasitele, Jeho přesvaté Rodičky a jiných oslavených milácků Božích řvouce: Jsili Syn Boží, — jsili jaký světec — rei: „Ať žijí Žebráci!“ a nezlomíme obrazu tvého! Titěž sv. olejem a křížmem obuv si mazali; Velebnou Svátost probodali a do ohně metalí, ano i nohama po ní šlapali; knihy bohoslužební pálili; posvátných však nádob, kalichů, mešních konviček a kaditelníc z kovu vzácného domů odnášeli; také knihárny kazili jakožto dobré zbrojnice Církve katolické. Ta samá neřest spáchána jest 20. srpna v překrásném a bohatém chrámě bl. Panny Marie v Antorfě, kdež od večera do půlnoci skoro všech oltářů rozvaleno, Rodičky Boží zrouháno, skvostných památek posvátného umění zkaženo a klenotů pokradeno. Ztad valilo se množství nezbedných výrostků v provodu několikas chlapů

a nevěstek polekaným městem, udeřilo na mužské i ženské kláštery rozličných řádů, vyloupalo je i s kostely; řeholníci od nich nutkáni jsou k zrazení víry a Církve svaté; což se pak jeptišek týče, ty mrzkého podavu sotva že útekem v spacím obleku znikly! Za nejprvé příštích dnů podobně táž lotrovina jest řádila v ostatních kostelích Antorfských i venku po klášteřích a kostelích do dvou mil kolem téhož města Antorfu, kdež od té doby v chrámě bl. Panny Marie kalvinec, a v kostele sv. Jiří luterec k čeládce své horlivé řeči činili; anabaptistům povolila městská rada jen soukromých schůzek. — V tom roce 1566 rozmohlo se obrazoborství a svatolupičství po všem Nizozemí; leckde byli vyloupení klášterové v požár dávání. Teď teprv užila vladařka prostředku rázného: vypravila vojsko proti ozbrojenému loupežnictvu a paličstvu; z jatých jedni oběšeni, jiní vyhnáni z vlasti a jmění zbaveni jsou: tak přestaly ještě ten samý rok 1566 po vší zemi schůze kacířské a buřičské. Tehdaž psali Nizozemští poslové z Madridu o velikém hněvu Filipa krále na vzdorné stavy zemské a na kacířstvo rozplozené. Vilémovi Oranskému vklouzlo do ruky psaníčko vojvody Albanského, králova milostníka, jenž Marketě vladařce oznamoval, že král jej, Viléma Oranského, jakož i hrabata Egmonda a Hoorna za podpory všech v zemi zmatků považuje. Vilém, sděliv novinu soudruhům s výstrahou, ujel do Němec, mezi protestantskými říšskými knížaty pomoci válečné hledaje proti Španělskému králi, obecnému prý nepříteli všeho nových věr vyznavačstva.

Násl. r. 1567 přitáhl do Nizozem. s valným vojskem Ferdinand Alvarez vojvoda Albanský, maje rozkaz od Filipa krále, trestati a vyplniti zpouř i kacířství. Přísný muž ustanoven jest brzo vladařem v Nizozemích, neboť se vojvodkyně Marketa konec t. r. 1567 vladařství zhostila. Násl. r. 1568 vyhlásil vojvoda Albanský ve jméno krále

všecky ty za buřiče a velezrádce, kdož proti zavedení věrosoudu a proti vykonávání rozkazův v příčině kacířství vydaných stízně spisy vládě podávali; uvěznil přilákané hrabata Egmonda a Hoorna; vyzdvihl soud, jemuž „krvavá rada“ přezděno; pohnané rodné bratry, hrabata Nasavské, Viléma Oranského a Ludvíka, když k soudu státi odešli, odsoudil z velezrády; kázal pilně hledati a vyslýchati kacíře a osoby z bludu podezřelé; stavěl nové tvrze, do měst nasazoval vojska Španělského, jež pokdy též katolíků králi věrných šeredně týralo. Hnedle byly vězení a žaláře jako nabité; městská tržiště a jiná popraviště oplývala krví vinníků; houšť a houšť statkové trestancův do komory královské sprchali. Valně lidu z vlasti utíkalo; mnozí kryli se po lesích jako zvěř — sluli „divocí Zebráci,“ a tito za noci z brlohů vylezající jímali kněží a řeholníků, jimž ovšem neodpouštěli! —

Vilém Oranský pomoci protestantských knížat Německých a bohatých uprchlíků Nizozemských najednav do 8000 jezdcův a 15000 pěšákův vtrhl do Nizozemí a počal válčiti s vojskem královým. Hrabě Vilém Oranský býval za pacholetství lutercem, v službě a milosti císaře Karla V. a Filipa krále katolíkem, nyní pak r. 1568, nejspíš konec května měsíce, učinil vůbec známo, že se ku kalvinství přiznává a že Nizozemě z otroctví Španělského vyrvati obmyslí. Od času toho jmén jest hlavou povstalcův neb Zebrákův — skoro vesměs kalvincův.

Dne 1. června poručil vladař okolo 18. zajatých šlechticův stíti, rovněž naložil po několika dnech s hrabaty Egmondem a Hoornem v Bruselu. Násl. r. 1569 vložil týž vojvoda na národ neobyčejnou daň z prodajných věcí, svrchků a plodin zemských, již potom r. 1572 při obecné rozhořčenosti kázal vymahati, chtěje tak královské vojsko platem opatřiti.

R. 1571 jméno: „vodní“ neb „mořští Zebráci“ poprvé slyšáno. Dav

občanů s vládou nespokojených s vystěhovalci a psanci spolčený počal na severním moři provozovati loupežnictví. Zebráci mořští zavláceli Španělských lodí a Belgiekých korábů do Anglických přístavů na prodej, až jim takových hnízdeček královna Anglická k prosbě vladaře Nizozemského zapověděla. Týmž mořským Zebrákům propůjčovali se za vůdce i šlechtici, z nichž jeden dosti znamenitý sloul Vilém hrabě z Marky, jinak i hrabě Lummen-ský po rodišti v jižním Brabantsku. Měl příbuzného Erharda z Marky, kardinala a biskupa Lutišského. Hraběte Viléma z Marky vychovával jeden špatný mnich, tajný náhončí bludu Kalvinova, i zpřevrátil mládenečka tolik, že odtud srdce jeho na Římského papeže a na všechno katolické duchovenstvo zlostí jen kypělo, čehož doklad jeden níže uveden bude. (Pokračování.)

Cesta poznání.

Kdo žalu poznal tíže,
jenž v srdci bouřivá;
kdo krácel cestou kříže,
jež nohy ranivá;
kdo slzou trpkou bolu
si pokrm porosil;
kdo v nouzi marně spolu
o pomoc zaprosil;
kdo ztrápen celé noci
na lůžku vyseděl,
a touže po pomoci
ni rady nevěděl:
kdo seznal zástup strasti —
ten, Pože, zná tvé slasti! J. Ř.

Lilie Litomyšlské.

(Pokračování.)

Nového opata Litomyšlského jménem *Oldřicha* poznáváme jakožto svědka z listiny dané 21. ledna 1278 klásteru Hradištskému, jemuž půl vesnice Těšetice na Brněnském hradě bylo přisouzeno. Pro tehdejší nebezpečnost cest a k vůli meškání v Praze za sněmů zemských koupil týž opat Oldřich 5. února 1287 od probošta Vyšehradského dům v Praze za 75 hřiven čistého stříbra váhy Pražské a přivtělil jej záduší klásteru Litomyšlského. Dům stál na Malé straně blíž klásteru sv. Augustina a přísluše k němu lázně, pekárna a pivovár;

sedm hřiven nedopracovaných pojištěno na zboží Tržeckém. Času toho měl klášter roli s půl lánů u Morašic a Moštěnic (Mošence) pro vzdálenost nepohodlných, i prodal je 1293 za 12 hřiven s právem dědičným paní Elišce vdově po pánu Držkovi z Bučiny.

Dobře pochodil klášter Litomyšlský s nížepsaným sjednáním. Dne 9. dubna 1295 Oldřich opat Litomyšlský, Jan převor, Jindřich podpřevor, Kunrat probošt (vládař hmotného jmění klášterního) a všecken sbor (konvent) postoupili Janovi proboštovi Vyšehradskému a kanceléři království Českého vesnice Vokov, Pamětice a Kladruby na Moravě v okolí Letovic k doživotnému užívání se dvory, lesy a jiným příslušenstvím za 60 hřiven váhy Pražské, vymíňující, aby po zesnutí proboštův se všim hned klášteru navraceny byly; ujednáno též, že role okolo vsi Vokova, jež byl probošt Jan od Heřmana z Letovic a Šebestiana za vlastní peníze koupil, po smrti téhož probošta spolu s ostatním svrchu vytknutým zbožím ku klášteru přivtěleny budou. Svolení své dali jsou král Václav II., Tobiáš biskup Pražský, Vilém arcipat Prémonstrátský a Budiš opat Strahovský — rodičopat klásteru Litomyšlského. Jan probošt Vyšehradský zemřel již r. 1298, načež jak svrchu smluvno, vše na klášter připadlo. Z výhody takové přilepšil hned opat Oldřich podřízenému bratrstvu v stravě, vykážav na pitaňce z městečka Svitavy a z vesnic Lačnova i z Kamenné Hory úroků 13 kop grošův; vděčný konvent připověděl za duše zakladatelů klásteru corok tři slavné mše svaté s příslušným modlením obětovati. Na týž účel postoupeny jsou konventu úroky z krčmy ve vsi Karli a z lánů rolí, polovic úroků z Kovárně, úroků z role Tuklinovy, ze vsi Lezníku a z mlýnů vesnic Oseka a Němčie, úhrnem do 8 kop grošů; za úroků těch dárce slíbil konvent vykonávati jistou pobožnost.

Téhož r. 1298 vyprosil opat u Václava II. městu Litomyšli schválení výsady udělené jemu r. 1259. Preje klášteru král stvrdil a porozšířil touž výsadu v ten spůsob, aby měšťané Litomyšlští v jiných městech, zvlášť v Mýtě a Poličce na trzích prodávati a kupovati směli. Měl-li by kdo z měšťanův buď Mýtských buď Poličských u měšťana Litomyšlského dluhu a čehokoli k pohledávání: ten a takový aby stížnost svou před opatem Litomyšlským aneb jeho úředníky vedl a teprv, kdyby on neb oni co spravedlivého konati váhali neb obmeškali, aby poškozenec u královského podkomořího práva hledal. List královský dán v Praze 25. července 1298.

Veškeré zboží a svobody kláštera Litomyšlského v ochranu přijal papež Klement V. dne 20. května l. P. 1305 v městě Bordo.

Za Oldřichem potkáváme opata Litomyšlského *Kunrata*, jenž společně s opatem Jarošským Petrem roku 1306 klášter Želivský s dceřinským jeho klášterem Kúnickým přátelsky porovnal. Týž opat Kunrat prodal r. 1314 rychtu ve vsi Chmeliku, pak r. 1326, opět s vůlí kláštera, daroval dvěma rodným bratřím, sirotkům po Michalovi měšťanu Litomyšlském, řeznický kram a dvě pekařská vika v Litomyšli, ježto byly na klášter spadly, ano Domaslav, jich strýc, bez přímých dědicův sešel.*)

Když Kunrat a kterak on v úřadě opatském dosloužil, posud neznámo; aniž čeho pověditi lze o Litomyšlském opatu *Martinovi*, jenž dle úmrtních knih Hradištského a Zabrzdovického klášterů dne 4. května (rok z obyčeje nedoložen) v Pánu zesnul.

Z mlhy té vyplývá r. 1339 opat Hory Olivetské *Jindřich Caltá*, někdy klášterník Milevský. Poněvadž opat Jindřich u Stolicе apoštolské ze špatného hospodářství a nevěrného vládařství nářknut byl, rozkázal sv. Otec Benedikt XII. opatům Opatovického a Zbraslavského kláštera listinou danou v Avignově r. 1339, aby věc náležitě vyšetřivše, zprávu věrnou jemu zaslali. Tenkrát však nedopustil Bůh ostouzející útržce obdržeti vřeh nad ryzou ctností; Jindřich Caltá zůstal opatem Stolicе Apoštolské včele-važeným a přemilým. Ba i král Jan, maje Jindřicha opata v poctivosti, prominul k jeho prosbě r. 1341 klášteru placení berně a jiných dávek do pěti let, aby týž pokračoval od dluhův a především splatiti mohl rytíři Janovi z Nedošína. Vězeť tehdy klášter všecek v dlužích vinou zvláště nejbližšího předka Jindřichova, kterýžto (v listině ne-

pojmenovaný) opat co mrhač a kazič záduší klášterního, úřadu zbaven jest byl.

Kostelové farní, jichžto podací té doby klášteru Litomyšlskému náleželo, byli jsou: v Cerekvici, v Ujezdě dolním, v Tremešné, v Širokém Dole, v Litrbasích, v Janově, v Karli, v Mikulči, v Opatově, v Kocvírově a v Semaníně; — na Moravě: Svitavský, Unčický (Uhřický), Važanický, Greifendorfský, Vendolský, v Kamenné Hoře, Hynčinský a Janovický (Vanovický).

Jindřich Caltá byl posledním opatem na Litomyšli, ač klášter sám potrvál.

II.

Biskupství Litomyšlské.

Papež Klement VI., vysadiv biskupství Pražské 30. dubna 1344 za arcibiskupství, podřídil mu biskupství Olomúcké a nové Litomyšlské, kteréžby z dílcův Pražského a Olomúckého biskupství utvořeno bylo. Konventský chrám bl. Panny Marie na hradě Litomyšli vyhrazen touž měrou za biskupský kostel. Choť tuto duchovní zasnoubil sv. Otec svrchupsaného dne a roku Janovi opatovi přemonstrátského kláštera Louky na Moravě, zároveň však dosadil z moci apoštolské na uprázdňené opatství Lucké posavadního opata Litomyšlského Jindřicha Caltu, nazýváje ho mužem „od Hospodina velikými z ctností zásluhami vyznamenaným.“ I toté opatství spravoval Jindřich svědomitě a výborně asi po tři leta.

O Janovi opatovi Luckém máme první zmínku v listině z roku 1331. Byl dobrým pastýřem beránek a oveček Bohem mu svěřených, opatným hospodářem a pro stálou věrnost svou králi Janovi i jeho synu Karlovi velice milým, takže ho sv. Otec k biskupství Litomyšlskému snažně doporučili. Klement VI., ustanovuje Jana opata biskupem, chválí jeho literární vzdělanost, mravův příkladnost a v duchovní i světské správě obezřetnost.

Dne 21. listopadu 1344 posvěcen jest Jan na biskupství Litomyšlské v Pražském hlavním chrámě ss. dědicův českých skrze prvního arcibiskupa Pražského, slavného Arnošta z Pardubic.

Karel IV. s biskupství vnověštípeného ani oka nespustil. Pro nedostatečnost záduší kláštera Litomyšlského k slušnému chování biskupův a jich kapitoly vydal on 18. ledna 1347 záповěď sudím zemským, klášterních svobod leckdy zapomětlivým, poháněti lidu řečeného záduší, jež on král soudu svému zůstává; obráncům kláštera téhož, ač z platu však často předce jen na škodu chovaným kázal vyprodati se z panství klášterského, jestliže by tam čehos

*) Dle zprávy Jelínkovy jest na přivěšených pečeti opatství a konventu Litomyšlského vytlačen obraz Rodičky Boží s Ježíškem; okrajní nápisy dotýčné: *Sigillum Abbatis Litomisl*; — *Sigillum Conventus Ecclesie Litomysl*. — Asi téhož času byl již hrad někdy župní Litomyšlský majetkem kláštera přemonstrátského stejně zničen. Výjimky z obecného právomocenství soudů župních spojené s udělováním právomocenství zvláštní, zakládání měst nových na základě rozsáhlých svobod, rozprodávání a rozdávání kladských dědin, slouživších za nadací úředníkům župním — vše to rozvíklalo až i vyvrátilo župní neb hradní ústavu; panovníci v potřebách svých postupovali již i hradů župních osobám soukromým. Jednotlivé župy, ztrativše tolik, aby samostatně mohly státi, spojily se s některou župou sousední a mocnější; minul název „župa“, sídla župních někdy úřadů přenesena do nových měst; na místě žup vzešly „kraje.“ Chrudimský kraj složen nejspíš z žup Litomyšlské, Vratislavské a Chrudimské. —

svého měli, poněvadž on sám klášter a biskupství v ochranu a obranu svou bře; zaporučil pánům po dvorcích kláštera pro sebe stravy a pro koňstvo obroku vymáhati a jinak z něho střebrati; též obdaril biskupství zánovní právy a svobodami ve způsob Pražského a Olomúckého kostelův. Dání listu na Kutné Hoře.

Téhož r. 1347, dne 2. září, korunoval jest arcibiskup Arnošt v hlavním kostele Pražském Karla a choť jeho Blanči na království české, maje po boku také Jana biskupa Litomyšlského. Též slavnosti obcoval Břetislav biskup Vratislavský, kteréhož byl papež Klement pominulého r. 1346 k vyřízení věci takové zplnomocnil: aby osobou na Litomyšli o veškerém záduši kostela Litomyšlského přezvěděl a jednu část pro biskupy, druhou pro kapitolu odělil; biskupské kapitole, z tolika kanovníků s kolik jsou její důchody sebrané, aby převora (na místě děkana) představil a každému z jejich údvův povinnost vyměřil. Za rozkazem sv. Otce jel biskup Břetislav po korunovací z Prahy na Litomyšli a vyřídil tam věc poručenou tak jakž o ní spísem na Litomyšli 16. října t. r. 1347 zhotoveným papeži zprávu podává. Z řeholních kanovníků konventu Litomyšlského vybral zřízenec papežův dvacet osm členů kapitoly biskupské, z těch pak čtyry preláty, převora Dětmara, kustosa Vojslava, kantora Jana a školastika Kunrata. Ostatních kapitolních kanovníků jmena: Vintř, Mikuláš, Jindřich Sas, Edmunt, Bartoloměj, Valter z Prahy, Petr Engelbertův, Kunrat Benešův, Ludvik z Vratislavi, Jan Julianův, Jan Heinlinův, Rothon, Jan z Duban, Ješek Dlouhý, Vilém, Lev, Tilman, Oldřich, Mikuláš z Rýna, Jan od ss. panen, Vojen, Zdislav, a Jan Opička. Převorovi v kapitole první hlas a místo po biskupovi utvrzeno, však uloženo bdíti nad kázni jakož biskupských tak i ostatních řeholních kanovníků domácích, kteréžby z menších vin sám káral, leč z hrubších biskupovi k ztrestání podával. Kustosovi odevzdána jest správa duchovní při biskupském kostele bl. Panny Marie i péče o světlo, víno a přesničky (hostie) ke mši svaté. Kantorovi poručeno říditi kůr a odbývati jiné obvyklé úkoly při hlavním kostele. Na školastika vložena jest péče o vědecké vzdělání mladších kanovníků, tak i duchovní správa při osadním (farním) kostele sv. Klementa, z jehož záduší a obětí aby knih k službě Boží potřebných psáti dával a napsaných opravoval. Voliti kustosa a školastika biskupovi vyhrazeno; jiných prelátů a kanovníků dobírání z konventa ponecháno biskupovi a kapitole pod právem

společným. Kdykoliv by úd kapitoly biskupské buď smrtí sešel aneb jinak kapitoly ostavil, doplní se z konventa řeholním kanovníkem podle slibu nejstarším však spůsobilým a hodným. Biskup Břetislav oděliv záduše pro biskupy od záduší kapitoly ustanovil, aby kanovníci, jsouce slihem chudoby vázání, jméním v obec neb společně toliko vládli, pročež aby dva vladaři z nich vzati důchody kapitoly spravovali, její údy stravou, oděvem a jinými věcmi opatrovali; na nemocné a neduživé zvlášť pamatovali a dvakrát alespoň do roka ze správy své účet kladli kapitole, kteráž jich úřadu zbaviti a jinými nahraditi moci bude z práva. Z prelátův každému, že služebníka měl, dvoji dávka stravy povolena; kanovníkovi jakožto řeholníkovi užívání soukromého jmění zakázáno, chtěl-li zkáže věčné ujiti; kanovníkům biskupským v konventské budově vedle ostatních spolu-bratrů bydliti přikázáno; bez vědomí a svolení převorova nesměl nikdo z nich za dne, bez odpuštění biskupova nikdo přes noc vně kláštera meškati; jim také uloženo, aby v hlavním kostele od Bílé soboty až do svatvečera před sv. Michalem kožíšky a odtud až zase do Bílé soboty kápě nosili. Dvakráte do roka — v den po Nanebevzetí a Očišтовání bl. Panny Marie — bylo kanovníkům shromažďovati se v sbornici k rokování o věci podstatné na tři i čtyry dny; kromě usnešení v takovéto sborné neb obecné schůzi nesměl ani biskup ani kapitola statků prodávati aneb jinak odcizovati. Byl též biskup Vratislavský zapověděl rozmnožovati a stenčovati kdy ustanovený počet 28 údů kapitoly biskupské, čímž obmezeno jest přibírání jinochů do kláštera ten čas hojně osazeného.

Litomyšlské biskupství prohlásil Karel IV. r. 1348 za lěno české koruny. Následního r. 1349 slavil arcibiskup Arnošt v Praze krajinský sbor duchovní, ježmuž také Jan biskup Litomyšlský obcoval. Za vyjednáváním o zdělení své osady neb diecése meškaje v Praze dal též biskup Jan dům někdy kláštera Litomyšlského opravit i věži opatřiti.

Prostřednictvím Karla IV. dokonán jest r. 1350 seznam klášterských, farních a jiných kostelů, jež biskupství Olomúcké a arcibiskupství Pražské k utvoření Litomyšlské biskupské osady pustily. Jan biskup Olomúcký s dorozuměním své kapitoly a biskupa Jana Litomyšlského postoupil 5. února 1350 v dekanátech Šumberském a Úsovském jeden klášter a třicet far; — arcibiskup Arnošt s kapitolou kostela Pražského pustil v arcijahenství Králové-Hradec-

kém položené dekanáty Chrudimský, Mýtský, Poličský a Lanskrounský. Postoupení takové stvrdil Klement VI. v Avignoně v dubnu měsíci r. 1351.*)

Jakž podobno, doprosil se biskup Jan I. ohrazení svého stoličného města Litomyšle příkopy, zdmi a branami; neboť na účel ten daroval Karel IV. (listem daným v Budějovicích 4. května 1351) výběr mýta v Litomyšli, v Ústí a Lanskrouně dotud, ažby město předřečené opevněno bylo řádně, i zůstavil biskupovi, jež knížetem nazývá, chtěl-li by obdarování toto v hlučných dnech prohlásiti v Chrudimi, Mýtě a Poličce.

Biskup Jan I. zesnul v Pánu l. 1353; tělo pohřbeno na Litomyšli v hlavním kostele bl. Panny Marie. (Pokračování.)

Medvěd na Maladettě.

Sepsal Arnošt Legouvé.

Asi míli od Bagnères de Luchon na úbočí vrchu nalezá se malé stavení, sloužící za hospodu těm, jenž chtějí odtud do Španěl cestovati. V říjnu 1826 stála o něco výše nad hospodou mizerná bouda ku skále jako přilepená; byla větvevi a suchým listím pokryta a opřena o několik balvanů skalních, útulek to pohorských myslivců, čili nocleh za dob bouřlivých, kterýž každou zimu víchry sbořen a odvrácen byl. Začátek pozimku bývá v těchto horách strašlivý a dobou naší povídky zuřila tam náramná bouře. Byl večer a nejhlubší tma po vůkolí se rozestřela. Štěrbínami dvírek vycházeli z boudy paprskové světla; časem se dvířka otevřela a hlava vykukla ven, a však se brzy opět do boudy schovala. Vnitřek boudy byl velmi pestrobarevný. Uprostřed stál hrubě tesaný stůl, na němžto byla velká mísa s mlékem, uzenina, kozi syrečky a kukuřicový chléb, v pravo vytesána byla ve skále díra sloužící za krb, v krbu hořel špalek s ratolestmi a listím, na uhlí pak pekla se kýta kamzičí a kolem krbu leželo pět pohorských myslivců. Měli čepice z vlny hnědé barvy, krátké hnědé spodky z hrubé látky a punčochy barvy šedivé; vyhledali si v této boudě útulek před bouří a čekali teď na večeri. Smolníčka zastrčená v železné skobě osvětlovala tento obraz září temně zarudlou a bylo vidět lesknoucí se dlouhé hlavně ručnic po stěnách zavěšených; na jedné stěně visel zbytek kamzíka s břichem rozpáraným; konečně v jednom koutě bylo vidět

muže, an sedí a čte. Podlé oděvu svého nezdál se býti myslivcem jako ostatní; jeho oddělenost od ostatních, jeho tvář a s úctou pronesená slova, kterými k němu ostatní mluvili, dávaly jeho vyšší stav na jevo.

Škvaření masa, které se peklo, prskání sněhu, padajícího skulinami na hořící pařez, temný rachot bouře, opětuující se v ozvěnách mezi vrchy, to jediné přerušovalo zádumčivé ticho, kteréž vládlo v boudě, až konečně jeden myslivec řekl:

„Jakže Jene? Baptista že byl včera přepaden od toho prokletého medvěda a sežrán?“

„Ano, a to jest druhý z našich společníků, to víte!“

„Já ho zastřelím, já! Jene, kde pak ho včera viděli?“

„Blízko ledovce Maladetty.“

„Já tam zítra půjdu a zastřelím ho, nesmí se říkat, že nám ta černá kůže všem nahání strachu jako nějakým kamzíkem.“

„Petře,“ odvětil Jan, „padá sníh ode dvou dní, stezky ve vrších jsou zaváté a že Baptista medvědem byl přepaden a přemožen, to se stalo proto, poněvadž byl zimou ztuhlý. Nechoď tam.“

„Půjdu přece.“

V tom okamžení vstal muž, kterýž v koutě seděl a přistoupil k Petrovi.

„Petře,“ řekl, „kolik máš dětí?“

„Pět.“

„Ty tam nepůjdeš.“

„Ale...“

„Ty nepůjdeš!“ Slova ta byla pronesena tak úsečně, že Petr hlavu svěsil a mlčel.

„Ale ať to řas,“ ozval se jiný, „já si na něj vypálím, nemám ani ženy ani děti.“

„Příteli,“ řekl onen muž mírným a vážným hlasem, „kdo pak to bydlí ve vsi v domě kovářově?“

„Moje matka.“

„Ty nepůjdeš.“

„Ale,“ řekl Petr, „poněvadž teď víme, kde ten zpropadený lotr peleší, musíme z toho těžiti, dokud čas jest.“

„Nestarej se. Bude zabít.“

„A kdo pak ho zabije? Kdo?“

„Já, moji přátelé!“

„Vy, pane faráři?“ zvolali všickni na jednou.

„Ano, milí přátelé, já ho zabiju; jsemť venkovan jako vy, jsem horák jako vy; žil jsem dvacet let ve skalách Katalonských, než jsem se stal sluhou Páně, a ten, kteréhož vy ve vsi nazýváte panem farářem, ten se jmenovával před lety Riego, střelec medvědů.“

Když ta slova p. farář pronesl, vzala na se tvář jeho zvláštní výraz smělé od-

*) Seznam všech klášterů a kostelů, z nichž biskupská osada Litomyšlská utvořena, uvozuje zejména dílo Berghauerovo: Protomartyr Poenitentiae. Aug. Vindelici. 1736. pag. 262—263. Srovnati třeba: Palackého Děje nár. Česk. I. 2. Str. 389—391.

hodlanosti. Byl on muž v plné síle věku mužského, čelo měl vysoké, nos podlouhlý a něco zahnutý, vlasy černé, oči světle modré, postavy byl svalovité ačkoli hubené.

„Vyšel jsem si do vrchů,“ pravil, „abych viděl bouři; sama nebesa přivedla mne sem, abych slyšel vaše stesky; a ačkoli jsem od patnácti let neměl v rukou zbraně...“

„Patnácte let?“ zvolal Petr.

„Ano, můj milý. Neboť na ruce sluhý Božího nesmí býti krve, ani zvířecí; a však co zítra učiním, nestane se proto, abych z kratochvíle zabíjel, nýbrž abych škodě zabránil, a poněvadž nemám ani ženy, ani děti, ani matky, půjdu a zastřelím šelmu.“

„Mějte se na pozor, pane faráři,“ zvolal Jan.

„Jen se o mne neboj, příteli, však jsem nezapomněl, co jsem uměl jako jinoch.“

Mladík asi dvacetiletý, kteréhož soudruzi Štěpánem nazývali, přiskočil ku knězi a řekl: „A však já aspoň, můj bratře, smím jíti s tebou?“

„Ty Štěpáne?“ odpověděl mu kněz, „synu mé matky! nikoli, ty nepůjdeš se mnou.“

„My všickni půjdeme s vámi,“ zvolali horáci.

„Já vás nepotřebuji, moji přátelé, avšak již pozdě na noc, pojezte a lehněte si.“

Mladý Štěpán netroufal si více doléhati na bratra svého.

Myslivci se posadili k večeři, neboť slovu p. faráře ani v nejnepatrnějších věcech nebyvalo odmouváno.

Po uplynutí půlhodiny ustlal si každý v některém koutě. Zavínuli se do kožichů ovčích anebo kozích. Štěpán se uložil blízko dveří a brzo nebylo slyšeti než tiché a hluboké dýchání spících horalů; smolníčka ještě plápolala na skobě, párez hořel v krbu, a mihavé odtud vycházející světlo skákalo tisícerým způsobem sem a tam po rozložených tělech. Opřen o krb četl p. farář a někdy zavřel knihu, aby se díval na spící horaly, jenž leželi kolem něho. Po hodině smolníčka vzplanula, praskala a potom uhasla, plamene v krbu ubývalo, p. farář se položil na svůj plášť. Netrvalo dlouho a poslední oharek v krbu v půli se přelomil, padl do popele, zčernal a vypouštěl se sebe kouř, brzo však přestal i kouř, venku utichl vítr, a vůkol bylo tma, ticho a mlčení. (Pokračování.)

Dopisy.

Od sv. Kiliana u Vltavy, 8. června 1865.

(První arcibiskupská návštěva osady; birmování, zkouška, odkaz.)

Asi tři hodiny nad Zbraslaví stojí kostel sv. Kiliana mezi vysokými vrchy, po-

blíž břehu Vltavy. Proti chrámu Páně jest ostrov, na němž stával proslulý klášter benediktinský, dle knihy památní vystavěný okolo r. 997 po n. P., z něho nyní, po ztroskotání ve válce husitské v r. 1420, jen několik zdí, povodní již rozvalených, pozůstává. —

Na ostrově tomto stával chrám Páně, založený ke cti sv. Jana. Ješto však převoz na ostrov pro osadníky obtížný byl, vystavěn jest chrám nynější na břehu pod vrchem již v r. 1002, aby věřící lehčeji službám Božím přítomni býti mohli. —

Osada Svato-Kilianská jest z větší části po vrších rozložena, a příchod k svatyni Páně dilem pro vrchy, dilem Vltavou a Sázavou, u Davle ve Vltavu vtékající, častobí obtížný. Překážky tyto, a jmenovitě bývalé neschůdné cesty byly příčinou, že po všecka století, co svatyně tato stojí, žádný z arcipastýřů osadu zdejší na své apoštolské cestě nenavštívil; pouze v minulém století zavítal sem tehdejší světící biskup a generalní vikář Jan Ondřej Keyser, jehožto výrok o sv. Kilianě v památní knize zaznamenán jest těmito slovy: „Dosti jest sv. Kiliana jednou v životě viděti!“

Co divu, že osada zdejší, ač blíže Prahy ležící, předce málo známá, toužila uzříti svého vrchního pastýře? Díky Bohu! co po všecka století žádáno, splnilo se letos. JEmin. nejdůstojnější pán kardinal arcibiskup zavítal ráno dne 24. května o 8. hod. na své visitační cestě u sv. Kiliana. Po převleknutí ve farním domě doprovázen četným sem příslým duchovenstvem k chrámu Páně, kdež uvítán byl od představených osady a nejstarších osadníků. Po kázání, jež měl místní duchovní pastýř, sloužil nejduš. vrchní pastýř nejdražší obět mše sv., a po té kázal na hřbitově shromážděnému lidu o bázni Boží, na níž spočívá blaho lidstva. S radostí a nábožně poslouchali shromáždění slova vrchního pastýře svého. Po kázání udělil Jeho Eminence 714 birmovancům svátost birmování; pak vykonal modlitby za zemřelé osadníky a duchovenstvo a po krátkém odpočinku odbýval zkoušku ve farní škole v Davli, kdež osvědčil svou laskavost k maličkým. Známoť, že milerád podává slovo Boží nejen dospělým, ale zvláště miláčkům Páně, nevinné mládeži. — Po zkoušce odebral se již za soumraku na své apoštolské cestě dále do Slap, kdež pobyl 25. a 26. května, a dne 27. po mši sv. opět do osady naší ke zkoušce ve filialní škole Stěchovické se navrátil. Cestu ze Slap do Stěchovic vykonal Jeho Eminence po Vltavě na zvlášť k tomu účelu připravené lodi tak nazvané proudy Svato-Janskými. Plavba tato po

Vltavě jest rozkošná, z obou břehů k nebi strmící skaliny rozličného tvaru porostlé tu a tam stromovým, u prostřed řeky z vody na mnoha místech vystupující, pro plavbu při velké vodě nebezpečné balvany, všude svým zvláštním jménem nazvané, prudké záhyby toku vody, dávají krajíně této zvláštní ráz a vzbuzují podivení v každém příteli přírody. Jeho Eminenci vítala u prostřed zde nejvyšších vrchů hluchá střelba, a plavbě prospělo příhodné počasí. Vystoupiv z lodě byl doprovázen ke škole průvodem slavnostně oděného lidu. I zde při zkoušce dítky ušlechtilou povahou Jeho Eminence pohnuté, blížily se bez ostýchavosti k němu co k otci, aneb co věličky k své královně. — Po ukončené zkoušce vyslechnul žádost osadníků Štěchovických, aby z 20.000 zl. dobrodincem na chrám Páně obětovaných, stavbu nového chrámu u prostřed svého městyse započítí mohli. Po uděleném apoštolském požehnání odebral se nejdůst. pán do farního domu, by zde a v chrámu Páně svůj vrchnopastýřský úřad v osadě naší ukončil. Teprv v 9 hodin večer jel doprovázen blahopřáním všeho lidu ku Praze. Všude čekali a klekali lidé, by obdrželi ještě jednou požehnání Jeho Eminence; ano u Vraného v noci čekal ještě lid se svým duchovním pastýřem, by Jeho Eminenci ještě jednou uzřeli a srdečné „s Bohem“ Jemu přáli. F. M.

V Krušovicích dne 3. června 1865.

(Misie kněží Redemptoristů.)

Utěšených hodů duchovních dostalo se osadě Krušovické tím, že ji velební kněží Redemptoristé z Prahy, a sice PP. Josef Machek, Jiří Kotyza a Antonín Roller dne 22. května t. r. odpoledne navštívili, aby zde svatou misií konali. Misie započala u večer téhož dne, a skončila se o 9. hodině ráno dne 1. června. Obyčejné předsudky proti této pobožnosti hned zmizely, jak mile byli velební misionáři účel svého příchodu ohlásili. Obyvatelstvo osadní i vůkolní bedlivým navštěvováním misionářských kázání a přijímáním sv. svátostí stkvěle dokázalo, s jak velikou láskou, úctou a důvěrou přilnulo k vel. misionářům, kteří horlivým kázáním slova Božího a příkladnou ochotností v slyšení sv. zpovědi vůbec oblíbenými se stali. Jelikož v zdejším chrámu Páně toliko jediný jest oltář, započaly ve všedních dnech již o čtvrté hodině mše svaté. V pět hodin bývalo pak ranní kázání, tak že poskytnuta byla příležitost ku slyšení slova Božího i těm, kdož pak neodkladné polní a jiné práce konat šli. Za touž příčinou bylo večerní kázání teprv po sedmé hodině. A tu plesalo radostí srdce každého vidoucího,

kteřak pilně a svědomitě tato ranní i večerní kázání navštěvována byla. O slavnosti na nebe vstoupení Páně (25. května), a v následující na to neděli (28. května) bylo troje kázání; první v 6 hodin, druhé v 10 hodin před zpívanou mší svatou, a třetí k večeru v 6 hodin. Obsah kázání byl praktický, z oboru katolické věro- a mravouky vybraný, a duchovním potřebám nynějšího věku úplně přiměřený. Též cvičení jednotlivých stavů veliký duchovní užitek posluchačům přineslo. Komunikantů bylo 1087, více tedy, než všech duší na osadě jest, což jest patrným důkazem, že nemalá část komunikantů byla z vůkolí. Horlivost to utěšená, pováží-li se, že misie sv. zde brzo po skončeném jubileu započala se. Byli mezi komunikanty i lidé, kteří až na pět hodin cesty do Krušovic měli. „Milerádi dalekou cestu konáme, a všecko nepohodlí snášíme, abychom při svaté misii s Pánem Bohem upřímně se smířiti mohli,“ tak mluvili veřejně ti dobří lidé. Slušno tu doložiti, že při té pobožnosti i zdejší páni úředníci pěkným příkladem předcházeli. Pán řiditel knížecího hospodářství ochotně zřídil vše tak, aby mohli četní dělníci při zdejším knížecím dvore, též dvorští chasníci účastenství míti ve svaté misii. Co tu bylo dobrých předsevzetí učiněno při jednotlivých kázáních, zvláště před svatým přijímáním a po něm, to má sečteno vševidoucí Pán. Koho by nebyly dojali misionářské řeči o pravdách věčných, o částkách svátosti sv. pokání, o generální zpovědi, o hříchu, krádeži a nečistotě, o příkázáních církevních, koho by skroušeností nebyly naplnily řeči při odprošování Nejsvětější Svátosti, chvalořečení nejblah. Marie Panny, svěcení kříže a skončení sv. misie?

Láska a vděčnost k vel. kněžím misionářům dána tu na jevo něžným způsobem. Mládenci vysázeli v úterý (30. května), v den to před svěcením misionářského kříže, cestu od fary k chrámu Páně, a od tohoto až k místu, kdež nyní misionářský kříž stojí, májemi na způsob stromořadí, postaravše se též o ověnění téhož kříže. Ve středu (31. května) bylo v 7 hodin u večer svěcení misionářského kříže. Průvod ku svěcení kříže vyšel od chrámu Páně. Napřed šly školní dítky, pak 38 pařen v bílých šatech s věnci v rukou, za nimi duchovenstvo, (vel. p. superior misie P. Josef Machek, co světitel kříže, v pluviálu) za duchovenstvem 24 mládenců v černých šatech, nesoucích misionářský kříž, pak následovali mužové, mezi nimi i páni úředníci, naposled šly ženy. Tolik lidstva v Krušovicích nevidáno; a předce ani ta nejmenší výtržnost nepříhodila se po čas celé

svaté misie! Jak hluboce se zakotvila v srdcích osadníků láska a vděčnost k velebným OO. misionářům, ukázalo se po skončení sv. misie. Když důst. pan superior misie ve čtvrtek dopoledne v 9 hodin pobožnost sv. misie pohnutlivým kázáním byl skončil, nebylo ani jednoho posluchače, jehož oči by nebyly zaroseny slzami. Na to místní farář ve jmenu Krušovické osady velebným misionářům za jejich veliké, nezištné namáhání poděkoval. A když pak velební otcové po 10. hodině dopoledne z Krušovické osady se nazpět do Prahy odbírali, byl jim dán od zdejšího p. ředitele knížecího hospodářství slušný povoz až do Rinholce, odkud se po železné dráze do Prahy dostali. Zdejší obyvatelstvo a četné zástupy lidstva z vůkolí se zdejšími mládenci a pannami vyprovodili při zvuku slušné hudby misionáře daleko k Renčovu. Tu jsme se rozloučili. Tisícere volání „S Pánem Bohem! Zaplat Vám to Pán Bůh!“ bylo tu slyšeti; a ty z očí všech kanoucí slze a pláč byly důkazem, že si velební páni misionáři trvalý pomník vděčnosti vystavěli v srdcích zdejších osadníků i všech, kdož ve sv. misii účastenství měli. Simě slova Božího, jež velební OO. misionáři zde rozšiřovali, přinese s pomocí Boží užitek stonásobný! L. J. f.

Ze Sán u Kolína na den Nejsv. Trojice 1865.

(O Miláně. Konec dopisů z Itálie.)

Mají Italiani přísloví: Cosa fatta capo ha, t. j. věc dobře udělaná má hlavu. Nevím, měly-li mé dopisy z Itálie hlavu; na to mysliti, jest nyní ovšem již pozdě. Pan redaktor Blahověsta však chce, aby měly alespoň konec a vyzval mě, abych přišel do otčiny uzavřel nějakou zprávou své listy z cesty. Zdálo se již, že Pán Bůh sám chystá tento konec, napsaný pérem smrti; a čtenářové o tomto navštívení Božím, které mě stihlo v Miláně, četli již v Blahověstu zprávy psané s takovou obšírností, láskou a útrpností, že i toto veřejné účastenství se mnou, i vzbuzená tím soustrast mnohých čtenářů nutí mne k vyznání, že jsem toho nezasloužil, že toho nejsem hoden.

Když jsem co chlapec měl jíti poprvé do naší stověžaté Prahy, o níž jsem byl již mnoho čítal a ještě více v obraznosti si představoval, tenkrát s toužebností celé srdce dětské zaujímající táhlo mne to do Prahy. A mohu vyznati, Praha neztratila pro mne doposud své půvaby, jeť naše, česká, — chováť v lůně svém tolik svatých památek a tolik milých přátel, takže doposud milé mi bývá každé přijetí do Prahy. A po naší Praze poznal a viděl jsem jiných měst mnohů, ale jen po dvou jsem

opravdu zatoužil, jen ke dvěma srdce přiložil; to byl Řím a Milán. Dlouhý neduh můj stal se mi prostředkem a cestou, po které mě Pán Bůh uvedl do těch obou žádaných měst. Jak jsem se radoval, když jsme se blížili k Milánu, s jakou rozkoší a úctou krácel a patřil jsem po tom chrámu, v němž působil veliký světec Karel Boro-mejský! Viděl jsem ten kříž, jež v kajícím procesí nesl na ramenou svých, bosýma nohama kráčeje morem zpustošenými ulicemi; měl jsem milost od Boha, sloužiti na jeho hrobě mši svatou; viděl jsem to místo, kde milost Boží ústy a rukou velikého Ambrože postavila Církvi mocný sloup, rozžžala veliké světlo pokřtěním Velikého Augustina; viděl jsem starožitný chrám a v něm hrob předního oslavence Milanského sv. Ambrože!

Vřelá touha a žádost má byla naplněna, a chtěje již ubírat se dále ku vlasti, byl jsem řízením Božím zadržen na dlouhou ještě dobu v žádoucím tom městě. Těžká nemoc upoutala mě na lůžko. Ovšem kdybych byl naplněn tím právě křesťanským smýšlením, v kterémž mnozí Svati žádali si a radostně přijímali z ruky Boží kříže nejtěžší: byl bych se snad radoval, že v tomto svatém, ode mně tak toužebně hledaném městě navštívil mě Pán Bůh křížem své lásky, byl bych se snad i z toho radoval, že na den sv. patrona našeho Jana Nep. trpěl jsem nejvíce. Avšak já byl daleký od této dokonalosti svatých Božích, já cítil celou tíži bolestí, a prosil jsem úpěnlivě Boha, aby odňal ode mne nemoc a dal mi brzy navrátiti se do vlasti, jakož jsem tuto důvěru vždycky choval v srdci svém. A Pán Bůh, jenž i s našimi slabostmi shovívá a často vyslychá prosby naše, ač by nám snad někdy nevyslyšení jich bylo pro duši prospěšnější, Pán Bůh vyslyšel horoucí modlitby přátel mých a moje, pozdvihl mě po tolikráte z lůžka nemoci, a dal mi síly, že jsem mohl vydati se opět na cestu dalekou.

Bylo to v pátek před svátky, když jsem poprvé spatřil a pozdravil hory a nivy a zahrady a obydlí české a když jsem opět octnul se v milé své otčině, kterouž jsem před devíti skoro měsíci opustil.

A loučeje se tedy co dopisovatel se čtenáři Blahověsta, musím jim poděkovati za jejich podílnost a soustrast, s kterou, jak jsem se již sám přesvědčil, sledovali mé příhody, a žádám si od nich, aby po přečtení tohoto dopisu pomodlili se za mne k Pánu Bohu, což i já jim slibuju, tak abychom alespoň my, kteří máme lásku k sobě vespolek, plnili slovo Apoštolovo: „Modlete se za sebe vespolek.“ Jan Herčík.

Z Dolní Krče dne 11. června 1685.

(Svěcení praporu spolku řemeslnicko-živnostenského na Pankráci.)

Dnešního dne se konala krásná slavnost v obci Pankráci. Zdejší řemeslnicko-živnostenský spolek, kterýž i z vůkolních řemeslníků a živnostníků záleží, a as 300 údů čítá, zřídil sobě krásný prapor, jenž dnešního dne o slavnosti nejsv. Trojice církevního posvěcení došel. K slavnosti té sešli se veškerí údové nadřečeného spolku o 9. hodině ráno u přednosti na Pankráci, očekávající se novým praporem svým a šesti prapory řemeslnických pořádků Vyšehradských vznešené hosty sem pozvané. Nejposléze přijel purkmistr Pražský pan Dr. Bělský se svou chotí; po uvítání p. purkmistra šlo se v krásném pořádku do zdejšího kostela. Za prapory šla dlouhá řada malých bíle oděných děvčátek, za nimi veledůst. pan probošt Vyšehradský Ruffer co světitel praporu, podlé něho p. purkmistr a ostatní hosté a výborové spolku, pak neprehledný zástup lidu, tak že chrám sv. Pankráce přeplněn byl.

Slavnostní kázání měl náš p. farář Fr. Eška, naznačil význam praporu vůbec a zvlášť praporu zdejšího spolku, jenž nese na sobě obraz sv. Václava s nápisem: *S Bohem k práci! Od Boha zdar!* Na konci řeči své tato slova zvlášť vykládal, a pak žádal důst. p. probošta o posvěcení praporu. Po kázání počal obřad svěcení, ježž vykonával p. probošt pod infulí u přítomnosti našeho p. faráře a dvou jiných kněží, a pak sloužil slavnou zpívanou mši svatou, po kteréž bylo *Te Deum*. Hlavní části mše sv. byly oznamovány střelbou z moždířů. Buďtež díky vzdány veledůst. p. proboštovi, který svou přítomností slavnost naši oslavil, i našemu p. faráři a všem, kdož se přičinili, by slavnost tato důstojně kokána byla. A. M.

Z Nového Bydžova, 11. června 1865.

(Biskupská visitace. Kněžské druhotiny, křest, birmování.)

Letošní svátky Svatodušní nám poskytl mnoho duchovních radostí. Po třetí již zavítal k nám J. Exc. nejdůst. p. biskup Kralohradecký, Karel Hanl, aby konal kanovníckou visitaci a uděloval svátost sv. birmování. V sobotu odpoledne byly ulice, kudy p. biskup jeti měl, valným množstvím lidstva naplněny. Na straně jižní postavena byla brána s nápisem: „*Ave Parens, filii laetantur.*“ V čele průvodu byly spolky krejčovský a obuvnický s prapory svými, za těmito zpěvácký spolek „Lubor“ s praporem a kapelou Hoříckou. Před samou branou nalézal se sbor veteránů (vysloužilců) s kapelou svou. Za branou stáli

v řadách žáci a žákyně hlavní, podreální a dívčí školy, jakož i školy židovské. Městská rada jela p. biskupovi vstříc a uvítala jej před městem. Hlahol zvonů a střelba hmoždířů oznamovaly příchod p. biskupa, jenž s obou stran obklopen jezdcí, se vezl až ku bráně, kamž mu duchovenstvo vstříc vyšlo. Zde sestoupil a byl uvítán českou řečí vdůst. p. Jos. Kneysla, vikáře a děkana Novobydžovského, po té měly řeč uvítací dvě dívky, pak složil účtu svou p. okresní a velitel sboru veteránův. Na to udělil p. biskup požehnání a ubíral se do okrášleného děkanství. Odtud vedl průvod do kostela, kdež po krátké pobožnosti sv. požehnání uděleno bylo. U večer bylo město osvětleno, tu i tam okna rozmanitými nápisy ano i obrazy ozdobena, vztahujícími se na kněžské druhotiny vdůst. p. děkana Jos. Kneysla,*) jakož i na příchod J. Exc. nejdůst. p. biskupa. Na lékárně byly mimo jiné tyto nápisy: *Pio virtutum cultori; Bono juventutis moderatori; Solerti parochiae pastori*. Na škole israelské nápis s letočtem: *Signum Reverentiae Verae SaCerDotI et SChoLae InSpeCtorI*. (1865.) Na náměstí byly i různobarevné ohně zapáleny. Zpěvácký spolek uspořádal zastaveníčko s pochodněmi. Kapela hrála hymnu papežskou, Kde domův můj a j. J. Exc. p. biskup projevil své díky za důkazy také oddanosti. Na hod Boží Svatodušní byly slouženy tiché mše sv. od 5—7. hodin; o 7. hodině sloužil J. Exc. p. biskup tichou mši svatou. Po té se odebral sbor kněží na děkanství pro v. p. jubilanta a po návratu do kostela byla mu při významných obřadech podána berla, květinami ovinitá. Zároveň byl v. p. jubilant povýšen na čestného kanovníka kapitoly Kralohradecké. Po těchto obřadech přikročil J. Exc. nejd. p. biskup ke křtu dospělého israelity. Veliké bylo napnutí věřících, jimž takováto slavnost jen zřídka se udá. Po vykonaných těchto sv. obřadech oslovil Smídarský děkan a čestný kanovník Vyšehradský, Fiala p. jubilanta a podal mu ve jménu duchovenstva celého vikariátu stříbrný kalich, jenž na spodu nápis nese: *Actus devotionis cleri vicariatus Neobydžoviensis R. Josepho Kneysl Decano et Canonico 1865*. Následovalo slavnostné kázání. Kazatel líčil zásluhy v. p. jubilanta, jakož i jeho lásku k Církvi a užil této příležitosti k řeči o samospasitelnosti víry katolické. Po kázání, při němž mnohé oko slzou oddanosti k pa-

*) Rodem z Bydžova. Na kněžství posvěcen 27. března 1815, byl kaplanem v Bělohradě, pak učitelem náboženství na dívčí škole panen Uršulinek v Kutné Hoře, katechetou na gymnasiu Kralohradeckém, r. 1844 stal se děkanem v rodišti svém.

stýři svému se zarosilo*), sloužil v. p. jubilant slavnou mši sv., při níž mu osmadvacet kněží přisluhovalo. Po mši sv. uděloval nejdůst. p. biskup svátost sv. birmování do jedné hodiny. Ve tři hodiny byly zpívané nešpory, ve čtyry zkouška na hlavní a nižší reální škole, jižto řídil p. kan. Kuka. Asi o půl šesté opět uděloval p. biskup svátost sv. birmování téměř do tří čtvrti na osm. Večer uspořádal sbor veteránů zastaveníčko se svítilnami, kapela zahrála několik zdařilých skladeb, následoval ohňostroj, mezi jinými se zaskvělo i C. H. (Carolus Hanl) a tu nemělo provolávání „Sláva“ ani konce. — V pondělí byly opět od 5. do 7. hod. tiché mše sv., pak sloužil p. biskup mši sv. Po té měl kázání v. p. A. Suchánek, po kázání vyslychal p. biskup dítky ze sv. náboženství, k čemuž se i dítky ze St. Bydžova dostavily. Po zkoušce byl průvod kolem kostela a modlitby za mrtvé. Pobožnost tuto řídil sám p. biskup; pak opět uděloval svaté birmování do půl 12. hod. Birmovanců bylo po oba dva dny téměř 1500. O půl 12. hod. jel prohlédnout filiální kostel Nejsv. Trojice na hřbitově, jenž snahou p. děkana důstojně opraven byl. I sem provodilo p. biskupa nepočetné množství lidstva. As o půl jedné hod. byla zkouška na dívčí škole, kdež ctihodné školní sestry vyučují. O půl šesté hod. bylo krátké požehnání, po němž nejdůst. p. biskup, rozloučiv se, na Metličany odjel. Jak při příchodu, tak i nyní stály v řadách zástupy nepřehledné; asi třicet jezdců doprovázelo p. biskupa. Na Metličanech byla slavnostná brána. — Dejž Bůh zdaru této apoštolské cestě, a zachovej nám stářícké naše pastýře duchovní. Š.

Od Kotelce nad Labem 8. června 1865.

(Ozdoby chrámu a pobožnosti v Třeboraticích. Nová fara.)

O svátcích Svatodušních putoval jsem do chrámu Páně Třeboratického. Byl jsem překvapen skvělou úpravou, jakéž se snahou horlivého farního p. administratora F. Vohříla tomuto stánku Božímu dostalo. Hlavní oltář zdobí 14 bohatě pozlacených sviců, jak mi praveno bylo v ceně 200 zl. r. č. Po stranách jsou dva zcela nové ol-

táře s pěknými obrazy (od Müllera) představujícími „první sv. přijímání sv. Václava“ a „sv. Vojtěcha stojícího na Zelené hoře a prosícího o úrodnou vlašičku nebeskou.“ Oba tyto oltáře sluhu gotického stály 2000 zl. r. č. I o obnovu hlavního oltáře hodlá s pomocí Boží co nejdříve se postaratí vel. p. administrator. — Mnoho jsme již i ve veřejných listech četli, jak tu a tam obecní výbor o to všemožně se zasazuje, aby k povznesení mravopoečnosti a k udržení bohumilé kázně křesťanské taneční zábavy v hospodách co nejvíce možná se obmezovaly; — jak daleko dospěli v ohledu tomto tito zastupitelové obcí, zevrubně nevím; toliko doslychám, že na mnoze páni hostinští takovému opatření obecnímu se protivují, ztěžujice sobě na obmezování své živnosti, z které prý c. k. daně, výhradně pak i hudební poplatky pod jménem „Musikalienpost“ platiti musí. Jinak proti tomuto zlořádu zakročil vel. pan administrator v Třeboraticích. Vída k vlastnímu zármutku, že zvlášť v poslední dny masopustní nejvíce neplechý mezi lidem se páše, — zavedl na poslední masopust pobožnost veřejného učení nejsv. Svátosti oltární s rozjímáním bolestného utrpení Páně. A hle, chrám Páně byl nábožným lidem přeplněn a — krčmy zůstaly prázdné. V tiché době svatopostní činil odpolední kázání každou neděli, po němž následovalo sv. požehnání, a po požehnání vedl sám pobožnost křížové cesty. K svatopostní pobožnosti této býval veliký nával, jakož i neméně k „pobožnostem“ májovým. Plných 31 dní ráno i u večer vroucí ctitelové Marie Panny vzývali nábožnými zpěvy a srdečnými modlitbami „královnu máje“ s horlivým knězem svým, který co vůbec známý řečník na každý den rozjímání učinil a výmluvností svou dovedl toho, že ne jeden z nábožných účastníků bezděky vyznati musil: „Pane, dobře jest nám zde býti.“ Mezi četnými účastníky těchto májových radostí proslavila se zvlášť jedna panna jak přítomností každodenní tak i příkladnou pobožností; což neušlo oku správce duchovního, jenž ku konci této pobožnosti onu pannu skvostně vázanou modlitební knihou „Růže Karmelská“ veřejně odměnil. Horlivosti tétož vel. pána a chvalitebnou snahou p. učitele Vác. Peliška zpívají se v Třeboratickém chrámu Páně české nešpory a jiné zpěvy z nového kancionálu Svat. - Janského — a i spolek literácký se tu utěšeně zmahá. — Těž zmíniti musím, že pro sešlost farní budovy musil správce duchovní v Třeboraticích již více let bydleti v nájmu. Však dotčený pan administrátor přebývá již v nové fare, kteráž upravena jest ze dvou hospodářských

*) Kázal p. farář Bubla, bývalý zák p. jubilantův. Mezi birmovanci byl též jeden obrátenec, jenž v Broumově do lůna Cirkve katol. přijat sem byl přišel, aby byl birmován. Byl tu též vys. důst. p. opat Broumovský J. N. Rotter, jenž pak JExc. p. biskupa provodil na blízkou klášterní faru Metličanskou, kdež vloni kostel vkusně obnoven byl. Z Metličan odebral se p. biskup do Smidar. V Horicích povede průvod Božího Těla a v sobotu po Božím Těle ukončí visitaci v Nechánicích. (Doplněno z jiného dopisu, jenž nás později došel. Red.)

stavení, jež rytíř Alexandr že Schöllerů s krásnou 6 korců velikou zahradou k tomuto účelu byl postoupil za cenu 5000 zl. r. č. Dle uznání c. k. komise mělo se k faře jen půl této zahrady přiděliti, polovice pak druhá měla zůstat i na dále ve vlastnictví rytíře Schöllera. Ale tento šlechtitný pán skrze svého plnomocníka vyjádřil se, že on tuto druhou neodprodanou polovici vel. p. Vobořilovi zdarma k užívání ponechati chce, dokud by on co správce duchovní v Treboraticích úřadoval. Tento návrh přijal p. administrátor a však doložil, že výnos, jakýž z této mu darované polovice každoročně vyplyne, tak dlouho chce ukládati, až by za něj tuto darem postoupenou polovici zahrady mohl odkoupiti a k faře na vždy přivtělit. Veškerá tato vyjádření byla sepsána a protokol zaslán nejđ. arcib. konsistoři a vys. mistodržitelství ku schválení a potvrzení. Ale ti to úřadové zařídili věc jináče, povolili totiž, aby nikoliv půl nýbrž celá zahrada odkoupena a bez výminky k faře přidělena byla.

D—d—.

Z Turnova v červnu, 1865.

(Dvoji pohřeb.)

Není snad daleko široko města, kteréby se honositi mohlo, že z něho vyšlo tolik kněží, jako z Turnova. Opomíjíce dávno i nedávno zemřelých, připomínáme si asi 15 kněží rodáků Turnovských, kteří na vinici Páně v Litoměřické a Pražské diecési pracují. Nejsou tedy kněžské prvotiny v Turnově novinkou, ale předce se tu každá na prvotiny rodáka svého těší, a spatřuje v tom čest města, kdykoliv do dlouhé řady Turnovských kněží novosvěcenec vstupuje. I letos se těšili Turnované na prvotiny kněžské jednoho z rodáků svých. V neděli, dne 28. května, o ranních i velikých službách Božích ohlášeno bylo po kázání, že dne 30. července v Praze na kněžství posvěcen býti má zdejší bohoslovec *Jan Černovický*. Hlas tento naplnil každého radostí. Však u večer téhož dne ozval se jiný smutný hlas s věže chrámové. Pronikavým zvukem hlásal zvon, že ráno ohlášeny bohoslovec asi před hodinou v Pražském kn. arcibisk. semináři zemřel. To byla zpráva hrozná, rána veliká, zvětšena tím, že krátká nemoc v Pánu zesnulého v městě známa nebyla. Malé, ale milé náhrady dostalo se nám tím, že byla mrtvola do Turnova přivezena, aby tu pohřbena byla. Tělo přibýlo sem v úterý dne 30. května o 5. hod. odpolední za počasí nepříznivého, načež v otcovském domě vystaveno bylo. Od té doby hrnulo se obyvatelstvo všech stavů k mrtvole, aby zname-

ním sv. kříže poznamenali rakev toho, který jim za osm neděl sám žehnatí měl co novosvěcenec od oltáře tímže sv. znamením. V poledne a u večer dávaly všechny zvony tří zdejších kostelů těm, kterým zvěčňelý dáti nemohl, smutné „s Bohem!“ Místo památek primičních, které zesnulý v Praze už uchystané měl, aby jimi o své první oběti mše sv. podělil Turnovany, roznášela se po domích návštějí o smrti jeho. Na obou památkách jest znamení kříže hlásající světu vítězné slovo Páně: „Já jsem vzkříšení i život; kdo ve mne věří, byť i umřel, živ bude.“ — Ve středu odpoledne shromáždili se vůkolní pastýřové duchovní, jež zemřelý o každých prázdninách navštěvoval a kteří ho všichni milovali, aby ho s domácím duchovenstvem doprovodili, ne jak až do nedávna doufali, k oltáři, ale k hrobu. Pohřeb slavným průvodem z Pražského semináře k nádraží započatý a po dvou dnech v Turnově jiným obecenstvem ale toutéž láskou a soustrastí provázený — byl slavný i dojemný. V čele kráčela mládež hl. školy se zahaleným praporem, následoval nejstarší ze spolků našich, bratrstvo literácké, za hudebníky a zpěváky kráčelo duchovenstvo s důst. officiantem kan. A. Markem. Věru podivné jsou soudy Boží! Mladistvý Jan i stříbrovlasý tento kmet, jubilant od kolika let: oba Turnované, oba pokrevenci, jinoch a kmet, a tento svěží a zdráv — onoho mrtvého provázel ku hrobu! Následovala rakev nešena spolkem mládeneckým s obou stran provázena mládenci a družicemi. Na náměstí družice se vystřídaly s mládenci a samy nesly rakev. Za rakví kráčelo s matkou a tetou, — druhou matkou Janovou — četné příbuzenstvo, pak spolek čtenářský a v n. přehledné řadě měšťanstvo zdejší. Průvod se bral do chrámu bl. P. Marie, kdež bratranec zemřelého vel. p. J. Svoboda, rodák a kaplan Turnovský vstoupil na kázatelnu. Měl kázat příteli svému o prvotinách; což divu, že sám až k slzám pohnut dojemnou řečí svou v každém srdci bolest, v každém oku slzu vyvolal. Z chrámu Páně nesli duchovní rakev ku hrobu. Na krásném, zahradě se podobajícím hřbitově uloženo jest tělo v posvátnou zemi vedle otce a bratra svého k odpočinku a budoucímu z mrtvých vstání. — Oplakalo ho každé oko, a v hlubokém pohnutí rozešel se zástup, u nového hrobu zůstala jen matka s tetou. „Pláče Rachel synů svých, a nedá se potěšiti, proto že jich není.“ Pláče Jana matka rodná, ztratila druhého z synů svých; Bůh ji potěš! Pláče i matka — Církev, která křtem sv. Jana znovu zrodila, tonsurou k službě své oddělila a pro vinici

Páně dochovávala i ji potěš Bůh, posílaje statečných dělníků na vinici svou. — Druhého dne, 1. června, byly slouženy zádušní mše sv. — Po nich odebralo se vel. duchovenstvo do blízké Vyskře, opět k pohřbu. Zde byl pohřben 92letý kmet, otec tři dosud žijících kněží, J. Rameš. Ku hrobu ho nesli synové, nad rakví truchlореčil důst. p. kan. A. Marek. — Témuž Simeonu také jeden syn co bohoslovec 4. roku zemřel. — Ať odpočívají v pokoji! J.

Od Černého Kostelce dne 5. června 1865.

Jestli trpké zkormučuje
protivenství srdce mé,
důvěrnost mne posiluje,
vzývati hned jméno Tvé. atd.

Ob den ozývala se v minulém měsíci píseň tato z hrdel mnohých při pobožnosti u sv. kříže. Pobožnost konala se vždy po půl osmé u večer, že pak jedenkaždý příčinu měl prositi nebes Pána, by nám ráčil dáti rosu s nebe, byly pobožnosti naše vždy hojně navštěviveny. V oktáv sv. Jana Nepomuckého zpívaly se písně ku počtě tohoto našeho vlastence. Tu jsem měl s lidem nemilé jednání; líbit se mu nadevšecky poutnická „Kam jdeš Jene“ pak „Tisíckrát buď pozdravený“ a „K tobě můj otče přicházím,“ které se mně zase líbiti nechtěly. I musil jsem o životě a smrti sv. Jana promluvit a písně, v nichž se život toho světce opěvuje, zpívat naučiti. Dítky tu dobře pomáhaly, naučivše se dříve písně ty ve škole. Jak docela jinak srdce jímá, „Když mile máj zavívá, Výborných ctností příklade, Hle příklad v dobrém stálosti“ a j. z kancionálu Dědictví Sv.-Janského! Nemohu opomenouti tuto vysloviti, co myslím o zpěvu mešním. Při mši svaté, dle mého mínění (a zřejmých rozkazů), měla by se vždy propěvovat píseň na nejsvětější oběť se vztažující, a ne taková, která něco zcela jiného má za předmět. Nebylo-li by lépe v den sv. Jana z Nepomuku při mši svaté zpívat píseň „K trůnu Páně duše touží,“ než takovou, která pro svou chatrnost ani do kancionálu vzata nebyla? Nemá kancionál dosti písní mešních na každý čas, že se při mši svaté i v městech všeliké jiné písně propěvují? Záleží to jen na řiditelích kůru, aby se dle nového kancionálu a „Hlasu varhan“ drželi a písně, které k nejsvětější oběti uzpůsobené nejsou, před svatou obětí a po ní zpívali.

Než ukončím dopis svůj, sdělím ještě málo slovy, jak jsme my pobožnost v minulém měsíci konali. Nejdříve modlili jsme se vždy litanie (rozličné), pak modlitby k nim připojené, za déšť, za obecné potřeby, za zeměpána, za jeho Svatost atd. Pak

j jsme zpívali písně: Bože Abrahámův — Bože před Tvou velebností my nehodná stvoření (změněnou dle potřeby), Tvůrce mocný, pak o sv. Janu, anděli strážci a píseň sv. Vojtěcha. Každý den několik a poslední vždy k blahoslavené Rodičce Boží, načež se pak s „Anděl Páně“ skončilo. V neděli a ve svátek četl jsem některé příhodné místo z Blahověsta, což množství lidu přilákalo a všeobecně se líbilo. Bůh prosby naše vyslyšel seslav nám deště hojného, začez buď Mu čest a chvála. J. K. Ř.

Kronika.

Z Prahy. Průvod *Božího Těla* na Hradčanech povede dnes JEmin. nejdůst. p. kardinal; v neděli pak po ostatních městech Pražských starší pp. kanovníci vdůst. metrop. kapitoly. JEmin. p. kardinal arcibiskup bude toho dne konati generalní visitaci a birmovati v Mnišku. Po ukončené pak visitaci vikariatu Zbraslavského odebere se do lázni Teplických, kdež bydleti bude v Světcí, zámku svém. — Zejtra bude u Věch svatých (místo metrop. chrámu) o 9. h. sloužena pontifikální mše sv. o sv. *Vítu*, patronu země, jehožto památka dnes pro slavnost Božího Těla slaviti se nemůže. — V sobotu, 17. t. m., koná se výroční památka *zvolení* papeže Pia IX. a dne 21. (sv. Aloisia) jeho *korunovace*. Památka zvolení byla v Čechách slavena minulou nedělí ve všech farních, konventních a kolegiatních chrámech slavnými službami Božími s chvalozpěvem „Te Deum.“ K výroční památce korunovace přejeme a prosíme: Hospodin zachovej a obživíž Ho a nevydávej Ho v ruce nepřátel jeho.

— *Birmovanců* bylo letos: dne 3. června u sv. Klementa 236 (studujících); u sv. Mikuláše na Malé straně od 3.—6. června 3806, a sice 1561 mužského, a 2245 ženského pohlaví; z nichžto 1115 mužských a 1600 ženských, úhrnem tedy 2715 z Prahy; a 446 mužských, a 645 ženských, celkem tedy 1091 z rozličných farností venkovských. — Ve vikariátě *Stříbrském* udělil JEmin. nejdůst. p. kardinal sv. birmování od 22. dubna do 11. května 6562 věřícím.

— V úterý 13. t. m. složila v chrámě panen sv. *Voršuly* slavné sliby novicka téhož řádu, panna Karolína, dcera dvorního kameníka p. Svobody z Prahy v ruce JEmin. p. kardinala.

— Ke dni 8. srpna svolána jest do kláštera na Hradčanech kapitula řehole *OO. kapucínů* provincie Česko-moravské k volbě nového provinciala. Řehole tato čítá nyní v Čechách a na Moravě 109 kněží (avšak mezi nimi 83, kteří 50 rok věku svého již překročili), 10 kleriků, 9 noviců a 86 bratrů laiků.

— Na *papežskou půjčku* upsáno a slo-
ženo u velkoobchodníka p. M. Zdekauera v Praze
300.000 franků.

Z Moravy. V *Krumsíně* blíž Plum-
lova staví nový kostel — žid. — V *Prerově*
dostavuje se klášter Školních sester. —
V *Olomouci* vstoupí prý v život spolek,
aby studujícím zjednával byt a stravu v
pořádých rodinách. — *Tlumačovští* puto-
vali dne 20. května na *Velehrad*. „Nemile
se jich dotklo“ — čteme v „Ol. Nov.“ — že
hlavní průchod k chrámu Páně jest uza-
mčen a stranou novým průchodem se vcháze-
tí musí. Všichni vyslovili přání, aby Vele-
hrad přišel do rukou našich, do rukou
horlivého a pro národní a církevní věc za-
ujatého katolíka.“

— V arcidiecési Olomoucké uprázdněna
jsou 143 místa kaplanská.

Z Vidně. Zábavní a holdovní cesta
do Říma k sv. Otci odložena jest na měsíc
září po ukončení valného sjezdu katol. jednot.

Z Uher. JEm, kard. Sczitovský, primas
Uherský, daroval na zřízení vyššího gymnasia v
Trnavě 200.000 zl.

Literní oznamovatel.

— „*Obširný život a utrpení Vykupi-
tele našeho Ježíše Krista a panenské matky
Boží Marie.*“ Křesťanská domácí kniha. K
vzdělání nábožných, k útěše trpících a k obraně
proti nevěřícím — podle dvanácti článků víry
sepsali A. Schanzenbach a J. N. Stütze, faráři,
přeložil František Poimón, učitel náboženství a
řídítel hlavní školy v Slavkově. Sešit I. Ná-
kladem H. Kolka v Opavě 1865. Celé dílo
vyjde v 36 měsíčních sešitech. S posledním
sešitem obdrží odběratel premii „Madonnu s dí-
tětem“ nebo „modlíci se Pannu,“ dle volby
odběratelovy v barvách na černé půdě. — Bude
to dílo rozsáhlé; počínáť učením o Bohu troj-
jediném, o andělech, stvoření země a čtvera
živlů. Toť obsah prvního sešitu, 40 stran. S
radostí vítáme vše, co dobrého tiskem na světlo
vychází, však obáváme se, že ohlášený tuto spis
nenalezne dosti odběratelů. Vímeť, že na skladě
leží na sta výtisků spisů podobných a laciněj-
ších. Mínilme obširný „*Život Pána a Spasitele
našeho Ježíše Krista*“ sepsaný od Pantaleona
Neumanna a vydaný nákladem Dědictví Svato-
janského (Díly dva) a obrázkový „*Život Pána
našeho Ježíše Krista*“, jež sepsal dr. Jan Bílý
a vydal K. Bellmann v Praze. Poznámkou touto
nechceme nikoliv neraditi k odbírání svrchu ohlá-
šeného díla, alebrž p. překladateli dáti poky-
nutí, aby ohled bera na nouzi lidu zkracoval
vypouštěje litanie i některé ty modlitby a zpěvy.
Nebo 36 sešitů po 36 kr. v měsíčních lhůtách
odebrati není každému dáno, kdo ví, že za ty

peníze obdrží několik výtisků spisů podobných
a aspoň ne méně důkladných. — Týmž nákla-
dem vyšel „*Život svaté Margarety Kortonské.*“
V Opavě 1865. Frakturou stránek 117.

— Edessenské „*Vyobrazení tváře Krista
Pána*“ (Sacra effigie), jehož original chová sv.
Otec Pius IX. Barvotisk Zamarského a Dit-
marše ve Vídni. Nákladem Mik. Lehmann v
Praze. O tomto uměleckém díle pověděl „Blah.“
vloni, že jest utěšeným ostrůvkem v moři lec-
jakých obrazů a obrázků, jež na světlo vydává
doba naše. Vážné a poněkud i útrpné vzezření
Bohačlověka vzbuzuje důvěru, ba nutí pozorov-
atele, aby blíž přistoupil a obraz uctivě polí-
bil. K žádosti p. vydavatele dodáváme, že obraz
ten barvotiskem právě opět vyšel s podpisem
polským a rusinským.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Hubínek*, farář v Tuřanech, obdržel
expositorium canonice;
- p. Václav *Perschl*, farář v Křečově, a
- p. Pavel *Zahálka*, farář v Královicích, jmeno-
vání jsou tajemníky vikariatu Kralovického.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

- p. Alois *Schöbl*, farář v Třebovicích (Trieblitz)
dne 3. června (nar. 3. května 1819 v Licht-
navách, kněz od 25. července 1846).

Ve správé duchovní ustanovení jsou:

- p. Antonín *Kozák*, admin., za faráře v Hořeňovsi;
- p. Vojt. *Nettyk*, kapl., za admin. v Krusburku;
- p. Jan *Vlach*, kaplan, za administratora v Luži;
- p. Frant. *Ehrenberger*, zatím. koop., za admin.
v Třebovicích.

Uprázdnené místo:

Třebovice (Trieblitz) fara patron. knížete Liech-
tensteina od 4. června do 16. července.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Doublebský ze Sternecku*, farář v Čá-
kově, 4. června (nar. v Habří 19. května
1818, kněz od 8. srpna 1844).

Milodary. Pro sv. Otce: P. G. S. 2 du-
káty; ze Smečna 4 zl. a 1 stříb. dvacetník;
vp. V. Rejřř 1 stříb. dvacetník.

Do V.: „Dvě sestry“ odevzdaly 50 zl. pro
sv. Otce a vp. A. Š. 10 zl. arcib. konsistoři.

Do Tyn: Ant. *Chalupa*, chovanec arcib.
konviktu v 5. gym. třídě, skonal v Zásmukách
u rodičů dne 8. t. m., pohřben 11. t. m. Slavné
requiem v Praze bylo dne 12. v seminári a dne
13. na gymnasiu. — Příští číslo vyjde dne 24. t. m.

 Příštím číslem bude ukončeno
I. půlletí „*Blahověsta.*“ Činíme pozvání ku
předplacení na půlletí druhé i na celý roč-
ník. Cena udána jest v čele každého čísla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čis. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdele
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné čini národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádých
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Utrpení devatenácti mučení- kův příjmím Gorkumských.

II.

Mučeníci. *)

Z přístavův Anglických vyloučení Žebráci hledali bydla ve své vlasti. Hrabětem Vilémem z Marky vedeni připluli k ostrovu Voorně až k ústí řeky Mosy a vzali důležité město Brielli pomocí měšťanův namnoze kalvinských. Tu začali hned 1. dubna (v květnou neděli) 1572 město tvrditi, jehož nabytím celý ostrov opanovali. Vojsko královské na ně poslané tak hrubě od nich na břehu bylo přivítáno, že zůstavujíc nepříteli mnoho lodic, na útěk se dalo. Město Dortrecht vojsku odraženému nepovolilo průchodu; Roterodamští pak vzkázali mu, aby se jejich městem v různých toliko zástupech dále ubíralo: vztek tajíc přisvědčilo vojsko královské; jakmile však strážní bran otevřeli, vtrhlo najednou a zabivši ke 200 obyvatelů, vzebralo město. — Návist domácích k Španělské vládě, přichylnost ku kalvinství, doufání pomoci z Němec a Francouz, též codenní od mořských Zebráků vyhrůžování a týrání působily to u mnohých měst Hollandských, že se králi svému z poslušenství vytáhla.

Z opanovaného města Dortrechtu táhli morští Zebráci konec měsíce června

t. r. 1572 na město Gorkum, jimžto pak měšťané, z většího dílu již kalvinci, klíče od městských bran odevzdali; hrad jen trval ještě v moci Španělské posádky, kamž se bylo duchovenstvo z města a cosi katolíkův světských uteklo. Vidouc, ano jinak nelze, vzdala jest posádka tvrzi Zebrákům s výminkou takovou, aby, kdožby se koliv tam nalezal, volně a ctně pryč odejiti směl. Když byl velitel Zebrákův, Marin Brandt, na zdržení té smlouvy přisáhl, postoupeno mu tvrze; však ale hned zapomenul nepřítel na výminku i přísahu, a propustiv posádku Španělskou s katolíky světskými, zadržel v tvrzi duchovenstvo.

Mezi duchovníky, kteří v útočišti svém pro katolickou víru a posvátnou hodnost svou jati byli, kladene tu jenom ty sluby Boží, kteříž setrvavše za hodné souzení jsou, aby uchvátili korunu mučnickou. Bylo mezi nimi devět kněží a dva bratři lajikové, tedy jedenácte bratří neb údův kláštera Gorkumského, řádu Františkanského; tři kněží církevní (světští); jeden kněz řádu sv. Dominika a jeden kněz řádu sv. Augustina; zejména

kněží Františkáni z kláštera Gorkumského:

1. Mikuláš Pichus (Picus, Pieck), kvardian či vrchní v klášteře;

2. Jeronym Verdenan (z Verdy), náměstek kvardianův;

3. Dětrich (Theodoricus) Emdenský, z Amersfortu;

*) Bolland. Vitae Sanct. Julii tom. II.

4. Nikas (Mikeš, Mikuláš) Jan Hezius (jinak Estius);

5. Villehald, kmet z Danska, vlasti své, od kacířů vyhnáný;

6. Bohumír, Mervellský;

7. Antonín, Verdeňan;

8. Antonín, rodič Hornarský;

9. František Rod, rodič Bruselský; —

bratří lajиковé z téhož kláštera:

10. Petr, Askaňan (jinak z Astu v Brabantsku), a

11. Kornel, rodič z Vikky. —

12. Jan, kněz řádu kazatelského neb Dominikánského;

13. Jan, rodič Ostervichský, řeholní kanovník řádu sv. Augustina, kněz staříčský, ředitel a zpovědník panen v Gorkumském klášteře; —

tří kněží církevní:

14. Linhart (Leonardus) Vecchel (jinak Vichel), rodič Hertogenbošský, farář v Gorkumě;

15. Mikuláš Poppel, Veldeňan, kaplan v Gorkumě; a

16. Bohumír Dunej, kněz sedmdesátiletý. K těmto Gorkumským duchovníkům přidružil Pán jinde a odjinad tré kněží, o nichž níže.

Zrazenému duchovenstvu nastalo brzy všelijaké týrání od mořských Žebrákův. Mezi posvátnými věcmi, jež byli Františkáni vedlé kalichů z kostela klášterského na tvrzi schovali, nalezal se vzácný pacifikál. Kdosi z Žebráků vzal ten pacifikál a podáváje jej kvardianovi jako k libání, vrazil mu jej ve rty a v obličej. S radostí snesl vyznavač urouhání. Jeho podřízenci, kněží Villehald a Nikas oplývali též pokojem Ducha svatého; neboť mezi zlým řáděním surových a bezbožných Žebrákův odbyvali oni církevních hodin a pobožných rozjímání, takže na ně obrátiti lze průpověď: „Nezarmoutí spravedlivého, cožby se koliv přihodilo jemu.“ (Přisl. XII. 21.)

V pátek, když vyznavači v smrdutém žaláři pod zemí hladověli, postavil před ně trapič masitých pokrmů: však se jich nikdo netknul!

Den jak den, obyčejně k večerou neb na noc, vcházeli k nim Žebráci trýznit ubohých políčkováním, pěstováním, kopáním, smýkáním, rouháním a proklínáním.

Za prvního večera obořili se zprvu na církevní kněze. Linhart mně, že by ho stítí chtěli, zvolal srdnatě: „Tu jsem!“ a kleknuv nastavil šíji; slyše pak, že na něm peněz chtějí, dal jim, což u sebe měl. Potýravše i Bohumíra Duneje, ptali se řeholního kanovníka Jana Ostervichského na klášterský poklad; kterýžto doručiv jim peněz, jichž cosi při sobě měl, jistil, že o pokladu neví; strašili ho tedy nabítkou bambitkou, ale vidouce zřejmě, že pravdu dí, poodstoupili. Hůře naložili s Mikulášem Poppelem, kaplanem Gorkumským, jenž důtklivě kázával na kacíře. Bambitkou naň mírice doptávali se pokladu kostelního, ovšem marně; pak vzkřikli: „Aj pope, teď držíš hubu chloubnou! Tys tolikrát s kazatelny chvastouněl, že milerád pro svou víru podstoupíš smrt: nuže mluv a odpověz nám, ještěli hotov jsi smrti svou potvrditi učení svého?“ Jimžto kněz Mikuláš: „Opravdu rád pro katolické náboženství smrt podstoupím, zvlášť pak pro ten článek víry své: Ve způsobách chleba a vína jsou ve Velebné Svátosti podstatně přítomny Tělo a Krev Pána našeho Ježíše Krista!“ — A chystaje se za vyznání toto k smrti, vzkřikl z hloubi srdce svého: „V ruce Tvé, Pane, poručím ducha svého!“ Rozlčení bludníci, strhše jednomu Františkanovi s boků posvátný provazec neb pás, obvázáli jedním koncem krk Mikulášovi, druhým však koncem přes dveře přehozeným vytahovali a spouštěli vzhůru dolu vyznavače, div že ho tím nezardousili! Polomrtvému knězi provazec odvázan: prouha z odřeniny již mu nikdy nezašla. — Došlo na Františkány: u chudých Kristových hledají lupiči peněz a pokladů! Nejprve na mladší bratry řeholní udeřivše, pěstmi je ztepali a zpoličkovali. Pak se chopili kněze Jeronyma mníce, že by

on byl kvardianem: přičinivše k srdci jeho dýku, hrozili probodnutím, nepovíli o pokladu a penězích. Mlčel kněz, nechťeje omylu jejich opravením vydati svého vrchního v nebezpečení života. Ale kvardian, vyrozuměv lásce bratrově, vyvedl hned dravce z mylné domněnky, kteří popadše ho, stloukli ukrutně. K otázce trapičův odpověděl stlučený kvardian: „Víte, žeť jsou byly kalichy a ozdoby našeho kostela sem na tvrz přenešeny, jež jste taky nepochybně již našli; jiného pokladu nemáme: chudí jsouce, z almužen máme vychování; zbylo-li však co z almužen, to kdeby zůstávalo, nevím.“ O tom pak již ani slovíčka nepromluvil, ač naň týráním tuze dotírali. Když jej táhli jako k zvěšení, řekl kvardian: „Není toho třeba, sám půjdu s radostí!“ Kalvinci strhše s něho pás posvátný a obtočivše mu jedním koncem krk, tahali ho v levo v pravo, až ho ke dveřím dotáhli, potom přehodivše druhý konec pásu přes dveře, vymrštili vyznavače násilou vzhůru od podlahy: pás se roztrhl, tělo bez vlády spadlo, kvardian ležel jako mrtev na zemi. Žebráci zdvihše jej, opřeli o stěnu a opálili mu plamenem svíček čelo, ústa, tváře, uši, nos, bradu a poutec (svrček hlavy), ba vpustili mu plamen i do chrupu a do úst, v nichž mu ponebí a jazyku popálili. K nepoznání zohaven jest všecken jeho obličej. Katané života při něm neznamenalíce, odkopli jej řkouce: „Je mnich: po něm nikdo se ptáti nebude!“ Když odešli, spamatoval se vyznavač pomocí bratrů, a osloviv jich dal se do modlení. Z rána přišli Žebráci opět do žaláře, s úmyslem však, rozsekati tělo kvardiana, podlé jejich domnění mrtvého, a rozstrkati kusy pe branách Gorkumských; zočivše pak jej sedícího na zemi, kopali ho do břicha a v boky, řvouce: „Ještěli žije mnich?“ —

Na noc pádili zase do žaláře. Jeden z jejich důstojníků vínem opilý, když byl vyznavače hrubě ztýral, poručil si: „Chci, abyste jeden po druhém líce

nafoukli!“ a popocházeje vytal každému na pravou i levou líci po dvou i po třech, až některým krev z úst vyprýstila, jedněm z nosu se spustila, jiným pak i z očí vyhrkla. — O knězi Vilehaldovi zaznamenáno, že po každé ráně, kterouž dostal, říkával: „Bohu díky!“ — kdežto kvardian po čerstvých mukách pro Boha dychtě pravil: „Skrovňounké i lehoučké bylo po tu chvíli utrpení mé pro jméno mého nejmilejšího Pána Ježíše, jenž tolik trpěl pro mne hříšníka: bohdejž bych zasloužil, pro víru katolickou rozsekán býti na nejdrobnější kousky!“

Na třetí noc vyvedli Žebráci vyznavače po dvou za ruce k sobě přivázané ze žaláře. Poručivše jim, aby krácejíce nápodobili posvátný katolíkům průvod neb procesí, doložili řkouce: „Zpívejte, mniši: s touto slávou vycházíte vstříc smrti své!“ Pějíce: „Tebe Boha chválíme,“ vedeni jsou vyznavači až na vnější násypy té tvrze před stůl, za nímž sedíce kteřísi Žebráci hodovali skvostně. Došedše urouhání, musili se vyznavači zase tak ubírat do mučírny. Sem přicházel každého dne lékař Theodor k vůli raněným: jsa nejvíce s kvardianem zaměstnán, pořádku ho namlouval, aby se alespoň peněžitou přátel obětí vykoupiti dal; jemuž kvardian: „Já jsem jiným předložen a pastýř, jehož péči Pán Bůh oveček ráčil svěřiti: abych v tak velickém nebezpečení bratrů svých opustiti směl, toho mi úřad můj nikterak nedopouští!“

Zůstávaloť pak v městě Gorkumském dosud katolíků vážného hlasu, ano v samé radě městské několik jich sedělo, kteří Viléma Oranského písemně za propuštění vyznavačův prosili. Touž měrou nevidělo se radno Žebrákům, v témž městě vyznavače tyto zabiti; pročež i poručil hrabě Vilém z Marky, aby do Brielli přepraveni byli. Noční dobou mezi pátým a šestým červenem t. r. 1572 svlekli Žebráci vyznavače takorča až do košile; prosili kdo za svrchní své roucho, dostal místo

něho poliček, což se zejména knězi Villehaldovi stalo. Z Gorkuma vedla stráž vyznavače městem Dortrechtem, kdež na odív vystavení hladovci rouháním luzy a proklínáním nasyceni jsou. Dne 6. července doplavení jsou vyznavači as míli vzdálí od města Brielle; na tom zástavišti měli ubozí dlouhou noc: v lodi zůstavených mořil hlad a polonahých louštila zima. (Pokračování.)

Lilie Litomyšlské.

(Pokračování.)

Na uprázdněnou stolicí Litomyšlského biskupství dosedl klášterník Litomyšlský Jan II., rodič z Všerub, syn rodičů sprostých ale učený, zbožný a slavný, Olomúckého a Vratislavského kostelů kanovník, tajemník Karla IV.; psal se již dne 2. ledna 1354 biskupem Litomyšlským. Poněvadž u dvora Karla IV. prací zanešen trvával, měl v biskupství svém náměstníka Matěje biskupa Tíburského; za generalního vikáře a officiala obral Mikuláše z Pelhřimova, výtečného kanovníka Vyšehradského.

Ten samý rok 1354 způsobila Jarka vdova po Janovi rytíři z Nedošína se svými syny nadání kaplana při osadním kostele sv. Petra a Pavla v Morašicích na panství biskupa Litomyšlského coročními dvěma kopami pro spasení své a celého přátelství; všem, jenžby pod výminkou obyčejnou v dotčeném kostele pobožnost vykonali, udělil Pražský arcibiskup Arnošt 1. srpna 1356 odpustky čtyřiceti dnů.

Litomyšlský biskup Jan II. meškal r. 1354 v Říši u dvora Karla IV.; odtamtud provodiv jej do Vlach byl při jeho korunovaci na království římské v Miláně i na císařství v Římě — 6. ledna a 5. dubna 1355. Vrátiv se do Čech s císařem, odjel s ním r. 1356 do Říše, kdež zlatá bulla prací téhož biskupa Litomyšlského — kancléře říšského složená na sněmích vůbec byla jest prohlášována.

Biskup Jan II., ač na Litomyšli takřka hostem býváje, o zvelebení města svého pečovati neopomíjel. Kromě kaply špitalské nebylo dosud kostela ve zdech městských; lidem mdlým a staříckým nepsvědčilo vstupování a vláčení se na hrad do chrámu buď farního buď biskupského k vůli službě Boží a svátostem: umínil tedy biskup v městě samém ovšem lidnatém a od venkovanů valně navštěvovaném postaviti kostel s klášteřem pro mnichy žebravé řádu poustevníkův sv. Augustina, čehož jemu i kapitola i obec městská ihned po-

chválila. *) Karlem císařem a vrchním dotčené řeholy zjednáno svolení papeže Innocencia VI. v Avignonu 5. února 1356. Klášter s kaplí sv. panny Markety byl násled. r. 1357 tak alespoň upraven, že hned 29. září t. r. řeholníci z Brna, jimž klášter odevzdán, pod správou převora svého Mikuláše mši svatou sloužiti, slovo Boží hlásati a svátostí pokání přísluhovati mohli. Při témž klášteře založil biskup Jan kostel „Povýšení sv. Kříže“ a poprosil krále francouzského Karla pro své založení o částku dřeva kříže, na němž Vtělený Syn Boží, Vykupitel náš byl zemřel, kterýžto král odloučiv vlastní rukou přesvatý ostatky, poslal mu jej v květnu l. 1359 z Paříže. Příštího r. 1360 v den sv. Cecílie zdělal biskup zakladací listinu na Litomyšli, v kteréž s přivolením kapitoly a obce městské klášteru onomu daroval v městě Litomyšli několik domů, zahrad a jiných místností i s úroky; potom r. 1364 dne 6. srpna prikoupil na Lánech v předměstí Litomyšlském dvůr Volšinský, ježž s veškerým příslušenstvím u věno dal založení svému. K tomu ke všemu kapitola ochotně svolila, pokládaje Jana II. za rozmnožitele jmění biskupského, že byl panství Lanšperské od kláštera Zbraslavského směnou a koupí zjednané statkům stolním Litomyšlského biskupství 26. ledna 1358 připojil. Na získaném panství rozkládaly se: hrad Lanšperk; městečka Lanškroun, Ústí nad Orlicí, Třebováz česká a Jablonné; vesnice Veměřovice, Čenkovice, Výprachtice, Čermná, Jakubovice, Heřmanice horní a dolní, Herbortice, Sázaava, Žichlínek, Lukava, Rudoltice, Hlavyty, Oldřichovice, Třešnovce, Dobrouč horní a dolní, Knapoves, Houzovec horní a dolní, Ostrov, Parník horní a dolní, Skuhrov, Kunžvald, Helvikov, Petrovice, Bystré, Orlička, tři dvory v Kerharticích, a jiných ještě vsí šestero.

Nejen založením kláštera, nýbrž také vydáním dokonalejších pravidel pořádkův řemeslníckým nabyl biskup Jan II. zásluh o město své Litomyšli. Ustavil v Domažlicích, kdež právě s císařem meškal, v den sv. Augustina 1357 řeznickému, pekařskému, soukenickému a krejčovskému pořá-

*) Špitál v městě Litomyšli s kaplou neb kostelíkem „Rozeslání ss. Apoštolův“ — založení starodávno — zvelebil horlivý ctitel bl. Panny Marie Vavřinec Tůlovec, bohatý měšťan Litomyšlský, r. 1407—1412, tak že v něm odtud 22 chudých a nemocných, v chalupě pak na předměstí českém tři malomocné — zvláště pobočné chudé — chovati lze bylo. Při témž špitále učinil Tůlovec také pro kaplana nadání, jakož i pro učitele městského, jenž by po škole se školáky co den v kapli špitalské antifonu „Zdravas královno“ zpíval a modlení konal.

ku pravidla v způsob takový, aby řemeslníci jich bedliví, jakž v hmotném zisku, takž v pobožnosti, spravedlivosti a mravův počestnosti prospívali.

Hnedle potom uklizeno všelijakých nedorozumění a neshod mezi kapitolou a biskupem. Od několika let shledáno, že byl biskup Vratislavský r. 1347 některých zboží a hotových peněz rozdělití zapomenul, též kterýchsi obapolných práv a řádů zřetelně neurčil; kustos a školastik toužili na úbytek důchodů při hlavním i farním chrámě od založení nového kláštera; též u vykonávání podacího práva přičili sobě biskup a kapitola. Obě strany zvolivše si zástupců podali spor na arcibiskupa Pražského. I porovnal je Arnošt věhlasný rozsudkem daným v Praze dne 5. října 1358. Podací právo přisoudil metropolitě biskupovi ač jen tak, aby na fary, jež před vysazením biskupství klášter ze sebe osazoval, vždy domácího úda dosazovati povinen byl.

Měšťanstvo Litomyšlské prosilo r. 1360 Jana biskupa za nové výhody. V úterý po Božím Těle dal biskup obci městské výsadu: prikázal krčmářům na biskupských i kapitolních statech kupovati piva od měšťanův, zapověděl rychtářům dědičným krčem mítí, zrušil všechny krčmy s míli cesty kolem města; cizího piva v městě vytáčeti nesměli; krejčím, ševcům a kovářům zakázal usazovati se kolem města na míli cesty; soukeníkům zapověděl cizích suken na lokte krájeti pod ztrátou sukna k rukám obce městské a biskupovým, kterýmž i nařídil městských a venkovských synkův řemeslu vyučovati bez odporu; kupovati vlnu povolil rovněž tak měšťanům vesměs jako soukeníkům; jmění po zemřelých jakékoli buď v městě buď na panství, aby na nejbližší jich přátele spadalo milostivě dopřál; měšťanům všem jednomu jako druhému poručil šos neb dávání platu k obci; všecky poddané v jich sporech prikázal soudu v městě Litomyšli, o soudní pokuty však aby se dělili biskup a obec Litomyšlská. Výsada tato přišla jest zrovna vhod městu, jež t. r. hnedle potom i s předměstím pohorelo.

Biskup Jan vrátiv se r. 1362 s císařem Karlem z Říše do Prahy, přijel, tuším násl. r. 1363, na Litomyšli skličén churavostí.

Po zesnutí věčné paměti hodného Arnošta z Pardubic († 30. června 1364) radil se Karel IV. s Janem biskupem Litomyšlským, kohoby životem ctným a všelikou spůsobilostí arcibiskupského úřadu hodna soudil. Z návrhu rádcova povznešen jest biskup Olomúcký Jan Očko z Vlašimě na Pražské arcibiskupství 12. června t. r. 1364,

a místo něho stal se též Jan II., biskup Litomyšlský, biskupem Olomúckým *).

Na Litomyšlské biskupství *volený Mikuláš*, probošt hlavního kostela Pražského, rozstoupl se, usnul v Pánu v Praze 6. srpna t. r. 1364.

Po něm za biskupa Litomyšlského t. r. 1364 obrán jest *Albert* (Albrecht) z rodu pánův Šternberských, pravnuke prý Jaroslava pohromitele Tatarův. Byl 1353—1356 děkanem kapitoly Olomúcké, později kolegiatní kapitoly Vyšehradské, pak biskupem Zvěřinským, též císaři Karlovi milým radou.

Za dobrodiní, jež biskup Albert klášteru Opatovickému činil, obdaření jsou biskupové a kapitola kostela Litomyšlského duchovním bratrstvím téhož kláštera r. 1366. Bylli totiž potom klášter kdy zpraven o zesnutí biskupa Litomyšlského, modlilo se řeholnictvo zádušní hodiny o devaterém čtení, nazejtří pak sloužil opat neb náměstek jeho zádušní mši svatou, též každý úd tohoto kláštera, bylli řádu kněžského, obětoval za duši biskupovou tři mše svaté, bratří pak nekněží modlili se každý zvlášť tři žaltáře. Zesnul-li kanovník Litomyšlský, obětoval zaň klášter vůbec hodiny o trojím čtení a mši svatou, mimo to každý kněz po jedné mši a každý bratr nekněz po jednom žaltáři. Tehdáž opatoval v dotčeném klášteře Neplach, rodič z Hoříňovsi, muž nábožný a učený.

Působením císaře Karla povýšen jest biskup Albert po smrti Dětřicha arcibiskupa Děvinského na touž stolicí (1367—1368), i odjel do Děvina s officialem svým Mikulášem z Jičína.

Litomyšlské biskupství ujal r. 1368 od papeže Urbana potvrzený Petr příjmím Jelito, prvé biskup Churský. Narodil se r. 1325 ve vsi Třešnovci blíž Lanškrounu z

*) Jan z Vserub zářil učeností, důvtipem a prozíratelností. Týž znatel patera jazyků byl hlavou a duší kanceláře a diplomacie císařské. Z vděčnosti jmenoval Karel IV. jej i budoucí biskupy Olomúcké r. 1365 hrabětem a hrabaty kral. české kapelly. — Též v Olomúci biskupoval Jan užitečně velmi. Staré stanovy Olomúcké kapitoly i vnově přibylé doplňky potvrdil, dům (palác) biskupský obnovil i hlavní chrám sv. Václava, jehož část od zpupné dvorské čeledi markrabí Jošta v požár byla dána; slavil 1380 v Kroměžíři znamenitý sbor k vyzdvížení pokleslé kázně při duchovenstvu, kdež také k svěcení svátku ss. apoštolů Slovanských — Cyrilla a Methoděje — výroční den 9. března vytknul. Přepilný biskup ten složil, pokud známo, spisů čtrnáctero — bohoslovního, právnického a dějinného obsahu; mezi nimi nalezá se *Život sv. Jeronyma k prosbám králové České zhotovený a Živrot sv. dědice Václava*. K věčnému odpočinutí povolal Bůh duši jeho 20. prosince 1380; tělo pohřbeno v kostele Povýšení Sv. Kříže při klášteře, jež byl založil, v Litomyšli.

rodičů sedlských na statku Jelitovském. U vědách na obecném učení v Bononii, Perusii a v Římě velmi prospěv, mistrovstvím ve světském i duchovním právu odůstojněn jest. Pro učenost a příkladné obcování učinil jej papež Innocenc VI. vikářem sudím v Římě, pak biskupem v městě Churu r. 1355, odkud se Petr po 12 letech do vlasti jakožto biskup Litomyšlský navrátil. Brzy po svém usazení poručil biskup Petr k žádosti Domaslava, opata Podlažického, vyšetřiti meze panství Litomyšlského a položití řádně mezníků proti panství jmenovaného kláštera.

Zbožnosti a vlastenectví svého památku zůstavil Petr biskup založením roku 1371 a nadáním kláštera pro kanovníky sv. Augustina lateran. pod branou města Lanškrouna, při němž i kostel ku počtě bl. Panny Marie, sv. Mikuláše a sv. panny Kateřiny posvětil. Do kláštera svého uvedl zakladatel 12 bratrů s převorem Jindřichem z kláštera Roudnického, jimž šest chudých neduživců životi uložil. Postavení a nadání kláštera zjednal svým nákladem vlastním s vůlí kapitoly své.

Arcibiskupovi Albertovi z Šternberka brzy se zasteklo v Děvině pro spory s kapitolou, bez jejížto prý vůle byl dosazen. S povolením sv. Otce směniv tedy stolicí svou za stolicí Petra biskupa Litomyšlského vrátil se konec r. 1372 na Litomyšl a počal tu biskupovati. Byl z Děvina přivezl svaté ostatky: hlavu sv. Felicity, kus ramena sv. Filipa apoštola a sv. Štěpána prvomučeníka, hlavu sv. Šebastiana, prst a částku lebky sv. Mauricia, též díl těla i hlavu sv. Viktorina. Ponechav sobě ostatky sv. Viktorina složené prozatím v městě Šternberce na Moravě v klášteře Augustinův lateranských, ostatní ostatky svaté daroval nejhorlivějšímu jich ctiteli císaři Karlovi IV. Potom r. 1376 přenesl ostatky sv. Viktorina na Litomyšl a vystaviv je k veřejnému ctění 18. října, prohlásil sv. Viktorina za patrona Litomyšlského biskupství a den jeho — 5. září — za kostelní svátek *).

*) Jan Tanner ve svých příbězích rodu Šternberkův za příčinu, pro kterou Albert stolicí Děvinskou směnil, udává i to, že Děviňané o ujmě práva Albertova vystavěnou nedávno věž zboriti nechtěli. Dle téhož Tannera odvezl Albert z Děvina hlavu sv. Šebastiana, prst sv. Mauricia, rameno sv. Filipa apoštola a tělo sv. Viktorina biskupa a mučeníka Otou císařem asi r. 962 z Vlach do Děvina přivezené; — rameno sv. Filipa a kus hlavy sv. Šebastiana že daroval Albert k přímluvě Karla IV. a Jana arcibiskupa Pražského hlavnímu chrámu sv. Vítu v Praze; tělo sv. Viktorina uložil v hlavním kostele bl. P. Marie na Litomyšli, kdež na přímluvu téhož svátce Viktorina Pán Bůh mnohé zázraky činil, tak že císař Karel IV. pa-

Biskup Albert náviděl řeholí. Již r. 1375 postoupil k prosbě arcibiskupa Děvinského klášteru jím u Lanškrouna založenému farní kostel bl. Panny Marie (nyní sv. Václava) v témž městě k obsluhování s podacím. Však i on sám také založil násled. r. 1376 na spasení duše své v Tržku blíž Litomyšle kostel a klášter jmenem „Keř (Hájek) bl. Panny Marie“ (Rubus B. V. M.) pro 13 mnichů řádu kartúského. Klášter vystavěný a vším hojně opatřený nadal zakladatel čtyřmi vesnicemi na Moravě. Jinak ještě osvědčil týž biskup svou přízeň stavu řeholnímu. Břevnovský opat Oldřich poprosil jej ve jménu kláštera, aby farní kostel Rodičky Boží v Chrudimi, jehož podací od starodávna k Břevnovu příslušelo, týž klášter svými údy osazovati a farních požitků bráti směl. Biskup vida klášter pro blízkost města Prahy množstvím hostů obtěžovaný, až se i domácím potřebného leckdy nedostávalo, vyslyšel s vůlí kapitoly prosbu opatovu 12. května 1379, kteréžto postoupení také kněz kardinal Pileus t. r. v Praze stvrdil.

Biskup Albert, vystavěv pod zdí hradu Litomyšlského lázně „české“ a zdělav cihelnu za městem a rybník veliký pode vsí Opatovem, prohlásil dva dni před smrtí svou z rozkazu papeže Urbana VII. klatbu na markrabě Moravského Jošta a představené města Olomouce pro jich výstupky. V závětu odkázal k hlavnímu Pražskému kostelu dvě kopy úroků na výroční mši za duši svou i roční příspěvek na dostavění téhož chrámu. Zesnul v Pánu 14. ledna 1380, tělo pohřbeno v městě Šternberce v kostele kanovníků Lateranských *).

peže Řehoře XI. prosil za svolení, aby svátek téhož sv. Viktorina v Čechách „sub ritu duplici“ slaven byl, což i povoleno r. 1377. —

*) Probošství řehol. kanovníků Lateranských v Šternberce na Moravě založil a nadal r. 1371 Albert, arcibiskup Děvinský, primas Německý, ku poctivosti Zvěstování bl. Panny Marie; v jejich někdy konventském kostele pod hrubým oltářem odpočívá tělo téhož velekněze Alberta z Šternberka; hrobový nápis z roku 1602 zní:

Alberto una dies finivit tempora vitae,
Ast famam nunquam finiet ulla dies. H. V. S.
Tento klášter i s kostelem r. 1430 od českých husitů rozbořený brzo zase vzdelán jest. —

S Albertem zesnul téhož r. 1380 Olomúcký biskup Jan z Všerub, po němž na touž stolicí volen jest arcibiskup Děvinský Petr příjímám Jelito. Týž biskup Petr, rozmoživ zboží ke stolu biskupův Olomúckých náležitých, zkusil nátisků a žalostí do syta, poněvadž kteřísi bezbožní rytíři obyčejem loupežníků, nejspíš pod záštitou markrabí Prokopa, statky téhož biskupství a klášterů moravských hubili a rozehracovali. Na počátku r. 1387 navštívil domov zesnul tam v Pánu t. r. 13. února; tělo pochováno v kostele kláštera jím založeného, pod branou města Lanškrouna. Z vřkých a nezdravých příbytků tohoto založen,

Uprázdňené biskupství Litomyšlské obdržel kníže *Jan Soběslav* (Soběslávek), bratr Jošta a Prokopa markrabat Moravských, od roku 1368 probošt na Vyšehradě.

Násled. r. 1381 prodal biskup Jan III. dvůr v Morašicích Jiřimu ze Věstar za 50 kop gr. v dědictví s tím závazkem, aby on a budoucí v nastalé potřebě k obraně hradu Litomyšlského chlapa s kuší vypravili; pak r. 1383 doplnil obci Litomyšlské některých svobod, jež měšťané patřice na Hradec Králové ještě postrádali.

Po zesnutí Petra biskupa Olomúckého chtěli tomu markrabata Jošt a Prokop, aby bratr jejich Jan Soběslav na toto biskupství volen byl. Však kapitola, obávajíc se takového sousedství, odporovala, až papež z prozřetelnosti biskupa Litomyšlského Jana III. ráději na Akvilejský patriarchat povýšil, než aby ho v biskupství Olomúckém měl potvrditi (1387—1388). (Pokračování).

Kniha Slávy.*)

Nesjou rovná utrpení tohoto času
budoucí Slávě, která se zjeví v nás,
k Římanům 8, 18.

Aj plane východ! v jeho jasné záři
Muž vážný *pod posvátným křížem* sedí;
Jak z pod cypřiší v zory bránu hledí,
Těch růží rozkvět s jeho splyne tváří:
Již zápal světlořeem duši vodí,
V ní — v rozjařené — velký den se rodí.

Jeť v dáli národ velký, myslí statné,
Mrav míru leští radlici, ne *kopí*,
A *to-li* s válečným on mečem chopí,
Jen k obraně to jest — však přeuadatné:
Ctí jiných svobodu; však hájí práva
Svá proti lupu, který s právem hrává.

Hlas prosby z utroby se muži vine
K té říši vzhůru, pod jejímž dlí znakem:
„Jak nové zory zásvit vládne mrakem,
Tak národu přej Světlo, Hospodine;
Mne k dílu zasněť, tím pak dař mne s nebe,
Bych v *jeho jazyku* mu hlásal Tebe!“

Kdež zástup obrazův se v duši rojí,
V nichž budoucnosti průsvit v různém lesku,
Aj nebes posel na perutech blesku

vystěhoval se sbor řeholní po roce 1393 do města Lanškrouna do kláštera nového při farním kostele. Tento klášter zpusťen jest od husitův r. 1421.

*) Máme za to, že vděk učiníme čtenářům, když při *prvním slavení svátku sv. Cyrilla a Methoděje* dne 5. července zde tu báseň podáváme na ukázkou ze spisu „Slavnostní Album: Cyrill a Methoděj“, jenž vyšel v Brně 1864 nákladem M. Rohrera, na tisíciletou památku zavedení křesťanství mezi západními Slovy.

Se sblíživ, před dumavým věštce stojí;
Kol oudův jemně z blankytu háv plane,
A na něm s lilijemi růže vtkané.

I drže posel desku, kreslí znaky:
Ty nebes ohněm na zlatou znoj žihá;
Již plamenných řad jazykův se sbíhá
V šik slavo-mocný před čilými zraky:
Toť *ducha meče* ku blabému dílu,
Jich tlupa v netušenou roste sílu.

Aj Cyrill, desku nebes přejímaje,
Z ní písmen pásmo v *knihu svatou* řadí:
A když se každé na živý zvuk ladí,
Již kráčí s *bratrem* v ony družné kraje;
Jakž perel vazbou azbuka se pojí,
Tak myšlenek se k výboji šik zbrojí.

Tou moucnou zbraní — *knihou* — ozbrojené
Dvě bratřů vítězův svůj výboj slaví;
Chrám nově stkvělý v srdcích volných staví,
Jenž na otroctva ssutinách se klene:
Zvěst nesou mírem, *vědou* obrněným,
Ne mečem, krví bratřů poškrvněným. —

Tu do budoucna vzhlednouc věstné oko
Zří národa hned jasné doby slasti,
Hned mrakův hrady s nevýslovnou strastí,
Pod jichžto jármem snížen přehluboko;
A s šumnou svaté lípy ratolestí
Ret Cyrillův *tak* v blahý *výklad* věstí:

„Ó rode, k velkým dějům vyvolený,
Však cestou strastí, bolným hořem spjaté,
V svých žalech pohled *do té knihy svaté*,
Bys v úkorách se vznesl utěšený;
V ní čítej: Času toho utrpení
Budoucí Slávy zjevům rovno není.“

A Method po něm: „Rode, znej, v čem spása;
Ne v slzách, v ději platném ruky mužné,
Již bratr dává bratru v myslí družné,
Dlí květná slavo-věnce tvého krása;
Tou věčnou učen věstí chop se díla,
Že v *duchu svorném* nesklamá tě síla.“ —

V tu dobu velkou, kdežto minulosti
Nám stavěké se obraz k duši staví,
Nechť písmo dějin zvučnou mluvou praví,
V čem zkázy sklad, v čem blahé budoucnosti:
Toť mocně hlásá, kterak símě sporů
I přímou šíji shnětlo na úkoru.

Aj nad klénodem, bratroma nám daným —
Jich *knihou svatou* — žertva obětujeme;
Co bratři, v plesu... v bolu, k sobě stůjme
Vždy *jedné* myslí svazkem nepřervaným!
Ať příboj zuří: hráze neprobohá
Jest bratřův mysl družná, činem svorná!
František Doucha.

Medvěd na Maladettě.

Sepsal Arnošt Legouvé.

II.

Při prvním záblesku nového dne pan farář potichoučku vstal, boje se, aby snad myslivci jej provázet nechtěli, sundal jednu ručnici a odešel, aniž by byl pozorován. Byl oblečen v kabátec, kterýž mu jeden z horalů byl půjčil; na hlavě měl nízkou čepici, veliké kožené kamaše kryly stehna jeho; kolem štíhlého těla měl červený pás. Za pásem měl nůž, jehož čepel tlustá a široká osm palců délky měla. Farář Riego nebyl sobě podoběn; jeho chod býval pevný a však zdlouhavý a každý jeho krok silně o zemi se opíral a muže odhodlaného prozrazoval; dnes ale nejenom pevně sobě vykračoval, alebrž i s jakousi nepokojnou živostí. Jeho nový oděv označoval skryté svalovité formy údů jeho obyčejně v roucho kněžské oděných.

Když byl z boudy ven vyšel, ohledával ručnici svou s pozorností starého myslivce, zkoušel pánvici a zdali prach dobrý jest, pak nabil a hotovil se právě odejít, an deset kroků od sebe spatřil stát svého mladšího bratra Štěpána též ozbrojeného.

„Co tu děláš?“ řekl.

„Čekám na tebe, bratře.“

„Proč?“

„Protože chci s tebou jít a také půjdu.“

Kněz nerekl na to nic, přemýšlel chvíli, konečně pravil:

„Ty chceš?“

„Chci.“

„Buď si! Máš nabito?!“

„Mám, bratře.“

„Zde vezmi ještě na dvě rány a pojď.“

Snad se bude zdát podivno, že kněz včera zakázal a dnes dovolil bratru svému na medvěda jíti? Vědělť za jedno, že Štěpán jest jinoch odhodlané mysli, pak si troufal sám, v čas potřeby i dvou životů uhájiti a konečně když viděl, že se mu nevyhne, nebyl nerad, že mladší jeho bratr školou nebezpečenství projde. Sli, bouře byla přešla, klenutí nebeské bylo modré a čisté, sníh pokrýval zemi, vzduch byl tak příjemný a čerstvý, jako za pěkných dnů bývá. Dali se cestou v pravo za hospodou a šli dlouhou mlčíce, Riego napřed, Štěpán krokem za ním.

Někdy když Riego spatřil hnědobarevného orla na výši, hledajícího si kořist, zdvihl ručnici, měřil po ptáku, sledoval ho v letu jeho a potom přehodil ručnici přes rameno, neboť nemyslíl míti práva, aby jiného zvířete zabil, leč medvěda.

Sli přes hodinu, až měli za sebou malý skalnatý průsmyk, který Francii od Špa-

nělska dělí a nalezali se vůči Maladetty, nejpěknějšího ledovce v Pyreneích; Maladetta (Zlopověstná) také nejpěknější jméno ledovce! Sklonitý jako pahorek, hladký jako zrcadlo, lemovaný ze všech stran horami, sestupuje ledovec Maladetta svahem poněnáhlým, až pojednou ztrácí se v ne-smírnou propast.

Dnes byl vzduch průzračný, blankyt nebeský skvěl se jako to italské nebe a paprskové sluneční obrazy se o ledovec ztráceli se po bílém sněhovém rouchu jeho, nebo tvořili na hranách ledových balvanů trpytici se chumáčky jako z dýmů.

Při tomto pohledu pozdvihl Riego s nadšeností rukou svých k nebi a zvolal toužebně: „Ó sněhu! Ó vy hory!“ Potom obrátě se ku bratru řekl:

„Mluvil-li Jan pravdu, musí býti medvěd tamto v levo v jedliči; však chceme-li se tam dostat, musíme vylézt na Maladettu, ale její hluboké rozsedliny pohrbily již mnoho horalů. Máš skoby a provaz?“

„Mám, bratře.“

„Připrav se!“

Štěpán poslechl; vzali provaz, ovinuli jej pevně okolo beder svých a svázali se tak, že, kdyby z nich jeden měl sklouznout, mohl provazem zadržen a od soudruha vytážen býti; potom přivázali k nohám i rukám železné skoby a pak počali lézt. Lezli přes půlhodiny a dosáhli skoro již výšiny, tu pojednou povolil led Štěpánovi pod nohama; hlasitě vykřiknutí a Štěpán ztratil se v rozsedlině!

Kněz, jenž napřed lezl, tou tíží jsa stržen svezl se mžikem na kraj propasti... již nezbývalo mnoho, a byl by sám dolů se svalil; ale sebrav všecku sílu svou zabodl se skobami tak rychle, že se v čas zadržel. Jednu ruku nazpět vztáhnouti, provaz kolem ramena ovinouti, aby ho zkrátil, byla práce okamžiku; s největším úsilím vytáhl Štěpána k sobě, tak že jinoch brzy rukou dosáhl okraj propasti; kněz znásobil síly své. Štěpán vyšinul se po prsa. — „Jen chutě, zmužile!“ volal farář a všechny jeho svaly napnuly se k poslednímu namáhání: Štěpán se opřel pevně o lokty své, vyšinul se a padl na poše bez smyslů na ledovou půdu. Několik kapek pálenky probudilo ho z mdloby. Kněz držel ho za hlavu a slze kanuly mu po lících dolů. Když se jinoch zpamatoval, řekl: „Vstaň, Štěpáne, a pojďme!“

„Ano, bratře.“

Tato slova pronesl jinoch hlasem slabým a nejistým, v několika minutách změnila se tvář i chůze jeho, byl zcela jinakým. Štěpán ztratil rodiče již v kolébce, Riego to byl, jenž ho vychoval, do Fran-

cie vzal a později mu malé hospodářství koupil. Riego byl jeho otcem rovněž jako bratrem. Jeho kněžský stav, rozhodná povaha a vážná tvář zvyšovaly Štěpánovu skoro bojácnou úctu. Jinoch byl tváře tiché jako z poslušnosti, kdežto Riego byl tváře rovněž tiché, kterouž však rozkazoval. Po tomto pádu rozložila se posud neznámá bázeň po čele jeho; jeho tvář změnila se odpornými city; on zbledl, tetelil se; naučil se znát strach, vida smrt tak na blízku. —

Však medvěd nenalezal se na blízku Maladetty, i přešli tedy oba bratři do španělských Pyreneí branou „de la Picada.“ Jaký to obraz! před nimi v pozadí obrazu bylo viděti všechny vrcholy španělských Pyreneí seřaděné vedle sebe v rozličných výškách, v tisícových barvách, jak menší neb větší vzdálenost je ukazovala, nejbližší zelené, zazří hnědé, pak modré, potom fialové a všechny poseté sněhem, jakoby bílé růže na ně byly s nebe spadly; po levé a po pravé straně jako rámec tohoto obrazu čněly dvě velkánské skály nesmírné výšky, jako dva hnědé štíty a nejvýše na vrcholu jedné této skály stál pastýř katalonský, co stráž pohraniční. Když uzel naše honce, založil ruce své a jeho postava štihlá a svalovitá se na blankytné výši označovala pěknými obrysy.

Sotva byli několik kroků do Španěl učinili, Riego pojednou stanul, a aniž by se obrátil, dal bratru znamení rukou, aby také se nehnul z místa. Štěpán poslechl; Riego položil ucho k zemi a slyšel temný hluk jako nějakého vytí.

„To jest medvěd!“ řekl po tichu k Štěpánovi, „uvidíme jej s oně skály; pojď za mnou.“

Vzestupovali stezkou skoro neschůdnou; v levo a pravo otvírala se propast bezdná; před očima honců vinula se jiná stezka vedoucí k jednomu ze sousedních vrcholů; po několika okamžicích pozoroval kněz velikého medvěda, an postupoval korytem vyschlého potoka. „Hleď ho, hleď ho!“ řekl; „Štěpáne, hotov se s ručnicí, on jde k záhybu stezky... až tam přijde, vidíš, tam dole vedle té jedle, střel ho mezi plece; jestli se ho chybiš, však já ho...“

Umlknul, nebo medvěd se blížil.

„Teď, Štěpáne!“ Štěpán vystřelil, ale buď to bylo daleko anebo se mu ruka trásla, koule odrazily se o skálu, tak že kusy na medvěda litaly. Po tomto vystřelení obrátil se medvěd v tu stranu, kde honci stáli a hnal se rychle k nim; byl ještě asi dvacet kroků vzdálen; na štěstí vinula se stezka mezi skalami — klikatými zatáčkami. Riego nasadil ručnici, vystřelil, ale že zvíře náhodou stranou se odchýlilo, přeletěly koule

a jen třetí ranila v boky. Krev vyhrkla na skálu; medvěd vydal ze sebe strašlivé skučení a hrnul se výše.

„Koule!“ zvolal Riego, aniž by se byl obrátil, nýbrž pozoroval ustavičně medvěda zdržovaného balvany skalními a překáčenými jedlemi.

Štěpán neodpověděl.

„Koule, pravím, za tři minuty je zde.“

„Jsme ztraceni,“ řekl Štěpán, „nemám žádných koulí více.“

„Žádných?“

„Žádných; růžek mi spadl do propasti Maladetské.“

Bylo slyšeti ryk medvěda se blížícího.

„Spadl do Maladetty! Pro milosrdenství Boží! utecme, utecme!“ křičel Štěpán.

„Utéci, kudy pak? po stezce před námi medvědu vstříc? Ani nazpět nemůžeme, kudy jsme přišli; slézti je nemožno a medvěd nás dojde ve dvaceti sekundách.“

„Ó svatá Panno!“ bědoval jinoch, padna na kolena.

Medvěd se ztrácel zrakům a opět vycházel v oklikách cesty... blížil se velikými kroci.

„Na něj, bratře, netratme myslí,“ řekl kněz svým pevným hlasem mluvě rychle; „ještě není všechno ztraceno, zbývá nám pomoc, ovšem strašlivá, na niž se horalé nikdy nespolehají. Ukaž mi svůj nůž, dobře... jest dlouhý a široký jako můj... slyš, hned bude na ploše, kde stojíme...“

Slyšeli, kterak větve jedlové pod jeho kroky praskají. „Jak mile bude zde, půjdu mu zrovna vstříc s rozpraženými rukama; on se vrhne na mne, já se ho chopím a budu ho držet obejmutého. Ty pak přiskočíš a vrazíš mu svůj nůž do levého boku až padne.“

„Dobře.“

„Ó, páni medvědi mne dobře znají a tento, i kdyby byl jako lev, musilby dlouho se křížkovati, než by mne udusil.“

Riego zdál se býti skoro šťasten, Štěpán pak byl v tváři jako vyjevený. Medvěd jich dostihl.

„Nuže, dejme se do něho,“ řekl kněz, „ty rozumíš, Štěpáne, mezi boky, v levo.“ Medvěd stál na ploše, jeho krev kanula na skálu, Riego otevřel náručí, dravec pozdvihla se na zadní nohy vrhnul se na něj, aby ho zardousil: zápas počal.

„Bratře, bratře, pojď!“ ozval se hlas Riegův jako hrom. Ale Štěpán jsa pomaten nevěděl, kam má kročit; oči se mu zastřely mráкотou, nemohl ani kroku učiniti ani se hnouti: strach ho překonal.

„Pojď! bratře, pojď ke mně!“ volal Riego a hlas jeho dusil se víc a více.

Medvěd vydával ze sebe strašlivý ryk;

jeho šeredná hlava spočívala na ramenou knězových, tlamu měl rozevřenou, oči červené jako oheň... jeho drápy vtínaly se do beder Riegových, krev tekla po jeho velikých tlápech a po hnědém oděvu honcovu.

Zápas trval již několik sekund; Štěpán, bez smyslů a jako omámen, měl zdvižené ruce, a však se nehnul. „Poď, bratře, poď!“ a hlas byl vždy temnější a mdlejší; skučení medvědo bylo strašlivější.

Zatím po posledním výkřiku bratrovu zdálo se, že Štěpán procitnul; on zatřásl tělem svým jako člověk, který se chce k něčemu odhodlati; nůž máje v ruce vrhl se na medvěda a ranil ho v bok; ale ruka mu selhala a čepel nešla dost hluboko. Potom překonaný neodolatelným strachem odhodil zbraň na zemi a pádl s výše dolů po úzké stezce.

„Bratře, bratře!“ sténal Riego hlasem udušeným... Štěpán nedbal ničeho; kněz viděl, že jest samotén. Chtěl se chopiti svého nože; ale jsa přimáčkut ku medvědu, nebyl s to nože dosáhnouti. V tomto zoufalém postavení sebral poslední svou sílu a odstrčil dravce až na kraj propasti; ještě jedno trhnutí a medvěd padl — oba skáceli se do bezedné propasti. Za posledních okamžiků tohoto zápasu ozval se hlas s hůry nad bojištěm: „Vydržte, vydržte jen maličko ještě!“ a co nejrychleji pádl muž k místu, kde zápas se vedl. Přiběhl téměř bez ducha a určení... přišel pozdě.

(Dokončení.)

Dopisy.

Od Kutné Hory dne 17. června 1865.

(Porada duchovenská v Kutné Hoře.)

Pastorální konference, která se 12. června t. r. v Kutné Hoře odbyvala, v úvahu vzala následující předměty: Oddělení školy od Církve a opravu škol, legitimaci nemanželských dětí a misie. Není zapotřebí všechny ty důvody zde rozbírat pro které účastníci téže konference (početem 25) tak zřetelně emancipaci školy od Církve na prostu byli zamítli, jakožto Církvi a státu na nejvýš neprospěšnou. Listy tyto o tom též nejednou se byly pronesly. Takové školy, v kterých by duchovní nic jiného činiti neměl, než katechismu vyučovati, vyloučen jsa od všeho dalšího vedení a vzdělávání mládeže náš lid si do konce nepřeje, a stát z mnohých příčin pouhé kommunální školy s nějakými těmi „Schulheissy“ zakládati nebude. Ať si už ten onen doktorand na vysokých školách mluví o prospěchu, jaký by z té emancipace pro lid vyplynul: směle jemu odpovídáme, že

v záměru tom nic jiného nevidíme, než demoralisaci, rozpoutání těch nejsvětějších svazků rodinných a společenských, slovem experimenty, jichž zhoubné následky každý povážlivý občan na prstech si vypočísti může. Učenost ještě není vzdělanost, jak jsme to poznali a dosud poznáváme, nebo kdežto tato jednotlivce v nejužších i nejširších poměrech právem a spravedlností řídí, libuje si ona přecasto v pouhé znalosti a obratnosti, kterýmiž osobnímu a stranickému prospěchu na ujmu jiných hová. Věda tedy náboženstvím zasvěcená jesti ono vzdělání, z kteréhož se vyšší život jednotlivců a celých národů přýští. Není chrámu bez oltáře a není také školy bez náboženství. Více o tom promluvíme na jiném místě. Co se týče *legitimace* nemanželských dětí, bylo až do roku 1857 pravidlem, že nemanželské dítky uzavřením sňatku rodičův opoštěněny a za manželské uznány byly, což se také hned v matrice na patřičném místě zaznamenalo. Nadzmičeným rokem vyšlo vysoké nařízení, by nemanželské rodičové po uzavření sňatku o legitimaci svých dříve zplozených dětí u okresního úřadu se hlásili. Nestalo se vždy tak, ať tací rodičové duchovní správou na ono nařízení i vícekrátě upomenuti byli, oni měli spíše za to, že manželským sňatkem vše urovnáno bylo. Z toho povstaly neshody a také zmatky. Nejnovější instrukce vyslovuje se v ten smysl, aby nemanželské rodičové u duchovní správy protokolárně se vyjádřili stran legitimace svého nemanželského dítěte, duchovní správce pak k vyjádření tomu, které od dvou svědků ztvrzeno býti musí, přiloží křestní list nemanželského dítěte a kopulační listinu oddaných již rodičů a podá vše k dalšímu vyřízení nejd. konsistoři. Listiny ty nepotřebují žádného kolku. Žeť instrukce tato pro dotyčné rodiče přihodnější jest, než ono nařízení od r. 1857, netřeba dokládati. Neznám příčiny, pro které se vysoká vláda od první praxe odchýlila, avšak stěžuje se dá i poslední instrukci všem možným nehodám předejiti, neboť se stává, že rodičové za příčinou výživy z místa na místo přecházejí a o legitimaci svých nemanželských dětí více se nestarají: a proto se přihází, že jedno matce, druhé otci připsáno jest, ačkoli následkem sňatku všechny děti na jméno otcovo by zapsány býti měly, jak toho dřívější praxis vyžadovala. Osměluji se zde na příští zmatky poukázati s tím přáním, aby první způsob legitimace nemanželských dětí opět zaveden byl, a tím více si toho přejeme, poněvadž se s církevním právem docela srovnává. Nebo Církev sv. jakkoliv vždy zřejmého a určitého svolení k stavu manželskému od obou

snoubenců požadovala a svobody v tom ohledu obou bránila nicméně z ohledu mravopoečnosti a dobra dítek tělesné obcování zasnoubenců za dostatečné projevení vůle manželské považovala, a tudy ohledně manželských a nemanželských dítek po uzavření sňatku od jich rodičů více rozdílu nečinila. Praví o tom Alexander III. takto: „Taká jest moc manželství, že i ti, kteří dříve zplozeni byli, po uzavřeném manželství (od jich rodičů) za legitimní považování býti mají.“ Týž papež (Decr. Greg. l. 4 t. 17.) v příčině sporu o dědictví rozhoduje následovně: „Stěžoval si nám H. že když byl jistou ženu za manželku pojal, R. bratr otce téže ženy se snaží ji vyloučiti z dědictví, proto že před zasnoubením matky své zplozena byla, ačkoliv potom otec nadřečené ženy matku její za ženu byl pojal. Pročež prikazujeme, když ta věc se takto má, abyste ji za legitimní považovali, nadzminěnému R. bránice, by nadřečené ženě v této případnosti ohledně otcovského dědictví žádných nesnází a těžkostí nečinil, a jestližeby proti tomu opovážil se pokračovati, jej církevní přísností zarazili.“ Tolik na uvážení. O misích pro důležitost toho předmětu promluví jindy. Abych na opravu národních škol nezapomněl, musím se přiznati, že řádná pedagogia považují za nejhlavnější podmínku opravy našich škol venkovských. Dobrý učitel dělá dobrou školu.

J. N. D.

V Štěňovicích dne 13. června 1865.

(Z nouze advokát nižšího duchovenstva.)

Dostalo se mi do rukou pozvání k dalšímu předplacení se na Vídeňský list „katolický“ páně Chovancův: „Publicist.“ Na konci je rubrika: Prání pp. předplatitelů. Se vši chutí napsal bych do ní tato slova: „Záleží-li Vám, pane redaktore, v skutku na zdaru katolické Církve, leží-li Vám opravdu na srdci blaho nižšího duchovenstva, jak jmenovitě v programu svém uvádíte: nechte vydávání takového listu, jakým od dubna Váš „Publicist“ jest, aneb změňte nynější způsob a v mnohém i směr jeho.“ Upřímně přiznávám se, že jsem byl až dosud předplatitelem jeho, ano snažil jsem se i o jeho rozšíření, což se mi poněkud podařilo; neboť jsem do zkušenosti p. Chovance a ráznosti jeho slohu, které mu nikterak upříti nelze a které v našich mdlých časech zřídka se nalezají, se nadál, že povstane dobrý, rázný list, že to bude bič na celé to hejno protivných časopisů; — však zmýlil jsem se. Měl jsem vždy jakýsi strach ze samozvaných obhájců a advokátů nižšího duchovenstva, málo jsem jim důvěřoval. Není tomu dávno, co i

mnohý veřejný list v naší vlasti nabízel se, že nás, nižší duchovenstvo chrániti, nás zastávati se bude; a vskutku v mnohém čísle na první stránce bývaly ostré články o nižším duchovenstvu, ale při tom měli nás páni těchto listů za náramně krátkozraké; neboť se domnívali, když na první stránce nějakou tou pochvalou neb pochlebováním nám podkouří oči, že neuvidíme, jak v tomtéž čísle na druhé třetí straně potupu, hanu, podezření na církev, hierarchii, duchovenstvo uvalují, ano nepodstatné klepy a co vzdělance nejvíce snižuje, i holé směšné smyšlenky o nich do světa roznášejí. A nyní i ve Vídni povstal nový obhájce nižšího duchovenstva proti bezpráví a nasilí! (?) Nechci zde šířiti slov o tom, co na tomto bezpráví a domnělém utlačování je pravdivého; ani můj nynější věk mne k soudu tomu neopravňuje, ani má dosavadní zkušenost mi k tomu dokladů nepodává; je-li co na tom, nechť si za to jednou před věčným soudcem odpovědí ti, které „Duch sv. ustanovil biskupy, aby spravovali Církev Boží, kteréž dobyl krví svou“ (Skut. ap. 20, 28.), ti, jimžto píše sv. Pavel: „Staršího netrestej, ale napomínej ho jako otce: mladých jako bratří — a proti knězi nepřijímej žaloby leč pode dvěma neb třemi svědky.“ (I. Tim. 5, 1. 19.) Ale zdá se mi a v tom věru nejsem jediný, že směr nynějšího „Publicisty“ je tendenci proti pp. biskupům. Zajisté se mnohý čtenář zašlého denníku „Publicist“ upamatuje, jak p. Chovanec tuším v posledním čísle a i ve zvláštním návěští si stěžuje, že nenašel, jakž byl doufal u mnohých vysokých duchovníků žádané podpory. A po krátké přestávce znovu vychází „Publicist“ pln hany na vše skoro, co k hierarchii patří, a chce si nyní namladiť nižší duchovenstvo, t. j. hledá podporu v — kapsách tohoto nižšího duchovenstva. — Nechci se dotýkat toho, jak nestálý, jak měnivý p. Chovanec ve svých náhledech a na své žurnalistické dráze jest; kdo již déle jeho listy čtou, rozpomenou se, jak pěkné články pod názvem: „Slavische Briefe“ o nás Slovanech přinášival v „Gegenwart“, a brzy na to vypadli jsme mu z lásky a on psal proti nám tak, že i nebožtík náš „Pozor“ jednou dal mu titul: „bídna Gegenwart“, jak chválil, ano velebil pp. biskupy, a brzy na to, nemýlím-li se, v r. 1862 ku konci února pro jistou věc plisnil české pp. biskupy, zrovna jakoby ho někdo za mentora jejich byl ustanovil; — a není tomu dávno, brojil proti mnohým časopisům, které o neapolitanském kardinálu Andreovi všelijaké povídačky roznášely, a teď sám v 5. sešitu Publicisty po Berlinském „Kreuzzeitungu“ šveholí,

kteřak týž Andrea si stěžuje, že se mu jeho kardinálské příjmy zdržují a že nynější vláda římská spíše tureckému tyranství nežli křesťanské vládě se podobá. A p. Chovancův „Publicist“ k tomu dodává: „Taková slova již dávno žádný římský kardinál o papežské vládě neproněs.“ (Fesch a jeho stoupenci mluvili ještě ostřeji.) — V bombastickém proslovu k novému předplacení, v němž list svůj nazývá mocností proti nešvarům v náboženském i sociálním životě, slibuje: že bude hájiti katol. Církev proti vnitřním i vnějším nepřátelům, hájiti nižší duchovenstvo proti bezpráví a násilí! Četl jsem nyní již pět čísel jeho časopisu, ale věru nenalezl jsem ni jediného článku na obhájení sv. Círky a předce k tomu v našich nevěreckých dnech příčin a příležitostí dost a dost; za to však má hojnost článků takových, které dovedlyby nás popuditi a v nás nenávisť vzbuditi proti těm, jimžto jsme v posvátném okamžiku svého svěcení na otázku: „Slibuješ mně a nástupcům mým poslušnost a uctivost?“ odpověděli na stupních oltáře, před tváří sv. Círky, před živým Bohem: „Slibuji.“ — Ptám se tedy, máme li za takovýto „katolický“ list vyhazovat ročně 8 zl.? Koněm slovy, která i p. Chovanec nejednou uváděl: „Bože, uchovej nás takovýchto přátel!“ F. H.

Od Brandýsa nad Orlicí dne 21. června 1865.

(Zkušenosti o legitimaci nemanželských dětí.)

Blahověstu přináleží ta chvála, že přinesl první tu zprávu, jakým způsobem by se dala docíliti legitimace dětí narozených před oddavkami. Budiž mi dovoleno uveřejniti své zkušenosti v tomto ohledu. Po nastalé změně při legitimaci jsem v protokolu snoubenců vždy zejména poznamenal dívky nemanželské, jakož i ten závazek, že se musejí k uvarování všech budoucích nesnází a zmatků rodičové k politickému úřadu obrátiti. Tím jsem chtěl docíliti, kdyby snad před legitimací otec měl zemřít, aby bylo svědky potvrzené vyjádření, že jest skutečně otcem, a pak, aby se nemohli rodičové vymlouvat, že o tom nic nevěděli. Mlčky se vše vyslechlo, a nedělo se zcela nic; leč to, že zvláště vojáci hrubstvím se proti mně obořili, řkouce, že peněz nemají k placení, že se nedají týrati, a že by se na to podívali, kdoby se mohl osmělit dětem ve škole atd. nedat jméno jejich. Jeden z dobromyslnějších vojinů před válkou vlašskou šel skutečně k c. k. okresnímu úřadu, žádaje o legitimaci svého nemanželského dítěte. Dáno mu ujištění po protokolu předsevzatém, že může upokojeně se k vojsku odebrati, že vše se úředně obstará. — Nestalo se však nic.

Jak mile přinesl Blahověst ono návěští, ohlásil jsem, aby všichni rodičové, kteří nemají dítky legitimované, se u mne ohlásili, že vše zdarma obstarám. Nepřišel nikdo! Konečně jsem několik dobromyslnějších sám při setkání ústně povzbudil. Jakoby mně se milost prokazovala tím, že k protokolu se dostavili, a že smím všechny ty listiny sestaviti, po mnohonásobném upomínání přišli. Několik dítek tím bylo legitimováno, avšak větší díl se nepřihlásil. A příčina? Za bývalých farářů to nebyvalo, v nynější si vždy něco k sužování vymýšlí! — Tu nejdůst. biskupská konsistoř Kralohradecká oběžníkem od 30. března 1865 č. 2769 to ukládá pastýřům duchovním za povinnost svědomí se týkající, aby všechny dítky, legitimace schopné, též byly legitimovány. To vše má svou příčinu, ale správe duchovní působí to největší obtíže. Při letošním odvodu mi od tří rozličných okresních úřadů vzhledem jednoho a téhož nemanželského, odvodu podrobeného mladíka doručeny přípisy; poněvadž v mé kolatuře se narodil, a na rozličných místech s rodiči svými zůstal, a všude v seznamu obecním byl k odvodu vypsán, a všude jiným jménem. Hledání v křestní matrice nedávalo žádného světla; nutno k objasnění pamětníky svolati a jimi objasněné poměry c. k. úřadům udati. Jaké s tím nesnáze! Jiný chasník nezletilý se chtěl ženiti: otec nemanželský nebyl v matrice zapsán, poručníka neměl; bez vrchnoporučenského povolení nelze bylo ohlašovati; peněz na výlohy nebylo; musil jsem tedy sám, chtěl-li jsem odstraniti pohoršlivé kuběnství k c. k. soudu, a prositi, aby nemanželského otce poručníkem učinili, dekret mu odevzdali, ale spolu hned z poručenství propustili nemanželského syna za příčinou oddavek, které musily se odbyti ještě před posvátným časem, měloli se předejti nemanželskému porodu. Z těch a mnohých jiných zapletených případů vidno, kterak rozkaz konsistoriální jest nejen oprávněný, nýbrž i nutný. Nemoha však ohlašování v kostele pohnouti nemanželských rodičů, aby se k protokolu dostavili, vypsals jsem jména jich, poslal je k představenstvu obecnímu s tou žádostí, aby obecním sluhou byli na faru předvoláni. Mnozí přišli jiní zase ne. Avšak kteří se dostavili téměř napořád velmi mrzutě ano i neslušně se chovali udávající, že prý to nikdy nebyvalo, že se tomu diví, proč se farář o jich dítky tolik stará; že na tom nižádnému nic nezáleží, jak se dítě jmenuje, že jim nikdo na ně nic nepřidá atd. Tedy tím zákonem, který zrušil bývalý způsob legitimace, jež se od faráře dala hned po oddavkách a nyní rodiče nejprve k c. k. úřadům, a pak

jako z milosti opět k duchovnímu odesílá, jest duchovní správce ze všech stran trestán. Úředové političti ho trestají tím, že musí psáti od místa k místu, musí při vši své mnohonásobné práci toto vše zdarma vykonati, tak že mu do výdajů ani kancelářské útráty se nepřijímají, poněvadž to prý osobní břemeno; — nemanželští rodičové trestají hrubstvím a nevděkem svého správce duchovního za to, že se o to stará, aby dítku jejich nemohlo se nadávati panchartů! Jeli dle nynějšího způsobu kněz bezplatným úředníkem a písařem státním; jsouli matiky skutečně kníž veřejné a úřední, smíli kněz otce manželského do křestní knihy zapsati beze všeho chodění od úřadu k úřadu, zdaž již nemá tak mnoho hodnověrnosti, aby dovedl též po učiněných oddavkách obvyklým druhdy způsobem po protokolu též nemanželského otce, do tétéž knihy zapsati, a dáti úřední o tom zprávu? Nemá-li již správce duchovní za dnů našich těch nesnázi až dost a dost, že mu tímto ještě nové se připravují? — Legitimace jest nevyhnutelná, ale žádoucná, aby se děla bývalým způsobem! F. M.

Kronika.

Z Prahy. Zprávu v Kronice č. 17. o průvodu Božího Těla na Hradčanech opravujeme v ten smysl, že J.Emin. nejdůst. p. kardinál ochuravěl. Zástupcem jeho byl J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí. V neděli vedli pak průvod Božího Těla, vd. p. kan. Würfel na Novém městě, kan. Sorger na Malé straně, a kan. Küffer na Starém městě. Za počasí méně příznivého vykonalo se procesí na Novém městě v hlavním farním chrámě sv. Jindřicha, v ostatních pak městech a na Vyšehradě pod širým nebem s obvyklou slávou a za velkého účastenství věřících. — J.Emin. nejdůst. vrchní pastýř navrátil se po ukončené na Mnišku, v Trnově a Lišnici visitaci vikariatu Zbraslavského ve zdraví do Prahy a odjede zejtra do Vídně.

— J.Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup ráčil naříditi, aby ze skladu knih Dědictví sv. Janského dány byly některé spisy, jako „Život Pána Ježíše od Pant. Neumanna, Postilla od dra. Innoc. Frencla a Životy Svätých od Karlika“ do těch far, v jichž obvodu se nacházejí domky hlídačů na železných dráze, by čtení v těchto knihách bylo hlídačům poněkud náhradou za náboženského vyučování v kostele, k němuž se jen zřídka dostaviti mohou.

— Čtyřicetihodinná pobožnost k uctění nejsv. Svátosti oltární veřejně vystavené bude se dále konati v červenci: Dne 2—5.

u Panny Marie pod řetězem (u Maltezů) 6—9. u sv. Duchy, 10—13. u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, 14—17. u sv. Apolináře, 18—21. u Karmelitek (či jak se říká Barnabitek) na Hradčanech, 22—25. u sv. Josefa na Novém městě, 26—29. u sv. Ignácie, 30. a 31. července, 1. a 2. srpna u Milosrdných sester pod Petřínem, 3—6. na Karlově, 7—10. u OO. kapucínů na Hradčanech, 11—14. na Malostranském sv. poli (v Košířích), 15—18. u sv. Jana Nep. na Skalce, 19—22. u Milosrdných bratří, 23—26. na Vyšehradě, 27—30. u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, 31. srpna a 1. 2. a 3. září u sv. Markety v Břevnově, 4—7. u nejsv. Trojice na Spálené ulici (u Trinitářů), 8—11. u Alžbětinek, 12—15. na sv. poli ve Volšanech, 16—19. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, 20—23. u sv. Vojtěcha v Jirchářích, 24—27. u sv. Kajetána, 28., 29., 30. září a 1. října u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Ve čtvrtek (29. t. m.) v slavný den sv. ap. Petra a Pavla bude se konati výroční pout na staroslavném Vyšehradě a v chrámě sv. Petra na Poříčí, kdež služby Boží v následujícím pořádku slaveny budou: Ve středu před svátkem budou o 4. h. odp. slavné nešpory; o slavnosti pak v 6 h. ranní mše sv. s výkladem, v 9 h. zpívaná mše sv., v 10. h. kázání a v 11. h. pontifikální mše sv. (velmistr křížovnícký dr. Beer). Odpoledne o 4. h. nešpory, v 5 h. kázání, v 6 h. litanie s požehnáním. Po celý oktáv bude každodenně v 10 h. zpívaná mše sv. a odpoledne o 4. h. požehnání.

— Letos bude slavena památka sv. Cyrilla a Methoděje v Čechách poprvé dne 5. července. V Karlíně bude se konati výroční slavnost v chrámě týchž světců následujícím pořádkem. V den sv. Cyrilla a Methoděje (5. července) bude v 9 h. kázání, pak pontifikální mše sv. (vdůst. p. probošt Ruffer); odpoledne v 5 h. kázání a nešpory. Dne 6., 7. a 8. budou ráno v 6 a 7½ h. mše sv. a odpoledne o 4. h. požehnání. V neděli (dne 9. o pouti) bude v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. (vdůst. p. kan. Prucha); odpoledne v 5 h. kázání a české nešpory. V pondělí (d. 10.) započne čtyřicetihodinná pobožnost. Téhož a d. 11., 12. a 13. t. m. bude ráno v 7 h. zpívaná mše sv., pak se vystaví nejsv. Svátost k veřejnému uctění; odpoledne v 5 h. bude na každý den kázání o nejsv. Svátosti a požehnání. — S radostí dodáváme zprávu, že nejmenovaný Moravan doručil tyto dni v. p. faráři 200 zl. co příspěvek na hlavní oltář chrámu Cyrillo-Methodějského v Karlíně. Kým by Bůh vzbudil po-

dobných dobrodinců více, aby se v úpravě chrámu rychleji pokračovati mohlo!

— *Dědictví sv. Vojtěcha*, spolku k podpoře chudých kněží v arcidiecési Pražské, mělo na konci roku 1864 svého jmění 18269 zl. 48 kr. v obligacích a 363 zl. 44½ kr. na hotovosti. Na podpory vydáno 638 zl. 42 kr. (Čtyři kněží obdrželi po 100 zl. jeden 68 zl. 42 kr., tři po 50 zl., jeden 20 zl.)

— Na hřbitově Vyšehradském stojí od několika dnů na hrobě nezapomenutelného učence, prof. Ehrlicha štihlý kamenný kříž ovinutý věncem. V mramoru vytesán jest následující nápis:

P. Joannes Nep. Ehrlich — Ord. Cler. Reg. piarum scholarum Presbyter — Ss. Theol. et Philos. Doctor — Theol. Fund. et scientiae Religionis — in Univ. Pragensi publ. ord. Professor — nat. Viennae 21. Febr. 1810 prof. 3. Jul. 1831 — ordin. 22. Jul. 1834 — die 23. Oct. 1864 migravit ad Deum. — Relictis fidei, scientiae et professionis — religiosae documentis — *defunctus adhuc loquitur*.

— Páni Heidelberg i syn, sochaři zdejší, dohotovili právě dva skvostné oltáře gotické pro chrám *Nimburský* dle nákresu prof. architektury p. Gruebra. Obrazy oltární maloval výtečný náš Hellich. Práce pozlacovačské obstarala dílna p. Gust. Kubeše. (Nár.)

— *Společnost k vydávání biblí* v rozličných jazycích, zvláště slovanských, tvoří se právě v Praze a konají se přípravy veliké. Společnost ta podporována bude s počátku posavadními spolky biblickými v Berlíně a Londýně a s vydáváním úpravných, laciných biblí počne prý se již koncem tohoto roku. Společnost bude mít v Praze svou vlastní velkou knihtiskárnu. (Nár.)

— Na stavbu kláštera *Admontu* daroval konvent Benediktinů Břevnovských a Broumovských 2000 zl., Premonstráti Teplští též 2000 zl. a Cisterciáci ve Vyšším Brodě 1000 zl.

— V *Budějovicích* budou se konati exercicie kněžské od 31. července do 4. srpna.

Z Pruska. V Cilichově v Braniborsku založil Vratislavský kníže biskup, Jindřich Förster, novou katol. faru, která také již i od světské vrchnosti za faru uznána byla.

Z Bulharska přinesla „Zgod. Danica“ a po ní „Brn. Hlas“ tyto zprávy: Katolická Církev šíří se v Bulharsku. Minulého měsíce navrátily se blížě Černého moře tři vesnice Bulharův blížě města Kirglesie, pak 160 rodin do lůna Církve katolické. Podivno, že sami od sebe počali pravdu poznávati, an druh druhá takto se tázal: „Co byli předkové naši, naši otcové? Byli katolíci. Proč jsme se odtrhli od Církve římské? Jaká toho byla příčina?“ Takto

počali poznávati, že byli vyrváni své mäteri Církvi katolické a vracejí se opět do jejího náruči. Druhá toho příčina jest řecký (rozkolnický) patriarch, který u turecké vlády veliký dluh učinil, totiž 3 miliony a 200.000 zlatých a nyní chce Bulhary přinutiti, aby dluh ten zaplatili. Bulhaři nejsou nikterak s duchovenstvem řeckým spokojeni. Ale jsouce pod vládou patriarchy řeckého, nemohou se mu jináče ubrániti, leč když se stanou katolíky. Většina Bulharů nechce sice ani řeckého patriarchy ani papeže, nýbrž žádá si vlastního, neodvislého patriarchy. To by pak nebylo nic jiného, nežli tvoření nové sekty rozkolnické. Někteří z těchto Bulharův zašli k sultánovi žádající, aby jim dovolil vlastního mít patriarchu; ale sultán jim odvětil: „Buď mějte řeckého patriarchu, aneb uznejte papeže římského za svou hlavu.“ Tak lze viděti, že Bůh okem lásky pohlídl na Bulhary; jedněm udělil světo poznání, jiné takoroka nutí, aby ku poznání přišli. Doufáme, že hojná bude žeň naše, nedopustí-li Bůh nějakého neštěstí. Ostatně jest ztřebí velké pomoci, protože obrácení k víře naši jsou po Bulharsku velmi rozptýleni a pak že nemají ani chrámů ani duchovních. Chrámy, které teď v Bulharsku jsou, jsou vesměs řecké; Bulhaři pak jsou ponejvíce chudi a nemohou sobě vystavěti chrámů. V Adrianopoli byly v krátkém čase vystaveny dva dřevěné chrámy. Pro jeden z nich poslal nám sv. Otec z Říma zvon, vážící asi sedm centnýřů. Právě k velkému svátku velkonočnímu se poprvé zvonením tím zvonilo. Veliká to radost pro Bulhary, že sultán dovolil zvoniti k službám Božím. — *Časopis* „Courrier“ v Carihradě vycházející vypravuje, kterak řecké rozkolnické duchovenstvo dělá v Bulharsku z katolíků pravoslavce. Řecký rozkolnický biskup ze Stromnice přišel nedávno ve společnosti tureckého mudíra či pohlavára, soudce a několika velmožů do Strahova, aby tam několik katolíků bulharských učil pravoslavci, t. j. aby je na rozkol přivedl. Kromě čtyř osob utekli všickni obyvatelé před horoucími těmi apoštoly do hor. Mezi ostatními byl také kmet 84letý. Toho jali. Potom zapálili velký oheň, přikládali sirovo dříví, aby se veliký dým vyvinul, a zavšě starečka, drželi mu hlavu v hustém dýmu křičíce: „Budeš-li zase pravoslavcem?“ Kolikrátkoli záporně odpověděl, ponořili mu hlavu hlouběji v dým a blížě ohně řvouce: „Zhyň, pse, nevrátíš-li se (v rozkol).“ Tak trápili ubohého starečka i ostatní osoby bez smílování, aby je k odpadu sklonili. Nedávno před tím posláno katolickým obyvatelům z rozkolnického

kláštera psaní, v němž se jim oznamovalo, aby se na vše zlé věci připravili, pakliby od víry katolické odstoupiti nechtěli.

Z Říma. Časopisy církevní podávají zprávy o vykopání a přenesení ostatků bl. Jana Berchmana, ouda tovaryšstva Ježíšova, o jehož kanonisaci se jak známo nyní jedná. Všickni žáci koleje Jesuitské s vel. Otcí řádu byli přítomni, když se 11. května v chrámu sv. Ignacia vyzdvihovaly a do kaple uvnitř domu kolejního přenášely posvátné ty kosti, jež nalezeny jsou nedotknuté a krásné (intactae et candidissimae). U přítomnosti a svědectví mnohých kardinálů a prelatů složilo se podrobné a úplné autentické vypsání všeho, jak a v jakém stavu vzácné ty ostatky byly shledány. Svatý tento jinoch, jenž dokonale žil v dvacátém roce dle souvěkých zpráv a dle podobizny zachované, byl prý tváře přesličné, andělskou nevinnost zobrazující. V Římě kolují již mnohé fotografie, zhotovené dle staré jedné jeho podobizny, chované v Belgii. A tak bude mítí nyní řád Jesuitů v knize Svatých trojlíst svatých mládenců, o nichž plným právem slovy breviáře říci možno, že byli „lidé bez těla nebo andělé v těle lidském (homo sine carne vel Angelus in carne),“ totiž sv. Alois, sv. Stanislav Kostka, a k nim nyní třetí Jan Berchman.

Z Chiny přinesly noviny zprávu, že tam lze koupiti za 250 poštovních známek na psaní dítě, a že misionáři takovýmto způsobem koupili mnoho pohanských dětí od Číňanů, kteří si těmi známkami ozdobují stěny svých chatrčí. Tu a tam sbíráno takovýchto známek horlivě. Však ukázalo se, že to není pravda, neboť na zalepení děravých chatrčí bylo by zapotřebí největších archů papíru a ani k tomu nemají Číňané chuti. „Tyých 30.000 známek nemohu nijak užiti, ó jak rád byl bych za ně pohanské dítě koupil a jemu tvoje jméno dal!“ píše ze Zikaveie misionář Royer S. J.

Literní oznamovatel.

— Právě vyšel u Karla Lellmanna v Praze: „*Hlas Varhan*“ čili kniha obsahující harmonisované nápěvy duchovních zpěvů zahrnutých v kancionálu od Svatojanského Dědictví vydaném. Prací Josefa Müllera, varhaníka při hlavním chrámu Páně sv. Mikuláše, s revisí Sig-munda Kolečovského, ředitele kůru při chrámu Páně sv. Štěpána, za redakcí Vincence Bradáče, kanovníka při metropolitním chrámu Páně sv. Víta v Praze. Díl II. Nákladem svatojanského dědictví. Ve velkém formátu str. 252. mimo seznam. Nákladné dílo toto jest chvalně známo

již z prvního dílu. Každý, kdož v první díl nahléd, ví, že jemu rovného díla posud nebylo v literatuře české. Jím jest konečně pomozeno všeobecně uznané potřebě knihy, naše varhaníky prakticky vzdělávající a zabraňující, aby dojemné a svaté zpěvy duchovní nejpřímým a chybným provázením na varhanech kaženy nebyly. Sborům zpěváckým poukazuje zvláště na pohřební písně v tomto druhém díle obsažené. Jelikož pohřební písně nemohou s průvodem varhan zpívány býti, jsou tuto v čtverhlasu podány. Nápěvy jsou vesměs vzaty z pohřebních písní staročeských a tušíme, že se jim co do hloubky citů, vážnosti myšlenek a zvláštního staročeského rázu nižádné nové pohřební zpěvy nevyrovnejí. — Prvního dílu téhož „*Hlasu Varhan*“ zde a onde ve vzdělaných rodinách též k šlechtěné zábavě bylo použito. Hrány jsou z něho některé písně na fisharmoniku aneb na fortepiano, k čemuž mladší údobí rodiny slova z kancionálu zpívali. Takli upotřebeno prvního dílu, hodí se druhý díl mnohem více pro tyto ušlechtilé domácí zábavy, ješto obsahuje písně dílem výhradně pro domácí pobožnost složené, jako jsou mnohé tak zvané obecné ku př. písně poučlivé, písně pro potěchu v rozličné strasti atd., sem též náležejí písně ranní a večerní, písně na žalmy; zvláště pak písně Mariánské nevyrovnaně sladkými zvuky svými jsou půvabné a dojmavé. Za našich dob není žádného většího domu, kdežby nebylo fortepiána, na němž se skoro neustále ozývají zvukové pouze svěťští a při němž znějí neustále jen arie divadelní aneb salonní; cožby to prospělo mládeži, kdyby také zapěla při tomtéž hudebním nástroji ony vznešené, svaté zvuky, kteréž se ozývaly z úst zbožných a ctnostných předků našich, a jimiž se netoliko příjemně bavili, anobř i v ctnostech tvrdili a v strastech slíli! Cena 8 zl. jest poměrně levná. B.

— „*Dějiny Církve Kristovy pro vyšší gymnasia.*“ Z Dr. Jos. Feszlera přeložil *Matěj Procházka*, c. kr. gymn. učitel v Brně. Díl II. S povolením nejdůst. arcibisk. Ordinariatu v Praze. Náklad I. L. Kobra. 1866. Těšíme se z toho, že se obohacuje naše literatura překlady děl výtečných, a že se mládeži naší knihy učebné v jazyku mateřském přístupnými stávají. Však dvojnásob vítaným jest nám překlad, zavírali v sobě přídivky tak vzácné, jako tento II. díl „*Dějin církevních*“ prof. Procházky. Vlast českomoravská velmi bohata jest na děje církevní; a tudy se nám objevují spisy německé, jako i Feszlerův, nedostatečnými, pokud se v nich o církevních dějích vlasti naší ničeho nedočítáme. Tuto mezeru vyplnil prof. Procházka v překladu svém tak důkladně, že ve spise jeho právě obohacení církevního dějepisu českomoravského spatřujeme. Míáme tu zvláště následující části: 1) *Obrácení Slovanů na víru Kristovu* str. 73—84; 2) *Účastenství Čechů ve výpravách křížáckých* str. 106—114; 3) *Zřízení arcibiskup-*

ství v Praze a university str. 128—132; 4) Život sv. Jana Nepom. str. 157—159 (při kterémž odvoláno se na „Blahověst“ 1862 práci vp. Tom. Nováka). 5) Mistrovsky vzděláno jest pojednání o Husovi a husitství v Čechách str. 163—176, kteréž spolu s důkladným 6) Pojednáním o „protestantismu mezi Čechoslovany“ str. 219—228 (život Jana Sarkandra str. 227.) považujeme za úhlavní ozdoby překladu prof. Procházky. Mluva jest naskrze přesná a sloh všady jeví ráznost kněze duchem církevním nadšeného. Na posledních 9 listech přidaná „Chronologická (letočtená) tabulka papežů, císařů a nejdůležitějších pro církev Kristovu událostí“ v souhlase s celým dílem tolikéž jest obohacena uvedením osob a událostí pro Čechoslovany zvláště důležitých. — Přejíce tomuto spisu jak na gymnasiích a jiných školách středních, tak mezi vzdělaným obecnstvem vůbec valného jakž jistě zasluhuje rozšíření ještě podotýkáme, že se v tisku právě nalézají od téhož neunaveného spisovatele „Dějiny Zjevení Božího ve starém Zákoně,“ dle německé školní knihy pro gymnasia přeložené. B.

— Kristofa Schmidta „Veškerých spisů pro mládež a přátelé její“ překladem dr. Jos. Pečírky vydávaných tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse vyšel svazek 44. Obsahuje: *krátké povídky*; oddělení třetí a čtvrté, v každém 50 povídek celkem na 112 stránkách.

— „Škola mateřská“ přestala vycházeti.

— „Časopisu kat. duchovenstva“ vyšel d. 15. června svazek čtvrtý.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Václav Frost, kněz diec. Litoměřické, řídící a katecheta ústavu pro hluchoněmé v Praze, b. Budějovický konsist. rada, arcib. a b. Kralohradecký notář, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, atd. † v Konojedech d. 21. června. Nar. v Nosadlově 4. ún. 1814, na kněžství posvěcen 3. srp. 1837, byl kaplanem v Mšeně, odkudž r. 1840 povolán do Prahy co první učitel v ústavu hluchoněmých, kdež po roce postoupil za katech. i řídící a stal se otcem hluchoněmých, jakož i jich vyučování novou cestu razil. Němec rodem přiučil se češtině, tak že vydal mnoho spisů. Nad jiné vynikají „Člověk v podobnosti“ (spolu s kn. Kotátkem, 1864) a po Čechách i po Moravě valně rozšířené svazečky: „Jen s pravdou ven“ (1849—1852). Jiné spisy jeho byly v listech těchto ohlášeny i posouzeny. Posledním dílem jeho byla kniha proti rouhavému spisu Renanovu vydána pod názvem „Bdětež, antikrist tu!“ — Slavný pohřeb konal se za

neobyčejného účastenství v pátek d. 23. t. m. v 8^{1/2} h. ráno. Nepřehledný průvod z chrámu sv. Jana Nep. na Skalce vedl po slavné zádušní mši sv. a po vykrojení těla J. M. p. biskup Petr Krejčí až ku bráně sv. Václavské, odtud pak až na sv. pole Volšanské vd. p. kanovník Küffer, rytíř z Asmannsvilly. Zádušní mše sv. slouženy byly včera, d. 24. t. m. v chrámu Páně u sv. Apolináře.

Vyznamenán jest:

p. Ferd. Liška, kaplan v Slaném, obdržel právo synodalí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. Dyk, kaplan na Peruci, za lokalistu v Makově;

p. Jos. Košatka, kaplan v Noutonicích, za kooperat. u sv. Apolináře v Praze.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Frant. Nitsch, kanovník starší kathed. kaplitoly Budějovické, přísedící b. konsistoře atd. † v Karlových Varech v noci na den 19. června (nar. v Budějovicích 11. břez. 1802, kněz od 24. srp. 1825).

Vyznamenán jest:

p. Mat. Kubíček, farář v Čestcích, jmenován skutečným radou b. konsistoře a vikářem i školdozorcem okresu Volyňského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Mat. Petr, admin., za děkana v Sušici;

p. Tomáš Huttar, prvofarář v Počínovicích, za faráře v Žirovnici;

p. Jan Vožický, kapl., za admin. v Kamenici;

p. Jos. Kulanda, proz. kaplan, za fund. kapl. a řídící katech. hl. školy v Prachaticích;

p. Vác. Řepiš, kapl. ve Vodňanech, propuštěn k své žádosti do arcidiecése St. Louiské v severní Americe, kdež převeze správu mis. fary české v St. Louisu.

Upřázděná místa:

Kamenice nad lipou, děkanství patron. bar. Geymüllera, do 10. července.

Počínovice, fara patron. nábož. fondu, do 16. července.

Čádkov, realní administratura fary, patron. kníž. Schwarzenberga, do 19. července.

Listárna redakce.

„Sázava“ bude uveřej. hned po ukončení „Lilii Litomyšlských.“ — Údům Dědictví sv. Prokopa budou se vydávati podíly za r. 1864 a 1865 v měsíci srpnu.

p. F. P. v T.: p. B. nenalezl nic.

p. F. H.: Adresa udána v č. 17.

Tímto číslem ukončeno jest I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí druhé i na celý rok 1865. Cenu viz v čele t. listu.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari č. 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedolá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Utrpení devatenácti mučení- kův příjmím Gorkumských.

II.

Mučeníci.

(Pokračování.)

Z rána dne sedmého července do-
plula loď s vyznavači přístavu Briell-
ského. Hýřivý hrabě Vilém z Marky
vyspával jindy dlouho; než v ten den
novinkou o přivezení Gorkumského
duchovenstva očerstven, vstal chutě a
jel nedbale oděn rychle proti vyzna-
vačům Kristovým. Spatřiv zástup urou-
haných sluhů Božích dal se do chechtání,
pak zlořeče poručil, aby klekli vyzna-
vači. Když z rozkazu jeho po dvou
za ruce přivázání obyčejem posvátného
průvodu šibenici blíž břehu stojící ob-
cházel, pokřikovala na ně sběr kacíř-
ská: „Ejhle, opravdový hřbitov! tot
církvíce vaše!“ — Vyznavači musili
též pozpátku šibenici obcházet i a mez-
itím litanií zpívati, potom v způsob
věnce na kolenách kolem šibenice cír-
kevní píseň „Zdravas královno“ zpěvmo
odbývati. Patrnátě smaha kacířův, že
Marii Pannu, kteráž jakožto Rodička
Boží svou přemocnou u Boha přímlu-
vou všemu kacířství hlavy potírá, ze
vší síly své nenávidí a pronásledují!
— Vyznavačstvo postoupalo zvolna k
městské bráně zpívajíc: „Tebe Boha
chválíme.“ Když tak po dvou v řadě
kráčeli, dva Žebráci z obojí strany na-
jiždějíce švihali je pruty velmi kruté,

ku kterémužto rasování nestydatý hrabě
sám také ruky přikládal; k tomu i
sběhlá holota tropila rouhavé a roz-
pustilé kusy na zveličení bolu vyzna-
vačům, jichž obličej a šíje od ran
tolik zkrvavěly a zpuchly, že jich ledva
příbuzní a známí přátelé poznati mohli.
Když vyznavači byli vešli do města,
hnáni jsou na tržiště (náměstí), a tam
pod šibenici donuceni k té samé práci,
jakouž pod první šibenici nedávno byli
trápeni. Povšimnutí zasluhuje ta okol-
nost, že i ženy některé podle diváků
nezbedných drzosti svou vyznavače
rmoutily.

Po osmé hodině dopoledne účten
jest nejhnusnější žalář Briellský při-
chodem těchž vyznavačův zbědovaných
pro Krista Pána. Uvítal je tuto cho-
vaný budoucí tovaryš jejich mučeníctví,
kněz církevní, farář Haimortský (jinak
Heinardský — blíž Dortmundu):

17. Ondřej Valter. Těchto vyzna-
vačů a budoucích mučeničů sbor ve-
lebný rozmnožili v téměř žaláři po půl
hodině přivedení dva kněží řádu Pre-
monstratského:

18. Adrian Bekan, farář Munsterský
v Holandsku, a

19. Jakub Lakop, kaplan jeho. Tito
dvá Premonstráti byli údobé kláštera
v městě Middelburce (v Seelandsku),
kdež opat jejich Mikuláš à Castro zá-
roveň biskupoval a ve jménu kláštera
podací právo při osadním kostele v
Munsteru vykonával. Adrian Bekan,
v Hilvarembeku (v Kampánii Bra-

bantské) narozený, měl veliké soužení se svými ovcemi kacířstvím nakaženými. Jeho řeholní bratr a kaplan Jakub Lakop, v Aldenardě Flandrské narozený, choval u sebe rodiče svého, starce Antonína. Tu noc přede dnem sedmým měsíce července vyplulo jest hejno Žebrákův z Brielle, a přeplavivši Mosu vpadlo do Munsteru, kdež svázavši dotčené dva řeholní kanovníky a staříckého Antonína, vezlo je do Brielle. Cestou zastavili se Žebráci s ukradenými osobami ve vesničce Heidě, přifařené Munsteru, a nabízeli jich tamnějším rybářům ke koupi za sud piva, nejspíš na potupu otcům duchovním. Sedmého dne měsíce července postaveni jsou tito tři před Viléma z Marky. Hrabě, jimž, sotva byl kněží uzřel, vztek zalomcoval, tázal se Žebráků, jakéby to byly obludy? — Řkou jemu: „Nejmilostivější pane, jsouť kněží mniši, zavili naši protivníci!“ — Zvěděv o starci, žeť z Flandrska a rodič kněze Jakuba, dí mu hrabě francouzsky: „Dovedeš-li namluvit syna svého na to, aby se odřekl papežnictví, propustím vás oba svobodny!“ — Rozuměje řeči, zvolal kněz Jakub: „Takovým činem nechci vykoupiti život svůj!“ — Hrabě: „Tedy umřeš!“ — Jakub: „Nikoli nezemřeme, budouce živi na věky!“ — Hrabě: „Nemámli moci, zabiti tebe?“ — Jakub: „Ovšem můžeš zabiti tělo, však nikoliv duši, která věčně žiti bude!“ — Pustiv starce Antonína, poněvadž ani knězem nebyl, ani řeholníkem, kázal hrabě kněží Jakuba a Adriana odvesti do žaláře, v němž tito oněch sedmnácti vyznavačův a budoucích tovaryšů mučeníctví zastali.

Z téhož zle páchnoucího sklepu hnáni jsou všickni vyznavači ve tři hodiny s poledne do radního neb obecného domu na soudnici k vůli výsledku, aby se věc na oko řádně dala. Hlavou výsledku, kterémuž i hrabě Vilém z Marky obcoval, byla jest katolická vyznavačů víra. Neohroženě osvědčovali vyznavači před shromážděním

víru svou pravou katolickou. Nad jiné srdnatý kněz Linhart podotkl čehosi důrazně, hraběte přítomného nic nedbaje; i dostal od jednoho z hraběcích životních strážců bradaticí do týla; když pak se ozval: „Tepejte tělo mé, jak libo, dokad vám toho Bůh dopouští; nebudeť to trvati dlouho!“ — bacil jej jiný strážce do záhlaví mlatem železným, až ho okřvácel. Po výsledku odvedeni jsou vyznavači prostřednictvím svých přátel do hořejšího žaláře, a dáno jim hladem a žízní zmorěným chleba a vody.

K pokorným a pilným prosbám dvou rodných bratrů kvardianových svolil hrabě dotčený ještě k jednomu vyšetřování. Odpoledně — osmého července — vedeni jsou vyznavači opět na soudnici, ale tentokrát jenom ti nejstatečnější, jenžby, dadouce se bludníkům na rub obrátiti, ostatních vyznavačů v propast kacířství strhli příkladem svým, zejména: církevní kněží, farář Linhart a kaplan jeho Mikuláš; z Františkánů kvardian Mikuláš, Jeronym a Bohumír Mervellský; a Premonstráti Adrian a Jakub. Vyšetřování neb výslech poručen lodníkovi Kornelovi, pijanu znamenitému, a Ondřejovi, nedávno ještě farářovi při kostele sv. Kateřiny v Brielli, teď ale služebníkovi neb kazateli kalvincův. Nejpilnější otázky vyšetřovatelův týkaly se přednictví Římského papeže a Velebné Svátosti Oltářní. Kněz kvardian jsa otázan, spustil-li se katolického náboženství, odpověděl řka: „Nikdy mně na mysl nevstoupí, abych svou pravou katolickou víru zapřel, vaši pak křivou a kacířskou oblíbil, a to k vůli životu vezdejšímu! Učině tak, jednal bych velmi pošetile: jistě brzy potom anebo hned smrt by mne sklídila. By pak i prodlil Bůh života, smrt mne nemine. Ježto přirozeným věci během smrti uteci nelze, rád ji pro víru podstoupím a touž smrtí svou i kázání svých potvrdím!“ — Jádro víry své ohradil kněz Linhart tvrdou skořápkou před mlsnými pokušiteli: „Vašinci roztrubují

schloubou, že na víru přísluší svoboda, pro kterouž nikdo ani pronásledován ani obtěžován býti nemá: jaké tedy máte vy právo, nutkati mne k tomu, abych se dosavadní víry své strhl, nedbaje výstražného hlasu svědomí?“

— Kvardian Mikuláš a farář Linhart nabízeli poněkud kalvinci Ondřejovi učenou hádku, kladouce mu tyto otázky: „Cože jest čisté slovo Boží? — odkud jste vzal Písmo svaté? Odkud evangelium? a kdo vám to pověděl, že jedno evangelium Matouš, jiné Jan sepsal?“ Poněvadž se Ondřej po této otázce zamlčel, oslovil jej sudí městský Jan Duvenvord: „Hm Ondřeji! což nevíš, od koho jsi vzal Kristovo evangelium?“ Dí mu Ondřej: „Ti mamiči rádi by z nás to vysoukali, že nám slovo Boží odevzdal Římský papež, modla jejich a antikrist!“ Posléz důvodům a námitkám vyznavačův odolati nemoha, dal se do klení, v čemž mu jiní z též nákvasy statně pomáhali. Předvolaní Premonstráti Adrian a Jakub odpověděli k otázce, jakby o Velebné Svátosti Oltářní smýšleli, právě tak, jak je tomu Církev naučila. Když pak kalvinci opak zastávali, že by to, což se při večeři Páně přijímá, nebylo leč obecný pouhý chléb, odbyli je podotčení kněží jadrnou řečí sv. Pavla: „Zkusíš pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez a z kalicha pí; nebo kdo ji a pije nehodně, odsouzení sobě ji a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně.“ (I. Kor. 11, 28—29.) — Vůbec pokrývali vyšetřovatelé mělkost bludů svých zlořečením a rouháním, zvláště pak lodník Kornel, jenž vyslýchání několikrát přerušil vzteklym zarváním: „Jen je oběste! jen je oběste!“ — Všech sedm kněží vyznalo slavně víru svou katolickou, při níž i setrvali; a bylo po výslechu. Nejspíš slibili dva rodní bratři kvardiana kněze hrabivému hraběti Vilémovi z Marky dobré výkupné; neboť jisto, že jejich zjednáním kvardian beze vši ujmy víry katolické svobodný mohl teď odejíti: než tomuto starostlivému pastýři nechtělo se z mučírny, pokudby

všickni mu podřízení bratři odtamtud propuštění nebyli. Potom slíbena jest všem vyznavačům svoboda, kdyby se alespoň papeže jakožto hlavy Církev odříci chtěli: však tito odkopli vnađu otrávenou!

(Dokončení.)

Lilie Litomyšlské.

(Pokračování a dokončení.)

Po Janovi III. vyzdvihnout jest za biskupa Litomyšlského — Václava IV. notář jménem Jan r. 1388. Vikářem a oficiálem byl mu Heřman z Mirova, kanovník Pražský. Z náklonnosti k biskupovi Janovi IV. obětoval Václav IV. r. 1390 kostelu Litomyšlskému „Napresy“ les na úmysl ten, aby kapitola za jeho i králové rodiče u hlavního oltáře v biskupském kostele na úsvitě každého dne mši vatou o Bl. Panně Marii zpěvy sloužila.

V ten čas strašili v městě Litomyšli i po celém stejnéžnicím biskupství zlosynové, trapiči duchovenstva i svatokrádci. Z kostelů a klášterů kradli kalichy, kříže, schrány ostatků svatých a jiné skvostné věci bohoslužební; loupili také statků zádušních (kostelních) a špitálských; všechny pak loupeže zavázeli do měst hrazených a na hrady svých mocných tovaryšů; mimo to duchovních osob jímali, ranami a vězením mořili, jich obydlí a kostely ohněm kazili. Za panování Václava krále, jenž 20. března 1393 vedlé jiných ukrutností na duchovenstvu arcibiskupským spáchaných sv. Jana Nepomuckého pro svátostní mlčelivost a v úřadu spravedlivost strašlivě svou vlastní rukou zmučeného ve Vltavě domučiti kázal, nebylo divu, že se ohavnosti takové po vlasti páchaly. Za touž příčinou zplnomocnil papež Bonifac IV. dne 22. dubna 1393 arcibiskupa Pražského, též biskupy Olomuckého a Vratislavského, trestati bezbožníků stavením služeb Božích a klatbou církevní, dokudby duchovních z žalářů nepropustili, jim a kostelům loupeže nevrátili a pokání se nepodrobili; rozkázal také sv. Otec velekněžím dotčeným, aby šlechtu českou i úřady k uvedení dobrého v zemi rádu pobízeli.

Ješto panstvu českému velmi k nechuti byl dosavadní způsob správy zemské za Václava IV. i jeho ukrutenství 20. března 1393 na duchovenstvu spáchané, utvořila se brzo jednota proti králi. Již násled. r. 1394 Jošt markrabí Moravský a páni Jindřich z Rožmberka, Jindřich z Hradce, Břeněk ze Škály a jiných šestero vstoupili spolu v jednotu, slibující sobě pomahati a jednati, dobrého zemského hledati a spra-

vedlost v zemi činiti; potom zajali krále; propuštěn slíbil Václav IV. opravu v příčině řádu zemského t. r. 1394 25. srpna v Pisku. Že ale král připovědi nezdržel, povstala opět jednota některých pánův, majíc v přičeli Jošta markrabí, k nížto Jan IV. biskup Litomyšlský také přistoupil; zápis v jednotu učiněn v Třeboni u Jindřicha z Rožmberka 10. ledna 1395. Stísněný král přijal 30. května t. r. a potvrdil mnohé články řádu zemského, jež mu byla jednota panská předložila. Dne 2. dubna 1396 smírci Václavem IV. ustanovení, Sigmund bratr jeho Uherský král a Jošt markrabí, rozhodli mezi ním a panstvem, aby v radě kralové sedělo 13 rádců z panstva českého ježby král ssaditi nesměl; mezi rádci jmenován jest i biskup Litomyšlský vedle arcibiskupa Pražského a biskupa Olomúckého. Bylo však s králem těžké pořízení, pročež na počátku r. 1399 hnula se jednota panská v Čechách a na Moravě zase proti němu, i vzešla válka mezi ní a stranou královskou. Krve prolevání a pustošení v Čechách vzalo konec 15. června t. r. příměřím a určeno, aby 8 vybraných rozsudi narovnání učinilo mezi stranami 13. července t. r. v Benešově; mezi rozsudími z jednoty panské jmenován též biskup Litomyšlský; však smíření nedocílono. Násled. r. 1400 dne 8. ledna zapsali sebe v Jihlavě Sigmund král Uherský, Jošt markrabí, Jan biskup Litomyšlský a jiní páni čeští v jednotu pro řád zemský a proti markrabí Moravskému Prokopovi, a ten samý rok korunována jest Václava IV. choť druhá Žofka Bavorská na království skrze Volbrama ze Škvorce arcibiskupa Pražského, kteréhožto slavnosti biskup Litomyšlský přítomen byl.

Týž biskup Jan IV. zesnul v Pánu r. 1400, ihned t. r. ujal biskupství Litomyšlské Jan z Prahy (rodilý), mistr bohosloví na obecném učení Pražském, kanovník hlavního kostela Pražského.

Biskup Jan V. vyprosil na Václava IV. dne 27. ledna 1401 městu svému Litomyšli trh výroční, kterýž na sv. Viktorina počnouc osm dní by trval. Biskup obcoval pak sněmu zemskému, jenž ke dni 7. dubna 1402 do Prahy položen byl.

Jana V. biskupa Litomyšlského ctil a miloval správce království Českého Sigmund král Uherský tak, že ho 1402—1403 za arcibiskupa Pražského hleděl povýšiti, a téhož r. 1403 ustanovil jej vedle některých pánův českých rádce, vladařem a náměstníkem svým v království Českém. Ovšem že touž měrou biskup milosti krále Václavovy potrácel.

Arcibiskup Pražský Zbyněk Zajíc, rodu panského z Hasenburka zesnul v Pánu 28.

září 1411. Ačkoliv byla kapitola kostela Pražského biskupa Litomyšlského Jana V. na arcibiskupství volila, dosadil předce jeho odpůrce Václav král lékaře svého Albíka na týž úřad. Albík vzdal se úřadu toho již r. 1412, načež kapitola Pražská opět biskupa Jana V. k arcibiskupství zvolila; než král Václav odstrčiv ho zase, učinil biskupa Olomúckého Kunrata z Vechty arcibiskupem Pražským r. 1413.

Tehdáž rozjídal se rak buřičského kacířství v národě působením Jana Husa, jenž bez poslání s hůry usiloval mistrovati Duchem svatým řízenou Církev, i strhl ubohou vlast v jícen rozkolnictví a nejzúřivější války; stkvělá vítězství od většiny národu zpronevěřilé Bohu, Církvi a králi dobytá v nadšené blouznivosti a v zoufalém sil všech napnutí, byla slavným vyzváním ním hran duševně i hmotně mroucí vlasti.

Jan Hus stal se r. 1394 bakalářem bohosloví a 1396 mistrem svobodných umění na obecném učení Pražském. Z knih Jana Viklefa, někdy profesora Oxfordského († 1384) napáchl Hus záhy jeho neuctivosti k Církvi sv. katolické, ana jest sloup a utvrzení pravdy Bohem zjevené; tudíž se brzo sám také ocitil na štíru s neomylným jejím učením víry Kristovy. Dosáhnuv r. 1398 učitelského úřadu při universitě Pražské, pohádal se Hus nejprve příštího roku se svými spoluučiteli o kterési články převráceného učení Viklefova. Rozseváni koukole mezi mistry a studenty učení Pražského dařilo se Husovi zvlášť r. 1401 a 1402 jakožto děkanovi fakulty filosofické a rektorovi; obecnému však lidu podával on traveniny novotárské v kapli Betlémské na Starém městě Pražském, v kteréž od r. 1402 až po rok 1412 kázání činil. Spoléhaje na přízeň Václava IV., kralové Žofky, dvořanů i Pražanův jazyka českého, lehce vážil protivník Církve pohružek a trestů nejen arcibiskupských nýbrž i papežských.

Když r. 1412 Praha stavením služby Boží podruhé byla stísněna, uklidil se Hus k žádosti Václava krále z města. Odtud pod ochranou pana Jana staršího z Ústí meškal vyobcovanec na hrádku Kozím (nedaleko Tábora nynějšího) a sepsal tam knih bludných. V tom kraji přivínil mnoho lidu k sobě, kázáváje mu. Po smrti pána dotčeného přijav pozvání králova milee, pana Jindřicha z Lažan, bydlil pak na hradě Krakovci v Rakovnicku. S hradu sjížděl kázat do vsí a městeček, zvlášť kde zvěděl o sňatku aneb posvěcení; a všudy, kam se bral, tam lidé v zástupích za ním šli a jeli, čímž se rozplazilo bludnictví Husovo dále po vlasti.

Roku 1414 vybidl Husa Sigmund král

římský a uherský, aby se před svatým sborem v Kostnici z nářku bludův kacírských vyvedl a tudy národa českého pověst očistil. České a moravské duchovenstvo katolické chystalo se k zavedení a líčení pře proti Husovi před sborem Kostnickým; svědci pod přísahu bráni a jejich výpověď vkládána do zápisu, dle něhož obžaloba dítí se měla. Tehdejší Pražský arcibiskup Kunrat nedbal stáda Kristova, jež vlk v rouše ovčím dávití a rozhánětí počal; však dobrým pastýřem — hotovým položití život za ovce byl jest biskup Litomyšlský Jan V., jenž byl 10. února 1413 v příčině stavení bludů Pražskému sboru duchovnímu takto radil: Budiž při universitě ustanoven mistokancleř za mocného dozorce vyučování; o věcech matlivých ať se lidu nekáže; Husovi a přátelům jeho buď vůbec kázati zbráněno, jich pak spisy české buďtež zničeny. — Téhož apoštolskou horlivostí nadaného biskupa Jana obralo svrchu řečené duchovenstvo k tomu, aby před svatým sborem v Kostnici, kamž bez toho jeti umínil, při vedl proti Husovi, též oděvzdalo jemu sbírku peněz k zapravení útrat potřebných.

Hus přijel do Kostnice 3. listopadu 1414; za ním brzo přibyl v témž městě Jan biskup Litomyšlský s mistrem Štěpánem Palčem, nejnovější spisy Husovy vezoucím. Jsa v shromáždění Otcův sám jedin znatelem jazyka českého, byltě biskup Litomyšlský též jediným spolehlivým vykladačem českých spisův Husových ode sboru vyšetřovaných. Časné i věčné blaho českého národa leželo biskupovi Janovi více na srdci nežli přátelům Husovým; pročež moudře radil, káral i prosil na zachránění nejdražšího pokladu — přesné víry — vlasti své nejmilejší. Dne 16. května 1415 oznámil svatému sboru, kterak v Praze návodem mistra Jakúbka ze Stříbra lidé světští (laici) Velebnou Svátost pod obojí způsobou proti obyčeji a vůli Církve svaté přijímati začínají; podotkl také o jedné Pražance, která požívavši Velebnou Svátost na knězi vynucenou, drzost svou všelikými bludy ospravedlňovala. Mínil biskup Jan nejspíš onu paničku, jež brzy nato t. r. 1415 obranu Husitů český sepsala, a t. r. 1416 v kostele prý lidu kázala. Prosil tedy pilně biskup Otce shromážděné, aby co nejrychleji proti proudu šeredných novot hrázi stavěli. Dne 15. června 1415 obětoval týž biskup Litomyšlský před svatým sborem slavnou mši nejsvětější ku poctivosti Bl. Panně Marii, po níž hned sbor ve XIV. sezení svým zapověděl přísně podávati laikům Velebnou Svátost pod obojí způsobou. Proti této záповědi hned do Čech zaslané psal

Hus již 21. června do Prahy svému žáku Havlíkovi, kazateli Betlémskému, že odpírání kalicha laikům nesrovnává se s příkázáním Kristovým.

V Duchu svatém shromáždění Otcové i Sigmund král římský usilovali pohnouti Husa k poznání a odvolání bludů a tudy odsouzení i trestu zbaviti kajcníka. Než pýcha byla rozum jeho omráčila i srdce mu zatvrdila, že ani otcovská rada ani výstražná hrozba ničehož s ním svěsti nemohla. Volit raději sebe na časné i věčné zahynutí, vlast pak na zkažení vydati, než pokorně vyznati: Zbloudil a zhřešil jsem! —

V sobotu, dne 6. července 1415 měl sbor v hlavním chrámě své valné posezení u přítomnosti Sigmunda krále. Nejprve vyřknut odsudek sboru nad spisy Viklefovými, potom čteno ze spisů Husových třicet článkův, žaloby svědectvím stvrzené a celý běh práva proti Husovi vedeného. Knihy mistra Jana Husa odsouzeny jsou k ohni, on pak vyhlášen za zjevného kacíře, jeho učení za bludné, pohoršlivé a odbojné, jímž zavedl množství lidí, tupil moc a čest apoštolské Stolice a Církve svaté a zarputil se v zlosti své, že tedy má býti složen s úřadu kněžského a obřadem zvláštním jako zneštěcen. To když se stalo, vzal z rozkazu krále Sigmunda Ludvík falckrabí vězně v moc svou a odevzdal jej konšelům Kostnickým řka: Vezměte Jana Husa, jenž dle nálezu krále pána našeho nejmilostivějšího a z rozkazu našeho má co kacír upálen býti! — Hus vyveden jest na popraviště za městem hned a upálen dne 6. července 1415.

Strestání Husa kacíře vykládali Pražané a množství pánův a zemanův českých i moravských na potupu království Českého. Z dopuštění Božího vzešlo pronásledování duchovenstva: v Praze nejprv domové několika farářů vydrancováni a pobořeni, někteří prý až i zavražděni a do Vltavy vmetáni, také dům arcibiskupův obležen; v krajích počali mnozí podací páni vyhánět z far kněží katolické a uvozovati na jich místa husity. Nejzuřivější mstivost husitův čelila proti Janovi V. biskupu Litomyšlskému; nepochybně již tehdy za jeho prodlévání v Kostnici část statků biskupství Litomyšlského od loupeživé husitské šlechty rozchváčena. Výtržností v zemi král Václav nebránil buď z nenávisti duchovenstva buď z hořké a revnivé myslí proti bratru králi Sigmundovi. Sbor Kostnický o tom spravený zřídil Jana biskupa Litomyšlského za mimořádného apoštolského vyslance a vypravil ho 25. srpna 1415 do Čech s listy, ve kterýchž jej doporučuje ochraně a podpoře všech věrných synů

Církve svaté, zvláště pak král. hofmistru Janovi z Hradce. Podobně odporučil jej sbor dotčený listem daným 27. března 1416 pánům českým a bratrům Vilémovi, Jaroslavovi a Mikulášovi z Hazmburka, povzbuzuje jich, aby kacířům s nápravníky svými statečně odporovali a Janovi biskupovi Litomyšlskému „horoucnému katolické víry obránci a z tisícův vyvolenému legatovi“ na vyhlazení bludů pomocní byli. *) Však působení tohoto vyslance apoštolského v království Českém zmařeno jest lhostejným, ba téměř obojetným chováním a jednáním Václava IV. i sluhy jeho Kunrata arcibiskupa Pražského. Ale kapitola Pražského kostela pouštěla se upřímně v zápas s drakem rozkolnictví; hned před návratem biskupa Litomyšlského z Kostnice do vlasti hleděla zamezit po celé zemi svobodná kázání nepovolaných kazatelů a podávání kalicha laikům, pak 1. listopadu 1415 stížila Prahu stavením služby Boží, kterouž jen o vánocích, velikonocích a letnicích konati dovolila.

V oktáv Božího Těla 1416 slavil Litomyšlský biskup Jan V. s kapitolou svou schůzi obecnou a z jednosvorné vůle všech ustanoveno, že za příkladem reka Hospodinova Jůdy Machabejského nejen k Církvi svaté věrně státi ale i pravověrcův proti Husitův násile jak duchovním tak světským mečem obraňovati budou. Tehdejší preláti sluli: Václav převor, Martin kustos, Vavřinec kantor a Petr školastik.

Když 12. září 1416 Václav, biskupství Olomúckého správce, zemřel, zvolila 21. září na jeho místo kapitola Olomúcká biskupa Litomyšlského Jana V.; z jejího však středu kanovníci někteří jmenovali 30. září na biskupství kanovníka Vyšehradského Alše rodu vládyckého ze Březi, jenž také z vůle Václava IV. od arcibiskupa Pražského Kunrata v Olomúckém biskupství stvrzen a v totéž skrze milce kralova Jana ze Smilkova skutečně uveden zbrojnou mocí. Kanovníkům biskupa Jana zvolivším bylo prchnouti, aniž jim dopřáno návratu, dokud král Václav žil. Kostnický sbor, jemuž obojí volba předložena, zavrhl Alše a schválil Jana biskupa 14. prosince 1416, jemuž také prozatím správa Olomúckého biskupství poručena; nato dne 14. února 1418 potvrdil papež Martin V. Jana V. v biskupství Olomúckém, ponechávaje mu i Litomyšlského k vůli slušnému vychování, že onoho biskupství zboží od Václava Kralíka tuze byly zadluženy a zastaveny. V listině, kterouž sv. Otec touž věc kapitole Litomyšlské oznamuje, dí papež ten o biskupovi Janovi,

že on „pravou víru a svobodu Církve jako statečný zápasník tvrdě obraňoval a obraňovati neustává.“ *)

Jan biskup ač drže listinu stvrzovací nesměl se odebrati do Olomúce na stolicí svou, totiž pro ochranu, již král Václav Alšovi bezprávně poskytoval.

Té doby měšťané Litomyšlští, jichž s konšely bylo osmapadesát, plní jsouce dobrého řádu vystavěli sobě sbírkou sehnanou radní dům s pevnou věží. V týž čas byl na biskupském hradě Litomyšlském Purkart z Plotišť purkrabím.

Po hlavní kapitole v květnu 1419 na Litomyšli doslavené odjel biskup Jan V. do Říma, odkudž se teprv po smrti krále Václava IV. zpátky vrátil.

Brzy po vykročení krále Václava z tohoto světa († 16. srpna 1419) staroměstí a novoměstí Pražané učinivše útok na Malou stranu dobyli a vypálili dům Saský, též domy arcibiskupa Pražského a biskupa Litomyšlského.

Král Sigmund dopomohl Janovi V. k uvázání se v biskupství Olomúcké; kněz však Aleš přijal z daru Sigmundova zavděk Litomyšlské biskupství, v němž ho také papež k přimluvě biskupa Jana V. potvrdil.

Jan V. byl na poddané svého biskupství laskav; jím učinil on s vůlí kapitoly na 25. vesnicích toto dobrodíní, aby v případě takovém, že by bez dítek kdo z nich sešel, všelike jeho jmění, jež jinak na biskupa spadalo, přátelé nejbližší od té doby sami dědili. **)

Prvé nežli se biskup Jan s Litomyšli rozřehnal, vešel ještě (25. května 1420) do radního domu a prikázal konšelům, aby sirotky po Stachovi spravedlivě porovnali; načež odjel do Olomúce a tam t. r. 1420 slavně uveden na biskupskou stolicí v hlavním kostele sv. dědice Václava dosednul. ***)

*) Bullu uvádí Berghauer v Promartyr Poenit.

**) Vesnice tyto byly zejména: Újezd, Osek, Litrbachy, Janov, Němčice, Dvorce, Svinná, Strakov, Kozlov, Trěmošná, Lezník, Karle, Květná, Seč vidláta, Chotěnov, Morašice, Rikovice, Bohuňovice, Sedliště, Nedošín, Mikuleč, Semanín, Lačnov, Kocvírov a Kamenná Horka.

Za biskupa téhož Jana V. vzdělán jest list nadací v příčině oltářníka při oltáři Sv. kříže v biskupském chrámě dle závětu biskupského panose Jana Mladce z Branného, jenž, obrav si tam hrob pro tělo své, kněze založil na ten úmysl, aby při též oltáři za duši jeho a jinak v určené dny mše svaté sloužil. List dán v Litomyšli 18. dubna 1404. — Potom r. 1406 obětoval měšťan Litomyšlský Henlin s chotí svou kostelu sv. Klementa domek na předměstí Německém.

***) R. 1421, dne 21. dubna stal se Kunrat arcibiskup Pražský veřejně husitou a vydal panství téhož arcibiskupství svatokrádežné nepřítelům Církve. Kanovníci pražského hlavního kostela, z nichž

Za živobytí krále Václava IV. kněz Aleš z Březi považoval sebe za biskupa Olomúckého; tudy si od Jana ze Smilkova mnoho peněz vypůjčil, chtěje vyvaditi některých hradů biskupských a splatiti dluhů biskupem Václavem nadělaných; pak sobě u téhož věřitele přivypůjčil peněz za příčinou biskupství Litomyšlského; veškerý dluh na 4000 kop gr. stř. sčítovaný pojistil biskup Aleš r. 1420 Janovi ze Smilkova na zboží kostela Litomyšlského. Roku 1420—1421 rozsévalo spojené vojsko Pražanův a Táborův čtvero článkův Pražských a odbojnickův své proti králi Sigmundovi horlivě mečem a ohněm po vlasti. Města, hrady a kláštery Církvi a králi věrné zdobývány, drancovány, páleny a bořeny, množství v nich obyvatelů pobito, církevní kněží, řeholníci a jeptišky mučeni, upalováni a jinak vražděni. Silené ukrutenství takých „Božích — prý — Bojovníkův“ pouštělo vůkol strach náramný, jimžto mnohé městské obce uchváceny poddávaly se.

Biskup Aleš vida, ano husitské vojsko v Chrudimsku zle rádí a k Litomyšli tihne, vzav peněz a klenotů hledal s kapitolou útočiště na Moravě. Město jeho Litomyšl 2. května 1421 podávši se nepřátelům smluvou, osazeno a poručeno jest od Pražanův Divišovi Bořkovi z Miletínka.

Po smrti Jana Žižky z Trocnova († 12. října 1424) stalo se veliké roztržení mezi Táboř a Pražany; jedni proti druhým osazovali měst, jichžkoliv dobýti jim se událo. Přitrhnuvším 1425 a přílehlším k Litomyšli Tábořům, věda že nemůže

odolati, vzdal město Diviš Bořek pod úmluvou 14. února; zdaž i hrad biskupský v úmluvu zavřen, čili útokem vzat (jakož Pešina tvrdí), toho posud jistoty nemáme. Litomyšl město a hrad poručen Jeníkovi z Vedanic, jenž dle letopisův Bartoškových byl r. 1429 hejtnanem na Litomyšli a r. 1431 celé panství Litomyšlského biskupství mocně držel. Potom r. 1436 zapsal císař Sigmund Vilémovi Kostkovi z Postupic hrad a město Litomyšl s příslušenstvím a dvůr v Horoušově ve 4000 kopách k výplatě s výstrahou čtvrti leta, z kteréžto zboží aby ročně vydával komoře královské 400 kop gr. — Statky někdy kláštera a biskupství Litomyšlského uvízly a zůstaly již pořáde v rukách světských. *)

Dle zprávy Bartoškovy byl při korunovaci Albrechta Rakouského na království České v Praze 29. června 1438 také biskup Litomyšlský — nejspíš onen Aleš z Březi. Pravdě podobno, že alespoň někteří údové kapitoly Litomyšlské tehdež i později ve Svítavě, kdež převorství a faru měli, živěji bydleli, jistě pak údů přibírali, pokud jich koli třeba bylo, aby sbor všecken nevymřel; — ostatní kanovníci porůznu, kdež kdo věděl, zůstávali, všickni pak svazkem téhož řádu premonstratského, vzájemné bratrské lásky — stejnou pohromou zušlechtěné — i obecnými ač zřídka kdy slavenými schůzkami spojení trvali. Nehned ode vši naděje dodré upustivši volila kapitola Litomyšlská pokud známo dva ještě biskupy, z nichžto první jménem Matěj r. 1474 v Pánu zesnul. Tehdejší kanovníci kostela Litomyšlského řádu premonstratského: Eliáš Čech, akolita papežský, převor a pleban v Hradci Jindřichově, Martin kustos, Jan Torvartel kantor, Jan Flikspier školašik, Jan pleban v Ujezdě, a Mikuláš rektor (pleban, farář) v Radměři. Tito sešli se z Čech a Moravy, kdež rozptýlení dleli, k volení nového biskupa v klášteře Louce blíž Znojma i splnomocnili k takému úkonu Eliáše převora a Martina

čtyři s officialem v Olomúci a jedenácte v Zitavě u vyhnanství žili, prohlásivše 28. dubna t. r. Kunrata zběha za kacíře, zvolili Jana biskupa Olomúckého za správce arcibiskupství Pražského, jemuž i potvrzení od sv. Otce Martina V. vyžádali. Nový ten úřad vykonával opravdu biskup dotčený; dle původní listiny kláštera želivského dané v Jihlavě 23. prosince 1421 stvrzuje Jan biskup Olomúcký „správce kostela Pražského v duchovních i světských věcech“ klášterníka Želivského Heřmana ku podání Jana probošta Lúňovického ve farním úřadě při kostele Vlašimském. — Biskup Jan vida, ano se husitství na Moravě zmáhá, ustrojen v zbroj (odkud i „Jan Zelezný slove“) vodil vojsko na zdobývání hradů a měst husity osazených a na potření hada kacířství. Jemu náleží zásluha, že se blud nerozlezl po celém markrabství a že všechny statky Olomúckého biskupství nebyly rozhráceny. Papež Martin V. povýšil jej r. 1426 za kardinala sv. Cyriaka v Lázních; také císař Sigmund ctil ho velice; pozvav jej r. 1428 do Uher ke dvoru, aby mu u válce s Turky rádcem byl, podával mu biskupství Vacovské; biskup však zesnul v Pánu již 9. října 1430 v Ostřihomě; tělo pohřbeno ve Váci (Vacově). — Týž biskup složil dva duchovní spisy znamenité: „Liber Salutis“ a „Exemplar salutis.“

*) Br. Mikuláš, řádu Menších Bratří, v Čechách zrozený a na Moravě vychovaný, jenž k r. 1440 v Norimberce v klášteře obýval, sepsal mezi r. 1432—1436 kroniku českou. Co byl této doby sám na Litomyšli shledl, vypisuje takto: „Post Pragam Luthomysle altera in Boemia pontificalis civitas; sed hanc civitatem perfidia Hussitarum alienavit a cultu divino, et facta est in habitationem latronum et raptorum, videlicet Kostka, qui ecclesias et episcopatum retinet; et ubi olim erat monasterium et ecclesia Canonicorum regularium, ubi olim deguit S. Victorinus: modo est castrum factum equorum et porcorum; et ubi ara Domini extructa fuit: modo est coquorum habitatio et hominum non timentium Deum, sicut ego propriis oculis vidi.“ Rp. (B. Dudík: Mähren's Geschichtsquellen. I. 420.)

kustosa. Eliáš a Martin, přísáhše, vyšli z kapitolní síně do blizounké kaply Všeck Svátých a zvolili Jana Bavora opata Luckého, rádu Bílého, za biskupa. Ihned vrátivše se, oznámili kapitole Litomyšlské jméno vyvoleného, jenž otázan jsa odvětil, že to zůstává papeži Sixtovi IV.; bude-li v tom sv. Otce vůle, tehdy že on volený žádá, by směl opatství Lucké podržeti v poručnictví neb komendě, také že by on neminil k vůli biskupství Luckého kláštera poškoditi; s touto jen výminkou, že k sobě přijme důstojenství biskupské, jinak nic. Volení dělo se 10. února 1474.

Kapitola Litomyšlská vedla pak svého voleného biskupa Jana ze síně do chrámu na kůr kněžský a zapěla: Tě Boha chválíme. Volba stvrzena jest od papeže v Římě 16. listopadu 1474 a ponecháno biskupovi Litomyšlskému Janovi kláštera Louky v poručnictví. I posvěcen jest týž Jan na úřad biskupský v Římě 11. prosince t. r. 1474. Zesnul v Pánu 1479. *)

Po něm, jakož i před biskupem Matějem uvozuje Berghauer tyto správce biskupství Litomyšlského: Beneše převora a Jana kustosa (16. srpna 1457); Jana de Ruina převora (17. prosince 1463); — Martina (30. června 1484 a 14. června 1490); Eliáše (18. října 1491); Mikuláše převora a Arnošta kustosa (10. prosince 1497 a r. 1501); Mikuláše převora a Bernardina kustosa (31. října 1503); Lukáše (7. listopadu 1519).

Listinou danou v Kroměříži v svátek Nanebevzetí bl. Panny Marie 1525 postoupili jsou Lukáš převor a správce osiřelého kostela Litomyšlského, Rehoř kustos, Jan školastik, Václav kantor a celá kapitola „téhož konventu“ Olomúckému biskupovi Stanislavovi pusté role, zahrady a louku u Vendolí i s úroky Svitavského špitálu, začez témuž špitálu biskup dotčený úrok 17. zl. mor. na městě Svitavě vykázal.

Po smrti posledního převora Wolfganga odevzdali kanovníci Litomyšlští okolo r. 1556 biskupovi Olomúckému faru Svitavskou a vystěhovali pryč se z Svitavy do prem. kláštera Hradištského u Olomouce. — Klášter i biskupství Litomyšlské kryje jeden zapadlý hrob na velikánském pohřebišti ústavů církevních dobou husitskou založeném.

—o—

Medvěd na Maladettě.

Sepsal Arnošt Legouvé.

III.

Na zejtrí po této události byla slavnost ve vsi, kdež farářem byl p. Riego; slavily se obžinky. Rada nízkých vozůků, plných pytlů a tažených od krav a volů, posouvala se v neustálém drčení po křemenité půdě. Sedláci pohaněli voly špičatými holemi k veliké stodole, jejížto vrata na náves se otvírala. Tu čekali, majíce nůše na zádech naši známí myslivci, aby kukuřici do stodoly skládali, co zatím děti, dcery a ženy jejich kolem hromady se usadivše a staré písničky zpívající zrna z klasů vytloukaly a klasy prázdné na stranu házely; užívá se jich od chudého lidu co paliva za času zimního. Před čtvrtou hodinou odpolední byla práce ukončena. Pán de Felsen majitel stodoly poslal pracovavšímu lidu jeden půlsud vína, a stodola se změnila v tančírnu.

Radost byla všeobecná, ale u prostřed radováněk seděl mladý jeden sedlák v tmavém koutku na hromadě kukuřicové slámy, díval se na tanec a sám netančil, slyšel zpívat a sám nezpíval; byl zamyšlen a jak se zdálo rozhořčen. Toliko když se vedle něho mluvílo o srdnatosti páně farářově a o slávě, jakou mu k návratu chystali, odvrátil tvář, která se škaredila jako nějakým divokým hněvem, a však brzy pohřbil se opět v myšlenky. První kolo se skončilo, děvčata a hoši přicházeli k němu, a on si jich nevšímal; postavili se kolem hromady kukuřicové slámy, na níž seděl, a pojednou byl vytržen z rozjímání svého výbuchem smíchu, který se odevšad rozléhal.

„Co to, Etchahone, o čem pak přemýšlíš?“

Otevřel jiskravé oči své a přešel si rukou čelo jako člověk, jenž byl procitnul.

„Co chcete?“

„Což pak, žádnou písničku, básníku?“

„Já dnes nebudu zpívat.“

„Povidej nám tedy pohádku o třech přáních.“

„Zejtra vám ji povím.“

„Nu dobře, udelej tedy písničku na pana faráře, abychom mu ji zazpívali, až se vrátí!“

„Pan farář?“ vykřikl divokým hlasem.

„Ovšem, vždyť ho máš rád!“

„Ach ano, já ho mám rád, ale.. ale já zpívat nebudu.“

A básník se opět zamračil a zamyslel. Etchahon nebyl básníkem dle našeho rozumu; on nehoroval v oblacích o ideálech: Etchahon byl venkovan, jakýchž na jihu

*) Annales Ord. Praemonstrat. Nanecii 1736. II. 118—124. — Beda Dudík: Iter Romanum. Wien 1855, I. 72—73. — Die Babina byl Eliáš Čech první klášterníkem Teplenským a snahou jeho založeno jest po r. 1480 od pana Jindřicha z Hradce v též Hradci Jindřichově v čest bl. Panny Marie bratrstvo literátů. (Epitome Rer. Boh. pag. 352.)

mnoho nalezáme, který písničky skládal k veselkám a na křtiny a znám byl vůbec co podivín.

Tanec opět počal a trval několik minut, tu pojednou básník změnil tvář svou, jeho rty se otevřely pohybující se, jeho oči utkvěly na vratech stodoly; vrata se zlehounka pootevřela a Štěpán, bledý, se svislou hlavou, přicházel zdoluhavým krokem, všecko se k němu hrnulo; voláno: Pan farář? Pan farář? Štěpán neodpovídal.

„Mluv přece, kde jest!“

„Mrtev!“ řekl Štěpán přidušeným hlasem.

„Mrtev? Probůh! A ty?“

„Byli jsme na ledovci Maladetském a on zmizel v propasti.“

Uleknutí se jevílo na každé tváři, an tu nenadále člověk se vyřítí a mezi venkovany se dere. Byl to Etchahon. Kráčel ku Štěpánovi, vzal ho za rameno a díval se mu do očí.

„Ty lžeš!“ zkríknul divoce. Sedláci se shrnuli kolem nich a dívali se zvědavě na ně. Štěpán zničen svěřil hlavu.

„Ty lžeš! Pan farář umřel; ovšem že umřel; ale on nepadl náhodou do propasti, on byl medvědem umačkan.“

„Ano,“ řekl k divákům, „pan farář zápasil s medvědem, do křížku s ním zápasil, a tento, jeho bratr, nebránil ho.“

Sedláci začali se mračit.

„A on měl nůž v ruce!“

Čela mužův pokud možná více se svraštila.

„A on zahodil nůž na zem a utekl.“

Každý ustupoval od Štěpána.

„Byl jsem 50 kroků dále, křičel jsem na něj: počkej, počkej, ale on měl takový strach, že mne neslyšel.“

„Znáš-li toto?“ řekl k Štěpánovi a vytáhl zpod haleny čepici zkrvácenou; hled, co všecko zůstalo z bratra svého na skále, když jsem tam přišel; a ty se opovažuješ k nám se dotírat? A ty se opovažuješ sednouti s námi na lavici? Pryč, pryč odtud!“

Sotva to dořekl, mrštil čepici o tvář Štěpánovu a opakoval v neobyčejném vzteku: „Jdi pryč.“

Sedláci nakaženi jsouce hněvem Etchahonovým hnali se na jinocha a odevšad křičela se kletba „Jdi pryč! jdi pryč!“ —

Odcházel ubohý jinoch, ana vrata se opět otevřela a člověk krví zbrocený vešel.

Ze všech úst slyšen byl výkřik: „Pan farář!“ Bylt to v skutku p. farář Riego. Všickni jej obklopili, on pak přitáhl Štěpána k sobě a pravil: „Zůstaň, dítě!“ Štěpán padl na kolena. Celá hromada trvala v mlčení; jeden každý byl uděšen. Všecka ústa otevřela se, ale nikdo nepromlu-

vil; řekl bys, že to jsou sochy. Konečně přistoupil Etchahon k panu faráři a tázal se s podivením: „Jste vy ten, jenž zápasil s medvědem?“

„Vždyť vidíš, že já jsem,“ řekl kněz pokojným hlasem a ukazoval na zkrvácený oděv svůj.

„Nepadl jste do propasti?“

„Ovšem, že padl.“

„Ale kterak jste se ven dostal?“

„Bůh mne zachránil; několik stop pod krajem zachytil jsem se opaskem za ostrý kus skály; medvěd pustil v pádu svou kořist a sřítíl se samotem do propasti“... Cím déle pan farář vypravoval, tím více nabývali lidé víry, že jest opravdu na živě a přicházeli k němu se srdečnou důvěrností, jakoby mu děkovati chtěli za to, že z nebezpečí vyvázl. Štěpán s pláčem líbal jeho ruce, vzdychaje: „Bratře, bratře můj!“

„Co znamenal ten křik, když jsem vcházel?“ řekl kněz přísným hlasem; „proč týráte to dítě?“

„Proč?“ zvolal Etchahon; „ten zbabělec, ten...“

„On není zbabělcem,“ odpověděl Riego vážně; „měl strach... měl strach, poněvadž několik okamžení před tím sotva byl smrti ušel. Kdo z vás si troufá říci, že by byl jinak učinil, a kdo si troufá jej vyhanět, když já mu odpouštím a obejmu ho?“

Kněz se díval na Etchahona a držel svého bratra v náručí, tiskna jeho hlavu ku prsoum svým.

Po těch tise a vážně pronešených slovech přestaly se ozývati hněvivé hlasy. Pan farář řekl pak: „Etchahone, pojd sem!“

Etchahon přistoupil.

„Podej ruky Štěpánovi.“

Etchahon se rozmyšlel.

„Podej ruky Štěpánovi!“ Etchahon učinil tak; a hned přistupovali všickni a litovali ubohého jinocha srdečně ho těšíce. Kdo by se byl na to díval, byl by se podívil té moci, jakou kněz nad nimi vládl. „Jděte,“ pravil pak mírně, „zase k radovánkám; a ty, básniku,“ řekl Etchahonovi s úsměchem, „ty nám uděláš písničku o zabitém medvědu.“ Z franc. přel. P. V. Mayer.

Dopisy.

V Manettně, 1. července 1865.

(Misie kněží Jesuitů.)

Radosti zajásal bych do celého světa: Měli jsme požehnanou misii pro lid. Dne 17. června k večeru přišli sem v největší tichosti kněží tovaryšstva Ježíšova: Alois Mathoy, Theodor Schmude, Frant. Kožený a Frant. Schirgy a odešli od nás 30. června,

trvala tedy sv. misie plných 12 dní. Měla konána býti jazykem německým, však JEm. nejdůst. p. kardinal se o to postaral, aby aspoň jeden misionář činil česká kázání, začož mu vřelé díky vzdány buďtež, jelikož tímto zařízením české obyvatelstvo, kteréhož jest víc než polovic na osadě zdejší, zároveň s obyvatelstvem německým v misi účastenství míti mohlo. V prvních dnech bylo posluchačů velmi po skrovnu; teprv na den nejsv. Srdce Pána Ježíše, jakož i o zdejší pouti v den sv. Jana Křtitele a následující neděli počal se naplňovati celý chrám, a lidé přestali se omlouvati polní prací, řemeslem a jiným zaměstnáním. Též přicházelo každodenně mnoho kajcníků k sv. zpovědi, tak že několikrát ještě v 7 h. večer podáváno nejsv. Tělo Páně. V den ss. Petra a Pavla byl nával věřících tak veliký, že se pod širým nebem kázati musilo. Též dne 30. června měl kněz Mathoy poslední kázání pod širým nebem a sice před hraběcím zámkem, ješto prostora blíž chrámu nemohla pojímati nepřehledné množství posluchačův. K velikým díkům jsme zavázáni zbožným a učeným kněžím misionářům; rovněž pak vděčně sluší připomenouti zásluhu patrona zdejšího chrámu, uroz. p. hraběte Prokopa Aloisa Lažanského, jakož i jeho urozené choti a sestry; onit misionářům dopráli v zámku hraběcím netoliko přibytku, ale i úplného opatření. Mimo to však celá hraběcí rodina dávala všem ušlechtilý příklad zbožnosti a horlivosti duchovní a nyní se neskončeně těší z dobrého výsledku svaté misie. Avšak i osadníci jsou jako znovuzrozeni. Mnozí poslouchali česká i německá kázání, téměř všickni vykonali sv. zpověď. Také několik nemocných potěšili misionáři návštěvou svoji. Posledního večera projevílo zdejší měšťanstvo všeobecným osvětlením svou vděčnost za dobrodiní misie, a při světle pochodní byly před hraběcím zámkem zpívány kantáty. Když v pátek dne 30. června misionáři naposledy v půl páté ráno sloužili mši sv., bylo v chrámě tolik lidu, jako bývá na velké svátky, a všeskeré obyvatelstvo shromážděno se dalo odjíždějícím misionářům „s Bohem.“ Kéž by blahodárné ovoce této misie nevyhynulo nikdy! B.

Ze Sedlčan dne 28. června 1865.

(O studujících umřelých i živých.)

Dnes jen o smrti jednati bude můj dopis. Vždyť písmo sv. praví, že dobré a spasitelné jest pamatovati na poslední věci člověka, tedy i na smrt. Rodičové dítky své upřímně milující, byt by dítkami sebe hojněji byli požehnáni, neradi ztratí jediného miláčka a bolestně nesou ztráty jeho, když

jim ho vyrve neuprositelná smrt z náručí. Ale tím větší bývá žalost a bolest zarmoucených rodičův, když jim smrtí schází se světa syn, na jehož vychování veliký náklad vedli, na něhož skládali utěšené naděje uvedše ho na dráhu, na níž pro vyšší stav a povolání měl se připravovati, na dráhu studií. — A takový zámutek zastihl tu posledních čtrnácte dní tři rodiny, troje rodiče dilem ze zdejší dilem ze sousední osady. Dne 15. června t. r. na Boží Tělo pochovali jsme na sv. poli rozprostírajícím se kolem svatyně Matky Boží „na Církvičce“ tělesné pozůstatky nadějného mladíka Fr. St. rodilého ze Solopisk, žáka VI. třídy gymnasia na Staroměstském gymnasiu Pražském. Deset dní na to dne 25. června pochoval duchovní správce Dublovický na sousední osadě J. H. mladíka 19letého, kterýž před rokem odbyl studie gymn. na témž ústavu a letos tuším v pololetě podrobil se zkoušce maturitní. A dnes opět doprovodili jsme my u nás nadějného mladíka, kterýž nižší reálku odbyl, a kandidatem učitelství byl a zde na hl. far. škole a na farní škole v Kosové Hoře k stavu a povolání svému se připravoval, a při veřejné zkoušce letošní na této škole svou schopnost a způsobilost chvalitebně osvědčil dle svědectví znalecův zkoušce přítomných, k poslednímu odpočinku „na Církvičce.“ A abych doplnil seznam mladých umřelcův, podotýkám, že r. 1863 zemřel zde studující mladík A. V. zdejší rodák a žák IV. třídy gymnasia na Starém městě Pražském. Během dvou let čtyři a během posledních čtrnácte dní tři mladíci studující se světem se rozžehnali. Citelný čtenář pomyslí sobě a domyslí se, jak hořce pláče a truchlí rodičové nad ztrátou tak nadějných synův, neboť byli to mladíci nevšedními schopnostmi od Boha obdaření; jak pláče ztráty dítek, na jejichž vychování mnoho péče a mnohý peníz na jejich vzdělání byli věnovali. Ale smrt všem slibným nadějím konec učinila. A není, co by rodiče zarmoucené potěšilo leč vědomí, že synáčekové jejich co katolíci umírali dádouce se ne v poslední chvíli, alebrž záhy zaopatřiti sv. svátostmi a smířivše se s Bohem, kterýž pln jsa milosrdenství a slitování zapomněl zajisté na poklesky a křehkosti — jejich mladosti. Mnozí čtenáři pozastaví se snad nad tím, že jsem tuto okolnost vytknul dokládaje ku chvále zemřelých, že s Bohem jako katolíci se smířili a v „Pánu“ umírali a pomyslí sobě, žeť to povinností každého katolíka. Ale za našich dnův, kde leckterý mladík prošeďší dost bídně a mizerně nákou tu reálku aneb techniku a pobýv rok dvě léta na březích Vltavy aneb Dunaje na školách, přichází

na venek co nový prorok a odporučuje prostým rolníkům Renanův pamflet, a pokládá to za úlohu civilisatorskou, hlásati nevěru a šalbu a lež jako jest páně Renanova, za takových časův slušno poukázati k tomu, když studující pokročili ve studiích po křesťanskou umírají. A protož voláme: Lehké odpočinutí dejž jim Pane a světlo věčné af jim svítí!

Stojíce tu na rovech skropených slzou milujících rodičův, na rovech tří po sobě během čtrnácte dní na věčnost se odebravších studujících mladíkův, můžeme pak se ubrániti nejen citům bolesti a žalu ale spolu také vážnému rozjímání a důležitým úvahám? úvahám ne snad na tyto v Pánu zesnulé, o nichž mluvíce šetříme úplně hesla: „de mortuis nil nisi bene,“ se vztahujícím ale vůbec úvahám všeobecným. Studie za našich dnů obtížné a nesnadné, vymáhají nevšední dary ducha a vlohy ale zároveň také *železné zdraví tělesné*, jehož kdo nemá, daleko nedojde ve studiích. Když dále povážíme, že člověk v sobě má a na svět přináší zárodek porušitelnosti svého zdraví a že častokráte při vši opatrnosti nemůže se vyhnouti nemocem a neduhům, tuť se nám bezděky vtírá otázka: Nemá-liž studující příčiny, šetrně zacházeti se svým zdravím, bez něhož ani studie konati a dokonati nelze, neřkuli v pozdějším povolání povinností často dost obtížným vyhověti?

Oi to moudré a rozumné, kolik hodin ano snad celý den seděti uprostřed kouře a dýmu valícího se z dýmky? Jest to moudré a jedná rozumně, zachází šetrně se svým zdravím studující, kterýž hledá v tom hrdinský kousek, obrátili se hodně mnoho stočeného listí tabákového v ústech jeho v dým a popel? A přece jest to nyní téměř modou a za našich dnů leckterý mladík hledá v tom znamení zralosti a dospělosti. Mnohý studující by snad pozdě bycha nehonil, kdyby cítil na sobě, že prsa a plíce nejsou v dobrém stavu, záhy učinil sobě otázku: Půjde k duhu mému zdraví a tělu, plícím a hrdlu ten namáhavý zpěv na besedách, výletech, při schůzkách, divadelních představeních atd., kde se, nejen zpívá, ale také tančí, kouří a pije? — Než řekne se: To se děje k vůli probuzení národního ducha a ušlechtilé zábavě! Krásná to, ušlechtilá zábava, kde klade člověk základ k dlouho trvající neduživosti. A co se týče probouzení národního smýšlení a ducha, inu probouzejte národního ducha ale tak pozorně, abyste sami při tom nevypustili ducha svého, sobě záhy hrob nevykopali, rodičům hoře nespůsobili, veliký náklad nezmařili, *síly mladistvé, vlohy a schopnosti nezničili a nepohřbili, které by jednou*

národu platné služby konati mohly i měly. Než slova tato výstražná jsou hlasem volajícím na poušti, neproniknou k uším neřkuli k srdcím studující mládeže české, ale dosti na tom, že jsem upozornil na něco, nač mnohý otec, mnohá rodina má snad příčiny stýskati a žalovati, že mládež na studie se odebravši chytá se záhy něčeho, o čemž by měla teprva v dospělém věku mužském věděti anebo docela nikdy, jako jest nemírné ono tabáku kouření, a že mladíci zdraví odcházející z domu otcovského neduživí vracejí se k rodičům. Kéž by všickni, kdož mládež studující na starost a pod ochranu berou, dávali v čas výstrahu před záhubnými následky lekomyslného jednání svým svěřencům! Kéž by ale taky naše mládež česká uvážila bedlivě slova nesmrtelného Čelakovského:

Um svůj těmi bav caparty,
Měř kdo vyšších netuší,
Hříčka v koule, šachy, karty
Nejmén muži přislují.

Vtipnou hru nehrá-liž dosti
Čas s tebou, ten mocný pán?
Čácký pán! jemuz k radosti
Bývá, byl-li ohehrán.

Vyhráv ale sám, jak smeti
Vykliží ty staré děti,
Nevědoucí, proč zde jsou,
Ani proč ze světa jdou.

(Znělka 91.) R.

Od Humpolce, 26. června 1865.

(Pouť na Křemešník — slavnost v Mladé Bříšti.)

Poutnické místo Křemešník hodinu od Pelhřimova vzdálené není sice valně známo po Čechách, tím více však nejbližší vůkolí o něm ví a k slavnosti nejsv. Trojice každé spěchají v hojném počtu na horu tuto zbožní věřící, aby tu v chrámě nejsv. tajemství tomuto v bukovém háji vystaveném službám Božím přítomni byli. Letošního roku pouť tato dvojnásobnou oslavou stala se pamětihodnou, anť štedrosti zbožné měšťanské vdovy z Jihlavy kostelíček u vnitř nejen přiměřeně byl ozdoben a zvláště hlavní trojhranný — ze tří sestávající — oltář nového nabyt lesku, ale i pontifikální mše sv. veleduštoj. Želivským opatem Norbertem Sychravou na žádost Pelhřimovské městské rady co patrona chrámu s četnou asistencí obětovaná slavnost té velebnějšího dodala rázu, a jen želeti bylo, že dopolední déšť obyčejné z Pelhřimova na vrch ten konané procesí poněkud překazil. — Dne 25. června právě o pouti sv. Jana Křitele konala se ne méně potěšitelná slavnost ve farním chrámu Páně Mlado-

bříštském, kde neunavitelnou horlivostí a štedrostí vel. p. faráře P. Petra Vrabce dva poboční oltáře byly novězřízeny, kazatelna zcela nová postavena a zároveň i dvě z červeného damašku zhotovené a vkusnými obrazy opatřené korouhve účelu svému odevzdány. Před velkými službami Božími veledůst. p. vikář František Javůrek obřadem církevním práce tyto požehnal. Podotknouti sluší, že p. farář Vrabec teprv na čtvrtý rok v osadě té pracuje a, když za všecko tu obnovu na 755 zl. 66 kr. r. č. se páčící u svých méně zámožných osadníků jen 130 zl. vyprosil, sám 625 zl. 66 kr. obětoval, což za našich těžkých dnů jen s velikým sebezapřením učiniti možná, proto také tím větší cti jest hoden a památka oběti těchto v osadě jeho zajisté nevyhyne nikdy. K. S.

Od Vysoké dne 25. června 1865.
(Porada školního výboru.)

Soudím, že by bylo prospěšné, aby školní výbor v místě, kde škola se nachází a to v školní světnici, když dítky ve škole nejsou, své porady odbyval, poněvadž takto školní potřeby na místě nejlépe seznati možno, a také sám učitel svá odůvodněná přání školním zástupcům přednésti může, anižby mu potřeby bylo hromadu školního výboru někde vyhledávati a zvlášť když ani neví, že a kde školní patronové k poradě zasedli. Než u nás kdesi rozumějí tomu jinak a zasedli k poradě v místě na hodinu od školy vzdáleném — poněvadž tam starosta bydlí a také aby pohodlněji rokovati mohli, neboť při první poradě řiditelem školy, kteréhož též k sezení pozvali, na některé nevyhnutelné potřeby při škole upozornění byli, jako na př. na zřízení obydlí pro podučitele, aby nemusil postel a svůj nábytek míti v školní světnici, kde bez toho ani pro dítky dostatečného místa se nenalezá. To bylo nepohodlné, neboť stavěti se nechtělo, poněvadž to peněz vymáhá. Aby však nějaký pokus se stal, hledáno v školním stavení: a nalezeno, že učitel má komůrku, z kteréž by se dal byt pro podučitele upravit, neboť prý učitel komory nepotřebuje, když půdu má. Nad takovou radou strhla chof učitelova nehoráznou lamentaci, že ani místa nebude, kdeby to neb ono ke kuchyni náležející uložiti mohla. Všecko má své obtíže a chcemeli dále přijíti, musíme z místa se hnouti: proto zasedá nadzminěný školní výbor na místě od školy vzdáleném a jak se dovidám, jest hotov první poradu v ten způsob změnit, že se při škole nic opravovat nebude, neb prý jsou časové zlí a nedostatek peněz. Dříví ovšem se musí

koupit pro školu i v letní době, jinakby neměl učitel při čem si uvařit a v zimě při čem dítky se ohřát. Nevím však, jestli také farář co katecheta na to dříví přispívat nemusí, poněvadž v zimě, když přijde do teplé školy, také toho tepla užije? Slyším, že tu a tam toho příspěvku na faráři skutečně vymahají: pročež bylo by velmi vhod, kdyby o povinnosti té ve veřejných listech zmínka se stala poukázáním na zákon, dle kterého se to diti má. — Ovšem jsou těžké časy; a pro tyto těžké časy — říká náš soused — nechtějí pání dále škol vydržovati — „kdyby prý tak škola měla sto korchů pole, nebylby ji nám pustili.“ A pro tyto zlé časy musejí prý výborové pro školu jen něco málo činiti, „aby lid proti sobě nepopudili.“ Proto nemějte jim to za zlé, že se na blízku kdesi scházejí k poradám, jakby to navlékli, aby předešli patron musil školu opravovat a učitele vydržovat: školní výborové však aby učitele na školu mohli dosazovat. Časy se mění, jsou zlé, ale i za těchto zlých časů uvidíme leckde viseti spentlené věnečky na hospodách, kdež sedí a rokuje velmi mnoho těch, jenž ničeho dáti nechtějí, když se o prospěch školy jedná. Podle uspořádanosti hodin a dlažby poznává prý se spořádanost obce: já myslím, že rádná škola neméně osvědčuje rádnou obec. Kdyby mnohé obce jen část obecních příjmů na školy obětovaly, značných prospěchů by docílily, anižby musily na našeho souseda dbáti, kterýby nejraději nic pro školu neučinil, aby lid proti školním patronům nereptal. J. N.

Z diecése Olomúcké, ku konci června 1865.
(Stanovy „Koruny Solunské.“)

Když vyšly roku 1863 stanovy „Koruny Solunské,“ sdělil jsem, že nejdůstojnější kníže arcibiskup sám spolek tento vzal v svou ochranu a že i potvrzení a odpustky u sv. Stolice vymoci přislíbil; nyní právě kurrentou se známo činí, že spolek tento způsobem kanonickým co bratrstvo rádně jest potvrzen, jehožto správa vezdy duchovnímu správci Velehradskému přináleží. Dotčený list daný v Římě sv. Otcem dne 16. prosince r. 1864 má se přečísti v každém chrámu Páně, kde jsou údové tohoto bratrstva a podstata jeho jest tato:

Pius PP. IX. Na věčnou památku.

Jelikož v chrámu Velehradském, zasvěceném ke cti Nanebevzetí nep. Panny, Rodičky Boží, v diecési Olomúcké, jakž nám sděleno bylo, zřídilo se dle církevních zákonů bratrstvo pravověrných křesťanů obého pohlaví, jehož název jest: „Koruna Solunská“ a jeho patronové: ss. Cyrill a Methoděj, kteréhožto bratrstva údové, bratři

i sestry, přemnohých už vykonali skutků nábožnosti a lásky, aneb vykonávají sobě umínili: protož i my, aby bratrstvo toto co den více se rozmáhalo, důvěrující v milosrdenství Boha všemohoucího a v zásluhu jeho ss. apoštolů Petra a Pavla, udělujeme v Pánu milosrdným odpustky všem pravověrným křesťanům obého pohlaví: I. plnomocné: a) všem, kdož budoucně v bratrstvo toto vstoupí, v první den jejich přistoupení, jestliže v pravě skroušenosti, po vykonané sv. zpovědi přijmou nejsvětější Svátost oltářní; b) všem bratrům a sestrám, jež do bratrstva tohoto už zapsáni jsou, neb časem zapsáni budou, též plnomocné odpustky každému v hodině smrti, jestli tolikéž s pravou skroušeností po vykonané sv. zpovědi a obcerstvení jsouce sv. přijímáním nejsvětější Svátosti oltářní, aneb kdyby přijímati nemohli, jestli aspoň skroušeně ústy svými, neb kdyby i toho nemohli, aspoň v srdci svém nábožně vzývati budou nejsvětější jméno „Ježíš!“ c) Všem bratrům a sestrám, kteří už nyní v tom bratrstvu jsou, aneb příště v něm budou, též plnomocné odpustky každého roku o výroční slavnosti tohoto bratrstva (kteráž slavnost jednou navždy údy tohoto bratrstva smí zvoliti a vrchním pastýřem se musí potvrditi) aneb v některý den v oktávě této slavnosti, (jež může každý bratr a sestra jak za dobré uzná, sám sobě vyvoliti) — jestliže s pravou skroušeností přijmou svátost pokání a obcerství se nejsvětější Svátostí oltářní a navštíví pak toho dne chrám neb kaplu, neb modlitebnu téhož bratrstva a tam-li nábožně se pomodlí za svornost knížat křesťanských, za vykořenění bludů a povýšení sv. matky Církve.

II. *Nepplnomocné.* Odpustky sedmi let a tolikéž quadragen: a) všem bratrům a sestrám, kteří kostel, kaplu, neb modlitebnu bratrstva ve čtyry jiné dni v roce: *sváteční, neb všední, neb nedělní* (kterážto dni rovněž týmiž bratry tohotéž bratrstva směji se zvoliti a vrchním pastýřem musejí se potvrditi) aspoň se skroušeným srdcem navštíví a tímž způsobem, jak svrchu praveno, se pomodlí: na každý z těchto dnů, kdy to učiní, *odpustky sedmi let a tolikéž quadragen.* b) Kdykoli ale při mši svaté a při jiných službách Božích v takovém chrámu, kaple, aneb modlitebnici přítomni by byli, aneb kdyby *sprovázeli nejsvětější Svátost* buď na procesi, neb když k nemocnému či kamkoli jinam a kdykoli dle potřeby času se nese, aneb zaneprázdnění jsouce, jestliže na dané k tomu zvonkem znamení, *pomodlí se jedenkrát modlitbu Páně a pozdravení andělské* aneb *pětkrát Otčenáš a Zdravas M.* za duše zemřelých spolu-bratrů a sester, aneb jestliže vykonají ně-

jaký jiný skutek nábožnosti a lásky — tehdy za každý vykonaný skutek jmenovaný zmírňujeme obyčejným v církvi svaté způsobem 60 dnů z trestů jimi zavinitých. Kterážto odpustky všechny vůbec i zvlášť i všechna zmírňují trestů kajících, aby na způsob přímluvy též za duše všech věrných křesťanů zemřelých, kteréž sešly se světa tohoto milostí jsouce s Bohem spojeny, mohly se obětovati, též dovolujeme v Pánu. Také z pravomoci Naší apoštolské povolujeme listem tímto, aby mimo to i mše svaté, které za duši kteréhokoli pravověřícího křesťana z tohoto bratrstva sloužiti se budou, mohly té duši, neb těm dušem, za něž sloužiti se budou, takovou měrou na způsob přímluvy býti věnovány, jako kdyby se sloužily u oltáře privilegovaného. Ustanovení tato mějtež trvání a platnost na všechny časy. —

Svátky, které ku získání odpustků sobě zvoliti mělo toto bratrstvo, a jež potvrdil nejdůstoj. kníže arcibiskup, tyto jsou: I. Slavnost ss. Cyrilla a Methodia, biskupů a apoštolů moravských, jakožto hlavní slavnost tohoto bratrstva — pro získání *odpustků plnomocných*; II. čtyry svátky méně slavnostné, kdy získati lze odpustků *částecných* — *sedmi let a tolikéž quadragen*: a) Narození bl. P. Marie, b) sv. Josefa, pěstouna P., c) sv. Jana Nep. d) sv. Václava. Svpł.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal udělí čekatelům stavu kněžského dne 25. t. m. podjahanství, d. 27. jahanství a d. 30. kněžství. Tito dnové svěcení kněžství budou věřícím od duch. správce ohlášeni v neděli pátou po sv. Duchu (9. t. m.) s povzbuzením k horlivým modlitbám za svěcení. Dá-li Pán Bůh, bude letos posvěceno na kněžství 27 alumnů k. arcib. semináře a 13 kleriků řeholních, totiž 2 členové ryt. řádu Melitského, 1 křížovník, 2 premonstráti ze Strahova a 2 z Teplé, 1 benediktin z Emaus a 5 piaristů. Jména nových kněží ohlásí „Blah.“, až rozesláni budou po vinici Páně.

— V pastýřském listu k učitelstvu (viz „Blah.“ čís. 13. str. 197) ohlášené *exercicie učitelské* budou se konati v k. arcib. semináři jazykem českým ku konci měsíce srpna, německým pak v měsíci září.

— (Oprava.) V pořádku *čtyřicetihodinné pobožnosti* staly se po vydání předěslého čísla „Blah.“ při tisku návesti, která se vyvěšují na dveřích chrámů Pražských, některé změny v čase od 30. července do 4. září. Budeť se dotčená pobožnost ko-

nati 30., 31. července 1. a 2. srpna u sv. Markety v Břevnově, od 11.—14. srpna u Milosrdných sester pod Petřínem, od 19—22. srpna na Malostranském sv. poli (v Košířích), 31. srpna, 1., 2. a 3. září u Milosrdných bratří.

— Dědictví sv. Jana Nep. dává nově přístupujícím údům místo letošní skrovné knížky Frenclovu „*Postillu*“ díl I. Na rok 1866 chystá Dědictví údům svým za podíl: „Rozjímání na každý den v roce“ od Avancina S. J.; přeložil kněz Jan Herčík.

— Hrob sv. Prokopa v chrámě Všem Svatých na hradě byl o včerejší výroční slavnosti četně navštěvován. Dočká-li se příhodnějšího místa?

— Předvěrem navrátil se do Prahy dp. provincial ř. sv. Augustina Ad. Schütz z Říma, kamž se byl za příčinou volby nového generála řehole odebral. Zvolen byl dosavadní generální prokurátor P. Jan Belluomini.

— Nový chrám sv. Jakuba v král. věnném městě Poličce bude v neděli, 30. července od JExc. nejdůst. p. biskupa Kralohradeckého slavně posvěcen. V Dohaličkách u Nechánic bude se opravovati kostel, jenž náleží k nejstarším chrámům v Čechách.

— Břimovanců ve vikariatu Zbraslavském bylo 4604, a sice na Zbraslavi 568, v Modřanech 197, ve Vraném 271, u sv. Kiliana 713, v Slapech 385, v Radotíně 310, v Dobřichovicích 450, v Měkropeci 189, v Slivenci 296, v Mníšku 961, v Lišnici 192 a v Trnově 72. M.

Z Brna oznamuje „Hlas“ o valné schůzi výboru Dědictví sv. Cyr. a Met. Mimo jiné ustanoveno: Jelikož nátlakem nynějších peněžitých tísni v lidu našem slabší se jeví účastenství k Dědictví Cyrillometh., tak že dle dosvědčení p. pokladníka na hotovosti jest jen 879 zl. r. č., usnesl se výbor na tom, aby příštího roku 1866 zůstalo se při vydání jen kalendáře a to tím více, poněvadž samo Dědictví Svatojanské mnohem starší a bohatší již letos na vydání dosti skrovné knihy se bylo obmezilo; až se následkem příznivějších dob zotaví peněžitá poměry Dědictví Cyrillometh., vydá se druhý díl „Cesty do svatě země“ s obrázky. Nově přístupujícím údům dostane se některá ze knih dosud Dědictvím vydaných. — Dále ustanoveno, aby každý úd, jenž vkladu svého nedoplatí do vánoc roku tohoto, za neúda považován byl.

— K tisícileté památce příchodu sv. Cyrilla a Methoděje k nám složili pp. alumnové českoslovanští sumu 500 zl. co cenu za drama, jehož obsah by vzat byl z prvotné doby křesťanstva na Moravě. Cena nebyla přiřknuta žádnému ze zaslaných pokusů. I usnesli se alumnové Moravští na tom, že svrchu jmenova-

nou cenu, jež s dodatkem alumnův Olomouckých a s úroky vyrostla na 550 zl. r. č., obětovati budou Dědictví sv.-Prokopskému v Praze. Pp. alumnové diecése Českých vyžívají se, aby k redakci „Hlasu“ v Brně projádřili se ve lhůtě měsíce července t. r.: dávají-li k návrhu tomuto svého přesvědčení čili nic. Mlčení bude považováno za vzájemné přisvědčení.

Z Vidně. V příčině blahorečení Klementa M. Hofbauera jmenoval sv. Otec referentem (zprávodajem) kardinála Reischacha. —

— Školní jeden dozorce v Horních Rakousích (jak ujišťuje dopisovatel Volksfrda.) přišel do školy dal početní úlohu: V jedné domácnosti spotřebují se 3 libry masa denně, po 22 kr. mnoholi dělá vydání za maso za týden? Děvče vyvolané počítá: $22 \times 3 = 66$ kr. $\times 6 = 3$ zl. 96 kr. Jakže, táže se s tímto rozřešením úlohy a otázky nespokojený pan dozorce? Což má týden 6 dní? Ale poníženež prosím, odpovídá děvče, v pátek se maso nejí, jestiž půst! — Jak bylo onomu pánu, nepovídá dopisovatel, neskoumaje srdce a ledví lidská, dokládá toliko, že to děvče zasluhovalo — premium. I my díme: Staniž se tak dokládající, „že tak nedovede počítat každý,“ často ani ti a tací, kteříž ve škole mají co dělat a jiným by příkladem svým v plnění příkázání Božích a církevních měli předcházeti. — R.

Z Uher. V Ostrihomě bude v říjnu t. r. otevřena vyšší dívčí škola pod správou 10 řeholních panen. JEmin. v dobročinnosti neunavený kardinal primas Szitovsky věnoval tomuto ústavu 60.000 zl., ku kteréžto fundaci kapitola 7000 zl. přidala. Nad to určil JEmin. 10.000 zl. na zřízení domu a uvolil se zapraviti náklad úpravy vnitřní. — K udržení katolického časopisu politického: „Idők Tanuja“ složilo duchovenstvo 3000 zl. a sbírka není posud ukončena.

Ze Slezska. V městě Frydku stál před zámek, jenž náleží arciknížeti Albrechtovi; k náměstí obrácený kříž sv., který byl od kněží misionářů r. 1754 posvěcen. K tomu kříži měli Frydečtí velkou důvěru, též někdejší obecní představení, kteří svá jména v českém jazyku měli na tabulce pod křížem podepsaná, na důkaz, že se ani za sv. kříž ani za mateřský jazyk svůj nestyděli. Ale za několik let vše se změnilo. Kříž ten byl dřevěný a spráchnivěl u spodku, tak že zůstav bez pomoci lidské se vyvrátil, načež byl zanešen do zámku. Kam se dřevo podělo, není známo; obraz Krista Pána s tím nápisem byl vhozen mezi staré železo a plechy v zámku, kdež bez vší uctivosti ležel. Když pak na to Pán Bůh Frydek hroznými požáry navštívil, vypra-

vovaly některé osoby, že se jim zdálo, že to neštěstí nepřestane, pokud ta figura z kříže misionářského bude opovržena ležeti mezi starými střepy. Byla tedy figura vyhledána i s nápisem a přenesena k farnímu kostelu do sínky, kde jsou pohřební kříže uloženy. Ležela tam sice na zemi, ale pobožní lidé se přece často u ní modlivali, až jistá paní, vlastnice dvou domů ve Frydku, si vyprosila tu figuru k tomu účelu, že postaví kříž. Chtěla ho postavit na náměstí při svých domech. Tu se však některým lidem zazdalo, že to nemůže být, aby tam, kudy se nejvíce lidí prochází, stál kříž, ačkoliv tam jest dost místa. Ona paní byla tedy se svou žádostí odmítnuta a musila kříž za městem v poli postavit. Tam se nyní pne pod oblaky při cestě, která vede k Sedlišťům. Dne 25. května t. r. byl onen kříž od vel. p. arcikněze slavně posvěcen. (Op. Bes.)

— Ve *Vratislavi* bylo 1. t. m. vysvěceno 41 nových kněží.

Z Říma. Pius IX., bedlivý pastýř oveček svých, nemoha se déle dívat na zkázu, v jakou ubíhali věřící v novém království Italském následkem osiřelosti mnohých stolic biskupských, poslal králi Viktorovi Emanuelovi list, důtklivě žádaje, aby Církvi v zemích svých stará práva a svobody navrátil. Král mívá hryzení svědomí, i papežský list obměkčil srdce jeho, tak že hned poslal do Říma p. Vegezzioho c mimorádného vyslance, aby vyjednával se sv. Otcem. Pan Vegezzi jest nyní neustále na cestách z Říma do Turina a odtud do Říma. Jedná se nejprve o obsazení uprázdněných stolic biskupských. Král se sv. Otcem by se dorozuměli, ale vláda odporuje ze strachu před stranou Mazzinia a podobných reků.

— Slavný průvod Božího Těla vedl sv. Otec a udělil pak požehnání, aniž by na něm nepřehlední zástupové byli pozorovali nejmenšího unavení neb umdlení. — Dne 12. června byl u sv. Otce vrchní velitel tureckého vojska, Omer paša. Před lety přešel z rakouské půdy do Turecka odřekl se křesťanství a stal se mohamedánem, aby se státí mohl důstojníkem. Vedly ho tedy zajisté důležité příčiny k tomu, že prosil o audienci u sv. Otce, kterýž by sotva byl dosáhl, by odpadnutí svého od víry křesťanské nezelel. Bližší vysvětlení se očekává.

Z Florencie. Prefekt Cantelli poslal farářům rozkaz, aby „přilíšenému zvonění, kteréž jmenovitě některým úřadům v práci překáží,“ konec učinili. — A títo lidé chystají se k útoku na pevnosti, nemohouce snést hlasu zvonův! dokládá „Unita cat.“

— Garibaldi, jenž více raněn jest na hlavě než na noze, vydal opět zuřivý list proti kněžím. Mimo jiné dí: „Červ hlodající na mládeži italské jest kněz. Nechat ho mladíci rozslápnou a budou mítí svobodnou a velkou vlast!“ Ve výroku tomto závodí hloupost se zlostí o přednost.

— Z kláštera kapueinského v *Neapoli* učinila vláda po vyhnání řeholníků — vězení.

Z Anglicka. V jakých rozměrech se katolická Církev zmáhá v Anglicku, viděti z toho, že ve velké a bohaté obci Kensingtoně nebylo před 10—12 lety ani tolik katolíkův, aby jinde než v tmavé jedné kapli slavití mohli nedělní služby Boží; nyní čítá tamější katol. obec přes 7000 duší, majíc bohaté chrámy, kláštery a hospice. — Naproti tomu ubývá v Irsku neustále katol. obyvatelů. Ubozí opouštějí zchudlou vlast, hledajíce výživu v Americe.

V Švedsku a po novinách dělá mnoho hluku odsouzení protest. pastora Lindbäcka, traviče. Namíchal jedu do vína v kalichu a podal pak obětem své ziskuchtivosti. Pastor Lindbäck jest v 62 letech a od tří roku kazatelem v Silbodalu.

Z Ameriky. V sobotu, 17. června odebral se vel. p. B. Ströhle, farář při chrámě Nanebevstoupení Páně v New-Yorku do staré vlasti své, do Götzisu u Feldkirchu v Rakousku, odkudž se do konce října navrátiti hodlá. Zatím povede duchovní správu v řečené osadě vel. kněz František Karel, jenž se před několika měsíci ze severního Mexika do New-Yorku byl navrátit. (Rodilý Čech, bývalý ceremonář J. Emin. p. kardinála arcibiskupa Pražského.) — Dne 31. května ukončili kněží Redemptoristé v New-Yorku způsobem slavným misii. Poslední řeč k lidu měl arcibiskup a udělil požehnání. Při této misii bylo 1200 dospělých a 656 dětí k svátosti břimování připraveno, 11.000 zpovědi slyšeno a 53 nekatolíků do lůna Církve přijato. Misiónářů bylo 9.

— Před nedávným časem — tak čteme v kat. novinách Baltimorských — nalezal se Kreutzbergův zvěřinec na moři za prudké bouře. Aby loď ulehčeno bylo, házeno nákladu do moře. Došlo pak i na zvěřinec a na skřini s velikou opicí. Orang-Utang jsa v nebezpečení počal mluvit a prosil úpěnlivě jazykem německým: Pro všecko na světě pusťte mne ven; jsem syn hospodského u koruny v Mähringách a teprv v Paříži stal jsem so opicí! Tato přítomnost ducha v pravý čas vyvrála podivnou tu opicí z náručí smrti. Tolik dotčené noviny. — Však naskytá se otázka: stal-li se člověk v Paříži nedávno opicí,

nemohl-li se za dávných dob vyvinouti z opice člověk? „Kronika práce“ domýšlí se, že ano. Nezávidíme nikomu takových předků. My však víme, že Bůh stvořil člověka k obrazu a podobnosti svému, a že z jednoho člověka my všichni lidé pocházíme.

Literní oznamovatel.

— „*Časopisu pro katolické duchovenstvo*“ dostati lze v kanceláři arcib. konsistoře úplné ročníky 1828, 1829, 1831, 1837—1842, 1845—1847 po 10 kr. a z ročníků 1833—1836 jednotlivé díly po 4 kr. r. č. Alumnové k. arcib. semináře odebrali 558 výtisků úplných ročníků a 4 výtisky všech jednotlivých svazků. Tím stalo se, že některé ročníky jsou na čisto rozebrány a jen svrchu uvedené zbývají. Příčina výprodeje tohoto jest nedostatek místa pro sklad knih Dědictví sv.-Janského.

— Tiskem a nákladem A. Landfrasa a syna v Jindř. Hradci vyšly: „*Rozjímání kazatelská*“ podává P. Otto Kröpfel, kněz řádu Františkánského. Sešit VI.: Spasitelné rozjímání v den narozenin. V šestnácterce stran 24. Sešit VII.: Léky spasitelné proti nepravé truchlivosti. Stran 20. — „*Štědré nadělení*.“ Vánoční dárek pro milou mládež obého pohlaví. Dle J. S. sepsal Fr. K. P—k. Stran 22. — V třetím vydání vyšel „*Malý a rychlý Vypočítář*“, a některé modlitební knihy německé.

— „*Cyrril a Method*“ oznamuje, že pro nedostatek předplatitelův bude vycházeti jen každý druhý měsíc v číslech tříarchových.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Ječmen, administr., za faráře ve Velkých Popovicích;
- p. Josef Moeser, za kaplana do Grafenortu v Kladsku.

V diecési Kralohradecké:

Vyznamenání jsou:

- p. Václav Pírk, farář v České Třebové a
- p. Václav Hruška, farář v Damníkově, obdrželi collare canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav Kottland, farář v Bohárně, za faráře do Přelouče;
- p. Matěj Bartoš, kaplan v Chlumci, za faráře do Žehuně;
- p. Raimund Franz, administrator, za expositu v Starém Městě (Oberaltstadt);
- p. Jan Wišan, farář v Markoušovicích, za faráře do Bernartic;
- p. Vinc. Kröhn, bývalý kap. ve Vrchlabí, za faráře do Malé Úpy.

Uprázdňená místa:

Bohářna, fara nábož. matice, od 1. července,

Markoušovice, fara nábož. matice, od 1. července do 12. srpna.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Josef Čermák, boboslovec II. r. v bisk. semináři Budějovickém, dne 28. června (nar. v Přesticích 1840).

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Augustin Fibiger, lokál. Přeperský na odpoč., v Bakově 16. května (nar. 22. září 1793, kněz od 24. srp. 1819);
- p. Jos. Kindermann, farář v Hanšpachu, 20. června (nar. 16. července 1814, kněz od 1. srp. 1839);
- P. Angelus Jan Michel, kněz a býv. provinciál řehole kapuc., v Rumburku 23. června (nar. 24. června 1792, kněz od 24. srp. 1824).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Horčic, kapl. v Dlažkovcích, za faráře v Sutomi;
- p. Jan Geissler, farář v Malé Bukovině, za faráře v Mergenthalu Velkém.

(Původní dopisy „Blah.“)

Listárna redakce.

Milodary. Halíř sv.-Petrský: Ze Pcher o výroční památce korunovace Pia IX.: „Slavně zněly dnešního dne naše zvonky při chvalozpěvu „Te Deum,“ velebně rozléhal se zpěv četného zástupu zbožných osadníků po svatyni; horlivostí roznicen odpovídal lid: Hospodin zachovej Pia IX. atd. K modlitbám, aby mnohá ještě leta zdobila tiara hlavu našeho staříckého sv. Otce Pia IX. přidejme i skutky! Proto kladu k nohous sv. Otce co milodar 1 zl. na stříbře. F. L.“ — Vp. A. Nemastil s heslem „Syn ze srdce upřímného Otci“ 1 zl. na stříbře; vp. Ignac Paták z Malína 45 kr.

Na opravu chrámu sv.-Vítského: Mladá kněžna S. ze své schránky 1 zl. r. č.

Na pomník Arnošta z Pardubic: vp. Arnošt N. „na pomník velikému svému jmenovci“ 3 stříb. dvacetníků.

Z pošty Přeloučské došla nás žádost „několika údů Dědictví sv.-Janského:“ aby oznámeno bylo v „Blah.“ vydává-li se již údům kniha na rok 1865. — Odpověď jest v „Blah.“ čís. XI. od 15. dubna na str. 170, kdež „Nedělní zábava“ ohlášena s dodatkem, že se údům vydává v Praze, Olomouci a Brně.

Od Kostelce n. L. oček. opravu přehnaných prý zpráv v 17. č.

Vp. J. K. R.: Stane se dnes. — V spolku „CCC“ uprázdňena jsou dvě místa. —

 Číslem tímto započalo II. půlletí. Všem nově přistupujícím předplatitelům poslouží úplnými výtisky I. půlletí expedice.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přísl. XIV, 34.)

Utrpení devatenácti mučení- kův příjmím Gorkumských.

II.

Mučeníci.

(Dokončení.)

Zatím přijel posel s listem od Viléma Oranského, jenž tomu chtěl, aby Vilém z Marky duchovní vězně ze žaláře propustil. Ukrutné Žebráků s katolickým duchovenstvem nakládání přičilo se opatrnému Vilému Oranskému, který po tom bažil, aby katolická Belgie s protestantskými Hollandy v jeden celek zemský srostla, s čehož později pro touž velikou kalvincův nesnášlivost sešlo, takže Belgie Církvi katolické a Španělskému králi víry a poslušnosti dochovala.

Vilém z Marky kvasil osmého července dlouho na noc s čeledí svou. Podnapilý hospodář popadl list Oranského a rozkřikl se v ta slova: „Co si ten pověstný všetečka, ta mořská potvora, ten hadr člověk osobuje? Ten by mně snad rozkazovati směl? Tupím jeho rozkaz a teď mu ukážu, že já jsem tu pánem a že si od žádného poroučeti nedám!“ Ahned v tu samou hodinu — bylat noční jedenáctá — odsoudil zuřivec vyznavače Kristovy k ohavné smrti na šibenici. Okolo jedné hodiny s půlnoci — devátého července, l. P. 1572 — vyvedeni jsou vyznavači z města Brielle v průvodu jízdných a pěších Žebráků, k nimž se cosi lidu

sprostého přiletlo. Cestou ještě týráni očišťovali vyznavači duše své ode vsí skvrnky prostředkem svátosti pokání druh druhu se zpovídajíce. Blízko města stával Rugenský klášter řeholních kanovníků sv. Augustina, jež nedávno Žebráci rozvalili. Z něho zbyla budova stodole aneb kůlně podobná — skladiště rašeliny: Žebráci zočivše v ní dva trámy, ustanovili je vyznavačům za šibenice.

První mezi oběťmi Kristovými — Mikuláš kněz kvardian, maje lézt po žebřice k trámů, objímal a celoval na krátkou rozloučenou podřízené bratrstvo, napomínaje s prosbou všech, aby pro víru katolickou až do posledního vzdechnutí statečně zápasili a v jednotě lásky setrvávajíce koruny věčného blahoslavenství uchvátili, any se jim nad hlavami již vznášejí. Bdě nad stádečkem tak, aby žádného ze všech Bohem mu svěřených v nebi nepohřešil, utvrzoval bratrů pořáde, až mu Žebráci hrdlo zadrhli. Podobně i ostatní věrní vyznavači druh druhu k poslednímu boji rozněcovali. Vzájemného posilování bylo tuze třeba, poněvadž kazatel kalvincův slibováním života a odměn časných vyznavače do poslední chvíle ku kacířství svěsti usiloval, podoben ďáblu, lvu řvoucímu, jenž obchází hledaje, kohoby sežral, však tehdy nejpilněji, kdy zví, žeť mu jen maličko času již zbývá k ulovení duše vykoupené předrahou krví Kristovou.

Kněz Jeronym, Verdenan, stoje na

žebříce, vzýval vroucně svatě s Kristem Pánem v nebi kralující za přimluvu; tehdy pokoušel se také o duši jeho slepý vůdce slepých, přemlouvaje ho obyčejem starého hada a lháře od počátku, aby sv. Marii, sv. Petra a jiných svatých ponechaje Boha samého vzýval, a odřekna se pověry papežnické čisté slovo Boží oblíbil. Svůdný ten kacíř byl před chvilkou mládounského Františkanského nováčka a vyznavače Jindřicha, v rouše ovčím obcházející, ze sboru mučovníků vylákal, což jich vůbec, zvláště ale kněze Jeronyma Verdeňana tuze zarmoutilo. Zahorev teď horlivostí kopl též kněz náhončího ďáblova do břicha, že se překotil. Za to zpořezali a rozedrali jsou Žebráci Jeronymovi knězi celý obličej; uzřevše pak na jeho pravém rameně a na prsou vyleptaný obraz sv. kříže Jerusalemského — památku z jeho pouti do Svaté Země — vyřezali mu nepřátelé kříže Kristova obrazy tyto ukrutně z dotčených těla částí. On pak nad touto mukou slavně vítězící, neustal těšiti a tvrditi u víře soudruhů až do konce! —

Bohumírovi Mervellskému na smrt jdoucímu plynula z úst modlitba za vrahy: „Pane, odpusť jim; neb nevědí, co činí!“ —

Bohumír Dunej, jemuž kněz Linhart zvolna lezl na žebřík, volal k němu vzhůru: „Proč bystřeji nechvátáš k hodům nám přistrojeným? Vždyt budeme dnes stoliti s Bohem a Beránkem!“ — katanům pak řekl: „Prosím vás, pospěšte a přidružtež mne k bratřím! vidím jistě nebesa otevřená!“ —

Patnáct vyznavačů zvěšeno jest na dlouhém trámě; na kratším oběšeni jsou: kvardian Mikuláš, kněz Bohumír Dunej a bratr lajik Kornel; premonstrát kněz Jakub Lakop oběšen jest sám jedin na žebříce.

Od druhé hodiny s půlnoci až do čtvrté z rána (9. července) trvalo věšení skrze Žebračky, jižto míru nepravosti dovršující, těla mučovníků do naha svlekli, skoro všem uši, nosy a údy

stydké (virilia) uřezali a břicha rozpárali, hledající sádla k vyložení na prodej. S jakou nestydatostí ohavy tito později uřezané mučovníkům údy po městech na odív obnášeli a co s nimi tropili, kdyby člověk stydlivý zaslechl, uši by mu zalehly! — Zohavená těla mučovníkův nechali Žebraáci za celý den na trámech a na žebříce viseti; lidu pro podívanou sem sběhlého bylo takové množství, že jenom za peníz pohodlného hlediště bylo lze dostati. Na noc přišel katolík měšťan Gorkumský s přátely svými, aby těla snál a pohřbil, čehož jemu za peníze povoleno. Patnácte těl pochovali katolíci pod dlouhým trámem do jednoho hrobu; ostatních čtvero v jiném hrobě pohřbili. Z týchž hrobů od katolíkův z úcty a ze slibu tajně navštěvovaných vybírány jsou od r. 1615 ostatky těch devatenácti mučovníků a uloženy na větším díle v chrámě Františkanském v Bruselu, kdež 18. října 1818 k uctění vystaveny jsou u přítomnosti arcibiskupa, jenž tu mši svatou obětoval slavně pod korunou. Některé ostatky vzali darem jiní kostelové Nizozemských měst, ku př. Bergenský, Bingenský, Kameracký, Tirlemontský, Valencenský, Antofský, Lovanský, Athský, něco jich do Němec i do Španěl v dar posláno.

L. P. 1619 začalo se v Římě jednati o vyhlášení těchto mučovníků za Blahoslavence. Z více divů předložených sboru sv. obřadů usouzení jsou dva za opravdové zázraky, jimiž Pán Bůh ráčil oslaviti miláčků svých, totiž uzdravení náhlé a dokonalé nezlečitelných kýlaceův: Jana Theodora Dinchia z Bruselu r. 1618, a Jiljiho Tilmana z Landraku r. 1619. — Jmeno a počtu Blahoslavencův přiřknul týmž mučovníkům Sv. Otec Klement X. dne 6. října 1674, kterýžto nález uveřejnil pak listem svým v způsob Breve daným v Římě 14. listopadu 1675. Slavnost jim ku poctivosti dala se v basilice sv. Petra v Římě 24. listopadu t. r. 1675.

Poctu týchž blahoslavencův rozpro-

straní nynější sv. Otec Pius IX. vyhlášením jich za světců. *) —o—

Jednota k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltární a k podporování chudých chrámů.

Mezi všemi důkazy laskavosti Boží nezná katolický křesťan většího nad ustanovení nejsvětější Svátosti oltární, tím Spasitel největší obět nám přinesl. Nebyloť Jemu dosti, že člověka hořkým utrpením a smrtí svou vykoupil, nýbrž hojností svých milostí tolik jej obohatiti ráčil, že každé srdce uznati musí, že *všecko* vynaložil, cokoli Jeho moudrost najíti a Jeho Božství dáti mohlo, aby v hříších hynoucího člověka sobě získal. Ve dne v noci, často nenavštěvován a opuštěn, dli v svatostánku čekaje, až duše, žádoucí útěchy, konečně i zde hledati bude milosti, které připravil těm, kdož po nich touží, a které hojně rozdávati si přeje s žádostí nepřestávající. Nejen že ukrývá v nepatrných způsobách velebnost svou, ano On snižuje se lidem za pokrm, aby přístupu našel ku slabým, aby pak silou svou v nich působil, aby občerstvil netušenou, nepostizitelnou blažeností ty, kdož neužívají před ním srdce svá. Tato nevýslovná velikost Jeho lásky, kterouž nelze přiměřeněji nazvati než láskou *Boží*, byla po všechny věky zdrojem největší útěchy, nejvyššího povzněšení a radosti duší zbožných. Avšak srdci věřícímu nelze se spokojiti s pouhým obdivováním a úžasem, onť snaží se, aby dle sil svých modlitbou, zpěvem a uměním oddanost svou na jevo dalo. Rozmanité jsou způsoby, jimiž duše nábožné lásku a oddanost svou Spasiteli na modlitbách osvědčovaly a noví způsobové povstávají neustále. Tak povstala před lety jednota ctitelů nejsvětější Svátosti k tomu účelu, aby modlitby své tak rozdělila, by jeden úd po druhém se modlil a takovýmto střídáním se aby každou hodinu Pán veleben byl od jednoho úda ve jménu všech ostatních. Avšak horlivost údů neuspokojila se pouze modlitbou, nýbrž oni chtěli vděčnost svou na jevo dáti v širším rozměru obětující dárky, čas a obtíže práce ke cti svatyně Boží, aby takovoutou měrou celý člověk účastenství měl ve službě Páně. Uzavřeno, pro trůn Nejvyššího a k službám

Božím zhotovovati okrasu, zvláště pro ty kostely, kde věřící nejsou s to, aby o přiměřenou okrasu stánku Nejvyššího náležitě se postarali. Nejprve se utvořil takovýto spolek v rozsáhlejším rozměru roku 1840 v Bruselu, ježto také sv. Stolice římská za církevní bratrstvo povýšila a brzy pak právy arcibratrstva a hojnými odpustky nadala. Od té doby povstaly podobné spolky ve mnohých městech; roku 1857 sestoupilo se 15 paní, které první základ řečené jednoty ve Vídni položily. Modlice se bez ustání, aby jednota se zdařila, jaly se hned pečovati o zhotovování rouch církevních. Dne 7. června 1857 ustanoveno se konečně na tom, aby se v důvěře v pomoc Boží k zřízení jednoty přikročilo a na ten úmysl byla jest sloužena a slyšena mše sv. Především v kruhu přátel a známých účastenství v díle tom hledáno. Ku konci března 1858 dospělo úsilí tak daleko, že se s jistotou zřízení řádné jednoty očekávati mohlo. Představená spolku, který tehdy 202 údů a 60 účastníků čítal, obrátila se k nejdůstojnějšímu vrchnímu pastýři Vídeňskému s prosbou, aby zřízení a rozšiřování jednoty té povoliti a církevního potvrzení jí uděliti ráčil. Nejdůst. vrchní pastýř obě přislíbil, a pronesl přání, aby si jednota stanovy Belgické (Brusselské) za základ svého působení obrala, což se i stalo. K tomu cíli byl zvláštní duchovní říditel ustanoven a již 14. dubna udělil vrchní pastýř písemně schválení jednoty, a hned se pak počet údů rychle množil. Mezi tím bylo však tolik paramentů od prvopočátečních údů zhotoveno, že se ustanovilo, aby se ještě téhož roku výstava hotových předmětů zřídila, a tyto aby se pak rozdaly, čímž by se větší účastenství vzbudilo a co nejdříve za povýšení na bratrstvo, a za dosažení odpustků, jichž jednoty takové užívají, u sv. Stolice prositi mohlo. Výstava trvala od 26—30. května; sedmým červnem ukončila jednota první rok svého působení a složila v malém shromáždění podporovatelů spolku účty ze svého působení.

Od toho dne, co výroční památky svého zřízení, odbývala jednota sedmého každého měsíce společnou pobožnost, která nyní (od r. 1862) v kostele vel. OO. z tovaryšstva Ježíšova se koná. Když jisto bylo, že se všechny hodiny obsaditi mohou, požádal nejdůstojnější pan arcibiskup sám sv. Stolicí římskou o církevní zřízení jednoty co bratrstva a spolu i o práva co arcibratrstva jednoty Vídeňské pro země mocnářství rakouského. Rychle přišlo potvrzení z Říma dne 25. června 1858 a povýšení na arcibratrstvo dne 2. července 1858. Od té chvíle byla jednota účastna

*) Dle zpráv z Říma ráčil sv. Otec vyhlášení bl. mučedníků Gorkumských za svatě poodložiti k roku 1869, jakožto sekulárnímumu umučení sv. Petra apoštola, poněvadž také obzvláště pro primat umučení byli.

všech hojných milostí, jichž se spolkům takovým dostává a došla rychlého rozšíření, tak že ku konci dubna 1859 počet zapsaných úřů 900 a účastníků 150, a ku konci dubna 1864 počet úřů 2531, a počet účastníků 448 obnášel. Odtud se jednota valně rozšířila. Nejdůstojnější pan biskup Brněnský ráčil slavným způsobem uvedení jednoty ve své diecési povolit; dále jsou hlavní spolky též v Pešti, Břetislavi, Šoproni, Lublani a v latinské diecési Sedmi-

hradské. Jednota Videňská čítá ne nepatrný počet úřů i mimo město, ano i mimo obvod diecése Videňské, jmenovitě v rakouském Slezsku, v Olomouci, v Solnohradu, v Kroměříži a ve vřkolu.

Ačkoliv způsoby nejsvětější Svátost ol-tární důstojně ctí, rozmanité jsou, přece zvláštní příčina, proč podíl berou v tomto díle, u mnohých záleží v tom, že povinnost, v jistou hodinu se modlit, nebývá bez sebe zapření a bez obětí, a že to i zřejmým vy-

znáním víry jest, jestliže se návštěvy, nebo společnosti vzdáváme proto, že určená hodina k modlitbě volá, a tudíž se v tom jeví i vyznání, že důstojnost synovství Božího výše ceníme než přátelství lidské.

Zřízení jednoty.

1. Arcijednota Videňská jest střediskem všech podobných v mocnářství rakouském stávajících spolků.

2. Jednoty, které se k ní připojí, mají

tatáž práva, tytéž výhody a odpustky, jako arcijednota.

3. Jednota (hlavní spolek) se utvoří, když se v některém městě nebo jeho okolí nejméně 744 úřů shledá. Údové v jednom místě se nacházející jsou odvětvím jednoty, stojíce pod vrchním řízením představené jednoty hlavní. Každá hlavní jednota dosáhne pro údy své odpustků arcijednoty, jak mile seznam svých úřů arcijednotě zašle. Každá hlavní jednota trvá v bez-

prostředním spojení s arcijednotou co do všeobecných záležitostí. Jest pak žádoucí, aby se hlavní jednoty v každém hlavním městě jednotlivých zemí a nebo v biskupských sídlech zřídily.

4. Jednoty filiální zasílají měsíčně zprávy, které se udály, a jmena i k pobožnosti zvolené hodiny nových údů jednotě hlavní, aby se odpustků účastnými státi mohli.

5. Hlavní jednoty jedné země jsou v spojení vzájemném, oznamující se sobě došlé žádosti.

6. Každou hlavní jednotu vede kněz, co řídí od biskupa k tomu ustanovený.

7. Řídítel stojí po boku výbor, sestávající z presidentky, vicepresidentky, zapisovatelky, kasírky a několika rádnicích údů, které asistentky slují. Ve větších městech se může zapisovatelce ještě místozapisovatelka a kasírce místokasírka přidati.

8. Výbor se utvoří poprvé ze zakládajících paní, a řídítel dá potvrzení; dále pak se sám z údů doplňuje.

9. Výbor zvolí pak rozšiřovatelky, jejichž úkolem jest, o rozšiřování jednoty se starati a horlivost údů podněcovati. (Výbor a rozšiřovatelky mají zvláštní jednací řád.)

10. V místech, kde hlavní jednoty nestávají, jsou rozšiřovatelky, které s výborem hlavní jednoty ve spojení stojí. Rozšiřovatelky tyto mají o to dbáti, aby ve shromážděních hlavní jednoty čas od času bývaly.

11. V místech, kde rozšiřovatelek není, oznamují přistupující jména svá a dodávají dárky své nejbližší jednotě.

12. Každá pravidelná jednotka má svá zvláštní pravidla ohledně dnů a hodin shromáždění, pak co se týče rozličných společných pobožností jednoty; a konečně výstav ornamentů zhotovených pro chudé kostely.

Stanovy jednoty.

1. Účel jednoty této jest:

a) přispívati k tomu, aby Pán Ježíš v nejsvětější Svátosti oltářní vždy více poznáván, milován a veleben byl, aby se Mu tímto způsobem děla náhrada za křivdy, jakéž Mu v tomto převelebném tajemství Jeho lásky činěny bývají;

b) dle možnosti zaopatřovati chudé kostely věcmi, jichžto k důstojnému slavení služeb Božích potřebí jest.

2. Jednotka má skutečné údy a pouhé účastníky. — Věřící obého pohlaví mohou se státi údy této jednoty.

Každý spoluúd jednoty koná jednou za měsíc jednu hodinu pobožnost k nejsv. Svátosti; k čemuž si den (datum měsíce) a hodinu sám ustanoví. K pobožnosti denní

počítá se čas od 6. hodin z rána až do 6. hodin na večer. Ačkoliv by se s účelem této pobožnosti více srovnávalo, aby se za dne dala v kostele, přece i doma konanou pobožností odpustky se získávají. Horlivosti těch spoluúdů, jichžto okolností toho dovolují, se pozůstává, chtějí-li sobě k vykonávání své pobožnosti zvoliti dobu noční, ku kteréž se počítá čas od 6. hodin na večer až do 6. hodin z rána.

3. Hodina pobožnosti určena jest přede vším k nábožnému rozjímání, aneb k vzbuzení lásky a díků činění, touhy a obětování se Pánu Ježíši a k vykonávání duchovního přijímání. Modlití se sluší při tom též za veškerou církev, za rozšíření sv. víry, za obrácení hříšníků, zvláště pak také za spoluúdy a dobrodince jednoty.

4. Na počátku a ku konci této hodinové pobožnosti říká se odpustky obdařená modlitba: „Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní.“ Pak následuje v duchovním spojení se všemi spoluúdy a ke cti nejsvětější Svátosti oltářní žalm 83: „Jak milí jsou stanové tvoji;“ potom žalm 50: „Smiluj se nade mnou, Bože,“ na smíření za urážky, a žalm 129: „Z hlubokosti,“ za v Pánu zesnulé spoluúdy, a konečně modlitba: „Pomni, ó přemilostná Panno!“ ke cti nejblahošlavenější Marie Panny. — Avšak navedení toto jest toliko *dobrá rada*, a nikoliv výminka k dosažení odpustků. — Zvláštní pobožnost ať jeví údové také k nejsvětějšímu srdci Pána Ježíše, které přepodivným způsobem ve velebné Svátosti mezi námi přebývá, a k utrpení Krista Ježíše, jehož vždy trvajících památka jest velebná tato Svátost.

5. K podporování chudých chrámů přispívají spoluúdové 50 krejcarů r. m. Kdyby ale někomu nebylo možno touto částkou přispívati, uspokojí se jednotka almužnou 12 nových krejcarů ročně.

6. Účastníkem se státi lze přispěvkem *nejméně* jednoho zlatého rakouské měny ročně k prospěchu chudých kostelů. Účastníci nepožívají výhod odpustků, mají však podíl v zásluhách a modlitbách jednoty, a jmenovitě v těch, jež se v chudých, jednotou podporovaných chrámech vykonávají. Dárcové, kteří se neváží pravidelným ročním přispěvkem, náležejí k *dobrodincům* jednoty.

7. Údové shromáždí se každý měsíc k společnému slyšení mše sv., již předchází krátký o nejsvětější Svátosti jednající výklad, po němž se ohlásí záležitosti jednoty, živi i mrtví údové její, zvláště ti, kteří v minulém měsíci Bůh na věčnost povolal.

8. V takových místech, kde není dosti údů, aby tam úplný spolek býti mohl,

mějtez údobí nicméně každého měsíce svou mši sv. a možno-li, i zvláštní své výklady.

9. Jestli chvalitebný obyčej, že údobí s povolením duchovních vůdců svých aspoň několikráte do roka při společné mši sv. Tělo Páně přijímají.

10. Po mši sv. modlí se kněz s přítomnými dvakrát „Otče náš“ a „Zdravas Maria“ se žalmem 129: „Z hlubokosti“ za zemřelé spoluúdy.

11. V měsíčních schůzích činí se při mši sv. aneb po ní mezi údy jednoty sbírka ku prospěchu chudých kostelů.

12. Čas, hodina a způsob nejbližší příštích služeb Božích oznámí se na začátku každého měsíce návštěm na dveřích kostela, kdež se obyčejně odbývají.

13. Z účelu jednoty jde na rozum povinnost, aby údobí její Pánu Bohu, kdekoli se v nejsvětější Svátosti oltární objeví (na př. když jde kněz k nemocnému, při průvodech, při pobožnosti 40hodinné, aneb když jindy jest vystavena, ve svatý týden atd.) příslušné důkazy úcty a lásky nejen sami na jevo dávali, nýbrž aby slovem i příkladem také jiných k tomu povzbuzovali a úctu tuto všemožně podporovali a rozšiřovali.

14. Každý měsíc několik dní před společnými službami Božími udají se zapisovatelce jména a k pobožnosti zvolené hodiny nových údů, aby byli zapsáni a účastni odpustků a výhod jednoty.

15. Aby se chudým kostelům ku pomoci přispělo, zřídí se skladiště pro dárky jakéhokoli druhu.*)

16. K udržení jednotejnosti nebudíž nic uveřejněno bez schválení rady.

17. Každoročně podá arcijednota hlavní zprávu o zbožném tomto díle; v té pak obsažen budíž prospěch nejen celé jednoty, uýbrž i působení každého spolku zvlášť.

18. Hlavní jednoty ukončí rok koncem března a během měsíce dubna oznámí prospěch činnosti své arcijednotě, kteráž pak v květnu společně výroční zprávy uveřejní.

19. V těch jednotách, kde se pracuje, bude přihlíženo k tomu, aby se spíše takové věci k podělení přichýstaly, které od spolu-

údů zhotoveny jsou než ty, které se hotové koupiti musí.

20. Mezi kostely ku podělení navrženými sluší přednost dáti těm, jež chudoba jejich odporučuje a těm, jež dříve žádosti své zaslaly. Farní kostely a takové, kde se nejsvětější Svátost chová, mají vždycky přednost před jinými kaplemi. Zvláštní váhu klade jednota na zprávy od pánů vikářů nebo biskupských úřadů sdělené.

21. Každoročně se zřídí veřejná výstava zhotovených věcí; čas a způsob výstavy ohlásí se veřejnými listy nebo jiným způsobem; jakož i lhůta k zaslání žádosti. — Zásilka darů děje se na útraty příjemce.

22. Žádosti od pánů farářů zaslané mějtež za přílohu potvrzení okresního vikáře, jímž se dosvědčuje, že kostel ten jest jeden z nejhudších v dotýčeném obvodu, že v místě samém pomoci mu nelze aneb že jest velmi chudě zaopatřen.

Páni faráři at k tomu hledí, aby stav svých kostelů jasně a zevrubně vypsali a určité udali věci, kterých jim nejnutnější jest potřeby a takto zřízené žádosti své at pak zašlou představené hlavní jednoty.

Odpustky pro spoluúdy jednoty. *)

Brevem od 25. června 1858 ráčila Jeho Svátost papež Pius IX. jednotě Vídeňské uděliti všech odpustků, jichžto arcijednota Bruselská požívá, a brevem od 2. července téhož roku rozšířiti odpustky tyto na veškeré jednoty císařství Rakouského, kteréžby se k arcijednotě Vídeňské připojily.

1. *Plnomocné odpustky* jednou v tom měsíci, v kterém kdo k jednotě přistoupil, v kterýkoli den by vykonal sv. zpověď, přijal Tělo Páně a na úmysl sv. Otce se pomodlil.

2. *Plnomocné odpustky* každému spoluúdu pod týmiž výminkami na den Božího Těla aneb některý den v oktávě té slavnosti.

3. *Plnomocné odpustky* pod týmiž výminkami v první čtvrtek každého měsíce.

4. *Plnomocné odpustky* pod týmiž výminkami jednou v měsíci v kterýkoli den.

5. *Plnomocné odpustky* v hodinu smrti pro každého úda, jenžby s pravou skroušeností nejsvětější jméno Ježíš aspoň v srdci vyzýval, nemůželi to ústy učiniti.

6. *Plnomocné odpustky* pro každého spoluúda, jestliže po vykonané sv. zpovědi a po sv. přijímání v kterémkoli kostele nejsvětější Svátost navštíví, byť by i v sva-

*) Všecko se vděčně přijme a svědomitě upotřebí. Jestli mnoho věcí, které na pohled nepatrnou cenu mají a z části zpotřebované jsou, ale k tomuto dobrému účelu věnovány býti mohou. Vím, že odváděly ženy israelské náramky a náušnice, aby se jich k ozdobě stánku Božího, pouhého stínu našich chrámů, použilo; jakže by se tedy nemělo očekávat, že paní křesťanské ku zvelebení přítomného na oltářích našich Boha s radostí přinášeti budou věci, jichž snad více nepotřebují, kterých však moudrá horlivost dobře užití může.

*) Z knihy „Manuel de l'adoration perpetuelle et de l'oeuvre des églises pauvres par P. Boone S. J.“ v Bruselu 1854.

tostánku (tabernakulu) uzavřena byla, a při tom na úmysl sv. Otce se pomodlí, a sice v následující dny: O slavnostech nepoškvrněného Početí, Narození, Zvěstování, Očišťování a Nanebevzetí Panny Marie, o slavnosti Všem Svatých, o památce všech věrných zemřelých; v den sv. Josefa, sv. apoštolů Petra a Pavla, sv. Jana Křtitele a sv. Jana Evangelisty.

7. *Odpustky* sedmi roků a sedmi quadragen každému údu po vykonané sv. zpovědi a sv. přijímání a po navštívení nejsvětější Svátosti, jak výše uvedeno, o všech ostatních svátcích neblahoslavenější Panny a sv. apoštolů.

8. *Odpustků* pod číslem 6. a 7. uvedených získají i ti spoluúdobové, kteří nemohou pro nemoc nejsvětější Svátost navštívit, po sv. zpovědi a po sv. přijímání se pomodlí pětkrát „Otče náš“ a pětkrát „Zdrávas Maria“, a pětkrát „Sláva Bohu Otci atd.“ k uctění nejsvětější Svátosti, a jednou „Otče náš“, „Zdrávas Maria“ a „Sláva Bohu Otci atd.“ na úmysl sv. Otce.

9. *Odpustky* 60 dnů, jichž každý úd denně za každý dobrý skutek získati může.

Každý spoluúd se žádá, aby, je-li kněz, ročně jednu mši sv. sloužil, a není-li kněz, aby ročně dvoje sv. přijímání obětoval za duše zemřelých spoluúdobů. S každou z těchto mší sv. a s každým takovýmto přijímáním spojeny jsou plnomocné odpustky, kteréž dušem v očištcí mohou vlastněny býti.

Aby se na tato sv. přijímání nezapomnělo, ustanovují se na měsíc listopad.

Připomenutí a žádost. Ty jsou tedy dějiny, stanovy a výhody Vídeňské „Jednoty k uctění nejsv. Svátosti oltářní a k podporování chudých chrámů.“ Jednota tato čítá i v Čechách a zvláště v Praze mnoho údobů, kteřížto až do lonského roku snášeli dárky své, pečující o důstojná roucha pro chudé chrámy. Hotových rouch a ozdob chrámových posíláno rok co rok z Prahy do Vídně, odkudž se po odbyté výstavě rozesílaly co dary kostelům chudým. Letos učiněn konec těmto záilkám. Pražské odvětví dotčené jednoty zřídilo samo výstavu posvátných rouch v Praze zhotovených a rozdalo je pak mezi chudé chrámy po Čechách a zamýšlí v tom příště pokračovati; chceť odvětví toto učiniti se samostatnou hlavní jednotou k podporování chudých chrámů v Čechách. K tomu cíli má však dle stanov zapotřebí nejméně 744 údobů, jichž posud jen 265 čítá.

Máme v Čechách přemnoho chudých chrámů a na ten čas nevidíme pomoci leč v hojném přistupování k dotčené jednotě. Ve jménu našich chudých stánků Božích žádáme o hojné přistupování a to se děj ze všech diecésí, jakož i ze všech diecésí žádosti o paramenty se zasílají a

přijímají. Seznamy nových údobů budtež zasílány uroz. paní hraběnce Belcredi-ové v Teresiánském ústavu pro šlechtičny na hradě Pražském. Seznamy obsahujtež jméno, příjmení a stav nového úda, den (datum) a hodinu, jež zvolil k pobožnosti, a roční příspěvek. Kdo chce býti pouhým účastníkem, udá toliko jméno, příjmení, stav a roční příspěvek. Zajisté se propůjčí k bohumilé službě zapisování údobů vel. duchovenstvo naše!

V svrchu řečeném ústavu pro šlechtičny na Hradčanech přijímají se též všeliké dary od dobrodinců věnované chudým chrámům, na př. příze a plátno, hedbáví nepředané i tkané a vše, čeho by se jen poněkud užití dalo při zhotovování paramentů. Tam ať se hlásí panny a paní, jež by z lásky k chudému Ježíši prací svou přispěti chtěly k ozdobení stánků Jeho.

Sázava

místo působení a úmrtí sv. Prokopa.

As tři mile od Českého Brodu k jihu nalezá se v údolí na břehu řeky Sázavy bývalý klášter benediktinský, původ svůj odvozující od sv. Prokopa, nyní zámek panů Tieglů z Lindenkronu, a při něm chrám sv. Prokopa.

Íle překvapen bývá poutník od severní neb východní strany přicházející, když, vyjda ze vsi Nechyby, rozložené na vysokém vrchu, pojednou před sebou spatří hluboké údolí, as jednu hodinu zdělí a čtvrt hodiny zšíří, horami lesem porostlými obkličené, jimž řeka Sázava klikatě se proudí, u prostřed na skalnatém pahorku velebně k nebesům se pnoucí chrám, podle pak budovy bývalého kláštera, kolem nichž rozkládá se ves Černobuda. V pozadí údolí za řekou spatřuje oko naše klidné městečko Sázavu s novým kostelem svatého Martina. V předu údolí, téměř pod nohama týma, mezi úrodnými rolemi vesele hučí mlýn, za nímž skelné hutě sv.-Prokopské se nalezají. Sejdešli s Nechybského vrchu dolů, jda po pravém břehu řeky, přijdeš po čtvrt hodině k pověstné „brázdě sv. Prokopa“, jižto byl dle starodávné pověsti sv. patron náš zapráhna dábly pluhem vyoral.

Brázda tato tvoří nyní hluboký i dosti široký výmol v pohoří po pravé straně Sázavy se táhnoucím. Stojí tu kamený sloup s obrazem sv. Prokopa.

Za čtvrt hodiny dojdeš odtud do zmíněné již dědiny „Černobuda“, kdež v levo zabočiv, octneš se před vchodem do nádvoří zámku, či bývalého kláštera. Bývala tu před lety brána, přes níž pnula se krytá chodba z levého křídla klášterní budovy do pravého. Bývalý majitel statku dal tuto krytou chodbu i bránu zbourati a toliko dva pilíře místo brány zde postaviti. Z jaké

příčiny to učinil, nevíme; že tím ale budova bývalého kláštera na kráse ničeho nezískala, uznati musí každý. —

Vejda do nádvoří zámku spatříš po pravé straně velikou do čtverhranu o jednom poschodí vystavenou budovu klášterní, obydlí to řeholníků, za nímž na straně severní stojí nynější farní (prvė řeholní) chrám sv. Prokopa; — v levo pak nalezá se menší podlouhlé stavení, jež sloužilo za byt opatu kláštera; severní pak část jeho slouží nyní za obydlí místnímu duchovenstvu. —

Za chrámem a farou na temenu skalnatého toho pahorku nalezá se panská zahrada. A tu, na místě nynější zahrady stával původní klášter sv. Prokopa, jehožto původ a osudy tuto nastíním.

Bylo to asi r. 1031 *), když kníže Oldřich sobě na lov do Sázavských lesů vyjel, a tu řízením zajistě Božím sv. Prokopa, co poustevníka dle řehole sv. Benedikta v jedné jeskyni blíže řeky Sázavy žijícího, našel. Milostí Boží a patřením na muže svatého, tak tuhý život vedoucího, ku pokání pohnut, žádal Oldřich sv. Prokopa, aby jej vyzpovídal; což když se stalo, Oldřich hluboce dojat, hned sobě umínil, na pokání za své hršné skutky, hlavně na bratru svém Jaromirovi spáchané — klášter tu vystavěti, a proto snažně žádal sv. Prokopa říka: „Sebeř okolo sebe bratří více, kteří by tu s tebou byli, Bohu sloužíce, a to jazykem naším slovanským; chci zde klášter zříditi, zbožím a dědinami jej nadati.“ — Sv. Prokop uváživ, žeby klášter dobře zřízený velmi mnoho působiti mohl pro rozšíření víry a mravů křesťanských zvláště v oně krajině, přijal návrh Oldřichův. Oldřich pak vrátiv se na Vyšehrad, pověděl pánům zemským, co se s ním na poušti Sázavské stalo, a co si byl umínil, poradil se s nimi, jaká nadání by novému klášteru učiniti měl, a hned r. 1032 při řece Sázavě klášter stavěti rozkázal. Sv. Prokop sám vyhledal příhodné místo, a sice na kopci, pod nímž se jeskyně jeho nalézala, a sám stavbu řídil. Zároveň pak shromáždňoval kolem sebe mužův nábožných, lásce Boží a bližního se obětujících; a bezpochyby i z dalekých krajů slovanských, kde, jak se zdá, posud služby Boží dle návodu sv. Cyrilla a Methoděje v jazyku slovanském se konaly, — některé mnichy k sobě povolal, aby mu pomohli zařídití život a kázeň klášterní, a druhých bratří v písmě slovanském vycvičiti. —

A tak rostlo dílo horlivou snahou sv. Prokopa; vedle kláštera v rozsáhlé míře a pevně stavěného počal se stavěti také klášterní chrám, a nový život uhostil se v tiché poušti Sázavské.

Příkladná zbožnost, s kterouž služby Boží v jazyku slovanském se konaly, zvláště ale nelicená pokora a svatost života Prokopova, jakož neméně i dobročinnost a horlivost jeho, s kterouž lidu kázání dojemná činíval „všecko to rozneslo brzy slávu Sázavského kláštera po vši vlasti, tak že lidé ze vzdálených končin tam přicházeli, aby se stali účastnými milosti Boží, a dobrý příklad ze zbožného křesťanského života si brali. Když pak o to se jednalo, kdo by měl opatem tohoto kláštera býti, tu všickni bratří žádali sv. Prokopa, aby tuto hodnost na sebe vzal. Sv. Prokop zdráhal se; když však všickni, i kníže Oldřich i tehdejší biskup Pražský Šebřir zároveň žádali a rozkazovali, podrobil se muž Boží vůli jejich a stal se prvním opatem kláštera Sázavského, kterýžto úřad také po 21 roků (od 1032—1053) s velikou slávou zastával.

Kníže Oldřich nedočkal se dokonání stavby, umřel 9. listopadu 1037.

Teprv syn jeho kníže Břetislav I. dokončil stavbu kláštera, a sice asi r. 1038; načež biskup Šebřir sám do Sázavy se odebral a klášter i chrám pod titulem „Blahoslavené Rodičky Boží na nebe vzaté a sv. Jana Křtitele“ službě Boží u přítomnosti knížete Břetislava a mnohých pánův zemských zasvětil. Kníže Břetislav I. potvrdil při tom i rozmnožil nadání od otce svého klášteru učiněná, tak že znamenitý újezd po obou stranách řeky Sázavy s lesy, dědinami a jinými požitky klášteru náležel. Při tomto darování mluvil prý Břetislav I., stoje před velkým oltářem nového chrámu, k sv. Prokopu a bratřím jeho v tato slove: „Poctivý otče Prokope, a bratří řádu sv. Beneše! vám i vašim budoucím nástupcům dávám všechny tyto listy mémi pečeti potvrzené a teďkladu na oltář bl. P. Marie, abyste je odtud v své ruce přijali, a všechna zboží v nich zapsaná a ode mne vám daná abyste drželi a jich užívali.

Jestliže by pak kdo této mé vám učiněné milosti na odpor býti, a vám toto zboží buď na díle, neb všecko odniti a sobě osobiti chtěl a je držel, takový aby upadl v hněv Boží, a Pán Bůh aby jej slepotou a chudobou potrestal, tak aby nedostatek na zdraví též i na statku on i rod jeho trpěl, dokudžby neuزال Pána Boha svého a jemu jeho zboží ode mne daného zase nedal a nenavrátil.“ — Biskup Šebřir tu přítomen zaplakal prý nad těmito slovy knížecími, a když kníže řeč svou dokončil,

*) Kosmas a Dobner kladou r. 1009; Palacký však soudí, že se to má bezpochyby rozuměti o počátku poustevnického života sv. Prokopa, jelikož Oldřich teprv r. 1012 knížetem českým se stal.

řekl biskup: Amen, staň se tak. *) Takovým způsobem povstal na poušti Sázavské klášter, jenž po mnohá leta velmi blahodárně působil v národě českém. Jím stala se poušť Sázavská studnicí, z kteréž se prýstěly vody života a rozlévaly se potoky známostí víry Kristovy v národě českém. —

Pověst o muži Božím na Sázavě, i o všem, co se tam dalo, přivábila se všech stran valný počet lidu do údolí Sázavského. Nejedni, přišed do bývalé pouště a seznáv svaté radosti dokonalého života křesťanského, po příkladu sv. Prokopa zasvětil se Bohu. I rostl v novém klášteře počet řeholníkův tak, že brzo nestačilo klášterní stavení pro všechny ty mnichy, kteří pod otcovskou péčí sv. Prokopa Bohu a krajanům svým sloužiti chtěli, a tudíž mnozí při klášteře neb nedaleko něho poustevnické kobky (budy) sobě vystavěti musili. — Podlé řehole sv. Benedikta bylo v klášteře Sázavském hlavním pravidlem života: „Modli se a pracuj.“ Všickni řeholní bratři po modlitbách a službách Božích po své práci se rozcházeli, buď na role, neb na zahradu, neb luh neb do lesa: a v pracovitosti všechny předcházeli svatý opat sám. Důchody ze zboží, kterýmiž byl kníže Oldřich nadal, a výtěžek z prací, kteréž bratři řeholní konali, sloužily z veliké části k tomu, aby z nich nasycování, odívání a podporování byli chudí. —

Klášter byl zároveň výbornou školou všelikého křesťanského umění a literního vzdělání.

Sv. Prokop znaje se výborně v písmě slovanském, prepisoval sám a naučil též bratry prepisovati evangelia i žalmy a jiné knihy církevní. **) Též pěstován tu církevní zpěv, neboť, jak stará legenda svědčí, bylo v klášteře Sázavském obyčejem, mše sv. zpívati pokaždé, kolikrátkoli se lid sešel k službám Božím.

Týž starobylý pramen připomíná, kte-

rak k průvodům třídním na oslavu smrti Páně scházelo se na Sázavě veliké množství lidu, poněvadž se tam zpívaly žalmy způsobem obzvláště dojímavým.

Tolikéž pečoval sv. Prokop o to, aby v klášteře pěstována byla umění výtvarná, malířství a řezbářství. Podle staré legendy byli mnozí z řeholníků výborní umělci, kteří kříže s obrazem Ukřižovaného a sochy Svatých řezali, a pěkné obrazy malovali a jimi chrám i klášter vyzdobili.

A tak byl klášter Sázavský ústavem velmi dobročinným pro národ český; jelikož řeholníci nejen pobožností svou Boha oslavovali a o spásu duše své se starali, alebrž i rozšiřováním víry Kristovy a pěstováním věd a umění lidu k pravému vzdělání, blahu a věčnému spasení dopomahali, konajíce při tom chudě mnoho skutků milosrdných. — Jeden a dvacet roků, jak již svrchu připomenuto, řídil sv. Prokop co opat klášter Sázavský, totiž až do r. 1053, když dne 6. dubna smrti spravedlivého život svůj dokončil.

Tělo sv. Prokopa bylo od samého biskupa Pražského Šebíře s velikou slávou a za velikého pláče a nařikání všeho lidu v klášterním chrámu pod velikým oltářem bl. Rodičky Boží pochováno. — Po smrti sv. Prokopa stal se opatem Vít, sestřenec jeho, jenž, následuje příklad ujce svého horlivě šířil slávu Boží v lidu, a veliké duchovní dobrodiní národu českému prokazoval. A však nedlouho požívali tu řeholníci sv. Prokopští pokoje. R. 1058 rozkázal kníže Spytihněv II., od nepřátel liturgie slovanské popuzen, aby mnichové slovanští z kláštera Sázavského pryč se odebrali a klášter mnichům latinským z Břevnova postoupili.

Pokorně podrobil se rozkazu tomu opat Vít se svými bratry, a rozloučivše se s lidem čistým, plačíce do Uher odešli, kdež útočiště nalezli. —

Netěšili se však řeholníci latinští dlouho ze svého nového majetku; neboť, jak svědčí starý životopisec, zjevením se sv. Prokopa pro vypuzení jeho řeholníků je kárajícího po několika dnech již klášter opustivše do Prahy se vrátili a knížeti oznámili, že tam pro sv. Prokopa více přebývati nebudou. — Kníže Spytihněv jich tam více neposílal; a tak zůstal klášter opuštěný až do roku šestého. (Pokračování.)

Dopisy.

Z Vínore, 9. července 1865.

(O opravě chrámu a o farní budově v Treboraticích.)

V 17. čísle svém přinesl Blahověst od Kostelce nad Labem zprávu o opravě

*) Ve farní Sázavské posud nalezá se veliký obraz, představující toto odevzdání nového kláštera knížetem Břetislavem sv. Prokopovi a jeho řeholníkům u přítomnosti biskupa Šebíře. Na listině, již kníže Břetislav v ruce své drží, nalezají se slova: „Jestliže pak kdo — nenavrátil“ — (svrchu uvedená) jazykem latinským napsaná. Obraz tento, na němž dole v chronostichách udána jsou leta založení, dostavění, vyvrácení, znovuzřízení, spálení a obnovení kláštera, jest jeden z nemnohých pozůstatků kláštera Sázavského, a pochází asi z polovice minulého století. Po zrušení kláštera r. 1785 zakoupil obraz ten tehdejší farář Václav Martinek a daroval jej farní Sázavské, dača na něm vespod smutnou událost tuto zaznamenal. —

**) Vlastní rukou sv. Prokopa psané čtení sv. evangelii na celý rok nalezá se, jak známo, posud v knihovně města Remeše ve Francii, kdež co drahý klenot se chová.

chrámu Páně v Třeboraticích, který skutečně v posledních letech krásně byl obnoven. Nevšedních zásluh o kostel i o faru získali sobě patron chrámu tohoto, uroz. pán Otokar hrabě Černín a horlivý farář Třeboraticky vel. p. Josef Fabian, o nichžto se ale p. dopisovatel nezminil, protože co cizí poměry Třeboratické nezná. Chci tedy já sdělit, co o obnovení jmenovaného chrámu z 11leté zkušenosti co soused vím. Když vel. p. Josef Fabian r. 1852 na faru Třeboratickou dosazen byl, bylo první péči jeho důstojné obnovení chrámu Páně. Počátek učinil s křížovou cestou; s neunavenou horlivostí sbíral příspěvky u osadníků svých, a tak se stalo, že za nedlouho krásné velké obrazy křížové cesty stkvěly se v stánku Božím, a kdykoliv chrám tento navštívím, pokaždé zatoužím, aby i farní chrám Vinořský podobné křížové cesty mít mohl. Na tom nebylo ale dosti, jak jsem již v lednu 1858 Blahověstu oznámil, roku 1856 a 1857 postaral se p. farář o obnovu chrámu samého. Od osadníků vroucně milován, s pomocí Boží obdržel tolik peněžitých dárek, že celý chrám dal slušně vymalovati, kazatelnu obnoviti, hlavní oltář značně opravit, a krásný oltářní obraz Rodičky Boží na nebe vzaté, od Raaba pocházející, očistiti. Značný náklad zapravily téměř zcela dárky osadníků, práci pak pozlacovačů zapravil ze záduší nábožný pan patron, vykázal k tomu v roce 1865 200 zl., a roku 1857 opět 44 zl. 21 kr. tenkrát ovšem ve stříbre. — Na oltářích postranních nedalo se nic obnoviti, byly tak sešlé, že by bylo škoda bývalo každého krejcaru nákladu; a proto pomýšlel na to starostlivý pastýř, jakby oltáře tyto novými mohl nahraditi. Již roku 1856 svěřil celou tu věc při generalní kanonické visitaci Jeho Eminenci a panu patronu, a od této doby všemožně staral se o provedení díla tohoto. Jednalo se mu především o to, které obrazy by nové oltáře zdobiti měly: a tu rozhodl se z ohledů historických osady své pro obrazy sv. Václava a Vojtěcha — a ježto se krajina zdejší především rolnictvím zabývá a často suchem navštívena bývá, přál si mít obraz sv. Vojtěcha, an na Zelené hoře o vlašcích prosí. V tomto směru vypracoval nástin obrazů a přislíbil vyvedení jejich malíř Pražský, pan Rudolf Müller, a nástin oltářů architekt a profesor v Praze pan Josef Niklas — a když byl laskavý pan patron na obrazy 780 a na oltáře 1020, tedy v celku 1800 zl. ze záduší povolil — a když bylo dále vysoké c. k. místodržitelství dne 23. pros. 1861 k návrhu nejdůst. kn. a konsistore Pražské nástin i výlohy schválilo: byla veškerá záležitost tato až

na vyvedení samé ukončena. Že se toto až do roku 1865 protáhlo, tak že pečlivý pastýř díla svého ani neužřel, tím zásluha pana patrona ani p. faráře Fabiana ničeho netratí, jisto jest, že bez oběti pana patrona a přičinění vel. p. Fabiana by nestálo překrásných postranních oltářů Třeboratických. Podobně postaral se vel. p. farář o 8 velkých a čtvero menších krásných svícňů velkého oltáře, v ceně 122 zl., jak zádušní účty vykazují; vymohl dle ustanovení Conc. Prov. tit. V. cap. IX. zakoupení krásné schránky na sv. oleje v ceně 45 zl., kterou jsem, ač již rok hotovou, ještě včera u pozlatníka Štoklasy v Praze viděl, a to byly poslední kroky kněze Fabiana, které pro chrám Třeboratický učinil, nezapomínaje přitom na filiální chrám Čakovický, jehožto úprava a paramenty, mnoho set zlatých stojící, jsou památkou přičinlivosti jeho. — S podobnou horlivostí staral se vel. p. Fabian o budovu farní, anaž v prabídném se nacházela stavu. Nejdříve vymohl toho, že mu byl najat příhodný byt, a po mnoholetém doléhání dovedl to tak daleko, že nutnost nové fary byla uznána, a že vysoké c. k. místodržitelství výnosem od 5. května 1864. č. 23582 stavbu nové fary definitivně ustanovilo, jejížto výlohy na 10990 zl. 68 kr. rozpočteny byly, na kteroužto sumu uroz. p. Otokar hrabě Černín co patron chrámu ze záduší 7070 zl. 80 kr. měl zapraviti.

Tak stály věci na počátku roku 1864, tu pojednou Bohu v nevyzpytatelné moudrosti Jeho zalíbilo se, milovaného p. faráře Josefa Fabiana těžkou nemocí navštívit, tak že faru svou, jsa cíle mnoholetých prací svých tak blízce opustiti musil, jejímžto administrátorem stal se vel. p. František Vobořil.

S radostí touto vyznávám, s jakou ochotou ujal se nový p. administrator dohotovení započatých oltářů; jeden obraz našel již hotový, ale vyvedení druhého urychtil tak, že obadva postranní oltáře 27. června 1865 důstojným panem Janem Konopou kn. a vikářem okresu Proseckého mohly býti posvěceny. Jemu také se poštěstilo, dávný plán p. faráře Fabiana v skutek uvést, t. j. pro farní stavení příhodnější místo zjednat, než to, kde dle výnosu od 5. května 1864 stavěti se mělo. Za nedlouho po odchodu p. faráře Fabiana přišla totiž ku prodeji živnost, vedle samého chrámu ležící, kterou on již dávno za faru mít toužil, a o jejížto získání se nyní pan administrator zasadil, an ji nový majetník sám co faru nabízel. Avšak i tu pečlivý patron chrámu Páně značně k tomu přispěl, aby celá tato záležitost příznivě a

co nejrychleji byla vyřizena; což zvláště podotknouti uznal jsem za povinnost.*)

Fr. Tyl, kaplan.

Od Labského Kostelce 11. července 1865.
(Cvičení zpěvu z not. Opakovací hodiny.)

Jak při duchovních konferencích tak i při učitelských poradách jedná se téměř vždy o tom, jakby se nejlépeji zpěvy kancionální v chrámu Páně uvést daly. Náhledy o tom jsou rozmanité. Soudím, žeby nejpevnější základ správného zpěvu chrámového položil se tím, kdyžby pp. učitelové mládež již ve škole zpěvu ne pouze dle sluchu (jako papoušky) ale přímo podle not pravidelně zpívat učili. Páni učitelové nelekejte se! Naučili-li jsme dívky hbitě čísti, pravidelně psát i správně počítati, proč bychom je nemohli naučit i zpěvu skládajícímu se pouze ze 7 původních hlásek, — kdežto počty 10 známek mají, čtení pak z hlásek 24 sestává! Neschází nám tedy nic jiného, leč hojnost dobré vůle a potom aby se nám dostalo lehounkých praktických návodů, dle nichž by se mládež takřka hravě pravidelnému zpěvu notovému učila. K sestavení takového návodu snad by se propůjčili pp. učitelové, kteří v umění hudebním nad jiné vynikají. — Pak by zajisté náš sv.-Janský kancionál došel u lidu vřelejšího ještě účastenství, ano nescházely by ani v jednom domě, kdyžby se notám rozumělo. — Poborně mnoho již rokováno, kterak by se dala docíliti pilnější návštěva žáků školy nedělní. Mnozí pp. učitelové mají za to, aby velební pp. faráři snoubencům přikročení k manželskému sňatku odepřeli, jestliže se ukáže, že tito školu nedělní nedbale navštěvovali. Dle toho by měl tedy jinoch neb panna teprv za pět let trestán býti za to, že do nedělní školy nechodil? A kteří zůstanou ve stavu svobodném, a z mládí také nedbale opakovací hodiny navštěvovali? Ti by vyhráli, neboť by za nedbalost svoji dosti činiti nemusili. Touto cestou nedocílíme tedy, aby žáci pilněji do školy nedělní chodili. A zdaž bychom se nemusili rdít, kdyžbychom pobízejíce nedbalého 13—14letého žáka neb žákyni k pilnějšímu navštěvování školy jim vyhrožovali: „Počkej, až se budeš ženit, až se budeš vdávat, nedostaneš povolení.“ Nezbývá, než abychom držíce se pevně zákonů ohledně návštěvy nedělní školy vydaných zažalovali žáka, jenž škole se vyhýbá. Jest to ovšem pro nás učitele, zvláště za nynější samosprávy, věc velice choulosti-

vá, ale byloby nemístné z pouhé úzkostlivosti, abychom si toho a onoho na sebe nerozhněvali, zákonů zemských sobě nevšímali. — Co se pak týká dítek dne nedělního ve fabrikách pracujících, a tudy hodiny opakovací zanedbávajících, nemá se takovýto zlořád trpěti; vždyť práce ve fabrice dne nedělního a svátečního také zákony zemskými se zapovídá. D.

Od Řípu dne 10. července 1865.

(Časopisy a zábavné spisy rázu náboženského.)

Nynější desetiletí libuje si jenom v novinách a v románech; naši obyčejní čtenáři chtějí v krátkosti a bez velkého namáhání o všem umět mluvit i souditi, učenou rozpravou není těmto povrchným vzdělancům poslouženo, nemají k tomu ani chuti ani dosti propravy, aby se mohli pustiti do učeného díla o člancích víry a zřízení Církve i světa. Chceš-li je s dobrým prospěchem o tom poučiti, použij novin, feuilletonu, romanů, ale *moudře a zábavně* a tu můžeš do všeho se dostat. Můžeš probírat nejzajímavější doby, děje a události v světě občanském, politickém i náboženském, můžeš s prospěchem dáti se za příležitosti do hovoru o božském původu Církve Páně můžeš mluvit o všech zřízeních církevních — a dobře pochodíš, uchopíš se *hodné k tomu formy a příležitosti*. Učme se tomu od našich protivníků a nepřátel; co všechno nemáš v takovém, široce rozhlášeném a dalece roznášeném a rozšířeném románu. Francouzská literatura oplývá skorem podobnými proticírkevním duchem velmi chytré protkanými spisy zábavnými, a i v Praze rozšiřují se tiskem překlady jejich a venkovští i vesničtí čtenáři dostávají jich buď od svých přátel z Prahy — od řemeslníků — nebo vzdělanci naši, kteří na venkově neradi co o Církvi katolické. — ač jsou katolíci — slyší, ale tím raději podobné proticírkevní lehounké spisy čtou, rozšiřují je s potěšením mezi lidem. Kazatelna tu nepomůže, kněz musí tak mluvit, praví takový muž člověku nezkaženému, jemuž spis ten půjčuje, vždyť je od toho živ, ale zde čtete a uvidíte, jak se to tu líčí *tak zřejmě a pravdivě*. A zatím ubohý vzdělanec neví a neumí si to vyložit, že je to jen román, z výdělku sepsaný, vymyšlená věc, ale chytré sestavená, takže čtenář zapomene vskutku na povídku a myslí, že čte holé události a pravdivou historii, a málo jest těch, kteří by se uměli vyvivnouti na vyšší stanovisko. Ovšem nesměl by se takovému spisu dáti *ráz* poučný a suchoparný, mentorující a mravoučný, aniž třeba dáti tomu *nápis* takový, jakýž by jen takové čtenáře, pro něž *právě* k poučení

*) Řádky tyto, jež uveřejniti kázala spravedlnost, nikoli netencují zásluhy nynějšího horlivého a výmluvného p. administrátora; pročž z následujícího dopisu od Kostelce vypuštěna omluva. Záležitost jest ukončena. R.

psán jest, hned na první pohled odstrašil od koupě i od čtení; spisy tohoto rázu dávají se oudům Dědictví a usedlým ve víře i v křesťanském životě čtenářům a působí u nich předobře, poněvadž je půda i srdce i chuť i mysl jejich k nim nakloněna; náš spis, jak my o něm smýšlíme, především musí lákat čtenáře zajímavostí děje, byť i jinak zcela nepatrného, — nebo to jen je vlákno a síť, — a epizody v rozmluvách a v rozepřích i v jednáních musí zábavně přiváděti do rozumu i do srdce utuchlé a nevšímané pravdy učení katolického, překroucené děje opravovati, zhanobené ústavy a zřízení osvětlovati, jednání bohomyšlných katolíků znázorňovati, působení Církve na život a společnost lidskou podrobně vyličovati. *Fabiola* Wisemanova má výborné stránky takového spisu, škoda jen, že starožitnostními studii a podrobnými popisy a množstvím osob unavuje méně zběhlého čtenáře. Jeho *Lampa posvátná*, vyjma některá místa přísně poučující, dobře by taky konala náš účel. *Štulcovy* Besedy katolické výborně slouží svému účelu, avšak tituly, nápisy a celým svým vypravováním mohou výborně působiti jen u nezkažených aneb obrácených již katolíků, naši nevěřící aneb vlažní „vzdělání“ katolíci je sotva budou čísti, a přec jsou a ostanou dle úmyslu a účelu výborné a litujeme jen, že se nepokračuje dále u Kobra „v besedách katolických,“ kdežto „Slovanské besedy“ ráz na ráz se množí. Podobně soudíme o výborných povídkách podávaných v *Blahověstu*, jež pro čtenáře jeho a naše katolíky jsou pravým pramenem útěchy a zábavy náboženské. —

Však kdo medle by z našich spisovatelů vyhověl tomuto *nutnému účelu*? Nepochybujeme, že by mu dostali mnozí výborně, ale očekáváme to od našich výborných vypravovatelů *Ehrenbergra* a *Pravdy*, že by i v tom směru zajisté velmi posloužili věci naší, ač dobře uznáváme, že těžko raditi a předpisovati spisovatelům, co a jakby měli ještě psáti. Ostatně vyvinou se snad někteří taky *mladší* naši zábavní spisovatelové, kteří zanechajíce pouhé láskování s přírodou a láskou, a nevšímajíce sobě dráždivých a rýpavých spisů cizojazyčných najdou sobě *domácího* života a i do života náboženského a budou baviti a vychovávati člověka pro život skutečný a nikoliv jen pro pouhé sny a nemožné ideály světa vymyšleného. My musíme míti rázné a poctivé lidi, a nepotřebujeme ani fantastů, ani horujících nepraktických vzdělanců bez pravé víry o osvěty! — *Pravda* vysvobodí nás a pravda věčná jest Kristus Pán. III.

V Oustí nad Orlicí, 8. července 1865.

(Letošní slavnost sv. Cyrilla a Methoděje na Velehradě.)

„Ejhle svatý Velehrad už září,
nejvzácnější perla otčiny,
s milostnou nás pozdravuje tváří
jako anděl s nebes výšiny!“

Slova tato našeho básníka Soukopa zaznívala z tisícerych ust zbožných poutníků, blížících se k Velehradu, když i já s milým přítelem H. dne 4. července v pět hodin odpoledne doputoval jsem k tomuto místu posvátnému. Hned jak jsme své věci uložili, spěchali jsme do velebné svatyně, bychom uzřeli nový hlavní přeskvostný oltář, zhotovený z mramoru kararského v Římě, a naše očekávání nás nezklamalo, jest to dílo umělecky zhotovené, důstojné tak vznešeného dárce, nástupce to sv. Methoda, nejdůstojnějšího pana arcibiskupa Olomúckého, který postavením tohoto oltáře nehynoucí sobě postavil pomník na místě, kde první arcibiskup Moravský Sv. Method své slavné sídlo měl. Popsal jsem přeskvostný oltář tento již lonského roku čtenářům Blahověsta zevrubně a proto podotýkám jen, že mosaika jak na sloupcích na dolní části oltáře, které oddělují od sebe tři výjevy ze života našich sv. apoštolů na zlaté půdě v polovypuklé práci zhotovené, tak i na svatostánku, jakož i kolem něho, jmenovitě ve schránce, kam se vystavuje nejsvětější Svátost, z drahých kamenů, ze zlata a ze stříbra velmi mistrně zhotovena jest. Rovněž i spodní plochy nalezající se mezi oněmi polovypuklými obrazy a sloupci jsou skvostnou mosaikou ozdobeny, tak že celý oltář ve všech svých částkách mosaikou bohatě okrášlen jest. Na dvířkách svatostánku jest vypodobněn mezi zlatými hvězdami na modré půdě Spasitel co dobrý pastýř a dva sněhobílí Cherubové klečící u samého oddělení oltáře, kam se nejsvětější Svátost vystavuje, jsou pravým divem uměleckým, výraz jejich obličejů, zbožnost totiž a lásku k Spasiteli v nejsv. Svátosti oltářní skrytému představující, vyobrazil umělec výborně. Poutníci patřili s úžasem na tuto novou ozdobu svatyně Velehradské. Po stranách spodních vypodobněn jest sv. Václav a sv. Ludmila též práci polovypuklou; i svícny jsou dle slohu oltáře zhotoveny. Postavením hlavního oltáře učiněn počátek obnovy celého chrámu, neb jak nás pan administrator fary Velehradské, vel. kněz Josef Vykydal, ujišťoval, — započne se zevnější obnova celého chrámu hned po skončení slavnostní oktávy. —

Asi za čtyřt hodiny po našem příchodu na Velehrad zavítali při hlaholu zvonů poutníci Milotičti se svým panem farářem, jakož i poutníci z mnoha jiných stran.

Jaký to velebný pohled! — poutníci se svými korouhvemi blíží se s hudbou a se zpěvem k hlavnímu oltáři, obcházejí jej a postranními dveřmi ustupují opět jiným, a tak to trvalo téměř půl hodiny, počet korouhví jsem ani sčísti nemohl. Sotva že tento celý ohromný průvod umístil se ve velikých prostorách chrámových, vystoupil na kazatelnu důst. pan farář Milotický František Weber a vital vřelými slovy poutníky právě přišlé k hrobce Methodově a pak následovalo svaté požehnání. K večeru přibývalo nových zástupů poutnických. Časné z rána již po třetí hodině hrnuly se davy zbožných poutníků k velebné svatyni, mše svaté počaly se již před čtvrtou hodinou, neb každý z přítomných kněží přál si nejdražší obět konati u oltáře hlavního, a proto započalo se velmi časné, aby se všickni kněží vystřídali. Já sloužil jsem první mši sv. u hlavního oltáře, a poštětilo se mi míti při ní drahocenný kalich, darovaný od našeho Sušila Velehradu. V šest hodin měl jsem první kázání. Ohromná svatyně byla v tu dobu tak naplněna, že jsem se na kazatelnu téměř ani dostati nemohl! Mluvil jsem o lásce našich sv. apoštolů k Stoliči papežské, středu celé Církve, dokázal božské ustanovení primatu a vybízel přečetné posluchačstvo — neboť veliký zástup stál též před chrámem — k lásce a oddanosti k tétož apoštolské Stoliči a k modlitbám za nynějšího sv. Otce Pia IX. Po sedmé hodině ranní počaly opět a opět blížit se nové zástupy zbožných poutníků k Velehradu, kdežto — jiné, s písní: „Dítky na odchod se strojme“ s Velehradem hned po ranních službách Božích se loučily. Počet poutníků přišedších letos na Velehrad byl zajisté ohromný, udával se od znaleců na dvacet tisíc a výše, alespoň byl mnohem větší, nežli roku lonského. V deset hodin vystoupil na kazatelnu vel. pan Ignác Bednáč, kaplan z Uherského Brodu, mluvil nadšeně o zásluhách našich svatých věrověstů, vybízel k modlitbě, aby všickni Slované hlásili se k té Církvi, ku které se hlásili sv. Cyrill a Method — k Církvi sv. katolické, vybízel k rozšiřování koruny Solunské a Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje. Jelikož mezi kázáním byla v kostele hrozná tíseň a lidé následkem velikého vedra omdlévali, stávala se často výtržnost, a poněvadž ke kazatelně nebylo možno se dotlačiti, nemohl jsem z kázání mnoho uslyšeti. V 11 hodin následovaly hlavní služby Boží, jež při četné asistenci konal vel. p. farář z Kunovic Josef Ptáček, rodem z Čech, kterému my oba přidělení drahocennými dalmatikami, jsme přisluhovali, tak že tři Češi oslavovali při nejdražší oběti naše svaté patrony na

Velehradě. Na kůru oslavovali zpěvem a hudbou služby Boží zpěváci a hudebníci z Buchlova pod řízením tamnějšího pana učitele Karla Marka výborně, jmenovitě čtvero zpěv při Graduale dojal každého. Po slavných službách Božích sešli jsme se k obědu a přátelským hovorem bavili jsme se výborně, vždyť nás všechny přivedla na posvátný Velehrad úcta a láska k našim sv. patronům. Měli jsme ve středu svém též velebného pana faráře z Buchlova, který letošního roku byl na daleké pouti v *Jerusalémě*. O půl třetí hodině odpolední bylo slavné požehnání s *Te Deum laudamus*, načež velebný pán Tomáš Hájek, řídítel a katecheta na realní škole v Uherském Hradišti jadrnou řečí slavnost Cyrillo-Methodějskou ukončil. — Veliký na mne učinila dojem letošní slavnost na posvátném Velehradě, nabyt jsem zajisté v plné míře přesvědčení, že hodný, zbožný jest lid náš vůbec a moravský zvláště, že velikou láskou lne k našim svatým věrověstům a tudy i k víře, kterou oni hlásali nám — k víře svaté katolické, jakož i k Církvi, kterouž oni šířili. — Kéžby si toho povšimli mnozí, kteří písemně i ústně přičinují se připravit lid náš o dar Cyrillo-Methodějský, o svatou víru katolickou. Slyšel jsem tam nárek kněží moravských na české časopisectvo, které nešetrně mluvívá o záležitostech církevních. — Dejž Bůh, aby se to napravilo! Velikou duchovní radost měli jsme všickni na Velehradě, jen jedna okolnost nám ji kazila — zavřená vrata, kterými se vcházelo vždy, co stojí Velehrad — k svatyni tamnější! Nynější průchod k chrámu Velehradskému jest na místě velmi nevhodném; musilaf se zeď vylámati, a kdežto dříve viděl poutník velebný portál chrámový při svém příchodu v jeho celé velikosti, nevidí ho nyní a to proto, že po straně, prolámaným průchodem přichází se k dveřím chrámovým. Mimo to nalezají se na cestě, kudy se nyní vchází k chrámu, chlěvy, pro — vepřový dobytek; (!) že tedy příjemně to nevoní v onom nyní vylámaném průchodu, každý se domyslí. S bolestnou tváří každý pohlížel na vchod starý, který uzavřen byl a z jaké příčiny? — Odpusťte, tu musím zamlčeti, jen tolik podotknu, že nynější majitel panství Velehradského jest nekatolik. Nám katolikům vyčítá se v listech liberalních od křtěných i nekřtěných nevěrců vydávaných nesnášenlivost, jiní mohou dělati, co chtějí, to není nesnášenlivost nížádná! Uzavření brány Velehradské jest rána zasazená lidu moravskému. — Však nezoufejte, celá věc není posud ukončena. Doufám, že ve při této neblahé zvítězí právo, a v skutku, první

inštanace soudní v Uherském Hradišti dala již rozkaz, aby se brána otevřela, kterémužto rozkazu se posud nevyhovělo, a proto celá tato nemilá případnost zaslána jest k nejvyššímu soudu do Vídně. odkudž rozhodnutí se každou chvíli očekává. Ach! kéžby přešel náš posvátný Velehrad do rukou takových, které by přály účtě, jakou chová lid náš k Velehradu. Po skončených odpoledních službách Božích navštívili jsme nákladem nejdůstojnějšího pana arcibiskupa vkusně ozdobenou Cyrillku, a rozloučivše se co nejsrdečněji s vel. panem Vykydalem, administrátorem fary Velehradské, který se o zvelebení Velehradu velice stará, opustili jsme moravský Betlém, a odebrali se do Kunovic, kdež jsme u přívětivého p. faráře strávili velmi příjemný den. Viděli jsme v tamnějším chrámu Páně novou křížovou cestu, lonského roku v Jablonně v Čechách zhotovenou; jakož i překrásná mešní roucha též lonského roku zjednaná. V Olomouci na zpáteční cestě navštívili jsme v arcibiskupském chrámu hrob blahoslaveného Sarkandra, který pro víru svatou přemnoho trpěl! Kosti blahoslavence odpočívají v stříbrné nádobě a hlava v zvláštní skříni, zcela oddělena od druhých kostí.

Ke konci musím se ještě zmíniti o krásném chrámu vel. OO. Redemtoristů v Litovli, zasvěceném sv. Alfonsu, vystaveném od arciknížete Maxmiliana.

Chrást tento honosí se výtečným obrazem na hlavním oltáři, představujícím sv. Alfonsa, jak se mezi anděly klaní nejsvětější Svátosti. Svrchu na obraze jest Matka Boží obklopená též anděly. Tento velmi umělecky provedený obraz pochází od Krátkého, laika Redemtoristů, který byl nejnadanějším žákem slavného Führicha. A tak všecek potěšen a posílněn vrátil jsem se domů s libou upomínkou na pouť Velehradskou! —

— ? —

*Z děkanství Napajedlského na Moravě 12. července 1865.
(Pouť na Velehrad. Chvála osady Napajedlské.)*

Putovali jsme na Velehrad 5. července časné z rána, průvod z Napajedel byl počtem pobožného lidu velmi silný, dp. děkan i vp. kooperátor průvod ten doprovázeli. Co mám psáti o slavnosti samé? Těžko jest vše náležitě vypsat, co jsem viděl, slyšel, zkusil; soudím, že jako slavnost Svatojanská jest jen jedna jediná v Praze, tak v jistém způsobu slavnost Cyrillomethodějská jest jen na Velehradě. Celý den průvody přicházejí a odcházejí velebné písně zpívající s hudbou neb bez hudby, od úsvitu až přes poledne slyší horliví kněží v přemnohých zpovědnících zkroušené vyznání kajících, co jini zase ve svaté nadšenosti lávou ve svatyni chléb slova

Božího, a opět jini a jini novozákonní obět Pánu Bohu přinášejí za lid, za který i sv. apoštolové naši se modlivali. Tak jest ve dne, a v noci? Tisíce lidu zbožného shromažďují se dle průvodů ve chrámu Božím, bdějí celou noc, zpívajíce a na modlitbách trvajíce, i viděl jsem r. 1861 a 1863 tu i tam duchovního, jenž až pozdě do noci zpovídaje, na tomtéž místě přenocoval, aby časné z rána znovu se dal do práce a očišťoval svědomí kajících. Při společném obědě seznámili jsme se s dvěma duchovními bratry ze sesterské Čechie, jenž na Velehrad ku slavnosti připutovali. Odpoledne o 3. hod. přidružil jsem se k průvodu Napajedlskému a doprovázel ho až do Napajedel společně s tamními kněžími. Když jsme při zvučné hudbě zapěli loučení Soukopovo: „Dítky, na odchod se strojme!“ tu nevím ani, jak mi bylo, radost a zármutek zmítaly duši mou, jedině toho mi bylo líto, že jsem nemohl, jako jini duchovní, letos svůj průvod na Velehrad vésti, nýbrž se musil, jsa deficientem a bez duchovní správy, jiného přidržeti průvodu. To bylo jediné, co mne rozžalostnilo, avšak při zpomínce na slavnost Svato-klements-kou v září 1861, pak Cyrillomethodějskou r. 1863 slavenou znovu jsem se rozehrál, srdce se mi chvělo tichou rozkoší. Jsoutě takové slavnosti v skutku nehynoucí pokrm duše, neb pouhá upomínka dostačuje, by člověk v sobě obnovil tehdejší zkušný cit blaženosti, aby v uchvacující nadšenosti kázal, zpíval a se modlil, a tak i v jiných zbožných cit a nadšení vzbuzoval. Nelze lhotejným zůstat. V chrámu Páně v Napajedlích bylo k ukončení slavnosti „Te Deum laudamus,“ načež se dp. děkan Frant. Fádus obrátil ku svým farníkům, připomenul jim v krátkosti, co již pro ozdobu chrámu Páně byli v předešlých letech učinili a doložil, že tím zajisté není ještě vyčerpána jejich ochotnost, znovu něco pro svatyni učiniti. „Rád bych,“ pravil dále, „aby dnešního dne položen byl vůli Vaší kámen ku nové potřebné a jak pro kostel, tak pro město ozdobné stavbě. Staré naše schody sem na horu vedoucí rády nahradil novými, vím, že mne neopustíte ani nyní, jakož jste mne až posud neopustili nikdy, když se jednalo o dům Boží.“ Když jsme vešli pak do sakristie, pravil mi: „Pouštím se na moře bez kormidla, chci stavěti a nemám ještě ani peněz ani kamení. Ale Pán Bůh pomůže.“ A ejhle! důvěra podnikavých kněží nebyla zklamána, druhého dne jsem již viděl veliké kameny, kteréž Napajedlská farnice časné ráno na mnoha vozech sem byli přivezli. Jest to zajisté to nejkrásnější svědectví i o zbožnosti farníků, i o horlivosti duchovních. L. S.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinál navrátí se z Vídně do Prahy v sobotu, 22. t. m.

— Dnes koná se pout u sv. Jindřicha na Novém městě. Pontifikální mši sv. v 11 hodin bude sloužiti vd. p. kan. Küffer rytíř z Asmansvilly. Odpoledne budou ve 4 h. nešpory, v 5 české kázání, v 6 h. požehnání.

— V chrámu sv. Markety v Břevnově za Strahovskou branou bude se konati zejtra výroční pout. V 9^{1/2} hod. bude kázání, po němž d. p. převor řádu Johanitův Jan Jareš pontifikální mši sv. sloužiti bude. O 3. hod. odpoledne budou sl. nešpory. — Ve farním chrámu sv. Apolináře bude o pouti, v neděli, 23. t. m. ráno v 9 hod. kázání a v 10 hod. bude sloužiti pontifikální mši sv. vd. p. kan. Küffer. Odpoledne ve 4 hod. budou nešpory, jakož i v sobotu před slavností. — U sv. Jakuba (u Minoritů) bude o výroční slavnosti d. 25. t. m. ráno v 10 hod. něm. kázání, pak v 11 hod. zpívaná mše sv.; odpoledne o 4 hod. bude české kázání a v 5 hod. nešpory.

— V poslední schůzi ředitelstva jednoty sv. Vítské odevzdal člen téhož sboru, vd. pan kanovník Prucha 1000 zl., jež mu nejmenovaný dobrodinec byl doručil na zřízení nového (čtvrtého) okna s malbou na skle v chrámě sv. Víta, kdež opravné práce rychle pokračují. Nyní se tam sestavují dle nákresu stavitele jednoty, p. Krannera, lešení k velmi nesnadné práci vyměňování a opravování čtyř operací pilířů vysoké loďe chrámové. — Památní nápis, jenž umístěn býti má v nově vystavené kapli Arnoštské, předložen jest JEminenci ku schválení. — Jednateli a skutečných i přispívajících údu přibývá; k povzbuzení předsedy, hraběte Fr. Thuna přistoupilo k jednotě valně řemeslnických společenstev Pražských; tak na př. společenstvo architektů, zednických a tesařských mistrů s ročním příspěvkem 82 zl., sládků 50 zl., soustružníků 52 zl. atd.

— Farní kostel sv. Štěpána na Novém městě bude opraven nákladem 5400 zl.

— Spolek Arimatejský pochoval v červnu 137 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 665 osob.

— Návštěva chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně o pouti a o následující pak pobožnosti 40hodinné byla hojná. Zvláště v den pouti a při ukončení dotčené pobožnosti naplnila se rozsáhlá svatyně nábožnými věřícími. Slovo Boží hlásali tu v den sv. Cyrilla a Methoda ráno: dp. kan. Štulec a odpoledne vp. Hach, katecheta škol Karlických; v neděli o pouti ráno: dp. Ed. Tersch, ředitel k. arcib. semináře a odpoledne red. t. listu; při následující pak pobožnosti 40hodinné vel. kněží Javůrek,

Knobloch, Hložek a Blanda. Slavný a krásný byl zpěv českých nešpor; milý a dojemný jest hlas nových velkolepých varhan, v jichž dostavění se pokračuje, jakož i v stavbě hlavního oltáře. Jestli loď chrámová oddělena od presbyteria plátěnou záslonou odklenutí na zem splyvající. Před plátnem postaven jest oltářík, jenž v prozatímném kostelíčku Karlinském býval; za ním pak pracuje se o novém hlavním oltáři, ač zdoluhavě z nedostatku peněz. Na plátně nad nynějším oltářem upevněn jest obraz sv. Cyrilla a Methoděje, jenž v den slavného posvěcení chrámu u večer v hlavních dveřích stál a hojně osvětlen průsvitným obrazem byl a všem se líbil; však nyní nemůže se líbiti na místě svém. Bůh pomozí, aby brzy opona spadla a za ní ukázal se v slávě své nový hlavní oltář! Slíbená malba na obmítce posud se nezačala; posud jest náš jediný chrám Cyrillomethodějský velebná budova s nuzným nábytkem. Kdo může, přispěj ku pomoci.

— V Litoměřicku uděluje svátost birmování a vykoná v oširelém chrámě biskupském svěcení kněžstva nejdůst. biskup Athanasius Zuber z řehole kapucínův, bývalý misionář v Indii.

Z Korutanska vypravuje „Zgodnia Danica“ následující příběh: Ve svatém Ondřeji přihodily se věci, které viru v nejsv. Svátosti a klanění se jí velmi mocně oživití mohou. Nejstarší venkovan v okolí tom byl horlivým údem jednoty klanění se nejsv. Svátosti a věrně i svědomitě vykonával svou pobožnost v pátek o 12. hod. v poledne. V jeden čtvrtek na večer nenadále onemocněl a ztratil paměť i řeč. Poslali mu hned pro Tělo Páně. Když byl kněz s nejsv. Svátostí přišel, vrátila se mu paměť i řeč, i přijal svátosti velmi pobožně. Brzy pak vrátil se předešlý jeho stav žalostný i trval celou noc. V pátek dopoledne dal trikrátě znamenání života, tázaje se, bude-li brzo dvanáct? I přišla hodina dvanáctá. A hle, umírající ještě jednou vyslovil zřetelně jména nejsvětějších osob Trojice Boží a umřel — v den a hodinu své pobožnosti spolkové. — Také jiná obstárlá a nemocná osoba, která s velikou láskou k Ježíši Kristu v nejsvětější Svátosti svědomitě svou hodinku vykonávala a chrám čistila, před několika lety právě tak vypustila ducha svého v den a v hodinu pobožnosti své. Tak odměňuje Kristus své horlivé ctitele! Jednota klanění se nejsv. Svátosti čítá ve Sv. Ondřeji 300 údův a v Lublaně 9347, a 98 účastníků. (Za minulý rok přistoupilo k jednotě v Lublaně 1251 osob.)

Z Djakova. Nejdůst. p. biskup Jiří Štrosmajer uzavřel spolu se svou kapitolou

vystavěti v Djakově nový stoliční chrám podle nákresu a pod správou stavitele Roesnera. Chrám ten má se vystaviti ve způsobě latinského kříže a v slohu romanském. Délka stavby má obnášeti 42, a šířka 28 sáhů. V průčelí budou dvě věže a nad křížovým čtverohranem kopula osmihránná a pod ní hlavní oltář.

Z Itálie. Na jaře tohoto roku odebral se Msgr. Balma, biskup Ptolomaiský (in part.) z vůle a povolání sv. Otce na ostrov Sardinii, aby v diecesi Bisarcio, která již po dlouhá leta jest zbavena vrchního pastýře svého, udílel svátost sv. biřmování. Nejdůst. biskup vrátil se již z této apoštolské cesty, a dle došlých zpráv zakusil a vytrpěl tam nevýslovných obtíží a namáhání, an musil po rozsáhlé té diecesi skoro ustavičně jízdecky cestovati. Při té příležitosti pry na 19 tisíc osob přijalo sv. biřmování, mezi těmi i starci s šedivou hlavou, údové třetích řádů, jeptišky i vojáci.

V Paříži povstala v únoru r. 1864 „nová biblická společnost,“ kteráž rozdává bible mezi lid bez ohledu na vyznání. Za 10 měsíců rozdala 3600 výtisků v 120 obcích. (Podobného nadělení dočkáme se i u nás! Pomoci hledejme ve výroku Páně: Jdouce učte národy!)

Z Anglie. V Londýně měli katolici pod předsednictvím nově zvoleného arcibiskupa schůzi, v nížto zvláště hojně zúčastnila se i třída vyšší. Návrh učiněný z mnoha stran po smrti nevyrovnatelného kardinála arcibiskupa Wisemana, aby totiž na památku jeho vystavěl se stoliční chrám pro metropoli Westminsterskou, v tomto shromáždění stal se skutečným uzavřením. Sbírký do konce května se sešlé, obnášejí 16.000 liber sterl. (160.000 zl.). Některé příspěvky byly až tisíc a dva tisíce liber sterl. — Katolici mají nyní v Anglii 1 arcibiskupa a 16 biskupů, v Škotsku 4 biskupy, a v obou těch zemích 1100 kostelů a kaplí, 60 klášterů mužských, 192 ženských, 13 kolejí, 47 ústavů vychovávacích.

Literní oznamovatel.

— „*Mešní písně.*“ Vyňatek z Kancionálu Svatojanského. Vydal Vincenc Bradáč, kanovník při metrop. chrámu Páně sv. Víta v Praze. S povolením nejdůst. k. arcib. Ordinariátu. Sklad Karla Bellmanna. V Praze 1865. Frakturou stránek 35.

— „*Posvátná kazatelna.*“ časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský atd. Ročník II. Svazek 9. (srpnový) obsahuje posvátné řeči: Na slavnost porciunkuly: Živá

víra blaží v životě a spasí po smrti. Ned. IX. po sv. Duchu: I. Pokoj s Bohem, s sebou a s bližním. II. Dětem bezbožných rodičů Bůh ani požehnaní, ani dlouhého života nepopřívá. Slavnost sv. Vavřince: I. Jeho nábožnost v životě a trpělivost při smrti. II. Co jest a jaká jest milost Boží? Ned. X. po sv. Duchu: Užitek a potřeba modlitby. Slavnost Nanebevzetí bl. Panny Marie: Maria Panna na zemi nejpokornější a v nebi nejvyšší. Ned. XI. po sv. Duchu: O bratrském napomínání. Slavnost sv. Bartoloměje: On jest přední z mučníků Páně a kterak jeho příkladem poučiti se a zmoudřeti. Ned. XII. po sv. Duchu: O dobročinnosti. (Část.) — Dokončení nalezá se v svazku 10. (pro měsíc září) jakož i následující práce homiletické: Ned. XIII. po sv. Duchu: Jak se vděčná mysl na jevo dává. Slavnost sv. andělů strážných: Ochrana sv. andělů strážců. Slavnost Narození bl. Panny Marie: I. Proč sobě duše své vážiti a jak o zachování její pečovati máme. II. Výklad. Slavnost jmena bl. Marie Panny: I. O podřobení se vůli Boží. II. Důležitá událost Svato-Hostýnská. Slavnost povýšení sv. Kříže: Událost povýšení sv. kříže. Neděle XV. po sv. Duchu: I. Čím se máme těšiti při smrti milých osob. II. Liché a nepodstatné jsou stíznosti a žaloby proti smrti. Ned. XVI. po sv. Duchu: Všudepřítomnost Boží jest útěchou dobrým a výstrahou zlým. Na slavnost sv. Václava: část řeči před sbírkou pro chudou školní mládež.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan Jaroslav *Horák*, jubil. kněz, domácí kaplan hrab. Hárdegga ve Vídni, sekularis. kněz ř. piaristů, 9. června (nar. 1785, vysvěc. 1808);

P. Thadeáš Jan *Schmid*, kněz ř. premonstr. a kaplan v Teplé, 12. června, (nar. 3. září 1814, kněz od 4. srpna 1839);

P. Isidor Frant. *Boeckl*, kněz ř. premonstr. v Teplé, k. arcib. notář, 27. června (nar. 21. dub. 1803, kněz od 20. srp. 1827);

p. Ondřej *Grassoldt*, farář v Horních Lomech, 1. července (nar. v Chebu 7. ledna 1792, kněz od 15. srp. 1817).

Na stálý odpočinek dán jest:

p. Frant. *Slavina*, jubil. kněz, k. arc. notář, farář v Citově.

Uprázdňené místo:

Citov, fara patron. p. Jos. kníž. z Lobkovic od 5. července.

V diecesi Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Bauer*, děkan Jesenický (Jechnitz), 30. června (nar. 24. pros. 1796, kněz od 24. srpna 1820).

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
K. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čis. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Proměnění Krista Pána.

(Řeč sv. Leona, papeže Římského.)

Nejmilejší! teď jsme uchem i srdcem slyšeli čtení sv. evangelia: zvěstuj nám tajemství veliké, jemuž milosti Boží nadchnutí snáze vyrozumíme, považíme-li věci nedávno vypravovaných.

Zakládaje víru, která bezbožné k spravedlnosti a mrtvé k životu křísí, ráčil jest lidského plemene Spasitel vyučováním a divů činěním při učeníích svých co nejpilněji to jednati, aby věřili, že On Kristus jest Jednorozným Synem Božím i Synem člověka, poněvadž by kusá v též věci víra jim k spasení nebyla prospěla; neboť v stejné byli by oni zabředli nebezpečnosti věrice, že Pán Ježíš Kristus jest buď pouhý Bůh anebo pouhý člověk. Jistě v Kristu tak Boha jakž člověka vyznávají třeba, protože s Jeho Božstvím právě člověčenství a s Jeho člověčenstvím právě Božství jest sloučeno. Na potvrzení učeníků v též víře otázal se jich Pán, kým by Ho oni býti pravili, neboť lidé jedni tak, jiní jinak o Ném smýšleli. Tu apoštol Petr, od Boha Otce maje zjevení, zmohl jest tělesnou hmotu a vznešen nad všední úsudek lidský, uzřel v duchu Syna Boha živého a vyznal slávu Jeho Božství, neohlížeje se toliko na patrnou v Kristu těla a krve podstatu. Pro víru tak ušlechtilou zamilovav sobě Petra, blahoslavl ho Kristus Pán i utvrdil v skálu nezrušitelnou, na kteréž by ustavená

Církev branám pekelným a zákonu smrti vítězně odolala, přidav jemu i to znamenité, že, cožkoli na zemi on sváže neb rozváže, to i na nebi libost a stálost míti bude. Samotná však ač tuze vznešená i schválená již víra v Božství Kristovo nestačovala apoštolům k spasení: bylot ještě třeba, by je Pán o tajemství svého člověčenství poučil. Bez takého opatření byliby oni jenom Boží v Kristu přirozenost vyznávali a za nedůstojné soudili, aby On, Jemuž jakožto Bohu trpěti nelze, mdlobu naši k sobě přijíti měl, podmítající člověčí Jeho přirozenosti hned slávu tak velikou, žeby On (za hříchy světa) ani pokutu smrti nésti ani umříti nemohl. Když jim Pán oznamoval, že musí do Jerusalema jíti a mnoho trpěti od starších a zákoníků a od knížat kněžských, a zabit býti a třetího dne z mrtvých vstáti, zdaž blahoslavený Petr, v němž srdce s hůry osvěcené vyznáním Synovství Božího jen hořelo, Mistrovi neodporoval, potupu rouhání a ohavu smrti nejkrutější od Něho zapouzeje s ošklivostí, jižto u sebe za dovolenou i Bohu libeznou pokládá? Začez mu ihned Ježíš laskavě domluvil, ba i srdce dodal, píti s Ním z číše utrpení, jednaje v následní Svě k učeníkům řeči o tom, aby, chceli kdo za Ním přijíti, sebe samého zapřel, a v naději odplaty věčné ztrátu časných věcí za nic nevážil, anot jenom ten život svůj zachová, kdož se ho pro Krista opováží! (Mat. XVI.)

Taková blažená statečnost měla jest celé srdce apoštolův opanovati, jimž přileželo, nebáti se drsnatého kříže, nehanbiti se za ohavnou smrt Kristovu, nestyděti se za onu trpělivost, s jakouž Pán tak chtěl podrobiti se mukám, jakoby veškeré moci a slávy své zbaven byl.

Za touž příčinou pojav Ježíš Petra, Jakuba a Jana, bratra jeho, vstoupil s nimi soukromí na horu vysokou a ukázal jim stkvělou zář své slávy. Znalit oni již velebu Jeho Božství, však mocnost Jeho Těla, jímž své Božství zastíral, dosud neznali. Pročež také Kristus kdysi některým z přistojících učeníkův s důrazem zaslíbil, že smrti neokusí, až užří Syna člověka přicházejícího v království svém, t. j. v slávě královské. (Mat. XVI. 28.) Touž k Jeho člověčenství příslušnou slávu chtěl Pán těmto třem mužům ukázati, poněvadž jim v těle smrtelném zůstávajícím nebylo lze užítí samou Jeho nevýslovnou a nepřístupnou Božství slávu, kterouž teprv na věčnosti viděti budou, kdož jsou čistého srdce. Zjevil tedy Pán Ježíš před vybranými svědky slávu svou, a těla svého společnou všem lidem způsobu tolik ozářil, až se tvář Jeho stkvěla jako slunce, roucho pak jako padlý sníh.

Proměnění Kristovo čelilo předně k tomu, aby učeníci přestali horšiti se nad křížem, a pamatující na zjevenou jim vznešenost skryté slávy Kristovy, pro poníženost Jeho dobrovolného utrpení z víry v Jeho Božství nevypadli. Rovněž tak prozřetelně směřovalo Proměnění Páně k utvrzení Církve svaté v naději: aby totiž celé tělo Kristovo poznalo, jakým někdy proměněním bude obdařeno; neb údové směji očekávati účastenství té samé cti, kterouž se Hlava druhdy stkvěla. O čemž zmínil se Pán, čině řeč o velebnosti svého příští, vece: „Tehdáž se budou spravedliví jako slunce stkvěti v království Otce jejich“ (Mat. XIII. 33); to samé osvědčoval bl. Pavel, apoštol, řka: „Nebo mám za to, že utrpení tohoto

času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás“ (Řím. VIII. 18.), a jinde týž: „Nebo zemřeli jste, a život váš skryt jest s Kristem v Bohu. Když pak se ukáže Kristus, život váš, tehdy i vy se ukážete s ním v slávě.“ (Kolos. III. 3—4.)

Zázračným proměněním Krista Pána získali jsou apoštolé víry pevnější a vědomosti dokonalé. Ukázaliť se jim Mojžíš a Eliáš — Zákon a Proroci — s Pánem mluvíce, aby v přítomnosti pěti mužův naplnil se rozkaz: „v ústech dvou neb tří svědků stanet všelike slovo.“ (V. Mojž. XIX. 15. II. Kor. XIII. 1.) Stává-li pak spolehlivějšího slova nad toto, v jehož zvěstování jak Starý tak Nový Zákon souhlasí? Shodují se v něm písmo obého Zákona, a Toho, Jež z starodávna v šeru tajemství zaslíbovala znamení, ukázal zřejmě a zřetelně blesk přítomné slávy; pročež dí bl. Jan: „Neboť zákon skrze Mojžíše dán jest; milost a pravda skrze Ježíše Krista se stala.“ (I. 17.) V Kristu Pánu všelike skrze proroky naznačované zaslíbení a veškeré přikázání Starého Zákona dospělo naplně, poněvadž On pravdivost proroctví těch ztvrzuje svou přítomností, a ostříhání rozkazů všech umožňuje svou milostí.

Týmž tajemství zjevením zanícený a v mysli své k Bohu vztržený apoštol Petr, zoškliviv sobě zemských věcí bažil po nebeských. Z vidění rozkočán bylby rád tam s Ježíšem zůstal, kdež nad zjevnou Jeho slávou plesal. Řekl tedy: „Pane, dobré jest nám zde býti; chcešli, udělejme tu tři stánky, tobě jeden, Mojžíšovi jeden, a Eliášovi jeden.“ K tomu návrhu Pán neodpověděl, dávaje tím na srozuměnou, žeby žádost Petrova, ne sice hříšná, však jistě nepořádná byla, poněvadž leč smrti Kristovou světu spasenu býti nelze; čímž tedy věřících vůbec poučiti ráčil, abychom — v naději k zaslíbené blaženosti nehynouce — prostřed pokušení vezdejšího života dříve za trpělivost nežli za oslavu Pána pro-

sili, neboť kdož s Ním chce v nebi kralovati, musí s Ním prvé na zemi trpěti!

„A když on ještě mluvil, hle, oblak světlý zastínil je. A aj, hlas z oblaku říkající: Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil; toho poslouvejte.“ Ovšem byl Otec v Synu přítomen a bytost Rodičova neloučila se od Jednorozence v tomto slavném — ač pro mdlý zrak apoštolův zasloněném — Proměnění Páně: však ale na důvod vlastní oběma Osobám velebnosti jakož Syna vyrazující z těla záře očím naznačovala, tak zas Otce z oblaku znicí hlas uším zvěstoval. — „I uslyševše (hlas) učeníci, padli na tváři své a báli se velmi.“ Strachem se trásli jak před Otcovou tak před Synovou velebností, poznávše s hůry osvěcenou myslí obou Osob jedno Božství; — a ještě věřili, nic nepochybující, byla bázeň jich veliká.

Otcovo svědectví bylo sporé a mnohonásobné; řeč posluchačům stručná, u významu však hojná i velevážná. Neboť když Otec pravil: „Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil; toho poslouvejte,“ slyšeli učeníci slova Jeho asi v tento rozum: Tentot jest Syn můj, Jenž jest od věčnosti ze mně a se mnou; není Rodič Rozenec prvnější, ani Rozenec Rodiče pozdnější. Tentot jest Syn můj, Jehož ode mne Božství neloučí, mocnost nedělí, věčnost neruší. Tentot jest Syn můj, Syn vlastní, nikoli za takového jen přijatý; ne odjinud stvořený, ale ze mne zplozený; aniž také z jinací přirozenosti podobným mně učiněný, ale z mé bytosti Rozenec mně rovný. Tentot jest Syn můj, skrze Něhož všechny věci učiněny jsou, a bez Něhož nic není učiněno, protože všechno, což činím já, i On činí; cožkoli já dělám, dělá též On se mnou vespolek bez rozdílu. V Otcu jest Syn a v Synu Otec, aniž se dělí jednota Naše. Necht jiný jsem já Zploditel, a jiný ten Zplozenec můj: přec o Ném jináč nesmíte smýšleti, než tak, jak vám o mně

smýšleti možno. Tentot jest Syn můj, Jenž jsa mi roven této rovnosti neuchvátil, noprž zůstává v způsobě slávy mé, snížil nezaměnitelné Božství své až k způsobě služebníka, chtěje vykonati společnou Naši radu v příčině vydobytí a napravení plemene lidského. Toho tedy Syna mého, v Némž si cele libuju, Jenž svým učením lidstvu mne zjevuje a svou pokorou mne oslavuje, bez váhání rádi poslouvejte! Onť pravda i život, Onť síla má i moudrost. Toho poslouvejte, Ježž tajemství Starého Zákona zvěstovaly a Proroci opěvali. Toho poslouvejte, Jenž svou krví svět vykoupi, Jenž dábla sváže a mu nádobí poběře, Jenž zápis hříchu a smlouvu přestoupení roztrhne. Toho poslouvejte, Jenž vám do nebe cestu otvírá a skrze smrt svou na kříži vám řebřík chystá k slezení hradu nebeského království. Což se lekáte díla vykoupení? Od ran chřadnouce, proč trnete před spasením z věčné smrti? Staň se, což s vůlí mou Kristus ráčí! Tělesnou bázeň odvrhnuce, oblectěž zbroj věrné stálosti. Nikterak vám nesluší v nastávajícím utrpení Spasitele bázeň toho, čehož se z milosti Jeho ani na svém vlastním skonání nebudete báti! —

Nejmilejší! to svědectví ráčil Bůh Otec na to vydati, aby z něho užitek měli ne sami tři apoštolé, kteří je v své vlastní uši slyšeli, nýbrž všickni Církve údové, jimžby apoštolé zvěstovali, což byli sami viděli a slyšeli. Odkudž budiž každý u víře utvrzen, aniž se kdo styděl za víru v Krista, skrze Něhož svět vykoupen jest. Nikdo neboj se trpěti protivensství pro spravedlnost, aniž upouštěj od naděje odplaty zaslíbené; neboť poездеjší lopotě přejdeme v odpočinek a po smrti v život věčný, poněvadž všelikou mdlouba naši poníženosti Onen na se vzal, skrze Něhož vítězně přemůžeme, což On slavně přemohl, a vezmeme jistě, což On zaslíbil, pakliže u vyznávání a milování Jeho věrně setrváme. Jakož tedy k plnění rozkazů Kristových, tak i k snášení protivensství pobádejž nás ustavičně

mocný Otcův hlas: „Tentof jest Syn můj milý, v Němž jsem si dobře zalíbil, toho poslouchajte;“ Jenž živ jest a kraluje s Otcem i Duchem Svatým po věky věkův. Amen. —o—

Sázava

místo působení a úmrtí sv. Prokopa.

(Pokračování i dokončení.)

Po smrti knížete Spytihněva II. r. 1061 nastoupil v Čechách Vratislav II. Kníže tento, připomínaje sobě blahodějně působení mnichů slovanských, duchovních synů sv. Prokopa na Sázavě, povolal r. 1064 vypuzeného opata Víta a bratři jeho z Uher nazpět, a odevzdal jim klášter Sázavský se vším příslušenstvím. Lid český velice se z toho radoval, neboť mnichové Sázavští služby Boží a všechny pobožnosti zase v jazyku slovanském konali, jak za času sv. Prokopa bývalo. Opat Vít pak ještě po mnohá leta klášter Sázavský spravoval, jsa podobně, jako sv. ujec jeho, příkladem ctností bratřím řeholním i všemu lidu. *)

Po smrti Vítově stal se opatem Jimram, příbuzný jeho; — jak dlouho však klášter Sázavský spravoval, určití se nedá. —

Tuto zdá se nám slušno učiniti zmínku o snaze knížete Vratislava, aby služby Boží v slovanském jazyku po celých Čechách zavedeny byly. Vratislav pomáhaje císaři Jindřichovi IV. ve válce proti Rudolfovi Švábskému, uvalil tím na sebe hněv tehdejšího papeže Řehoře VII., an císař Jindřich nepřitelem byl papežovým. Aby tedy rozhněvaného papeže udobřil a sobě zase naklonil, vypravil Vratislav r. 1079 slavné poselství do Říma s listem, v kterém všechny ty příčiny, proč se císaře v zmíněné válce přidržeti musil, výmluvně vylčil. Při tom také v tom listu žádal papeže, aby po celé zemi české tak, jako v klášteře Sázavském, služby Boží v slovanském jazyku konati dovolil, udávaje, žeby to k povzbuzení nábožnosti při lidu obecném velmi prospívalo. —

Avšak papež Řehoř VII. listem, dne 2. ledna 1080 v Římě daným, žádost tuto knížete Vratislava zamítnul, a užívání jazyka slovanského při službách Božích zapověděl. — Vratislav podrobil se tomuto rozkazu papežovu jen v tom, že o rozšíření slovanské liturgie v Čechách více neusiloval; však v klášteře Sázavském jako dříve ji hájil.

Opat Jimram zemřel ještě za panování Vratislava II., a na místo jeho zvolen jest Božetěch, muž to znamenitý a pamětihodný.

Vynikal mnohými vědomostmi, a nevšední výmluvností, jakož i zvlášť uměním svým co malíř, řezbář a stavitel nad jiné svého věku. Při tom byl mravů velmi jemných, štědrý a laskavý ku všem lidem. Slovánské služby Boží s pomoci knížete (pak krále) Vratislava horlivě udržoval. Chrám Sázavský i s klášteřem zvětšil a mnohem nádherněji vystavěl, a jej oltáři, obrazy, kříži, rouchy, zvony a jiným náčiním opatřil a ozdobil. *)

Když asi r. 1094 obnova chrámu i kláštera dokonána byla, požádal Božetěch Pražského biskupa Kosmasa, aby chrám obnovený posvětil. Kosmas zajel r. 1095 v měsíci říjnu na Sázavu a dne 14., 15. a 16. října chrám i jednotlivé oltáře posvětil.

Nenadál se tehdež horlivý Božetěch, že nebude mu dlouho v obnoveném klášteře přebývati. Brzy potom povstali proti němu tři mnichové jemu podřízení, Demeter, Kanan a Holíš, lidé to ctižádostiví, usilující jej z opatské hodnosti svrhnouti. Domnívali se bezpochyby, že někdo z nich pak opatem Sázavským se stane. Spojivše se s latinskými řeholníky Břevnovskými, osočili Božetěcha u knížete tehdejšího Břetislava II. (Král Vratislav, veliký příznivec Božetěchův umřel již r. 1092.) —

Ač všeliké žaloby proti Božetěchovi vedené při vyšetřování ničemnými býti se ukázaly, přec konečně Břetislav, rozmrzev se nad neustálým nepřátelstvím mezi mnichy Břevnovskými a Sázavskými, ku konci r. 1096 poradiv se o tom s pány českými, vydal rozkaz, aby Božetěch a všickni slovanští mnichové klášter Sázavský opustili, a vše, jak leží a stojí latinským mnichům Břevnovským postoupili.

Božetěch, mnoho dobrého ve vlasti vykonav, musil tedy vinou vlastních řeholních bratří s mnichy svými Sázavský klášter opustiti, načež bezpochyby do Uher se odebral, kde až do 13. století několik slovanských klášterův pod bezprostředním poslušenstvím římského papeže se udrželo.

Po příchodu řeholníků Břevnovských

*) Mezi obrazy na klenbě chodby kláštera Sázavského, představujícími jednotlivé události ze života sv. Prokopa, posud zachovalými, (o nichž níže promluvíme) nalezá se jeden, představující sv. opata, an s některými lidmi utíká z kláštera záhubným ohněm zachváceného bezpochyby zlobou nepřátel (snad pohanů). Nemáme o tom sice důkladnějších zpráv, avšak soudíme, že právě tato zkáza zavdala opatovi Božetěchovi příležitost, s pomoci krále Vratislava i lidu chrám i s klášteřem u větší míře a důkladněji i nádherněji vystavěti. —

*) Kdy opat Vít umřel, s jistotou se neví; jméno jeho připomíná se ještě r. 1078, při vysvěcení nového kláštera Hradištěkého u Olomouce.

do kláštera Sázavského jmenován jest od knížete již 3. ledna 1097 opatem téhož kláštera Dethard, dosavadní převor Břevnovský, muž velmi vzdělaný a výmluvný, bohabojný a tichý i v konání svých povinností horlivý.

Lid vůkolní neměl sice k novým mnichům těmto veliké důvěry, a dlouhý čas pohřešoval slovanských služeb Božích, avšak přece rád pospíchal do chrámu Sázavského, táhlýť jej tam ostatky sv. Prokopa, jež i noví mnichové, jako před tím slovanští řeholníci u veliké uctivosti chovali. —

O osudech kláštera Sázavského v následujících třech stoletích dějepis český málo zpráv nám podává.

V století 12. a sice asi r. 1139 založil kníže Soběslav I. s manželkou svou Adletou klášter benediktinský jmenem Želivo, do něhož povolal mnichů z kláštera Sázavského, učiniv jim opatem jakéhosi Reginharda, jenž zřídil klášter a vystavěl při něm pěkný chrám bl. Marie a kostel sv. Petra. Ale po 9 letech (r. 1149) musil na rozkaz biskupa Pražského Daniela do Sázavy názpět odejiti, a klášter Želivský novému řádu Premonstrátskému postoupiti. Po několika letech pak zvolen jest za opata Sázavského, v kterémžto úřadě velmi dobře působil. —

Nejznamenitější události v dějinách Sázavského kláštera od smrti sv. Prokopa až do jeho ztroskotání jest zajisté svatořečení téhož sv. zakladatele, kteréž se událo r. 1204.

Za vlády krále Přemysla I. odebral se totiž (bezpochyby již r. 1203) tehdejší opat Sázavský Blažej, za příčinou některých zázraků, které se při hrobě sv. Prokopa udály, jakož i proto, že bl. Prokop již všeobecně od lidu Českého za svatého jmen a co takový i ctěn a vzýván byl, do Říma k papeži Innocenciovi III., aby tam ve jménu krále i národa Českého vyjednal veřejné a slavné církevní svatořečení blahoslaveného opata.

Dlouho váhal papež Innocenc vyplniti přání Čechů, tak že opat Blažej o zdaru svého poselství již pochyboval a domů vrátiti se chtěl. Tu však pojednou, podivným jsa pohnut viděním (ukázal se mu ve snách sv. Prokop v slávě své nebeské) vyhověl papež žádosti lidu českého a po náležitém skoumání svědectví o vznešené svatosti života Prokopova, jakož i o zázracích, kterýmiž oslavil sluhu svého Bůh, vyhlásil Prokopa, prvního opata Sázavského za svatého. Stalot se to r. 1204 dne 4. července.*)

V Čechách byla z toho radost veliká; a brzy potom v Čechách i na Moravě kostely a kaple ke cti téhož sv. patrona stavěti se počaly.

Lid pak s tím větší důvěrou do kláštera Sázavského ku hrobu sv. Prokopa pospíchal, a i k řeholníkům, kteříž památku sv. Prokopa pak velice oslavovali, láskou svou přilnul. —

Od těch dob požíval klášter sv. Prokopský nerušeného pokoje a řeholníci jeho působili blaze v lidu českém až do hrůzných dob bojů husitských.*)

Jako přemnohé jiné kláštery a chrámy, padl i Sázavský za obět vandalismu vášnivých Táboritů. — Bylo to roku 1420**), když Táborité do klidného údolí Sázavského vrazili, aby klášter vyplnili a zkažili. Opat Michal, o blížícím se neštěstí v čas zpraven, utekl s některými řeholníky do Želiva. Ostatní však zde pozůstali mnichové, vidouce jistou smrt svou, odebrali se do chrámu P. Marie, a tu před oltářem a hrobem sv. Prokopa klečíc vroucně se modlili a k smrti připravovali. S krutou zlostí vtrhli krvežízniví Táborité do kláštera i chrámu a zabivše před oltářem klečící mnichy, chrám i klášter pak vydrancovali, zapálili a rozbořili. —

Tak vzal za své nad jiné věhlasný a pěstování věd a umění ve vlasti naší téměř nejznamenitější klášter sv. Prokopský. Jak mnoho písemných i uměleckých památek a pokladů tu zničeno: to nikdo neví. Že ale vyplněním a vyvrácením tohoto a jiných mnohých klášterů v Čechách i dějepis i vzdělanost a pověst národa našeho náramnou škodu utrpěly: každý s bolestí uznati musí. —

Statky kláštera Sázavského byly pak v držení rozličných panů českých. —

Dvě stě a čtyřicet čtyry leta ležel klášter i chrám v sutinách, a v nich nalezal se hrob sv. vlastence a opata Prokopa. — Byl-li tu po válkách husitských nějaký kněz, jenž by správu duchovní v okolí Sá-

Čech, zaje prý zmíněný kardinal na Sázavu, a tu u přítomnosti krále Přemysla dne 4. července 1204 hrobku sv. Prokopa otevřiti a tělo jeho vyzdvihnouti dal, načež pak sluhu Božího za svatého prohlásil, při čemž, jak svědčí též spisovatel, mnoho zázraků se událo. —

*) Císař Karel IV. ovšem obdržel od papeže povolení k zavedení služeb B. v jazyku slovanském; to však netýkalo se kláštera Sázavského. Služby Boží v jazyku slovanském byly jsou konány v kostele na Novém městě Pražském zvaném „v Emausích“ neboli „na Slovanech.“ —

**) Dle chronostichu na dedikačním obraze v Sázavě. Zdá se však, že se to stalo později; neboť Palacký v Dějinách Č. země uvádí, že r. 1421 po dobytí Českého Brodu klášter Sázavský s jinými ještě kláštery vitězům Pražanům v moc padl.

*) Pozdější životopisec sv. Prokopa, mnich Sázavský, kněz Hugo Fabricius (r. 1764), udává, že svatořečení sv. Prokopa v Římě dne 1. dubna 1204 se stalo; načež prý papež kardinala Guidona s opatem Blažejem do Čech poslal. Přišel do

zavském, kde již městečko Sázava a více vesnic se nalezalo, byl vedl a hrob sv. Prokopa byl střezil, nelze s jistotou udati. *)

Roku 1588 za panování císaře Rudolfa II. arcibiskup Pražský Martin Medek rozpomenul se, že ostatky sv. opata Prokopa posud v sutinách chrámu Sázavského pod oltářem ve zvláštní hrobce odpočívají, a vida, že není naděje brzkého obnovení kláštera toho, uzavřel, ostatky sv. patrona do Prahy převezti. Přijel tedy v měsíci květnu téhož roku do Sázavy a tu kázal rum odkliditi, hrobku otevřiti, tělo pak sv. Prokopa vyzdvihnouti a do Prahy vézti; kdež pak v slavném průvodu, v němž i císař Rudolf se zúčastnil, na hrad Pražský přeneseno a v chrámě Věch Svatých položeno bylo, kdež až posud se nalezá.

Tepřv r. 1664 podařilo se opět řádu benediktinskému v Čechách klášter Sázavský obdržeti a chrám i klášter znovu vystavěti. Z nedostatku však potřebného nákladu chrám o více než polovic starého chrámu menší zbudován, klášter pak tolikéž v menším rozměru a sice ne již na starém místě, alebrž na jižní straně k chrámu přistavěn.

Prvním opatem obnoveného kláštera byl mnich Ildefons, jenž také stavbu nového chrámu i kláštera řídil. Za něho vráceno jest chrámu řeholnímu od vd. kapitoly sv. Vitské rameno sv. Prokopa, kteréž zmíněné kapitole před dávnými časy darováno bylo. Sám tehdejší arcibiskup Matouš Ferdinand z Bilenbergu přivezl ten sv. ostatek do Sázavy. — Přispěním dobrodinců byl chrám uvnitř ozdoben a opatřen oltáři. Hlavní oltář, jako původně, zasvěcen jest opět na jméno Bl. P. Marie nanebevzaté a sv. Jana Křtitele.

V lodi chrámové po straně evangelia postaven jest oltář ke cti sv. Prokopa s prastarým obrazem téhož svatého. **) Na protíněmu postaven jest oltář sv. Benedikta. Tak poněmáhlu zveleboval se opět chrám i klášter Sázavský a mnohými pěknými obrazy a řezbami a jinými poklady se obohacoval.

Roku 1746 potkalo však týž klášter nové neštěstí; zhoubným požárem zachvá-

cen z větší části lehl popelem. Po několika letech však znovu jest zbudován.

Ale potom neměl více dlouhého trvání. Jako jiné mnohé kláštery ve vlasti naši propadl i on zrušení, byl dne 4. listopadu r. 1785 na rozkaz vlády zavřen.

Posledním opatem byl tu P. Leander Kramář, z Benešova rodilý, jenž po několika letech v Pánu zesnul na žádost svou před chrámem sv. Prokopa v Sázavě blíž hlavních dveří pochován jest, kdež do zdi vsazený pomník posud hrob jeho naznačuje.

Statky, kterých klášter tento v posledních dobách opět byl nabyt, byly jsou i s budovou klášterní rukoum světským prodány; duchovní pak správa, jižto jeden z mnichů při malém chrámu sv. Martina v městečku Sázavě vedl, přenesena jest ku chrámu klášternímu, jakožto většímu, jenž pod jmenem sv. Prokopa farním chrámem učiněn jest. Duchovenstvu novému vykázano jest zadní část klášterní budovy k přebývání, a výživa dána mu hlavně z náboženské matice. —

Tak podruhé zašel slavný druhdy klášter sv. Prokopa na Sázavě. *) —

Seznavše dějiny kláštera a chrámu Sázavského, pohlédme již, v jakém stavu toto místo nyní se nalezá. Pomiňme prozatím budovu klášterní a co praví poutníci navštívmež napřed chrám.

Ubírajíce se přes nádvoří ku chrámu kráčíme skrze vysokou, čtverhrannou věž z červeného pískovce. Jest to jediný posud službu konající pozůstatek původní chrámové stavby. Jelikož utrpěla již několikrát věž tato požárem značnou škodu, má nyní jen nízkou báň. Uvnitř nalezají se tři zvony. Mezi věží a nynějším chrámem jest prostranství as 50 kroků dlouhé, kdež stávala druhdy přední polovice chrámu, jakož toho posud svědky jsou čtyři vysoké a velmi pěkné pískovcové pilíře mezi věží a chrámem nynějším, jež dělily hlavní loď od pravé postranné. Jsou posud klenutím mezi sebou spojeny, které ač nepříkryté již více než 400 let vzdoruje vše hubičím zubu času **). Dle vypravování starých osadníků stávala prý i na protější straně druhá věž

*) Bez pochyby byl při menším chrámu P. v městečku Sázavě kněz strany „pod obojí“ — až do 17. století; jakž ještě níže podotkneme.

**) Obraz tento dle svědectví P. Hugona Fabriciusa jest prý týž, jenž hned po smrti téhož svätce (co podobizna jeho) malován byl, prvé než tělo do země vloženo bylo: čemž zdá se nasvědčovati ta okolnost, že obličej svätého velmi blédý, oči pak zavřené jsou, a v celé až příliš primé postavě žádný život se nejeví. Obraz ten ležel prý dlouho v sutinách, až pak, ač poněkud porouchán, byl nalezen a potomstvu zachován.

*) Při prodeji jmění klášterního nešetřeno ani chrámu a jeho věci. Tak jmenovitě prodán i velikolepý hlavní oltář, a mnohé veliké i pěkné obrazy. Ano i sám zmíněný obraz dedikační přišel do prodeje; však zakoupil jej tehdejší farář Sázavský Václav Martínek a věnoval farně Sázavské. —

**) Kéžby nynější majitel býv. panství Sázavského a patron chrámu, jenž již mnoho dobrodiní chrámu sv. Prokopskému prokázal a k poslední obnově jeho znamenitě přispěl, nad těmito pilíři se rozpomenul, a je nějakou přiměřenou krytkou opatřil, aby co milá památka slavného druhdy chrámu zachovány byly.

chrámová, a podobná řada pilířů, co dělily levou postranní loď bývalého chrámu; avšak nešetností bývalého majitele panství zbořeny jsou tyto zbytky slávy Sázavské a kamení k jinému účelu jest pryč upotřebeno.

Po pravé straně hlavního vchodu do chrámu stojí misionářský kříž na památku misie zde r. 1858. odbyvané. Po levé straně, jak již zpomenuto, ve zdi vzázen jest pomník posledního opata Sázavského, P. Leandra Kramáře. — Vstupme již do chrámu samého. —

Chrást sv. Prokopa, ač nezaujímá ani polovici bývalého chrámu, jest přece jeden z větších kostelů venkovských. Jest asi 40 kroků dlouhý, přiměřeně vysoký, a sestává z tří lodí; větší část pravé lodě však zaujímá sakristie. Nad pobočními loděmi nalezá se postranní oratoria. Hlavní oltář, ač není tak nákladný, jako býval onen za časů kláštera, přec jest velmi pěkný.

Stavba jeho jest ušlechtilá, řezby, (zvláště sochy) velmi pěkné, a obraz „Nanebevzetí P. Marie,“ tuším od Molitora, má cenu velikou. Po straně evangelia stojí v presbytáři malý „oltář ostatků“. — Na něm nalezá se ve skleněné skříni tři drahocenné památky po sv. patronu; totiž: dřevěný koflík z dřeva jalovcového vykroužený, z něhož dle podání knížete Oldřichovi píti dal. Koflík tento opatřen jest stříbrným podstavkem a svrchu stříbrnou obrubou a víkem, tak že se podobá malému ciboriu. Druhou památkou jest dřevěná lžice s malou stříbrnou rukověti.

Konečně jest tu malá částka kosti z těla sv. Prokopa, kteráž o slavnosti sv. Prokopa poutníkům k líbání se podává. — Mimo tyto ostatky nalezá se v této skříni ještě některé menší ostatky jiných oslavenců Božích.

Znamenitou ozdobou chrámu jest kazatelna velmi postranná; svrchu sochou Spasitele a čtyřmi sv. evangelisty a dole sochami čtyř sv. učitelů církevních opatřená.

U prostřed hlavní lodě nalezá se ještě dva menší postranní oltáře: v levo sv. Prokopa s prastarým památným obrazem, o němž se již svrchu zmínka stala, a pak s ramenem téhož svatého, ve zvláštní skříni uschovaným; v pravo pak oltář sv. Benedikta s pěkným obrazem, blahoslavené zesnutí téhož svatého představujícím.

V levé postranní lodi nalezá se dva malé oltáře sv. Jana Nep. a Srdce P. Ježíše, a dvě starobylé avšak důkladné zpovědnice s pěknými řezbami. Z této lodě za posledním oltářem vedou úzké dvojité schody do tak zvané „jeskyně sv. Prokopa.“ Jest to okrouhlé prostranství v skále nad

řekou Sázavou a pod presbytářem chrámu se nalezájící, úplně sklenuté a as třetinu hlavní lodě zaujímající, do níž jen malým okénkem z venku světlo vniká. V jeskyni této nalezá se malý dřevěný oltář se sochou sv. Prokopa co poustevníka. Není poutníka, jenžby navštívil Sázavu, do jeskyně této se nepodíval. Vedout do ní sice jest jiné rovné a pohodlné schody z prostřed hlavní lodě chrámu; avšak vchod tento byl (bezpochyby po zrušení kláštera) svrchu zazděn a s ostatní půdou chrámu srovnán. Teprv před několika roky dal nynější p. farář přispěním bratra nynějšího patrona vchod tento opět otevřítí, a pouze plochými širokými kameny přikrytí, které v čas potřeby snadno odstraněny býti mohou. Vchod tento otvírá se jen na veliký pátek a bílou sobotu, an péči téhož dp. faráře Boží hrob nyní v jeskyni na oltáři se zřizuje, při čemž jeskyně slavně osvětlena bývá, což na každého návštěvovatele veliký dojem činí.

Mezi jeskyní a hlavními dveřmi chrámu nalezá se bývalá krypta mnichů Sázavských z dvou oddělení sestávající, v nichž však jen něco málo zetlelých kostí se nalezá.

V části pravé postranní lodě před zakristií nalezá se nyní pěkný sedm střeviců vysoký obraz ukřižovaného Spasitele na mohutném kříži, řezbářské to dílo nynějšího dp. faráře. V posledních letech byl celý chrám tento péči téhož duch. pastýře s přispěním dobrodinců uvnitř obnoven, a slušnými obrazy křížové cesty opatřen. Vyjdemeli z chrámu na nádvoří, spatříme před sebou stavení farní, jak nám to již obraz dobrého pastýře nad vchodem zvěstuje. Stavení toto jest zadní část bývalého opatského obydlí. Mimo zmíněný již dedikační obraz a dva menší sv. Jeronyma a sv. Maří Magdaleny nenalezáme zde žádné památky z bývalého kláštera. Tak i v bývalém příbytku opata. Toliko větší budova na jižní straně chrámu, druhdy obydlí mnichů, chová v sobě některé památky. Budova tato tvoří pravý čtverhran, má jedno poschodí, uprostřed pak jest malé nádvoří, kolem něhož v přízemí i v prvním patře postranná chodba běží.

Dole i nahoře nalezá se mnoho postranných i příjemných světnic a síní.

Na klenutí dolejší chodby jest 18 obrazů, jednotlivé výjevy ze života sv. Prokopa představujících. Jsou pak předměty obrazů následující:

1. Stavitel předkládá sv. Prokopu a knížete Oldřichovi nákras stavby klášterní.
2. Břetislav I. odevzdává sv. Prokopu vystavěný klášter.

3. Břetislav I. obětuje základní listinu kláštera na oltáři Rodičky Boží.

4. Sv. Prokop přijímá slib (profesi) mnichův.

5. Sv. Prokop zahání od chrámu straky.*)

6. Sv. Prokop vyhání ďábla po schodech pryč.

7. Sv. Prokop orá s ďáblem.

8. Sv. Prokop křísí utopeného znamením sv. kříže.

9. Sv. Prokop na prosbu jednoho nábožného křesťana, jenž na křížových průvodech u kláštera býti chtěl, ale pro velkou vodu nemohl, velí lodi na této straně řeky, aby na druhou stranu k onomu nábožnému muži přeploula, aby se do kláštera převezti mohl.

10. Sv. Prokop utíká z kláštera od nepřátel zapáleného.

11. Sv. Prokop vymítá ďábelství z jednoho posedlého.

12. Sv. Prokop co otec chudých rozdává almužnu.

13. Smrt sv. Prokopa.

14. Sv. Prokop zjevuje se papeži Innocenciovi III. v slávě své nebeské, když jej papež tento za svatého vyhlásiti se zdráhal.

K dalším čtyřem obrazům není nyní svobodného přístupu, anť část chodby zdi přepažena k domácí potřebě slouží. Jsouť pak obrazy tam následující:

15. Sv. Prokop zjevuje se mnichům z Břevnova, po vypuzení mnichů slovan-ských sem příšlým, hroze jim trestem.

16. Sv. Prokop zjevuje se králi Vratislavovi (?) napomínaje jej, aby přispěl opatu Božetěchovi k obnově požárem poškozeného kláštera, podle plánu, jež anděl v rukou drží.

17. Sv. Prokop zachraňuje pacholika před loupežníky jej pronásledujícími.

18. Sv. Prokop osvobozuje od smrti oběšením odsouzence jednoho, jenž se k němu utíká. —

Obrazy tyto, z nichž některé slušně vyvedené jsou, pocházejí bezpochyby as z polovice minulého století; jsou posud dosti dobře zachovalé, a zajímají zvláště cizí poutníky u veliké míře.

V přízemních některých síních nalezájí se ještě některé velké obrazy na obmítce, ale téměř k nepoznání již sešlé. — Ostatně

se v klášterní budově žádné jiné zvláštní památky nenalezá. —

Nábožní poutníci sv. Prokopští navštíví chrám a klášterní chodbu s obrazy sv. Prokopa, ubírají se pak obyčejně do-
lejší části Černobud a přes most na levý břeh Sázavy, aby okusili vody ze studánky sv. Prokopa, za městečkem Sázavou u lesa se nalezající. Než tam se podíváme, zajdě-
mež prvé do městečka, abychom tam na-
vštívili filiální chrám sv. Martina. Na zá-
padním konci městečka na malém kopci
stojí tento stánek Boží, kolem něho se roz-
kládá hřbitov pro celou osadu Sázavskou.
Kdy chrám tento byl vystavěn, neví se;
tolik jen víme, že stával již v 14. století.
Po vyvrácení kláštera stal se chrámem hu-
sitským*), a po bitvě na Bílé hoře přišel
opět v ruce katolíků. Po znovuzřízení klá-
štera sv. Prokopského r. 1664 vedl při něm
správu duchovní jeden z řeholních kněží
až do r. 1785.

Po vyzdvižení kláštera téhož r. 1785
stal se chrám tento, jak již podotknuto,
kostelem filiálním; a poněvadž neměl žádného
jmění, scházel, až r. 1848 dne 6. srpna
zhoubný požár městečko Sázavu i chrám
s věží v zříceniny obrátil, tak že jen holé
velmi porouchané zdi zůstaly. Roku 1856
ujal se ho nynější horlivý p. farář Frán-
tšek Kočí a s přispěním mnoha dobrodinců
znovu jej vystavěl, a vnitř velmi vkusně
ozdobil. J. Em. nejdůst. p. kardinál a ar-
cibiskup Pražský dne 18. října 1857 chrám
tento slavným způsobem posvětil; o čemž
„Blahověst“ tehdaž obšírné zprávy přinesl.
— U vnitř chrámu nalezájí se tři pěkné
oltáře a krásná kazatelna: vše z chrámu
sv. Jiří na hradě Pražském. Hlavní oltář
zdobí obraz sv. Martina od Hellicha a dvě
dřevěné sochy sv. Jana Nep. a sv. Zikmunda
od jmenovaného d. p. faráře Sázavského.

Jediná památka z dob, kdy ještě chrám
tento farním byl a klášter stával, jest ta,
že z chrámu tohoto třikráte do roka slavné
processí se vede do chrámu sv. Prokopa,
totiž na hod Boží svatodušní, o slavnosti
sv. Prokopa, a v den nanebevzetí P. Ma-
rie (jakožto původního titulu řeholního chrá-
mu). —

*) Vypravuje se totiž, že když sv. Prokop kdys
s bratry svými v chrámě hodinky církevní konal,
přiletělo na chrám hejno strak, které krákající
pobožnost mnichů rušili.

Sv. Prokop maje za to, že se to děje půso-
bením nepřítelů vši pobožnosti, vyšel z chrámu
ven a zažehnaním straky zahnal; od toho času
prý (jak di pověst lidí) nehnízdí žádná straka
u údolí Sázavském. —

*) Když r. 1856 vnitřní obmítka zdi chrámových
po ohni r. 1848 pozůstalých za příčinou nové
stavby otloukána byla, nalezena jest pod první
vrchní obmítkou jiná, na níž rozličné texty z písm
sv. napsány byly; kde však i tato druhá obmítka
odpadla, nalezly se stopy malovaných obrazů
svatých; — z čehož souditi lze, že husité chrámu
tohoto původně katolického se zmocnivše jej vnitř
obilili, a texty z písm sv. tu a tam na stěnách
napsati dali. Když pak později katolíci opět jej
dostali, obilili jej vnitř po znovu, a pak službě
Boží zasvětili. —

Několik set kroků za městečkem Sázavou u lesa nalezá se „studánka sv. Prokopa.“ Pověst praví, že jest to ta, z níž sv. Prokop knížeti Oldřichovi vody k pití podal. Jest kamenou obrubou opatřena a chová vždy hojnost velmi dobré vody.

U ní nalezá se kaplička s oltářem sv. Prokopa opata; též jsou tu dvě menší sochy sv. Prokopa, podávajícího knížeti Oldřichovi koflík vody. Nad vchodem kaple oznamuje nápis, že tuto stalo se podivné setkání sv. Prokopa s knížetem Oldřichem, jež zavadlo příčinu k vystavění znamenitého kláštera Sázavského. —

Tak vyhlíží Sázava, tento nyní ovšem jen chudý pomník slávy velikého dobrodince národa českého, sv. Prokopa.

Chcešli však, milý čtenáři, spatřiti pomník slávy, ježž vystavěl sobě sv. patron v srdcích nábožných katolíků v Čechách, zvláště v okolí Sázavském, navštiv Sázavu o slavnosti sv. Prokopa. V ten den spatříš ji v rouše slavnostním. Veliké zástupy lidstva spěchají sem; četná procesi ze všech vůkolních farních osad, ano i ze vzdálené Hory Kutné, z Kolína a odjinud přicházejí sem s velikou slávou k uctění sv. Prokopa v takovém množství, že kdyby chrám i v původní své velikosti tu stál, nestačil by k pojmutí všech poutníků. Na celé farní osadě Sázavské ano i v mnohých okolních obcích jest den svatého Prokopa (4. července) ne sice předepsaným, ale (což tím větší zásluhou jest) z dobré vůle svátkem zasvěceným, nikdo tu v poli nepracuje, aniž jakou jinou těžkou práci koná.*)

Již v předvečer slavnosti konají se litanie o sv. Prokopu s požehnáním; v samý den pak z rána od 5. hodiny konají se oběti mše sv., při nichž ku stolu Páně přistupuje veliké množství lidí, kteří buď již u večer aneb ráno sv. zpověď byli vykonalí. V 8. pak a v 10. hodin konají se slavné služby Boží, tyto poslednějš s kázáním. Též odpoledne koná se pobožnost k uctění sv. Prokopa. — I mezi oktávem bývá Sázava od poutníků navštěvována. —

Tak slaví se zde památka sv. Prokopa patrona českého. A což teprv kdyby se zde nalezal hrob sv. Prokopa! Pak by zajiště náležela Sázava mezi první poutní místa v Čechách. —

Než byt i v Sázavě více nestávalo hrobu a kláštera sv. Prokopa, zůstanet ona povždy místem v dějinách české země velepamatným; účta pak sv. zakladatele

jejího v národě našem nevyhyne nikdy; ano doufáme, že národ český někdy u větší míře oslaví památku světce, jenž náleží mezi nejpřednější jeho dobrodince. — V. P.

Matčina modlitební kniha.

Z jara roku 18.. přišel mladík, který právě byl ukončil zkoušky své na vysokých školách, do jedné vesnice, aby tam u sestry své hleděl si porušeného zdraví. Několik dnů po jeho příchodu přišla jeho sestra k domácímu duchovnímu a vyjevila jemu s pláčem, že bratr její veškerou útěchu náboženskou od sebe odmítá, a že muži jejím bez obalu vyznal, že ničeho více nevěří. Duchovní těšil zarmoucenou sestru jak mohl, a přislíbil všemožnou pozornost věnovati bratru jejím. Potkav mladíka trpícího na součotiny, an se za pěkného počasí procházel, použil této příležitosti, aby se s nemocným blížeji seznámil, i oslovil ho přívětivě; ale mladík se zamračil, mrzutě odpovídal na otázky, a když duchovní zmínil se o útěše, jaké poskytuje sv. náboženství v nemoci a utrpení, odtrhl se od něho řka: že mu dlouhé mluvení škodí. Brzy pak dověděl se duchovní, že se nemoc mladíkova znamenitě zhoršila, a že lékař obává se, aby chrlení krve nečinilo nenadále konec životu jeho. Duchovní maje to za svou povinnost, navštívil nemocného, aby ho laskavě i důrazně napomenul, dbáti o spasení duše své. Poručiv dříve při mši sv. duši nemocného Bohu, a sebe milosti Ducha svatého, nastoupil dosti krušnou cestu k přibytku nemocného. Sestra přivítala ho, a uveden k bratru, jenž seděl na pohovce, hlavu maje opřenou o ruku. Bylo znát, že trpí mnoho. Když sestra představila duchovního, přeměřil ji nemocný hněvivým okem, a vyjevil bez okolků duchovnímu, že návštěva jeho jest mu nemilá. Duchovní nedbaje těch trpkých slov, hleděl upokojiti nemocného, a žádal, aby jen v důvěrné modlitbě obrátil se k Bohu, že nalezne vnitřního pokoje, po kterém dojista touží duše jeho. Zdálo se, jako by slova ta dojmala nemocného; ale jenom se tak zdálo, v pravdě bylo jináče; po několika okamžicích řekl churavec trpce, že útěchy té nepotřebuje; a když sluha Páně připomenul mu jeho víru v mladém věku, když ho upozornil, že nemoc tato snad Bohem samým poslána jest, aby nahlédl jedenkrát do svědomí svého, a vzpomněl si na věčnost: rozčilil se nemocný, tak že duchovní uznal za dobré, vzdáliti se. Sestra byla tím velmi zarmoucená, i těšil ji duchovní a vyzval, aby neustála, na modlitbách poručeti bratra svého Bohu,

*) Kéz by všechny farní osady následovaly tento příklad zbožných osadníků Sázavských, a aspoň dopoledne světili církevní památku sv. patrona svého farního chrámu, pakliže tato na den všední připadá. —

a spoléhala na milosrdenství Boží, spolu přislíbil, že co nejdříve opět navštíví nemocného.

Však sotva byl došel domů, dostal psaníčko, v němž nemocný všechny další návštěvy jeho přísně si zapověděl, a zároveň dověděl se, že nemocný vyhrožoval střře své, pak-li ještě k němu připustí kněze, že okamžitě opustí její dům a přestěhuje se do hostince.

Nemocný se poněkud zotavil, maje však na procházce potkati duchovního, naplnul všechny síly, aby se mu rychle vyhnul.

Druhého dne z rána, hned po mši sv., přišla sestra k duchovnímu, a sotva ducha popadajíc, zvěstovala jemu: „Bohu díky! bratr můj jest opět křesťanem. Prosi, byste ho ještě dnes navštívili.“ Pln udivení pospíšil kněz bez prodlení k nemocnému.

Nemocný s nedočkavostí čekal již na jeho příchod, vyšel až na schody jemu vstříc, uchopil se ho za ruku, prosil za odpuštění, že nevlídně k němu se choval, a s pohnutým srdcem a uslzeným okem pravil: „Děkujte, velebný pane! se mnou do brotivému Bohu, jsem opět křesťan! Pomozte mi, abych se stal hodným křesťanem, i abych co dobrý křesťan zemřel.“ — Duchovní přál nemocnému štěstí, i otázal se ho důvěrně po příčině tak nenadálého obratu. „Včera večer,“ jal se vypravovati nemocný, „když jsem se byl z procházky vrátil, prohlížel jsem z dlouhé chvíle knihy v malé skříni sestřině, a tu přišla mi do ruky náhodou modlitební kniha mé nebožky matky. Otevřel jsem ji, a první co jsem užírl, byl obrázek, na němž nábožná matka má poznamenala den mého prvního sv. přijímání, a k tomu vlastní rukou připsala tuto modlitbu Páně: Ježíši, jenž jsi do srdce mého syna vstoupil, velebím neskončenou dobrotu Tvou, a prosím, zachovej ho ve sv. víře, v čistotě a nevinnosti, a proved' nebezpečnostvím tohoto života šťastně do života věčného! Svatá Maria, matičko Boží, přimluvej se na něj!“

„Ty jsi nezachoval víru, tys ztratil nevinnost svou,“ vypravoval mladík dále — „ožývalo se v duši mé, nevěděl jsem, jak mi jest. Nebyl jsem s to, odložit knihu tam, kde stála, vzal jsem ji a odešel do pokoje svého položil jsem ji vedle sebe; tu mi přišla na mysl matka má, zpomínal jsem na její nauky, výstrahy, napominání; mně přišly na paměť sliby, které jsem jí učinil v den prvního sv. přijímání — i na loži smrtelném, zpomněl jsem na dny mladosti, kdy jsa nevinný, jsem věřil, a blaženě i spokojeně živ byl. Pak ale potopila se duše má v moře mých poblouzení a hříchů. — Byl jsem však pomaten, bouřily v duši mé city rozdílné.

— Víra s nevěrou zápasily ve mně. — Nevěděl jsem, kam se obrátiti, co počíti mám. — Sáhal jsem po knize matčině, a opět ji odložil.

— Chtěl jsem čísti v ní, nemohl jsem. Konečně padla mi do oka večerní modlitba, kterou zbožná matka má denně s námi se modlívala; bezděky padl jsem na kolena, a — po letech ponejprv modlil jsem se zase. — Bylo mně, jako by matka vedle mne klečela, se mnou se modlíla.

— Klamy, které zahalovaly oko mé duchovní, pojednou zmizely, vyjasnilo se ve mně, já poznal, že toliko hříchové moji k nevěře mne přivedli. Slze lítosti polily mne.

— Dojat hluboce bral jsem se na lážko. Dlouho nemohl jsem usnouti, teprv, když jsem poznamenal se znamením sv. kříže, jak mne to v mládí matka učila, usnul jsem tiše. — Jak mile z rána jsem procítl, vyhledal jsem a modlil se ranní modlitbu, kterou jako dítě za návodem matky své jsem konával, a ve mně dozrálo předsevzetí, zcela se oddati opět Bohu.“

Tak vypravoval nemocný. S pohnutím poslouchal duchovní, a sestra po celý ten čas, tonouc radostí v slzách, nespouštěla ani oka z bratra svého. Duchovní posiloval chřadnoucího mladíka v dobrých jeho úmyslech, nabídnul se, že všemožně chce se přičiniti, aby, má-li jaké pochybnosti ve víře, mohl je odstraniti. Na to odpověděl nemocný: „Bůh mne již vyhojil od mých pochybností. Před světlem svaté pravdy a milosti Boží v níve rozpadávají se zdánlivé — nastrojené důvody, kterými jsem usiloval nevěru svou sám před sebou oličiti. Věřil jsem, dokud jsem se řídil předpisy svaté víry; ale když jsem se pustil cestou hříchu, zatemnilo se v duši mé, chytal jsem se všeho bludného učení, jakého jsem až mnoho slyšel po čas svých studií. — Kým mi dobrotivý Bůh dá odpuštění hříchů mých!“ —

K sv. svátostem připravoval se po delší čas se vši opravdovostí, a přijal je s vroucností, která hluboce dojala všech přítomných. V letě zhoršila se nemoc jeho velmi, duchovní denně ho navštěvoval. Dřívější omrzelost na čisto ho opustila; byl vesel, blažen, a s příkladnou trpělivostí snášel obtíže svého neduhu. Rád mluvil o útěše, jakou poskytuje sv. náboženství v nemoci, a ne bez bolesti pohlížel nazpět na ty trapné dny, které prožil v první době nemoci své, kde byl rozerván s Bohem, sám se sebou, s celým světem. — Bylo mu zvláštní rozkoší, když mohl o matce své s někým rozprávěti, a když seslábl zrak jeho, že nemohl sám čísti, žádal na jiných, aby mu něco předčítali z modlitební knihy matčiny. Několik dnů před smrtí ještě jedenkrát

přijal sv. svátosti. Znamenaje, že život kloní se ku konci, hleděl smrti vstříc s pokojnou a důvěrnou myslí pravého křesťana, těše se, že se na věčnosti shledá s matkou. — Půl hodiny před smrtí maličko usnul, najednou však procitna, vzchopil se a zvolal radostně: Matko! Matko! pak tiše skonal. Snad si přišla matka pro syna, aby ho uvedla v život blaženější? y.

Lidský život.

Sladký sen to krátké mládí:
V něm nám radost věnce plete;
V něm se duše s duší snoubí,
V něm na poušti štěstí kvete.

Drahý věk ta mužná léta:
V něm se síla s duchem pojí;
Věk to činů, v němž se srdce
Čistou pravdou rádo kojí.

Vážný čas to stáří vetché:
Nade hrobem noha stojí;
Duch zalétá myšlenkami
Ku věčnému blaha zdroji.

Klamný sen však zdejší žití:
Jak bublina v nic rozplyne;
Nad hvězdami nový teprv
Život věčný se rozvine. V. K.

Dopisy.

Z Písku, 17. července 1865.

(Posvěcení hřbitova; udělení sv. břimování; kladení základního kamene; zkoušky o bisk. visitaci.)

Když lonského roku nejdůst. p. biskup v okolí našem udílel sv. břimování, byli jsme tomu velmi povděční, že Pískem se ubíraje, chrámy naše navštívil a nám sv. požehnání udělil. Jak tedy plesalo srdce naše letos při pomnění, že přijde k nám a vykoná mnohé památné dílo. Dne 12. července konal dílo apoštolské v blízké Čížové. Dítě touží po otcí; a proto spěchali jsme spatřit, tvář svého otce, a podivili jsme se, v jaké míře síli Hospodin sám neúnaveného vrchního pastýře našeho. Potřebnou vlašičkou, o kterou všecen lid dávno prosil, okrálo osení; avšak J. M. p. biskup nedbaje žádné obtíže, udílel sv. břimování v přeplněném kostelíčku Čížovském při nesmírném vedru. Zvláště dojemná byla jedna věc, kterouž mlčením nemohu pominouti. Jest to zbožnost pravá a upřímná našich šlechticů. Byl jsem očitým svědkem, kterak se kníže Schwarzenberg vloni v Záhoří nerozmýšlel p. biskupovi ruku polibit, kterak po celou dobu udílení sv. břimování v Záhoří s kloboukem v ruce následoval p. bi-

skupa, nedbaje horka. A neméně krásně objevil zbožnost svou slovutný kníže pán Jiří z Lobkovic, jenž ku visitaci na panství Drhovelském v Čížové dalekou konal cestu, a svou zbožností zajisté každého povzbudil. — Avšak vratme se k věci. Písek na Otavě stál 12. července odpoledne okrášlen v svátečním hávu. Po čtvrté hodině ohlašovaly rány z moždířů na Pražské silnici, že se blíží víc a více, a že již jest mezi námi, vrchní pastýř mezi ovečkami, otec mezi dítkami.

Od mostu bral se ulicí sv.-Trojickou ku hřbitovu uvítán jsa městským zastupitelstvem a duchovenstvem veškerým. Od zástupů lidu věřícího pozdravován slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ žehnal nám a žehnaje, upomínal na slova: „Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně.“ — Školní mládež, bíle oděné družičky, studenstvo veškeré klečelo celou ulicí, kudy se ubíral náměstek apoštolský. Před dveřmi hřbitovními stál sbor ostrostřelský ku počtě p. biskupa v plné parádě.

Vstoupiv do chrámu nejsv. Trojice zmínil se nejdůst. p. biskup o příčinách visitace biskupském, ku kterýmž v městě našem ještě jiné se přidružily, k nimž byl požádán zvláštní deputací. Pravilť: Poznávajíce, že dosavadní hřbitov nám nestačí, postarali jste se o to, aby nová část byla zařízena, a tu nyní posvětim. Na to dokázal v krásné, srdečné řeči, že jsou hřbitovy 1. místa posvátná, a 2. veledůležitá. Každé oko četných posluchačů zroseno bylo slzami. Vykonav modlitby za mrtvé na starém hřbitově, kráčel ku hlavní zdi, u níž stál malý oltářík a před ním černý kříž s výše muže a vedle něho trojkamenný sloup, na němž tré světél plálo. Duchovenstvo modlilo se litanie o Věch Svatých, mezi tím požehnal nejdůst. p. biskup hřbitov nový, po němž v průvodu kráčel, kropě svěcenou vodou. Sbor ostrostřelský tento výkon provázel hlučnou střelbou. — Nový hřbitov posvěcen — lůžko to pro mne, pro tebe, pro všechny — ozývalo se v srdci každého z nás. — Po vykonaném požehnání hřbitova ubírali jsme se do děk. chrámu. Hned u mostu šli jsme branou vkusně od městského zahradníka udělanou, na níž se stkvěl nápis: „Pochválen Pán Ježíš Kristus.“ Mnohé domy byly ověnceny, z oken vlály barevné praporečky. U kostela opět jsme prošli branou, na níž bylo heslo: „Bůh, Církev, vlast.“ Při vstoupení do chrámu zapěl sbor, řiditelem kůru zvláště k tomu dni složený zpěv: „Ejhle kněz veliký,“ načež opět nejdůst. p. biskup promluvil k lidu, ukazuje mnohé změny za dobu desíti let, dokládaje spolu, kdo se nezměnil, a co se nezměnilo,

totiž pevná víra Písečanů, úcta a láska k Bohu, láska k duchovenstvu, láska k němu, jakovouž mu nyní dali na jevo; ale i láska jeho k nám, že se nezměnila, s kteroužto se za nás modlil, na nás vezdy pamatoval. — Po té udělil sv. požehnání a odebral se do děkanství. Na večer uspořádal zpěvácký spolek zastaveníčko a sbor ostrostřelecký průvod s pochodněmi z úcty a lásky k nejdůst. p. biskupovi.

Dne 13. července o 7. hod. obětoval nejdůst. p. biskup ranní mši sv., pak udělil plnomocné odpustky za příčinou bisk. visitace. Po mši sv. měl krásné kázání, na základě textu sv. Pavla: „Ukázala se milost Boží vyučující nás, bychom střizlivě, spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě.“ (Tit. 2.) Po kázání byla katechese dívčí školy městské a škol venkovských, a konečně udělil 1300 birmovancům dospělým sv. birmování. Zkoušky ze sv. náboženství na všech ústavech, jakož i v hlavních a dívčích školách z jiných předmětů zdařily se k největší spokojenosti, a jak učitelstvo tak žakovstvo došlo pochvalného uznání. Nejvíce těšil J. M. p. biskupa *zpěv chrámový*, jenž v pravdě ve všech třídách národních škol, jakož i na ústavech studující mládeže byl překrásný. Nedbaje vedra, všeliké práce podstoupil p. biskup osobně, o všem se hleděl přesvědčit a proto sám otázky dával, napomínal k dobrému, vybízel k setrvání a tak zajisté hojně rozsel semene dobrého, které nechat pučí a hojného někdy přináší ovoce!

Zvláště zkouška v opatrovně jej bavila; byltě mezi malíčkými; jakoby mistr nebeský volal: „Nechte malíčkých přijíti ke mně.“ — Pan učitel v opatrovně za svou neunavenou pilnost v pravdě zasloužené došel pochvaly; neboť obohacuje rozum a vzdělává srdce, což k jeho cti podotkl p. biskup veřejně.

Též ve vyšší dívčí škole se zkoušelo ze sv. náboženství, z fysiky, slohu českého i německého, z francouzského jazyka, ze zeměpisu k největší spokojenosti. Slova upřímná srdečná, jež promluvil k těmto dorůstajícím pannám utkví dojista v srdcích jejich po celý život. — Zkoušky dařily se stkvěle; jen bylo co litovati, že nebylo možná zkoumati ze všech předmětů; bylotě již 1½ hod. odpoledne. —

Po obědě navštívil nejdůst. p. biskup gymnasium a zkoušel ve všech třídách ze sv. náboženství a byl velice spokojen. Pak provázen pp. krajským, okresním, purkmistrem kráčel s milým kmetem kons. radou Bezděkou a ostatním duchovenstvem k mostu, jenž co starobylost znám jest. Dne 14.

července po mši sv. opět udělil sv. birmování školní mládeži, pak byly zkoušky v hlavní a dívčí škole, kdež p. biskup též byl velice spokojen. Zvláště zpěv jak chrámových tak i školních písní byl utěšený.

Dne 15. kladl se základní kámen k budově gymnasia nového. Rady žakovstva, c. k. úřadové, městská rada, místní i vzdálené četné duchovenstvo bylo přítomno. — Sbor ostrostřelecký stál opodál. Ze sousedních domů vlály prapory, místo bylo okrášleno, vyvýšený stolec uchystán pro p. biskupa. — Nejprve přednesl českou řeč p. místodržitelský rada Urban, v níž žádal p. biskupa o požehnání základního kamene.

Na to ujal se slova p. biskup uváděje na paměť slávu starobylého Pisku a ku budově gymnas. přihlížeje tvrdil, že v krátké době budou státi mohutné zdi, v nichž, jak nepochybuje, bude utvrzována víra, rozšiřována věda, které co dvě sestry všady a vezdy mají kráčet spolu, což velmi krásně svou známou řečnickou obratností vyličil, tak že slova ta na každého trvalý dojem učinila. Ku konci řeči své prosil s nebes hojně milosti na všechny ty, kdož dilo to započínají, jakož i těm, kteřížto ústav ten budou navštěvovati. Pak posvětil kámen. V staní k tomu uchystaném podepisovala se ode všech přítomných úřadů, stavů, zastupitelstev památní listina, a když vložena byla v otvor základu, zadělána jest a upevněna kámen trojím uderením kladivem. Při tom provolal p. biskup: „Ke cti a chvále Boží, ku slávě nejmilostivějšího zeměpána, ku slávě vlasti a ke cti města Pisku.“ — Výkon tento sprovázela střelba sboru ostrostřeleckého. Hned pak se odebral průvod do děkanského chrámu, kdež po mši sv. zapěl nejd. p. biskup: „Te Deum“ a ukončil veškeré slavnosti řečí na rozloučenou, při kteréž dojal srdce všech tak, že všecko množství hlasitě plakalo. — Po návštěvě škol reálních, v nichž opět zkouška ze sv. náboženství krásně a s pochvalou se odbývala, bavil se se všemi, zvláště s důst. p. Bezděkou tak srdečně, že nikdy toho dne nezapomeneme. O 2. hodině již stál sbor ostrostřelecký s hudbou před děkanstvím, lid se sbíhal, a v tom provázen náčelníky města odebral se arcipastýř od nás žehnaje nám a louče se s námi. — Mnozí provázeli jej až na pomezí farnosti Písecké, mnozí až do Protivína, a by možno bylo, nebyli bychom se chtěli odloučiti jako Ruth od tchýně své Noemi. — Kdož by nectil, kdož nemiloval našeho p. biskupa? Nikdy mi tak živě netanulo na mysli slovo: Non dicam vos servos, sed amicos, jako v tu dobu, kdež tak srdečně pravil: jsem velmi

rád mezi bratry.“ Končím s přáním, z tisícerych srdcí jdoucím: Požehnej, ó Pane! co učiníš v nás! a popřej mu v obtížném úradě síly a své milosti. J. B.

Z jednoho krajského města v Čechách v červenci 1865.
(Nářek gymnasiálního katechety.)

Ministerské vynešení od 24. března b. r., č. 989 — C. U. nemile musilo se dotknouti každého poněkud jen svědomitého katechety. Ve vynešení tom se káže, jak má *křesťanskému náboženství* vyučováno býti: „žáci mají seznati základní pravdy *křesťanské* věro- a mravouky.“ A výnos tento musili gymnasiální řiditelové předčítati v konferencích katechetům u přítomnosti ostatních učitelů i suplentů, mladíků to ledva ze školy vyšlých. Mohlby člověk namítati: Vždyť snad katechetové jsou zkoušeni, jsou ustanoveni od svých biskupův, uznáni od vlády, jsou pod dohlídkou biskupských komisarů?! — Jestliže ale *některý* nekoná povinnost svou, dostaň on tůdku, a ne všickni, ať nejsou všickni tím potupeni; nehodili se kdo za katechetu, buď dán jinam a na jeho místo dosazen jiný schopnější.

Praví se dále: „vyučování v náboženství jest nejdůležitější pákou veškerého náboženského a mravného vychování mládeže atd.“ To ovšem každý katecheta ví. Jestliže však se vůbec uznává, že vyučování v náboženství nejdůležitější jest pákou veškerého náboženského a mravného vychování mládeže, a tudy i jejího více méně blahodárného působení u věku mužném: jak pak srovnává se s tímto nálezem veřejné prodávání rúhačských, neznabožských a křesťanství vyvracujících spisův a románů, kteréžto spisy, veřejně beze vši překážky jsouce prodávány, i mládeži, zvláště odrostlejší do rukou se dostávají a s pravou hltaostí čteny bývají. A možnoli katechetovi tomu zabránit? — Může jen upozornit, může varovat; — avšak musí se též obávat, že jak mile o tom ve škole promluví, tím spíše to bude čteno, poněvadž po zapovězeném ovoci mládež a člověk vůbec, jak známo, nejvíce jde. Či o tom, že národy a mládež takovými bezbožnými spisy veřejně se otravují, nikdo neví, to nikdo nevidí?

Praví dále nadzminěné vynešení, že náboženství není pouze *věcí paměti*, ale též *věcí srdce*. Ovšem, že náboženství hlavně jest věcí srdce a má být přede vším v srdci, ale má být též v rozumu, v paměti i vůli; nebo všechny vlohy člověka mají zároveň a stejné pěstovány býti; a proto musí dítě i v náboženství rozum i paměť cvičiti, mají i jiní učitelové, kde se dělat dá, si i srdce všimnouti, neboť nejsou jen profesori, ale

jsou též, alespoň mají být i vychovatelé; avšak tat jest slabá stránka *nyní* na gymnasiích od těch dob, co jsou jen učitelové předmětů (Fachlehrer); mnohý hraje si na universitního profesora, myslí si, na tom že dost, jen když hodinu svou dodrží a věc svou odříká — o pedagogickou stránku buď zholá nic, anebo jen málo se stará, a předce jest to hlavně *vychování*, co si jinoch s sebou má vzít ze škol pro život. Vychování učiní jej mužem, vychování učiní jej osobou řádnou, a prospěšnou společností lidské, vychování učiní jej člověkem nábožným a spokojeným a tudy šťastným. Avšak vychovávati bez náboženství jest stavěti na písku; často i při jiných předmětech by měl učitel pozornost žáků obracet k Bohu a vůbec na jejich srdce a cit působiti. Katecheta je jeden, učitelů na ústavu tolik! Katecheta má všechny služby Boží, má tolik hodin školních jako jiní, a má snad býti odpovědným ještě za veškeru mravnost či nemravnost a veškeré se chování žáků? A jak těžké to působení? řekneli katecheta slovo — řekne se: aj což on tak musí mluvit, vždyť je kněz! — Jak zcela jinak to zní, řekneli někdy slovo světský učitel, projevíli před žáky křesťanské (katolické) přesvědčení své a skutkem také, — modlitbou ve škole, zpěvem, navštěvováním chrámu Páně a věrným a příkladným plněním všech povinností svých kat. křesťanem se osvědčí! Takto dívámeli se na věc, nabude zcela jiné tvárnosti.

Mládež se musí i náboženství učiti z paměti; mnohemu jsou slova katechismu, jež mu utkvěla z mládí v paměti, po celý život *jediným pravidlem*.

Že náboženství hlavně *na citu* se zakládá, rád připouštím; avšak čím pak se cit a srdce má šlechtit, ničemu se mládež z náboženství nenaučí? kterak mají povstávat city, jestliže člověk v mozku a paměti nic nemá? Ostatně cit bez poučení rozumu je velmi plachý a nestálý; a nenlí nic v paměti a rozumu, neudrží se, ba ani se neujme, nemaje půdy a základu. Často se stává, že lid jde z kázání uplakaný; rozplýval se v slzách, ale přišed domů zůstal starým lidem; cit se rozplynul, rozum nebyl osvěcen, a tak pro život samé působení na cit nenese užitku. — Náboženství jest tedy věcí paměti; a to přede vším, proto, že má být jinochovi (což i nadzminěné vynešení samo moudře praví) *pravidlem pro věk mužný v bouřích života*. Jak pak se ale bude kdo pravidlem tím řídit, sámli ho nezná? Soudce, máli souditi po zákonu, spravedlivě musí znáti zákon; lékař, máli rozumně léčiti, musí znáti vědu lékařskou; křesťan, máli býti po křesťansku (r

ctnostně a bahabojně) živ, musí znáti zákon křesťanský; a to čím výše kdo postavě jest ve společnosti lidské, tím lépe ho má znát. Avšak bohužel, bývá naopak! Za dnů našich věda náboženská bývá považována, jak ze zkušenosti víme, za tu poslední; a v salonech rodin ku vzdělaným se hlásících najdeš leč jaká alba a almanachy, jakož i po stěnách rozličné světské, často i necudné obrazy a na podstavcích figury, avšak bible, modlitebni anebo jiné náboženské knihy, posvátných obrazův darmo bys hledal. Vane ti vstříc ze všech koutů salonu takového *duch ryze pohanský*, a život rozmánilý; ducha křesťanského tam nenajdeš! — A synáček z takovýchto domácností se ovšem nerad učí náboženství, jakož i všemu jinému, co ducha namáhá.

Dále mluví dotčený výnos o přetěžování mládeže prací, t. j. učením-se z paměti; avšak rcemež přímo, *ne náboženství* je to, kteréž příliš práce mládeži ukládá, nybrž nový *vyučovací plán*; platí teď věru ono známé: *multa, sed non multum*. Však kdo předpisuje knihy? kdo je zavádí a povoluje?

Dle vynešení toho má katecheta výroční svou zprávu o mravném stavu gymnasia dodat, jako dříve, skrze řiditelství; avšak smí prý řiditel k ní činit poznámky, jakéby chtěl, jakož i každý z členův sboru učitelského, tedy i suplent si ji může dát předložit.

Hlavní chybou bývá, že se myslí, že mravné vzdělání mládeže jest hlavně a výhradně věci katechetovou, a že u věci té *málo podporován bývá*, aneb *zhola nic*; ano že se mu někdy i *na proti* pracuje. Dovolili si světský učitel jen dost malý uštěpek anebo dost malou narážku na náboženství, tu mládež s celou duší to lapá a myslí, že polapila moudrost, a pak může katecheta dělat co chce, slovo jeho neplatí; nebo se myslí, on že tak mluvit *musí*. A tak jest i s navštěvováním chrámu Páně, zpovědi, modlitbou ve škole, procesím a jinými náboženskými úkony, které zákon nejen mládeži, nýbrž i *učitelům* ukládá. Tu pak každ katecheta jak chce; jestli příklad učitelův, kteří rovněž jsou *křesťané*, neřkuli *katolíci*, jako mládež, ho nepodporuje, nýbrž ještě boří, marně jest všelike namáhání jeho. —

K tomu to neustálé vtílkání pohanské mythologie, čtení pohanských klasikův atd. —

Ty asi jsou příčiny, proč mládež na gymnasiích nečiní v náboženství všude takového prospěchu, jakby snad mohla a měla. —

B.

Od Kutné Hory, v červenci 1865.
(Oddělení školy od Církve.)

Musím se přiznati, že se mi žádná zá-

sada svou příkrostiti tak nepřičí jako ta, od některého času hlásaná, aby totiž škola od Církve oddělena byla. Máli každá uznaná společnost v státu právo údy dle svých zásad vychovávat, nesmí se téhož práva i té nejvznešenější společnosti na světě, Církvi, popírati. Právo toto jesti starodávne. Jak mile pronásledování křesťanů přestalo, počalo se křesťanství i veřejně co ústav jeviti, majíc svou vládu, hierarchii, důchody své, samostatné ústrojí, kancelie národní a všeobecná, školy a vůbec vše, čeho k zachování veliké společnosti zapotřebí jest. Taktéž na př. víme, že výtečnou školu alexandriiskou řídil velepamatný Origines (nar. 185) a římskou spravoval sv. Justin, mučeník-mudrc († 167). Škola jest nejúžejí s Církví spojena jako kazatelna s oltářem, a chceme-li celek zachovati, nesmíme jeho části rušiti.

Církev svatá to byla, která vyučováním, školou ve světě římském a barbariském novou vzdělanost zplodila, ano její mravní síla touže měrou ducha lidského opanovala, že jí až do 16. století nejen veškeren obor věd, ale i společenské a státní zřízení více méně podřízeny byly. Církev byla od počátku školou národů, a když svět římský se rozpadal, byla to Církev křesťanská, „která — jak se vyjadřuje francouzský státník Guizot — ústavy a úřady svými, vládou svou bránila se statečně jak proti vnitřní zkáze říše římské, tak proti barbarství. Kdyby tenkrát nebylo bývalo Církve, celý svět bylby se stal kořistí pouhé hrubé síly.“ Zmiňuji se o tom, abych upozornil na vznešenou úlohu Církve, kteréž se zřici nesmí, nemá-li sama nad sebou ortel smrti vyřknouti. Bylo-li zásadou římského světa: *debellare superbos, parcere victis* — jest úlohou křesťanství, „aby všickni jedno byli, jako ty Otče ve mně, a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli (Jan 17).“

Na čem pak se má ono oddělení školy od Církve zakládati? Mají snad naše národní školy se podobati ústavu, jehož prahu duchovní překročiti nesmí? Pro takové záměry u nás naprosto žádné půdy není a lid si cos podobného ani nepřejí, anby takto jeho nejsvětější zájmy porušeny byly, jakož i to, že naše školy v církevním jméni své nezadatné podpory nalezají, a též úmluvou nejjasnějšího císaře a krále našeho s apoštolskou stolicí stanoveno, že je proticírkevní snaby opanovati nesmějí. Aby duchovní ve škole toliko katechismu vyučovati směl, nedbaje o další vedení a vzdělání mládeže, jest protiva, jakouž rodinné a společenské zájmy našeho lidu by v nejistotu staveny a ničeny byly.

(Dokončení.)

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup měl včera od 7—8. hod. na večer v semináři řeč k čekatelům stavu kněžského a udělil jim dnes ráno v seminářském chrámu Páně o hod. 7. *podjakenství*. Za *jahny* posvěti je ve čtvrtek (27. t. m.) též v seminářském chrámu (u sv. Salvatora) v 7 hod. ráno, za *kněze* pak v neděli (30. t. m.) v kostele Všeoh Svatých na hradě v 7 hod. ráno. U večer před každým svěcením učiní JEmin. k svěcencům v semináři řeč. Někteří z novosvěcenců budou slaviti hned v pondělí (31. t. m.) kněžské prvotiny své a sice tři v seminářském chrámu Páně (o h. 6., 7. a 8.), dva v kostele panen Voršilek (o hod. 8. a 10.), jeden ve farním chrámu u sv. Ducha v 8 h., jeden v úterý v seminářském chrámu Páně o h. 8., ostatní pak po venkově.

— Zejtra, den sv. Anny, bude JEmin. p. kardinal v 8 h. ráno sloužiti mši sv. v kapli sv. Anny u Školních sester.

— *Výroční slavnosti církevní.* Zejtra v kapli sv. Anny v klášteře Minoritském (kázání v 6 hodin ráno); v pondělí (31. t. m.) pouť u sv. Ignacia na Karlovu náměstí, (v 10 h. kázání, v 11 zpívaná mše sv. odpoledne o 4. h. nešpory); ve středu (2. srpna) slavnost porciunkule t. j. plnomocné odpustky ve všech chrámech řehole sv. Františka, v Praze tedy u kapucínů na Hradčanech i na Novém městě, u Františkánů, u Alžbětinek a u Sester III. řádu sv. Františka; téhož dne koná se památka sv. Alfonsa na Karlově u OO. Redemptoristů, v pátek (4. srpna) sv. Dominika u sv. Jilji čili u Dominikánů (v 9. h. kázání, v 10 zpívaná mše sv.) a v sobotu (5. srpna) pouť u Panny Marie Sněžné čili u Františkánů (v 9 h. kázání, v 10 zpívaná mše sv.).

— Na hlavní dívčí škole u sv. Anny (Školních sester) budou se odbyvati celoroční zkoušky 27. a 28. t. m.

— Duchovní cvičení (*exercicie*) pro učitelstvo jazyka českého započnou v kníž. arcib. semináři 28. srpna odpoledne a ukončí se 1. září ráno.

— Letos slaví se 500letá památka založení vysokých škol Vídeňských. Za takových příležitostí bývají mužové o vědu zasloužilí pociťeni hodností doktora v tom odvětví, v němž byli zvláště vynikli. V oboru vědy theologické má u nás veliké zásluhy vd. p. *Fr. Sušil*, čestný kanovník a profesor na bohosloveckých školách Brněnských, a za tyto zásluhy své bude o svrchu dotčené 500leté památce, která se v srpnu odbyvati bude, povýšen za doktora v bohosloví na vysokých školách Vídeňských. Ra-

dostnou zprávu tuto přinesla „Mor. Orlice.“ My dodáváme: „Na mnohá leta!“

Z Brna. Jednota k ustavičnému klánění se nejsv. Svátosti oltární a k podporování chudých chrámů čítá v Brněnsku 6640 údů.

Z Uher. JEx. nejdůst. arcibiskup Bartakovič slavil druhotiny své. Té příležitosti užil jeden list k výčtu všech milodárův téhož knížete církevního. Rozdal k účelům dobročinným úhrnem 396.229 zl. 76 kr. Tolik dala „mrtvá ruka.“

Ze Slezska. Nejdůst. kníže biskup Vratislavský, Jindřich Förster koná visitaci a uděluje svátost bířmování v děkanství (vikariatu) Karvinském. Uvítání vrchního pastýře děje se všude s největší slávou, staví se brány (píše „Gwiazdka,“) domy vystrojeny jsou zelením a jezdcí i oddíly horníkův s hudbou jsou mu průvodem.

Literní oznamovatel.

— „*Obširný život a utrpení Vykupitele našeho Ježíše Krista a panenské matky Boží Marie*“ atd. (viz „Blah.“ č. 17.) Sešit druhý (str. 41—80) částky: O obloze a rozlišených hvězdách na ní, o stvoření zvířat, o stvoření člověka, o jeho důstojnosti a určení, o prvopočátečním hříchu a jeho zlých následcích. Co přídavek k I. článku víry následuje obrana proti námitkám, které se proti pravdám téhož článku víry činívají.

— Vel. pp. katechetům na gymnasiích a reálkách činíme dle přání p. prof. *Matěje Procházky* v Brně známo, že před začátkem nového roku školního bude dotištěna první polovice „*Dějín starozákonného Zjevení*“ pro 3. třídu gymn., jakož i první část „*Dějín novozákonného Zjevení*“ pro 4. třídu gymn., tak že pro I. běh nastávajícího roku školního se vyhoví potřebě obou těchto tříd. Dokončení obou spisů bude brzy po prázdninách následovati. Oba spisy vyjdou nákladem J. L. Kobra.

— (*Zasláno.*) „Všeho spasitelného potěšení od Pána našeho Jezu Krista žádám Vám velectihodní, velební bratří!“ Již po dlouhý čas zanáším se myšlenkou, jakbychom se vespolek poznali, síly své soustředili pro věc tak svatou, jakou ve školách zastáváme. Potřeba toho se ukazuje zvláště za dob našich, kde se zdá, že ocháblost u víře a nákaza mravů ruce sobě podávají proti dluhu Božímu! Sesíliti musíme se i my pevně a neohroženě v šik se postaviti, a to se stane, když vzájemně jeden druhého poučíme, chyby a vady naskytlé odstraníme, na dobré knihy jeden druhého upozorníme, slovem: Když založíme sobě časopis „Školu katechetickou“, kamž bychom do školy chodili, jedni učili, druzí radili a jiní opět radu a poučení z lásky bratrské přijímali. Věc naše, kterou hájíme, jejíž hlasatelové jsme, jest důležitá; — protož vyzý-

vám Vás, velectění, velební p. t. páni bratři katecheti všech našich českoslovanských škol, byste laskavou radou mi přispěli a sice *zdaž* a *jak* bychom měli zařídit časopis „Šk. katech.“ — Vím, že mnozí z Vás krásné své práce uschované mají, kdežto by z jich uveřejnění mnoho dobrého vykvést mohlo pro duševní blaho našich rodáků. Kdo souhlasí ráčíte s úmyslem mým — račte mi svěriti práce své! Spolehaje se na lásku Vaši ku sv. naší věci, očekávati budu náhledy a přání Vaše s bratrskou upřímnou touhou! Pochválen buď Ježíš Kistus! V Plzni dne 10. července 1865. *Augustin Fischer*, katecheta na české hlavní škole.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Hamous*, farář v Litni, 11. července (nar. v Lašovicích 8. července 1807, kněz od 25. července 1833).

Na stálý odpočinek dán jest:

p. Václav *Novotný*, farář v Mutějovicích, emerit. k. arc. vikář a školdozorce.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Hübner*, farář Vranovský, za faráře v Ondřejově;

p. Karel *Ruppert*, exposita na předměstí v Chebu, za faráře v Trebendorfu;

p. Jos. *Slaviček*, koop., za administ. v Litni;

p. Fr. *Scheibler*, starší kaplan v Chebu, za administ. do Horních Lomů;

p. Frant. *Vítek*, kapl., za admin. do Mutějovic.

Uprázdňená místa:

Místo katechety na niž. realní škole v Kolíně. Žádosti do 15. srpna k. arc. konsistoři.

Liteň, fara patron. p. Jos. Doubka, od 19. července.

Horní Lomy (Oberlohma), fara patron. města Chebu od 19. července.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnuli:

p. Václav *Raab*, Lukavický farář na odpoč. v Třebechovicích dne 23. června (nar. 5. července 1796, kněz od 24. srpna 1819);

p. Jos. *Weisser*, b. vikář a školdozorce v okrese Broumovském, osob. děkan a farář v Českých Vernířovicích dne 13. července (nar. 15. listop. 1801 v Grossdorfu, kněz od 21. listop. 1824).

Vyznamenán jest:

p. Jos. *Čížek*, kněz na odpoč. a osob. farář v Hořicích, obdržel collare canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Selisko*, farář v Hoř. Aberspachu, za faráře do Zdoňova (Merkelsdorf);

p. Alois *Nyult*, farář v Bělé u Rychnova, za faráře do Velké Zdobnice (Grossstibnitz);

p. Frant. *Pochop*, koop. ve Vilimově, za faráře do Čachotina;

p. Frant. *Ehrenberger*, za administ. do Třebovic;

p. Jan *Huška*, koop. v Pilníkově, za admin. do Bílé;

p. Frant. *Hörnisch*, admin. v Zdoňově, za admin. do Markošovic;

p. Frant. *Mokříž*, admin. v Přelouči, za admin. do Bohárny;

p. Frant. *Kozák*, admin. in spirit., za administrátora v Branně.

Na stálý odpočinek dán jest:

p. Martin *Synáček*, jubil. kněz, osob. děkan a farář v Branně.

Uprázdňená místa:

Bělá u Rychnova, fara patron. nábož. matice, od 4. července do 15. srpna.

Hoř. Aberspach (Oberadersbach) fara patron., nábož. matice, od 4. července do 15. srpna.

Branna, fara patron. hraběte Harracha, od 13. července do 24. srpna.

České Vernířovice (Böhm. Wernersdorf), fara patron. kapitoly Kralohradecké, od 14. t. m.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Karel *Budinský*, farář na odpoč., 27. června (nar. ve Lhotě 26. května 1804, kněz od 26. srp. 1828).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Macha*, farář Štěpanovický, za faráře do Bavorova;

p. Frant. *Uhl*, český kazatel při semin. chrámu sv. Anny a č. katech. na c. k. gymnasiu, za faráře v Hořticích;

p. Frant. *Maruška*, farář Křeštický, za faráře v Čákově;

p. Mat. *Pilát*, kapl. v Loučimi, za administ. do Počínovic;

p. Vendelín *Zbonek*, kapl. v Štěkni, za administ. do Křeštic.

Uprázdňená místa:

Štěpanovice, fara patron. kníž. Schwarzenberga, a *Křešovice*, fara téhož patronátu, do 19. srpna.

Místo českého kazatele při semin. chrámu u sv. Anny v Budějovicích, do 18. srpna.

Listárna redakce.

Milodary. Halíř sv.-Petrský pro sv. Otce: Ze Lnář 3 zl. 75 kr. — Na chrám sv.-Vítský: tři studující 2 zl. Na pomník *Arnošta* z Pardubic přijal výbor v Ouvalce za darované k tomu účelu od redaktora ročníky „Blahověsta“ 9 zl.

P. dopisovateli „od Vysoké“ odpovídá „Školník“ na otázku: sluší-li příspěvku na dríví pro školu i na faráři vymahati? — vynešením vys. c. kr. ministeria věcí školních od 18. února 1858 č. 13510, dle něhož beneficiáti vzhledem pozemků k dotaci patřících nejsou povinni konkurovati při školních stavbách, — a dále vynešením téhož ministeria od 13. dubna 1859 č. 5103, dle kteréhož nemohou býti vázáni, podobně ani na běžné školní potřeby přispívati.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Maria, růže duchovní.

(Rozjímání na slavnost na nebe vzetí bl. P. Marie, dle Manceau, podává Petr Maták, admin. v Sluštichách.)

Bůh sám přirovnal člověka ku květině polní; její útlé a krátké trvání připomíná opravdovou křehkost a krátkost žití našeho. Bůh jest žnec, jenž kosou svou přetíná všechny ty byliny, všechny ty klasy; na žádného nezapomíná, neb ustanoveno jest všechněm lidem jednou zemřítí. Dnes slavíme svátek na nebe vzetí, to jest onen den, kdy Bůh si vzal nejkrásnější snůpek svůj, utrhnul sobě zde na zemi nejkrásnější květinu svou, růži duchovní, Marii, pannu přesvatou. Církev sv. pozdravuje ji jménem tím, volajíc k ní: „*Růže duchovní!*“ V duchu jejím chci rozjímati o tomto milostném názvu, vši líbeznosti jeho okusiti a srdce mé naplniti vůní kvítka toho neporušitelného.

Viděli jste zahrady, moji milí, kde na tisíce květin se houpá při líbezném vání lehoučkého věterku, jenž je svým jemným celuje dechem, zdály se kle-sati pod tíží několika krupějí rosy. Ale ze středu keře se zelenajícího a velebně se povznášejícího jako královna u prostřed dvoru svého jedna květina s lesklými a utěšenými barvami okouzila zrak váš, líbeznou vůní svou přitáhla vás: byla to růže, nazvaná královnou květin. Takovou jest Maria mezi dít-kami Adamovými. Projděte zemi, skou-mejte staletí, a spatříte nescíslnou řadu tvorův, jejichž ctnostem, jejichž kráse, dokonalosti se obdivujeme; proroci,

panny, mučeníci, všichni svatí, a v nebi na miliony andělův i archandělův vzbuzují vaše obdivování; ale z prostřed keře hořícího, jenž nic jiného není než sláva samého Boha, vidím vycházeti Marii, krásnější všech drahokamů, lesknoucí se jako slunce, před jehož světlem blednou hvězdy, krásnější než Judithu, kteráž byla zaslepila Holoferna, krásnější než Estheru, vyvolenou choti velkého krále Asvera, neb Maria krásou svou radostně dojala i srdce Boží, an toliko o ní řekl Duch sv.: „*Celá jsi krásná.*“ Ona jest královna panen, apoštolův, andělův, svatých. Pozorujme tuto krásnou růži ve všech částech její, její místo, její vůni, její barvu, její útvar a její trvání: u ní shledá rozum náš bohatství přehojné, světlo nové, srdce naše okusí vanutí přelíbezně vůně duchovní, citův přesladkých, radostí nevyslovitelných!

Přiblížte se tedy a vize prut (peň), jenž na sobě růži nese, k slunci se obrácí vzhůru; drží se země a k nebesům se povznáší. Tak přináležejí též Maria, co dcera lidská, zemi; ale rád sobě připomínám, že jen tělem svým se jí dotýkala, neboť myšlení a srdce její byly vždy povznešeny k Bohu, slunci spravedlnosti. Život její byl modlitbou.

Předce však i na této růži spatřuji ostny neboli trní; ačkoliv Maria neměla hříchu, měla předce v následování Ježíše své trní, a to velmi ostré: srdce její proniknuto bylo mečem bolesti;

či není-li ona matka bolestná? Od Betléma až do svého na nebe vzetí jakýchto snášela ponížení, utrpení, bolesti, co se naplakala!

Ale nezkormucujemež se přílišně, neb to trní obklopuje *listí zelené*; naději posilniž se srdce naše: růže panuje nad trním a korunuje to trní; neboť za ponížením následuje oslavení, a má-li kdo oslaven býti, víte, že musí dříve projíti (více neb méně) plačtivým údolím. Pláčete-li, plačte s důvěrou, plačte u této růže, slze vaše lesknouti se budou na srdci Marie Panny jako krůpěje rosy, a nejsou-li tyto na růži jako perle a démanty, když slunce vzešlo a paprsky své v nich odráží? Mějme tedy důvěru! Bůh vyřkl: Kdo rozšívá v slzách, žití bude v radosti.

Již pak přiblížme se k té růži, *vůně* její vábí nás. Vůně růže jest velmi příjemná, není-liž tomu tak? ale mnohem příjemnější vůni vydává Maria; neb jsouli ctnosti a modlitba v knize Zjevení přirovnány kadidlu libé vůně, co mám říci o modlitbách Marie? Chvály, které ona vzdává Bohu, mají více přijemnosti nežli skořice a kadidlo Arabie, ctnosti její výborné přitahují srdce lidská a naplňují celé nebe přeutěšenou vůně libezností. Ó jaké bylo by to štěstí, kdyby modlitby naše povznášely se jako přímlyvy Mariiny co libé kadidlo k Bohu, a kdyby dobrá vůně ctností našich nakloňovala nám srdce spolublížních!

Tolikeré půvabnosti okazují nám srdce Marie Panny v celé kráse.

Růže má *barvu* něžnou, ale lesknoucí se jako šarlat, jest červená jako krev, planoucí jako oheň. Ohnivá ta barva jest dobrým vyobrazením srdce Marie Panny; ona naznačuje srdce něžné a šlechetné, plné lásky; neb Maria milovala Boha více než serafini, a láska, ta nesmírná zdokonalila ji. — Červenost růže, její barva krvavá, naznačuje též obět, i vidím Marii u paty kříže, celou zbarvenou krví Syna svého, tichou ovečku, kteráž se obětovala s Ježíšem k slávě Boží a pro spásu světa.

Červenost růže sdružená též s barvou nachovou, šarlatu, jenž jest odznakem důstojnosti královské, naznačuje nám vznešenou hodnost Marie Panny; či nepřináležejí šarlat královskému srdci jejímu, kterouž zcela obklopil Bůh pláštěm své slávy, a kterouž všecka stvoření na nebi i na zemi nazývají královnou svou?

Svou slávu sdělujeť ona s vámi, milé dítky její, štěstí její není jen pro ni, povždy šlechetná, nechce býti bohatou, leč aby obohatila nás, nechce býti mocnou, leč aby přispěla nám. Ano, jako jest růže *otevřená*, tak i srdce matky naší otevřeno jest nám: křesťan dokonalý dojde v něm sladkosti, slabý nabývá z něho podpory, hříšník nalezá v něm své útočiště. — Od něho učiti se můžeme všickni všem ctnostem; neb kdybyste spočítali všechny ty listky, kteréž činí *korunu* růže, a jejich počet veliký jest, předce byste neměli celý počet ctností, jenž krásí Marii a ozdobnější jsou jí korunou, nežli těch dvanácte hvězd, které Bůh postavil nad královské čelo její.

Jak krásná jest růže! ale jen na krátko *trvá*! Jak mile se rozvíjí, leskne se krásou nevěsní, aby pak opět zašla a to brzy, podobná hvězdám vlasatícem, jež metaly celé proudy světla, vítězoslavně po nebi se procházejíce, aby zašly v krátku pod obzorem naším.

Ale krása Marie Panny nikoliv není pomíjeli. Jako trvání růže obmezeno jest toliko na několik dní, tak sice obmezen byl pozemský život Marie jen na několik let; ale ač růže jednou utrhnutá vadne, a života svého vnitřního pozbývá: není tomu tak při Marii. Maria utrhnutá rukou samého Boha, jenž jest pramen života, nemůže zvadnouti. Proto také slavíme den na nebe vzetí jejího co svátek, neb to jest nejkrásnější den veleslávy její. Opustivši zemi nabyla života mnohem krásnějšího a stkvělejšího. Bůh utrhl tu růži, aby ji dal k prameni všech krás, oslav svých a radostí věčných; ona bude povždy krásná, jako vojsko seřaděné k

bitvě, žasnutím andělův i lidí, hrůzou ďáblův a magnetem všech srdcí, vzorem všech svatých, matkou a útočištěm všech lidí.

O Maria, růže krásná, prosíme tebe, učiníš nás krásnými, jako jsi ty, abychom měli té krásy, kterouž zničití nemůže smrt; obohat nás poklady těmi, jenž by nás doprovodily a přivedly k Bohu, dejž ovanouti srdce naše dehtutím bázně Boží a lásky, abychom, až nás někdy utrhne odsud ruka Boží, přesazeni byli v zahradu přerokošnou, kde ty jsi a kde panuje sláva a blahoslavenství věčné!

Pastýřský list.

Pozvání k prvním exerciciím učitelským v arcidiecési Pražské.

Bedřich,

z Božího milosrdenství a sv. apoštolské Stolice milosti kardinál sv. Římské Církve, kníže arcibiskup Pražský, vzkazuje všem milým učitelům a představeným národních škol své arcidiecése pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Nevšední radosti a útěchy mi každého roku poskytují exercicie kněžské, k nimž se valná část správců duchovních a jiných kněží v zdejší seminářském chrámu Páně schází. Zde vzdálení jsouce hluku světského trvají několik dní prosti starostí úřadu svého. Zkušeny vůdce duchovní slovy svým je k dobrému povzbuzuje, modlitba je posiluje. V blažené samotě modlice se a rozjímajice uvažují poslední a nejvyšší cíl života svého; uvažují těžký úkol a posvátné povinnosti povolání svého kněžského. Zde zpytují svědomí své a ve svátosti pokání očišťují se od hříchův. Milost Boží, jízto v přehojné míře dosáhli, dodává jim síly k nové bohumilé práci. Přijímajice konečně nejsv. Tělo Páně obnovují spasitelná předsevzetí svá a obohacují se vroucí láskou k Bohu a nadšeností pro vznešené povolání své. Již pak cíle duchovních cvičení dosáhnuvše opouštějí samotu a s myslí veselou a vděčnou znovu nastupují v úřad svůj. Sami jsouce očištěni a posvěceni a milostí Ducha sv. naplněni tím výdatněji se starají o posvěcení věřících; milost Boží ze srdce jejich co z bohaté studně se prýští na veškeré stáde.

Tent jest obsah i účel, tent přeblahý prospěch exercicií kněžských; v tom záleží utěšená odměna kněží, kteřížto konajice cvičení duchovní vyplňují slova sv. Pavla,

jenž dí: „Obnovte se duchem myslí své; a oblecte člověka nového, podle Boha stvořeného v spravedlnosti a svatosti pravdy.“ (K Efes. 4, 23. 24.)

Leč toto napomenutí apoštola národů týkalo se celé osady Efesské, a podnes tato slova nejen ku kněžím, ale ku všem věřícím vůbec řečena jsou. Máť duchovních cvičení u vysoké míře zapotřebí kněz, aby se v tiché samotě občerstvil a obnovil v duchu svém, ješto veškeré úřadování jeho jest takřka nepřetrženou řadou svatých a posvěcujících cvičení. Neméně však i ostatní věřící potřebují takové obnovy a občerstvení duchovního. Vždyť i pro ně, tak jako pro kněze, důležitá a obtížná jest péče o vlastní spasení. Aneb nehrozi-li jim ve světě táz nebezpečí jako kněžím? Nebývá-li jim často obtížno plniti veškerý povinnost stavu svého, a není-li jim tudy zapotřebí osvěcení a posily s hůry jako oněm? Všickni zajisté mají na sobě naplňovati svrchu dotčená slova apoštola národů. Za tou příčinou bývaly jindy na mnohých místech zřizovány zvláštní domy, v nichž se konala duchovní cvičení. Sem přicházeli též nekněží, aby o zvolení stavu přemýšleli, aneb když důležitý obrat nastal v životě jejich, žádajice několikadenním rozjímáním dosici požehnání s hůry. Sem spěchali jiní po obtížných pracích a tuhém boji života zdejšího, aby v posvátných exerciciích zotavili se na duchu, aby nových sil nabyli k setrvání na cestě dobré. A podobné i podnes celé osady oblaženy bývají společnými exerciciemi čili misiemi pro lid, jimiž bývá lidu podáno obšírné poučení o nejdůležitějších pravdách, týkajících se věčného spasení; každý jednotlivec nabývá tu důkladné známosti o zvláštních povinnostech stavu svého; ku kterémužto prospěšnému rozjímání se druží vroucí modlitba. Misiemi připravují se věřící k hodnému přijetí svátosti pokání, ku dobrému se povzbuzují, v duchu obnovují a posvěcují. Misie vstěpuje do srdce věřícího lidu živé přesvědčení o pravdě slov, jimiž sv. apoštol národů naznačil obecnou všem nám potřebu říka: „Obnovte se duchem myslí své; a oblecte člověka nového, podle Boha stvořeného v spravedlnosti a svatosti pravdy.“

Avšak nejsou-liž mezi věřícími učitelové a vychovatelé mládeže křesťanské vzhledem důležitého povolání svého nejbližší kněžím a správcům duchovním? Vždyť i jejich péči svěřena jest nejtěžší část stáde Kristova; a v podobné míře jako kněží, jsou i učitelové povinni před Bohem i světem účty klásti z ošetřování útlé mládeže. Neskončené požehnání Boží zajisté provází působení učitele dobrého; s druhé však

strany přehrozně bývají následky nedbalého a převráceného výchování křesťanské mládeže. Důležité povinnosti uloženy jsou vychovatelům mládeže této; obtížné jest dílo jejich; s mnohými překážkami jest jim bojovati. Tudíž i jim jest potřeba zotaviti ducha svého, bedlivě uvažovati povinnosti svého stavu i co do minulosti i co do budoucnosti, a starati se všemožně o dosažení blaženosti věčné. Pročež i učitelové zajisté radostně uvítají duchovní cvičení co veliké dobrodini. Neboť jak při exerciciích kněžských, a na misiích, tak i při exerciciích učitelských rozjímáno bude o pravdách věčných, uvažováno bude o povinnostech stavu učitelského, a působeno k tomu, aby srdce všech účastníků společnou modlitbou i přijetím sv. svátostí byla očištěna, posvěcena a obnovena.

Nepochybují nikoliv, že mezi milým učitelstvem mé arcidiecése jsou mnozí, jenž s radostí sáhnou po utěšeném ovoci těchto duchovních cvičení, jichž uvedení pokládá se za svou povinnost nařídil jsem, aby se pro letošní rok odbyvaly ve zdejších klerikálních seminářích a to ve dvou odděleních, a sice: Od 28. srpna odpoledne až do 1. září ráno v řeči české; pak od 11. září odpoledne do 15. září ráno v řeči německé. Učitelové, kteříž k exerciciím těmto hodlají přijíti, oznamtež to nejdéle do 25. srpna buď ústně buď písemně řiditeli mého semináře; přitom udejtež výslovně, v kterém z obou oddělení se účastniti chtějí; mohou se však učitelové ti to též u okresního školdozorce, avšak záhy ohlásiti k tomu cíli, aby o jejich ubytování a bezplatnou stravu náležitě bylo postaráno; oběho jim milerád nabízím.*)

Již tedy k těmto společným exerciciím učitelstvo své arcidiecése vyzývám slovy apoštolskými: „Obnovte se duchem myslí své; a oblecte člověka nového, podle Boha stvořeného v spravedlnosti a svatosti pravdy.“ Přijďte všickni, jimž přijíti možno, a okuste, jak sladké jest slyšeti hlas Páně v blažené samotě a od Něho dosíci útěchy a požeňání, jež zajisté z obnovených srdcí Vašich i na mládež Vám svěřenou poplyne.

Jakožto závdavek blahé naděje této již nyní Vám uděluji své vrchnopastýřské požehnání ve jmenu Otce, i Syna, i Ducha svatého. Amen.

V Praze, 26. července 1865.

Bedřich,

kardinál a arcibiskup.

*) Na zaslanou dotázku: „co by účastník exercicií s sebou přinést měl“ odpovídáme jménem řiditele arcib. semináře: Mimo potřebné na 3 dni prádlo nic, leč modlitebni knížku a — dobrou vůli.

Red.

Kláster Panny Marie Sněžné na Novém Městě Pražském

až do 15. února l. P. 1611.

Praví se, že bratři Menší observanti hned po prvním roce příchodu svého do země koruny české l. P. 1232 v. královské Praze se usadili a sice v Podhradí (in suburbio), kdežto jim Václav I. král, vlídně je přijav, klášter a kostel „Sv. Ambrože“ vystavěti kázal. Avšak osada tato řeholnická v první čtvrti XV. století byla zrušena; neb za panujících tehdaž nábožensko-občanských rozbrojů bratři z Prahy byli vypuzeni a klášter i kostel ztroskotán. Po celý pak čas nepokojů oněch zůstala jim zpáteční cesta ku Praze zavřena, až teprv rok 1603 změnu v tom způsobil a návrat umožnil.

Tehdaž právě general řádu tohoto František z Sozy, stejně vytečný co kněz i řeholník, prohlídku provincie české*) konal, provázen P. Davidem Hikkerem, provinciálem jejím.

Priznivou pověstí, jaká o Rudolfu II. v Praze sídlícím šla, povzbuzen, obrátil se pln důvěry k panovníku šlechtetnému, prose jej, by Františkánům 1483 odtud vypuzeným opět milostivě místočka popráti ráčil. Rudolf neklamal důvěry jeho. Svolil. Poněvadž ale klášter sv. Ambrože mezi tím v kovárnu uzpůsoben byl, vykázal mu k návrhu nejvyššího kancléře, šlechtetného pána Zdenka Popela z Lobkovic, zbořeníště kláštera a chrámu P. Marie Sněžné „na Písku.“ Byloť místo toto vzácné, ne tak příhodnou polohou, takřka prostřed Prahy, ale právy a výsadami Karlem IV. a Václavem IV. k němu připojenými a dosud v živé paměti se nalézajícími.**)

*) Již roku 1258 nalezáme českou provincii „Bratři Menších“ (k níž Čechy, Morava a Slezsko patřily), sedm domův čítající.

**) Po korunovaci Karla IV. a spanilě choti jeho Blanky (2. září 1347) vnesli Karmelitáni, zvani „obutí“, prosbu k němu, by jim dovolil v Praze kostel a klášter vystavěti. Karel, nejen že hned k žádosti té svolil, nýbrž daroval jim i všecko dříví, jehož při veřejných korunovačních hodech u sv. Havla za stoly a sedadla upotřebeno. V krátce (3. září) pak osobně, spolu s arcibiskupem Arnoštem základní kámen k chrámu „Marie Sněžné“ na „Písku“ položil. Chrám tento byl velkolepý i rozsáhlostí i vnitřní úpravou. Na délku rozkládal se 300, na šířku přes 50'. — Co do výšky byl nejvyšší z chrámů Pražských. Hlavní vchod nalezal se na straně západní, kdež se vypínal vysoký dřevěný kříž, jakož na Sadelerovu prospektu — zřízenímu chrámu představujícím, v národ. českém Museu spatřiti lze. Tady též, v rovné čáře s ulicí „širokou“ a „perlovou“ strměla věž, na níž zvon se nalezal, velikostí svojí všechny Pražské zvony i Vyšehradské i Hradčanské daleko převyšující. Příměřenou chrámu zaujímal klášter prostor. Týž rozkládal se u velkém čtver-

v té věci opatření (svolení a potvrzení arcibiskupské a papežské) učinil Rudolf darování to na věčné časy slavným diplomem počínajícím: „Ad perpetuam rei memoriam notum facimus“ atd. daným 15. března 1606 na hradě Pražském a položil téhož roku na den sv. Bonaventury (14. července) v průvodu celého dvořanstva základní kámen ku stavbě kláštera.

Ještě ani nebyla budova klášterní dokonána a již (1607) sedmnácté oudů řehole františkánské (po odbyté řeholní kapitole), pod správou velebného P. Jiljího Smouta u přítomnosti generálního komisara P. Alfonsa de Requizentz a P. Emilia Kekka právě zvoleného provinciála českého do Prahy přivedeno bylo. Byli titi: 1. P. Aegidius čili Jiljí Smout, rozený v Malině v Nízo-

zemsku, kvardian. 2. P. Bedřich Bachstein z Pomoran, vikář a kazatel. 3. P. Jan Martinecz, Španěl, sakrista a zpovědník španělský. 4. P. Šimon Frank, zpovědník francouzský. 5. P. Bartoloměj Damasoni, Vlach z Bergama, zpovědník vlašský. 6. Fr. Jeronym Aresius, Vlach z Milána; jahen. 7. Fr. Kašpar a Varesio, Vlach; podjahen. 8. Fr. Jakub, Němec z Augsburgu; klerik. 9. Fr. Klement, též Němec; klerik. Fr. Jan, Němec. Při těchto byli následující bratři laici: 11. Fr. Křištof, Němec; kuchař. 12. Fr. Jindřich, Šved z Vindlingenu. 13. Fr. Jan, prokurátor kláštera. 14. Fr. Didak. 15. Fr. Emanuel. Tři poslední Němci. 16. Fr. Jan, Vlach a monte Piano; zahradník. 17. Fr. Antonin, Němec.

Že všichni, jak ze seznamu vidno, jinozemci byli, nestalo se snad náhodou, nýbrž zúmyslně.

Rudolf, ten věd nade vše milovný panovník, shromáždil ve svém sídle Praze kolem sebe kruh nejvýtečnějších umělců a učenců doby své, kruh jasných paprsků, jichž sluncem on byl, a množství lidí hrnulo se se všech stran, by se na vysluní jeho ohřáli. Byloť v Praze Vlachů, Franků, Němců a jiných národností množství veliké. Tuť zajisté bylo potřebí kazatelů a zpovědníkův, jazykem národností těch mluvících, by duševním potřebám jejich vyhovělo se. I jiná ještě byla příčina sebrání takového konventu. Příznávaloť se mnoho obyvatelstva Pražského tajně k četným již tehda sektám protestantským, přísně zakázaným — a na oko jen, by se před vládou ukryli, znali se buď k „podobojí“ neb k Církvi římské. Musil tedy státi se výběr přísný řeholníkův i co kazatelův i co zpovědníkův na slovo vzatých, jenž by to těsně skličené stanovisko nejen s to byli udržeti ale i upevniti a ku prospěchu Církve rozšířiti.

Brzy ukázalo se, že se výběr velmi podařil. V chrámu, jenž se byl pomoci bratřími sebraných příspěvků opět z trosek pozdvihl a zvelebil (totiž presbyterium bývalého chrámu) zaznivaly zpěvy ku slávě jména Božího a vznášely se prosby vroucné k trůnu Nejvyššího a ode dne ke dni hrnuly se větší zástupy k poslouchání slova Božího, jež zláště z úst P. Bedřicha s velikou mocí a dojemností znělo. V krátce získala si řehole Františkánská pro chvalitebné své působení mnohých srdcí důvěru a náklonnost a veliký vliv na jednání mnohých. O tom svědčí zláště okolnost ta, listinami té doby zaručená, že bratři často za prostředníky a smírce v rozepřích, jmenovitě mezi osobami stavu duchovního dožadováni byli.

I u šlechty požívali vážnosti nemalé.

hranu, jehož uhly byly: Dům na Svatováclavském náměstí u „Doušů“ zvaný „Mústek“, bod křížení se „ovocné“ široké a „perlové“ ulice — a střed ulice široké. (Rozumí se, že čtverhran ten nebyl vyplněn jediné budovou klášterní. Nalezala se tu i prostranná zahrada, hřbitov, nádvori a jiná prázdná místa.) Od tohoto bylo patnácte míst blíž přikopů ležících — osm podél svatováclavského náměstí a třinácte v ohradě zahradní — ku stavbě domů odprodáno, k čemuž král Václav IV. zvláštní písemný povolení udělil, v němž zároveň vytknuty byly pohledanosti kláštera vzhledem vybirání činze od majitelův domův zde vystavených — jak a mnoholibý odvádět měli. — Až do roku 1488 vše rádně se odvádělo. — Když za vzniklých po Husovu upálení nepokojů Husité do Prahy vtrhli, vybilí klášter (17. srpna 1419) a ohněm zničili. I kostel vydrancovali — a zneuctěný v zbrojníci proměnili. Zvon veliký, jenž druhdy klidné občany ku chválení Boha svolával, stal se zlověstným burnákem, na jehož hukot nekázaná chasa se sbíhala, když fanatický kazatel husitský Dloubal — bývalý premonstrát Želivský — bouřlivý kdesi výstup způsobit si vzpomněl. Nejsmutnější z výstupů těchto byl onen pod okny radnice Novoměstské, když s Dloubalem v čele od Marie Sněžné k sv. Štěpánu se ubírali. V měsici září 1420 byl od Husitů učiněn výpad na pevný Vyšehrad, tehdaž lid tento ze sesutých zdí chrámu Marie Sněžné veliké kameny odnášel a prakem, jemuž „cert“ říkali, na oblehnuté místo házel. V krátce na to vzniklo nepřátelství mezi Staro- a Novoměstskými. Tito užili věže P. Marie Sněžné za střílnu na Staré město odtud pálíce. Staroměstští na vzájem vytáhli kus na starou rychtu a počali házeti na věž Marianskou. Jejich koule tak zhoubně rádíly, že již po sedmé ráno věž se sřítla. V pádu rozdrčen nejen velký Karlem IV. zřízený zvon, ale pohřbena i větší část lodi chrámové, tak že jen presbyterium se zachovalo, kteréž za Rudolfa II. opraveno — až do dnešního dne pod jménem chrámu „Marie Sněžné“ stojí. Aby práva a nadání Karlem a Václavem klášteru udělená — po zboření jeho nepřišla v zapomenutí, ustanovena zvláštní komise k střežení práv těch zvaná „Nebenrecht bei Maria Schnee“. Tak se paměť o původní jejich rozsáhlosti zachovala až do svrchu udaného roku 1603, kdy se všechna práva a výsady řádu Františkánského s povolením arcibiskupa Zbynka a papeže Klementa VIII. svrchu jmenovaným císařským diplomem zabezpečily.

Obzvláště těšili se přízni a náklonnosti jmenovaného již kancléře říše Zdenka Popela Lobkovice. Tento byl již za jejich znovupřistěhování se, když heretici při každém objevení se jejich veřejném, jakož i při stavění chrámu všemožně je pronásledovali*) a překážky jim v cestu kladli, nejmocnější jejich záštitou a ze všech sil se vynasnažoval, rány na ně naměřené odvrátiti. Jeden rukopis z doby té dí o tom: „Nejjasnější Pán Zdenko Vojtěch Popel z Lobkovic velikou náklonností k Františkánům přilnul, a, by před násilím zlovolníků jisti býti a pokojně Všemohoucímu sloužiti mohli — všemožně se vynasnažil. Však marně. Příliš ponoukal zlý duch heretiky, že pohrdajíce Božími i světskými hrozbami, denně služebníkům Božím obtíže strojili, je na náměstích a ulicích nejen tupili, ale i blátem, kamením a oklestky po nich házeli.“

Jiná ještě listina svědčí o přízni Lobkovicově k té řeholi, obsahující písemní závazek knížete, že hlavní oltář u P. M. Sněžné k vyplnění učiněného slibu postaví. Lobkovic totiž i manželka jeho, šlechtice z Pernštýna byli již u věku pokročilém, aniž by se jim bylo dostalo štěstí všem rodičům žádoucného — dědice. I uchýlil se Lobkovic ve své skormoucenosti ku zbožným synům sv. Františka, by mu dědice jména a statků na Bohu vyprosili. A zavázal se slibem slavným, že nákladný oltář v chrámě jejich postaví, jestli nebe prosby jejich vyslyší. A hle, v krátké stal se kníže otcem roztomilého synáčka. Od té doby byl předním jejich příznivcem a mnoho přispíval k opravení a zvelebení chrámu M. Sněžné. Vážnost mocného hodnostáře, hlavně ale příkladný život Františkánův, jejich zapírání sebe, odkání se statkův pozemských v následování Krista přimělo množství Pražanů jim se nakloniti.

Mnoho v čase tomto v zpovědnici a na kazatelně rozseto semene Božího v půdu zúrodněnou a pučící bujná zeleň dávala naději utěšenou.

Ale nepřítel všeho dobrého snažil se osení mladé zničiti a další rozsívání zabrániti. Skrytí v rouše beránčím protestanté (více ale Pikardi a Valdenští) — snažili se všemožně Františkánům v pokračování díla na vinici Páně překážeti. Tito však nedali se příkořím a nesnáze odstrašiti

a pokračovali s horlivou úsilovností v díle započatém.*)

Bližil se čas postní 1611, a s ním i osudný okamžik, jenž dlouho už připravován, klášter a konvent zničit měl. Stále se vzmaňující nápad zlostných protivníků řádu byly zlověstnými předchůdci osudné katastrofy, již Fr. Kristof, stareček šedý předvídal a bratřím předpověděl.

Následující dvě události utvrdily tušení toto. V sobotu před masopustní nedělí, 12. února 1611 přišli dva bratři**) po Praze almužnu sbírajíce do domu jistého šlechtice, husity, an právě s přátely svými hodoval. Přivítal je s škodolibým úsměchem, a hned číši jim podával, by na zdraví mu připili. Nechtíce jej rozhněvati připili a dále ubírat se chtěli. „Tak-li vážíte si pohostinství“, utrl se na ně hostitel. „Ani krok se odtud nehnete. Tu sedněte a píte, sic“ — pohrozil jim — „zlý to s vámi konec vezme.“ „Nemůžem ani pít, ani děle tu dlít;“ oni na to. „Do kapky vypijete,“ zařval opilý, „aneb zemřete. Máte na vybranou — volte.“ „Lépe tisíckrát umřítí než jednou se opítí — neboť opilec království Božího neobdělí.“ Rozvztekle smělým pokáráním udeřiv kněze v obličej, katil se s vytasenou dýkou neznaboh na bratry, kteříž skoro jako zázrakem záhubě unikli.***)

Hned druhý den na to — v neděli masopustní — sběhla se událost druhá: O desáté hodině mezi velkým kázáním, jež P. Bedřich měl, vrazilo několik chlapů chasy Novoměstské s hrozným povykem do chrámu, by se v poplach bilo proti Pasovským, při čemž pohanili kazatele slovy a posunky, jichž naznačovati slušnost ani nedovoluje.

Nebylo pochybnosti, že P. Bedřichovi při chlapovském v kostele výstupu učiněná vyhrůžka „Však počkej, brzy tobě a všem — tvým pánům bratřím odzvoníme“ — stane se skutkem. Bratři to věděli a nelekali se smrti mučednické, po které následuje koruna slávy. Ihned shromáždil P. Bedřich, vikář konventu (v nepřítomnosti guardiana P. Jiljiho Smouta, jenž byl s Fr. Jindřichem za nutným řízením do Vídně se odebral), celý konvent v refektáři a krátkými slovy bližící se záhubu představiv vyzval bratry, by se na odchod z tohoto světa připravovali.

*) Pokřikovali za nimi — jazyky na ně vyplazující — „holenci“ a „blázni Boží“ — jim přezdívalice. P. Jeroným Strasser di... ut etiam murarios, fabros lignarios, et id genus operarios ex latibulis secretioribus jaculis infestarent, atque ab incepto opere arcere conarentur.“

*) Bývalo v neděli a ve svátek troji kázání a jedno křesťanské cvičení. Ráno v 7 hod. býval pouze výklad se mši sv. spojený, v 10. velké kázání, pak zpívaná mše sv. Odpoledne po 2. misijnářské křesť. cvičení — pak nešpory a velké kázání, — konečně požehnání.

**) P. Šimon s bratrem Janem laikem, prokuratorem konventu.

***) „Aby pozejtří s ostatními bratry slavnější koruny došli,“ di Jeroným Strasser.

Bylo ustanoveno, že v pondělí zpověď celoživotní vykonají, při zpívané mši svatě slavně sv. profesí obnoví a k stolu Páně přistoupí.

Musíme tu k objasnění vypravování našeho krátkou zmínku učiniti o vpádu Pasovských, jenž byl, jak již svrchu podotknuto, příležitost k pohoršlivému výstupu u Marie Sněžné zaval. Dle obecné o tom domněnky povolal Rudolf II. vojsko to strakaté ku Praze, by potlačil odpor stranou nekatolickou mu kladený.*) Nekatolici jistojistě měli za to, že chce Rudolf pod záštitou mečů Leopolda Rakouského na stolec český posaditi a tím slovo Matyášovi dané, že nástupcem svým jej učiní, zrušiti, jakož i pověstný, na něm od nekatolíků vynucený toleranční patent zničiti. Tato domněnka se bleskem roznesla po celé velikou většinou nekatolické Praze a pobouřila mysl všech. Počalo divoké srocování a rokování a usnešeno se na tom, Pasovských nikterak do Prahy nevpuštění. Přikročeno hned k vykonání toho usnešení. Všechny brány byly pouzámknuty, zataraseny a četnými strážemi obsazeny. Žatím se Pasovští 13. února přiblížili. Téhož dne ze všech věží na poplach se bilo a velký sběh a zmatek panoval. Pasovští vidouce, že jim vehod do Prahy zamezen a přípravy k odražení možného útoku učiněny, ucouvali. Nieméně i dne druhého na poplach se bilo, aby lid při náhlém návratu nepřítele pohotově byl. Tento však ani spatřiti se nedal. Obyvatelstvo domnívaje se, že nepřítel odstrašen přípravami k přivítání jeho na zpáteční pochod se dal, rozešlo se bezstarostně. Ale Pasovští zpáteční pochod jen co válečnou lest si byli vymyslili, aby bdělé strážce oklamali; a příkradli se u vší tichosti v noci v pondělí na úterý k městu. Někteří z mužstva jejich vloudili se 15. února časně z rána před svítáním (před 6. hod.) tajnou jakousi branou zahradní blíž vody, — již jim byl uplacený jakýs převozník otevřel — na Oujezd a příkvačivše náhle ku bráně Oujezdské, stráž ničeho netušící dilem potřeji, dilem zabili a ihned bránu čekajícímu již vojsku otevřeli.**). V krátku byla celá Malá Strana v rukou jejich. Nastal z toho zmatek všeobecný: bití na poplach, běhání, volání o pomoc a nařikání. Staroměstští a stavovské vojsko spěchali sice odpor klást vniklým,

byli však po ztrátě z obou stran*) nemalé k couvání přinuceni. Při couvání tomto dal se jeden oddíl ku Hradčanům, jiný přes most ku Starému Městu. Ku stíhání těchto posílali Pasovští dva prapory jizdy. Měli bezpochyby v úmyslu i Starého Města se zmocniti vniknutím s ustupujícími otevřenou branou.

A bez mála by se to bylo podařilo. Již byl jeden oddíl mosteckou branou do města se dostal, však tu náhle brána zavřena a zatarasena, čímž nepřátelský pluk ve dvě rozdělen.

Jezdci na mostě se nacházející, dobře měřenými výstřely se ztrátou jsou zahnáni,**) vniknuvší pak docela od hlavního pluku odděleni.

Tito nevidouce jiného zbyti, pustili se tryskem Starým Městem — Bůh ví v jakém úmyslu. Byli však na velkém rynku zbrojenci stavovskými a městskými obklíčeni a větším dílem rozsekáni. Jen houfec malý ušel na Nové Město, ale na Karlovu náměstí (dobytím trhu) přivítán byl dobře ozbrojenou chasou Novoměstskou, jichž mečům jen pět uklozlo, ujíždějice k Vyšehradu, by snad tudy přes Vltavu na Malou Stranu se spasili. Našli však do jednoho ve Vltavě chladný hrob. Tri s příkré skály Vyšehradské srazili vaz, dva v proudu pronásledovníky dostihnuti — potopeni byli.

To se dalo po sedmé hodině, téhož dne, jenž všem klášterům Pražským vůbec, ale Františkánskému zvlášť zkázu přinesl. Kdo uváží, jak neunavná byla horlivost řeholníků tehdejších, jenž zde takřka jediní zastupitelové a hajitelové neporušeného křesťanství byli, jak neunavná byla horlivost jejich v znovuvvádění pobloudilých do lůna pravé Církve, jak utěšeně vzrůstal den co den počet na pravou cestu uvedených; kdo uváží, v jaké nenávisti měli všichni kněží i nekňeží protestantské většiny Pražské — řeholníky pro toto jimi způsobené rozplývání a umenšování se jejich souvěrcův a stoupencův — kdo uváží i to tajné i veřejné poštvání, osočování, to tupení a posmívání, jímž nekatolici řeholníky a zvlášť Františkány pronásledovali — v čase,

*) Rukopis náš mluví o 500.

**) Rukopis náš z doby té — di o tom takto: „Za nimi (totiž Staroměstskými) pustilo se asi 60 kyrysníků dobře vystrojených, toho lidu Pasovského a přijedou druhou branou do Města Starého. Za nimi jest jich více tryskem jele. I spatřivše, že kus proti nim vystaven jest, a nemálo lidu s ručnicemi, obrátili se zpátky. V tom priskočil jeden malý pacholik a zapálil a tou ranou porazil přes 30 osob. Po té ráně šraňk spuštěn jest z brány dolů, brána zavřena a zatarasena. A tak se jim ta překážka stala, že do města dolů vpadnouti nemohli. Žatím chasa Nového Města se vzbouřila a do klášterů vpadla.“

*) „Ad interconexionem fidelium sub utraque et ad evertendas litteras Majestatis, gentem militarem citatum esse.“ Marianus ab Orscelar.

**) Mercurius Gallo — Belgici Lucentorat. Tom. VIII. Lib. IV. vere et fideliter conscriptus a. M. Gotthardo Arthur Dantiscano-Francfurti. Sumptibus Sigismundi Latomi A. 1612. Pag. 162, 1611. (Author Haereticus.)

kdy vladař a hodnostáři jeho nejvyšší řádů se ujímali; kdo uváží to všecko: přijde k té nutné závěrce, že se v době úplné takřka anarchie, nejsvrchovanějšího rozjitření myslí — při nájездеch Pasovských, s řády duchovními něco zlého státi mohlo. A to se stalo s vzteklostí a zuřivostí neslýchanou.

Však vraťme se opět k našemu vypravování. Hlučné potýkání se s Pasovskými na rynku Staroměstském přilákalo velikou sílu ozbrojených i neozbrojených tuláků a nejnižší luzy, *) jenž v příhodné jim době zmatku Prahou se potloukali, loupice a nešlechtnosti všeliké pášice. Tito pustili se za houfem — z krvavé seče uchránivších se a k Novému Městu kolem kláštera „Marie Sněžné“ uhánějících jezdců. V pronásledování tom přihnaly se tlupy až ku klášteru, už jen zdáli dupot koňů tryskem ujíždějících doslyšajíce. Viděli, že by bylo marné vše další stíhání. Žádost po krvi jednou vzbuzená musila najít ukončení — ale jak ji ukončit?

„Hej a což nemohli bychom tuhle zajít,“ zahouknul jakýsi chlap — těžkým palcátem na klášter ukazuje — „už by byl jednou na ně čas!“ A „na ně“ — „na ně“ zaječelo po něm celé hojno. A hned tlačilo se vše o překot ku fortně uzavřené. Zatím v klášteře panovalo těsné ticho, jako ticho bouří předcházející. Sklíceni očekáváním nebezpečnosti hroziícího, kteréž očekávání stokrát horší jest nebezpečnosti samého — konali bratři povinnosti své, do vůle Boží se odevzdávajíce. Jen hluk zmatený — jako vzdálené hučení moře vichrem rozdrážděného dozníval po dlouhých chodbách klášterních, zvěstuje hrozný postup nepokojů v městě.

Najednou blíž a blíže hukot se žene. Už rozeznat řinčení zbraně a dusot koňský. Srdce všech řeholníků se zachvělo. Však jako náhle zahřmění hluk kol kláštera přeletěl a v dále poněmhu tichne. Ale již nový, děsnější povyk za prvéjším se valí jako když celé stádo vlků houfec plachých jelenů stíhá vytím ohlušujícím. Tu „na ně — na ně“ zavíří to kol kolem kláštera z tisíce chrťánů, až okna řinčí a zdi v základech svých se třesou! Na ně — na ně — hríma to znovu vzduchem a silná forna praská pod návaem palců, kladiv a seker.

Kmet, bratr Kristof, jenž v nočním vidění smutný osud bratří byl viděl — nese právě v náručí dříví. Křik a hluk omráčil jej

a z rukou stáří se chvějících padá dříví na zem. Vytřeštěný zrak jeho pozírá k brance prolomené, kterouž na tučet postav najednou se děre. Rozouchané nad čelem vlasy, jiskřící se oči, ústa zuřivosti skřívená — což divé šelmy v lidské podobě, či ďáblů z pekla uprchlých roj se hrne sem — ? A než jasně pomyslí, již kolem starečka stříbrovlasého divý se točí rej. Sto rukou najednou se sápe, sto kýjů najednou se zdvihá — z všech očí smrt salá. Každý dychtí, první kus roucha strhnout, první ránu zasadit, první krev prolít nevinnou. A obnažen, zohaven klesá, poslední ještě pohled k nebi posílaje — věrný služebník Boha svého na hromádku dříví, již před chvílkou v rukou svých držel.... První předzvídal umučení blížící se, a první jeho stal se obětí.

„Ten už má dost,“ zajásal zástup a „dále — dále“ znělo heslo nové. A jako povodeň hrnuli se do chodby klášterní. Tu blíž refektáře upadl v ruce jejích bratr Klement — mládenec jako dívka útlý... Deset kroků opodál, nezvěděli ani, že v tu dobu druhá čistá duše schránku tělesnou opustila, jen pod nohama cítili trup rozdrčený... Zhynul jako rákos slabý vlnami vzrostlé řeky náhle uchvácený. Čistá jeho duše obdržela korunu věčné slávy. — V refektáři tou dobou nikoho nenalezli. I rozdělili se v roty menší a rozběhli se po všech koutech a místech jako chrti slidice.

Jedna taková rota vrazila do chrámu, kdežto právě P. Bartoloměj Damasoni z Bergama *) mši sv. sloužil, jemuž bratr Jan přisluhoval.

„Pán s vámi,“ obrátil se nadšený kněz k vedravším se zbůjníkům a zrak jeho

*) O tomto dočítáme se v historii Bergamonské — vydané od Maria Mutia tisk. 1621 následovně: „P. Bartoloměj z Bergama narodil se v městě Pons Sancti Petri od Bergama tři mile vzdáleném, z rodiny Damasoni, kterýž za příčinou hájení víry sv. katolické a dle výpovědi nejvyššího biskupa, náměstka sv. Petra, se odebral po mostě mučednictví z pozemkosti do sídel věčné slávy. Neboť v Praze spolu s jinými svými spolubratry konventu blahoslavené P. Marie Sněžné, když s velikou duševní vroucností nejsvětější obět mše sv. konal, 15. února 1611 pro lásku a čest Ježíše Krista a jeho sv. Církve ukrutně od kacířů umučen byl. A máme z věrného sdělení jak velebných Otců, tak i kupců oné vlasti, že po mnohé dni po ukrutné smrti, tam v chóru hlasy, jako žalmy zpívajících slyšány jsou, a že zvony k církevním těmto hodinkám samy od sebe sezváněly. Nejkrásnější svědectví svatosti a slávy těchto oslavených mučenníků jesti, že papež Pavel V. (1605—21) kněžím oné provincie dovolil, commemoraci a oficiům o nich konati.“

Ve Vídni n Františkánů ukazuje se mešní roucho na několika místech jako probodané a krví pokálené, o němž se praví, že v něm P. Bartoloměj zavražděn byl.

*) Náš rukopis takto dí: „Ten pak lid Pasovský, (jenž) do Starého Města vpadl, jest všecken po městě zbit, krom jednoho nějakého Pestla, ten jest postřelen a potom jat na Rathaus Starého Města Pražského dán; ty zbité chasa do naha svlékla a nemálo peněz při nich našla. —“

klidný zdál se jich tázati: „Co ode mne chcete, ejhle tu mne máte.“ I zvíře zarazí takovýto duševní silou mocný zrak a často k útěku přinutí — tito ale byli jako z kamene — ani jiskřička lidskosti nedoutnala jim v prsou více.

„Sobě volej pána na pomoc, at tě chrání před ostrím mečův našich“ — a už ranami probodán před oltářem sklesl.

„V ruce Tvé poručím ducha svého,“ vzdychl ještě naposled a vypustil ducha. Ani tato vražda nehnula srdcem jejich. Hned zase ohlíželi se po oběti druhé, již byli tu zpozorovali, po bratru Janovi. Ten se byl, při bohaprázdném prznění svatyně Nejvyššího smrtelnými úzkostmi jat, ve výklenku jakémsi ukryl, našli jej však a po dlouhém týrání a smýkání i usmrtili.

P. Jan Martinetz, jenž máje na starosti sakristii, tam meškal, slyše lomoz a povyk v síni chrámové, honem uchopil ciborium s konsekrovanými hostiemi a ohlížel se, kde by je před rouhači ukryl. Bylo ale již pozdě. Zočili jej s kalichem spěchajícího a ihned všichni zohyžděnou mrtvolu bratra Jana opustivše, stíhali přechajícího. Především snažili se knězi ciborium z rukou vyrvati. Však tento silou obrovskou odolal všelikým pokusům jejich. Jali se dýkami do rukou jej bodati, aby v bolesti kořist jim pustil. Ale i toto bylo marné. I rozhnal se chlap jeden, odporem tím rozlícen mečem napraženým po knězi a jednou ranou pravici mu utal. Ještě ale levice schránku s Nejsvětějším pěvně držela. Utali i tu a s ní kalich k zemi klesl a hostie se rozsypaly. Tu kněz na ně vrhnul se na zem, by je kryl tělem hrdinským. Shrnuli se naň a tak jej rozekali, že podobu člověka na mrtvole rozeznat sotva lze bylo. Po jeho ubití obrátila se zuřivost jejich na hostie rozházené, jež v krev blah. mučenika Páně zašlapali, hrozně se při tom rouhajíce. Co se v chrámu a u chrámu Páně tyto veškeré Božské i lidské ustanovení na nejvyšší urážející věci dály, provozovalo se mezi jindy tak klidnými zděmi klášterními divadlo podobně hrozně — neli ještě hroznější.

Rota zde pátrající vybíjela všechny dveře, kdeby mnicha ně kterého vyslidila. Dopadli P. Šimona, zповědníka francouzského v celi chravosti na lože upoutaného. *) „Vzhůru lenochu“ — hulákali naň chechtajíce se. „Už je slunce dávno nad horami; což se ještě v kuti válíš? Vzhůru a zatancuj nám, zapískáme ti k poskoku.“ Ne-

mocný na úšklebná slova trpkým jen odpověděl pousmáním a zrak na krucifix nad ložem visící upřev tichou modlitbu šeptal. „Vstaneš holeně proklatý, sic ti tu hlavu oholenou jako psu odřem!“ A když nevstával, chopili jej a jako druhdy surovci pohanští sv. Bartoloměje za živa odřeli, svlékli mu kůži s hlavy přes obličej. „Nyní pohlížeť k svému Špasiteli“ rouhali se, „hle On se před tebou schoval.“ Tu kněz pozdvih hlasu svého modlil se: „Pane, odpusť jim, neb nevědí co činí.“ Tato slova těch se mocně dotkla, kteří více zvědavostí, co se dítí bude, nežli krvelačností puzeni, do kláštera se byli vedrali i pomyslili u sebe „tentot zajisté svatý muž jest“ a tajně smáčevše roucha svá v krvi jeho mučednické, by je pak co památku drahocennou uschovali, přechali s místa ohavností do nebe volajících. (Pokračování.)

Dopisy.

Od Řípu dne 1. srpna 1865.

(O škole Katechetické.)

K otázce v minulém čísle položené, zdaž a jak bychom měli zaříditi časopis pedagogicko-katechetický, odpovídám těmito několika svými myšlenkami raději cestou veřejnou, aby ostatní páni katechetové ve svých úvahách náhledy tyto buď opravovali, buď doplňovali anebo přijali. — O potřebě nebudeme se tu teprva smlouvat, předpokládajíce, máli každé skorem odvětví duševního i hmotného zaměstnání lidského svůj časopis, že i katecheta a katechese, náboženství a přednášení jeho svůj list v Čechách mítí může a má. Avšak těžší jest otázka o *spůsobu a oboru* tohoto listu, máli vyhověti potřebám našim úplně, aby totiž nejen vycházel, ale skutečně i prospíval našim spolupracovníkům ve škole, probíraje i látku i formu katechese, a dobře slouže za pomůcku vítanou p. katechetům. Tím by zajistě i značně oúčinkoval na náboženské vzdělání naší mládeže, podáváje vhodný návod, jakby se ji příjemným a zdárným způsobem učení Boží vštěpovalo.

Nemíním, aby byl časopis tento pouze theoretickým, naváděje pouhými pravidly a rozbořem těchto pravidel zvědavého učitele náboženství k vyučování této svaté nauky. K tomu máme dost pedagogických a katechetických děl cizojazyčných, a i v češtině máme o tom dobré knihy a návody. Z novějších připomínám knihu katechetickou od Škody. Aniž si zase přeju, aby byl list ten pouze praktickým, podáváje hotové katechese pro rozličné stáří, v rozličné formě, pro všeliké třídy, a za více

*) Tento kněz byl, jak již napřed pověděno, v sobotu od jakéhosi husity rodu šlechtického, tak poraněn, že dovleka se domů, ulehnutí musil.

méně zvláštními účely. Tak by se stal pokladničkou katechesí, někdy snad i dosti rozvláčných, ježby mnohemu přišly sice vhod, ale katechetické umění sotva by ve všech oborech pozdvihly. Hotové katechese vycházejte za takovým účelem raději v samostatných knihách. My si však přejeme, aby Škola katechetická, máli působiti na zdokonalení katechetického umění v Čechách — byla *theoretickopraktická*, spojíc dle potřeby oba tyto směry dotčené. Jeť *obor* katechetických přednášek *veliký*; nejen katechetové na národních a hlavních školách, ale i katecheti z reálék a gymnasií musí tu naleztí něco nového, něco užitečného, něco poučného, něco praktického, nebo všickni přednášejí náboženství mládeži, at již nedospělé neb dospělejší, venkovské neb městské — a všickni mají jen jeden konečný účel — vštípití jí vědomosti náboženské za účelem — vzdělání a spasení duše lidské. A proto budou za jistě jej podporovati i pracemi i odbíráním všickni ti učitelové, kteří přejí pokroku svatého tohoto umění ku prospěchu člověčenstva, ač budeli obsah jeho hovětí právem jejích.

Především tedy obsahovati by musil *úvodní* články a *pojednání* rozličná z oboru katechetiky, vždycky však směru praktického, střeže se všelikého slovičkárství anebo neprospěšného rozumování, ale přihlížeje k předmětu svému, aby katechety vzdělával, poučoval a spolu příjemně i bavil; muselby si tedy všimati *nových pokroků* v oboru svém, at se vyskytnou kdekoliv, doma nebo za hranicemi, kritikuje jejich cenu a zaváděje dobré věci do naší školy. Musilby si všimati taky *historie* a *vývinu* katechetického umění, jež je čistě křesťanského původu a po 1800 let žije a účinkuje v Církvi. Žeby tedy i do tak zvaných *denních otázek* z oboru katechetiky vniknouti musil, rád nahlížím a připouštím. Tím by se poněkud obmezoval jeden obor časopisu toho, pokud by látku bral z *theoretické* katechetiky.

Než mnohem důležitější jest nám a bude vždy obor druhý tohoto časopisu, budeli si všimati katechesí samých čili *praktické* katechetiky. My tím nemíníme nikterak, aby podával jenom hotové katechese ve formě určité, které by katecheta jen z paměti učiti se měl; nebylo by to ani možná, jelikož katechese dle rozličné mládeže prarozličné jsou, ani příjemná stránka pro čtenáře listu, aniž by dosáhl tím účele svého veledůležitého; hotové katechese dle látky i formy nespásí naši mládež a neulehčí katechetovi práci jeho, jestli vlastní pílí — podporovaná jen časopisem tako-

vým — nebude účinkovati ráda v umění tomto.

Kolik katechetických knih leží v knihovně mnohého katechety, a on jich přece neužívá, poněvadž nejsouce přiměřené nevyhovují snahám a potřebám jeho. Nikoliv katechese nebožtíka Leonharda, ale spíše jeho návod theoretickopraktický k celému katechismu zamilovali si katechetové — a to vším právem. Nebo každý katecheta má tolik vzdělanosti i vědomostí, aby mohl sám sepsati si katechese, on přejí si jen vhodné a dobré pomůcky, aby mu v nesnázi přispěla při této práci — a nepřejí si obyčejné hotovou, nudnou často a zdlouhavou katechesi, nýbrž *praktický návod* k jednotlivým kapitolám a přednáškám z katechismu. Časopis náš tedy hlavně musilby se *obíratí katechismem* a jednotlivými články jeho. Necht *roztrhduje látku* jeho, *co se má kde přednáseti*; do které třídy patří jisté články a mnoholi se jich tu má vzíti, musilby, tedy sestavovati přehledně látku katechetickou v jednotlivé katechismy. Musilby podávati *rozbory jednotlivých článků*, snášeje látku potřebnou, aby se smysl učení Církve žáku vyjasnil, časem odůvodnil, časem znázornil, časem na život obrátil; byly by to takřka *nástiny*, jež by obsahovaly titule a částky všech pojmů o tomto článku víry, *jasné a určité, soustavně a stručně*, aby katecheta celou kostru tohoto článku měl před očima. Hynova knížka v jisté míře výběrně pochopila tento účel. Podstranského katechismus zase látku snesl. Tělo dáti této kostře, *nástiny* tyto v *řeči souvislé* podati, to bude již lehčí práce, budeli látka dobře snešena a sestavena; ano časopis taky časem podá trochu *obšírnější nástiny* jednotlivých článků, někdy je i zcela provede, neužívaje ještě formy přísně katechetické, nýbrž pouze vypravovací; a aby katecheta pokračoval i v katechetické formě přednášky a dosáhl dokonalejší a okrouhlejší formy, podá časem i *úplně vypracovanou katechesi* — jakožto příklad a vzor, dle něhož možno jiné zhotovovati. Ale tyto vzory podávati bude jen velmi zřídka, poněvadž vzory nevyskytují se příliš hustě, ač i tyto vzory rozličný tvar mítí a tudíž i rozmanitě býti mohou a musí.

Žeby při tom mnoho z *methodiky katechetické* přišlo at již v takovém pojednání, aneb v hotové vzorné katechesi, rozumí se samo sebou, a záleželo by jen na tom, aby zkušeni a pilní katecheti byt i sebe menší příspěvky a sebe kratší články tu podávali.

Takbychom si časem pomohli i k *dobrému katechismu*, jehož potřebu všickni

citíme, kdo ve škole pracujeme, jenž by byl dobře sestaven, a obsahoval potřebnou látku, přiměřenou formu, a jasný a lehký přehled. Já neznám ani jediného katechismu ani doma ani v Němcích, jenž by zasluhoval v celosti úplného doporučení v tomto ohledu, a přece máme tolik katechetických sil a prací, ale scházeli nám posud list, abychom se o tom sjednotili. Nemá každý chuť ani času, aby podal vypracované katechese obecnstvu, aniž aby katechétiku vydal, ale jednotlivé náhledy, návody a katechese má výborné. Jiný opět má snešenou a sestavenou látku, ale nemůže k rozvedení a probrání jejimu se odhodlati, a nechává ji práchnivěti, ač by byla i jiným dobře posloužila.

A tak společně pracujice, sdělujme si společně i své zkušenosti v časopise tom, aby prospělo to mládeži a tím Církve Páně užitku z ní nabyla. Dobře by bylo, aby budoucí časopis měl formát osmerkový, vycházející asi ve 14 dnech, vždy asi o 2 arších jakožto malý pohodlný sešitek. Dej Pán svého zdaru!

III.

Od Kutné Hory, v červenci 1865.

(Oddělení školy od Církve. — Dokončení.)

Není tomu dávno, co jeden český publicista ve jménu pokroku národních škol radil, aby mladší duchovní vyučování v nich převzali. Chtěl on k docilení většího prospěchu ve školách, tyto ještě úžeji k duchovenstvu připoutati. Či má se odtržením školy od Církve vliv Církve na společenský život umenšiti, jak si toho nepřátelé přejí? Toť jest věc, o kterou se ani za hranicemi dohodnout nemohou, jak toho důkaz máme ve Württenbersku, kde ministr Golther poslancům snažně radil, aby školu od Církve neodlučovali, jelikož by tím Církev ještě více získala. Ve Württenbersku jest toliko $\frac{1}{3}$ katolíků. A kdyby se protivníkům i ono: „Ven ze škol vyženou vás“ podařilo, neoblomí nikterak mravní sílu Církve, neb „vitr kde chce věje“ (Jan 3) a nikdo nemůže duchovému proudu tomu brániti, aniž náboženské city v nastrojené pastě lapati. Vzpomeňme jen na ony pohyblivé doby v prvním tisíciletí křesťanství, kdy barbarové častokrát před zdí klášterní jako neviditelnou mocí drženi stáli. Nemohli odolati mravní síle, kterouž poznali hledíce na četné zástupy řeholníků a křesťanů na tom posvátném místě shromážděných. A touto mravní silou i nynější protivníci naši opodál svatyně drženi budou. Oni chtějí školy komunální, aby o vyznání náboženském v nich ani zmínky nebylo, jakoby křesťanství školnímu prospěchu a civilisaci na ujmu bylo: kdežto veškerý dějepis utvrzuje, že

ono podmínkou její jest, onof ji všem třídám společenským bez rozdílu přístupnou učinilo. Hle, ve Výmaru tvoří se sekta tak zvaných „kogitantů“, a budou prý míti svůj kultus, své chrámy a školy — a jediné Církvi katolické nemá se práva na školu popráti? Buďte spravedliví. V Bádensku, kde jsou $\frac{2}{3}$ katolíků, sotva tak zvané komunální školy zavedli, a již přichází deputace za deputací k vévodovi prosit, aby školy ty opět církevnímu dozorství podřízeny byly. K volbám „Schultheissů“ byly jednotlivé obce už i peněžitými pokutami donucovány. Emancipace školy od Církve nevyžadují tedy nižádné zájmy lidu, a jestliže se jí naši křiklouni dovolávají, jsou toho snad jiné nechvalné záměry příčinou. Jim se jedná o zviklání náboženského principu, aby lid v mravních a náboženských zásadách rozviklaný tím snadněji do proticírkevního tábora uběhl, jich osoblivým choutkám sloužil, a snad i své vlastní existence na jich zveličeni se zřekl. Netoliko věrou propadlým nedoukům ale i fabriční špekulaci jedná se o uvolnění svazku mezi školou a Církvi, nebo když ve škole se neustále učí, že dlužno dny nedělní a sváteční světití, jest takové učení solí v očích nenasytné špekulace, ješto by nejraději dělníky na duši i na těle zmrzačila, aby se sama obohatila. Tím jsem poněkud poukázati chtěl na neblahé záměry těch, jenžto školu Církvi odciziti usilují.

J. Dundálek.

Z Netvořic 23. července 1865.

(Instalace v Bělících.)

Den sv. Maří Magdaleny byl pro celou osadu Bělickou dnem radosti a slavnosti: bylť v ten den vel. pán Jan Kraus slavně uveden ve svá práva co pastýř duchovní, čili, jak říkáme, instalován veledůstojným p. vikářem a čestným kanovníkem Staro-Boleslavským, spolu děkanem Neveklovským Janem Čtrnáctým. Preveliké množství lidu sešlo se k slavnosti té z blízka i z daleka, ač při úsvitu ranním hojný déšť ovlažil zemi a cesta tudíž nepohodlnou se stala. Nejprve bylo poutní kázání, kteréž měl. p. kaplan Netvořický, a v němžto líčil bídný stav hříšníka, jenž nikdy a nikde pokoje najíti nemůže, dokavadž nepřiklekne k nohoum jednoho z těch, jimžto sám Kristus byl řekl: „kterýmkoli odpustíte hříchy, odpustějíť se jim, a kterým je zadržíte, zadržány jsou;“ pravého kajícího však že Kristus s otevřenou náručí a láskyplným srdcem přijímá a uvádí mezi vyvolené své. Na to obrátil se k shromážděnému zástupu osadníků Bělických p. vikář, a ukázal několika slovy, jakého štěstí se jim dostalo dosazením nového p. faráře na zdejší faru,

podotýkáje, že jako se byl co bývalý jeho pomocník v úřadě duchovním neunavenou péčí a horlivostí vyznačoval, tak zajisté i nyní neunaveně pracovati nepřestane na blahu věčném duší Bohem mu svěřených. Vylíčov pak krátce povinnosti osadníků k správci duchovnímu a na srdce jim je vloživ, přikročil i hned k vykonání obřadu samého. Hlavní děje obřadu toho, jakož i hlavní částky mše sv. oznámeny střelbou z moždířů.

A. K.

Od Vysoké dne 1. srpna 1865.
(O škole.)

Nastaly školní prázdniny, po kterých mnohý k zotavení svému toužil, aby pak s novou chutí školní úlohy opět se uchopil a na dráze té k vytknutému cíli kráčel. U nás kdesi o prázdnou školu na vždy postarati se chtěli tím, že si umyslili ji pronajmouti, o čez se také u sl. úřadu deputací ucházeli, neboť prý bez školy snadno se obejdou, ješto ji dítky jen někdy navštěvují, že to ani za to nestojí, aby zvláštní školu v osadě vydržovali. Pozor, naši starouškové, škola je nezadatnou okrasou vaší osady, a jestliže škola okrasou vaší osady jest, jest ona a má býti též zřídlem, z něhož předně pro vás a pro vaše dítky duchovní poklady prýstějí, poklady, jichž bohatým a chudým stejně vážit lze. Avšak nad to vaše dítky co údové náležejí Církvi a státu. Církev a stát v naději pohlízejí na vaše syny a dcery a nechťejí v očekávání svém zklamány býti: pročež nezáleží to pouze na vás, chceteli školu míti, či ne, nebo Církev a stát mají v tom vážného hlasu. Pro všeobecné dobré, pro vaše vlastní blaho a také pro vaši hanbu nesmí škola u vás pro nějaké ty kramářské obchody zajíti. Doufám, že se brzy za svůj přeháhlený návrh zastydíte a školu ne za zbytečné břemeno, ale raději za velikou přednost vaší osady považovat budete. Každý počátek má své těžkosti. Jeden ctěný p. starosta školního výboru, aby předešel školním prázdninám v zimě, dřívím školu nyní o své ujmě opatřil, nemoha jinak té potřeby se dovolati. Jest to ovšem smutný úkaz v školním patronátu, avšak dobrá věc proklestí si časem*) dráhu, jako každá říčka své vlastní řečiště nalezne, bytby i mnohými oklikami prodíratí se musila. Taktéž i, co onen p. starosta svou štědrostí pro školu vykonal, musí přejíti na ty, jimž po zákonu opatření školy náleží.

J. N.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal udělil dne 31. července v trestnici zemské (u sv. Václava) svátost bířmování 95 trestancům. — Od 3. t. m. sídlí v zámku svém Brežanském. — Z pastýřského listu, jímž učitelstvo arcidiecése Pražské zve k duchovním cvičením (viz v předu) seznamí pp. učitelové, že jim štědrost vrchního pastýře vše bezplatně nabízí. Netřeba tedy k účastnění v exerciciích ničeho, leč aby se v čas přihlásili.

— Čtyřiceti-hodinná pobožnost koná se na *Karlově* s nevidanou slávou a za velikého účastenství nábožného lidu. 40 svící činí kruh okolo monstrance s nejsv. Svátostí, nad níž dolů splývá bílý baldachín obroubený růžemi a svrchu ozdobený velkou korunou. Celý oltář ovínut jest pěknými květinami sestavenými tak, že jsou jako jediný pestrobarevný keř, z něhož vyrostl oltář a na něm velebná Svátost co nejkrásnější růže vykvétla. — Pobožnost tato na *Karlově* bude ukončena zejtra. O 4. hod. odpolední bude kázati vd. p. kan. Štule, po kázání bude pak průvod s nejsv. Svátostí a sice za jasného počasí okolo chrámu Páně a konečně požehnání.

— *Výroční slavnost u Matky Boží před Týnem* bude se konati následujícím způsobem. V pondělí před slavností (14. t. m.) ve 4 hod. odpoledne budou slavné nešpory. V úterý (15. t. m.) o slavnosti Nanebevzetí Marie Panny bude ráno v 5 hod. první mše sv., po ní hned druhá, pak výklad, čili ranní kázání; v 7 hod. matura, v 8 německé kázání (jediné za celý rok). V 9 hod. bude sloužiti slavnou pontifikální mši sv. J. Emin. nejdůst. p. kardinal; v 10 hod. bude velké kázání české, v 11^{1/2} pak poslední mše sv. Odpoledne ve 4 hod. budou slavné nešpory a po nich slavnostní kázání; po něm pak průvod na náměstí k soše Marie Panny bez poskvrny počaté a posléze požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý oktáv, jenž se ukončí v úterý, 22. t. m.,*) bude na každý den v 10 hod. ráno velká mše sv. — vyjímaje pátek (18. srpna), v kterýžto den za příčinou narozenin J. Velič. císaře a krále Františka Josefa slavná mše sv. v 11 hodin, a neděli (20. srpna), v kterýžto den velká mše sv. v 9 a kázání v 10 hod. konati se bude — a odpoledne ve 4 hod. nešpory a v 6 hod. litanie a požehnání s nejsv. Svátostí. V úterý, 22. srpna, ukončí se osmidenní pobožnost nešporami ve 4 hod.

*) Přejeme, aby se to brzy stalo; neboť nárek se množí. Tak na př. v „Školníku“ č. 22. na str. 175. v dopisu „od Bystricky.“

*) V některých chrámech Pražských slavi se posud oktáv od neděle do neděle bez ohledu, na který den slavnost připadá!

odpoledne a chvalozpěvem sv. Ambrože „Te Deum laudamus.“ — Připomínáme z úchval synody naší, že po celý oktáv výroční pouti zpovědníkům při tom chrámu dovoleno jest kajcníky ode všech hříchů (jindy zadržných) platně rozhřešovati.

— O slavnosti Nanebevzetí Marie Panny o 5. hod. odp. bude mít v kostele OO. kapucínů na Hradčanech slavné požehnání JEm. p. kardinal.

— Máme nové ministerstvo, jehož předsedou se stal v Čechách vůbec oblíbený a pro svou spravedlivost a přívětivost ctěný místodržitel Richard hrabě *Belcredi*. Narodil se 12. února 1823. Třídy gymnasiální odbyl v Litomyšli a studia právnická v Praze. R. 1840 vstoupil do státní služby, v níž setrval až do r. 1848, postoupiv v úřad krajského komisaře na Moravě. Za tehdejších bouřlivých dob opustil službu státní a žil co soukromník. R. 1854 přijal opět službu státní a sice co krajský hejtman ve Znojmě a téhož roku zasnoubil se v Štýrském Hradci se šlechticnou Annou z Weldenu, dcerou polního zbrojmistra. V březnu r. 1861 zastával úřad řiditele politických úřadů v Slezsku a v říjnu 1862 jmenován jest prezidentem zemské vlády v Slezsku. V květnu r. 1863 převzal úřad místopředsedy při českém náměstnictví a za nedlouho jmenován jest vlastnoručním listem císařským místodržitelem v království Českém. Zároveň udělil mu J. Vel. císař pán hodnost tajného rady svého. Zastupitelstvo hlavního města Prahy jmenovalo nového p. státního ministra hraběte *Belcrediho* v předvěcerejší schůzi čestným občanem města Prahy. Jest to největší významování, jakým obec zasloužilé muže poctiti může. Skvostný diplom čestného měšťanství bude J. Excellenci dodán zvláštní deputací.

— O *patronátu školním*. Na otázku, co se vyrozumívá zákonitým patronátem školním, dalo vys. c. kr. místodržitelství výnosem ddo. 21. února t. r. č. 10630. následující odpověď:

„Zákonitý patronát školní zakládá se na §. 370. pol. zřízení škol. Je-li školní patron zároveň podatelem dotýčné fary: tedy lze s jistotou za to míti, že se tento patronát školní zakládá pouze na dvorních dekretech ze dne 11. února a 19. října 1787, tudíž pouze na zákoně. Namítal-li by kdo něco proti této domněnce a chtěl-li by opak toho tvrditi, přísluší jemu, aby o tom podal patřičných důkazův.

V oněch případech, kde se školní patronát co taký vykonával již před vydáním dvorního dekretu ze dne 11. února 1787, nemůže se tento nikterak pouze na zákoně zakládati, jelikož dříve zákonitého

upravení poměrů patronátních nestávalo; nýbrž se musí zakládati na jiném právu, byť i nebylo lze práva toho dovoditi, a nesmí tudíž dle §. 1. zákona ze dne 13. září 1864 odpadnouti.

Jelikož o školním patronátu náboženského fondu v zákoně od 13. září 1864 žádného zvláštního nařízení nestává: rozumí se samo sebou, že ohledně otázky, má-li školní patronát náboženského fondu zaniknouti aneb v platnosti své zůstat, jest se řídit zcela tak, jako při jiných patronátech školních.“

O tom se pp. okresní školdozorcové uvědomují s tím nařízením, aby k. arc. konsistoři zaslali opis každého usrozmění o změně školního patronátu jakož i o školním výboru, v dotýčné obci sestaveném a potvrzeném, kteréžto usrozmění úřadům okresním jest nařízeno výnosem vys. místodrž. presidia dne 21. října 1864 č. 3856, každý pak případ, kde právo patronátní již před rokem 1787 vykonávané mylně co na zákoně se zakládající bylo považováno a na obec aneb její výbor školní, bez srozmění s těmi, jichž se týče, přenešeno, přísluší pp. okresním školdozorcům k uhájení zákonitého práva ohlásiti k. arc. konsistoři.

— V právě ukončeném letním běhu školním obdrželo ze 60 chovanců kn. arcib. *konviktu* 24 studujících vysvědčení „první třídy s vyznamenáním“; 23 jich zaujímá 1—10 místo ve svých třídách, ostatní vesměs obdrželi vysvědčení I. třídy. V 8. třídě měl ústav 12 chovanců, kteříž se právě zkoušce maturitní podrobili. Mezi letošními novosvěčenci čítá ústav 3 své chovance. Kým by se mladistvé štěpnici dostalo konečně zvláštního domu, aby z podruží vyšedší působení své rozšířiti mohla!

— *Dědictví sv. Prokopa* obdrželo z Brna prostřednictvím dp. prof. Šmídka od alumnův česko-moravských darem 550 zl., kterážto suma původně určena byla co cena za drama rázu křesťanského. — Výbor ustanovil v schůzi své d. 31. července, aby na vzájem podělovány byly semináře v Čechách a na Moravě výtiskem každé spolkem vydané knihy. — K *Dědictví* přistoupil vp. Fr. Burian, kněz arcid. Pražské. — O knihách za r. 1864 a 1865 promluvíme v příštím čísle.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v červenci 113 chudých křesťanů v Praze.

— Za těchto dnů nalepeno bylo po nárožních domech ulic Pražských množství provolání k příspěvkům na stavbu velikého národního *divadla*. Litujeme, že provolání toto bolestně uráží cit každého uvědomělého křesťana. Končí slovy Pisma sv., nad něž světějších nemáme, slovy, jimiž se katolík třikrát denně Bohu modlí, slovy, kteráž jsou základem víry a spásy naší, slovy nám drahými a svatými: „Slovo tělem učiněno

jest!“ Slovo těchto bez potřeby a hrubě zneužito v ten smysl, aby stavěno bylo divadlo. Litujeme, že se to stalo — v Čechách a v Praze. O záhadné propovědi: Divadlo jest škola mravů, pomlčíme. Byli jsme požádáni, toliko svrchu udanou větu vytknouti.

— Vysoce důstojný probošt Vyšehradský, zemský prelát Vojtěch Ruffer, koupil za 8000 zl. dům č. 66. na Vyšehradě a věnoval ho ku zřízení chorobnice, v níž zchudlí občané Vyšehradští mají obdržeti zdarma byt. K obsazení čtyř míst bude opravena kapitola Vyšehradská, ostatních pak obecní zastupitelstvo Vyšehradské.

— Vys. c. kr. místopředsedství odpovědělo na otázku, smí-li při konkurenci k stavbě a vydržování školy také farář dle daní býti nucen, vynešením dne 5. července t. r. č. 35092 toto: Poněvadž dle §. 9. zákona od 13. září 1864 to, čeho se na zapravení nákladu na každou povinnou školu obecnou nedostává, zapravovati má obec, a dle §. 10. výlohy, jež obec místní má zapraviti, vybírány býti mají dle toho, jakž nařízeno v zřízení obecním: osvobozeny jsou dle §. 81. 2) téhož zřízení příjmy správců duchovních až do 600 zl. a příjmy učitelů veřejných až do 400 zl. od přírůžků k přímým daním a vůbec od příspěvků obecních, čímž vys. minist. vynešení od 18. února 1858 č. 13510. a 13. dubna 1859 č. 5103. platnosti své pozbylo. (Dle tohoto vysvětlení budíž změněna odpověď „Školníka“ na dopis „od Vysoké“, kterouž přinesl „Blah.“ v čís. 21. na str. 340. v „Listárně.“)

— Z Písku. Během tohoto měsíce bude jednatelství „Zlaté knihy“ rozesílati letošní knížky a to podle seznamů, které dle §. 7. stanov pp. opatrovníci každoročně zasílají mají. Vyzývají se tudíž pp. opatrovníci, aby seznamy své dle známých již formulářů zaslali. Pokud kdo nezašle seznamu, neobdrží knížek. Lonské knížky se dávají nově přistupujícím údům za polovičku krámské ceny.

— Z Budějovic. Exercicie kněžské od 1—4. srpna vedl P. Schneeweisz, kněz tovaryšstva Ježíšova. Sešlo se 69 kněží.

— Město Švihov vyhořelo. Bída jest náramná. Ve prospěch pohořelých konají se sbírky. Kdo můžeš, pomozíš nešťastným!

— Z Králové Hradce. Vdůst. p. kapitolní děkan a generalní vikář Jan Nep. Rais jmenován jest čestným doktorem v bohosloví na vysokých školách Vídeňských.

— Z Polický. V sobotu, 29. července, přijel sem J. Exc. nejdůst. p. biskup Karel Bor. Hanl, aby posvětil způsobem slavným nový chrám Páně. Dne 10. července bylo tomu 20 let, co bývalý děkanský chrám zdejší při strašlivém požáru popelem lehl. Posvěcení nového sličného chrámu sv. Jakoba vykonal v neděli, 30. července, sta-

říčkový náš p. biskup, jemuž přísluhovali vys. důst. pp. generalní vikář Rais a arcijahen Pelikán a 53 kněží. Město bylo prapory, zelením a kvítím, nápisy a slavnostními branami ozdobeno. Svěcení chrámu trvalo od 7 hodin z rána až téměř do 3 hodin odpoledne. Před chrámem stál střelecký sbor a oslavoval hlavní části sv. obrádků střelbou, již rány z moždířů odpovídaly. Kázání bylo dvoje zároveň. V kostele kázal kaplan Vysokomýtský, vp. Krejčí a před kostelem kaplan zdejší, vp. Faltus. Zpívanou mši sv. pod infulí měl p. generalní vikář Rais a odpolední požehnání s asistencí městských děkan, dp. Pecold. Obec městská ustrojila hostinu na střelnici. Nazejtří 31. července slavilo město Polička 600-letou památku založení svého či povýšení osady za město Přemyslem Otokarem, což se stalo 27. září 1265. Slavnostní řeč měl farář Telecký, vp. Kopecký a zpívanou mši sv. děkan a vikář Vysokomýtský, dp. Tůma. Na památku pojmenována jest „kozí ulice“ — ulicí „Otokarovou.“

Z Brna. Přistím školním rokem bude otevřen u panen Voršílek vzdělávací ústav pro učitelky. Přijímají se budou dívky 16-leté, které odbyly s dobrým prospěchem vyšší dívčí školu; dokud však takových na Moravě není, dostačí vysvědčení ze 4. třídy hlavní školy. Mimo to mají se též vyznati v počátcích hudby.

— Z Olomouce. Učitelské exercicie v řeči české odbyvati se budou v chlapeckém semináři v Kroměříži od 21.—26. srpna.

Z Německa. V Eisenachu k duchovní konferenci shromáždění protestantští pastoři jednali v třetí schůzi své též o křtu sv. Poněvadž totiž udaly se případy, že někteří ku katolictví se vrátivší protestanté v Prusku musili býti křtěni, jelikož se ukázalo, že buď ani nebyli křtěni, aneb způsobem neplatným: proto kárá přísně shromáždění to všechny pastory, kteří již i v této nejdůležitější věci pozbyli víry. Uzavření konferenční zní do slova: „Poslanci konference prohlašují souhlasně, každý za evangelickou církev své země, že řád jejích církví nevyhnutelně vyžaduje křtu s užíváním dávné formule novozákonní, a že vrchní správa církevní nenechá toho bez přísných trestů, kdyby ji došla vědomost, že některý duchovní církve zemské uděloval křest bez užití oné formule.“

Ze Saska. Nedávno v Brandýse nad Labem v Čechách zemřelá velkovévodkyně Toskánská Marie rozpomenula se v poslední vůli své též na katolíky v Sasku. Odkázalať na novou faru a školu v městě Plauen 1000 zl. jednotě sv. Vincencia v Drážďanech 500 a spolku tovaryšův též 500 zl. (Kat. Pos.)

Z Říma. Po novinách kolovala zpráva, mnoho-li stojí blahorečení a vyhlášení za svatého bez dodatku, že výlohy tyto zapraví, kdo se o to uchází, na př. rád, země, říše a nikoli finance církevního státu. Slavnosti svatořečení mučovníků Japonských nestály, jak noviny rozhlašovaly, 52.447 nýbrž 18.000 seudů. — Sv. Otec nalezá se na letním sídle v Castel Gandolfo. Jest zdrav.

Z Ameriky. Vlastní chrámy mají Čechové v Spillville (Jova), v Nové Praze (Minnesota), v St. Louis (v státu Missouri) a v Milwaukee; nyní pomýšlejí na stavbu vlastního chrámu v Čikagu.

— Od vp. Bedřicha Chmelička, faráře v Damiansville (Clinton county, Illinois) má Brněnský „Hlas“ dopis, z něhož vyjímáme: Až posud nemám chuti, navrátiti se do Moravy. Mé přání se vyplnilo, mohu nyní se Simeonem říci: Nyní propouštíš služebníka svého! I zde je Církev sv. a po práci místočko k odpočínutí. Život amerického faráře jest činný, neboť zde je ještě všecko v počátcích. Vzdálenost farních stanovisk od sebe, rozptýlenost osadníků (farmérův) činí život knězovi osamělý; chcesli souseda faráře navštívit, musí mnoho hodin přes řeku a lesy cestovati; protož každý kněz jest zde v jistém slova smyslu „poustevníkem.“ Jsou zde lidé všech národův a věr pohromadě: věřící a nevěřící; katolickým kněžům bene et male volentes (dobré i zlé vůle) z Frygie a Pamfilie a Bůh ví, ze kterých končin světa; každý z nich viděl nejméně půl světa, umí mluvit jak Demosthenes a je moudrý jak Salomoun.

Je to zajisté neobyčejná směsice nábožensko-národní, jízto jedva jinde na světě najdeš.“ V jiném listu píše: „Až podnes mě P. Bůh vždy zachovati ráčil ve stálém zdraví a v dokonalé spokojenosti, začez Mu vroucné buďtež díky. Ačkoliv zdejší podnebí není zcela zdravé, přece neokusil jsem zdejší zimnice aneb jiné nemoci. Ovšemf opatrnosti nezbývá, neboť zde velmi snadno lze dostati zimnici, červenku, tyfus aneb tak zvanou „Milchsickness“ (Milchkrankheit). Poslední nemoc jest Tobě docela neznámá; panujet toliko ve zdejším okrese. V září musí zdejší krávy doma zůstati; jedovatě až podnes neznámé bylinky bývají příčinou dotčené trapné nemoci. Kráva a lidé, kteří od takové otrávené krávy mléko a máslo požívají, začnou se celým tělem trásti a to třesení opakuje se každého roku, až konečně smrt všemu třesení žádoucí učiní konec. Počasí je zde podivné.

Na začátku dubna měli jsme bouřky až hrůza; strašné vichry máme nyní během skoro každého týdne, tak že nelze pokojně

spáti. Stromy a střechy mají obligatní bál; v Chestru, kde jsem byl m. r., sbořil takový hrozný Tornado (vichr) před krátkým časem 25 domův a baptistický kostel; mnoho lidí tím usmrceno a strašně poraněno. Nelze Tobě si představit, jak hrůzoplny jsou takové přírody úkazy. Parno je nyní nesnesitelné a k tomu muchy (moskitos) a jiný nemilosrdně štípající hmyz odjímají podagru; zdejší teplo mě skutečně trápí a Vy na Moravě byste se tu přesvědčili, co to jest „potiti se po americku.“ Katolicism tu radostně květe a radostně přináší ovoce; pěkných chrámů se tu v hojnosti staví a plesá srdce katolické nad pěknými těmi svatyněmi v amerických městách. Můj chrám zdejší v Damianově je nad míru krásný; obraz sv. Damiana na hlavním oltáři, socha P. Marie na pravém a socha sv. Josefa na levém pobočném oltáři jsou mistrovská díla a naplňují mne upřímnou radostí. Nynější prezident Johnson byl ve svém mládí krejčím a teprv žena jeho učila jej čísti a psát i ecce (ejhle!). Z toho vidíš, příteli, že v Americe všecko je možná; každý švec a krejčí může býti zde presidentem; pročež také tu ustavičně nalezneš politické pŕtky a mely. Pozdravuji všechny přátele. Modlete se za mne a za naši církev v Americe.“

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský atd. Ročník druhý. Svezek *jedenáctý* (říjnový) přináší posvátné řeči následujícího obsahu: Na slavnost sv. Michaela archanděla: Boj ďáblův s člověkem proti Bohu a proti člověku. Na ned. XVII. po sv. Duchu: Kristus jest Syn Boží, pravý Bůh. Na slavnost růžencovou: I. Na čem při modlení růžence nejvíce záleží? II. Maria, královna lepší budoucnosti. Na ned. XVIII. po sv. Duchu: Výklad sv. evangelia. Na slavnost posvěcení chrámu: I. Co požaduje slušnou ozdobu chrámu Páně? II. Kterak se nám spasení stává ve chrámech a jak za to máme Bohu vděčnými býti. Promluva v pondělí po posvěcení chrámu: Krásná hodinka. Na slavnost sv. Hedvigny: Co na světě opustila a co získala sv. Hedviga a kterak ji následovati máme. Na ned. XX. po sv. Duchu: I. Výklad epistolů k Efes. 5, 15—21. II. O třech pokladech, které rodičové dětem zachovati mohou a mají. Na ned. XXI. po sv. Duchu: Přirozená i nadpřirozená zbraň křesťana proti nepřítelům spásy.

— „*Následování Krista*“ dle Tomáše Kempenského. Modlitební knížka obsahující: modlitby ranní, večerní, ke mši svaté, k zpovědi a přijímání, litanie a mnoho písní, křížovou cestu s 14 vyobrazeními, spasitelné rozjímání (jádro

z knih o následování Krista) s 10 obrázky. Upravil k tisku P. Josef Novotný. Tiskem a nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. Stránek 313 malého formátu. Knížka dobrá a laciná. Škoda, že nebyla opravena na str. 270 poznámka o svátku sv. Cyrilla a Methoděje, totiž „slaví se 9. března“ (?) a že nebylo postaráno o poznámku jinou, totiž „s povolením duchovní vrchnosti.“

— Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze vyšly pěkné *obrázky*, jež v oceli ryl J. Rybička. Opatřeny jsou přiměřenými modlitbami a těmito nápisy: Sláva budiž Otci i Synu i Duchu svatému; Pochválena a pozdravena budiž nejsv. Svátost oltářní; Narození Páně; Ježíši, láska naše, smiluj se nad námi; Maria, královna andělů; M., královna panen; M. bez poskvrny hříchu prvotního počatá; M. pomocnice křesťanů; sv. Josef, pěstoun Páně; sv. Václav (dvakrát); sv. Jan Nep. (dvakrát); sv. Josef a sv. Alois; sv. František Seraf.; sv. Antonín Pad.; sv. Alois; sv. Anna; sv. Ludmila; sv. Veronika; sv. Barbora; sv. Kateřina; sv. Filumena; sv. Teresie. Obrázky tyto, počtem 24, schvalujeme za odměny a dárky pilné mládeži.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze vyšla ocelorytina představující sv. *Václava* koňmo, před nímž Radislav, kníže Kouřimský poklekl, poddávaje se světcí, jehož dva andělové ochraňují. Pod rytinou jest nápis: „Mstě se podmaniti nedej, útechy své v smíru hledej.“ Obrázek tento poroučí se co odměna pilným žákům. — Týmž nákladem vyšlo: „*Dívčino srdce*.“ Dárek naší milé mládeži. Z franciny podává Josef V. Kašpar. S ocelorytinou, stran 94. Obsah: Závistivá sestra. Žofie, Valerie, Emilie. Nevinný klep. Věnován jest spisek v. důst. p. kan. Vyšehradskému, Vác. Štulcovi.

— „*Pavla Jos. Šafaříka Sebrané spisy*.“ K vydání upravil Josef Jireček. Díl III. „*Rozpravy z oboru věd slovanských*“ ukončen sešitem 27., 28. a 29., k nimž přidána jest mappa: Volin s okolím. Nákladem kněhkupce Bedřicha Tempského. Sešity tyto obsahují mimo předmluvu dokončení Přehledu národ. jmen v jazyku slovanském, a pojednání filologická: O tvoření slov zdvojováním kořene; o šíření kořenův a kmenův; o přetvořování hrdelných souhlásek; výklad některých gramatických forem v jazyku slovanském; a mluvzpytný rozbor čísloslova.

— „*Křištofa Schmidova Věškery spisy pro mládež a přátele její*.“ Přeložil dr. Jos. Pečírka. Svazek XLV. obsahuje: *Krátké povídky*; oddělení páté a šesté. Stran 86. — Svazek XLVI. obsahuje: *Krátké povídky*; oddělení sedmé a osmé, a ku konci (str. 82—88): *Dobrá naučení v bájkách*. Tisk a sklad Rohlička a Sieverse v Praze.

— Knihkupectví Mikoláše Lehmana vy-

dalo podobiznu v Haliči proslaveného knížete církevního Josefa Aloisia *Pukalského*, biskupa Baranovského. Vyšla též co vinětka papírů listovních na způsob dřívě již týmž nákladem vydaných podobizen J. Vel. císaře Františka Josefa, císařové Alžběty, JEm. kardinála arcibiskupa Schwarzenberga, J. M. biskupa Jirsíka.

Zápisky Bědictví sv.-Janského.

V měsíci květnu, červnu a červenci přistoupili: Z *Čech*: Václ. Koželoušek z Kasejovic; rod Jos. Kadlce z Horního Kněžeklada; Anna Hrubecá z Kestřan; Matěj Randá z Rudolfova; Frant. Hudeček z Podol; Marie Lohetská z Jičína; Kateř. Peškova z Zátavy; Matěj Beran z Březových hor; Anna Vyškova z Haber; Škola v Treboraticích; Barb. Hemzova z Záhoří; Jos. Pek z Strakonic; Jos. Řidkošil z Divišova; Jos. Husák z Lukavce. Z *Moravy*: Barb. Zdrahova z Bojanovic; Viktorie Blažkovská z Klenovic; rod Benedikta Markla z Vodolan; v. p. Tomáš Luňáček, koop. v Hradisku; Jan Lejsal z Prasklic; Ludm. Daičova z Starnova; Kateř. Daičova z Hnojic; rod Fr. Šuláka z Brešti; Johanka Zipflová z Uh. Hradiště; Magd. Staňkova z Hustopečí; Anna Bazalova z Huštěnovic; Františka Vlasáková z Spitinova; rod Jana Šebesty z Novosadů; Fr. Zavřel z Kroměříže; Anna Hütter z Kroměříže; Rod Fr. Latináka z Hrádku; Marie Volná z Újezda; Vinc. Hošák z Přerova; Anna Valentova z Boskovic. Ze *Slezka*: Josef Geiger z Frenštátu; Barb. Foščíkova z Frenštátu. Z *Uher*: Jan Buchta ze Stupavy; rod Jana Rekusa z Nové vsi; Anna Hercogova z Velkých Surán; Spolek živého růžence tamtéž.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Augustin *Kuschel*, kaplan v Landeku (v Kladsku), 15. července (nar. r. 1835).

Vyznamenán jest:

P. Josef Fr. *Mizánek*, kněz ř. sv. Benedikta v Břevnově, vysl. farář, jmenován k druhotinám kněžským k. arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Josef *Vyhnálek*, administr. fary Velizské, za faráře do Štěnovic;

p. Frant. *Peroutka*, kapl. v Spáleném, Poříčí za administr. do Štáhlav;

p. Ignác *Chlumecký*, admin. v Ondřejově, za administr. do Vranova;

p. Jiří *Koppmann*, kooper. v Českém Wiesen-thalu, za administ. do Platu;

p. Ignác *Wildner*, koop. z Platu do Wiesen-thalu.

Upřazdněné místo:

Štáhlavy, fara patron. hr. Waldsteina.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostla čísla rekla-
mujto nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 ar.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Sv. otce Basilia řeč o pokore.

(Z řečtiny přeložil prof. J. Nep. Desolda.)

Kež by byl člověk ve své od Boha obdržené důstojnosti setrval! Pak by byl dosáhl vznešenosti nikoliv liché, nýbrž pravé; byl by povýšen mocností, osvícen moudrostí od Boha samého; byl by se radoval z života věčného a z všech z něho vyplývajících darů. Ale když svou po božské slávě žádost změnil, a když baže po větším dobru a uchvátiti chtěje čeho dosíci nemohl, pozbyl i to, co míti mohl; tuť jest mu největší spásou, nejprospěšnějším v neduhu jeho lékem, nejprímějším k stavu predešlému cestou — *pokora* t. j. takové uspořádání mysli, kdežto nedoufá dosíci nějaké oslavy sám sebou, ale když ví, že ji má hledati veskrze u Boha. Tak potom napraví svou chybu, tak uzdraví svůj neduh, tak se navrátí k svatému zákonu, jehož se byl spustil. Ale ďábel od toho času, co člověka naději liché slávy sklamal a s výše první blaženosti svrhl, neustává týmiž vlnami jej dráždit, tisícero lstí k tomu vyhledáváje. Tak mu okazuje, jakoby bohatství bylo cos velikého, aby jej pohnul jím se vypínati a po něm bažiti, ačkoliv nepřináší slávy nižádné, nýbrž k velikému neštěstí bývá. Neboť bohatství podává jen látky k lakomství, k dobrému jménu však nepřispívá ničímž, nýbrž jen marně člověka zaslepuje, nadýmá a vznáší a zimničnou takměř vášní duši jeho podněcuje. Ne-

bot není tučnost naduřených těl ani zdravá ani prospěšná, nýbrž jest škodlivé znamení neduživosti, počátek nebezpečnosti, příčina záhuby. — Podobně i působí na duši pýcha. Však ale vynášení sebe samého nerodivá se toliko z peněz; neboť nevypínají se lidé jen nádherným penězi získaným životem a šatstvem, strojíce si nad potřebu skvostné, hejřivé kvasy, odívajíce se v předrahé šaty, stavíce a rozmanitě si zdobíce veliké domy, množství služebnictva a nesčíslné zástupy lichotníkův za sebou vlekouce; nýbrž vynášejí se i úřady, jichžto se jim volbou obecnou dostalo. Komu lid nějaké důstojenství popřál, koho přednostentvím poctil, koho k vznešenému místu povznesl, ten každý, jakoby nad veškerou přirozenost lidskou vyvýšen byl, div že nemyslí v oblacích seděti, poddaný sobě lid za podnoží považuje, proti dárcům své hodnosti povstává a drze nakládá s těmi, skrze něž právě něčím se býti zdá. Pošetilé počínání! Sláva taková jest více pomíjející než-li sen; stkvělost ta, již se lesknou, jest nad noční preludy klamnější, spočívajíc toliko na kynutí lidu, skrze něhož i povstává i v nivec přichází. Takový byl bezsmyslný onen syn Salomonův, nedospělý věkem, mnohem ještě nedospělejší rozumem, jenž lidu, prosícímu o lehčí vládu, vyhrožoval přísnější a touto vyhrůžkou království svého pozbyl; čímž myslil panování svému stkvělejšího lesku dodati, tím samým svržen

s důstojnosti, kterouž měl. (III. Král. 12, 14.) Dodává pak člověku hrdosti i síla rukou i čerstvost nohou, i tělesná krása, ač je i nemoc hubí i čas marí, aniž člověk znamená, že: „*Všeliké tělo tráva, a všeliká sláva člověka jako květ polní. Ushla tráva a květ opadal.*“ (Isai. 40, 6. 7.) Takový konec vzala chlouba silných *rekův* (Moj. 6, 4. — Moudr. 14, 6.); takový konec vzala zpupná proti Bohu mysl poštilého *Goliáše* (I. Kr. 17, 4.), takový konec vzal i na krásu svou hrdý *Adoniáš* (III. Kr. 1, 5.) a na dlouhou křtici svou pyšný *Absolon*. (II. Kr. 14, 26.)

2. Ale i to, co ze všech darů člověku propůjčených se největším a nejstálejším býti zdá, *moudrost totiž a věda*, i to marnou do sebe má vznešenost a lichou slávu, nejsou k němuž, leda jest-li spočívá v pravé moudrosti božské. Neboť samého ďábla sklamala lest proti člověku vymyšlená; nevědomky sám proti sobě sosnoval, co proti člověku byl ustrojil, onť neuškodil tak velice tomu, ježž doufal od Boha a věčného života odloučiti, jako sebe samého zradil, sám od Boha odpadl a v pokutu věčné smrti pohřížen jest. I v to osidlo, které proti *Kristu* Pánu polékl, sám se chytil, byv ukřižován, kde *Jej* ukřižovati hodlal, a potřen tou smrtí, kterouž *Jej* o život přivésti mínil. Když tedy „*kníže tohoto světa,*“ *) onen první a největší a neviditelný světské moudrosti mudréc, svými vlastními úmysly se lapí, v největší nemoudrosti se octna, čím více učeníci jeho a následovníci! Nechat si isícíro důmyslů snovají, *pravíce se býti moudřími učinění jsou blázny*. (Řím. 1, 22.) Snová úmysly *Farao* proti lidu israelskému, však zničen nevědomky úmysl jeho z té strany, odkud se nenadál. Nemluvíňátko k jeho příkazu na smrt pohozené, tajně se vychovává v domě královském, aby pak zničilo jeho a veškerého národa moc a lid

israelský vyvedlo k spasení. — (II. Mojž.) Vražedný pak *Abimelech*, *Gedeonův* nepravý syn, *) jenž byl sedmdesáte pravých synův zavraždil a mimo to i ten chytrý kousek vymyslel k pevnému se udržení v královské vládě, shladiti své bývalé v oné vraždě pomocníky, sám od nich shlazen jest a zahynul konečně kamenem, rukou ženy hozeným. (Soude. 9.) Smyslili úklady vražedné veškerý lid židovský proti *Kristu* řkoucí mezi sebou: „*Necháme-li Ho tak, všickni uvěří v Něho; i přijdou Římané a odejmou naše město i lid.*“ (Jan 11, 48.) Po tomto úmyslu odvážili se usmrtiti *Krista*, chtějí zachovati tím národ svůj a zemi; i zahynuli týmiž úmysly, jež byli umyslili, stavše se vyhostěnci z vlasti své bez zákona, bez služby Boží. — A tak slovem — tisícerými příklady lze stvrditi tu pravdu, že vetchá jest veškerá moudrost lidská, spíše příčinou ponížení se a k pokoření, než k důvodu vysokomyslnosti a pýchy.

3. Nevypínej se tedy nižádný člověk, máš-li jen trochu zdravého rozumu, ani svou moudrostí, ani čímkoliv jiným z svrchu řečených věcí; nýbrž uposlechni krásného napomenutí blahoslavené *Anny* a proroka *Jeremiáše*: „*Nechlub se moudrý v moudrosti své, ani se chlub silný v síle své, aniž se chlub bohatý v bohatství svém.*“ (Jerem. 9, 23.) V čem pak ale záleží pravá chlouba? „*V tom,*“ dí „*necht se chlubí, že ví a zná mne, že já jsem Hospodin.*“ (Jerem. 24.) Tať pravá vznešenost člověka, tať jeho sláva a chlouba, v pravdě znáti to, co jedině veliké jest, toho se držeti, a oslavy si jedině u Hospodina slávy vyhledávati. Takt praví apoštol: „*Kdo se chlubí, v Pánu se chlub!*“ (Kor. 1, 31.) řka, že „*Kristus jest nám učiněn od Boha moudrostí, i spravedlností, i posvěcením, i vykoupením.*“ (Tamž. 30.) Dokonalá pak a veškerá chlouba v Bohu jest, nevynáseti se spravedlností svou, nýbrž poznati, že

*) Jan. 12, 31. — 14, 30. — 16, 11. sr. Efez. 6, 12.

*) V knize Soudečův se udává syn *Jerobábův*.

potřebujeme spravedlnosti pravé, jsouce ospravedlnění jediné vírou v *Krista*. *) I chlubí se Pavel právě tím, že pohrdá spravedlností svou, a že vyhledává ji v *Kristu*, spravedlnost totiž z Boha, zakládající se na víře, a že poznal Její a moc Jeho z mrtvých vstání. Tu všecka pyšná vznešenost v nivec se rozpadává. Nic ti nezbyvá, človče! k vychloubání, jehož to chloubá a naděje jest jediné umrtvití vše, co tvého jest, a vyhledávati život budouci v *Kristu*, jehož prvotiny majíce, již již v pravdě žiti počínáme v milosti a darích Jeho. „*Bůh zajisté jest, jenž v nás působí i chtění i vykonání podle dobré vůle své*“ (Fil. 2, 13.); Bůh opět „*moudrost svou, předurčenou k oslavě naší, zjevuje skrze Ducha svého*.“ (I. Kor. 2, 7. 10.) Bůh i dodává síly v pracích. „*Hojněji než všickni pracoval jsem*“, dí sv. Pavel, „*avšak ne já, ale milost Boží se mnou*.“ (I. Kor. 15, 10.) Bůh též vysvobozuje z nebezpečí mimo všecku naději lidskou. „*Sami v sobě*“, dí, „*jsem usoudil, že nelze než umřítí, abychom nedoufali sami v sobě, nýbrž v Boha, kterýž mrtvé křísí, jenž z takové smrti vytrhl nás a vytrhuje, v Něhožto doufáme, že i dále vytrhne*.“ (II. Kor. 1, 9. 10.)

4. Proč tedy, rei, sám sebe vynášíš, jako bys cos vlastního dobrého na sobě měl, místo abys díky vzdával dárci za dary jeho? „*Neboť což máš, co bys byl neobdržel? Pakliž obdržel, proč se chlubíš, jakobys nebyl obdržel?*“ (I. Kor. 4, 7.) Ne ty jsi poznal Boha spravedlností svou, nýbrž Bůh tebe poznal dobrotou svou. „*Poznavše*“, dí, „*Boha, více ale poznání od Boha*.“ (Gal. 4, 9.) Ne ty jsi *Krista* pojal ctností svou, nýbrž Kristus tebe pojal,

předejda tě přístím svým. „*Běžím*“, dí, „*zda bych nějak uchwátit, na což i uchvácen jsem od Krista*.“ (Filip. 3, 12.) „*Ne vy jste mne vyvolili*“, dí Pán, „*ale já vyvolil Vás*.“ Ty pak za to, že cti jsi došel, vysoce smýšlíš, a milosrdenství si béřeš za důvod pýchy své. I poznej se jednou, kdože jsi. Jsi co *Adam*, vyhnán z ráje (I. Mojž. 3, 24.); jsi co *Saul*, opuštěn od Ducha Božího (I. Král. 16, 14.); jsi co *Israel*ský lid, odkleštěn od kořene svatého. „*Věřou*“, dí písmo, „*stojíš, nesmýšlejí vysoce, ale boj se!*“ (Řím. 11, 20.) Soud následuje milost; ale jak jsi milosti propůjčených použil, tot soudce rozhodne. Neznamenáš-li pak ani to, že jsi milosti došel, nýbrž v přílišné tuposti své činiš, jakoby milost byla výsledkem přičinění tvého, věz, že nejsi blahoslaveného apoštola *Petra* znamenitější. Nebot nebudeš jej moci předčítí láskou svou ku *Kristu*, Ježž on tak silně miloval, že i umřítí s Nim chtěl. Ale že příliš hrdě se prohlásil říka: „*Byť se i všickni pohoršili nad Tebou, já se nikdy nepohorším*“ (Mat. 26, 33.), proto ponechán byl slabosti lidské a klesl, zapře Pána, aby tak zmoudřel pádem svým k opatrnosti a učil se šetřiti slabých poznáním vlastní křehkosti své, a dobře zvěděl, že jako topě se na moři udržen byl pravici *Kristovou*, rovněž i v bouři pohoršení, an totiž byl v nebezpečenství zahynouti nevěrou, zachován byl mocí *Kristovou*. A to mu i *Kristus* předpověděl, co se mu přihoditi mělo, říka: „*Simone, Simone! aj, satan žádal, *) aby vás třábil jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy obrátiv se potvrd bratří svých*.“ (Luk. 22, 31. 32.) I pokáran takto Petr právem pomoci obdržel a naučil se odložiti všelikou pýchu a šetřiti slabosti jiných. Onen pak drzý a náramně pyšný *Farisej*, jenž si nejen na sobě samém zakládal, nýbrž i publi-

*) Co tuto sv. Otec dí, že jediné vírou člověk ospravedlněn bývá, rozumějmež v smyslu katolickém tak, že k ospravedlnění našemu víry, co jediné brány potřeby jest. Ale víra tato má býti živou a činnou, t. j. skutky dobrými utvořenou. Neboť nesoudí sv. Otec zbytečnými býti skutky dobré podle víry; jak pak by se medle snažil dokonalemu jich konání tak krásně učit?

*) Tak tuto položeno slovíčko „*vás*“ teprv k slovesu „*třábil*“, proti obyčejnému čtení textu řeckého a vulgáty.

kána u Boha zlehčoval, zkazil si získanou zásluhu ospravedlnění svého hříchem pýchy. A publikán „odešel ospravedlněn od něho,“ poněvadž Bohu svatému chválu vzdal, a ani pohlednouti vzhůru si netroufaje jen za milosrdenství prosil, vině sebe samého i postavou i bitím se v prsy, i prosbou svou, jízto jedině za milosrdenství žádal. (Luk. 18, 11—14.) Patř tedy na tento příklad veliké za pýchu pokuty, a varuj se! Nedošel ospravedlnění, kdo se pyšnil, — pozbyl odměny, kdo drze v sebe samého doufal, ponížen byl pod pokorného hříšníka, kdo se byl nad něho vynášel, nečekaje rozsudku Božího, nýbrž sám o sobě si jej vydáváje. Ty se tedy nad nikoho, a buď si on sebe větším hříšníkem, nevypínej. Vytrhne často pokora toho, kterýž byl mnoho a těžce zhřešil. Neospravedlňuj se sám nad jiného, abys ospravedlňuje se svědectvím svým, nebyl zavržen soudem Božím. „Nesoudím,“ dí sv. Pavel, „sebe sám; neboť ničehož si vědom nejsem; však ani v tom nejsem ospravedlněn; ale kdo mne soudí, jest Pán.“ (I. Kor. 4, 3. 4.)

5. Mniš, že jsi cos dobrého učinil? Díky vzdávej Bohu, ale nad bližního se nevypínej. „Zkus jedenkaždý díla svého, a tak v sobě samém toliko chválu máti budeš, a ne v jiném.“ (Gal. 6, 4.) Neboť cos prospěl bližnímu, když jsi víru svou vyznal, nebo vyhostění trpěl pro jméno Kristovo, a nebo nesnáze postu podstoupil? Nenít to bližního zisk, ale tvůj. Boj se, at neklesneš jako ďábel, jenž vypínaje se nad člověka Člověkem přemožen byl, byv za podnoží učiněn Tomu, jež byl potřel. Takový byl i pád lidu Israelského. Vynášeje se nad národy, jakožto nečisté, sám nečistým učiněn jest, a národové očistěni jsou. I učiněna jest spravedlnost jeho jako šat ženy nemocné, národův pak nespravedlnost a bezbožnost vírou jest smazána. Slovem, pamatuj na pravdivé přísloví: „Pyšným Bůh se protiví, ale pokorným dává milost“ (Přisl. 3, 34.): měj po-

hotově vždy slovo Páně: „Kdo se poníží, bude povýšen; a kdo se povyšuje, bude ponížen.“ (Luk. 14, 11.) Nebuď nepravým soudcem svým, neskoumej se pouze jen dle libosti své, to jedině uvažuje, co dle svého zdání do sebe dobrého máš, a poklesků svých schvalně zapomínaje; aniž se toliko na dnešní své dobré skutky spolehej, odpouštěje si to, v čemž jsi včera a před tím zhřešil. Vzbuzuje-li v tobě některý skutek hrdost, starých poklesků svých si připomínej a ustaneš nerozumného se nadýmání. Uzříšli bližního hřešiti, nehleď pouze na tento skutek jeho, nýbrž pomni, co dobrého jindy učinil a činí, a budeš-li věc důkladně vyšetřovati a bližního netoliko z jedné strany souditi, shleďáš často, že tebe daleko dokonalejší jest. Vždyť i Bůh nesoudí člověka jen částečně, neboť dí: „Já přicházím shromáždit skutků i myšlení jejich.“ (Isai. 66, 18.) A když káral druhdy Josafata pro zpáchaný právě hřích, vzpoměl i na to, co dobrého bylo do něho, řka: „Mimo to však i dobří skutkové našli se při tobě.“ (II. Paral. 19, 3.)

6. To a tomu podobné věci si vždy proti pýše připomínejme, ponížující se, abychom byli povýšeni, následující příkladu Páně, an sstoupil s nebe a ponížil se až k nejhlubší pokoře, abychom pak z pokory k přiměřené každému výsosti povznešení byli. A zajisté nalozáme, že veškerý život Páně k pokoře směřoval. Hned co nemluvnátko místo své měl v jeskynce a to nikoliv na lůžku, ale v jeslích; v domě přebýval v tesařově s matkou chudičkou, podroben jsa jí i ženichu jejímu; uče se, poslouchal, ačkoli nic toho zapotřebí neměl; dotazoval se, ale tak, že každá otázka Jeho dokazovala Božskou moudrost. Dále pak se nám ukazuje, že se podrobil Janovi a že jsa Hospodin, křest přijímá od sluby; že žádnému z těch, kteří proti Němu povstali, se neprotivil, aniž nesmírné moci, kterouž měl, proti nim použil, nýbrž poddal se jim,

co mocnějším, povoluje časné jejich moci patřičnou jí částku. Před nejvyššími kněžími stál co zločinec, před vládaře přiveden, soudu jeho se podrobil a moha utrhače své zahanbiti, tiše trpěl všecka utrhaní jejich. Uplván byl od otroků a lůzy nejpodlejší, na smrt vydán a to na smrt mezi lidem nejohavnější. Tak se shrnuly veškery nesnáze na člověčenství Jeho od narození až do smrti. A po takovém teprv ponížení okázal slávu svou, oslavě s sebou i těch, kteříž s Ním pohanění byli snášeli. Z těch byli první blahoslavení učenci Jeho, jenž chudí a nuzní po celém světě se byli rozprchli; nemajíce se spolehnouti ani na moudrost řeči, ani na množství komonstva, nybrž jsouce samojediní, ode všech opovrženi a opuštěni, po zemi i po moři zmítání, bičování, kamenování, pronásledování, konečně usmrcení. Ti buďte našimi pravými, vlastními, božskými vzory; těch hledmež dosáhnouti, aby nám z pokory vzešla sláva věčná, dokonalá a pravá z daru a milosti *Krista Pána*.

7. Tak tedy k spasitelné pokore dospějeme, vzdavše se naduté, zhoubné pýchy, když ve všem podobně se zachováme, ničehož ani neopominouce, ani si nedovolující, v křivém domnění, že nám to nijak škoditi nebude. Neboť podobna bývá duše zaměstnání svému; čím se zanáší, tím se vzdělává, tomu se připodobňuje. Skromně budiž u tebe zřízeno a spořádáno všecko; tvářnost, šat, chůze, sedění, strůje jídla, lože, dům, domácí nábytek; pak i řeč, i zpěv, i návštěva bližního směřujž více k poníženosti než k chloubě. Nebudiž mi v řeči nižádného ústrojného mudrování, ani v zpěvu přílišné jemnosti, ani v rozmluvách hrdosti a drзости, — nybrž ve všem mi odstraň veškerou vypínavost; buď úslužným k příteli, vlídný k čeledi, trpělivý k prostopášíkům, laskavý k chudým; zarmoucené těš, nemocné navštěvuj, žádného nikdy nepřehlížej, libě se vyptávej, radostně odpovídej; buď zdvořilý

a každému dostupný, sám svou chválu nevyjevuj, ani jiného k tomu, aby se o ní zmínil, neměj; žádnému neslušnému slovu nepovoluj; taj se, jak možná, všim co na sobě dobrého shledáš; z hříchů pak sebe sám obviňuj, aniž čekej, až tě jiní viniti budou, abys byl podoben *spravedlivému žalujícímu nejprve na sebe* (Přisl. 18, 17.); abys byl jako Job, jenž se *nelekal množství* lidu v městě a neostýchal se před nimi vyznati poklesky své. Nebuď přílišně přísným v domlouvání, aniž kvapně a rozhorleně kárej, neboť to jest vždy hrubosti důkazem, netrestej každou maličkost, jakobys sám dokonalým spravedlivcem byl. Pokleslým k povstání pomáhej, duchovně je pozdvihuje, jakož apoštol dí: „*Prohlédaje sám k sobě, abys i ty nebyl pokoušen.*“ (Gal. 6, 1.) Takového snažení pilen jsa, varuj se chválu vyhledávati za to u lidí, jako někteří jen pro chválu světskou dobře čini, a připomínej si, co praví *Kristus*, že totiž dobrovolné před lidmi s dobrými skutky vychloubání a činění dobrého jen proto, aby chom byli viděni od lidí, ujímá odměny u Boha. „*Vzali,*“ dí „*odplatu svou.*“ (Mat. 6, 2.) Nebuď tedy sám sobě škodliv, chtě slávy dojíti u lidí. Když tedy vznešeného a velikého pozorovatele nad sebou máš — Boha, hled slávy dojíti u Něho; neboť tenti ti stkvělou udělí odměnu. Byl-lis pak představenství za hodna uznán a lidi tě cti a oslavují, buď i v tom podoben poddanému, neboť prikazuje apoštol: Nebuďte „*jako panující nad dědictvím*“ (I. Petr. 5, 3.), aniž jako světští vladařové. A *Pán sám velí* tomu, *kdožkoliv by chtěl býti předním, aby byl služebníkem všech.*“ (Mar. 10, 44.) Slovem, tak buď pokory pilen, jako opravdový její milovník. Miluj ji, a ona oslaví tebe. Tak krásně kráčetí budeš k slávě pravé, k slávě andělské, k slávě Boží. A ukázal-lis, že následovníkem jsi pokory *Kristovy*, přízná se i k tobě *Kristus* jakožto k učeniku svému a oslaví tebe, anť praví: „*Uč-*

tež se ode mne, neboť jsem tičký a pokorný srdcem, a naleznete odpočinutí dušem svým (Mat. 11, 29.). Jemuž sláva a moc na věky věkův. Amen.

Evangelium na den svatých andělů strážných.

Obsah.

Když jednou učenci Pána Ježíše se stázali, kdoby větší byl v království nebeském; zavolal pachole, postavil je u prostřed nich, a řekl: Chcete-li do království nebeského vjíti, a v něm větší býti, ponížte se jako toto pachole. Kdo se tak poníží, ten bude větší v království nebeském. A kdo takové pachole ve jménu mém přijme, ten za to hojnou odplatu vezme. Kdo pak jedno takové pachole pohorší, ten z toho v pekle trestán bude. Běda pohoršitelům ve světě! Ovšem, že ve světě bez pohoršení nebude, a býti nemůže, a však běda těm, kteříž tím jsou vinni. Nechce-li tedy v světě pohoršen býti, hled všeho, co tě pohoršuje, se zprostiti, třebas toho potřeboval jako ruky neb nohy své, a třebas ti to tak milé bylo jako oko tvé; nebo lépe jest tobě bez toho všeho do života věčného vjíti, nežli s tím uvrženu býti do ohně pekelného. Pak jim dal Pán Ježíš výstrahu od potupování maličkých, a to vzhledem jejich strážných andělů, aby potupováním maličkých spolu jich nepotupovali, a z toho před Otcem nebeským od nich obžalování nebyli.

Výklad.

Za onoho času — v Kafarnaum, v domě Petrově — přistoupili učenci k Ježíšovi, řkouce: Kdo jest větší v království nebeském? Na cestě do Kafarnaum hádali se učenci vespolek o to, kdo větší jest v království nebeském? kdo má v něm větší a největší podíl? čím kdo většího podílu v něm sobě zaslouží? jak kdo nejsnáze do něho vejde? jakých ctností a skutků k vjíti do něho potřebuje? jakými se vykážati musí? atd. A co jim Pán Ježíš odpověděl? A přivolav Ježíš maličké pachole, postavil je u prostřed nich, a řekl: Zajisté pravím vám, — ujišťuji vás, — neobráťte-li se — nepřestanete-li na sebe — na své práce, skutky, zásluhy se spoléhati, a na jich základě království nebeské sobě slibovati — a nebudete-li jako malíčkí, — nic ze sebe nedělající, ničím se nepyšníci, nic na svých skutech sobě nezakládající, nýbrž pořád na slabost, křehkost, nedostatečnost, ničemnost, nehodnost, hříšnost svou hledící, a všecko od pouhé, neskončené lásky a milosti Boží očekávající, — nevejdete do království nebeského — ne že v něm větší

aneb menší nebudete, nýbrž že v něm práce nebudete, že do něho ani nevejdete. O kterakby mohl člověk pouze člověčími, pozemskými, přirozenými skutky, ať by ostatně sebe lepší, dokonalejší, užitečnější byly, božské, nebeské království sobě zasloužiti? ztěží světské, pozemské, neřku božské, nebeské. Vždyť není mezi nimi žádné poměry; vždyť jich nelze k sobě ani přirovnati, vždyť jest mezi nimi neskončený rozdíl. Z čehož jde, že, kdo v království nebeském jest, v něm beze vší své zásluhy, z pouhé, neskončené, nevypravitelné milosti Boží jest, že má z této milosti dnem a nocí Bohu svému co děkovati. To platí i o nás, kteřížto od křtu svatého v království nebeském na zemi — v Církvi svaté katolické jsme. O díky Bohu za tuto neskončenou milost! Kdyby ji nebylo, nikdo by navešel, a nemohl vjíti do království nebeského. Pročez kdožkoli se poníží jako maličký tento, ten jest větší v království nebeském. O to jest nad míru potešitelné — potešitelné proto, že každý může větší býti v království nebeském, že to záleží, ač na milosti Boží, a však také na vůli jeho. Smutné byloby to zajisté, kdyby větší v království nebeském býti nemohl, leč ten, kdož v nějakém úřadě jest postaven, kdož bohatstvím oplývá, kdož učeností se vyznamenává atd. — smutné proto, žeby málo těch bylo, jenžby mohli sobě naději dělati, že budou větší v království nebeském. Ale na štěstí není tomu tak; na štěstí může každý větší v něm býti, kdo s milostí Boží chce, kdo chce se ponížiti, byť ostatně ničím nebyl, byť neměl, kamby hlavu položil, coby do úst dal, čím by se přídil, byť od lidí nenáviděn, pronásledován, žalařován a na smrt mučen byl. O ponížujme se, abychom byli větší v království nebeském! Než pamatujme dobře, co řeknu: Máme-li se ponížovati, musíme Pána Boha svého před očima míti; nebo majíce Jej před očima, budeme také jeho nesmírnou velikost, vznešenost, velebnost, a spolu svou vlastní malost, nepatrnost, ničemnost, nehodnost před očima míti, a tak se stane, že, jak se říká, chtěje nechťce se ponížovati budeme. Kdybychom ale Boha svého z mysli spustili, spustili bychom z mysli také nesmírnou velikost, vznešenost, velebnost jeho, a spolu svou malost, nepatrnost, ničemnost, nehodnost; z čehož by následkem počlo, žebychom chtěje nechťce se povyšovali. A povyšujice se, podobali bychom se člověku, kterýž jen na sebe hledí a na nic jiného. Hledě jen na sebe, zdá se sobě býti veliký, ač snad dost malý jest. Ale ať jde, a postaví se k věži neb skále vysoké, ať

ji okem změř, a pak ať se podívá na sebe; oč, že nebude veliký se sobě zdát, byť třeba jako obr byl? — A co teprv, když na Pána Boha pohledí, kterýž nejen věž a skálu, nýbrž celou zemi a veškeren svět nic jinak než jako prášek nese v ruce své! jak potom musí se sobě zdát maličký! jak musí v očích svých se tráti! A divná to věc: čím kdo více v očích svých se tráti, tím více v očích Božích roste, tak že se na něm vyplňuje vyrčení Páně: Kdožkoli se poníží jako maličký tento, tentž jest větší v království nebeském. A jak, kdožby nejen jako maličký se ponížil, ale také v poníženosti své takového maličkého přijal, jemu dobře činil, jej v bázni Boží vychovával, počátkům svatě víry vyučoval, k dobrému napomínal, od zlého odvracoval, zdazby tím byl větší v království nebeském?

Myslím, žeby ten byl větší, a že mi v tom Pán Ježíš přisvědčuje, když praví: *A kdož přijme jedno takové maličké ve jménu mém* — vzhledem na mne, proto, že takové maličké ve mne věří, aneb alespoň věřití bude, — *mneť přijímá*: přijímám takového maličkého tak dobrý skutek vykonává, tak velikou zásluhu sobě získá, tak hojnou odplatu vezme, jakoby mne samého přijal. Ba přijímá mne v takovém maličském skutečně; neboť ono jest ve mně, a já jsem v něm; ono nosí mne v srdci svém, a já nosím je; ono jest se mnou sjednoceno, a já jsem sjednocen s ním. Tato sjednocenost jest na jevě. A hle, jak Pán Ježíš na to maličké pohlíží, jak se k němu skloňuje, jak je objímá, jak se s ním sjednocuje! A co činí zevnitř, viditelně, to činí zároveň i vnitř neviditelně: duši svou pohlíží na duši jeho, k ní se skloňuje, ji objímá, s ní se sjednocuje. Ovšem tedy, že, kdo jedno takové maličké přijímá, samého Pána Ježíše přijímá. A co teprv, když jich deset, dyacet, padesát, sto a ještě více přijímá! O jaké to přijmutí! jaký to skutek! jaká z něho zásluha! jaká za něj odplata! jaké roucho! jaký věnec! jaká koruna! Které hvězdě bude se podobati? — v kterém příbytku nebeském bude zůstávat? — na kterém trůnu bude seděti? — v které společnosti bude se radovati? — dlouho-li bude radost jeho trvati? — O učitelé, vychovatelé, pěstouni! skáče-li vám srdce radostí? cítíte-li se blaženými býti ve svém povolání? — budete-li maličkých ve jménu Páně přijímati? — budete-li jim dobrým příkladem svítiti? — budete-li je vychovávat tak, abyste mu je dnes neb zítra beze strachu odevzdati mohli?

(Dokončení.)

Kláster Panny Marie Sněžné na Novém Městě Pražském

až do 15. února l. P. 1611.

(Pokračování a dokončení.)

Po umučení kněze Šimona dále hledáno a nalezen jest klerik Jeronym*) jahren, an v ložnici před oltářem, ustanoveným k soukromé pobožnosti klerikův, kleče se modlil. Tento opustiv vlast i rodiče, odřeknul se statků i lesku jmena šlechtického a mladý svůj věk zasvětil Bohu: zvolil nedostatek a chudobu následuje Krista. A Kristus přijal jej k sobě do slávy věčné po umučení přebolestném. Sedm již obětí pohltila dlouho chovaná msty žádost. Zbýval z celého konventu jen P. Bedřich, známý nám již co výtečný kazatel, spolu se sedmi jinými bratry.

*) O Jeronymovi ab Aresio a Kašparovi Daveriovi a Varesio chová šlechtická rodina „ab Aresio“ v Miláně v archivu dědičném pamětní listinu pergamenovou nadepsanou: „Umučení FF. Hieronyma ab Aresio z Milána a Kašpara Daveria a Varesio“: „Roku 1611, když chtěl císař Rudolf II. v Čechách Leopolda katolika za krále korunovati, přišlo na jeho vybidnutí 7000 cizího vojska do Prahy, kteří pak po 24 dni vidouce, že nemohou odolat odbojníkům v Nové Praze shromážděným, jenž Matyáše za krále korunovat chtěli — doufajíce od něho svobodu vyznání — odtáhli. Tohoto času počalo 3000 rozličných sektářů ieholníky sužovati a kostely przniti. Což když se dalo, br. Hieronym ab Aresio z Milána a jahren br. Kašpar a Varesio, klerik podjahan s jinými dvanácti bratřími Menšími (observ. Reform. sct. P. Franc.), kteří klášter u Marie Sněžné, v řečeném městě Pražském obývali, co by přijiti měli předzvidajíce, s pokojným duchem z lásky ku Kristu Ježíši k mučeníctví se připravovali. Očistivše se všichni v koupeli svátosti pokání, přijali co nejpobožněji při zpívané mši sv. nejsvětější Svátost oltární, kterouž posilnění do vůle Všemohoucího se odevzdali.“

„Okolo 11. hodiny předpolední (15. února) přihnalo se ku klášteru nadřečenému 3000 kacířů zuřivost poháněných: všecy bratry povraždili, mezi nimi jmenované bratry Hieronyma a Kašpara, jež umučivše do naha svlékli a na veřejné místo vytáhli. Nato nejen klášter ale i svatě toho kostela oltáře obíratí se jali, sv. obrazy, sochy a okrasy zničili a je po ulicích a krámích na posměch a k potupě katolíků vystavili. Po třech dnech těla řečených mučovníkův od dvou šlechtických paní, sněsti toho nemohoucích, se zapřením vši bázlivosti odstraněna a s velkou pobožností a s plácem v té kapli pochována, v níž za živa Bohu sloužili, se modlili a žalmy ve dne v noci prozpěvovali. Kaple ta byla pak velikou září naplněna, kteráž se i na vše strany okny rozlévala a velké podivení všech ji spatřivších způsobila, kteří nad tím jasnem a světlem neobyčejným žasnouce, o jehož příčině když přemýšleli, hlasy strídavě jako žalmy prozpěvujících uslyšeli. Pokládali hlasy tyto za zpěvy blahoslavených duchův k uctění umučených těl svých a zvěst o tom do všech dílů města do chýší i paláců knížat se dostala.“

Podobná úvaha nalezá se v Františkánské kronice sepsané od P. Previglia.

Tito se byli, nevidanými a neslýchanými*) těmi ohavnostmi omámeni — aby se zachránili puzení — na nově nad chrámem vybudovanou věžku před pronásledovníky utekli. Ale i tu je vyslídili a ucho-pili. Pět jich; totiž: frater Kašpar a Varesio, fr. Jakub klerik, FF. Didak, Emanuel, Antonín laici napřed hrubě trýzněno, pak se závratné výšky dolů sviženo, tak že těla jejich hrozně se rozdrtila. Kněz Bedřich a fr. Jan, klerik, učinili ještě poslední zoufalý pokus ujití drápům vztekliců a spustili se okénky věžky nové na střechu kostelní. Neodvážili se sice pronásledovníci po krkolomné cestě jich stíhati, ale kam noha vrahů se neodvážila, tam zasáhla střela smrtonosná. V krátce oba mnohými střelami zastiženi, spadli se střechy vysoké, se zemí se rozloučivše dříve než země dopadli. Jedinému laiku br. Janovi, prokuratorovi, podařilo se smrti ujití. Tento, ač na noze těžce poraněn okemkem střechy klášterní dostal se do domu sousedního, odkudž po dvoudenním se skrývání u obyvatelů lidštějších do kláštera sv. Jakuba na Staré Město dopraven byl. Nepřežil ale dlouho bratří svých. Po třech měsících skončil i on život vezdejší — zánětem rány na noze. Tak neušlo zkáze na klášter dopuštěné ani živé duše; 14 nevinných obětí padlo!

K jedenácté hodině před polednem přihlala se opět jiná rota na tři tisíce silná k Marii Sněžné. Byla to rota ona, jež posledního Pasovského jezdce pod Vyšehradem dostihla a utopila. Tímto jsouc rozdrážděna, vrhla se k ukojení vybouřené vášně na Vyšehrad, kdež kostel vydrancovali a čeho odnésti nemohli, zkazili a rozbili. Odtud dali se k Emausům pod záminkou, že se zde některý Pasovský ukrýl. Zabili tu dva řeholníky, ostatní, zdá se, že za blízkého se lomozu někde se ukryli. Tuto klášter i kostel podobně jako na Vyšehradě vydrancovali. S dílem tímto hoto-ví obrátili se ku Karlovu. Každým krokem ku předu vzrůstal zástup hrozivý jako povodeň v čas přívalu.

Na Karlově zavražděn opat a dva řeholníci. Klášter i kostel stejný s Emausy a Vyšehradem potkal osud. Nyní hrnulo se všecko množství Novým Městem ku klášteru „u Matky Boží Sněžné.“ Přišli

však pozdě. Spoušť byla zde již skorem dokonána. Zdá se, že jen oněch sedm bratří ve věži se ukrývších ještě na živě bylo. Při umučení těchto přičinili se obě roty v ukrutnosti jedna s druhou závodíce.

Nemajíce více živých, hanobili mrtvé. Všech 14 mrtvol vysmýkali na nádvoří klášterní, kdež na nich ty nejhnusnější ohavnosti páchali, všelijak je hyzdice a mrzačice a žerty všeliké a vtipy nestoudné při tom pronášejíce. Konečně i toho s mrtvými kratochvílení se nasýtiti a rozběhli se znovu do kláštera a kostela. Kde ještě jaké dvře celé, kde jaké okno nerozbité, kde který obraz nestržen, kde která socha neroztříštěná — vše ničili a kazili. I byli jsouc oltáře zbořeny, ostatky svaté rozmetány, ozdoby všeliké zničeny. Co nějakou cenu mělo: nářadí a náčiní kostelní, mešní roucha, kalichy, monstrance, knihy*) atd., vše odnešeno a za fatku nahodivšímu se kupec prodáno.

Že byl právě masopust, napadlo jim tuto truchlohru veselou maškarádou ukončit. Obleknuvše se v roucha řeholníků pobitých běhali po ulicích, zacházeli do krčem a děr špinavých drzé šašky provozující, ku potupě Církve katolické. Slušnost nám nedovoluje o těch věcech obšírnější zmínku učiniti.

Podobně jako s klášterem u P. Marie Sněžné bylo by se i s klášterem jezuitským u sv. Jakuba a s klášterem u sv. Anežky stalo. Už bylo na ně naměřeno. Jelikož ale chátra v rozháranosti své druhého dne, na popeleční středu, i do domů soukromých vpadala a loupeženi i zde provozovat se jala, zakročilo proti tomu na vyšší rozkaz vojsko stavovské, prozatím nápadů Pasovských odražením jich krvavým jsouc sprostěno. Při zavedeném pak vyšetřování hlavní vůdce a původce krvavých výstupů byli dílem uvěznění dílem z města bířicem vyvedeni. Oseáš Schadaeus (protestant) ve své kronice (Contin. pars III. Nro. 19 ad annum 1611) píše, že 14 hlav povstání toho, 15. dubna na Starém městě pověšeno.

Něž ale buřičové byli jati a u vyšetřování vzati, leželi zmračené mrtvoly 14 Františkánů, jak je byli vrahové z kláštera vyvlekli, pod širým nebem svlečené a to po tři dni. Střežiliť je katané jejich, by je milosrdný některý Tobiaš nočního času nepohřbil. Nepřišel Tobiaš; nižádný muž netroufal sobě lásku křesťanskou pocho-váním mrtvých osvědčiti. Našly se ale dvě neohrožené paní, které vzdor hrozbám a

*) P. Jeronym Strasser dí: Hi videntes ferociam, et plus quam belluinam crudelitatem haereticorum, dictu credituque impossibilem, qui ut diabolicae suae libidini satisfacerent et rabiei, non uno vel altero ictu pauperes servos Dei confoderant et obtruncaverant, sed pluribus exquisitis tormentis angustios lenta morte cruciant: nimius eos terror persuasit, et pedibus timor addidit alas, inque turrim ecclesiae fugere compulsi.

*) I aksamitový příkrov z katafalku k slavným re-
quim za purkrabího z Donína tu připravený od-
vlečen a prodán.

zbraním mrtvoly pochovaly — dvě spanilomyslné šlechtičny: paní baronka ze Šternberku a manželka mistokanceléře král. česk. Jindřicha z Písnic. Proti ženám bezbranným neopovážili se surovci vystoupiti. Zastyděli se.

Zavražděným vystrojen jednoduchý pohřeb, jak to za oné doby ani jinak býti nemohlo — a pohřbeni jsou v kapli sv. Michaela archanděla (tehdaž Panny Marie Spomocnice nazývané) podél levého boku chrámu se rozprostírající.

V životě bratrskou láskou spojeni, zemřeli zároveň smrtí mučnickou a jeden jejich těla objal hrob, jako duše jejich v jednom se zase našly místě — v říši blahoslavených.

Poslyšme, co v kapli sv. Michaela nad hrobem mučnicků událo se. Celá Praha žasla nad tím a kacíři i nevěřící hlavami potrásali řkouce jako Tomáš: Neuvěříme, pokud na své vlastní oči nevidíme a na své vlastní uši neuslyšíme. A šli a dívali se a poslouchali. A k velikému úžasu svému shledali, že pravda jest, co se vypravovalo. Rozpuklinami ve dveřích (násilím při drancování rozbítených) užířeli kapli jasnou září osvětlenou a v září té jevílo se 14 Františkánů — jak za živa byli — nad hrobkou svou žalmy pějících a se modlicích jako za dnů před smrtí svou. Při čemž, jak se praví, zvonky bez přičinění lidského zněly a libezná vůně na všechny strany se rozlévala. A to se opakovalo po několik nocí, jak to očitý toho všeho svědek Marianus ab Orscelar dosvědčuje. Tento viděním tímto pohnut — bylť ještě mlád a stavu světského — vstoupil do řádu a vydal pak svědectví o věci té. (Lib. IV. cap. 31.)

Jako Orscelar tak nápodobně i mnozí kacíři, neobyčejným zjevem pohnuti, zanechavše bludů vrhli se v otevřené náruči Církve katolické.

Téhož roku (1611) bylo zase pět Františkánů, přísné observance — nejprv přispěm katolické šlechty a měšťanů Novoměstských na Františkánského provinciála P. Davida Hikera do Olomouce — pak královským dekretem do Prahy povoláno. Tito slavili svůj příchod k P. Marii Sněžné dne 27. října v čele majice P. Emilia Alexia Kekka.

Nalezli vše již opravené a připravené. Katolíci a obrázení tímto divem heretici, závodili takřka v horlivosti u přinášeni obětí a příspěvků na opravu kláštera. Hleděli takto aspoň z části nahraditi nástupcům, co byli předchůdcové utrpěli. Nejprv byly opraveny a dilem nově zbudovány kaple, podél obou stran chrámu se táhnoucí.

Prvá kaple podél levého boku chrámu, o níž jsme již pravili, že v ní 14 Františkánů pochováno — na dvě rozdělena. Horejší díl běžící zároveň s průčelím chrámu zasvěcen sv. Michaelu archandělu; druhý díl — od chrámu se odchylující — Panně Marii Spomocnici. Tak nalezáme kaple i nyní. Kaple podél pravého boku chrámu položená, rovnoběžná a stejná i co do rozsáhlosti a objemu s první, rovnou měrou rozdělena byla na dva díly, zasvěcena jsouc sv. Antoninu Paduánskému. Její horejší část v třicetileté válce byla jest tak porouchána, že se na opravu ani pomyslit nemohlo. Na jejím místě nalezájí se nyní domy č. 755. a 756. Oltář hlavní sv. Antonína však zachován jest — a přenesen do chrámu hlavního, kdež jej lze hned u vchodu za mříží spatřiti. Dolejší kaple část po válce 30letě opravena a sv. Janu Nepomuckému zasvěcena.

V den navrácení se Františkánů do Prahy, totiž 27. října 1611, byly nadzmíněné kaple opět k službám Božím upraveny. Pro kostel nezapomněla však starostlivost Pražanů i klášter k obývání řeholníků upravit. Snešeno tu náradí a náčiní potřebného hojnost. Ani na kuchyni a sklepy nezapomenuto. Zkrátka vše tak zřízeno, že přišli Františkáni, jak se říká, k hotovému. V kaplích se mohly ihned služby Boží konati, v celách hned bydleti, k stolům se mohlo hned zasednouti.

A i hned také použito všeho toho. U všeobecném povznesení myslí konány slavné obřady v obnovené kapli, v kteréž příchozích uvítal kanovník jeden, řeči k onomu návratu se vztahující. Po té řeči modlili se všichni litanie o Všech svatých, aby přimlouvali se u Boha za odvrázení všelikých možných nesnází a trpkostí a ku konci zapělo se „Te Deum laudamus“ na poděkování za šťastné skončení osudných pro řeholi událostí.

Po slavnosti v kapli následovalo slavnostné uvedení v klášter. Druhého dne — bylot právě sv. Šimona a Judy — konána opět slavná mše sv. pod infulí — a velké kázání, jehož předmětem bylo umučení 14 Františkánů a jich oslava zázračná. Po té uspořádan průvod s Nejsvětějším po všech chodbách kláštera, jenž skončil se v kostele opětným „Te Deum.“*)

*) Tato slavnost konávala se od té doby buď světicím biskupem, aneb některým kanovníkem každoročně až po r. 1782, v kterémžto roku (12. ledna) císař Josef II. Františkány k vyměření ustanovil. Následkem ustanovení toho byla r. 1785 k P. Marie Sněžné od sv. Martina fara přenesena a světským kněžím svěřena. Klerici řehole odebrali se po ustanovení onom do semináře — kněží

Po svém příchodu Františkáni ihned ze všech sil o znovuzřízení hlavního chrámu se vynasnažovali. Konečně dočkal se opravy, ježto se Janem Starším z Talmberku, pánem na Jankově, stala. Opravy se chrám dočkal, na vysvěcení musil ale čekat až do roku 1625. Nepřipustila toho dříve v Čechách právě rozžehující se v hrozný požár válka 30letá a zmatky Prahou zmitající po osudné bitvě na Bílé Hoře. Až v řečeném roce 1625, když se byl rozdrážděný bůžek války aspoň na čas do sousedních zemí odstěhoval, vykonal kardinál a arcibiskup Pražský Arnošt, hrabě z Harrachu, posvěcení chrámu a zároveň jej znamenitými ostatky Svatých zaopatřil. Pět let po znovuožsazení kláštera u P. M. Sněžné otevřen na žádost Jeho Eminence P. T. pana kardinála Františka Dietrichsteina u přítomnosti P. Emilia Aleše Kekka, velkého množství vysoké šlechty, celého Františkánského konventu a jiných při nesmírném návalu hrob 14 umučených. I shledalo se, že mrtvolý větším dílem dosud jsou neporušené a čerstvá krev že na nich lpí i že všeho zápachu hniloty a umrlčiny prosty jsou. Neobyčejný tento nález způsobil v přítomných mocné pohnutí. I tlačili se dychtivě k tělům se zbožnou uctivostí jich se dotýkajice, je libajice — a hebkosti a pružnosti jejich při tom dost vynadiviti se nemohouce. Počalo se po události té přemýšlet o slušnějším a slavnějším pohřbu těch těl, než se to v době zmatků hned po umučení státi mohlo.

Pochovány jsou tedy ostatky tyto pozemské snažným spolupůsobením manželky císaře Matyáše, zbožné Anny, pod oltářem sv. Petra Alkantarského, v kapli sv. Michaela za velkého účastenství věřících. Zbožná císařovna zamýšlela též nad tím místem pomník postaviti. — Ale její náhlá smrt (1618, 14. pros.) vyvedení zámyslu tohoto — bohužel překazila.

I přípravy již činěny stran blahorečení umučených u římské kurie zakročiti. První se o to pokusil general řádu P. Bonaventura Poerius; poručil horlivému knězi, jubilovanému lektorovi a české provincie definitorovi P. Šebestiánovi Schambogenovi vše k tomu potřebné sbírat. Po

jeho smrti na to opět zapomenuto. Po něm druhý české provincie provinciál a generální definitor P. Bernardus Sannig záležitosti té se opět ujal.*) Za jeho úřadování dne 5. března 1677 u přítomnosti P. Archangela Masevly, kustosa provincie, P. Jana Millera provincie definitora a P. Rudolfa Vavrockého kvardiána, hrob, poznovu otevřen a dobře zachované ostatky všech 14 Františkánů čtvrtý den na to, totiž 9. března, do vyzděné hrobky, na témž místě

*) Ze sebraných k tomu cíli důvodův uvádím tuto prozatím jen dva listy, jež o blahoslavenství mučedníků — a o obecné tehda víře v svatost jejich svědčit mely. — „Díků vzdání — cti nejhodnějšímu otci a bratru v Kristu, Františku Beges-ovi, velezasloužilému kvardiánu kláštera Pražského u P. Marie Sněžné řádu sv. Františka Serafinského přísné observance, svému nejváženějšímu bratru. Cti nejhodnější pane bratře! Přejí Vám z celého srdce šťastný počátek roku a vyplnění všech Vašich přání. K sepsání spisu tohoto vedla mne bratrská láska, již k Vašnosti chovám v srdci, a bych za zlátní milost prostřednictvím sv. řádu mi propůjčenou včdným se proukázal. Před slavností Narození Páně rozemohla se mi nejmłodší dcera má, tak že po tři dni a noci v zimničném zápalu blouzníc plakala. V starosti otcovské všemožné nejen domácí prostředky jsem zkoušel, ale i léky zkušeného lékaře p. Virta, jenž před tím v Plzni byl, avšak vše na zmar. I lékař již o ni pochyboval, neb se jí už trhal zrak, jakž to u umírajících bývá. Což nejen jmenovaný lékař i moji služebníci přísahou stvrdit mohou. Vída lidskou pomoc marnou býti, spolehl jsem na přimluvu řádu, jehož jsem si vždy vážil, a svěřiv to toliko Vašnosti přislíbil jsem svatosvatě, že, pakli mi ji neskonale dobrotivý Bůh na přimluvu sv. mučedníkův, kteří v klášteře Pražském u P. Marie Sněžné trpěli, uzdraví, to nejen veřejně ohlásím, nýbrž i při nejbližší příležitosti do Prahy ku hrobu jejich poputuji a tu vykonav sv. zpověď desku s udáním tétož příběhu na oltáři, pod níž odpocívají, upvnit dám. Po učinění slibu tohoto zlepšilo se zdraví její prvé než uplynula hodina — bez všelikého léku. A Bohu a svatým mučedníkům buď chvála! Od toho času vedlo se jí lépe a byla zdravější než jindy. Prosim tedy Vašnost po bratrsku, byste na poděkování za to na oltáři řečeném několik mši svatých sloužit dal. Neopomeni nejen slib svůj vyplniti, nýbrž zapravím hned všechny požadavky a budu se vynasnažovati klášteru se odměniti. — Zůstávám prozatím Vašnosti vždy věrný a bratrsky oddaný Adam Václav z Kokořova. — Dáno v Štáhlavech 2. ledna 1659.“ — Potvrzení listiny této. — „Já Jan Jindřich hrabě z Kokořova, ctitodným Otcem Šebestiánem Šambogenem řádu Brat. Menš. pris. obsev. sv. Frant. Seraf. v záležitosti uznání mučednictví 14 ctitodných služebníků Páně 15. února 1611 v Praze u P. Marie Sněžné zavražděných, jednatelům ustanoveným, zdvořile vyzván, bych příležitosti list prohlédl, po přísném zkoumání poznal jsem, že vlastnoručně mým p. otcem psán i podepsán a pečeti našeho rodu opatřen jest. Ze tomu tak, potvrzují vlastnoručně i podpísem i pečeti svého rodu před všemi vůbec a před jednotlivými zvláště, což budeli toho k dosvědčení chvály a slávy Boží a ke cti Všeoh Svatých potřebí, i přísahou stvrdit hotov jsem.

Dáno v Štáhlavech, 23. května 1695.

Jan Jindřich hrabě z Kokořova.

pak, kteří ještě při síle byli, po farách rozesláni jsou. Zůstalo v klášteře jen starců několik. Farář na novou faru a P. Marie Sněžné uvedený — slavnost onu výroční obývati se zdráhal — nepobádaly ho k tomu žádné zájmy bližší — a Františkáni pozůstali pro slabost ji obývat nemohli. A když císař František řádu opět nováčků přijímat dovolil, nestala se v té věci žádná změna. Starí řeholníci vymřeli, a mladí se o to nestarali, poněvadž se sotva o původu slavnosti něčeho bližšího dověděli.

položeny jsou. — Od toho času v té věci nic se nedálo.

Sv. Vincenc Fererský dí: „Kdož řeholi sv. Františka zachovává, svatý jest a může po smrti svatý jmn býti.“ My však máme svědectví v hojnosti, že oněch 14 mučovníků co nejsvědomitěji řeholi zachovávali a svůj život dle ní spravovali. Mnoho duší nebi získali, viru sv. statečně hájili, a v hájení tom vlry i život svůj pro Krista položili.

Ku konci urádím spisy, z nichž jsem čerpal. Nejvíce mně posloužily klášterní rukopisy. Pak ale: „Blut-trieffende Fasching in Prag“ M. Gothardus Arthus, gedruckt zu Frankfurt 1612. — Hieronymus Strasser; tiskem ve Vídni 1624. — Marianus ab Orscelar: Chron. lib. 4. cap. 31. fol. 522. impres. Ingolstadii 1625. — M. Oseas Schaldaeus, zu Strassburg 1625 in dem 36. Buch des dritten Theiles. „Historische Continuation Sleidari fol. 159. — Carolus Caraffa, Episcopus Aversanus, Nuntius Apostolicus, in „Germania Sacra restaurata,“ tisk. ve Frankfurtě 1641. — Georgius Grugerius: Historia Sacrorum Pulverum, Mense Febr. v Litomyšli 1649. — Bohuslaus Balbinus Misc. Hist. Regni Boh. Decad. I. lib. 4. §. 121. v Praze 1682. — Lied zu Ehren der 14. sel. Martyrer 1711. und 1755. atd.

Sepsal P. Pavel Pelikovský,
novicmistr ř. Františk. v Praze.

Dopisy.

Od Kočnice na Moravě v srpnu 1865.

(Slavnost sv. Cyrilla a Methoděje na Velehradě.)

Velice jsme se z toho potěšili, když jsme četli v příloze k „Oester. Volksfreund“ č. 32. následující pojednání, které zde v překladech podávám: Když jsem v příloze k „Oest. Volksfreund“ od 9. července četl vyprávění velkolepé slavnosti sv. Petra a Pavla v Římě, tu jsem na mysli všelicos přemítal a porovnával s naší 5. července konanou slavností sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoda na Velehradě. Ovšem musí se díti toho porovnání nejvíce „a contrario,“ což však naší slavnosti v celku nejen není na ujmu, nýbrž ji tím víc zvyšuje. Na Velehradě nenalezneš ovšem žádných překvapujících okázalostí, není tu oslňujících osvětlení ani ohňostrojů, žádné skvělé úřední parády, žádných vysokých a nejvyšších hodnostářů církevních a světských, jimiž by zevnějšek slavnosti byl zveleben, ba ani slavnostního programu dle jistého plánu sestaveného a pak do zevrubna provedeného. A přece stává a je zde jisté něco, co nám dává právo tvrditi: Velehradská slavnost jest jen jedna, jen jediná v celém světě křesťanském.

Toto tvrzení zdá se býti na první pohled velice odvážlivé, jestiž však nic méně pravdivé, a vynasnažíme se dokázati pravdu toho tím během, že sestavíme vše, co jsme viděli a slyšeli, pokud to dovede péro ne cvičené. A co jsme viděli? Čeho jsme zkusili? Co jsme pocítili? — Není to zde pouhé úsloví, že užíváme počtu množného; budiž to pokynutím, že nejen referent, nýbrž pokud jemu známo, všickni tou slavností nadšeni byli. Již tedy přikročíme k slavnosti samé.

Již ten den před tím, 4. července, hemžilo se celé odpoledne poutníky, kteří buď o sobě, neb v celých průvodech dorazili, a nyní po sv. požehnání, po vykonané pobožnosti v chrámu P., po vzdané Bohu a svatým povinné počtě nocleh si v městě hledali, anebo, jak se kde dalo, pod širým nebem na náměstí před kostelem pohodlně se utábořili, kdežto jiní jako i některé zástupy v kostele celou noc na modlitbách a odzpěvování nábožných písní jsou ztrávili. Srdce povznášející byl to dojem, jakový tyto jednotlivé skupiny zbožných věřících a jejich nejvíce v akordech žalných (moll-ových) plynoucí zpěv na nás byl učinil. Vždyť pak se nám pozdávalo, jakoby tou ve formě zpěvu pronášenou modlitbou zároveň chtěli výraz dáti i oné tklivosti a onomu bolu vnitřnímu, jakový dojmá srdce dítek dobrých a milujících, když se octnou na spálených rumech domu otcovského, kde druhdy stála kolébka jejich a kde trávil dny své v dětinném rozmaru a bodrosti nezkalené!

Vše již pominulo, vše dává svědectví o tom, co kdysi bývalo a vzbuzuje zpomínku na minulost; a však neslyšíš žádného stesku, žádného vzlykání, jen melancholicky nalazený akord mluvy to zjevuje, jedině pohled, tvář a posunek to vyzrazuje, že srdce není obrněno proti ranám časovým, nýbrž že cítí dobře, ale se zbožnou odevzdaností snáší.

Tak i Velehrad, druhdy hlavní město velkomoravské říše, sídlo prvního metropolitů sv. Methoda, nyní nepatrná ves ovšem jest s to, aby pozorovatele unesla ve tklivé zpomínky, tím více, an neustále kolem uší velebojný zpěv poutníků zaznívá.

Bylo-li místo již v svatvečer téměř přeplněno lidstvem, co máme říci o slavnosti samé? — Jak mile se počalo rozednívati, již jsme byli na nohách, a přede už jsme se setkávali s docházejícími průvody a jednotlivými pěšáky, jakož i mnohými lidem nacpanými povozy. Když jsme dostoupili na jeden pahorek blíž Velehradu, abychom celé okolí mohli dobře přehlédnouti, tu se našim zrakům naskytovalo

opravdu divadlo, které dojista na věky utkvělo v paměti naší. Po cestách a pěšinkách, mezích a stezkách polních, ano v celé krajině daleko a široko nebylo nic jiného viděti než poutníky, jak se byli šradili kolem svých ve vzduchu vlajících korouhví; nebylo nic slyšeti, než zpěvy průvodů a modlitby jednotlivců, a mezi to padal velebný hláhol přelíbezných zvonů Velehradských. Se všech stran přibývalo lidu, mnoho lidstva, ano může se říci, kdyby vedlo na Velehrad 1000 voznic a stezek; i ony by byly plny poutníků.

A však co chtějí tyto davy lidstva na místě tomto? Co tam hledají ti nábožní poutníci na Velehradě? Co jich tam vede? — Ach! tu by bylo mnoho povídati a přesahovalo by daleko meze pouhého dopisu; zde budiž nám dovoleno, upozorniti jedině na to, co následuje.

Velehrad byl jako bývalé sídlo ss. apoštolů velikého rodu slovanského, zvláště pak Čecho-Slovanů vždy ctihodný a posvátný. Tito ss. apoštolové naše pohanské předky ve víře kř. vyučili a utvrdili; sv. Method první arcibiskup Moravy zde v Pánu odpočívá; to *katolíci* ví a proto putuje na Velehrad.

Tito ss. apoštolové vynalezením zláštní slovanské azbuky a překladem Písem sv. a knih obřadných do mluvy slovanské položili jsou základ k literatuře slovanské, oni řeč a literaturu tuto zde i v *Rímě* hájili a zastávali, za ně mnoho úkor a nesnázi snášejíce. To ví *literát* a proto ubírá se na Velehrad.

Tím, že dali lidu knihy do rukou, položili jsou základ k duchovému vzdělání lidu našeho; a zachránili ho takovým během, že nebyl pohlcen od živlů na dráze osvěty více pokročilých, a byli tedy upříčině, že se až podnes, po 1000 letech co *národ* může považovati; to ví *národové* a putuje na Velehrad.

Velehrad se nám stal těžištěm, středem, o který se opíraje nebudeme se míti čeho báti, byt by se vlny odkřesťaněného liberalismu a mnohonásobných choutek *odrodileckých* sebe výše dmuly a nás pohltit zahrožovaly; *Velehrad* budeť nám tím, co věští jméno jeho, velikým, pevným hradem, bezpřemnou pevností, za jejímžto hradbami nejlítějším útokům budeme s to odolati. Jestli to tedy dětinovroucí vděčnost k Bohu, svatým jeho a apoštolům našim, proč tolik zbožných poutníků na Velehrad se ubírá, jakož i více neb méně uvědomělý *cít* potřeby společného středu, kolem kterého bychom se v čas strážní a svizelů měli sborovati.

Mezi tím, co jsme o těchto a podob-

ných věcech dúmali, a tichou slzu blaživé radosti v oku umorili, vlnilo se to ještě bez přetržení nejmenšího a všecky tyto vlny pohybovaly se k Velehradu.

A však nyní jsou dokončeny *ranní služby Boží* a v tomto okamžení zdvojuje se, pokud možno, to vlnění a tiseň nejen v chrámu Páně a v nejbližším jeho okolí, nýbrž i v místě samém, odtud se rozprostírajíce v dalekých kruzích až na jednotlivé silnice a stezky vně místa samého. Neboť přemnozí nábožní modlitelové, zláště kteří byli z daleka přišli, přijavše při ranní mši Tělo Páně, a vykonavše předepsané modlitby odpustkové nastupují cestu k odlehlému domovu. Musilif se pohromadě držeti nejvíce v celých zástupech, jelikož jednotlivec sotva mohl odolati víru proti němu proudícímu. Byl to, jak se podobalo, chaotický směr a dav lidí, ze kterého však pilný pozorovatel mohl viděti, kterak jednotlivé průvody sem tam se ubírají, sobě vzájemně vyhybají nebo se prolítají, kteréžto průvody teprv v znamenité vzdálenosti od Velehradu buď k Uher. *Hradišti*, *Zdounkám* a *Buchlovicím* sobě mohli uprostraniti více, a volněji se na širém poli pohybovati. Nyní se mohli zase sborovati, šraditi k společné modlitbě a zpěvu, což jim posud pro tak veliké neustále proti nim táhnoucí spousty lidstva nebylo tak snadno možná.

Prostranství, které odcházející průvody opouštějí a zanechávají, hned zase zaujmou průvody přicházející, a pokud lze, ještě hustěji se vyplňuje a není možná v místě samém nebo kolem chrámu Páně nějakého úbytu spatřiti, jedině vně na cestách polních to lze viděti a pozorovati.

V chrámu Páně, kdežto od prvního rána sloužejí se mše sv. a věřícím Tělo Páně se podává, začíná o 10. hodině slavnostní kázání o položce: „*Zásluhy ss. apoštolů* 1.) o *slovanstvo* vůbec 2.) o *Moravu* *vzlaště*.“ ve kterém kazatel zláště to vytknul, že ss. věrověstové přicházejíce z dalekého východu, kde rozkol počal se znamenitě rozšiřovati, uvedli otce naše do ovčince Kristova pravého, ze kterého později — bohužel! — mnozí samoděk zase vystoupili, nechťice uznávati svého vlastního vrchního pastýře, *hlavu Církve*.

Potom následovala slavná mše sv., kterou jeden farář z okolí při velmi četné assistenci duchovenstva sloužil. Mezi tím neustále *kněží* zpovídají, ten den před tím až do *nocí*; a v den samý hned s prvními červánky konají dílo spásy, neb mnozí aby se k zpovědi dostali, u zpovědnice usnuli, a teprv po dosaženém rozhřešení to místo kající opustili jsou.

Po celý den, a i nyní mezi službami Božími byl celý chrám jak nabitý, a to je mnoho řečeno, ale i celé prostranství před chrámem je naplněno, a již to znamená, že je mnoho lidstva, a ještě k tomu v celém místě neustále lidem se jen hemží, nečítající mnoho průvodu již odeslých. Zdálo se zajisté, jakoby se vracela slavnost jubilejní (1863), neboť se tu čítá 25—30.000 lidí. („Presse“ udává 10.000, ale ti by sotva kostel byli vyplnili!) Kdo zná prostrannost chrámu (na Moravě nejdelšího) a ostatní místnosti, zajisté přijme počet nás co pravdivý.

A však nejen nad míru veliké množství lidu jest to, co nám vyluzovalo slzy radostné z očí, ač i to dost značně na váhu padá: nýbrž vroucí zbožnost jest to, čím jsme se cítili povýšeny, to zapomenutí na vše pozemské a odevzdání se radostivé, obětovné, neohraničené — *Bohu!* A ty *pisně*, zláště pro tu slavnost složené od faráře *Soukopa*, jenž jest žák prof. *Sušila*, proslulého exegeta i básníka. Kdyby nebyl nic jiného básnil, než ty tři písne slavnostní: „Pozdravení Velehradu“, „Loučení s Velehradem“ a „Píseň jubilejní“ — jméno jeho by věčně žilo v národě. — Ne méně krásné jsou skladby hudební těch písní od našich vlastenských skladatelů: *Křížkovského* a *Chmelického*. Jak možno jináč, než býti pobožným, když si poutník zpomene, že se octnul na téže půdě, na které ss. apoštolové velkou část svého slavného, ale i namahavého a strádavého života jsou ztrávili, že stojí na hrobě prvního sv. biskupa Moravy. A nyní zaslechne ucho slova písně:

„Klekní hříšná noho na kolena;

Neb jest půda tato posvěcena

Kroky Cyrilla a Methoda,

Líbejtež ji rtové národa!“

Jaká touha zachvacuje srdce poutníkovu, an zpívá nebo slyší zpívat slohu:

„Kde, ach kde jsi hrobko Methodova!

Ztráta tvoje srdce prorývá —

Hory, doly rcete: kdo ji chová?

Který pahrbek ji zakrývá?

Běda! nikdo místo neoznámí

Proto, že hřích vládne mezi námi;

Nehodní jsme nevďečností svou

Políbiti hrobku velebnou.“

Tak tu člověk úpi k Bohu za milost objevení kostí Methodových, které před 1000 lety odůstojněny byly s bratrovými nalézti tělesné pozůstatky sv. papeže *Klementa*! — I jaks cele jinými city poklekne poutník před obrazem Nanebevzaté P. Marie na hlavním oltáři, když na mysl uvádí sobě slova písně, ve které ss. apoštolové takto mluvící se uvádějí:

„Vítejtež nám, dítky naše milé,

Dávno jsme Vás tady čekali,

Uvedem Vás k Matce ušlechtilé,

Před kterou i my jsme klekali:

Neboť její přimluvou se stalo,

Že nám nebe samo pomahalo,

Když jsme světlo víry Kristovy

Do pohanské nesli budovy.“

Slavná mše sv. byla skončena, veliký zvon, jeden z největších na Moravě, zvoní poledne; „Anděl Páně!“ šepčí zbožně všechna ústa velebíce tajemství Vtělení Páně, a když lid ze svatyně vyšel, což půl hodiny trvalo, tu jsme mohli teprv s větším pohodlím u oltáře a u soch ss. apoštolů citu pobožnosti vyhověti, což se i stalo. — Měli jsme též příležitost, zřítí *dary*, jimižto v posledních letech svatyně Velehradská byla jest obohacena. Zde překrásný, zlatý kalich, (od ctitelů darovaný *Sušilovi*, a od něho Velehradu); tam přeskvostná mešní roucha s bohatým vyšíváním ve zlatě, jež byla zhotovila umělá ruka urozené paní moravské a sem darovala; tu to kostelní prádlo daly chudé, ale zbožné švadleny venkovské, zde konvičky mešní od hodných ministrantů, tam nejvzácnější dar — překrásný stůl oltářní z karárského mramoru, dar J. M. p. arcibiskupa Olomúckého. Tento oltář, jež nejdůst. metropolita v *Rímě* zhotoviti dal, jest i dle formy pravý stůl obětní, spočívající na nohách sloupových, jeho zadní stěna okrášlena jest vypouklou prací, představující výjevy čelní ze života ss. apoštolů slov. Krásný, bělostný mramor jest ozdobně vyložený zamodralými ametysty, a sloupce kolkolem ovíjí jakási mosaiková guirlanda. A však zanechme doličení tohoto oltáře znatelům, my jediné díme, že jest důstojen i dárce vznešeného i místa tak posvátného.*)

Potom jsme měli společný oběd, bylo 30 kněží pospolu, též dva z Čech, kteří sloužili co jahen a podjahren při velké mši sv. Byli to sami dobří známí z okolí, coroční navštěvovatelé Velehradu. I zkusili jsme, jak pravdivě pje sv. David: „*O quam bonum et jucundum, habitare fratres in unum.*“

O 2 hodinách jsme se loučili, nejprv bylo kázání, potom sv. požehnání, o 3 hodinách jsme vykročili ze svatyně. Tu se zpívá sloha:

„Posledně již poklekne,

V duchu na hrob k Methodu,

„Odpusť, Otče svatý!“ rceme

Odpusť svému národu!“ atd.

A skutečně! lid ve slzách tonouci padá na zem, libá prahy svatyně, a opouští

*) Fotografii toho oltáře lze dostati v Bystřici pod Hostýnem.

e se slibem, že co možná nejdříve zase sem zavítá.

Když jsme přišli dále za Velehrad a průvody se do čtyř uhlů světa rozcházely, tu při slovech píšně:

„Utrhniž si kvítko každý
Z půdy této památné,
Abys pomménku měl na vždy
Z hrobky Otce posvátné“ —

nebylo téměř žádného, kdoby této duchovně miněné rady i ve skutečnosti nebyl následoval, a nebyl sobě utrhl kvítko neb neurvil kytičku, kterou domů co vzácnou reliquií přinesl.

Bylo tu lidstva mnoho, pravá to katolická slavnost: byli tu stateční *Hanáci*, horáci od Vizovic a Vsetína, naši moravští *Valaši*, *Slováci* od Moravy dolejší, též někteří *Chorváti* z osad na hranicích Rakouských, všechny ty zástupy ve svých malebných krojích, větve mohutného kmene, jehož kořen hluboce zakotven na *Velehradě*. Nejkrásnější povětrnost byla přízniva slavnosti této, ač bylo nad miru parno. — Tu neděli v *oktavě* (9. července) bylo zas tak mnoho lidstva, jako v den slavný. I v *oktavě* se byly dostavily průvody prosebné.

Sdělujeme tento překlad, ač pro jeho obšírnost *ne zcela úplný*, ze samé radosti nad tím, že se takové dopisy přijímají do přílohy k německému „*Oest. Volksfreund*.“

8

Jowa City (Jowa) v Americe, 2. července 1865.

(Úryvek z dopisu dp. far. Dremlovi.)

— V Americe jest Čechů dosti, jen že jsou velice rozptýleni; ale kněží málo, a nemůžeme si k jiným pomoci. Prázdných míst jest dost, nejen českých nýbrž i německých a irských. U nás v Dubueské diecési jest 52 kněží, ale co jest to pro tak rozsáhlý stát? A nad to se sem ustavičně stěhují lidé z východních států, a jen dva studující budou letos vysvěceni. Pomoc by to byla veliká, kdyby sem přišlo několik studujících bohosloví, aby zde dostudovavše byli vysvěceni. Ale at mají povolání! Než by byli vysvěceni, naučili by se dobře anglicky, a to by byla pro ně ta největší výhoda. Katolíci jsou zde buď velmi horliví a věrní, aneb odpadnou od víry; chladný zde neobstojí. Kdyby některý bohoslovec chtěl sem se hlásiti, at mi píše; já mu opatřím přijetí a kdyby neměl, pošlu mu peníze, do Bremen.

Dom. Ant. Urban, farář v Jowa City.

Kronika.

Z Prahy. Exercicie *kněžské* budou se konati v k. arcib. semináři od 18—22.

Žáří. Řiditi je budou dva kněží řeholní, P. Gustav Jan Bernfuss, provinciál kapucínů a P. Eliáš Birk, karmelita. Účastníci mají se přihlásiti do 15. žáří.

— V den narození J. Vel. císaře pána (v pátek *) 18. t. m.) bude sloužiti J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup v kostele u Věch Svatých na hradě v 9 hodin slavnou pontifikální mši sv. s chvalozpěvem „Te Deum.“ U Matky Boží před Týnem bude v ten den slavná mše sv. v 11 hodin.

— Knihtiskář a měšťan Pražský, p. Karel Bellmann, poslal v měsíci květnu sv. Oteci do Říma (v skvostné vazbě) svým nákladem a s povolením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře vydanou ilustrovanou „*Bibli českou čili Pismo svaté starého i nového Zákona prací † Innoc. Ant. Frencla a Jana Nep. F. Desoldy*“ s tou prosbou, aby tato česká kniha místa došla v knihovně papežské. Tyto dni obdržel latinskou odpověď, kterouž tuto v překladu podáváme: Jeho Svatosti, pánu našemu, papeži Pia IX. doručena byla spolu s listem plným oddanosti a uctivosti kniha Vaším nákladem a tiskem vydaná, kteráž obsahuje český překlad bible svaté pravomocí Jeho Eminence arcibiskupa Pražského přehlednutý a schválený. Svatý Otec, nic nepochybuje, že u vydání této knihy v jazyku Jemu nepovědomém sepsané všeho zevrubně šetřeno, co ohledně překladův Pisma svatého od sv. Stolic bylo ustanoveno, seznal i z podání přeskvnostného svazku i z výrazů listu Vašeho zřejmé důkazy synovské oddanosti, jakouž vynikáte, k sv. Stolic. Chtěje však sv. Otec, abyste nějaký Jeho vděčnosti jakož i otcovské Jeho k Vám blahosklonnosti význam obdržel, určil *zlatý peníz* (numisma), který Vám dodán býti má, k němuž apoštolské ze srdce připojil požehnání. — Pročež žádám na Vás, abyste člověka Vám mile známého zplnomocnití hleděl, jenž by řečený peníz zlatý ve jménu Vašem přijal a o jeho dodání Vám se postaral. Zatím pak Boha prosím, aby Vám všeho blaha a zdaru propůjčil. V Římě, že sídla s. kongregace k rozšiřování víry dne 3. srpna 1865. Zcela oddaný

Al. kardinal Barnabó, prefekt.

— Kapitola řehole kapucinské zvolila za provinciála dosavadního vikáře provincie Českomoravské, P. *Gustava Bernfussa*, guardianu kláštera Falknovského. Definitory provincie stali se: P. Eugen, guardian Olomoucký, P. Hilarius, guardian v Mostu, P. Milo Lefnar a P. Bernard Dvořáček. guardian kláštera na Hradčanech v Praze; kustody stali se: P. Egid a P. Albin. Guardianem v Falknově jmenoval nový O. provinciál tamějšího vikáře P. Ant. Roberta Salmanna; všickni ostatní přednostové klášterů kapuc. zůstanou na místech svých. — Oltář P.

*) Hostina u J. Emin. p. kardinala bude za příčinou pátku o den dříve, ve čtvrtek.

Marie v kostele kapuc. na Hradčanech, jenž 27. srpna 1864 bezbožnou rukou okraden byl, jest již zcela obnoven a bohatě ozdoben nákladem kláštera a z příspěvků jednoty Mariánské. Dnes bude posvěcen. Odpoledne bude tam konati pobožnost JEmin. p. kardinál.

— Vel. kněží Redentoristé konali v minulém měsíci missie v Čermné a v Dobrouči (diec Kralohradecké.)

Z Moravy. JEexc. arcibiskup M. *Falcinelli*, apoštolský nuncius Vídeňský měl o slavnosti sv. Petra a Pavla v kathedrálním chrámu Brněnském založeném ke cti sv. ap. Petra a Pavla slavnou pontifikální mši sv. Dne 2. července posvětil v Rajhradě 2 benediktiny na knězství a zajel pak do Kroměříže k J. M. p. arcibiskupovi Olomúckému, odtud navrátil se do Vídně. „Moravu má rád a je k duchovenstvu velmi bratrský.“ — Dne 6. t. m. sešli se v Brně představení řehole Minoritské k volbě provinciála. Zvolen jest na novo dosavadní provincial P. Leopold *Klose*, farní administrator v Opavě, čestný rada arcib. konsistoře Olomúcké.

— V „*Blah.*“ r. 1864. v čís. 4. na str. 57. a v čís. 5. na str. 74. jest v dopisu z Dačic pěkný popis stavby a obnovy chrámu Panny Marie Montserratského na Moravě (jehož vzor se nalezá ve Španělsku na hoře *Montserrat*.) V řečeném chrámu konala se v den Navštívení P. Marie (2. července) odpoledne dojmavá slavnost. Bylať tam přenesena v průvodu asi. 10.000 lidí socha P. Marie z farního chrámu Cizkrajovského, kdež po zrušení svrchu dotčeného kostela se chovala. Druhá slavnost koná se tam dnes, totiž svěcení křížové cesty, kterouž jistá paní z Vídně darovala. Třetí a největší slavnost bude tam 17. září. JEexc. nejdůst. p. biskup Brněnský posvětil toho dne památný onen chrám, v němž pak první oběť mše sv. konati bude o kněžských druhotinách svých vp. farář Cizkrajovský. Žádáme p. dopisovatele F. S. z Dačic o bližší zprávy.

— Věhlasný znatel jazyků východních, *Drach*, bývalý vrchní rabin Pařížský, zemřel v lednu t. r. v *Rímě* co horlivý katolík. Jeho tři synové jsou katoličtí misionáři v Číně a jeho dvě dcery jsou jeptišky, kdežto manželka jeho židovkou zůstala. V tomto proslulém muži byla veliká učenost spojena s hlubokou nábožností a vzácnou pokorou, kteráž se jevila také tím, že jsa zámožný, dal se donésti do špitálu, aby po příkladu božského Spasitele chud umřel. Veškeré jmění své s velmi bohatou a drahocennou knihovnou odkázal kongregaci „*de propaganda fide*“, spolku k rozšiřování víry po oboru země.

Literní oznamovatel.

— *Sakrystánská literatura.* Pod tímto jménem znám jest v Paříži novomodní ale již vadnoucí druh románů protiklerikálních, jejichž osnovy jsou očividně vymyšlené a přehnané skandály. Pařížský věstník (dopisovatel) našich Národních listů v. č. 108 píše: „V literatuře mistrovská díla stávají se vzácnými a knihy spíše *fabrikují* se než piší. Spisovatel „*Proklatce*“, kněz ***(?) vydal nový román nazvaný „*Mnich*“, který nevzbudil velké sensace a jehož obecenstvo mnoho nevšimalo si; počíná již nuditi se touto *sakrystánskou literaturou* a anonymitou, v kterou posud zahluje se pater ***(?). Činí snad nedobře tak pro svou slávu: až řekne nám své jméno, budou romány jeho zapomenuty. Ti, kdož četli po sobě „*Proklatce*“, „*Jeptišku*“, „*Jezovitu*“ a „*Mnicha*“ praví, že tato tři díla činí *pravé decrescendo*, po nichž nelze nic velkého očekávati.“

Také u nás našly tyto stvůry výstřední romantiky svých pěstitelů ne sice původních — k tomu není dosti mladých talentů, ale přelívačů z počtu těch tvorů, kteří se nazývají „výskoky jakési praopice.“ My máme čtenářstvo lehčího druhu, které se velmi snadno napáliti dá, jako mušky a komáři o noční kahánek. A však máme již i také bledou fotografii sakrystánské literatury na „*Žirotickém faráři*.“ („*Časop. kat. duch.*“ 1865. svaz. 5.)

— „*Pohled na Prahu s Petřína.*“ Nakladem Mikoláše Lehmana v Praze, v Karlíně. Dle přírody kreslil J. R. Rzechka, v oceli ryl Ig. Lechleitner. Zdařilým obrazem tímto podává se nám rozsáhlé panorama královské Prahy ve všech částech jejích od chrámu a kláštera na Strahově až za Vyšehrad a Podol. Vše jest do podrobnosti vyličeeno až na některé nejnovější stavby; z čehož soudíme, že před několika lety kreslen byl. Předce však nemáme pěknějšího a věrnějšího obrazu naší Prahy u větším rozměru nad tento „*Pohled s Petřína*“, kterýž si zaopatří každý, kdo Prahu před očima mítí chce.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Lambert Fr. *Mayer*, kněz ř. premonstr. Teplských, dr. filos., vysl. řídící hvězdárny a polytechniky v Pešti, rytíř c. k. řádu Frant. Josefa, inspektor hospodářství a patron. komisař v Krukanicích, 7. srpna (nar. v Teplé 26. září 1795, kněz od 15. srp. 1819).

Vyznamenání jsou:

p. Emanuel *Hübner*, katecheta na dívčí škole panen Voršilek, a
p. Frant. *Tonner*, superior arcib. domu v Klatovech, jmenování jsou k. arcib. notáři;
p. Filip *Zimmermann*, farář Líbeznický, obdržel exposit. canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Schoefl, farář v Seifech, za faráře v Schönlinde;
 p. Bernard Boháček, c. k. polní kaplan, za faráře do Tachlovic;
 p. Vinc. Nejedlý, farář v Petrovicích, za 2. duchovního při všeobecné nemocnici v Praze;
 p. Jan Jaenig, kaplan v Žluticích, za administ. in spirit. et temp. v Buchově;
 p. Vác. Botschan, kapl., z Trebendorfu do Chebu;
 p. Jan Burggraf, k., z Haslova do Chebu (předměstí);
 p. Jos. Trapp, k., z Joachimova do Haslova;
 p. Karel Krehan, k., z Manetína do Joachimova;
 p. Jan Jokell, k., z Lomnice do Horních Lomů;
 p. Michael Hornsteiner, k., z Kozlova do Žlutic;
 p. Křístof Ernst, k., z Outvína do Toužimi;
 p. Ignác Hens, k., ze Stanovic do Outvína;
 p. Jos. Walter, k., z Nejdek do Stanovic;
 p. Jos. Javůrek, k., ze Svárova do Tachlovic;
 p. Jan Dyrschmid, k., z Příbrami do Svárova;
 p. Martin Pachtl, k., z N. Benátek do Benešova;
 p. Frant. Matoušek, k., z Neveklova do Bystřice;
 p. Jos. Vejchar, k., z Dejšiny do Řičan;
 p. Frant. Hejl, k., z Stupna do Mnichovic;
 p. Vác. Dédina, k., z Čisté do Rakovníka;
 p. Kar. Rudischer, k., z Nížboru do Mutějovic;
 p. Jan Kulanda, k., z Sv. Pole do Nížboru;
 p. Vác. Slavík, k., z Touškova do Ledce;
 p. Ludvík Kaška, k., z Slavkova do Touškova;
 p. Justin Koráb, františkán, na výpomoc do Svojší; p. Jan Bina, neom., za fund. kapl. do Nečetína;
 p. Jan Brož, neom., za kapl. do Krsova (Girsch);
 p. Vác. Čejka, n., za kapl. do Nových Benátek;
 p. Pavel Huberl, n., za kooper. do Nejdek;
 p. Vác. Hess, n., za kapl. do Slavkova;
 p. Frant. Jakob, n., za kapl. do Oudře; p. Matěj Kouba, n., za kapl. do Sv. Pole u Dobříše;
 p. Frant. Kořan, n., za kapl. do Příbrami;
 p. Emanuel Laštovka, n., za kapl. do Neveklova;
 p. Ant. Lego, n., za koop. do Horního Stupna;
 p. Augustin Lohr, n., za koop. do Lomnice (Lanz);
 p. Hermann Melzer, n., za fund. kapl. do Schmiedeburgu;
 p. Josef Opp, n., za kaplana do Peruce;
 p. Frant. Pech, n., za kaplana do Kožlan;
 p. Štěpán Pittner, n., za kooper. do Libeznic;
 p. Gratian Skála, n., za fund. kapl. do Manetína;
 p. Augustin Strízek, n., za kapl. do Dejšiny;
 p. Jos. Špaček, n., za koop. do Kostelce na křížkách;
 p. Frant. Vávra, n., za kapl. do Noutonic;
 p. Frant. Vinklár, n., za 2. kapl. do Budyně;
 p. Vavřinec Wokurka, n., za kapl. do Luk;
 p. Frant. Živný, n., za 2. kapl. do Rokycan.

Uprázdnené místo:

Vranov, fara patron. p. Richarda kníž. z Khevenhüller-Metsch.

V diecési Litoměřické.

Vyznamenán jest:

- p. Vác. Verundě, farář Držkovský, jmenován sekretářem vikariátu Turnovského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Kettner, farář v Štáhlavech (arcid. Pražské), za faráře v Bělé;
 p. Karel Kerka, vicerektor bisk. semináře, za faráře v Tušimicích;
 p. Em. Dvořák, admin. v Sutomi, za kapl. do Dlažkovic;
 p. David Hentschl, koop. za administ. v Šenově;
 p. Ferd. Sieche, koop., za admin. v Dobranově;
 p. Fr. Vlasák, zámec. kapl. Vršovický, za adm. v Hanšpachu;
 p. Sig. Brůncl, kapl., za administ. v Jesenicích.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Ignác Mauritz, farář v Eisendorfu, 17. července (nar. v Prachaticích 21. ledna 1814, kněz od 25. července 1838).

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel Císař, bisk. kons. rada, vikář a škol-dozorce, farář v Mirovicích, a
 p. Jan Balzar, b. notář, farář v Pohorí, jmenováni jsou osob. děkany;
 p. Jos. Babor, farář Sedlický, jmenován bisk. notářem, jakož i
 p. Ant. Kroupa, far. Bernartický a sekretář vikar. Bechyňského, jenž obdržel též exposit. canonicale;
 p. Mat. Emmer, prvofarář v Těchvicích,
 p. Antonín Kypta, farář v Kovárovi, a
 p. Petr Bernardin, farář v Hlavatci, obdrželi povolení nositi expositor. canonic.;
 p. Václav Špatný, starší a zámec. kapl. v Krumlově, a
 p. Frant. Kotalík, fund. kapl. v Čížové, obdrželi právo synodalií.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Ackermann, prvofarář v Neuraze, za faráře v Myšenci;
 p. Petr Rostočil, býv. administ. v Hořticích, za faráře v Frauenthalu;
 p. Jan Pravda, administ., za faráře v Lidmani;
 p. Ferd. Kobliška, kněz na odpoč., za administ. v Neuraze;
 p. Richard Wohlrab, kapl. v Hostouni, za admin. do Eisendorfu;
 p. Frant. Müller, kapl. v Chvalšínách, za koop. do Hořejší Vltavice;
 p. Arnošt Nemastil, kaplan, z Pacova do Netolic.

Uprázdnená místa:

Eisendorf, fara patron. bar. Koce z Dobříše, do 30. srpna.
 Neuraz, fara patron. nábož. fondu, do 7. září.

Vp. J. H. H. Oba dop. obdrž. a odevz. p. k. V. — p. J. P. v B. a p. F. M. v L. odpov., až se p. pokladník navrátí z cesty. — Do H. K.: Sem do I. r. jen s maturitou, přij. bude.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 736—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTISEK SRDÍNKO.

**Předpláci se
v expedici**
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: **2** zl. **50** kr.
na půl: **1** zl. **30** kr.

Po poště:
Celoročně: **3** zl. — kr.
půlročně: **1** zl. **55** kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Prorok Joel.

(Co o něm psáno v „Slovníku naučném“ a co učí
katolická Církev.)

Prorok *Joel* byl syn *Fatuelův*.

V „*Naučném Slovníku*“ čteme o
tom sv. proroku my katoličtí křesťané,
jak následuje:

„Báseň jeho prorocká obsahuje tři
hlav a provádí tři myšlenek hlavních.

1. je popis zpusťování od kobylek a
z toho pocházející záhuba, kdež se obraz
zpousty kobylek podivně spopisem zpousty
vojny střídá.“

Otázka: V 1. kapitole líčí sv. pro-
rok skvělou výmluvností velikou zpoustu
země ztropenou *kobylkami*, hrozný hlad
jimi a náramným suchem způsobený.

V 2. kapitole věští vpád *přemoc-
ného nepřítel*e, jehož sílu a neodola-
teľnost rovně tak živě doličuje. (2, 1—10.)
Nyní nastává otázka: *Popisuje-li zde
sv. prorok v obojí hlavě jedno a totéž
neštěstí či dvoje od sebe rozdílné?*

Není možná se domýšleti, že by
vojsko kobylkové v 1. hlavě tak ma-
lebně doličené bylo *pouhým* obrazem
a *podobnostvím* skutečného vojska ne-
přátelského, *) ano naopak zdá se, že
v 2. kapitole následující doličení po-
chodu válečného musí *obrazně* roz-
uměno býti, jelikož mnohá úsloví na ko-
bylky poukazují; zvlášť způsob, jakým
Joel slibuje *spásu* (Kap. 2, 19. až do
konce), svědčí tomu, že nebezpečí zá-
leží v *hladu* kobylkami způsobeném.

*) Anebo snad i, jak Lutr pravil, obrazem řádů
mníšských!

Sv. *Jarolím* o té věci píše takto:

„*Narratur impietas hostium sub figura
locustarum; et rursum sic de ipsis lo-
custis dicitur, quasi hostibus compa-
rentur, ut, cum locustas legeris, hostes
cogitas; quum hostes cogitaveris, redeas
ad locustas.*“ (Comment. in Joel 1, 6.)
A tento náhled zdá se býti jedině
podstatným.

Dále čteme v „Slovníku naučném“:
*Druhá (hlava) volá k pokání, a slibuje
zaň blahé časy.*“ Zde musíme něco
opravit. Nikoliv celá druhá hlava, ný-
brž v kap. 2. od v. 12—17. volá pro-
rok k pokání, a od 17—27. slibuje
blahé časy. *Hlad* ten, jimž lid sužo-
ván byl, prokazuje se býti trestem za
náramné opilství (1, 5.), prorok nabízí
lid, aby konal veřejné posty a modlení.
(1, 14; 2, 16.) Tato slova prorocká
mají i v Církvi naší veliké důležitosti,
neboť jimi až podnes otvírá a ozna-
muje Církev sv. čtyřicetidenní půst,
ana na *Popeleční středu* v *epistole*:
„Obratť se ke mně celým srdcem svým
a t. d.“ každoročně čisti dává tato
srdcejemná slova proroka St. Zákona.

Slušelo podotknouti v „Slov. nauč-
ném“, že od 2, 28—32. klade se v he-
brejském zvláštní kapitola, tak že podle
hebrejského textu má Joel 4, podle *vul-
gaty* 3 hlav. Prorok sv. doličuje do-
brotu Boží nejen pro právě přítomnou
nouzi, nýbrž pro potřebu vyššího vy-
koupení. Onť dí nejen: „Synové sion-
ští, plesejte a veselte se v Hospodinu
Bohu vašem; neboť vám dal učitele

spravedlnosti, a seslal vám nejprv déšť ranní a pozdní“ (2, 23.), nýbrž končí první řeč svou slovy: „Poznejtež tedy, že já jsem u prostřed Israele: a já Hospodin Bůh váš, a že není žádného více: a nebude zahánben lid můj na věky.“ (2, 27.)

Nyní následuje druhá řeč sv. proroka, s kterou, jak již řečeno, text židovský novou hlavu začíná: oznamuje hned v úvodu lepší déšť, než onen byl, jimž náramné sucho v zemi uhnouti a hlad přestati měl, totiž *vylití Ducha sv.* „*I stane se potom: Vylejí ducha svého na všeliké tělo; a prorokovati budou synové vaši i dcery vaše a t. d.*“ (2, 28. podle žid. textu 3, 1.) a o tomhle a následujícím čteme v „Naučném Slovníku“ slova, která každého katolíka, tím více theologa na nejvýš zaboleti a urážeti musejí. Stojí tam totiž: „Třetí (hlava) popisuje soud nad národy, jenž se dítí má v údolí Jozafat, a kde se všem zpláceti má, v čem ublížili jsou národu israelskému. Však nesloulo v Judstvu žádné údolí *Jozafat*; toliko dle 2. kn. kronik, 20. přemohl král Jozafat nepřátele právě v proroctví jmenované v rovině Engady. Zdá se tedy, že Joelova báseň líčí vítězný boj Jozafatův, jak se popisuje v 2. Paralip. 20. Jiní vidí v řečích Joelových zvěstování zajetí Babylonského a příští Spasitele, i věčného království. Než patrně, že myšlenky tyto nepřirozeně se Joelovi podkládají.“ Když tedy sám kníže apoštolský po seslání Ducha sv. tímž Duchem osvícený místo ono klásické proroka Joele 2, 28. 29. o vylití *Ducha sv.*, dokonatele díla Kristova na zemi, jasně a zřetelně tlumočí zástupům, na Letnice do Jerusalema přibylým (Skut. Ap. 2, 16.); když P. Ježíš sám téhož *Ducha sv.* opětovaně svým vyznavačům byl přislíbil (Jan 14, 26; 16, 17. Luk. 24, 49. Skut. Ap. 1, 4. 5. 8. Jan 7, 38.) a když to předpovědění Páně vůbec v dobách apoštolských patrně vyplněné spatřujeme (1. Kor. 12—14.); když Církev sv. neustále ono místo Joelovo po celém oboru svém o seslání Ducha

sv. vykládá: — tenkrát se napíše nám: „*patrně, že myšlenky tyto nepřirozeně se Joelovi podkládají,*“ z čehož patrně, že se tím úmyslně cit a vědomí katolíkův i všech v Písmo sv. věřících protestantův hrubě a drze uráží, čehož my nezasluhujeme, anť takové spisy literatury naší podporujeme a odebíráme. Při této příležitosti obnovujeme své ztížení ohledem jiných podobných statí v „Slov. naučném.“

Darmo bys hledal v proroku *Micheáš* (str. 307. N. Sl.) jen zmínky nebo pokynutí o onom slavném proroctví, ve kterém sv. prorok věští, že Mesiáš v *Betlémě* bude narozen (Mich. 5, 2.), proroctví, jež nejen my katolíci a křesťané vůbec, ale i pravověrní židé vždy rozuměli o zaslíbeném Mesiáši, jako čteme u sv. *Matouše* 2, 6. Naučný Slovník jen poučuje o tom, že i *Micheáš*, „jakož proroci vůbec, k opozici stál háje lid proti straně vládnoucí.“ Staří zákonníci židovští to památné místo králi Herodesovi oznámili při příchodu sv. tří Králů do Jerusalema (Mat. 2, 6.): Naučný Slovník je mlčením pomíjí.

Darmo P. Ježíš klade proroka *Jo-náše* za typus (Mat. 12, 40. —) či obraz svého z mrtvých vstání: Slovník naučný píše rouhavě (str. 429.): „*Má pověst ta do sebe toli podivností, že vůbec se za pravdivou událost nepovažuje, nýbrž za mythus.*“ Za mythus se nepovažuje vůbec, aspoň nikoliv od katolíkův, nýbrž od takových křesťanů, kteří jedině rozumem ve věcech náboženských se spravují, Písmo sv. týmž pravidkem vykládají, a jimž *racionalisté* říkáme.

Darmo zvěstoval prorok *Malachias* (1, 11.): „*Neboť od východu až na západ veliké jest jméno mé mezi národy: a na každém místě posvěcuje se a obětuje se jménu mému oběť čistá: nebo veliké jméno mé mezi národy, dí Hospodin zástupův,*“ darmo Církev sv. prohlásila na sněmu Tridentském (sed. 22.), že proroctví toto nejsv. obětí mše sv. se vyplňuje: v „Slovníku Naučném“ pod slovem „*Malachias prorok*“ darmo bys

jen zmínky o takových hledal. — To je náramná nešetřnost nejen ku vědě katolické, nýbrž i k lidu našemu, který k víře staré katolické lne, a potom takových věcí v těch knihách se dočítá, kteréž jemu ku poučení sloužití mají. Nežli taková pojednání, věru! raději žádná se nedávejtež do „Slovníka naučného.“

Dr. Jan Bílý.

Evangelium na den svatých andělů strážných.

(Dokončení.)

Jak pak ale, kdyby někdo takové maličké pohoršil, pokazil, od Pána Ježíše odcizil, o viru, lásku, poslušnost, čistotu připravil, žeby těžkého hříchu se dopustil? žeby hroznou pokutu na sebe uvalil? O tom není pochybnosti; neb dí Pán Ježíš: *ale kdo pohorší jedno z maličkých těchto, jenž ve mne věří, tomu lépe by bylo, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho, a byl pohřžen v propast mořskou.* Proč žeby mu lépe bylo? Proto, že se mu něco mnohem horšího stane. A proč aby byl žernov osličí — mlýnský kámen oslem točným, zavěšen na hrdlo? proč ne kámen obyčejný? proto, že mlýnský jest větší a těžší, že hned padne ke dnu. A proč aby byl zavěšen na hrdlo jeho? proč ne na ruku, neb na nohu? proto, aby si ho vysmeknouti a vyplouti nemohl. A proč aby byl pohřžen v propast mořskou? proč ne do potoku, neb do řeky? proto, aby mu z ní nikdo pomoci nemohl, aby v ní jistě zahynul, aby od mořských potvor roztrhán a sežrán byl, aby ten tam byl na věky. O hrozné podívání na takovou pokutu! A přece nebylaby prý postačitelná, přede prý mnohem těžší pokoutou trestán, v strašlivější propast bude pohřžen. Jaká to asi propast bude? Já vím jen o dvou — o očištcové a pekelné. V kterou tedy z nich bude pohřžen? v očištcovou ne; nebo z té byloby vysvobození, Pán Ježíš ale mluví o propasti, z které žádného vysvobození není. A taková jest jenom pekelná. V tu tedy bude pohřžen, a bude mít na hrdle provaz jako vinník, odsouzenec veliký, a na prsech mlýnský kámen, to jest, na svědomí hřích přetěžký; a bude zármutkem plakati, bolestí rváti, zoufalstvím zuby skřípěti, hrůzou umírat, a bude od ďábla a andělů jeho posmíván, mučen, pálen bez konce, na věky. O jaký to rozdíl mezi tím, kdo maličké ve jménu Páně přijímá, a tím, kdo je pohoršuje! Onen bude na výsosti nebeské, tento v pro-

pasti pekelné; onen s zlatou korunou na hlavě, tento s provazem na hrdle; onen s palmou vítěznou v ruce, tento s mlýnským kamenem na prsech; onen v zástupch andělských, tento v rukou ďábelských; onen v radostech neskonpalých, tento v mukách věčných. O kým nikdo nikoho nepohorší, nikdo nikoho v hřích nepotrhně! A kdyby někdo chtěl někoho v hřích potrhnutí, kým prvé, než to učini, na žernov, na provaz, na moře, na propast si zpomeně! Pakli ne, bude mu běda! — Pán Ježíš tu žalostně naříká nad pohoršeními, lituje těch, jenž od nich trpí, a vyřkuje klatbu proti těm, skrze kteréž přicházejí, řka: *Běda světu pro pohoršení!* K politování jest svět — lid na světě, lid vůbec, obzvláště pak lid věrný, dobrý, pobožný pro pohoršení — pro zlé, pohoršivé příklady, kteréž spatřuje, kam se koli obrátí, kamkoli pohledí, od kterých mnoho, nesmírně mnoho trpí, kterým někdy i podléhá, kterými častěji viru, ctnost, kázeň, dobré mravy trati. A jaké pomoci? prázdné; dokad svět světem — takovým, jakým jest, bude, dokad v něm nepravost, převrácenost, bezbožnost panovati bude, aneb, abych to v podobenství řekl, dokud na poli hospodářově koukol mezi pšenici poroste, prázdné; nebo kterakby na světě býti mohlo bez pohoršení, dokad v něm nebude bez hříchů? — a bez hříchů v něm nebude, dokad v něm nebude bez zlých lidí. Zlí lidé budou pořád pohoršení roditi; protož pravím vzhledem nich: *Potřebí jest sice, aby přicházela pohoršení, ale však běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází.* Dejme tomu, žeby všude samá pohoršení viděl, žeby jimi jako chmourou se všech stran byl obklíčen, jest-li tím k dávání pohoršení nucen? není zajisté; a když k dávání jich není nucen, a přede je dává, dává je sám od sebe, svévolně, a protož trestu hoden jest, a s trestem se nemine. Běda mu! Když tomu tak, nemyl se, křestane, a neříkej: Co na tom, dám-li pohoršení? jiní je také dávají. Kdyby měl Bůh z toho mne trestati, musilby z toho také jiné trestati. Ale pamatuj na vyřčení Páně: Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází. Jest-li jeden, běda mu! jest-li jich sto, běda jim! jest-li jich na tisíce, běda jim! Při tom se samo sebou rozumí, že nejen běda tomu, kdo pohoršení dává, nýbrž také tomu, kdo pohoršení bere, kdo se dává kaziti, od Pána Ježíše odvracet, o viru a ctnost připravovati, k bludům a hříchům zaváděti. A poněvadž i tomu běda, co tedy sobě počítí? jakého prostředku se chopiti k vystříhání se všelikého pohoršení? toho, co tu Pán Ježíš udává, řka: *Pročž pohoršuje-li tě ruka tvá,*

nebo noha tvá, utni ji a vrz od sebe: — při slově ruka nebo noha rozumí Pán Ježíš všecko, co pohoršuje, nechť to člověk, zvíře, kniha, obraz, oděv, pokrm nebo něco jiného jest, a to za tou příčinou, že se to zdá býti aneb také v skutku jest potřebné — tak potřebné jako na příklad ruka nebo noha. Smysl řeči jeho jest tedy ten: Pohoršuje-li tě něco — ponouká-li, vábí-li, zavádí-li tě k hříchu, pohrdni tím, vzdal se toho; a by se ti to zdálo býti, aneb v pravdě bylo tak potřebné jako ruka nebo noha tvá, a by tě to takového přemáhání stálo, jako kdyby měl sobě ruku nebo nohu utíti, a takových bolestí, jako kdyby sobě ruku nebo nohu utal, a utatou vrhl od sebe, a by tím tak zkrácen byl, jako kdyby o ruku nebo o nohu přišel, a by tak bídný život měl, jako kdyby bez ruky nebo bez nohy byl, a následkem toho i umřiti musil: předce tím pohrdni, předce se toho vzdal, nebera ohledu ani na bídu, ani na smrt; nebo — *lépe jest tobě vjiti do života — věčného — mdlému anebo kulhavému, v sebe větším nedostatku, soužení, zármutku postavenému, — než dvě ruce anebo dvě noze majícímu* — nevím, v jakém pomohli, bohatství, blahu oplývajícímu — *uvrženu býti do věčného ohně. A pakli oko tvé pohoršuje tě, vylup je a vrz od sebe: — při slově oko rozumí Pán Ježíš zase všecko, co pohoršuje, a to za tou příčinou, že to mnohdykrát velmi milé, drahé jest — tak milé a drahé jako oko v hlavě. A smysl řeči jeho tento jest: Pakli něco pohoršuje — k hříchu táhne, zavádí tě, odříkej a zprost se toho; a by ti to tak milé bylo jako oko v hlavě, a by tě to takového přemáhání a takových bolestí stálo jako vyloupení oka a vržení ho od sebe, a by tím tak zkrácen a zohaven byl jako vyloupením oka a vržením ho od sebe: předce toho mermomoci se odříkej a zprost, nehleď při tom ani na libost, ani na bolest, ani na zkrácení, ani na zohavení, ani na nic jiného; nebo — *lépe jest tobě jednookému* — nevím, jak zkrácenému, zohavenému, potupenému — *vjiti do života — věčného, — než obě oči — sobě větší na všem hojnost, rozkoš, slávu — majícímu uvrženu býti do pekelného ohně. Viděti to na Lazaru a bohateci. Bohatec se oblécel v šarlat a kment, a hodoval na každý den skvostně. Lazar ale ležel u vrat jeho, pln jsa vředů, žádaje nasytiti se drobtý, kteříž padali s stolu bohatce, a nikdo mu jich nedal: a však psi přicházejíce lízaly vředy jeho. Stalo pak se, že umřel žebrák, a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatce, a pohřben jest v pekle. Pozdvih pak oči svých, když byl v mukách, užířel Abrahama z daleka, a Lazara v lůno jeho.**

I volaje onen řekl: Otče Abrahamo! smiluj se nade mnou, a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého u vodě, a ochladí jazyk můj; neb se mučím v tomto plameni. I řekl mu Abraham: Synu, rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, a Lazar též zlé; nyní pak tento se těší, ale ty se mučíš. (Luk. 16, 19. 25.) Hle, že jest tisíckrát lépe, býti Lazarem nežli bohatcem, to jest, za živa zlé věci přijímati a po smrti dobré, nežli na opak za živa dobré a po smrti zlé; že jest tisíckrát lépe, všeliké příčiny a příležitosti k hříchu trebas s největším zapíráním sebe samého ucházeti, a s neposkvřněnou duší do života věčného vjiti, nežli v příčině a příležitosti k hříchu se kochati a s poskvřněnou duší do ohně věčného uvrženu býti. A když tomu tak, co medle učiníš, povstane-li myšlenka neb žádost v tobě, kteráž tě k hříchu potáhne? Zpomeň si pak, že jest tisíckrát lépe, takovou myšlenku neb žádost potlačiti, čisté svědomí zachovati a konečně do života vjiti, nežli k ní svoliti, svědomí poskvřniti a do ohně věčného uvrženu býti, a potlač, zapuď ji. A co učiníš, přijde-li ti něco na oči nebo do uší, co tělu tvému bude se líbiti, ale duši tvé nebezpečnostvím a zkázou hroziti? Zpomeň si pak, že jest tisíckrát lépe, takové libosti tělu svému odepríti, duše své před zkázou ochrániti a tak do života vjiti, nežli takové radosti tělu dopřáti, duši v záhubu vydati a tak do ohně věčného uvrženu býti, a odeprti ji tělu. A co, kdyby ti někdo dary dával, aby mu ve zlém po vůli byl? Zpomeň si pak, že jest tisíckrát lépe, všemi dary pohrdnouti a do života vjiti, nežli je přijmouti a do ohně pekelného uvrženu býti, a pohrdni jimi, nebuď mu po vůli. Ó blahoslavený, jestli tak učiníš! nebo hříchu se vystříháš, peklu ujdeš a život věčný obdržíš. A to jest vroucí přání Páně, jak vzhledem tebe, tak také vzhledem lidí ostatních. A to bylo vroucí přání jeho také vzhledem učeníků. Protož jim dal výstrahu nejen od pohoršení, nýbrž také od potupování maličkých, řka: *Viztež, — mějte se na pozor, — abyste nižádného z maličkých těchto nepotupovali* — nejen nepohoršovali, ale ani nepotupovali, zanedbávali, myslíce si, že na nich nic nezáleží, že za vaši péči nestojí, že vašeho pěstování nezaslужují, právě proto, že jsou maličci: — *neboť pravím vám, že andělé jejich — strážní — v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest.* Když tak vznešení, slavní, blažení, Otci mému nebeskému tak blízcí a milí duchové nižádného z maličkých nepotupují, zanedbávají, kterakbyste vy je potupovali, zanedbávali směli? vy,

jenž nejste rovni andělům, jenž s nimi nebydlíte v nebesích, jenž nevidíte tváře Otce mého, nepožíváte slávy a blaženosti jeho. — A kdybyste je předce potupovali, zda byste tím spolu andělů jejich nepotupovali? jejich lásky k nim, jejich péče o ně, jejich strážné nad nimi? — A zdažbyste spolu Otce mého nebeského nepotupovali? jeho vůle, jeho rozkazů? — Andělé jejich nečiní ničeho sami od sebe; nýbrž jako služebníci na tvář Pána svého pořád hledí, očekávající rozkazy jeho, tak také andělé jejich pořád hledí na tvář Otce mého nebeského, očekávající a plnice pokynutí jeho. A kdybyste maličké potupovali a v nich a s nimi anděly jejich, i Otce mého, zdažbyste nemusili se trestu jeho báti? — Hle, andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého; zdažby na vás před Ním nežalovali? — a zdaž by žaloby jejich nevyslyšel, a jim pokynutí neučinil, aby šli a ztrestali vás? — Budete-li ale maličkých se ujímati, budete-li jim dobře činiti, jich k dobrému napomínati, je od zlého odvracet: budete mítí se nač těšiti. Hle, andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého nebeského; oni Mu budou dobré snahy a práce vaše obětovati a vám za ně vyprošovati hojnou v nebi odplatu. A když budete umíratí, budou věrně při vás státí, a když umřete, vnesou duše vaše do radosti nebeské. Pak budete i vy s nimi tvář Otce mého nebeského viděti a věčné slávy jeho požívatí. — Z uvedených slov Páně poznáváme, že své strážné anděly máme. O radujme se radostí velikou! Oni milují nás, pečují o nás, orodují za nás, dávají nám dobrá vnučení, napomenutí, spasitelné výstrahy, ostrhávají nás na duši i na těle, nosí nás tak říkáje na rukou, abychem o kámen neurazili nohy své. Pod jejich stráží máme se tak dobře. Kdyby jí nebylo, kdo ví, čeho bychom byli se dopustili, čím bychom byli duši svou poskvrnili, Boha svého rozhněvali, klatbu jeho na sebe uvalili. Kdyby jí nebylo, ztěží mělibychom jasné oči, veselé tváře, rovné údy, zdravé tělo; ztěží bylibychom na živu. O radujme se z strážných andělů! A radujme se také z Pána Ježíše! On nás poučil o strážných andělech, rodiče a duchovní pastýře naše zavázal a povzbudil k ustavičnému pečování o naše spasení, Církev svou naplnil mateřskou k nám láskou. Bez toho jak bychom byli opuštěni, zanedbáni, potupeni, ve všelikém nebezpečení postaveni, právě tak, jako ovečky nemající pastýře. Pročež se radujme z Pána Ježíše! A také z Otce nebeského. On miluje nás, touží po nás, chce nás mítí v nebi u sebe — v věčné slávě

a blaženosti své; a právě proto nám dává dobré anděly své za strážce a za vůdce. Bez nich jak těžko byloby nám dostati se do nebe, a to dilem pro množství veřejných pohoršení, dilem pro množství tajných úkladů! Pročež se radujme z Otce nebeského! Ale nejen se radujme, ale také radost činíme, a sice andělům strážným důvěrným v jejich ochranu se odevzdáním, pilným na jich napominání pozorováním, bedlivým všech, obzvláště těžkých hříchů se varováním; Ježíši Kristu horlivým Církve jeho posloucháním, srdečným rodičů, duchovních pastýřů a učitelů milováním, každodenním u víře a etnosti prospíváním; a Otci nebeskému silným po něm toužením, vroucím k Němu vzdycháním, ochotným k němu spěcháním. On nám za to radostí odplatí, která očekávání naše daleko převyšší a která nebude mítí žádného konce. Amen.

Jan Felizna.

Na Stráži.

Obrazy ze života od Fr. Pravdy.

I.

Starý Rokyta, výminkář z Pomeřan, jenž celou zimu postonával a pro slabost ani do kostela nemohl choditi, umínal si na jaře, že vykoná, dá-li Pán Bůh, pout k Panně Marii do Zbunic, kde letního času každou sobotu mnoho nábožných křesťanů se všech stran k službám Božím se shromažďuje.

Byla teplá a jasná noc, Rokyta vycházel ven, aby se přesvědčil, bude-li ráno hezky a když počalo svítiti slunce a na obloze neukazovalo se ani mráčku, vzal na sebe kabát, strčil do kapsy modlitební knihu a brejle, chopil se hole a vystoupil ze stavení.

Rokyta nejde sám, nýbrž má průvodčího. Připojil se k němu vnuk Jakob, jenž již dlouho se těšil na tu cestu. Včera, než se odebral na lůžko, pomodlil se k Pánu Bohu, aby jim zítra udělil pěkné počasí a když ho dědeček budil, ptal se maje oči ještě zavřené: „Neprší, dědečku?“

Nepršelo a on se čerstvě oblekl, aby na něj dědeček nemusil čekat. Pak posnídal a kousek bílého chleba mu maminka zaobalila a zavázala do šátku. Dědečkovi dala také krajíc a sice větší, že odcházel bez snídání, a vyprovodila je až za humna. Kubiček slíbil, že se za ni tam u Panny Marie také přimluví a ona mu na čelo, ústa a prsa udělala kříž a svěcenou vodou ho pokropila. I dívala se za nimi, dokud nezašli za zahradu a měla radost, že synáček její na první pout se ubírá s dědečkem. Šel vedle něho, na pravé ruce

mu visel šátek s chlebem a okolo levé měl zatočený růženec. Vyšlapoval si hbitě a chtěl s dědečkem rozprávěti, aby ho, jak si přál, drobet povyrazil.

Dědeček byl jaksi smutný a vážný a nic nemluvil, ale pohybovala se mu ústa a chlapec z jednotlivých slov, co pronášel nahlas, se dovtipil, že se modlí. Brzy se také dal do zpěvu a zpíval svatou písničku, což se Kubičkovi tak líbilo, že mu pošeptmo přizvukoval. Však začala ho tlačiti bota a zůstával pozadu nemoha stačiti dědečkovým větším krokům. Dědeček si toho nevídal a trvalo to dlouho, než se za ním obrátil. Co to dělá? Co mu schází? Snad je již umdlen a nemůže z místa?

Jakob pravil: „Dědečku, jestli pak bych směl na pout jíti bos?“

„Proč bys nesměl?“

„Snad se to nepatří?“

„Vždyť jdeme sami a nikdo tě nevidí.“

„To arcit, ale Panna Maria a Pánbůh by se zlobili, že si jich dost nevážím.“

„Nebudou se zlobiti, jen se zuj a před kostelem se zase obuješ.“

„V kostele nemohu býti bos, vidíte, dědečku?“

„Také můžeš.“

„Kdybych neměl obuvi?“

„Třeba bys měl, Pánu Bohu je to jedno, jen když se k Němu nábožně modlíme.“

„Ale roztrhaných a zamazaných bot nemá rád, není-li pravda?“

„Někdy za ně člověk nemůže: nedostává se mu peněz na správu, přší, je bláto, pošpinil se na cestě.“

„Což když není bláto?“

„Tu ovšem máme míti boty čisté.“

„A šaty též?“

„Toť se rozumí.“

„Oblikáme se svátečně?“

„Když je svátek, ano a i jindy musíme do kostela vzíti něco lepšího.“

„K vůli Pánu Bohu?“

„To víš.“

Kubiček mezi tím, co toto mluvili, se zul a při tom si chvíli odpočinul. Jde se mu to nyní dobře. Když dědeček udělal krok, udělal on dva. Má boty viseti přes rameno. Je veselý a chce se ještě na to a ono pozeptati.

Však dědeček již zase zpívá a nemůže mu odpovídat. Musí tedy mlčet a aby si ukrátil čas, dívá se na šlapěje, co činí v rose. Jsou menší než dědečkovy. Měří je a rozeznává patu a prsty. Jak pak daleko budou od sebe, když hodně rozpráhne nohy? Jestli pak by doskočil na šlapěje před sebou?

I rozpráhoval nohy a skákal, až mu

spadly boty. Zdvihl je, ale již mu bylo horko a kabátek mu počal býti jaksi nepohodlný. Nechtěl dědečka vytrhovati, nýbrž čekal, až dozpívá a se zase ohlídne. Když se to stalo, řekl mu: „Dědečku, já bych si také svlekl kabát?“

„Dělej, jak se ti líbí,“ odpověděl dědeček.

„Může to býti?“

„Může, buď bez starosti.“

Kubiček si tedy kabát svlekl a dal si ho na druhé rameno. Však pořád něco ztrácel, sbíral a rovnal. Než přišli do Zbynic, byl unaven a měl hlad i žízeň. Druhá mše svatá byla teprv v deset hodin a k té oni se dostavili. Bylo ještě záhy, Jakob pojedl kousek chleba a dědeček ho dovedl na faru, aby se tam na dvoře napil vody. Pan farář sám okřikl psy, když na ně štekali a Kubiček se divil, že nemá roucho černé jako jejich velebný pán, nýbrž strakaté. Byl to župan a ten on ještě jak živ neviděl, myslé, že je to něco zcela obzvláštního. Šel políbiti ruku a pana faráře si dobře prohlídl, aby mohl o jeho sukni anebo co to je, povídati mamince. Pak se obul a oblekl a dědeček přede mší, již sloužil pan kaplan, přistoupil k svaté zpovědi a při mši k svatému přijímání.

Seděli v stolici. Jakob se nejvíce díval k oltáři, aby viděl Pannu Marii a zpomínal na tatínka a na maminku a na ostatní doma. I modlil se za ně, pokud to uměl a mezi tím si hrál s růžencem. Když bylo po všem, klečel dědeček ještě dlouho v kostele a pak si došel do hospody na sklenici piva, aby se posilnil na zpáteční cestu. Jakob piva nechtěl, ale chléb snědl všecken, co měl a ani z rohlíčku mu nic nezbylo, co mu dědeček byl koupil. Dva si vzali s sebou, aby nepřišli s prázdnou a mohli podělití domácí.

Než opustili milou vesnici, zastavili se ještě na fare, že Kubiček měl chuť na vodu studenou a dobrou, jakéž jinde nedostal. Občerstvil se jak náleží, poděkoval s dědečkem za nádobu, co mu půjčili, a bylo poledne pryč, když odcházeli.

Slunce páliło. Kubiček zase sundal kabát a boty a cválal vedle dědečka. Nyní si i dědeček kabát svlekl a nesl ho na holi, což Jakob udělal po něm zdvihna okleštěk, přes nějž si přehodil i boty. Tak se věru podobal dědečkovi, jak myslil, a hodně moudře a povážlivě si vyšlapoval. Těšilo ho, že dědeček víc mluví než ráno, dával mu otázku po otázce a on mu pořád odpovídal.

Všímali si krajiny a Jakob ukazoval na vesnice, které spatřil, vyptává se, jak se jmenují. I jména lesů, rybníků, polí a

luk chtěl vědět a dědeček všech ani neznal, dokud nebyli na statcích Pomeřanských. Než překročili hranice, musili vystoupiti na rozsáhlou výšinu a cesta do kopce je upáčtila. Dědeček nebyl proti tomu, aby si zde oddechнули a pohověli, napřed ale dojdou až tam k těm stromům, které jsou již jejich patřice k domu Rokytovu. Budou tam míti přívětivý chládek a na jednu stranu dalekou vyhlídku a s druhé strany je budou krýti husté a veliké lesy.

Dědeček pravil, že to mistečko se mu vždy líbilo a posud líbí, navštívil je často, držel tam poledne, odpočinul od práce. To role v pravo je jejich, to v levo je Srpkovo, jsou sousedé ve vsi i zde na poli. Lesy jsou obecné a panské a po kousku tu mají i hospodáři z Pomeřan a ze Železnice, jejichž dědiny až sem dosahují.

Rokyta s Kubičkem mluvil jako s člověkem dospělým a Kubiček mu rozuměl, když mu každou věc hezky vysvětlil.

Dostali se k stromům stojícím o samotě, byly tu čtyry a okolo vedla cesta. Mezi stromy na prázdném prostranství ležel veliký kámen, jenž vyhlížel jako lavice a v skutku za lavici sloužil. Byl hladký a jako vybroušený a bylo na něm znáti, že tu lidé často sedávají. Větší díl ho vězel v zemi, proto nebylo možná s ním hnouti a snad od pravěku se zde nalezal. Sněhy a deště, mokra a sucha, větry a násilí lidské mu snad již mnoho uškodily a vlastní tíž do větší a větší hloubky ho pochovávala. Však posud i nad zemí je velikán a jestli mocí nebude odstraněn, uplynou století, než pomine a zmizí.

Starý Rokyta ho zná od svého mládí. Hrával si na něm již co chlapec, když ho sem rodiče na pole nebo do lesa vzali, stavěl chlívky ze špiček, písku a drnu, z kůry dělal střechu a ze šišek rozličná zvířata.

Když povyrostl, pásával tu ovce a pak krávy a voly a ještě má v paměti, jak za velikého horka milé ovečky do stínu širokých stromů se tlačily, mezi nimiž on na kameni si pletl šňůry a vyřezával bičšístata. Také tu malí ptáčekové mívali hnízda a čiperná veveřice často na něj dolů házela šupiny a když ji vyplašil, zalezla do vršku anebo spustila se po kmeně a hopkujíc utekla do blízkého lesa. Pronásledoval ji, ale nikdy ji nechytil a měl li u sebe společníka, vyvedli nejed en veselý kousek.

Dospěl za jinocha a sníval zde o panně, již se naklonilo jeho srdce, ano on s ní zde okolo chodil, s ní zde sedával. Milovali se upřímně a čistě, až spolu vstoupili do manželství a pak zde mluvili o radostech a starostech domácích. Pánbůh jim dal děti, vychovali je pořádně, bývali

zde s nimi a mnohou dobroťou radu jim udělili.

Žena je již nebožka, on již také dokonává, pout' vezdejší, nemůže a nebude to dlouho trvati, složí tělo a poklesne do hrobu. Duše předstoupí před Boha. Je připravena, nebojí se, nebudou jí tížit viny? Ach ano, také páchala zlé, slabost a křehkost jako všem lidem ji je přirozena.

Svědomitému stařečkovi celý život se otevřel před očima. Viděl své poklesky, své chyby a hříchy, uznával je, litoval jich a ačkoliv se od nich již byl očistil, je byl napravil pokáním a kajicností, přece by ještě vykonal nějaký skutek, jenžby milosrdenství Božímu ho odporučil.

Přemýšlel a rozvažoval sedě na kameni a vnuka Jakoba máje u nohou pohříženého do tvrdého spánku. Dal si boty i kabát pod hlavu, aby drobet po té namahavé cestě okrál, mluvil, vyptával se a konečně podlehl drámotě. Dědeček to již napřed pozoroval, mátl se v řeči, neslyšel, neviděl, zapadla mu víčka. Již o sobě neví, ale má příjemné sny a blaze se usmívá. Dědeček je tomu rád a nebudí ho. Může zatím rozjímati o památce, co zde na světě po sobě chce zůstaviti, má čas a nepospíchá, doma na něj nečekají.

Je mu volno v té odloučenosti a samotě, vidí daleko před sebe do požehnaného údolí, po stranách má bujným obilím zaseté pole, vzadu se táhne černý a vysoký les. Čtyry stromy, uprostřed nichž trvá, tvoří jako kapličku, jsou sloupy a nahoře splývají v široký krov.

Místu tomu se říká „na Stráži,“ tak se vždycky jmenovalo, proč, to nikdo nepamatuje.

Je to dobré jméno, zde má stráž příhodné stanoviště a věru je jí tu zapotřebí.

Však kdo zde je a kdo zde má býti na stráži? Na půl hodiny cesty není v okolí žádného stavení. Po cestě se málo chodí a jezdí. V letě se zde leckdys ukáže pasák se svým stádem a na pole přicházejí dělníci. V zimě, když se z lesa nevozí dříví, je krajina mrtvá, opuštěná, nikdo jí nehlídá. Nikdo? Což zde není vševědoucího a všudypřítomného Boha?

„Ano, je zde,“ odpověděl si Rokyta a doložil: „Viděti Ho arcit nemůžeme.“

I projela mu hlavou myšlenka: „Což kdyby zde byl Jeho obraz?“

Té myšlenky se starý muž přidržel. Nejlepší obraz Boží je kříž a Spasitel na něm. Zde by mohl pěkně státi mezi stromy. Pak by to opravdu byla kaplička. Nad takovou stráž není. Zajisté by mnohou duši povzbudila, obrátila a zachránila.

„Děkuji ti, Bože, že jsi mne osvětil!“

modlil se Rokyta. „Zde Tobě ke cti postavím kříž. Zachovej mne a přispěj mi, abych to vykonal, než uplynou moji dnové!“

Stařeček vstal, díval, ohlížel se, počítal kroky, měřil hůlkou a konečně tuto zarazil do země řka: „Na tomto místě musí státí!“

Pravil to nahlas a nedbal na Jakoba, jenž se probudil upíraje oči na dědečka. Kde pak to jsou? Jak sem přišli? Co tu dělají?

Ano, byli na pouti a tu odpočívali, zpomněl si chlapec a vyskočil boje se, že snad dědeček již odchází.

Neodcházel, nýbrž šťoural do země, vyhazoval a vyhraboval, jakoby dělal díru.

Kubíček se divil, že si dědeček hraje a hned by mu pomohl, kdyby chtěl.

Věru chce. Rýpají do země oba, děd holi, vnuk okleštěm a když mu to nejde, užívá rukou.

„Dědečku,“ dí mezi tím, „udělejme si jámu, až se tam oba schováme.“

„Před kým pak se chceš schovati?“ ptal se dědeček.

„Před zlodějem, kdyby vyšel z lesa,“ odpověděl.

Dědeček řekl: „Což zde miníš zůstatí?“

„Neminím.“

„Tedy toho není zapotřebí a tak hlubokou jámu my dva sotva bychom vykopali.“

Měli toho dost, než se dostali na půl střevíce do země a Kubíček chtěl zkusiti, jestli by tam již vešel — jeden rohliček.

Děd se smál řka, aby zkusil, vejde-li mu do hladového žaludku a on mu tam v skutku vešel. Druhý zachovali pro domácí a díru zandali kamenem, pro nějž si došli na vedlejší cestu. Nesli ho oba a Kubíček tomu nerozuměl, proč díru zase příkrývají.

„Však ty porozumíš,“ těšil ho děd. „Pamatuj si, že ten kámen je znamení, kam něco chcei postaviti. Kdybych umřel, než se to stane, doveď sem tatínka a ukaž mu ho. On vyplní mou vůli, již mu oznámím, hned jak domů přijdu.“

Šli domů a každý pověděl, co měl na srdci.

II.

Novina, že se na Stráži bude stavěti kříž, dala podnět k rozličným řečem. Proč tam a proč ne jinde? Na Stráž z Pomeřan není blíž než ze Železnice. Kříž tedy Železnickým tak dobře bude patřiti jako Pomeřanským. Mohl by státí ve vsi nebo za vsí. Byl by okrasou krajiny, lidé by k němu častěji přicházeli. Chodili by okolo a modlili by se. Tam málo kdy někdo přijde

a když přijde, bude hledět, aby minul les a u kříže se třeba ani nezastaví.

Příbuzní Rykotovi litovali, že starý otec na kříž chce obětovati peníze. Což by nemohl dáti jim, co bude státí? Má syny a dcery a nechýbil by, kdyby jim přilepšil, ačkoliv toho nemají příliš zapotřebí. Když nepřeje jim, může přátí vnučkům a vnučkám, zajisté by mu byli vděční. Snad si uspořil více jmění, vydá je a jim po něm nic nezbude. Musejí si ho předejítí, aby na ně pamatoval a bude-li možná, vymluví mu úmysl, utráceti marně své zásoby.

Dědeček nevěděl, proč se nyní všickni přátelé k němu hlásí, přicházeli jeden po druhém a i všelijaké dary mu přinášeli. Nikdy u nich nebyl v takové vážnosti jako nyní, líbali mu ruce, lichotili se k němu, představovali mu své děti. Viděl je rád, uctil je a dětem dal po groši nebo po dvou upřímně si na nich zakládaje. Arciť mu neřekli, že je to málo, ale myslili si to a přičinili se, aby i on to uznal. Neuznal ničeho a oni doufali, že jim později něčím přispěje.

Těžko bylo přispívati, když scházely prostředky, neboť Rokyta neměl víc zachováno, než co na pěkný železný kříž a kamenný podstavec potřeboval. Ano, ještě se mu nedostávalo a musil přidati z výmínku, který bez toho nebyl velký.

Kříž se přivezl, podstavec udělal známý kameník a vše se složilo na Stráži. Přišli dělníci a řemeslníci, podstavec upevnili v zemi na místě, jež byl Rokyta již vykázal, a kříž do něho zapustili.

Děd s vnukem byli přítomni a tento se chlubil, že on s dědečkem pro kříž jámu vykopali. Pomahal nyní také, ale honili ho pryč, že překáží, což jim nevěřil vymlouvaje se, že dědečkovi nepřekážel, když zde spolu sami pracovali. Když bez něho mohlou býti, on bez nich také bude a nějaké dílo se mu snadno nahodí. Ano, již to má: udělá a postaví si kříž jako oni! V skutku vyhrabal díru, položil na přič dvě dřívka jedno delší a jedno kratší, sbil je dohromady a kříž byl hotový. I zastrčil ho do díry, přihrnuł a přitlačil zemí, kříž stál a hoch plesal, že vyvedl věc podivuhodnou. Nejvíce ho za to chválil dědeček a vezli se spolu domů na voze, na kterém kříž a podstavec byli přivezli.

Jest-li pak kříž jeho nevezme porušení? bál se chlapec. Vydrží do rána, do neděle a ještě jedné neděle? Kdy tam zase půjdou?

Dědeček pravil, že tam půjdou, až se kříž bude svítit.

Kdo ho bude svítit?

Velebný pán.

Kdy?

Brzy, již zítra ho o to požádá.

Bude se jeho kříž také světit?

Neбудe, je příliš nepatrný, neúhledný, křehký a nestálý a Pán Bůh by se z něho netěšil. Jemu ku slávě musíme zřizovati lepší a dokonalejší památky a jeho kříž je jen hračka, již by si velcí lidé nevšimli.

Kubiček byl zarmoucen, ale naděje, že až vyroste, Pánu Bohu postaví kříž důstojný a vzácný, ho upokojila a již se počal starati, kde si k tomu vyvolí místo. Na Stráži by mu to bylo nejmilejší, ale tam kříž již je a dva kříže vedle sebe snad nemohou státi?

Mohou, ale je tam jednoho dost a druhý může někde jinde k nábožnosti a k uctění Pána Ježíše povzbuzovat.

Kam ho tedy dají?

Hoch jmenoval místa, kterákoli znal a dědeček ho ubezpečil, že se místo najde, až ho bude třeba.

„Pojedeme tam zase spolu, vidíte, dědečku?“ ptal se Jakub.

Dědeček si povzdychl, že tenkrát již bude nebožtík a Jakub nechtěl, aby byl nebožtík, poněvadž by prý napotom již neměl dědečka, když by mu ho dali do hrobu.

Ať chce nebo nechce, dědeček předce umře, ale musí se za něj modlit a musí se dobře chovat a Pána Ježíše milovat, aby se shledali jednou v nebi.

Kubiček se dal do pláče dědečka obímaje, jakoby ho smrti nemínil vydati a dědeček pravil: „Ten kříž, co jsme dnes na Stráži postavili, je, Kubičku, tvůj, já ti ho dávám, budeš ho po mně dědit a kdyby někdy potřeboval opravy, ty ho bez ní nenecháš.“

Kubiček nerozuměl, co to je a děd mu to vysvětlil rozmlouvaje s ním, dokud na voze seděli.

Nyní nastala péče o vysvěcení kříže na Stráži a děd a vnuk si ji nejvíce k mysli připouštěli. Velebný pán ustanovil neděli, kdy kříž navštíví s průvodem a ohlásil to veřejně z kazatelny.

Neděle přišla a odpoledne shromáždilo se v Pomeřanech takové množství lidu, že byla pohromadě celá osada. Šli na Stráž pěkně v pořádku, napřed se nesly korouhve, za nimi v páru kráčely školní dívky, následovali mládenci a muži, k těm se připojily panny a ženy.

Kubiček se držel dědečka; nechtě býti u nikoho jiného, oni dva celé té slavnosti byli původcové. Vnuk to dědovi několikráte opakoval a u kříže se zase přitlačil k němu, na všecko dáváje dobrý pozor.

Bylo kázání. Velebný pán vystoupil na kámen mezi stromy a v skutku se zdálo jakoby měl střechu nad sebou. Stromy ho chránily před paprsky slunečními, jenž hrály a pálily a okolo nebylo viděti než hlavy, člověk stál vedle člověka. Slovo Boží povzbudilo a pohnulo staré i mladé a málo kdo se ubránil pláči, když o svatém kříži a Spasiteli na něm důtklivé a hluboké pravdy slyšel. Činila se dobrá předsevzetí, zavrchovaly se hřichy, každý chtěl život svůj spořádati dle zákona Božího, aby na něm nebylo ztraceno Kristovo vykoupení.

Starý Rokyta děkoval v duchu Bohu, že on podal příležitost k této pobožnosti a kdyby nový kříž na Stráži již nikdy tolik dobrého nezpůsobil co dnes, bylby spokojen maje tím přestědře odměněný chudičský náklad na něj. Však on křesťanům bude k prospěchu dlouhá léta a o to se nyní kněz modlil světě ho po ukončeném kázání způsobem obyčejným.

I prosil všemohoucího a věčného Pána, aby požehnati ráčil toto znamení kříže, jenž má k spasení přispěti lidskému pokolení, utvrzovati je ve víře, nakloňovati k dobrým skutkům, poskytovat mu vykoupení duší, býti mu ochranou a útěchou proti všem útokům nepřátelským. Dále vzýval Boha, aby požehnal kříž, jímž vysvobodil svět z moci zlého ducha a na němž byl umučen zvítězliv nad hříchem od prvního člověka požíváním ovoce ze zapovězeného stromu pošlým. Ve jmenu Otce, Syna a Ducha svatého žehnal a světil ho, aby všickni modlíci a klanějící se před ním skrze Pána našli zdraví těla a duše. Mezi tím ho kropil svčcenou vodou a konečně mu vzdal úctu koře se mu a libaje ho, což po něm činili i přítomní jeden po druhém.

Přidali ještě litanie k Pánu Ježíši, modlili se a zpívali a v tom samém pořádku, v jakém byli přišli, vrátili se zase domů i po cestě jsouce pobožní.

Na Stráži připojili se k Pomeřanským lidé z jiných vesnic a osad, jenž s protějších stran se sem byli dostavili a nejvíce jich tu bylo ze Železnice na Stráži s Pomeřany hraničící. Svatý kříž dělal radost všem a když velebný pán s průvodem se byl vzdálil, prohlíželi si ho Železničtí a sousedé jejich, co tu zbyli, a chválili výminkáře Rokytu. Musí mít tučné zásoby, když se neštítal takových výloh a bezpochyby si i na hrob dá postaviti kříž, až umře. U Rokyty není a nikdy nebylo zle a bohobojnost tam také od jakživa panovala.

Stará Rokyťová pocházela ze Železnice

ze statku, jenž zde u Stráže také má pole a Rokyta ji vidíval, když na něm pracovala. Seznámili se a našli v sobě zálibu, což je napotom přivedlo k manželskému sňatku. Proto Rokyta vždycky místu tomuto přeje a památka po něm má prospěti Pomeřanským i Železnickým.

Prospěje jim a prospěje také mnohým jiným, kříž na Stráži bude všemu lidu společný. Rokyta se v něm již nebude dlouho těšiti, viděli ho dnes a přesvědčili se, že sestárnul a sešel. Je bídny, stonal prý celou zimu a sotva předtřel ještě jeden podzim a jedno jaro. Má komu odkázati peníze, přátelé jsou tu i tam a ačkoliv žádný není v nouzi, předce nepohrdne ani malým dědictvím. Dává-li jim za živa, co má, činí dobře, výměnek se mu nikdy nezastaví, je až do smrti zaopatřen.

I cizí tedy hádali, že Rokyta není bez bohatství, kříž na Stráži je přivedl na tu domněnku. On chudák neměl, jak víme, než co obětoval a to zajisté zvětšilo jeho zásluhu. Mohl si připravit více pohodlí, mohl jisti maso, píti pivo a kořalku, jak to jiní činívají. Anebo si mohl peníze nechat, aby mu za ně kříž postavili na hrob, čím by byl oslavil svou vlastní památku. Neudělal toho ani onoho, čest a sláva Boží a prospěch bližních mu šly nade všecko.

Až do večera pobyl mnozí u nového kříže na Stráži, stojice u lesa, chodice v polích, sedíce na mezi a rozprávějice. Boží úroda se ukazovala pěkná a hospodářům se zdálo, že nyní sám Pán Ježíš nad ní bude bdíti. Byli jaksi uspokojenější, spolehali se víc na vyšší ochranu a srdce a svědomí jim povídalo, že se jí musejí stávat hodnými. Arciť věděli, že tu Pána Boha bylo i jindy, ale nyní svaté znamení jim ho připomínalo živě a očitě a měli Ho jako před sebou.

Někteří u kříže klečeli déle než druzí přednášejice Spasiteli na něm své zvláštní potřeby a odporoučejice se do milosti Jeho. Starická žena měla otevřené velké knihy modlitební a nábožně obrábala listy; chudý muž držel v ruce růženec a zrnko po zrnku propouštěl skrze prsty. Kdo se zdvihl, s křížem se ještě rozloučil kloně se mu, celuje ho, žehnaje se a teprv, když několik kroků popošel, přikryl hlavu a vážně se ubíral k domovu.

Na všechny strany odcházeli lidé, co s průvodem nešli do Pomeřan, dva, tři byli pohromadě a majíce kříž kus cesty za sebou, dali se do rozličných hovorů z většího dílu dnešní slavnosti se týkajících. Pak se ovšem přešlo k jiným věcem a kde se dělily pěšinky, společník opustil společníka, byl-li z jiné vesnice. Co musili minouti

les, brzy se v něm ztratili; co v pravo a v levo kráčeli po výšině, zmizeli mezi obilím a jen ty, co po stráni sestupovali do údolí, bylo viděti ze Stráže a oni také Stráž viděli, kdykoliv se ohlídl.

Páslí tu stáda velcí i malí pastýři a když se kříž světil, patřili nahoru na hemžící a vlnící se zástupy a brali z daleka podíl v pobožnosti jejich, nemohouce pro zaměstnání své býti přítomni.

Slunce svítlo a kříž se leskl a trpýtil jako zlato. Kmitala se na Stráži blyskavá záře a oči diváků poznávaly, že ji vydává obraz svatý.

Obraz se stkvěl i když se citelové jeho rozešli, slunce se klonilo k západu a poslední paprsky odrazily se ještě od nového kříže, padajíce nazpátek do nížiny.

Pohled na Stráž byl velebný, pěkný a radostný a když zvonili klekání a slunce již bylo za horami rozšiřujíc jasné pruhy po obloze, jenž Spasitele na kříži ještě osvětlovaly, obrátil k Němu zrak svůj, kdokoliv tu vykonával večerní modlitbu a hledal Ho, až noc tmavou rouškou zastírela krajinu, hlubiny i vršiny.

Starý Rokyta byl blažen, že se mu úmysl s křížem na Stráži šťastně vydařil a vzdával Bohu díky i za hezký den k jeho posvěcení.

Vnuč Jakob vypravoval i těm, co při tom sami byli, jak se vše dělo a oslavovalo a jen to mu nebylo milé, že jeho špičky, co byl zastrčil do země složiv je v podobu kříže, lidé polámali a zašlapali, nevidouce v nich, co on v nich viděl.

Však dědeček mu dal kříž pravý a velký, kříž pozlacený, musí si ho vážit a bude si ho vážit, i když dědečka na světě více nebude. Pomodlil se za něj s maminou než šel spát a prosil Boha, aby jim ho ještě dlouho zachoval. (Pokračování.)

Dopisy.

Nad Sázavou 22. srpna 1865.

[Instalace. Obnova chrámu. „Publicist.“]

V neděli 20. srpna konala se v Ondřejově slavnost pro celou osadu velmi důležitá. Byl instalován nově jmenovaný farář Ondřejovský, p. Jan Hübner, jenž dříve již co kooperátor po šest let na též osadě byl pracoval, načež se farářem Vranovským stal, nyní pak za duchovního pastýře Ondřejovské osady ustanoven jest. V 10 h. ubíralo se shromážděné duchovenstvo s p. farářem z farního obydlí do chrámu Páně; zde bylo „Veni Sancte,“ načež veledůst. p. vikář okresu Černokosteleckého, kněz Josef Kinzl přijal od nového faráře Tridentské vyznání víry a dle předpisu agendy jej odevzdáním

klíče a přiměřenými k tomu slovy latinskými instaloval. Konfirmační dekret četl v českém překladu p. děkan Mnichovický Ant. Vojáček; kázání činil od oltáře p. vikář Kinzl. Slavným „Te Deum“ a zpívanou mši sv., již nový p. farář sloužil, se slavnost ukončila. Hudby vně i mimo chrám bylo dosti; a od střelby z hmoždířů se zdi chrámové ošťásaly. Odbývala se tedy instalace zcela dle předpisu a zvyku. Však přece se domýšlím, že by se ani sněmu Trident skému ani našemu provinciálnímu neublížilo, kdyby se bylo poskytlo zde a kdyby se i jinde poskytovalo lidu křesťanskému většího účastenství v obřadě instalačním. Byl jsem před několika lety přítomen instalaci, již odbýval zasloužilý kmet vikář, o jehožto smýšlení ryze církevním ani nejmenší pochybnosti býti nemohlo. Tent při jednotlivých částkách obřadů toho jazykem mateřským vysvětloval shromážděnému lidu význam úkonu toho, na př. proč farář skládá poznovu vyznání víry, co znamená odevzdání jemu klíče, vykropení příbytku atd. Onen farář také skládal vyznání víry v jazyku českém; ani tomu na odpor nejsou zákony církevní. Neboť při investituře své před biskupem aneb vikářem generálním složil již nový beneficiat vyznání víry v jazyku latinském; instalace, kteráž se děje skrze vikáře na venkově, děje se nejvíce k vůli osadníkům: pročť mohou zajisté osadníci slyšeti to, co pastýř jejich za svou víru uznává a jim stejně hlásati bude.

Z nejbližšího okolí sděluji, že již lonského roku uvnitř opraven byl farní chrám v Koceradech. Zdejší p. farář Frant. Krisan postaral se před několika lety o důstojnou opravu farního kostela ve Vranově, kdež tehdaž farářem byl. Sotva však na faru Koceradskou byl usazen, neunaveně i zde k tomu směřoval, aby chrám uvnitř došel žádoucí opravy. Hlavní oltář Marie Panny byl úplně obnoven, též kazatelna; kůr pro hudebníky jest značně rozšířen, celý pak chrám uvnitř jasně zelenou barvou natřen. Práci pozlacovačskou a malířskou obstarával malíř Weiss z Prahy. Vydáno za obnovu v celku 1048 zl. 12 kr. r. č., k čemuž osadníci přispěli 120 zl., z jmění zádušního vydáno 928 zl. 12 kr. Příštím rokem budou, dále Pán Bůh, též dva postranní oltáře opraveny. Chvály hodno jest, že p. farář za příležitosti obnovy leccaké zbytečné věci z kostela odstranil, jako na př. nepřístojné obrazy, neforemné přívěsky hlavního oltáře a stolici patronovu, kteráž proti ustanovení sněmu provinciálního doposud v samém presbytáři hned vedle oltáře stála.

Také ve zdejšího okolí se potuluje Vídenský p. Chovancův „Publicist“, ale máme ho až pod krk. Začalť pan Chovanec znejprva troubu výmluvnosti své široce nafukovati proti biskupům a prelátům, kteříž — několikráte v panu Chovanci se zmýlivše — nechťeli mu více peněžitě podpory poskytnouti. Nyní pak již i proti farářům a kaplanům (předplatitelům svým) brojí a je všelijak osočuje a vyzývá nespokojence, aby ztlžnosti své místo u biskupa — u pana Chovance v „Publicistovi“ přednesli; také do liturgických oprav se pouští. Každému blouznivých však byl náležitě protřen zrak článkem o „římském indexu“ (Das neueste Opfer des römischen Index; Publicist. Nr. 6. pag. 207 a Nr. 7, pag. 247); v tomto článku se spisovatel i redaktor opovažují kárati a haněti stolicí Římskou, že spis dr. Pichlera „Geschichte der kirchlichen Trennung zwischen dem Orient und Occident“ do seznamu zapovězených spisů položila. Který kněz by ještě dále odbírali chtěl list brojící proti výrokům nejvyšší hlavy Cirkve a orgánů jejích? Nedívíme se arci, že tak mluví p. Chovanec, jenž tolikrát již barvu změnil, kolik spisů a časopisů vydal, a jehož jméno druhdy také na „Indexu“ bylo. B.

Od Černého Kostelce dne 15. srpna 1865.

[Učitelské exercicie. Samovražda a zabití. Úroda.]

Budeme mít exercicie! Radostné toto poselství, které nám „Blahověstem“ i „Školním oběžníkem“ zvěstováno bylo, neustále zabývá myslí naše, a toužebně čekáme dne, kdy u velikém zajisté počtu k tak vzácným hodům sejdem se v Praze. Nejdůstojnější náš arcipastýř nemohl nám zajisté větší prokázati lásky, než jaké nám na jevo dáti ráčil, pozvav nás k cvičením duchovnímu, k hodům, jimiž duše nabýti má nejlepší potravu ku šťastnému žiti, a síly ku nastávajícím opět pracem v těžkém našem povolání. Bůh Mu žehnej za lásku tu a dej, by přání Jeho v pastýřském listu vyslovené se vyplnilo a první tyto učitelské exercicie hojně nesly ovoce!

A nyní něco smutného.

Dne 28. m. m. přihodila se v O..... smutná událost. Jistý domkář soudil se se svým sousedem kupcem o výjezd ze stodoly; okresní soud vynesl domkáři nepřiznivý rozsudek, což naň tak působilo, že ruku vražednou na sebe vztáhl. Požíval ubohý vždy té nejlepší pověsti, byl znám co dobrý křesťan, co věrný manžel a laskavý otec — a přede tak velkého dopustil se zločinu! Před vykonáním toho hnusného činu napsal list důst. panu faráři, prose o slušný pohřeb a čin svůj omlou-

vaje, pak manželce a přátelům dáváje jim „s Bohem! Obleknuv se v sváteční oděv, asi v půl noci odešel do zahrady a položil se tam na místo, o které se byl soudil, dal si modlici knížku pod hlavu a zabil se ranou z pistole, která prý nabita byla vodou. Rána vypálena byla do úst a odtrhla a roztržila celou svrchní část hlavy. Nárek manželky a dítek nemožno vypsat; nešťastník byl všeobecně litován, zvláště při pohřbu nezůstalo ani jedno oko suché, ani jedno srdce nepohnuté. Skonal nešťastně. Bůh smiluj se na duši jeho!

O týden později spadl 76-letý mlynář s žebříku a zůstal na místě mrtev.

Letošní úroda jest velmi chatrná a máme se veliké bídý co obávati. Rolníci nebudou moci platiti daně, neb jim po zasetí ani dost k jídlu nezbude, jsou nyní již nuceni pro přílišnou nouzi o pici za fatku prodávati dobytek (máme hovězí maso v městě za 12 kr.) a co nejvíce se obmeziti.

Jak se nám učitelům při tom povede, snadno lze si na prstech vypočísti. Pomoz Bůh!

J. K. Ř.

Z Břístvě u Č. Brodu dne 24. srpna 1865.

[Farní osada. Oprava chrámu Páně.]

Dovoluju si co sprostý venkovan a osadník Břistevský, o naši farní osadě něco pronést. Dopřejž sl. redakce místa v listu, a laskaví čtenáři suďte šetrně.

Farní naše osada čítající 1700 duší sestává ze čtyř obcí a v každé je stánek Boží, a sice: kostel farní v Břístvě, filiální v Mochově a Velence — a ve Vesci, čtvrt hodiny vzdálené, kaple. O této dlužno se zmíniti, že horlivostí a obětavostí tamních občanů nákladem 1400 zl. r. č. vystavena a s povolením nejdůst. kn. arcib. konsistoře Pražské dne 28. září r. 1863 od zvěčnělého d. p. vikáře Jana Zvika, faráře zdejšího, vysvěcena byla. Musím podotknouti, že náboženská horlivost občanů okazala se zjevně hned při stavbě, neb každý ochotně pracoval, nešetře přitom ani výloh peněžitých, jen aby dosáhli svého cíle, by v důležitých potřebách duchovních i tělesných mohli zde prositi Boha o potřebné milosti.

S velkou radostí každý nyní spěchá k pobožnostem, které se tam — nejvíce vedením p. starosty obce v přiměřených dobách odbývají, jakož i k službám Božím, jmenovitě o slavnosti sv. Václava, jenž se minulého roku důstojným způsobem konala.

Především měsíc tak říka každodenně byly tu služby Boží za příčinou opravy farního chrámu Páně. Nemysli nikdo — že by tím zanedbávána byla návštěva far. kostela — to učinili pro zvláštní svoji náboženskou

útěchu, čímž sobě postavili skrovný sice, ale na tuto malou obec dosti skvostný pomník, jenž jejich potomkům bude hlásati o nábožnosti předků.

Nevsedních zásluh o provedení této stavby získali sobě p. starosta Václav Kubín s obecními radními, a s duchovním správcem, zvěčnělým d. p. Janem Zvikem, vikářem a okresním školdozorcem, jenž znaje jejich horlivost věc tuto podporoval. O jeho zásluhách, jichž si za osmiletého pobytu na osadě zdejší vydobyl, mohl bych mnoho chvalitebného psáti, zkrátka jen podotýkám, že byl v pravém slova smyslu kněz — a že dostál úplně povolání svému, pokud to posouditi můžeme, a že památka jeho nevyhyne nikdy ze srdcí jeho věrných osadníků, jenž z hlubokosti srdce volají: Odpočinuti lehké dej mu o Pane!

Sluší ještě podotknouti, že v posledních dobách života jeho byl mu hlavní podporou v duchovní správě vel. p. kaplan Vác. Trnka. Zvláště pak po jeho onemocnění zastával duchovní úřad sám, jenž při rozsáhlosti osady velkého tělesného i duševního namáhání požaduje. Také se zvěčnělý při mé návštěvě v Praze — kde přes tři měsíce nemocen ležel u svého spolužáka dp. faráře u nejsv. Trojice, vyjádřil: to jest mou největší útěchou, že jsem jist, že mou nepřítomností duchovní správa v ničem netrpí. — Nejen toto budíž k jeho chvále řečeno, ale i to že založil v místě i přifařených obcích knihovny, které již značný počet svazků obsahují, získal mnoho údů Dědictví Maličkových a Zlaté knize dívek českých, tak že nyní mládež i dospělí mravným čtením se zabývají, a tím způsobem mnohým neblahým schůzkám se přitřž činí. On zavedl české nešpory, které při zvláštních slavnostech s oblibou a nábožně se zpívají, založil pamětní knihu obci Břistevské, vyhledal z bezpečných pramenů památnosti nejen obce ale i celého okresu Česko-Brodského.

Jelikož farní chrám Páně byl více méně spustlý, pomýšlel na jeho vnitřní opravu; ačkoliv peněžné poměry jsou nepříznivé, zařídil předce dobrovolnou sbírku, i podařilo se mu sebrati 200 zl. r. č., ale celý náklad na malbu kostela a opravu hlavního oltáře 400 zl. r. č. obnášel.

V tomto podniknutí dostalo se mu horlivého podporovatele; neboť dne 24. května t. r. zavítal k nám co nový farář v. p. Jan Košák z Koloděj, tím samým úmyslem zaujatý, i pečovali nyní oba o provedení díla. Nedbaje p. farář větších výloh (které posléz sám zapravil) přikročil odhodlaně k dílu, a pečoval nejen o okrášlení, ale i o rozšíření kostela. K tomu cíli

dal odstranit ze sínce zbytečné komůrky, a z kůru na půdu vedoucí schody, čímž získal prostory nejméně pro 100 lidí, a způsobil kostelu příjemný pohled. K malířské a pozlacovačské práci obral sobě p. Frant. Krátkého ze Sadské, při které práci, co dobrý znatel toho — mu sám z ochoty vypomáhal, a nyní s potěšením musíme říci, že jest práce zdařilá. Jménem stejně smýšlejících osadníků vzdávám vřelé díky všem zde jmenovaným, jenž k rozmnožení cti a chvály Boží působili a doufám, že nás naděje nesklame, popřeje-li Bůh zdraví jmenovaným duchovním správcům, a příznivějších časů, že se nám ještě více duchovní útěchy dostane, o čemž svým časem, bude-li dovoleno, zprávu dám. =

V Třeboni dne 18. srpna 1865.
[Pastorální konference.]

Dne 20. července sešli se duchovní vikariátu Třeboňského ku poradě. Zodpovídaly se otázky od nejdůst. p. biskupa určené, čtenářům Blahověsta z č. 7. t. r. již známé. — Mnohé věci z porady této zasluhují pro svou důležitost i dále oznámeny býti.

Při otázce druhé: Kterak by pastýř duchovní mohl a měl se opřítí škodlivému, víře a Církvi nepříznivému vlivu tisku ve své osadě? — udal jeden z pp. poradníků po obyčejných prostředcích, jaké jsou a) nepodporovatí nekatolickou literaturu a listy proticírkevní, b) odbírání a podporování spisů a časopisů katolických, c) varování lidu v rozmluvách soukromých a může-li se to vhodně státi i veřejně před škodlivými spisy a odporoučení dobré, d) půjčování zdarma spisů takových osadníkům, e) odporoučení a půjčování a někdy i předčítání z nich ve škole, — ještě prostředek následující, jež čerpal dílem z Blahověsta č. 20, z dopisu od Řípu, totiž: f) Jak velice jest naproti spisům, jenž živě překrucujíce líčí nemravy a nepravosti v Církvi, nám potřebí spisů, jenž by líčily pravdivý život a mrav katolický, jenž by nám před oči stavěly hrdiny křesťanské. Kým by mladí spisovatelové zanechajíce pouhého láskování s přírodou a láskou, zašli sobě do života náboženského, aby počínali i bavili. Od mladých spisovatelů našich toho sotva se dočkáme, protož se tázal: Zdali by katolické duchovenstvo české třeba společně s učitelstvem nemohlo něco podobného podniknouti? Mohl by utvořiti spolek ku vydávání katolické beletristické literatury. Mnozí by snad sami něco vhodného časem podali, jiní mohli by překládati z jazyků cizích; vždyť i nepřátelé naši posledního prostředku v české literatuře užívají, po-

dávající francouzské nestvůry v rouše českém lidu našemu. — Uvažmež návrh ten důležitý a podejmež zdání své.

Důstojný p. předseda děkan a vikář Třeboňský Jos. Fischer učinil ještě tento dodatek: Potřebí nám listu politického českého. „Pozor“ výborný zanikl, a „Blahověst“ by ho mohl zastupovati. Nechť tedy pp. poradníci list ten odbírají.

Přišlo též k řeči nové vydání Misálu. Stěžovali si pp. poradníci, že Haasova knihtiskárna nechce prodávati o sobě *Appendix*, čili *Proprium Bohemiae*, jenž obsahuje mše pro církevní provincii českou, a kterýžto appendix mohl by se přidati co doplněk římskému Misálu, jakož sám doplňuje Misál Pražský. Římských Misálů zvláště Rezenských u nás velmi mnoho. Páni poradníci se usnesli, požádati vys. důstojnou konsistoř Budějovickou, by to vymohla, aby tento dodatek v ceně 3 zl. o sobě se prodával.*) V našem vikariátě se duchovenstvo složilo na zakoupení papežské obligace, i umluvili se pp. poradníci, dotčenou obligaci a co po zakoupení jejím zbylo věnovati fondu sv. Mikuláše pro potřebné duchovní. Při poslední otázce: „Které chyby při mši sv. jsou nejobyčejnější?“ upozornil veledůst. p. předseda, jak důležité jest, k tomu přihlížeti, aby hostie či chléb, jehožto se při mši sv. užívá, byl chléb pšeničný, dobře pečený, bílý, aby byl slušným obrazem nejčistšího těla Páně. — Obyčejně kostelník peče hostie, a z jaké často mouky?! — A jak je péče? Bývají černé, někdy příliš tlusté, někdy nevpečené. Jindy se touto prací zabývali osoby duchovní a svěští hodnostníci, jako sám sv. Václav. Nyní ať je péče kdo chce, na to se nehledí. A přece by se to mělo dít pod zvláštní dohlídkou duchovních, a co možná od duchovních aneb aspoň zbožných osob; — nejlépe ovšem, kde to může být od řeholníků neb řeholnic. —é—

Z Podola u Prahy, 24. srpna 1865.

Dne 23. května b. r. světil se ve Dvorci obnovený kříž, kterýž p. Š. Sobotka (israelit!), majitel statku, dal na svůj náklad pozlatit a — místo kolem něho v zahrádce proměnit. Dělníci jeho musili práce nechat i v svátečním obleku se k pobožnosti dostaviti! Tento pán daroval též 25 zl. r. č. na zakoupení prostředků k názornému vyučování a při zkoušce pilnější žáky v Podole i v Braníku čtvrtzlatníky podaroval. Mimo to se písemně zavázal, že každoročně 30 zl. r. č. k účelům školním věnovati bude; též

*) Jest k dostání v kancelári k. arcib. konsistoře Pražské a nikoli v knihupectví. Red.

na den narození Jeho c. k. apošt. Velič. podělil chudé osady Podolské peněžítými dárky. I na vyzlacení kalicha kaple Branické 2 zl. r. č. ochotně přispěl.

V měsíci květnu byla podobně obnovena socha sv. Jana Nepom. při silnici stojící nákladem souseda *Jana Klomínka* a 16. t. m. slavně posvěcena. — V červnu se odstranila stará spuchřelá kostnice na hřbitově a nákladem obce se nová zřídila v přízemí zvonice. — Dne 25. července b. r. daroval osadník *Josef Knotek* kostelu pozlacenou sochu sv. Anny a soused *Ivan Vodrážka* nové hedbavné roucho na sochu nejbl. P. Marie — což dohromady as 50 zl. r. č. stálo. Mimo to se zjednaly sbírkou, kterou choť Knotkova před se vzala, nové kostelní praporce barvy bílé, by se o Nanebevzetí P. Marie slavně konati mohlo procesí na Zbraslav, což se též k veliké radosti všech nábožných osadníků šťastně vykonalo. Konečně se i dávné přání naše vyplnilo: druhá školní třída již zřízena jest.

J. K.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup mešká za příčinou zotavení svého v kníž. Schwarzenberském zámku Aigen u Solnohradu. — K duchovním cvičením přihlásilo a hlásí se učitelstva českého více než se očekávalo; zapsánoť již 300!

— Na školní rok 1866 byl zvolen a potvrzen jest za rektora vysokých škol Pražských dr. a prof. theologie Vincenc *Náhlovský*. Na fakultě bohoslovecké bude děkanem sboru profesorův dr. Sales *Mayer* a sboru doktorů kanovník dr. Karel *Fr. Prucha*.

— K založení fondu pro exercicie učitelské věnoval vdůst. p. kancléř kons. a děkan Karlšteinský Vojtěch Hron 50 zl.

— Účastenství lidu v pobožnosti 40hodinné utěšeně se zmahá. Bylo to pozorovati minulou neděli v chrámu Páně na svatém poli v Košířích. Dosti prostranný kostel byl po celý den naplněn klanějícími se Velebné Svátosti, nejvíce ale u večer při kázání a požehnání. Nad tolika tisíce hrobův věřících očekávajících tu slavného se Spasitelem svým z mrtvých vstání, nabývá ovšem pobožnost tato zvláštního významu a dvojí dojímavosti. Než i úprava oltáře byla velmi vkusná a podporovala hlas kazatele k častému a náležitému navštěvování Nejsv. Svátosti povzbuzujícího. — S nemenší slávou konala se dotčená pobožnost u Milosrdných sester pod Petřínem.

Z Vídne. Dr. Šeb. *Brunner*, vydavatel časopisu „Wiener Kirchenzeitung“ a známý spisovatel, jmenován jest od sv. Otce apoštolským prvnotářem „ad instar parti-

cipantium.“ — O nábožnosti korunního prince Rudolfa přináší zprávu „Salzb. Kirch.“ v dopisu z Išlu. Jednou v neděli odpoledne šel kněz s Pánem Bohem k nemocnému. Na ulici, kudy šel, bylo mnoho lidí, cizích i domácích, kteří z domů ven vycházeli, aby přijali požehnání. Tu se objevily dva dvorské kočáry. V prvním seděl korunní princ Rudolf vedle podplukovníka, pána z Latouru. Blíže kněze vozy zarazily a hned vystoupil korunní princ s průvodcím svým a poklekl na kolena i s průvodcím, aby přijal požehnání. A když kněz žehnal, znamenal princ útlou svou ručkou velmi nábožně znamením sv. kříže čelo, ústa a prsa. Rovněž vystoupili z druhého vozu prince provázející důstojníci, rytmistr hrabě Palfy a hejtmán Spindler, aby klečíc obdrželi požehnání. Výjev tento učinil hluboký dojem na četné množství lidí nábožně tu klečících a mnohé oko svažilo slza tichého pohnutí.

Z Německa. Letošní valný sjezd katol. jednot německých bude se odbývat v Trýru od 10. do 14. září. — Ordinariát Rezenský dává výstrahu, aby se nekupovala a darem nepřijímala modlitební kniha: „Gott ist meine Hilfe,“ od Jos. Weckerle, která se nazývá katolickou, jest však irvingianská.

Z Říma. R. 1854 čítal Řím 177.014 obyvatelů, letos již 201.161 duší, jasný to důkaz, že obyvatelstva věčného města přibývá. V Římě žije 311 nekatolíků a 4490 židů.

— Co mohlo *Absolona* pod stromem zachrániti? Tri věci: a) vlásenka (paruka), ale těch tehdež neňosili; b) kord, jímž by byl kadeře přetel, ale těch mu bylo líto; c) kdyby byl hlavu vzhůru nenesl ale se sehnul; avšak ponížení se jest hrdému obtíží a pročež schází v hrdosti své.

Literní oznamovatel.

— S příštím číslem „Blah.“, t. j. od 5. září bude se údům Dědictví sv. Prokopa vydávati:*) 1. *Evangelium sv. Marka*, přeloženo a obsírně vyloženo od *Františka Sušila*, profesora theologie. Nákladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo II. (Za rok 1864.) V Praze. Tiskem K. Bellmanna 1865. Cena 60 kr.

2. *Evangelium sv. Lukáše*, přeloženo a obsírně vyloženo od *Františka Sušila*, profesora theologie. Nákladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo III. (Za rok 1865.) V Praze, tiskem K. Bellmanna 1865. Cena 1 zl. 80 kr.

*) V knihupectví B. Stýbla, kteréž expedici knih Dědictví sv. Prokopa obstarává. Za vydání (obálku) každé knihy platí úd 5 kr. a má-li po poště zaslána býti, přiloží se nad to 5 kr. na kolek. Knihy vyzdvihují se na poukázku diplomu.

S nelíbenou radostí vítáme nový důkaz činnosti, jež podalo Dědictví vydáním dvou dalších evangelií sv. Marka a Lukáše. Tím se komentár čtvera evangelií již valně k žádoucímu doplnění svému přiblížil; spolu však objevila se v druhém a třetím Evangelii patrně nerozdílná celistvost a nezbytná synoptičnost oněch tří svatopisců.

1. Při sv. *Markovi* nevzrostl komentár ani na úplných 5 archů; tak že k úplnému jeho porozumění čtenář nutně *první* komentár (k Evangelii sv. Matouše) přibrati musí. Od 1—5. str. předeslána jest všeobecná rozprava o témž evangelii, o pohnutce, účelu, celitosti a jazyku, ve kterém Evangelium sepsáno jest; při tom také o *Pražském* „fragmentu Evang. s. Marci“ úsudek vynešen, že teprv ze 6. století pochází. Ve výkladu na každé stránce odkazuje spisovatel na sv. Matouše a toliko kratších poznámek přičinuje; několik jen sv. Marku vlastivých částí obsírněji jest vyloženo; tak na př. v kap. 1. kázání Janovo 1—13., uzdravení posledního 21—28; v kap. 3, 20—21. příbuzenci Páně; 4, 21—25 o svíci a míře, 26—29. o semenu za noci rostoucím; 7, 31—37. uzdravení hluchoněmého; 8, 22—26 uzdravení slepce; 9, 37—40 vymítání zloduchů; 48—49 solení ohněm; 12, 41—44 dar vdovy; 14 kap. 14—20 rozeslání učeníků a nanebevstoupení Páně.

2. Mnohem obsírnější (na 18 arších) jest komentár k sv. *Lukáši*, jelikož synoptik tento ve více částích se od obou předeslých liší. V propravě k samému Evangelii přijal prof. Sušil o svatopisci a díle jeho jen to, co se dá historicky odůvodniti, věci nejistých o své váze ponechávaje. S velkou důkladností hned v kap. I. se pojednává o poselství Gabrielovu k Zachariáši a ku blahoslavené Panně, velepíseň „Magnificat“, narození Janovo a chvalozpěv „Benedictus.“ Při 2. kap. nesnáž o vládaři syrském Cyrinu zavládá na základě nejnovějších spisů se odstraňuje. Mimo to zvláštní pozornost věnoval p. spisovatel částkám: 3. kap. 1—22 o Janu Křtiteli; 3, 23—38 rodokmen Páně, o kterých jinak přeošklivě části tuto stručně a při tom velmi srozumitelně pojednáno; 7, 36—50 Pán od hříšnice pomazán; 10, 1—16 rozeslání učeníků; 10, 25—37 milosrdný Samaritán; 14, 12—24 o hostině veliké; 15, 11—32 parabola o synu marnotratném, kteráž právem mezi úhlavní ozdoby komentár tento kráslicí se počítá smí. Málo který exegeta tuším přetěžkou parabolou Luk. 16, 1—13 o správci nevěrném dovede tak s přemožením veškerých nesnáží vyložiti, jak to Sušil učinil; usnadňuje mu zajisté výklad veškerých podobenství nezvratný jeho princip: že při parabolách nesluší každé slovo do podrobnosti, ale na výkladu a aplikaci hlavních toliko předmětů ustat. Neméně poutá čtenáře vysvětlení podobenství o Lazaru a boháči 16, 19—31. Tolikéž 17, 1—10 o pohoršení a káráni a 17, 20—37 o přístí Páně nad míru

jasného vysvětlení došly. Jsou to úhlavně bohatě vsunuté archeologické poznámky, jimiž spisovatel temnějším místům Pisma jasných parasků přidává, aby se jim snadněji porozumělo. Poslední události při umučení a smrti Páně jen potud jsou znovu objasněny, pokud se to při sv. Matouši nestalo.

Již při sv. Matouši pověděli jsme, čím se komentáry Sušilovy vyznačují. Přesnost mluvy, ale i přesnost vědy theologické jsou vedle srozumitelnosti a důkladnosti hlavními ozdobami obou děl jmonovaných. Některé ty sluchu českému nezáživné zvláštnosti, jako Christus, apostol, tepruv atd. milerádi promijíme. Neželíme toho, že spisovatel o novějších spisech nevěrečských v díle samém pomlčel, a toliko v obou předmluvách tyto nezdařené proti Církvi útoky na čisto odsoudil; lepšího osudu ovšem nezasluhují. Údům Dědictví, kteříž vnově teprv přistoupili aneb přistupují, nic důrazněji na srdce neklademe, než aby pokud zásoba stačí si komentár k sv. *Matouši* zakoupili, bez kterého by s ostatními dvěma výklady se obejít nemohli. Toužebně přejeme, aby harmonie evangelií brzkým vydáním čtvrtého komentáru sv. *Jana* v jeden utěšený celek splynula; s úplnou bezpečností očekávajíc, že i při tomto k nebes výšinám zirájícím svatopisci vědecká důkladnost s ozračitou srozumitelností se spojí, aby tento utěšený čtverlist byl podkladem pomníku nevadnoucí slávy našeho Sušila. *)

—*— „*Poutník z Prahy*,“ kalendář katol. na r. 1866. prý nevyjde! (?) — „*Zlatá Praha*“ přestala vycházeti. — V Ml. Boleslavi vychází opět „Boleslavan.“ Dne 11. t. m. vydáno čís. 1. Redaktorem jest P. František Nečásek. Nový „Bol.“ chce se varovati záhadných otázek vysoké politiky a záležitostí pouze církevních.

—*— Nákladem „*Zlaté knihy dárků českých*“ vyšly dvě úhledné knížky: I. „*Zlaté lístky*.“ Dárek útlavým dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Spořádal Vojt. V. Janota. Číslo 3. Obsah: Obrázky dle Jana Amose Komenského (s dřevorytinami). Lístky z přírody. Lístky z dějin vlasti. Andulčin černouš. (Obraz dle života od Fr. Pravdy.) Nemocná školačka. (Povídka od Fr. Pravdy.) Prání rodičům k svátku. Hry dětí. Hádanky. Správní záležitosti. II. „*Zlaté klasy*.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Spořádal prof. dr. Josef Pažout. Číslo 3. Obsah: a) Části poučné: Lučba v domácnosti. Vycházky do přírody. Obrázky ze starého věku. Přísloví. b) Část zábavná: Paní a služka. Z denníku osmnáctileté dívky. Dcera vdovcova. (Příklad ze života od Fr. Pravdy.) Výňek z básní. c) Správní záležitosti: výbor, spoluzakladatelé, údové atd. Tisk dr. Ed. Gregra v Praze. V prodeji po 1 zl.

*) Vd. p. kan. a prof. Fr. Sušil — píše Brn. Hlas — dokončil právě výklad veškerého Pisma N. Z.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Pechar*, admin., za faráře v Kounově;
 p. Frant. *Schlaffer*, fundatista v Schönbachu, za faráře do Steinu;
 p. Karel *Pazour*, admin. v Tuchlovicích, za adminiř. na Velizi;
 p. Jan Alex. *Schneider*, admin. v Klinghartu, za adminiř. do Saifen;
 p. Frant. *Vítek*, kapl., za admin. v Mutějovicích;
 p. Karel *Hackl*, kněz na odpoč., za kapl. v Štědré;
 P. Karel *Karlas*, křížovník, starší kapl. u sv. Petra v Praze, za administ. do Dobřichovic;
 P. Jan *Baloun*, kříž., koop. u sv. Františka, za kapl. u sv. Petra v Praze;
 P. Bedřich *Utěšil*, kříž., kapl. ze St. Knína do Dobřichovic;
 P. Arnošt *Schmaus*, kříž., kap. z Dobřichovic do Starého Knína;
 P. Jan *Kostelecký*, kříž., neom., za kooper. u sv. Františka v Praze;
 P. Jindřich *Beránek*, Johanita, neomysta, a
 P. Jan *Rathouský*, též, oba na výpomoc u P. Marie Vítězné v Praze.

Uprázdňená místa:

Mutějovice, fara patr. p. Maxm. kníž. Fürstenberga, od 9. srpna.

Saifen, fara patron. nábož. matice, od 9. t. m. Polní kaplanství u c. k. I. pluku kyrysníkův do 20. září.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Hruška*, jubil. kněz a Vrbický farář na odpoč. v Bystré, dne 1. srpna (nar. v Rychnově 20. března 1779, kněz od 27. srpna 1807);
 p. Jan *Pařízek*, farář v Krouné, dne 16. srpna (nar. v Hrochovu Týnci 17. ledna 1808, kněz od 25. července 1835).

Významenaní jsou:

- p. Jan *Hrdina*, kněz jub. a děkan v Jičíně, jmenován b. konsist. radou;
 p. Jan *Sidon*, jub. kněz a c. k. gymn. katecheta v Jičíně, na odpoč. v Litomyšli, jmenován osob. děkanem;
 p. Frant. *Fischer*, jub. kněz a osob. děkan v Dubenci, jmenován bisk. notářem;
 p. Frant. *Hromádka*, jub. kněz a farář v Hronově, jmenován osob. děkanem;
 p. an *Scheps*, jub. kněz a farář v Chotěbořkách, a
 p. Jos. *Plessel*, jubil. kněz a Borovský farář na odpoč., obdrželi collare canon.,
 p. Jos. *Šimek*, zat. katecheta a řídící školní v Chrudimi, obdržel faru synodalií.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Ruda*, farář v Popovicích, za faráře do Oubislavic;

- p. Frant. *Štěpánek*, kaplan v Žamberku, za koop. do Klášterce;
 p. Eman. *Müller*, kap. v Červených Janovicích, za koop. do Vilímova;
 p. Ant. *Kalina*, vikarista při kathed. chrámu v Hradci Králové, za kaplana do Žehuně;
 p. Jan *Souček*, neom. za vikaristu při kathedrálním chrámu v Hradci Králové;
 p. Jos. *Spitzer*, kapl., za administ. v Č. Veršířovicích;
 p. Jos. *Pohner*, kap. v Mladých Bukách, za admin. do Hoř. Aberspachu;
 p. Aug. *Dostálek*, neom., za kapl. do Žamberku;
 p. Václav *Spurný*, neom., za kaplana do Červ. Janovic;
 p. Jos. *Hanuš*, neom., za kapl. do Hradiště (Gradlitz);
 p. Jos. *Dvořák*, neom., za koop. do Čibus;
 p. Frant. *Etrich*, neom., za kaplana do Trutnova;
 p. Frant. *Knopp*, neom., za koop. do Kunšatu;
 p. Jan *Petrák*, neom., za kaplana do Lanova;
 p. Jos. *Sedláček*, neom., za kaplana do Roztok;
 p. Jos. *Beran*, neom., za kooper. do Nové Paky;
 p. Jos. *Kášpar*, neom., za zat. kooper. do Svratky.

Uprázdňená místa:

Popovice, fara patron. nábož. matice, od 7. srpna do 18. září.

Krouná, fara patron. knížete Thurn-Taxisse, od 17. srpna do 28. září.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Myšák*, prvofarář v Loučkách, na odpoč. v Turnově, 11. srpna (nar. v Břežovicích 27. října 1789, kněz od 15. srp. 1817);
 p. Josef *Rösler*, farář v Podbořanech, 13. srpna (nar. 14. dub. 1813, kněz od 3. srp. 1836);
 p. Ant. *Melzer*, jubil. kněz, arciděkan Zákupský na odpoč., býv. vikář a školdozorce v arcid. Pražské, 13. srpna (nar. 14. dub. 1783).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Mladý*, kap., za admin. v Podbořanech;
 p. Vilém *Hikisch*, kap. za administ. v Zákupcích.

(Zprávy tyto jsou původní dopisy „Blahověsta.“)

Milodary. Nejmenovaný z Prahy zaslal nám na pohorelé Švihovské 2 zl.; na chrám sv. Víťský 2 zl.; na chrám Karlínský 2 zl., sv. Otcí 1 zl. — Na pohorelé Švihovské: red. 3 zl.

Do Litom.: p. Karel Zimmer, pasíř a spěžiř, jenž má sklad kostelních ozdob v gotickém a byzantském slohu, jako: monstranci, kalichů, křížů atd., a obstarává bytelné pozlacení a postříbření v ohni, bydlí nyní v poštovské ulici č. 1013—I. Račte psáti jemu.

vp. —é—: Zdá se, že se v P. zroditi má mrtvý. Nepůjde to. V tom si St. libuje. Pište jemu. — Vp. V. P.: Poshovějte, není času; stane se.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Sv. Basilia řeč proti hněvu.

(Z řečtiny přeložil prof. Jan Nep. Desolda.)

Jako prospěšnost lékařských předpisů, když se náležitě a dle pravidel uměleckých zachovávají, z účinku nejlépe vysvítá; tak to bývá i při duchovních řečech; když příkazy, jimi vyslovené, plněním dokonalého osvědčení dosáhnou, tu se objeví moudrost jejich a prospěšnost nejen k napravení, ale i k zdokonalení života všech, kdožkoliv se jimi spravují. Neboť když slyšíme zřejmý výrok přísloví: „*Hněv do zkázy vrhne i moudré*“ (Přisl. 15, 1. dle 70.); když slyšíme napomenutí apoštolské: „*Všeliký hněv a rozzlobení se i křik buď odjato od vás se vši zlostí*“ (Efes. 4, 31.); když slyšíme slovo Páně, že *kdo se hněvá na bratra svého, hoden jest soudu* (Mat. 5, 22.), a potom sami nepravost tu zkusíme, jak nepovstává v nás, nýbrž z vně co náhlý přívál nás uchvacuje: — tu poznámě, že přikázaní Boží v skutku převýborná jsou. Dadouce pak sami u sebe hněvu místa, až jako divoký ryčej srdce naše protřhl, a rozvažující potom pokojně neslušné se chování všech, touto nepravostí uchvácených, shledáme skutečně pravdivost svatého slova, že „*muž hněvivý není slušný*.“ (Přisl. 11, 25. dle 70.) Neboť když vašeň ta rozumnou mysl přemohši sama duši opanuje, tuť celého člověka v divou šelmu mění ani mu nedopouštějíc člověkem býti, jelikož jej o vešken rozum přivádí. Co

zvířatům jedovatým jest jed, tot lidem hněvivým jest hněv. Vztekají se jako psi, bodou jako štíři, uštknou jako hadi. Znáť i písmo svaté lidem vášní touto opanovaným dávati příjmení od zvířat, jimžto se oni nepravostí svou podobají. Nazývá je totiž *psy němými, hady, plemenem ještěřčím* a podobnými. (Is. 23, 33. Mat. 23, 33.) Neboť ty, kteří jsou vždy hotovi k záhubě jiných, hotovi škoditi druhům svým, ty právem k šelmám a jedovatým ještěřům připočísti sluší, jenž dle přirozené povahy své neuhasitelný hněv proti lidem chovají. Z hněvu pocházejí bezuzdní jazykové a ústa nezavřená, ruce nevázané, urážky, hany, kletby, rány a jiné neřesti, jichžto co pelech nepravostí člověku ani vy počísti nelze. Hněvem se ostří mečové, hněvem vražda člověku z rukou vychází; pro hněv bratr bratra nezná, rodičové přirozenou k dětem lásku pozbývají. Neboť hněvivci nejprve sebe samých, potom pak nižádných vesměs známých a přátel neznají. Neboť jako ryčajové do údolí se řitíce vše, co jim v cestě, unášivají, tak jest i úchvat hněvivců násilný a neodolatelný; všecko vesměs s sebou trhá. Hněvivci si neváží ani šedin, ani ctnostného života, ani sourodného přátelství, ani obdržených dobrodiní, ani čehož jiného, buď si sebe ctihodnějšího. Šilenství načasně jest hněv. Lidé hněviví uvrhují se často v patrnou záhubu, k vůli své mstizádosti, nic svého prospěchu nedbajíce. Neboť když úpomínkou na utrpění

urážky, jako ostnem nějakým jsouce bodeni, hněvem se pojmouti a uchvátiti dají, neustávají dříve, leč až buď svému protivníku uškodí, a nebo sami, jak se často stává, citelnou nějakou škodu utrpí. I bývá to tak, jako když se náká věc o druhou násilně bije, že totiž ta, kterouž se rana vede, často více trpívá, než na kterouž rána ta padá, až často onano o tuto se roztríští.

2. Kdož by veškerou vášně té šerednost vypsal? Jak totiž lidé k hněvu naklonění od každé sebe malichernější případnosti se uchvátiti dávají, křičí, zuří a lítěji si počínají než jedovaté šelmy, aniž pak ustávají prve, leč až hněv jejich nějakou zhoubnou a velkou vanou, co nějakou bublinou, vypukne a tak rozhorčenost jejich vysákne. Ani hrotný meč, ani oheň ani jiná jakákoliv strašlivá věc není s to, aby duši hněvem rozsápanou udržela, nic jinák než jako ďábelstvím posedlé nešťastníky, od nichž se hněvivci ničímž, ani chováním zevnitřním, ani vnitřní rozhorleností neliší. Neboť těm, kteří po mstě dychtí, krev k srdci vře nic jinák, než jako mocným ohněm roznicená a rozháraná; k povrchu pak těla pronikši, okazuje nám v jiné podobě rozhněvaného, změnivši obyčejnou a vše známou tvářnost jeho tak, jako to*) v divadle na škrabuších patříváme. K nepoznání jsou obyčejné, vlastní oči hněvivcův, pohled jejich jest lýtý, ohněm sršící; zuby skřípí jako vepři na ty, kteří se jim postaví; obličej jejich jest zsinálý, krví zateklý; celé tělo naduřilé, žíly k protrhnutí naběhlé, duchem vnitřní bouří rozjařeným. Hlas jest chroptivý a přehnaný, mluva nepředložená, nesouvislá, bez rozvahy, bez ladu, bez rozumu. Když pak hněv dalšími podněty nejvyššího stupně dosáhne, vzplana co oheň hojným podpalem roznicený, tu již viděti věci, jež

ani řeči vysloviti, ani jinak snéstí nelze. Tu ruce po soudruzích rozsápané chápají se jakýchkoliv údů těla; nohy kopají po údech, kde každá rána smrtící jest; cokoliv se nahodí, to třeštivcům zbraní hotovou. Když pak i protivník stejnou vášní zápasí, stejný totiž hněv a vztek okazuje, tu se oba speří a vespolečné si i zasazují i trpí rány, jakých jen od lidí ďábelstvím posedlých očekávati lze. Nebo tu nejen schroumání údů, ale i smrti se za často co vítězoslavného věnce zlostným takovým zápasníkům dostává. Jeden nespravedlivou rukou bítí počal, druhý se bránil; tu onen z novu dorážel, tento neustupuje; a tak tělo ranami bývá ubité, ať hněv udušuje veškerý cit bolesti. Neboť nedbá tu žádný na rány, kteréž trpí, veškeré napnutí ducha obraceje k tomu, aby se nad protivníkem svým pomstil.

3. Nehledtež tedy zlé zlým napravovati! Nechtějtež jedni druhých nepravostmi předčítí! Neboť v hříšných zápasích jest vítěz daleko bidnějším, poněvadž hříchu více než poražený podléhá. Nedovršuj tedy nížádnou nepravost svým účastenstvím; nesplácej mrzkou půjčku mržcejší oplátkou. Urazil tě zlostník? Zaráž mlčením nepravost jeho. Ty však hněv jeho, co nějaký proud v srdce své pojma, podobáš se větrům, jenž to, co se proti nim hází, opět protivným váním navracují. Nebudiž ti učitelem nepřítel; nenásleduj příkladu, jež nenávidíš! Nebud jako zrcadlem hněvivcovým, nápodobě na sobě tvářnost a chování jeho. Rdi se onen v zlosti své; což pak ty jsi se nezarděl? — Oči onoho jsou krví zalité; rci, zdaž-li pak z tvých pokoj hledí? — Hlas onoho jest chroptivý; jest tvůj mírný? Ani ozvěna v pustinách tak dokonale se k mluvícím neodráží, jako si lidé svárliví útržky navracují. Ba ozvěna nevracuje, než co obdržela; ale svárlivec hany přidává. Neboť což si hněvivci obyčejně vytýkají? Ten toho nazve sprostákem sprostým, ten toho zpět chla-

*) Za starodávna hercové divadelní tváře larvami zakrývali, aby jednak tvářnost osoby předpodobně lépe vyznačili, jednak i větším otvorem úst hlas sesílili.

pem chlapským; ten toho nuzákem, ten toho zpět žebračkem; ten toho ne-umělcem, ten toho zpět bláznem, až pak se jim nadávek jako šípů nedostává. Potom, když veškerou útržek zásobu, kterouž mluva obsahuje, vystříleli, tu již jeden na druhého ruku vkládají. Neboť z hněvu se rodí rozepře, z rozepře útržky, z útržek bitvy, z bitev rány, z rány často vraždy. Potlačujeme nepravost tu v prvním jejím počátku zadržující všemožně hněv od duší svých. Neboť jen tak možná nescíšlné z ní pocházející nehody spolu s ní jako s kořenem a zárodkem vyvrátiti a vymýtiti. Zlořečí se ti? — Zehnej. Ranil tě někdo? — Snes to trpělivě. Opovrhne tebou kdosi a za nic tě nepovažuje? — Pomni sám u sebe, že z země jsi a opět v zem se navrátíš. Nebo kdokoliv k těmto důvodům přihlídněš, uznáš, že veškerá útržka, kterouž trpíš, daleko ještě za pravdou zůstává. Tak potom i svému protivníku veškerou pomstu nemožnou učiníš, když okážeš, že veškeré útržky jeho nic tě neurážejí, i sobě samému stkvělý věnec trpělivosti získáš, bera si z vzteku protivníkova příležitost dokázat moudrost svou. Tak poslechněš-li mne, k urážkám tobě učiněným sám si ještě mnoho mimo to přidáš. Pojmenoval-li tě někdo sprostým, ničemným, z něčehož povstalým; tu ty se nazvi sám hlinou a prachem. Nejsi znamenitější otce našeho *Abrahama*, jenž takto se nazval. (Gen. 18, 27.) Nazval tě kdosi neumělcem, chudásem, ničemníkem? Ty se nazvi *červem*, *z bláta pocházejícím*, slova *Davidova* opakuje. (Žalm. 21, 7.) Tuto můžeš i krásný *Mojžíšův* příklad následovati. Tent od *Árona* a *Marie* byv potupen, nevyzýval Boha proti nim, nýbrž modlil se za ně. Chceš býti raději učeníkem bohumilých a blažených mužů, anebo lidí duchem nepravostí překypujících? Pobízí-li tě pokušení, abys jiného hanil, hled sám u sebe rozhodnouti, lépe-li shovívavou trpělivostí se přiblížiti k Bohu, anebo hněvem přistoupiti k ne-

příteli. Popřej si času k zdravému rozmyslu, aby lepší částku si vyvoliti mohl; tak buď samému protivníku svému svou tichostí prospěješ, anebo se tím více na něm opovržením pomstíš. Což pak může býti nepříteli bolestnějšího, než právě protivníka svého viděti vznešenějším nad všeliké uražení? Nepotrat mysl! nížádným útržkám nížádného přístupu k sobě nedopouštěj. Nechej ho, ať si marně na tebe čeká, ať sám vypukne. Neboť jako ten, který bije toho, koho to nic nebolí, jen sám sobě škodí, a tím se ani nad protivníkem nepomstí, ani hněv svůj neukrotí; tak i ten, který tupí toho, jehož se žádná potupa netkne, nížádné úlevy vášně své nedosáhne, na opak sám, jak jsem řekl, vypukne. Neboť pozoruj, jak jednoho každého z vás nazvou, kdožkoli přítomni jsou vašemu sporu? Onen jim slove utrhačem, ty pak trpělivým; onen hněvivým a urputným, ty pak shovívavým a tichým; onen želeť bude toho, co mluvil, tobě pak nikdy nebude tvé ctnosti líto.

4. Nač mnoho řečí? Onomu zlo-lajci královstvím *Božím vládnouti nebudou* (I. Kor. 6, 10.), ale tobě tichost tvá blaženosti nebeské získá; „*neboť kdo setrvá až do konce, tent bude spasen.*“ (Mat. 10, 22.) Ale budeš-li se mstiti a postavíš-li se v zápol protivníku svému, čímž pak se před Bohem vymluvíš? Že onen prv tě urazil? Jakého ti to odpuštění získá? Neboť ani smilník vinu na smilnici svádě, jako by jej byla k hříchu vábila, tím nikoliv ztracení neujde. Nenít věnce vítězného bez protivníků; není slávy bez nepřátel. Slyš *David* řkoucího: „*Když se postavil hříšník proti mně,*“ nerozhněval jsem se, aniž jsem se mstil, nýbrž „*oněměl jsem a ponížil jsem se a mlčel jsem v dobrém.*“ (Žalm 38, 2. 3.) A ty se horšíš nad zlořečením, poně-vadž jest nepravostí, sám pak je následuješ, jako by ctností bylo. Hle! sám činiš to, čímž se uražena cítíš. Či jenom cizí nepravost tak ostře po-

zoruješ, ale svou ohavnost za nic nepokládáš? Jest bezpráví v skutku cosi hříšného? Varuj se tedy následovati ho. Neboť byt by i jiný započal, to ti nijak k výmluvě nepostačí. Ba mnohem spravedlivěji, tuším, upadá pak stížnost na tebe, nedal-li jsi protivníku svému na sobě příkladu k mírnému se chování. A tak ač neslušnost rozhorlen-
covu znamenáš, přede se nevaruješ následovati ho, nýbrž mrzíš se a zlobíš a hněváš, a vašeň tvá pak slouží na výmluvu tomu, kdož tě urážeti započal. Neboť svým chováním druhého viny sprostuješ, sebe pak samého odsuzuješ. Jest-li hněv cosi zlého, proč se ho nevaruješ? Jest-li pak výmluvy hoden, proč se na rozhněvaného hněváš? Tak byt bys i druhým v urážkách byl, nic to neprospěje. Neboť v zápasích nebývá ověncen vítězným věncem, kdo bitvu započal, nýbrž kdo přemohl; odsouzen pak bývá nejen kdo k zlému vede, nýbrž i kdo špatného vůdce k hříchu následoval. Jmenoval-li tě někdo chudým, jest-li to v skutku pravda, spokoj se s pravdou; pak-li lež, což ti do toho? Nebaž ani po chvále, pravdu převyšující, ani se nehorší nad uražením, nic se tebe netýkajícím. Což nevidíš, jak šipy tvrdé a tuhé předměty prorážívají, ale na měkkých a povolných všeho účinku tratívají? Tak jest to, pamatuj si, i s urážkami. Kdo se jim staví a protivuje, v sebe je pojímá a jimi raněn bývá; ale kdo povoluje a se podává, jemným svým chováním zlobu jejich zničuje. Proč tě mrzí přijmí „chudého“? Vzpomeň na přirozenost svou, že „*nah jsi přišel na tento svět, nah se opět odeberěš.*“ (Job. 1, 21.) Což chudšího nad člověka nahého? Žádnou krivdu jsi tím neslyšel, přijmi jen slovo to, jakožto vlastně tobě přináležející. Kdož byl kdysi pro chudobu žalařován? Nic není hanebného chudým býti, ovšem pak chudobu nerad, netrpělivě snášeti. Vzpomeň si, že Pán sám, „*jsa bohat, pro nás chudým býti ráčil.*“ (II. Kor. 8, 9.) — Nadává-li se ti nerozumných a neumělců,

pomni na pýchu židovskou, v nížto pravou, věčnou Moudrost tupili řkouce: „*Samaritán jsi a ďábelství máš.*“ (Jan 8, 48.) Hněváš-li se nad tím slovem, potvrdil jsi urážku tuto. Což medle pošetilejšího nad hněv? Nepodáš-li se hněvu; zahanbil jsi hněvivce a skutkem jsi dokázal moudrost svou. Jsi poličkován? I Kristus poličkován byl. — Uplván? To se stalo i Hospodinu našemu. Neboť „*neodvrátil obličej svého od plavajících v něj.*“ (Isai. 50, 6.) Povstala proti tobě krivá svědectví? To utrpěl i soudce věčný. Oloupen jsi o oděv svůj? I Pánu mému svlékli oděv a rozdělili mezi sebou. (Mat. 27.) Ještě pak nejsi odsouzen, nejsi ukřižován; a tak ti mnoho zbývá, abys Ho v následování dostihl.

5. Toto všecko zvlášť ti na mysli buď a veškerou rozhorčenost svou potlačuj. Neboť takové uspořádání a sebrání ducha co lék proti třesení a bití srdce veškeré myšlenky tvé upokojí a utiší a v pořádek přivádí. A to jest, co David propověděl: „*Hotov jsem a nejsem rozpačen.*“ (Ž. 118, 60.) Každé tedy pošetilé a třeštivé pohnutí duše udusiti máme pomněním na příklad mužův svatých, jako ku př. veliký král David tiše snášel vzteklost Semeiovu, nedada u sebe místa nežádnému hněvu, nýbrž mysl svou k Bohu obrátě řekl: „*Hospodin přikázal Semeiovi, aby zlořečil Davidovi.*“ (II. Král. 16, 10.) Pročež slyše se nazývati krvežíznivcem a nešlechtníkem, neměl to onomu za zlé, ale pokořil se, jako by se mu právem této urážky dostávalo. Nuže i ty tohoto dvého se varuj: ani sebe příliš nevypínej, ani kohokoliv jiného příliš pod sebe v hodnosti nesnižuj. Neboť tak se v nás nežádny hněv nevzbudí, byt by se nám i sebe větší krivda stala. Hrozná to ovšem věc, když člověk, jemuž jsme dobrodiní prokázali a jež jsme v největší lásce chovali, mimo nevděk i urážeti a haněti nás počne; hrozná arci věc, však větší to přede neštěstí pro toho, kterýž takto činí, než pro toho, který to snáší. Nechat

si onen uráží; jen ty neurážej. Budtež ti poroky jeho školou pravé moudrosti; nedbáš-li jich, ani se tě netknou; a byt bys i v duši nějakou bolest cítil, zdrž v sobě zármutek ten. „*Ve mně,*“ dí David, „*zkormoutilo se srdce mé*“ (Ž. 142, 4.), totiž: hněv se nezjevil vně, nýbrž ustál co vlna mořská břehem sevřena. Utiš vzpírající se a dmoucí srdce své; nechať vášeň tvá má uctivost před vážným rozumem, jako nezvedenost dětská u přítomnosti muže ctného. Jak tedy se můžeme vyhnouti nehodám z hněvivosti pocházejícím? Když hněv zdržíme, aby neměl vrch nad rozmyslem, nýbrž o to především pečujeme, aby nikdy nepředbíhal rozum; držíme jej jako ukročeného koně, ať rozumu co uzdy poslouchá, nikdež z pořádku vykázaného nevystupuje, ale následuje rozum kamkoliv jej vede.

I může nám rozhorlenost ducha i prospěšnou býti k mnohým výborným skutkům, když totiž na způsob vojína zbraň svou u vůdce uloživ hotovým se osvědčuje na slovo jeho se jí chopiti a s rozumem co vůdcem svým společně proti hříchu bojovati. Neboť hněv jest jakási pružnost duše. Ujme-li se v duši, nepravosti prosté, promění přílišnou její měkkost a slabost v mužnou statnost, jako se ocel kalením utvrzuje. Neboť kdybys nepojal hněv proti zlému,*) nemohl bys jej, jak toho zasluhuje, v nenávisti míti. Rovněž třeba, tuším, chovati jak lásku k ctnosti; tak nenávidět proti hříchu, k čemuž nejvíce prospěje hněv, když totiž rozumu jako pes pastýře poslušen, tichý zůstává a krotký k známým, a snadno se zúmysla zavolati dá; ale proti cizímu i slovu i pohledu se zpouzí a byt by se mu obojím i služba prokazovala; až pak když známý a přítel jeho jej okřikne, opět se ztíši a ulehne. Tak jest hněv dobrý a přiměřený pomocníkem rozumné častce ducha; jím se tento stává neukrotitelným, neukojitelným protivníkem hříchu

a nikdy nevstoupí v přátelství s tím, co by jakkoliv škodlivě bylo, nýbrž všelikou lstivou rozkoš štekotem svým zažene, rozsápe. Takový prospěch dá hněv těm, kdokoli ho použití umějí, neboť každá jiná duševní síla dle způsobu, jak se jí užívá, buď zlou buď dobrou bývá. Jako ku př. kdo žádatvé mocnosti duše k tělesným a nečistým rozkošem nadužívá, ohavným jest prostopášníkem; ale kdo ji Bohu věnuje a k obdržení dobra věčného jí používá, šťastným blažencem. A tak opět rozumu k dobrému obracetí jest moudré a chvalitebné; ale ke škodě bližního ostrosti jeho upotřebiti ošemetné a hanebné.

6. Nečinme si tedy z toho, co nám Stvořitel k spáse dáti ráčil, sami příležitost k hříchu. Tak v pravdě i hněv náležitě a kdy ho třeba vzbuzený, k statnosti napomáhá a k trpělivosti a k zdrželivosti; dáme-li se pak jím proti všemu rozumnému povážení unesti, šlehností se stává. Protož nás i žalm napomíná: „*Hněvejte se, ale nehřešte!*“ (Žalm. 4, 5.) Tak i Pán sice tomu, který se marně hněvá, soudem hrozí (Mat. 5, 22.), ale hněvu co lékařství použití tam, kde ho potřebí, nezakazuje. Ty se pak na svého bratra hněváš marně a bez příčiny. Jak pak ne bez příčiny, když jiný jest ten,*) jenž k hněvu ponouká, a ty na jiného se hněváš? Tak jednáš jako to zvíře, které když se po něm kamenem hodí, do kamene kousá, házejícího ponechávajíc. Ten, který pokoušen bývá, tent politování hoden; pokušitele nenáviděti máš. Tam svůj hněv obrať na toho vražedníka, otce lži, původce hříchu; ale s bratrem útrpnost měj, poněvadž, zůstane-li v hříchu, s ďáblem u věčný oheň uvržen bude. Jako slova *rozhorlenost a hněv* rozdílná jsou, tak jest i pojem jimi značený rozličný. Neboť rozhorlení jest takměř jako vzplanutí nějaké a výpar ostrý citu; *hněv* pak stálý žal nad krivdou utrpěnou a trva-

*) Rozumí tuto sv. otec ducha zlého, co původce a praotce vši nepravosti a všeho hříchu.

*) Viz svrchu položené poznamenání.

jící žádost ji navrátiti, jakoby se celá duše *hnala* *) po pomstě. Vědět tedy třeba, že obojím se chováním chybujeme, buď zuřivě a pošetile proti těm, kteří nás rozhněvali, třešnice, anebo lstně a ošemetně na vinníky své útok činíce; obého se varujeme.

7. Jak tedy možná bude, abys se rozhorleností k nížádné neslušnosti uchvátiti nedal? Jak? — Když se cvičíš v pokoře, jižto Pán i slovem přikázal, i skutkem dokázal, tu řka: „*Kdo chce mezi vámi býti prvním, budiž ze všech nejposlednějším;*“ (Mar. 9, 34.) potom pak sám tise a statně trpě člověka, an Jej bil. (Jan 18, 22. 34.) Neboť On jsa Pánem nebes i země, je muž se veškerý nadsmyslný i smyslný tvor klaní, On „*nesa všechno slovem moci své*“ (Žid. 1, 3.) neuvrhl bezbožníka onoho za živa do pekelné propasti, aniž káže zemi aby se mu otevřela a jej pohltila, nýbrž napomíná jej a ponaučuje: „*Mluvil-li jsem zle, svědectví vydej o zlém, pakli dobře, proč mne biješ?*“ (Jan 18, 23.) Uvykneš-li posledním býti ze všech dle příkazu Páně, jak se budeš mrzeti, jako bys mimo zasloužení byl uražen? Když tě dítě pohaní, učiníš si posměch z hany jeho; když pak ti nemocný v zimničním rozpalu hanlivými slovy nadává, více ho politování, než viny hodným býti uznáváš. Nejsou to tedy vlastně slova, co k hněvu nás popouzí, nýbrž naše pýcha, a jednoho každého vysokomyslnost. Odstraníš-li tedy obě z duše své, nejsou slova leč prázdný zvuk marně se odrážející. „*Přestaň od hněvu a zanech prchlivosti,*“ (Žalm. 36, 8.) abys ušel onomu hněvu, jenž se zjeví „*s nebes proti každé bezbožnosti a nespravedlnosti lidí.*“ (Řim. 1, 18.) Neboť odstraníš-li *trpký kořen* prchlivosti rozumným předložením, vyvrátíš spolu s ním i zárodek mnohých nepravostí. Neboť z něho po-

cházejí lstivost a podezřivost a nevěrnost a zlovolnost a potměšilost a drzost a veškeré hejno jiných neřestí. Neuvádějme v srdce svá sami takové zlé, jenž jest chorobou duše, zaslepeností mysle, odvrácením od Boha, od cizením se od přátel, původem válek, vrchem veškerého neštěstí, zlým ďábelstvím, do duší našich se vtírajícím, a co nějaký nestydatý obyvatel nitro naše opanujícím a Duchu Svatému přístup zamezujícím. Neboť kde jsou nepřátelství, vády, hněvy, svárové, rozepře, neustále bouře duševní působující, — tam Duch tichosti nepřebývá. Poslechnouce tedy napomenutí sv. Pavla „*všeliký hněv i rozlobení se i křik odstraňme od sebe se vši zlostí*“ (Ef. 4, 31.) a budme jedni k druhým mírní a milosrdní, očekávající blaženou naději zaslíbenou dušem tichým — v *Kristu Ježíši*, Pánu našem, Jemuž sláva a mocnost na věky. Amen.

První učitelské exercicie.

I.

V předešlém čísle oznámili jsme, že se do 25. srpna přihlásilo k českým duchovním cvičením 300 učitelů z arcidiecése Pražské. Zpráva ta vzbudila podivení. Však posledním dnem vzrostl počet na 450. Nastala nesnáz veliká o ubytování účastníků. Vozy jezdily po Praze, svážejíce věci k přenocování potřebné. Ač J. Emin. nejdůst. p. kardinál poslal lůžka pro 10 účastníků, pp. kanovníci vrchovatý vůz peřin a pokrývek, klášter Strahovský věci pro 10 noclehářů, Milosrdné sestry pro 20, pedagogium pro 40, tak že i dvou poslucháren theologických proměněno v ložnice, ač klášter křižovnický sedmi pp. učitelům propůjčil místa k přenocování a Pražským pp. učitelům dáno bylo povolení, aby na noc vycházeli domů, ukázalo se předce, že to všechno málo jest a že ubytování všech přihlásivších se jest holou nemožností. Nejd. arcib. konsistoř učinila v této nesnází to opatření, aby české exercicie učitelské konány byly ve dvou odděleních. V pátek odpoledne spěchali rychlí poslové do nejbližších vikariátních úřadů se zprávou, že se příslušní pp. učitelové dostaviti mají k exerciciím v oddělení druhém (od 3—7. t. m.). Mezi tím shledalo se, že v domácí kapli seminářské (oratorium alumnorum)

*) *Hněv hndí*, tím jsem poněkud hleděl i hru v slovích, jenž se v řeckém nachází, vyznačiti, dle smyslu by bylo arcí lépe a ostřejí: „jakoby celá duše *řtjela* po pomstě.“ Svatý otec se tu okazuje dobrým mluvozpytcem, uvádě hlavní slovo *ōgry* na sloveso *ōgryw*. —

jest místa jenom pro 120—150 posluchačů a proto otevřen jest zatarasný průchod z jídelny arcib. semináře do kaple zrcadlové, náležející c. kr. gymnasiu Starého města. Jako včely před deštěm do oulů se hrnou, tak přicházeli pak v neděli odpoledne a v pondělí (28. srpna) účastníci exercicií do k. arcib. semináře. V 6 hodin odpoledne bylo v kapli slavné vzývání Duchů sv. písní „Přiď o Duše přesvatý“ z Školního kancionálu, jehož 100 výtisků vd. p. kan. Bradáč k exerciciím daroval. K zpěvu použito též 20 velkých kancionálů seminářských. Úvodní a závěreční řeč měl vd. p. mistodozorce národních škol v arcidiecési, kanovník Karel Fr. Prucha. Rozjímání a večerní promluvy činil redaktor t. listu; úvahy o povinnostech stavu konal vp. Josef Loužecký, učitel náboženství na c. kr. české vyšší reální škole Pražské; ranní a večerní modlitby, růženec s výkladem a křížovou cestu modlil se p. dr. Klem. Borový, učitel církv. práva a prefekt konviktu; večerní požehnání měl vd. p. řídítel arcib. semináře Ed. Tersch, jemuž čtyři alumnové přisluhovali. Mši sv. v posledním den sloužil a exercitantům Tělo Páně podával J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí. Zpovědníků, kněží světských i řeholních z města, bylo 14.

Dojemný byl pohled na shromážděné učitelstvo, kteří k hlasu vrchního pastýře svého povstali téměř jako jeden muž a nebdajíce obtížili se dostavili, kamž jich byl povolal. Velebný byl zpěv shromážděných; tak že k vůli němu přicházeli do kaple mnozí kněží, jmenovitě pp. kanovníci Plauzar, Prucha, Küffer, a p. kancilír Hron a j. Na ulici stáli lidé, poslouchající milou píseň, kterou roznášení pp. učitelové zpívali, z vlastního popudu po dvakrátě konající u obrazů po chodbě semináře křížovou cestu. Byl to veliký zpěvácký spolek, největší bratrstvo literátův. Exerciciemi utvrzeno vědomí, že škola jest dcera Církve; jimi dán slavný protest proti snahám těch, kdož by rádi odtrhli školu od Církve, dceru od matky; jimi ukázáno, kde v nouzi přítele hledati sluší, a že učitel jest prvním pomocníkem kněze na vinici Páně. O obsahu přednášek mluvíti nám nepřísluší, ani o tom, že Bůh sv. dílu žehnal. Na památku klademe pod čáru*) denní

pořádek svatých cvičení v oddělení druhém, kterýžto se od pořádku v oddělení prvním málo liší.

Výtržnost nestala se žádná, leč že jeden od delšího času churav jsa i zde chu-

kaple zrcadlové, kdež bude vzývání Duchů sv. písní „Přiď o Duše přesvatý“ (Školní kancionálek str. 38.), po té vystavi se nejsv. Svátosti a po zpěvu „Zvěstuj Tělu vzešlému“ (Škol. kanc. str. 39.) udělí se požehnání. Následovati bude řeč úvodní. — V 7 a 1/8. večere. — V 1/2. 9. modlitba večerní, píseň „Pod večer tvá celádka“ (Škol. kanc. str. 89.), promluva o pořádku zítřejšího dne. (Po této večerní modlitbě budíž šetrněno mlčení až po ukončeném sv. přijímání.)

V pondělí. V 6 hod. v kapli zrcadlové: píseň „Minula noční hodina“ (Škol. kanc. str. 87.), ranní modlitba, píseň „Poprosmež Duchů sv.“ (Škol. kanc. str. 58.) Rozjímání I.; mše svatá (bez zpěvu), pak v jídelně snídání. — V 1/10. tamtéž píseň „Pamatuj člověče,“ (Šk. kanc. str. 91.) Rozjímání II. — V 11. růženec radostný. — V 12 a 1. oběd; soukromá návštěva nejsv. Svátosti na kůru kostela. — V 1/3. píseň „Otče náš milý Pane.“ (Škol. kanc. str. 57.) Úvaha o povinnostech stavu. — V 1/5. křížová cesta v II. poschodí semináře. — V 6 hod. v kapli píseň „Proč tak svět zápasí“ (Škol. kanc. str. 93.) Rozjímání III. — V 7 a 1/8. večere. — V 1/2. 9. v kapli píseň „Slunce za horu zapadá“ (Škol. kanc. str. 90.); modlitba večerní, litanie o Pánu Ježíši, píseň „Svatý, svatý“ (Škol. kanc. str. 44.), požehnání, promluva o pořádku na zejtri.

V úterý. V 6 hod. píseň „Ve jměnu Otce i Syna“ (Škol. kanc. str. 88.); ranní modlitba, píseň „Poprosmež Duchů sv.“ (str. 58.) Rozjímání I., mše sv. (bez zpěvu), snídání. — V 1/10. píseň „Z hlubokosti svých těžkostí“ (Škol. kanc. str. 97.) Rozjímání II. — V 11. růženec žalostný. — V 12 a 1. oběd; soukromá návštěva nejsv. Svátosti. — V 1/3. píseň „Otče náš milý Pane“ (str. 57.) Úvaha o povinnostech stavu. — Od 1/4.—6. hod. čas k zpovědím celoživotním. — V 6 hod. píseň „Z brány nebes přišel“ (Škol. kanc. str. 8.) Rozjímání III. — V 7 a 1/8. večere. — V 1/2. 9. v kapli píseň „Chvalte Hospodina všickni“ (Škol. kanc. str. 90.), modlitba večerní, litanie o Věch Svatých, píseň „Svatý, svatý“ (str. 44.), požehnání, promluva.

Ve středu. V 6 hod. píseň „Můj milý člověče“ (Škol. kanc. str. 88.), ranní modlitba, píseň „Poprosmež Duchů sv.“ (str. 58.) Rozjímání I., mše sv. (bez zpěvu), snídání. — V 1/10. píseň „O můj drahý Jezu Kriste“ (Škol. kanc. str. 25.) Rozjímání II., po něm sv. zpověď. — V 11. růženec vítězoslavný. — V 12 a 1. oběd; návštěva nejsv. Svátosti. — V 1/3. píseň „Otče náš milý Pane.“ Úvaha o povinnostech stavu. — Od 1/4. do 6. zpověď. — V 6 hod. píseň „Podle kříže plna žele“ (Škol. kanc. str. 26.) Rozjímání III. — V 7 a 1/8. večere, návštěva nejsv. Svátosti. — V 1/2. 9. v kapli píseň „Anděle Boží“ (str. 66.), modlitba večerní; litanie Loretanská, píseň „Svatý, svatý“ (str. 44.), požehnání, promluva.

Ve čtvrtek. V 6 hod. píseň „Pojďte, chvalte v pokloně“ (Škol. kanc. str. 43.) ranní modlitba, píseň „Poprosmež Duchů sv.“ Rozjímání poslední. V kostele sv. Salvatora mše sv.; zpívá se „Církev Páně“ (str. 98.) a „Chval Sione Spasitele.“ (Škol. kanc. str. 40.) Mezi mši sv. přijímání nejsv. Svátosti. Po mši svatě zpívá se na poděkování „Bože, vroucně velebi.“ (Škol. kanc. str. 86.) V kapli řeč závěrečná. Při rozchodu píseň „Hospodine ulituj nás.“ V jídelně snídání.

*) **Pořádek duchovních cvičení pro české učitelstvo národních škol v arcidiecési Pražské konaných I. P. 1865 v kníž. arcibiskupském semináři ve dvou odděleních.**

Oddělení II. od 3. do 7. září.

V neděli. V 6 hodin odpoledne odeberou se shromáždění učitelové jídelnou arcib. semináře do

rávěl. Parno prvního dne ochladilo se hroznou bouří v následující noci.*)

V pátek (1. t. m.) ráno dokonáno jest sv. dílo sv. přijímáním. Na konci závěrečné řeči ohlásil vdůst. p. kanovník Prucha následující telegrafickou zprávu, kteráž ho u večer před tím byla došla: „*Učitelstvu k veliké radosti mé v tak hojném počtu k exerciciím shromážděnému vzkazují nejvřelejší pozdravení a vrchnopastýřské požehnání. Bedřich, kardinál a arcibiskup.*“ Učastníci duchovních cvičení chtěli dáti odpověď tímto telegramem: „*Friderico, Cardinali et Archiepiscopo Bohemiae — salutem et gratias — ex eo momento felices, ex quo nominasti, redemisti et exercuisti praeceptores, fratres sacerdotum.*“ Však latinskou tuto zprávu telegrafický úřad nepřijal, odeslána tedy v překladu německém. Na památku obdrželi účastníci exercicií ocelorytinu představující Pána Ježíše co přítele mládeže s nápisem: „Upomínka na první učitelské exercicie, konané v Praze 1. P. 1865“ a s přitisknutým textem poslední řeči „Sliby své Hospodinu splním přede vším lidem jeho; — v síních domu Hospodinova, u prostřed tebe Jerusáléme“ (Žalm. 115.); 20 výtisků „Blahověsta“ (10 z r. 1863 a 10 z r. 1864) od red. t. listu, a tištěný denní pořádek.

V jídelně učinil pak řiditel vzorní hlavní školy české, dr. Karel Amerling, obstoupen řiditeli Rehákem, Heinrichem a v čele všech účastníků exercicií v oddělení I., jichž bylo 244, tuto poděkovací řeč, o jejíž uveřejnění bylo žádáno.

Veledůstojní duchovní otcové naši! Uloženo nám, abychom ve jménu ostatních všech pp. učitelů naše všeobecné vroucí díky Vašnostem vzdali.

Děkovali jsme již sice v srdcích svých Bohu všemohoucímu, Kristu Pánu i Duchu svatému za ty všechny nevyslovitelné dary, poučení i povznášení ducha i života našeho; děkovali jsme Svatému Otci za jeho všechny veliké starosti a utrpení v tomto nynějším rozervaném světě; děkovali jsme i císaři pánu za jeho všechny dary nynější svobody a moudré řízení národů; děkovali jsme Jeho Eminenci za ta přemnohá dobrodíní, jimiž nás pod jedno křídlo tuto svolati ráčil. — I kdožby neděkoval tomtu našemu Otci, že nás opuštěnce, abychom tak se vyjádřili, vykoupiti ráčil z nebláhého poddanství času, že nás bratry kněží nazvati ráčil, bratry pracovníků na vinici Páně, že nás do místností posvátných shromáždil, do budov velebných, do budov pro samy kněze ustanovených, že nám seznamovati se vespolek i sto-

lovati i s Kristem samým večeriti popřál co apoštolům Páně na základu Kristovu, že nás častoval co syny své, abychom okusili slasti i pokoje těch, jenž z víry a šramotu světa tohoto sem do těchto tichých a soukromných zdí rádi se utíkávají, že nám popřál velebného poučování a všech prostředků víry, naděje a lásky křesťanské; tam, tam všudy již složili jsme své díky.

Než i Vám, muži osvětlení! muži Bohem nadšení! musíme vroucně poděkovati se za Vaši práci a péči, zvláště pak našemu přelaskavému pánu vice-scholastikovi Karlu Pruchovi, jenž nás zde tak vlídně a otcovsky přijal, nás spolu napomínal a poučoval a mnohá jiná dobrodíní na místech vyšších vymahal; musíme i Vám se poděkovati, důstojný pane rektore, Vám pane vice-rektore, pane praefekte a katecheto za Vaše poučování. Nikdy nezapomeneme na ty blahé, přeblahé doby zde ztrávené, na ta srdcejatná napomínání k pravému pokornému i vítěznému životu našemu; na ta ostromyslná poučování o povinnostech stavu učitelského, na ty cesty, kterýmiž pravou zbožnost v mládeži naší rozšiřovati dlužno i možno; i slibujeme z celé duše, že odcházíme a odejdeme posílnění na duši i na těle co *praví Boží bojovníci*, abychom hlásali vši naší mládeži po širých vlastech, všem rodičům a lidem, co jsme viděli a o čem jsme se přesvědčili. Jsmeť *Boží bojovníci* a spíše nerozejdeme se, dokud jsme se i my vespolek rukou tisknutím a ústy nezlíbali jeden druhého, všudy nesouce Vaše heslo, a pozdravení Matky Církve. Můžet se tato směle spolehati na nás v každé době nebezpečenství svého a doufáme, že do rukou našich na cestu tu tak dalekou ráčíte nám poklad řečí a poučení na věčnou památku i tiskem podati, abychom nejen nyní ale i později čítati v nich, raditi se v nich, o mnohém, čemu jsme snad ještě dosti neporozuměli, z novu rozjímati a je konečně na památku nám i našim potomkům v našich školách veřejně na všechny časy co drahou upomínku postaviti si mohli. Vděčně tedy voláme: Buďte zdraví a pamatujte na nás, jako my na Vás.

Po ukončených exerciciích, veliké této poradě s Bohem a svědomím o blahu vlastním a o zdaru škol, byla v jídelně arc. semináře porada o otázce: Čeho že jest ku zdaru škol potřebí? Z odpovědi vyjímáme: Potřebí jest: 1. učitelských exercicií, 2. svorného působení učitelstva s duchovenstvem k jednomu cíli; 3. vzdělaných učitelů (mluveno o čtení dobrých knih a časopisů); 4. všelikých učebních pomůcek; 5. lepšího hmotného postavení učitelstva.

Nastalo loučení a těšení se na příští exercicie učitelské. — Protivníkům křesťanských škol byl pryč zdar exercicií k velikému pohoršení!

*) Krupobitím roztlučeno mnoho oken; a ve dvoře pod kaštanem nasbíráno 52 ubitých vrbců.

Na Stráži.

Obrazy ze života od Fr. Pravdy.

III.

Neodkládej s ničím, co dobrého chceš vykonati, neboť nevíš, jak dlouho tě Pán Bůh zde na světě ještě ponechá. Mnohý letos žije a budoucího roku se nedočká, mnohý je dnes a zítra již nebude.

Starý Rokyta neodkládal se skutkem, k němuž se byl odhodlal a věru dobře udělal, že si pospíšil. Stonal před tím v zimě a potom v zimě stonal zase a byla to nemoc jeho poslední. Umřel v Pánu smířen s Bohem a s lidmi a musíme vyznati, že kříž na Stráži ho těšil, povzbuzoval, útěchou naplňoval, až ducha vypustil.

Prátele milého děda navštěvovali, dokud ho ještě měli a nepřicházeli s prázdnou starajice se, aby mu nikdy nevyšly pochoutky. Nezakládal si na nich, ba nemohl jich ani požívat, jsa živ takoruka samými polivkami. Oni mu nosili masa, buchty a koláče, ano i pivo a víno. Dal to domácím a hostům, co přišli s novými zásobami.

Nejlépe se měl Kubiček, dědečkův mazánek, jemuž vždycky nejvíce zbylo a se udělilo. Seděl u dědečka, ať tu někdo byl nebo ne, sloužil mu, mluvil s ním a poslouchal, když se modlil.

Prátele se divili, že jim Rokyta nedává svého bohatství a nespouštěli se naděje, že po něm budou dědit. Což to nechá až na konečné okamžení? Ještě se před nikým nevyslovil, co komu odkáže? Nedal napsati poslední vůli?

Nevěděli to ani domácí a jeden se nechtěl tázati druhého, aby svých myšlenek a žádostí nevyzradil. Mělo se zdáti, že jim na dědečkově pozůstalosti pranic nezáleží a že mu pozornost a péči svou věnují jen z lásky.

Že ho milovali, bylo zajisté pravda a směle bychom mohli tvrditi, žeby mu byli činili co nyní, i kdyby jim bylo bývalo známo, že nemá žádného jmění. Však když jmění měl, musil je tu nechati a každému přišel vhod podíl na něm.

Vyjevilo jim teprv před smrtí, že po něm nic nezbude a oni mu předce zůstali věrní, jak jsme to od nich již napřed očekávali.

Poslal pro velebného pána, aby ho započal svatými svátostmi a příbuzní slyšíce o tom v hojném počtu se shromáždili u jeho postele. Postarav se o duši, udělal i časnou pořádnost a rozdal co měl: modlitby, růžence, obrazy, knihy, náradí a šaty, aby po něm všickni měli památky. Peněz nemá,

leč co na pohřeb potřebuje a ty pojištěny jsou u syna hospodáře, jenž zajisté dostojí svým povinnostem. Malou jistinu, co měl na hotovosti, obětoval na kříž a ten jim odkazuje všem, ačkoliv vlastně bude Kubičekův, aby měl svého zvláštního ochránce a hajitele.

Kubiček je malý a kříž je nový; až Kubiček bude velký, bude u Rokytů bezpochyby hospodářem a kříž mu bude patřiti, jsa na jeho půdě. Proto mu ho odevzdal a doporučil, aby o něj měl péči, až s ním sestárne, a oni si ho budou vážit, k němu se hlásit, že je společné dědictví po jejich předkovi.

Arciť každý svatý kříž již sám v sobě má cenu, vyobrazujíc nám umučení a smrt Páně, ale kříž, jenž byl postaven na úmysl jistého rodu, nevšední účtu musí požívatí od všech údů jeho.

Těžce nemocný otec si přál, aby jeho potomci nyní i budoucí svatému kříži vůbec zachovali oddanost a věrnost a nespustili se Ježíše Krista, od Něhož na něm byli vykoupeni. Musejí Ho milovat a následovat, musejí plnit Jeho učení, žiti dle Jeho příkazů, činiti dobré, co odměňuje, varovati se zlého, co tresce. Pak přijdou k Němu do nebe a shledají se tam všickni, jestli zde na světě upřímně Mu sloužili.

Prátele již nebažili, aby jim Rokyta zanechal peněz, nýbrž zastyděl se v duchu, že jich byli žádostivi a hleděli mu dokázati přízeň nezištnou. Navštěvovali ho jako dříve přinášejíce mu dary a když brzy na to Pán Bůh ho povolal k sobě, truchlili o něj a plakali děkujíc mu za všechna dobrodiní, co jim byl již dříve prokázal.

Vnuk Jakob truchlil a plakal také, ačkoliv ztráty dědovy ještě neuměl posouditi jako oni, ale měl ho rád, byl na něj zvyklý a bolest jeho vycházela ze srdce.

Rokyta byl pochován s velkým účastenstvím celé obce i osady a kříž na Stráži za nejlepší pozůstalost jeho se považuje.

Jsou kříže ve vesnicích a blíž vesnic a stojí ve velké uctivosti u všech pobožných křesťanů. Kdo okolo jde nebo jede, odkrývá hlavu, žehná se, často také kříž svatý políbí, před ním na kolena se spouští, krátkou modlitbu vykonává. Však málo kdy tu bývá sám a kdyby byl, je ho viděti se všech stran a svědkové posuzují jeho jednání.

Na Stráži kolikráte není ani človíčka, panuje tam ticho, jen na stromech šumí listí, štěbetají ptáci a z lesa se ozývá šramot a šustot. Vede-li tedy cesta, jsi jako na poušti a slyšíš jen své vlastní kroky. Zde vylitlo, tam vyskočilo zvíře a skoro tě polekalo. Někdo zahulákal neb zahvzd-

nul a tě opravdu obešla hrůza, ačkoliv je od tebe daleko. Máš potkat člověka, divíš se, kde se tu vzal, prohlížíš si ho, není-li podezřelý a poznal-li si v něm známého, jsi potěšen a domníváš se býti bezpečnější. Obvykle se tu ale nikdo s tebou nesejde a ty hádáš, že jsi sám, a že můžeš dělati, cokoliv se ti nahodí, aniž by to kdo zvěděl a zpozoroval.

Najednou se před tebou objeví kříž. Pozdvihl jsi oči a patříš na Spasitele na něm. Obmýšlel-li jsi něco zlého, děsíš se a pospícháš dále, jakoby jsi před Ním mohl utéci se svým tajemstvím. Však On tě stihá, dokud jsi Mu nezmizel s oči a to trvá dlouho, sestupuješ-li do doliny. Kdykoliv se obrátíš, vidíš Ho, pní tam nahoře, dívá se za tebou, hrozí ti, rmoutí se, umírá za tebe.

„Což Mu ujdu, když se před Ním schovám?“ napadlo ti. „Není On všude, i tam, kde se Jeho obrazů a křížů nenalezá?“

„Ba arcif,“ dosvědčuješ si a žije-li v tobě víra a bázeň Boží, odřekneš se zlého, poněvadž je zná a bude souditi vševedoucí Pán Ježíš.

Nepotřeboval jsi leč pobídku a výstrahu, tu ti poskytl kříž stojící o samotě a blaze tobě, že ti přispěl k ochraně a spasení.

Na Stráži se stávají takovéto případy a zajisté jimi na zásluhách získá nebožtík Rokyta. Hned po jeho smrti ukázala se moc kříže na člověku, jenž s ním bydlel v jednom domě. Nebyl sice údem rodiny, nýbrž byl toliko čeledínem a již dlouho u Rokyty sloužil. Jmenoval se Vít a hned v mládí si zvykl zlořečiti a klíti při každé příležitosti. Naučil se tomu od vlastního otce, jenž v rozbroji žil i s matkou a každý den s ní se hašteřil. Zvlášť, když se napil, býval zlostný a prudký a každá maličkost ho popudila, že nešetřil ženy ani dětí. Nebylo na tom dost, že jim ubližoval hříšnými slovy, on je také bil a po nich házel vším, co mu do ruky padlo. Často roztloukl i nádoby kuchyňské, lámal ve světnici nářadí a počínal si zuřivě.

Děti se bály ukrutného otce skrývajíce se před ním a syn Vít, byl-li někdy zastihnut jeho hněvem a dostal-li od něho výprask, jak říkáme, mstil se napotom na bratrích a sestrách, ano i na zvířatech, pronásleduje husy a slepice, psy a kočky. Klel při tom zrovna tak jako otec a když povyrostil a pan učitel ho ve škole proto trestal, nepomohlo to, že ho doma ustavičně kazil špatný příklad.

Vít byl dán do služby, pásal dobytek a ohavného zvyku se již nezbavil. Ubohá hovádka mnoho od něho zkusila, týral je nejen bičem, nýbrž i kamením a klacký

a hromoval a lál, že až vlasy vstávaly. Žádný hospodář ho nemohl napravit, vyháněli ho jeden po druhém a když dospěl za pacholka, přišel konečně k Rokytovům.

U Rokyty Vítovu surovost a hrubost ovšem také netrpěli, ale zacházeli s ním jinak, aby ji z něho vypudili. Největší práci si s ním bral výminkář, bděl nad ním jako nad synem, poučoval, káral, napomínal ho, hleděl dokázati láskou, co se jiným nepovedlo přísností.

Vít si děda Rokyty v skutku vážil a měl se na pozor, aby mu nedělal žádných mrzutostí. Kdykoliv trýznil a proklínal dobytek a kdykoliv v zlosti vypustil z úst nějaké rouhání, dostalo se mu za to důtky a třebas to starý Rokyta neviděl ani neslyšel, předce mu to nezůstalo neznámo, stýskali si a žalovali na něj, co to viděli a slyšeli. Bránil se a zapíral, ale Rokyta ho jednou překonal svědky, že lže a od té doby nevěřil nikomu boje se prozrazení. Nikde nebyl jist doma ani na poli a jedea cestou všude potkával lidi, jimž nedůvěřoval. Zaklel-li někdy z nenadání, ohlídl se, jestli tu nikoho není a uhodil-li nevinné dobytče, že to měl, takorčka, v prstech, již očekával a se připravoval, že mu šedivý kmet domluví, až se vrátí.

Někdy se to stalo a někdy mu to prošlo. Buďto nebyl nikdo přítomen anebo nechtěl donášeti, kdo tu právě byl. Mnohým to byla maličkost, jenž nestojí za řeč, kleli a zlořečili také a jiným v tom nepřekáželi.

Vít předce nevěděl, kdy smí a kdy nesmí a proto raději mlčel, nepřenáhlil-li se proti vůli. Bylo mu to dost těžké, ve světnici, v chlívě, v stodole, na dvoře, venku na cestách, polích a lukách, všude se musil držeti na uzdě a věru si činil násilí. Divil se sám, proč to dělá. Co pak je mu po starém Rokytovi?

Nemohl si pomoci a musil na něj dbáti, ačkoliv chyby své ještě neuznával, jí nelitoval a nezavrhoval. Když byl někde stranou a nikoho neměl na blízku, vynahradil si, co si byl po dlouhý čas odpíral a vyklel se dle libosti.

To se mu nejlépe dařilo na Stráži. Tam na nikoho nepotřeboval bráti ohledu a pracoval-li tam s dobytkem, hřešil ustavičně.

Starý hospodář zemřel a Vítovi se ulehčilo, že pro klení již tak nebyl stíhán. Radoval se z toho, ale smrt Rokyty ho předce zarmoutila, neboť si netajil, že mu prokazoval mnohá dobrodiní. Myslíl to s ním upřímně a že chtěl, aby nechal klení, to mu snadno odpustí. Šnad by nechybil, kdyby to učinil, ale nemůže, ponouká, nutí ho to, musí se vybouřit. Slova jsou slova,

co pak na nich záleží a dobytek je dobytek, kdo pak ho bude šetřit!

Vít si z trápení dobytka a klení nedělal nic a voze na Stráž mrvu řádl tam hůř než kdy jindy. Všecka žluč, co v něm byla, musila ven. Jezdil okolo kříže, smekal a žehnal se a mezi tím ubližoval dobytku a zlořečil až hanba. Ještě nikdy vážným zrakem nepohledl k Pánu Ježíši a nepustil se do rozjímání, kdo je a čím mu prospěl. Dnes by se to také nebylo stalo, kdyby ho k tomu nebyla přivedla zvláštní náhoda.

Vítovi se utrhl bič a odlítl zrovna ke kříži. Šel ho hledat kleje, až se to v lese rozléhalo, chodil sem a tam a biče na zemi nikde nenalezl. Nemoha se ho dopídití durdil a hněval se ještě víc a přicházel do takového vzteku, že sebe, dobytek, vůz i bič proklínal. Kam se poděl? Musí zde býti. V trávě nikde neleží. U kamene a na kameni také není. Na stromě nevisí.

Vít se vrátil, jestli nezůstal u vozu nebo na voze. Však nikoliv, letěl ke kříži, vždyť to viděl na vlastní oči, bude a musí z nova po něm pátrat.

I pozdvihl hlavu a hleděl na kříž. Hle, bič je tu — otočen okolo kříže a konce zasahují dolů. Lapá po něm, chce zakliti, že je, kde ho nehledal a spatřil Pána Ježíše. Pní na kříži, dívá se na něj, ukazuje mu obličej žalostný a smutný. Lekl se a rouhavé slovo mu uvázlo v hrdle. Odepíná bič a ruka se mu třese. Zase na Krista Ježíše upřel zrak. Je mu úzko, sotva dýchá, rád by již byl pryč. Bič pustil a on s ním odchází zdoluhavě a bojácně.

Upevnil bič na bičiště a již při tom neklel. Jede dále a neotvírá úst svých. Něco ho mrzí, hněte, dělá mu nepokoj.

Kam se ten bič jeho dostal? Tloukl, švihal dobytek, klel při tom a bič mrštil na kříž. Není to osudná náhoda? Netrestá ho již Bůh? Nebude ho trestat? Běda, zdá se mu, jakoby Spasitele svého byl — bičoval!

Vít má strach, nemůže té myšlenky vypuditi z hlavy a dobytka se bičem již ani nedotýká. Je také od Boha stvořen, má cit, podléhá bolesti jako člověk. Ne-prohřešoval se proti Bohu, když ho trýznival? Nehněval Boha, když klel a zlořečil?

O ano, vytýká mu to svědomí, nedá se to zapřít!

Co udělá a jak si pomůže?

Neví to, ale má velikou tíž na srdci a rád by ji se sebe svrhl. Je zkormoucen a jeda zase okolo kříže sundal čepici a jako pokradmo hodil okem po Pánu Ježíši.

Zlobí se, odpustí mu? Bojí se Ho, byl umučen, ukřižován, umřel, vidí to před sebou v obraze. To se stalo také pro něho. Jak si to zaslouží?

Jezdil sem a tam, pozdravoval Spasitele svého a konečně nechal vůz stát, přiblížil se a svatý kříž políbil.

Ještě na tom nebylo dosti, on přišel zase a před křížem poklekl. Musí se modlit a modlí se a když ani to ho neupokojilo, slibuje, že bude jiný, že se polepší.

To platí pro budoucnost a aby napravil minulost, šel k zpovědi a očistil se od svých hříchů.

Navštívil kříž zase a již cítí v duši radost, že ho Pán Ježíš také vykoupil. Již nebude klít, zlořečit, ani se rouhat. Bůh je všude, nejen „na Stráži,“ vidí a slyší ho a proto všude na Něj bude dbáti.

Učinil tak a věru dobře pochodil.

(Pokračování.)

Školským výborům co přísluší a co nepřísluší?

Na tuto otázku dal „Školník“ v č. 15. následující odpověď:

Zákonem 13. září 1864 dostal se mnohý školní patronát z rukou vrchnostenských v samosprávu obcí.

Kde obec samojediná svou školu má, stará se o ni představenstvo této obce; přináleží-li však k jedné obecní (národní) škole více obcí anebo část druhé obce (a byt to jedno číslo domové bylo), vykonává zvláštní výbor školní patronát.

Vykázány jsou ale meze, v nichž se jak obecnímu představenstvu, tak i školnímu výboru, ve věcech obecní školy pohybovati sluší: meze tyto ustanovují zřejmě §§. 11., 12., 15. a 19. výše uvedeného zákona.

Dle těchto přísluší školní obci (obecnímu představenstvu, školnímu výboru):

1. právo podací (presentační), kterýmž smí voliti učitele pro svou školu, zákonně uprázdněnou;

2. usnešení a rozpočet nákladu na vystavění, vydržování, najímání, nábytek a vytápění školy, i na stavění, udržování a najímání bytův učitelům náležejících;

3. postavení předchozího rozpočtu útrat na celý rok a vyřízení výročních účtův.

To jest všecko, co do působnosti výboru obecního — a potahom do působnosti školního výboru patří; všecka ostatní zákonem vydaná nařízení zachovávají se v platnosti. Do těchto nařízení nesmí se míchat ani výbor obecní ani školní, a všeliká jeho usnešení ve věcech jemu nepřináležejících jsou naprosto neplatná.

Vzhledem podacího práva nesmí výbor propůjčiti školu učiteli zákonně nezpůsobilému, t. j. řádně nezkoušenému a za učitele pro školy obecně neoprávněnému, mravně kleslému a ze škol vyloučenému, jazyka, kterýmž v té škole se vyučuje, neznalému, a spojeno-li se školní službou obstarávání chrámové hudby, potřebné způsobilosti nemajícímu.

Presentace, osobám takto závadným propůjčené, nemusí vrchní úřad školský přijmouti, ani ustanovovací dekret vydati. Podobně zavrhně vrchní úřad školský každou presentaci, v níž patronance ukládá zvolenému učiteli protizákonné povinnosti, u př. že týž učitel spokojiti se má se školním platem nižším, než jak zákonem vyměřeno, s méně dřívím na vytápění školy, nebo s jakýmkoli skrácením práv, s touž školní službou fassovně spojených.

Dokud učitel žije, a — byť pro stáří a slabost těla i ducha službu svou vykonávati nemohl — této písemně se nevzdá, nemůže a nesmí patronance školu za uprázdněnou považovati, konkurs na propůjčení její jinému vypisovati, ani nového voliti. Dle §. 292. pol. zř. šk. povinna jest obec, pro zastupitele starému učiteli daného slušnou kongruu vyjednatí a pojistiti. Chce-li, aby starý učitel služby své úplně se vzdal (resignoval), může jej k tomu nakloniti vyměřením a pojištěním výslužného z obecních příjmů; na příjmy školní k ujmě nástupcově sahati nesmí. Presentace s takovou výmínkou nebyla by přijata.

Není-li patronance obecní se svým učitelem z jakékoli příčiny veřejné nebo soukromé spokojena, libovolně propustiti jej nesmí; zde chrání jej §. 273. polit. zř. šk. Pročež řádný, své povinnosti věrný a zachovalý učitel nemusí se báti, žeby obecní patronance z nepodstatných důvodů tak zholu mu výhost dāti mohla; nebo musí prvé svou stížnost u okresního školdozorce přednesti, vyšetřování vyčkati, a vinen-li skutečně žalovaný učitel, může teprv s přivolením konsistoře a vysoké vlády zemské učitele takto zavrženého propustiti, a na jeho místo nového zvoliti.

Vypisování konkursu na uprázdněná místa učitelská není třeba, zvláště má-li patronance již v úmyslu, jistému učiteli to místo propůjčiti. V takovém případě činila by se uchazečům, o to místo se pak hlásícím, krivda s kolkovými a poštovskými útratami. Nemá-li však patronance někoho na mysli již určitého, nechť vypíše konkurs ve veřejných listech (Školník takové konkursy přijímá zdarma), nebo jenom v nejbližším okolí; ale ať pamatuje na §. 148. pol. šk. zř., kterýmž vyměřena

jest lhůta presentování na čtyry neděle. Kdyby presentující výbor tuto lhůtu proměškal, prodlouží mu ji okresní školdozorce na 14 dní, a kdyžby po uplynutí této ještě nenásledovala presentace, má okresní školdozorce právo, kteréhokoli učitele pro tu uprázdněnou školu úřadně konsistoři ponavrhnouti, aby bez dalšího dotazování za učitele ustanoven byl.

Podučitelská místa obsazuje pravidelně sám okresní školdozorce beze všeho přičinění školní obce nebo patronance. Vyjmuta jsou toliko místa podučitelská na školách hlavních. Táže-li se okresní školdozorce při školách ostatních (městských, farních, obecních) představenstva obce nebo školního výboru, koho by si za podučitele přáli, jest to dobrá toliko vůle jeho, an nemůže k témuž dotazu nucen býti. Vypisování konkursu tedy na podučitelská místa při školách „trivialních“ se strany obecní patronance jest nemístné, lečby okresní školdozorce výslovně k tomu byl svolil.

Provisory školní ustanovuje okresní školdozorce s přivolením konsistoře; na jich ustanovení nemá školní výbor nebo obec pražádného vlivu, může ale tomu předejiti, když hned po uprázdnění školy bez meškání zákonným způsobem nového učitele zvolí a za jeho konečné ustanovení žádá. Tento rychlý způsob obsazování jest méně prospěšnější, protože každé provisorium více méně závadné bývá a provisorům, s prázdnou odstupujícím, jen zbytečné mrzutosti způsobuje.

Vyjednávání výboru presentujícího s uchazeči o školu, kdoby z nich hotov byl, za lacinější peníz, než fasse školy této vykazuje, sloužiti, jest nedůstojné, protizákonné, ano trestu hodné. Sluší doufati, že málo která obec tak daleko se zapomene, aby vyjednávala s učitelem, jako s pastuchou.

Poznamenání. Od té doby, co za propůjčení školní služby poplatků se vyměřuje, není třeba kolků na presentace přilepovati, což kdyby se bylo přec stalo, učitel za odtazeni užitého kolků od vyměřeného poplatku žádati může.

Vizme dále, co výbor školní nebo obecní vzhledem školy činiti nesmí. — Co přísluší místnímu *školnímu dohlížiteli*, řádně ustanovenému, nedomnívej se školní výbor, jakoby onen svého práva byl pozbyl.

Školní dohlížitel jest zákonem ustanovený pozorovatel (strážce) školy a učitele, ano i obou zastupitelem u oúřadu a v obci. On bdí nad správností školního příbytku, školní světnice, školního nábytku a školních knih pro chudé žácťvo darovaných; on bdí, aby zachovány byly školní hodiny

a vyučováno předmětům, jak předpisuje řádný rozvrh těch hodin; on bdí, aby učitel dobře zacházel s dětmi a tyto aby mravně a poslušně se chovaly, a školu a chrám Páně pilně navštěvovaly; on bdí, zdali učitel poctivě žije a náležitě v obci se chová, a dostává-li řádně a neskráceně, co mu fassovně patří; on spolu působí při spisování dítek školou povinných a chudobných, jež od školného osvobozeny býti mají.

To vše přísluší školnímu dohliziteli, a do těchto práv nesmí mu výbor školní sahati, jelikož mu nepřináležejí. Statečný a svého povolání uvědomělý školní dohlizitel nebude také nikde žádného podobného přehmatu trpěti, a bude zajisté se brániti u příslušného c. kr. okresního úřadu, když by některému školnímu výboru napadlo, úřad dohlizitelský vykonávati.

Zákonem (§. 1. polit. zř. šk.) svěřena jest přímá dohlídka na každou obecní školu místnímu správci duchovnímu (faráři), an jest prvním, bezprostředným představeným všech škol obecních ve své osadě. Nesluší tedy školnímu výboru nebo obecnímu představenstvu co patronanci školní, dohlídku takovou vykonávati a práva duchovního správce skracovati.

Vyšší dohlídka svěřena jest okresním školozorcům, kterýmž přísluší: nad duchovním správcem a učitelem bděti, aby své povinnosti řádně konali; přihlížeti k povinnosti obce, aby pravidelně posílala děti do školy a řádně odváděla učiteli, co mu fassovně patří; kontrolovati politický úřad, aby provádl, co zákonem a obecním řádem vzhledem školy ustanoveno; posléz dohlížeti na příbytek školní, aby byl dostatečný pro účel svůj. Toho všeho nesmí sobě dovolovati výbor školní nebo obecní; ale pozoruje-li jakou nesprávnost ve škole, má ji oznámiti své duchovnímu správci a v případě potřeby okresnímu školozorci s prosbou za další opatření.

Tyto meze vidělo se nám, školským výborům a obcím vytknouti, aby do práv cizích nesáhali a zbytečnou starostí a horlivostí sebe a jiných nesušovali.

Dopisy.

V Oustí nad Orlicí 28. srpna 1865.

[Nový chrám v Poličce. Slova rouhavá.]

V Blahověstu byla již zmínka o posvěcení sličného chrámu Páně v Poličce. Však svatyně tato převelebná zaslужuje širší zprávy v listu tomto, věnovaném hlavně zájmům náboženským. Chrám tento — nová to ozdoba naší vlasti — jest zbudován v slohu gotickém ze samých čtverhranných

kamenů řízením výtečného mistra stavitelského z Chrudimi pana Schmoranza, má nad hlavním portálem mezi vížkami gotickými vysokou štíhlou věž, plechem pobitou s čtyřmi menšími vížkami kolem okrouhlé hlavní střechy, jest dost prostranný, tak že se do něho 5000 lidí vesnati může, jelikož po obou stranách hlavní lodě nad postranními loděmi nalezají se galerie, do kterých se též velmi mnoho lidí vejde. Je-li již zevnějšek tohoto domu Božího pro krásné gotické ozdoby velebný, ó což tu žasne oko nad nádherou a skvostností vnitřní úpravy tohoto stánku Božího! Vnitřní úprava jest sice velmi jednoduchá, jak se na gotické chrámy patří, při tom ale velmi umělecká a krásná. Tři oltáře, (čtvrtý jest kredenční) mříž před hlavním oltářem, ano i lampa pro věčné světlo, kazatelna, zpovědnice, stolice, varhany na kůru jsou velmi umělecké, vše v gotickém slohu. Oltářní stupně i stoly, kazatelna jako i dlažba celého chrámu jest z mramoru, hlavní oltář, dílo velmi jednoduché ale velebné, sahá svými gotickými ozdobami až k samému stropu; u prostřed mezi gotickým sloupením skví se na oltáři socha sv. Jakuba apoštola, z kararského mramoru od našeho umělce Levýho v Římě výtečně zhotovena — koruna to vši ozdoby chrámu Poličského! — Sv. apoštol drží v levé ruce otevřené evangelium s nápisem latinským: „Fides, si opera non habeat, mortua est,“ ukazuje na ona slova pravou rukou, za kterou viděti lze poutnickou hůl, s kterou se obyčejně sv. Jakub představuje. Obličej jeho jest velmi vážný, ruce i záhyby roucha jsou výtečně provedené. Pod touto uměleckou sochou nalezá se z dubového dřeva velmi krásně zhotovený svatostánek, nad ním ve zvláštním výklenku stkví se sv. kříž se Spasitelem, po stranách svatostánku viděti lze velmi zdařilé obrazy na zlaté půdě našich sv. patronů: sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Prokopa a sv. Vojtěcha, a nad těmito svatými jsou dva andělé vypodobnění rovněž na zlaté půdě, jak se Ukřižovanému klanějí. Svícny na oltáři jsou rovněž ve slohu gotickém. Vedle oltáře po straně evangelia nalezá se kredenční oltář s obrazem Ukřižovaného, a pod křížem stojí sv. Jan s Matkou Páně, kteréžto sochy jsou dílo mistrovské, vůbec se nikde nešetřilo nákladu! Lodě má chrám tento tři, gotickými sloupy od sebe oddělené, v postranních lodích nalezají se dva oltáře, a sice ten na pravé straně posvěcen jest sv. Josefu a na levé Nanebevzetí Panny Marie. Obraz sv. Josefa pochází od našeho Kandlera a Panny Marie od Hellicha, obrazy tyto jsou malovány na zlaté půdě, a každý

z nich stál 600 zl. r. č. Kolem obrazů nalezáji se na obou oltářích v gotických vízkách sochy rozličných Svatých. A nyní přicházím k ozdobě, která činí chrám tento nad míru velebným — k oknům. Šest jest jich v presbyteriu, v nich jsou na skle živými barvami vypodobnění sv. Příbuzní Páně, jako Panna Maria, sv. Josef, sv. Alžběta, sv. Jan Křtitel, napotom všickni sv. apoštolé a evangelisté, sv. Mikuláš, sv. Vít, sv. Filumena a mnoho jiných Svatých. Každý Svatý stojí v různobarevné ozdobě slohu gotického, což velmi mile dojmá, jmenovitě když slunce svítí. Pro tato překrásná okna, jakož i pro ten umělecký oltář se může tvrditi, že dokud nebude ukončena oprava chrámu sv. Víta v Praze a chrámu sv. Ducha v Hradci Králové, jest presbyterium chrámu Poličského nejškvrnější a nejnaadhernější v Čechách i na Moravě. Pod křížem v jednom okně jest představeno z mrtvých vstání Páně a v druhém objevení se Pána Magdaleně. Ostatní okna v lodích jsou též vykládaná sklem malovaným, rozličné květiny a jiné ozdoby představujícím. — Na kazatelně dole jsou vypodobněny z kararského mramoru odznaky sv. Evangelistů a výše ve výklencích stojí sochy sv. evangelistů a některých proroků starozákonních, též z kararského mramoru v Římě od Levého zhotovené. Kazatelna stála 6000 zl. r. č. a socha sv. Jakuba, jak jsem slyšel, 8000 zl. r. č. Monstrance celá stříbrná v slohu gotickém stála přes půl sedma sta zl. r. č., ciborium stříbrné jest též gotické, a na něm jakož i na slavnostním kalichu stříbrném jsou vypodobnění sv. apoštolové. Slavnostní mešní parament s dalmatikami a pluvialem ve Vídni objednaný stál 1200 zl. r. č. Z tohoto stručného výpisu poznati lze, že měšťané Poličští, — neboť Poličská obec vedla náklad na tento dům Boží — neskrblili, nešetřili nákladu, aby Hospodinu zbudovali důstojný stánek, a proto mohou směle tvrditi o sobě: Hospodine milovali jsme okrasu domu Tvého. Co tato velebná Svatyně stála, nedá se ani určit, jelikož přívaz kamene, jako i mnohé práce ruční daly se zdarma; náklad veškerý páčí se asi na 250.000 zl. r. č.! Zásahu hlavní o skvostnou úpravu má pan měšťanosta J. Smola, který, aby pěkné malby na skle chrámu Poličskému opatřil, mnohé chrámy v Německu navštívil a cesty jeho nebyly marné, neboť okna chrámu Poličského patří mezi nejskvostnější toho druhu. — K posvěcení chrámu sešlo se asi 15.000 lidí, i po celý oktáv byl chrám vždy plný, služby Boží konaly se jako času nedělního a svátečního, na každý den v deset hodin bylo

kázání a potom slavné služby Boží a odpoledne požehnání. — Nemohu na konci tohoto výpisu zamlčeti přání, aby dobrotivý Bůh na přimluvu sv. Jakoba občanům Poličským hojně žehnal, a aby modlitby jejich k trůnu Jeho z chrámu tohoto přeskvozného vyslané milostivě slyšel!

A nyní ještě něco. My katoličtí křesťané, a s námi bez pochyby i křesťané všech vyznání, věříme, že Ježíš Kristus co vtělený Bůh nám předrahou krví svou získal věčnou slávu i věčný život, neboť milostí těchto kleslému pokolení lidskému vydobýti bylo jedině Bohu možno! Naše děti ve škole se učí, že kdo si přivlastňuje, aneb jiným přičítá tu moc, která Bohu samému přináleží, se tím Bohu rouhá, a takového rouhání se Bohu, četl jsem v „Nár. Listech,“ kde se výslovně tvrdí, že dva mužové (Hus a Komenský) dali našemu národu věčnou slávu a věčný život!! My katolíci neočekáváme od žádného Svatého ani od Panny Marie věčnou slávu a věčný život, nýbrž jedině od Boha samého. A proto musí to urazit každého křesťana, neřkuli katolika, když v našich listech politických čte tak hrozné rouhání se Bohu, takový nesmysl a nad to tak makavou lež, neboť zdali skutečně ti dva nešťastní mužové přinesli národu našemu věčnou slávu a věčný život, o tom nás poučuje učitelkyně moudrosti, dějepis. Já soudím, že muž, jenž byl původcem toho, že se drancovaly a páhly knihovny, ničily ve slepém fanatismu památky drhocenné z požehnané doby Karlovy, že se rozřezal rukopis Královský na opeření šípů, že ubohý národ roztrhán v kolikere sekty sám se vraždil, a jiné a jiné ohavnosti se daly, nepřinesl věčnou slávu našemu národu. Podivno zajisté, naši novináři jsou vždy proti vandalismu a jen ten vandalismus přehrozný, kterého se dopouštěli Husité při pustošení vlasti naší, jen ten se jim líbí a nemohou ho ani dosti vřavě pochváliti. Však nyní překrucovati historii, psáti lež a nerozum sebe větší — jest módou! Kéžby naše listy nešpinily se podobnými věcmi!

—?—

V Třeboni dne 23. srpna 1865.

(Zkouška v dívčí škole Milosrdných sester.)

Působením nejdůstojnějšího pana kardinála arcibiskupa Pražského na vznešenou choť bratra svého, kněžnu Eleonoru ze Schwarzenbergu, pak vlivem veleudůst. p. děkana a vikáře Třeboňského u zastupitelstva městského stalo se, že odevzdány jsou dívčí školy Třeboňské, totiž 1. a 3. třída jakož i škola industriální v Třeboni ctihodné kongregaci Milosrdných sester sv.

Karla Borom. z Prahy, ježto zde knížeci nemocnici již od roku 1841 řídí. Nakladem nad 2000 zl. dal osvícený kníže Jan Adolf ze Schwarzenbergu lonského roku část bývalého kláštera Augustiánského spojenou s onou nemocnicí a s bytem cti-hodných sester pro školu tu upravit. — Škola převýborně vedena jsouc nábožnými sestrami blahodějně působí ke cti Boží jakož i k vezdejšímu a k věčnému blahu dívek. To již veškeré chování se žákyň v kostele, ve škole i mimo školu dokazuje. Sestry jsou pravé matky dívek a požívají vřelé lásky a důvěry svých svěřenců. Již ta čistota, ten pořádek v školních síních, sochy a obrazy Svätých a z dějin biblických mile překvapují vstupujícího. Že ale touž školou dáblu mnoho duší ujde, vyzval on k odporu proti této škole pomocníky své. Lidé, jimžto všecko, co zbožného a křesťanského a ctnostného, jest solí v očích, veřejně i tajně školu tu hanili a tupili. Tu bylo patrně vidět, jakou zbraní nepřátelé naši bojují. Nemohouce vystoupiti s pravdou, chopili se lži a pomluvy. — Škola jest úplně česká, jak 1. tak 3. třída. V 3. třídě není nic německého, než co se žádá od škol městských, aby se totiž němčině přiučovalo. A to se stává jako při zdejší 3. třídě hlavní školy pomocí německé mluvnice a čítanky pro tu třídu předepsané. Ale strana všemu nábožnému nepřátelská ličila v „Budivoji“ školu tu co úplně německou, kdež jen německy se vyučují dívky české, německy deklamují a zpívají, obrázky s německými modlitbičkami dostávají, jež z paměti se učiti musí. Mnoho vad že se tam nachází, pravili dále, že nedovedou učitelkyně ty vychovati z dívek dobré manželky a matky, vřbee, že odevzdání školy té jeptiškám jest krok nazpět k horšímu. — Vždycky jsem se divil, jak mnohé lži do novin se dostávají; ale od té doby, co naše dívčí škola, úplně česká, vedená učitelkyněmi rodem i smýšlením českými, pod dozorstvím českých duchovních, jenž upřímně oddáni jsou národu svému, byla vyhlášena za německou od člověka, jenž již lonského roku o zkoušce a i letos každodenně se mohl přesvědčiti, že tomu tak není a že škola česká: od té doby nedivím se více žádné lži novinářské. Článek tomu dostatečného vyvrácení se dostalo v tom samém listu dopisem úředním veledušt. p. děkana a vikáře Treboňského, kdežto vše, co v něm bylo napsáno, za lež a zlomyslnou pomluvu prohlásil. Ale i v městě roztrušovala strana ta, že sestry nikdy nedocílí ve škole tolik, co učitel světský, že nemají těch vědomostí, že se jen ve škole modlí, na učení a práci malou kladouce

váhu. — S dychtivostí vše čekalo na zkoušku. Ta dokázala, co může láska a obětavost křesťanská také ve škole, a vyvrátila nejlépe všechny lži zlomyslné roztrušované. Dne 11. a 12. odbývaly se zkoušky ty nejen k úplné spokojenosti ale nade vše očekávání jak veledušt. p. vikáře tak i duchovních a světských pánů hostů. Zvláště to byla třída 3., kteráž podala obraz výborně řízené školy katolické. Oblek dívek slušný a cudný, chování jejich nenucené a živé, deklamace a písně, vážné i žertovné, veskrz byly duchem víry a ctností křesťanské oživené. Mnohá slza radosti a spokojenosti kanula přítomným z očí. Vřak nejen tu, ale i v literním umění vyznamenaly se dívky, že se prospěchu tomu i přítomní páni učitelové zdejší realné a hlavní školy podivili. Dívky četly veskrz hbitě a s důmyslem, z mluvnice probíraly části tak, že ve 4. třídě nikde lépe se probíratí nemohou, počty dovedly nejtěžší jak z hlavy tak na tabuli. Krasopis byl takový, že by se žádná realka za něj stydět nemusila. Sami pp. učitelové veřejně se přiznali, že takového prospěchu docíliti lze jen vytrvalou, neunavenou pilností. — Kdyby byli odpurcové školy té poctiví, odvolali by nyní, co dříve lživě hlásali. — My vřak díme: Díky všem, jenž slovem i skutkem přispívali k tomu, by dívčí škola Treboňská do těchto rukou se dostala! —é—

Kronika.

Z Prahy. K učitelským exerciciím českým sešlo se účastníků: v oddělení *prvním* 244, v oddělení *druhém* 160; v *třetím* (německém, od 11—15. t. m.) bude asi 50.

— V sobotu (9. t. m.) ráno v 8 h. bude u sv. *Armý* skládati 9 Školních sester řeholní sliby v ruce J. M. světicího p. biskupa a 3 novicky budou oblečeny.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v srpnu 98 chudých křesťanů v Praze.

— Z *Vyšehradu*. Od 23. srpna konala se v zdejším kolegiatním chrámu Páně *pobožnost 40-hodinná*. Téhož dne ráno v 7 hod. sloužil vys. dušt. p. probošt Vojtěch Ruffer u přítomnosti celé kapitoly slavnou pontifikální mši sv., pak veden průvod v chrámu Páně. V předu kráčela školní mládež a mnoho bíle oděných družiček, nesoucích hořící svíce v rukou. Na oltáři hořelo 30 svící seřadených v pěknou pyramidu; podál bylo 14 lamp pestrobarevných; kolem monstrance byla záře z paprsků pozlacených; množství květín vydávalo vůni líbeznou. U pobočních oltářů nezvonilo se při mši svaté. Po celý den klečel jeden z pp. kanovníků a vikaristů před nejsv. Svátostí; ale též farní osada a sice v tomto pořádku: Od 8—9 h. klaněla se měst-

ská rada kr. horního města Vyšehradu, od 9—10 mužové, od 10—11 mládenci, od 11—12 školní mládež, od 12—1 bratrstvo nejsv. Srdce P. Ježíše, od 1—2 bratrstvo sv. Cyrilla a Metoděje, od 2—3 matky, od 3—4 byly církevní hodinky, od 4—5 panny, od 5—6 byla společná pobožnost, litanie a požehnání s asistencí u přítomnosti kapitoly. Pražanů přicházelo mnoho na Vyšehrad, tak že prostranný chrám naplněn býval zvláště pak při závěrku pobožnosti d. 26. srpna. Průvod vedl opět vd. p. probošt s kapitolou a příslušnou asistencí. Církev slavila vítězství. Dejž Spasitel světa, ukrytý v Svátosti oltářní, ctitelům svým požehnání, protivníkům však poznání cesty k pravému pokání! —ý.

S velkou slávou konala se dotčená pobožnost též u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici (u Šedých sester) a u Milosrdných bratrů.

Rakousy. Jak se vede učitelstvu národních škol následkem patronátu obcím přiděleného, nejlépe vysvitá ze žádosti, kterouž 700 učitelů Hornorakouských podalo výboru zemskému; žádají, aby §. 11. zákona o školním patronátu byl zrušen, a aby všechna učitelská místa obsazována byla c. kr. místodržitelstvím v usrozmění s biskupskou konsistoří a výborem zemským.

Ve Štýrském Hradci dne 27. srpna v Pánu zesnul proslulý obrácenec, c. kr. dvorní rada a historiograf rakouské říše Bedřich z Hurteru v stáří 78 let. Pohřební průvod dne 30. srpna vedl sám kníže-biskup Ottokar Maria hrabě z Attemsů v čele celé kapitoly katedrálí.

V Badenském velkovévodství byla výnosem ministeriálním veřejně uznána z brusů nová sekta tak nazvaných „Cogitantů“ t. j. myslitelů. Založil ji nedávno jakýsi dr. Löwenthal v Berlíně; on sám dí, že učení jeho jest ještě svobodnější než sekta Rongianů čili taičkatoliků. Tito prý jsou „tuze církevní,“ ale náboženství Löwenthalovo nemá docela nic církevního (t. j. křesťanského). Na místo církevních svátků postavili kogitanti 8 svátečních dnů za rok; a sice padnou svátky tyto pokaždé právě o čtvrtletním termínu, když tito „myslitelové“ slušné své vybírají a tedy snadno „modrý pondělek“ slaviti mohou.

Ve Francouzsku povstala opět nová sekta mezi protestanty; nazývají se účastníci její „Hinsisté“ či „Hinsíáni“ dle slečny Hinsch, později provdané Armingaud. Slečna Hinsch-ova pravi se býti prorokyní a připsuje sobě stejné s 12 apoštoly důstojenství. Mezi údy své církve zavádí společenství jmění. Pravi, že zlé pochází od věčnosti, jako Bůh sám; Duch sv. prý není nic jiného leč bojující Církev na zemi atd.

Literní oznamovatel.

— „*Věvec homilií* Jelínkových pro celý církevní rok.“ Vydávají Jan Šavel, děkan Budějovický a Jan Rosypal, farář Pačivský. V Budějovicích 1865. Nákladem L. E. Hansena. Sešit čtvrtý. Obsah: Homilie a kázání od neděle X. až do neděle XIX. po sv. Duchu. Sešitem pátým bude dílo ukončeno.

— „*Seznam* všech roku 1864 v Rakousku vydaných knih a časopisův v jazycích česko-slovenském, polském, rusinském a srbském.“ Sestavil k žádosti spolku rak. knihkupců ve Vídni Frant. Aug. Urbánek. V tomto seznamu uveden jest Blahověst s titulem „katolický časopis pro Čechy, Moravany, Slezáky a Slováky.“

Osobní věstník duchovenský.

V diecési Litoměřické.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Schuh, zat. administrator ve Velkém Mergenthalu, za kaplana do Algersdorfu;
- p. Josef Wolf, kapl. v Držkově; za osob. kaplana do Skalska;
- p. Jan Christof, kapl. z Libišíce do Úhošťan;
- p. Jan Kučera, kapl. z Bitozevsi do Postoloprť;
- p. Vác. Čtyroký, kap. z Osonic za koop. do Terezína;
- p. Jan Pelant, kapl. z Držkova do Osonic;
- p. Vác. Bárta, kapl. z Nimburka do Rejšic;
- p. Karel Rauscher, kapl. z Dittersbachu do Libětic;
- p. Frant. Sendner, kapl. z Chomútova za městsk. kapl. do Litoměřic;
- p. Josef Prückner, kapl. z Přísečnice do Údlice;
- p. Frant. Blažek, neom. za koop. do Nimburku;
- p. Frant. Dvořák, neom. za kapl. do Lysé;
- p. Augustin Enge, neom. za koop. do Dittersbachu;
- p. Ant. Henke, neom. za kapl. do Wartenberku;
- p. Ant. Hienek, neom. za kapl. do Radonic;
- p. Jan Košťák, n. za kapl. do Vysoké;
- p. Frant. Matoušek, n. za kapl. do Držkova;
- p. Josef Petschauer, n. za kapl. do Libišíce;
- p. Josef Rummer, n. za kapl. do Přísečnice;
- p. Václav Šorejs, n. za kapl. do Libáně;
- p. Jindřich Schinke, n. za kapl. do Kravař;
- p. Josef Thiersch, n. za koop. do Petrovic;
- p. Edmund Tobisch, n. za kapl. do Chomútova;
- p. Frant. Lissner městský kaplan v Litoměřicích stal se katechetou na městské vyšší realní škole v Litoměřicích, a
- p. Adolf Schors, kaplan ve Wartenberku stal se katechetou na městské vyšší škole realní v České Lípě.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
za rok: 2 zl. 50 kr.
za půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Křesťanské pozdravení.

Křesťané uvykli pozdravovati se na potkání slovy „Pochválen buď Ježíš Kristus.“ A dobře tak činí; nebo co platno přátí, čeho člověk dáti nemůže a snad ani nechce? Co platno nabízetí neustálé úctu a službu, nechováš-li úcty k bližnímu v srdci svém, zdráháš-li se služby jemu prokázati? Lépe zajisté jest, všecko, cokoli činíme v slovu neb skutku, činiti ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, Jemu vzdávati chválu, skrze Něhož jsme, co jsme, hýbáme se a trváme, bez Něhož nic nejsme, hyneme a umíráme. Budiž tedy pochváleno Jméno Páně a ne jméno naše. Pozdravujmež se slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus!

K oživení tohoto křesťanského pozdravení vydán byl před rokem v Římě dekret, kterýž k potěšení čtenářů našich v překladu tuto uvádíme:

„Poněvadž není jiného jména dáno pod nebem, v němž bychom mohli spásení býti, mimo jméno *Ježíš*, v Němž všecken náš život, naše spása a z mrtvých vzkříšení spočívá, skrze Něhož jsme vykoupeni a vysvobozeni, povolil papež Sixtus V. blahé paměti dne 11. července 1587 bullou „*Reddituri*“ odpustky padesáti dnů všem věřícím, kteříž se v kterémkoli jazyku pozdravují slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus“ aneb na to pozdravení odpovídají „Na věky“ neb „Amen“ aneb „Nyní a vždycky;“ dále plnomocné odpustky v ho-

dině smrti všem těm, kdož tento chvalitebný obyčej měli, jestliže ústy aneb v srdci (nemohou-li to ústy činiti) jméno Ježíš. vzývají.“

„Když v některých krajinách vešlo v obyčej, při vzájemném pozdravování k jménu Ježíš připojovati jméno Maria, povolil papež Klement XIII. k prosbám generála řehole Karmelitův dekretem daným 30. listopadu 1762 rovněž odpustky padesáti dnů Karmelitům, kolikrátkoli by se pozdravili slovy: Pochválen buď Ježíš a Maria.“

„Aby však věřící spasitelných účinků obou jmen Ježíše i Marie víc a více účastnými se stávali a je co nejčastěji na jazyku i v srdci měli, rozšířil náš svatý Otec Pius IX., pohnut jsa prosbami kterýchsi biskupů, povolení toto na všechny pravověřící, tak aby všickni, kdož se v kterémkoli jazyku vzájemně pozdravují tímto způsobem: „Pochválen buď Ježíš a Maria,“ aneb k tomu odpovídají slovy: „Nyní i vždycky“ aneb slovy podobnými, dosíci mohli všech těch odpustků, které v řečené bulle zejména se uvádějí. Dáno v Římě, dne 26. září 1864.“

Protož chvalte Pána všickni národové, chvalte Ho všickni lidé, říkajíce: „Pochválen buď Ježíš Kristus“ a odpovídajíce „Na věky; amen;“ nebo „kdo mne vyzná před lidmi — dí Pán — toho vyznám i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ — „Pozdravujtež všech svatých v Kristu *Ježíši!*“ napomíná sv. ap. Pavel v listu k Filip. IV, 21.

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Životopisný nástin od kn. *Romána Voříška*.)

I. Původ jeho rodu; mládí a studie v Anglii a v Římě; stal se knězem, doktorem a profesorem v Římě.

Každá důležitá, běh dějin světových rozhodně měnící doba, bývá prozřetelností Božskou obmyšlena výtečnými muži, pro takovou dobu jako stvořenými. S podobnou úlohou přišel i Mikoláš Wiseman (čti Veismen) na svět, pravý to apoštol Anglicka v 19. století a druhý sv. Patricius téže země.

Kolébka Mik. Wisemana stála nad utěšenými břehy Guadalquiviru v staroslavné Seville, v Španělské Andalusii, kdež 2. srpna 1802 světlo světa spatřil. Pošel z katolické irské rodiny, kteráž dlouhý čas na pyrenejském poloostrově žila. Rodem byl tedy Španěl, původem však Irčan, potomek nebohého Irska, za lepších, dávných časů zvaného: „Erin, zelený, smaragdový ostrov světcův.“ Podivná to zajisté protiva! Kdežto novorozeně jemný, volný duch katolické víry v cizině ovíval, úpěly nešťastné Iry, původní vlast jeho, pod nátlaky zpupného Johna Bulla, nacházejíce se v povlovném, avšak vydatném odnárodňujícím pochodu, jenž spolu i na Církvi katolické v Írách jako upír ssál. Jsa obýván keltickoirským plemenem zakoušel nebohé Erin všelijak nepřátelství a příkoří anglo-saské čeledi, kteráž Zelený ostrov polypovými rameny objímala, učinivši z něho Anglické Polsko a davši dětem jeho národní přezdívku „Paddy“ (skrácenina slova Patrik či — Patricius).

V útlé mladosti dostal se Mik. Wiseman do Anglicka, kdež v katolické koleji sv. Cuthberta v Ushav-ě, blíže města Durhamu (čti Dörrem), v hrabství Durhamském vychován jest, vynikaje tu již v 18. roce věku svého co spisovatel latinského díla o východních (semitických) jazycích, a byv vyznamenán zlatým penízem, r. 1820.

Nápotom odevzdán jest k dalšímu vychování anglické koleji v Římě (collegium anglicanum). Toto proslulé collegium povstalo za papeže Řehoře XIII. (1572—1585), spolupůsobením vypovězeného anglického kanovníka dra. Viléma Allena, potomního kardinála od r. 1587; účelem jeho bylo, sloužit za semenišť věrověstův Anglicka. Počet chovancův byl původně na 50 vyměřen, vyučování a správa byly Jesuitům svěřeny. Sv. Filip Ner. († 1595) pozdravoval na setkání chovance téhož ústavu slovy: „Salvete flores martyrum!“ (Zdraví buďtež,

květové mučeníkův!) a to dobře, neboť až do r. 1647 utrpělo už 47 těchto odchovancův mučenickou smrt v Anglii. Z ústavu toho vycházeli později apoštolští náměstkové (vicarii apostolici) v Anglicku.

V téměř učilišti dokončil bystrý Mikoláš Wiseman s neobyčejným vyznamenáním studia svá. Zatím byl na kněžství posvěcen a za doktora v bohosloví povýšen. Neopustil ihned věčné město, nýbrž žil za několik let v Římě, stav se profesorem na Sapienze (vysokých školách římských), kdež s velikým prospěchem syrskou, hebrejskou a arabskou řeč přednášel. Také jmenován jest řiditelem anglické koleje. Do té doby padá též blahodějná činnost jeho spisovatelská, jakož i zásluha o zřízení katolické knihovny pro Angličany, přicházející do Říma.

II. Poslání Wisemana do Anglicka, 1835; působení jeho; zakládá časopisy a spolky; sněm církev. 1838; Bůh žehná práci, cesta do Říma 1840; stal se biskupem in part. a koadjutorem, řiditelem v Oscottě a koadjutorem v Londýně.

Až do svého 33. roku pobyl Wiseman v Římě, načež poslán jest r. 1835 do Anglie, kdež ho Bůh také užil k opětnému uvedení víry a zvelebení Církve katolické. Působíště jeho bylo hlavně v Londýně. Jsa výmluvným řečníkem, obratným spisovatelem, důkladným profesorem oddal se s velikou horlivostí na rozšiřování víry a působil v širší vlasti své co kazatel a spisovatel s patrným pozhnáním. Za takovým rázným úsilím počaly věci utlačované katolické víry i Církve v Anglii znenáhla docela jinou tvárnost na se brátí a značně se zvelebovati. Wiseman, horlivý to sluha Páně, zbudil nový, nebyvalý ruch na roli církevní. Jeho přičiněním založeny jsou už r. 1836 tři nové katolické časopisy: The Dublin Review, Catholic Magazine a Londýnský Tablet; obzvláště na slovo vzatý The Dublin Review vydobyl si vznešeného vědeckého významu, byv původně redigován statečnými muži: O' Connellem, Wisemanem a dr. Michaelem, kteříž v časopisu svém učení katolíkův výborně vykládali, a zároveň všeho se dotýkali, co s pokrokem člověka a s jeho náboženskými, společenskými a politickými poměry spojeno jest.

Kromě toho byl dr. Mikoláš Wiseman také spoluzakladatelem „metropolitní jednoty k vydávání menších spisů“ (Metropolitan Tract. Society), zaražené v Londýně, kteráž za prvních 6 let svého trvání 162.000 výtisků brožůrek rozdala.

V tu dobu konal se 4. května 1838

církevní sněm čtyř apoštolských náměstkův anglických, jehož usnešení prohlášena jsou co závazná pro všechny katolické kněze v misiích čtvera okresů anglických.

Ovoce takového úsilí ukázalo se záhy. 1½ milionu katolíkův, žijících za krále Jiřího IV. (1820—1830) v království Anglickém, knížectví Walesském a v království Skotském, vzrostlo do konce r. 1845 až na 3,380.000 duší katolických; vystaveno jest asi 600 kaplí a chrámů, povstal valný počet škol pro obecný lid a mnoho nemocnic. Duší všeho toho byl Wiseman.

Po pěti letech odebral se (1840) poznovu do Říma, a zvěstoval papeži Řehořovi XVI., kterak nejosvícenější muži Angličtí z předsudků svých o katolické Církvi napořád se vyzouvají. Návštěva svatého města měla důležité následky. Řehoř XVI. sdělil s Wisemanem záměry své, čelící k rozšíření katolické svatovlády v království Anglickém a užil věhlasné rady jeho. Zároveň jmenoval jej sv. Otec biskupem v končinách nevěrcův (in partibus) a ustanovil jej za coadjutora anglického biskupa Walshe. Hned na to posvěcen jest Wiseman v Římě na biskupa in part. dne 8. června 1840 kardinálem Jakobem Filipem Franconi-m z Janova, jenž byl kardinálem od r. 1826 a zemřel 1856.

Navrátil se do Anglie jmenován jest Wiseman představeným kat. koleje Panny Marie v Oscottu, vesnici to blíže Windsoru, r. 1840.

Na ten čas jmín jest dr. Wiseman už za nejvážnějšího a nejkzušenějšího muže své církve. Zatím uprázdnilo se místo apoštolského náměstka v Londýně a svěřeno jest od sv. Stolicе dru. Walsh-ovi, jemuž po boku ustanoven jest dr. Wiseman za coadjutora v Londýně.

III. Řehoř XVI. rozmnožil hierarchii v Anglicku; Wiseman učiněn apoštolským vikářem Londýnským; snahy kněžstva anglického o znovuzřízení svatovlády v Anglii; Wiseman jde do Říma.

Hledě k značnému přírůstku tehdejší kat. Církve v král. anglickém (vzrostla totiž za 10 let z 600.000 na 2,000.000 duší) zdvojnásobil papež Řehoř XVI., poradiv se prvé s biskupem dr. Wisemanem, počet apoštolských vikariátů v král. anglickém listem daným dne 11. května 1840. Tím vytvořil na prostoru 2392 □ mil na místě bývalých 4 nyní 8 apoštolských náměstnictví, neboť biskupstvími je pro závadné zákony anglické nazvati nesměl. Bylať pak tato náměstnictví:

Čtvero starobylých obvodů, najmé: Západní Anglicko se sídlem v Bathu, Vy-

chodní Anglicko se sídlem v Norwichu, Severní Anglicko se sídlem v South Shields, Střední Anglicko se sídlem ve Wolverhamptonu, a potomně 4 nově utvořené apoštolské obvody (apoštolská náměstnictví): Lancasterský s sídlem v Liverpoolu, Londýnský, Walesský a Yorkský. Církevní vládu nad těmito apoštolskými obvody (vlastně diecésemi) svěřil papež biskupům in partibus, kteříž ale za příčinou anglických protikatolických zákonů nesměli biskupy, nýbrž jen apoštolskými náměstky se jmenovati.

Po tomto rozšíření katol. svatovlády v Anglii nezůstal Wiseman dlouho coadjutorem v Londýně; apoštolský náměstek Londýnského obvodu biskup Walsh zemřel, a coadjutor jeho posavadní, M. Wiseman, stal se po něm, dne 18. února 1849 skutečným apoštolským náměstkem obvodu Londýnského.

Na stolicі sv. Petra seděl už nynější sv. Otec Pius IX. Živěji a živěji ozývalo se přání anglických katolíkův, aby na místo svrchu řečené počasně správy církevních záležitostí anglických skrze apoštolské náměstky nastoupila obyčejná v Církvi kat. správa skrze řádné biskupy diecéšní, čili řádná církevní svatovláda. K témuž účeli vznešeny jsou prosby k sv. Stolicі, a sice první již r. 1843. Brzo na to 1847 usnesli se v Londýně shromáždění apoštolští náměstkové na tom, že vypraví dva posly ze středu svého do Říma, kteřížby nalehavě za toto dávno želané dobrodiní prosili. Biskup dr. Wiseman byl jedním z těch poslův, on také sepsal žádost k sv. Stolicі. Pius IX. přijav laskavě vznešenou k němu prosbu, předložil ji sv. sboru pro rozšiřování víry (s. congregatio de propaganda fide.) Věc se všestranně uvažovala, načež přislíbeno splnění té žádosti. Dr. Wiseman umluvil tehdáž s papežem úplné znovuzřízení kat. svatovlády v Anglii. V příčině té vyzvání jsou apoštolští náměstkové angličtí, by naznačili nejvhodnější rozdělení nových diecézí a nejslušnější místa k titulům (sídům biskupův). Stalo se. Pisemné vyřízení z Říma bylo uděleno, ano bylo i vytisknuto. Předce ale vznikly ještě některé těžkosti a uveřejnění téhož vyřízení bylo odloženo. R. 1848 vypraven jest do Říma k odstranění té nesnáze jiný biskup, dr. Ullathorne, potomní biskup v Bristolu; opět stalo se nové opatření stran znovuzřízení zamýšlené svatovlády — ale výbuch vládkých převratů zdržel provedení té věci zase za delší čas.

Konečně nastala rozhodná doba k provedení dávno očekávaného znovuzřízení kat. svatovlády v Anglii, o kteréž Wise-

man tak úsilovně se byl zasazoval. Jestliže známo, že reformace v Anglicku v záští svém tak daleko zaběhla, že anglické vládě všeliké vyjednávání a spojení s papežem zakázala. Náměstek Kristův, byv zatím od mnohých se katolíků anglických požádán, aby jmenoval řádné biskupy v Anglii, nemusil se tedy v té příčině pustiti v žádné vyjednávání s vládou anglickou a mohl tudíž pouze o své ujmě a dle vlastního nezměnitelného práva jednati, a římsko-katolickou církevní vládu v Anglii slavně zadržiti. Nic méně neopominul Pius IX. úmysl svůj dříve (1848) zjeviti mimořádnému anglickému vyslanci v Italii, lordu Mintovi, ukázav mu listiny týkající se často zmíněného znovuvvedení římsko-katolické svatovlády v Anglicku, načež lord Minto dal papeži znáti, že vláda anglická nebude odpovídati uskutečnění záměru takového.

Celá záležitost nacházela se v Římě v plném chodu. Slovníký biskup Wiseman povolán jest ještě jednou do Říma v roce 1849, aby zasedal v posledních poradách v té věci držaných a radou svou napomáhal, an předobře znal lid Anglický i jeho povahu. Tou měrou byly potřebné a obezřelé propravy k řádnému provedení té věci ukončeny.

IV. Znovuzřízení kat. svatovlády v Anglii; Wiseman jmenován arcibiskupem Westminsterským, metropolitou Anglickým i kardinálem; přehled církevních dějin v Anglii od reformace až do r. 1850; jména nových 13 biskupství.

Na odměnu za výtečné zásluhy jeho jmenoval Pius IX. dne 29. září 1850 biskupa Wisemana arcibiskupem Westminsterským a primasem Anglicka s tou výminkou, aby prozatím v Římě přebýval (z čehož ale později sešlo) a nazejtří povýšil jej za kardinála kněze titulu sv. Pudencianty. V den, v kterýž jmenování jeho za arcibiskupa v Římě prohlášeno bylo, osvětlil anglický konsul v Římě skvěle dům svůj. Tehdáž nalezal se Wiseman právě v 49. roce věku svého.

Kardinal dr. Wiseman byl desátým z anglických kardinálův, jež papežové od anglické reformace a po úmrtí kardinála Tomáše Wolsey-e († 29. list. 1530), katolického arcibiskupa Yorkského a kancléře anglického, — v Anglii jmenovali. Mezi těmi byl proslulý John Fischer, biskup Rochesterický, jmenován kardinálem r. 1535 (odpraven 22. června 1535); Reginald Pole, arcibiskup Canterburský kardinálem 1536 († 18. list. 1558); Peyto r. 1557; a kanovník Dr. Wilém Allen r. 1587. Potom nastaly okolnosti, kteréž teprv 1653 volbu

Hovarda umožnily. Pak následovala opět mezidoba 150-letá, kteráž jmenováním Erskine-a, Yorka a Wilda r. 1803 se skončila. Actori obdržel konečně 1842 purpur a po něm 1850 Wiseman.

Brzo po povýšení Wisemanově měli katoličtí Angličané, v Římě se nacházející, slyšení u Pia IX., děkující mu za povýšení rodáka svého, a že mu povolil nazpět do vlasti své se navrátiti, ač jej z počátku v Římě pobaviti hodlal. Při té příležitosti osvědčil sv. Otec, „že ovšem chtěl nového kardinála zadržeti u sebe v Římě, že však za dobré uznal uskutečniti záměr svůj, t. j. zřídití stolice biskupské v Anglicku. Nadějí se“, vece, „že se nám není čeho báti. Mluvil jsem již před tím s panem Mintem, i porozuměl jsem z jeho odpovědi, že se vláda Anglická nebude na odpor stavěti provedení záměru mého. Posílaje kardinála za tou příčinou nazpět do Anglie, vyzývám vás, modlete se ustavičně, aby Pán odstranil všeliké překážky a všechny krajany vaše až do posledního zpět uvedl do lůna Církve.“

Prvé než k světodějnému kroku papeže Pia IX., totiž k výpisu znovuzřízení katolické svatovlády v Anglii přikročíme, jest pilnou potřebou ohlednouti se zpět do církevních dějin anglických, bychom důležitost a dosah kroku Piova náležitě oceniti dovedli a poznali, na jak nebezpečnou půdu papež se pustil.

Celé království Anglické bylo až na krále Jindřicha VIII. (1509—1547) zemí katolickou, z níž přemnoho světcův vyšlo. Král tento provedl však 1534 rychle reformaci a zničil Církev katolickou v Anglii jen proto, by nezřízeným chťičům svým snáze hověti mohl. Anglikánství jeho jest podivnou nestvůrnou smíšeninou z hierarchie episkopálné, z bludův kalvinských a z podání katolických, neboť zachovalo mnohé staré formy a obyčeje Církve katolické. Zakladatel anglikánství a prvá hlava jeho, skropil novou církev svou krví 2 královen, 2 kardinálův, 2 arcibiskupův, 1 kancléře, 16 biskupův, 13 opatův, 50 převorův, 38 doktorův, 12 knížat a hrabat, 164 pánův, 124 měšťánův, 110 ženských a jiného znamenitého počtu lidu obecného. V hněvu svém nikoho neušetřil. S první manželkou svou Kateřinou Aragonskou dal se rozvésti, a pojal sobě dvořanku Annu Boleyn-ovu, již dal později stíti; po třetí se oženil s Johanou Seymour-ovou, kteráž brzy zemřela, načež po čtvrté se oženil s kněžnou Annou z Cleve, jižto od sebe zapudil; pak pojal pátou ženu Kateřinu Howardovou, již kázal podobně stíti a posléze pojal šestou choť Kateřinu Parr-ovu, kteráž jej přečkala.

S Římem bylo za něho všeliké spojení

a smlouvání dokonce přetrženo; chudí jsou oloupeni a jmění jich — podáváno podlým jeho lichotníkům. O způsobu, jakovým reformaci uvedl a provedl, smí se s dobrým svědomím tvrditi, že byl skrz na skrz hříšný a ohavný, jak v pohnutkách, tak ve vývoji svém — jeho cizoložné choutky a lakotnost tvořily podněty, a násilnictví, ukrutenství a nejhroznější utlačování Církve byly cestami, jakýmiž se ohavná reformace ubírala. Anglická církev nedosáhla nikterakž reformaci duševní svobody, nýbrž octla se v nejsurovějším otroctví.

Za jeho nástupcův, Edvarda VI. (1547—1553), Johanny Grey-ovy (1553) a za Marie (1553—1558) se stav věci nikterak nezlepšil.

Roku 1558 počala vládnouti pověstná Alžběta. Co dcera Anny Boleyn bylaby se musila považovati co nemanželské, ano z cizoložství zplozené dítě, nemající tudíž ni nejmenšího práva na stolec anglický, kdyby se rázení kr. Jindřicha VIII. nebylo za oprávněné prohlásilo. Chtěla-li zůstati královnou anglickou, bylo jí setrvati v započatém utlačování Církve katolické. Utláčování to záleželo ale v tom, že panovník anglický na místo papeže nastoupil — beze všeho práva, beze vši k tomu způsobilosti. Ukrutná a svévolná Alžběta dokonala tedy dílo otce svého. Katolíky zpěčující se uznati její církevní vládu, dávala napařád upalovati. V posledních 20 letech jejího panování položilo 142 kat. kněží život svůj za víru, 90 kněží i lidí světských zemřelo ve vězení, 105 bylo vyhnáno navždy ze země, 62 znamenitých světských osob skoňalo smrti mučnickou.

Dílo reformace dozrálo; — úmrtím biskupa Lincolnského, Tomáše Watsona, dne 27. září 1584 vyhasla bývalá svatovláda katolická v Anglii a od téhož roku nebylo v celé zemi ani jednoho kat. biskupa více, ač zbýval ještě nepatrný počet katolíkův.

Ačkoli celý svět o jejích zamilovaných pletichách věděl, ba katolíci i o jejích dětech si pošeptávali, stála Alžběta nicméně na tom, že jest čistou pannou. Sir Christopher Hatton byl jejím mistokomořím, lordem kancléřem a spolu jedním z četných milovníkův „panenské královny“, a více než pouhým platonským milovníkem. Na smrtelné posteli chtěl anglikánský arcibiskup Cantaburský královnu těmito slovy těšiti: „že může od Božského milosrdenství všeho se nadíti, poněvadž s takovou pobožností a horlivostí reformaci spůsobila.“ Alžběta obrátila se na posteli a odpověděla těšiteli: „Pane můj! koruna, kterouž jsem po tolik let nosila, udělala mne dosti marnou za živobyti mého; prosím vás, nerozmnožujte tu

marnost ještě, kdežto smrti blízka jsem.“ Ta byla poslední slova Alžbětina; nastal smrtelný zápas, jenž po 18 hodin trval, načež vypustila ducha dne 3. dubna 1603.

Po Alžbětě uvázal se ve vládu anglickou král Jakob I. (1603—1625). Příbuzný králův, Karel princ Walesský, hodlal pojmuti za manželku sestru španělského krále Filipa IV., v čemž mu ale překážela rozdílnost náboženství. Vypraven jest tudíž anglický jednatel do Říma o prominutí překážky. Řehoř XV. (1621—1623) vymínil si za to jisté svobody pro kat. Církev v Anglii a Jakob I. k nim svolil 1622. Tou měrou dostalo se Anglii 4. června 1623 na místě zaniklé kat. svatovlády aspoň zase apoštolského náměstka, neboť od 1584 až do 1623, tedy úplných 38 let, byla Anglie bez kat. biskupa. Povoleno jest však jenom jeden náměstek, jenž vedl duchovní správu všech anglických katolíkův; bylť biskupem in partibus, ježž vždy papež volil a jemu co náměstku či vyslanci svému pravomocnost udílel.

Již ale r. 1685 rozdělil papež Innocenc XI. (1676—1689) s přivolením angl. kr. Jakoba II. (1683—1689) království anglické na 4 apoštolské obvody pod správou rovněž tolika apoštolských vikářův. Obvody ty byly Londýnský, středoanglický (Midlandský) s sídlem ve Wolverhamptonu, severoanglický s sídlem v Liverpoolu, a západoanglický s sídlem v Bathu.

Od r. 1685 potrvaly tyto 4 obvody až do 1840, tedy opět celých 154 let. Roku však 1840, 11. května přidal papež Řehoř XVI. (jakož v odstavci III. položeno) k oněm starším 4 obvodům ještě 4 nové, tak že Anglie čítala 8 apoštolských obvodů. Sv. sbor k rozšiřování víry spravoval z Říma církev anglickou.

Neobyčejný rozkvět kat. Církve v Anglicku a častější prosby tamních katolíkův přiměly posléze slavně panujícího papeže Pia IX., aby poimyslil na znovuzřízení dávno zaniklé kat. svatovlády anglické, čili aby dosádl na posavadní sídla apoštolských náměstkův řádné biskupy, jichž tam od 1584, tedy plných 266 let nebyvalo a dle zákona angl. býti nesmělo. Krok to rozhodný a vzhledem na povahu anglické vlády zajisté odvážný. Pius IX. počínal si v tom s všelikou opatrností, užívaje věhlasné rady biskupa dr. Wisemana, jenž věděl sice, že za takovým opatřením krutá bouře se strhne, avšak v krátce, jako každá jiná, zase přejde.

V ten den, když jmenoval biskupa Wisemana primasem Anglickým, obnovil Pius IX. slavně apoštolským listem (bullou) svatovládu biskupův v Anglii, kteříž přišťe

jména svá míti měli po sídlech jim vykázaných, což od doby anglického rozkolu nesmělo býti na půdě anglické. Apoštolská bulla daná v té příčině 29. září 1850, počíná slovy:

„Universalis ecclesiae regendae potestas.“ Papež zmínuje se v ní hlavně „o neustálé péči, jakovouž sv. Stolicе povždy — i když v 16. století neblahá roztržka nastala — Anglicku věnovala; najmě měli Rehoř XV., Urban VIII., Innocenc XI. a Benedikt XIV. znamenité zásluhy o kat. církev angl. Pius IX. tedy — uváživ stále vzrůstající úspěchy kat. náboženství a množící se napořád počet jeho vyznavačův, vyzývav Ducha sv. a potázav se kardinálův, tvořících sbor pro rozšíření víry, vedle přání kat. náměstkův anglických a mnohých tamních vážných duchovních i světských osob — usnesl se obnoviti v Anglii svatovládu kat. biskupův, kteříž měli jména svá míti od stolic, tímto apoštolským listem zřízených.“ Tím způsobem rozdělena jest kat. hierarchie v Anglii na 13 diecézí s metropolitou v čele, kteréž důstojenství vždy zastává arcibiskup Westminsterský.

Trináctero diecézí Piem IX. znovuzřízených jest:

1. Bývalý obvod Londýnský rozdělen jest na dvě biskupství, totiž na nově zřízené arcibiskupství *Westminsterské*, jemuž všecka ostatní jako podbiskupství (suffragánství) podřízena jsou, a na

2. *Southwarské* biskupství.

3. Starý obvod severní zůstal biskupstvím, nazvaným po městu *Hagulsted*.

4. Obvod *Yorksý* zůstal též biskupstvím se sídlem v *Beverley*.

5. Někdejší obvod *Lancasterský* rozpadl se na dvě stolice, na *Liverpoolské* a na

6. *Salfordské* biskupství.

7. Obvod *Waleský* obdržel dvě biskupská sídla: *Shropské* a

8. Spojené stolice *Menerithskou* a *Newportskou*.

9. V obvodu západním zřízena jsou dvě sídla: *Cliftonske* a

10. *Plymouthské*.

11. Obvod středoanglický (Midland) obdržel dvě stolice: *Nottinghamskou* a

12. *Birminghamskou*.

13. V obvodu východním zřízeno jest jedno biskupství, *Northamptonské*.

Tak po 266-letém útlaku rozvinula Církev znovu sílu a slávu svou v Anglii. Patrně, že Pius IX. osmero náměstnictví Rehoře XVI. na 13 biskupství proměnil s jmény částečně změněnými. Římská Církev v Anglii, až potud jen apoštolskými vikáři spravovaná, měla na příští časy doma usedlou svatovládou se řídit. Řím prohlásil

tímto ustanovením království Anglické (miní se tím výrazem vždy jen sama Anglie) za církevní území (provincii) a postaral se o biskupy pro znovuzřízené stolice.

(Pokračování.)

Na Stráži.

Obrazy ze života od Fr. Pravdy.

IV.

Hospodář Srpek s hospodářem Rokytem pro nepatrnou věc se nepohodli. Byli, jak již víme, sousedé ve vsi i na Stráži a vždy upřímně a přátelsky se srovnávali. Zvlášť když starý Rokyta byl živ, docházel často k Srpkovým, že tam neměl daleko a Kubička brával s sebou, aby si hrál s malým Petříkem. Bývali tam na táčkách, jak říkali, a Srpkovi zase přicházeli k nim, jsouce tu také jako doma. Petříkovi Rokytova dávala pomazanku jako Kubičkovi a Kubiček ji u Srpků s Petříkem také dostával. Jídávali spolu mlíko z jedné misky, chodili na vdolky a lívence a když tu nebo tam zabíjeli, med vybírali, ovoce trhali a tráslí, byly děti při tom a přijaly své podíly. Rodičům se poslaly domů a tito majíce v něčem nedostatek vypůjčovali si to u souseda beže vši ostýchavosti. Jednou zkázali o chléb, po druhé o krupici neb mouku. Muži chtěli opálky a říčice a žádávali i o jiné náradí a nádobí. Zimního času přicházely ženské na prásky, povídaly si, zpívaly, smály se a žertovaly a starý Rokyta jim vypravoval pohádky. Hospodyně spolu mluvily často přes plot, to činili i hospodáři a děti k sobě přes plot lezly chtějí si uspořít zacházku po cestě.

Stalo se, že se Srpkovým ztratilo kuře. Petřík je hledal a přišel také k Rokytovům, jestli tam není. V skutku viděl kuře, jenž bylo jako jejich, a honil a chytal je, aby se zachoval mamince. Kuře běhalo a lítalo po dvoře, Kubiček slyšel, že je někdo pronásleduje a vyskočil ze světnice, aby se tomu protivil.

Co se to děje?

Je tu Srpkův Petr.

Proč nenechá jejich slepic na pokoji?

I ptal se ho, co tu dělá.

Odpověděl, že tu mají kuře.

Které je jejich?

Tamhle to.

„Není pravda, to je naše kuře,“ pravil Kubiček.

„Je naše,“ řekl Petřík, „já je dobře znám.“

„Já je znám také,“ zastával Kubiček, „má obojek okolo krku, je kropenaté bíle a černé a nohy mu obrubují rousky.“

„Ano, takové je,“ volal Petřík, „my jsme je sami vychovali, vyseděla je naše černá slepice.“

„Byla to naše bílá, co je vyseděla,“ hádal se s ním Jakob a dokazoval mu, že od té doby, co se vylihlo, si je pamatuje. „Já je rozeznám mezi všemi kuřaty ve vsi,“ chlubil se Petr.

Jakob se zadušoval, že on je také rozezná a tvrdil, že se Petr mylí.

Nikoliv, Jakob se mylí.

Jakob toho nedopustil a bránil Petrovi, když si kuře chtěl vzít. Počali si nadávat a počali s sebou strkat, až vyšla ven Rokytová.

Co pak to spolu mají?

Kubiček žaloval, že jim Petřík odcizuje kuře. „Srpkovům se kuře ztratilo,“ pravil „a Petřík myslí, že je to naše kroupnaté jejich.“

Maminka se na ně podívala a také řekla, že to kuře Srpkovo není.

Petr musil odejít bez kuřete, nebyl ale přesvědčen, žeby jim nepatřilo, nýbrž pověděl o něm matce a chtěl, aby ona Rokytovům je vzala.

Ví dojista, že je jejich?

Ví a vsadil by se třebas o deset polhavlů.

Matka mu předce nevěřila a poslala k Rokytovům starší dceru na výzvědy, aby se v nicém neprenáhly. Dcera se na dvůr dívala skrze vrata, kuře tu hrabalo mezi druhými slepicemi a ona v duchu hned za vlastní je prohlásila. Volala na ně „puty, puty“ a kuře prý se ohlídl, jak dobře zpozorovala. Za ní nešlo, že mu Rokytová naházela hodně zrni, aby neuteklo.

Co nyní udělají?

Pošlou tam děvečku a zkážou, že chtějí své kuře.

Děvečka to vyřídila a Rokytová kuřete nevydala řkouc, žeby byla blázen, aby jim dala své kuře. Šla čerstvě a kuřata zavřela, což děvečka oznámila doma jistě, že to kuře v skutku a v pravdě je jejich. Proto musilo do kurníku. Vrátilo by se k nim, kdyby mohlo. Rokytová je schválně zadržuje.

Počkaly až do rána a večer ženy vypravovaly mužům, co je potkalo za soužení.

Rokyta i Srpek radili, aby se varovaly mrzutosti. Kuře za to nestojí. Měly by je raději obětovat.

Své kuře obětovat nechtěla ta ani ona. Zahanbila by se, sousedka by myslila, že si je přivlastňovala bezprávně a ještě by se jí vysmála.

Muži se jim tedy do toho nemíchali a ráno se Srpkův Petřík Rokytovům vkradl do domu, aby se zmocnil ztraceného kuřete.

Chtěl je vyhnati ven, aby je matka sama viděla, ale spatřila ho Rokytová, vzala na něj koště a pronásledovala ho až k plotu, co dělil jejich sady.

Nastojte, tu se na ni vyřítila Srpková a chlapce se zastala, že nečinil nic zlého bera si, co je jejich.

Nic tu není jejich, bránila se protivnice, žádná nepovolila a než se rozešly, hodně se povádily.

Kuře zůstalo u Rokytů a když Srpková vyhrožovala, že je chytí, jak mile z domu vykročí a když opravdu na ně cíhaly a Petřík po něm házel kamením, aby prý je raději usmrtil, než aby jim je nechal, Rokytová se rozlobila a kuře zapíchla, aby těm útokům a rejdům pojednou učinila konec.

Ovšem se to hned dověděli Srpkovi. Děvečky to pověděly děvečkám a Kubiček to zvěstoval Petříkovi. Rekl, že on s tatínkem kuře snědli a strouhal mu mrkvičku, čemuž se Petřík protivil nadávaje mu zlodějši.

Kubiček to nechtěl trpět a tak pořád byli v boji haníce se a ubližující si. Již na sebe také sáhali a konečně se pustili do pračky, z níž oba vyšli s pokrváceným obličejem.

Nad tím se matky ještě více pohoršily a nyní i mužové se počali durdit strojice se, že si hodně vycinkají, až se sejdou.

Stalo se to v hospodě. Srpek dotíral na Rokytu, špičkuje a popichuje ho. Je prý pán, jí kuřata, ale cizá, takovým pánem by mohl tedy také být.

Rokyta napřed mlčel, ale vřelo to v něm, že byl zlosti celý bez sebe. Nebyl sice piják, ale pil, že se tomu sám hospodský divil, mračil se, skřípal zubami a svíral pěstě.

Srpek si toho nevšímal, nýbrž měl radost, že to Rokytovi jde do živého a dráždil ho dále.

Toho Rokyta již nesnesl a když Srpek řekl: „Pojďme si chytit kuře, abychom měli pečení jako —,“ vyskočil a volal: „Dopověz, sice ti to slovo z huby vyrazím!“

Srpek pravil: „Jako — Rokyta. Chtěl jsi, abych dopověděl. Já to učinil. Nyní nepotřebuješ nic z huby vyrazet, leda —“

„Co leda?“ zuřil Rokyta.

„Leda, jestli to chceš mít ve své hubě.“

Rokyta zdvihl pěst a udeřil do stolu, že sklenice lítaly a skákaly na všechny strany. Několik se jich převrátilo. Dvě spadly a na sta kusů se roztloukly. On nedbá na nic a je v takovém vzteku, žeby železo lámal a zdá se mu, že musí Srpka porazit a rozdrtit.

V skutku na něj doráží a Srpek se

mu nevyhýbá aniž se ho nebojí. Chce-li začít, může. On mu nic nezůstane dlužen. Věru nezůstane. Je silný dost, ačkoliv nejlí — kuřat.

Rokyta se chopil židle, aby ji po něm hodil, ale přiskočili sousedé a zadrželi mu ruku, sice by to bylo přišlo ke skutečné pranici. Ta se sice zabránila, ale hádkám a křikům se nemohlo předejít, že odpůrci tuze byli rozkáceni. Vymluvili si, že nebylo lze to poslouchati, tupili a plísnilo se a ještě několikrát se chtěli popadnouti do křížku poskakující naproti sobě jako kohoiti. Sousedé je po každé roztrhli a rozvedli, ale udobřiti a smířiti je nebylo možná. Odešli s hněvem v srdci a od té doby přestalo všechno přátelství mezi nimi.

Srpkovi a Rokytovi se již nenavštěvovali, ani děti nesměly k sobě docházeti a když bylo třeba něco si vypůjčit, zajisté se pro to šlo jinam do vsi. Na cestě se nepozdravili mužští ani ženské, na poli se u sebe nezastavili, nýbrž vidouce se činili raději zacházky, než aby se k sobě byli přiblížili. Zaběhl-li někam jejich dobytek do škody, musil za to trpěti víc než každý jiný, drůbež na sadě nesměla přeskočiti a přelítnouti ani přes plot, sice bylo bromobiti hotové a i holuby pronásledovali, jestli se odvážili na sousedovu půdu.

Petrík a Kubiček byli rozhodni nepřátelé. Dříve ve škole seděli vedle sebe, nyní šli každý do jiné stolice. Dříve venku jen spolu si hrávali, nyní kdo si hrál, hrát přestal, když se k tomu nahodil druhý. Na haně a potupě mezi nimi nescházelo nikdy a dávali se do sebe, kdykoliv se potkali.

Rodiče viny nenechali na svých, nýbrž potvrzovali je v odporu a zášti a tak nechut a nepřizeň mezi nimi den ode dne rostla.

Otcové se také pořád víc a více nenáviděli a kdyby se jeden druhému starostlivě nebyl vyhýbal, byli by se spolu ještě často pohašterili. Šli — anebo jeli-li okolo sebe, že nemohli jinak, minuli se mlčky a vždy tím přicházeli do nového ještě horšího rozčilení.

Tak to trvalo skoro dvě leta a kdo ví, jestli by si kdy byli ruce podali, kdyby jich k tomu nebyl pohnul — svatý kříž na Stráži.

Na jedné straně má pole Rokyta a na druhé Srpek. Příhodilo se, že tam oba orali a když Srpek spatřil Rokytu, myslil si v duchu: „Tebe sem rohatý kozel přinesl!“

I mumlal a vadil se napolo nahlas a že již nemohl prehnouti, umínil si, že si Rokyty pranic nebude všímat. Dělal tedy, jakoby ho tu nebylo a Rokyta si počínal zrovna tak jako on. Napřed si také chtěl

jinde hledati práci, ale napadlo mu: „On se mi vysměje, že mu ustupuji a že před ním utíkám“ a proto tu s pluhem a dobyt看em zůstal. Chtěl ukázati, že mu Srpek nepřekáží v dobrém rozmaru a spokojenosti a hvízdal si ve své kráče za svým potahem.

Srpek zpíval a když se do zpěvu dal také Rokyta, dal on se zase do hvízdání.

Nejhůř jim bylo, když se u kříže sjeli obracující pluh, tu zpěv a hvízdot jejich opravdu zněl nuceně, ačkoliv se dost přemáhali. Každý věděl, že on toho jest příčinou, ano nezapíral si, že druhý v myšlenkách svých jen s ním se zabývá a všemožně se přičinil, aby své vlastní pohnutí zakryl. Švihali bičem a práskali, pokřikovali na dobytek a mluvili s ním, pak zase musilo vypomoci hvízdání a zpívání, že mlčení za zkormoucenost a truchlivost by se bylo mělo.

Ovšem si přáli, aby již bylo po díle. Po druhé nepojedou sem sami, nýbrž pošlou anebo s sebou vezmou čeledína. Dnes musejí vytrvati, aby si nic nezadali.

Je pátek. Ve tři hodiny odpoledne z vesničky v údolí dorazil na Stráž hlalol zvonku, právě když Srpek a Rokyta ku kříži se byli přiblížili. Již nebylo lze obrátiti a odejeti, bylo by to vypadalo jako zbabělost a choulostivost. Zvonek vyzýval k modlitbě a odložití ji se neslušelo.

Smekli tedy čepice a každý s jedné strany hleděl ke kříži, jak to vždycky činíme, když kříž máme před sebou, modlice se. První Otčenáš odříkali nic si při tom nemyslice a při druhém pozastavil se Rokyta při slovech: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“

Srpek se zpatoval teprv při třetím a již nic jiného jim neznělo v uších, neleželo v hlavě, neozývalo se v srdci než: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“

Ostatní všechno v tom okamžení nemělo pro ně významu. Nemohli si pomoci. Čtvrtý a pátý Otčenáš je ještě více pohnul a rozčílil.

Nebylo by se to stalo, kdyby před sebou nebyli měli kříž a ukřižovaného Spasitele na něm, jenž jim vytykal jejich viny. Trvají v nepřátelství, chovají proti sobě zášti, nenávidí se, přejí si zlého, jednají proti učení a proti příkladu Pána Ježíše. Modlitba jim neprospívá, když jí odporují skutky, Božské vykoupení je na nich ztraceno, nesmějí nejsvětějšího Boha děle urážeti. Stojí v písmě: „Obětujes-li dar svůj na oltář a tu se rozpomenes, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem a jdi prvé a smíř se s bratrem svým a potom přijda obětovati budeš

dar svůj.“ Oni obětují, slouží Bohu s hněvem v srdci, proto jim to není k užtku a život jim utíká bez zásluhy. Ano přibývá jim vin a třeba smířiti se, chtějí-li v milosti Boží žiti.

Rokyta i Srpek rozjímali tak mezi modlitbou, myšlenky tyto je znepokojovaly a Rokyta když se domodlil a udělal kříž, vnitřním puzením donucen pravil: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“

Srpek rychle odpověděl: „Až na věky. Amen.“

Víc neřekl ten ani onen, nýbrž mlčky navrátili se zase k práci, ale již nezpívali ani nehvizdali, již ani dobytek nechtěli honit a pobízet hlučnými a křiklavými slovy a bič jejich se také neozýval. Byli dojatí, že jim v prsou až srdce tlouklo. Šli za pluhem a orali, ale at byla brázda rovná nebo křivá, jim to bylo jedno, sotva si toho všimli.

Kdykoliv přijeli ku kříži, rozmnožili se jejich rozpaky. Rádi by byli na něj nehleděli, ale oko chtělo nechtě bloudilo k němu a zastavovalo se u Spasitele na něm. Visí tu, umírá, modlí se za katany své, aby jim Otec nebeský odpustil a vymlouvá je, že nevědí, co činí. I styděl se před Ním a báli se Ho, nemohouce se vyhnouti Jeho zraku.

Na druhém konci pole byli sice od kříže vzdáleni, ale Pán Ježíš tu předce byl jsa Bůh vševědoucí a všudy přítomný. Nikde tedy člověk se nemůže skrýti, ano Bůh mu vidí i do duše a zná všechny jeho tajnosti.

Což Ho neuráží jejich hněv a pomsta?

Uráží, zajisté uráží a běda jim, jestli budou váhat se smířiti!

Smířili by se, ale jak? Kdo má začít?

Každý to žádá od druhého, domnívaje se, že on má vinu a nechce se zahanbit a poddat.

Již je večer. Srpek na vlačíhy položil pluh a jede domů, Rokyta učinil to samé a jede za ním. Minuli kříž a skoro se těšili, že ho mají za sebou, doufajíce, že nyní své trampoty se sebe svrhnou.

Rokyta dělá, jakoby Srpka nechtěl dohonit, Srpek ujíždí, jakoby Rokyty nechtěl vyčkat. Předce se k sobě přibližují, že je jim líto opustiti se bez všelikého dorozumění a před vsí Rokyta vida Srpka spravovati něco na vlačíchách si pospíšil, aby mu pomohl, bude-li třeba. Ano, nabídne se mu k tomu, at to přijme, jak chce, promluví s ním slovíčko a pak se ukáže, je-li volný podati mu ruku.

Srpek na Rokytu schválně čekal, ale než k němu dorazil, byl se svou správou hotov a jel zrovna před ním. Již se zatá-

čeli do vsi a Rokyta u svého stavení pravil k Srpkovi: „Dej ti Pánbůh dobrou noc, Srpku!“

Srpek odpověděl: „Tobě také, Rokyto,“ zastavil a popošel k němu drobet do zadu. „Což,“ ptal se, „jestli pak mi odpustíš?“

Rokyta řekl: „Také jsem tě chtěl o to požádat.“

„Budme tedy zase dobří,“ navrhl Srpek a Rokyta přistoupil, aby ho vřele obejmul a políbil.

Stalo se a oba si slíbili, že na všechno zapomenou, co je rozdvojilo.

„Kříž na Stráži mi poskytl to vnu knutí,“ vyznal Rokyta a Srpek nezapíral, že i na něj tak působil.

Navštívili se ještě toho večera, manželky si ráno ruce podaly přes plot, děti také všecken hněv pustily mimo sebe, Kubíček s Petříkem si zase hráli a obě rodiny navrátily se k staré svornosti a lásce.

(Pokračování).

Dopisy.

Od Kostelce nad Labem, 1. září 1865.

(Pobožnost. Dar. Návrat vojinův. Píseň za děš. Exercicie.)

Plných osm dní po výroční slavnosti Nanebevzetí Panny Marie ráno i u večer konal vel. p. administrator v Třeboraticích za valného účastenství vroucích ctitelů Rodičky Boží zvláštní bohumilou pobožnost Marianskou na způsob pobožnosti májové. Lid náš se rád modlí k Matce Boží, rád pozdravuje ji písněmi, obzvláště vidí-li v čele pobožností kněze svého. Simé bohumilé zbožnosti na osadě vydává ovoce. Darovalaf jedna nábožná hospodyně 100 zl. r. č. co vklad do dědictví svato-Janského, aby knihy, tímto dědictvím vydávané, stávaly se vlastnictvím školy Třeboratické. Žáků pak povinností jest, za dárkyni k Pánu Bohu se modlití. — Před několika týdnův vracel se vysloužilý voják z našeho okolí jak se říká, z vojny domů. Přijda do Prahy, přijal tu svátost pokání a nejsv. Svátost oltární, by obohacen milostí Boží, co zdárný syn zbožných rodičů navrátil se do domu otcovského. — Mezi písněmi, jakéž se z kancionálu svato-Janského v Třeboraticích, v Sluhách a jinde zpívají, zvláštní pozornosti zasluhuje píseň „za děš“ čís. 632 dílu II. Hluboký dojem činí na lid tato slova:

„Těz tebe prosíme, Boží Rodičko,
vypros nám ochranu na obilíčko,
aby kroupy nepotloukly,
nýbrž ještě
přišly na osení z Boha požehnaní
tiché děště.“

Dokládám, že letošního roku okolí zdejší od zhoubného krupobití ochráněno zůstalo.

Hojné účastenství pp. učitelů na cvičeních duchovních utěšeným jest důkazem, že nábožný duch učitelů katolických na školách národních při tom množství útoků hnusných a ve vlasti se zmahajících nevěrců — nejmenšího nevzal porušení; ano návštěvou touto osvědčilo slavně učitelstvo naše, že věrně a s vytrvalostí neoblomnou státi chce u víře a Církvi svaté a bojovati slovem i skutkem za pravdu nezvratnou, hlásanou již po 18 věků. Abychom však v povážlivých dobách nynějších i na dále ku zdaru sv. Církve zároveň s našimi kněžími chvalným úspěchem ku předu se brali, jest nutně potřeba, abychom zblíživše se sil svých spojili. A jak můžeme spojení sil svých skvěleji osvědčiti, ne-li čtením a dopisováním do časopisů kat. učitelům věnovaných. Budeme-li všickni čtenáři „Blahověsta“ a „Školníka“, budeme-li pečovatí o jich rozšíření na osadách našich, pak zajisté strana naše sesílí, a my tvořiti budeme proti ohavnému nevěrectví hráz nerozboznou.

A. D., učitel.

Od Hor Kutných, 9. září 1865.

(Profesi a slavnost jubilejní v klášteře Voršulinském.)

Dne 14. srpna složily dvě řeholní panny cti. sestra M. Teresia a M. Aloisie do rukou v. důst. p. Dr. J. Marka, profesora bohosloví, slavné řeholní sliby. Pan Dr. Marek řídí již po šest roků v zdejším klášteře duchovní cvičení. — Dnové 27., 28. a 29. srpna zůstanou dlouho, dlouho u cti-hodné rodiny řeholní v blahé památce, neboť se v těch dnech udály slavnosti veleznámé, památné! Byla to slavnost trojí. Nejprve slavila vysoce zasloužilá velebná matka Marie Augustina 50. rok oblečení roucha řeholního. Řeholní panny podaly své milované představené krásně ověncenou berlu, význam to padesátileté pouti; dále ozdobenou stříbrnou korunku na znamení velikých zásluh, jakýchž sobě o mládež školní, o dům sobě svěřený, a tudíž o církev i vlast nashromáždila; v deskách přebohatě zdobených a vkusně vázaných na bílém atlase černým hedvábím pěkně vyšívanou od jedné cti. řehol. panny složenou básně, a krásně vyšívanou sesli. — Druhého dne přispěl k oslavení tiché domácí slavnosti zpěvácký spolek Kutnohorský ušlechtilým zpěvem svým. Pak hrály ku všeobecné spokojenosti domácí strážnice divadlo, dával se: „Babičín svátek,“ — jež cti. M. Eleonora dle povídky vzaté ze „Zlaté Knihy“ v hru divadelní přeměnila.

Třetího dne, o slavnosti jmenin velezasloužilé představené, odbyvala se volba nové představené klášterní za předsednictví v. důst. p. kanovníka A. Kukly, vrchního ško-

lodozorce, p. Dr. Marka, a p. vikáře místního v. důst. p. arciděkana J. Peřiny. Jak se dalo očekávati, byla opět souhlasně zvolena Mater M. Augustina. V 9 h. byla sloužena zpívaná mše svatá, již při četné asistenci konal veled. p. vikář J. Leden. Zpěvácký spolek „Tyl“ přednesl libezný chorál Horákův. Hudební sbor ostroželečů dovršil slavnostní den tento přednešením několika výborných kusů v zahradě. Tak ukončena byla slavnost pro dům klášterní velepamátná! Bůh siliž a zachovejž ještě dlouho zasloužilou představenou kláštera zdejšího!

V. V.

Ze Zábore, 9. září 1865.

(Obnova fil. chrámu sv. Kateřiny.)

Filiální náš kostel u sv. Kateřiny byl délkou času uvnitř již velmi sešlý; každý kout povzbuzoval k útrpnosti! Bývše před dvěma roky některými z osadníků požádání, abychom pouť jmenovitě na den sv. Kateřiny v tamějším chrámu Páně slavili, přivolili jsme tomu ochotně, a to tím spíše, ješto se osadníci v ten den vši služebné práce zdržeti uvolili. Olonské pouti byl chrám P. takřka přeplněný a té příležitosti používaje, povzbudil jsem přítomných ku sbírce na vnitřní obnovu chrámu Páně. Následkem však nesmírného sucha byla úroda v krajině zdejší letos špatná; jaký tedy div, že i sbírka slabě dopadla! Kostel potřeboval vybílění, kazatelna nových schodů a obnovení, hlavní oltář též důkladné obnovy, kalich měl vyzlacen býti a t. d. Dostavše od p. patronatního komisara příznivé ujištění, že opravy nutně potřebné z kasy zádušní budou zapraveny, pustili jsme se hned do práce. Kostel byl slušně vybílen, oltární obraz obnoven a všecky ostatní obrazy dobře vycištěny, kalich vyzlacen, truhlář natřel a opravil, co kde bylo třeba a tak byl v pěti nedělích kostel opraven, a nyní to uvnitř vesele a slušně vyhlíží. Den 8. září, Narození Panny Marie, zůstane u sv. Kateřiny památným, konalyt se zde opět služby Boží při nesmírném účastenství lidu a spolu dvoustoletá památka vysvěcení a položení oltářního kamene, jehož nápis svědčí, že r. 1665 posvěcen a posvátné ostatky do něho vloženy jsou od Daniela Víta Nastoupila z Šiffenbergu, biskupa Kostnického, jenž byl suffragánem a generalním vikářem arcibiskupa Pražského, kardinála z Harrachu. V slavnostním procesi jsme se ubírali ze Zábore k sv. Kateřině, družičky nesly sošku Rodičky Boží, od kaplana zdejšího darovanou. Přiblíživše se ku kostelu byli jsme střelbou z hmoždírů uvítáni. V kázani poděkoval jsem všem dobrodincům za laskavou po-

moc a milé dárky, a v další řeči jsem na základě Žalmu 25, 8: „Miloval jsem Pane okrasu domu Tvého a místo přebývání slávy Tvé“ povzbuzoval milých osadníků k další podpoře při ozdobování chrámu Páně. Zpívanou mši sv., za všechny dobrodince obětovanou, ukončivše slavnost, potěšení vraceli jsme se domů s tím přáním, aby se i farní chrám brzy náležitě opravy dočkal!

V. V.

Z Malína od Hor Kutných, 29. srpna 1865.

(Pouť do Staré Boleslavi.)

V sobotu před Božím hodem svatodušním putoval jsem do Staré Boleslavi. Slunce vznášelo se velebně na blankytu, stříbrné obláčky vesele se proháněly, a za nimi usmívalo se jasnomodré nebe, co milostné nevinné pachole. Zpěv nebeského plectva naplňoval vzduch. Libý větrík roznášel vůni kvítků a bylin, províval sady i háje, a tajemný tento šum jakoby nebyl z tohoto světa, dotýkal se hloubi nitra mého, probuzuje v něm tajemnou bázeň i sladkou útěchu. Nesčíslné krůpěje rosy měnily se na paprscích slunečních, a koupající se v nich slunce tvořilo moře těch nejkrásnějších barev. Slovem vše tu v úplném souzvuku velebilo Tvůrce a vybízelo k díkům Stvořiteli nebes i země. Ač jsem šel sám a sám, přede mně cesta ubíhala tak rychle, že jsem téhož dne v Staré Boleslavi nešporním pobožnostem přítomen byl, po kterých jsem dlouho seděl na kameně před domem, kterýž mi hospodou byl, máje vyhlídku na chrám Matky Boží. Vše vůkol bylo v tichém spánku, neb se blížila již doba půlnoční; velebně ticho přerušoval dojemný tlukotem v blízké dubině slavík. Ty milé hvězdičky, s kterými bych si rád byl pohovořil, třeptily se na nebeské báni, na kteréž právě krásný půlměsíc pouť svou dokonával, a proto tím dojemněji osvěcoval velebnou přede mnou stojící svatyni, která zasvěcena jest Té, již jsem hned v mém mládí za Matku sobě zvolil. Nejsouce nikým vytrhovány vnikaly vzdechy i myšlenky moje do chrámu k Nejsvětějšímu v oltáři, na němž jest též obraz bl. Matky; odtud vznášely se k nadhvězdnému trůnu milosti a smilování, odkudž, vracejice se, vznášely v útroby moje nikdy nepocitěnou rozkoš a slast. Marně se tu namáhali smyslové moji, aby pochopili to, co cítila tehdaž duše má, čtouc v každé hvězdě nejsladší Jména: Ježíš, Maria. V okamžiku tomto ožívala se ve mně otázka: Kdo může říci, že miluje Syna Božího, nevyznává-li Jeho bl. Matku? Ráno procházejce se po náměstí, rozjímal jsem, že se dotýkaly nohy mé země zasvěcené kroky sv. Václava,

mučenika a knížete českého. Přede mnou vypínal se k nebi chrám, to jest ono místo, kde skončil věrný učeník Ježíše Krista, sv. Václav, který vroucně miloval též Matku Páně. Snad kudy já jdu, byl bych jej potkal, ubírajícího se posledně k chrámu — snad zde odpočívával jsa umdlen — spěchaje uleviti nešťastným. Představil jsem si nescíslné množství těch, jenž v Bohu a v Marii našli zde útěchu a pomoc; v Staré Boleslavi jestť každá píď země drahocenná. Nelze vypsatí rozkoše, již jsem o Božím hodě zakusil. Jsa s Bohem smířen, slovy vel. kněze posílněn, chlebem andělským nasycen, byl jsem na šesti mšech sv. a dvojmým kázání, též jsem navštívil místo, kdež umučen byl sv. Václav. Po skončených službách Božích byl jsem utvrzen v přesvědčení, že nikde jinde než v katolické Církvi pravé útěchy dojíti nelze, posílněn proti útokům, kterými za našich dnů peklo skrze své náhončí, zvláště v bezbožné literatuře na katolickou církev doráží. Či lhu? Již by Labe vystoupiti musilo z břehů svých, když by obejmouti mělo všechny ty spisy, které na upírání Boha, zlehčení Jeho sv. Církve, na potupu sv. Otce v Římě i duchovenstva vůbec, a na vyvrácení katolicismu tiskem vyšly. A ovoce této literatury? Samovraždy jsou hrdinstvím, křivá přísaha, souložnictví, mrzkost, klam, podvod, krádež a j. jsou na denním pořádku u čtitelů literatury této. — „Po ovoci poznáte je.“ — Běda, třikrát běda těm, kdož ji strhnouti se dají do víru a propasti. Boří, kdežto chce stavěti, usmrcuje, kde chce léčiti, podvrací pokoj, klid a blahobyt v rodinách i v zemích, kdežto slibuje spásu. Slibující spásu vši silou odvrací stoupence své od Toho, jenž spasil svět na dřevě sv. kříže, před Nímž žádný nebyl, aniž po Ném více přijde, jenž by roven Jemu smrtí svou zpečetil spásu lidstva a položil k věčnému i časnému blahu základ v lásce k Bohu a bližnímu.

Fr. W., domkář.

Z Dačic na Moravě, 28. srpna 1865.

[Jenerální visitace. Obnova kaple a chrámu.]

Po delším mlčení musím milému Blahověstu podati z našeho města opět některé zprávy o událostech na poli církevním zběhlých, jichžto jsme během letošního roku svědkové byli. Dne 10. května uvítali jsme v městě našem J. Exc. nejdůst. p. biskupa, který doprovázen jsa důst. pp. kanovníky Karlem Nöttigem a Augustínem Kiovským, spolu též tajemníkem v. p. Karlem Beránkem v dekanátu Jemnickém, Dačickém, Telčském a Jaroměřickém svátosti sv. břimování přísluhoval. K počtě J. Exc. p. biskupa byly dvě slavnostné brány posta-

veny, jedna v sv. Antonínské ulici a druhá před kostelem farním, a celé město v slavnostné roucho v pravém slova smyslu jsouc oděné s vřelou touhou čekalo-vrchního pastýře, který nadřečeného dne okolo 5. hod. odp. k nám přibyl. Po krátkém odpočinku na faře ubíral se velekněz v průvodu slavném do chrámu, kde od hlavního oltáře hojně shromážděné věřící řečí českou oslovil a po vykonaných obyčejných modlitbách lidu požehnání s nejsv. Svátostí udělil. Po návratu do fary vzdalo nejd. p. biskupu úctu svoji zdejší duchovenstvo, c. k. okresní úřednictvo a městské představenstvo. Druhého dne, 11. května sloužil nejd. p. biskup při hojné asistenci v 7 hod. mši sv., načež byl přítomen zkoušce školní mládeže z farností Dačické, Volfírovské, Vydeřské a Lipolecké a po zkoušce této udělil nejprve školní mládeži z jmenovaných farností v kostele a ostatním mimo kostel na bývalém hřbitově, v celku 1300, svátost sv. birmování. Odpoledne okolo h. 4. opustil p. biskup město naše, odebrav se do Studené, by tam opět v apoštolském díle svém pokračoval.

Dne 23. července byla posvěcena kaple ss. 14. Pomocníků blíž Dačic na silnici k Telči, kterouž obyvatelé zdejší na místě staré, před více lety zcela zašlé byli znovu zbudovali. Ve 2 hod. odp. vedl místní farář v. p. Jan Samohrd s asistencí vv. OO. františkánů průvod k nadzminěné kapli. Nejdrive vykonal církevní obřad posvěcení, pak následovalo kázání o účtě Svatých jednající a po modlitbě za dobrodince veden jest nepřehledný dav věřících opět do chrámu farního, kde tato slavnost zpěvem Ambrosiánským: „Tě Boha chválíme“ a sv. požehnáním ukončena byla.

Při této příležitosti slušno též chvalnou zmínku o zdejším františkánském klášteře učiniti. — V milém Blahověstu našem dočítáme se často o opravách chrámů, o postavení sv. křížů a podobných srdci křesťanskému milých událostech; a v ohledu tomto nezůstává náš velebný konvent františkánský v pozadí za jinými. Nebo nedávno postavil na hřbitově řeholním vedle kostela klášterního krásný železný kříž s nápisem: „Habitatio eorum sit in sancta Sion. Requiescant in pace“ — aby ti, jenž službě Spasitele ukřižovaného život svůj zasvětili, též v stínu sv. kříže odpočívali. Dále byly též varhany od Benedikta Lacla, varhanáře Znojemského, nákladem konventu 400 zl. obnoveny. Varhany tyto v roce 1720 od zbožných dobrodinců byvše postaveny, patří dle Volného (topografie III, 267) k nejlepším na Moravě, a františkánský konvent uznáváje velikou cenu jejich, pečoval po-

vždy o to, by dobré pověsti nikdy nepozbyly; dal je po třikrát a to r. 1761., 1791., 1826. a nyní po čtvrté opraviti. Posléz dostalo se klášternímu chrámu 9 oltářů čítajícímu značné ozdoby tím, že p. kvardian Valentin Fridrich dal velký oltář částečně a dva pobočné zcela od pozlacovače A. Bezeckého z Jind. Hradce velmi vkusně opraviti a je opatřil novými obrazy představujícími sv. Josefa, pěstouna Páně a sv. Jana Nepomuckého; obrazy ty byly od Jana Herzoga, akademick. malíře v Plzni, mistrně vyvedeny. Za tuto ozdobu chrámovou žehnejž Hospodin všem, kteří jakým-koli způsobem k ní přispívali.

Dne 2. června v 10 hod. večer udeřil blesk do farního kostela v Lipolci, blízko to vesnici, a tak jej porouchal, že musí znovu vystaven býti. F. S. měšťan.

Z Dačic na Moravě, 3. září 1865.

(Chrám Montserátský posvěcen. Křížová cesta. Prvotiny kněžské.)

Když jsem na počátku minulého roku o stavbě poutnického chrámu na Montseratu v blízké osadě Cizkrajovské milému Blahověstu v č. 4. a 5. obšírnou zprávu podal, započal jsem dopis svůj slovy: „Stavme Hospodinu chrám!“ a hle! co tenkrát jen touhou bylo, jest nyní již skutkem! Chrám na Montseratu, důstojný to stánek Hospodinův jest dostaven, jest opatřen hlavním oltářem, kazatelnou, křížovou cestou, varhanami, ano všemi k bohoslužbě potřebnými věcmi a tak upraven, že socha Mariánská, která po zrušení kostela poutního na Montseratu (r. 1785) ve farním chrámu Cizkrajovském útulek svůj našla, tam v den Navštívení jejího (2. července) přenešena býti mohla.

Přenešení sochy této konáno se slávou neočekávanou. Hned v předvečer byla veliká a četná okna chrámová hojně osvětlena, což ovšem mnohé místo, kamž zpráva o osvětlení tomto dříve nedošla, polekalo, jelikož se mnozí domnívali, že to, co s takovými oběti dokonáno bylo, zhoubným požárem opět za své bere. Druhého dne přibývalo každou hodinou zbožných k Montseratu putujících zástupů tak, že konečně odpoledne as z 15 osad ku 10000 lidu se shromáždilo, ačkoliv povětrnost příznivá nebyla. Procesí z farního kostela Cizkrajovského vedené bylo při takovém množství lidu ovšem slavně. Napřed kráčela mládež, za ní jinoši z farnosti Cizkrajovské s hořícími voskovicemi, pak mistr a tovaryši zedníci, kteří na stavbě chrámu pracovali, nesouce korouhev, kterou ze své mzdy zjednavše chrámu Montserátskému darovali. Před sochou samou kráčelo 28 bile oděných dívek, každá nesouc v rukou

menší korouhev z krásných látek hedváb-
ných. Z chrámu Cizkrajovského byla socha
od kněží vynešena, na další cestě ale vždy
6 dívek střídavě ji neslo, za sochou pohy-
boval se nepřehledný dav v krásném po-
řádku modle se a zpívaje chvály Marian-
ské skrze bránu, která u mostu vystavena
byla, ku chrámu nově zbudovanému, jenž
půl hodiny od Cizkrajova vzdálen jest. Prů-
vod vedl děkan okresu Dačického, p. Vavř.
Marek, farář Slavonický doprovázen jsa osmi
kněžími, po boku máje p. Vinc. Penišku,
faráře Cizkrajovského. Socha Mariánská
umístěna jest na oltáři, který jakož i ka-
zatelna ve Vídni zhotoven byl; načež nový
chrám p. děkanem, od nejd. konsistoře
Brněnské k výkonu tomuto oprávněným
jest posvěcen. Po vykonaných obřadech
vstoupil na kazatelnu v. p. Emanuel Jirka,
farář Staroměstský (v diecesi Budějovické)
a vylíčil slovy uchvacujícími význam slavnosti
tak radostné. Též hleděl v. p. Josef
Springer, kaplan Cizkrajovský těm posloui-
žiti, kteří se v poslouchání slova Božího
v kostele zúčastniti nemohli; avšak při bu-
rácejícím větru musil kazatel dlouho pří-
hodného místa hledati, aby ti, kteří se do
kostela dostati nemohli, slov jeho zaslechli.
Konečně umístil se pod vrchem na okraji
lesa, ale při všem namáhání nebyl předce
s to, všem slova Páně žádostivým zadost-
učiniti. Po ukončeném kázání zavznělo s ků-
ru zdařile provedené „Salve Regina.“ Ko-
nečně byli přítomní k líbání sochy Marian-
ské připuštěni, při které příležitosti peně
žité dárky na oltář kladli, které toho dne
opět 250 zl. obnášely.

Druhou neméně důležitou slavnost ko-
nali jsme na Montseratu odpoledne dne 15.
srpna, na den Nanebevzetí Panny Marie.
— V. p. kvardián kláštera Dačického svě-
til tam s asistencí čtyř kněží křížovou ce-
stu, kterou jedna paní z Vídne tomuto
chrámu byla darovala. O půl 2. hod. od-
pol. vyšlo slavné procesí z kostela Cizkra-
jovského k Montseratu, v kostele bylo ká-
zání, nápotom svěcení, které zpěvem „Te
Deum laudamus“ se ukončilo. Přesko-
da, že i toho dne povětrnost příznivá nebyla.

Po přání milého Blahověsta sdělil jsem
milerád dle možnosti vše, co v těchto dnech
na Montseratu moravském se bylo událo;
učinil jsem to milerád, neboť doufám, že
události tyto patrným jsou svědectvím o
panujícím v krajině naší dobrém, křesťan-
ském duchu. Ku konci musím se ještě o
jedné slavnosti zmíniti. Dne 23. července
slavil ve farním chrámu v. p. J. Kisling,
rodák Cizkrajovský a diecesán sv. Hypo-
litský své kněžské prvotiny, při čemž
v. p. Jos. Springer, bývalý jeho učitel ká-

zal a šest kněží jemu přísluhovalo. —
O konsekraci chrámu Montseratského, kte-
rou J. Exc. nejdůst. p. biskup dne 17. zaří-
vykonati přislíbil, a o druhotinách vd. p.
Vinc. Penišky, které v ten den odbývati
obmýšlí, milému Blahověstu povím bu-
doucně. F. S..

Dodatek Red. Právě se dočítáme, že sv.
Otec nověposvěcenému chrámu Montseratské-
mu daroval krásný kalich ze zlata umělecky
zhotovený.

Z Uherského Brodu na Moravě, 30. července 1865.
(Opozděno.)

(Prvotiny kněžské. Bratrstvo.)

Dne 23. července konala se v Uher.
Brodě zvláštní slavnost, prvotiny to kněž-
ské vp. Benedikta Korčiana, z řádu sv.
Benedikta, opatství Rajhradského na Mo-
ravě. Tento nový sluha Páně posvěcen jest
na kněžství v oktávě SS. Petra a Pavla
v Rajhradě nejdůst. nunciem papežským,
Mons. Falcinellim, jenž též jest údem řádu
sv. Benedikta. — Novosvěcení vystrojil pře-
krásné prvotiny strýc jeho, farář Uhersko-
Brodský vp. František Knapp. Již záhy
z rána přicházeli zbožní zástupové osad
vůkolních, by se zúčastnili této slavnosti.
Veledůst. opat Rajhradský p. Gunter Kali-
voda s dvěma kněžími svého řádu, jakož
i dva pp. děkanové (vikáři) z okolí Brněn-
ského zavítali již den před tím do Uher-
ského Brodu. — K deváté hodině hnul se
slavný průvod 27 kněží a dvou kleriků
z ozdobeného domu farního s novosvěceným
sluhou Páně do chrámu. Mládež farní hlavní
školy, rozestavená jsouc v polokruhu, tvo-
řila čestnou stráž s obou stran od fary až
k hlavnímu vchodu chrámu Páně. — Na to
započalo slavnostné kázání, které měl vp.
farář Pozlovický Jan Berger, rázný to řeč-
ník; mluvil nadšeně o falešných prorocích
našich časův, a poukázav na encykliku
papežskou, vyzýval jak p. primicianta, tak
i všech přítomných duchovních bratří k sta-
tečnému bojování proti bludům novověkým;
i napomenul přečetných posluchačův, by se
bedlivě vystříhali čtení bohaprázdných spi-
sů a novin co zkázonosného jedu. — Na to,
obdržev požehnání od svého opata, přistou-
pil primiciant k oltáři, by poprvé konal
velebnou obět mše svaté. Dojmavé bylo
okamžení, když novosvěcenec uděloval po-
žehnání přítomnému duchovenstvu, rodičům
i příbuzným a lidu shromážděnému. Již
byla jedna hodina po polednách, když se
slavnost skončila.

Na to dne 30. července konala se
v Pozlovicích, dvě hodiny od Uher. Brodu
vzdálených, slavnost jiného druhu. Arci-
pastýř náš v diecesi své obnovil bratrstvo

Nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše a Marie Panny, kteréž jest spojeno s arcibratrstvem v Římě. Toto bratrstvo se utvořilo též v Pozlovicích; za kteroužto příčinou byly dva nové oltáře postaveny v tamějším chrámu ke cti Nejsv. Srdce P. Ježíše a Panny Marie. Pán farář Pozlovický obdržel od Apoštolské Stolice výsadu či privilegium na tyto dva oltáře, jakož i Breve k získání plnomocných odpustků na slavnost sv. Anny a sv. Martina biskupa. Listiny tyto v krásných pozlacených rámcích skvostně ozdobené byly nešeny u slavnostním průvodu hned u večer 29. července z farního domu do chrámu Páně. Dlouhá řada družiček s hořícími svícemi provázela zástup. Bylo to velebné okamžení, když večer v osvětleném chrámu Páně slavnost započala vzýváním Ducha svatého. Dne 30. přicházely slavné průvody se svými duchovními z celého vůkolí. V 10 hod. měl p. farář Rudický slavnosti přiměřené kázání, načež slavnou mši sv. sloužil p. děkan a farář Luhačovský. K večeru toho dne byla slavnost chvalozpěvem: „Tě Bože chválíme“ skončena. —

V ozdobování chrámův Páně se u nás stále pokračuje. Tak Uhersko-Brodský farní chrám má letos zcela nový Boží hrob a před hlavním oltářem krásnou novou lampu, z Prahy objednanou v ceně 80 zl. — Hradšovicický chrám Páně, jenž jest jeden z nejstarších v našem okolí, se právě teď vnitř i zevnitř opravuje, o čemž později, až bude dílo skončeno. V měsíci listopadu budou Vel. OO. Redemptoristé v blízkém Pittině misii konati, v prosinci titěž v Pozlovicích, a dá-li Bůh, budoucí rok u nás v Uher. Brodě. Ignác Bednář, kaplan.

Kronika.

Z Prahy. JEminence nejd. p. kardinal navrátí se zítra do Prahy a bude od 18.—22. t. m. na exerciciích kněžských.

— K třetímu (německému) oddělení exercicií učitelských sešlo se 60 účastníkův. Rozjímání činil vel. kněz Pernica z řádu OO. Redemptoristů ve Vídni. Dnes i tato cvičení duchovní mši sv. a obecným přijímáním jsou ukončena. Bližších zpráv o II. a III. oddělení podáme v č. 27. listů těchto.

— K fondu pro exercicie učitelské daroval veledůst. p. kanovník dr. Frant. Plaucar 100 zl. r. č. — Dne 2. září zaslal důst. p. děkan v Budyni Jan Karel Rojek nejdůst. k. arcib. konsistoři následující dopis: „Vysoce důstojná kn. arc. konsistoř! Radost nad výsledkem požehnáným prvních exercicií učitelských — sděleným mi od učitelův farnosti mé, kteří právě oblaženi z těchto hodův duchovních se navrátili, —

nevím, jak bych jinak vyslovil, leč že prosím, aby vys. důst. konsistoř ráčila ode mne přijmouti 20 zl. r. č. co skrovný příspěvek k fondu exercicií učitelských.“

— V chrámu Páně na *Volšanech* koná se výroční slavnost „Povýšení sv. kříže.“ V neděli (17. t. m.) o pouti budou se konati služby Boží v následujícím pořádku: V 7 hod. ráno bude mše sv. s výkladem, v 9 hod. zpívaná ranní mše sv. (matura), v 10 hod. kázání, v 11 slavná zpívaná mše sv.; odpoledne o 4. hod. kázání, v 5 hod. požehnání s „Te Deum.“

— Na pommník *Arnošta z Pardubic* sešlo se u výboru u Ovule do konce července t. r. 2463 zl. 16 1/2 kr. Dne 8. t. m. zasláno tam z red. „*Blah.*“ 15 zl. r. č. a 1-zl. na stříbre.

— V *Týně nad Vltavou* sešli se kněží před 40 lety vysvěcení a konali tam 29. a 30. srpna památku svého posvěcení na kněžství. JEmin. nejdůst. p. kardinal propůjčil zámek svůj k ubytování hostí, k jichž počtu občanstvo vystavělo dvě slavnostní brány s přiměřenými nápisy. Večer bylo město osvětleno a zpěvácký spolek zapěl tři sbory. Zástupové lidstva z celého okolí brali vřelé účastenství v dojemné slavnosti. Slavnostní kázání měl vdůst. p. kanovník Vyšehradský, býv. děkan Vltavo-Týnský, Karel Vinařický, pontifikální mši sv. s „Te Deum“ sloužil vys. důst. generalní vikář Budějovický, dr. F. Mokřý. Rozumí se, že účastníci slavnosti vykonali sv. zpověď, modlili se společně církevní hodinky a na druhý den sloužili mše sv. za zemřelé spolubratry. Při společné hostině u p. děkana Šejnohy učiněna sbírka pro místní chudé. — Podobnou slavnost konali v *Kyšperku* u p. vikáře Ant. Buchtela dne 12. a 13. t. m. kněží r. 1826 a 1827 vysvěcení.

— Minulou neděli konali jsme slavnost *Jména Panny Marie*, uvedenou po veškeré Církvi papežem Innocenciem XI. Na týden před slavností ohlašuje se při nedělních službách Božích ve všech chrámech, že se příští neděli konati bude slavnost Jména Panny Marie (což v kalendářích červeně vytištěno) a dokládá se: „Povědomo Vám, že v ten den propůjčují se plnomocné odpustky všem těm, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznavše a nejsv. Tělo Páně nábožně přijavše, velké (zpívané) mši svaté přítomni jsou.“ Pro velký nával kajcníkův k sv. zpovědi nebývá v ten slavný den po venkově kázání, ale všude zpívaná mše svatá. Tak bylo před námi a bude po nás. — „Národní Listy,“ v nichž straší duch zaslého denníku „Hlasu,“ přinesly v pondělí po svátku Jména Panny Marie tuto urážlivou zprávu: „*Odpustky.* Každý, kdož chtěl dojiti úplného odpuštění hříchů svých, nemusil učiniti více, nežli poslouchati včera v některém farním chrámu hrubou mši sv. Tak prý alespoň ohlašováno předešlé neděle s kazatelen.“ — Psala to nevědomost anebo záští? Nebylo by lze získati z některé křesťanské školy

hošíka, jenžby podobné zprávy v rukopise opravoval, aby uhájena byla čest české žurnalistiky?

V Rýně Kolíně měla kapitola metropolitní dne 25. srpna sezení, v němž sestavena jest listina kandidátů, mající králi Pruskému býti předložena k tomu účelu, aby arcibiskupský stolec Kolínský, po celý rok již osíralý, byl konečně obsazen. Kandidáty jsou: 1. Biskup Mohušský svob. pán z Ketteleru; 2. Biskup Osnabrucký Melchers; 3. prof. ve Wirchburku dr. Hettinger; 4. opat dr. Haneberg z Mnichova a 5. světicí biskup Kolínský dr. Baudri.

Ve **Fryburku** v Badenském velkovévodství 5. září v Pánu zesnul zasloužilý nestor katolických bohovědců v Německu, Jan Kř. *Hirscher*, děkan kapitoly metropolitní a do r. 1863 prof. morálky.

Z Ameriky. Nejdůst. p. biskup diecése Cincinnati-ské Rosecrans dne 31. července t. r. položil základní kámen nového chrámu katolického ve *Vaverly*, hlavním městě v Pike County; p. biskup měl při té příležitosti kázání v řeči anglické, kněz Schreiber v jazyku německém.

Indie. O blahém zdaru misie katolické v Anamu dočítáme se na rok 1865 následujících zpráv: V západní Cochinchině nalezá se 19 misionářů, 22 kněží tuzemců, 25.000 katolíků; ve východní Cochinchině 5 misionářů, 23 kněží tuzemců, 32.000 katolíků; v severní Cochinchině 5 misionářů, 16 kněží tuzemců, 26.000 katolíků. V Tonkinu 6 misionářů, 1 kolegium, 44 kněží tuzemců, 75.000 katolíků. V západním Tonkinu 9 misionářů, 81 kněží tuzemců, 1 kolegium, 139.000 katolíků. V středním Tonkinu 7 misionářů, 37 kněží tuzemců, 150.000 katolíků. Ve východním Tonkinu 6 misionářů, 25 kněží tuzemců, 60.000 katolíků. Souhrnem 57 misionářů, 248 kněží tuzemců; 507.000 katolíků.

— **Jednota paní pod ochranou sv. Kateřiny** k založení *svobodné university katolické*. V květnu t. r. vydal výbor paní z vysoké i nejvyšší šlechty — v čele svém majíc arcivévodkyni rakouskou — ku katolickým paním a matkám nadšené provolání, vyzývající k hojnému účastenství v této jednotě, potvrzené od biskupů Mohušského a Paderbornského. Některé části provolání tohoto sem klademe:

„V zápětí neblahého poručnictví, jakéž v předešlých stoletích vykonával stát, dostaly se školy všecky téměř, jak národní školy tak i university pod správu moci státní. Zásadou státu bylo: do všeho se míchat; proti zásadě té zpěčovali se někteří velkoduší vladařové, kteříž nade vřelou spravedlností; ale nic neporídili. Každé bažení po autonomii, všeliké hnutí pocháze-

jící od jednotlivců i ve vlastních záležitostech jejich jmíno za urážku Veličenstva. I na to došlo, že rodina křesťanská se musí dívat, kterak stát podlé subjektivních, proměnám podrobených náhledů, ano i na základě stranictví politického ústavy učebné zřizuje a učitele v nich ustanovuje; — dívati se musí, kterak synové její pěstují vědu, kteráž víru jejich hubí; kterak studují právo, jenž nic nechce věděti o věčné spravedlnosti Boží; kterak pěstují filosofii, olupující je o víru v Boha osobného, trojjediného, zjeveného; — dívati se musí, kterak synové její, na bludnou cestu byvše uvedeni, bez Boha a bez víry, spustivše se etnosti a mravnosti nohama šlapají po tom, coby s nehasnoucí láskou měli milovati. Vše to vidí rodina křesťanská, a přece neví si rady ani pomoci.“

„Či tomu tak není? — Tento jinoch studuje lékařství; anatomicky rozbírá celé tělo lidské; dokazují mu, že se v žádné z těchto částek nenalezá duše, a tudy prý člověk duše nemá. Tam ten oddal se vědám přírodním, silozpytu, lučbě; vysvětlují jemu, že žádná ze solí a kyselin posud vynalezených nepodává jistoty o jsoucnosti Boží; z čehož prý vysvitá, že není Boha. — Mohliby ovšem jinochové ti zkrátka odvěti: že to nesmyslné, hledati duši v nástrojích jejich a Boha hledati v retortách. Bohužel však autorita učitele mnoho dovede při lidech mladistvých, vědychtivých a nezkušených!“

„Neupíráme, že ve všech vědách se také nalezají výminky, že někteří učitelové universitní neodřekli se zjevené víry křesťanské, ano že naopak víru tuto hájí, ale takových jest málo. Duch na universitách vůbec panující není duchem křesťanským. A nemůže býti jinak, pokud místa učitelská obsazuje stát, jenž dle novověké theorie má býti bez náboženství, státem bezkřesťanským. Kdo šťastně odbyl státní zkoušku, kteráž se pro to ono místo učitelské vyžaduje, buď si žid nebo pohan, bývá za schopna prohlášen, aby na universitě jinochy křesťanské vyučoval. Ano mnohdy se takovému dává přednost před učitelem, jenž pevně se drží věrouky katolické, a to z té příčiny, že nebyti křesťanem se považuje za vyšší stupeň vzdělanosti lidské a za známku skvělého pokroku. Nekřesťanství jest morem, jenž mezi studující mládeží — za příkladem učitelů jejich — vždy více se zmahá.“

„Protož i úmysl založiti samostatnou universitu katolickou nic neobyčejného v sobě nechová. Ve všech katolických zemích rozývá se přání po universitě katolické, kdež by synové naši byli vychováni dle zásad z víry

katolické vyplývající; musíme ale sami to, po čem toužíme, provést, jak to učinilo chudé Irsko a malá země Belgická. Sv. Otec s nemalou radostí požehnání své udělil úmyslu tomuto; biskupové Německa přislíbili pomoc svou; i sestoupil se sbor mužův katolických, působících v oboru duchovním i hmotném k účelu tomuto.“

„Nuže vy paní, vy matky katolické, kteréž srdcem rodiny jste, kteréž jste s nevýslovnou péčí a láskou vychovali syny své u víře katolické, — kteréž s nevýslovnou bázní pohlížíte na osudný okamžik, až synové vaši přijdou na universitu, v jejichž posluchárnách Bůh a Kristus jím bude ze srdce vyrván a modly do něho vštípeny — a vy všickni, kterýmž záleží na mládeži, — vy všickni, jichž počet tisíce tisíců přesahuje, chtěli při tomto svatém díle zůstatí nečinnými diváky?“

„Nikoli! I my chceme pomoci; chceme ihned začít tím, že s Boží pomocí sbíráti budeme prostředky k založení a udržení svobodné university katolické. Nelekejme se veliké úlohy této. Vytrvalá snaha o čest Boží a o spásu bližních nebude zajištěna zmar. Po celá století stavěli předkové naši velebné domy katolické, tyto ušlechtilé okrasy měst, v nichž přebývali měl sám Hospodin ve svatostánku. Avšak co jsou všechny tyto domy u přirovnání k nejhudšímu synu matky nejhudší? Chrámové tyto obrátí se v rum a ssutiny, ale syn onen jest chrámem Ducha sv. a má jím býti na věky. Pomyšlení to, že tak vzácnou svatyni uchováme všeho znesvěcení, zajiště nám dodá síly, trpělivosti a vytrvalosti. Paní nechat i manželův své tomuto účelu získají. Nesmíme sice očekávati okamžitého účinku snahy naší; vždyť se velká ona myšlenka posud podobá doutnající jiskře, kterouž třeba roznítiti a do všech vrstev lidské společnosti rozšířiti. Kdo z nás s to jest měřiti budoucnost? Komu povědomy jsou stezky nevystihlé Prozřetelnosti Božské? Dost možná, že řízením Božím dosti blízké jest nám provedení úmyslu, jenž se nám nyní v nedohledné dálce objevuje.“

„Pročez neztrácejme nyní času, a později netratme trpělivostí. Peněžitě prostředky jsou hmotným základem zamýšleného díla, mohouce urychlit, ale i zdržení provedení jeho. Všecky-li se podlé sil svých vynasnažíme, Bůh zajiště nám požehná, jako nám sv. Otec požehnal.“

Ze 46 podpisů tohoto provedení klademe zde následující: Kněžna Louisa z Isenburg-Birsteinu, rozená arcivévodkyně rakouská, z diecése Fuldenské. — Z arcidie-

cése Frýburské: Donna Adelaida de Braganza, roz. kněžna z Löwensteinu; — z diecése Limburské: Kněžna Louisa z Solms-u; — z diec. Mohučské: Hraběnka Ida Hahn-Hahnová; — z arcidiec. Mnichovské: Hraběnka Seilern, roz. hrab. Hardegg; — z diec. Paderbornské: Hraběnka Karolína ze Stolberg-Stolbergu; — z arcidiec. Pražské: Hraběnka Clam-Martinicová na Smečně; hraběnka Raczyńska v Hauensteinu; hraběnka Schönbornová v Praze; — z arcidiec. Vídeňské: Hraběnka Julie Appony ve Vídni; hrab. Buquoy; hrab. z Thunu, kněžna Mathilda z Windisgrätzu ve Vídni; — z diec. Würzburgské: Kněžna z Löwensteinu; — z diec. Vratislavské: Hraběnka Klotilda z Stolberg-Wernigerode; — z arcidiec. Malínských v Belgii: Hraběnka Robiano, roz. hrab. ze Stolbergu.

Ze stanov jednoty této vyjímáme následující: (2.) Jednota stojí pod ochranou sv. Kateřiny z Alexandrie, patronky učencův a spolu pod ochranou sv. Tomáše Aquinského. Dne 25. listop. (sv. Kateřiny) a 7. března (sv. Tomáše) na úmysl jednoty přistoupí údové dle možnosti k sv. přijímání, jež také k příští neděli odložití mohou. — (3.) Údové jednoty dělí se na dvě třídy. Udem obyčejným jest každý katolik, jenž denně se pomodlí Zdravas s prosbou: „Sv. Kateřino a sv. Tomáši, orodujte za nás!“ a jenž čtvrtletně zaplatí 25 kr. r. č. aneb ročně 1 zl. r. č. Činnými údy jsou jen paní a panny katolické, kteréž mimo dvě svrchu uvedené povinnosti převzou i třetí, že totiž získají jednotě 9 údův a že budou sbíráti jejich příspěvky. I větší dary se vděčně přijímají. — (4.) O rozšíření a spravování jednoty bude v každé diecési s povolením biskupským pečovati výbor sestávající ze tří paní.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Wodička, jub. kněz, býv. farář v Kirchenberku, dne 21. srpna (nar. 12. května 1784; kněz od 21. srpna 1808).
- p. Václav Veverka, os. děkan v Ratajích, dne 30. srpna (nar. 5. října 1797; kněz od 12. srpna 1823.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav Jünger, kaplan v Plaňanech, za faráře do Koloděj;
- p. Václav Rothberger, kaplan v Ratajích, za administratora tamtéž;
- p. Ant. Čížek, kaplan, za admin. v Petrovicích.

Upřádněné místo:

Rataje, fara patr. p. Jana knížete z Liechtensteinu, od 6. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čis. 786—II
Nedostla čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoroční: 3 zl. — kr.
půlroční: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Blah. Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučeník. *)

Litevské knížetství sloučeno jest r. 1568 s polským královstvím. Skládalo se vlastně Litvanů v nynějším Vilensku a Grodensku, a dobytá Rus jihozápadní. Vlastní Litvané, l. P. 1386 polskými blahověsty pokřtěni, vyznávali víru sv. Římské katolické Církve; obyvatelé pak Rusi jihozápadní — Malorusové (Rusíni) a Bělorusové — byli rozkolníci neb odštěpení protivníci katolické Církve. Jakožto údobé východní řecké Církve bloudili u víře v Ducha svatého, upírajíce, by z Boha Syna vycházel; a opovrhující Římským papežem uznávali patriarchu Cařihradského za hlavu Církve Kristovy. Duchovenstvo jejich konalo služby Boží a přisluhovalo svátostmi dle obřadu řeckého a jazykem slovanským; a poslouchalo Kyevského arcibiskupa co metropolitu veškeré Rusi jihozápadní. Jak duchovní tak světští tito rozkolníci zakládali si mnoho na svém „pravoslaví,“ tvrdíce, by oni jediní byli pravoslavní či pravověříci. — Tehdáž obsahovalo veliké knížetství Litevské tato vojevodství: Kyevské, Volyňské, Braclavské, Vilenské, Trocké, Brestské, Novogorodské, Miňské, Mstislavské, Vitebské a Livonské. Takové s korunou polskou již dokonale spojené

knížetství bylo jeviště a působišťe bl. Josafata Jana Kunceviče. Pocházel z polského rodu zchudlého, jenž za znak šlechtictví svého rúží měl. Otec jeho Gabriel Kuncevič, radní Vladimírský, a matka Marina, byli katolického náboženství. Na Volyňi v městě Vladimíři narodil se jim l. P. 1585 doctěný synáček, a tamtéž dle obřadu katolického pokřtěn jest v kostele sv. panny a mučnice Paraskevvy. Ze křtu svatého slul Jan. Opatrovnou rukou bohabojných rodičů rozvíjelo se poupatko v rúží rajsou rychle na výsluní hojné milosti Boží.

Jan pacholicek jevil vážnou povahu a cit zbožný; rád ucházel hravé mládeži do chrámu Páně, kdež ho starostliví rodičové v modlitbách pohříženého nalézali. Lepšího hochu nebylo po celém Vladimíři; měšťané kárajíce dítek svých říkali: Buďte hodny jako Jeník Kuncevič! — Vtipný a pamětlivý Jeník dobře se naučil počátkům literním, zejména čtení a psaní v polském i v ruském jazyku; také uměl brzo zpívati hodiny duchovní, jež pak od třináctého roku svého věku skoro den jak den pobožně pěl. Kromě modlení a čtení spasitelných knížek nic ho netěšilo.

Když zrostl, odebral se Jan Kuncevič do města Vilna, druhdy sídla Litevských veleknížat. Zde ho vzal kupec boháč k sobě do krámu. Ctný mládeneček obracel prázdné chvíle k oslavování Boha a ku spasení své duše:

*) Vita et Martyrium B. Josaphati K., calamo Jac. Susza, episc. Chelm. Edit. Romae 1665. Emend. Edit. cura J. Martinov, S. J., Parisii 1865.

obcovať službám Božím, přijímal svátosti, zpíval hodiny, čítal spisy o víře a ctnosti křesťanské. Leckdy se do čtení zabral, až na všechn krám zapomněl; tehdy přicházel pán, plísnil ho, anebo dal mu pěstí dokládaje: Nevzal jsem tě do krámu, bys v knihách vězel, ale abys prodával!

Tu dobu stala se v odštěpené církvi na jihozápadní Rusi změna veliká. Michael Rahoza, metropolita Kjevský, svolav r. 1593 své biskupstvo do Breště Litevského, nabídl mu sjednocení s Církví katolickou, mimo kterouž spasenu býti nelze. Svolil sbor a vypravil r. 1595 posly k sv. Otcí do Říma. Papež Klement VIII. předložil poslům k věření a zdržení tyto kusy z obecného sboru r. 1439 ve Florencii slaveného:

a) Duch Svatý vychází z Otce i z Syna; b) pšeničný chléb buď kvašený buď přesný — jest způsobný k posvěcování na oběť mše svaté; c) duše všech v milosti Boží zesnulých, kteří se na tomto světě nedokáli, přicházejí do očištky, odkudž jim do nebe pomáhati můžeme obětí mešní, přímlovou, postem a almužnou; d) Římský papež jest přední biskup v křesťanstvě, hlava i správce Církve Kristovy. — Zplnomocnění poslové přijali ty články, a povrhnuvše pravoslavný rozkol, vyznali za sebe i za všechny, od nichž byli poslání, katolickou víru, vše přísahou stvrzující. Papež pojal jihozápadní Rus v jednotu Církve, schválil jí užívání řeckého obřadu a slovanského jazyka při službách Božích a při udělování svátostí; Rahozevi a budoucím metropolitům potvrdil právo voliti, stvrzovati a světit biskupův, vyhrazujíc sobě, aby každý metropolita povinen byl, žádati Stolicí apoštolskou za potvrzení sebe samého. Sjednocení to skutečně jest t. r. 1595 za panování polského krále Sigmunda III.

Řecko-ruské biskupstvo s latinskou Církví sjednocené ihned o to snažně dbalo; aby se podřízené mu duchovenstvo s obecným lidem k té samé choti Kristově přivinulo; ale odpor tohoto i

onoho byl tuhý velmi. — V městě Vilenském sousedili s katolickými Litvany a Poláky pravoslavní Rusové; ti jsouce svým menším duchovenstvem a šlechtou rozkolnickou hrazení, počali sousedy v Jednotu katolickou vcházející z kostelů vyháněti a nad nimi násilu provozovati.

Vilenští Sjednocení Rusové chodili na služby Boží do chrámu nejsv. Trojice při klášteře řádu sv. Basilia. V témž chrámě činil Jan Kuncevič vroucné Bohu modlitby za sjednocení odštěpencův. Tehdejší jeho zpovědníci byli z Tovaryšstva Ježíšova: výtečný Valentin Kovalský (Fabricius) a Řehoř Gruzevský. Péči jejich prospíval zbožný jinoh vůčihledě u víře, naději a lásce; srdcem plesával, kdy mu dopráno, v kůru žalmy zpívati, u oltáře kněžím sloužiti, nebo na služby Boží zazvoniti. Prahna jen po nebeském zboží, ztratil chuť k vezdejšímu kupectví. Nerad propouštěl jej bohatý pán, jenž ho synem a dědicem míti chtěl. (Pokračování.)

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Pokračování.)

V. Dosednutí na stolicí arcibiskupskou; pastýřský list, intronisace; statistika jeho diecése; jakého muže dostalo se v něm církvi anglické.

Opatřením Piovým nabyta kat. Církev v Anglii pevné půdy. Nyní, na zimu 1850, odebral se jmenovaný arcibiskup Westminsterský a předník anglický, kardinál Wiseman z Říma do vlasti své na vykázané sídlo arcibiskupské.

Dosednuv ve Westminsteru na stolicí svou, vydal pastýřský list, jímž oznamoval věřícím znovuzřízení rádných kat. biskupství v království anglickém. Mimo jiné pravil v něm: „Veliké dílo jest dokonáno: stalot se, po čem jste toužili, zač jste se modlivali. Drahá vlast vaše dosáhla místa mezi církvemi, kteréž jsouce rádně zřízeny, činí veliké obecenstvo kat.; kat. Anglicku jest opět vykázána cesta k nebi církevnímu, v němž už předrahně časů svíce jeho shasla. Anglicko počíná znova pohybovati se pravidelně kolem střediště jednoty, kolem zdroje pravé moci, světla i síly. Jest to pro nás den radostného plesání, den, kterýmž se vyplňují dávné naděje naše a budoucnost

utěšená nám se připovídá. Svatí a svě-
tice vlasti naší z časů římských a brit-
ských, sasických a normanských radostně
pohlížeji z blažených sídel svých na tento
nový rozvoj víry i církve, uvedši je do
věčné slávy. A všickni ti blahoslavení
mučeníci časův pozdějších, kteříž bojo-
vali boj víry v okolnostech přezlostných,
ó jak se ti těší s námi, vidouce, kterak
stříbrné svazky, spojovavši za časů apoš-
tolských náměstkův naši vlast se stolicí
Petrovou, v zlaté se proměnily!“

Dne 6. prosince 1850 slavil důstojným
spůsobem nastolení (intronisaci) své v Lon-
dýně s obvyklými církevními obřady u
přítomnosti veškerého duchovenstva své ar-
cidiecése. Že neměl v tu chvíli svého sto-
licího chrámu, slaveno nastolení v chrámu
sv. Jiří, nejkrásnějším katolickém chrámu
v Londýně a spolu stolicím chrámu diecése
Southwarské, na levém břehu Temže. Vy-
budoval jej ze sbírek po Evropě konaných
zbožný kanovník Tomáš Doyle, jenž nechtěl
přijmouti hodnost biskupskou. Při té slavn-
osti bylo se obávati potřízky nějaké se
strany podrážděných anglikánských pro-
testantův, avšak nestalo se nic pohoršlivého.
Katolíci plesajíce za příčinou vznešené této
slavnosti, pozapomněli v chrámu na strasti,
chystané jim od protivníkův. Kardinál oslovil
shromážděný zástup jako vždy způsobem
důstojným, nedotýkaje se ani slovem ani
sebe menší narážkou rozličných nepřátel
svých i církve.

Archieparchie Westminsterská jest velmi
lidnatá. Londýn sám dělí se na dvě biskupské
osady, řeka Temže činí hranice obou. Po
pravém břehu jest diecése Westminsterská
a zahrnuje hrabství Middlesex, Essex a
Hertfordshire. R. 1861 čítala vůbec oby-
vatelstva 2,784.616 duší, v Londýně samém
počítá se půl milionu ano i více katolíkův.
Po levém břehu Temže leží diecése South-
warská, a zaujímá hrabství Surrey, Berk-
shire, Hamshire, Kent, Sussex, výspy Wight,
Guernesey, Jersey a poblížké ostrůvky; či-
tala r. 1861 veškerého obyvatelstva 2,674.764
duší.

Kardinál neměl hned vlastního stoli-
cího chrámu, prozatím sloužil mu za chrám
St. Marys v Moorfieldsu. Metropolitní ka-
pitola byla ustanovena 19. června 1852 a
sestává z 11 kanovníkův s proboštem v čele,
jímž býval za živobytí Wisemanova kněz
Manning, proslulý obráncenec.

Archiebiskup obýval v soukromém domě,
maje tam jen domácí kapli. Měl dva gene-
rální vikáře, jednoho pro záležitosti du-
chovní, druhého pro církevní důchody.

Co dnové sváteční ustanovení jsou:
každá neděle, nový rok, slavnost Zjevení

Páně (sv. tři králův), Nanebevstoupení Páně,
Boží Tělo, sv. Petra a Pavla, Nanebe-
vzetí Panny Marie a Narození Páně. Půst
jest toliko v pátek, v 40 denním postě
tříkráte za týden, v pondělí, ve středu a
v pátek. Rokem 1863 bylo po celém Lon-
dýně 72 kat. chrámů a kaplí, arcidiecése
Westminsterská čítala z nich 48. Jest mezi
nimi už několik spanilých svatyň, avšak
i několik přechatrných kapliček, jedva chrá-
mečkům podobných, které mimo to slouží
také za školu.

Tak dostali katolíci angličtí za nej-
vyššího správce církevního muže, jenž spo-
joval s učeností a opatrností vytrvalou hor-
livost a lásku, a s pomocí Boží kat. Církev
v Anglii tak zvelebil, že se stala vzorem
jiným krajinám. Neunavnou činnost jeho,
s kterouž se všeho, co v obor apoštolský
náleželo, vše ujmál, provázelo patrné
Boží požehnání a hned z počátku o něm
chováno naděje, že jméno jeho skvítí se
bude podlé jmen prvních sv. hlasatelův a
zakladatelův kat. Církve v Angličanech.
Dosažení kardinálského purpuru a klobouku
zvýšilo důstojenství jeho a postavilo zá-
sluhy jeho v nejjasnější světlo. Hned po-
čátek arcibiskupování jeho — a ten byl
trnitý a nesnadný — osvědčil dostatečně,
že nový církevní kněz vznešenému povol-
ání, ku kterému obrán jest byl, dostojí
a ke cti sloužiti bude.

*VI. Odpor anglikáncův proti nově zřízené
kat. hierarchii; zuřící proti ní novinářstvo,
meetingy, výstupy pohoršlivé, dissenteré, vzne-
šenější strana proti hierarchii, anglikánští
duchovníci; bouře adres; pracovní lid zdr-
žuje se demonstrací; sami protestanti proti
vzteklému pronásledování; hluk se tiší.*

Znovuzřízením katolické svatovlády na
půdě protestantského Anglicka a ustano-
vením Dr. Wisemana za arcibiskupa West-
minsterského píchl Pius IX. smělou a pevnou
rukou do vosího hnízda; opatření to potkalo
se s nejprudší reakcí a hněvem anglického
Highchurchu (vysoké církve, kteráž se též
anglikánskou neb biskupskou zove), a vzbudi-
lo na zimu 1850 nad míru bouřlivý, proti-
papežský ruch, v němž netoliko luza angli-
kánská, štvaná třeštivými vůdci, nýbrž i
veškerí anglikánští arcibiskupové a bisku-
pové se zúčastnili, vyjma ctné biskupy
Exeterského a St. Dawidského. Celé An-
glicko děsilo se náramně nad nově zříze-
nými kat. biskupstvími a zuřilo až hrůza.
Svatému Otci bralo se velmi za zlé, že
v době, v které sám jen pomocí cizího
(francouzského) vojska v Římě se drží, na
podmanění Anglie pomýšlí a bullou svou
nejmocnější říši na světě rozdává. První

a poslední příčinou všech těchto rejdů proti kat. církvi byli hlavně lidé, kteří měli z Církve anglikánské prospěch a užitek; lid nižších tříd nevšiml si toho hrubě, naopak vážil si katol. kněží, poněvadž mu dobře činili.

Vůdce v tomto necném boji proti bezbranné, zákonů zbavené kat. Církvi byl přede vším denní tisk, známá to mocná páka veřejného mínění v Anglicku. Od něho vycházelo všeliké rýpání, on na sklonku r. 1850 nabíral všecku sílu svou, aby se rozpálil národ proti kat. Církvi, aby královna donucena byla ztenčiti svobodu, anglic. zákony katolíkům propůjčenou. Spůsobem nad míru necným dorážely noviny na nového kardinála, ovšem ale více na papeže a Církev. Ano denník Times hrozil papeži pomstou, že Angličané postarati se mohou o novou revoluci ve Vlaších. Každý den podávaly denníky anglikánské po koliku velikých sloupců novin o meetingách (shromáždění lidu), konaných proti nenáviděnému „papeženství“, vychvalující horlivost řečníkův, dorážejících na Církev. — V novinách hemžilo se ohlašováním kněh, v kterýchž jizlivé útoky na papeže a kat. víru se činily. A hlas novinářův a duchovníkův anglikánských nalezal mocného ohlasu obzvláště v nejnižších třídách obyvatelstva městského.

Novinami a štváči rozjitřeni sbírali se divoci anglikánci na meetingách, usilující nenávisť roznítiti proti Církvi a víře naší. Tato shromáždění lidu, kteráž se odbyvala pe městech, byla rejdištěm rozlícených náhončích panujících církve protestantské; všude více méně podpalovala se vášeň, ohřívaly se staré lži a predsudky o papeži, navrhovaly se petice ku královně, kteráž musila osvědčiti, že chce v té příčině ochotně petice přijímati, a žádáno, aby se zastala zahrožené církve anglikánské proti vzrůstajícímu se „papeženství“. Na některých místech, jmenovitě v Birkenheadu zavdaly meetingy příčinu k třenicím mezi katolíky a protestanty. V Liverpoolu (kdež jest 100.000 katolíkův) na valném meetingu zlostné řeči, útržky a snahy, čelící proti svobodě a právům Církve katolické, zavdaly podnět ke krvavým pŕtkám mezi rozváděnými stranami. Vůbec byli by protestanté rádi viděli bouřlivé některé výstupy, aby pak snáze udeřiti mohli na katolíky.

Takovým způsobem ztřeštěné denníkářstvo a nepočetné meetingy v Londýně i po krajích hulákaly proti „papežským přehmatům“ (Papal aggression). Pokřik: „No popery!“ (žádné papeženství) rozléhal se z tisícerych úst se všech stran; stará nenávisť znova se probudila; pallium arci-

biskupa Wisemana bylo vysokocírkevní hierarchii ohavností. Činnost proti kat. Církvi byla tudíž nad míru čilá. Lépe poznáme hanebné počínání angl. protestantův, pohlédneme-li na jednotlivé pouličné výstupy. Nevole a hněv sobeckého Angličana vybuchovaly obzvláště v listopadu 1850 všelijakými prostopášnostmi, příkořím a posměšky, kydanými na katolíky a jevily se zhusta velmi nedůstojnými okázalostmi (demonstracemi). Nosili po ulicích Londýnských velikou ceduli, v níž lid se vyzýval, aby u večer v City se shromáždil, kdež podobizna papežova v obraze spálena bude. Den před tím byl ve Ware-Herts hasťoš v papežském rouchu nejprve oběšen a pak spálen. Jinde opět obraz papeže utopili a po sprostácku pohanili; vůbec byly tehdaž obrazy sv. Otce Pia IX. s všelikou potupou na veřejných místech páleny. Osel představoval při takových výtržnostech kardinála Wisemana. Když se výroční památka „Prachového spiknutí“, tak řečený „den Gyu Fawkes-ův“ 5. listop. 1850 slavila, sehnali se zástupové lidstva k hlavnímu kostelu kat., povykovali strašlivě cestou i před chrámem, všelijak i papeže i víru naši potupující a na prostranství před chrámem v obrazech oběsili kardinála Wisemana, výtečného kněze Newmana a jiné kněze i učence katol. Dějepis bude toto zbrklé počínání souditi a potomstvo s nevolí o něm slýchati.

I jnověrci angličtí (dissenters) — nejsouce jinak v dobré vůli s Anglikánci — spojili se s nimi proti papežství.

Vznešenější strana anglikánská nezúčastnila se sice osobně v pouličných potřkách avšak sdílela s luzou zarputilé zášti. Přední ministr anglické koruny, lord John Russel, zapomněl se v dopisu svém k biskupu Durhamskému v té míře nad tím, čím třetině národa, jím ovládaného, povinen jest, že bohoslužebné obřady římských katolíkův za pověrečné hasťošství (mumraje) prohlásil, a lord velkokancleř rozpálil se na hodech u Londýnského starosty (lord mayor) tak nestátnicky, že se chvástal: „Nohama rozšlapu velký klobouk kardinála Wisemana!“ — A v lednu 1851 hodlal ministr Palmerston za kat. svatovládu v Anglii pomstíti se tou měrou, že chtěl pro Angličany v Římě ustanoviti anglikánského biskupa.

Vzteklou bouři udržovalo duchovenstvo angl., a boháči, jsouce ve spojení s velmoži státní církve, nešetřili ni peněz, ni namáhání, aby se lid rozjitzil. Vůbec citili duchovní i svěťští strážcové „Established Churchu“ (zřízené církve), kterak jim rána k srdci jde a zmítali se dlouho. Kazatelé

anglikánští zuřili na kazatelkách, neostýchajíce se tvrditi o katolicích věci šeredné a lživé, snažně popouzejíce obzvláště proti kat. kněžstvu své posluchače. Tak tvrdil na konci r. 1850 jeden kazatel v Liverpoolu, že prý sluší smrti trestati každého kat. kněze, jenž slyší zpověď. Panstvo angl. propouštělo ze služby služebnictvo kat., a hrozilo horšími věcmi všem katolíkům vůbec.

Tato strana způsobila pravou bouři přípisů (adres) a zasypala královnu Viktorii žádostmi o ztetení náboženské i církevní svobody katolíkům. Na všech stranách sháněli anglikánci a zasilali ku královně petice proti papeži. Tak podalo ještě r. 1850 anglikánské duchovenstvo královně adresu, v níž svrchovanou nechť proti katolictví, a nejvýstřednější nesnášlivost na jeho dávalo; čte se v tom spise:

„My arcibiskupové a podepsaní biskupové angličti blížíme se k Vašemu Veličenstvu s city úcty a zákonnité oddanosti v době, v níž se stala neomluvná urážka církvi angl. a Vašemu Veličenstvu, jemuž vrchní právo nad všemi duchovními i světskými statky těchto království přísluší. S touto naší zemí, jejíž církev jest pravá větev sv. křesťansko-katolické církve, v kteréž čisté slovo Boží se hlásá a svátosti dle nařízení Kristova se udělují, nakládá biskup Římský, jakoby byla nějaká pohanická země, a přeje jí za příčinou znovuzřízení, které po 300 letech nastalo, štěstí k tomu, že nyní teprv místo mezi církvemi křesťanstva zaujme. Předpokládá se, že národ náš opět se navrátí k Církvi, jejížto bludův a převrácenosti s dobrým rozmyslem se byl zřekl.“

„Části oné osobivé domněnky jest také, že na vzdory zákona pravického: „že nižádný cizí prelát neb mocnář jakoukoli moc, vážnost, duchovní neb církevní pravomocnost v tomto království sobě osobovati neb vykonávati nesmí,“ Římský biskup na to se táhne, by duchovní nadvládu nad národem této říše vykonával, a že, jmenovav jisté římské duchovní pro zvláštní místa a sídla církevní, zjednal také nárokům svým opět platnosti na nadvládu v Anglii a dotekl se neslušně ústavní přednosti Vašeho Veličenstva. Máme za svou povinnost, položiti souhlasně odpor proti takovému pokusu o opětne podmanění národa našeho pod duchovní tyranství, jehož skrze reformaci osvobozen jest byl, a vznášíme nejponiženější žádost na Vaše Veličenstvo, aby všemi ústavními prostředky překaziti ráčilo nárokům a násilnému osobování římské Církve, skrze které náboženské roztržky se podporují a činnosti duchovenstva našeho v jeho snahách, rozšiřovati světlo pra-

vého náboženství mezi lidem, správně jeho svěřeným, se překáží.“

Dne 10. prosince 1850 přijala Její Veličenstvo Velkobritské, královna Viktorie, v odpoledních hodinách v zámku Windsorském poselstva z City Londýnské a z Oxfordské a Cambridge-ské university, kteráž v slavném průvodu příspisy proti domnělým „přehmatům papežským“ podávala. Obzvláště poutalo poselstvo Londýnské City zastaralou obřadností svou zraký pozorovatelův, bylať to pěkná podívaná. Městská rada vytasila se se svým co perník hnědým kočárem, jakéž před 200 lety v módě bývaly, oblékla se v své úřední roucho, přibrala muže s huňatou čepicí na hlavě, jejíž kroj ze 14. století pocházel, držícího velký meč v ruce, vzala s sebou všechny jiné odznaky obecné rady, a jela v tom výstroji po železnici do Windsoru, aby podala královně přípis proti „papežskému hastrošství,“ tato rada, která v takovém přestrojení byla sama nejsměšnějším hastrošem. Tehdáž pravil slovatný Cobden v shromáždění v Manchesteru o tom průvodu velmi kousavě: „Chcete-li viděti hastrošství, jděte a podívejte se na průvod obecné rady Londýnské.“

Odpověď královně zněla moudře a opatrně, kladouc ovšem největší důraz na zachování náboženské svobody, neužívajíc však ani nejmenšího výrazu, nad nímž by slušně smýšlející katolík jen poněkud pozastavovat se mohl.

Po slyšení tihla veškerá poselstva posnídat něco na vidličku do Waterlooské dvorany, v níž na jednom konci podobizna kardinála Consalviho a na druhém obraz papeže Pia VII. na stěně zavěšeny byly.

Petice, jimiž se doráželo na královnu, byly ovšem přecetné, zůstaly ale nejvíce planými, a nebudou leč památným důkazem nesnášlivosti a zaslepenosti anglikánské. Avšak i tu již počáteční horlivost ochabovala, i křiklouni nabažili se křiků svých.

Významné zajisté bylo v tom babelském hluku, že pracující třídy v továrnických městech neměly aniž braly podílů ni v protipapežském, ni v protipuseyském ruchu. Naopak, spáchané na katolicích hanebnosti a pohoršení byly jim ohavností a nenávidili je tak velice, že nikdo ve větším veldílném městě se neopovážil shromáždění protipapežské u večer po skončené v továrnách práci odbývati ze strachu, aby ho nepřehlasovali. Vůbec neměl továrnický sever ani dost málo co činiti s přemrštěným ruchem.

A nejen to, i s protestantské strany ozývaly se vážné hlasy rozumu proti slepému nesmyslu. Anglikánská Církev živila

sama mnohého kazatele pravdy, jenž jí, jakož i její bohatě nadaným duchovníkům pravdu peprně pověděl, a jim ku poznání sebe dopomáhal. Tak obral si humoristicko-satyrický týdeník „Weckly Dispath“ náboženství za předmět svého rozjímání, a pytlal anglikánství i katolictví. Dopátral se na konec tohoto výskumu:

„Dvou toliko stává soustav, důsledných a potrvati mohoucích: katolictví a rozumářství, vše ostatní jest pouhá polovičatost a zvrácenost. Anglikánství jest pouhé zplnění, pitvora katolické víry: kdo chce věřiti, musí se přichytiti víry katolické, kdo však věřiti nechce, nemůže, chceli býti důsledným, žádné jiné stanovisko zaujmouti, leč jako my, není mu třeba ničehož věřiti, neb o víře nelze smlouvat; neboť soustava víry, neobsahující veškeré katolické učení, jest nesmyslem, a svatovláda bez papeže jest bláznovstvím. Radujme se tedy, šířili se kat. Církev na ujmu jiných odštěpků; až ty jednou za své vezmou, napotom budou strany docela od sebe odloučeny, pak počne boj mezi křesťanstvím a protikřesťanstvím.“

„Protestantství šlo buďto příliš daleko, anebo nešlo dosti daleko: rádo by Bohu sloužilo i mamoně; poctiví lidé reptají na jeho prostřednosti, na jeho povolnost ve věcech, v nichž nelze povolovati a táž se: jest také v náboženství jakéhosi „pravého středu“ (juste milieu), jako v politice? Zhusta se povolává na naši státní Církev: Vím skutky tvé, že nejsi ani studený ani horký; ó bys studený byl, aneb horký: ale že jsi vlažný, a nejsi ani studený ani horký, počnu tě vyvrhovati z úst mých. (Zjev. III. 15, 16). Chce se z romanismu vybaviti, stanovíc pravidlo soukromého úsudku a zapírá sama to pravidlo samovolným vykládáním písma; zavrhuje účtu Mariinu a páše sama modloslužbu bible; posmívá se svrchovanosti papežově a církevních otcův a vyznává duchovní svrchovanost královny a jejích odznaků; zavrhuje patristickou bohovědu a porušuje a neprávě překládá písmo svaté, aby učení své odůvodnila; povolává svobodu svědomí a pronásleduje Gorhama a ssazuje Bennetta. Tato polovičatost jest teď všem upřímým lidem zřejmá a nesmí se na dlouho trpěti. Nyní jest heslem: „Kdo má kralovati? Mluv anebo zemři!“ Necht jest rozumářství anebo papežství pravé, tolik jest jisto a patrné, že pouhé evangelické anglikánství dojista jest neprávě.“

Každá vášeň pouleví, každá bouře doburácí! Podobně poulehla z větší části — ač ne nadobro — vášnivá jizlivost novin již na konci prosince 1850; dobouchaly a

slidily zase po novém, nestřepaném předmětu. Také meetingy nejevily už také přitažlivosti jako z prvopočátku. Rozkvašená vášnivost počala ustupovati místo chladnému rozumu a rozmyslu, a již v prosinci 1850 i mezi protestanty pozdvihovaly se čím dále tím zmužilejší hlasové proti divoké agitaci. Lidé, kteříž sobě posavad méně všímali katolíkův, počali se nyní doptávati a sháněti po knihách katolických, aby poznali učení víry a Církve, o které se tolik mluví a píše. Angličtí odštěpenci, svárice se jindy s Anglikánci, spojili se sice na ten čas s nepřátely svými proti papeži a katolíkům, než i mezi nimi ozýval se hlas, že papež jmenovav biskupy, po svém právu jednal — a nikomu tím neublížil. Ano, i v některých protestantských novinách prohlašovali se stateční a svědomití protestanté proti řádění anglikánského kněžstva i panstva, dorážejíce na ministra Russela, že chtěje se zalíbiti lidu jako pokrytec sobě počínal. Jistý právník Lin-Kolusinský osvědčil se důrazně proti křivdám a zlostem, páchaným na katolících a vyzýval k tomu, aby se poctiví Angličané shlukli a veřejný odpor položili proti nectnému pronásledování, jakové římstí katolíci nyní snášeti musejí. Sám obecný lid nabažil se brzo pošetilých šibřinek a šel opět po svém (volubile vulgaris) nevšímaje si nyní toho, proč před chvílí nehorázně zahořel. Když se rok 1850 s rokem 1851 vystřídal, šly vlny obecného mínění o katolické otázce již dosti nízké mezi chatrou, jak byl kardinál Wiseman předpověděl.

Tak za projevování neukrotitelného záští a bezohledného kydání hany na vše, což bylo katolické, zaměstnávala katolická otázka několik měsíců anglický národ, vylučujíc skoro každou jinou politickou záležitost. Vichřice stržší se po ohlášení papežské bully nabyla času, vyburáceti se až do umlčení v tisícerych a tisícerych řečích a adresách a — veřejné mínění a smýšl ní následkem toho valně se utišilo. — (Pokračování.)

První učitelské exercicie.

II.

Sličná a skvostná adressa díků, opatřená podpisy učitelů českých obou oddělení a Jeho Eminenci, nejdůst. p. kardinálu arcibiskupovi podaná, zní takto:

Vaše Eminenci!

Nejosvícenější, Nejdůstojnější Pane!

Milovaný Otče náš!

Nemůžeme opomenouti, co vděční synové Vaši Eminenci nejvřelejší díky vzdáti za tak

krásné a drahé hody, které duším našim připraviti ráčila nevyslovná dobrota Vaší Eminencí. Sotva se hlas na nejvýše milovaného Arcipastýře ozval a svých vždy poslušných synův ku připraveným hodům duchovním vyzval, hle jak veliký jich počet zúčastnil se na těchto prvních cvičeních duchovních. Budiž to Vaší Eminencí utěšeným důkazem, že nábožný duch učitelův katolických při tak velikém množství útoků nevěrcův nynějšího věku ani toho nejmenšího nevzal porušení — že škola co dcera vděčná k své matce, svaté Církvi, se veřejně hlásí, a že po boku jejím věrně a vytrvale státi chce u víře a bojovati statečně jak slovem tak skutkem za pravdu nezvratnou, hlásanou již po osmnácte věkův. My všickni slibujeme, ano my všickni chceme nyní spojenými silami veřejně osvědčiti i dále svou poslušnost, oddanost a věrnost Církvi svaté katolické, aniž by nás mohl kdo odvrátiti od ní a tak k radosti Vaší Eminencí vše podnikati, co by nás sílilo na cestě našich svatých povinností, na cestě vděčných, poslušných a věrných synův svaté Církve katolické.

V duchu obnovení, v srdci posílnění a v svaté vždy trvajícím pravdě utvrzení, voláme všickni, jenž zde v nejlublší poníženosti podepsani jsme:

Zaplatiž Pán Bůh

Vaší Eminencí!!!

V Praze, dne 1. září 1865.

(Podpisy.)

Na Stráži.

Obrazy ze života od Fr. Pravdy.

V.

V Pomeřanech žil Prokop Vranec, nádeník a voják vysloužilce. Než ho odvedli, sloužil u Rokytů a tak se choval, že s ním byl zcela spokojen. Když přišel ze vojny, již nechtěl sloužiti, nýbrž konal práci nádennickou. Však netěšila ho mnoho, často zahálel a chodil po zábavách. Arcit se mu nedostávalo na živobytí a nouzi snášeti se mu věru nelíbilo. Chtěl lépe jisti než jiní, pil kořalku a pivo, kouřil celý den a rád si zahrál v karty. Že na to všecko nebylo lze vydělati bez většího namáhání, jemuž on se nechtěl podrobiti jsa zvyklý činiti si pohodlí, počal mysliti na podvody a šmejdy a přivlastňoval si cizý statek, kdekoliv se k němu dostal. Nic před ním neobstálo, kradl obilí na poli, dříví v lese, dobýval se i do domů a odnášel, co mu do rukou padlo.

Že sám mnoho nedokázal, spolčil se Vranec s bohaprázdnými druhy a pak spojenými silami své hanebné řemeslo prováděti. Nebyli všickni z Pomeřan, nýbrž také ze Železnice a mezi Železnici a Pomeřany leží Stráž uprostřed. Že k ní při-

léhá les, scházeli se tu, když se chtěli shromáždit, aby se domluvili anebo aby k zlodějským pokusům pospolu vyšli. V lese měli své kouty a skryše, kde si ulovenou kořist schovávali a že tu bylo skal, vrchů a dolů, hlubokých propastí a jeskyň, nemohlo se jim přijíti na stopu a oni nabývali pořád větší smělosti.

Bázlivi lidé lesa se štilili, jakoby v něm strašilo. Mnohý si raději zašel, než aby do něho byl vstoupil a když se mu nemohl vyhnouti, pospíchal a trásl se hrůzou.

Arcit nescházelo svědků, jenž toho a onoho ze spolku na podezřelém místě byli potkali. Však každý se ostýchal udati to, aby pronásledování a pomsty nezakusil. Kdyby třebaš patrně byl věděl, kdo spáchal nešlechetný skutek, předce se veřejně nezval boje se, žeby mu za to škodil. Ano zlomyslníkům se sloužilo víc než lidem spravedlivým. Když přišli a žádali o nějaké dobrodini, nikdo jim ho neodepřel, aby si nevzali moci, co chtěli.

Jeden si za vsí stavěl chatrč, aby se na něj nemohlo dohlížeti a se neprozradilo, kdy a s kým vychází a sousedé mu dali a dovezli kámen a dříví a i obec mu přispěla. Je prý dobře nerozhněvati si ho, nýbrž žiti s ním v svatém pokoji a proto se mu nekladlo v cestu žádných překážek. Je nebezpečný člověk, nemá svědomí, kradě; pošetilci si ho předcházeli, aby jich neokradl. Vystavěl si chatrč věru zadarmo a i společníci jeho mu pomáhali vědouce, že jim bude poskytovat útočiště.

Prokop Vranec byl také mezi nimi a pracoval za zedníka, že tomu drobet rozuměl. V duchu se nad tím horšili všickni občané, že taková luza se jim tu usadí a vadili se a nadávali, když jich z pánů pobertů nikdo neslyšel. K nim samým byli ale přívětiví a oni znajíce jejich zbabělost počínali si drze a neohroženě.

Často je bylo vidět putovati na Stráž, docházeli tam ve dne i v noci a nedělali z toho tajemství, že stroji — oka na zvěř. Bylo to pravda, ale hlavní příčina, proč na Stráž chodí, to nebyla. Lidé ji také věděli, ale neprotivili se jim jsouce rádi, když oni sami při tom netrpěli. Na Stráži jim nikdo nestál v cestě leda myslivec, když mu chytali zajíce a hledalo-li se tam v lese po nějaké krádeži, obyčejně se nic nenašlo, že byla dobře schována anebo již daleko odtud v rukou židů.

Když starý Rokyta na Stráž věnoval kříž, Vranec a přátelé jeho se tomu posmívali a kříži chtěli vzdorovat, jakoby jim na něm pranic nezáleželo. Jdouce okolo ani nesmekli před nejsvětějším Spasitelem. Jeden se styděl před druhým a Pána Je-

žise si nevšimal, aby nebyl držán za slabocha. Co je mu do Něho? Může mu něco dát? Může mu něco vzít? Kříž je mrtvý, obraz Vykupitelův na něm též, proč by se tedy báli! Jen hlupáci se bojí, jsou pověreční, kněží jim zbytečnými vrtochy naplňují hlavy. Bůh jim neudělá nic, když kradou, ale páni je stíhají tresty a pokutami a běda, jestli se dostali do jejich moci! Co je na světě, je pro všechny. Kdo si co přivlastní, to má a musí se starat, aby o to nepřišel. Jmění je nestejně rozděleno. Oni přispívají k rovnosti a to se arcíř nelíbí těm, co mají víc. Nebudou pracovat jako mezkové. Páni také nepracují a předce se jim vede dobře. Velký zloděj se propouští a malý se větší. Dějí se hrozné nespravedlnosti pod sluncem a třeba chrániti se proti nim.

Chránili se tedy, to jest, brali bohatým i chudým, nač se dobyli a vykonávali to chytře, aby nebyli lapeni. O to se jim nejvíce jednalo. Bůh není proti nim, nýbrž lidé. Před těmi se musejí míti na pozoru.

Kříž na Stráži tedy nepřekážel zlodějům v mrzkém počínání a všelijak se vynouvali, ospravedlňovali a těšili, aby nad ním zvítězili. Když jich bylo víc pohromadě, byli stáli a silní a nedali se zahánbiti. Jeden nebo dva křiklouni a rouhači jim činili násili. Když se chtěli pokoriti sáhající po čepici, pozdvihující ruky, aby svatým znamením se požehnali, zarázil je posměch, odvrátila je nadávka, ochladilo je slovo hanlivé. V srdci se neubránil trudným myšlenkám, kdo v mládí nábožně byl vychován, kdo si zvykl vzdávat Pánu Ježíši úctu, kdekoliv Ho spatřil, jehož svědomí nebylo ještě zcela utopené, nýbrž žilo a se ozývalo nemohouc zapomenouti, že je Syn Boží, Bůh sám, jenž na kříži visí. Zavedly ho vášně, tíží ho nepravosti a hříchy, ale víra v něm předce nevyhynula a nechce Boha urážeti i zpurností a vzdorem. Mohl by ho trestat. Slouží Mu aspoň povrchními způsoby, aby dokázal, že se Ho neodřiká.

Vranec, když na Stráž přišel sám, choval se jinak, než když tam byl v společnosti svých bezbožných druhů a Pánu Ježíši se poroučel do přízně a lásky. Snad přehlídl jeho zlé skutky, když se k Němu bude hlásit, snad mu pomůže, kdyby ho někdy uvrhly v nebezpečství.

Hle, on v skutku Spasitele na kříži pozdravuje, když kráčí přes Stráž, on kříž líbá, před ním se modlí, prosí Boha, aby se mu — příští krádež podařila.

Ano, on jest tak pošetilý, že Pánu Bohu také děkuje, když krádež šťastně

vykonal a k Němu se utíká, aby ji neráčil prozraditi.

Vranec tedy uznává odvislost svou od Boha. Byl jednou hodný člověk a upřímný křesťan. Na vojně ochábl a se pokazil. Chce lenošit a předce se dobře mít. Obcování s nešlechetskými porušilo jeho mravy. Přidal se k nim, je jejich; ale Pána Boha se úplně ještě nespustil.

Dokud na Stráži nebylo kříže, nepodléhal Vranec takovým pochybnostem a trampotám a nic ho nezdržovalo v lehkomyslnosti. Od té doby, co tam kříž jest, není a nemůže býti jak náleží spokojen a červ mu hlodá ve svědomí. Pán Ježíš ho vidí, na něj se dívá, kyne, hrozí mu: není s to nevšimnouti si Ho, když okolo jde. Okolo jíti musí často. Již Ho minul, již se Mu vyhnul. Nic naplat, On mu leží na mysli, volá ho k sobě, podrobuje soudu. Je-li to ve dne, patří na smutnou a utrápenou tvář Jeho. Je-li to v noci, ví místo, kde na kříži pní. Stkvělá pozlátka trpí se i ve tmě. Padá na ni lesk měsíce a jasnost hvězdíček. Chce utéci a nemůže. Kříž září a prokmitá, dokud nezašel. Pak ho má před sebou v myšlenkách. Ve spaní se mu o něm zdá. Vytrhují ho trapné sny. Nikde a nikdy nenalezá pokoje.

Však Prokopovi není možná státi se jiným člověkem. Táhnou ho za sebou společníci a nedají mu vymknouti se z jejich osidel. Blaží ho zahálka. Je mu odporná práce. Dychtí po zábavách a vyrážkách.

Když sedí při sklenici a dává si nalívat pivo neb kořalku, když v rukou drží karty a sází peníze, aby vyhrál nebo prohrál, když v hospodě hučí hudba a on se točí v kole skákaje, vejskaje a zpívaje, tu je šťasten, zapomněl na své zločiny, rozčilil a rozdráždil se, umořil svědomí, necítí a neslyší jeho domluv a výčitek.

Jak mile ale zase vystřízlivěl, vrátila se stará bída, přemýšlí o krádeži, chodí po ní a je při tom velmi ubohý. Kříž na Stráži ho pobuňuje a nastojte, již se štítí, již se bojí i jiných křížů, jichž je všude po krajině a nadarmo se Stráži vyhýbá.

Na počátku chtíval Vranec na Pánu Ježíši, aby mu přispěl, když krade. Nyní poznává, že to bylo rouhačství a prosí, aby mu krádeže odpustil. Jest to ovšem pokrok k dobrému, ale ten nestačí, dokud bude scházet předsevzetí, že se polepší.

Vranec se polepšiti nechce, ačkoliv si již nezapírá, že i toho je zapotřebí, aby se smířil s Pánem Ježíšem a kdykoliv se k Němu přiblížil na Stráži, obnovují se rozmnožují se jeho muka, div si nezoufá.

V Železnici se umluvila nová krádež,

Vranec tam byl a vrací se s špatným úmyslem. Běda, ani s tím není bezpečen. Vždyť je Bohu také povědom! Vidí mu do duše, má z něho žalost, chystá na něj trest. I stydí a skrývá se před Ním. Však není mistečka, kde by Ho nebylo a proto Mu nikde neujde.

Krádež se v noci vykonala a Vranec ji odnáší přes Stráž, trna a chvěje se, že je mu svatý kříž na blízku. Někdy pospíchá, někdy zůstává státi, odkládá ranec, vrhá se na zem. Nechal by kořist ležet, kdyby k tomu měl dost odhodlanosti, ale té se mu ještě nedostává a nemůže se vybavit z tuhých okovů. Vždy zase vstal, ranec odvěkl, o kořist se rozdělil a zisk prohejřil a propil.

Nešťastný člověk začíná nyní náruživě pít a chce hlas svého svědomí utopit v pivě a kořalce. Když mu nápoje tyto vstoupily do hlavy a pomátly smysly, vypravuje věci, jež má zamlčeti a společní s ním zlodějové si z toho berou pohoršení. Domlouvají mu, vadi se s ním, rádi by se ho sprostili. Již jim připravil mnoho nepříjemností, ví o jejich tajnostech a nebude jich šetřit, jestli od nich odpadne.

I vyskoumalí, že mu víra dělá vrtochy a že má hrůzu před křížem. Musejí ho odvrátiti od těch pošetilých myšlenek a proto všemožně ho napravují. Neprosplý hrozby ani posměchy, nechce náboženství zapírat, kříž nenávidět, Spasiteli se rouhat jako oni. Na krádež s nimi předce chodí a pak ze zoufalství — pije.

Jen kdyby nebleptal, mohl by pít, jak by chtěl, ano přejí si, aby pil ještě víc, dopil se smrti a zahynul bídně. Sami ho k pítí nutí, mu kořalky a lihu nabízejí, v ustavičné opilosti ho udržují. Zůstává ležet venku, je zima anebo prší, snad se zastudí a rozstůně, snad usne na cestě a již se neprobudí. Kdyby zmrzl, bylo by nejlépe; měli by po starosti, že vyvede hloupý kousek a nepotřebovali by ho pořád hlídat.

Ještě se mu nic nepříhodilo, ačkoliv často vězel v nebezpečenství a oni nejsou dost bezbožní, aby ho sami usmrtili. Vrávorat domů ve tmě, minul propasti, vyhnul se rybníkům a řekám, neuškodily mu zimy ani deště.

Konečně by se bylo stalo, nač dlouho čekali, kdyby ho nebyl zachoval sám Pán Ježíš. Vyšel ze Železnice zcela opilý a dovlekl se až na Stráž, kde si sedl ke kříži jsa si ještě vědom své nehodnosti a opovrženosti. I rmoutil se, truchlil, nářikal a plakal, pak se zase modlil a mezi tím klel, přísahal a dováděl. Arcit to činil způsobem opilcům obyčejným, huhlal a broukal, díval se vyvalenýma očima před

sebe, škubal sebou, vstával a padal, utichl a zase se probudil, až ho přemohla dřímota a on se zabral do tvrdého spánku.

Byla tuhá zima a mrzlo, Prokopovi se ale zdálo býti příjemné teplo a bezpochyby by byl usnul na věky, kdyby řízení Boží nebylo sem přivedlo hospodáře Rokyty. Jel okolo a našel ho skřehlého, vzal ho s sebou domů a šťastně ho vzkřísil. Nevěděl, co se s ním bylo stalo a když slyšel, že ho přivezli ze Stráže, zarazil se nad tím a rozpamatoval se, jak tam přišel a co tam dělal. Byl velmi skličen, skoro pomaten a trvalo to dlouho, než mohl svůj stav rozvážit a posoudit.

Rokyta Prokopa Vrance podržel u sebe. Mluvil s ním mnoho, napomínal ho, kladl mu na srdce změnu života. Vezme ho zase do služby, bude-li chtít a on chtěl odporuje všemu lákání a pokušení. Silil se na Stráži u kříže; kam s ním Rokyta pilně chodil a když se byl ve svaté zpovědi smířil s Pánem Ježíšem, nabyl statečnosti a moci vystoupiti proti svým bývalým druhům a překaziti jim nešlechtné řemeslo. Vyzradil skryše a zálezy jejich v lese pod Stráží a co se nechtěli napravit, přestěhovali se jinam a Prokopovi se vyhýbali. Nebyl jist, jestli se mu nebudou mstít a v skutku ho jednou zbili, že na místě zůstal ležet. Předce vytrval a počestnosti se již nespustil čině pokání a zadosť za předešlé své skutky.

Mnohé z nich vyjevil, aby odvrátil podezření, a Srpek se dověděl, že kuře, pro které se hněval s Rokyťou, mu vzal Vranec. Litoval i s rodinou svou přenáhlení svého a nyní s Rokyťovými vešli v ještě užší přátelství.

Vranec, když některé starší krádeže se vzaly do vyšetřování, neušel časným pokutám a trestům a celý rok vyseděl v žaláři. Jiní tam seděli ještě déle, ale nepolepšili se. On se vrátil domů s úmyslem, že již nebude hřešiti a Rokyta ho zase přijal. Choval se dobře ustavičně a nepřestal ctít Pána Ježíše na Stráži. (Dokončení.)

Dopisy.

Z Ouval dne 10. září 1865.

(O pomníku Arnošta z Pardubic.)

Dlouho nepřišla žádná zpráva důležitější od nás; tím více však máme příčiny, dosvědčiti, že výbor pro zbudování pomníku Arnoštova neumlknul, nýbrž v činnosti své pokračuje. Sbirky veškeré obnášejí po odraze výloh přes 2200 zl. a výbor v poslední schůzi své dne 2. srpna usnesl se na tom vypsati cenu za nejzdařilejší výkres pomníku a v schůzi dne 29. srpna ustanovil, vy-

psati ji hned a provolati po vlasti těmito slovy:

Usnešením výboru pro zbudování pomníku Arnoštova od 2. srpna 1865 vypisuje se cena 100 zl. za nejzdařilejší nákras jmenovaného pomníku, jenž v Hostině u Ouval, rodišti Arnoštovu, postaven býti má. Socha, jenž přesahovati musí životní velikost (tedy aspoň 8' vys.) státi má v širém poli na povří, aby i ze dráhy železné i ze silnice k Vídní vedoucí vidína býti mohla. P. t. páni umělci v zemi České, jenžby takový výkres vyhotoviti obmyšleli, ať zašlou nejdéle do 31. prosince t. r. nákresek se známkou svou aneb nějakou průpovědí a připojí každý zapečetěný list, se svým jménem a toutéž známkou opatřený přímo k výboru do Ouval, jenž před uplynutím lhůty ustanovené novinami ohlásí komisi, která rozhodovati bude o zdařilosti podaného nákrasu. Kdoby z p. umělců prohlédnouti hodlal krajinu, necht se přihlásí u výboru v Ouvalech za příčinou potřebného snad vysvětlení. Spolu obnovuje se žádost uctivá k vysoké šlechtě a k blahorodým pp. velkostatkářům, k důst. a vys. důst. pp. hodnostářům církevním, k c. k. úřednictvu a vojsku, k veškerému učitelstvu a řiditelstvím škol nižších a vyšších, k spolkům zpěvackým a ochotníkům divadelním, jakož i k veškerému váženému občanstvu naší milé vlasti české, jenž naši první prosbu posud oslyšeli, aby nížepsaný výbor svými laskavými příspěvky podporovali, aby co nejdříve vykonati mohl úkol vznešený.

Od výboru pro zbudování pomníku Arnoštova v Ouvalech dne 29. srpna 1865.

Fr. Soukup, předs. výb.

Od Černého Kostelce, 17. září 1865.

(Filialní učitel po exerciciích.)

„Jak šťasten, komu přáno
Na lůno matky dlít;
Jak blažen, komu dáno,
Věrného druha mít!“

Šťasten že člověk ten? Jak trvalé to jeho štěstí? V okamžiku zbaven býti může slasti veškeré, jediný den může jej připraviti o blaho jeho. Avšak, my katolíci máme Matku, od níž nás nic ve světě odloučiti nemůže, máme Matku, kteráž láskou neskonaleou objímá dítky své; máme Druha, Přitele, nad nějž není v světě upřímnějšího, kterýž miluje nás tak, že život svůj dává za nás v každé době. A kdo jest ta matka milostná, kdo přítel náš nejlepší? Máti — Církev, přítel náš — Kristus. K matce té, k příteli tomu utíkáme se, když strasti žiti vezdejšího zdrťiti chtí slabá bedra naše, když jinde marně pomoci hledáme. Kolikrát již pravdivou býti se osvědčila zbožná průpověď: Když jest bida nejvyšší, pomoc Boží nejbližší! Kdo toho nezkusil, uvěřiti nemůže, jak to sladko, před tváří Nejvyš-

šího, v svatyni Jeho, vylíti bol svůj a poručiti všecken zármutek Jemu. S radostí vzpomínám na dny ztrávené v kníž. arcib. semináři, jasné před očima zřím obraz Ukřižovaného a obraz Matky bolesti plné z kaple zrcadlové. Tam bylo mi tak blaze, že bych byl ještě mnohý den dliti chtěl ve zděch těch posvátných. Dá-li pak mi Bůh ještě jednou dočkati se radosti těch? Bolestně to nesu, že mi není přáno tak často, jak bych chtěl, navštěvovati dům Páně, a vždy hodně se připraviti a sil nabýti pro zaměstnání své. Obec naše leží v středu mezi čtyřmi chrámy, z nichž však každý na hodinu jest vzdálen. Přifaření jsme do V., kamž snad nejméně se chodí; nebo kostelíček jest pramalý, pro počet osadníků nestačí, a tu občané naši raději do městského jdou chrámu, kdež vřdycky nejsvětější oběti přítomni býti mohou, aniž by se zmeškání strchovali. Mimo to koupí sobě v městě každý, co v domácnosti potřebuje. Jest to ale zajisté chyba veliká, neboť mnohdy něco důležitého oznámí se ve farním chrámu, o čem se osadníci buď pozdě, buď nikdy nedovědí. Duchovní nemůže osadníky své poznat, an mnohých z nich ani jednou za rok neužrčí. „Šťastní lidé, kteří chrám Páně a duchovního svého mají v obci!“ Jak jim to závidím. Učitel tu každý den přítomen býti může před vyučováním oběti nejdrazší, kdežto my sotva jednou za týden pokoriti se můžeme v svatyni Nejvyššímu. A možno-li pak učitelí filialnímu v ohledu nábožensko-mravném tak působiti jako farnímu? Když je nepohoda, musíme celý den trávit doma, a šťastni jsme, jestliže nějakou dobrou knihou baviti se můžeme. Též zpěvu, písním duchovním, nemůžeme s takým prospěchem vyučovati, jako ti, kteří snad každodenně v kostele s dítkami chvály pějí nebes Pánu. Svatyně naše jest škola (ovšem někdy budova nejvyšš nedůstojná) okrášlena křížem, kdež Bohu vychovávatí syny a dcery svatou jest naší úlohou. Kéž jen Bůh vždy a hojně žehná snahám našim!

J. K. Ř.

Z Kralohradecka v září 1865. (Opozděno.)

(Jubilejní slavnost kněží v Písečné.)

Dne 1. a 2. srpna t. r. viděl Písečenský chrám Páně a fara něco vzácného, totiž jubileum kněží bratří, kteří l. P. 1840 tedy před 25 lety z rukou apoštolského náměstka, nejdůst. pana biskupa Kralohradeckého Karla Borom. přijali jho Páně. — Na velmi srdečné pozvání p. faráře Písečenského Jana St. Krečka přichvátali jsme se všech stran, vřdyt k tomu pobádala i touha spatřiti bratří, z nichž někteří po celých 25 let se neviděli a pak ovšem a

obzvláště to vědomí, že dlužno jest, vroucí díky vzdáti Bohu a Jeho milostivé ochraně na novo pokorně se poručiti. — Večer 30. července nás všechny — až na jednoho — v Písečenské faře shromáždil, nad jejíž ověněným vchodem vítal nás nápis: VIVITE DOMINI COLLEGAE LAETI PISEČNĚ! I bylo tu vítání, libání, objímání, slz radostných ronění a pak vypravování, jež trvalo až do pozdní noci. Pěkně se objevila opět ta srdečná svornost, v kteréž jsme druhdy v semináři žili.

Následujícím dnem (1. srp.) počala naše jubilejní pobožnost tímto pořádkem: O půl 7. sloužil v. důst. p. Jan Stárek, Dr. theol., čestný kanovník, bývalý náš a vždy milovaný profesor mši sv., po té propůjčil se nám za spirituala zpovídaje nás. Po vykonané zpovědi zpívali jsme ž. 50. O 9. hod. v roucha kněžská oděni při hlaholu zvonů a při zpěvu „Benedictus“ se srdcem rozehvělým kráčeli jsme opět do chrámu Božího, jehož hlavní ověněný vchod nás významnými pozdravoval slovy: JUBILATE DEO VIVO SALUTARI nostro, HIC IN TEMPLE SANCTO EJUS. Po příslušné pokloně P. Ježíši v Svátosti skrytému, započala slavná zpívaná mše, jižto sloužil milý bratr vys. důst. kanovník a městský děkan Kralohradecký Leodogar Vacek. Po evangelium měl kázání kněz Jos. Just, farář z Hněvčevsi; za předmět si obral odpověď na otázky: I. zač dnes máme Bohu děkovati, II. zač prositi?

Dojímavé bylo, když po kázání v originálu (latině) i v překladu předčítán byl list, jímž nás poctil J. Excel. nejdůst. p. biskup, v němž vyjeviti ráčil potěšení své, že jsme se shromáždili, abychom Bohu poděkovali a k nové horlivosti v povolání svém se povzbudili; nejdojímavější v témž listu ale byla slova, jímž co upřímný otec od nás co od dobrých synů žádá, abychom Jej uzavřeli v srdečné modlitby své. — Slzeli jsme a lid s námi, a jako pocta tím otcovským listem nám prokázaná nás převlece potěšila, tak prosba nám projevená srdce každé k vroucí vděčnosti uchvátla. Když se přiblížilo převelebné okamžení, kdy jsme společně přistoupili k svatému přijímání, umlkla hudba a velmi přiměřeně ozval se zpěv celého zástupu:

„Veselte se, ó duše, vám se radost zjevila, Viděli jste Ježíše teď svýma očima“ . . .

Ovšem že rajská rozkoš zářila v srdcích, myslích, očích našich a hořela v nich touha, abychom někdy všickni tak čisti mohli státi před Ježíšem při soudu posledním, jako jsme se směli blížiti k Němu v okamžení tomto. Mám pevně za to, že když se po ukončené mši sv. slavně ozvalo

naše: „Te Deum laudamus!“ i zbožný zástup v chrámě s námi Boha předobrého srdečně velebil, jelikož jim kazatel ku paměti přivedl, že v pokladech Božích, jichž kněz jest účasten, i oni podíl mají k spasení svému. Vycházejíce z chrámu pěli jsme ž. 112: „Laudate Dominum.“ Takto ukončena chrámová pobožnost prvního dne. Přišedše z kostela překvapeni jsme byli ve večeradle pěkně psaným letopočtem, jímž nás poctil p. Dr. Stárek, osvědčiv tím způsobem srdečnou svou sdílnost. Zníť takto: „QVIVQVE LVSTRIS VITAE SACERDOTALIS FELICI LABORE PERACTIS DETUR GLORIA LAVSQVE SOLI VNI TRINOQVE, QUI HABITAT IN COELIS.“

Na zejtrí (2. srpna) konána pobožnost za bratry z našeho středu v Pánu zesnulé, 6 na počet, z nichž 2 hned v semináři na věčnost se odebrali, čtyři pak co kněží; z těchto dva smrtí krásnou, totiž v povolání. Zaopatřiv každý těžce nemocného (p. Adolf Havrda za času cholery, p. Frant. Král, když hlavnička zuřila) ulehli sami a nevstali více. O 7. modlili jsme se hodinky za mrtvé, po nich měl bratr Jos. Tupec, farář v Čermné, řeč na základě textu: „Láska nikdy nevypadá.“ Žádaje po kázání o „Otče náš“ za toho, který z nás první umře — hnul každým srdcem. Zpívaný requiem sloužil p. Karel Novák, farář ve Vamberce a administrator vikariatu Rychnovského, — my ostatní jsme sloužili mši sv. v barvě příslušné, naposled po absoluci a po „Salve Regina“ domáci p. farář. Kostelíček (sv. panny Kateřiny) čistý a pěkně upravený byl po oba dni bohatě osvětlen (2. srp. hořelo 60 svící); ozdobou jeho nejpěknější byla hojná zbožného lidu návštěva po oba dni, ač 1. srpna 3 mše sv. po sobě se sloužily a pobožnost až přes poledne, 2. pak srpna od 7. až do půl 10. trvala. Toté ovšem překvapující, zvláště když se uváží, že toho času v Písečné byly žně a čas příhodný. Chvály hodna jest toho dobrého lidu tichost, pozornost a též to hojné účastenství v pěkném zpěvu, zvláště od mužů. Těž chování kostelníků pro příslušnou uctivost v chrámě Božím, jakož i mravnost ministrantů patrně z opravdové zbožnosti vycházející byly příkladné. Nejdu s chválou dál, avšak dim-li, že ochotně víru přikládám výpovědi, že kostelník a ministrantové jsou jakýsi odlesk kněze samého při témž kostele ustanoveného, dosti jsem napověděl. Zábava při stole bez všeho zbytečného plýtvání byla přesrdečná. Host tu mimo našeho milého p. prof. Stárka nebyl žádný; i ten, který se nám k laskavé posluze při stole propůjčil, byl kněz, totiž p. farář V. Starý z České Líbchavy — až do

lonska kaplan v Písečné. Po ukončení kostelní pobožnosti nás všechny fotografoval p. Umlauf, malíř a fotograf z Kyšperka, kterýžto obraz nám přetřesenou zůstane památkou. Též kostel Písečenský, v němž za správy a přičiněním nynějšího p. faráře slavil jeden mladý duchovní prvotiny kněžské a jiný na kněžství posvěcen byl, má o jednu vzácnou památku více. Kterí jsme přijeli po dráze Liberecké, v milé paměti zachováme krásný chrám Páně v Oustí n. O. a přívětivost p. děkana; též tu radost, že jsme navštívili v České Libchavě dům, kde se narodil náš milý p. prof. Stárek. ?

Z Osonic u Libáně v září 1865.

(Posvěcení nového chrámu Páně.)

V sobotu, 16. t. m. přijel k nám J. M. světitel p. biskup Pražský, Petr Krejčí, aby posvětil nově vystavený chrám zdejší. Na hranicích diecése Litoměřické, ve všech osadách na cestě, zvláště pak na cíli cesty své byl slavně uvítán. Posvěcení chrámu Páně vykonal J. M. p. biskup v neděli, 17. t. m. Přisluhování nejdůst. p. světiteli řídil dr. Ed. Tersch, řídil kn. arcib. semináře v Praze, jenž sem byl přijel s J. M. p. biskupem; choralní zpěvy vedl děkan Novobenátský, dp. Jos. Breischl. Na jednom z dvou postranních oltářů představen jest sv. Filip jahan, an křtí mouřenina královny Kandaces. U tohoto oltáře měl pokřtěn býti mouřenín, ježž štědrý patron zdejšího chrámu, svob. pán Wessenberg ze své cesty po Africe v loni byl přivezl. Avšak v zimě rozstonal se dotčený mouřenín, tak že na kvap pokřtěn býti musil. Měli jsme však jiného křtěnce, dospělého žida, a toho pokřtil nejdůst. p. biskup v pondělí, 18. t. m. na jméno: Jan Filip Krásný. Kmotrem byl p. patron. O slavnosti posvěcení chrámu Páně došel nás a ohlášen byl farní osadě následující srdečný list:

Kapitulární konsistoř v Litoměřicích milé v Kristu farní osadě Osonické!

Před několika lety, a to u příležitosti výroční kanonické i školní visitace, projevíli jste, rozmili v Kristu, svými zastupiteli žádost, aby pro Vaši osadu nový, prostranější chrám Páně se vystavěl. Vyslovili jste se, že s radostí přispěti chcete prací rukou svých i statkem svým, aby důstojnější a duchovním potřebám Vaším přiměřenější stánek mezi Vámi měl Hospodin. —

Takovouto bohumilou žádost podporoval bývalý, nyní již v Pánu zesnulý duchovní pastýř Vás, velectihodný Václav Beránek, ježž máte a bohda i zachováte v dobré paměti, tehdejší vznešený patron, svobodný pán Wessenberg, ale nejen že ochotně při-

volil, aby jmění zádušního na zbudování nového kostela se upotřebilo, ont i z vlastního důchodu značnou obět k témuž účelu přislíbil. — I splnila se zbožná touha srdcí Vašich. S potěšením spočívá již oko Vaše na velebné budově, zřízené velikým nákladem na veřejnou a společnou službu Páně — na té budově, kterážto jest a dokud potrvá, vždy bude výmluvným svědkem nepodvrtné víry, upřímné zbožnosti a činné obětovnosti Vaší. Dejž Bůh, aby krásný pomník ten dlouho — po mnoho století trvale hlásal potomkům o ctnostech otců a vybízel k následování. — Za posledních tří let konali duchovní otcové Vaši v skrovnické hřbitovní kapli obět nejsvětější. Vy pak bývali jste přítomni tomuto výkonu posvátnému pod širým nebem, nežřídka s velikým nepohodlím. Tím jste patrně osvědčili lásku svou k Bohu a k ukřižovanému Spasiteli, jenž obětuje se na oltáři, jako druhdy, ač jiným způsobem, totiž nekrvavým, obětoval se na kříži. Za to s Vámi stavěl svatyni svou Pán, v němž jste měli silného pomocníka; neboť: „Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteříž stavějí jej.“ (Žalm 126, 1.) — Teď, když dílo šťastně jest skončeno, plešáte volající: „Aj stánek Boží s lidmi a přebývatí bude s nimi.“ (Zjev. 21, 3.) „Tuť dům Boží a brána nebeská!“ (I. Mojš. 28, 17.) I volejtež zároveň, ažby to vnikalo v sluch i v srdce křesťanů vlažných a netečných a v mysl nevěrců: „Jak milí jsou stánkové Tvoji, Hospodine mocnosti! Touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových.“ (Ž. 83, 2. 3.) A opět: „Veselil jsem se z toho, když mi jest pověděno: Do domu Hospodinova půjdeme.“ (Ž. 121, 1.) Vy se radujete — radujete se v Pánu, a duchovní vrchnost Vaše srdečný běre podíl v radosti Vaší, která tím jest dovršena, že nynější spanilomyslný patron kostela Vašeho a někteří jiní dobrodinci o vnitřní úpravu nově zbudovaného chrámu Páně a o potřebné kostelní náčiní laskavě se postarali, nešetříce žádné oběti, — a že nejdůstojnější světitel pan biskup Pražský Petr Krejčí posvěcení téhož chrámu Páně vykonal se uvolil. Učinil to s obvyklou ohotou, poněvadž úmrtím nezapomenutelného biskupa Augustina Bartoloměje osířela a po tu dobu uprázdněna jest naše biskupská stolice. Kéž byste na zemřelého vrchního pastýře svého pamatovali při první mešní oběti, která sloužiti se bude v novém kostele Vašem, modlice se též, aby brzy dán byl nám biskup jiný, jenž by byl, jako zesnulý biskup, mužem a pastýřem podlé srdce Božího! — A nyní věztež, Rozmili v Kristu, že velice si váží duchovní vrch-

nost Vaše všeho toho, co jste z vlastního chvalitebného popudu podnikli a vykonali, aby mezi Vámi začala a dokončila se nákladná stavba na čest a oslavu Boží. Čím více se rozmáhá snaha po věcech zemských a pomíjejících, čím méně tam a jinde dbá se o Boha, o církev a o věci spasení; tím více těšíme se dlu, v jehož skutečném znamení a velice záslužné měli jste účastenství. Bůh Vám to odplatí! A On odplatí. Vůni libeznou byl jemu nejen dar osob zámožnějších, ale i haléř chudé vdovy i pot dělníků, kteří nesli břímě dne i horka bez reptání a ochotně, posilující se při těžkém úkolu svým pomyslením, že pracují na chrámě Páně! — Zachovejtež jen a osvědčujtež, Rozmili v Kristu, i na příští čas vroucí lásku k Bohu, od něhož přichází každý dar dobrý, — chovejtež a osvědčujtež úctu k místu svatému, kde zvláštním způsobem přebývá Bůh, kde v posvátné způsobě chleba činem zázračným tají se milý Spasitel náš. Vy všickni, kdožkoli a čímkoli jste, rádi chodte, Vy otcové a matky pečlivě vodte dítky své i čeleď svou do chrámu Páně, aby zvykly sloužiti Nejvyššímu, jenž jsa Pánem dobrofivým, sám chce býti věrných sluhů svých převelikou odplatou. Kdykoliv pak pozdvihovati budete v nové svatyni rukou svých i srdci svých, naklonítež milý Bůh — toť přání naše — sluchu svého k prosbám Vaším, aby nikdo z Vás z domu Božího neodcházel oslyšen. — Bůh pokoje a lásky budiž s duchovním správcem Vaším a s Vámi všemi!

Z kapitulární konsistoře v Litoměřicích dne 12. září 1865. Josef Akerman, kapitolní vikář, Jan Drbohlav, kanovník, kons. rada a kancelář.

V Horažďovicích dne 11. září 1865.
(Vděčná mysl študujících.)

V zdejší městě stává 10 stipendií pro študující. Založili je: vd. p. Tomáš Budetius, opat na Zbraslavi, 2, vel. kněží Jan Augustin, Josef a Karel Jan Gregorové 3, vp. farář Václav Herites 1, vp. farář Ondřej Motl 1, p. Marie Petrova 1, a p. František Tyler 2. — Kdyby těchto stipendií nebylo, nestál by leckterý v společnosti lidské na stupni vyšším. Toho si dobře vědomi vzpomněli študující zdejší na dobrodince své a požádali d. p. děkana Jana Gallu, aby jim za ně slavné requiem sloužiti ráčil. Mile dojat touto zbožnou myslí našich študujících určil k tomu d. p. děkan dnešní den. Sloužil sám s asistencí vel. pp. kaplanů mši sv. a na kůru provozováno figuralní requiem ochotností šlechtěného p. učitele Jos. Ševčíka, jehož Bůh pozdrav a dlouhá léta mládeži zdejší za-

chovej! Mimo d. p. děkana požádali študující též vel. p. Václava Trnku, aby vystudovav také na stipendium v souhlasu s nimi na dobrodince svého a jejich pamatoval. Študující přisluhovali při obou mšech sv., jak to zde jindy o prázdninách bylo u nich v obyčeji a ostatní stáli u tumb s hořícími svícemi. Sláva Vám milí a drazí rodáci mladí! Duch katolický Vás stále oživuj a vděčnost z Vašeho srdce nevy-mizíž nikdy! Zůstaňtež zbožnými a šlechtnými potomky zbožných a šlechtných předků a dobrodinců svých! —

Z Hostýna na Moravě, 20. září 1865.
(O pouti na Hostýně a ve Štípě.)

V mnohých rodinách neobyčejný nastává ruch, když dle starodávného zvyku někdo z příbuzných nábožnou vykonává pout, již obětuje za sebe i za všechny domácí, kteříž odporučeli se modlitbě jeho nemohouce sami odejiti pro práci a zaměstnání. Toužebně pak očekávají příchodního. Obzvláště dítky nemohou dočkati se toho okamžiku, až by se poutníci navrátili domů. I já jsem patřival mezi takové nedočkavce. Obyčejně u nás z pouti přicházivali odpoledne v neděli. Toho dne sotva k skrovnému obědu zasednuvše naobrat už shledali jsme se s těmi, kteří měli jít „vyhlídat.“ Kdo z nás neměl žádného domácího na pouti, věděl jistě, která jest tam tetička, neb strýček, anebo šel vyhlídat kmotra nebo kmotru. I ti, kteří odsouzeni byli k tomu, aby hlídali nebo pásli dobytek, nikdy nezahnali si daleko, nébrž popásali nedaleko cesty, kudy poutníci měli přijíti. Již o polednách, když poutníci někde dvě nebo tři hodiny cesty daleko obědvali, my všickni byli jsme na trávníku nedaleko kříže pod osadou a někteří větší šli ještě dále vyhlídat za kopec. Hovořice o tom, co asi z pouti dostaneme, častěji pozírali jsme, neobjevili se nám procesí toužebně očekávané; avšak dlouho bývalo nám čekati; slunce zahřívalo až pak trochu ztratilo paprsků sálavých. Tu konečně tam za kopcem na stráni objevila se napřed červená naše koroheř, pohybována jsouc lehounkým větérkem, jako by nám pokyvovala, bychom spěchali jí vstříc. Tam naposledy poutníci ještě postáli, by se prezuli a oblekli v šat sváteční; pak znenáhla vystupoval celý průvod; napřed šli muži s hlavou odkrytou, za nimi pohlaví ženské, ubírali se po dvou se stráně dolů vážným za koroheřemi kráčeje krokem; všickni svátečně oblečeni jako my, růžence třímali v rukou a se zvčným zpěvem písní nábožných přibližovali se k osadě. Zatím zavzněl s věže hláhol všech zvonů; osadníci

staří i mladí, muži i ženy, jenž na lávce u domu, neb v malých hloučkách kolem kostela očekávali příchozích, přidali se k průvodu poutníků vstříc jdoucímu a uvedli je do chrámu, kdež svatým požehnáním pout se ukončila. Když pak po požehnání přátelé a domácí vítali příchozích z pouti, tu ponenáhlu na všech stranách ozývaly se trubky, varhánky, harmoniky a jiné pestře omalované nástroje hudební a hračky dětské. Starším nejvíce donešeno růženců a obrázků. Bývaly to obrázky rukou nepřilís uměleckou namalované, s podpisy nejvíce cizými, tehdy bývaly také lacinější než nyní takové obrázky, ale nám se líbily, jen když byly hodně červené nebo zlaté. Chuť taková i vkus ten udržel se potud u našich dítek. — Já od toho času valně jsem se změnil. I letos šli poutníci zase jako každý rok chodivají na pout. Já tentokrát nechystal jsem se „vyhlídat“ žádného. Kráčeli jsou v horku dušným za dne parného, aby dne 8. září, na Narození P. Marie octli se před milostným jejím obrazem. Byl jsem s nimi. Stál jsem se od oněch časů vůdcem stáde v Kristu nám svěřeného a vedl jsem je na onen chlumeц staroslavný, na němž „*Mati boží divy tvoří.*“ (Jarosl.) Slit „*za mně před stolec matere božiej*“ (týž) na posvátný *Hostýn*. Jako na každou slavnost Marianskou i téhož dne sešlo se tam velké množství lidu, nejvíce vzdálenějších procesí; z blíзка mnoho jich bylo na stoleté památce ve Štípě. Nejčetnější procesí přišlo z Valašských Klobúk, vedeno vel. p. Trávníčkem, tamějším kaplanem. Horlivost svou tito poutníci ukázali tím, že skoro každý z nich do příkrého kopce vynášeli po dvou cihlách určených na opravu svatyně Hostýnské. Bývá zde pod kopcem i písek, který pak nábožní poutníci v uzlech na horu vynesou. Den Narození Panny Marie odbýval se na hoře slavně. Byloť zde tré slavných kázání a šestero zpívaných mší svatých. Mezi přítomnými byl též jeden kněz Řek. Velká ale nouze byla zde o zpovědníky, tak že mnozí vykonavše dalekou cestu a dlouho se načekavše, s nepořízenou vraceli se domů. A tu právě namanula se mi myšlenka předložiti o něčem, což na jiných poutních místech už dávno jest. (Pokrač.)

Kronika.

Z Prahy. Na *exercicie kněžské* sešlo se 65 kněží, všech bylo s JEm. nejdůst. p. kardinálem 70, mezi nimi po jednom neb dvou též z ostatních diecés českých a z hrabství Kladského; byla tedy zastoupena celá církevní provincie Česká. Roz-

jímání činil P. Gustav Bernfuss, provincial řehole kapucinské, a úvahy o povinnostech stavu P. Eliáš Birk, administrator kostela a zpovědník u ctih. panen Karmelitek. V noci na druhý den duchovních cvičení ochuravěl nejdůst. vrchní pastýř i nemohl více společně pobožnosti s kněžstvem konati, ani závěrečnou řeč míti ani poslední mši sv. sloužiti a účastníkům sv. exercicií Tělo Páně podati; učinil to všem milý vůdce duchovní P. Gustav, provincial. Však JEm. nejdůst. p. kardinál vytrval v seminári a po ukončených exerciciích dával slyšení odcházejícím kněžím až do 1 hod. s poledne. — K upokojení dodáváme potěšitelnou zprávu, že JEm. nejdůst. p. kardinál arcibiskup včera již opět uděloval svátost birmování v zemské trestnici pro ženské na Hradčanech.

— Pořádek služeb Božích o slavnosti sv. Václava, hlav. patrona království Českého — v kostele Všechn Svatých a pokud možná v metrop. chrámu sv. Víta: V svatvečer slavnosti, ve středu 27. t. m., budou o 3. h. odp. u Všechn Svatých slavné nešpory. O slavnosti sv. Václava bude v též kostele rační exhorta o půl 6. hod.; v půl 9. něm. kázání, v 10 české káz., v 11. pontifikální mše svatá (J. Emin.), odpoledne o 3. h. slavné nešpory. — V kapli sv. Václava (v metrop. chrámu) budou po celé dopoledne, vyjma dobu kázání, mše svaté. Odpoledne v 5 hod. bude J. Emin. p. kardinál konati v též kapli litanie s požehnáním, ku kteréž pobožnosti přibude procesí z chrámu u Matky Boží před Týnem. V týž den koná se po arcidiecési sbírka na dostavení metrop. chrámu, jehož posvěcení památku celá Praha slaví. V řečené kapli sv. Václavské bude po celý oktáv na každý den ráno v 6 h. mše sv. se zpěvem k hlasu varhan a modlitbami, odpoledne pak v 5 h. litanie s požehnáním.

— *Čtyřicetihodinná pobožnost* k uctění nejsv. Svátosti bude se konati v *říjnu* od 2. (v pondělí) do 6. (v pátek) u sv. Klementa na Starém městě, pak od 7—11. u sv. Jiří na Hradčanech a sice pořádkem zinním, t. j. nejsv. Svátost bude k veřejnému uctění vystavena od 9 h. z rána do 5 h. odpoledne. Před výstavem bude ráno v 8 h. mše sv., odpoledne pak o 1/2 5. litanie a požehnání.

— Nový rektor vysokých škol Pražských prof. Vinc. *Náhlovský* bude slavně instalován ve čtvrtek, 5. října v chrámě u Matky Boží před Týnem.

— Dnes, zejtra a pozejtrí slaví se v Praze sjezd zástupců *záložen* českomoravských. Porady budou v býv. chrámu sv. Mikuláše na Starém městě, odkudž shromáždění zástupcové

záložen půjdou dnes o 9 hod. ráno do chrámu u Matky Boží před Týnem na slavnou mši svatou, kterouž sjezd zahájen bude.

— O slavnosti sv. Václava v 9 h. ráno bude v chrámu nejsv. Trojice na sv. poli Malostranském pokřtěn dospělý žid Abraham Israellovič, rodem z Haliče.

Ze Solnohradu přináší „Salzb. Kirch.“ zprávu o pobytu J. Emin. p. kardinála arcibiskupa Pražského v zámku Aigen, odkudž na blízké hory vycházel a dokládá: „Vysoký kníže církevní převzal dvakrát za tento krátký čas ve farním chrámu Aigen-ském slavnostní kázání k velikému vzdělání věřících.“

Z Uher. V Rábu sloužil dne 6. srpna v kostele panen Voršilek novosvěcenec p. Ant. Koly první svou mši sv.; po evangeliu posadil se u oltáře na sedadlo a tu k němu přiklekla paní, položila pravici na podanou sobě knihu evangelií a říkala po novosvěceném knězi hlasitě a s hlubokým pohnutím vyznání víry katolické dle předpisu sněmu Tridentského. Paní tato, byvší posud nekatoličkou vyznání luteranského, jest vlastní matkou nadjmenovaného primicianta, a tento již druhý ze synů jejích, jenž se v Církvi katolické knězem stal.

Turecko. Někteří Jesuité, následkem revoluce italské vypuzeni byvše ze Sicílie, našli útočiště — u Turků v Cařihradě, a založili tu katolické gymnasium; letos čítalo 3 třídy, příštím rokem přibude čtvrtá; gymnasium to nejen katolická mládež navštěvuje, ale též Řekové a Armeni tam syny své posílají. Rovněž prý i mistokrál Egyptský vyslovil přání, aby francouzští Jesuité v městě Kairu školy zřídili.

Z Clevelandu na Ohio píše „Kath. Volkszeitung“, že tam jistý protestant, bohatý to kupec, jménem Gordon, odkázal katolickému p. biskupu Rappe-ovi 20.000 dolarů ve stříbre a 180 akrů pozemkův ve prospěch nemocnice, již biskup v řečeném městě byl založil.

Literní oznamovatel.

— *Pozvání ku předplacení.* Z mnoha stran ujištěn, že bych se jak velebnému duchovenstvu tak i ctěnému obecnstvu více zavděčil, kdybych místo „Actorum judiciariorum“ uveřejnil raději: *Libros Confirmationum ad beneficia ecclesiastica in Archidioecesi Pragensi* posud nikde tiskem nevyšlých, odhodlal jsem se vyhověti tomuto vyslovenému přání a míním tyto vzácné památky církevní po ročnících vydávati. Maje již několik ročníků ze XIV. věku z původních rukopisů přepsaných a rovněž od nejd. arc. konsistoře příslušného povolení, podal jsem již tisku ročník 1390 sepsaný „sub vicariatu hon.

domini Joannis Pomuk,“ kde se nám opět nějaké datum k jeho životopisu objeví. Dostane-li se podniku mému potřebného účastenství, následovati budou ročníky 1391, 1392 atd. Nadřečené *Libri Confirmationum* obsahují v sobě kratičké zápisy oprázdňených a obsazených beneficií církevních, z nichžto lze seznati tehdejší patrony kostelní i beneficiaty, jakož: opaty, probošty, kanovníky, arciděkany, faráře, kaplany, altaristy atd. a rovněž i způsob tehdejšího obsazování. V nich zaznamenán veliký počet krásných a slavných chrámů českých (v ročníku přes 250), sloužících k veliké cti a oslavě národa českého, tak že i cizinci zavítavše do Čech jim nemohli odepřiti svou obdivu. Na svědeckví stůj zde výrok učeného Aeneáše Sylvia Piccolomini in hist. boh. c. 36: „Nullum regnum aetate nostra in tota Europa tam frequentibus, tam augustis, tam ornatis templis ditatum fuisse quam bohemicum reor.“ Vydávání řečených vzácných památek církevních bude bohdá hojným pramenem pro náš dějepis církevní, pročež naděje se žádoucího účastenství činím zde uctivé pozvání ku předplacení na řečené knihy konfirmační, podotýkaje, že v předplatní ceně stojí jeden výtisk 40 kr.; po vyjití nastoupí cena krámská po 60 kr. Na 5 výtisků předplacených dá se 1 nádvkem. Velečení páni předplatitelé necht se přímo na podepsaného vydavatele co nejdříve obrátí, aby podle účastenství určen mohli býti počet výtisků. Fr. Tingl, duch. správce u sv. Kateřiny v Praze, v Lípové ulici č. d. 476—II.

— *„Zápisky učitelské“* s kalendářem na rok 1866. Od Antonína Konst. Vítáka, nár. učitele na hlavní škole. Ročník I. V Jevíčku. Nákladem spisovatelovým.

Osobní věstník duchovenský.

(Z arcid. Pražské viz na poslední straně.)

V diecesi Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

p. Jos. Schipp, farář ve Vyskytné (Deutsch-Giesshübel), dne 9. září (nar. v Jihlavě 1. dub. 1816, kněz od 25. července 1842).

Vyznamenaní jsou:

p. Frant. Fiala, čestný kanovník Vyšehradský a osob. děkan v Smidarech, jmenován bisk. vik. sekretářem v Novobydžovském okresu; p. Antonín Charvát, bisk. vikář a školdozorce, farář v Oupici, jmenován osob. děkanem; p. Jos. Čermák, spiritual v pacholeckém semináři v Hradci Králové, obdržel farní synodalie; p. Václav Černý, duchovní správce v Studnici, jmenován osob. farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Rozlílek, administr., za faráře u sv. Jiří; p. Jos. Kopecký, farář v Telecím, za faráře do Velké Retové; p. Frant. Dědek, farář v Žďarech (Brněnské diecése), za faráře do Krusburku;

- p. Karel *Krátký*, n., za proz. kapl. do Přelouče;
 p. Zefyrin *Benesch*, neom., za koop. do Vyskytné;
 p. Jan *Němeček*, neom., za osob. kaplana do Kostece u Náchoda;
 p. Ferd. *Rímek*, kaplan ve Skutči, za admin. do Krouné;
 p. Ignác *Brožek*, proz. k., z Krouné do Skutče;
 p. Jos. *Šádek*, koop. ve Vrsči, za admin. do Popovic;
 p. Jan *Dostálek*, koop., z Čermné do Výprachtic;
 p. Frant. *Smutný*, neom., za kaplana do Čermné;
 p. Jan *Bis*, kaplan v Poličce, za admin. do Telecího.

Uprázdnená místa:

Telecí, fara patron. nábož. matice, od 30. srpna.
Vyskytná, fara patron. městské rady v Jihlavě, od 10. září do 22. října.

V diecési Budějovické:

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Kratochvíle*, far. v Horšicích, jmenován skuteč. konsist. radou, b. vikářem a škol. dozorcem v obvodu Nepomuckém;
 p. Frant. *Tonner*, superior arcib. domu v Klatovech, jmenován čestným konsist. radou;
 p. Jos. *Hesoun*, kapl. v Jiníně, obdržel expositorium canonic. a spolu povolení vystěhovati se do arcidiecése St. Louis-ské v severní Americe a převzítí tam faru českou u sv. Jana Nep.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
 p. Ant. *Peroutka*, učitel náboženství na c. k. gymnasiu Star. města v Praze, za děkana v Kamenici nad Lipou;
 p. Vác. *Peschke*, far. v Lomci, za far. do Němčic;
 p. Jan *Vazač*, kapl. v Počátkách, za faráře v Počínovicích;
 p. Fr. *Viktora*, far., z Chrobol. za far. v Ktiši;
 p. Frant. *Groessel*, katech. a proz. řídící hl. a niž. real. školy v Kašperských Horách, za faráře v Dolním Reichenstejně;
 p. Jos. *Rank*, kooper. v Rehberku, za spirituala ctih. Školních sester v Bystřici;
 p. Mat. *Fischmeister*, koop. v Třeboni, za administ. do Štěpanovic;
 p. Jos. *Fremund*, kapl. v Netolicích, za admin. do Lomce;
 p. Jan *Neubauer*, kapl. v Záblatí, za administ. do Chrobol;
 p. Martin *Šperl*, koop., za admin. v Merklíně;
 p. Jan *Dichtl*, kapl. z Kvildy do Chvalšín;
 P. Jordan *Hašek*, z ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, za kapl. v Boršově;
 p. Tom. *Pfaußer*, kapl. z Rudolfova do Křemže;
 p. Vác. *Dvořák*, k. z Velešína do Sedlic;
 p. Vác. *Pevný*, k. z Mal. Boru do Kovářova;
 p. Jan *Pluhař*, k. z Klatov do Dnešic;
 p. Mat. *Ledvína*, k. ze Stachova do Vacova;
 p. Jan *Černý*, k. z Předslaví do Horšic;
 P. Jindř. *Beránek*, Johanita, za kapl. do Horažďovic;
 P. Jos. *Rathouský*, též, za kapl. v Radomyšli;
 p. Jak. *Bufka*, neom., za kapl. do Horš. Týna;

- p. Mat. *Dušek*, neom., za kapl. do Sušice;
 p. Jos. *Fux*, n., za kooper. do Kvildy;
 p. Karel *Geringer*, n., za kapl. do Vodňan;
 p. Karel *Konrád*, n., za kooper. do Rudolfova;
 p. Frant. *Krupka*, n., za kapl. do Dobře;
 p. Tom. *Marek*, n., za kapl. do Velešína;
 p. Frant. *Mikuláš*, n., za kapl. do Klatov;
 p. Frant. *Ulrich*, n., za kapl. do Starého Města;
 p. Frant. *Vlasák*, n., za kapl. v Mouřenci.

Uprázdnená místa:

Lomec, fara kníž. Schwarzenberga, do 10. října.
Chroboly, fara téhož patron. do 16. října.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zeanull:

- p. Frant. *Pirtzkal*, kněz na odpoč. v Brniši, 26. srpna (kněz od 30. června 1864);
 P. Mauric Ant. *Schmidt*, jubil. kněz, podpřevor dominik. kláštera v Litoměřicích, senior provincie, býv. říd. a katech. hl. školy, čestný měšťan Litoměřický, 20. září (nar. v Liberci 7. září 1787, kněz od 13. dub. 1814).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Nittel*, kaplan v Cvikově, za faráře v Dobranově;
 p. David *Hentschel*, kapl., za faráře v Šonově;
 p. Václav *Paulišta*, exposit., za prvofaráře v Kněžmostu;
 p. František *Krajský*, kaplan v Rejšvicích, stal se vicerektorem bisk. semináře v Litoměřicích.

Uprázdnená místa:

Zákupy, děkanství patron. J. V. císa. Ferd. I.
Podbořany, fara kníž. Salm-Reifferscheida;
Mukařov, fara patr. hr. Waldsteina, a
Josefodol, nově zřízená fara patron. nábož. matice — od 14. září.

V arcidiecési Pražské:

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Vilímek*, děkan v Spáleném Poříčí, potvrzen co skutečný vikář a školdozorce okresu Rokycanského.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
 p. Jordan *Rozum*, farář v Bechlině, za faráře v Citově;
 P. Vác. *Černoch*, křížov., za far. do Klučenic;
 P. Petr *Houda*, kříž., far. v Živohoušti, za faráře ve Vrbně;
 p. Arnošt *Grolms*, admin., za far. v Königshainu, a
 p. Frant. *Seifert*, admin., za far. v Ebersdorfu, oba v Kladsku;
 P. Šimon Vil. *Platzer*, premonstr. Teplský, kapl. v Dobřanech, za faráře do Vidčína;
 P. Petr *Hammerschmid*, prem. Tepl., za kapl. do Dobřan;
 P. Bernard *Nadler*, též, za kaplana v Teplé;
 p. Vác. *Honejsek*, kapl. v Mrtníku, za kapl. do Podskalí v Praze;
 p. Jos. *Till*, adm. ve Lhotě, za kapl. do Mrtníka.
 p. Vác. *Kotátko*, katech. v ústavu hluchoněmých v Praze, zvolen za říditele, a
 p. Karel *Kmoch*, kapl. v Podskalí, za katechetu v témž ústavu.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Blah. Josafat Kuncevič,
arcibiskup a mučéník.

II.

Janovi Kuncevičovi ukázala pro-
zřetelnost Boží cestu do kláštera, jenž
se ani věrou ani ctností netřpytil. Vše-
líký klášter má býti schránou nevin-
ných a útočištěm kajících duší, školou
křesťanské dokonalosti a brankou
do nebe. Bez víry živé a kázně moudré
bude řeholní ústav hrobem zblíleným,
pelechem hříchů, rejdištěm rozpáso-
sti a branou do pekla. Dášli se bez
zřetelného povolání Božího do kláštera
špatného, strhne tě brzo nával obec-
ného pokušení a zmatku: z dobrého
budeš zlým, ze zlého horším! Pakli tě
Duch svatý hlasem svého vnuknutí do
spustlého kláštera nezbytně volá, tehdy
pospěš vjíti: neboť i tam může Bůh
tebe, sluhu svého, nákvasy uchovati,
hojněji posvětit, ba tebou i tu kláštera
mrtvinu vzkřísiti!

Ve Vilně stál klášter řádu sv. Ba-
silia s kostelem nejsv. Trojice, kamž
sjednocení Rusové na služby Boží cho-
dili. Do toho kláštera dal se Jan Kun-
cevič l. P. 1604. Z tehdejšího oby-
čeje hrubě zašlé kázně oděn jest no-
váček v bílé roucho a hněd také při-
puštěn k činění slibu řeholního před
Hypácem Počejem, Kyjevským metro-
politou, jenž ve Vilně sídlil. O kteréž
slavnosti zákonní nazván jest Jan Kun-
cevič *Josafatem*; a tak ho budeme po-
řád jmenovati. Téhož kláštera opat

(archimandrita) slul Samuel Šenčilo
rozkolník zakuklený. Nováček Josafat
marně hledal po klášteře bratra, od
něhož by stezkou křesťanské dokona-
losti vodín a k svatému životu příklad-
ným obcováním rozněcován býti mohl.
Stavení, kdež spustlý sbor mnichů stra-
šil, bylo vůbec chatrné, sem tam po-
bořené. Svou blíž chrámu položenou
jizbičku měl Josafat za nebes bránu,
odkud se nováčkovi zbožnému nikam
ven nechtělo.

Mladý řeholník Josafat sloužil sou-
kromí Pánu Bohu v způsob níže vy-
psaný. Žehnaje se křížem svatým a
klaně se Hospodinu, říkával ve dne
v noci mnohokrát modlitbičku: „Pane
Jezu Kriste, Synu Boží, smiluj se nad
námi. Amen.“ Též: „Pane Jezu Kriste,
smiluj se nade mnou hříšníkem. Amen,“
které tolik zvykl, že ji také ze spaní
k Bohu odsílal. Vstáváje často o půl-
noci, trvával několik hodin na modlit-
bách. Chodíval též na blízounký hřbi-
tov a činil tu modlitby, ač mu bylo
zimní dobou v sněhu státi a klečeti.
Mimo to čítal pilně Písmo svaté a jiné
slovanské knihy církevní; z těch vy-
pisoval si průpovědi, kteréž pravdě víry
katolické a jednotě Církve svaté vy-
dávaly svědectví. Podobně krmil duši
svou čtením Životů svatých a světic
Božích, nejraději těch pro víru katoli-
ckou umučených.

Své tělo podroboval Josafat v službu
duše stálým mrtvením, a sice přes míru
prvotními pravidly řádu jeho uloženou.

Masa ovšem nikdy nejedl; však ryb zřídka kdy požíval. Měl obyčej, pro Boha kolik dní po sobě hladověti. Píval samou vodu, až mu to vrchní zapověděli. V jizbičce spával na cihelné dlažbě v rouchu řeholním anebo jen v košili žíněné, poněvadž lněné nikdy nenosil. Pod žíní měl pás z železných řetízkův háčkovitých, jímž před církevními slavnostmi tělo trýznil. Času nočního vycházel i za prudké zimy bos a s odkrytou hlavou a toliko v žíní na hřbitov; zde pak mrskával se důtkami, až krév z těla prýštila. Ten kající skutek obětoval Hospodinu za pravoslavné rozkolníky, žádostivě vzdychaje: „Pane Bože, rač Církvi svaté jednotu dáti a odštěpence obrátiti!“ —

Těla moření hradilo jako trnovým plotem lilii Josafatovy čistoty, kterouž on z nevinného věku dětského v prvotním něžném lesku dochoval. Tu lilii střehl moudrý řeholník pokornou modlitbou a poctou Královny panen — pavezou nejtvrďší proti střelám ducha smilného. V oplzlém záletnictví prohnaná ženka uslyševši chválu čistoty Josafatovy, smála se tomu, připovídajíc, že nevinného hrdinu snadno zmůže. Do sešlého kláštera najde rarášek bez hledání škulinku, kteroužby třebaš v mezulánce prolezl. Z čista jasna stála v jizbičce Josafatově uličená nevěstka, i počala medovým jazyčkem, baživýma očima i bujnými posuňky k svatokrádežnému hříchu panice drážditi. Josafat, zpatmatovav se, káral napřed nestydu slovem Božím; zkusiv pak, že perel před svini mece, pochytil v koutě klice a vytloukl ochechulku ven z kláštera. Tím přibýlo jemu vážnosti doma i v městě; znamenití měšťané ctili ho návštěvami.

Josafat, pohřešuje klidu v jizbičce, přestěhoval se do kaply sv. Lukáše v kobce chrámu nejsv. Trojice: přenesl si totiž tam stolek a stolič a knih několik. Předce pak vítal rád zbožného a vzdělaného Velamina Ruského, jež také přední šlechta ctíla, že pocházel z rodu panského. Josafat a Velamin

hovořivali spolu rozkošně o Pánu Bohu, o člancích víry, též o způsobu ctného obcování. Josafat neměl v klášteře přítelička podle srdce Božího: ani opat ani bratří nebyli s ním spojeni svazkem víry, lásky a věrnosti v svatém povolání. Stýskalo se jemu samotnému; i zval tedy s jemnou ostýchavostí Ruského do řádu a kláštera nejsv. Trojice.

Josafat, stráviv přes dvě léta v klášteře, posvěcen jest skrze metropolitu Počeje na jahenství. Teď pudila ho láska ven, hledat duši Bohu. Vycházeje do města, učil sprostných hodnému a častějšímu přijímání svátosti pokání a oltární; odporujících obměkčoval pláčem svým; ochotných však vodíval sám ku kněžím a prosíval těchto velmi pokorně, aby přivedené vyzpovídati ráčili. S pravoslavnými rozkolníky míval učené hádky o víru a Církvi katolickou, z nichž mnozí jeho důvody přemožení do jednoho ovčince Kristova se vrátili. Jeho vlídné vzezření, řeč líbezná i rázná, zvláště obcování bohabojné hýbaly srdcem mládeže: někteří hodní jinoši přijavše jednotu Církve, vstoupili do kláštera nejsv. Trojice. Snad z rozkazu metropolitova poručení jsou tito nováčkové duchovní péči Josefa Velamina Ruského, kteréhož byl Josafat nedávno klášteru získal.

(Pokračování.)

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Pokračování.)

VII. Jak se chovala vláda ku katol. otázce; potupný list Russelův proti papeži; korunní právníci skoumají kat. otázku; lid bere Russelovi jeho hanlivý list za zlé.

Všecky uvedené útržky byly jen prázdnými demonstracemi lidí, nemajících výkonnou moc v rukou; povážlivější byly však kroky, kteréž vláda a velmoži proti kat. Církvi učinili.

Lord John Russel, přední ministr anglický, otec reformbilly, neostýchal se hověti luze a uveřejnil hned na počátku protikatolické agitace (1850) z unáhlení hanlivý list, jímž se nectným způsobem projevil proti papeži, papežencům a proti kat.

Církvi, nazýváje papežské opatření „podskočným,“ a to vše pouze proto, aby se Anglikáncům zalibil. Pověstným, nepovážlivým listem svým dodával luze drзости k útokům na biskupy, na papeže a na Církev kat., a podpálil vášnivě Anglikánce k divokým rejdmům proti katolíkům, jakož jsme svrchu vypsalí. Opatrnější ministři a státníci nahlíželi, že vášnivě křiky protestantův proti katolíkům zemi jen užkoditi musí. Ministrové Landsdowne, Grey a Carlisle zřejmě dali na jevo, že s pověstným listem Russelovým a s výbuchy nesnášlivosti anglikánské nesouhlasí. Russel listem svým neublížil leč sobě, hodil si jím oko na hrdlo, kteréž jej v krátce zaskrtilo; neb za zasedání sněmovny 1851, v únoru, viděl se nucena vzdáti se úřadu svého. Byl to přirozený následek nespravedlivého jednání jeho. Druhdy bývali katolíci jeho podporou v parlamentu, a ti se nyní proti němu postavili, jakožto proti zjevnému protivníku svěmu. A tak pozbyv hodnou hrstku starých spojencův a nezískav nových, poněvadž prý nevystoupil dosti ostře proti katolíkům, seznal, že mu nelze provésti v sněmovně záměry své, a odstoupil. Později převzal v ministerství Derbyho portfeuille zahraničných záležitostí a zavrhl v lednu 1853 zásady, vyslovené v dopisu svém k biskupovi Durhamskému stran bily o titulech biskupských. Rozhodnutí to smířilo katolíky a sesílilo valně novou vládu. Zároveň s uveřejněním onoho potupného listu nařídil ministr John Russel, aby vládní právníci otázku o znovuzřízení nových biskupských sídel a titulů ohlédali a vyšetřili, zda-li by kardinál Wiseman z té příčiny po zákonu k soudu pohnán býti nemohl. To byla voda na mlyn rozjitřených Anglikáncův. Hned hleděli poděsit katolíky tím, že pustili hlas, jakoby se proti kardinálovi Wisemanovi žaloba strojila od zástupcův královských. Však katolíkům nebylo úzko. Kardinál, obdržev bezpečnou zprávu o tom manifestu Russelově, vznesl bez prodlení na svého výtečného právního zástupce, aby učinil potřebná opatření k jeho obraně. Když však korunní právníci dlouho žádných kroků v ohlášeném vyšetřování nečinili, zaslal jim právní zástupce kardinálův připis, zdaž se jaký právní krok od koruny zamýšlí, a jakou povahu v tom případě pře na se vezme. Po nedlouhém otálení odpověděli sami vládní zástupci: že vláda žádných soudních kroků v úmyslu nemá, poněvadž není zákonu, o který by byl kardinál zavádil, a kterého by lze bylo užiti k žalobě proti němu, že ale celá ta otázka zákonodárnému sboru se pozůstává.

Co významné znamení času nelze tuto mlčením pominouti, jak se lid zachoval po uveřejnění často řečeného potupného listu Russelova o Církvi a papeži. Hnedle po jeho uveřejnění sešla se hromada a uhlasovala Russelovi překrásný poděkovací přepis za jeho bedlivé ostříhání protestantského učení a za svobodu svědomí všech poddaných. Ale i sami protestanti nemálo si vyjižděli na té hromadě na ministra za příčinou téhož listu. Při hlasování povstal protestant Bacon a řekl: „Pánové! Lord Russel uznal za dobré napsati ten list, poněvadž jeho bratr co duchovník pouze na desátcích ročních 82.542 liber šterlingů (825.420 zl. r. č.) požívá, a 9 jeho příbuzných, vysokocírkevní to duchovníci, na tučných obrocích sedí, ničehož v nich nedělajíce.“ — Davison, rovně protestant, prohodil: „že rodina Russelova mnoho z bývalého záduší kat. Církve uchvátíla.“ Michin doložil: „Nikoliv náboženství, ale důchody jsou, co lorda tak velice rozduřily.“

Taký byl běh věci, sněmovna měla v sporu tom vynésti poslední slovo.

VIII. Počinání sobě papeže, kard. Wisemana, biskupův a katolíkův anglických proti těm nátiskům. Irčané jdou s katolíky za jedno; zrádcové katolické věci.

A co činili strážcové Sionu, co papež, co kardinál Wiseman proti takovým náběhům? Kterak sobě počínali biskupové a katolíci angličti?

Naproti takovému řázení vydala sv. Stolicе a zaslala v listopadu 1850 ke všem katolickým mocnostem evropským* obšírný památný spis, v němž poměr Říma k anglické vládě v záležitosti kardinála Wisemana objasňovala a příčiny vykládala, proč Pius IX. v Anglicku nová řádná sídla biskupská ustanovil. Papež v něm zároveň osvědčoval, že římský dvůr nemíní se při tom míchatí do politiky vlády anglické, a že také žádného časného účelu nevyhledává, alebrž jen práva vůbec daného užívá ve správě duchovní a církevní.

Stejnou dobou s papežem vydal i kardinál Wiseman co předník Anglický, zároveň s biskupem Birminghamským, dr. Ullathornem, znamenitý spis, manifest o novém zřízení sídel biskupských. Ukazoval v něm zřejmě a jasně, že papež, nedotýkaje se ani zdaleka světských věcí, užil toliko práva, katolíkům zákonem pojištěného. Spolu ale dovedil důmyslný kardinál, jak nešlechtně sobě počínali protestantští duchovníci při bouření proti katolíkům. List ten, jímž se kardinál k anglickému národu odvolával, uhodil do ži-

vého a vzbudil velikou pozornost v samém táboře protestantském, tak že hned prvního dne asi 20.000 výtisků se rozebralo. Časopisy a denníky mluvily o tom spisu s velikou šetrností a úctou. Byl to pravý vzor pamětních spisův, vynikající jasností myšlenek, jádrností řeči a vrouceností citu. — Co se kardinála samého dotýče, nakládalo se s ním vždy šetrně a osobě jeho nestala se ničím osobní urážka; tak sám dosvědčoval v dopisu, zasláném do Vídně v posledních dnech r. 1850.

V průběhu vzteklé bouře počínal si kardinál co opatrný a rázný vůdce stáde svého. Jeho řeči, rovněž pak i kázání kněze Newmana působily takorba zázračnou mocí na katolíky i nekatolíky, že ani není paměti, aby tolik protestantův se valilo do Církve katolické, jako právě za oných těžkých časů. Kardinál dostával za těch dnů trpké zkoušky od výtečných katolíkův a z osad diecése mnoho tklivých přípisů blahopřejných. On sám neměl ani za chvíli strach z protipapežského rozčilení. „Královna,“ pronesl se tehdy, „vyslovila se velmi uspokojivě ve své známé odpovědi, a po celém kat. světě doráží se modlitbami na nebesa za katolické Anglicko.“ Úsudek svůj o té bouři pronesl veřejně v jedné přednášce, řka: „Podpory své nalezám tam, kde se ji nepřátelé naši ani dost málo nenadáli: ve výtečnicích nynější vzdělanosti.“ U posluchačův svých předpokládal soudný rozum a dějinné vědění v největší míře. Naznačil Anglii co čestnou cenu, o kterou se katolictví ucházeti bude a upíral anglikánské církvi způsobilost k obraně stáda svého proti katolické víře, poněvadž nedokonalost její zůstává v srdci jakousi vyzývající touhu, kteráž vše, co pokroku schopno jest, k starobylému, prvotnímu křesťanství zpět uvádí, a to jest prý opravdivou skutečností a nikoli pouze předmětem vyšetřování a rozboru. O hluku v zemi proti římské svatovládě jednal v tétéž přednášce, řka s lehkým úsměvem: „Anglicko neví, co činí, přijde ale zase k rozumu. Kdyby Církvi nehrozilo větší nebezpečení, sotva by si kdo zasloužil mohl koruny mučednické. Jiný boj“ prý, „Církvi nastává s vážnějším nepřítelem; jakož ale Anglie před více jak 1000 let svého Bonifáce do Německa vyslala, aby tam símě křesťanství rozsel, tak i příště bude snad povolána, aby při pochodu proti hlavní tvrzi nepřátelské na brannorském písku přední šik tvořila. Německo, nyní zápasící pod kletbou babylonské opovážlivosti svých učencův, pokáráno jsouc babylonským zmatkem, jest doposud tím nepřítelem; Anglicko i při svých bludech nevyšínilo se z dětinného poměru ku

křesťanské Církvi, a Francie jest prý už dávno na cestě ku skroušenému návratu.“

Katolíci biskupové a podřízené kněžstvo jejich, ačkoli někteří z nich důstojně se ozvali proti ministru J. Russelovi, zlehčujícímu víru naši, povzbuzovali lid pravověrný k tichosti, k trpělivosti a k důvěře v Boha, jenž svých věrných zajisté neopustí. Takové právě křesťanské jednání tím více obracelo zřetel povážlivějších mezi protestanty k Církvi a ku sv. víře naší.

Bratři naši katolíci počínali sobě po všecken čas vášnivých piklů skoro po celé zemi příkladně: spojivše se na modlitbách k obraně svobody své, strojili se užití prostředků zákonních proti nekřesťanskému záští svých protivníkův. Tak podali někteří páni katolíci královně přípis, opatřený 400.000 podpisy, v kterémž ukazující na stálou věrnost svoji k panovníkům a na pravý význam nového zřízení církevního, žádali královnu o spravedlivé zastání.

Katolíci vůbec nelenili. Že dělníci Liverpoolští do pračky se dali s jizlivými protestanty, nelze ovšem schvalovati. Tím více však sluší chváliti počínání katolíkův na jiných místech. Srdnatě zasazovali se o víru svou a přispěli nanejvýš četnými spisky k tomu, že byly vzteklé útoky anglicko-protestantského časopisectva neškodné, majíce při tom zadostučinění a radost, že anglický lid velmi dychtivě po všech katolických spisech se sháňel. Skoro všudy stáli katolíci jako zeď a s doufanlivou myslí volali k Bohu, spolehajíce na společné modlitby, které za ně celý katolický svět konal. Důvěřující v pomoc Páně, neděsili se nastalých strastí a strojené jim od nepřátel horší budoucnosti, anobrž tím pevněji drželi se v jednotě, čím více se na ně doráželo. V Londýně odřekl se statečný katolík Richard Doyle účastenství při časopise, jenž si byl poslední dobou vyjel několikrát proti kat. Církvi, ačkoli se mu ročně 600 lib. ster. platilo. Vůbec se bojem síla jejich jen tužila.

V boji nebyli angličtí katolíci osamělí. Irčané, v snášení otužili a zkušeni, pozdvihli se na pomoc bratřím svým v Angličanech, zasílajíce do sněmovny mnoholicné petice proti navrženému zákonu o titulech biskupských, vystupující velmi horlivě v zápas za svobodu své církve, naproti hrozivému opatření anglického předního ministra sněmovny.

V celém tom strašlivém boji neměla Církve kat. zářadův, kromě dvou vysoce postavených katolíkův Anglických, Henry Charles Howarda, vévody z Norfolku, nejvyššího podkonního královny, a Beaumonta, kteřížto za zlé pokládali papeži, že se opo-

vážil zříditi stolice biskupské v Angličanech, a neměli dosti odvahy, státi k staré víře své, oba hledali více přízně u lidí, než milosti u Boha. Že však se odtrhli od Církve, tomu katolíci se radovali, neb nebyli statečnými syny církve své. (Pokrač.)

První učitelské exercicie.

III.

První zprávu o prvních exerciciích učitelských (v čís. 25.) ukončili jsme slovy: Protivníkům křesťanských škol byl pryč zdar exercicií k velikému pohoršení!

Ohlas takového českému učitelstvu nepřiznivého smýšlení uveřejnily „Národní Listy“ v č. 182 po ukončení duch. cvičení v oddělení I. denní zprávou, kterouž tuto uvádíme s příslušnými pod čarou poznámkami:

Učitelské exercicie odbyvají se právě v Praze. Konsistoř pražská¹⁾ pozvala totiž všechny učitele v obvodu svém k exerciciím do Prahy. Šlo se jich k dvěma stům,²⁾ bezpochyby proto, že nevěděli, oč se tu vlastně jedná.³⁾ Teprv když se zde v semináři přihlásili,⁴⁾ oznámil jim byl účel cesty jejich. Více než čtyry dni⁵⁾ trvaly učitelské tyto exercicie, po kterýžto čas trvali shromáždění učitelé pohromadě zavření⁶⁾ a od vši společnosti odloučení.⁷⁾ Ráno i odpůldne trávit museli (?) na modlitbách a při kázáních mající zakázáno mluvití jeden s druhým.⁸⁾ Němé tyto exercicie upomínají spíše na trapistický klášter než na pravé povolání učitelovo,⁹⁾ a jsou důkazem toho, že učitelstvo naše, vydržované

nyní nejvíce od obcí¹⁰⁾ nedostalo se dosud do pravých a přiměřených jemu poměrů,¹¹⁾ a že jest čas, aby s ním konsistoře jinak nakládaly než s podřízenými sobě řeholníky. (?)

Čekali jsme, že dotčené listy, o lepším poučení, onu lživou zprávu opraví; nestalo se, jak se zdá — z úmysla. Budiž; aspoň víme, kdo jest s námi a kdo proti nám.

Jiné listy smlouvaly se o počet účastníků exercicií českých; hlásaly, že se jich dostavilo o pětinu méně, než se přihlásilo. Tomu není tak, nepřislít jenom někteří, jimž přijíti naprosto bylo nemožno za příčinou slavnosti posvěcení chrámu, a sv. andělů strážných, a z těch mnozí dostavili se k exerciciím v oddělení III. (německém).

Co jsme napsali o oddělení I., platí i o druhém. Duchovní vůdcové byli titíž, opět kněží Srdinko, Loužecký a Borový, jakož i úvodní a závěrečnou řeč v tomto i třetím oddělení učinil opět vd. p. kan. Prucha a všem exercitantům Tělo Páně podal J. M. světicí p. biskup. Vd. p. kan. Bradáč daroval pro oddělení druhé ještě 65 výtisků „Školního kancionálu.“⁴⁾ Odcházejíce obdrželi účastníci tytéž památky, obrázek se známým nápisem, 16 úplných ročníků „Blahověsta“ od red. t. listu a 25 pololetí z r. 1863, jakož i v prvním oddělení rozdáno 16 neúplných ročníků téhož listu. Učitelstvo Pražské dalo pp. účastníkům obou oddělení 20 výtisků lonské „Národní Školy“; výtisk „Školního kancionálu“ mohl si vzít, komu libo bylo, tolikéž „Poučení o generalní zpovědi.“

Kdoby o českých exerciciích více zvěděti chtěl, račiž nahlednouti do zpráv pp. účastníků v „Školníku“ a v „Národní Škole.“*)

V oddělení III. (německém) činil rozjímání i úvahy o povinnostech stavu vp. Pernica, kněz z řádu Redemptoristů, jenž z Vídně sem povolán byl. Řuženec vykládal vp. Edmund Langer, kaplan u sv. Jindřicha v Praze, ranní a večerní modlitby konal s pp. exercitanty spiritual arc. semináře, dp. Ant. Hanika. V oddělení tomto bylo méně zpěvu, v ostatním zachován týž denní pořádek až na křížovou cestu, kteráž na denním pořádku se nenalezala. Na památku dán účastníkům menší obrázek představující nebeského Přitele mládeže

¹⁾ Učinil to JEm. nejdůst. p. kardinál!

²⁾ V I. oddělení bylo jich 244, v druhém 160, v III. (německém) 60.

³⁾ Totéž přílišné snižení našeho učitelstva. JEmín. p. kardinál vydal k českému učitelstvu český list pastýřský, v němž účel exercicií vyložil srozumitelně, tak že po přečtení toho listu v „Školním obežníku“ půl páta sta učitelů ohlásilo příchod svůj; důkaz to, že porozuměli, oč se tu jedná. — Však i „Nár. Listy“ mohly porozuměti; bylť dotčený pastýřský list uveřejněn v Blahověstu, Školníku, Národní Škole, a u výtahu ve všech novinách Pražských, českých i německých.

⁴⁾ Čti... byli do ložnic svých uvedeni.

⁵⁾ Čti: Více než tři dni trvaly exercicie v jednom oddělení.

⁶⁾ Čteli býti všichni zavření, ale že nebylo místa, musili Pražští a někteří venkovští pp. učitelové vycházeti na noc do města.

⁷⁾ Byli mezi svými a ta společnost byla jim nejmiřejší a tuším dosti četná.

⁸⁾ Na to odpovídá v Školníku č. 27. p. učitel z Kněžovsi: „Co tím ten přítelíček našich exercicií říci chtěl, nevím. Či měly se snad tyto exercicie odbyvati v některém hostinci při pivě, veselém zpěvu a humoru? Možná; pak by o nich snad příznivěji mluvil a snad dokonce i účastníkem býti chtěl!“

⁹⁾ Čti: Tyto exercicie upomínají na *pravé* povolání učitelovo.

¹⁰⁾ Bohužel, na mnohých místech živ jest učitel již jen od chrámu Páně.

¹¹⁾ Totéž svatá pravda; horších poměrů nebylo i byl tedy svrchovaný čas, aby se opuštěnců ujal vrchní pastýřové a konsistoře a nemohouce jinak pomoci aspoň potěšili a povzbudili důvěrou v Boha, jenž svých věrných neopustí.

*) O exerciciích vypravují účastníci k vyzvání p. školdozorců na učitelských poradách. Tak stalo se v střidnictví Sedlcanském a Votickém.

s přitíštěným textem z I. listu sv. Petra 2, 9. v jazyku německém. Oddělení toto sestavilo, podepsalo a odevzdalo JEmín. nejdůst. vrchnímu pastýři též adresu díků. Již tedy svaté dílo dokonáno. Účastníci prvních exercicií učitelských přesvědčili se o pravdě slov, jimiž je vrchní pastýř zval: „Přijďte a okuste, jak sladké jest slyšeti hlas Páně v blažené samotě a od Něho dosíci útěchy a požehnání.“ Budiž z toho jméno Páně pochváleno!

D o p i s y.

Ze Staré Boleslavi, 25. září 1865.

(Žehnání nového kříže v Křenku.)

V obci Křenecké přivtělené k osadě Staroboleslavské postavil obyvatel František Havlovský se svou manželkou dubový kříž. Pěkným plechovým krucifixem, lampou a nábožným nápisem jej ozdobivše, žádali své duchovenstvo, by ten kříž posvěcen a veřejnému uctění odevzdán byl, kteréžto svěcení na 19. den měsíce září určeno bylo. — Že to z kazatelny oznámeno bylo, sešlo se na Křenku nemalé množství lidstva ze všech stran. Čítalo se asi 1600 přítomných. — V dotčený den odebral se starší kanovník Staroboleslavský s mladším p. kaplanem Fr. Panochou odpoledne do jmenované obce, a byli radostně od průvodu obyvatelů Křeneckých přivítáni. Uprostřed obce stojí starší sv. kříž, který letos nákladem obce byl slušně i s podstavkem obnoven a ozdoben. Zde se všickni shromáždili. Bylo tu 24 děvčátek bíle oblečených; jedno z nich vystoupilo, žádost o svěcení ve jménu obce předneslo a tak důtklivě o svatém kříži mluvilo, že srdce posluchačů nemálo pohnuta byla. — Odtud hnul se průvod do polí k novému dřevěnému kříži, cestou zpívána píseň o sv. kříži, a hudba zpěv doprovázela. Svěcení konalo se s povolením nejdůst. konsistoře Pražské slavně dle předpisů církevních, a napotom jsme říkali litanie o nejsvětějším Jménu Ježíš. Světitel při té příležitosti měl krátkou řeč k lidu o tom, že sv. kříž jest znamení našeho vítězství, nástroj spasení našeho, kniha víry, škola ctnosti a útěchy a trůn lásky Boží k nám hříšným lidem, a že to dřevo sv. kříže jest strom obživující, strom vždy zelený k občerstvení našemu. Potom jak duchovní tak i lid sv. kříž líbali. — Mezi svěcením hřímaly rány z mozdíků, zvěstující radost Křeneckých celému okolí. — Navracující se zpívali jsme opět nábožnou píseň, pak u prostřed obce u staršího sv. kříže vystoupil vel. p. František Panocha a v delší řeči o sv. kříži mluvil, vykládaje, co sv. kříž pro jednotlivé třídy

lidstva jest — co pro dívky, pro mládence a panny, pro rodiče, pro rolníky, pro nemocné a churavé atd. a co si každý z nástrojů umučení Páně voliti má. Důtklivě bylo, když v řeči své rozdával kopí a hřeby ze sv. kříže — tu se slze z očí ronily, ano hlasitý pláč povstal. Ku konci jedna z družiček ve jménu všech obyvatelů Křeneckých duchovenstvu a všem přítomným účastníkům poděkovala příslibujíc, že sv. kříž budou vždy v uctivosti míti a vše svědomitě zachovají, čemuž nás sv. kříž učí! — To všecko budiž důkazem, že náš lid dosaváde své sv. víry si váží, a že sv. kříž, na němž pněl Vykupitel náš, jest katolíkům drahý a vzácný!

— č —

Z Dušník u Hořelice dne 24. září 1865.

(Posvěcení obnoveného chrámu. Fundace.)

Chrámy náš sv. Jiří na homoli byl délkou času velmi sešel a povzbuzoval k útrpnosti. Před třemi roky dala nejdůst. metropol. kapitola Pražská celý chrám obnoviti, kterážto obnova stála 1700 zl. r. č. Ale vnitřek kostela (oltáře, kazatelna atd.) zůstal až do letošního roku neobnovený. — Vysoce důst. pán, pan František Xav. Dittrich, prelát arcijahen vždy věrně kapitoly Pražské dal v měsíci srpnu letošního roku na své útraty, jenž několik set zlatých obnášejí, vnitřek kostela krásně obnoviti a novou křížovou cestou ozdobiti. — K radosti naší dnešního dne zavítal k nám tento milostivý dobrodinec, aby posvětil chrám obnovený. S upřímným důkoplným srdcem byl od nás uvítán. S ním přijeli k slavnosti dnešní vys. důst. páni kanovníci Alb. Küffer rytíř z Asmansvilly a Dr. Karel Prucha. Po posvěcení chrámu, kteréž vykonal vys. důst. p. kan. Fr. Dittrich prelát, bylo kázání. Slavnosti této přiměřeně kázal d. pán Jos. Sabat, kn. arcib. vikář a farář v Hořelici, duchovní pastýř zdejší, po kterémžto kázání sloužena byla pontifikální mše sv. od vd. p. kanovníka Küffra. — Tento radostný den zůstane u nás v požehnané památce. Žádáme na Pánu Bohu, by našemu milostivému dobrodinci ráčil býti hojným odplátimelem. Před svým odjezdem složil příslušnou na fundaci částku peněz, by každoročně sloužena byla fundací mše svatá za něho a za obec Dušnickou. Zaplat Pán Bůh!

J. J., starosta.

Z Vršovic u Prahy 28. září 1865.

(Přísaha nového p. učitele. Dary chrámu Páně.)

V neděli 26. po sv. Duchu měli jsme zvláštní slavnost. Nově zvolený učitel zdejší školy pan Josef Picka skládal totiž přísahu a činil vyznání víry v ruce vys. důst. školního dozorce okresu Proseckého p. Jana

Konopy, jak to provinciální synodou naši nařízeno. Po přísaze učinil vůbec ctěný, jak od duchovenstva tak od učitelstva milovaný okresní pan školdozorce nejprve k panu učiteli, pak k dítkám školním a jejich rodičům dojemnou spolu pak i ráznou řeč, tak že téměř žádné oko nezůstalo bez slzí. I nepřítel pravdy vyznati musil: „Ač trpké k slyšení přede pravdivé.“ — Za našich dob se bohužel učitel a kněz považují tu a tam za poslední a tudý zbytečné osoby v obci, bylo tedy žádoucí, aby tak ráznými a přede srdečnými slovy dokázáno bylo lidu, jak svaté a pro celý národ důležité jsou povinnosti učitelů vůbec a že na rádném a zbožném vychování naší mládeže záleží budoucí blaho našich obcí a tudíž i země a říše. — Kdo neblahé poměry naší obce jen poněkud seznal, musí přisvědčiti, že působení učitele, jak světského, tak duchovního u nás nad míru těžké a trpké jest. Za jeden rok bývá u nás průměrně 130, pravím jedno sto a třicet muzik tanečních, ano i o květnou neděli byla letos v hospodě proti chrámu a škole od opakující mládeže provozována hlučná hudba, téměř až do rána. Zkrátka kdež mládeži tolikéřé příležitosti se poskytují, aby svou nevinost a ušlechtilost duše ztratila, poslušnosti a úcty k svým pěstounům pozbyla, představených svých si nevsímal, tam věru není divu, když svědomitý a horlivý učitel s bázní přistupuje k dílu svému, ale tam též nutno, aby učitel a duchovní vši silou se opírali proti zhoubnému proudu hubičímú ubohou mládež naši! — Vše toto zná zkušený a pravého pokroku milovný náš pan vikář, a jelikož mluvil ze zkušenosti, porozuměl mu dobrý lid a s pohnutím přisvědčoval jemu. Dojemná byla to doba, když vys. důst. pan vikář vybízel dítek i rodičů k plnému navštěvování chrámu a bedlivému slyšení a plnění slova Božího; a když konečně tázal se zbožného zástupu: Zdali *chtějí všichni* rádi choditi do chrámu a žiti dle učení Kristova a jeho svaté Církve: tu ozvalo se hlasitě: „Ano, chceme a budeme.“ Viditelně pohnut jsa, zamlčel se řečník a po lících všech ronily se slze, co svědkové vnitřního pohnutí. — Škola naše čítá 600 ku škole povinných dítek. Máť zde tedy pan učitel se svými dvěma kolegy, jakož i duchovní správce co katecheta, dosti příležitosti síly své vynaložiti. Po uvedení v úřad nového p. učitele byla slavná mše sv. Na kůru provozována od mnohých zpěváků a hudebníků Rödova skladba mešní. — Blahorodá paní Stefková darovala nám skvostný, dobrým zlatem vyšívaný plášť na ciborium, a místní školní dohlizitel pan Karel Švestka věnoval do

chrámu Páně obrazy křížové cesty v pozlacených rámcích. L. U.

Z kraje na Labi v září 1865.
(Stesky gymnasistů.)

Mimo příčiny udané v Blahověstu (str. 337) jakož i časopisu duchovenském (str. 1., a 390.), proč mládež na středních školách v náboženství neprospívá, nepřinášejíc ani dostatečných znalostí ve víře ze škol, aniž potřebné úcty k víře své, nelze opomenouti i smýšlení a stesky této mládeže samé, pokud se vyučování tomuto svatému umění týká. Nemajíce nikterak v úmyslu dotýkati se snad jednotlivých osob aneb ústavů, nýbrž horlice pouze pro vzdělání a spásu duše našich jinochů, nemůžeme zamlčeti tu některé odůvodněné nářky studentův, jak jsme jich v předešlém desetiletí buď sami zažili, aneb aspoň od nestranných slyšeli, ano až dosavád sem tak z toho neb onoho ústavu se dovidáme. My aspoň vyučující též mládež sv. náboženství, musíme sobě na venkovských školách jinak počínati, a činíme to snad tím raději, ješto jsme podobného vyučování v náboženství sami postrádali. — Nařikají si mnozí, že se hledí až *příliš* na *paměť* při náboženství, bez ohledu, že podobné učení *mnohých* věcí neprospívá ani pro život ani ku vzdělání srdce. Tak pamatujeme se dobře, jak jsme se měli učiti doslovně chvalozpěv Panny Marie a Zachariášův, a dlouhé některé řeči sv. Pavla počínající vesměs slovy: „Muži bratři“ — kdežto učitel náš sám nahlížel do knihy na rádku po rádku, zdali něco nevynecháme; a dnes neumí žádný z nás tyto citáty, (jež v *potřebě* sobě vyhledá), ješto z *tohoto* školního nazpaměť učení, aniž pocítuje proto jakési nedostatečnosti ve víře samé, aniž snad viniti se bude proto z ubývání mravního svého vzdělání. Podobně musili jsme uměti *mnoho textů* z paměti, z nichž některé má student ovšem věděti, avšak nikdy nedbalo se na to, aby se nám byl potřebný a místný takový text také *vyložil*, a na zmíněný článek víry obracel, a aby se byl z textu samého článek dokázal a vysvětloval. Toho dostalo se nám teprva v bohosloví, — Vůbec šly stesky dále na to; že se nám náboženství *nerado přednášelo*, nýbrž celou hodinu jen zkoušelo, a pak na konci další paragraf k učení ukládal, aniž by se byl vykládal, leda že se někdy přečetl. Vůbec věnovalo se *pramálo času* — na *porozumění a výklad a rozbor* článku samého, na nejvyš, že se nám někdy něco *diktovalo*, jindy opět k *opisování* dávalo, což bylo ovšem taky snad v knize učební, avšak v jiném pořádku a na jiném místě, a což

některý ten slovník musil nám tedy doplňovati. Ovšem raději bychom byli přijali dobrý a důkladný výklad, než-li sebe delší diktando věci někdy nám i méně srozumitelných. Podobného výkladu dostalo se nám k uspokojení našemu taky až v bohosloví, škoda jen, že jej ostatní naši bývali kolegové z gymnasia neslyšeli. Někdy by bylo ovšem neškodilo něco k učební knize *přidati* a tak rukověť naši doplňovati, jakož i někdy *okázati nám ve škole písmo sv.*, abychom aspoň zevnitř byli viděli, jak tato Božská kniha vyhlíží, když jsme ani slova nikdy bezprostředně ve škole z ní nečítali. Než nám musila dostačovati *rukověť* naše, a tím větší nesnáze to byla — bylali psána *květnatým slohem*, jako Martina všeobecný díl dogmatiky anebo Fesslera dějepis církevní. Š bolesti ovšem stěžoval si jeden student, že mu při náboženství katecheta řekl, když volně vykládal články víry: Lépe to neřeknete, než jsem já to v knize té napsal; a jiný opět naříkal, že katecheta v dějepisu dokládal při zkoušce: Autor to tak krásně praví — nevíte to z paměti? Kdo zná Martinův a Fesslerův sloh a pomyslí, že se to sem tam žádalo skorem a někdy opravdu doslovně: umí oceniti, jaká nelibost musí povstati proti předmětu samému, jež ovšem pak přechází i na obsah jeho čili na víru samu. — Podobně nemile nás dojímal zvláště ve vyšších třídách (VI. a VIII.), že jsme nesměli nižádnou námítku a pochybnost předložit, aby nás katecheta upokojil. Měli jsme jich dosti, někdy byly ovšem titěrné, ale nám se zdály nezvratné, a nemohouce jich rozřešiti veřejně povídali jsme si o nich podtají. Byly to věci z historie i z dogmatiky — všechno přijímali jsme měli, jako v I. a II. třídě, jestli jsme nechtěli i při nejlepším úmyslu platiti za neznabohy a buřiče. Pamatovali se velmi dobře, jak jsme jednou se tázali profesora latiny v důvěrném hovoru, proč Církev prohlásila císaře Sigmunda (nevědouce nic o burgundském králi) za svatého? — V bohosloví prospělo se nám velmi mnoho k upevnění a důvěře náboženské, že jsme mohli namítati a časem se optati. — Tak jsme se učili aspoň my náboženství, a mnozí kolegové a i studenti nynější stýskají si na podobné věci. My nezavrhujeme ano uznáváme nutnost nazpaměť se učení některých věcí, avšak jsme spolu přesvědčeni, že třeba tu rozeznávati, a že *mimo* nevyhnutelný text *doslovného* učení v náboženství málo kdy jest potřebí. Ať ví student hlavní věci dobře, a ať odnáší s sebou ze školy vědomí náboženské, lásku k své víře a přesvědčení vnitřní — a rukověť nábo-

ženská s dobrými přídávky, kterouž, je-li dobrá, si zajisté podrží, doplní mu v čas potřeby ostatní vědomosti. A tím vyplní se dostatečně úkol vyučování náboženského na středních školách! — Tu jsme ovšem, sledující pouze vyučovací směr, nikterak se nedotkli ještě *směru vychovávacího*. Neschvalovali jsme to nikdy, že se v zacházení se studenty *nedělal rozdíl* mezi žákem 8. a I. třídy; i nejdospělejší považovali se za malé hochy, čímž ovšem nebylo lze docíliti pak samostatných pevných charakterů. — Jindy bylo u katechety veliké zanevření na studenta, kolikrát i *pro malíckosti*, tak že se zdálo, že se jedná spíše o týrání než o vzdělání, spíše o zničení než polepšení žákovo. — Mimo to vášnivá *dohlížitelská* horlivost katechety na každé hnutí, třeba i bezškodné, jen když bylo proti vůli jeho, spojené s nedůstojnými prostředky a nepoměrnými následky kalila vždy důvěru ku katechetovi, a podkopávala lásku k víře samé. — Vůbec *celé vyučování* náboženství zdálo se, že směřuje více jen k obohacení paměti a rozmnožení vědomostí, než-li ku vzdělání srdce a pokroku mravnímu. Š.

Z Roudnice dne 1. října 1865.

(Duchovenská porada.)

Dne 26. září odbyvala se i u nás pastoraální konference a sice v klášteře vel. otců řádu kapucinského. V 10 hodin dostavil se veleďúst. p. vikář J. Král se 16 duchovními, a hned zahájil první pastýřskou tu poradu přiměřenou řečí, v níž nás k důvěře vybízel, a pak přikročeno hned k rokování o předložených nám třech otázkách. Dvě byly od arcibisk. ordinariátu ustanoveny, třetí veleďústojný pan vikář určil. První otázka zněla: „Jakých chyb se má kazatel dílem co do látky, dílem co do formy v kázání vystříhati?“ Se zalíbením poslouchali jsme, když tu otázku vypracovanou vel. p. Plachý, kaplan z Lužce předčítal. Co do *látky* má se vystříhati článků jak *pouze dogmatických* tak i *pouze morálních*; neb ony praktického upotřebení postrádající mysl posluchačů brzy unavují a tyto opět bez základu dogmatického zpracovány jsou jen se slyší ale trvalého účinku nepřinášejí. Obě tedy spojovat, pravidla mravů ze základů naší sv. víry vyvozovat jest přední povinností kazatele; zvláště za našich časů, kde se dogmatická půda v lidu trati a neznalost i těch nejhlavnějších článků víry se objevuje. Proto hlavně *homilie činiti*, to hlavní úlohou naší; ty lid poučují a zajímají a naskytují kazateli příležitost „ut doceat, delectet et flectat.“ Co do *formy* má se vystříhati 1.

nesrozumitelnosti t. j. básnického vzletu, příliš květnatého slohu aby nechal a raději řeči populární, řeči Kristovy užíval, připomínaje sobě, že nekáže sebe, nýbrž Krista; 2. *nedůkladnosti*, t. j. aby sobě při dokazování pravdy v samých povídkách neliboval nýbrž k dotvrzení a vysvětlení pravdy příkladu jen *někdy* a to z pramene spolehlivého, nejlépe biblického užíval. Při rokování pak doloženo, by šetřeno bylo i patřičného rozměru v kázání, aby nebyl úvod delší než celé pojednání, caput giganteum et corpus puerile. Druhá otázka byla: *Jak by měl duchovní vůbec působit, aby vyučování ve škole prospívalo*. Na tu nám odpověděl vel. p. Novák, kaplan v Račiněvsi a sice v ten rozum, aby duchovní všemožně se přičiňoval, by škola rázu svého katolického nepostrádala, nýbrž vždy upřímnou dcerou Církve sv. se osvědčovala. To se docílí, když bude kněz sám pilně a důkladně mládež ve sv. náboženství vyučovat, i mimo hodinu náboženskou školu častěji navštěvovat, učitelé radou ve vyučování přispívat, na horlivé pěstování zpěvu kostelního doléhat. Ze k tomu i také přátelského srozumění mezi duchovním a učitelem jest zapotřebí a že i předchozí společná porada před počtím školního roku ukáže se býti prospěšnou, leží na bílém dni. Otázku třetí: *Jak by měl poměr mezi duchovním a učitelem urovnán býti, kde tento i službu kostelnickou zastává*, rozluštil vel. p. Kubašta, kaplan z Citova, v ten rozum, by se hledělo všemožně: učitelé, kde to možné a učitel si toho přeje, *kostelnickou službu odejmout*. Tím jsme ukončili první naši pastorální konferenci a pobavili se při společném pak občedě.

R.

Od Černého Kostelce, 26. září 1865.

„Napomínejte se vespolek a vzdělávejte jeden druhého.“ Ep. I. Tes. 5, 11.

Tuty dni obdařena byla obec naše třemi výtisky „Ev. Věstníka“, který se-15. září vybral na pouť z maticky Prahy do všech zajisté osad naší krásné vlasti. Pravím *do všech*, nebo u nás máme čtyry evangelické rodiny — vlastně pět, jeť tu i obecný pastýř — a z těchto čtyř rodin tři byly „Ev. Věst.“ obdařeny. Na pastýře, chudasa, zapomněli. Je to zajisté oběť veliká, tolik čísel na ukázkou poslat, z nichž se sotva desátý díl podrží. Já dostal do ruky dvě čísla, která k věčnému spánku uložím a to třetí asi mnoho neštěstí v obci nenatropí. Dovolte, ať smím čtenáře „Blahověsta“ s obsahem tohoto nového časopisu seznámit. Na prvním místě stkví se popis Prahy, srdce Českých vlastí. A proč by neměl

Věstník započít s popisem Prahy, když jest věnován zájmům církvi evangelických obou vyznání? Musit ukázati milým souvěrcům, jak krásně *ličiti* dovede. — Po krátkém úvodu hořekuje spisovatel článku nad troskami královského Vyšehradu, kde statečný Žižka v čele tisíců *božích bojovníků* před Václavem IV. zvolal: „Zde jsme se zbrání v ruce, dovol nám vyhladiti nepřitele.“ Odtud zraky své obrátil ráčil na královské Hradčany, kdež dotknuv se chrámu sv. Víta, v němž odpočívají kosti sv. patronův české země: Václava, Vojtěcha, Víta, (sv. Jana vynechal) zcela pominul hrad královský a palác arcibiskupský. I na chrám sv. Jiří ráčil sobě vzpomenouti, který z první doby křesťanské (snad ne evangelické?) pochází. Více památného na Hradčanech nenalezl mimo „Jelení příkopy“, „Chotkovy sady“, „Zahradu císařskou“, a „Belvedere královny Anny Jagiellonky.“ Však ještě něco upoutalo zraky toho pána, jeť to „černá věž a selská síň soudu purkrábského“ s „železnou pannou.“ Tu naskytla se pisateli první příležitost na jezořity zluč svou vyliť, jichž návodem roku 1547 první oběti tu padly, co žertva náboženského a politického nepřátelství. Ještě větší žal způsobil mu pohled na „Daliborku“, „Mihulku“, a „Bílou věž.“ Na Malé straně povšimnul si jen chrámu sv. Mikuláše a paláce Albrechta z Valdšteina. Dále zavádív jen knitem o některé památky, zastavil se u chrámu Týnského, *kteřý kostel byl hlavním chrámem strany podobojí nepřetržené až do bitvy Bělohorské*, ale nedoložil ferina, zdaž hned od založení. Ze Betlemská kaple patřičného povšimnutí došla, není divu, vždyť „veliký mistr Jan Hus, tento uhelný kámen české slávy (?) zde rozžehl lepší pochodeň světla (?), jež mocným žářem ozářilo polovinu Evropy; tu rozseto símě pravdy (?) a ctnosti (?) a po-nejprv slyšel zde lid z úst nadšeného mistra zásady čistého (?) učení onoho Božského Mistra, hlásavšího vroucí lásku a ne kletbu (!), ctnost a mravy a ne *prostopášnost a zhýralost*“ atd. „Jen na krátko dobrý genius zahalil se v dým a rudý žár, aby v jasnejším světle pravdy, čisté víry a mladistvé síly jako fenix před pozdními potomky a věrnými stoupenci se zaskvěl!“ (Myslím, kdyby mistr Jan Hus vstal, žeby asi malé radosti měl ze stoupenců svých, které z jeho učení zachovali — stín.) Ku konci omlouvá se pisatel, že snad něčeho se dotknul, co do evangelického časopisu nepatří (katolické chrámy), ale můj Bože, čím pak vyplnit čtyry tištěné stránky! Druhý článek jedná o evangelickým chrámu Salvatorském v Praze; z něhož se r. 1784 Pauláni *vykliditi*

musili. Chrám ten jest vyobrazen a kříž, oznam chrámu katolického krásli věž i hřeben chrámové střechy a vyobrazení nejsv. Spasitele vnitřek jeho. Rozmanitosti „Ev. Věstníka“ počínají upomínkami po bitvě na Bílé Hoře. Chtěje podati nějaké památky těch, kteří za národ se obětovali, podává čtenářům svým co *relikvii* „Učet popravního mistra.“ Hned pak předkládá pochoutku: „Návrh o založení katolické university.“ Návrh ten přinesl také „Blahověst,“ avšak měl dříve čísti, co o něm „Ev. Věst.“ soudí. Ne výbor paní z vysoké i nejvyšší šlechty, ale několik obstarlých matron dalo se tak daleko zavést (Jezovité je svedli), že se založením „katolické university“ před celým *rozumným* světem blamovati ráčily. Úváděje úryvek z proklamace té, zůstává prázdnou a směšnou tu *deklamaci*, kterouž Jezovité spískali, úsudku čtenářovu, a radí *matronám*, aby ve věcech nad obzor jejich podněti vznesených nikdy hlasu svého do veřejnosti nepouštěly, a pakliže nic na práci nemají, než s pány Jezovity o dosažení království nebeského se raditi, by se raději o sebe a své rodiny staraly. Já bych pánu tomu rovněž radil, by se raději o sebe staral a nás katolíky aby nechal na pokoji. Vím sice, že mou radou povrhne, neboť o čem by psal, kdyby nemohl hanět katolíky, ale držím se hesla, kteréž napsati ráčil v čelo listu svého: „Napomínejme se vespolek!“

Zvláštní článek věnován Jezovitským misiím, kterých, jak se zdá, velice se bojí, a které již opět po celém světě své záhubné síť rozprostíráti počínají. I v Americe jsou prý těmito *černými lišáky*, jak mu statečný krajan a horlivý evangelík, T. Vrbský ze Železné psal, hojně naděleni. Myslím, že kdyby k tomu pánu přišel Turek z mostu a hodně lál katolickým kněžím, že by ho také uznal za statečného vlastence a horlivého spolubratra.

Přepsat vše, co o Jezovitech, kteří také nedávno v Praze misie konali, ve Věstníku nakydáno, není mi možno a podotýkám jenom ještě, že uvádí tam dva dopisy z „Národních Listů,“ které o slavnosti Komenického a oběžníku Kralohradecké konsistoře jednají. Hnedle bych byl zapomněl, že Jezoviti mají také zvláštní list, jímž výhradně na národní učitelstvo působiti chtějí. Jest to snad „Školník?“ O ubohý Školníku!

J. K. Ř., učitel.

Z Týnice nad Labem 10. září 1865. (Opozděno.)
(Odpadnutí. Smíšená manželství. Návrh do Církve.)

Suchý list se stromu padá. To samé platí též o křesťanu, jehožto mravní síla světáctvím zničena a kořen víry podtat byl.

Co takového přihodilo se nám nedávno. Dcerka jedna odpadla od katol. víry. Příčinou byla nutnost vdavek.

To tuším, evang. církvi ke cti neslouží, když její „mládeň“ co ženichové katol. děvy — první; posléze však předce nekatoličku za „ženu“ pojímají? Ti lidičky se stále ohánějí texty z písma sv., zvláště ze sv. Pavla; zdá se však, jakoby nevěděli, že týž apoštol v 5. kap. svého listu k Efes. důrazně volá: „smilstvo pak a všeliká nečistota... nebud ani jmenováno mezi vámi!“ Neboť „toť jest zajisté vůle Boží posvěcení vaše: abyste se zdržovali od smilství, aby jeden každý z vás uměl nádobou svou vládnouti v svatosti a cti, ne v náruživosti žádosti, jako i pohané, kteříž Boha neznají.“ (I. k Tes. 4, 3.) Že takováto zúmyslná podlost co jedovatý výpar celé vůkolí kazí, krásné zahrady nevinnosti ničí, andělskou lilii čistoty láme, vinici krvavým potem Páně založenou a pracně pěstovanou hubí a pustoší — o tom netřeba mluvit, jakož i o namáhání, jež řádné vyklizení takové neřesti vymáhá. By se tomuto zlořádu poněkud odpomohlo, usnesli jsme se na tom, vyličiti v křesť. cvičeních neblahé následky ze smíšených manželství plynoucí a představití věřícím zkázu, jakou dívky z takového sňatku berou. Či má to snad býti vydatnou pákou u vzdělání řádných katol. křesťanů, rozcházejí-li se rodičové u víře a matka dívky katol. modlitbám neučí, jedině proto, poněvadž sama o nich ani nejmenšího poňetí nemá; nebo budí se tím snad úcta ku sv. náboženství v útlých srdcích dětských, dělá-li na př. matka kříž, a otec mu — laje? A nebo, chce-li matka do katolic. chrámu P., neb k sv. zpovědi jíti, — ale otec ji pěstí nutí, buďto doma zůstati a nebo s ním i s dětmi evang. modlitebnu navštívit? — Není pak divu, že mnohá, ač neznadila-li již před svatbou k vůli světské hanbě, k vůli svému svůdníku a nebo k vůli majetku a zaopatření své přesvědčení, svou víru, svého Boha: do jista to po sňatku učiní, by trýznění ušla. Ovšem stává i mnoho smíšených manželství, kde se jeden s druhým dosti dobře snáší, a neb aspoň jeden druhému nepřekáží; avšak jediný ten důvod, že si obapolně nápomocní nejsou na spáse vlastních a svých dítek duší, což předce hlavním účelem stavu manželského jest, jediný důvod tento mluví rozhodně pro to, by se v takováto manželství nevcházelo. Domněnka, že by snad katol. strana nekatolickou získati mohla, jest příliš záhadná. Kdyby se opak toho tvrdil, bez rozpaků bych přisvědčil, maje na své straně mnoho příkladů, že spíše katolíci se zpronevěří, než aby evangelík

od svého vyznání upustil. Příčinu toho hledati dlužno v nadzmiňených útrapách, jakých katol. strana zakoušeti musí, jakož i v známé podajnosti evang. článků víry a v oné nepřilíš zákonem vázané svobodě svědomí, která tak široká jest, že se do ní všelicos vměstnati dá, což slabosti lidské lichotí. Ostatně, že by té spokojenosti a snášenlivosti ve smíšených manželstvích snad na zbytek bylo, není opravdu patrné; a je-li tomu kde skutečně tak, tedy jest to jen ptáček — ohniváček, a to jen tam, kde evangelík neb evangelička své víry se zrekli a dle přesvědčení katolíky se stali, ač jim snad ještě ten název „evangelík“ zůstal.

Důvodům těmto porozuměl velmi dobře náš hodný lid, a tak se stalo, že jsme letos měli toliko jeden smíšený sňatek, kde si katolík evangeličku vzal, která ovšem ji učiněným podmínkám dle dosud stávajících zákonů zadost učinila. — Cílá ryba si sama čistý pramen najíti dovede. — O tom nás poučil letošní rok. Matka jedna i s dítkem svým navrátila se do lůna Církve katolické. Pamětihodný při tom byl výrok, jakého p. pastora užil, by přesvědčení své bývalé ovečky, jejížto tři bratři již dávno katolíky jsou, zvrátil. Na její výpověď, že vždy raději chodívala do katol. chrámu Páně, než do jejich modlitebny, odpověděl: „že on (p. pastor) je též katolickým duchovním, jen že prý káže po — evangeličku!“ — Škoda, že ten pán nedoložil ještě, že my (katol. duchovní) hlásáme slovo Boží na vlas po — lutheránsku, kalvínsku a zvingliánsku! Byl by to povedený žertík, ač se nikterak upříti nedá, že i nápad, chtíti tím jinak zloprověstným jménem „katolický“ z nastávajících katolíků opět evangeliků nadělati — k zahoezení není. Církev katol. bude tomu jistě povděčná, že se jí předce jednou slušného uznání a té cti dostalo, že i evang. farář se jejím synem nazývá, a „katolickým duchovním“ slouti za výraz nedůstojný dokonce nemá! — Však mnohý tomu jinak rozumí. Tak v L. evangelička na smrtelném lůžku chtěla býti skutečným katol. duchovním zaopatřena. Namítal jsem sice, že se snad povoz zmýlil? Odpověď zněla však, že nemocná pana pastora naprosto nechce, aniž na jeho hřbitově odpočívati. Proti tomu se arci nedalo nic více namítati, tím méně, an řečená žena navštěvujíc horlivě katol. chrám Páně pomalu zapomněla, že evangeličkou byla. — Zemřela co katolička. Její odhodlané vyznání víry, jakož i její upřímnou přípravu k smrti, přál bych, by si mnohý vlažný katolík a netečný evangelík, jež tam buď neobyčej-

nost takovýchto případů a neb obyčejná zvědavost čteně přilákala — za vzor vzali! — Takovou měrou jsme získali během tří roků 12 oveček nebeskému Pastýři. J. D.

Od Nymburka dne 25. září 1865.

(Dodatek k dopisu z Osonic o svěcení chrámu.)

Nemalá byla radost v Israeli, když Šalomoun vystavěv chrám Hospodinu ho zasvětil. Veselil se král i veškerý lid konaje slavnost po sedm dní, chvále Boha, „že dobrý jest, že na věky trvá milosrdenství jeho.“ Viděti, že blíže jsou Hospodinu, Bohu svému, kterýž slíbil: „Oči mé budou otevřené a uši mé pozorující na modlitbu toho, kdo by se modlil na tomto místě. Nebo jsem vyvolil a posvětil místo toto, aby bylo jméno mé tam na věky, a aby tu byly oči mé i srdce mé po všechny dny.“ Mnohem více sluší pravověricím křesťanům radovati se z chrámu, jehož pouhým stínem byl chrám Jerusalemský, o němž právě řečeno jest: „Ejhle stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi.“ (Zjev. 21, 3.) Chrám Jerusalemský, zasvětil si Bůh sám slavným úkazem, nebo „když dokonal Šalomoun modlitby, oheň sstoupil s nebe a shtil oběti zápalné i jiné oběti a velebnost Hospodinova naplnila dům ten; aniž mohli kněží vjíti do chrámu Hospodinova, protože naplnila velebnost Hospodinova ehrám Hospodinův. Ale i všickni synové Israelští viděli, an sstupoval oheň a sláva Hospodinova na dům.“ (2. Paral. 7, 1—3.) Chrám novozákonní zasvěcuje se Hospodinu velebným a dojemným obřadem.

Taková slavnost konala se dne 17. září, na neděli XV. po sv. Duchu v Osonicích. Sešlý a malý chrám Páně tamní nahražen jest novým prostranným a krásným snahou a dobročinnými příspěvky bývalého duchovního správce, osobního děkana, již rok v Pánu odpočívajícího důst. p. Václava Beránka, a nynějšího faráře vel. p. Jana Kořínka, zvláště pak šlechtetného patrona svob. pána Filipa z Wessenbergu a jeho hospodářského řiditele p. Fr. Králíka i ostatního služebnictva jakož i nábožných osadníků. Novou budovu, jejíž hlavní oltář vyznačen jest obrazem Narození bl. Panny Marie, ráčil za dům Boží posvětit nej důstojnější pan biskup Krejčí; po skončené konsekraci vystoupil na kazatelnu slovutný kazatel p. dr. Alois Šalk, děkan Lomnický, a učinil k valnému zástupu úchvatnou řeč. Po té přečetl veledůst. p. Jos. Damašek, vikář obvodu Nymburského a děkan v Lysé, list nej důstojnější konsistoře Litoměřické, jež „Blah.“ v čís. 27. již uveřejnil. F. M.

Z Turnova v září 1865.

(Nový oltář sv. Václava. Stavba nové školy.)

Předě třemi roky podali jsme v Blahověstu zprávu, že Jeho Milost, světicí biskup Pražský, (p. t.) Petr J. Krejčí v novém kostele našem u Panny Marie dal na svůj peníz postavit krásný, gothický, postranní oltář k počtě apoštolů slovanských, sv. Cyrilla a Methoděje, kterýžto náklad se páci na 1200 zl. Souměrnost toho žádala, aby se na protější straně postavil jiný, onomu v slohu a v celé úpravě se rovnající oltář, a o ten se mělo zdejší měšťanstvo postarati. K tomu cíli se činily přípravy tím, že naše nábožné bratrstvo sv. růžence již od několika let ukládalo své měsíčné, skrovné dárky. Avšak tyto obnášely letos teprv 120 zl. r. č. Nezbyvalo tedy leč hledati dobrodinců, a proto jsme se obrátili nejprve na některé velebné pány z Turnova rodilé s prosbou, zdalibych nechtěli k postavení dotčeného oltáře něčím přispěti? A hle, prosba naše byla vyslyšena, neboť důst. pan farář Libáňský Václav Černohouz hned zaslal 100 zl. r. č. Prosba naše pohula také důst. rodáka zdejšího, p. faráře Loukovského, Josefa Sedláčka, že nám zaslal 100 zlatovou státní obligaci, jakož i důst. p. farář Nepomyšlský František Havlíček 50 zl. ochotně dodal, začez jim zde slušné díky vysloveny buďtež. — Ale to ještě nestačovalo; neboť proslulý malíř Pražský p. Jos. Hellich žádal za obraz sv. Václava u něho objednaný 300 zl. r. č. I nebylo tedy naděje, že oltář ten bude již letos na svém místě státi. Ale Bůh dal jedné zdejší zámožné paní, nyní již zvěčnělé Anně Königové to dobré vnuknutí, že se uvolila objednaný obraz sama ze svého zapraviti, a mimo to ještě 40 zl. přispěla. Tu jsme se mohli již směle dáti do díla, a tak se stalo, že nový ten oltář k pouti, kterouž na den Narození bl. P. Marie konáme, dohotoven a o slavnosti této i posvěcen býti mohl. Práci řezbářskou a truhlářskou obstarával zdejší mistr truhlářský p. Josef Černovický, kterýž při této příležitosti dokázal, že může v tomto ohledu s každým jiným, i vyhlášenějším mistrem závoditi; neboť všickni, kdož si náš nový oltář náležitě prohlédli, a věci podobné posouditi umí, chválí vkus, čistotu a důkladnost veškerých částí jeho, a zvláště bohaté pozlacení zvyšuje znamenitě velebnost jeho, a předece jest o celou třetinu lacinější než svrchu uvedený oltář; neboť tento nově postavený stojí asi 860 zl. r. č. se vším všudy a předece od onoho ničím se nerozeznává, nežli že i podstavek jeho čili stůl oltářní jest z dubového dřeva. Čeho se nám k zapravení těchto výloh ještě nedostávalo, sebrali jsme

u dobrodinců po městě, a tu musíme větší části zdejších paní dáti to chvalné svědectví, že ochotně přispívaly k dílu tomu bohublému, a že i chudší třída, kterouž jsme ani obtěžovati nechtěli, sama o své ujmě dárky přinášela, dokládajíc, že i ona chce míti zásluhu z toho u Pána Boha. Ovšem že nescházelo při této příležitosti i na takových zvláště mezi tak zvanou honoraci, kterým se stavění oltářů a vůbec ozdobování chrámu Páně nikterak líbiti nechce, kteříby raději viděli kostel zcela prázdný. Tito lidé mají vždy co namítati, když se knězstvo, o zvelebení chrámu pečlivé, k dobročinnosti osadníků obrací. A takových protivníků věci náboženských bohužel v městech našich přibývá, a čím více při jistých příležitostech viděti, že nábožnost mezi obecným lidem ještě nevyhynula, tím zuřivěji sobě počínávají. — Poutní slavnost sama byla letos, — bylot počasí překrásné a práce polní vesměs ukončeny, — nesčíslnými poutníky navštívena, o slavnostním průvodu byly ulice a náměstí lidem až přeplněny, a vůbec má se za to, že od svěcení kostela P. Marie roku 1853 nebylo tolik lidstva v Turnově, jako o letošní pouti; hádalo se, že asi 10.000. — Nyní nám zbývá ještě, varhany v děkanském chrámu Páně u sv. Mikuláše, kteréž se již ve velmi smutném stavu nacházejí, tak že se pomalu nebude moci na nich hráti, do lepšího stavu uvést, aneb, by možná bylo, zcela novými nahraditi. Na opravení měli bychom již částku peněz, ač nepřišloliby to příliš vysoko; ale na nové varhany nelze nyní pomysliť, zvláště proto, že se právě letos začíná nová školní budova v městě stavěti, která bude bez mála 40.000 zl. státi, a do dvou let má vystavena býti. Že tak značný náklad síly zdejšího nezámožného obyvatelstva na nejvyš napíná, snadno se dá při nynějších poměrech městských řemeslníků a obchodníků pochopiti. Jos. Zdobinský, kaplan.

Z Hostýna na Moravě, 20. září 1865.

(O pouti na Hostýně a ve Štípe) — (Pokračování.)

Mámeť na Moravě jen *jeden Velehrad a jeden Hostýn*. Tamto rozzata byla svíce víry křesťanské, která jasným světlem svým kolkolem osvětlovala tmy nevědomosti; zde zase zastaven byl ledový víchř, jenž burácejce přes hory od severovýchodu pryč zahnatí chtěl světlo toto v jasný plamen sotva rozplápolané. Jako v nejnovější době ti, kdož vědomi jsou sobě křesťanského náboženství, za vděk ujímatí se počínají Velehradu posvátného, myslím že v téže míře neměli bychom zapomínati na staroslavný Hostýn, na němž Máti Boží divy

tvoří. Duchovní tam přísluhující zaměstnání jsou v rozsáhlé osadě farní, v Bystrici pod Hostýnem. Protož hodno by bylo i slušno, aby zbožní poutníci a všickni, komu drahá jest památka Hostýna, skládali se na fundaci pro kněze, jenž určen jsa jedině pro Hostýn zaváděl by tam slušný pořádek a pokud možná službu prokazoval poutníkům Hostýnským. — My na témže místě pokrávše, kde před šesti sty lety zmužili a zbožní předkové naši v perném boji trapnou padali žizni, vyprávěla otvírající ústa a chraplivě pěvše k Mateři Božské, k níž své umdlelé zraky obraceli lomice žalostivě rukama a od země do oblak teskno zříce (Jarosl.), též jako oni po vykonané pobožnosti poručili jsme se do ochrany divotorné Marie Panny, aby odcházejících nás z tohoto drahého místa zprovázela milostivě na všech našich cestách i stezkách a ubírali jsme se pak s kopce dolů k Hoštálkovu chvátající k poutnímu chrámu Štípskému. Vesnice tato leží na východ od Hostýna, v okresu Holešovském, nedaleko městečka Fryštáku. Okolí její ze všech téměř stran jest lesy ověčeno a pahorky takřka protkáno. Ve skvostném chrámu svém chová zázračnou sochu P. Marie, kteráž dle zpráv farního archivu jest více než 700 let stará. Vyjdeš-li cestou od Hostýna na pahorek za Fryšták, tu v utěšeném údolí před tebou se rozestírá víska tato. Cesta ku kostelu čistě jest upravena a ozdobena po jedné straně sochami svatých. Má se za to, že postaveny byly nákladem hraběte Albrechta Václava z Valdštiny okolo roku 1618. V poutnickém zdejším chrámu Páně, jenž jest 25 sáhů dlouhý, 7½ široký, 8½ s. vysoký, letos dne 8. září slavila se stoletá památka jeho posvěcení. Přítomni zde byli dva hodnostáři církevní, baron Königsbrunn a hrabě Liechnovský, kanovníci Olomoucti; kněžstvo z celého patronátu p. Josefa hraběte ze Seilern a mimo ty mnozí jiní duchovní z okolí; lidstva pak nepřehledný zástup, tak že veškerá prostora okolo chrámu byla přeplněna.

Ze stručného popisu o Štípe vyjímám tato historická data, kteráž prý vyňata jsou z věrohodných listin, jenž se chovají ve zvláštní schránce v kostele Štípském: Základní kámen nynějšího krásného chrámu položen byl okolo roku 1616. Urozená p. Lukrecia Nekešová z Landeku po smrti svého manžela A. Prusinovského z Víčkova nenepatrným oplývala bohatstvím, tak že prvním moravské šlechty rodinám tehdejšího času se vyrovnati mohla. Aby však její statky: Vsetín, Lukov, Římnice a Milotice po smrti nekatolickým nepřipadly dědicům — (svých potomků neměla) —

pojala za manžela v dějepis slovuťného vůdce Albrechta V. z Valdštiny, později vévodu Frýdlandského. Albrecht obdržev ruku Lukrecie se vynasnažoval své statky na mnoze nekatoliky obývané ku katolické víře přivesti, za kterouž příčinou povolal kazatele katolického, a brzy Vsetinské, Lukovské, Římnické poddané k přijetí katolické víry pohnul; v čemž nemalá zásluha i Lukrecii přičítati se musí. Bohužel již v druhém roku druhého manželství svého zbožná Lukrecia těžké nemoci podlehla (r. 1614). Před smrtí, nemajíc opět žádných dětí, drahému choti všecky statky v poslední své vůli zanechala s tou však podmínkou, aby Albrecht nový chrám Páně ve Štípe vystavěl, klášter založil, a o jeho zachování slušnými příspěvky se staral. Hrabě Valdštýn, maje v Pánu zesnulé choti vůli poslední vyplniti dílem svým úřadem, dílem tehdejšími válkami zaneprázdněn jsa nebyl s to, aby přání choti své hned zadost učinil. Pak rozličným řeholníkům založení kláštera nabízel; Tito však, předstírajíce samotou místa, nabídnutí toho nepřijali. Tak uplynula tři léta. Konečně ctihodní „otcové Kartusiánští“ Olomúckého kláštera z „Údoli Josafat“ (de Valle Josaphat) nabídnutí přijali, což také l. P. 1617, dne 1. května rádnou základní listinou na hradě Lukovském danou pojištěno bylo. R. 1618, dne 17. listopadu skutečně 4 kartusiáni do Štípy uvedeni jsou a sice: M. Mitner, řeholník Rezenský, který učeností a pobožností nad jiné vynikaje prvním převorem ve Štípském klášteře ustanoven jest; S. Ediger, řeholník Mohučský, P. Fischer, též řeholník Mohučský, jenž již od roku 1616 ve Štípe se zdržoval a ku stavění kláštera dohlížel; pak B. Lignarius, řeh. Brněnský. Současně s klášteřem počal se i novější kostel stavěti, jak tomu v Pánu zesnulá Lukrecia chtěla. Od r. 1616 — 1620. s největší pilností postupovalo se ve stavění těchto dvou posvátných budov. Až téměř ku klenutí dílo se dařilo. Mocný a vznešený Valdštýn nešetře výloh žádných povolal stavitele a umělce z Vlach, jimž uloženo bylo, aby na započaté stavbě co nejpilněji a nejdokonaleji pracovali. Vřak právě v ten čas bouřlivé doby náboženských rozepří nastaly. Stavění chrámu a kláštera se přerušilo. Kartusiáni od stavů odbojnických obviňováni jsouce, že účast mají na vpádu Polanův a Kozákův, byli jsou ze svého nedostavěného kláštera ve Štípe vyhnáni a uvrženi do žaláře v Olomúci. Mimo řeholníka Fischera, jenž ve Štípe zůstal, tři ostatní dne 18. února r. 1620 pod večer uvězněni jsou. V témž žaláři našli svého známého přítele, nábožného kněze Jana

Sarkandra, faráře Holešovského, který právě před jejich příchodem co nejukrutněji na rozkaz svých nepřátel mučen byl. Na sklonku měsíce března propuštění jsouce do Štípy opět se vrátili, avšak v srpnu téhož roku odtud opět vyhnáni byli, načež u Holešovského p. Ladislava Popela z Lobkovic útulku hledali, kteréž jim také dopráno bylo. V Holešově po celý rok požívající pohostinnosti p. z Lobkovic v kapli sv. Anny konali služby Boží. — V těchto nepokojích Valdštýn všecky statky své na Moravě prodal; pak r. 1625 dne 2. září mrtvolu nábožné Lukrecie zároveň se všim jejím jménem na své panství v Čechách — Jičín, odvezl. Zde blíž Jičina klášter Kartusiánský, který ve Štípě Valdštýn založiti chtěl, pod jménem „Klášter Valdický“ skutečně vystavěl. Tak aspoň z části poslední vůli Lukrecie vyplnil. — Štípský pak nedostavěný chrám nákladem rozličných ctitelů Mariánských teprv roku 1762 úplně dostavěn byl a zasvěcen k účtě „Narození Marie Panny“; pak r. 1765 světicím biskupem Olomúckým nejd. p. Janem Karlem ze Scherfenbergu slavně konsekrován; kterážto stoletá památka letos dne 8. září se oslavovala. Zmínky zde též zasluhuje, že zadní stranu hlavního oltáře zaujímá jiný oltář, na němž nalezá se starodávňý obraz malovaný Stanislavem Lammerem, Jesuitou Velehradským. Obraz ten představuje Narození Panny Marie, k jehož účtě chrám ten zasvěcen jest.

To z naší pouti a k oslavě stoleté památky Štípské podává „Blahověstu“ Svpl.

Z Říma 16. září 1865.

(Sv. Otec. Požáry. Cholera. Novinky.)

Jeho Svatost, papež Pius IX. vrátil se ve středu. 13. září o půl sedmé hodině do Říma. Jsou tomu dva měsíce, co Jej Římané svým blahopřáním provázeli na Castel Gandolfo, aby tam ve zdravém vzduchu hor Albanských pookřál. A prání ta splnila se. Nepřehledný zástupové lidstva i pěšky i na vozích spěchali mu vstříc a když Jej u brány sv. Jana zase spatřili, osvědčovali mu onu vřelou oddanost a nejhlubší úctu, jakou Římané vždy jevíli k svému papeži — králi. A stejným holdováním byl vítán po celé cestě až do Vatikánu. Tam očekávali Jej v plném ornátu Palatinští kardinálové, ministři, senator s magistrátem a jiné vznešené osoby. Jsme z toho velice potěšeni přesvědčivše se, že se nám navrátil sv. Otec v nejlepším zdraví. *)

*) O dobrém zdraví sv. Otce máme zprávu novější, přímo z Říma. Totéž dosvědčil věhlasný arcib. Franchi, sekretář římské kongregace mimořádných záležitostí, jenž minulou neděli ohledal památ-

Již pak přijavše zprávy tyto radostné, přijměte i žalostné; máme tu mnoho požárů. Ještě se kouřilo ze skladu sena p. Tomasetti-ho před branou „del popolo“ a hle, nový vznikl požár ve velikých zásobárnách francouzské posádky vedle chrámu „Maria degli angeli“ naproti ústřednímu nádraží. Obratnost papežských hasičů a bedlivost franc. vojska obmezily požár, tak že mnoho píce zachránili a zabránili, že požár nevnikl do svrchu řečeného skvostného chrámu. Požár trval dva dni. A tu došla nás zpráva o lesních požárech na třech rozličných místech. A co cholera? Ta v Římě posud nestraší, avšak rozšířila se v mnohých městech bývalého státu papežského a v království Neapolském, ale již ulevila v témž městě, v němž se objevila, totiž v Jakýně. Ubohé město, v něm onemocnělo od počátku toho moru, od 12. července do 7. září 2360 osob, z těch zemřelo 1330, od tohoto posledního dne bývalo onemocnění řídké, tak že se zdá, že tam cholera již zanikla. Mimo Jakýn zuřila cholera nejvíce v městech San Severo a San Nicandro. Ale i tu oddávají se naději, že tuto metlu Bůh od Italie odvrátí. Však kterak chová se při tom duchovenstvo a lid? Lid v nouzi hledá Boha. Konají se soukromé i veřejné pobožnosti, prosebné průvody. Nejslavnější takové procesí bylo „k velikému pohoršení několika nedobře smýšlejících“ v Sinigaglii, rodišti našeho sv. Otce. Přednosta města s úřady a všecken lid kráčeli modlice se a hořící svíce v rukou nesouce. Však ne všichni hledají pomoci u Boha. Lid dává se na útek, města jsou opuštěna. Ale na útěku nenalezli všickni spásy. Tak utíkali mnozí z Jakýna po železnici, však blíže Ferma stržen jest líjakem vzrostlou bystřicí most, hlídač na dráze železné dával sice výstražná znamení, ale pro bouři nebyl ani viděn ani slyšen a rozehnáný vlak sřítíl se s hráze do moře a tak přemnoží, jenž před cholerou utíkali, nalezli ve vlnách smrti a hrob. Se stádcem nikoli neutíkají pastýřové. Ti, jenž v osadách svých jsou, hledí všemožně pomahati bidným a nuzným. Kardinál arcibiskup Jakýnský věnoval k ulevění bídě 70.000 franků (korunní prince piemontský Humbert daroval jenom 1000 franků!). Ti však, jenž z osad svých jsou vypovězeni, hlásí se k ovečkám svým. Za tou příčinou zaslali neapolští biskupové v Římě ve vyhnanství žijící králi Viktoru Emanuelovi poznovu petici, aby se do diecézí svých navrátili směli. V čele podpisů

nosti města Prahy a v pondělí velebě královské město, jeho památnosti a chrámy s průvodem svým k Dráždanu odjel. Zdá se, že necestuje pro pouhou zábavu. Red.

nalezá se jméno kard. Riaria Sforzy, arcib. Neapolského. Též nižší duchovenstvo koná svou povinnost. Na důkaz uvádím následující příklad šlechtné pomsty. V B. zrušili klášter kapucínů, i nastal v čas cholery nedostatek duchovenstva. Marchese Pepoli žádal guardianu vyhnanych mnichů, aspoň o jednoho kněze pro špital nejsv. Trojice „dei pellegrini,“ kněz guardian došel sám k žadateli a nabídl ne jednoho, ne deset, ale sebe i všechny ostatní bratry své k službě nemocných. Šlechtná to zajisté pomsta! O stavu věcí politických nemohu zvěstovati nic potěšitelného. Sv. Otec skládá posud naději svou v Boha a dobře činí; nebo nyní zapletlo a zmotalo se ve světě politickém vše tak, že i nejvýtečnější diplomatové uznávají, že v pomoc lidskou doufati nelze; pomoci může jediný Bůh, v Něhož sv. Otec doufati nepřestává a Jenž svým časem pomůže. Za těchto trapných dob zanáší se sv. Otec myšlenkou o svolání všeobecného sněmu církevního (koncilie). Rakouský vyslanec u zdejšího dvora, svob. pán Bach, vzdal se úřadu svého. Nástupcem jeho jmenován jest svob. pán Hübner. ∞

Kronika.

Z Prahy. Jeho Eminence nejdůst. p. kardinal dne 30. září nastoupil vrchnopastýřskou cestu za příčinou udílení sv. bířmování v Rakovníckém vikariatu. Dne 1. října udílel tuto svátost v *Kněžovsi*; 2. v *Mutějovicích* (spolu pro osady Kounov a Krušovice); 3. v *Kolešovicích*; 4. tamtéž pro osady *Voračov a Děkov*; 5. v *Petrovicích*; dále pak bude bířmovati 7. října v *Kožlanech*; odpoledne tamtéž pro osady *Vysokou Libini a Krčice*; 8. v *Cisté*, 9. v *Rakovnici*; 10. tamtéž pro osady *Senomaty a Olešnov*.

— *Čtyřicetihodinná pobožnost* k uctění nejsv. Svátosti oltární bude se dále konati v měsíci říjnu pořádkem zimním 12 — 16. u sv. Štěpána na Novém městě, od 17—21. u sv. Mikuláše na Malé straně, od 22—26. u Matky Boží před Týnem, od 27—31. října u sv. Jindřicha.

— V kolegiatním chrámu *Vyšehradském* budou okna v presbyteriu opatřena malbou na skle. Práce tato bude svěřena proslulému umělci Quastovi. Překrásný nákras malby na skle do dvou velkých oken presbyteria podal výtečný náš Hellich. Představeni jsou na jednom nákrasu v rozměru větším ss. Klement a Prokop a na druhém ss. Václav a Jan Nepomucký.

— K oslavení jmenovin J. c. k. apošt. Velič. Františka Josefa I. sloužil včera o 9. h. v chrámě u Všechn Svatých na hradě pontifi-

kalní mši sv. J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí. V chrámě u Matky Boží před Týnem byly za toutéž příčinou slavné služby Boží v 11. hodin. — V témž chrámu Páně bude dnes o 10. h. slavná *instalace* nového rektora vysokých škol, prof. dr. Vinc. Náhlovského. Mši sv. sloužiti bude J. M. světicí p. biskup.

— Vel. kněží Redemptoristé konali *misie* jazykem německým v Neuhamru, kdež bylo 1500 komunikantů, a o slavnosti sv. Václava v Duchcově u Oseku, kdež Čechům tam žijícím kázali též česky. Nyní se nalezají na misiích v Němčicích, diecése Brněnské na Moravě.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v září 101 chudých v Praze zemřelých křesťanů.

— *Z Králové Hradce.* 200 letá památka založení biskupství Kralohradeckého bude se konati dne 5. listopadu, t. j. v neděli XXII. po sv. Duchu. Sv. Otec Pius IX. povolil plnomocné odpustky všem těm věřícím, kteříž by o řečené slavnosti aneb v následujícím osmidenní skroušenou zpovědi a přijetím nejsv. Svátosti s Bohem se smířili a katedrálí (biskupský) chrám v Hradci Králové navštívili, kterýžto čas milosti v předvečer slavnosti oznámen bude půlhodinným zvoněním při řečeném chrámě. Po diecési bude jubilejní slavnost věřícím ohlášena v každém farním chrámě o předcházejícím svátku Všechn Svatých. O slavnosti samé bude po celé diecési v kázání vyložen poměr biskupského chrámu ke všem ostatním, že jest mateřským chrámem celé diecése, farním celého biskupství. Po slavné mši svaté následovati bude chvalozpěv „Te Deum laudamus“ na poděkování za všechna dobrodíní a milosti, jichž diecése po 200 let účastnou se stala. Konečně bude v týž jubilejní den všude konána sbírka na opravu biskup. chrámu Kralohradeckého. K tomu účelu sešlo se již 19.000 zl., v čemž zahrnut jest znamenitý dar JExcel. p. biskupa, totiž 9000 zl., avšak veškeré výlohy páčí se na 45.000 zl. Redakce „Školníka“ sebrala 677 zl. 44 kr. Město Hradec Králové převzalo zřízení dvou hlavních oken s malbou na skla a mramorové dlažby v celé lodi chrámové. Sličná úprava presbyteria bude do jubil. slavnosti dokonána. Na opravu lodí jest potřebí pomoci, příspěvků.

Z Vidně. Zdejší „Morgenpost“ učinila nedávno návrh, aby se ulice toliko v nedělní a sváteční dny dlaždily, by tou měrou „majitelové krámů“ škody neutrpěli. Snad se některý list vytasí s návrhem, aby v sobotu se neprodávalo, ale celý svět aby „slavil,“ by židé v obchodě svém nebyli skráceni.

Z Německa. Na valném sjezdu katolických jednot slaveném v *Trýru* od 10—14.

září důležité bylo pojednání o vystěhovalcích do Ameriky se ubírajících. Místnosti lodí, v nichž se vystěhovalci převážejí, nebývají dle pohlaví oddělené. Lidé starí se v též ložnici ukládají vedle mladých, jinoši vedle dívek. Ješto pak mnozí lodníci jsou lidé suroví, neřestem navykli, rozmáhá se brzy taková nemravnost na lodi, že po vši stydlivosti jest veta a mnozí katolíci nejen o mravopochestnost, ale i o viru byvše připraveni, do Ameriky co nevěrci a neznabohové docházejí. Účastníci sjezdu byli potěšeni zprávou, že v Antverpách belgičtí katolíci zřídili společnost paroplaveckou, kteráž všemožně pečuje o udržení mravopochestnosti mezi vystěhovalci. (Pokrač.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Czeschik*, inful. probost u Věch Svätých a řídítel c. k. hl. vzorní, dívčí a niž. realné školy něm., a
- p. Ant. *Ludwig*, k. arc. vikář v hrabství Kladském a inful. děkan Ebersdorfský, jmenování jsou skutečnými k. arc. konsist. raddy;
- p. Jan *Seichert*, duch. správce v c. k. arsenálu ve Vídni, jmenován čestným raddou konsist.;
- P. Ignác *Vocet*, kněz ř. křížov., farář v Tursku (nyní již na odpoč.),
- P. Ant. Mich. *Vogel*, býv. farář z ř. premonst. v Teplé, a
- p. Ant. *Reinwarth*, prof. pastýř. bohosloví v Praze, jmenování jsou k. arc. notáři;
- p. Vác. *Brož*, farář ve Višnové, a
- p. Jan *Kohout*, far. v Hluboši, jmenování jsou tajemníky k. arc. vikariatu Příbramského;
- p. Mich. *Kleissner*, uč. nábož. na gymnasiu v Chebu, obdržel exposit. canonic.;
- p. Ant. *Konrad*, arcib. vikariátní tajemník a kaplan v Ebersdorfu,
- p. Frant. *Heinisch*, lokalista v Niederschwefeldorfu (oba v Kladsku),
- p. Valentin *Lanhaus*, exposita v Kladrubech,
- p. Josef *Petráš*, fundatista v Brandýse n. L.,
- p. Frant. *Razák*, kapl. u sv. Mik. v Praze, a
- p. Fr. *Tingl*, duch. správce u sv. Kateřiny v Praze, obdrželi právo synodalíí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Vác. *Vodílek*, křížovník, farář ve Vrbné nad Vltavou, za far. do Turska;
- P. Jan *Sachar*, křížovník, far. v Živohoušti, za faráře do Klučenic;
- P. Rafael *Schierl*, premon., za real. admin. v Teplé;
- P. Erasmus *Biersbach*, prem. Teplský, za real. admin. v Pernarčích;

- P. Otto *Pfannerer*, téhož ř., za proz. admin. v Pistově;
- P. Lukáš *Schmidt*, za proz. admin. v Mnichově;
- P. Justin *Falb*, za p. admin. v Mar. lázních;
- P. Anselm *Koehler*, téhož ř., za kapl. do Číhané;
- P. Ambrož *Winkler*, za kapl. do Mnichova (Einsiedl);
- P. Mich. *Matoušek*, za kapl. do Ostrošina (Landek);
- p. Jan *Droz*, kapl. u sv. Haštala, za kapl. u sv. Vojtěcha v Praze;
- p. Vác. *Laholík*, kapl. na Proseku, za kapl. u sv. Haštala v Praze;
- p. Jindřich *Rein*, kapl., z Velvar na Prosek;
- p. Fr. *Havlíček*, kapl. z Hradešína do Rataj;
- p. Felix *Bíca*, kapl., z Hbyt do Hradešína;
- p. Frant. *Burian*, neom., za kapl. do Velvar;
- p. Ant. *Hrbek*, neom., za kapl. do Plaňan;
- p. Vinc. *Nápravník*, n., za koop. do Kladna;
- p. Emanuel *Laštovka*, n., za koop. do Bystřice;
- p. Vojtěch *Linhart*, n., za koop. do Hbyt;
- p. Jan *Lanhaus*, k., z Kinšperku do Frauenreuthu.

- p. Karel *Jaenig*, dr. cír. práva v Římě, stal se aktuárem k. arc. manželského soudu v Praze;
- p. Karel *Hložek*, kapl. u sv. Vojtěcha v Praze, stal se katechetou na české hl. a niž. real. škole Staroměstské, a
- P. Michael *Herodek*, kněz Minorita, katechetou na škole německé tamtéž.

Uprázdňené místo:

Kojetice, fara patron. král. hlav. města Prahy, od 27. září.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Mat. *Dobrohlav*, jub. kněz, b. notář, děkan v Dobrovičích, 25. září (nar. v Jičíně 27. září 1781, kněz od 30. srp. 1806.)

V diecési Budějovické.

Vyznamenán jest:

- p. Rudolf *Pfeiffer*, řídítel kanceláře a přisedící b. konsistoře atd. jmenován od J. c. kr. apošt. Veličenstva kanovníkem kapituly Budějovické.

Listárna redakce.

Milodary. Pro sv. Otce. Za věnované co příspěvek k. halíři sv. Petřskému výtisky „Blahověsta“ 20 zl. 80 kr. (4 výtisky zbývají na skladě v expedici; cena udána jest v č. 4. t. listu.) Úhrnem složeno od red. a čtenářů „Blah.“ pro sv. Otce a dne 2. t. m. odesláno 91 zl. 70 kr. v bankovkách r. m., 11 zl. 75 kr. ve stříbre, 1 ruský pětirubl a 3 rak. dukáty na zlatě.

Na pohořelé Švihovské x, uč. 50 kr. (Úhrnem odesláno 5 zl. 50 kr.).

Od Br. n. O.: Anonymní dopisy se nepřijímají.

Z Písku, dokončení „obrazů ze života a j. příště.“

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 788—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Blah. Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučovník.

(Pokračování.)

Pravoslavní pořád větší a větší úbytek svých znamenajíce, skřípěli zuby a otáčeli Josafata léci satanovou. S některými měšťany Vilnenskými spřáhnuli se opat Sěčilo, převor (přední pop) Bartoloměj Zaščinský a jiní popové. Vystrčivše hodně daleko z města Ruského, mistra nováčkův, doufali, že jim osamotnělý Josafat spíše po vůli bude a pravoslavným svou obecnou vážností k vítězství nad sjednocenými dopomůže. Vyslechnuv mrzké námluvy lisavých pokusitelů, odepřel Josafat zraditi věc Boží, začez mu opat vytal políček. Muž ten úkladný, odcházejce podívat se do dvorce, přikázal Josafatovi, aby domácí sjednocenou mládež za mistrem jejím, Josefem Rutským, hned z kláštera poslal: obmyslelt vydati klášter v moc pravoslavných! Proti tomu vypravil Josafat dle rady jesuity Kovalského rychlíka s listem k Rutskému, dáváje návěští o zlém, jež se domakuje, a cože z toho vzejde, nepospíš-li do kláštera. Josef Velamin Rutský, ačkoliv právě zimnicí trápen, vrátil se honem domů. Za ním přijel opat; užrev ho i s mládeží v kláštere, zůstal nad zmařenou lští jako bez sebe; potom všecken rozčepejřen vinil Josafata z neposlušnosti.

Řodem, učeností, též bázní Boží slavný Josef Rutský ustanoven jest brzy

nato od metropolity Počeje jeneralním jeho vikářem. Kdož z ruského duchovenstva církevní roztržce zjevně dosavad pomáhali, ti teď potajmo pravoslavný lid na Sjednocené poštivali. Tři vzácní měšťané Vilnenští vzali na sebe práci tu, strhnouti Josafata v rozkolnictví. Jeden z nich poprosil ho, aby dům jeho návštěvou poctil. V domě odluzen jest od boku Josafatova průvodčí bratr; všel tedy Josafat samotén do pokoje. Ihned vstoupili dva měšťané a počali s domácím pánem hosta velebiti a sváděti řkouce: Tvou k Hospodinovi lásku známe a víme, kterak ty slávu jmena Jeho vyhledáváš, i národ svůj a jeho obyčej v poctivosti máš! Hle nyní čas příhodný, aby pravoslavná církev hlavy utištěné pozdvihla: k ní lne duchovenstvo veškeré! Tebe jediného pohřešujeme: ty medle svého hled, cizího nech; ustrů se, stůj při ní a pomoz nám! — Kleče prosili a celovali nohy jeho. Když ale Josafat s přivolením nechvátal, změnili pokrytci úctu v potupu, hrozíce mu zabitím, nebudeli jim hned po vůli. V patrném životě nebezpečí vyžádal si jahen lhůtu do zejtrka, ažby se poradil s Pánem Bohem. V kláštere zastal Josafat Ruského a jiné katolíky, ano rokují, jakby zjevné již spiknutí pravoslavných zmařiti lze bylo. Ustoupiv do chrámu padl na tvář svou a vzýval Ducha svatého, aby mu pro dotčené pokusitele vhodnou odpověď vnuknouti ráčil. I ozval se v něm hlas

Boží: „Blahoslavený muž, kterýž nechodil v radě bezbožných“ (Žalm. I, 1.), vnukajíc mu mimo jiné věci, aby nazejtří do onoho domu nešel. Když Josafat přijíti meškal, poslali mu měšťané list upomínací. I odpověděl jim písemně: Bůh, jehož jsem za radu prosil, varoval mne před vámi řka: „Olej pak hříšníka at nezmastí hlavy mé“ (Žalm. CXL, 5.); o vás pak pravil mně: „Nastrojili na tě zlé věci, smyslili rady, kterýchž nemohli provésti“ (Žalm. XX, 12.); pročež dejte si pokoj a buďte hodně zdrávi!

Polský král Sigmund III. hleděl k tomu snažně, aby se pravoslavní Rusové v říši jeho s Církví katolickou sjednotili; vůle jeho zjednala aspoň to při mnohých úřadech, že Sjedenocených od násily pravoslavných opatrovali. Ve Vilně oznámil nějaký Rus obecné radě, že rozkolníci chtějí v příští neděli mezi jitrním v kostele nejsv. Trojice několik Sjedenocených klášterníků sv.-Trojických vzebrati a zabiti, a tím v klášter i v kostel se uvázati. Opat Sěncilo a převor Bartoloměj byli s úkladníky srozuměni. Což když zvěděl Mikoláš Radzivil, vojevoda Vilenský, napomenul katolických klášterníků k pozornosti, zakázal pod ztracením hrdla opatovi a převorovi všelikou výtržnost, radě pak poručil, aby obecný lid na uzdě držela. Městská rada zmocnila se brzy oněch měšťanův, co byli Josafatovi smrti hrozili. Klášter ohrazen stráží vojenskou, a když Sjedenocení mniši zvonili na jitrní, přitáhla jim na ochranu část hradské posádky Vilenské. Tak s pomocí Boží úklad v niveč obrácen! — Odštěpenci kladli vysvobození Sjedenocených za účinek Josafatův; kdekoli se tedy on mimo klášter po městě ukázal, házeli po něm blátem a kamením, nadávajíce mu bezbožníků, bláznů a šibalů, což on z lásky k Pánu Ježíši rád snášel.

By pak obratněji a rázněji s rozkolníky a s kacíři zápasiti dovedl, poprosil Josafat jesuitu Valentina Kovalského za návod k důkladnému po-

znání bohovědy a mudrosloví. Učil ho slavný mistr jazykem slovanským; neboť žák latině nerozuměl. V těch vědách prospěl Josafat brzo a znamenitě, maje paměť výbornou, rozum bystrý, nadto pak milost Ducha svatého, jenž jest nejlepší učitel. Rozkolníci nastrčili mnohokrát buď ze sebe buď z kacírův muže v obhajování bludu nejhbitější, aby Josafata v řečnických a mudrlantských smyčkách zamotali, a co nevědu před lidem zahanbili; však tito musili jemu pokaždé couvnouti s uzarděním a podivením, odkud se v něm taková moudrost vzala!

(Pokračování.)

O církevních hodinkách za mrtvé.

Církevní hodinky za mrtvé čím dále tím více z obyčeje vycházejí. Zřídka kdy bývá slyšati žalmů z nadzminěných hodin, jež literáti a po nich ještě kantoři — beru to jméno v čestném smyslu, v jakémž původně bývalo a býti zasluhuje — v domě zemřelého, dříve než průvod pohřební počal, zpívali.

Tuším, že tuto pobožnost za mrtvé zcela zanedbávajíce, chybuje a žeby v těchto Církvi odporných časech zvláště bylo prospěšno, aby se zpěv církevních hodin za mrtvé opět obnovil.

Dne 2. září konal se v Ratajích pohřeb v Pánu zesnulého osobního děkana p. Václava Veverky a na místě kázání, jakéž bývá při pohřbu duchovních pastýřů, modlilo se přítomné kněžstvo církevní hodinky za mrtvé. Tak to v Pánu zesnulý děkan v své poslední vůli určil. Znal jsem povahu tohoto výtečného pastýře duchovního, nebyl nikdy chvály lidské žádostiv; a zajisté se nemýlím, pokládám-li za příčinu tohoto určení obavu jeho, žeby se snad o pohřebním kázání mluvílo též o jeho zásluhách, a to se skromné mysli jeho přičilo. Co se týče kázání při pohřbu duchovních pastýřů, nechci se stávajícího obyčeje nikterak nepříznivě dotýkati; obyčej ten má své plné právo i lid při takové příležitosti žádá slyšeti slova dojmavá a přicházejí na mnoho hodin cesty k pohřbům výtečných všeobecně milovaných pastýřů duchovních těše se na kázání při této příležitosti. To se ale nedá upříti, že nejednou bývá těžko pro takovouto pohřební řeč kazatele schopného nalézt. Ne každému jest dáno v několika

málo hodinách připravit se na slova tak důležitá, jimž mimo pobožné posluchače také nenábožní kritikáři a jinověrci naslouchají, ne každý schopný kazatel mívá také právě v tu dobu potřebného času a potřebné síly a dispozice. Nad to netajme si, že při pohřbu některých duchovních pastýřů nesnadno mluví o jejich zásluhách, o nichž předce kazatel buď v úvodu buď na konci několik slov promluví chce. Což když zemřel pastýř duchovní, v osadě málo ještě pobýv, od osadníků takřka ani znám nejso, což když umřel pastýř duchovní, jenž churavěl dlouhá léta, a tudíž nemohl povinností svým zadost činiti, což když umřel, nebyv s osadou v poměru žádoucím živ ano jso od ní buď již svou vinou aneb bez viny své nenáviděn? Jaké tu těžké bývá postavení řečníkovo! — Jelikož to není zákonem, aby při pohřbu duchovního pastýře řeč se konala, soudím, žeby někdy a sice v právě zmíněných případech lépe bylo, kdyby se od stávajícího obyčeje upustilo a kdyby shromážděné duchovenstvo a učitelstvo nad rakví zemřelého pomodlilo se společně „officium defunctorum.“ Zvláště tu by se tato pobožnost dobře hodila, když pohřeb se koná odpoledne, tedy beze mše svaté, což bývá tehdaž, když připadají dva svátky za sebou a s pohřbem se déle odkládati nedá; tímby se lidu též dalo naučení a sice to, že mimo mši svatou též modlitba zemřelým prospívá.

Což ale, sešlo-li se k pohřbu tak málo duchovenstva, že se „officium defunctorum“ konati nemůže, což v zimním nečase a v den sváteční se přihází? Tu může se vyzvati lid, aby se v svém jazyku hodinky za mrtvé pomodlil, čili lépe, aby je zpíval. Mámeť věrný překlad této pobožnosti i s notami, dle nichž se žalmi zpívati mají, v kancionálu od Svatojanského Dědictví vydaném, též v knížce: „Vyňatky z hodinek církevních“) od Vinc. Bradáče“ a nad to právě tiskem vyšla tatáž pobožnost pod názvem „Církevní hodinky za mrtvé“ u Karla Bellmanna v Praze, kteréžto poslední vydání jest frakturou lidu oblíbenou tištěno. Cena sešitu 10 kr.

K tomuto společnému zpěvu hodinek církevních může se vyzvati lid též o pohřbech lidí v obci zvláště vážených o všeobecné dobro velké zásluhy majících, a kterých tudíž chce aneb má duchovní pastýř slavným pohřbem poctiti, jako když zemře zasloužilý učitel, přednosta, dobrodinec chrámu, patron atd.

Aby pak lidu tato pobožnost byla již známa a snadno k vykonání, jsme toho náhledu, žeby se mohla zavést o dnech výroční památky všech věrných zemřelých (dušiček) aneb zemřelých osadníků. Na den Všech Svatých k večeru aneb na den dušiček z rána mohlo by se zpívati aspoň jedno nokturnum a pak laudes; v pondělí o slavnosti posvěcení chrámu, dříve nežli se koná requiem za zemřelé osadníky, prospělo by též vykonati některé nokturnum a laudes. — V osadách, kdež jest mnoho nekatolíků namítajících nám, že prý žalmů nedbáme, ano zpívání jich zcela zanedbáváme, prospělaby tato pobožnost zajisté nemálo.

Tuším, žeby tímto způsobem pohřby došly větší slavnosti, nežli za dnů našich docházejí jistými hudebními pochody, v nichž bývá někdy více dissonance nežli harmonie, a žebychom se tím staré praxi Církve naší více přiblížili. Kdekolí stává skutečných sborů literátských, tam o zavedení církevních hodinek na výroční den památky zemřelých spoluúdu nemůže žádné pochybnosti býti.

Bradáč.

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Pokračování.)

IX. Přípravy k sněmu 1851; katolická otázka před angl. parlamentem, titulní bill přijata, její podnávrhy; dosah nového zákona neublížil Církvi kat., konec sněmu; jak se nyní psali katol. biskupové?

Posud jsme viděli znovuzřízení sídel biskupských v Anglii, povstaly proti tomu odpor lidstva, duchovenstva, państwa a státníkův a vzorné chování při tom kardinála a kat. biskupův i věřících. Rozhodná hodina měla však teprv uderiti.

Bylo již praveno, že se měl celý spor o katolickou svatovládu na angl. sněmovnu vznésti, aby daným zákonem rozpory cestou ústavní konečně narovнала a odstranila. Rozdurdění anglikánci vyzývali už předkem sněmovnu, aby, sešedši se, novým některým zákonem zameziti hleděla „přehmaty papežské,“ t. j. zrůst katolické Církve v Anglicku. Tu a tam konaly se v skutku vzteklé přípravy, aby rozjitřením lidu proti katolíkům vymohlo se v nastávající sněmovně obmezení Církve a ztenčení náboženské svobody katolické. Zatím, než sněmovna rokovati počala, uložila anglická vláda svému vyslanci v Toskáne, katolíku Sheilovi, aby ve jménu britské vlády s papežem vyjednával, a ministr Russel nařídil

*) připadajících na Boží hod vánoční, pak na zelený čtvrtek, velký pátek, bílou sobotu i na den dušiček. (Cena 60 kr.)

výtečnému angl. státníku a katoliku lordu Shrewsburymu v Římě, aby sv. Otce Pia IX. ubezpečil, že on (ministr) „s pověřeným hastrošstvím“ ve svém známém listu nemíní katoliky.

Než se sněmovna zahájila, sám první ministr lord John Russel i ostatní ministři angl. koruny ochladli a vystřízlivěli. Z počátku chtěli „papežské přehmaty“ parlamentární resoluci prostě odmítnouti, leč taková resoluce nebyla by leč marným odporem proti papežskému opatření, kteréž velkobritská vláda při vši moci své nebyla s to zameziti. Hodlala tedy sněmovnou dáti uzavřítí, aby tito „biskupští osobovatelé“ neměli pražádného zákonitého důstojenství; a aby, chtěje je nicméně násilně prováděti, za to zemskými soudy stíhání a trestáni byli. Ale římsí biskupové v Anglii nepotahovali se nikdy na zákonní důstojenství v zemi Anglické; pod svým vlastním zákonem mají důstojnost a vážnost, na nichž přestávají, a kteréž dobrovolně od každého angl. katolika se uznávají; není jim nikterakž třeba, aby jim světské rámě zákona u vykonávání církevní správy nápomocno bylo.

Parlament, na něž obě sporné strany s napnutou nedočkavostí čekaly, zahájen jest v Londýně 4. února 1851. V trůnní řeči vyjádřila se královna Viktorie stran náboženských otázek. Připomenuvši, co se bylo stalo, osvědčila se, že chce práva koruny hájiti a neodvislost náboženství proti všem přehmatům zachovati, nechť si již pocházejí odkudkoli. Zároveň ale vyslovila žádost, že chce svobodu náboženství, kteréž si národ anglický tolik váží, neztenčenou zachovati. Pravila mezi jiným k sněmovníkům: „Na vás jest vzítí v potaz ona opatření, kteráž se v té věci státi mají.“

Divná to logika události! Křivda a náramně pronásledování, jakové až do pozdního věku našeho kat. Církev v Anglicku snášela, upomínaly nyní britský národ z nepromlčeného dluhu, a předstoupily mlčky, avšak prstem hrozíce před vládu a sněmovnu — Církev katolická, jsouc v Anglii snad již od 1. století po Kristu, stála před parlamentem tehdež 586 let starým (r. 1265 založeným).

Hned 6. února 1851 strhla se šrůtka předních stráží vzhledem kat. otázky. Katolíci v sněmovně poukazovali na to, že Pius IX. už r. 1848 lordu Mintovi zjevně okázal listiny stran znovuzřízení biskupství, a že tudíž lord John Russel křivě nazval opatření papežovo „podskočným.“ Avšak l. Minto oprnul se v sezení hořejší sněmovny, 6. února, v té míře studu, že onu okolnost zapíral, jakoby mu byl papež listiny

týkající se znovuzřízení řím.-kat. svatovlády v Anglicku nepředložil. Již ale na zejtrí viděl se nucena k následujícímu mizernému opravení své řeči: „Možná dost,“ pravil, „že se něco podobného stalo, a že jsem se nepřesvědčil, co ty papíry v sobě obsahovaly; avšak nepamatuji se na to.“ K tomu doložil lord Stanley rovněž případně: „Jest mi s podivením, žeby byl šlechtný lord (r. 1848), když papež pravil: „Zde jest něco, co se země vaší týče,“ tak velice v římské státní záležitosti pohroužen býval, aby byl ani času neměl, anebo aby byl myslil, že to ani za práci nestojí podívatí se, co vlastně papež s Anglickem v úmyslu má.“

Russel nedal na sebe dlouho čekati, alebrž podal hned na počátku sněmu, dne 7. února 1851, v dolejší sněmovně pověstný svůj návrh zákona (billy) „k zamezení přijímání jistých duchovních titulů hledě k místům ve spojených královstvích“ (Ecclesiastical Titles Assumption Bill). Tato titulní bill čelila proti užívání rádných kat. titulů biskupských v Anglicku, nebo jinými slovy, zapovídala kat. biskupům, aby sobě nepřikládali jmena anglic. míst, neb Irských a Skotských, by se ku př. nenazývali „biskup Londýnský, Dublinský, arcibiskup Westminsterský“ atd. Bill žádala spolu, aby papežské bully tehdež teprv platnosti nabývaly, když byly dosáhly schválení světských úřadův anglických.

Podáváje bill vystoupil přední ministr velmi drzou řečí v dolejší sněmovně, řečí to oplývající lžemi a utrhačstvím; dorážel na nejnovější opatření papežovo, na kat. Církev vůbec i na katoliky irské. „Vloni“ tak stěžoval si, „poslán jest duchovní, v Římě dlouho se zdržovavší (Cullen), od papeže jako arcibiskup do Irska, aniž by se byl dorozuměl s vládou, jakby byli arcibiskup Mouray a jiní irští preláti jistě učinili. Hned na to konán jest církevní sněm v Thurlos. Pamětní spis té synody čelí z většího dílu proti výchovaci soustavě, kteráž (ač lhostejná jsouc a náboženství nebezpečná) sněmovním snešením potvrzena jest; jiný díl synody zanašel se vypovězenými irskými nájemníky, namlouvaje jim, že mají více spravedlivosti k zemi a pozemkům, než jim zákonem přiřknuto jest.“

Řeči Russelovy byly z více stran vyvráceny. Ješto mezi jiným také prorekl, „že opatření papežovo u samých světských katolíkův angl. chvály nedochází:“ napsal mu výtečný angličan Langdale list, v němž ministra pozorna činí na děkovací přepis angl. katolíkův, podaný kardinálovi, pravě: „Přepis podepsán jest 12 anglickými aneb v Anglicku osedlými a obytnými kat. peery, 12 kat. baronety a více jak 600 nejváž-

nějších kat. gentlemenův angl., mezi nimiž jest 30 kat. právníkův. Smím-liž se vás, pane Russele ptáti, kteří kat. duchovní aneb světští vám právo dávají, odporovati této převládající většině katolické gentry anlické, aneb nepočítáte-li jich skutečně k těm poctivým katolíkům, kteří věrnost svou neporušenou a neztenčenou koruně zachovati chtějí?“

Jelikož billa všeliké katolickým biskupům co biskupům závětem atd. odkázané jmění za státu neb vládě propadlé prohlášovala, vyjel si známý radikální Roebuck v řeči své mimo jiné i takto na lorda Russela: „Obmyslíte-li zákon zapovídající, aby umírající člověk kat. kněžím a biskupům nic neodkazoval, sám k tomu první napomáhati budu; ale v té věci bojím se methodického kazatele a (bohatého anglikánského) Londýnského biskupa rovně, jako kardinála Wisemana.“ Po té učinil Roebuck ne nezajímavé poznamenání, že katolíkům málo na tom sejde, řekne-li se: arcibiskup Westminsterský anebo jen ve Westminsteru, aneb (kdyby i to se zakázalo) arcibiskup s nějakým jiným příhodným jménem; proto prý přece podrží kat. biskup tu osadu, plomocenství atd.

Mezi řečníky proti Russelovi, vyznačili se též Moore a Bright (čti Brajt). Onen pravil mezi jiným: „Povídá se, neučiníme-li po všem tom, co se za předešlých tří měsíců sběhlo, ničehož, že to bude na potupu angl. národa; já však mám spíše za potupení angl. národa, upustíme-li od svobodomyšlných zásad, kteréž sobě od 50 let cestu razily. Známy list předního ministra jest pouze částečně opatřením papežovým povolán; hrozný stav Vysoké církve (high-church) jest jím spíše vinen. Russel použil křiku nad útokem z venku toliko k tomu, by za listem tím ukryl zrádu uvnitř.“

Že však všeliká násilná opatření proti kat. Církvi ve Velkobritsku bez účinku zůstanou, a že anglická státní církev bezmocnou se býti prokáže, vyličil kvekr Bright v řeči své mimo jiné následujícím výborným způsobem: „Zeptejme se předce jednou, kam to posavadní politika s utlačováním kat. Církve dovedla. Sněmovny usilovaly dlouho vykliditi kat. víru hubením katolikův. V Irech stává státní církev, aby katolíky obrátila a Irsko s Anglií, spojila. Táž státní církev má tam k ruce všelikou moc a přízeň koruny i sněmovny, vojsko a policii, a důchody její obnášejí asi 20 milionů; a přece nejsou ještě katolíci vyhlazeni a právě pronásledování jest příčinou, proč Irčané velmi úzce k víře své lnou. Anglikánská církev má 2 university,

vojsko a policii, 2 tucty biskupův v hořejší sněmovně, z nichž jeden, arcibiskup, má 15000 lib. sterl. ročního důchodu. Církev ta má příjmů na miliony, a přese všechny ty výhody neuchránila, majíc býti hradbou protestantství, zemi ani před papežstvím, nýbrž jest jím sama velice nakažena.“ Tak mluvil člověk kvekr!

Ostatně šlo angl. ministru s jeho návrhem velmi do tuha. Russel ubezpečoval v sněmovně na konci své řeči, naplněné hanlivými slovy a lžemi: „nepostačí-li tento návrh zákona, aby papeže a kardinála od dalších kroků odvrátil, bude třeba velikého a těžkého boje.“ K těmto slovům učinil veliký politický denník Morning-Chronicle, vedený mladými puseyskými (čti pjusiskými), tudíž více římsko-katolicky smýšlejícími učenici, tuto důtklivou poznámku: „Taková výhrůžka, že později něco podnikneme, co si netroufáme hned učiniti, připomíná nám v ústech lorda Johna Russela, pro obecnou oblíbenost vždy mnoho mluvícího, potom ale pro úřad svůj a snad také pro dobro státu málo čínícího, příběh o Oxfordském krejčím, jenž byv od študenta, od něhož chtěl účet svůj míti zaplacený, po osmé se schodů shozen, vzdorně se vztýčil a zvolal: „Opovázíte-li se to po deváté učiniti, pak zbudíte britského lva.“

Jizlivá řeč Russelova dávno byla dozněla, ale ohlas její rozléhal se dlouho v duších katolikův. V krátce po ní učinil nový kat. biskup Birminghamský, dr. Ullathorne, přípis k angl. přednímu ministru, v němž mu rozložil, s jakými ohledy na angl. vládu papež při jmenování biskupův jednal; že tudíž nejsou oni útočníci, alebrž na ně že se útokem žene, a skončil posleze: „Ano, mylordě, s bolestí jest mi říci, takovým jednáním nedotýkáte se nás (biskupův), leč že nám pastýřských starostí přibývá, že chrámy naše se naplňují, naše knihy valně se rozšiřují a že dle zpráv našeho duchovenstva počet našich obrácencův se množí; pronásledování tíží více (katolické) obchodníky, řemeslníky a chudé služebníky, nevinný průmysl a chudinu, hledající chleba svého; — a aj! s jakým poklidem vše to snášíme. Jedno však ještě jest, co zasluhuje pozoru vašeho. Svatovláda jest zřízena, nemůž tedy býti zrušena, leč fysickým vyhlazením kat. víry a Církve v těchto říších. Co hodláte učiniti naproti těmto skutečným událostem?“

S malými přestávkami bráno napořád kat. otázky na přetřes. Znamenitou nevoli způsobilo v březnu 1851, že syn velikého zastavatele vyvazeni katolikův (emancipace), mladý sir Robert Peel nevěděl v panenské řeči své (maiden speech) nic

lepšího přednéstí, leda nejobyčejnější anglické průpovídky o papežském tyranství. Odvolával se na zkušenost svou ve Švýcarsku nabytou, nerozváživ, že sám jest protestantem a k tomu ještě příliš nezkušeným, aby tam byl mohl seznati směry vůdcův, v radikalismu zešedivělých.

Nesnáze, v jakéž Russel svou titulní billou se zapletl, a povstalý proti němu odpor katolíkův v sněmovně, zavdaly příčinu, že se vzdal svého úřadu, zůstal ale poznovu ministrem, v březnu 1851. Ruch a statečné snahy mezi katolíky, usilujícími proti neblahým záměrům jeho, pohnuly jej, že návrh svůj proti „přehmatům“ poněkud proměnití hodlal. Pohnul prý jej k tomu list mírného a slovátného biskupa irského, Murraye, kterýžto požívaje v celé zemi veliké vážnosti, též proti krokům a snahám Russelovým statečně se prohlásil. Vida se tedy nucena proměnití svůj návrh zákona, navrhoval v březnu v té proměně hlavně, aby vydal se zákon, jímž by se vyměřila pokuta 100 lib. sterl. každému, kdož by směl přijmouti odjinud titul biskupský, naznačený jménem některého místa v Anglii. Takový zákon zdál se býti Anglikáncům příliš mírným; nebyli s ním tudíž ani katolíci ani anglikánci spokojeni, ano návrh potkal se mezi jizlivými protestanty s lýtým odporem. Vědělo se už napřed, že lord Stanley s celou svojí stranou proti němu hlasovati bude, tím více všickni upřímní hajitelé svobody svědomí a irští katolíci; tito měli i naději, že návrh dotčeného zákona neublíží jim ale lordu Russelovi.

Nelibost anglikáncův proti změněnému návrhu popudila je tak velice, že chtěli dorážeti na královnu, by sněm odročila, aby takto novými volbami protestantstvo k ráznějším krokům proti nenáviděné kat. Církvi se sesílilo. Lord Winchilsea, divoký to třeštětec, uveřejnil provolání k svým „protestantským bratřím,“ aby vznesli žádost za rozpuštění nynějšího sněmu a novou agitaci po celé zemi zařídili. Katolíci při tom všem nelenili; jak v sněmovně, tak i mimo ni činili seč byli, aby hrozící nebezpečí odvrátili, ohražující se proti němu všemi zákonnými prostředky. Proti návrhu Russelovu vydali osvědčení, dovozuje, že obnovením stolic biskupských neztenčeno práv ani královně ani protestantům; rovněž důstojně a rázně se ohrazovali proti všelikému obmezování náboženské svobody. A co v dotčeném osvědčení písemně pověděli, dotvrdili ráznými řečmi na posledním meetingu kat. v Londýně dne 10. března 1851.

Agitace neprosplý a sněmovna nebyla odročena. Titulní bill přijata jest v do-

lejší sněmovně 26. března při druhém čtení s takou většinou, kteráž patrně ukazovala, že hodlá sněmovna na rychlo něco učiniti, jen aby se zbavila přítomné nebezpečné protipapežské čili protikatolické agitace. Jaké postavení již nyní římsko-katolická svatovláda ve Velkobritsku a obzvláště v Anglii zaujímal, o tom svědčila bezvýznamnost billy, o které všechny strany jednohlasně soudily, ačkoliv irští a liberální poslanci i při třetím čtení nespravedlivost návrhu ostře vytkli.

Takovým způsobem vléklo se v angl. sněmovně hádání o titulním návrhu dlouho až k omrzení. Konečně zvítězila v červenci 1851 nesnášlivost protestantská nad spravedlností a téměř odňala katolíkům náboženskou svobodu. Návrh J. Russela o biskupských titulech stal se v dolejší sněmovně zákonem. I hned předložena jest bill hořejší sněmovně k poradě.

Zuřiví anglikánci aby tím více sevřeli katolíky, připojili ještě dva podnávrhy, na něž samy protestantské časopisy, jako Times, s nelibostí pohlížely, stydíce se za ně. Jeden podnávrh stanovil, že smějí i soukromé osoby s přivolením generála aneb lorda advokáta vystoupiti co žalobníci proti kat. biskupům, a druhý určoval, že propadnou 100 lib. sterl. pokuty i ti, kdož by papežské bully a reskripty buď obstarávali anebo uveřejňovali.

Tak se anglikánstvo všelijak zasazovalo, aby zarazilo zrůst kat. Církve v Angličanech. Nelze mlčením pominouti, co již v březnu proti katolictví v sněmovně se podniklo. Považujice samostany (kláštery) za ohniska požehnaného snažení kat., pozdvihli anglikánci boj proti nim. Velikého hluku způsobila v sněmovně žádost známého odpovědníka katolíkův sir Roberta Inglise, jenž jménem jistého p. Berkeleye navrhoval dodatek k titulní bille, „aby nikdo nezletilý od rodičův aneb od poručníkův do kláštera čili do jiného podobného vychovávaciho ústavu poslati se nesměl.“ Berkeley způsobil tento obmezující návrh za příčinou jistého případu, jeho osoby se dotýkajícího. Jeho pastorkyně totiž, neť známého katolíka Earla z Shrewsbury byla po úmrtí své matky v domě téhož Earla a jeho choti vychována a později od těchto příbuzných do kláštera v Tauntoně v Somersetshire dána, kdež, nezajde-li nic jiného v cestu, v září 1851 klášterní sliby složití měla. Mladá ta šlechtice měla však, jak mile právních let nabude, (v červnu 1853), nad jménem 80.000 lib. sterl. vládnouti, kteréž, zůstala-li by v klášteře, nejspíše Církvi dáti chtěla. Hinc illae lacrimae! Odtud ten nářek! (Pokračování.)

Na Stráži.

Obrazy ze života od Fr. Pravdy.

VI.

Rokytův Jakob dorostl za chasníka a velmi si na sobě zakládá. Je velký a hezký, bude dědití statek největší v Pomeřanech a rodiče mu ho zachovávají v dobrém stavu. Matka sama mu povídává, že nad něj není v celém okolí a míní, že se mu nevěsty se všech stran budou nabízet, až se bude ženit. On má ty nejhezčí šaty, jeho kabát by mohl nositi každý pán v městě, jeho plášť stál půl stotky, jeho klobouk, jeho boty, vše, co v neděli na sebe bere, je pořádné a líbí se domácím i cizím. Také mu koupili drahé hodinky, kouří ze stříbrných dýmek, nosí hole a rukavičky a v hospodě nešetří peněz. Jemu k vůli drží otec pěkný pár koní, zjednal slušný vozík, dal opravit dům, zřídil v něm i dva pokoje. Jakob ví, že mu ničehož neodepře, co si přeje a dělá mladého hospodáře, jenž již poroučí jako starý a lidem povoluje žádosti.

Není divu, že takovéto přednosti a výhody drobet pomátly hlavu ohnivému jinochu a povzbudily v něm pýchu. Vypínal se nad druhé, nechtěl s chudšími a sprostšími obcovat, vyhledával společnost vzácnějších a vznešenějších. Synkové chalupníků, domkářů a podruhů, s nimiž byl chodil do školy, nyní se k němu nesměli hlásiti, když se někde vyražel, a jejich sester si také nevšímal. On ani dcerek selských si nevážil, nebyly-li milovnice parády a neuměly-li se švarně tvářit a otáčet a u muziky žádné z nich neprovedl. Chodil okolo nich, jakoby jich neznal, nepromluvil na ně, nezavdal jim, nýbrž staral se jen o panny bohaté, způsobné a vystrojené.

Vedle u Srpků měli dceru Jozefku a Jakob byl její dobrý přítel a známý od nejprvnějšího mládí. S jejím bratrem Petříkem se milovali, co živi byli a jen tenkrát, když mezi Rokytovými a Srpkovými panovala rozepré o to kuře, i oni na sebe zanevřeli. Však to se záhy vyrovnalo a již dávno na to zapomněli, neboť byly ještě děti, když se to stalo.

Od té doby Jakob a Petr se k sobě měli jako bratři a kde byl jeden, byl také druhý. Jozefka Jakobovi ze všech dívek byla nejmilejší, že ji nejlépe znal a nejvíce s ní býval pohromadě.

Však u Srpků měli více dětí a statek jejich nebyl tak velký, aby na ně byli mohli mnoho vynakládati. Vychovali je pečlivě, ale skvostných šatů jim nejednali a na rozličná vyražení jim nedávali peněz.

Petr se v šatství nelišil od čeledínů a v kapse nemával než několik málo grošů, z nichž jen po částkách utrácel, aby jimi déle vystačil. Když mu skrovné zásoby došly, musil otcí říkati o nové a to činil nerad věda, že otec sám si nic nepřeje, aby mu zbylo na daně a jiné potřeby a platy. Otce šidit a všelicos mu prodávat za zády jako jiní marnotratní synkové ve vsi, to Petr nechtěl a raději žil tiše a skromně, než aby si byl pomáhal podvodem.

Když se Jakob a Petr stali chasníky, pívali v hospodě z jedné sklenice. Že však Jakob nešetřil dávaje píti jiným a s pivem plýtvaje, Petr se od něho trhl a pil napotom na svůj účet. Arcit býval maličký, kdežto Jakobův obnášel třebas více zlatých a co dávali hudebníkům, v tom také byl velký rozdíl.

Jakob se ve všem chtěl vyznamenati a bažil, aby ho lidé ctili, vychvalovali a mluvili o něm častěji než o jiných. Že se mu Petr již nevyrovnal, přestal si ho vážiti a býval méně v jeho společnosti. Takhle po domácku se předce ještě scházeli, přišli k sobě do domu, zůstali státi na cestě, pozdravili se v polích. Veřejně přiblížili se k sobě velmi zřídka. Jakob se sháněl po švarnějších přátelích. Chodil s nimi na trhy a poutě, navštěvoval posvícení, vyražel se u muzik.

Srpkova Jozefka Jakobovi již také nebyla dost dobrá, že se málo strojila. Dříve jen s ní chtíval tančiti a s ní se vodil, kdykoliv měl k tomu příležitost. Nyní ji sotva provedl a skoro by se byl za ni styděl.

Bylo jí toho líto a schválně se mu vyhýbala, aby ji nemohl zarmucovat. Jednou myslila, že jí má rád a sama upřímně mu byla nakloněna. Vždyť k ní mluvil sladce, slíboval jí věrnost, k ní se lichotil! Nemůže prý býti bez ní, byl by nešťasten, netěšil by ho život. Věřila mu ochotně a měla z něho radost, celým srdcem k němu lnouc. Tím bolestněji to nyní nese, že se od ní odvrátil, přednost dávaje vyfintěným pannám. Plakala často pokradmu a před lidmi skrývala svou žalost, aby se jí nevysmáli. Ani Jakob o ní nesměl věděti a nutila se na něho zapomenout, ačkoliv to šlo velmi těžko. Však co počít, on o ni již nedbá, jí nechce: sama se mu nabízí nebude. Cítí, že se mu stala lhostejnou, snad dokonce odpornou, musí se tomu podrobit, ač bude velmi bídná a opuštěná na světě.

I přestala choditi k muzikám, málo ji bylo vidět v společnosti jiných dívek, scházela v jejich schůzkách a ani do kostela a z kostela jich nedoprovázela. Obyčejně byla sama, ve všední den pracovala, v ne-

děti čtla a se modlila a když ji Jakob jednou za čas potkal, odpověděla mu krátce na jeho nepatrné otázky a rozešla se s ním na oko chladně. Uvnitř arcíci bývala pohuta a opravdu se chvěla, však jemu to zůstalo tajno a nepřipustil si žádného nepokoje.

Mladého Rokytu zajímala jiná dívka, bohatší, vzácnější, hezčí než Jozefa a celou duši mu vyplnila. Byl po ní jako poblázněný a takovou náruživostí se k ní rozpálil, že jen po ní toužil. Nebyla z Pomeřan, nýbrž ze Železnice a seznámil se s ní, když tam jednou byl u muziky. Takového děvčete u nich nemí. Má šaty, žeby v nich mohla jít do kostela. Do kostela běře ovšem ještě skvostnější. Je na ní plno ozdob a šperků. Nosí i prsteny, náramky a naušnice. Umí mluvit, žertovat a smát se, že za ní všechny dívky zůstávají pozadu. Nikterá tak lehce, tak způsobně a rychle netančí jako ona. Pochází z velkého domu a již mnoho ženichů se o ni ucházelo. Dostane prý znamenité věno a to a její osoba vábí a přitahuje každého, kdo hledá nevěstu.

Anna, tak se jmenovala Jakobova milá, měla již s mnohými chasníky známost. Však přišel vznešenější a hned opanoval její srdce. Naposled se zdálo, že se již bude vdávati za obratného synka ze statku, s nímž se horoucně milovala. Tu poznala Jakoba a Jakob poznal ji obdivuje se její schopnosti a kráse. Nemusel se mnoho namáhati, aby si ji získal; ona přešla k němu dobrovolně. Vždyť byl ještě výtečnější ženich než poslední její kochánek a mohl ji lépe zaplatit! Ovšem se jí také víc líbil, že dělal většího šviháka a choval se skoro po panskú.

Noví milenci výborně se k sobě hodili a jeden druhého vyražel, že byli jako okouzlení. Oba měli dost ohně a Jakobovi se otevřel ráj, jak mysli. Anna ho obsypala všemožnou laskavostí a v ničemž mu nebránila. Ano, ona k schůzkám mu sama dávala podnět a příčinu a k sobě ho vábila. Mohl si všecko dovoliti a dovolil si mnoho běhaje za ní do Železnice několikráte za týden.

Ovšem se to stávalo v noci a rodiče o tom na počátku ani nevěděli. Měl se za velmi šťastného a takových radostí jako u Anny nikdy nezažil u Jozefky. Smyslnost jeho pořád nalezala potravu a že byl ještě ostýchavý a bojácný a skutečných ohavností a hříchů se nedopouštěl, nemohl se zábavného láskování nasytití a držel je za nevinné a dovolené. Když ale příležitost a pokušení ho přemáhalo k zlému a již již nad ním chtělo zvítěziti, probudilo se v něm svědomí a opravdu mu dělalo nepokoje.

K tomu také přispěli rodiče, jenž dověděvše se o jeho nočním toulání, mu domlouvali, aby se nad svou cti nezapomínal. Nemohl jich poslechnouti a neposlechl jich jsa náruživostí zaslepen a rozkošně se v ní kochaje. Musili se s ním vaditi a v noci ho hlídali, aby nebezpečných cest nenastupoval. Utíkal jim předce a Anna byla vroucnější a milostnější než kdy jindy, chtěla si ho na vždy pojistiti.

Často spolu bývali na Stráži a sedávali na kameni, před nímž stál kříž Rokytův. Anna mu tam chodila naproti a ho tam doprovázela, když ji navštívil v neděli. Jakob tudy chodil, kdykoliv za Annou se ubíral do Železnice aneb od ní se vracel domů. Svatý kříž mu nepřekážel, dokud si nevytýkal žádné lehkomyšlnosti, daremnosti a ničemnosti a neměl ani času na něj dbáti. Když ale hříšné úmysly a žádosti naň dotíraly a on k nim již svoloval, svatý kříž mu stál v cestě a nemohl ho minouti, aby se před ním nebyl zachvěl.

Již nechtěl s Annou sedati na kameni kříži na blízku. Pán Ježíš slyšel jejich svodná slova, viděl jejich úkladné počínání a zajisté se Mu nelíbili. Až posud nepotřeboval se Ho štítiti, nýbrž pristupoval k Němu co k svému nejlepšímu příteli dobře máje v paměti, že nebožtík děd nový kříž jemu odevzdal. Považoval ho tedy vždycky za svůj, opravoval, když něco scházelo; urovnával okolo půdu, rozsvěcoval na něm lampu, zdobil ho kvítím a — Srp-kova Jozefka mu v tom věrně pomáhala.

Jozefka neustále na svatý kříž plete věnce, naplňuje lampu máslem a modlivá se před svým milým Spasitelem. Ji Jakob na Stráži neodvážil se ani vzíti za ruku, nepromluvil k ní o své náklonnosti a lásce, nesedl si s ní na kámen. Nebyla by mu to trpěla jsouc úctou k Pánu Kristu proniknuta a on s ní na svatém místě nebyl s to přestoupiti meze slušnosti.

Anna ze Železnice na kříž nebrala ohledu a Jakob v společnosti její na něj také zapomínal. Probudil se sebral se, když ho vyděsilo poznání, že chybuje a hříšná propast se před ním otevřela. Vášeň ho sice ještě sváděla s Annou, ale na Stráži se s ní již nezastavoval a ani když byl sám, nechtěl tam meškati stydě a boje se nejsvětějšího Vykupitele. Pospíchal dále jako posedlý a jda od Anny svatému kříži se v skutku vyhýbal, aby nespátril Pána Ježíše.

Pošetilec mysli, že ho Pán Ježíš také nespátrá a když mu napadlo, že ho vidí všude a že o všem ví, co páchá, rozmnožilo to jeho starosti a všecku radost v Železnici mu to ztrpčilo.

Předce se Anny neodřekl, nýbrž toužil po ní, jak mile den nebo dva od ní žil vzdálen a když se mu žádost vyplnila, opakovalo a obnovilo se jeho trápení.

Již si nezapíral, že s Annou nebude šťasten. Všickni lidé vydávali svědectví o její nehdnosti. I jeho rodiče mu to dokazovali a sami bývali její milenci vyslovili se proti ní vyzrazující její tajné skutky.

Nic to neprospělo. Byl k Anně jako připoután a jeho síla nestačila trhnouti se od ní, ačkoliv to již za svou povinnost pokládal. Vládla jím smyslnost a náruživost a dokud jen na sebe bude spolehat, ubohý nic neporídí.

V největší své bidě vzal si mladý Jakob Rokyta útočiště k Pánu Ježíši na Stráži. Svátý kříž byl jeho, zdědil ho po nebožtíkoví dědovi, nsměl zanedbatí této drahé památky. I šel jednou zase do Železnice proti vůli rodičů, jenž mu již lásku i vážnost vypovídali a již měl Stráž za sebou. Tu se ohlídl po Pánu Ježíši a zdálo se mu, že na něj kývá, ho nazpět volá. Zrychlil kroky a chtěl utéci. Však trásly se pod ním nohy, nemohl dále a sedl si, aby zase přišel k sobě.

Nastojte, duše jeho je u Božského Spasitele, přemýšlí, zpytuje, brání mu jiti k Anně. Musí poslechnouti a vrací se ke kříži, kde poklekl dlouho a dlouho trváje v trdném rozjímání.

Koho se přidrží Anny nebo Pána Ježíše?

Pán Ježíš zvítězil. Jakob Ho odprošuje, v obět Mu přináší své srdce. Chce je očistiti, aby je přijal a očistil je ve svaté zpovědi, přiležitosti k zlému od té doby se vysťihaje.

Jakob Annu pustil z mysli, hříšné žádosti od něho odstoupily a on na Stráži se učil čistotě a pokoře. Naučil se jí a pak byl poddán rodičům, přestal si zakládati na parádě, odložil pýchu, neměl se za lepšího nad chudší a byl pak s těmito v přátelství jako s bohatými.

Petr Srpkův se zase stal Jakobovým nejmilejším druhem a Srpkova Jozefka vzbudila v něm starou poctivou a šlechetnou lásku.

Rodiče byli spokojeni a on si ji vyžádal za manželku.

I sloužili věrně Pánu Ježíši, Jehož kříž měli na Stráži.

Prospěl jim často v životě a jako jim prospíval také jiným od zlého je odvracíje a k dobrému povzbuzuje.

Nebožtík výminkář Rokyta, děd Jakobův, vykonal zajisté dobrý skutek, když kříž na Stráž postavil. Zanechal po sobě dědictví, ježto až posud blahodějně působí

a pojistil duši podíl na milostech a zásluhách, nejlepších to úrocích z jistiny, co si zde na světě praví a horliví křesťané ukládají.

Dopisy.

Z vikariatu Kolínského 10. října 1865.

(O konferenci vikariátní.)

Dne 5. října odbývali jsme v Kolíně v klášteře kapucinském druhou letošní konferenci duchovenskou u přítomnosti 25 kněží. Po mši sv. zahájil veledůst. pan vikář poradu modlitbami předepsanými, načež nejprve p. farář Veltrubský pověděl několik věrých slov o exerciciích kněžských, jimž byl letos přítomen, a sdělil spolu stručně své poznámky, jež si z přednášek, prvního dne exercicií konaných, byl učinil. Potom přikročeno k první otázce poradní, jejímžto předmětem byl následující případ z duchovní správy, jenž se byl skutečně udál na krátko před tím v našem vikariátě. Z dvou snoubencův náležela nevěsta k farnosti vikariatu našeho, ženich pak byl z kolatury sousedního vikariatu i diecése. Jak se vždycky děje, zavedl se s nimi protokol i vyšetřování překážek u faráře nevěstina, u něhož veškeré listiny též se složily. Farář ženichův k vůli ohláškám nahledl a podepsal, jakž se to stává, politické svolení k sňatku. Po prošlých ohláškách přišel ženich k faráři nevěsty a žádal ohlašní list. Farář nevěstin z šetrnosti kněžské neuznával za dobré, ženichovi teprv dokazovati, že jeho p. farář nemá zde práva kopulovati, a mimo to očekával, že tento prve než by oddával, dorozumí se a požádá o potřebné listiny; a za tou příčinou vydal žádaný list ohlašní. A na základě jediného tohoto listu, nemaje v rukou ba ani neviděv ostatních listin kopulačních, oddal farář ženichův snoubence, a suchým dopisem úředním faráři nevěstinu zprávu dal o vykonané kopulaci. Případ tento brzy se stal předmětem přetřesu mezi duchovenstvem obou vikariátů. Kdežto u nás neschvalovali jednání toto, nalezl farář ženichův ve svém vikariátě na mnoze zastání a schválení. I určil tedy pan vikář a děkan Novokolínský případ tento za otázku poradní: *) a uložil vypracování to jednomu p. faráři a jednomu p. kaplanu. Tento poslední na základě dávného obyčeje a ustanovení sněmu krajinského vyslovil se, že kopulovati neměl. Ale onen p. farář, rozhodl naopak. Citoval rozličné spisy, z nichž prý patrno, že může farář ženichův mocí vlastní a bez ohledu oddávati, jen když ví, že tu nestává nějaké překážky.

*) „Měl-li a směl-li dotčený farář v dotčených okolnostech kopulovati?“

To prý ale v předloženém pádu farář ženichův vědět mohl, ano jistě věděl, poněvadž ohlašní list jej poučil o nenaskytnutí se překážek, a tudíž mohl a směl na základě pouhého listu ohlašního kopulovati. Vyložený tento náhled nenalezl ale u poradníků přísvědčení. Pan děkan Starokolinský dobře podotkl, že když ohlašní list svědčí, že se nenaskytlo překážek, zde se to vztahuje jen na ty překážky, které následkem prohlásek by mohly vejíti v známost farářovu skrze osadníky, ne ale překážek manželských vůbec, zvláště těch ne, které se vyšetřují při zavádění protokolu. Po mnohém rokování uznáno asi tolik, že ač dle obecného práva církevního stejné právo k oddávání má farář nevěstin jako farář ženichův, předce nemohou oddávati oba; tolikéž nemůže to býti ponecháno libovůli ani snoubencův ani farářův; ale k vůli řádu věci a matričních zápisů, jakož i, aby rozličným nízkým ohledům se předešlo, které by k pohoršení všech snadno se mohly přimísiti, pakli by volno bylo, voliti si faráře oddávajícího, protože musí býti určitě ustanoveno, který farář má oddávati. V rozličných krajinách rozličný jest obyčej. U nás od nepamětných dob tak to zavedeno, že farář nevěstin jest oddávající, a lid náš na mnoze ani neví, že by farář ženichův mohl oddávati. Nyní ale synodou provinciální od r. 1860 mnohověký obyčej pozdvížen jest za zákon slovy nejzřejmějšími, neboť se na str. 159. pavi: „Statutum hujus provinciae antiquae consuetudini innixum innovantes, *definimus, jus nuptiis assistendi et stolae percipiendae ad parochum sponsae pertinere*“ etc. A na základě zřetelného tohoto nařízení dlužno odpověditi, ať již onen farář ženichův věděl, že tu nestává překážka, nebo nevěděl, on *neměl* oddávati, pokud nedorozuměl se prve s farářem nevěstiným. A jelikož takovýmto jednáním by se duchovní sami připravili u lidu o potřebnou stavu svého vážnost, přísvědčili jsme k vyzvání pana předsedy, že obyčej a provinciální zákon tento ani sami nepřestoupíme ani přestoupení jeho nedopustíme. Jeť vyhovění v té věci zajisté tím snadnější, poněvadž, když z jakékoli příčiny snoubenci si přejí, jinde míti oddavky než v osadě nevěsty, zajisté farář nevěstin, *požádán o to*, nebude přání tomu státi v cestě. — Potom řeč se obrátila na denní tisk český, nám z velké části nepřiznivý. Zvláště vyslovena jest nevole proti „Národ. Listům“, které za posledních dob tupí a hanobí věci nám svaté. Připomenuto nedozrálé povídky „Farář Žirotický“, v týchž Listech pod čarou otiskné, podotknuto i bezbožností jevící se ve zprávě

o „Odpustcích“ a o „Učitelských exerciciích“, o čemž obém čtenářové z Blah. vědí, a vysloveno co povinnost duchovního, pracovati naproti tomu a takovému čtení. — Jiné předměty porady týkaly se věcí praktické správy duchovní, jednalo se o kolku povinném při listinách nadací a věnovací, mluveno o nedůsledné ale vzdor všemu mluvení neodstranitelné proceduře při legitimaci dítek nemanželských, o čemž Blahověst již tolikráte přinesl stesky duchovních správců; vysloveno přání o zjednodušení rubrik matričních, při čemž jeden z přítomných měl vypočteno, že jedinou rubrikou „místo, okres, kraj, býv. panství“ při každém výkonu se opakující on sám do roka musí napsati 1180 zbytečných slov. Ku konci rozebrána, vyložena a mnohými přáními, jichž vyplnění nevidíme blízké, rozhojnéna jest kapitola synody diecesní „De congrua Cleri sustentatione.“ Kýžby aspoň, kde pomoc možná ze záduší, odtud dovolena byla výpomoc. Nehody posledních let tíží na duchovních velice. Pán Bůh pomoz, a dej nám nejen „congruam sustentationem“, ale mnohem více „congruam vocationi nostrae vitam et operationem!“

J. H.

V Plzni, dne 8. října 1865.

(Slavnost posvěcení nové realné školy.)

Dne 4. října konala Plzeň a s ní celé vůkolí slavnost tak dojemnou, velebnou, památnou a zároveň radostnou, že ji podobné zajisté dávno v Plzni nebylo a nebude tak brzy. Plzeň slavila svěcení a otevření svých realných škol. O budově samé nebudu slov šířiti; dosti na tom, uvedu-li zde slova c. k. školního rady p. Pátka, jenž pravil, že co do nádhery, prostrannosti, úpravnosti a důkladnosti stavby, jakož i co do bohatosti sbírek a učebních prostředků nemáme podobné po celé vlasti naší. K svěcení přibyl z Prahy veleduš. místodozorce nár. škol dr. Prucha s p. kanovníkem Bernardem, a mezi hosty zvláště čestný měšťan Plzeňský, staříčský učenec dr. Purkyně. — Hned ráno zvěštovala hluchná střelba počátek slavnostního dne, vše se chystalo, připravovalo, rovnalo. O hodině 9. počala v chrámu Páně mše sv., jižto „in pontificalibus“ sloužil veleduš. kan. Prucha s četnou asistencí. Po mši sv. ubíral se při slavném hlaholu zvonů průvod z chrámu Páně k školní budově. Napřed za krouhviemi kostelními šli zdejší vel. OO. řádu sv. Františka, za nimi profesori zdejšího gymnasia (premonstráti Teplští), konečně dlouhá řada světských duchovních nejen domácích ale i vůkolních; neboť slavnost tuto města Plzně za svou považovalo i celé

vůkoli. Za duchovenstvem krácel vážený p. měšťanosta dr. Maschauer v čele zastupitelstva městského, c. k. úřednictvo, důstojnictvo vojska zde ležícího, sbor učitelský a množství lidu domácího i přesporního. Před budovou postavilo se duchovenstvo a právě jmenované korporace do čtverhranu utvořené od sl. sboru ostroštreleckého, od spolku sv. Antonína, českého „Sokola“ a německého „Aar“. Počal obřad svěcení. Při kropení zevnějších zdí zapěl „Hlahol“ velebný staročeský chorál: „Hospodine, pomiluj ny.“ Pak byly klíče panu purkmistrovi odevzdány, budova otevřena, a průvod ubíral se do vnitř. Zde na prostranné sině měl k četnému obecnstvu veledůst. světitel uchvacující řeč, v nížto poukázal, jak národ náš obral sobě heslo v skutku důstojné: zřizování, rozšiřování, zvelebování a upravování škol, pravých to chrámů, v nichž vedle vědy a umění pěstuje se víra, nábožnost, mravopoctnost. Na konci řeči své kladl žákům vřele na srdce, aby vedle předmětů svých nepomíjeli, vzdělávati v sobě i víru i nábožnost; aby při vědách, vzdělávajících pro tento život nezapomněli téžiti i pro život budoucí, tak procházejíce těmito statky časnými, aby neztratili věčných. Bylo pozorovati všeobecné pohnutí. Krásný pohled při řeči poskytovalo celé skupení. Veledůst. řečník sám stál nad prvním oddílem schodů; nad ním po druhém oddílu seřadilo se vel. duchovenstvo; vedle něho na levo městské zastupitelstvo, v pravo c. k. úřednictvo a vojenské důstojnictvo a dole ve velkém stěsnaném polokruhu četně shromážděné obecnstvo. Po řeči hnul se průvod dále ku kapli, která dle obřadu církevního vysvěcena byla. Konečně jal se veledúst. pan kanovník žehnati jednotlivé místnosti školní. Když všechny vykropil, sv. kříž na stěně zavěsil a tím církevní svěcení ukončil, jal se mluvit vážený p. purkmistr ohlašuje realku za otevřenou a světuje ji péči p. řiditelově a celého sboru učitelského. Po té promluvil řiditel škol p. Částek, díky vzdávaje p. purkmistrovi a sl. sboru obecních starších za tak nádhernou a krásnou budovu, a žáků napomínaje, aby dbali nejen o zevnější zachování její, ale aby i mravopoctností, ušlechtilým chováním, pilností a příčinností dbali o slávu a dobrou pověst škol svých. Na to pak ještě několika srdečnými slovy promluvil c. k. školní rada p. Pátek ve jměnu vlády; zapěla se k oslavě Jeho ap. Veličenstva první sloka národní hymny a celý průvod hnul se v témž pořádku, v jakém přišel, zpět ku chrámu Páně, aby za dokončení toho velikého a slavného díla Pánu

Bohu, který žehnal a zasvětil práci tu, vzdal se vřelý dík. Za vzorný pořádek při slavnosti budíž pořadatelům jejím všechna čest. — Odpoledne byla skvělá hostina, při kteréž množství přípitků pronášeno. — Pobytu svého použil veledúst. proz. vrchní školdozorce k tomu, aby i ostatní městské školy navštívil, čímž pobyt jeho protáhl se na několik dní. Veledúst. pán tento získal sobě zde srdce všech, což znamenati bylo z velké a nelíčené úcty, s jakou se všude potkával. — Památka tohoto dne bude se stkvíti v annálech naší slavné Plzně. F. H.

Z Plisku, 3. října 1865. (Opozděno.)

(Po prázdninách. — Pastoralní konference.)

Nediv se, milý „Blahověste,“ že jsem hovor s tebou přerušil. Znáš to sladké slovíčko „prázdniny,“ v nichž se hledíme zotaviti na duchu i na těle, abychom dále působili na vytknuté nám dráze. Blahé prázdniny! V nich odpočívá učitel i žák, v nich spěcháme navštívit nivy domácí, své drahé miláčky, kostelíček, v němž co děti jsme se s rodiči modlivali, ty kapličky, k nimž jsme putovali. O prázdninách my nyní na léta studentská se rozpomínáme díky vzdáváme Pánu, že nám za let mladosti přehojných darů propůjčoval. — Tyto blahé chvíle uplynuly a bodré studentstvo opět ubírá se k nám, aby po vzývání Ducha sv. započalo nový rok školní. Ze všech stran se hrnou, do všech ústavů pospíchají. Tu matička vedouc dcerušku prikazuje; To ti povídám, buď hodná a poslouchej. Tamo do 1. latinské přivádí starostlivý otec synáčka, žehná ho se slovy: Buď tu s Pánem Bohem a nezapomínej na modlitbu. Přičiň se, abys nám dělal radost. — Kež všechny provází milost Boží, aby v dobrém prospívali! Ty a takové myšlenky probíhaly duši mou při pohledu na ty řady žakovstva, jež přišlo ku slavné mši sv. dne 2. října, aby vzývalo Ducha sv.

V jiných obvodech vikariátních již ukončeny porady duchovenské, my opozdili jsme se až ku 25. září, proto že laskavý hostitel náš, městský p. děkan, navrátil se nedávno z Mariánských lázní. U něho, jako vždy, sešli se p. poradníci o 9. hodině, načež obětována mše sv., po kteréž jsme se modlili hodinku třetí a započali rokování. — Důkladné pojednání první otázky o důvodech pro katechetická kázání zavdalo příčinu k delšímu rozhovoru. Hlavní důvod jest, že se v nich přednáší učení víry v souvislosti, čehož na nejvyšší potřebí, jelikož hydra nepravosti a zkázy mravní v dobách našich nejvíce z nevědomosti náboženské, z nevěry se rodí. — Též druhá otázka, o které již řeč byla v Blahověstu

č. 24., se rozbírala a veškerí členové v ten smysl se pronesli, že by bylo žádoucí, aby aspoň jeden list katolický stal se politickým, souhlasíce s dopisem od Řípu č. 20. l. r., a tobě, milý „Blahověste,“ veliké dostalo se pochvaly. I usnesli se všichni na tom, že budou „Blahověst“ mezi lidem rozšiřovati nahlížeje, že se nyní více státi nemůže, až bohda časopis ten i ve hmotném ohledu sesílí, jakož v duchovním silen jest. Třetí otázka týkala se chyb, jichž se z nepozornosti kněz u oltáře dopustiti může. Někteří p. poradníci to a ono namítali, však p. zpravodaj odvětil rubrikami a vybízel ku konci k předepsanému čítání rubrik a k přispívání na okrasu domu Božího, k čistotě v prádle a úpravnosti v měsících oděvech. Po uvedených některých praktických případech ze života ukončena porada modlitbou sexty a nony, mimo některé přímluvy, zvláště za milého spolubratra našeho vp. Jos. Hesouna, který, jak známo, k Čechům do Ameriky se odebral. Mezi obědem na děkanství pokračováno v hovoru o případech ze života pastoralního. Důst. p. děkan M. Tinger vyhověl nařízení, že se má slušná náhrada za jídlo vzíti, a však daroval peněžitou tu částku na osázení chudých dívek městské dívčí školy. — Bůh žehnej kněžským poradám! —

J. B.

Z Vinařic, dne 1. října 1865.
(Druhotiny kněžské.)

K nejvýznamnějším slavnostem v osadách náleží 50leté jubileum kněžské čili druhotiny, ježto zajisté velmi vzdělavatelné jsou jak pro kněze tak i pro osadníky, protože jsou zvláštním důkazem milosti Boží. A byli kdý, jesti v době naší, v nížto náboženská lhostejnost, důmnění lidského rozervanost a neurčitost v nejdůležitějších věcech co ohavná neřest se vůkol rozplízuje, záhodno i záslušno, důraz na takové výjevy církevní klásti a vši možnou slávou a okazalostí je sprovázeti naproti lichým bezduchým mnohým demonstracím ze strany nám, Bohu i Cirkvi odporné. Jsouť jubilanti k tomu důvody mnohými zavázáni. Nejvyšší pastýř duší volá: Necht světlo vaše svítiti. — Buďte město na hoře postavené, vůkol zřetelné... Abych rozvlácným nebyl, důstojný *Frant. Kepler*, farář ve Vinařicích pojav smysl toho a uváživ dary milosti Boží, usnesl se na tom s dorozuměním svých představených, proslaviti den 50letého pastýřování svého kněžského, veřejný dík Všemohoucímu a nejvyšší dobrotivému Dárci všeho dobrého daru přinéstí u prostřed milých osadníků svých a bratrů duchovních i jiných příznivců a přátel svých

na místě posvátném, v němž po 20 let horlivě a svědomitě o čest a slávu Boží, o ducha vzdělání a srdci posvěcení se přičiňoval, všem všecko býti se snaže. Po učiněné řeči v chrámu: Jak si může u svých osadníků získati lásku pastýř duchovní a — jak oni svého svědomitého kněze si vážíti a jej milovati mohou a mají; kterouž řeč měl důst. p. děkan Lounský, sloužil oslavenec velkou mší sv., při níž velký sbor kněží a veliké zástupy lidstva byli, díky Bohu vzdávající a radující se v Pánu. Hudba, zpěvy a všeliká okrasa a oslava přičiňovaly k celku oslavení toho dne. Důst. p. vikář Vackář pronesl při hostině přiměřené připitky na zdraví věhlasných příznivců a dobrodinců Cirkve a společnosti, zvláště oslavence, jenž ozáren jsa radostí toho dne opětoval pozdravy mocným hlasem: neb raduje se úplnému zdraví jsa posud čilý, čerstvý a veselý, zvláštní máje zalíbení v hudbě, zpěvu, v zahradnictví, květinářství, ptákocviku; což mimochodem řečeno k dokázání zásady té, že k prodloužení věku i jistá zalíbení dobře slouží. Nechtě však chválu jeho psáti, podotknu ještě, že krom bedlivého zastávání povinností svých i v hospodářském oboru svítí jiným i osadníkům za příklad. Vysazování stromů, chmelnic, postavení nákladné sušárny z vlastních prostředků, trativody atd. jsou jeho zásluhou. Pročež i od slavné vlády před lety již zaslán mu list pochvalný. Avšak dnes doručen jemu i list s názvem čestného děkana, ježto uznány byly zásluhy jeho v oborech správy duchovní: což nemálo zajímalo nás kněží i osadníků, přejících blaho, čest, povýšení oblíbenci. Bylo to jako z našich srdcí vzato. — Všecko naše dobroprání doplniž Pán a pozhnej. J. D—r.

Z jižních Čech, dne 6. října 1865.
(Konference duch. vikariátu Sušického.)

(Přijměte, prosím, list tento bez změny.) — Musím se upřímně přiznati, že jsem počal míti proti konferencím našim jakousi nechť a že jsem se vždy trpce usmál, když jsem četl hlasy a přání z družné Moravy po konferencích duchovních. U nás, tak jsem as rozjímal, máme porady již více let a nuže jaké z nich vzešlo ovoce? Byly ty porady, jaké u nás aspoň druhdy bývaly, takoveto: Dva neb tři duchovní bratři přečtli svá vypracování, sem tam se něco o tom podotklo, napsal a podepsal se protokol k tomu ještě německý, ač nebylo ve vikariátu ni jednoho Němce a tím byla porada skončena. Četl jsem v jistém starém kazateli, jenž jednal o kázání a jeho ovoci, že lidé říkají: Jest po kázání, t. j. kázání

jest odbyto a tím vše ukončeno. Ne — dokládá onen kazatel, — není po kázání, kázání u vás posluchačů teprv počíná, vy máte po skončeném kázání se vynasnažovat, abyste je ve skutek uvedli.

Tak a tomu podobně bývalo nejednou u nás po poradě. Zcela jiný ráz, a sice takový, po jakém jsem toužil, jaký jsem měl v mysli a srdci, měla naše porada veřejněji a nechut má k poradám nyní zcela zmizela a nevrátí se více, budeme-li při poradách v témž duchu pokračovati. Pomínu mlčením první i poslední otázku konferenční, ač zvláště při poslední nebylo žádného hotového vypracování, ale panoval pravý duch konferenční a obrátím zřetel k otázce druhé nejdůležitější. Otázka tak zní: Jak může a jak má duchovní správce působiti ve své osadě proti tisku náboženství a Církvi nepřátelskému?

Nejprve podal jeden z duchovních bratří důkladně, řečnický vypracované pojednání, v němž líčil počínání tisku Církvi nepřátelské a důraznými slovy vybízel shromážděné bratry, aby seč jsou zasadili se proti působení jeho. V udání prostředků obmezil se pouze na prostředky všeobecné. Nato byli předneseni a uvaženi prostředkové udání v poradě Treboňské. (Blah. č. 24.) Co se týče ponavrženého tam spolku ku vydávání katolické beletristické literatury, jest to sice hezká věc a pěkný návrh, jen že je od návrhu k uskutečnění cesta daleká, obtížná a protož se bojím, že zůstane jak obyčejně zase jen při pěkném návrhu. Takoví návrhové neuskuteční se, leč se jich ujme nadšeně a s železnou vytrvalostí jednotlivec, který k uskutečnění jich nejvíce hmotně a duchovně sám může přispěti.

— Poradníci naši vzali v úvahu a přetřes též návrh důst. p. vikáře Treboňského Jos. Fischera, jenž ve výše zmíněné poradě učinil dodatek: „Potřebí nám listu politického českého. „Pozor“ výborný zanikl, a „Blahověst“ by ho mohl zastupovati.“ Dovolte, abych obsírněji vložil, na čem souhlasně se shodla u usnesla porada naše. Proti tisku musíme působiti tiskem. Proti tisku náboženství a Církvi nepřátelskému tiskem, jenž by Církev proti nepřátelským útokům hájil, náboženství v srdcích čtenářů zachoval a možná-li i upevnil. K tomu nám třeba zvláštního orgánu, poněvadž žádný nynější list český potřebě té v plné míře nevyhovuje, ano některé listy právě nepřátelsky proti Církvi vystupují a tudy proti nim se bojovati musí. Nejvíce se k rozluštění úlohy té blíží „Blahověst.“ Ale lid náš, jak duchovní bratři se zkušenosti dosvědčovali, baží po novinách a pouze a čistě náboženský list ho neuspokojí, proto sahá

po jiných listech, kteří často škodlivě naň působí. Nám tedy třeba pro lid listu nábožensko-politického. K tomu nejlépe by se hodil „Blahověst.“ Bylo by pak při něm zapotřebí některých změn. Především by se musil proměnit aspoň v týdeník, ještě lépe, kdy by vycházel v téhodni dvakrát, dále by se musil stát listem politickým, ač i jinak náboženský obsah jeho, jen místy v jiné formě, by mohl zůstat nezměněným. Uváženo i námitk. Pripomínal se nedostatečný na list politický počet odběratelův, ale téměř jednosvorně uznáno, že při navržené změně počet odběratelův by se rozmnožil; proto též uznáno, jelikož jest těžko zakládati list nový, aby se zůstalo při Blahověstu; staří odběratelové by jistě věrnými zůstali a kdyby se duchovní zasadili o hojně rozšíření, nemohlo by se ani s cílem minouti. Porady by v té věci zase prospěly; neb by se v nich činili návrhové k zvelebení listu, připomínaly a dle možnosti odstraňovaly vady.

Ohledně spolupracovníků podotknuto, že by při poradě ustanovil se jeden neb více dopisovatelův. Slovem, kdyby jen polovice duchovních porad v Čechách ujala se věci tak vřele a jevila tak upřímné účastenství, věc by se zdařila a prospívala valně. Aby ale věc tato přežádoucí a nutná se uskutečnila, záleží dle přesvědčení mého na nejdůstojnějších vrchních pastýřích, kteří mají nejvíce v moci své prostředky mravní i hmotné; oni přáli si v poradách slyšeti hlasy svých duchovních, oni zajisté že neoslyší vřelé přání jejich a mám za to, že v četných jiných poradách tytéž tužby se ozvaly jako v naší. Tohož důkazy i „Blahověst“ uveřejnil.

My v odlehlých od Prahy končinách nemůžeme než slibovati hmotnou i duchovní podporu; a to činíme. Kterí z nás jen dosti skrovně vládnou hmotnými prostředky, volní jsou, kdyby třeba bylo, i na kauci dle síly své přispěti. Na Vás pak, důstojný pane redaktore, vznášíme vřelou prosbu, abyste dle možnosti snahy ty podporoval a jak jen můžete k cíli urychloval.

Duch v časopisectvu našem, není Církvi příznivý, a my nemáme ani protijedu, proti jedu, jehož v listech mnohých lidu se podává. Mnozí z našich již nyní jinak na věc pohlíží, než snad před málo lety, aspoň v poradě naší mladí, staří jedné byli mysli a upřímnou a odhodlanou vůlí i tím dokázali, že se zavázali neodbíratí listův Církvi a sv. víře nepřiznivých.

Kdyby se všude tak stalo, věci brzy k lepšímu by se obrátily.

J. L. D.

Kronika.

Z Prahy. Ve čtvrtek, 19. t. m., v 9 h. ráno posvětil J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup základy nového třetího mostu v Praze. Svátý obřad počne na břehu u Buben pod Letnou a ukončí se na břehu Pražském. K tomu cíli budou oba břehy řeky Vltavy spojeny ložkovým mostem. Po ukončeném svěcení základů nového mostu posvětil J. M. světící p. biskup novou plynárnu obce Pražské. Obřadní zpěvy budou zpívatí alumnové k. arcib. semináře.

— V kniž. arcib. semináři jest nyní 125 alumnů a sice v IV. r. 28, v III. r. 30, v II. r. 31*) a v I. r. 36, kleriků Břevnovských (Benediktinů) 8, a premonstráci Teplští 2. — K. arcib. konvikt čítá opět 60 chovanců, studujících na c. k. gymnasiu Novoměstském.

— K oslavení výročního dne nejvyššího diplomu (vydaného 20. října r. 1860 a znova strzeného nejvyšším manifestem d. 20. září r. t.) budou v pátek 20. t. m. v 10. h. ráno v Týnském chrámu Páně *slavné služby Boží*, při kterých bude zastupitelstvo obecní i s ozbrojenými sbory měšťanskými; pak na večer od 6 do 9 h. budou osvětleny domy a stavení obecní i jiné.

— *Akademické služby Boží* s exhortami v české řeči počnou dnes a budou se konati každou neděli a svátek o 9. h. v chrámu Páně u sv. Klementa na Starém městě.

— „Národ“ (č. 280. „Směs“) uveřejnil neslýchanou historku o prozrazeném tajemství zpovědním. Vypravuje, že kdesi jakási milenka na svém milenci, vojínu na dovolené, vylákala vyznání, že asi před třemi roky v Dalmacii zastřelil majora. Milý voják odešel k svému pluku a stal se poddůstojníkem; avšak nevěstu jeho zatím hryzlo svědomí, „až konečně ve zpovědnici ze všeho se vyznala. Kněz ihned udal vše příslušnému soudu (!), vinník byl zatknut a po úplném vyznání zastřelen“ — kde a kdy „Národ“ nedokládá, a nemůže, jestli celá ta historie zlomyslná smyšlenka, bídná lež; nebo ať pomlčíme o tom, co každému našinci o svatosti tajemství zpovědního známo jest, ať nemluvíme o hrozné přísnosti trestů církevních, tolik aspoň měla by sl. redakce vědět, že podle zákonů státních žádný trestní soud vyptáváti se nesmí zpovědníka na to, co mu ve zpovědi zjeveno, ba ani na to, co mu mimo zpověď svěreno bylo co pastýři duchovnímu. Sl. redakci nezbývá, leč zlomyslnou lež odvolati aneb udati jméno zrádce, aby degradací, doživotným žalářem atd. potrestán byl a o jedné neb druhé tímto veřejně žádáme.

— *Břimovanců* ve vikariátě *Rakovnickém* bylo 5926, a sice v Kněžovsi 598,

v Mutějovicích 1039 dopoledne a 424 odpoledne, v Kolečovicích 369 a 684, v Petrovicích 458, v Kožlanech 384 a odpoledne 335, v Císté 525, v Rakovnici 730 a 380.

— Dnes slaví se památka sv. p. *Teresie* u Karmelitek na hrade; zítra pouť u sv. *Havla*.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupil dp. Jan Pavla, probošt Roudnický.

— Z *Litoměřic*. Dne 11. října posvětil vys. důst. generalní vikář p. Josef Akermann budovu vyšší reálné školy zdejší. — Dne 24. t. m. bude posvěcen nový dům Milosrdných sester v Zákupech.

Z Vidně. (*Církevní jmění a nová státní půjčka.*) Vídeňský list „Neue freie Presse“ v č. 366, učinil návrh, aby vláda zřídila k zlepšení poměrů finančních novou půjčku, ku kteréž by prý především Církev katolická ze svého jmění přispěti měla. Není to myšlenka nová, již list tento vyslovuje; nebo za našich časů nepřátelé Církve pro ušetření vlastního jmění přechasto již vládě radili, aby si jménem církevním z nesnází pomohla. Avšak dejme tomu, žeby se skutečně movité i nemovitě zboží církevní prodalo, a žeby se snad několik set milionů zlatých stržilo. Bude tím státu spomoženo? Z minulých dob víme, že při prodeji nemovitěho zboží stát nikdy dobře nepochodil. Za odhadování statků, za odbývání komisi, na diety úředních osob vyplývá se značná část nově nabytého jmění. Z toho, co by pak zbylo, mohla by se arci částka státního dluhu zapraviti. Však nikoli státní dluh sám v sobě, ale každoroční úroky to jsou, co u nás nad míru zvýšily státní vydání. Kdyby však vláda zabavila jmění církevní, musila by Církvi také úroky platiti a zajisté spravedlivě jest, aby Církvi platila tak velké úroky, jako jiným věřitelům. Nezapomínej také nikdo, že velká část jmění církevního nyní již jen v státních papírech záleží; kdyby měla Církev jmění své státu vydati, vynesla by na bursy své papíry státní, hodnota těchto papírů by znamenitě klesla, a stát by místo prospěchu měl značnou škodu. Mimo to budiž podotknuto, že Církev posud vždy náležitě zapravovala daně a poplatky státní, a že daně ty (na pr. tak řečený *aequivalent*) jsou větší, než jaké jiní občané platí; kdyby však Církev o jmění své byla oloupena, sotva by tak velké daně mohla dávat i a sotva by se mohla s nimi v určitý čas k státní pokladnici dostaviti. A kdyby dnes neb zítra vláda nemohla úroky ze státních papírů platiti, musily by jednotlivé obce duchovní osoby živiti a výlohy bohoslužby zapravovati; pročež by konfiskací statků církevních i obcím znamenitých břemen přibýlo. Mělaliby vypsána býti vůbec nutná

*) Hrabě Klement Deym vstoupil po odbytém I. roku theologie do řádů Jesuitů.

půjčka peněžítá, přispěje jistě církev dle nejvyšší možnosti své, jako přispěla v poslední půjčce národní znamenitými sumami. Kdo však jedinou spásu státních financí hledá jen v církevním jmění, ten nemá jasného ponětí o jmění tomto a nepovážil, že ta část jmění církevního, která po zapravení nutných výloh zbývá, neleží ladem, nýbrž že buď státu, buď občanům jednotlivým jest zapůjčena, a že se z ní zapravují řemeslníkům, umělcům a obchodníkům rozličné výlohy, jichž by církev oloupena jsouc o jmění své nikdy více činiti nemohla; z čehož zase patrně, žeby z prodeje statků církevních rozličným krajům a jich obyvatelům samé obtíže a časné škody povstaly. (Dle „W. a I.“)

Z Německa. (Pokrač.) Valný sjezd kat. jednot vyslovil slavný protest proti nucenému navštěvování škol, pokud státní vlády protestantské přinucují rodičů katolických, aby dítky své do nekatolických škol posílali. Dále to účastníci sjezdu prohlašují za křiklavé bezpráví, že v některých zemích nekatoličtí učitelé a profesori placeni jsou z fondů církve katolické a z daní katolického obyvatelstva. — Kněz Modeste podal zprávu, že příštím jarem bude položen základ ku chrámu pro Němce katolíky v Paříži se zdržující. — Katolický spolek pro vydávání dobrých spisů (brošůr) vloni utvořený vydal již několik menších spisů ve 30.000 výtiscích. Předseda p. z Andlavy jménem veškerého shromáždění vzdal díky biskupu a městu Trýrskému za laskavé pohostinství účastníkům prokazané. Účastníků bylo vesměs 1400, mezi těmi mnozí předsedové jednot kat. tovaryšů; také byly z devíti universit čestné zastoupeny spolky katolických studujících. Příští sjezd bude se slaviti v Innsbuku.

Literní oznamovatel.

— „*První knížka milé mládeže československé.*“ Od Fr. Jos. Řezáče a Karla Bulíře. (Cenou počtená.) V Praze. Nákladem knižkupectví B. Stýbla. Stran 173, sličným tiskem na tuhém papíře s 60 obrazy. — Obrázkový tento slabikář sluší nazvati výborným návodem, jak by se dítě *hravě* naučilo psaní a čtení i kreslení, počítání, tělocviku a rozmanitým vědomostem, jak vysvítá z následujícího obsahu: I. oddělení: Kreselní příprava ku psaní; počátky psaní a čtení; další cvičení ve čtení a psaní velkých písmen; jak počítáme věci od 1 do 10; jak cvičíme tělo (tělocvik v 5 postupech.) II. Oddělení: Jiskřičky mluvníčky; zvířata a rostliny co zábavy kreslení; popisování věcí; zábavky; povídky a básničky. III. oddělení: Naše vlast; naše děje, čím se lidé zaměstnávají; spo-

řádání světa; o člověku; o Bohu. Cena knížky s černými obrazy 60 kr.; a s malovanými 80 kr.

— „*Církevní hodinky za mrtvé.*“ Vydal Vincenc Bradáč, kanovník při metropolitním chrámu Páně sv. Víta v Praze. S povolením nejd. kníž. arcib. Ordinariatu. V Praze 1865. Sklad Karla Bellmanna. Stran 40 frakturou s nápěvy.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, k. arcib. strýdník. Ročník II., svazek 12. (listopadový.) Obsahuje dokončení řeči na ned. XXI. po sv. Duchu, dále na slavnost Všech svatých: O ctění svatých. Na památku všech věrných dušiček: Den smrti jest lepší dne narození. Na ned. XXII. po sv. Duchu: I. výklad sv. evang. Mat. 22, 15—21. II. Žádost peněz přivádí k přestoupení všech 10 přikázání. Na slavnost sv. Martina: Sv. Martin, svíce hořící a svítící. Na ned. XXIII. po sv. Duchu: Cheeme-li do nebe přijíti, musíme věřiti a dle víry živi býti. Na ned. XXIV. po sv. Duchu: Neviditelné, závažné působení milosti Boží. Na slavnost sv. Kateřiny: Sv. Kateřina bojovala statně proti moudrosti tohoto světa a vydobyla slavného vítězství. Na ned. XXV. po sv. Duchu: Sníh — dobrý vůdce k bohomyšlnosti. Na slavnost sv. Ondřeje: Každý ochotně má nésti kříž svůj. — Tímto sešitem ukončen jest druhý ročník prvního tohoto časopisu kazatelského v jazyku našem vydávaného s velikou správností. V tomto ročníku uloženy jsou homiletické práce 34 kazatelů. Ročníku III. přejeme hojného zdaru.

— „*Obsírný život a utrpení Vykupitele našeho Ježíše Krista a panenské matky Boží Marie.*“ Nákladem H. Kolka v Opavě. Sešit III. Jeden sešit obsahuje 40 stran a stojí 36 kr.; všech sešitů bude 36. Velké tyto požadavky přiměly nás k žádosti vyslovené v čísle 17., „aby (dp. překladatel) ohled bera na nouzi lidu zkračoval vypouštěje litanie i některé ty modlitby a zpěvy.“ S žádostí touto zle jsme pochodili; neboť v „Op. Besedníku“ dána nám odpověď: „Dobrá rada ‚Blahověsta,‘ aby překladatel modlitby a rozjímání (?) vynechal a takto lidu ve vydání uspořil, jest zbytečná. *Jisto* (?) jest, že jeho rady nebude všimáno. Dílo toto v *okolí Opavském* hojnost odbíratelův čítá, protož můžeme důvěrně očekávati, že se s *požádanými* dobrými účinky hemine.“ Radujme se z hojného odbytu spisu vši chvály a podpory hodného, aby však i v Čechách letos suchem těžce navštívených obdyt hojnějším se stal, vznášíme prosbu na p. *vydavatele*, aby požádanou cenu poněkud zmínil, když sešitů méně a stránek v sešitě více býti nemůže. — Blahověstu jde jenom o rozšíření mezi lidem spisů dobrých.

— Nákladem *Dědictví sv. Cyrilla a Methodia* vyšly a údům téhož Dědictví právě se vydávají (v Praze v knižkupectví K. Řivnáče, v Brně u Nitsche a v Olomouci u Grosse) co podíl na rok 1865 tyto dvě hnihy: 1) „*Cesta*

do *svaté země*," již vykonal a sepsal Josef Chmelíček, kněz diec. Bručenské, dr. filos. atd., hrab. Dietrichst. zámecký kaplan v Pegavě ve Štyrsku. Díl I. (Bibliotéky poučné vydávané Dědictvím sv. Cyr. a Met. číslo VI.) Stran IV a 660 frakturou a s obrázky; s přílohou (6 stránek) nápěvů k několika hymnům, které se při každodenním průvodě v chrámě Božího hrobu zpívají. Jest to kniha poučná a velice zábavná, a bude čtenářům tím vítanější, „poněvadž podobného popsání sv. země ve slovanské řeči (co práce původní) nevyšlo již od r. 1608, kteréhožto roku český rytíř Křištof Harant popsání cesty své, r. 1598 do sv. země konané tiskem vydal.“ 2) „*Moravan*.“ Kalendář na rok obyčejný 1866. Ročník XV. Pořadatel: Ignat Wurm. Hvězdářskou část vzdělal dr. Florian Šindler, ředitel techniky v Brně. Stran 239 latinkou. Obsah bohatý, bedlivě snešený. Škoda, že není udáno, co odkud vzato. Máme za to, žeby „*Moravan*“ na své ceně ničeho netratil, kdyby udáno bylo, že na př. články „*Církev a stát*“, „*Trappisté*“ i s poznámkou z letošního „*Blahověsta*“ vyňaty jsou. Tím méně byl by na ceně ztratil, kdyby aspoň začátečních písmen jmen našich pp. spolupracovníků byl ponechal.

— „*Oświata*“ nazývá se polský časopis šestitýhodník věnovaný domácímu i školnímu vychování, jenž počal vycházeti v Poznani. Sešit I. obsahuje mimo jiné katechisaci o nejsv. Svátosti, pojednání o nauce dějin sv. ve školách elem.; o trestech tělesných, o konferencích, jakým způsobem může sobě v materiálním ohledu polepšiti učitel na vsi atd.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

Přistoupili v měsíci červenci. Z Pražské arcidiecése: Anna Pokorná z Třeboratic, věnovala státní oblig. 100 zl. pro školu Třeboratickou. Josef Ridkošil, měšťan v Divišově. Z diec. Kralohradecké: Josef Husák z Lukavce. Z Budějovické: Barb. Hemzova, z Zábře, Jos. Pek z Strakonice. Z Olomúcké: Rod Františka Latínáka z Hrádku; Barb. Fojtíková z Frenštatu; Marie Volná z Újezda; Vinc. Hošák z Přerova. Z Brněnské: Anna Valentova z Boskovic. Z Ostřihomské: Anna Herczegova a Spolek živého růžence z Velkých Surán.

V měsíci srpnu. Z Pražské: Vp. Frant. Burian, kaplan ve Velvarech. Z Hradecké: Obec Železnice vkladem vp. Fr. Černohorského a Škola ve Vilimově vkladem téhož. Z Budějovické: Rod Jos. Suchana z Mlynářovic. Z Olomúcké: Škola v Hluku vkladem Barb. Vaškovicové; Anna Brizlova z Citova.

V měsíci září. Z Pražské arcidiecése: Josefa Pružinova z Křešice; P. Roman Višetecký, koop. ve Vamberkovicích. Z Hradecké: Barb. Haufkova ze Záhřebu. Z Budějovické: Škola Ska-

lická blíže Soběslavi. Z Olomúcké: Vinc. Sítka ze Všetul; Jakob Tesařík z Bolehlouce; Mariana Koblihovala ze Všechevic. Z Vídeňské: Rod Frant. Janečka ve Vídni. Z Uher: Vavřinec Muček z Temišváru. Ze Slavonie: Jeho Excellence nejdůst. p. biskup Jiří Strossmayer přistoupil co spoluzakladatel se 100 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Ignac *Kubasta*, kapl. v Citově, za administr. do Bechlína;

p. Jan *Strížek*, katecheta na c. kr. hlavní dívčí škole něm., jest spolu učít. nábož. na nově zříz. real. gymnasiu města Prahy.

Upřádněná místa:

Bechlín, fara patron. p. Jos. kníž. z Lobkovic, a *Mýto*, fara patr. J. c. k. Velič., od 4. října, *Petrovice*, fara patr. p. Adolfa a Marie hrab. z Barth. Barthenheimu od 13. října.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Ullrich*, jubil. kněz, b. kons. rada, vikar. tajemník a os. děkan v Novém Městěčku, 7. října (nar. v Liberci 15. října 1786, kněz od 17. srp. 1809).

Vyznamenání jsou:

p. Karel *Kerka*, farář v Tušimicích, jmenován osobním děkanem;

p. Frant. *Krajský*, vicerektor b. semináře, obdržel právo synodalii.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ambrož *Hille*, farář v Dolním Einsiedlu, za faráře v Hanšpachu;

p. Karel *Schneider*, admin. v Domausicích, za faráře v Hřivčicích;

p. Frant. *Heinrich*, kooper. v Raspenavě, za administr. do Nového Městěčka;

p. Ant. *Dlaske*, kap., z Lípy do Chriesdorfu;

p. Em. *Czirnich*, koop. z Jablonného do Cvikova;

p. Ferd. *Sieche*, admin. v Dobranově, za kapl. do Brněse;

p. Jos. *Seliger*, neom., za kaplana do Lípy;

p. Vilém *Rösler*, neom., za kapl. do Zákup.

Upřádněná místa:

Domausice, fara patr. kníž. Schwarzenberga, *Dolní Einsiedel*, f. patr. nábož. matice, *Nové Městěčko*, f. patr. hrab. Clam-Gallasa, *Dobrovice*, f. patr. kníž. Thurn-Taxisa.

Na Moravu: Sklad a expedice knih vydaných nákladem Dědictví sv. *Prokopa* jest v knihkupectví B. Stýbla (v expedici t. listu), kdež se knihy pro údy vydají každému, kdo se diplomem vykáže. Zašle-li tedy některý knihkupec neb jednatel Moravský ku př. 60 diplomů s příslušnou za exped. odměnou, obdrží knih pro 60 údů. Společte se k ušetření výloh. Knihy se vydávají od 5. září všem i těm účastníkům, kteří jenom 5 zl. složili.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Hod všech svatých Božích.

(Řeč sv. Leona papeže římského.)

Nejmilejší! když Pán náš Ježíš Kristus všechnu Galileji obcházíje evangelium království (Božího) kázal a všeliký neduh v lidu uzdravoval, rozešla se pověst o Jeho divích po veškeré Syrii, a odevšad z Judska valili se zástupové k lékaři nebeskému. Zřetelných divů, obzvláštěně zázračného nemocných uzdravování, bylo tehdejšímu k věření a doufání nadsmyslných věcí zpozditým lidem velice potřebí, aby moc a dobrotu Pána Ježíše zkusíce, v Božský původ a spasitelnost Jeho učení ochotně uvěřili.

Kristus Pán, jenž lidských těl uzdravováním léky duším strojil, pouchýliv se od zástupů vstoupil na horu blízounkou, aby s této své tajemné a vysoké stolice apoštoly sem svolané vznešenějším vyučoval pravdám. Hory té za stolicí učitelskou obráním zjevil jim Pán, že On sám to byl, jenž druhdy (na hoře Sinaji) k Mojžíšovi ráčil mluvit. Tamo hřměl hrozně hlas Jeho spravedlivosti; tuto však libě zní hlas milosti Jeho přesvaté; čímž naplnilo se proroctví Jeremiášovo: „*Aj dnové přijdou, dí Hospodin, a učiním s domem Israelským a s domem Judským smlouvu novou... Po těch dnech... dám zákon svůj do vnitřností jejich, a na srdci jejich napíše jej.*“ (XXXI. 31. 33.) To samé tedy Slovo věčné, jež mluvilo k Mojžíšovi, mluví teď

k apoštolům, a píše hbitou rukou svou na srdcích jejich stanovy *Nového Zákona*. Onde Slovo hustým okryté mračnem pouštějíc hrůzu v lid, bránilo mu hřmáním, blýskáním a trouby mocným zvučením přistoupiti k hoře: zde pak mluví Slovo pokojně k učeníkům směle vůkol Něho stojícím, aby jemnou milostí Nového Zákona drsná přísnost Starého byla odklizena, též aby ze srdcí všech za syny Boží přijatých bázeň otrocká zmizela.

Na této hoře ráčil Kristus Pán jádro svého učení v průpovědích následujících složití a zjevití, ukazujíc všem blaženosti věčné žádostivým schůdky do nebe:

„*Blahoslavení chudí duchem; nebo jejich jest království nebeské.*“

By se posluchačům to hmotné nouze bříme, jehož chudí o své vůli nemohou s sebe strásti, nezdálo postačitelné k zasloužení nebeského království, ráčila jest *Pravda* způsobu těch chudých určití, řkouc: „*Blahoslavení chudí duchem,*“ — z čehož patrnoť, že jen takovým chudým dáno bude království nebeské, jež spíše pokorná mysl než vezdejší nedostatek schvaluje. Ovšem nuzní lidé pokory šlechetné snáze dobudou nežli bohatci, poněvadž s nouzí krotkost a s bohatstvím nadutost ráda tovaryší; ale přece i mezi bohatými nalezneme chudých duchem, kteří hojnost svou nikoli k nadýmání pýchy, noprž k činění skutků milosrdných svědomitě vynakládají, štědrotu bližním na polehčení bídy osvědčenou za nej-

větší svůj zisk vážice. Lidem všelikého stavu a řádu lze pokorou zavděčiti se Pánu Bohu: mohou při nestejných statcích rovni sobě býti šlechtinou vůli; nic na tom nezáleží, různili je majetek zemský, jen když oni touž dobra duchovního žádosti plápolají. Ó blahoslavená chudobo, kteráž nad chitvostí pomínutelných věcí a nad lakotností zboží světských panství provozuješ! — Srdnaté této pokory první po Pánu Ježíši příklad ukázali na sobě svatí apoštolé, svůj všechn majetek ku pozvání Učitele nebeského opustivše a rybářství svého živnost za lovení lidských duší radostně vyměnivše. V též etnosti následovalo jich množství věřících — prvotín Církve —, kterýchž všech bylo jedno srdce a jedna duše: ti také prodali a rozdali všechny své dědiny a svrchky; za kteroužto převroucnou k chudobě lásku zbohatli jsou ve zbožích věčných, odkudž i dle slov apoštolových radostí oplývali „jako nic nemající, ale všemi věcmi vládnuoucí“ (v Kristu). (II. Kor. VI. 10.) Pročež také bl. apoštol Petr když vstupujíc do chrámu od chromého muže za almužnu byl prošen, řekl jemu: „Zlata a stříbra nemám; ale co mám, to tobě dám: ve jmenu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“ (Sk. ap. III. 6.) Cožtě nad takovou nízkost vznešenějšího, neb nad takou chudobu bohatšího?! Apoštol peněz nemá, však vládne darem moci uzdravující: koho matka porodila chromého, toho Petr slovem učinil zdravého, i obnovil obraz Kristův na žebrákovi, jemuž nemaje nemohl darovati peníz s obrazem císařovým. Kromě člověka, jenž chůze nabyt, spo- moženo jest z pokladu Petrova pěti tisícům mužův, jižto k napomenutí téhož apoštola z dotčeného zázraku v Krista Pána uvěřili. A tak ten chudý apoštol, nemaje co dáti žebrákovi, stal se rozdávčem přehojné milosti Boží: uzdravil jej na nohy chromého, a k tomu tolik tisíc srdcem neduživých, z nevěry židovské kulhavých lidí, ježto od té chvíle za Kristem bystře běželi.

Prodloužuje řeč, hlásal Pán:

„*Blahoslavení tiší, nebo oni zemí vládnouti budou.*“

Tichým a krotkým, pokorným a mírným, a k snášení všelikých křivd ochotným zaslíbeno jest, žež zemí vládnouti budou. Odstup od nás, bychom snad takto zaslíbenou nám dědinou, jakoby nebeské vlasti odtrženou, pohrdati směli! neb i toto blahoslavení Páně slyšeti lze jenom na takové, kteří vejdou do nebeského království. Ta tedy tichým lidem k dědičnému vladarství zaslíbená *země* jest tělo svatých, jež pro jich pokoru na šťastném z mrtvých vzkříšení proměněné v slávu nesmrtelnosti bude oblečeno; v kteréž duše navrátic se, nezkusí v něm a z něho nižádného odporu, ale užije blahé jeho s její vůli shody v jednotě dokonalé; i bude jim vládnouti v klidu nepřerušitelném. Tehdaž bude duše patřiti ustavičně na Boha tváří v tvář, beze vši závady od těla druhdy mdlého; i umlkne navždy její stýskání: „*Tělo, kteréž porušení bere, obtěžuje duši, a ten zemský příbytek dolů stlačuje smysl mnoho přemýšlující.*“ (Moudr. IX. 15.) Skonaltě zápas příbytku s obyvatelem, a všechna zpoura sluhy proti pánovi zmizela na věky! V ustavičném pokoji budou tiší vládnouti tělem svým, aniž jim práva nad ním ubude, jak mile toto porušitelné (tělo) obleče neporušitelnost a toto smrtelné obleče nesmrtelnost (I. Kor. XV. 53); tehdaž se někdejší těla urážlivost a tížnost promění duši v odplatu a v oslavu.

Potom kázal Pán Ježíš:

„*Blahoslavení lkající, nebo oni potěšení budou.*“

Lkání, jež má od Pána věčné potěšení zaslíbené, dělí se, Nejmilejší, od bédování tohoto světa: nikdo nevezme odplatu blaženosti věčné za ono kvílení, kteréž jest všem všude lidem obecné. Zcela jinačí jest původ svátého vzdychání a blahoslaveného plákania. Zbožný zármutek lká buď nad cizím buď nad svým vlastním hříchem; žalostí více proto, že hřích byl spá-

chán, nežli že jej spravedlivý Bůh trestem stihá; též oplakává toho spíše, kdož zlost provodí, než onoho, kdož ji trpělivě snáší; poněvadž zlost v pokutu pohříží hříšníka, trpělivost pak v slávu vede spravedlivého.

Dále hlásal Pán:

„*Blahoslavení, kteří lačnější a žíznější spravedlnosti, nebo oni nasyceni budou.*“

Není to cos hmotného a zemského, po čemž tito blahoslavenci lačnější a žíznější: chceť se jim dobra spravedlnosti a sytosti z vidění samého Boha v nebeském království. Ó té duše šťastné, která po takovém pokrmu a nápoji prahne! Však by po něm nebažila, kdyby ho ještě nebyla okusila. Jistě byla ona již slyšela ten hlas ducha prorockého: „*Okuste a vízte, jak sladký jest Hospodin!*“ (Žalm. XXXIII. 9.) Protož dán jest jí shůry trošiček sladkosti svrchu naznačené, již ledva okusivši tak mocnou zplanula milostí rozkoše svatocudné, až se jí všecken zhnusil svět, ona pak ze vši síly srdce svého jediné spravedlnosti lačněti a žízni počala. Odtud i spustila se duše tato na spravedlnost prvního přikázání: „*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vši myslí své, i ze vši síly své*“ (Mar. XII. 30.), znajíc to, že milování Boha nic jiného není, než milování spravedlnosti.

Anoť hned po Bohu bližního milovati přikázáno, blahoslaví Pán Ježíš také ty lidi, kdož spravedlnosti snažni jsouce, zároveň milosrdenosti jsou pilni. Hlásá totiž:

„*Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.*“

Ó křesťane! tobě přísluší, dovtipiti se toho, jak jemně a obratně Pán Ježíš tebe k zasloužení odměny věčné pobízí. Žádat Milosrdenství, bys byl milosrdným; chce tomu Spravedlnost, bys byl spravedlný: aby Stvořitel jevným byl v stvoření svém, a obraz Boží se obrazil v zrcadlu srdce člověka, následovníka Božího. Spolehej na to, žeť za svou práci vezmeš žádoucí odplatu věčnou!

Ješto pak tobě almužny činicímu všecky věci čisty budou, dostihneš jistě toho dále Pánem Ježíšem zaslíbeného blahoslavenství, jež takto zní:

„*Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.*“

Však kdo má čisté srdce? Ovšem kdož se stkví všemi svrchu vytknutými šlechtěnostmi! — Nejmilejší, kterak šťastný jest člověk, jemuž tak velikou mzdu připravuje Hospodin! Z vidění Boha plynoucí blaženosti hojnost žádná mysl vyskoumati, žádný jazyk vypraviti nemůže. A předc bude člověk ten proudem té blaženosti od toho okamžiku napájen, kdy na vzkříšení těla z daru Božího vezme proměnu. Boha na zemi neviditelného bude viděti na nebi, nikoli skrze zrcadlo a v podobenství, ale tváří v tvář tak, jakýž On jest; a v nevyšlovné rozkoši věčného Naň patření bude toho požívati, čehož oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, a což na srdce lidské nevstoupilo! Právě čistému srdci zaslíbena jest tato blaženost; neb nečistý zrak nebude moci hleděti v stkvělost Světla pravého, jež jsouc čistým dušem rozkoši, nečistým bude mukou. Pročež nechodmež ve tmách marnosti světských, ale vytírejmež z očí duše své každou skvrnku, aby někdy jasně Boha uzříti a na Ném samém pastvu míti mohly.

K podmínkám věčné blaženosti přidává Pán Ježíš ještě jinou, vece:

„*Blahoslavení pokojní, nebo oni synové Boží slouti budou.*“

Neblahoslaví Kristus lečjakého srozumění lidského, nébrž onu svornost, o kteréž dí Apoštol: „*Pokoj mějme s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista*“ (Řím. V. 1.), a zase prorok David: „*Pokoj mnohý těm, kteří milují zákon tvůj, a jsou bez úrazu.*“ (Žalm. CXVIII. 165.) Téhož pokoje nesmějí sobě ani nejtuzší svazkové přátelství ani které spřízněných duchů podoby právem přivlastňovati, pokud se nesrovnávají s vůlí Boží. Bez tohoto předústojného pokoje budeť všeliká v hříšných žádostech shoda — jenom potvorná nepravost!

smlouva! Milování světa nesrovnává se s milováním Boha; nikdo nevejde v shromáždění synův Božích, leč byl se vytrhnul z prostředku národa tělesného. Kterí pak koliv usilují zachovávat jednotu ducha v svazku pokoje, ti srovnávají se vždy s zákonem věčným, bez ustání takovou před Boha modlitbu kladouce: „*Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi.*“ (Mat. VI. 10.) Tito jsou pokojní, v dobrém jednomyslní a ve svatých věcech svorní; tito budou věčně věkův synové Boží a spoludědici Kristovi slouti; neb milováním Boha a bližního vezmou za výsluhu sprostění bolesti a úzkosti ze všeho protiventství a úrazu, takže po dobojovaném boji se všelikým pokušením odpočívati budou v nejkldnějším pokoji Božím. Skrze Pána našeho Jezu Krista, Jenž s Otcem a Duchem svatým živ jest a kraluje po věky věkův. Amen. —o—

Blah. Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučeník.

(Pokračování.)

III.

Kyjevský metropolita Hypác Počej, posvětitv asi r. 1609 Josafata Kunceviče na kněžství, rozprostranil působíště jeho blahoplné horlivosti.

V úřadě kazatelském a zpovědnickém zahrnul Josafat duši bez počtu. Obsah jeho kázání jevil učenost důkladnou, řeč zněla libě i rázně; onou přesvědčoval rozum posluchačův, touto uchracoval srdce jejich. Clánkům víry, předně těm, v nichž se pravoslavní od katolíkův různili, učil moudrý kněz způsobem příjemným a snadno pochopitelným. Všude vyučoval Josafat: v kostele, na trhu, v ulicích a po domích; konaje cestu, zastavoval se v městečkách, vesnicích, dvorcích, samotách i hospodách k vůli tomu; sprostáčkům vykládal rád modlitbu Páně. Protivníci křesťanské pravdy a církevní Jednoty nemohli se vynadiviti valnému zástupu duší, jež byl horlivý sluha Boží s Církví Římskou sjednotil. Dobře si toho všimli,

že získal každého, komu byl jako žertem řekl: Z tebe bude Sjdnocenec katolík! — Pročež zakazovalo duchovenstvo pravoslavné ovcím svým, pouštěti se do řeči s Josafatem, aby od něho „převrácení“ nebyli. Odtud nazvali jej katolíci „karabáčem na rozkolníky,“ pravoslavní však počali mu říkati „Dušochvat,“ a ta přezdívka mu již zůstala. Přispěl k tomu obrázek, na němž odštěpenci metropolitu Počeje, generálního vikáře Ruského, a našeho Josafata v podobě zptvořené vymalovati dali. Kněze Josafata zptvořil malíř v čerta rohatého s háky v rukou, jimiž duše do pekla stahoval. By pak ho každý hned poznal, přidán k pitvoře nápis „Dušochvat.“ — Knězi pokornému srdce plesalo, že hoden učiněn, pro jmeno Ježíše trpěti pohanění; odpovídal pak ruhačům svým takto: „Dejž Pán Bůh, abych dušičky vaše pochválil a do nebe přinesl!“ — Z množství těch, které Josafat kázáním a vyučováním s katolickou Církví sjednotil, vstupovalo drahně osob do klášterů zákona sv. Basilia.

Josafat, jenž vodíval lidi k zpovědníkům, cítil co kněz rozkoš velikou, přišel-li kdo žádaje, by mu svátosti pokání přisluhoval. Sladké jest ovoce svátosti této: milost Boží, mír s Bohem a s bližním, pokoj svědomí, náprava života. Komu kněz katolický touž svátostí řádně přisluhuje, toho obléká v čisté a krásné roucho svatební, v němž vjíti smí do večeřadla nebeského krále k hodům Beránka Božího. Srdce našeho Josafata přetévalo láskou k Bohu a k bližnímu; on sám byl množstvíkrát na ovoci svátostního pokání sobě pochutnal: ký div tedy, že on co kněz sám lidem nadcházal, a je i s plácem prosíval, aby šli k svaté zpovědi?! Na břehu řeky Němně čekalo kdysi mnoho lidí, ažby do ledu zamrzouc jim bezpečně poskytla přepřavý. Lovec duší — Josafat zočiv je, neustal jich poučovati, napomínati a rozněcovati, dokud ho nepožádali, aby je prostředkem svátosti pokání

s Pánem Bohem smířil. Tehdáž vyhnal metropolita Počej opata Sěněla, zrádce Sjednocených, z kláštera nejsv. Trojice, a poručil to opatství Josefovi Ruskému. Nový opat, bývaje jenerálním vikářstvím zaměstnán, učinil přítele náměstkem svým v kláštře. Josafat, ač mu tím práce přibýlo, neoblevil v hlásání slova Božího a v přísluhování svátostmi. Začasté musil ze zpovědnice zrovna na kazatelnu, a předce bylo kázání jeho tak sporádáno, že vůbec za vývažek ze studnice Ducha svatého uznáno jest. Nadšeného kněze obkličil jednou hned po kázání veliký zástup, chtěic k svaté zpovědi. Z předůležité příčiny nemoha mu osobou svou ve zpovědnici posloužiti, žádal podřízeného, velmi nábožného bratra Šimona Jackěviče o zastání. Churavý kněz pokřčil ramenama. Klekl před ním Josafat, a prosil zas. Jackěvič poslechl, a s pomocí Boží udělil všem svátost žádoucí. Jenž tolik pečoval cizím duším o slušné roucho k stolu Páně, na svou vlastní dušičku nikoli nezapomínal. Josafat očisťoval svou duši v Jordáně svátostního pokání od všedních skvrnek na každinký den, prvé nežli šel sloužit mši svatou. Doplnkem této jeho přípravy k hodnému přijímání velebné Svátosti bylo mrskání těla a připínání pasu kajicího.

V polském Rusku a Litevsku silně dotíral pravoslavný na katolickou Církev: odňato Sjednoceným chrámův nemálo s veškerým nadáním a příslušenstvím. Ba, rozkolnická šlechta vymocnila ten zákon, aby, cožkoliv z záduší pravoslavná strana na ten čas drží, to na vždy měla bez odporu. Snad by Sjednocená Církev byla zašla, kdyby se jí metropolita Počej s králem Sigmundem byl neujal. Proto se odstěpencův zlost v mstivost zvrhla: vypravili na metropolitu vraha, a dali mu vzkládáním rukou na cestu požechnání. Byloť měsíce července l. P. 1609, když Hypác Počej o nějaké slavnosti ve Vilně po tržišti posvátný průvod činil. Nastrojený vrah dobyv

pod šatem skrytou zbraň, obořil se na velekněze. I máchnul po hrdle; mžíkem nastávil metropolita berlu, kryje se. Vrah mu jednou ranou přefal prsten, tři prsty, berlu, dvojnásob otočený řetěz zlatý a náhrdelník; na krku ostala jen známka udeření. Vyznavače odnesli ve mdlobách; vraha zmocnili se jiní a odevzdali právu. Kněžské krve prvotiny za Jednotu Církve katolické byly Josafatovi horlivému velmi významné! — Vrah hrdla odsouzen jest. Josafat, maje lítost nad ubohou duší, pospíšil k němu do žaláře; lásce jeho zdařilo se obrácení zlosyna. Doprovodiv kajicníka na popraviště, obstarával duši jeho, až ji v zasloužené pokutě vypustil. Touž lásku prokazoval milosrdný kněz jiným na utracení chystaným zločincům, pečuje o ně v žalářích i na popravišti, aby duše jejich kajicně a touž měrou šťastně z tohoto světa vykročily.

Josafat navštěvoval rád nemocných, zvláště opuštěných; on jim stlal, léků, pokrmu a nápoje podával; ctě v nich Spasitele, líbával jim nohy, i hnusně bolavé; těšil je, vzbuzoval k trpělivosti a odevzdanosti ve vůli Boží, rozněcoval k přijímání svátostí a zaopatřoval jich. Kdysi vstoupil do bídne chatrče, aby vředy osypaného lazara s Pánem Bohem smířil. Průvodce Josafatův zaražen puchem hrozným, utekl mu ven. Josafat vyšed za ním, přivedl ho do světnice a řekl jemu: Za trochet puchu rychle miznoucího můžeš sprostěn býti smradu věčného v pekelném žaláři! —

Několik šlechticů nabízelo knězi Josafatovi klášterů, jichžby Sjednocenými údy řádu sv. Basilia osadil. Jeronym Chodkěvič, kastelan Vilněnský, obětoval mu klášter Suprasl; Rehoř Tryzna, maršálek Slonimský, nabídl klášter Bythenský; Jan Meleško, kastelan Smolenský, ježž byl Josafat s Církví sjednotil, zval ho do Žirovic. S vůlí opata Ruského upravit Josafat klášter v Bytheni, a osadil jej řeholníky. Když pak v Žirovicích klášter zřídil, jmeno-

ván jest vrchním tamže od Rutského. Josafat zvelebil při tomto klášteře chrám, a v něm počtu Rodičky Boží, tak že sem od té doby zdaleka nábožní katolíci putovali, a účinků Jejích před Bohem mocných přimluv tam zakoušeli. Jakož dřív ve Vilně, tak i zde dopracoval a domodlil se toho Josafat, že mnozí pravoslavní, v kacířský blud zaběhlí šlechtici opět se navrátili k matičce Církvi katolické. (Pokračování.)

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Pokračování.)

Noviny dorážely na to, aby zákonem obmezila se dosavadní svoboda stran přijímání do duchovních řádů. V sněmovně přednesen jest návrh k zákonu na ochranu klášternic, násilně v klášterích zdržovaných, byl však při druhém čtení opět zavržen.

Posléz prošla Russellova titulní bill i v panské sněmovně, a kat. otázka odbyta jest na ten čas v zemích Jejího Velkobritského Veličenstva. Bill tato zamýšlela vyhlazení kat. náboženství v angl. zemích, kdyby v angl. vládě spočívala moc k takovému provedení. Irští poslanci vidouce, že není již v sněmovně pro katolíky spravedlnosti, zvedli se pryč, a svrchu zmíněné hanebné podnávrhy prošly též.

Co vše to v angl. sněmovně se dalo, nedal se papež nijakž mýlití angl. zákony, čelícími proti svobodě kat. náboženství. Zatím co se rokovalo v sněmovně o titulech biskupských, usadil Pius IX. pět nově jmenovaných biskupův na stolicí anglické. Řím v té pátce zvítězil a vítězství bylo úplnějším, když Russelův návrh přijat byl. Návrh tento, vztahující se k pouhým bisk. titulům, dal se v Anglicku jen s tíží ve skutek uváděti, v Irsku pak jest docela nevykonatelný, neboť při hlasování panovalo v samé sněmovně přesvědčení, že irští biskupové zákon ten, jakoby nebyl, považovati budou a na příšt své tituly podrží. A nechť by se byl zákon ten i přísně vykonával, Církvi kat. byl by toliko podával látku k mučeníctví dosti levnému. Na všecken způsob byla otázka, zdaž Římská stolice stálou svatovládou v Anglii zříditi smí, rozhodnuta, a sice ve prospěch Říma rozhodnuta. V praktických účelech jest vůbec naprosto lhostejno, zda-li kardinál Wiseman se jmenuje arcibiskup Westminsterský, aneb jen arcibiskup Wiseman. Katolická svatovláda trávající od prvopočátku

v Irech, trvá nyní (1865) i v Anglii tím způsobem, jako v Irsku. Římský dvůr nemohl se lepšího dopadnutí věci nadíti, než jak právě dopadla.

Sněm se skončil v srpnu 1851. Na rozchodu jeho děkovala královna sněmovníkům za vytrvalost při poradách o církevních titulech, dokládajíc, že přijetím zákona nic se neublížilo zásadě svobody náboženské, čemuž ovšem nebylo tak, neboť zákonem tímto nemálo sevření jsou katolíci.

A kterak učinili teď kat. biskupové s podpisy svými? Majíce nový zákon na zřeteli, jali se jak v Anglii, tak i v Irsku titulu svého biskupského užívati v ten způsob, že jich po zákonu návozem stíhati nemůže. Tak nesměl se Wiseman ovšem vlastnoručně podepsati „arcibiskup Westminsterský“, avšak tisknouti směl dáti ten titul. Biskup Salfordský, dr. W. Turner, podepsal se v pastýřském listu svém: Wilém z milosrdenství Božího a z milosti Stolice apoštolské biskup kněžím i řeholníkům i všem věřícím biskupské osady Salfordské.

X. Arcibiskupování Wisemana, členem akademie Madridské, milostivé léto, obrázcenci; chrám sv. Patrika, pastýřský list, jeho kázání, nové chrámy; v Caeně.

Za hřmotu takové bouře dosedl kardinál Wiseman na arcibiskupský stolec. Boj byl krutý, avšak arcibiskup stál pevně a neztrácel dobré myslí. Oči kat. světa, i Říma byly upřené k němu obráceny a obdivovaly se jeho rázné povaze, připomínající na biskupy prvých křesťanských věkův.

Chtíc jeho apoštolskou horlivost ctíti, zvolila jej král. akademie dějepisu v Madridě za čestného člena, v září 1851.

Arcibiskupování jeho bylo vzorem horlivosti a neohroženosti. Uprostřed nastrosených bouřlivých zmatků a vzteků r. 1850 ohlásil milostivé léto, kteréž od 8. až do 22. prosince 1850 po všech kostelích a kaplích důstojně se konalo, neberouc ohledu na hluchý protipapežský ruch.

Nebe dalo témuž létu úrodnou rosu a kat. Církev počala přijímati do lůna svého valný počet obrázcencův, jak z nejvznešenějších rodin, tak i z nejvzdělanějších stavův. Mezi nejprvnějšími obrázcenci byl anglikánský duchovník Todd a jeden z nejvážnějších irských šlechticův; dále mladý lord Nigel Kennedy v Skotsku a lady A. M. Monselová, choť též nedávno obrázceného sněmovníka Dunravena. V dubnu 1851 navrátili se do Církve kat. E. Coffier a Coghlan, duchovníci anglikánští, jakož i C. N. Dashwood s chotí svou i s dvěma paníma rodu vznešeného. Dne 5. června 1851

přijal kněz dr. Crowe opět několik vzácných osob do Církve, a kněz Wise, bratřec anglikánského vyslance v Athénách, před dvěma lety ještě důstojník u vojské angl., odešel na kaplanku v Tolhamu u Londýna. V červenci téhož roku netoliko Puseyité, ale i strana evangelická valně přestupovala. Anglikánští kněží při Leedském chrámu, navrátilvše se do Církve 1851, zakládali na blízku chrámu svého stanovisko misionářské a kojili se naději, že mnozí z bývalých osadníkův jich následovati budou. Mezi 500 birmovancův bylo 23. list. 1851 sto obrácených protestantův. Zvláště vynikal duchovník anglikánský F. Hathwar, doktor na vysokých školách Oxfordských; z vyšších stavův přešli r. 1851 Sir Hope, markyzka Lithianova, lady Newry, lady Kateřina Howardova, lady Peatova s rodinou, mis Brandová, dcera lorda Dacre, sir J. Talbot, sir Vere z Vere s chotí a dr. J. Jerrard z university Londýnské s chotí a s rodinou; J. L. Wyhlan; Edv. Walford; Henry Bedford; John Simeon, poslanec v parlamentu, a jiní. R. 1850 navrátilo se do lůna Církve 24 duchovníkův, r. 1851 ale již 33, mezi nimiž nad jiné slovučný arcijahen Manning, potomní nástupce Wisemanův. Vedle těchto pokatoličilo se v Anglii 70 osob z předních rodin. Protestantská propaganda ráda by za tyto ztráty byla dobyla nějaké náhrady, a protož jako o přítrž pracovala v Irsku, nelitujíc přemlouvání, slibů i peněz. Tu i tam poštěstilo se jí několik hladem hynoucích Irčanův penězi omámiti, avšak dále to nešlo. Na sklonku 1852 navrátilo se opět několik znamenitých osob do lůna kat. Církve, jako: lord Charles Tynne, kanovník Kanterburyský a farář Longbridžský, zeť protest. biskupa Bathského a Walesského, bratr vévodkyně Bucelonghské; ten vzdal se přestoupením svým důchodů 10.000 dolarů, jež bral co kanovník anglikánské církve; dále: Francis Wegy Prosser, znamenitý úd university Oxfordské a r. 1817 člen sněmovny pro hrabství Heresfordské; paní Daymanová, choť anglikánského kněze; H. G. Bowden, syn H. Bowdena, nedávno Církvi navraceného; jeho tetka, vdova po spisovateli a životopisci papeže Řehoře VII., dala r. 1852 ve Fulhamě vystavěti chrám zasvěcený sv. Tomáši Kanterburyskému, nejstarší její dcera vstoupila do kláštera Westryského, vůbec bývala horlivá tato rodina vesměs protestantskou. V květnu 1852 po skončené misii v Liverpoolu navrátilo se najednou 22 protestantův do lůna Církve; v Greenwichu učinilo rovněž 25 osob z vyšších stavův, když se tam nový chrám katolický zasvěcoval na jméno Panny Marie.

Nelze pro obšírnost počet a jmena dalších obrácencův uváděti, stačí podotknouti, že tou měrou šířila a šíří se posavad kat. Cíkev v zemích Anglických.

Živá víra rodí živé skutky. Na bouřlivé útoky nesnášlivých nepřátel svých odpověděli angl. katolíci tím, že v únoru 1851 zakoupili místo blíže Westminsteru, by na něm slavný velký chrám Páně stoličný vystavěli, zasvěcený sv. Patriku, apoštolu irského národa.

Na počátku postu r. 1851, v první polovici března, vydal kardinál rázný list pastýřský k lidu katolickému, dodáváje mu ducha v přítomném soužení a ukazuje směle, jak šeredné jsou záměry Russellovy. List ten počínal vážně: „Mikoláš z milosrdenství Božího kardinál-kněz sv. římské Církve titulu sv. Pudentiany, arcibiskup ve Westminsteru atd.“ Mimo jiné pravil v něm krásně: „Neobnovujeme památku toho, co milosti Boží nyní skoro pominulo! Však víte, že rozčilenost lidu postoupila místo chytře vymyšlenému a zrale uváženému pronásledovačnému opatření... Kde jest naše ochrana, kde naše naděje? Před tváří lidskou jsme sice slabí: před Bohem jsme ale silní. Užívejte sice všech zákonních prostředků proti nelidskému páchání nespravedlnosti, více ale spolehejte důvěrně na všemohoucího soudce a Otce spravedlivého, kterýž vztáhne rameno své, aby ochránil bez viny pronásledované a odvrátil od nich hrozičí ránu.“ Dále šíří se o rouhavých potupách katolíkův, jakové se po zdích Londýnských na odív stavi a poroučí s hlubokou křesťanskou zbožností věřícím, aby tuto Bohu učiněnou potupu zdvojnásobněnou pobožností smířili. Na konci mluví též o Londýnské průmyslové výstavě, jako o jubileu světovém, ku které zvědavi, zahaleči, bohateci a rozkošníci tak se pohnou, jako přičinliví a učeliví a dává tudíž věřícím výstrahu před nebezpečenstvím, ježto by u té příležitosti jejich víře a mravům hroziti mohlo.

Nepřestáváje na psaném slovu míval na počátku dubna 1851 v postním čase po celých 14 dní ráno i večer kázání u sv. Jiří. Výmluvnost jeho vábila netoliko kat. panstvo, nýbrž i nejednoho výtečného jinověrce; lid valil se za ním v zástupu, kdekolí kázal. I protikatolické listy vydávaly chvalitebné svědectví o výmluvnosti jeho.

Obvod Církve kat. víc a více se rozšiřující vymáhal pilně nových chrámů Páně, a nový arcibiskup horlivě posvěcoval tu nové, tu staré a opravené chrámy. Tak světil 29. dubna 1851 nový chrám v Londýně, jenž stál 10.000 lib. sterl. Peníze

sešly se dobrovolnými obětmi, důstojná budova vystavena jest během 20 měsíců a opatřena jest šestizvony. Asi v osminedělích na to zasvěcoval opět základy nového chrámu. V září t. r. světil zase nový kostel v Hartlepoolu, dělof se to s velikou důstojností a slávou. Dne 7. prosince t. r. posvěcen jest v Greenwichu nový krásný kostel a touže dobou vyzýval arcibiskup katolíky angl. opět k příspěvkům na nový kostel v Londýně, v němž konati se měly služby Boží pro katolíky německého jazyka, s kterýmžto chrámem se měl spojit klášter kněží Redemtoristův. R. 1852 počala v Londýně stavba nového chrámu v gothickém slohu s vysokými věžmi; u kostela stojí též dům pro kněze a naproti klášter Milosrdných sester s dívčí školou. Stavbu kostela řídil sám král. stavitel Tom. Mayer. V říjnu 1855 byl v Londýně nový chrám sv. Anny ve Spicenské ulici u přítomnosti biskupa Amienského a Troyského posvěcen, jehož duchovní správu vede Shromáždění Panny Marie, čili Maristův; Wiseman měl kázání, v němž chrám Páně co vůdce k nebi a co útočiště hříšníkův a bloudících vyličil. Dne 22. listop. 1856 posvětil nový kat. špital v Great-Ormond Streetu v Londýně. Šest Milosrdných sester, jimž ošetřování nemocných svěřeno, bylo tu na mši svaté, kardinálem sloužené. Byl to první kat. špital, jenž od 400 let v Anglicku zřízen jest. Prozatím měl 36 postelí pro ženské nemocné. Oddělení pro mužské se chystalo. Lord Campden obmyslil tu nemocnici s velikomyslnou štědrostí, a byl též s chotí svou při tomto zasvěcení. — Dne 8. pros. t. r. zasvětil Wiseman nový chrám svato-Michalský; chrám ten povstal skoro celý z halérových podpisek a pojme as. 2000 lidí. Nachází se v jedné z nejhudších čtvrtí východního Londýna, obývané roznašeči uhlí, ložníky a zedníky; a z příspěvků těchto chudých lidí za pět let dostaven jest. — Dne 1. ledna 1857 zasvětil slavně nový chrám sv. Josefa; čtvrť Londýnská, v níž budova ta leží, čítala asi 5000 katolíkův mezi obyvatelstvem, chrám pojme okolo 1000 osob, jest z cihel staven a stál 3000 lib. sterl. — Proslulý obrátnec dr. Manning, svat anglikánského biskupa Oxfordského, uvázał se koncem r. 1856 v krásný, od něho zakoupený, v gothickém slohu stavený chrám sv. Heleny ve čtvrti Westbowneské v Londýně, a nedlouho před tím zakoupil též blíže paláce Buckinghamského (královského sídla) dvě staveniště, jedno na klášter Dominikánský, druhé na nový chrám Páně. — Dne 29. července 1857 konalo se v Leedsu posvěcení Mariánského kostela; Wiseman a dr.

Manning vystoupili co slavnostní kazatelé; po evangelium měl kardinál slavnostní řeč, kteráž co do výbornosti sobě rovné hledala. — Zase dne 2. října t. r. konalo se slavné uvedení jeptišek, řečených „od Nanebevzetí Panny Marie“ a posvěcení jich kaple v klášteře Věčného uctění v Londýně. Sám arcibiskup sloužil velkou mši sv., a po evangelium měl slavnostné kázání, vzor to výmluvnosti. Na podzim 1862 byl posvěcen ve Whitechapelu, chudé to části východního Londýna, nový katol. chrám u přítomnosti kard. Wisemana a jiných církevních hodnostníkův. Budova tato, byvší druhdy divadlem a pak jízdnárnou, byla od Londýnské kat. misie zakoupena a zaměněna v německý chrám, jenž 2000—3000 lidí pojme. V téže části města žilo t. r. 20—30.000 německých katolíkův. Dne 16. dubna 1863 posvěcen jest v Londýně uprostřed samého města nový chrám sv. Petra, církevní obrady vykonával kard. Wiseman u přítomnosti všech katol. biskupův celého Anglicka. — Tou měrou rostl naporád počet kat. chrámův v Londýně a v Anglii, během jediného r. 1851 povstalo v Angličanech 19 nových kat. kaplic a chrámův, vše to přičiněním horlivého arcibiskupa Westminsterského, o němž platí slova: Domine, dilexi decorare domus tuae. Pane, miloval jsem okrasu domu Tvého!

V červnu 1851 předsedal Wiseman v četném meetingu, shromážděném k podporování kat. škol; i užil té příležitosti k vyvrácení smyšlených zpráv, protestantskými denníky troušených, jakoby sv. Otec litoval, že právě v ty doby kat. svatovládu v Anglii zřídil a jakoby kardinál státní tajemník římský za šťastného se pokládal, kdyby dobrým způsobem známé ono opatření nazpět vzítí mohl. Toho ovšem v Římě nebylo. V řeči své Wiseman odůvodnil výrok svůj těmito slovy: „Jeden z mých přátel v Římě byl nedávno u sv. Otce, i podotknul mu, že mně právě chce psáti.“ — „Přineste mi list váš,“ pravil sv. Otec, „připíšu několik slov.“ Ten list mně už došel a přináší mi nesmírnou útěchu, zavíraje v sobě tento příspěk, jímž nám sv. Otec svou blahosklonnost projevuje, napsav vlastní rukou: „Benedictio Dei sit super te, Dilectissime, et super omnes Angliae catholicos. Pius Papa IX.“ (Požehnání Boží budiž nad Tebou, nejmilejší, a nade všemi anglickými katolíky. Pius papež IX.)

V červnu 1851 navštívil kard. Wiseman pomořské město Caen ve Francouzsku, kdež jej slavně a srdečně přivítali. Navrátiv se do Londýna poslal představenému kláštera Caenského tento list: Přijmětež srdečné díky za přátelské přijetí,

jakéž jsem u vás našel, a za příjemný pobyt, jaký jste mi v Caeně připravili. Plavba zpáteční do Angličan byla hrozná a náramné bylo cestovatelův (nad 150 osob) utrpení. Já i pan Scarta, Bohu díky! byli jsme uchráněni. Přišel domů našel jsem obelání, o němž jsem v novinách četl. Představil jsem se a myslím, že nepřátelé naši nebudou mít příčinu plesati nad tím. Nalezl jsem za to nový seznam obrátcův. V neděli budu birmovati několik osob z vysoké šlechty, kteréž za mého doma nebyti navrátili se do lůna Církve katolické. Modlete se tedy za blaho našeho Anglicka s Vašimi horlivými spolubčany, s nábožnými sestrami a s ubohými (hluchoněmými) dětmi, jichž ze srdce volající hlas Bůh neoslyší. Váš nejoddanější v Kristu sluha M. kardinál Wiseman. Téhož měsíce června 1851 světil dva biskupy: Dr. Turnera za biskupa Salfordského a dr. Erringtona za biskupa Plymoutského. (Pokračování.)

Z kaplanského denníku.

1. Ve V—ské škole můžeš prstem okázati na děti rodičů opilců, kořalečníků: lice bledé, tvář zasmušilá; pohled prozrazuje blbost a dále co dále, některé z nich ani k čilejšímu pohybu těla nepřipravíš. Pokoušeje se o to jednou řekl jsem dětem: „Dejte pozor! já vám budu vypravovat pohádku o červené karkulce;“ myslíš však někdo, že se děti směly? — Aneb jsem jim názorným způsobem vypravoval, jak se chytají opice — dle t. p. řiditele Frosta — sotva 10 se jich usmálo! Co tu dělat? Kterak pokroku docílit? —

2. Rozvažuji, jak bych domácím školám přispěl. Čtení dobrých knih v domácnosti povzbudilo by rodičů, několik rodin se již u mne blásilo o něco ke čtení. Já nemám knih pro lid žádných a koupit, — zač? — Obrazy biblické mám, co jsem katechetou, a působily a působí dobře. Kýmž možno i pro jiné předměty obrazů a jiných pomůcek získati, ale — odkud a zač? — Požádám obce o příspěvky. Jeť jich čtvero, školy máme tři.

3. Žádosti zdvořilé napsány, podpisem p. faráře opatřeny a ihned rozeslány. Druhého dne po mši sv. přišel starosta domácí se školním dohlížitelem a přinesl mi od obce 15 zl. r. č. a od své manželky 1 zl. „a jen brzy knihy, jeho žena prý ráda říká.“

Starosta obce St. V—ské mi odepsal také toho dne, že výbor rozhodl, by se dalo 10 zl.

Buď Pán Bůh pochválen! Za 26 zl. koupím předce něco. Psal jsem hned o

„Šmidovy spisy“ a „Zábavy pro mládež“, pro každou školu po 1 otisku. Knihy z pošty přímo ku knihari a brzo v deskách se octly.

4. V městysi M. byly velké služby Boží a před nimi opakovací hodina. Vzal jsem tedy knihy s sebou — 24 svazků — a rozpůčil jsem jich ku své radosti veliké na jednu. Myslil jsem, že si toho zastupitelstvo městské povšimne a na tak užitečnou věc rádo něčím přispěje: — velmi zdvořilá žádost a nyní knihy na ukázkou — nebudou se moci vymknouti! „Člověk mání!“

Doma jsem půjčoval po požehnání a nával byl z obce domácí a ze St. V. tak veliký, že se mi knih nedostalo, a mnozí odešli s prázdnou.

Druhého dne z rána šel jsem do školy V—ské nesa knihy na holi. Ramena mne bolely, nedbal jsem ale pro radost něčehož a kráčel jsem zmužile proti chladnému větru. Po mši sv. a po náboženství rozpůjčoval jsem knihy ve škole. Mnoho jsem jich neodbyl na půnejprv; to však neškodí. Chci jíti ze školy. Tu otevrou se dvěře a starosta vejde: „Uctivě ruku libám,“ — „až na věky, amen.“ „Dej Pán Bůh dobrýtro, pane učiteli.“ — Dali jsme se do řeči a mimo jiné zvěstoval mi starosta, že má od obce dáti na ty knihy 10 zl. „Nebude-li jen přičinění velebného pána a útraty škoda,“ dokládá dobromyslný starosta, „když oni ti sousedi raději při sklence kořalky si posedí a v kartičky leckdes zahrají, než aby něco četli.“ —

Uvidíme! Půjde to snad zvolna, půjde to však přede; na jednou ani Pán Bůh celý svět nestvořil, ač mohl!

5. Ze tři obcí mi již peníze dány, jen z městysi M. dosud žádná zmínka. Psáno tedy p. měšťanostovi po druhé, aby přede odpověděl po měsíci, jak na moji žádost od výboru rozhodnuto. — Odpověď mi dána velmi hrubá a její smysl byl, že obec nedá ničehož.

Pod rukou jsem se pak dověděl, že starosta žádost moji předloživ nad tím se pozastavil, že není v ní udáno, aby obec měla nad knihovnou dohlídku; potom on na př. že je v Matici, knih že má dost, že však nejsou k ničemuž, a daremně mu leží co mrtvý kapital, a tak že by to bylo i s knihovnou školní; konečně abych raději koupil učiteli nějakou knihu, a ten aby děti učil, a ne děti samy aby se z jiných knih doma čtením učily, a po domácku zahálet navykaly: činím tedy návrh, aby se nic nedávalo — a návrh ten přijat!

6. Základní knihu doma na fáře a příruční knihy pro filialky mám hotové. Píši

dějiny knihoven a skládám účty. Peněz po krejčárku za přečtení sešlo se za těch šest neděl 4 zl. 66 kr., co mohu chtít víc! Utěšenější však jest pokrok duchovní za ten krátký čas (od 15. listopadu do 31. prosince), tak že by to ani žádný neuvěřil. Na V— zůstal již mnohý otec doma a poslouchal hochu čtoucího „Jindřicha z Dubinova“ „Jenověfu“, „Hodného Frýdolina a bezbožného Jetřicha“ atd. a nešel do hospody, aneb na táčky a karty, a přiměl k tomu i staršího syna a čeládku, že se též netoulali. Na štědrý večer bývala prý hospoda plna, a v jiných domech schůzky a hrávalo se o ořechy a pila se při tom kořalka; letos se po domech čtlo a když některý soused přede zabrousil do hospody a viděl, že tam sám, odešel, „aby prý si hanbu neudělal u mne, že přede do hospody v ten svatý večer šel,“ — vypravoval mi hospodský sám nevrle a starosta dosvědčil mi pravdu slov jeho, an dvakrát obcházíje po vsi nikde prý karty a pití nenašel, leckdes ale kousek knihy poslouchal. Tak jsem skončil rok jubilejní, rok památný, s bolem sice v srdci, že jsem zlobu shledal tak mocnou, a při tom přede opět s radostným vědomím, že jsem neleně ni hodiny v úkrytu něco dobrého vykonal, a při všem patrně milostí Boží podporován byl, ač jsem toho sám pro svou osobu nehoden.

... Co jsem zde, byla několikrát v obcích hudba. Slyšel jsem a dvakrát schválně šel jsem se přesvědčit, že děti, sotva se naučí chodit, již bývají v hospodě u musiky. Ano já tam viděl i stařeny sedět a matky s dítkami u prsu. Vyhnal jsem to všecko; ale co na plat, půjde to tam opět, jak mile odejdu.

Dětem ve škole jsem to zakázal a spolu slíbil, že jim za to něco jiného způsobím. Ve V— poslechly hned a v M. skoro také. I koupil jsem jim obrazy jesličkové, podlepil a vystříhal, ulepil domy orientálního rázu, sestavil město a uchystal v M. na štědrý den po mši sv. školní zábavu. Děti si pozvaly rodičů, naučily se koledám a deklamacím o Narození Páně, o pastýřích u jeslíček atd. Bečku jablek a 1/4 centu ořechů dostaly za odměnu a radost byla veliká.

Dnes (28. pros.) jsem to opakoval na V. a tam byla radost ještě větší, protože tam mohly i všechny matky přijít.

Dětem jsem řekl, že podobné zábavy častěji se jim dostane, když nebudou chodit do hospody a budou v každém ohledu hodnými. Děti slíbily a tu pak jsem žádal rodičů, aby dítkám pomohli, by slibu svému dostály.

... Jezdím na služby Boží do filiálek, proto mne domácí osadníci málo kdy kázat slyší. Na nový rok ale byly oboje služby Boží doma, a p. farář měl ranní. Bylo tedy jisto, že budu mít kázání a kostel byl přeplněn posluchači zvědavými. Kázal jsem: Šťastný bude rok... pro tebe, budeš-li pamatovat na smrt. —

Na Jmeno Pána Ježíše bylo počasí prašpatné a proto nebyl žádný u sv. zpovědi; v týdně ale mnoho. Zpovídám rád; v zimě ale bolívá mne noha dnou sklíčená a dlouho ve zpovědnici vydržet nemohu; ale vydržel jsem přede, ani mnozí ze zvědavosti do chrámu Páně na nový rok přišedše řeč moji o smrti uvážili a v této oktávě mnohý za několik i let pokání vykonal. Z toho jsem se přiučil — nebažiti po poesii, anobrž po prosté, jednoduché a lehce srozumitelné mluvě, která pak sama v srdcích posluchačů strunu harfy k písni nebeské roztehlí.

... Paráda vzmáhá se velice. Nejsem proti tomu, je-li člověk slušně přistrojen, ale proti tomu jsem a budu vždy u děvčat, by se jim všecko koupilo, i ty punčochy, límečky atp., takových věcí nechť udělají si samy: proto ženu útokem na dívky ve škole. Dvě učitelky znají výborně šítí a jiné takové práce dělají. Požádal jsem jich; ony ochotně mi slíbily, že i bez platu budou učit, jen když holky chodit budou. Aby chodily, určil jsem za podmínku prémia o zkoušce, že se musí každá vykázat v stáří jsouc mezi 9—12. rokem buď věci pletenou neb šitím, a když se nevykáže ničím, i kdyby sebe více uměla, přede ničehož že nedostane. Ukazuje se, že to zpomůže.

V M. mívají v neděli mezi oktávou Božího Těla procesí, a při něm sypou družičky kvítí. Že rády mají k tomu pěkné košíčky, umínil jsem si, že jim takových ulepím z drahého papíru, a však jen těm, co ve škole dobře umí a nějakou práci ruční se vykážou. Ulepil jsem jich pro M—skou školu 9 a dnes (o zkoušce) dal jsem je za prémia. Vd. p. vikář byl překvapen, děti a matky měly radost. Jen jedna matka chtěla mi vytýkat, že její holka ničehož nedostala: „Vyť jste tím matko sama vinna! Když vám dcera o mém přání vypravovala a na bavlnu chtěla, řekla jste jí, aby se mne nic nebála, že jí něco dáti musím, proto že její otec — radním. Dívka se tedy nebála; ano ona se potom ve škole i dobře chovat nechtěla. Co tedy chcete?“

... Přijeli pro mne, abych jel k nemocnému; jest prý zle. „Velebný pane ten, co spadl s borovice, se dnes ráno oběsil, a jen málo živého ho zastihli; nyní tam

leží a já hodně pojedu, abychom ho zastali ještě živého.“

Byl živ, byl i při sobě, ale hnouti sebou nemohl. Když jsem ale držel Nejsvětější v ruce, vyskočil jako zděšený, slezl s lavice na zem, klekl si a volal silným hlasem: „Pane Ježíši, posilni mne a buď mi milostiv!“ Uloživ se pak na lavici vypravoval po vykonané pobožnosti mně a přítomným as těmito slovy příběhy svého života:

„Jest mi 66 let, ale od 20 let jsem na Pána Boha ani nemyslí a všelikou útěchu jen v kořalce hledal. Když mi bylo as tři leta, přejeli mi vozem nohu na silnici, a já ležel potom přes rok. Matka mi říkala, že Panenka Maria nožičku mi pozdraví, abych se k Ní modlil. A já se modlil k Ní a zamiloval ji velice. — Když mi bylo 11 let, hráli jsme si kluci u jam, a dávali se do těchto na pěny na vodě, jimž jsme přezdili „kvasnice.“ Tu mne ale jeden strčil ze zadu a já spadl do vody, jen se nade mnou zavřela. Kluci utekli a jen jeden měl tolik rozumu, že řekl matce své, že jsem spadl do vody v jámě, a že jsem se utopil. Tato běžela přesvědčit se a to k mému štěstí, neboť mne ještě v pravý čas vytáhla. — Opět mi matka říkala, že mne Panenka Maria vysvobodila, a já od toho roku chodil buď do Boleslavi aneb na sv. Horu. — Když mi však rodiče záhy zemřeli a já v 18 letech převzal domek, chtěl jsem se rovnat jiným chasníkům, a proto jsem s nimi chodil do K. do kostela, po kostele do vinopalny a hospody. Po dvě leta jsem to tak dělal, ale předce jsem šel ještě do Boleslavi. V 21. roce pil jsem již kořalku jako vodu, chytil jsem se pytláčení a víc jsem o Boleslav ani o sv. Horu nedbal, nedbal jsem později ani doma na kostel, a někdy jsem ani k správě Boží nešel. Bůh mne arci navštívil nehodou, abych se vzpamatoval, avšak nadarmo. Jednou totiž v neděli pytláčili jsme s Vaškem H., a když jsme mimo jednoho zajíce nic nedostali, šli jsme s mrzutou domů. Já přešel plot u zahrady a on lezl za mnou, v tom mu ale rána vyšla, a polovice broků zavrtala se mi do těla. Já se přede odšmejkal ze zahrady do stodůlky pod střechu a tam jsem ležel celé dva dni bez sebe až z úterka na středu v noci přišel jsem k sobě a poznal, v čem se nalezám. Štěstí moje bylo, že byla střecha na stodůlce dřevá a mnoho vody tam napršelo, a já do vody té se položil, snad by mne se byl chytil zánět. Takto s pomocí lékařskou zachován mi život a já jsem si jen 5—6 neděl poležel. Když jsem se vystonal, chtěl jsem býti jiný, zůstalo to však jen při

chtění. Jak jsem prvně ze stavení vyšel, volali mne do hospody, já poslechl, napil se a byl jsem opět starý darebák. — Za dva as roky na to chtěl jsem se oženit; žádná mne nechtěla a já pil ještě víc, a když se mi kdo smál, pral a rval jsem se s každým hned. Jednou o musice odváděl jsem jednomu holku, a z toho se strhla taková rvačka, že mne vyhodili s rozbitou hlavou a potlučeného na celém těle na náves. Ráno teprv mne našli bez sebe ležeti. Lékař, jsa přivezen, tvrdil, že jsem nebezpečně poraněn, a že sotva vydržím. Já se ale vykrěsal opět ze všeho — avšak hodnějším jsem se nestal. — Oženil jsem se, ale bídně a... ubohá žena ta zkusila! Utránila se, já ji svým chlastem přivedl se světa. Oženil jsem se podruhé, ale lepším jsem se předce nestal. — Bůh mne opět navštívil. Porážel jsem dřevo v lese, a jsa opilý kořalkou kopal jsem, kam se strom již klonil. Když začal padat, já utíkal ne však stranou, anobrž kam strom padal, tak že vršek mne zachytil, k zemi porazil a záda na sedmi místech na dva coule na délku a půl na hloubku kůži a maso potrhal. Ležel jsem opět mnoho neděl; sotva se mi to ale zahojilo, pil jsem opět až do letošního roku, jak jsem to opilý spadl s borovice málo živý, a Vy jste mne v. p. zaopatřil a o mne pečoval. Když jsem se vyhojil, šel jsem se podívat na věci, jež posud mám. Nebylo možno jich nalézt. I ptám se nevěsty, kam se to i ono podělo. „Dcera ze S. vám to pantáto odnesla, když jste stonal a já nebyla doma.“ Já se tedy sebral a šel k ní, proč mi to brala a aby mi to vrátila. Dcera mne ale vyklela a zeť mne chtěl vyhodit. To mne zbolelo a já šel a sotva jsem vyšel za ves, napadla mne myšlenka, abych si vzal život. Vezmu! A již spěchám k jamám, kde jsem malý se topil, ale nebylo tam vody. I obrátím se a jdu do lesa, a tam jsem se pověsil. Myslivec a hajný že na mne přišli, jsem ještě živ a snad pokání vykonám, abych svou duši nezatratil. Nezatratím, ne! Třeba bych se byl i takových hrozných hříchů dopustil, Matka Páně mne neopustí za to, že jsem ji ctil z mládí.“ —s.

Dopisy.

Z okolí Kolínského dne 20. října 1865.
(„Audiatur et altera pars!“)

V posledním čísle našeho milého „Blahověsta“ na str. 461. podal pan dopisovatel J. H. zprávu z vikariatu Kolínského o duchovenské konferenci v Kolíně dne 5. t. m. odbývané, v níž přede vším rozebírá první otázku poradní, jejížto předmětem byla ko-

pulace, kterouž nedávno farář ženichův na základě jediného ohlašního listu od faráře nevěstina vyhotového, vykonal. Prosim, aby mně dovoleno bylo, dotčenou zprávu dle toho, jak se řečený pastorální případ skutečně byl udál, doplniti. Ku konci měsíce května l. r. požádal mne ženich X., abych ho ohlásil k sňatku manželskému s nevěstou ze sousední farnosti, vykazav se politickým povolením, kteréž jsem podepsal, a svým křesťním listem, který jsem mu s tím doložením vrátil, že ho musí odevzdati na sousední fare, kdež s ním a jeho nevěstou protokol zaveden bude. Když všechny tři ohlášky byly prošly, přišel ke mně týž ženich, žádaje, aby mohl míti kopulaci v našem farním chrámu Páně. Poněvadž se mně přednešené důvody jeho zdály býti slušné a podstatné, řekl jsem mu, žeby se žádosti jeho jen tenkrát vyhověti mohlo, kdyby sousední správce duchovní nevěstu propustil, a vůbec s tím zcela srozuměn byl. Na to odvětil ženich, že si tam sám dojde a za tu milost prositi bude. S tím odešel, a návrativ se, vypravoval s radostí, že nevěstin p. farář k jeho uctivé žádosti svoliti a mu říci ráčil, aby si jen 50. krejcarový kolek přinesl. To se stalo, a ženich obdržel a mně pak dodal „list ohlášek,“ dosvědčující, že snoubenci *x* a *y* byli zákonně třikráte k sňatku manželskému ohlášeni, „aniž se proti nim jaká překážka byla vyskytla, že nevěsta je ve sv. náboženství dobře vycvičena, a že dne — sv. svátost pokání a oltární přijala.“ Obdržev tuto listinu teprv před samou kopulací, zarazil jsem se ovšem, i vyptával jsem se ještě jednou ženicha, jak to na sousední fare vyřídil, a když tento mne opět a opět ujišťoval, že vd. pán docela nic proti jeho kopulaci u nás nemá, že pan kaplan od něho i štolu přijal: tu jsem, nemaje ani toho nejmenšího tušení, žeby se mně osudným listem ohlašním nepříjemnost způsobiti mohla, polekaným snoubencům oznámil, že je budu jen pod tou výmínkou oddávat, je-li otec nevěstin přítomen; a když se tento do fary dostavil, a u přítomnosti dvou svědků vyznal, že jeho dcera, nevěsta je plnoletá a žádné překážky nestává, tu jsem teprv — nejsa žádnými nízkými ohledy veden — tomuto sňatku manželskému požehnal, a o vykonané kopulaci hned sousední farní úřad úředním dopisem slušně zpravil. V tom tedy záleží mé provinění; a já nyní jen se táži, proč nevěstin p. farář vydal ženichovi ohlašni list, když na jisto věděl, že mu dává něco, co mu k žádné platnosti býti nemůže? — Náš lid ví, že u nás v Čechách oddává snoubence farář nevěstin; to věděl také dobře můj že-

nich, proto šel prosit, aby směl býti oddán u nás, proto nebylo také zapotřebí, aby nevěstin p. farář „ze šetrnosti kněžské nedokazoval ženichovi, že jeho farář nemá právo kopulovati.“ Nemusil-li farář ženichův již z té poznámky, že i nevěsta byla u sv. zpovědi, soudit, že její pan farář se vším srozuměn jest? Nechtěl-li, aby farář ženichův oddával, neměl ohlašni list vydat; byli ale svolující, měl ženichovi dát všechny ty listiny, o kterých myslel, že jich má farář ženichův ke kopulaci zapotřebí. Konečně, když o vykonané kopulaci uctivým a ne suchým listem ouředním byl zpraven, měl nejsa s tím srozuměn, to přímo ouřední cestou nejdůst. konsistoři oznámiti.

Z téhož okolí dopis druhý:

V čísle 29. Blahověsta nachází se mezi Dopisy zpráva z vikariatu Kolínského o duchovenské konferenci dne 5. října v Kolíně obývané. Praví se tam, že první otázku poradní: „měl- a směl-li v jistém případě farář ženichův na základě pouhého ohlašního listu, od faráře nevěstina vystaveného, oddávati“ — byla k vypracování dána jednomu p. faráři a jednomu p. kaplanu. P. kaplan se vyslovil, že neměl kopulovati; p. farář ale rozhodl naopak, citovav rozličné spisy, z nichž chtěl dokázati, že farář ženichův moci vlastní a bez ohledu může oddávati, jen když ví, že tu nestává nějaké překážky. Zpráva tato jest ohledně rozhodnutí p. faráře v této otázce poněkud mylná a sluší opravena býti v tento smysl: P. farář pojednával předložený případ tak, jak byl k pojednání předložen bez ohledu, stal-li se v tom, neb v onom vikariatu, aneb zdalíž se ani nestal, a poněvadž v něm nebylo udáno, že farář ženichův potřebných kopulačních listin, u faráře nevěstina uložených, ani neviděl, činil v pojednání svém tento rozdíl: farář ženichův buď věděl, že všechny potřebné písemnosti jsou u faráře nevěstina uloženy, aneb to nevěděl. Nevěděl-li to, *neměl oddávati*; věděl-li to, mohl a směl oddávati na základě ohlašního listu. Spisy od něho citované jsou: Manž. právo od Dra. Knoppa a *Rituale Romanum*. Provincialní synoda od roku 1860. přiřkla ovšem právo oddávati faráři nevěsty; ale tento vydáním ohlašního listu dal na jevo, že právo to dobrovolně ustupuje faráři ženichovu. P.

Od Černého Kostelce, dne 17. října 1865.

(Evang. Věstník u nás podruhé.)

Již po druhé zavítal k nám „Ev. Věstník.“ Ubohý, nač váží tak klopotnou cestu k nám? Vizme, co krásného přinesl.

Co článek úvodní, čistě evangelický podává popis bývalého sv. - Klementskeho nyní evangelického chrámu v Praze. Spisovatel zmiňuje se o *posvěcení* toho prvního evangelického chrámu, v kterémž ode dne

27. října 1850 „čisté slovo Boží svobodně a slavně jako druhdy v kapli Betlémské, se hlásá.“ Dále mluví o původu, založení a nadání chrámu toho, do něhož 1219 Dominikáni uvedeni byli. Mimochodem uvádí, (slyšme tu drzou lež), „že onen Dominik se svými stoupenci původcem a vykonavatelem byl onoho násilného mučení a zabíjení lidí, kdy jmenem svaté inkvisice, pod záštitou zákona *miliony* domnělých kacířů za nevyslovných a hrůzyplných muk katováno a usmrčováno bylo.“ — Škoda, že spisovatel tohoto článku (či jen té věty?) neudal, odkud tuto ohromnou lež, kterouž milým svým stoupencům za pravdu vydává, se neostýchá, byl vzal! Nevyňal tuto větu doslovně z pamfletu „Tajnosti španělské inkvisice?“ Čerpal snad ze spisů svobodného zedníka, Jana Ant. Lorente-a, onoho hanebníka, který vlast svou zradil Francouzům, který za peníze historie hyzdil, který pro krádež mnoha milionů, (za prodané kláštery) velezrádcem se stal a z vlasti své vyhnán byl? Či vpočítal v ony miliony (pro větší efekt) také všechny ty katolíky, kteří za vlády Jindřicha VIII. a Alžběty v protestantských zemích a bez inkvisice utraceni byli? Je to smělost, čtenářstvu tak hrozitánskou lež podati, a sv. Dominika původcem inkvisice jmenovati! Což protestantům na pravdě historicky dokázané pranic nezáleží? Což by některý z čtenářů nemohl náhodou do rukou dostatí pojednání profesora Mat. Procházky „o inkvisici“ v „Blah.“ 1863. str. 328. aneb Brněnský „Hlas“ z téhož roku, a co by si pak o vzdělanosti popisovatele kostela sv. Klementskeho pomysli! — Na konci té řeči o slavnosti svěcení (?) řečeného chrámu co lahůdka podána jest zpráva o oddavkách vykonaných v den svěcení téhož chrámu, při nichž ženich byl bývalý katolický kněz. — A to je vše v zájmu obou evangelických vyznání! — V rozmanitostech „Po bitvě na Bílé Hoře“ uvedeny jsou leckteré rozmanitosti; jakou cenu však pro evangelíky mají, nemohl rozum můj vyskoumati. — Duši každého článku jsou posud nájezdy na Církev katolickou a na Jezovity. I v tomto čísle Věstník podává dopisy jistého Van de K., superiora (?) misie v Gramontu a pana K. S., horlivého evangelíka. Proč si superior misie z tovaryšstva Ježíšova s člověkem tím dopisuje, jak se dopisy tyto (od r. 1843) do „Věstníku“ dostaly, musí ovšem zůstatí hádankou. Mně zdá se, jakoby veškeré ty dopisy byly pouhé báchorky. Dotčený p. superior nazývá p. R. S. přítelem a *nábožným*; jsou však dopisy jeho, v nichž se proti nářknutí řádu svého a náboženství

katolického, brání, tak zfabrikovány, že z nich i bez okulárů lze vyrozuměti, jak superior náhledy pana R. S. *nadarmo* vyvrátiti se snaží; jak mu bezděky za pravdu dává. Tuto něco na ukázkou: „Jest to rád, kterýž přímo proti společnosti lidské působí, a kterémuž i sama lež tak dobře za prostředek slouží, jako nejsvětější pravda, jest to rád, kterýž zpovídání věřících jen za prostředek ku svým účelům a odpuštění hříchů za pouhou formálnost považuje — rád jezovitský. O tom přesvědčen jsem z dějepisu (snad z „Věčného žida“) i z vlastní zkušenosti.“ (Je-li možná?) Dále píše, že by šel na kázání jezovitské, aby viděl, jak před jeho očima jako na divadle hrají, bojí se však, že by se pohнул a kdo ví, co by se pak nestalo? (Snad by se vyzpovídal z hříchů svých?) Zpovědnici nazývá moderní nádobou Danaidek (!) a zpověď ustanovením pouze lidským (!), kteréž zvláště rád jezovitský k nechvalným účelům užívá*, atd. atd. samé bláto, jakýmž již Luther a jiní házeli po Církvi naší. „Ev. Věstník“ zná krasochut svých čtenářů a chce-li míti odbyť, musí podávati mnoho pikantního o katolících. Jest věnován zájmům církví evangelických!

Dále obsahuje illust. Věstník (jest v něm jedna ilustrace) věsti domácí a zahraničné. Z Basileje jest zajímavé, že se do tamnějšího evang. Alumneum tři *katoličtí* bohoslovci letos hlásili, pro nedostatek místa však přijati nebyli. Proč nenapsal, že se jich hlásilo tři sta? Když nižádný přijat nebyl, bylo by to jedno! — Z Italie píše se mu, že dovolen tam civilní manželský sňatek i kněžím i řeholníkům (o té svaté sprostnosti, zvolal by sám Luther), že v senátu i biskup Giacomo di Alife pro civilní sňatek hlasoval. — Z Milána podává zprávu o spolku svobodovců, kteříž kněžské služby v *žádném* případě užiti nechťi (jaci to chlapci!) a praví, že katolicismus nikde tak mělkých kořenů nemá, jako v Italii. (Zdráv prorokoval!) Z Říma píše o zázraku, vykonaném od papeže, uzdravením nemocné hraběnky Branické. Jak o tom píše, snadno se laskavý čtenář domyslí. — Konečně podává zprávu (dle N. L.), že v Kostnici chťi v kostele postaviti poprsí Jana Husi a Jeronýma Pražského. (Snad na oltářích a co svaté?) Z celého obsahu vysvitá jasně ráz „evangelický obou vyznání“ a účel celého podniknutí — tupení jiných. J. K. Ř., učitel.

Od Kostelce nad Labem, 23. října 1865.

(Upomínky na exercicie učitelské.)

První dnové měsíce září r. 1865 zůstanou nám učitelům arcidiecése Pražské

v památce přebížené, neboť týž čas slavili jsme duchovní hody, jež nám z pouhé lásky připraviti ráčil Jeho Eminence náš nejdobrotivější pán, kardinal kníže-arcibiskup Pražský. Bylť to první učitelské exercicie v království Českém. Ze všech stran rozsáhlé arcidiecése ubírali se s chvátáním sv. katolické víře věrně oddaní učitelové škol národních do hlavního královského města, aby tu v slavných budovách kníž. arcib. semináře, pozbaveni hluku světského, v posvátné samotě mohli pokojně obírat se s Bohem, uvažovati důležitost povolání učitelského a seznamovati se blíže s pravou methodou křesťanské pedagogiky. Žeby pp. exercitanti (jak N. L. napsaly) nebyli věděli, oč se tu vlastně jednati bude, a žeby teprv po přihlášení se v semináři účel své cesty byli zvěděli, — jest lež nejkřiklavější, náboženský cit učitelů národních nad míru urážející. Že každé katolické hnutí má svých nepřátel — víme, o tom nás poučuje bohužel takměř každodenní zkušenost; a i my tušili, že exercicie učitelské bez jizlivých pomluv a nevěreckých úsměšků sůta se obejdou; nejméně však nadáli jsme se toho od nejbližších bratří — od vlastních spolurodáků našich! — „Čeho ucho neslychalo, ani na srdce naše nevstoupilo,“ okusili jsme my učitelové na prvních exerciciích našich. Svatý poklid, jakýmž oblažena byla duše naše, milostný pokoj (jehož svět nikdy dáti nemůže), jakýž naplňoval srdce, horoucí zbožnost, jakéž rozněcována byla mysl naše, srdečná upřímnost a bratrská láska, jakáž se uhostila mezi námi: to vše bylo ono sladké ovoce, jakéhož nám okoušeti dával Bůh, k němužto my s dětinnou upřímností jsme se tulili. Žeby kdo z nás (402 účastníků) podobných v životě svém byl zakusil radostí — nemůže se zajisté honositi nikdo. — Slavné chorály velebných zpěvů staročeských rozléhaly se po celý čas sv. exercicií takměř celý den ve svatyni Páně. Vroucí modlitby ráno, v poledne i u večer, před a po jídle, — růženec a křížová cesta, jakož i jiné bohumilé pobožnosti konány vždy společně — souhlasně. — Z toho tedy jde, že exercicie naše v každém ohledu byly zvůcné, a že duchovní hluchotou stížen byl ten, kdož cvičení naše „exerciciemi nemými“ nazvati si dovolil. — Ku konci dopisu, k našemu potěšení zmíniti se chci o zajímavém způsobu, jakýmž skončili jsme exercicie naše v oddělení druhém. Před dnem velikým, v svatvečer to slavného společného přijímání nejsv. Těla Páně, v posledním našem hodinovém rozjímání, jež s námi činil dp. redaktor těchto listů, upozornil nás tento vůdce náš na dobu váž-

nou, na dobu nejdůležitější v životě našem, která ač nikoho nemine, přece málo kdy na mysl přichází. Jestť to rozhodná doba našeho skonání. Že umřeme, zvolal k nám, víme, — ale kde umřeme, nevíme; že umřeme, víme, — ale kdy umřeme, nevíme; že umřeme, víme, — ale jak umřeme, nevíme. Kým bychom každou dobu připraveni byli k smrti, neboť nevíme, kdy Pán přijde. I vybídl nás bychom za toho, kdož z nás první umře, aby šťastnou měl hodinku smrti, společně se pomodlili. Práteleké vybidnutí toto dojalo všech. Modlitba začala — ale u velikém pláči, provázena jsouc dojemnou písní „Blahoslavená Panno, Matko milosti.“ Slzy ronily se po lících modlících se a pějících učitelů; — modlili se jeden za druhého, — ale každý modlil se také sám za sebe; jeden druhému zpíval, ať tak dim dojemnou „pohřební píseň,“ ale každý zpíval ji také sám sobě. Byl to velikolepý pohřeb duchovní za přítomnosti tak četného zástupu plačících bratří učitelů. A. D., uč.

Kronika.

Z Prahy. Posvěcení starobylých hodin na radnici Staroměstské, základního kamene nového mostu a obecní plynárny, oslavení dne 20. října službami Božími, podarováním chudých a osvětlením města: vše vykonáno s velikou slávou. — Radostí rozechvělé mysli stížila nenadále zpráva, že J. Velič. císař a král Ferdinand Dobrotivý na svém zámku v Ploškovcích onemocněl. Za brzké uzdravení Jeho Veličenstva konají se v Praze a zajisté i po vlastní vřelé modlitby. Na ten úmysl bude sloužiti dnes a v následující dva dni JEmin. nejdůst. p. kardinal o h. 8. mši sv. u Věch Svatých na hradě, a vystaví pak nejsv. Svátost, aby se před Ni modlitby daly za nemocného krále. Pobožnost tato ukončí se v 5 h. odp. na každý den sv. požehnáním. — V chrámě Týnském, kdež se nyní slaví pobožnost 40hodinná, bude dnes v 11 h. mše sv. na týž úmysl.

— Čtyřicetihodinná pobožnost bude se konati v měsíci listopadu: dne 1—5. v kostele piaristickém (u sv. kříže), 6—10. u Věch Svatých na hradě, 11—15. u sv. Jakuba, 16—20. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), 21—25. u P. Marie Vítězné na Malé straně (u Karmelitánů), 26—30. u sv. Jilji (u Dominikánů).

— Pořádek služeb Božích v den věrných zemřelých (dušiček) a) na sv. poli Malostranském (v Košířích): Ráno o 1/2 8 h. mše sv., v 8 h. české kázání; v 3/4 9 mše sv., pak německé kázání. V 10 h. zpívané requiem, pak církevní modlitby za v Pánu zesnulé, průvod

po hřbitově při zpěvu „Miserere“ a v kostele „Salve.“ Odpoledne ve 3 h. litanie české s požehnáním, ve 4 h. německé. b) Na sv. poli *Volšanském* : Ráno v 7 h. tichá mše sv., v 9 h. kázání, v 10 zpívané requiem, pak průvod a modlení na všech 5 hřbitovech; odpoledne o 4 h. požehnání.

— Výroční pouť bude se slaviti v sobotu, 28. t. m. v kostele Milosrdných bratří u sv. Šimona a Judy, 1. listopadu u *Všech Svatých* na hradě a 4. listop. v kapli sv. Karla Borom. u Milosrdných sester.

— Za příkladem metrop. chrámu sv. Vítského opravují se nyní též hlavní farní chrámy u Matky Boží před *Týnem* a u sv. Štěpána na Novém městě. U obou těchto chrámů pracuje při zemi, pod střechou i na vysokých ješéních mnoho kameníků. Zdař Bůh!

— V *Třebotově*, okresu a vikariatu Zbraslavského, bude farní chrám přestavěn a rozšířen nákladem 8898 zl. 23 kr.

— „*Probuzené svědomí.*“ („Národ“ v čís. 282. uveřejnil tuto omluvu.) „Dovídáme se, že noticka, uveřejněná pod tímto titulem v předpředěšlém čísle, způsobila spravedlivé pohoršení ve zdejších kruzích duchovenských. Vypravovalo se v ní, jakoby kněz někde v Dalmacii, dověděl se ve zpovědi o vraždě, byl udal vraha u soudu, — a tak ovšem tajemství zpovědi porušil. Zprávička ta dostala se do našeho listu z Vídeňského Wanderera. Není-li ta historka smyšlená celá nebo z části, musí býti hrubý omyl aspoň v jejím zakončení. Dle zákonů církevních musil by kněz zpovědník býti zbaven úřadu svého, kdyby se opovážil zrušiti tajemství zpovědi, bez rozdílu, ať by to sloužilo ku konání spravedlnosti prostředkem moci civilní či k čemu koli jinému. O tomto účinku, jenž by nutně následovati musil, kdyby to vypravování bylo pravdivé, mlčí historka Wandererova. Neopatrnost překladatelova nebudíž ve zlé vykládána. Sunt bona, sunt quaedam mediocria, sunt mala plura, Quae legis hic: aliter non fit, Avite, liber... jakž teprv ephemerides?!“ (Že dotčená zprávička smyšlena jest celá a k účelu nešlechtnému — leží na bíledni. Prosíme, aby nebylo překládáno z listův, kteří se drží zásady nekatolické „Calumniare audacter, semper aliquid haeret.“)

Z Brna. K získání jubilejních odpustků propůjčených encyklikou od 8. prosince 1864 určil JExc. nejdůst. p. biskup pro diecési Brněnskou měsíc *listopad* t. roku. U večer před slavností *Všech Svatých* bude slavně vyzváněno půl hodiny před požehnáním; je-li však v místě více chrámů, při večerním klekání. O požehnání v týž svatvečer nařízeno, aby před vystavenou velebnou Svátostí konáno bylo vyzývání Ducha sv. zpěvem „Veni Sancte Spiritus“ s příslušným veršíkem, odpovědí a modlitbou:

„Deus qui corda fidelium,“ pak následovati má litanie loretanská a sv. požehnání. V hod *Všech Svatých* (1. listop.) bude vystavena nejsv. Svátost k nábožnému uctění buď dopoledne neb odpoledne aneb po celý den, jak duch. správcevé za dobré uznají. V poslední den milostivého času (30. listop.) bude nejsv. Svátost opět několik hodin vystavena; což vyzváněním oznámeno bude; k večerou pak bude celá pobožnost ukončena chvalozpěvem sv. Ambrože a slavným požehnáním. Ve mši sv. mají světští i reholní kněží po celý měsíc, pokud to slavnost dne připouští, přibírat modlitbu za odpustění hříchů (pro remissione peccatorum) a tutěž modlitbu při odpolední pobožnosti, říká-li se litanie loretanská, v překladu přidávati k prosbám.

Z Uher. Nejednou byla v listech těchto zmínka o štědrosti vysokého duchovenstva Uherského. O dobročinnosti nynějšího biskupa Velko-Varaždinského, nejdůst. p. Frant. Szaniszló, (biskupuje od r. 1850) donesly časopisy církevní tyto zprávy: k prospěchu chudých kněží a učitelů v své diecési věnoval 90.530 zl., k rozličným církevním účelům 391.126 zl., na stavby a opravy chrámův 70.970 zl., k prospěchu rozličných ústavů vyučovacích 60.285 zl., špitálu Milosrdných a komitatu 61.160 zl., k sbírkám na ústavy dobročinné přispěl 119.120 zl. Uhrnem daroval k účelům tuto uvedeným, pokud vůbec známo, bez mála 900.000 zl. nepočítaje v to dary, o nichž svět nevěděl.

Z Říma. Sv. Otec Pius IX. zavrhl poznovu tajný spolek svobodných zedníků (freimaurů) allokuci v tajné konsistoři dne 25. září t. r. k velikému pohoršení příznivců a členů téhož tajného spolku, jak z mnohých novin vysvítá. (Viz pojednání „Tajné spolky a Církev“ v „Blah.“ 1863, číslo 26.)

— *Novinářská lež.* Před nedávnem některé listy Augšpurské, Vídeňské i Pražské přinesly následující zprávu: „Porotní soud Versailles-ský odsoudil jesuitu kněze Pavla, rektora „křesťanské školy“ v Dourdonu ke galejím na celý život, protože více než 80 dítek hříšně byl zneužil.“ Generalní vikář Augšpurský, dr. Gratz zaslal úřední dotaz o té věci provincialovi tovaryšstva Ježíšova v Maria-Laachu v pruském Porýnsku, načež odpověděl provincial v tento smysl: „V celém Francouzsku nenalezá se žádný rektor, ani jesuita vůbec, jehož příjmení by „Pavel“ znělo; v Dourdoně (vlastně Dourdaně), ano v celé diecési Versailles-ské nestrává ani jednoho ústavu neb domu jesuitského; konečně nemají Jesuité ani ve Francouzsku, ani kde jinde ústavu, jenž by se nazýval „křesťanskou školou.“ Z toho seznati lze, jakých nešlechtných

prostředků užívají nepřátelé proti Církvi a ústavům jejím.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“. Ročník třetí. Svazek I. (prosincový či adventní) přináší dvě kázání v čas milostivého léta, které se v arcidiecési Olomoucké v prosinci t. r. slaviti bude, dále kázání na neděle adventní o soudu *a)* svědomí, *b)* následkův, *c)* soukromém, *d)* všeobecném; na slavnost nep. Početí Panny Marie: o milosti Boží. Na Boží hod vánoční: I. Ježíš Kristus, světa Vykupitel, II. Chudobný Ježíšek — spása chudobných. Na slavnost sv. Štěpána prvomučníka: Cesty Hospodinovy jsou trnové sice, ale k nebi vedoucí.

— „*Libri quinti Confirmationum ad beneficia ecclesiastica per archidioecsin Pragenam nunc prima vice in vulgus prolati annus 1390.*“ Opera et sumptibus Francisci Ant. Tingl, presbyteri saecul. in morodochio ad s. Catharinam Neo-Pragae curam animarum gerentis etc. Praegae, typis I. L. Kober 1865. (Viz pozvání k předplacení v „*Blah.*“ čís. 27. na str. 435.) Přejeme hojného účastenství, aby u vydávání těchto vzácných památek církevních rychle pokračováno bylo.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

(V hrabství Kladském.)

- p. Hugo Geyer, za kaplana do Staré Lomnice;
- p. Julius Beck, za kapl. do Německé Čermy;
- p. Jan Marell, za kapl. do Niedersteinu;
- p. Antonín Goebel, za kapl. do Mittelwalde;
- p. Josef Grüger, za kapl. do Oberschwefeldorfu;
- p. Frant. Zahlten, za kapl. do Oberhansdorfu;
- p. Romuald Proske, za kapl. do Ebersdorfu;
- p. Albert Franke, za kapl. do Habelschwerdu;
- p. Karel Goetz, za kapl. do Rosenthalu;
- p. František Stehr, za kapl. do Landeku;
- p. Hugo Schloms, za kapl. do Kladska (města);
- p. Albin Stein, za kapl. do Konradswaldu.

(V kanceláři k. arcib. konsistoře:)

- p. Frant. Thürmer, protokolista, dán na odpoč.;
- p. Jan Skřivan, expeditor, stal se protokolistou;
- p. Karel Schiller, adjunkt, stal se expeditorem.

V diecési Kralohradecké:

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Pačour, farář v Stračovic,
- p. Jan Vambura, farář v Liskovicích,
- p. Frant. Langer, farář ve Vrbici,
- p. Antonín Svoboda, farář v Chomuticích, a
- p. Ant. Vepřek, farář v Lanžově, obdrželi col-lare canon.;
- p. Ant. Frodl, koop. v Jablonném, jmenován

supl. profesorem dogmatiky na ústavě bohomluveckém v Hradci Králové.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Karger, administrator, za faráře v Rokytnici;
- p. Frant. Kopyštes, administ., za faráře v Uhersku;
- p. Frant. Novotný, kazatel při kostele Panny Marie v Hradci Králové, za faráře do Německé Rybny;
- p. Štěpán Sora, neom., za kooperatora do Třebonína;
- p. Zefyrin Benesch, koop., z Vyskytné do Štoků;
- p. Ant. Kupka, koop. ve Štokách, za admin. do Vyskytné;
- p. Jan Vavřina, koop. v Trhové Kamenici, za admin. do Práčova;
- p. Libor Schauer, neom., za proz. koop. do Trhové Kamenice;
- p. Ant. Širáček, neom., za koop. do Ostřetína;
- p. Frant. Podhajský, koop., z Ostřetína do Jablonného.

Na odpočtnutí dán:

- p. Jos. Webersík, farář v Práčově.

Upřádněné místo:

Práčov, fara patron. nábož. matice od 1. října.

V diecési Budějovické.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Klensz, děkan ve Stráži, majitel zlat. zásluž. kříže, jmenován od J. c. k. apošt. Veličenstva kanovníkem kapitoly Budějovické;
- p. Vilém Králík, b. vikář a školdozorce okresu Hlubockého; kons. rada a farář v Rudolfově, stal se kancléřem b. konsistoře v Budějovicích;
- p. Mat. Růžička, řídící gymnasia v Jindř. Hradci, jmenován bisk. notářem;
- p. Jos. Schneider, býv. farář v Horách Nalžovských,
- p. Filip Schwamberger, farář v Žumberku,
- p. Jos. Bakula, prvofarář v Olešnici, a
- p. Mat. Vlasák, býv. kaplan, nyní vicarius curatus při kathed. chrámě v Budějovicích, obdrželi exposit. canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Šimon Kabát, prefekt v b. menším semináři za fund. česk. kazatele u sv. Anny v Budějovicích;
- p. Jan Raška, neom., za prefekta v témž semináři;
- p. Karel Wolf, kapl., z Kamenice do Deštné;
- p. Ant. Heiser, k., z Paračova do Velhartic;
- p. Vác. Hálek, kapl. v Benešově, za administ. do Theresiendorfu;
- p. Frant. Ditko, neom., za kapl. v Budějovicích;
- p. Frant. Fort, n., za koop. na Staších;
- p. Ant. Kloboučník, n., za koop. do Ratibořic;
- p. Adolf Meisetschlaeger, n., za proz. kapl. v Záblati.

Na odpočtnutí dán:

- p. Martin Pils, prvofarář v Theresiendorfu.

 Příští číslo vyjde 4. listopadu.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Blah. Josafat Kuncevič,
arcibiskup a mučelník.

IV.

Zesnul v Pánu vyznavač Hypác Počej; za metropolitu Šjednocené Rusi obral Bůh r. 1614 opata kláštera sv.-Trojického, Josefa Velamina Rutského; na uprázdněnou pak stolicí téhož opatství povolal z Žirovic sluhu Svého Josafata.

Sbor kláštera nejsv. Trojice skládali v ten čas samí mladí bratři a nováčkové. Opat Josafat, nemoha se posud na ně spolehnouti, převzal skoro všechny domácí úkoly k obstarání. On byl tedy zároveň převorem, pěstounem nováčkův, učitelem žáků či kleriků, kazatelem, zpovědníkem, předním pěvcem v kůru a dozorcem hospodářství. Žákům aby času k studiím přibýlo, dělal za ně opat kostelníka a zvoníka; i konal jiné jim náležité služby a povinnosti klášterní. Při tom neobmeškával z dávná obvyklých skutků milosrdných: obracování kacířův a rozkolníkův, navštěvování a zaopatřování nemocných a vězňův. Byl to takřka div, že Josafat při všech svých postech a těla trýzních pod břemenem přílišného namáhání neklesnul. Tehdáž sloužilo Pánu Bohu v témž klášteře šedesát řeholníkův. Srdce opatovo, urážlivé pánovitosti prázdné, zacházelo s podřízenými bratry uctivě, trpělivě, vřdně, a pečovalo právě otcovsky o jich vezdejší a věčný blahobyt. Zavínili-li kdo z pouhé křehkosti, naložil s ním Josafat milostivě.

Takové jednání nebylo kdysi jednomu hodnému ale nezkušenému bratru po chuti. Domluvil mu opat moudrý: Stojíš-li, hleď abys nepadl! — Pokáraný bratr přiučil se pokornosti a opatrně horlivosti. Však ale šprýmovného a daremného tlachání zapovídal vrchní, okřikuje bratry: Mluvte o věcech spásitelných!

Opat Josafat byl otcem chudiny, vdov a sirotků. Odevšad hrnuli se k němu lidé nuzní; on jim pomáhal z důchodny a špižirny klášterské, a tu když ničeho nezbylo, chořoval po dobrodincích žebrat na ně. Libost svou nad jeho milosrdenstvím sám Pán Bůh osvědčoval. Vdovu hrdloval věřitel: ta přiběhla k otcu Josafatovi. Kterýž, nemoha sám spomoci, všel do chrámu a poroučel ji Bohu na modlitbě pro rážející nebesa. Když pak z chrámu vycházel, podal mu jinoch uslechtilý padesát dukátů v papíře zavinitých. Otázaný, kdoby byl neb odkad, mlčel a zmizel. Pokládali ho vůbec za Božího anděla. Vdova, naleznuvši v závitku víc než byla dlužna, vrátila se k opatovi se zbytkem; i řekl jí tento: Nechte si všecko; Pán Bůh vám to poslal! — Pro štedrost milosrdného opata neměli jednoho dne bratři domácích, coby pro sebe vařili. I povlel jim vrchní: Pojdme do kostela prosit Pána Boha! — An se tam sbor modlí, přijíždí patero vozů s potravou před klášter. Vozkové zatajili, kdoby je byl vypravil.

Josafat obraňoval vdov, sirotků a všech opuštěných proti mocným utiskatelům soukromně i veřejně na soudu. Z dopuštění Božího zjevoval se opat násilníkům ve snách, hroze jim: Přestaňte krýdit ubožátkům! —

Rovněž tak pilen byl opat duchovních skutků milosrdných; prokazuje při tom někdy velmi důmyslnou lásku. Vyhledával po městě lidi neumělých, učil je víře a ctnosti, a vzbuzoval, aby šli k svaté zpovědi. Také na ulicích a na trhu sbíral prodavače dříví a sena, přiváděl do kláštera, učil jich a nepouštěl, až přijali skroušeně svátost pokání. Potom zaplativ jim dobře odkoupených věcí, vyčastoval je. Přicházeli pak rádi do kláštera s věcmi na prodej, a prosívali Josafata, by duše jejich prostředkem svátosti očistiti ráčil. — Ve Vilně bydlela jedna znamenitá měšťanka, pověstná protivnice Jednoty katolické. Opat Josafat navštívil ji a prosil, aby v Jednotu Církve vešla. Vzchopila se rozdurděná žena, chtěla mu natlouci. Usmívaje se, odprošoval ji muž Boží: Bych byl věděl, že Vás svou návštěvou popudím k hříchu, raději bych zůstal doma! S Pánem Bohem! — Milost Boží dotkla se ženy: vyběhši za ním, padla mu s pláčem k nohám. Rozmáhajíc od té chvíle Jednotu Církve katolické mezi pravoslavnými ženštinami, obrátila jich nemálo i v panenských klášterích řádu sv. Basilia.

V ten čas vzav s sebou přítele Josafata, jel metropolita do Kyjeva. Této cesty použil horlivý opat k spasení Bohu milých duší. Nakloniv mnoho sprostných osob k svaté zpovědi, odeslal katolíky obřadu latinského do chrámů téhož obřadu, Sjednocených však do chrámů řecko-slovanského obřadu k přijímání Velebné Svátosti oltární. V jakémsi hostinci hnul srdcem nějaké veřejné hřišnice; ta vykonavši u něho svatou zpověď, dala se upřímně na pokání. Jakmile Kyjeva dojeli, kvapil Josafat do kláštera Pečerského, za starodávna příbytku velmi učených a

svatých mužů, z nichž někteří pro víru katolickou byli umučeni. Teď tu také bydleli mniši řádu sv. Basilia, však zuřiví protivníci Jednoty katolické. Blíž kláštera potkal Josafat mnicha Kurceviče z rodu knížat ruských, an z téhož kláštera v průvodu lovecké čeledi a ohařů vyjíždí. Kurcevič zeptal se poutníka, kdoby byl? Vzav odpověď, nadal opatovi zrádců vlasti, svůdcův duší a taškářů, vyhrožuje mu, že ho dá utopit. Načež poutník: Já jdu pokojně svou cestou; nemám a nemohu nic míti za lubem, leč že bych rád své bratry spatřil a s nimi pohovořil; a divím se tomu, že se nepamatuju, abych byl kdy v zákoně sv. Basilia četl, že směji mniši choditi na lov. Mnich lovec zkrotl a jel pryč, Josafat stojí před klášterem, prosil vrátného, by jej u vrchního ohlásil. Vrchní, svolávaje bratry, uderil ve zvon obecný; a když se shromáždili, zvěstoval jim novinu: Vy jste si přáli, viděti Dušochvata; již ho zde máte! — Přes sto mnichů vyrojilo se ven proti poutníkovi. Uzřevše ho, ptal se druh druhá: Nač asi přišel? — a hned hrozice mu pěstí, zařvali: Tot ten zrádce, prohnáná liška, zhoubce pravoslavných; rozsápejmež ho a vrzme do Dněpru! — Josafat poprosil správce kláštera: Přikaz, ať umlnou! — Když hluk ztichl, pozdravil poutník všech zdvořile a pravil: Připutoval jsem, spatřit váš starožitný, věrou, pobožností a těly svatých proslavený klášter; i mám z toho potěšení veliké, že vás tu tolik pohromadě. Hledte, jsem bez průvodu, neobmejšlím tedy ničehož na škodu Vaši, ba všeho dobrého Vám na Pánu Bohu přeji, ano i přidám se k Vašemu pravoslaví, jestli mne kdo z Vás Písmem svatým, spisy sv. Otcův a knihami slovanskými usvědčí, že bloudím! — Mniši zamračených čel povyjasnivše, zvali Josafata k obědu, jež mu přistrojí, pakli ještě neobědval. Než on vyžádav si slovanských knih, četl jim kusy na stvrzení Jednoty s římskou Církví; vzav též ruské letopisy do rukou, ukázal jim řadu ruských velekněží,

kterí někdy papežům Římským činili poslušenství. Mniši z porážky této zpamatovavše se, promluvili naň: Ty jsi v pravdě tím, čímž sloveš; umíš lahodně duše chvátiti; však my se ti nedáme, ale přec tě pohostíme! — Mezitím vystál metropolita Ruský náramnou úzkost o přítele. Vida ho, an se živ a zdrav a vítěz od mnichů rozkolníků vrací, zaradoval se velmi; a získav v Kyjevě dva popy a jednoho světského muže církevní Jednotě, vracel se odtud do Vilna. Cestou opět sbíral a snášel Josafat dušičky do stodoly nebeského hospodáře. V témž díle Božím pracoval i potom ve Vilně, aniž minul dušechvatovi den bez kořisti. Mezi těmi, jež v tu dobu k církevní Jednotě obrátil, nalezeni jsou z panstva: Bohdan Skumin Tyškevič, vojévoda Novogoradecký, a syn jeho Januš, písař vel. knížectví Litevského, jenž pak jmenován jest vojevodou Mstislavským, Trockým a Vilmenským.

Sluší podotknouti o pokušeních, jimiž závistivý ďábel na opata Josafata i na jeho klášter dotíral; i zahnal ho rek Boží pokaždé znamením kříže, modlitbou a vodou svěcenou. (Pokračování.)

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Pokračování.)

XI. Jeho provinciální a diecesální synody, birmuje, káže na veřejné ulici, působení kněžstva, zruš kat. Církve, obranná jednota proti anglikánské propagandě, episkopální církev zapovídá přiblížování se obřadem k Církvi kat.; protikatolický spolek, Palmerston proti katolíkům, Granville ministrem.

Na církevní sněmy krajinské (provinciální synody), tolik schvalované výroky velikých obecných sněmů církevních, klád vřelý Wiseman velikou váhu, spatřuje v nich podmínku čilého církevního ruchu a obnovu ducha křesťanského.

Hned prvním rokem svého vrchnopastýřského úřadu obrátil k ním svůj bystrý a pilný zřetel. Právě když angl. sněmovna přijavši navržený zákon o titulech biskupských uzavřena byla, strojili se v srpnu 1851 kat. biskupové angličtí slaviti v Londýně krajinský sněm církevní (provinciální

synodu). Čekali jenom na příjezd dr. Granta, jenž byl nedávno v Římě posvěcen na biskupství. První tento krajinský sněm zahájen jest později v kolleji Panny Marie v Oscottě. Mimo jiné ustanovili se biskupové shromáždění i na tom, aby se druhý sněm odbyval v církevní provincii Westminsterské. Společně tyto porady biskupů přivedeny jsou 15. listop. 1851 ke konci.

Druhý krajinský sněm zahájen jest v arcibiskupství Westminsterském 10. července 1855. Kardinál Wiseman předsedal. Kromě něho byli přítomni: arcibiskup Sidnejský z Austrálie, a Trebisonský arcibiskup v končinách nevěřících, kardinálův spomocník, pak 12 biskupův, dvě uprázdněná biskupství: Cliftonske a Plymouthské, byla svými kapitulními náměstky zastoupena. Vedle biskupův zaujal místo infulovaný opat cisterciáckého samostanu sv. Bernarda v hrabství Leicesterském. Mimo ty bylo přítomno pět římských prelátův, rozených Angličanův. Také velký počet kněžstva k oslavení té synody se sešel ze všech končin Anglie. Po slavné mši sv. zpívala se hymna: „Veni creator Spiritus“ a po uděleném požehnání od kardinála s nejsvětější Svátostí zasedli biskupové svá místa. Sněmovní usnešení předložena jsou sv. Stoliči ku potvrzení a dosáhla ho.

Na počátku května 1859 měli arcibiskup a biskupové církevní provincie Westminsterské opět v Londýně svou roční jarní synodu, neboť již vešlo v obyčej, slaviti každého roku na jaře synody. Obádali na ní především církevní poměry vlasti své. Na to sešli se dne 3. května k společnému obědu u kardinála Wisemana.

Diecézních sborů církevních bylo od r. 1854 až do r. 1863 čtvero. Jeden slaven jest 18. listop. 1862, v němž brali účastenství dva biskupové a 150 kněží z arcidiece Londýnské; odbyval se v chrámu Moorfieldském. V únoru 1863 slavil výtečný arcibiskup opět synodu s duchovenstvem svým.

Tyto sněmy byly bez odporu předním znamením blahého pokroku církve angl. a přispěly nemálo k probuzení katolického ducha v Angličanech.

Velmi horlivým byl arcibiskup v udělování svátosti sv. birmování. Tak v jednu neděli měsíce června 1851 birmoval některé osoby z vysoké šlechty, které se k Církvi kat. navrátily; 23. listop. t. r. uděloval svátost birmování 500 věřících, mezi nimiž bylo 100 obrácených protestantův; v únoru 1862 birmoval zase 270 osob, mezi nimiž bylo asi 30 novoobrázcův.

Wisemanova činnost vztahovala se na vše strany a vyhledávala si důmyslně všude

nějaké působitě, neboť on i kněžstvo jeho pochopili náležitě povinnosti svého apoštolského povolání. V jistém ošklivém koutě novověkého Babylonu nad Temží, v Londýně, žilo pohromadě množství katolíkův, příchozích z Irska, kteří povrhše povinnostmi církevními, hroznými stali se bezbožníky. Dovědév se o té peleši jeden horlivý kněz kat., umínil si, býti jich věrověstem. Znamenaje však, že ubožáci straní se kněze i oltáře, předevzal sobě jíti k nim a uprostřed nich vzdělati oltář. Oznámiv úmysl svůj kardinálovi, zřídil si skutečně na veřejné ulici oltář a jal se pod večer lidu kázati. Moudrý policejník mu v předsevzatém díle nepřekážel a irská ta chudina počala si v tom libovati. Výborný kněz konal tu s velikým prospěchem po 10 dní dílo věrověstitelské. V poslední den — v září 1851 — přibyl tam i kardinál, a lid na mnoze obrácený vítal jej s nevýslovným jásotem. I jal se tu vrchní patýr s důstojnou srdečností řečniti k pohnutému zástupu, vyzýváje, aby setrvali v dobrém a také ostatních bratří svých na lepší cesty přivéstí se snažili. „Mezi vámi vzdělán jest oltář,“ vece, „nuže, slibíte-liž mi, že budoucně místo toto ctíti budete jako svaté?“ — A všickni s pohnutým srdcem volali: „Ano, ano!“ Ulice i domy všecky kolkolem byly jak by je nabil, a velebná píseň: „Tě Boha chválíme“ zazněla ze sterých srdcí sterými ústy. Blankytná obloha klenula se jasně nad neobyčejným oltářem a výjevem. Uděliv požeňnání zástupům odebral se kardinál odtud, provázený radostným provoláváním vděčného lidu, až pak opět došel povozu svého, naň čekajícího. Pověst, že měl kardinál kázání na veřejné ulici, potěšivší katolíky, podivně dojala protestanty, že tomu někteří ani uvěřiti nechtěli.

Vůbec ujímalo se nové biskupstvo kat. v Angličanech, majíc kardinála v čele, s příkladnou láskou chudého lidu. Kat. školy pro lid rozkvétaly a květou napořád, obzvláště kde kláštery jsou. Mladí klášterníci pokládají vyučování chudého lidu v náboženství za milé oddechnutí po svých studiích. Případné spisky pro lid rozšiřují se po veškeré Anglii. Obzvláště dobře působily dva spisky prstonárodní, vydané r. 1851. Jeden pojednával o prostředcích, jimiž za papeže Řehoře Velikého Angličany se staly zemi katolickou, a pak za krále Jindřicha VIII. opět protestantskou. V druhém spisku vykládal dělník dělníku, kdo stavěl v Anglii překrásné gothické chrámy, ukazuje zároveň na výborné stránky kat. víry.

Za takovými úsilovnými snahami valně

zmáhala se Církev Kristova v zemích Velkobritských. Od dosednutí Wisemanova na arcibiskupskou stolicí Westminsterskou nabýval Londýn víc a více tvárnosti katolického města. Vůbec byl pokrok Církve kat. v Anglii od r. 1840 až do 1852, tedy v době toliko dvanáctileté, nad míru překvapující. Nové chrámy i kláštery stavěly a světily se; ústavy Rosminiovské množily se; samostany, nemajíce druhdy ani pořádné kaple, honosí se nyní výstavnými chrámy. Řeholníci a řeholnice neostýchali se v řeholním rouše svém choditi po ulicích za dílem svým duchovním. Katolíkův přibývá, obrácenci z vyšších stavů nešetří nákladu na vzdělání chrámů, samostanů a škol katolických. Zbožnost a účinná láska katolíkův otvírají oči poctivým protestantům, tak že již ani divoký pokřik: „No Popery!“ ani pletichy politické nezaráží rostoucí proud kat. víry mezi Anglikánci. Katolické duchovenstvo pracovalo a stálo, jako až podnes, za jeden muž; počet novoobráncův jest tak četný, že se již v novinách nepodávají zprávy leč o obrácencích výtečných rodem, učeností a povoláním. Město Liverpool, kdež nebývalo téměř ani katolika, bylo r. 1852 z polovice věrnými katolíky zalidněno. Misie, kteréž se konaly na př. v Liverpoolu, v Londýně a j., odbývaly se s velikým požeňnáním. K tomu zamýšlel kardinál r. 1852 založiti v Londýně dům pro kněze, oddávající se výhradně věrověstitelství. Až do r. 1852 konávaly se misie kněžními Jesuity, Rosminiovcí a Redemptoristy, mezi nimiž vynikal obzvláště kněz Pečerin, rodilý Rus, jenž z rozkolníka stav se katolíkem a knězem, byl na ten čas nad jiné proslulým kazatelem v Anglii.

Katolíci v Anglii a v Irsku, vidouce nebezpečenství hrozící jim od protestantské propagandy, kteráž v čas protipapežského ruchu i penězi nových přívržencův hledala, shlukli se v jedno, podadouce sobě rukou k statečné obraně proti nepřátelům, z čehož „katolická jednota obranná“ vznikla. Přicházeli-li z Angličan do Irska vyslanci protestantští: za nimi v patách pospíchali výteční kněží katolíci na místa, zahrožená nebezpečenstvím. V sněmovně Londýnské oddělili se katolíci poslanci od všech jiných stran politických a stáli na straně odpůrcův nespravedlivé vlády.

Verba movent, exempla trahunt! Vzorné chování zjednávalo katolíkům co den víc a více srdcí a přimělo mnohého myslivého anglikánce i duchovníka, aby o pravdě kat. přemítal na mysli. Wiseman byl všude duší všeho a vzbuzoval nebývalý ruch a život, jenž až do půdy anglické vysoké církve zasáhal. To vidouce strážcové angli-

kánského Garicimu, a chtějí učiniti přítrž náchylnosti k věcem kat., vydali v dubnu 1851 k duchovníkům svým list, podepsaný 2 anglikánskými arcibiskupy a 22 biskupy, v němž je vyzývali, aby se obřadem nepřibližovali k římské Církvi, a stalo-li se to kde, aby k společné vysokocírkevní liturgii se navrátili.

Ano, anglikánští horlivci zakládali v květnu 1851 nový, veliký spolek protipapežský, zvaný protestantská asociace čili alliance proti papeži, zamýšlející jim potříti katolíky — leč nadarmo. Uradili se o tom spolku v Londýně, a zůstali na tom, že alliance ta má sobě zjednávatí účastníkův a působiti nejen v Angličanech, nýbrž i v jiných krajinách; dále že má donutiti vládu, aby přestala platiti na kat. školy Maynoothské v Irsku a t. p. Pokojně divali se katolíci tomuto vášnivému řádění svých odpovědníkův. Politické denníky ale, ač samy loni vášně proti katolíkům podněcovaly, horšily se nad takovým fanatismem, rozšiřovaným lidmi, jako byl lord Shaftesbury. Noviny „Times“ velmi vhodně dokládaly tehdaž, že účastníci toho spolku „jsou sice sjednoceni proti papeži, ale ve všech jiných věcech jenom hromadou písku.“ Spolek ten jevil se hlavně deklamacemi proti papeženství a vydáváním knížeček, čelících na zlehčení víry a ustanovení Církve kat.; vydánoť jich za krátký čas asi 70 kusův. Prodávaly se 1000 výtisků za 10 shillingů (5 zl. r. č.). Vůbec cítila „established Church“ bolestně, že má cos bolavého v ústrojí svém a že nesnadno odolá kat. Církvi. Odtud její křečovitě namáhání. Hledajíc pomoci k čilejšímu životu zařídila vysoká církev v Londýně v únoru 1852 poradú Londýnských anglikánských duchovníkův o synody po biskupstvích svých; podobná schůze odbývala se též v biskupství Exeterském.

Sám ministr Palmerston, *) zvaný vůbec lord Ohnival, zanevřel na kat. Církev a rozeslal v prosinci 1851 listy ke všem vládám protestantským, vyzýváje, by se všechny spojily na odpor proti rozmáhající se všude kat. církvi. Než minul se s účelem svým a vzdal se v prosinci t. r. úřadu svého.

Na místo odstouplého Ohnivala postavil se v pros. 1851 Earl a viscount George Granville, baron Leveson co lordpresident tajné rady v čelo angl. kabinetu. Bylť pán mírného smýšlení, a povýšení jeho zavdalo podnět k naději, že i vláda mírněji a spravedlivěji míti se bude ke katolíkům, než za jeho předchůdce. Velký vliv měla zajisté na něho manželka jeho, hor-

livá katolička. Poněvadž ale ministerstvo za příčinou Russelovy billy o milici v menšině zůstaveno jest, složil za osm neděl svůj portefeuille v ruce hraběte Derbyho, 21. února 1852, jenž pobyl ministrem až do prosince 1852.

XII. Pastýřský list a) o Němcích, b) postní; sněmovna proti kat. universitě irské v Maynoothě; opěťovaný zákaz biskupům o užívání titulů; zákaz nošení kněžského roucha; Wisemanova přednáška o umění.

Jako naši slovanští bratři ve Vídni, tak přemnoho Němcův katolíkův usazeno jest v Londýně. I o tyto cizé ovečky měl opravdový sluha Páně Westminsterský snažnou péči a vydal v lednu 1852 pěkný pastýřský list, v němž starost o duchovní jich blaho na jevo dával. Psal v něm: „Poněvadž se zlíbilo Božské prozřetelnosti svěříti nám duchovní péči v městě, nejsoucím méně důležitým, než kterékoli jiné na světě: jest nám podle příkladu sv. apoštola pokládati se za dlužníky všem, kdožkoli v hlavním tomto městě přebývají, buďtež si již vlast, řeč a mravy jejich jakovékoli.“ — Dále dokládá, že kat. Němcům ve světovém městě zapotřebí jest tří věcí: chrámu, škol a nemocnice. Duchovní jich správu odevzdav Redemtoristům, vyzývá především katolíky německého jazyka, aby peněžitými dary usnadnili založení chrámu i jiných ústavů pro Němce.

Nastal svatopostní čas 1852. Hned na počátku vydal (na konci února) pastýřský list k věřícím, v němž směle se jmenoval arcibiskupem Westminsterským; což patrně bylo proti nespravedlivému zákonu, vloni vydanému. Podobně učinili i jiní kat. biskupové angl. Odhodlanost ta zbudila poznovu jizlivost anglikáncův, i počali se v červnu 1852 domáhati, aby ministerstvo Derbyho počalo již skutečně pokutovat kat. biskupy za užívání řádných titulů svých. Ježto lord Derby byl muž podle srdce jejich, dovolali se, čeho chtěli. Agitace zdvihla se poznovu, i vydala v červenci t. r. kr. Viktorie nové nařízení zakazující, aby kněží kat. nikdy a nikde na ulicích neukazovali se ve svém kněžském rouše, ku př. při veřejných průvodech. Zákaz ten zavdal příčinu k nejednomu krvavému sražení se mezi katolíky a protestanty, a lepší anglikánci za něj se styděli.

Wisemanovi bylo bez oddechu z boje do boje kráčet. Velmi nemile dotklo se ho jednání v angl. sněmovně v květnu 1852, kteréž zřetel všech katolíkův opět k sobě přitáhlo. Posud nesla vláda náklad na katolické vysoké školy Irské v Maynoothě, kdež angličtí katolíci se cvičivali. Nepřá-

*) Zemřel dne 18. října 1865.

telství mezi oběma církvema přimělo zlostné anglikánce k žádosti, aby vláda zastavila důchody těch škol.

Za tou příčinou předložil jednoho dne Spenner v sněmovně návrh, aby se sestavila komise 15 údův, a ta aby vyšetřila, jaké učení se přednáší na školách Maynoothských. Jest prý to učení hrozné, směřující proti státním zákonům, proti vládě, proti monarchii! — Vždyť prý se tam učí z knih, jako jest mravověda Bailly-ho, a spisy Tomáše Akvinského! Při tom vyjel si dotčený sněmovník na zpověď a na jiné kat. věročlánky tak nectně a divoce, že jej sami protestantští sněmovníci veřejně okřikovali.

Proti němu vyvstal pak výbornou řečí Osborne, doličuje, že nezáleží Spennerovi tolik na vyšetřování v Maynoothě, jako spíše na tom, aby kat. víra se vykořenila; „delenda est Roma“ vezdy prý jeho heslem. On a stranici jeho horší prý se, že katolické náboženství penězi se podporuje. V Indii ale, pravil, platí vláda angl. i na kolleje Hinduskou i Muhamedánskou, a zde strojí se v Irsku odejmouti katolíkům nepatrnou pomůcku ku vzdělání kněžstva. Dává prý tím vláda na jevo, že si náboženství Hinduského více váží, než katolického vědouce, kdyby s Hindy nakládalo se jako s Irčany, žeby bylo brzo veta po panství anglickém v Indii. Pak dokládal: co se dotýče smýšlení kněží katolických, odchovaných na školách Maynoothských, ukázalo se, že jsou zákonům věrnější než protestanti. Při posledních potříkách Smith O' Brienských nezúčastnil se leč jedinký odchovanec škol Maynoothských, kdežto z protestantské university Dublinské byli čtyři.“ — Irští katolíci ve sněmovně C. Monsell, Moore a j. mluvili důstojně, vážně a různě. Ano sám Palmerston neschvaloval návrh a snahy strany protikatolické. Katolíci byli ale rádi tomu pokřiku v sněmovně a tím horlivěji sbírali, sháněli peníze, aby si řádné vysoké školy katol. založiti a slavně zříditi mohli.

Uprostřed takových nesnází a pronásledování nepouštěl apoštolský kardinál ani na chvíli ni jedinou povinnost svou z zřetele, a byl všude a ve všem všecko, jakoby vůkol něho vše bylo ticho a jasno.

Dne 28. dubna r. 1853 měl v Londýně duchaplnou přednášku o působení obrazného umění na vkus a vzdělanost lidu, a učinil návrh, aby se založilo museum antického umění, kteréž by neskládalo se z přejmů (kopií), nýbrž z původních kusů. Posluchačstvo, sestávající z valného počtu protestantův a katolíkův vzdalo katolickému prelátu hlučnou pochvalu za jeho výbornou řeč.

(Pokračování.)

Obchodník a jeho pes.

(Americké dobrodružství.)

Před několika lety cestoval jsem za svým obchodem v hedbávných látkách územím Mechiganským.

Jediným druhem mým na celé cestě byl statný pes novofundlanský, pravá okrasa svého druhu, věrný, tichý a trpělivý. Klušáváje při mně, když jsem cestu konal pěšky, s největší pozorností znamenal všechny mé pohyby, a když jsem někde prodávaje prodával, vrčivě vidá, jak kupující v zboží se jen přehrabují, jak je tahají a nedopustil, aby někdo odešel s kusem nezaplaceným. Jakoby znal cenu všeho, mrzivil se na ty, kteří zboží hanili a nízkou cenu podávali a zase radostně ocasem vrtil vidá mne spokojeného. Zkrátka — tento výborný pes byl mi vítaným a užitečným společníkem na mých obchodních cestách. Byl jsem tomu rád zvláště, když jsem pěšky chodě od místa k místu někde zaslechl zprávu, že tu a tam přepaden a zabít byl cestující. Mé zboží a skvosty také lehce mohly někoho na mne přilákat. Tato myšlenka mne děsila zvláště, když jsem samotén na cestách byl v lesích západních toho státu; ovšem že mne můj „Lion“ doprovázel a vždy hotov byl zuby svými mne chrániti, ba i život svůj za mne obětovati.

Byl jsem vždy též dobře ozbrojen, dvě bambitek ostře nabitých tížilo mé kapsy ve dne a v noci skrýval jsem je pod polštářem. Lion lehl si vždy k posteli avšak tak, že měl oči na dveře upřené, aby mohl každého vstupujícího pozorovati.

Jednoho dne v létě roku 1830 vyšel jsem z dědiny na břehu malého jezera, abych ještě toho dne dorazil k nejbližšímu místu. Vůz nebyl k dostání, měl jsem čekat do zejtrí, to bylo mrzuté, i umínil jsem, že co dobrý chodec do večera urazím těch asi osm (anglických) mil. Šel jsem. Již nastával soumrak a já byl v hustém lese. Cesta — může-li se to tak nazvati — byla nad míru špatná, tma jen jen padala a já pořád v lese. Jsa nehodám podobným zvyklý nebál jsem se; alebrž zrychlil jsem kroky. Co zkušený chodec seznal jsem brzy, že asi osm mil již jsem ušel, dědinu ale dosud jsem nespatril. Za nedlouho bylo jisto, že jsem cestu pochybil a proto uznal jsem za nejlepší, někde přenocovat a zítra dále jíti. Skutečně jsem po chvíli ušel světlo. Spěchaje tam našel jsem stavení úhledné, blahobytné obyvatelů prozrazující. Zaklepal jsem a hned vyšel muž otevřít. Nejsem zbabělec, ale jediný pohled na tvář toho člověka probu-

díl ve mně velkou nelibost. Hlasem nepřívětivým táže se, co chce.

Povídám mu, že jsem zbloudil, a že jej musím žádati za nocleh. Vpusťl mne a vedl do světnice. Vyzábál ženská seděla u krbu a kuchtila polívku; ale i ta dojem na mne učinila odporný. Ani si mne nevšimnouc rozdmýchovala oheň, při čemž jsem její dlouhý obličej nehezky zvráskovaný, a tenký nos spatřil.

Když jsem tlumok složil, pohlížela na něj dychtivě i s mužem, který mi zdvořile odpovídal. Vysvětlil mi, že jsem sešel na nepravou cestu. Když polívka uvařena byla, pobídl mne, abych s nimi pojedl. Jedl jsem a domácí mi vyprávěl, že nedávno se také navrátil a kde byl. Lion si lehl k nohoum, aby vzal svůj díl z mé ruky, jakž zvyklý byl. Zdálo se mi, jakoby manželé na sebe mrkali a proto jsem po večeri vytáhl papír děláje, jakobych horlivě četl. Však časem jsem na ně zašilhal a zpozoroval, jak jsou živější a na mého psa se ohlížejí, jakoby je mrzel. Znamenaje to stavěl jsem se, jakobych dřímál. Stará hned byla veselejší a jak mile jsem na ruce sklesl, jakobych spal, pozdvihši tlumok ohmatávala jej. Oči se jí jiskřily jako hadu, když tam nahmatala nejen skvosty a drahé látky ale i hezkou částku utřeštěných stříbrňákův, které jsem tam byl uschoval. Pak kývla na muže, aby šel také potěžkat, což on hned udělal. Otevřeli dvěře, aby psa vylákali ven. Lion posuňkům sice rozuměl, ale od nohou mých se ani nehnul, což starou rozmrzelo, tak že mu hrozila hřeblem. Zavřev vycenil na ni zuby.

Pojednou se výjev změnil: stará hřeblo schovala a rychle zavřela dvěře. Já se totiž pohnul, což oba zpozorovali.

„To je krásný pes,“ pravil muž hodně na hlas, abych to slyšel, „snad by rád ven.“

Já ani necekl — jakobych neslyšel.

„Pěkné zvíře,“ chválila žena a dávajíc Lionovi kus masa chtěla ho pohladit. Však Lion se masa ani nedotknul, alebrž vrče ukázal jí zuby.

To se mi ještě nestalo, aby byl Lion masem opovrhnul. Což měl podezření, či uhodl, že ta ruka jest mu nepřívětivá?

Starou to zmátlo. Ráda by jej byla ode mne zahнала; i ustoupila za mou stolicí a hrozila mu pěsti: ale on se ani nehnul. — Což abych se jako probudil? — Hezky zdlouha zívaje zvedal jsem hlavu, a hle, oba hned byli pokojní a zádumčiví. Řekl jsem, že jsem po cestě ospalý a že bych rád šel spat.

Odešli mi do přístěnku ustlat a za chvíli mi oznámili, že jest vše hotovo. Šel

jsem tam, jako bych byl vak zapomněl. Hned byli veselí. Vrátil jsem se pro vak a hned zasmušila se tvář jejich. Lion šel za mnou, žena jej chtěla zadržeti, on ale odraziv dvěře skočil ke mně, že by ji byl porazil.

„Myslíla jsem, že tu pes ostane,“ omlouvala se.

„Dejte psa ven,“ pravil pln laskavosti hospodář, „to se nesluší, aby gentlemani spal v pokoji se psem.“

„Mám ho rád u sebe,“ odvětil jsem.

„Jen aby nám tu nic nesežral.“

„Netkne se toho, co mu sám nedám.“

Při světle kahánce ohledal jsem ložnici. Všude hojnost potravy; po stěnách zbitých z dřev skoro neotesaných plno masa a koží, skoro jako v masném krámu. Co mi ale bylo nejpodivnější, že má postel byla zrovna u přičky, která sednice dělila, a že zrovna proti hlavám byla škulina bezpochyby schválně udělaná. Co to? Že peníze mám, to věděli a lakotnost svou prozradili. Což aby mi tou škulinou prohnali kulku hlavou, až usnu! — Ta myšlenka mi vehnala krev do hlavy. Nebylo tu ničeho, čím bych zatarasil dvěře, aby ke mně nemohli. — Však, těšil jsem se, Lion mi oznámí, půjde-li kdo ke mně. Odkládaje kabát, šustil a hřmotil jsem, jakobych se svlékal. Bambitky uložil jsem pod polštář. Byl jsem rozčilen a ve strachu; též Lion neměl stání, až konečně lehl ke dveřím. Já se položil a jal jsem se chrápati, pilně hledě na otvor, co as moji hostitelé kutí.

Leželi tiše na posteli; když jsem však chvíli chrápal, začali si šeptati. Ale jak mi bylo, když vstali a muž ručnici vytáhl, náboj z ní vyndal a srněch broků nasypal. V té úzkosti vymyslel jsem si lest. Od té doby, co jsem horečkou vlasy ztratil, nosil jsem vlásenku a dnes jinak měla mi posloužit. Zdvihna se hledal a nalezl jsem tykev, kterou jsem při světle byl spatřil. Nastrčiv na ni vlásenku, položil jsem ji na místo, kde má hlava spočívala zrovna proti škulině a pohlednul jsem děrou na domácí pány.

Pomoz mi Bože! Ti darebové nabíjeli také bambitky.

Musím se přiznat, že jsem se ulekl. Pohledna na Liona viděl jsem, jak se mu oči svítí. Pot se mi lil z čela, věděť jsem, že mám býti terčem těch lakotníků. Pistole maje v rukou položil jsem se jinam chrápaje pilně a pohlížeje bedlivě na ty upřímné domácí.

Každé mé vzdechnutí působilo jim belialskou radost, pohlíželi na sebe a usmívali se. Muž v punčochách blížil se s ručnicí k otvoru a ta čarodějnice s bambit-

kami nožem a provazem za ním. Jeho oko s oblibou utkvělo na mé vlásence. Delší pohlížení do mé ložnice mohlo mi být záhubou. Což aby mne byl zpozoroval? Tu slyším natahovat kohoutek. — Tisícere myšlenky křižovaly mi v hlavě a studený pot na mně vyvstal. Než Bohu díky, nejistota netrvala dlouho.

Strašná rána vychrlila déšť broků na mou vlásenku a roztránila tykev na tisíc kousků.

„Ten již nebude jakživ povídat,“ slyšel jsem promluvit mého pana hostitele, „a nyní na psa!“ —

Mezi výstřelem držel jsem ruku na tlamě Lionově, aby nešťekal. On mi rozuměl, neb jsem mu takto často poroučel. Oči vyvalené maje na dvěře očekával netrpělivě svolení, aby se na zákeřníku pomstil.

„Pootevru dvěře, a jestli ta obluda pes vystrčí hlavu, zastřelím ho,“ pravila domácí paní.

Pootevřela, ale obluda se ani nehnula, Lion byl mnohem chytřejší a čekal, až mu pokynul.

Tichem tím jsou povzbuzena. otevírala pomaloučku dvěře, a jak otevřela, pustil jsem Liona, jenž vyskočil a paní přeskočiv vrhl se na chřtán pana lotra a strašně se zakousával. V mžiku tom válela se již i žena pod mýma rukama. Neočekávaný ten výpad ji tak překvapil, že slabě se mi protivila a snadno svázal jsem jí ruce a nohy provazem, který k účelu jinému sem byla přinesla, snad aby mou mrtvolu do lesa zavlékla.

S babou jsa hotov, ohlednul jsem se na zákeřníka, zápasícího s mým Lionem. Posavád odporoval, ale Lion statečně se držel, že se mu ani hnouti nemohl. Lotr se válel v krvi hrozně jsa zraněn na krku, i skočil jsem, abych mu tu špetku života zachránil. Lion poslechl, pustil ho, aby i paní potrestal, neb než jsem se nadál, zakousl se jí do ramena, tak že jako zběsilá křičela.

Pán ovšem podivně na to pohlížel vida mne, jak mu od psa pomahám, ale ač byl strašně zraněn, neměl jsem s ním útrpnosti, nýbrž svázal jsem jej jako jeho drahou polovici. Tato hromovala na psa, ale manžel byl tichý jako ryba.

Zavázav mu její zástěrou rány na krku zůstal jsem v té peleši do rána. Lion spokojen s naším vítězstvím ostražitě je hlídal. Ráno se tu na štěstí namátl člověk, i poslal jsem zprávu o tom všem do nejbližší dědiny.

Soudem se dokázalo, že jsou známi zločinci, i byli odsouzeni k desítiletému za-

láři, což, uvážíme-li všechno, není příliš mnoho. Jestli se kdy s Lionem potkají, budou na něj divně pohlížeti, on jest dosud silný, zdravý pes a za žádné peníze bych ho od sebe nedal.

Co toto píšu, hledí mi tiše do očí.

Nikdo neškodí psu, ale važ si věrnosti jeho! Pes jediné jest zvíře, které opouštějíc své plemeno k člověku v přátelství se tulí.

(Dle Baltimorských katol. Novin — M.)

Dopisy.

Z Břevnova, 2. listopadu 1865.

(Bratrstvo věčného uctění nejsv. Svátosti.)

Bratrstvo věčného uctění nejsv. Svátosti oltární stojí v řádu sv. Benedikta pod ochranou tohoto slavného otce a zákonodárce řeholníků; *arcibratrstvo* nachází se v klášteře ctih. pánen z řádu sv. Benedikta v Arras-u ve Francouzích, *bratrstvo* pak samo v benediktinském klášteře *Lambachu* v Horních Rakousích, kdež čítá bez mála 5000 spoluodů. Účel toho bratrstva jest uctění nejsv. Svátosti oltární, jakož i společná prosba o duchovní zdar a rozkvět řádu sv. Benedikta (jehož sv. křížek či medaili svěcenou každý při zápisu obdrží); pročež i oudové *na všech dobrých skutcích celého řádu sv. Benedikta po celém světě katolickém* účastenství mají mimo přemnohé odpustky plnomocné a neúplné.

Rozšiřování zmíněného bratrstva u nás dostalo se 25. října b. r. vrchnopastýřského povolení; střed jeho (ažby se — po zvýšení bratrstva v *Lambachu* na *arcibratrstvo* — o zřízení zvláštního bratrstva samostatného zakročilo) nachází se v Břevnově u sv. Markéty; čítá v tomto benediktinském klášteře již valný počet spoluodů, jakož i po osadách vřkolních se rozmáhá. Zejména uvolili se k jeho rozšíření vel. pp. Václav Rejřř na Smečně, Ferdinand Liška v Slaném a Josef Teplý na Kladně, jsouce k tomu přednostou bratrstva v *Lambachu* zplnomocnění. Kdyby se jiným ještě velebným a důstojným pánům zalíbilo rozšířiti mezi svými toto na milostech bohaté bratrstvo, žádají se, by si neobtěžovali jak o plnomocenství k přijímání oudů, tak o listky přijímací a o svěcené medalie se hlásiti u P. Kristina Františka Plodka, kaplana u sv. Markéty blíže Prahy. — Podmínky přijmutí (beze všech peněžitých příspěvků): jedna hodina k uctění nejsv. Svátosti oltární (není-li možná měsíčně; stačí *jedna ročně*), a kratičké obětování svých dobrých skutků při ranní modlitbě.

Ještě budiž podotknuto, že se chystají do tisku větší knížky příruční obsahující pobožnosti denní, měsíční a celoroční, pak

seznam nejsnadnějších odpustků s kratičkým o nich pojednáním podle důkladného spisu Maurelova.

B † D!

Od Řípu dne 3. listopadu 1865.

(Církevní politické Noviny a Blahověst.)

Vyjádril jsem se o tom v jednom svém dopisu (č. 20.), že za naši doby nejlépe dá se působiti na obecnost novinami a zábavnými spisy, a žeby tedy i katolici této cesty s prospěchem používatí měli. Noviny vnikají i do nejdlehlší od Prahy vesničky, a přicházejíce často dávají látku ku každodenním rozmluvám; knihy zábavné zase jdou od jednoho chtivého čtenáře k druhému anebo předčítají se nahlas celé společnosti. Tehdáž jsem se vyjádřil obšírněji o zábavných spisech, dnes míním rozpravu o novinách k laskavé úvaze předložiti. — Ovšem *žádoucno* jest a působilo by velmi prospěšně, kdybychom měli v Čechách jeden časopis *náboženskopolitický* nebo noviny politicko-církevní. Tu by zajisté možná bylo, rozbíratí politické události, mnohdy rázu skorem čistě náboženského, v duchu a směru nestranném, tu by se odrážely námitky všeliké proti katolické Církvi, tu by se vyvracely mnohé omyly a bludy vniklé do veřejných listů, rozbíraly by se tu poměry církevní a potřeby náboženské v mnohých zemích a zvláštní zřetel obracel by se na vychování a vzdělávání naší mládeže; mluvílo by se tu strizlivě a právě o římské otázce, o jmění a ústavech církevních, o rozličných společenských zřízeních církevních atd. nejen ku poučení lidu venkovského ale i (a to zvláště) tak zvané třídy vzdělané, ježby pak z nerozumů nesváděla lid náš v kraji. List však takový politickónáboženský musil by *vyčníkati* nad všechny u nás toho druhu listy i obsahem, i formou, jinak by si neproklestil cestu do světa anebo by se neudržel vedle jiných listů na delší dobu. — Musil by nejen vynikati mnohostí a rozmanitostí zpráv, ale i vyznamenávati se rychlostí a zajímavostí jejich; nesměly by tu také scházeti důkladné, rozborné a úvodní články a politický takt musil by hověti politické svobodě, národnímu citu a náboženskému duchu; při tom pak hleděti by musil s toutéž bedlivostí i zájmů ostatních, jako je obchod, společenský život, literatura a umění, by vyhověl různým svým odběratelům; nad to pak nesměl by býti při této všestranné výbornosti *předražným* nad jiné podobné listy, aby s nimi mohl v zápas vejíti, aniž by směl *říději* než ony vycházeti. Takový list by nám dělal čest, prospěl by lidu — a zvítězil by nad jinými! — Však jakého ohromného nákladu vyžado-

val by, co by potřeboval spolupracovníků, a jakou by musil míti sílu odběratelů, podporovatelů a příznivců, možných i obětovných, aby se tak držel a udržel! — A to nám skorem všechno schází! — A jak těžko založiti podobný list v našich poměrech, nahlídne každý, kdo uváží ku př., jak pohnáhlou a trudně rozšiřoval se „Národ“, ač měl za původce a protektory muže v ohledu politickém, národním i osobním slovné a zasloužilé? Ač měl zaručenou kauci i náklad, musil lopotně přemáhati mnohé *překážky*, aby získal odběratelů, jichž zapotřebí. A žeby tím více měl odporu na počátku i sebe výtečnější list náboženskopolitický, vědi soudní čtenáři novin od jinů; jak rádi vykřikují jistí lidé takové listy za klerikalní, ultramotanské a zpátečnické, jak přičítá se jim potlačování osvěty, udržování tmy a poddanosti, čímž nezíská se odběratelstva, at nic nedím ani o *tisni peněžitě* mezi lidem na venkově vůbec. V době příhodnější měli jsme se toho uchopiti r. 1860, když nebylo ještě tolik listů, a nebylo sem tam u venkovského lidu ještě vnuceno jisté politické smýšlení za jediné právě a oblažující, tehdáž byli bychom sobě čtenáře vzdělávali, upevnili a list pojistili na nynější a pozdější dobu.

Ale řekne mnohý čtenář, my nepotřebujeme takového nákladného listu, *nám dostačí, bude-li vycházeti třeba jen třikrát týdně, i v menším formátě, přinese-li nám jen události hlavní dobře zpracované duchem církevním!* — K tomu odpovídám, že se takový list ani neudrží, ani nedostačí. Pilným a vzdělaným čtenářům nevyhoví, bude-li vycházeti jen několikrát za týden, jak jsme toho již zakusili, zvláště když zasedá sněm, nebo když důležité převraty se dějí, nebo zajímavé zprávy politické a válečné dychtivost obecnstva napínají. „Pozor“ ku př. podával někdy delší a důležitější řeč ze sněmu (Riegrovu) třeba ve třech číslech, čili jinak ouplně teprv v týdně; my jsme ovšem na to nedbali, protože jsme čtli při tom jiný každodenní list a berouce ho jen pro směr církevní platili jsme dvakrát politické zprávy, jež jsme již z každodenního listu druhého znali; obětavost tu opět požadovati, nebylo by rádné v letošním roce; ano ještě osamotnělý čtenář na venkově by se s několika čísly v týdně spokojil, ale v městech a zvláště v Praze nepožíval by řečený list nikdy vážnosti a ceny novinářské — jelikož by mnohé zprávy musil o den ano i o dva dni později přinášeti nežli jiný každodenní list. A mnoho-li odběratelů měl při tom „Pozor“? Něco přes 900, jak u soudu bylo ohlášeno, čímž se ani náklad vyplatiti nemůže. Na venkovský

lid pak nelze mnoho se spolehati s odbíráním vůbec, a letošního smutného roku zvláště by to nebylo rádné; na jiné vzdělance prozatím raději nepočítám a několik set kněží i při vši obětavosti jej neudrží. Dobře upozornil jeden Váš dopisovatel na to, a já to tu opakuji s bolestí, že na mnohých farách scházejí *církevní* naše časopisy, ač drží se dobře; a ctěné redakce vědí nejlépe, mnoho-li mají odběratelů, ačby jich zajisté více zasluhovaly a potřebovaly k zvelebení a rozšíření listu samého. Při těch okolnostech není rádné začít s listem novým. Ostatně při těchto těžkých poměrech a citelných obětech nenahlížíme nevyhnutelnou a okamžitou potřebu *nového* samostatného listu politickocírkevního, ač bychom si jinak přáli v Čechách list, o jakém jsme na počátku mluvili. Nejedná se nám totiž nikterak o nějakou novou politickou stranu, aniž o nějaké nutné reformy církevní, ale spíše pobízejí šlechtné naše spolubratry k tomu, *některé* liché zprávy a krivé úsudky v novinách dosavadních, jež se dají prozatím i jinak snad odstraniti. Jedná se nám tu především o jeden český list, jenž zahrávaje si po mladicku na neobmezenou liberálnost, nevhodnými náhledy svými, spíše z povrchnosti než ze zkušenosti vzatými, někdy na církevní pole a obyčeje zabloudí; druhý pak list český proběhl se tuším na nejvýš jen nějakou zprávičkou proti církevnímu názoru a tu ozvali se proti tomu rázně naše církevní listy a nedávno přinesly české tyto noviny samy hned druhý den omluvu („Probuzené svědomí“), z čehož soudíme, žeby někdy ct. redakce i zaslano od nás slušnou a pravdivou opravu přijala. Vyhoví-li nám v tom ohledu*) i budoucně, nechtějme se dělit a rozdrobovati, abychom snad nepřispěli k zeslabení a zaniknutí listu jednoho a tím nepomohli listu druhému a horšímu k novému odběratelstvu. Kdyby však se nám budoucně i dotčený denník měl zvrhnout, pak budeme teprv nuceni obětovati a napnouti všecko, abychom hájili a zastali se církevních poměrů v novém listě našem politickocírkevním.

Ozývají se hlasy zajisté z šlechetného úmyslu poslé, aby *Blahověst* stal se listem *politickonáboženským* a zastával tento úkol církevní obrany a politiky a s těmi nikterak nemůžeme souhlasiti. Blahověsta jest nám třeba *v jeho nynější formě*, a odběratelé jeho i kněží i lid by ho neradi pohřešovali. Stane-li se listem politickým, *přestane býti Blahověstem* a škoda z toho bude větší než užitek. Ti, kteří odbírají Blahověst, s potěšením ho čtou ku vzdělání, k poučení, pro zábavu a pro zprávy jeho, neradi ho ztratí, poněvadž větší část článků jeho by v politickém listě musila odpadnouti a nikterak by se jím nenahradila; a těm ostatním by pak v ohledu politickém zase Blahověst nepostačil, tak že by ho nechťce platiti dvoje noviny spíše opustili; nám nepřizniví pak čtenářové novin by si sotva všimali více hlasu jeho nežli nyní, když zahřmí na utrhačnost nebo nevědomost jejich. Ať jen Blahověst jako až dosavad setrvá při svém programu; ať stojí na stráž bedlivě pro Církev, odmítaje bezohledně krivé narážky na ni, vyvracuje mylné úsudky o ní, jsa jist, že i těmito včasnými a kořeněnými zrny dobře poslouží věci své; nebo ačkoli neodpovídají takové listy na Blahověstovo odsouzení, znají ho dobře a mrzí je zajisté dost. Vzdělanější čtenářové pak jeho, kteří umí rozeznati v novinách lež od pravdy, ať zatím rozšiřují pilně Blahověst, aby získal čím dál tím více odběratelů a mohl časem rozšířiti obor své působnosti a vycházeti aspoň každý týden.

A pak by mohl ovšem všimati si *v přílohách* i věci politických; anebo mohl by pak založen býti nějaký *týdenník*, jako bývaly „Obecné listy“, jenžby převzal tuto stránku politickou. Blahověst však sám necht nemění program svůj v program politickonáboženský! Tak soudíme aspoň my o té věci a z té příčiny podáváme ji na uvážení i sl. redakci i ctěnému čtenářstvu, přijímající povždy rádi i náhledy jiných.

III.

V Labské Týneci, 27. října 1865.

(Růženecké bratrstvo — milodary — kříž — zvonek.)

Důvtipný jeden spisovatel dí: „Nežádej, by dobré rychle po světě se rozběhlo — máš olověné nohy; kdežto zatím vše, co zlého jest, jako sotva vylihnutý zajíc již přes všechny meze tovaryšstva lidského rychle si skáče.“ — Pravdy této doznali jsme s našim růženeckým bratrstvem. Zajisté, každá dobrá a prospěšná věc, každý spásenosný závod má opravdu těžký začátek, zvláště za dob našich, v nichžto všeliká pile, pozornost, mnohdy i dosti

*) Zkusíme to. Zlomyslná lež o „prozrazeném tajemství zpovědním“ na potupu katol. duchovenstva a zlehčení sv. víry puštěna jest do světa denníkem Vídeňským „Wiener Vorstadtzeitung“, odkudž přešla do jiných listů Vídeňských a z „Wanderera“ vloudila se v překladu do Pražského „Národu“. Již ale dne 23. října uveřejnil dotčený denník „Vorstadtzeitung“ toto odvolání: „Po mnohém pátrání nabyli jsme přesvědčení, že jak zločin sám, tak i domnělé odkrytí jeho náleží do říše smyšlenek.“ Poctivost žádá, aby listy, které uveřejnily lež, místa daly též jejimu odvolání. „Národ“ uveřejnil jakous takous omluvu, nikoli však odvolání živě zprávy a o toto odvolání slušně žádá Red. „Blah.“

značný náklad časným toliko zájmům — v obět se přináší; péče však o statky nebeské jen zde onde a to ještě pokoutně se jeví, by — vysmána nebyla! — Kdykoli jsme s bratrstvem měsíční schůzi odbyvali, býval slýchán stesk na zlolající posměváčky, což mnohého pomátlo tak, že bez okolků z bratrstva — vystoupil. „Vztáhna ruku k pluhu, ohlížel se nazpět.“ (Luk. 9, 62.) Skrovný hlouček počal čím dále, tím více řidnouti — co teď? Nedáme se a Bůh přispěje! Mládež školní byla naším útočistěm; vzal jsem několik odměnou při zkoušce výroční početných dítek a naučil je modlit se — růženec při mši sv. každou sobotu. Z počátku dělaly se ovšem chyby; ale šlo to předce. A hle, to pomohlo! Kdo zná srdcejemný hlásek dítky, které s vroucností modlitbu předřikává, ostatní pak klečící plným hlasem odpovídají, uvěří, že to ne nemalý mělo vplyv na rodiče, kteří, by se před vlastním plodem svým zarditi nemuseli — opět k bratrstvu se hlásili. — Dítky tedy, jimž modlení se růžence za zvláštní čest a vyznamenání platí, byly přední, hlavní pákou zrůstu bratrstva, které ze 14 růží již na 24 dospělo. I nových údů stále přibývá, čemuž i ta okolnost napomáhá, že mnohý nuzák, mnohá žebračka, rozloučivši se s tímto světem, bývají alespoň v duchu katolické Církve k odpočinku provádění ne-li jiným: tedy růženeckým bratrstvem!

Trudný to pohled, když mnohý chudíček spolubratr, jenž se bídne tímto světem vláčel, na konec ani tolik útrpnosti nedochází, by ho někdo k hrobu donesl. Této netečnosti lze snadno odpomoci — takovýmto spolkem. Prál bych každému, kdož na podobné náboženské závody nedůvěřlivě pohlíží, jesuitismem je nazýváje, by jednou takovýto průvod uviděl. Ručím mu za to, že by umlknul, jak se to již mnohým stalo, kteří poznavše pravý účel a záměr bratrstev, nyní k bratrstvu sami se hlásí.

Či není to snad výhoda; když mnohý neb mnohá nezanechajíce po sobě ani tolik, by truhláři za rakev zapraveno býti mohlo, snahou útrpných spolubratrů pochování bývají jako zámožní, ne-li slavnější? A jak to pěkné a spolu dojemné, když ženy vesměs černě ustrojené s růžencem a hořící svíci před a za rakví kráčejí, modlice se! Mrtvolu pak provází šest bratrů s nově zřízenými svítilnami. Průvody tyto se mnohým zalíbily tak, že, byť i do bratrstva nepatřili, toto na pohřby zvou — ovšem za slušný plat, který zase chudším se dává.

Věru jest již na čase, bychom si takovýchto v pravdě křesťanských společen-

stev více všímali, je vším úsilím zaváděli. Sama doba času nás k podobnému „spolčování se“ nutká, a nad to víme, že podobné závody v cizozemsku na př. v Belgii, Holandsku a Porýnsku na vysokém stupni dokonalosti stojí, jak mne o nich i bývalý redaktor „Hlasů ze Sionu“ pastor Schubert, s nímž mě náhoda svedla, ujišťoval, mluvě o těchto bratrstvích se vši uznalostí, šetrností a spravedlností a nazýváje nás v tom ohledu „ospalými“, — v čemž jsem mu z plna nitra přisvědčil. Ovšem, jak jsem svrchu podotknul, začátek bývá nesnadný; a však vůli pevnou všechny obtíže překonáme vědouce, že Pána po boku máme a dílo jeho konáme. —

Mluvě o průvodech pohřebních, musím se též zmíniti o krásném praporu k průvodům slavnostním, jakého se Krakovanské a naši školní mládeži darem dostalo od spanilomyslných dobrodinců p. Vác. a Leopoldiny Bachmannovských z Vídně. Pan B., rodák Krakovanský, opustil co malý, chudíček pacholik svou otčinu. Cílem cesty jeho byla Vídeň, kde pilností, pracovitostí, zvláště pak, jak sám praví, pomocí Boží tak se vyšínil, že je nyní váženým, zámožným měšťanem a pasířem, jehožto zlaté a stříbrné výrobky i cizinu navštěvují. Z vděčnosti k tomu, „jenž mocným v slabých jest“ (II. Kor. 12, 9.), chtěl sourodákům svým ukázati, že „všeliký dar dokonalý s hůry jest, stupující od Otce světél“ (Jak. 1, 17.), trvalou památkou.

Prapor jest z červeného damašku s dobrým, zlatým třepením a lemovkami, žerď tvoří svrchu kopí — v ohni zlacené — pásné, bílá a modrá, jsou skvostné; umělecky však vyvedené jsou obrazy sv. Václava a sv. Leopolda, patronů to laskavých dobrodinců. — Na neděli 12. po sv. Duchu byl prapor při ranních službách Božích slavně posvěcen a mládeží odevzdán, při čemž důst. p. děkan dojemnou řeč měl k četnému posluchačstvu, k dítkám a posléze i k štedré dárkyni, jenž schválně k slavnostnímu výkonu tomuto z Vídně přibyla, líče vítězství císaře Konstantina nad Maxentiem na nynějším „ponte molle“ u Říma (okol. 312.) a to pod praporem, na němž jméno Spasitelovo a jeho znak — sv. kříž se skvěl. Od těch dob, pravil, Církve sv. v tolika nesnázích a útrapách tonoucí vždy slavně vítězila a vítěziti bude, dokud upřímní katolíci kolem tohoto znaku nehynoucí slávy Kristovy věrně se řaditi budou. — Při zatloukání hřebů byla mnohá významná hesla pronesena, z nichž jen některé zde uvádím. První znělo: Těžce zkoušenému sv. Otci v utrpení jeho pomáhej Bůh O., S. a D. sv.; druhé: Milo-

stivá ochrana panenské Matky Páně budiž naše obrana v životě i smrti u Boha O., S. a D. sv.; třetí: Sv. Václave, dědici země České, přimlouvej se za církev, vlast a krále u Boha O., S. a D. sv., čtvrté: Sv. Leopold, patrone země Rakouské, buď milostivou zástitou nevinných dítek u Boha O., S. a D. sv. atd. Jaký dojem tyto věty učinily — snadno se domyslíte; podotknu jen, že ani jediné oko suché nezůstalo, zvláště, když v zatloukání na družičky došlo. — Aby naše radost úplná byla, vyzlatil nám řečený dobrodinec ještě dva kalichy a ciborium, jakož již dříve do zdejšího chrámu Páně lampu, ložku, mešní konvice s miskou a kropáčem posříbril. — Náklad tento na 200 zl. páčiti se může. Však nad to dal do svého rodiště umělou rukou na cinku vymalovati obraz Spasitelův, nyní na obnoveném kříži proti škole umístěný. Sotva se tedy skončila jedna slavnost, nastala druhá, totiž průvod do Krakovan s vyobrazením Kristovým, které jsouc ve farním chrámu Páně posvěceno, od 12 družiček na lehounkém, kvítím a zelením ozdobeném prozatímným kříži nešeno bylo. Za duchovenstvem pohyboval se zvolna povoz s ověšeným novým zvonkem pro kostel Lipecký.

Na cíli cesty promluvil jsem k přítomným o účtě sv. kříže, a měl jsem lid i mládež k tomu, by kdykoliv kolem tohoto posvátného místa bráti se budou, na povinnou úklonu a starobylé pozdravení: „Pochválen buď P. J. K.“ nezapomínali, tím méně, an nyní mnohý nešťastný pobloudilec tohoto pozdravení se zřeknul a úštěpky si z něho tropí zapomínaje na přísný výrok Vykupitele světa: „Kdožby pak zapřel mne před lidmi, zapřím i já ho před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 10, 33.) Těm tedy Pán a soudce ten že jest spíše „ku pádu postaven, než-li ku povstání.“ (Luk. 2, 34.) Celým sborem zaznělo pak hlučné: Pochválen buď P. J. K.! — Podlé bydlí p. pastor a četní nekatolíci. Ale mnohý z nich před křížem smeká, ano znám jednoho otce, který synu svému nakázal, ne jiné, než katolické dávatí pozdravení. — Pozdrav ho za to Bůh! V Lipci líčil jsem pak trojí úkol zvonku, totiž když nás k modlitbě „Anděl Páně“ zve, když nás do chrámu volá a když duši na věčnost a tělo naše k hrobu provází. Lidstva byla tolik, že musila zvláštní k podobným výročním slavnostem nově zřízená kazatelna — na prostranný hřbitov vynešena býti, by věřící slova Božího účastnými se státí mohli. — Však navratme se k darům. Domácí přítelkyně rodiny Bachmannovské jest slé.

Gen. Zechmann-ova. Tato, vidouc. znamenité dary pro náš chrám Páně chystati, rozhodla se, nás zcela neznámé také překvapiti. Pásně k praporu sama laskavě obstarala! co však více, objednala skvostný šestiramenný svícník pro lož chrámovu. Železný prut, jakož i jiné kovové okrasy jsou vyzlacené, sklo broušené a tak celek roztomile se vyjímá, zvláště u večer. S úpravou a pouhým zavěšováním jednotlivých částí, bylo nám třem půl dne co dělati, k čemuž dobroditelkyně tato ještě svíce a jiné ozdoby jak pro svícník, tak pro hlavní oltář z Vídně přinesla. O jejich a naší radosti nad tím — pomlčím; nedá se to vyličiti, jak bych si přál. Postačí, zmíním-li se jen o tom, že sama naše nejdůst. konsistoř zvláštními přípisy svou uznalost a vroucí dík řečeným dobrodincům projevila. Konečně, by tyto vzácné dary věncem okrášleny a doplněny byly, zjednal takový důst. p. děkan. Je to celý růženec ze strojených růží. Bílá značí „Otčenáš“; červená „Zdrávas.“ Ozdoba tato pnula se ponejprv kolem nového obrazu Rodičky Boží růžence — právě na jmenovanou výroční slavnost. Bůh sám buď dobrodincům odplatou věčnou.

Jan Dostál, kaplan.

Z vikariátu Polnenského dne 24. října 1865.
(Pastorální porada. Oprava chrámu Páně.)

Dne 19. října sešli se duchovní vikariátu Polnenského v Přibyslavě ku společné letošního roku již druhé pastorální konferenci. Teprve o 10. hodině po službách Božích mohla porada začíti, jelikož mnozí duchovní pro vzdálenost místa a krátkost dne dříve doraziti nemohli; předce však o mnohých věcech rokováno. Toliko něco podotknouti si dovolím. Živý hovor se rozpřel o otázce, kterak by se zamezil nespůsob mládeže, která místo v kostele, raději mimo kostel stává? Prostředků bylo navrženo mnoho, dodáno ale, že ve věci té jen s obezřelostí jednati slušno, aby se většímu pohoršení uvarovalo. Dále uzavřeno, aby se knihovny po zemřelých duchovních, poněvadž obyčejně za laciný peníz prodávány jen na zmar přicházejí, vždy rozdělily mezi školní, farní a vikariátní knihovnu, nebylo-li o nich v závětu jináče rozhodnuto. Želeti jenom musíme, že se nevyhotovila hned právní listina o tom, kterou by byli přítomní p. duchovní podepsali a která i ostatním nepřítomným později k podpisu se předložiti mohla, tak že by budoucně proti dědičům na knihovnu nárok činícím svědčiti mohla: mělo se také dojednatí, který z duchovních rozdělení takovéto knihovny předsevzítí má, aby se i v tom možnému sporu nadešlo. — K návrhu důst. p. vikáře uza-

vřeno, koupiti pro vikariátní knihovnu po zemřelém p. faráři Krusoborském dvě díla, totiž: Werke des hl. Alphons Maria von Liguori, as 52 dílů a církevní Real-Lexikon, as 139 sešitů, kteréžto poslednější dílo d. p. děkan Polnenský dle možnosti doplniti přislíbil. Jednáno bylo též o účte nejsv. Svátosti, v čemž jednotu zachovávatí slíbeno; tolikéž všickni přítomní se zavázali odbíratí diecesalní časopis (?), v němž by důkladnější poradní práce se uveřejňovaly. — Též budiž podotknuto, že chrám Páně ve Vojno-Městci dobrovolnými sbírkami částečně jest opraven, tak sice, že křtitelnice, postranní dva oltáře zcela obnoveny a presbyterium vymalováno jest. Zbývá ještě obnoviti valně sešlý hlavní oltář a kazatelnu, což s Boží pomocí a při obětavnosti, jaká se téměř u všech, ač na mnoze chudých osadníků jeví, snad brzo se docílí, obzvláště, neodepřeli milostivá naše paní patronka nám své pomoci. Za ochotné příspěvky voláme všem osadníkům srdečně „zaplat Pán Bůh,“ zejména ale sluší podotknouti p. Jana Kosteleckého, starostu, který mimo peněžitý příspěvek též malíře a pozlacovače zdarma a z části za levný plat živil, pp. radní Havlíček a Jaroš vykonali potřebnou práci bezplatně a školní dohlizitel J. Šmahel vždy ochotně při sbírkách pomáhal. J. N.

Z Buda-Pešti, 30. října 1865.
(Listy z cesty. I.)

Bylo to k páté hodině odpoledne, když jsme vycházeli z nádraží Peštského. Pohledím kolem sebe, a na koho padne oko, takřka každý jest oděn národním krojem uherským; pozdvihnou zraku vzhůru k domům, a tam utkví oči na velikánských nápisích, ale ač dovedu leccos čísti, zde na těch slovech, složených ze samých ö, ü, nak, ok, marně klopýtá zrak můj, zde marně hledám jedno slovo jen trochu srozumitelné, jen trochu podobné jiným lidským řečem. Z myšlenek o tomto jazyku asiatském vytrhl mě nosič, který přinášeje nám věci počal s námi mluvit — česky, neboť tak nás byl dříve slyšel hovořiti. Podobně fiakr, jenž nás véztí měl, slyše, že s nosičem mluvíme po česku, oslovil nás v naší milé materštině; a když jsem i mnohé jiné lidi slyšel mluvit česky aneb slovácky, tu už ten sáhodlouhý nápis z protějšího domu zdál se mi méně strašiti. Jeť to zde v městě jako vůbec v Uhrách. Jako v zemi není ani jeden okres jedné řeči, ale skoro každá osada jest jiného jazyka, jiné národnosti, a bohužel že lze říci, i jiného náboženství: podobně, ať pomlčím o Budině, kdež jest skoro všecko obyvatelstvo německé, v Pešti

slyšet mluvit hned po maďarsku, hned po německu, hned po česku. Tak jdouce jednou po ulici potkáme stařenku s nůši, nevím zaslechli nás mluvit, nebo nám to poznala na tváři, pozdravila nás hlasitě po česku: Pochválen buď Ježíš Kristus. Můžete si pomyslit, s jakým potěšením jsme na toto předrahe pozdravení odpovídali: Na věky Amen. — Jiná věc, která mi hned při prvním vkročení do Pešti padala do očí, jsou známky bližících se voleb sněmovních. Nejenom že po rozích a domech nalepeny jsou veliké barevné papíry, na nichž hned tomu hned onomu kandidatu hlásá se Eljen a oddanost voličů, ale z přemnohých domů visí z oken dlouhé trojbarevné uherské korouhve, na nichž opět některému kandidatu velikými písmeny volá se Eljen a přiznává oddanost. Ku podpore své má každý kandidát zvláštní svůj voličský výbor, který ho v četných tištěných plátkách voličům vychvaluje a proti-kandidata jeho statně tupí, což obojí děje se způsobem často neobaleným; mimo to jsou každou neděli poradní schůze voličů, při nichž se překypujícím vlastenectvím mnohých naskytá příležitosti, vybouřiti se nejen mocným hrdelem, ale nejednou i pádnou pěstí, neboť často v nadšené rozjařenosti vyhledají si své odpůrce, na jiném místě k podobné poradě shromážděné, a pak to jde do živého, do krve, ba jako nedávno v Jagru, i o život. Ale o těchto výjevch konstitučního života zdejšího dočtete se z listů politických, o těch není mi psáti.

Říkáva se, že Buda-Pešt má mnohou podobnost s naší Prahou. I zde města na obou březích mocné řeky, jedno rozsáhlejší v rovině, druhé přes most s královským hradem na značném vrchu. Ale jakých tu přece rozdílů! Řekl bych krátce: co jim zde v Buda-Pešti Pán Bůh dal, totiž ta mohutná řeka, ty krásně rozložené vrchy, ta bohatá příroda, to jest slavnější, vznesenější než u nás; za to co lidé tvořili a stavěli, to jest zde nepatrné, řekl bych všední, kdežto naše Praha má ráz velebný, významný, posvátný. Když hledí člověk s vrchu Budinského, jaký to obraz rozvine se před očima jeho! Dole zelenavá hladina mocné řeky Dunaje, pokrytá loděmi nákladními i parními, v pravo i v levo veliké lesy i polemi pokryté ostrovy, v dále vidíš mnohé osady, poznáváš Vácov a jeho vysoký chrám katedrální, před sebou zíráš na nekonečnou planinu, kdež známé pole Rakoczyho, druhdy shromáždistiště sněmovní Uhrův pod širým nebem, za sebou dokola vidíš věnec krásných bujnými vinnými hradby porostlých vrchů Budinských, — to vše tě uchvátí: ale když z dálky strhneš

oko a po dlouhé obrovském mostě řetězovým přejeď zrakem na město protější, na Pešť, tu vidíš jen spoustu velikých nových domů, jeden jako druhý, okno vedle okna v mnohých řadách, komín vedle komínu, vše jednotvárné, bez chrámu, bez věží; neboť mimo na samém jižním konci města, kde od starších dob jest kostel katolický, protestantský, srbský a z nejnovější doby velkolepá synagoga (všecky tyto s věžemi ač nepatrnými), v ostatním městě není vidět věže ani kostela. Teprv nyní stavějí v těchto chrámoprázdných částech nový farní chrám v mohutných rozměrech s dvěma věžema a velikou kopulí. Nemajíť vůbec obě města, Budín i Pešť, v církevním ohledu prázdné památnosti, vyjmeme-li jedině převzácný poklad v královské kapli Budínské chovaný, totiž pravou ruku sv. krále Štěpána, kteroužto posvátnou relikvii i mně popráno bylo viděti, o čemž s pomocí Boží podruhé chci zprávu dáti milým čtenářům Blahověsta. Podobně se zde nenalezá žádných vyšších hodností neb úřadů církevních, žádná kapitola, žádné biskupství ano ani žádný znamenitější klášter; odtud také pochází ta chudoba na chrámy, ten úplný nedostatek památek církevních.

Jiný rozdíl mezi Prahou a zdejšími městy jest ten, že Praha tvoří jedno město, zde pak jsou dvě města od sebe neodvislá a rozdílná,*) pouze jedním mostem spojená. I stupeň jich jest nerovný, neboť jedině Budín má jméno *hlavního* města, Pešť má pouze titul města královského, ačkoli co do výstavnosti má jen Pešť zevnějšek velkoměstský, kdežto Budín v tom ohledu sotva převyšuje naše venkovská města. Podobně i co do historické důležitosti nijak se nevyrovná Buda-Pešť naší Praze. Budín pověstným se stal co pevná tvrz v bojích tureckých, Pešť prý byla ještě před stolety městem nepatrným. Bývalť, jak známo, za starých dob Ostrihom střediskem moci vládní i církevní, bývalť od časů sv. Štěpána až do vlády Turkův Královský Bělehrad (Stuhlweissenburg) městem památným, kde králové bývali korunováni, kde i v hrobkladeni: jesto Buda-Pešť teprv v nejnovější době vymáhá si platnosti historické.

Pešť čítá nyní asi 132 tisíce obyvatelů, má universitu, bohatě prý nadanou, která r. 1780 z Trnavy sem byla přeložena. Ze staveb poněkud pozornost poutá nádherná, nedávno dokonaná budova Akademie uherské na nábreží, nedostavené nové divadlo,

obsahující největší síň, kdež také mívala sezení své panská sněmovna, a pak za nej památnější stavbu v celém městě vyhlášená synagoga židovská z nejnovější doby, stavení to nádherné od spodu z pěkného červeného mramoru uherského, má dvě věže ozdobené nahoře velikými koulemi, prouhovitě pozlacenými. Také přístaviště Dunajské, podél celého skoro města se táhnoucí, zasluhuje povšimnutí a baví čilým životem tam panujícím. Na náměstí Josefském jest veliký podstavec zbudován a již úplně uchystán ku přijetí pomníku, ano i nápis vyryt, jenž zní: Josepho Archiduci Austriae, regni Hungariae ultra 50 annos Palatino, pia memoria dedicatum 1860. Postavení pomníku, hotového i sem přivezeného, zamezili Maďari proto, že Palatin Josef (od r. 1796 až do 1847) vyobrazen jest v obleku rakouského generála, a ne jakž se slušelo a očekávalo, v hodnosti palatina.

A toto jest všecko, co zajímavějšího vím o Pešti. Více lze jest psáti o městě druhém, o Budíně, tomto křesťanskou krví hojně zalitém a sveřepými Turky po půldruhém století v poddanosti držaném městě, v němžto se chová po prvním, Bohem oslaveném králi uherském, sv. Štěpánu, neporušená jeho pravice, jeho koruna a korunovací plášť; kdežto je sídlo nejvyšších úřadů zemských, kdež jest královský hrad, který se nyní k brzkému příchodu císařovu skvostně připravuje: ale toto ponechám sobě, dále Pán Bůh, k dopisu příštímú. H.

Z Říma 18. října 1865.

Málo tu nového. Lid se nestará o politiku, v městě jest ticho; cholera je sice v Neapoli, ale Neapol daleko. Novinářům dělá mnoho starostí ministr vojenství Merode, jenž churav jsa, propuštěn jest z úřadu svého. Že by byl v nemilosti u sv. Otce, jest smyšlenka. Cizinců přichází sem posud málo, příčinu vidíme v tom, že břehy střežozemního moře navštíveny jsou cholerou. V Španělsku zuří ta nemoc hrozně, zvláště v hlavním městě Madridě. To pohnulo sv. Otce, že rozkázal, aby halíř sv. Petřský po Španělsku sebraný rozdán byl mezi nemocné a jich rodiny. Víte, že v území papežském není posud povinného odvodu k vojsku, jako nebývalo v Itálii vůbec, pokud nestávalo nynějšího království Italského. Však kterak doplňuje se vojsko papežské? Dobrovolníky, jichž se 500 přihlásilo, zajisté mnoho z té malé země. Letošní vinobraní se zdařilo, lid si chválí nové víno, k sladkosti jeho přispělo velké letošní sucha a horko. — Nový arcibiskup Westminsterský, dr. Maning, včera odjel do vla-

*) Než i jméno zdá se obě města poněkud v jedno pojíti, neboť německé jméno Budína „Ofen“ znamená to samé, co slovanské „Pešť“, totiž *pec*, jméno vzaté snad od horkých pramenů v Budíně se prýstících, a k teplým lázním užívaných.

sti své. Sv. Otec je zdrav. Bůh nám Ho zachovej! — S radostí jsme tu čtli zprávy o velikolepé slavnosti zádušní za v Pánu zesnulého generala Lamoriciéra ve franc. městě Nantesu. Katedrání chrám byl uvnitř černě potažen, u prostřed stál bohatě ozdobený a osvětlený katafalk, jenž na sobě nesl štít s heslem zvěčného hrdiny: „Spes mea Deus,“ okolo stáli co čestná stráž papežští zuavové, nábožný lid naplnil všechny prostory svatyně, u prostřed vzácných hostí nalezala se rodina zvěčného, vdova a dvě dcerušky; v presbyteriu bylo bez mála 1000 duchovních příšedších z Bretańska, Anjou a z Vandee, aby ukázali, jak Církev ctí obhájce své. Zádušní mši sv. sloužil biskup Collet; po té vstoupil na kazatelnu slavný arcibiskup, mons. Dupanloup a upoutal pozornost všech, tak že stáli jako přikování. Za text obral si slova Pisma: „Summe scutum inexpugnabile — aequitatem,“ kterážto slova obrátil na v Pánu zesnulého. „Třesu se,“ pravil, „maje slaviti toho, jenž se nikdy nebál;“ i chválil pak Lamoriciéra co vojína, občana a katolika pro služby, jakéž prokázal vojsku, vlasti a Církvi, pravil, že větší byl v neštěstí, než co vítěz. „Nebyli bychom poznali velikost generala Lamoriciéra, kdyby byl nebýval též nešťastným.“ Však došti budiž; neboť výborná řeč slavného řečníka vyjde tiskem. ○

Kronika.

Z Prahy. Slova žalmu (60, 7.) „*Ke dnům krále dnů přídáš!*“ naplnila se na J. Velič. císaři Ferdinandovi Dobrotivém. Bůh vyslyšel prosby lidu svého. J. Veličenstvo ozdravěl a navrátil se k radosti celé vlasti a říše do Prahy.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál navštívil v neděli, 29. října odpoledne seminář a učinil k alumnům srdečnou řeč na základě slov, jež byli právě u jeho přítomnosti v nešporách zpívali. „Veselil jsem se z toho, když mi jest povědino: Do domu Hospodinova půjdeme“ (ž. 121, 1.). Po té navštívil též chovance arcib. konviktu.

— J. M. nejdůst. p. biskup Petr Krejčí daroval spolku zřízenímu k podporování chudých žáků na středních školách 1000 zl.

— V sobotu, 11. t. m. o 11. hod. před polednem budou skládati v křížovníckém chrámě slavné řeholní sliby dva klerikové téhož řádu. — V pondělí pak, 13. t. m. budou u Alžbětinek občeňeny tři panny v roucho řeholní.

— Na jednom domě v dlouhé třídě spatruje se od několika dní ve zdi obraz, jenž představuje *anděla strážce*, an pod svýma křídlyma ditko chrání. Stalo se to na památku, že

tam nedávno dítě spadlo s třetího patra na dlažbu, aniž by se bylo poranilo.

— V den všech věrných zemřelých o 3 hod. odp. odhalen jest na sv. poli Volšanském pomník, postavený nákladem „Svatoboru“ na hrobě básníka našeho Fr. Ladislava Čelakovského. Slavnostní řeč k valným zástupům na hřbitově měl vd. p. kanovník Vyšehradský, Vác. Štule.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v říjnu 87 chudých křesťanů, letos již 1064 osoby. Dne 7. t. m. v 9 hodin bude důst. předseda spolku, Staroboleslavský p. kanovník Ant. Rost u sv. Jana Nepom. na Skalce sloužiti zpívanou zádušní mši sv. za zemřelé členy a dobrodince spolku, jakož i za všechny spolkem pochované.

— „*Dědictví Maličkových*“ v Hradci Králové čítalo 30. září t. r. 22.000 účastníkův.

— Filiální kostel v *Olbramovicích* (u Votic) bude rozšířen nákladem 2656 zl. 26 kr.

— „Mor. Orl.“ od 25. října dí: „Včera obdržel zdejší veledůst. p. arcikněz Augustin Váhala dekret za biskupa Litoměřického, dnes již přijímá blahopřání od cis. úředníků a obecní rady. Dnes večer mu zařídí zpěvacký spolek zastaveníčko a mluví se o illuminaci. Rodilý jest z Palačova u Nového Jičína (na Moravě). Obyvatelstvo zdejší ho nerado ztratí, protože mnoho pro chudý lid činí a i kněžstvo tuto ztrátu těžce nese. Pro okres, v kterém veledůstojný arcikněz účinkuje, věnoval 16000 zl. před třemi lety na fundaci, z které kaplani úroky užívají. Mimo to daruje chudým farářům po 100 zl. ročně. Před několika lety daroval zdejším chudým za jednu zimu 100 sáhů dříví. Po čtyry leta podporoval kontrolora u berního úřadu t. j. jeho syna ve studiích ročně 50 zl. r. č. A takových případů je mnoho.“

Z Italie. Noviny se durdí, že při nynějších volbách do parlamentu dvě třetiny voličů zdrželo se hlasování, třetina v skutku voliči měla zvoliti 443 deputovaných; však nebyli sjednoceni: na 300 místech musilo se přikročiti k druhé volbě a mnozí z radikálních kandidátů propadli, na př. Garibaldi v Turíně, ač jinde zvolen byl. Zároveň s výsledkem voleb uveřejnila „Unità“ adresu k sv. Otcí, kteráž čítá šestkrát více podpisů než jest voličů v celé Itálii, t. j. 1 milion podpisů a nad to upsáno a složeno 250.000 franků halíře sv.-Petrského. Nad tím revolucionáři zuří všelijak omlouvajíc malý počet voličů, na př., že v den voleb přšelo. „Unità“ podotýká, že ministerstvo, které mnoho obětovalo na zdar voleb, mohlo něco přidati a poslati voličům asi 50.000 deštníků. — V jednom městě obdržel jistý vládě nemilý kandidát jediný hlas, však po volbě sešli se 3 voličové, kteří si vespolek svěřili, že každý dal svůj hlas témuž kandidátovi! I usnesli se a napsali protest, kterýž „Unità“ zaslala ministerstvu.

Z Ameriky. V krajině Massachusetts zřídil jakýsi p. Dio Lewis v Lexingtonu ústav nazvaný „zdravotní výchovatelský seminář pro slečny.“ V červnu t. r. obývala se tam zkouška. Hlavní úkol zkoušky v tom záležel, že *tělesný objem* každé schovanky jest změřen; takové měření se též stalo již 1. října 1864; a tu se ukázalo, že od 1. října 1864 do června 1865 každá schovanka v průměru o $2\frac{3}{4}$ coulu stloustla! Některé slečny, jež churavě přišly do ústavu, nyní již dovedly deset anglických mil jíti bez unavení; a duševní prospěch byl prý rovněž tak znamenitý, jako vývin tělesný.

— *Výlohy novinářské.* Politický deník „New York Herald“ měl za posledních čtyř let války americké 30 až i 40 dopisovatelů na rozličných místech ve vojstě, odkud si čtenářstvo přálo zpráv, na pevnině i na moři. Každému z dopisovatelů těchto padl dle účtů jeden neb i dva koně unavením aneb se do zajetí dostali. Útraty za výživu těchto dopisovatelů za čas války obnášely *půl milionu dolarů.*

Literní oznamovatel.

— *Ročník Jednoty pro dostavění hl. chrámu sv. Víta* na hradě Pražském za správní rok od 1. května 1864 až do 30. dubna 1865.“ Nákladem vlastním. Z knihtiskárny B. Stýbla v Praze 1865.

— *„Eustachia.“* Povídka pro mládež dospělejší, volně zčestěna od V. Filípka. V Praze. Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse. Str. 69.

— *„Jeskyňe,“* neb Příhody hrabat Sokolovských. Povídka pro rodiče a děti jejich. Z německého přeložil Josef Mír. Pohořelý. Třetí opravené vydání. V Praze 1866. Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse. Stran 211.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

V Pánu zesnuli:

- P. Klemens Fr. *Patzolt*, kněz ř. premonstr. na Strahově v Praze, býv. děkan Milevský, 31. října (nar. v Písku 17. srp. 1795, kněz od 12. srpna 1821);
- P. Mat. Ant. *Eberl*, kněz ř. prem. v Teplé, 25. července, (nar. 23. říj. 1794, kněz od 22. pros. 1817);
- P. Prokop Jan *Minikati*, jubil. kněz a prof., ř. premonstr. v Teplé, 4. srpna, (nar. v Praze 26. led. 1783);
- P. Kazimir Jos. *Gartner*, jub. kněz a prof., převor v Teplé, 21. srpna (nar. v Tachově 29. květ. 1787).

Vyznamenáni jsou:

- p. Ondřej *Hochmuth*, farář ve Stráži, jmenován tajemníkem vikariatu Borského;

- p. Frant. *Srdínko*, vicerektor k. arc. semináře i štud. konviktu, jmenován k. arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ferd. *Liška*, kapl. v Slaném, za duch. správce do trestnice v Řepích;
- p. Jos. *Řezníček*, kapl., za administ. in spirit. v Česlicích;
- p. Frant. *Hraběta*, kapl. v Nečtinách, za proz. kapl. do Slaného;
- p. Ignác *Hens*, kapl., z Stanovic do Toužimi;
- p. Josef *Toman*, far. na odpoč., na výpomoc do Slabec;
- p. Frant. *Pelíkán*, neom., za proz. kapl. do Lišnice.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Anderle*, farář v Církvici, 24. října (nar. v Lúzi 10. led. 1798, k. od 24. srp. 1824).

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Herzig*, jubil. kněz, b. kons. rada, vysloužilý b. vikár a školdozorce, os. děkan a farář v Lovosicích, 25. října (nar. 10. listop. 1786, kněz od 7. dub. 1809);
- p. Rudolf *Watzel*, vysloužil. b. vikár a školdozorce, os. děkan a farář v Chříbské, 29. října (nar. 16. července 1795, k. od 24. srp. 1819).
- p. Vojt. Vilém *Holley*, převor kláš. cisterce. v Oseku, 25. října (nar. 24. dub. 1807, kněz od 3. srp. 1835).

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Frant. *Knížek*, kapl. v Mnich. Hradišti, za faráře v Štáhlavech, (arcid. Pražské.)

V diecési Budějovické.

V Pánu zesnuli:

- p. Hubert *Hudec*, jubil. řídící gymnasia, b. notář a čestný měšťan v Jindř. Hradci, 19. srpna (nar. v Praze 22. břez. 1795, kněz od 21. pros. 1817);
- p. Vác. *Prinzl*, farář v Merklíně, 8. září (nar. 11. listop. 1794; kněz od 6. srp. 1820).

Na stálé odpočínutí dán:

- p. Frant. *Tonner*, farář v Sudoměřicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Vacek*, kapl., z Velhartic do Vlach. Březí;
- p. Frant. *Peuker*, neom., za kapl. do Pelhřimova.

Uprázdnená místa:

Merklin, fara p. Jana hr. z Kolovrat. Krakov. *Sudoměrice*, fara patron. nábož. matice.

Obsah některých dopisů, k jichž uveřejnění místa nezbyvá: p. J. K., řemesl. z N. vzdává díky vel. p. Fr. N. v Praze za podporu, jakéž poskytuje jeho stud. synu. p. T. T., uč. v V. V. píše o exerciciích učitelských, nepřítelům těchto duch. cvičení dává naučení, příznivců pak a účastníků napolínaje k vytrvalosti v dobrém. p. J. K. Ř. uč. vypisuje slavnost posvěcení nové školy Kouřimské, kteráž na sobě nese nápis „Bohu a vlasti“ a stála 20.000 zl. Obřad vykonal dp. vikár a děkan Kolínský J. Lindner.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujté nejdelší
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**
na rok: **3 zl. 50 kr**
na půlro: **1 zl. 30 kr.**

Po poště:
Celoročně: **3 zl. — kr.**
půlročně: **1 zl. 55 kr.**

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Blah. Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučénik.

V.

Léta Páně 1617 ráčil Bůh opata Josafata povolati k vznešenějšímu v Církvi důstojenství. V městě Plocku živil na stolici arcibiskupské osmdesátiletý Gedeon Brolnický. Osada jeho rozkládala se po vojvodstvích Plockém, Vitebském a Mstislavském. Kmet všiml si málo stáda svého, a byl v příčině Jednoty katolické lhostejný, takže po dřevnější Jednotě sotva stopy v jeho osadě zůstávalo, z čehož množství předrahých duší na zmar přicházelo. Umínil tedy metropolita Rutský opatřiti spustlou osadu hodným, statným a horlivým pastýřem. Učiniv v Římě papeži Pavlovi V. poslušenství a vrátiv se na Litvu, pověděl to svému Josafatovi, žeť jej volí za pomocného biskupa k rukoum Gedeona Brolnického, a po zesnutí jeho za arcibiskupa Polockého. Vele důležitého a svatého úřadu soudě sebe nehodna i nedostatečna, zhrozil se pokorný opat účtů, ježby někdy Svrchovanému soudci musil činiti; pročež bránil se jak mohl, prosíc i na kolenou, aby metropolita ten křížek naň nevzkládal; než brzo uslyšel odpověď takovou: Jest v tom vůle Boží i moje; ty poslechněš! — Skrze téhož metropolitu a některé Sjednocené biskupy posvěcen byl Josafat na titul. biskupství Vitebské 12. listopadu 1617 v městě Vilně. Uzavřev se do jizbičky, strávil biskup

Josafat o samotě přes deset dní na modlitbách, vyzýváje pořád Ducha svatého za dar osvětlení a požehnání k novému úřadu. Již odcházel sluha Kristův z Vilna, jehož pravoslavné obyvatelstvo takměř všechno s římskou Církví byl sjednotil. Před klášterem nejsv. Trojice strhl se pláč usedavý od chudiny městské, bédující, že ji sirou ostavuje otec nejlepší!

Dne 9. ledna 1618 vjel biskup Josafat do města Plocku, spíš smuten než vesel při všeliké slávě, kterouž ho vítali. V hlavním chrámě sv. Sofie, obřadu řeckého, obcoval biskup nejsv. oběti; po té navštívil arcibiskupa Gedeona, ujišťoval ho, žeť jej ctíti bude a ošetřovati po synovsku. Brolnický počal brzyčko k hodině smrti pracovati: Josafat potvrdil ho v Jednotě Církve katolické, zaopatřil jej svátostmi, a zesnulého v Pánu pochoval důstojně.

Dosud sloužovalo kněžstvo v hlavním chrámě Polockém mši svatou jenom jednou do téhodne; i poručil mu nový arcibiskup — Josafat, aby tam každého dne obět nejsvětější slavilo, v neděli pak a ve svátek více mši svatých obětovalo. Duchovenstvu při témž hlavním chrámě přikázal, aspoň jednou za měsíc u Sjednocených kněží řádu sv. Basilia přijímati svátost pokání. Bylať Církev římská Spojenému s ní duchovenstvu světskému ponechala obyčej církve východní, vstoupiti jednou v stav manželský; ale Josafat zastal při hlavním chrámě sv. Sofie několik podruhé

ženatých kněží: těmto zapověděl vstupovati k oltářům. Vykořenil také zvykům nešvarných, ku kterýmž kněžstvo svátostmi přísluhujíc inulo. Z rozkazu téhož velepastýře bylo pobočnímu jeho duchovenstvu přiučovati se mravovědě v koleji Tovaryšstva Ježíšova; z čeledi však jeho služebné musili se vtipnější s knihami, ostatní s řemeslem obírat, aby zahálkou tělo nebujnělo a duše nepustla. Kdož rád lenošil, různice rozdmýchoval, povyk tropil aneb chlastu hověl, neměl stání v domě arcibiskupském. Dotčený pastýř mýtil podobně škodnou pověru v srdcích oveček svých.

Správu časného hospodářství na arcibiskupském panství poručil Josafat věrným sice a spravedlivým úředníkům, ale lidským a milosrdným, maje v ošklivosti krutých dráčův. Při všelike skrovnosti důchodů arcibiskupských nedopouštěl sužovati poddanstva. Úročníkům slevováním břemene ubíral. Vladařům statkův arcibiskupských přísně rozkázal, milostivě nakládati s poddanými, a jenom takové sháněti s panství, s nimiž by po dobrém nic svěsti nemohli. Velekněz pokorný a zbožný chodíval mezi své poddané, učíval je sám víře katolické, modlitbě Páně a ctným mravům, a vzbuzoval k hodnému přijímání svátostí. Osoby stavu svobodného měl k tomu, aby čistotu těla dochovávali k manželství; manželův pak napomínal k zdržení slibu věrnosti. Tuze o to dbal, aby poddanstvo v neděli a svátek od hmotné práce odpočívajíc službám Božím pozorně obcovalo. Při kněžích na dědinách arcibiskupských vyhledával snažně, aby nad spasením poddaných svědomitě bděli, tak aby ani jedinký z těchto nejmenších, kteří snad jsou před Bohem velicí, nezahynul. Kněží ti slyšali z úst jeho průpověď takovou: Poddaní potem a mozolem svým naše těla živí; pročez my zase povinni jsme, o jich duše pečovati, aby věčného života došly! — Opravdu zasluhovali poddaní jeho pro ctnou spořádanost svou, aby všem druhům za příklad byli vystaveni.

Víra, naděje a láska Josafatova vyspěla po čas jeho arcibiskupování k dokonalosti. Co den zval k stolu svému milosrdný velekněz jednoho chudáčka, a sázel ho vedle sebe; chudáků jiných častoval buď v síni buď v kuchyni; vyčastované podaroval vždy sám penězi. Podobně ctil ostatní chudinu, nikoho nepouštěje prázdného a zarmouceného. Kdysi nemaje peněz pro chudou vdovu, zastavil k vůli ní plášť svůj arcibiskupský. Také v žalářích a nemocnicích činil almužny veliké. Jenom přátelé jeho krevní směli o něm říci, že se nepředá. Rodnému bratrov, jenž zdaleka přišel prosit o hojnou pomoc, daroval arcibiskup Josafat cosi málo peněz a dvě roucha ceny chatrné s tím dalším doložením: Důchody chrámové sluší obracet zase na chrám a na chudé; jsili bohabojný a pilný, sám se uživíš! — Lásky k Bohu a k bližnímu znamením neomylným jest upřímné milování nepřatel. Josafat byl věrný následovník Krista Pána, Jenž na kříži pně za nepřátele a vrahy se modliti ráčil. Pro Boha odpouštěje, činil arcibiskup dobře svým křivdičům. Na jeho milostivost spoléhajíce, opovážovali se bezbožní lidé proti němu šeredného týrání a rouhání. Za tuto vzácnou lásku dal mu Duch svatý obzvláštní ten dar, snadno v mír uváděti stran sobě odporných. Zvěděv, že druh s druhem žije na štíru, došel k nim, napomínal, prosil, aneb pozval je k stolu a smířil je. Kterýžto milosrdný skutek prokazoval arcibiskup všem bližním: katolíkům, pravoslavným, kacířům a židům.

K mnohým příkladům jeho pokory a poslušnosti budiž tento přičten. V Plocku shtil požár dům arcibiskupský s náradím, koňstvem a s povozy. Tehdáž volal metropolita přítele Josafata k sobě do vzdáleného Novogorodce. Ihned sedl si arcibiskup na řebrinový vůz, a přijel na něm do města určeného. Mírnosti a poníženosti Josafatově nasvědčoval též oblek jeho a stůl, slušný sice, ale nikoli nádherný a útratný.

Za důstojenstvím arcibiskupským Josafat v pobožnosti a kajicnosti neoblevil. Zpovědníka z řádu sv. Basilia choval pořád u sebe; časem zpovídal se u Stanislava Kosinského z Tovaryšstva Ježíšova; neboť měl Jesuity v takové poctivosti, že odjížděje z Polocka na cesty, prosíval jich o svaté požehnání. — Týž arcibiskup byl horlivým ctitelem svého anděla strážce; nade všechny pak svaté ctil, vzýval a miloval jich královnu, Marii Pannu a Rodičku Boží. Poctu nejmilejší této své matičky rozmáhal všude, zvláště z kazatelných řečí horoucnou. Nebyl-li na cestách, chodil v Polocku každé noci bos do kobky chrámu sv. Sofie a modlil se tam dlouho. Na té pouti zastavil se vždy u sošky bl. Panny Marie a činil Rodičce Boží poctu. Až sem připlížili se za ním kdysi dvě zvědaví jinoši; i uzhřeli, ano dva paprskové z obrazu Matky Boží jako blesk vyrazivše ctitele Ježího stkvělou září celého zahalili. — Nedočkavou pobožností puzený velekněz Josafat budil domácí duchovenstvo, otvíral hlavní chrám, zvonil na jitřní a čekal, až se jeho synové na službu Boží sejdou. V kůru pěl s nimi líbezně a vroucně, až tím všech duše vzhůru k nebesům vzlétaly. Duchovních hodin zpívání plodilo srdci jeho velikou rozkoš i na cestách dalekých. — V modlitbě pohřížený arcibiskup zdál se býti vztržen k Bohu do nebe. V Polocku meškaje, skrýval se v zahradě arcibiskupské k vůli svatému rozjímání; jsa kde jinde, vyhledával k tomu pustých koutků. Šetřitelé slychali ho mezi rozjímáním zpívati tato slova: „Pane Bože, dejž rozkolníkům s Církví sjednocení, kacířům však a pohanům obrácení! — též: Pane Bože, dejž Jednotu s Církví svatou a obrácení odštěpencům!“ — Jako dříve, tak i teď mrtvil tělo své arcibiskup, leč že pás železný nositi přestal od té doby, co z náramné bolesti od probodení těla mezi slavnou mší svatou omdlával. Místo železného nosil potom žiněný pás.

Josafat miloval okrasu domu Ho-

spodinova. S vetchého chrámu sv. Sofie v Polocku řítilo se stavivo na lid jdoucí do něho. Téměř z základu obnovil chrám ten Josafat a proměnil v svatyni Boha důstojnou. Při něm postavil nový dům arcibiskupský. Ze zanedbaného chrámu Vitebského vyklidil nešvary a okrášlil jej vnitř i vně. Řád sv. Basilia měl v Polocku panenský klášter, jenž k slušnému vychování sbornic nedostačoval. Josafat rozhojnil jeho nadání z důchodny arcibiskupské a obnovil jej. Zvelebil taky v něm kázeň a bázeň Boží, rozmnožil jeho sbor výtečnými zákonicemi z kláštera Vilenského.

Jakožto svědomitý správce a obránce statkův arcibiskupských dobyl pořadem práva (s nebezpečenstvím života) rozchvácených dědin na držitelích nepořádných, a zbudoval tam kostelů. V Mohylevě, Braclavě a Mstislavě vydobyl Církvi odcizené kláštery a obnovil jich nákladem znamenitým. Ve Vitebsku, v Orši a jinde po městečkách kterýchkoliv kostelů sám byl nadal, postavil aneb obnovil, s takových sehnal popy pravoslavné a nasadil kněží z Jednoty katolické.

Zvláštním úkolem života Josafatova bylo sjednocování pravoslavných s katolickou Církví a obracování kacířův. V té práci počínal si on, možná-li, horlivěji a pilněji co arcibiskup, než prvé co jahen, kněz a opat. K tomu směřoval velekněz svým kázáním, soukromým vyučováním; proto dával se v hádky o víře, páčil kacířské knihy a pečoval snažně o rozšíření spisův katolických. On sám uveřejnil tiskem skládání své „Obranu Sjednocené Církve,“ zatajiv jméno skladatelovo, a rozdával je darem. Na ten samý úmysl obětoval mši svatou, modlitby a všeliké mrtvení těla svého; za touž příčinou vymáhal na králi Sigmundovi mocné listy, zamykal kostely pravoslavným, a sháněl jich popy s panství a s osady své. V rodinách pravoslavných hledal aspoň jednu dušičku ziskat Církví katolické, ježtoby zas na ostatní půso-

bila spasitelně; odkudž zhusta celé rodiny k Jednotě církevní přidávaly se. Po tomto díle apoštolském lačněla i žíznila duše jeho ve dne v noci; pro takovou práci zapomínal na občerstvení těla potřebné. Milosrdný samaritán všiml si nejbystřeji duší hrubě nemocných rozkolníků a kacířů.

Meškaje v Novogorodci u metropolity Ruského, zaslechl o šlechtici kacířovi, an v Rutě hrubou nemocí se trápí. Josafat pospíšiv k němu, přesvědčil jej o pravdě víry katolické, a zaopatřil ho svátostmi. Obrácenec umíraje pravil: Nyní poznal jsem, že Bůh anděla svého poslal ke mně! — Týž pastýř navštívil několikrát dvě ženské rodu slavného za těžké jejich nemoci; jedna byla kacířkou, druhá pravoslavnou. Obě přikázaly své čeledi, až ten „nezbytný apoštol“ zas přijde, aby na něho psů pošvali. Psi neublížili apoštolovi; z obou ženských učinil on s pomocí Boží rádné katolíčky! — Jednou přijel arcibiskup do mestečka jmenem Dudy. Farář domácí nemoha veleknězi slušného bydla poskytnouti, prosil ho, aby se rozhostil u šlechtice Soroky, zavlého a hranatého kalvince: tam prý najde pohodlí a příležitosti k jeho obrácení! Mrzutě přijal šlechtic hosta pod střechem. Josafat počal s hospodářem před jeho třemi dcerami o katolické víře rozprávěti. Šlechtic odsekl: Já vyznávám učení Kalvinovo! Arcibiskup dokazoval mu, že bloudí, a vehnal blud svůj hájícího až tam, kdež ho nemohl uhájit nikterak: k obrácení scházelo mu jenom jedinké věci — dobré vůle! Dcerky, Duchu svatému povolné, prosily otce, aby se dal na víru katolickou; potom vešly k arcibiskupovi, učinily vyznání víry katolické a přijaly svátost pokání. Zvěděv o tom hrubý šlechtic, vyplínil Josafata, ukázal mu dvěře a pustil psy, aby hosta vyprovodili. Katolické dcery domlouvaly svému tatíkovi, že s laskavým, moudrým a zbožným biskupem zle naložil. Milost Boží hnula surovým srdcem šlechtice tohoto: vskočiv na koně, uháněl za

arcibiskupem; a když ho jest dostihl, padl mu k nohám, odprošoval ho a nutkal, by se k němu v dům navrátil, že taky volí býti katolíkem. Josafat maje na pilno, usedl při voznici na kameni, přijal z úst šlechticových vyznání víry a svatou zpověď, mezi níž obrácenci slze skroušenosti a blahosti z očí tekly. Farář slyše to zavrtěl hlavou a řekl: Čehož jsem já mnoholetou robotou pořídit nemohl, to vyřídil Josafat za hodinku! —

Práci Josafatově Pán Bůh požehnal: mnoho pánův a šlechticův, přemnoho měšťanův a množství nevolníkův skrze něho s Církví svatou sjednoceno jest. Za prvního tříletí jeho úřadu arcibiskupského byla nejdrahnější část Polockého pravoslavného obyvatelstva Církvi katolické přivtělena. Zdálot se, že Jednota Církve Kristovy v osadě Josafatově nad rozkolem vítězství slaví.

(Pokračování.)

Tajné spolky zavrženy.

Allokuce sv. Otce Pia IX. v konsistoři
25. září 1865.

Velební bratří! Mezi četné pletichy a úklady, jimiž nepřátelé křesťanského jmena osmělují se dorážeti na Církev Boží, a ji, ač s úsilím marným, oviklati i vyhladiti, počísti zajisté dlužno zvrhlou onu společnost lidí, vůbec *svobodnými zedníky* (massony) nazývanou, kterážto z prvu držena jsouc v skryších a ve tmě, konečně objevil se zřejmě na společnou náboženství i lidské společnosti zkázu. Jak mile předchůdcové Naši, papežové římsí její osidla a léčky byli odkryli, měli, pamětlivi jsouce pastýřského úřadu svého, za svou povinnost, aby bez meškání tuto sektu soptící nešlechetností a mnohého na úkor Církve a společnosti občanské se odvažující pravomocí svou sevřeli a výrokem zavržení jako střelou prohnali a rozprášili. Neboť Klement XII., předchůdce Náš, apoštolským listem svým tuto sektu propсал, odsoudil, všechném věřícím dáváje výstrahu, aby k ní netoliko nepřístupovali, alebrž i jakýmkoli způsobem ji nepodporovali a nepomáhali, vyřknuv trest vyobcování (exkomunikace), v kterýž by každý skutkem samým uběhl a od něhož by jenom papež Římský uvolniti mohl. Tento spravedlivý a nutný rozsudek zavržení potvrdil Benedikt XIV.

výrokem svým a nikoliv neopomenul vyzvati nejvyšších knížat katolických, aby všecku svou sílu a péči vynaložili na potlačení té ohavné sekty a k zapuzení obecného toho nebezpečí. Avšak, když by byli tito panovníci sluchu popřáli hlasu předchůdce Našeho; když by byli ve věci tolik důležité nejednali váhavě (zpozdile): zajisté by nebylo nám, aniž by kdy bývalo za dob otců našich želeť nad tolikými bouřemi rozbrojů, nad tolikými požáry válek, jimiž veškerá Evropa vzplanula, nad tolikými hořkými útrapami, jimiž sklíčena jest a posud se svírá Cirkvi! Jelikož však vztek nešlechtníků nikoli se neutišil, vyřkl předchůdce Náš, Pius VII. kletbu (vyobcování) nad nově vzniklou sektou *karbonárů*, zvláště po Itálii daleko široko rozplíženou a stejnou horlivostí o spásu duší roznicený Leo XII. odsoudil apoštolským listem svým netoliko svrchu uvedené tajné společnosti, alebrž i všeliké jiné jakéhokoli názvu a jmena, kteréž by proti Cirkvi a světské vládě spiknutí osnovaly, i zakázal je veškerým věřícím pod těžkou pokutou vyobcování. Avšak všeliké tyto snahy a práce apoštolské Stolece neměly žádoucího následku. Nebylať řečená tato sekta svobodných zedníků (freimaurů) nikdy skrocena a na uzdu pojata, nýbrž rozplížila se tak daleko a široko, že za těchto těžkých časů všudež mezi národy beztravně se vynášela a směle na odiv stavěla. Kteroužto věc z větší části opakovali My za povinnost jsme měli, proto že mnozí, neznajíce snad zhoubných zámyslů, které se v tajných těchto schůzkách osnují, bludně by se domnívali mohli, jakoby neškodným byl tento druh spolků a k tomu zřízený, aby v něm jedině pečováno bylo o podporování lidí a ulehčování jejich strastí; pročez že odtud Cirkvi Boží ničehož není se obávati. Ale jak velice přičítá se toto pravdě: kdo by nenahlížel? Nebo co se zamýšlí tím spolčováním lidí, třeba byli kteréhokoli náboženství a vyznání? K čemu tajné ty schůzky, k čemu přehrozná přísaha, kterou skládají ti, kdož v tuto sektu vstupují: že nikdy nezjeví něčeho, co by se jí týkati mohlo? Kam konečně směřuje neslýchaná krutost pokut, k nimž se uvolují, kdyby snad přísahy nevěrně se uvolili? Bezbožná zajisté a neřestná bez odporu jest ta společnost, kteráž se tolik štítí denního světla, neboť kdo zlé činí, jak napsal apoštol, nenávidí světla. Již ale jak velice rozdílné od tohoto jsou zbožné věřících spolky, jenž kvetou v Cirkvi katolické! V nich nic se netají a neukrývá, všem zjevný jsou stanovy, jimiž se spravují, zjevný jsou skutky lásky, jež dle učení Evangelia se vykonávají. Pro-

čez s bolestí vidíme, ano takovéto jednoty katolické tolik spásné a k probouzení nábožnosti i k pomáhání chudým příhodné všude se potlačují, ba i dokonce vyhlazují, kdežto naproti tomu temniomilá společnost *svobodných zedníků* tolik nepřátelská Cirkvi Boží i bezpečnosti státův nebezpečná se podporuje aneb aspoň trpí! To však My těžce a bolestně neseme, Velební bratři, že v odsuzování této sekty, jak toho vymáhají ustanovení předchůdcův Našich, někteří jsou váhaví, a že vidíme jako ospalé ty, jichž u věci tolik důležité k největší bdělosti vybízí svěřený jim úřad a povinnost. Jsou-li někteří toho mínění, že apoštolská ustanovení proti tajným spolkům, jich stoupencům a příznivcům pod trestem vyobcování vydaná žádné nemají platnosti v těch krajinách, kde řečené sekty se trpí od státní moci: ti zajisté u velikém jsou bludu; ještě jsme My blouznění liché této nauky na jiném místě, jakož vite Velební bratři, odsoudili a dnešního dne opět odsuzujeme a zavrhuje. Či snad může nejvyšší ona pravomoc: pásti a řídití veškeré stádo Páně, kterouž v osobě sv. Petra od Krista Pána obdrželi římscí papežové, a nejvyšší úřad učitelský, který dle toho vykonávati mají v Cirkvi, odvislými býti od vlády světské a může-li je tato nějakým způsobem zoužiti a ztenčiti?

Za tou příčinou, aby lidé méně ostražiti, zvláště pak mládež, nebyli klamáni, i aby z Našeho mlčení nebralo se nějakého podnětu k ochraně bludu, uzavřeli jsme, Velební bratři, pozdvihnouti apoštolského hlasu a tuto v shromáždění Vašem zpo-
menutá předchůdcův Našich ustanovení stvrzující, spolek *svobodných zedníkův* a všechny jiné toho způsobu spolky, které na pohled od sebe rozdílné co den se zmáhají a proti Cirkvi a zákonitým vládám buď zjevně buď potají pikle kuží, pravomocí Naší apoštolskou odsuzujeme i zavrhuje, a chceme, aby ode všech věrných křesťanů každéhokoli stavu, řádu a důstojenství a kdekoli na zemi přebývají, pokládány byly za propsané od Nás a odsouzené pod těmi samými pokutami, kteréž v zpo-
menutých ustanoveních předchůdcův Našich obsaženy jsou. A nyní nezbyvá, leč abychom povolující otcovskému duchu Našemu napomenuli a povzbudili věřících, kdož k takovýmto sektám snad přistoupeni, aby se naviátili k zdravému smýšlení a opustili ohavné ty spolky a schůzky, aby neupadli v propast záhuby věčné; ostatní pak věřící všecky, puzení jsouce roznicenou péčí o spásu duší, napomínáme co nejdůrazněji, aby se varovali šalebných rtů těch sektářův, kteříž jakousi tvárnost poctivosti na sobě ukazující proti

náboženství Kristovu a pravomocným vrchnostem horoucí nenávisť se nesou a to jediné obmyšlejší a osnují, aby zničili právo veliké Božské i lidské. Ať seznají, že přívrženci těchto sekt jsou jako vlci, o nichž předpověděl Kristus, že v rouše ovčím ukryti přijdou na vyhlazení stáda; ať seznají, že mezi nimi jsou tací, s nimiž obcovati a scházeti se zakázal apoštol, tak že zřejmě přikázal, ani jich nepozdraviti. Kým by Bůh nejvyšší milosrdný pohnut prosbami nás všech popráhl, aby s pomocí milosti Jeho nesmyslní šli do sebe a bloudící uvedeni byli na cestu spravedlnosti; kýmby učinil, aby potlačen byl vztek zvrhlých lidí, jenž dotčenými výše spolky svými věci bezbožné a neřestné osnují, aby tou měrou i Církev i lidská společnost od tolikerych a tak zakořeněných útrap konečně zotaviti se mohla. Což aby se po přání Našem vyplnilo, za orodování u Boha nejvyšší milostivého vzývejmež nejvyšší Pannu, Matku Boží od prvopočátku neposkvrněnou, Jižto dáno vítěziti nad nepřáteli Církve i nad obludami bludu; prosme tebe o zástitu bl. apoštolů Petra a Pavla, jejichžto vítězoslavnou krví věčné toto město jest zasvěceno. Touto přimluvou a pomocí doufáme snáze dosíci, zač Božskou dobrotivost pokorně prosíme.

Význam pohřbů křesťanských.

Večerem prvního velikého pátku sstupoval smutný pohřební průvod s hory Kalvarie do zahrady Josefa Arimathejského.

Vpředu nesli tělo Páně mrtvé, zsinále, za ním kráčel učeník lásky, byv den před tím při poslední večeři posvěcen za kněze Nejvyššího; podle něho kráčela bolestná matka a přátelé, kteří byli u světské vlády vypravili svaté tělo, posleze šly nábožné ženy, kteréž byly ku pohřbu připravily tělo svaté.

Tento pohřeb stal se vzorem pohřbů křesťanských. Pokaždé průvod — vpředu kříž hory Kalvarie — kněz, mrtvolu provázející, — vždy zástup přátel a příbuzných, všude zahrada s hrobem. A jako hrob, do něhož položili Pána, nebyl jeho, nýbrž první obce křesťanské majetkem, rovněž jsou svatá pole i nyní majetkem osad křesťanských. — Dále vidíme sami, jakým způsobem se zachází s mrtvolou od prvních časů křesťanských až po tuto dobu.

Zesnulému oči se zatlačují, mrtvola se umyje, časem vonnými mastmi pomaže, v bílé plátno — rubáš — zaobalí, kytkami, a obrázky pokrývá, na způsob spícího do rakve se klade, a kříž se dává do rukou nebožtíkovým.

Význam všeho toho jest patrný; ze

všeho vysvítá zbožná snaha, připravit mrtvolu křesťana ku pohřbu na způsob těla umučeného Pána a mistra našeho Ježíše Krista.

O pohřeb Páně starala se láska učeníků a přátel Jeho.

Tak Církev i podnes ponechává pozůstalým přátelům v Pánu zesnulého na vůli zevnější uspořádání průvodu; ona si nevyhradila jiného úřadu, než — přijmouti mrtvolu, vésti průvod, žehnati hrobu a modliti se za zemřelého; a právě v tom záleží obřad pohřební, jemuž abychom porozuměli, musíme prvé dáti odpověď na otázku: Čím jest Církev mrtvola křesťana?

Mrtvola jest Církvi ostatkem čili reliquií člověka, jenž skončil běh života, dobrý boj bojoval, víru zachoval, a jemuž připravena jest koruna spravedlnosti, kterou mu dá Pán, spravedlivý soudce v den nejposlednější, když jej i dle těla vzkřísí k životu věčnému.

Však obdrželi každý tuto korunu? O svatých a o mučenicích ví to Církev a proto nedává znáti ani toho nejmenšího zármutku, když vyprovází ostatky mučeníků.

Velikolepá byla pokaždé slavnost přenešení těl mučeníků v prvních časech křesťanských. Chvalozpěvů, kadidla, svící, drahocenných šperkův používalo se při pohřbu mučeníků, a až podnes nepřenášejí se ostatky svatých jinak, než u velké radosti a slávy.

Tak vypravuje nám „Proprium Boemiae“ o přenešení těl svatého Vojtěcha, sv. Gaudencia, a pěti bratří, že vévoda Břetislav s biskupem Severem, svatým Prokopem a abatyši od svatého Jiří nesli tělo svatého Vojtěcha, čtyři preláti tělo sv. Gaudencia, a opatové ostatky svatých pěti bratří, v průvodu mnoha kněží a velkého davu lidstva, z čehož lze se domysleti, jak slavné a nádherné bylo ono přenešení sv. ostatků.

Dále přesvědčena jest Církev svatá, že korunu slávy obdržely nevinné duše dítek, na nichž se povždy vyplňuje slovo Páně: Nechte malíčkové přijíti ke mně, nebo jejich jest království nebeské.

Náhlednouce do rituálu skoumejme ceremonie při pohřbu dítek předepsané a jistě že nalezneme velkou podobnost mezi ukládáním ostatků svatých a pohřbem dítek.

Modlitby Církve sv. u hrobu nevíňatek podobají se modlitbám v den narození svatých. Ani ten největší zármutek rodičů, provázejících rakev svého dítěte, nevytloučí Církvi jediného slova smutného, ona toliko chvalozpěvy a díkůčinění vyslovuje žalmem: „Chvalte služebníci Hospodina, chvalte jméno Hospodino.“ (Žalm 112.)

Veršik, jenž dále následuje: „Mne pak pro nevinnost mou přijal jsi a utvrdil jsi

mne před obličejem svým na věky“ (Žalm 23, a 148), jehož se při pohřbu dítek užívá, jakož i versikul: „Nechte maličkých přijít ke mně, nebo jejich jest království nebeské,“ konečně obě modlitby, jak u domu tak i u hrobu poukazují k tomu, že se tu těla svatých pochovávají.

O dospělých, kteří setrvali v jednotě víry křesťanské až do konce, neví sice s jistotou, ale doufá přece Církev, že se jim dostala za podíl koruna spravedlnosti. Protož považuje i jejich mrtvoly za ostatky údův Církve, za chrám Ducha svatého, svatými svátostmi posvěcenými k slavnému vzkříšení a k nesmrtelnosti určenými, — skoro tak, jako ostatky svatých, s tím toliko rozdílem, že svatý zesnul buď v šarlatu mučenika, neb v šatu vyznavače, obyčejný dospělý křesťan ale v rouchu kajcníka.

A dle toho zařízení jsou obřady.

Obřady při pohřbu dospělých záležejí v průvodu konaném při hlaholu zvonů s rozžatými svícemi a kadidlem, v prospěvování žalmů; avšak modlitby, žalmy a procesí nemají rázu *radostného*, nepodobají se průvodu vítězoslavnému, nýbrž průvodu truchlivé kajcnosti.

Pozůstali pokračují v pokání zesnulého, a podrobují se dostiučinění za něho, aby mu vymohli odpuštění trestů, ježto mu snad na místě očistném ještě ustanoveny jsou.

Protož modlitby při pohřbu dospělých sestaveny jsou ze samých modliteb kajcích a přimluv za zemřelého; modlitby ty se konají v domě zesnulého, pak v chrámu, posléze u hrobu.

První antifona zní: „Budešli Hospodine nepravostí šetřiti; Hospodine kdož ostojí?“ Načež následuje Žalm 129: „Z hlubokosti volal jsem k tobě Hospodine; Hospodine, vyslyš hlas můj“ atd.

Podobně i Žalm 50. a versikul: „Od brány pekelné vysvoboď jej Pane:“ vše to značí patrně pokání a dostiučinění.

Když se mrtvola vynáší z domu, loučí se zemřelý od svého světského povolání; když se vynáší z chrámu, loučí se od povolání křesťanského Církve bojující a když v hrobě zmizí tělo v rakvi uložené, tu vystupuje zesnulý zcela z obce viditelného království Božího na zemi, an se stává údem Církve oslavené v nebesích. Z toho také patrně, proč modlitba první ohled bere na světské zaměstnání a obcování zemřelého („Odpust mu, o Pane, v milosrdenství svém všecka provinění,“ jichž se totiž křehkosti těla v obcování vezdejším dopustil), modlitba druhá na obcování křesťanské („jelikož v tebe, o Pane, doufal a věřil, ať netrpí tresty pekelné, alebrž po-

žívá radosti věčné“) a proč třetí orace k věřícím na zemi i k svatým v nebi se vztahuje („aby jako jej zde pravá víra pojila s zástupy věřících, tak i tam jej milosrdenství Tvé přivtělilo kůrům andělským“).

Průvod se pohybuje z domu nebožtíkova do chrámu, — kde se obyčejně u přítomnosti mrtvoly mše svatá slouží, — odtud dále ku hrobu a od hrobu vrací se duchovní do chrámu, aby odložil posvátné roucha. Každá část té cesty vyznačuje se zvláštní modlitbou. Když se mrtvý naposledy nese tou cestou, kterou tak často v životě svém kráčel do chrámu Páně, posvěcuje Církev tuto cestu, anaž na místě zesnulého kající žalmy se modlí, jimiž lítost vzbuzuje a pokání, aby tuto poslední cestu křesťana učinila důstojnou poutí na věčnost. Přinešení těla do chrámu, aby zde mezi mši sv. pobýlo, objevuje se Církvi co příchod duše před bránu věčnosti, a odtud prosba její: „Přispějte, svatí Boží, pojďte vstříc, andělé Páně!“

Když se mrtvola před oltář položí a u přítomnosti její milostivý soud na Bohu v nejsv. oběti přítomném se žádá, představuje si Církev svatá ten okamžik, kdy duše bydlejší v tomto těle se objevuje před soudnou stolicí svého spravedlivého soudce a odtud její modlitba: „Nevcházej v soud se služebníkem svým, o Pane, poněvadž nebude ospravedlněn před Tebou člověk, pakli mu nebude Tebou dáno odpuštění hříchů.“

Z chrámu pohybuje se průvod k hrobu. Když v druhém responsoriu: „Libera“ (vysvoboď mne Pane od smrti věčné) se byl kněz pomodlil: „Poruč, ó Pane, aby tuto duši andělé přijali a do vlasti rajské dovedli,“ nese se tělo k hrobu s tou nadějí, že naše modlitba vyslyšení došla a že jako tělo k pokoji v hrobě, tak i duše k věčnému pokoji se ubírá, a proto zpěv: „Do ráje ať uvedou tebe andělé, ať tě přijmou mučeníci v příchodu tvém, a uvedou tě do města svatého Jerusalema; kůr andělský tě uvítej, a s chudým někdy Lazarem můj pokoj věčný.“

Jeli hřbitov již vysvěcen, není zapotřebí, světiti znovu hrob, činí se to však předce z té příčiny, že dle příkladu Kristova do nového hrobu tělo se klade a tudíž každému hrobu zvláště se žehná.

Andělé drželi stráž u hrobu Kristova až do z mrtvých vstání jeho. I hrob křesťana mají ostříhati andělé až do jeho z mrtvých vstání v den nejposlednější.

V onen den rozejdou se andělé, aby oddělili zlé od spravedlivých, čili dle zjevení sv. Jana: Anděl zkázy vyjde aby za-

hubil všechny — mimo služebníky Páně, mající na čelech svých znamení Boží.

A na to právě pomýšlí Církev, když prosí Boha: „Požehnej hrob tento a anděla Tvého svatého k němu ustanov co strážce, aby ti, jichžto těla se zde pochovají, od hříchů jsouce očistiš, v Tobě veždy se svatými Tvými se nekonečně radovali. Škrze Krista Pána našeho. Amen.“

Ty jsou obřady pohřební — a vskutku obřadové ti jsou nejkrásnějším předmětem pohřební řeči.

Člověk se loučí doma se světským dílem svým, loučí se s chrámem, kde víře a naději se učil a lásku plnil, loučí se se společností bojující Církve.

Buď si král nebo žebrák, každý má stejný domov a rovné povolání. Buď si bohat na statky pozemské anebo chud, jest katolik vždy opravdu bohat, dokud zůstává dítkem rodiny láskou Boží vykoupené. Všecko nám odnímá smrt, jen jedno nepřestává ani u hrobu a to jedno jest — láska.

Nad rakví Ludvíka XIV. začal znamenitý Massillon kázání své těmito významnými slovy: „Bůh jediný jest velký a zvlášť v tom okamžení velikým jest, když krále země této umřítí nechává.“ Totéž platí o smrti každého člověka. Smrt zničí vše, jen Bůh zůstává a — Bůh jest láska. A skutečně odvolává se Církev na tuto lásku Boží, když prosí, aby zemřelému za tento časný daroval život věčný, za vyhnanství blaženost rajskou, aby ze spolku bojující Církve uvedl zemřelého do společnosti Církve vítězoslavné.

Ano, Církev svatá dokazuje lásku svou, používajíc všemožných prostředků, aby jejímu odvolání se na věčné milosrdenství vyhověno bylo, posílajíc vzhůru ty nejkrásnější modlitby, které by vnikly s duší zesnulého až k trůnu Božímu a tam vy-mohly milost a smilování.

(Dle „Salzbg. Kirch. Bl.“ J. P.)

Dopisy.

Z Prahy, 9. listopadu 1865.

(Zpěvy za mrtvé.)

Noviny vychvalují, jak že na den památky všech věrných zemřelých na mnohých místech sborové zpěváčtí zapěli dojmavé zpěvy na hrobích oslavených mužů, zhusta též i zpěvy samé uvádějí. Chválíme zajisté tuto ochotu sborů zpěváckých, ale zatajiti nemůžeme, že některé z těchto zpěvů nejsou rázu církevního, nezahrnují totiž modlitbu za zemřelé, nepodobají se obsahem církevním zpěvům: „Animas fidelium“ a „Salve regina,“ jejichž místo vlastně

vyplniti mají. Tak na př. na hrobě K. Tyla zazněla píseň: „Kde domov můj.“ Půjdemeli touto cestou dále, uslyšíme v příštích letech na hrobě K. Máchy nějakou epizodu z jeho „Máje“ a na hrobě J. Jungmanna některé sloky z „Ztraceného ráje.“ — Však chcemeli, aby památka dušiček znenáhla nepozbyla svého původního a pravého rázu, aby totiž nepřestala býti pobožností čili modlitbou za zemřelé a aby se nestala jakýmsi zbožňováním zemřelých, jest zapotřebí i na tyto zpěvy sborů zpěváckých dohlédnouti. Sborny zpěvácké završše skladby latinské, ryze církevní nemají posud nazbyt přiměřených zpěvů k pohřbům aneb čtvero-hlasů pohřebních. Co zpívají jest obyčejně takového obsahu, že se též může zpívat nad hrobem i žida i pohana, jest to obsahu velmi obecného, bez rázu dogmatického, ba jest to někdy i věrouce katolické od porné. Z té příčiny činíme všechny přátele katolického zpěvu pozorny na pohřební zpěvy v Kancionálu od Svatojanského Dědictví vydaném, jichž sborové zpěváčtí bohužel neznají. Nalezá se tam 26 takovýchto písní. Slovní obsah jejich zakládá se na dogmech katolických, nápěvy jejich jsou prastaré nápěvy českých písní pohřebních dávno zapomenutých a v notové knize „Hlas Varhan“, s velikým nákladem od téhož Dědictví vydané, rozvedeny jsou všechny tyto pohřební zpěvy v čtvero hlasů. Prosíme Vás přátelé ducha i umění církevního, upozorněte příležitostně sbory zpěvácké na tyto zpěvy obsahu dojmavého a citu hlubokého, aby nemusili k mnohým jalovým a ořepaným kvartetům aneb dokonce k písním světským útočiště bráti. Bradáč.

Ze Sedlčan, 29. října 1865. (Opozděno.)

(První pastoralní konference.)

Dne 26. října l. r. sešli se duchovní střídnictví Sedlčanského — všickni, ani jediný nescházel — k první pastoralní konferenci. Po mši sv. p. děkanem zdejší v děkanském chrámu sloužené, již duchovní pp. bratři přítomni byli, zahájil d. p. vikář B. M. Kulda, farář Chlumský, po vykonané předepsané modlitbě konferenci důkladnou úvodní řečí, v níž podal historii pastoralních konferencí od jejich vzniku v devátém století až na naše doby, líče jejich rozkvět i úpadek za rozličných dob, doličoval výmluvným slovem potřebu jejich zvláště za našich dnův, kde nevěra jako rak se rozejídá hlásána jsouc i od vlastencův, jedněch vědomě a úmyslně, a od jiných nevědomky a z domnělého ale křivého vlastenectví, zmínil se o velikém užitku konferencí žádaje sobě, aby duch lásky křesťanské a bratrské je províval a oživoval.

S přílohou.

Príloha k číslu 32. Blahověsta.

Po té počalo rokování o první otázce: „*Kterak má duchovní správce spolu působiti ku zdaru a dobrému konci povšechného vyučování v národní škole?*“ Odpověď písemní podal a četl kaplan Sedlčanský J. Roškot dokládaje, že duchovní správce má především k tomu přihlížeti, aby vyplnila se první podmínka všeho zdaru ve školním vyučování t. pilná a nepřetržená škola návštěva, již má hleděti docíliti důkladným školním kázáním na počátku roku školního, v němž by užitek ze školního vyučování pro dítky i rodiče, pro obec a církev, pro časný i věčný život vyplývající vyličil, jakož i veřejným i soukromým rodičův a dítek nedbalých napomináním i mezi rokem, a ukázal v tomto ohledu na ustanovení synody provinciální od r. 1860. (Tit. II. k. 7. odst. 5. str. 63.) Právě, že duchovní správce sám pilně sv. náboženství vyučuje učitelé dobrým příkladem má svítiti u vykonávání povinností úřadu učitelského a co říditel školy a strážce pravé víry a dobrých mravů bdíti nad veškerým vyučováním, by proniknuto bylo duchem křesťanským, katolickým, odvolávaje se na zřejmý rozkaz synody prov. (Tit. II. k. 7. odst. 2. str. 61.) a připomenul, že již ty čítanky v rukou dítek se nalézající a obsahující články náboženské jsou učitelé i kněží pokynutím, by veškeré vyučování neslo se směrem náboženským a katolickým. Duchovní správce, pravil dále, hledíž napravovati zpozorované chyby a vady v metodě vyučovací i v ostatních předmětech mimo náboženství, dávej mu na ruku snadnější a lepší vyučování způsob, hledíž zaopatřiti škole vyučovacích prostředků přímlouvou a vlivem svým a působením na obec a spolky; odporoučej učitelé církevní zpěv co vzdělávající a uslechující prostředek. A odvolávaje se na slova sněmu krajského (Tit. II. kap. 6 „de catech. paroch.“ odst. 1.) skončil: Škola jest dcera Církve, Církev školy matka, duchovní správce budiž škole — ne otcím bezstarostným, ale brž otcem pečlivým. P. far. Klučenický, P. Černoch, doložil: Ve škole šetříž se také pravidla: Non multa sed multum (ne mnohé ale mnoho t. j. raději méně ale za to důkladněji). A kdo by mu z celého srdce nepřisvědčil za našich dnův, kde již také — hvězdárství — prý má vyučovati národní škola! Jen pomalu, pánové, aby se nevyplnilo na našich národních školách jiné přísloví: Ze všeho něco a v celku nic! P. Fr. Pomaisl, farář Dublovický, připomenul, aby škola učila dítky křesťanskému, krásnému pozdravení: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“ a Podčepický vel. p. V. Novák doložil: Duchovní správce

vlož na srdce rodičům a všem, kdož mají dítky sobě svěřené, aby nebořili, což škola staví. (Viz Syn. Tit. II. k. 6. odst. posl.) Pan předseda pak kladl na srdce duchovním, aby na dítky chudé pamatovali a jim knihy, a papír a jiné potřeby opatřiti hleděli přimlouvajíce se za příspěvky k tomu cíli u obcí a připomenul, co v tom ohledu činí obce nyní na jeho osadě. Při té příležitosti pronesena poradníkem jedním žádost ve způsobu stížnosti, aby učitelé bedlivěji opakovali sv. náboženství, jak k tomu vázání jsou pol. řádem školním, rozkazem vrchního pastýře vysloveným nedávno v oběžníku učit., svědomím svým a zřejmým synody prov. rozkazem. (Tit. II. k. 7. odst. 2. str. 61.)

K druhé otázce: *Smí-li a má-li kněz co katecheta ve škole trestati?* podal a přečetl obsírnou odpověď p. far. Kosohorský, J. Skřivánek, dovodě, že katecheta může ukládati menší tresty působící na cit, na stud a na čest, ale nikdy neužívej citelných tělesných trestův, kteréž by ho mohly připravit o důvěru rodičův, o lásku dítek, a jsou nedůstojné jeho úřadu a důstojnosti kněžské. P. far. Nechvalický, V. Hemzal, souhlasí s předchůdcem a ukazuje příkladem ze své zkušenosti, že dítko tělesnými tresty otupělé působením na čest a cit dá se spíše napravit než tělesným trestem. A však mnozí z poradníkův, měli za to, že katecheta, vyčerpav tresty mírné na cit a stud a čest působící a ničeho nedociliv při zatvrzelci, i k mírnému tělesnému trestu sáhnouti může, aniž by tím co důstojnosti své zadal, *) aneb ať dá trestati učitelem a vykonati vyměřený trest. Trestův pak vůbec užij se co hojících lékův — zřídka, mírně, moudře, spravedlivě.

K třetí otázce: *Kterak se zachovati kněží při posvátných obřadech a veřejných průvodech, aby si z něho mohli věřící vzíti příklad?* podal a četl odpověď písemní Chlumský kaplan p. A. Černický. Kladl důraz na přípravu, kteráž jest dvoji, vnitřní, o níž nešířil slov dokládaje, že jest to věc svědomí, a zevnitřní, kteráž jest opět vzdálenější a bližší. Jádrem řeči bylo: Kněz zaopatříž si důkladnou známost rubrik a církevních předpisův a — svědomitě je plň a bude vzorem a zrcadlem věřícím. Předě mši sv. a při průvodech varuj se rozmluvy s kostelníkem a přísluhujícími a hledíž na čistotu v kostele, na oltáři, v prádle a posvátných rouchách a ná-

*) Vždyť Spasitel upletl sobě bič a trestal jím, a Helimu za zlé pokládal Bůh, že — netrestal citelnými tresty synův nezdárných. (Pozn. dopis.)

dobách. Pan farář Klučenický, P. Černoch, pravil: Jedenkaždý kněz konaje posvátné úkony a obřady budiž pamětliv slov sv. Pavla: Tak o nás smýšlej člověk jako o služebníci Kristových a rozdavačích tajemství Božích. A tu již se při rozdávacích vyhledává, aby každý *věrným* nalezen byl. (I. Kor. 4, 1. 2.) D. p. předseda připomenul: Kněz varuj se při posvátných obřadech, aby ani sám nešňupal aniž komu šňupat podával, ješto lid to pohoršuje. Uvedl též případ z vlastní zkušenosti, co se týče kostelníkův, řka: že dostav se na nynější své stanovisko měl kostelníka (nyní již na pravdě jsoucího) neslušně sobě počínajícího a pravého mluvku na místě posvátném a když mu to kdys a to pokolikráté již vytkl, odsekl roztomilý hovorný služebník: Bylo tu již více pánův — a ničeho nepořídili atd. Od té doby nikdy více že mu nic v sakristii nenařizoval aniž slova k němu promluvil — a to pomohlo a neuctivce napravilo. Dež tedy duchovní, doložil p. děk. Fr. Burda, naučení kostelníkovi a ministrantům před obřadem, aby s nimi nemusil mluvit v sakristii anebo v kostele. Kapl. Sedlčanský doložil, aby kněz před delšími a rozsáhlejšími obřady a úkony posvátnými jako na zelený čtvrtek, velký pátek a bílou sobotu, na Boží Tělo přečetl sobě a do paměti vštípl rubriky misálu a agendy a pak bude důstojné jeho chování a příkladné.

Na to jednáno ústně o uvádění či lépe neuvádění matek nemanželských a stalo se usnešení, aby vůči zřejmému zákazu danému sněmem provincial. matky tyto se neuváděly; duchovní ale hledí k tomu, aby matka nemanželská šla k sv. zpovědi a stolu Páně a tak smířila Boha a smyla vinu. D. p. předseda doložil, že zastavil uvádění matek nemanželských na své osadě, ale za to že matka musí jíti k sv. zpovědi a pak dítko majíc na loktech, na rukou přistupuje k stolu Páně. Zpomenuto ještě jednotlivých případů ze života — avšak máme za to, že zpověď sv. a přijmutí Nejsv. Svátosti otáráni bude — mocnějším prostředkem k napravení padlé osoby a bohumilejším dílem a náhradou za všecky domluvy takovým osobám dávané a za bývalé jich uvádění. Modlitbou skončila v 3/4 2 h. odp. porada, v níž panoval v pravdě duch lásky a takt konferenční. r.

Z Vlašimi 10. listopadu 1865.

(Svoboda slova duchovního pastýře.)

V čísle 49. „Humoristických Listů“ čte se: „Z Vlašimi píše se nám, že tam jistý kdosi káže neobdírati: Humory — noviny to, jichž prý se má lid chránit. — Je to

patrně člověk blázen, který by v tamnějším okolí rád samojediný prováděl směšné koušky: a tudíž se bojí konkurujících s ním Humorů.“ — Objasním, jak se vše událo. V jednom čísle „Hum. L.“, „nevím již v kterém (as v 44. neb 45.), dočetl jsem se takového rouhání, jakéhož jsem ještě nikdy neslyšel. Bylo tam líčeno moravské město, v kterémž bylo více stran a tudy panovaly roztržky mezi osadníky, a tu pak stálo: „Tot aby byl“ — neb: „To by musil býti,“ na to se již dobře nepamatuji a také to věc nemění, aniž ohavnost rouhání — „čert Pánem Bohem“ — uděšen pustil jsem ty listy z ruky a dále nečetl, bez pochyby, že tam stálo, „by všem stranám zadost učinil.“ Poněvadž vím, že tyto listy mnozí zde čtou, ano i já sám rád jsem se jimi bavil, když tam některý dobrý nevinný vtip se nacházel; předce jako kněz a duchovní správce uznal jsem za svou povinnost, čtenáře oněch listů na toto hrozné rouhání pozorný učiniti, pročež jsem v ranní exhortě as těmito slovy ku přeplněnému chrámu promluvil: Víím, že čítáte H. L., já však tuty dni jsem se v nich dočetl takového rouhání, že se hrozím z tohoto posvátného místa je opakovati; jsem však přinucen, byste se přesvědčili, jak daleko to netečnost v náboženství přivedla: s plácem pronáším urážlivá slova: „Tot aby byl čert Pánem Bohem!“ Úžas pojal všecken lid, každý hluboce sobě vzdechl; kdyby byl, pravím dále, alespoň řekl: To aby byl čert bohem, neděsil bych se tak, neb bych se domníval, že má v mysli bohy pohanské, že ale připojil slovo: Pánem, není žádné pochybnosti, že myslil na toho Boha, jemuž my se klaníme, na tu nejdokonalejší bytost, a pročež, kdyby se podobné rouhání opakovati mělo, tehdy bych co kněz vás musil žádati, byste takové listy nečetli, jichžto čtení by vám na vašem spasení uškoditi mohlo. Ten asi byl obsah mé řeči. Kde jest jaká zmínka o tom, že bych byl zakázal odbírání listů těch? Odvolávám se na celý křesťanský svět, buď si katolík neb nekatolík, ano i na počestného žida, který též Bohu se klaní, zdali pak každý nad tak strašným rouháním nežasne v srdci svém; či má to býti vtip k obveselení? Ba je to vtip pro jednoho každého, jen poněkud nábožného, k pláči. Jeli pisatel otcem, coby řekl, kdyby dítě jeho s takými slovy jemu vstříc vyšlo? Vždyť by ani nábožný hospodář při svém čeledínu cos podobného netrpěl. Již pak odpovídám H. L. slovy Páně, jež promluvil k služebníku, který před nejvyšším knězem Jemu políček dal: „Mluvil-li jsem zlé, vydej svědectví o zlém; pakli dobře, proč mne tepeš?“ Zbývá mně ještě, bych několik

slov odpověděl zasilateli z Vlašimi; onť mne tam nazval bláznem; nehanbím se za to, ano dělám si z toho čest, neboť dobře mně povědomo, proč mne tak nazval. Sv. Pavel píše: „My (jsme) blázní pro Krista, vy pak (jste) opatrní v Kristu;“ rád budu bláznem pro Krista, jen aby byl zasilatel také opatrný v Kristu. Co se oněch směšných kousků, kteréžto sám jediný ve zdejšími okolí prováděti chci, týče, na to nyní odpovídati nebudu, až se zase zasilateli uzdá, mne do H. L. postavit, což se může velmi brzo státi, neboť jsem zase takový jeden směšný kousek provedl, a když, co těmi směšnými kousky vyrozumívá, objasní, napotom odpovím. Ostatně, co se týká konkurence podotknuté, nikdy mně nenapadlo s H. L. o směšné kousky konkurovati, a nedej Bůh, bych na svá stará kolena měl to činiti s takovým rouháním. Ostatně nepřijí ani spisovatel ani zasilatel, by, když umíratí budou, to strašné rouhání se vyplnilo s připomenutím vyřčení Ducha sv.: „Nemylte se, Bůh nebývá posmíván.“

Jan Vilímek, děkan.

Z osady Třeboratické 9. listopadu 1865.

(Círk. hodinky za mrtvé. Nová zvoníčka.)

O památce věrných zemřelých vede svatá láska ditky kat. Církve do chrámů, na hřbitov, aby milosrdenství Božímu poroučeli duše svých zvěčnělých rodičů, dítek, příbuzných, slovem, všech, kdož nás přešli na cestě všelikého těla. — My slavili jsme letos památku dušiček způsobem u nás nebývalým. V předposledním čísle „Blahověsta“ uveřejnil vys. důst. p. kanovník Bradáč, že církevní hodinky za mrtvé tiskem vyšly, a učinil návrh, aby se při zvláštních pobožnostech za mrtvé zpívaly. A hle, slova tato nepadla na půdu tvrdou. Horlivostí našeho duchovního pastýře a chvalitebnou snahou p. učitele zavedena u nás ta milá pobožnost. — Velebné zvuky varhan, dojímavý zpěv, hluboký význam antifon, žalmů a čtení a k tomu ta večerní doba: všecko působilo na četně shromážděný lid takovou mocí, že jsme s pohnutím zpívali: „Odpočinutí věčné dejž jim Pane!“ Byl to den sv. útěchy. Vidouce, jak mnohé pobožnosti u nás se konají, a srdce naše k Bohu se vedou, vzdáváme díky Pánu, který učinil milosrdenství své nad námi, též p. kan. Bradáčovi, který u nás k této pobožnosti podnět dal, jakož i těm, kteří návrh p. kanovníka v skutek uvedli.

Nedávno jsme v jedné přifařené obci, v Letňanech, měli slavnost. Jelikož během časů stará zvoníčka zbořeníštěm se stala, umínili si tamní občané vystavěti novou ke cti a slávě Boží. Zvoníčka nová uprostřed

obce stojící, podobá se kapli, v níž pozlacený železný kříž umístěn jest. V neděli 18. po sv. Duchu byla kaple tato posvěcena; po službách Božích konaných ve filiálním chrámu Páně v Čakovicích, odebrali jsme se v slavném průvodu při hlaholu zvonů a střelbě do Letňan zpívající píseň o uctění sv. kříže, kterouž hudba provázela. Obec Letňanská oděla se v slavnostní roucho; nebylo domku, který by nebyl vkusně ozdoben, cesta ku kapli byla pískem posypaná, kaple chvojím a květim ozdobená, na které okrase zbožní osadníci Letňanští všickni mladí i staří, zámožní i chudí z lásky k Spasiteli svému byli pracovali. Po vykonaném svěcení kaple i sv. kříže vystoupil náš duchovní otec na vkusně ozdobenou kazatelnu, která před kapli stála a jal se mluvit o sv. kříži řka, že každý věrný katolík dle slov apoštola Páně v kříži Pána Ježíše chlubiti se má a sice proto, že kříž Páně jest školou víry, kotvou naděje a trůnem lásky. Když pak vel. kazatel slova Božího ku konci k účtě sv. kříže nás vřelými slovy napomínal, a Letňanským osadníkům děkoval, když konečně veškerou Církev svatou, velikého trpětele Pia IX., naši farní osadu vůbec, Letňanskou pak obec zvlášť milosrdenství a neskonečné lásce ukřížovaného Spasitele poroučel, a ani na nemocné, kteří při slavnosti býti nemohli, ba ani na ubohé duše v očistci nezapomněl, tu nězůstalo ani jediné oko suché. Více než 2000 lidí z blízka i daleka bylo na slavnosti této, o kterou největších zásluh sobě získali bodří občané Letňanští, kteří ni práce ni výloh v těch našich těžkých časech nešetřili a tím dokázali, že Ježíš Kristus kraluje v srdcích jejich.

V. M., soused v M.

Od Kolína (něco dále) v listopadu 1865.

(Potřeší o Kolínském poradě.)

Souhlasím s jednáním toho p. faráře, jenž na pouhý ohlašní list p. faráře nevěstina odavky vykonal, z těchto důvodů: 1. Podotknutí, že by se ohlašní list toliko na ty překážky vztahoval, které se následkem prohlásek vyskytnouti mohou, nikoli ale na překážky vůbec, platí jen o faráři ženichovu, který pouze ohlašuje, ne ale o faráři nevěstině, který protokol zavádí a ohlašuje; tohoto ohlašní list se musí na všechny překážky vůbec vztahovati, jinak by byl nemohl ohlašovati, tím méně ohlašní list s poznámkou „že se žádná překážka nevyskytla“ vydati, a od koho pocházel list, na jehožto základě se oddavky vykonal? 2. Při odvolání se na provinciální synodu z r. 1860 str. 159. přehlednuto, co stojí na str. 158. ohledně zavedení protokolu „examinis instrumentum conficiant secundum normam ab ordinario praescriptam“ a ta norma zní, že se má protokol vždy před

ohláškami se snoubenci zavést. A co by byl měl p. farář ženichův s těmi listinami dělati, kterých žádati měl? Snad po ohláškách teprv protokol zaváděti? To by bylo proti normě, aneb snad nahlednouti, zdali je to pravda, zač mu ručí úřední spis p. faráře nevěstina? Nad to víme, že se ohlašní list k ničemu jinému nevystavuje, nežli k oddaykám. Dobře měl ten pán, jenž o tomto sporu řekl: „V celé té věci se chytilo jen ve formě.“ K.

Z Poříčan, 12. listopadu 1865.

(Kostel obnoven nákladem p. faráře.)

Každé dobré dítě zatruchlí, uslyšeli od svého starostlivého otce smutně pronesená slova: Děti, snad zde mezi vámi dlouho více nebudu! — A tím více truchliti by mělo, rozpominajíc se, že svým dřívějším nerozumným jednáním otci mnohou trpkou chvíli strojí, zdraví jeho podkopávalo. — I osadníci Poříčanští v neděli, dne 10. září b. r. zármutkem naplněni byli, když z úst svého horlivosti ve správě duchovní ochuzelého otce duchovního od oltáře uslyšeli truchlivá slova: Milí osadníci, snad již dlouho mezi vámi nebudu! — Tu kanula mnohá slza z očí zbožného lidu. — Abych tuto vypisoval ctnosti v pravdě dobrého pastýře našeho, nechci se ani opovážít, neb bych se jemu, konajícímu skutky dobré v tajnosti, jistě nezavděčil. Jedno ale zamlčetí se ani nedá, poněvadž to obecnstvu ve vůkolí známo jest a ostane; totiž, že na památku dal celou naši svatyni vnitř obnovit. — Náš kostel, zasvěcený k počtě narození Panny Marie, má dvě kuple mimo klenbu v zákristii a nad kruchtou. Obě jmenované kuple zdobila malba na omítec; a sice nad oltářem obraz Stvořitele držícího svět pravicí, Jemu po levé straně pád našich prarodičů, po pravé pak zaslíbení Vykupitele se zvěstováním Jeho početí v Panně Marii. Stvořiteli, andělovi, jakož i hadu, připsány byly výroky písma svatého se svržením satana. Na velké kupli byl v čele Spasitel s nápisem: „Jděte do veškerého světa;“ Jemu u noh kleče sv. Petr klíče v rukou držel, a do kola ostatních 11 apoštolů s nápisy, do rozličných krajín se ubírajících. Čtyry hlavní pilíře kuple zdobilo čtvero církevních učitelů, mezi nimiž sv. Jarolím. Tito poslední byli bez nápisů, a zubem času a někdejšími promokáním kuple dvě hlavy s omítkou již opadaly. — V nápisu na zvláštní tabuli mezi obrazy život Panny Marie představujícími nalézají se jména nakladatelů na malbu obrazů s udáním roku 1695; a na kameni z venčí zdi kostelní vytesán jest čas svěcení kostela, totiž den 8. září 1751; dříve to bývala jen kaple náležející k du-

chovní správě v Škramníku. Starali tak ona malba na omítec, známo není. A poněvadž to bylo již všecko sešlé, umínil si milý náš otec duchovní v. p. Jakub Liška na památku svého zde úřadování toto všecko (ovšem s přiměřenou změnou a kromě obrazů života Nejsvětější Panny, za které žádáno od malíře 200 zl. r. č.) s nákladem bez mála 500 zl. r. č. dát obnoviti. V práci tu se uvázal malíř ze sousedního města Sadské p. František Krátký, jenž celou tu malbu, jakož i obnovení všech tří oltářů a jiných v kostele se nalezajících soch vkusně provedl, pročež mu jak důstojný pan farář tak i osadníci rádi odpustí, že práce ta značně přes udaný od něho čas trvala, a zatím v kostnici služby Boží konati se musily. V neděli dne 12. listopadu měli jsme v této obnovené svatyni opět po prvé zpívanou mši svatou, po které důstojný dobrodinec v promluvě o nynější svatyni přirovnal naše scházení se ke službám Božím v kostnici k době pronásledování křesťanů a scházení se jich při hrobích mučovníků. Poděkovav veřejně p. Fr. Krátkému za jeho provedení této obnovy, jakož i všem, kdož k tomu cíli dříví a prkna na lešení laskavě propůjčili, napomínal k zbožné návštěvě tohoto stánku Božího. Na to zpívána píseň na poděkování Bohu za tuto milost s prosbou o zdraví a dlouhé žití našeho milého otce duchovního, kterou osadník p. František Pícek, přednosta z Klučova k tomu dni sám složil. Po té následoval chvalo zpěv sv. Ambrože s požeňáním. Jestliže bylo vidět při onom svrchu udaném oznámení hojnost slzi žalosti, mnohem více dnes kanulo slzi radosti, zbožnosti a vděčnosti s prosbou k trůnu Otce nebeského, jenž nenechá bez odplaty žádný skutek dobrý, za zdraví a blaho vel. pana faráře.

Fr. Vykoukal, učitel.

Od Jizery, 12. listopadu 1865.

(Někteří nynější školní patronové.)

Myslelo se vůbec podle toho, jak psaly některé naše listy, které se rády vydávají za samojedinké a nepochybné mínění veřejné, že půjde správa škol pod novými patrony jako na drátkách a ubozí učitelové venkovští že budou mít zlaté časy. Co tu bylo nadějí, co očekávání! A nyní? — Šlo-li to za starých patronů se správou škol bídne, jde to nyní na mnoze ještě hůře. Dříve dávali bývalí patronové spravovat školní budovy alespoň v listopadu, ač to bylo dosti pozdě a jenom do jara obyčejně správa vydržela, ale nynější patronové nečiní ani to; oni nechají školu roztlučenou jak byla po celé leto, aby měly ditky ve škole čerstvý vzduch. Musel-li si dříve učitel, chtěl-li

dostati některé místo, předcházeti pana hraběte a paní hraběnkou, pana správce i paní správcovou, a někdy i myslivce a komornou, má to nyní namnoze ještě hůře. Nyní tu má pět školních výborů a ti mají své drahé polovice, a tyto drahé polovice mají zase své milé tetičky a sousedky, a jestli si učitel všecky ty nepředejde a nezíská, ničeho nedostane. A kdyby jen to bylo. Byli by úplatky v tomto ohledu dříve, jsou nyní zajisté častěji k nalezení, aspoň máme toho už příklady. — Také se tu a tam starosta školního výboru chtěl míchat do vyučování, chtěl poroučeti učitelovi a katechetovi *co a jak* vyučovati mají. Chtělo se, aby se přednášel zeměpis a dějepis, přírodopis a lučba, hospodářství a Bůh sám ví co ještě. Někde by ti lidé opravdu chtěli, aby byl učitel profesorem z university; plat ale by mu chtěli dávat jako obecnímu pastýři. — Nyní máme už také zimu na krku, a na mnohých místech posud nemá učitel dříví, a kde ho má, tu leckdes si naříkati musí na to, *jak a jaké* dříví dostal. V jedné obci nedaleko nás koupil slavný výbor školní od bývalého patrona školy, pro tuto 6½ sáhu dříví v lese, a doma z toho učitel vyrovnal 7 sáhů a ještě něco zbylo, oč se rozdělili! Někde sice dali určených 6° pro školu všední a sáh pro opakující hodiny, ale co se naběhali sem a tam s otázkami, zdali tolik musí dát, nebo jestli by si nemohli školu sami vytápět. V jedné z blízkých obcí chtěl dáti výbor učitel také o 2° dříví méně nežli měl ve fási a sice proto, že prý se 6° ve škole nespálí a nedělní opakování že se nemusí držet. Učitel vida se zkrácena obrátil se o zastání ku svému školdozorci a tento opět k vys. důstojné konsistoři do Litoměřic, odkud následující rozhodnutí přišlo, jehož by si mnozí školní výborové po milé vlasti české povšimnouti měli. Zníť pak následovně: „Bisk. vik. úrade! Na dopis od 31. srpna b. r. odpovídá kapitulární konsistoř, jak tuto níže položeno: Učitel v B. nemá práva pouštěti se v osobní vyjednávání s výborem školním stran školního topiva. Kdyby se mu odepřelo dříví vůbec, aneb částka toho, co vyměřeno v článku 391. polit. řádu školního, jest povinností jeho, aby to udal na místě patřičném a žádal o zjednání zákonného pořádku. — Vytápění školy se strany obce od školníka zvlášť k tomu ustanoveného může jen tam míti místa, kde to buď již původně tak bylo zavedeno, nebo později vyššími úřady za důležitými příčinami bylo schváleno. Pro školy vesnické a v menších městečkách týž způsob vytápění po pravidlu se nehodí. Dle čl. 394. pol. ř. škol.

jest obci ovšem dovoleno, školu pod vlastní správou vytápěti, avšak to má platnost jen tam, kde učitel za původně vyměřený skrovný peníz hotový vytápění školy nechce sám obstarávati a žádá úhrnečného platu většího. V těchto a podobných věcech školní výbor ničeho sám o sobě měniti nemůže, jsa vázán právě tak, jak bývalý patron školy všemi zákony platnosti neztrativšími. Ostatně věděl zajisté zákonodárce, že na vytápění jedné školní světlice nespotebuje se 6° dříví a přece tolik pro každou ustanovil i nelze pochybovati, že se chtělo takovýmto množstvím dříví jaksi nadleptiti učitelům, zvlášť na venkově, jichžto důchody nebyly a sotva kdy budou skvělé, ano že to mělo býti i náhradou nejen za skutečné vytápění školy, nýbrž i za štípání dříví. Rozborem širším všeho toho, co tuto stručně nastíněno, doplní bisk. p. vikár poučení, které obcím udělí, a jež co do podstaty schvalujeme.“ — Nechci tvrditi, a byloby to věru smutné, že školní výbor všude tak nešetrně jedná se školou a učitelem, ano naopak máme ač skrovné příklady opravdové snahy k lepšímu, aniž snad myslím, že pod dřívějšími patrony bylo všude lépe; nikoliv, chtěl jsem toliko ukázati, že stav ubohých učitelů na venkově jest na mnohých místech velmi smutný, a že to venku zcela jinak vypadá, nežli jak o tom některý pán v hlavním městě soudí a píše. Mnozí pisálkové dělají jakoby na nich zdar českého školství spočíval, a přece neznají ani dost málo poměry venkovské a jedním článkem o zdaru školstva více zkazí, nežli napraví, měřice všecko podle pravidla hlavního města Prahy a stavice velmi mnoho na uznání lidu, an tento — a kdo mezi ním žije ten to zajisté dosvědčí — leckdes velmi málo uznalosti na jevo dává. — Doufejme, že smutné poměry se časem zlepší, a že lid náš tu a tam ještě nevzdělaný aneb od krátkozrakých křiklounů pobouřený, znenáhla zmoudří a se vzdělá. Jenom ať ty horké hlavy nechtějí lámati všecko přes koleno a káceti šmahem řád starý, dokud něco nového byli nevystavěli.

V. A. K.

Z Chocně, dne 2. listopadu 1865.
(Rozličné slavnosti.)

Za posledních měsíců bylo u nás velmi živo, konalť jsme slavnosti mnohé. — Dne 4. července narodila se na zdejším zámku J. J. knížeti Kinskému hraběnka, a byla v zámecké kapli od místního faráře p. Františka Zemana s asistencí pěti kněží pokřtěna a Alžběta nazvána. Kolem malého křtěnce stálo pět šestiletých družiček, z nichž každá v ruce držela prut bílých lilí,

a mimo to jedna z nich něžný věneček, jež po udělení svátosti položila na malou hraběnku se slovy: „Bůh Tě oslav zde i na nebi.“ Po křtu sv. byly v téže kapli u přítomnosti zbožné knížecí rodiny a četných hostů konány litanie s požehnáním. Oba dny, den narození i sv. křtu oslavilo město střelbou a osvětlením, začez se chudým našim dostalo dárku 100 zl. — Dne 19. října konána opět slavnost přepamátaná. Byl ve Skorenících položen základní kámen k novému filiálnímu chrámu, který, jak „Blahověst“ již vloni zvěstoval, 17.342 zl. státi bude. O zvýšení slavnosti té nemalých si získal zásluh patron toho chrámu, zbožný náš kníže pán, který z Heřmanova Městce schválně sem zavítal, by vlastní rukou položil základ k nové svatyni. Mši sv. sloužil a obřady posvátné vykonával při asistenci sedmi kněží biskupský stříd-
ník a děkan Vysokomýtský vd. p. Ignác Tuma; p. kaplan Chocenský V. F. měl slavnostní kázání v ten smysl, že chrám Páně jest dům Boží a útočiště křesťanů. Skoreníčtí občané učinili vše, co mohli, by ten den oslavili; upravili na cestě k stavebnímu místu slavnostní bránu, na níž s jedné strany nápis: „Ve jménu Páně“ přichozích vítal, a s druhé strany nápis: „S Bohem“ s odcházejícími se loučil. Na místě, kde státi má hlavní oltář, vztýčen byl veliký kříž, chvojím opletený a věncem z květů okrášlený. Po skončené slavnosti vzdávala dívka z osady tamější vřelé díky hostům vznešeným, poděluje s ostatními družicemi každého z nich věnečkem na památku. Listina památní byla podepsána od duchovních i světských hodnostářů, jimž mimo knížete pána i Vysokomýtský c. k. okresní p. přednosta v čele stál. Rány z hmoždířů a hudba přispívaly k oslavení toho dne. Horlivost, jakou osvědčili Skoreníčtí při té slavnosti, jeví se i při stavbě, neboť základy jsou již vykopány a sice z lásky od tamnějších chudších obyvatelů, tak že mnohý zlatý se bude moci uspořít na vnitřní úpravu; nebylat stavba pronajata, nýbrž pod dozorstvím p. faráře, vrchnostenského p. ředitele a představenstva obce Skorenické se koná. — Konečně i třetí slavnost připomenouti dlužno. Včera totiž na den Všech Svatých při ranních službách Božích po kázání pana kaplana V. F. o samospasitelnosti víry katolické učinila vyznání víry v našem farním chrámu Páně jedna vdova s dvěma svými dítkami. Za svědky jim byli: majitel zdejší továrny p. Baltasar rytíř ze Száblu, vrchnostenský ředitel p. Eduard Pinc a měšťanosta Chocenský p. František Morávek. Účastenství bylo veliké, tak že chrám Páně byl pře-

plněn zbožnými i zvědavými katolíky i nekatolíky. Po službách Božích vyčastoval nově katolíky i svědky p. farář snídáním. I ubíraly se naše nové ovečky s neličenou radostí domů, nesouce si svíce ozdobené a knížky modlitební, jež byly od pp. svědků obdržely na památku. V. A. F.

Ze M. . na, 6. listopadu 1865.

(Smutný úkaz novověké osvěty.)

Posud docházejí nás z rozličných stran zprávy o slavnostech 20. října po milé vlasti naší konaných. Nám jde pouze o vytčení křesťanské stránky oněch slavností. Z tohoto pak hlediště máme vzpomínajice na ně mnohou příčinu radovati se, že na mnoze při nich nezapomenuto na křesťanskou povinnost, na příkázání o postu v pátek, mnohou ale též příčinu zármutku, že tu a tam pátku zcela nedbáno. Sotvaby tomu kdo uvěřil a přece to holá pravda. Na útraty duší a jména katolického častovano sebe a chudých v pátek pokrmy masitými*) — jmenem obecního zastupitelstva, ježto jest křesťanské, a na útraty obecní! Kdo vysloví, jaké z toho věřícím vzniklo pohoršení, zlehčení příkázání Církve a katolického náboženství? Jaká to smělost, v den a hodinu muk Pána a Vykupitele našeho, vůči učitelům, kteří příkázání Boží hlásají, vůči občanům, kteří představené své ctíti a poslouchati mají, vůči mládeži a čeládcé, jimž povinnosti jejich k rodičům a hospodárům se káží! Věru tu není třeba mnoho křesťanství a bohabojnosti míti, abychom zármutkem nad takovým jednáním a smýšlením křesťanů, obecních zástupců, tvář svou zakryli; není potřebí mnoho vědy náboženské míti, abychom si při tom vzpomněli: „Nebudeli Hospodin stavěti domu, nadarmo budou pracovati stavěči jeho.“ Proto želíme takového oslavování mnohonásobně a s námi každý upřímný křesťan. Papouškujte si po nepřátelích kříže a Církve Páně spílajice nám za to „temnomilců“ nebo „ultramontanů.“ my otřepaných těchto frází protestantských lehce uneseme. Nechceme se přidržeti toho světla, jimž se nyní chlubí ti, kteří činí ze dne noc a z noci den, z pravdy lež a ze lži pravdu, jižto se nadýmají světovědou bohověru odvrhující, chytráctvím neznajíce křesťanskou opatrnost, sebe zbožňují Bohu se rouhajíce, báhorkám a kacířským nebo kluzkým ro-

*) Znamení to pranizkého stupně vzdělanosti. Jinak bylo na př. v král. městě Písku, kdež, jak čteme v „Otavanu“ č. 20. vyčastovano chudých měšťanů pokrmy přiměřenými. A než zasedlo se k stolům, vel. pán Hess vyzval k modlitbě před jídlem. Povstali všickni a pomodlili se hlasitě; pak hodo-
váno — po lidsku a po křesťansku.

mánům sluchu propůjčují křesťanskou naukou zhrdajíce, mamoně a břichu slouží duchem otročice, „beránčí rouno nosí vnitř jsouce vlci hltaví,“ tělu dobrodiní činí duši pohoršující, svobodu a panství sobě hájí jiné ohrožující a tyranisující, o rovnost a bratrství se šlechtou se hádají na chudinu a služebnictvo své s hůry hledíce atd.
—k.

Z Bechyně 16. října 1865.

(Zlaté svatby. Dary a dobročinnost.)

Žehnati jubilované manželstvo: to přihází se mnohému duchovnímu. Náš p. arcikněz a děkan Fr. Felix hned o svých kněžských prvotinách žehnal takové 50-leté manželstvo, v pozdějších letech žehnal troje, a dnes konečně dožil se té zvláštní duchovní radosti, že žehnal osmero jubilovaných manželstev najednou. Úkon to tím příjemnější, an p. arcikněz je rodilý Bechyňan, a všech těch osmero starců je v Bechyni usedlých. Na vyzvání jeho, a když se z matrik dokázalo, že skutečně již 50 let v manželství jsou, slavili dnes všickni najednou svou „zlatou svadbu.“ Vykonal napřed sv. zповěď, sešli se pak s příbuznými svými v jednom domě na náměstí, odkudž šli podlé stáří seřadění v slavnostním průvodu za hlaholu zvonů do děkanského chrámu Páně. Příbuzní jejich šli v témž pořádku za nimi. Tyto staré manžely doprovázelo městské zastupitelstvo, jim k vůli přišli i c. k. úředníci i úředníci knížecí a veliký zástup lidu. Kníže pán Karel z Paaru obdaroval všecky tyto jubilanty a s celou svou zde meškající rodinou byl na slavnosti. Berličky, které p. arcikněz jubilantům podal u oltáře, byly ozdobené velmi úhlednými květinami voskovými. Ve své řeči upozornil p. arcikněz manželstva, jak vzácný to dar od Boha, že jsou posud na živě a mnozí ještě při síle, ačkoli někteří z nich před lety byli na kraji hrobu, a sv. svátostmi zaopatření. Vybízel je pak, aby Bohu obzvláště dnes vroucí díky vzdávali za ty dobré dary, kterými je On obmyslil po 50 let jejich manželství, aby děkovali i za ty kříže, kterými je Bůh navštívitel ráčil. Tklivé bylo okamžení, a mnohá slza zaleskla se i v oku, slzám odvyklém, když p. arcikněz požehnání nebes žádal na tyto jubilanty, a když dojemnými slovy vybízel přítomné děti a vnuky jejich, aby jednak nepřestávali se modlit, by dobrotivý Pán dobrými dary svými obmýšlel tyto služebníky a služebnice své, jednak aby sami dobrým a bohabojným chováním svým radost působili a břemeno stáří nadlehčovali těmto rodičům a dědům svým. Na to byla sloužena mše sv. Velice nás dojalo, když jsme viděli, s jakou pobožností

všech osm starců přiklekalo k stolu Páně po přijímání kněze. Ženy, stařeny již churavé, netroufaly si vydržeti lačné až do pozdní hodiny, a tedy hned z rána přijali Svátost oltární. Po skončených službách Božích obědvalo všech 16 osob na děkanství. P. děkan s p. kaplanem jim posluhovali. Než se zasedlo k stolu, modlil se jeden z jubilantů modlitbu před jídlem: „Oči všech doufají v Tebe Hospodine.“ Mile mne to překvapilo, a zdálo se mi, že jsem posud v domě otcovském, kde jsem tuto modlitbu vždy před jídlem slychal. Bohužel, že mizí tento chvalitebný obyčej z rodin. Mezi obědem přišel mladý p. hrabě Paar s mladými hraběnkami, a pěknými dárky na památku podělili všecky jubilanty. Vůbec vyniká naše knížecí rodina Paarovská nábožností a štědrostí jak k chudým tak i k domu Božímu J. O. paní kněžna Ida z Paaru kromě toho, že každoročně mnoho peněz chudým rozdává, daruje každý rok několik ornátů netoliko patronátním, nýbrž i cizím kostelům. Letos darovala našemu děkan. chrámu překrásný bílý ornát a též takové velum, obě z první hedbávné látky české. Štědrostí knížecí rodiny naší dostal letos Zdechovický chrám krásné oltární svícny a kostelní prádlo, dle předpisu zcela plátěné, obnoven tamní oltář i kazatelna značným nákladem knížete pána. Zdejší františkánský chrám obdržel letos od knížecí rodiny pěkný obraz sv. Karla Bor. na oltář v kapli nově zřízené v klášterním chrámu. Jak klášterní kostel tak i náš děkanský jsou zcela obnoveny. Na obnovení poslednějšiho a na zřízení nových paramentů, jakož i na opravu děkanského i hospodářského stavení obětoval náš p. arcikněz v celku již asi 3.000 zl., začez mu Bůh budiz odplátcem.
—m—

Z Buda-Pešti, 3. listopadu 1865.

(Listy z cesty. II.)

Slíbil jsem pověditi ještě něco o Budíně, tomto vlastně hlavním městě uherském, jenž i krásnou polohou i historií svou daleko převyšuje nádhernější Pešť. Prejdouce mohutný řetězový most, proti jehož obrovským rozměrům Pražský železný most vypadá skoro jen jako modell,*) stojíme zde před vrchem z této strany velmi příkrým, na němž nahore vypíná se silnými hrad-

*) Most tento, r. 1849 dostavený, spočívá na dvou, 150 stř. vysokých obromných pilířích, jest 1200 stř. dlouhý! Cesta vozová 25 stř. zšíří, chodníky pěší po obou stranách, každý 6 stř. zšíří. Železné řetězy most držíci nejsou jako v Praze na pokraji, nýbrž tvoří zde ohradu mezi chodníky a cestou vozovou, kdežto chodníky obmezeny jsou zdi kamennou, jako u nás na mostě kamenném.

bami obehnaná pevnost Budinská. Vrch tento po břehu Dunajském na délku se táhnoucí jest od ostatního pohoří Budinského oddělen údolím dokola se rozprostírajícím, takže stojí sám o sobě a kolem ověšen jest ostatními částmi města, které jmenované údolí i všecky táhlejší stráně vrchu pevnostního i okolních vrchů pokrývají, kdežto vyšší stráně rozsáhlého tohoto pohoří posety jsou nepřehlednými vinicemi, na nichž se rodí u veliké hojnosti známé dobré víno Budinské. Když s mostu vstoupíme na břeh Budinský, tu napravo vede cesta a ulice po břehu do tak zvaného Wasserstadtu, kterážto část města čili předměstí daleko se táhne po Dunaji k severu, souvisíc tam se Starým Budínem (starořímské Aquineum, kdežto jsou ještě zbytky římských staveb a při Dunaji znamenité loděnice), kteréžto místo tvořivší dříve obec samostatnou, přijato jest od nedávna ve svazek a celek hlavního města. Na straně právě opáčné, totiž na levé čili jižní straně od pevnosti, vyplňující údolí a návrší mezi vrchem Budinským a vrchem sv. Gerarda, jinak zvaným „Blocksberg,“ rozprostírá se jiná část Budína, totiž čtvrt Srbská, od jména Raiců, jakž zde Srby ty nazývají, jmenovaná Raitzenstadt aneb starým tureckým jmenem Taban. Tato část města, obydlená od Srbů nesjednoceného obřadu, kteří zde při chrámu dosti skrovném mají svého biskupa, poskytuje pohled velmi zajímavý. Domy, naskrze maličké, přízemní sobě zcela podobné, jsouce staveny na stráni, mají vždy průčelí vyšší, aby se vyrovnalo s zadním stavením; ve vysokém tom průčelí, čistě vybiléném, jest jediné okno u prostřed; a takto stojí ty domky hustě jeden vedle druhého, jedna ulice čili řada nad druhou po celé stráni Blocksbergu u velikém množství, což činí pohled na tuto část velmi utěšeným, tím více, že kolem nic jiného neuvidíš než vinohrady, a nahoře nad městem pevné hradby tvrze Blocksberské. Ovšem ale zevnějšek těchto domků upomíná spíše na pěknou čistou vesnici, než na částku hlavního města. — Údolí za vrchem pevnostním, od čtvrti srbské až k vodní (Wasserstadt) vyplňuje jiná část města, zvaná „Christinenstadt,“ kamž se od mostu přijeti mohlo dříve jediné obejitím celé pevnosti buď skrze srbskou anebo skrze vodní čtvrt. Nyní ale přímo proti mostu jest vrch pevnostní prokopán, a tak jsou tyto zadní části Budína tunelem spojeny s mostem a s Peští.

Pevnost sama, střed a jádro Budína, zaujímající celý ovšem nevelmi prostranný vrchol pahorku, jest sídlo nejvyšších zemských úřadů, civilních i vojenských, na

jižním konci jest pěkný hrad královský novější stavby, který se ale ani rozsáhlostí ani památkostí s Pražským hradem porovnatí nemůže, jediné snad co do krásné a všestranné vyhlídky jej dosahující. Mimo jeden, nyní protestantům odevzdaný, jsou zde ještě dva katolické kostely, farní a vojenský; věže obou těchto chrámů jsou původu a způsobu tureckého. Z historie města podotknu jen to, že, ač Budín byl od Římanů založen a již za časů sv. Štěpána často se jmenuje, přece větší důležitosti nabyl teprv za vlády Turkův, když sultán Solimann dobyv město a upevniv učinil je sídlem vezíra a přední tvrzí vlády turecké v podmaněné zemi uherské. Škoro půl druhého století 1541—1686 mocné a zpupně vládli zde Turci, a mnoho staveb z oněch dob pocházejících až posud na ně upomíná. Ano mají zde Turci ještě kus své vlastní půdy. As čtvrt hodiny od pevnosti, na konci města, kde již počínají vinice, stojí na pěkném pahorku turecká mešita, maličká to 25 stř. vysoká, klenutá okrouhlá kaple, vystavená nad hrobem jistého souvěrce jejich, z rodu prý Mahomedova, jménem Gul-baba (otec růží). Mešita tato a malá ohrazená prostora kolem jest zvláštním článkem v míru Karlovičském (1699) i v pozdějších smlouvách výslovně vyměněna co majetek sultanův, a dervišové turečtí sem dosti četné putují. Byl jsem žádostiv viděti mešitu uvnitř, ale nestojí to zajisté za tu obtížnou, ba nebezpečnou cestu. (Jsou zde totiž v odlehlejších ulicích cesty takové, že to jde o krk, tak jsme právě při této výpravě, an již vůz fiakrův se kácel a praskal, musili vyskákati z vozu.) Stojе uvnitř myslil bys, že jsi v nějaké kulně. Dvě okna zabírá kusy poloshnilých prken, několik kusů sprostých prkených lavic, takovýtěž stůl, po zemi ze slámy a hadrů několik ustlaných lůžek; bylo tam totiž bytem a noclehem právě pět tureckých poutníků, z nichž dva jsme viděli a s nimi mluvili. Jediné co na Turky nás upomnělo, bylo množství tureckých nápisů, na papírech kolem po špinavé a uprášené zdi zavěšených, aneb i tužkou na zdi psaných, památky to zanechané zde od putujících dervišův. — Abych opět se vrátil k dějinám Budína, od časů tureckých nejpamátnější doba pro město byl rok 1849, za revoluce uherské. Nádherný pomník na náměstí Svato-Jířském hlásá, co se zde dělo, svým nápisem německým v tento smysl: „General Hentzi a plukovník Allnoch se 418 rekovnými vojiny padli zde, obětující se za císaře a vlast 1849.“ Uhři strhli tehdaž hradby dobyté pevnosti, které však později důkladněji byly obnoveny.

Nyní se odeberme ku kapli hradu královského, která chová nejdražší památky země uherské: neporušenou pravici sv. Štěpána, a téhož krále korunu a korunovační plášť. Tyto poslední klenoty říšské, jež stráženy jsou ustavičně obzvláště k tomu zřízeným sborem vojenským, není lze viděti, než při mimořádných případech, jako o korunovaci a p. Strážcem sv. pravice jest infulovaný probošt, který jsa spolu farářem hradu královského, se svými dvěma kaplany vykonává služby Boží v hradní kapli. Jak známo, zastávají úřad tento od dávna Pražští křižovníci, a jelikož jsem s P. Wiedemannem, jenž zde co kaplan již po několik let žije, dobře znám hned z Prahy z dob studií, dostalo se mi jeho úslužností viděti a zpravenu býti o všem, co se vzácné té památky týče. V hradní kapli, zasvěcené na jméno sv. Sigmunda, jest na pravé straně co výklenek malá, červeným uherským mramorem ozdobená kaple, v jejímž dobře uzavřeném oltáři nalezá se ona vzácná, z ryzího stříbra v slohu gothicckém na způsob chrámečku utvořená schránka, která u svém vnitru v okrouhlém válci z nejčistšího skla uzavírá posvátnou pravici královskou, položenou na polštářičku ze sametu stříbrem bohatě protkaného. Tu jsem tedy patřil a z blízka dlouho hleděl na tu štědrou od Boha neporušeností oslavenou pravici, kteráž rozžžala a pojistila světlo víry Kristovy celému národu, na tu štědrou ruku, která mimo nescíslné chrámy a mnohé kláštery založila a bohatě nadala 12 biskupství, jež doposud žehnají svému zakladateli! Novou právě zmíněnou stříbrnou schránku dali na místo staré zhotoviti, jak to nápis na ní vyrytý svědčí, biskupové uherští r. 1862. Nápis ten, obsahující stručné vypsání osudů svatého ostatku, klademe tuto v českém překladu: „Pravice sv. Štěpána, krále apoštolského, od r. 1090 až k r. 1526 v uherském opatství sv. Joba, potom přes dvě století v Dubrovniku uctivé chovaná, konečně zbožnou péčí nejjasnější Marie Teresie, královny Uherské r. 1771 přenesená do Vidné, odtud do Budína. Svatý tento poklad ze staré schránky vyňatý biskupové uherští v této skříni z jejich péče zhotovené, uložili. Roku 1862.“*)

Nebude snad od místa, když stručnému tomuto nápisu přidám výklad. Sv. Štěpán,

prvotně Vaik zvaný, syn Geysy, vojvody Maďarův, narodil se r. 978. Již od mládí v náboženství křesťanském i ve všelikém umění vyučen (mluvil řečí maďarskou, latinskou, slovanskou i německou), byl od sv. Vojtěcha, biskupa Pražského, z Říma do Čech tudy se vracejícího, u přítomnosti císaře německého Otty s velikou slávou pokřtěn v Ostrihomě r. 995. Již dvě leta později (997) po smrti otce svého nastoupil vládu, a dílu jeho, osvěcení totiž a oblažení národu skrze víru Kristovu, žehnal Bůh tak podivuhodně, že pověst o tom šla po všech zemích, takže když sv. vojvoda vypravil bohatě poselství do Říma k papeži, aby mu zprávu podalo o obrácení Maďarův a spolu o potvrzení nové zřízených biskupství a o posvěcení biskupův na tyto stolice prosilo: papež Silvestr II. nejen všechny žádosti vyplnil, ale nad to vojvodovi Štěpánu a nástupcům jeho korunu a důstojnost královskou udělil, a s mnohými právy titul krále apoštolského přiznal, kteréhož pojmenování králové Uherští až podnes užívají. Dne 15. srpna r. 1000 vykonala se způsobem nejslavnějším první ta korunovace v chrámu Ostrihomském. 41 let panoval mocně a slavně k štěstí svého národa sv. král tento. Veliké boje podstoupiti, veliké překážky musil překonati, ale Bůh byl s ním, a tak dokonal dílo, které zdálo se přesahovati život a sílu člověka. Největší zármutek proň byl, když viděl umříti jediného syna a dědice svého v květu mladosti ale dospělého v svátosti a v ctnostech, jenž, jak pověst dí, blíže Vesprýmu zahynul, nešťastně byv usmrčen divokým kancem. Syn ten, zároveň s otcem později za svatého prohlášen, jest sv. Emerich (Jindřich). Královský Bělehrad, kteréž město sv. Štěpán vyvolil za místo korunovační a spolu za hrobku královskou, a za tou příčinou nádhernými naplnil chrámy, přijal v lůno své tělesnou schránku hořce oplakávaného Emericha, tam po jeho straně složeno bylo u zármutku a pláči všeho národa také mrtvé tělo milovaného otce a krále Štěpána, když byl dne 15. srpna 1038 svatou duší vypustil v Budíně, kamž se již těžce nemocen byl odebral.

Po 43 leta spočívaly tělesné ostatky apoštolského krále v chrámě Bělehradském, až r. 1081, když pro mnohé zázraky na hrobech jich se stal veliký papež Rehoř VII. slavně za svatě prohlásil sv. Štěpána, syna jeho Emericha a současného jim biskupa Čanadského Gerarda, tu u přítomnosti papežského legata, biskupů, šlechty a velkého množství z hrobů vynešena a k účtě vystavena jsou těla blahoslavených. Ale

*) Dextera s. Stephani Reg. Ap. ab anno 1090 ad annum 1526 in Hungariae. Abbatis de S. Jobb, tum Ragusae ultra duo saecula rever. conservata, demum Aug. Mariae Theresiae R. H. pietate anno 1771 Viennam, inde Budam translata.

Sacras has opes Antistites Hungariae a veteri loculo receptas in isthoc scrinium suis curis excitatum collocarunt. Anno 1862.

s velikým zármutkem postrádáno tehďaz pravé ruky sv. Štěpána. Tato teprv po letech (1090) nalezena jest v klášteře Berkesz-ském v komitatě Biharském, od řeholníků v největší tajnosti a účtě chovaná. Král Ladislav I. zvěděv o tom, skvostně ji uložiti a v kostele jmenovaného kláštera k uctění chovati kázal, dav klášteru tomu jméno Szent-Jog čili Szent Job-kez to jest „Svatá pravice,“ z čehož latinské jméno „de S. Jobb“ původ má. Zde zůstala v nábožném uctění pravice sv. krále až do časů vlády turecké (1526). Tenkrát křesťané utíkající před nevěřícími, brali sebou a jinde ukřývali drahé i svaté poklady. A jako z ostatního těla po odraženém panství tureckém nezbyla než lebka sv. Štěpána, která nyní se chová opět v Královském Bělehradě, podobně také sv. pravice pro velikou cenu skříně její od Turků uloupená, ale pro posvátnost její nezničená, nýbrž za nesmírnou cenu prodána jest bohatým tehďaz kupcům Dubrovnickým (Ragusa), kdež v tamním chrámě Dominikanském uctivě uložena byla, až za vlády císařovny Marie Teresie, nejprve do Vídně, odtud s velikou slávou do Uher jest přenesena. V klášteře Svato-Martinského vrchu (mons Pannoniae), kterýžto přední klášter Benediktinský jest v celé zemi nejstarší a od sv. Štěpána nejbohatěji nadaný, s neobyčejnou radostí a slávou, na více dní uvítali a uctili ve svých zděch posvátný pozůstatek svého dobrodince zbožní řeholníci. I v Ostřihomě a v Budině osmidenní pobožnosti a průvody se děly, které od těch dob až podnes u velikém sběhu lidstva z celé země konají se na den sv. Štěpána (20. srpna) i po celý následující oktav.

Kýžby tato Bohem oslavená pravice apoštolského krále byla této v náboženském ohledu tak rozervané zemi nebeským rukojemstvím, že na přímluvu sv. krále rozžehne opět v zemi záře jednoty u víře, světlo pokoje a oheň pravé nábožnosti! H.

Z Říma 23. října 1865.

(Hlas protestantů o biblické společnosti angl. — Ministr.)

Věda, že již i Praha oblažena jest skladem knih protestantské společnosti biblické, mám za to, že nebude nezajímavo, sdělím-li s Vámi, jakého prospěchu se dodělaly řečené spolky v Itálii za 11 let svého trvání. Abych od sebe odvrátil podezření, jakobych nestranným nebyl, vybral jsem zprávu svou z pramenů čistě protestantských a sice z anglického časopisu „Christian World“ (Křesťanský svět) a z toho, co vyřkl vůbec ctný profesor dějepisu Leo v Halle, protestant. — Od r. 1853 do 1864 zaslala anglická společnost biblická do Itálie ne méně

než 130.000 otisků bible, kteréžto výtisky za 132.500 franků vyhozeny byly. „Prodány“ nelze říci, nebo papír a tisk jednoho exempláru stál nejméně 8 franků. Připočteme-li k tomu jiné výlohy, jako zásilku, plat prodavačům, seznáme, že biblická společnost obětovala při tom nad 1½ milionu franků. A ovoce této oběti? „Christian World“ sám vyznal, že nejméně 9/10 těchto biblí odstěhovalo se ku kramářům, aby sloužily za obálky, anebo ale od Italianů (v „svoobodné“ Itálii, a nikoli v státu církevním) spáleny jsou, ba na mnohých místech koupeno jich kupy a páleno vesele na místech veřejných, kteréžto kratochvíli obzvláště vojáci rádi se oddávali. — A nyní slyšte slova, kterýmiž odpověděl prof. Leo pastrovi Krumacherovi: „Papeži — tak napsal a co napsal, vyšlo tiskem — vytýkáte, že biblické společnosti nazval *morem*. Pravda; to učinil. Ale především mi dovoluťe učiniti rozdíl mezi Písmem sv. a privátní společností, a pak mi přisvědčíte, že může stávati okolností, které společnost, byť i účel její dobrý byl, učiniti mohou opravdovým *morem* (hlízou), totiž neužívá-li ona vhodných prostředků ... Povšimněte si jenom toho, co mnozí emisáři (vyslanci) anglické společnosti biblické čini v zemích katolických, na nic ohled neberouce a bez študu jsouce... kterak rozšiřují nauky, které za nevinné pokládají, které však způsobují pomatení duchů, rány zasazují mravopoctnosti, podrývají společenské i církevní řád a posléze nevyhnutelně ženou k revoluci. Hledě na všechny ty pletichy a úskoky Angličanů v severní Itálii za posledních 10 let, nemohu papeži pokládati za zlé, že ze stanoviska svého nazval biblické společnosti *morem*. Tato společnost, byť ani neměla na svědomí to spiknutí, zbouření, které tuto zemi tolik nešťastnou učinilo, sloužila předce za nástroj původcům tohoto žalostného převratu. Takovým penízem splácí Anglicko Itálii za to, co druhdy od Itálie bylo přijalo — náboženství; avšak splácí tento dluh způsobem, za který jednou těžce odpovídati bude před Bohem... Tato nevčasná „horlivost“ otevírá v Itálii anglickému obchodu a politice dráhu, po které se politika do země vkrádá s biblí v ruce způsobem podlounickým. Bible jest rouno ovčí, pod nímž vlk se skrývá, a následek, jehož se snad sami ještě dočkáme, bude náboženská rozervanost, vyhlazení všeliké autority, ba samé pravdy. Ó nešťastná země, jak jsi bývala krásná v mravech a v smýšlení svém! Jak uctivý býval lid, byl-li jen poněkud vzdálen větších míst, kamž cizinec co podlouník nemravnost vnášel! Jak pří-

jemná, původní a okouzující byla ještě před třemi lety povaha těchto lidí! Co zkázy bylo pak nahromaděno! Ano, můj drahý příteli, kdybych byl papež a Italian, učinil bych totéž, povzněl bych hlasu svého proti bludům takovým!“

K slovům těmto netřeba výkladu. — Nástupcem ministra Merode stal se švýcarský generál Kanzler. O min. Merode-ovi se psalo, že má mnoho dluhů. Možná, však to by mu nesloužilo k necti, chudšá, odchází z ministerstva a bohat přišel. Jinde vstupují do podobných úřadů chudšasové a po letech vystupují boháči.

Kronika.

Z Prahy. Dne 23. t. m. bude zahájen zemský sněm slavnou mší sv. u sv. Mikuláše na Malé straně.

— V Pánu zesnulá paní Horáková odkázala „katolické jednotě“ k odbývání „májové pobožnosti“ u sv. Klementa 500 zl.

— Zejtra (16. t. m.) v 7 h. ráno bude slouženo u sv. Klementa na Starém městě výroční *requiem* za † Jos. Jungmanna. — V gymnasiálním chrámu Páně u *Piaristův* složí o hod. 8. sedm klerikův řádu piaristického slavné sliby řeholní.

— U sv. Klementa na Starém městě bude se konati církevní památka sv. *Klementa*, pap. a muč. následujícím způsobem. Ve středu 22. t. m. budou v 6 $\frac{1}{2}$ hod. večer slavné nešpory, ve čtvrtek pak (23.) o slavnosti budou tiché mše sv. o h. 7. a 8., v 11 h. zpívána mše sv. Odpoledne v 6 h. kázání, o 1 $\frac{1}{2}$ 7. nešpory. Od 24. t. m. do 1. pros. na každý den v 7 h. mše sv.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili z Uher vp. Josef Klimtsák, bisk. archivář a Štěpán Košťálik, b. ceremonář v Spiši.

— *Učitelstvo* školního okresu Jičínského uveřejnilo v „Školníku“ provolání k učitelstvu všech diecés, by k vys. zemskému sněmu vznesena byla prosba, aby zákon o patronátu školním byl změněn. Žádát dotčené učitelstvo a) aby důst. školdozorský úřad vypsání *každé* uprázdněné školy ke konkursu skrze v. důst. bisk. konsistoř po celé diecési obstaral; při čemž obci práva se ponechává, konkurs na uprázdněnou školu novinami na *čtyrnedělní* zákonitou lhůtu prohlásiti; b) aby každý kandidát v konkursní době žádost svoji na *školní výbor* (nebo na *obecní představenstvo*, kde školního výboru není) nadepsanou podal školdozorci, (v jehož okresu uprázdněná škola se nachází) a tento všecky žádosti s kvalifikační tabulí všech kandidátů bisk. konsistoři předložil; a c) aby bisk. konsistoř ze všech kandidátů zvolila tři, z kterých by oprávněný výbor školní jednoho presentovati povinen byl. — Též po *Moravě* koluje petice na zemský výbor k dalšímu předložení

zemskému sněmu, „aby všechna místa učitelská od vys. c. k. místodržitelství v dorozumění s nejdůst. konsistoří obsazována byla.“ Petice tato vzala svůj původ v Unčově. — V *Rakousku* podalo učitelstvo podobnou petici již dříve.

— V neděli (5. t. m.) byl otevřen či „vysvěcen“ chrám nejsv. Spasitele, náležející nyní protestantům a sice českému evangelickému sboru augšpurského vyznání. Pánů duchovních (pastorů) dostavilo se k slavnosti přes dvacet. V 8 hod. ráno bylo loučení se starou modlitebnou v truhlářské ulici, po kázání na rozloučenou byl průvod (procesí) do nově získaného kostela sv. Salvatora. Duchovenstvo neslo „posvátné nádoby“ (dva kalichy, konvice na víno, misky, kříž a j.) kolem pp. pastorů šlo šest presbyterů (starších obce) s hořícími svícemi v rukou, družičky nesly na polštáři klíč nového kostela atd. K oslavení průvodu přispělo oddělení měšťanské pěchoty, zpěvácký spolek „Typografia“ a j. Chrám byl ozdoben čalouny a věnci. Chová v sobě mimo kazatelnu oltář s obrazem představujícím Spasitele s kalichem a nápisem „Ježíš Kristus včera i dnes tentýž na věky.“ Na kůru jsou varhany.

— Kaple v *Kytíně* u Mníšku bude opatřena novou věží, opravena a hřbitov při ní zdí obehnan, vše nákladem 3283 zl. 23. kr.

— *Z Budějovic.* Dne 20. t. m. bude se zde slaviti 600letá památka založení zdejšího (piaristického) chrámu Panny Marie. Dne 19. listopadu bude o 3. hod. odpoledne požehnání a J. M. nejdůst. p. biskup bude mít české kázání. V den slavnostní bude v 6 hodin ráno české kázání a mše sv. O 9. hod. půjde průvod z hlavního chrámu do kostela Marianského, pak bude následovat německé kázání a slavná mše sv. s „Te Deum.“ Každý den v oktávu budou o 10 hod. velké služby Boží a odpoledne o 4. h. požehnání. Svatý Otec udělil na žádost zdejšího biskupského ordinariatu plnomocné odpustky všem věřícím, jenž tento chrám Páně navštíví, zpověď vykonají a k stolu Páně přistoupí. Posud se pracuje na okrase v tomto kostele. Bude to v skutku krásný dům Boží. Těšíme se blahou nadějí na tuto slavnost. („Tábor.“)

Z Berlína. Spolek „pro stavění chrámů“ udává ve zprávě své, že z protestantských obyvatelů hlavního města, jichž jest asi 600.000, jenom 10.000 přichází v neděli do kostela. Předce však onen spolek horlivě se stará, aby velikému prý nedostatku chrámů v Berlíně odpomohl stavěním nových. Berlín čítá 32 protest. chrámů a poněvadž rozmařilý lid do kostela nechodí, tak že tam i v neděli prázdno bývá: proto prý je chrámů málo! Však je-li jich více potřebí, neměl-li by spolek Gustava Adolfa nejprve pomahati svým bratrům co do víry i jazyka v Berlíně? Či jest nutnější stavěti modlitebny prote-

stantské blíže chrámů katolických v krajích slovanských?

Z Ruska. Ministerstvo vyučování dalo rozkaz, aby počátkem nového školního roku v krajích západních, kdež obyvatelstvo se přiznává k národnosti ruské, ale k Církvi katolické, vyučování v katolické věrouce dělo se jazykem ruským. Rozkazem tímto zaměřeno proti Polákům. — Na Litvě postupuje zavírání chrámů katolických stejným krokem s budováním pravoslavných ruských. V gubernii Mohylevské dáno obyvatelům bez obalu na srozuměnou, že musí buď přijmouti víru pravoslavnou aneb vystěhovati se ze země.

*** * Ve Varšavě** zemřel exprovincial shromáždění kněží Basilianův P. Basil *Kalinowski* v 108 roce věku svého. — Správce arcibiskupství Varšavského, nejd. p. *Rzewuski*, zatknut jest v noci 28. října a odvezen do vyhnanství, proto že činil neohroženě, co kázal úřad jeho. Na jeho místo zvolen jest kapitolou za administrátora arcidiecése kanovník *Zwoliński*, probošt na Praze (Praha.)

Z Anglicka. Dne 6. listop. uveden jest v Londýně nový arcibiskup dr. *Manning* způsobem slavným do prozatimného chrámu stoličného. Odpovídaje k řeči, kterouž pozdraven byl jménem veškerého duchovenstva celé diecése pravil mimo jiné: „Bůh sám ví, co nás očekává; musíme se nadíti velikých věcí. Nedostáli bychom povinnosti své k nebeskému Mistru našemu, kdybychom za cíl svůj nepokládali obrácení Anglicka, vykoupení všech bratří našich z kacířství a roztržky u víře, opětné spojení drahé naší země s královstvím Kristovým. Dvě věci jsou jisté: jedna, že protestantism, když byl, jako jiná kacířství, svých 300 let proběhl, se rozpadává a mizí; druhá, že katolická víra neodbytně na všecky strany se rozšiřuje. Obě toto hnutí neustává nikdy. Všecko, co na sobě nese ráz theologie aneb církve stojící mimo jednotu jedině pravého náboženství, mění se včítihledě a mizí před zraky našimi. Za jeden neb dva věky lidské bude náboženství anglikánské tím, čím jest arianism neb donatism — kapitolou v dějepisu. Nezměnitelná, nehynoucí Církev zjeví se uprostřed světového boje den co den výše jdoucího národům co jediná archa spásy na širé hladině vod.“

Literní oznamovatel.

*** * *** Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze vyšly: „*Vánoce ve Lhotě Zálabské.*“

Poučné a zábavné čtení pro mládež od Pavla Jehličky. S ocelorytinou. Stran 90. — „*Pašáček a jeho pes,*“ aneb: Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme. Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování od G. Nieritze vzdělal dr. Josef Pečírka. S ocelorytinou. Stran 106. (Spisů Nieritzových svazek 11.) — Do téhož skladu přešly následující spisy vydané druhdy nákladem V. Hessa: „Rukověť pro zpozdělníka.“ Podle C. M. Bergamo sestavil a rozmnožil Jiří V. Kupka. — Houšky J. V. „Nejnovější Robinson, čili: osudy a dobrodružství anglické rodiny v širokých stepích severní Ameriky zabloudil.“ Se 6 obrázky. — „Křížová cesta P. n. J. K.“ (IV. vydání.) — „Manuale ministri Dei infirmos ac moribundos visitantis.“ — Macana J. R.: „Rukověť pobožností. (VI. vydání.) — Němečka J.: „Vavřínový věnec ke cti nebeské královny uvitý.“ — Srdínko Fr.: „Úvahy pro jinochy.“ Třicet jedno rozjímání s přídavkem potřebnějších modliteb a písní. S ocelorytinou. Dle Ig. Alf. Stelziga. — Srdínko Fr.: „Rozjímání pro panny. S přídavkem atd. Dle J. A. Stelziga. S ocelorytinou. — Šmída K.: „Biblické příběhy starého i nového zákona pro mládež. Od J. V. Vlasáka. — Šrůtka J. A.: „Dívka z českých hor.“ Dle Werferových povídek. S ocelorytinou. — Šrůtka J. A.: „Svatopostní epistoly a evangelia.“ Spisy tyto mají nové obálky a listy titulní. Ceny mnohých jsou sníženy. —

Osobní věstník duchovenský.

Vys. důst. p. *Augustin Vahala*, papežský komoří, čestný kanovník kolleg. kapituly Kroměřížské, rytíř c. kr. rak. řádu cís. Františka Josefa, arcib. rada, přísedící konsistoře, sudí a examinátor, arcikněz, děkan (vikář) a okresní školodorce, farář v Mohelnici, (nar. v Palačově na Moravě r. 1802, na kněžství posvěcen r. 1827) jmenován jest nejvyšším rozhodnutím J. c. kr. apošt. Veličenstva d. 16. září t. r. *biskupem Litoměřickým.*

V arcidiecési Pražské:

V Pánu zesnul:

p. Jan *Hubený*, farář ve Všetatech, 27. října (nar. v Praze 17. ún. 1794, posv. 12. srp. 1821.)

Vyznamenán jest:

p. Josef *Loužecký*, katecheta na o. k. české vyšší real. škole v Praze, obdržel expositorium canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Bruckner*, farář v Javoří, za faráře do Sangerbergu;

p. Jos. *Možiš*, kaplan v Pyšelicích, za faráře do Vranova;

p. Jan *Schmidt*, kapl., za admin. ve Všetatech.

Uprázdňené místo:

Všetaty, fara patron. p. velkovév. Toskan. od 8. listop.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čis. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Blah. Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučénik.

VI.

Lhář a vrah od počátku, vida, ano království jeho pustne, vypravil náhončí, rozsévati koukole na udušení pšeničky Boží. Roku 1621 přijel nějaký Theofanes do Kyjeva, čině sebe patriarchou Jerusalemským. Nejspíš z úplatku vzali z rukou jeho pravoslavní kteří rozkolníci nepravé svěcení, jeden na Kyjevské arcibiskupství, jiní na jiná biskupství v polské Rusi. Mezi těmi byl též Melet Smotriský, osobuje si arcibiskupství Polocké. Názvů velebných poberové spoléhali na mocné kozáctvo Ukrajinské, jež se zuby nehty rozkolu drželo. Jich všechna úsila k tomu čelila, by osadníky od řádně zřízených a s Církví spojených biskupů odtrhli, tyto pak s jejich stolicí sklátili. Smotriský roztrousil buřické listy v osadě arcibiskupa Josafata, též několik svých rouhačských a kalných spisků na poputu Římské Stolice apoštolské. Roztrubujíc pravoslavných náboženství za starožitné i národní, hanobil učení sjednocené Církve, lhouc o něm, žeť záporní a předkům nepovědomé; o sobě rozhlašoval: Jáť jsem pravý a řádný arcibiskup Polocký; o Josafatovi však: Tent jest podvodník, papeženec a kacír: jeho zažentež a mne poslouchetež! — Listové a spiskové svůdníka učeného působili na pravoslavné, jakoby olej do ohně lil; než i Sjednocených pře-

vrátili množství. V Polocku založil náhončí Smotriskův knihu, do kteréžby přátelé pravoslaví a protivníci Josafatovi jména svá zapisovali. V samém tomto městě vložilo několik tisíc osob jméno své do knihy; zapřisáhl se, že arcibiskupa Josafata zabijí, poněvadž byl od pravoslavné církve poběhl a s Římskou se spojil. Vitebské rozkřikovali o svém pastýři: Josafat, slouže mši svatou ve Varšavě, zpíval sice Slovanským jazykem, ale v chrámě latinského obřadu a oděn v řízu (albu), kteráž ho svou kouzelnou mocí v latináka přetvořila!

Tehdy meškal Josafat ve Varšavě na sněmu. Uslyšev o zlém řádu v osadě, chvátal domů. Král Sigmund III. dal mu s sebou listy památné k obyvatelstvu rozličných měst, přikazuje důtklivě, aby Josafata, pastýře svého, poslouchalo. Zplakal arcibiskup nad spoustou Jednoty v Polocku: katolické chrámy ostávaly jako prázdné; mnoho měšťanů chodilo do modliteben za městem zbudovaných, kdež mniši a popové od Smotriského poslaní svedenému stádu posluhovali.

Hledaje ovci bludných ve Vitebsku, chtěl tam Josafat okolo 6. srpna t. r. 1621 v kollegiatním chrámě mši svatou slaviti. Tu vzhopili se buřiči, uprali jeho zповědníka, dozorce hospodářství a jednoho služebníka; velekněze pak samého udeřil nějaký ruhač, div ho nezabil. Následního r. 1622, měsíce dubna, dal Josafat památný list Sig-

munda krále v Polocku čisti. Polocký vojevoda Michael Sokolinský, a místosudí zemský Michael Tyskěvič, vešli s arcibiskupem a s jinými osobami z Jednoty katolické do radního domu. Shromážděné rady a obce městské, slyševši vůli královu, optal se pastýř její: Chceteli se mnou v jednotě sv. římské apoštolské Církve býti a trvati? — Zabourílo množství: Nejsme Sjednocení a nebudeme! Zabme podvodníka, zhoubce víry, Dušechvata! — Sběr mužů i žen, mečí, noži, klacky a kamením ozbrojená, počala zvenčí dorážeti na dům. Několik žen neslo v nůších kamení, jímžby arcibiskupa uházely; dvě ženy byly zjednány, aby ho na nože rozebraly. — Vojevoda a místosudí zemský obořili se na strůjce vzpoury, Jana Terlikovského, úda městské rady, jiní katolíci na jiné radní, hrozíce jim záhubou hned, pakli neuchlácholí chatry rozlícené. — Vyvedl Pán Bůh Josafata zprostřed vrahů, až by hodina jeho přišla! — Urouhaný velekněz pozdravoval na setkání odbojných úkladníků; některé obejmul, jiné i políbil. Láskou získal sobě a Jednotě původcův oné bouře. Jan Terlikovský a jiní z obecné rady přišli pastýře svého odprosit a sjednotit se s katolickou Církví. Zočiv je, ano skroušeně stojí na dvoře před domem arcibiskupským, běžel k nim Josafat dolů; a milosrdenstvím hnut jsa, objímal jich a celoval, nazývaje je syny nejmilejšími; pak je zavedl do chrámu, a čině dík, obětoval nalezených ovci Pánu Bohu. Takhle to s každým dělával, kohož Jednotě získal; představiv jej Hospodinovi říkával: „Pohled Bože, našel jsem bludnou ovčičku, Tobě ji poroučím!“ — Touž dobou zvala nejtvrdší protivníky své k stolu a přijímal opět jich pozvání; u stolu zaváděl rozprávkou na sjednocení s Církví katolickou, doličuje jim průpovědmi starodávných knih ruských ten víry článek, že Duch svatý z Otce i z Syna vychází, jakož i že Stolica Římská kněžnou a hlavou veškeré Církve Kristovy;

dovodil též pravdu ostatních rozkolníkům odporných věcí, až ji takřka makati mohli. — Jednoho dne kázal Josafat v chrámě o vycházení Ducha svatého, též o přednictví papežů v Církvi svaté; i pohnulo se mu srdce bolestí nad slepotou odštěpencův, z očí valily se mu slze; i osvědčoval zástupům: Za tuto víru, již vám kážu, hotov jsem v tu chvíli položití život svůj! — A símě slova Božího ujalo se v mnohých srdcích a přineslo užitek. — Tehdáž mívá často na jazyku slova tato: „Kdož mi dá, bych umřítí mohl pro Krista Pána i Jeho svaté učení; za Jednotu Církve a přednictví papeže Římského?! Ó káž mi lze vylíti krev svou pro milého Pána! Žádost mám rozdělen býti, a žítí s Kristem! Umra za pravdu svatou, sejdu smrtí nejlepší. Dejž Pán Bůh, abych hoden byl takového krve vylítí!“ — A v srdnatosti své apoštolské rozbouřil Polockým buřičům modlitebny za městem, a vyhnal odtud popy Smotriským přikramařené. Však v jiných městech, slušících osadou do Polocka, rozmáhal se plamen rozkolnictví a buřičství. Vitebcané řádili nejhubř: postaviliť sobě modlitebnu k rozkolnickým schůzkám na místě takovém, kamž z oken biskupského domu pohodlně viděti bylo; a ježto jindy zřídka do té modlitebny chodívali, běhali tam pořád, když arcibiskup v městě jejich meškal. Nad úkornými ovcemi plakával pastýř Josafat a prosíval Pána Boha, by jim to za hřích nepokládal. Z jeho trpělivé pokory rostly jim rohy drzé odbojnosti. Před Závišem, kastelanem Vitebským, dal jim arcibiskup čisti památný list králův; i povstali proti němu a byliby ho málem zabili. —

V hod Boží letničný 1622 konal tu velekněz posvátný průvod do chrámu Ducha svatého. Na mostě vyšel proti němu s valným zástupem svých rozkolníků Vasilevský, velitel posádky vojenské. Zrouhav arcibiskupa sápal se po něm, obmýšleje shoditi jej do řeky. Brzo potrestal Bůh ruhače; skonak ohyzdnou nemocí Herodesovou: rozlezl se červy!

— Potom když téhož léta v hod Proměnění Krista Pána Josafat ve Vitebsku nejsv. obět slavil, měšťané popadše řeholního kněze Turčinoviče, zmlátili ho prostřed chrámu; chtěli pak i arcibiskupa u oltáře zabiti, ale zabránila tomu přítomná katolická šlechta. Jindy opět když Josafat v témž městě na roztržku Jednoty církevní horlivě kázal, hleděl ho Adam Kosov kulkou ze světa zprovoditi; ale Pán Bůh ranil jej zato slepotou! Však od samých radních obce Vitebské byl rybář naveden, aby arcibiskupa zavraždil. Kdykoliv se buď pastýř buď kdo z duchovenstva jeho mimo dům biskupský po městě ukázal, litaly za nimi kameny a výstřely.

An se Josafat na cestách svých pastýřských k Mohylevu ubíral, vyšli proti němu ve zbroji měšťané, hrozíce mu smrtí, nepomine-li města jejich. Titěž Mohylevští podávali mu jindy 30.000 zlatých polských, aby jim u vykonávání pravoslavného náboženství nepřekážel. S bolným úsměvem odpověděl arcibiskup pokušitelům: Duši vašich spasení a ne peněz potřebuju, aniž sluší prodávati dar Ducha svatého! — Když Josafat zbloudilých ovcí v městě Mstislavě do ovčince Kristova přinést usiloval, chtěl jej pravoslavný šlechtic Lukáš Masalský o život připraviti; ale z Božího usouzení týž den sám od jakéhosi protivníka smrtelně postřelen jest. Milosrdný arcibiskup k němu přiběhl a pobízel ho, by se smířil s Pánem Bohem, na Jehož soudu hnedle mu státi bude. Pán, uživ milosti nabídnuté, přijal k sobě víru a jednotu katolickou, a vyzpovídav se Josafatovi skroušeně, zesnul v Pánu. — Týž pastýř napomínal též obyvatelů města Orše, aby se navrátili k Jednotě církevní; tito však pohrozili jemu utopením, nepůjde-li pryč honem.

V arciosadě Kyjevské trpěla sjednocená Církev podobné pronásledování. Kozáci ukradli v Kyjevě za noci a utopili Antonína Grekoviče, kněze z řádu sv. Basilia, officiala metropolitů Rutského; stali pak a utopili Šarogrod-

ského arcipryšta Matouše, horlivého obránce Jednoty církevní. Jeden pravoslavný pop a rodný jeho bratr zabili sekýrami v hod Boží velikonoční u oltáře Antonína Butkěviče, řeholního kněze a visitatora Přemyslského.

V Polockém arcibiskupství dávali odbojníci dítkám svým raději beze křtu a dospělým bez zaopatření umřítí, nežliby — ať umírající o to prosívali — k nim sjednocených kněží povolali. Polocký radní, Petr Vasilevič, Josafatův protivník veliký, opovážil se, ani pop nejsa, dítek křtíti a sprostných zpovídati, jen aby se Josafatovi osadníci bez katolických pastýřův mohli obejítí.

Roku 1623, měsíce října, rozhlášeno jest o Josafatovi, že z povinnosti pastýřské hodlá odjeti do Vitebska, pelechu svých nejzuřivějších protivníkův. Brzy nato činil arcibiskup řeč k lidu v Polockém chrámě Narození Páně; i pravil zjevně: Víím to, víím, že protivníci bezživotí mého hledají; ó jak rád bych položil život svůj pro Krista, Jednotu a nejvyšší hlavu Církve svaté! — A již dal si vykopati hrob v hlavním chrámě sv. Sofie, v pravo blíž velkého oltáře.

V tomto úmyslu chtěli jej přátelé zviklati, varující ho; jimž on odpovídal, vece: „Není mne tajno, že protivníci o mé bezživotí ukládají, ale i to víím, že Otcové svatí také pro pravdu byli zabiti. Dejž Pán Bůh, abych hoden učiněn byl, zasloužiti korunu mučeníctví!“ Přátelé z šlechty Polocké, zejména Michael Tyškěvič, prosili arcibiskupa, aby alespoň od nich bezpečný průvod do Vitebska s sebou vzíti ráčil. Děkuje za obětivost, řekl jim pastýř: Nechci, aby kdo z vás mně k vůli v patrné života nebezpečí sebe vydával; já na samém průvodu domácího duchovenstva a služebné čeledi přestanu. Smrti se nelekám; dalt jsem si již vykopati hrob! — Pozdvih pak oči, pravil před Tyškěvičem: Kéž bych, Hospodine, za hodna byl uznán, obětovati krev svou za církevní Jednotu a poslušenství k Stoliči apoštolské! —

Rozplakal se přítel a rozžehnal s Josafatem slzícím.

Již měli zapraženo. Arcibiskup vešel s duchovenstvem a služebnictvem do hlavního chrámu. Pomodliv se u hrubého oltáře, pravil svým: „Já si jdu pro mučeníctví do Vitebska! Nebojtež se, což mne koliv potká tam, potká jenom mne; z vás nikdo se mnou nezahyne!“ (Pokračování.)

Zlý spolek.

Viz, jak to světlo plaje
na stolku stojí;
kol svíce muška hraje
k své zkáze spějíci.

Již menší kruhy tvoří,
a s světlem láskuje,
již křídlo její hoří,
že bolně běduje.

Hle tak se tomu stává,
kdo ku zlým chodívá;
tu plamen hříchu plává,
jenž zkázu plodívá.

J. Ř.

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Pokračování.)

XIII. Wiseman v Římě 1853; návrat do Londýna; kat. žalární kaplani; Islingtonský kat. národní spolek; kardinál onemocněl, papež povolal ho do Říma, kamž však nepřišel; jeho řeči v adventě 1855; odbyl Russela; návrh lorda Grösvenera o 100 kat. chrámech v Londýně; postní pastýřský list 1856; Wis. přednášky; je ve Vichy; katolíci by jej nerádi propustili do Říma; jeho řeč o papežích.

Otázka, zda-li Anglicko u Římského dvora diplomatického zástupce mít má, čili nic, rozhodnuta jest r. 1853 v ten rozum, že Anglicko potřebuje v Římě svého zvláštního zástupce. Za těmito příčinami odebral se na slovo vzatý kardinál Wiseman v říjnu 1853 do Říma, a učinil u papeže Pia IX. potřebné kroky, aby tu věc ku konci přivedl. Jiná v čas té jeho návštěvy vyjednáváná záležitost týkala se obsazení mnohých biskupství v Anglicku, posud uprázdněných.

Wisemanovi dostávalo se za jeho v Římě pobytí od papeže mnoho osobních vyznamenání. Kdy velkovévoda Toskanský u Jeho Svatosti obědval, pozván jest též kard.

Wiseman k stolu. Dne 4. listopadu t. r., v památný den sv. Karla Boromejského, doprovázel papeže do lombardského národního chrámu k slavnosti Boromejské. V provinci pak najat jest pro něho v Římě palác Gaëtani Caserta až do Velikonoc 1854, do měsíce dubna. Tvrdilo se, že ani potom neodejde do Londýna, nébrž po boku sv. Otce zůstane a za představeného (prefekta) shromáždění k rozšíření víry (propagandy) na místo kard. Franconi-ho, jenž pro nemoc a vysoké stáří téhož úřadu sprostěn býti žádal, jmenován bude. Od r. 1850 až po tu dobu vystupoval Wiseman v záležitosti billy o titulech biskupských, jak se Římu zdálo, velmi ostře proti anglické vládě a pouštěl horlivosti své příliš uzdu. Protož prál si Pius IX., aby pomeškal v Římě a po čase teprv do Londýna se odebral. Tehdáž vyjednával v Římě s kardinálem knězem Gabrielem della Genga Sarmattei z Assisi (kardinálem od r. 1836) a s jeho sborem (kongregací), jakož svrchu praveno, o biskupech a duchovních, jak by se dala utvrditi svatovláda kat. v Anglii, a slova jeho měla tu veliké váhy, neboť sv. Stolice byla přesvědčena, že Wiseman za svého 12letého pobytu v Anglicku kat. Církev rozšířil, jako nikde se nestalo za našich dnů, a vědělo se v Římě, že zvláště mezi anglikánským duchovenstvem mnohé víře získal svým všestranným vědeckým vzděláním.

Pobyt tento Wisemanův v Římě splynul v dobu prohlášení věrouky o nepoškrvněném početí bl. Panny Marie (1854). Přítomnosti své ve věčném městě použil kard. a ostatní biskupové Velkobritánie též k podání prosby sv. Otci (1854), aby účta Bedy ctihodného, která posud na Anglicko a řád Benediktinský se obmezovala, na veškerou Církev byla rozšířena. Beda († 735) jest „učitel Anglicka;“ vroucí láskou k vlasti své a věrnou přítulností k římské Stoliči se vyznamenal. Hojnými a drahocennými spisy — připisovalo se mu jich nad 100 — přináležel celému křesťanskému Západu, jehož nejučenějším mužem v VII. století byl. Pius IX. prohlásil Bedu za „církevního učitele“ a za svatého.

Ač se očekávalo, že kard. Wiseman déle v Římě pomešká, odjel přece v červnu 1854 do Angličan, kdežto na konci dubna měli veškeri angl. kat. biskupové své výroční shromáždění.

V sněmovním sezení dne 12. června 1854 žádal lord Palmerston, aby dolejší sněmovna povolila 550 lib. sterl. ku zřízení několika kat. kaplanův v angl. žalářích, poněvadž má v Anglicku každý zločinec právo, požádati o kněze svého vyznání.

Sněmovník Spooner ozval se ale velmi důrazně proti těmto „pranovým papeženským úřadům,“ načež chvalitebný návrh ministrův propadl.

R. 1855 založili angličtí katolíci v Londýně na předměstí Islingtoně nový spolek pod názvem „Islington Popular Club“ (Islingtonský národní spolek). Sám kard. Wiseman účastnil se v schůzkách spolkových a uchracoval výmluvností svou valné shromáždění. Měl pak jednou řeč o tehdejší válce na Východě; mluvě ovšem jako Angličan, rozprávěl tak vlastenecky, že o něm i mezi protivníky jeho pro tu řeč jen chvála se nesla.

Bohužel, že u výtečného kardinála nebylo tělo tak silné jako duch. Neboť rokem 1855 počal scházeti na zdraví a požádal na jaře sv. Otce za spomocníka v biskupském úřadě. Papež uložil kapitole Westminsterské a rádným zastupitelům duchovenstva téhož arcibiskupství, aby sejdouce se, vyvolili tři kandidáty, z nichž pak jednoho papež zvolil za spomocníka a jej vysvětil za biskupa. Takového řádu šetří se v Angličanech a v Irsku vůbec při osazování biskupských stolic.

Při tom vyslovil Pius IX. také přání, aby se arcibiskup usídlil v Římě a povolal ho v létě 1855 do Říma, hodlaje jej učiniti představeným knihovny Vatikánské, nástupcem to učenosti proslulého kardinála kněze Angela Marie z Schilparia (kardinála od 1837), jenž na věčnost se odebral 9. září 1854. Zároveň měl býti sv. Otcí po boku, obzvláště za příčinou církevních záležitostí anglických. „Za našich časů,“ dokládal tehdaž jeden církv. časopis, „bylo by výborným zřízením, kdyby z každého kat. národa seděl po boku sv. Otcí kardinál, a pomáhal mu rozhodovati otázky duchovní a právní, téhož národa se týkající.“ A v skutku usiloval sv. Otec snažně, aby v Římě ve sboru kardinálův nalezali se výtečníci ze všech kat. národův, tak aby byl sbor kardinálský živým obrazem rozmanitých národův kat. Pro zvláštní příčiny nespochálo se ale s konečným odjezdem Wisemanovým do Říma.

Zatím konal arcibiskup, zotaviv se opět, po 4 neděle adventní r. 1855 řeči o konkordátu Rakouském, na kterýž se angl. noviny byly obořily, a zastával jej i pérem. John Russel, jenž 13. července 1855 ministerství se vzdal, krátil si čas řečmi. V jedné, bylot v zimě, vytýkal kat. Církvi otrepaným způsobem, co se jí ohledně spoust válek náboženských či spíše občanských přičítá. V duchaplné odpovědi porazil jej kardinál s onou bystrostí, jakováž bývá vlastností vznešených důstojníkův kat. Církve. Pra-

vil, panovalo-li s jedné strany rozuzdané stranické zášti, že tomu i s druhé strany tak bylo. Reč kardinálova působila smířlivěji než nesnášlivost někdejšího předního ministra, jenž si počínal co zastavatel náboženské svobody a snášlivosti, avšak nenávisť svou k Církvi kat. utajiti neuměl.

Utěchou byla arcibiskupovi živá a účinná víra angl. katolíkův. Neboť počátkem r. 1856 vybízel kat. lord Robert Grosvenor katolíky, aby v Londýně 100 nových kostelů založili, k čemuž by se potřebovalo 500.000 lib. sterl. Vévoda z Bedfordu a markyz z Westminsteru darovali hned po 10.000 lib. sterl.

Svatopostní čas 1856 otevřel Wiseman pastýřským listem, jímž vyzýval k modlitbám za zdar sv. pokoje a nařídil, aby po několik neděl sloužila se mše sv. a brala modlitba za pokoj mezi západními mocnostmi a Ruskem.

Choroba neumořila pružnost ducha jeho; kde jednalo se o Boha, tuť byl on. V Londýně rojily se předsudky o Římě a papeži, ale on shromáždív vůkol sebe zástupy katolíkův i nekatolíkův, čítal a přednášel jim „o starém a novém Římě.“ A přes všechnu tu činnost, měl ještě vždy dosti času přihlouchati svátostmi tu dospělým tamo dětkám, přípravy konati k církevním sněmům, a duchem zbožnosti a vědy oživovati duchovenstvo.

V červenci 1856 byl chorý kardinál na cestách ve Francii, kdež jej obzvláště ve Vichy duchovenstvo srdečně uvítalo.

Katolíci angličtí nemálo se v ty doby obávali, že Wiseman za zmíněným vyzváním sv. Otce do Říma se jim odstěhuje. Avšak poněvadž na ten čas nebylo nikoho, kdož by jej dovedl v Angličanech nahraditi, odkládalo se, až posléz sešlo ze zamýšleného odjezdu jeho do Říma.

Jizlivci mezi protestanty nenáviděli ho sice, avšak i ti divili se jeho učenosti a výmluvnosti. Každá jednota, každý spolek pokládal si za čest a rukojemství žádoucího zdaru, vystoupil-li časem ve shromáždění jeho kardinál co řečník. V takových schůzkách mluvil on o rozmanitých předmětech, ale vždy a všude tak, že pravdě křesťanské a Církvi kat. získal mnoho srdcí, obrátil mnoho duší. Kromě toho neušel ani jediný týden, aby byl nekázal v některém chrámu neb kapli své diecése. I jesti věru diviti se, kterak horlivý sluha Páně vše to vykonati mohl.

Den 27. listopadu 1856 viděl jej opět bojovati za pravdu. V týž den měl totiž na Londýnském předměstí Islingtoně v hluchém shromáždění řeč o posledních 4 papežích Piu VII., Lvu XII., Piu VIII. a

Řehoři XVI., kteréž sám osobně znal. Podotknul, kterak Pius VII. zamýšlel obnoviti v Římě anglické kollegium, zrušené za času vlády francouzské. Co se Lva XII. dotýče, pravil: „mluvím o svatém.“ O Piu VIII. připomenul, že až do smrti zůstal věren slibům přísne zdržlivosti, tak že pro sebe nikdy nepotřeboval leč 4 shillingy na den (2 zl. r. č.). O nynějším Piu IX. doložil, o tom nelze mluvit leč hudbou a hymnami.

XIV. Wisemanova přednáška o Indii, 1857; pastýřský list stran Indie; přihlašování se kněží za kaplany do Indie; cesta po Irsku 1858, svěcení kněžstva 1859; otevřel bazár v Leedsu a řeč tam; pastýřský list o podpoře chudých.

Pružnost ducha Wisemanova zasahovala i do politického oboru, i zde byl domovem. Právě byla r. 1857 vypukla veliká způra Sipojův (domácího vojska indického, stojícího v službě anglické), rozšířila se po celé zemi a udušena jest teprv na jaře 1859 s ukrutnostmi se strany anglické, jakových dějepis málo zná. Kardinál znal nechvalné příčiny té způry a věděl, že Angličané proti nebohým Hindům jak před stolicí křesťanské mravouky, tak i před křeslem svědomité politiky přemnoho zavinili. Za tou příčinou měl v stoličném chrámu Salfordském pamětihodnou přednášku o Indii, v říjnu 1857, z níž následující vyjímáme: „Od sta let snažíme se nesmírné obyvatelstvo (Hinduské) vzdělati; vzděláváme je všelikými prostředky, jenom ne tím, abychom z nich udělali křestany. Toliko v jedné věci podarilo se nám, přiměti je ku přijetí evropského mravu, t. j. ve válečném umění. Učinili jsme z nich šťastné vojáky, vyučili jsme je všem tajnostem války, vycvičili jsme je a přiučili kázni pomoci našich nejlepších důstojníkův a utvořili jsme z nich silné vojsko. To se stalo, a zároveň jsme se vzdali i nejmenšího pokusu, získati srdce jejich Bohu. Nuže, co se událo? Prání naše udělati z nich řádné vojáky zašlo tak daleko, že jsme jim dali do ruky nejnovější druh zbraně, právě vynalezený.“

V dalším postupu přednášky vypravuje kardinál o setkání se s nebožtíkem generálem Charles Napierem, a dí: „Před několika léty — rok před jeho smrtí — stál jsem ve výstavě Londýnské a pozoroval jsem obraz, představující jednu jeho bitvu, v níž Napier na nejnebezpečnějším místě seče vynikal postavou svou. U samého obrazu stál sám Ch. Napier. Byl na první pohled k poznání, dal se mně ale představit. Když jsem jej byl některými otázkami o obrazu a jeho správnosti obtě-

žoval, vzal mne za ruku, vedl mne stranou a pravil: „Kardinále, s vámi katolíky v Indii hanebně se nakládá. Řekl jsem jim (t. j. vládě) opět a opět, že přijde doba a velmi brzo, kdy bude zapotřebí, bychom k zachránění té říše tvořili jednu svornou moc britských poddaných bez rozdílu, a že jest jejich povinností, předejiti všelikému rozdvojení aneb náboženským sporům. Mluvil jsem nadarmo, nedbají na mne a udržují mocí soustavu rozdvoující a rozlučující. Stokrát zastýděl jsem se v Indii, když mně děkovali katolíci, jako bych jim byl nějakou milost prokázal, kdežto jsem jim jen způsobem nejobyčejnějším spravedlnost činil.“

„Těmi asi slovy,“ vece Wiseman dále, „pronesl se ke mně sir. Ch. Napier, a ručím za pravdu každé věty. Ano, máť pravdu; katolickému vojákovi čini se téměř nemožno, vychovati dítky v náboženství svém, a nad to, umíraje, sotva se může nadíti, že zůstanou katolíky. S takovým vědomím jest nebohému katolíkovu býti se v bitvách anglických, jiti v nebezpečenství i na smrt. Jest to poctivé, jest to spravedlivé? Sluší-liž to velké národní společnosti, kteráž prohlásila samým pohanským poddaným svým, slavně a veřejně, že nečiní rozdílu mezi vírou těch, co jí věrně slouží? A přece tato malicherná pronásledování katolíků, kteříž posud tak jako jiní poddaní ochotně za královnu krev svou cedili! Bohu díky, není se proto nespokojenosti od nich obávati, jakkoli nespravedlivě s nimi se nakládá, a slyšíce o bitvách indických, shledáte, že katolíci plukové při každém odvažlivém podniku a nebezpečenství s radostí jako ostatní ku předu jdou. — A teď, bratří moji, prvé než se k domácím zájmům obrátíme, nechať upozorním na věc, která by v oněch vzdálených zemích anglických státi se mohla. Dejme tomu, žeby byla vzpůra nadobro udušena a mír zjednán, žeby ale hlavní původcové odboje šťastně byli utekli. Dejme tomu dále, že utekli na území sousedního aneb slabšího státu, a že tam útulku nalezli, i s pochvalou přijati jsou, tak že tam veřejná shromáždění lidu obdávají, v nichž se jim jméno pravých přátel Indie dává, a že se konají veřejné sbírky, aby se zamyšlené vpády jejich do britských držav podporovaly. Dejme tomu, že tam naleznou tiskárnu, kteráž by jejich žhářské řeči tiskla a po celé Indii rozšiřovala.... tážu se vás, bratří moji, jste-liž co britský národ odhodláni, aneb bude-li která vláda ochotna trpěti takové věci? Dejme tomu, žeby národ útulku poskytující byl moc slabá, jež bychom jedním rázem přemoci mohli, domníváte se, žebychom takovou politiku

připustili? Nikdy, k tomu by nikdy a nikdy se nesvolilo. Byť pak z toho i válka vznikla, nepřipustili bychom, aby úkladným vražedníkem takový útok se poskytoval. Potáhněmež tedy poctivě i na jiné lidi tytéž zásady, jímž bychom ve vlastní potřebě platnost zjednali.“

Nedlouho po té přednášce, uprostřed křiku novinářstva anglického pozdvihl kardinál v listop. 1857 hlasu svého stran věci v Indii a vydal pastýřský list, v němž mimo jiné krásně pravil:

„Kdyby byla za katolických časův taková strast a pohroma přišla na dědy naše, byly by se viděly po všech ulicích tohoto města pokorné a skroušené průvody mužův i žen plačících a lkajících jako David, když morová rána řádila mezi lidem. Vladaři ve vzdálené oné zemi po mnohá léta nakládali nespravedlivě s naší vírou, a po mnohá léta byli jsme tu i onde týráni a očerňováni: ale na to na všechno sluší v tento den zapomenouti. Všickni jsme děti jedné vlasti, poddani jedné koruny a protož sluší, abychom v obecné té strasti na jevo dali účastenství své, abychom pili z téhož hořkého rmutu a uvrhli na se těžké břemeno vzdálených rodákův našich.“ Neopomenul pak udeřiti na mstivé choutky, ku kterým angličan angličana podpaluje proti ubohým Hindům. „Nesluší nám se mstiti,“ vece, „nýbrž i pohanům třeba jest ukázati, že v křesťanství jest svatá síla, kteroužto nejlépe vládnouti lze jest.“ Co se dotýče peněžných sbírek, konaných v Anglii ku podpoře nešťastných rodin v Indii, o těch nařídil katolíkům, aby částku věnovaných obětí dávali na potřeby kat. kněží, kteří z dobré vůle do Hindostanu odebratí se chtějí.

Vyzvání kardinálovo nalezlo ohlasu v srdcích jeho duchovenstva, a hned v listop. 1857 přihlásilo se u něho mnoho kněží, nabízejících se za kaplany a věrověsty do Indie. Sv. Otec zplnomocnil kardinála, aby vyvolil nejschopnější kněze pro církevní službu v Indii a v Číně.

Strastí jeho posud zažité osladila cesta konaná v září 1858 po krásném, rodném jeho ostrově po Irsku. Cestování to podobalo se v pravdě vítěznému tažení, všude byl s největší radostí a s nadšením vítán. Doprovázelo jej několik biskupův a mnoho kněží ze vznešených rodin anglických. Při mnohých příležitostech zmínil se kardinál na ostrově o velkém pokroku kat. víry v Anglii; „před několika lety,“ podotkl, „neměla mnohá předměstí Londýnská ani kat. kostela, a nyní jest v každé části města kat. kostel neb kaple, a mnoho angl. pánův má již aneb staví na panstvích svých ka-

tolické chrámy a mají kat. kněze.“ Touž dobou přestoupil též lord Edm. Thyne na víru kat. a stále bylo slyšeti, že i protestantští pastoremé a celé rodiny přestupují. V Islingtoně, Londýnském to předměstí, založila paní Leeová klášter; bylat vdova po anglikánském kazateli a dcera její stala se abatýší téhož kláštera, jehož jeptišky byly nejvíce dcery kazatelův.

Na konci března 1859 světil Wiseman v chrámě sv. Jiří na kněžství 6 nových kaplanův, bývalých protestantských duchovníkův.

Dne 24. května 1859 otevřel arcibiskup pod večer osobně bazár, založený v radním domě Leedském ku prospěchu sirotčince Nanebevzetí Panny Marie v městě Leedsu. V postupu řeči své podotknul také o tehdejší postavení sv. Otce Pia IX.: „Jeho Svatost poslal mi drahokam pro tento bazár, v kterémž živou účast bere srdcem, ač doba nynější jest mu dobou velikého nepokoje. Mát nyní více starostí, než kdy jindy, jak se správu své země, tak i s řízením Církve; nebo veliké události dějí se mu na blízku a nejisté jest postavení jeho ve vlastních zemích. Chtěje pak odvrátiti mysl od svých starostí, poslal vám, svým milým dítkám v Leedsu, závdavek lásky své a milosti. Viděl jsem v těchto dnech osoby, které rozmlouvaly se sv. Otcem v pominulých týhodnec, a všickni ubezpečovali mne, že projevuje takový poklid duše, jakoby spor tento osoby jeho ani dost málo se nedotýkal. Privil prý: „Necht jsem v Římě, anebo ve vyhnanství, ať volný anebo ve vězení, zůstanu vezdy tímže námestkem Kristovým a hlavou Církve.“ Reč svou dokončil vyslovením naděje, že národ angl. dá šlechetně a spravedlivě Římské Církvi, co jí náleží.

O slavnosti Nejsv. Trojice (19. června) 1859 vydal pastýřský list, jímž vyzýval věřících ku podpoře chudých a potřebných. Též v něm vyličil radostný pokrok, jakový kat. Církev během posledních 10 let v Londýně učinila, i co do katolíkův a duchovních, i co do ústavů vůbec. (Dokončení.)

Zápisky polního kaplana.

(Z poslední války v severní Americe. *)

Skrovný byl počet kněží katolických u přirovnání k velikému množství kazatelů protestantských při našem polním tažení; mně byl jeden celý armádní sbor svěřen; nemohl jsem arci všechněm vyhověti. Byli jsme právě táborem u zálivu Mexického,

*) P. Nash S. J. v časop. „Sendbote des göttl. Herzen Jesu.“ 1865, sešit 10.

když přišel nenadále rozkaz k dalšímu postupu na cestě dlouhé, nebezpečné. Hnedle byl stan můj naplněn vojáky; všickni si žádali sv. zpověď vykonati. Již bylo dáno znamení k pochodu, a ještě chtělo se několik tisíc vojinů zpovídati. Nemohl jsem jim posloužiti, čas nutkal, aby odešli k praporům svým. Já však rychle vyšinul jsem se na kůň a objížděje sbory a řady po celou cestu přijímal jsem sv. zpověď jak sprostých vojinů, tak i důstojníků nižších i vyšších. K večeru veleno „Stůjte!“ Vojsku nastala doba odpočinku, mně však nové práce: vše se opět ke mně tlačilo, každý by byl rád prvním býval. Odstrkoval jsem sedadlo své vždy více do zadu, bych poněkud ušel tísní a s kajicníkem mluvití mohl; ale nic na plat: vždy více se jich ke mně hrnulo. Jeden z vojáků zvolal: „Velebný pane, teď vyslyšte mne. Ten, jenž nyní se chce zpovídati, za této války už několikrát vykonal sv. zpověď; já však jsem několik let kněze ani neviděl.“ — „Kněze,“ vykřikl jiný rozduřen jsa, „já zde čekám již čtyry hodiny a nemohu se k Vám dostat; teď z cesty — sice... Hnedle musím na stráž; udělejme to zkrátka: já se Vám hned odtud vyzpovídám.“ „Ale příteli,“ odvětil jsem mu, „vždyť tě ostatní slyší.“ „I co na tom,“ vece on, „však oni nejsou o nic lepší než já; všichni jsme darebové.“

Poranění protestanté všickni až na jednoho stali se před svou smrtí katolíky. Jeden námořský důstojník těžce jsa zraněn ležel na bojišti; když jsem k němu přišel, pravil: „Vel. pane, myslíte-li, že umru brzy, učinite mne hned katolíkem; není-li nebezpečí blízké, přispějte zatím jiným, já trochu počkám.“ I posloužil jsem napřed jiným, pak jemu. Kazatelé protestantští nepoživají ve vojstě žádné úcty ani u sprostých ani u důstojníků. Jistý generál pravil o nich kdysi bez obalu: „Vláda za tyto sluhy slova darmo vyhazuje peněz. V čas miru ať si tak činí; ale ve vojné lidé tito každému jsou v cestě a nic neprospívají. Nemají nic na práci: ani mši, ani breviář, ani zpověď, ani svátosti, a kterýkoli sprostý voják má vlastně tutéž duchovní moc jako oni. Nám jsou k prospěchu jediné kněží katoličtí; ti mají svou zvláštní moc a jsou vojákovi k prospěchu.“ Tyž generál se svolením vlády propustil všechny ty kazatele a rozkázal všem setníkům svého pluku, aby nikoho za duchovního neuznali, kdoby se nemohl vykáhati, že jest rádně na kněžství posvěcen. — Generál A., velitel sboru v západní Floridě (protestant) kdysi v mé přítomnosti prohodil slovo rouhavé. Po dvou dnech přišel do mého stanu a pro-

sil vroucně za odpuštění říka: „Vězte, milý pane, že jen před knězem katolickým se takto pokoruji.“ Setníci protestantští dovolili všem katolickým vojinům svým do ležení našeho pluku ke mně přicházeti a se zpovídati.

V dubnu 1863 svedena jest krvavá bitva u Irish-Bendu v Louisianě. Jeden pluk chtěl útokem vzíti batterii, byl však s velkou ztrátou nazpět zahánán. Šel jsem tam. Jak mile mne vojáci spatřili na bojišti, volali: „Vel. pane, pospěte na druhé křídlo; leží tam protestant smrtelně zraněný a žádá s vámi mluvit.“ Právě jsme všichni ulehli na zemi; neb koule (kartáče) litaly nad hlavami našimi až hrůza; povstati a smrti v náručí se uvrci bylo jedno. „A což,“ zvolal jeden voják, „máme snad jediného kněze našeho v nebezpečí smrti vydati? Ani z místa se mi nehne, pokud já budu živ.“ — „Tu je snadná pomoc,“ pravil jiný; „udělejme na rychlo příkop až k onomu zraněnému.“ I učinili tak; šťastně jsem se dostal příkopem na určité místo; a za nedlouho skonala vojín v mých rukou co katolík.

Dne 9. října 1861 byla bitva v Santa Rosa na ostrově. Chodil jsem po bojišti a vyslyšel jsem zpověď mnoha poraněných. Jeden z nich pravil: „Vel. pane, nezdržujte se u mne; jak vidíte, mám jen nohu prostřelenou, není to tuze nebezpečné; však Vás ještě uvidím.“ Jdu dále; jiný mi praví: Jděte dříve tuhle k mému soudruhovi; jáť jsem v sobotu vykonal u Vás sv. zpověď a od té doby jsem nic zlého neučinil.“ O několik kroků dále jiný volal: „Vel. otče, nedávno padl tamto pod pahorkem protestant; volal Vás jmenem, když k zemi klesal; pospěte k němu.“ Nalezl jsem tam kaprála rodem z New-Yorku. Krev jeho obarvila písek, na němž ležel jako mrtvý. Vzal jsem ho za ruku; on otevřel oči, a pohnul sebou říka: „Jste Vy to, můj otče? Dlouho na Vás čekám. Umírám — dvě koule a jedna rána bajonetem.“ — „Chcete umřítí co katolík?“ otázal jsem se ho. „Z celého srdce,“ zněla odpověď. Bylo však třeba, uděliti mu křest sv., ale vody tu nebylo nikde. Po čtyrech leza dostal jsem se až ku břehu mořskému, namočil jsem šátek ve vodě, a navrátil se vytlačil jsem vodu nad hlavou jeho a tak jsem jej pokřtil. „Zaplat Pán Bůh!“ — zvolal — „nyní jsem zachován! Ale prosím Vás nepouštějte mne.“ Za malou chvíli dokonale, požádav mne dříve, abych příbuzným jeho oznámil, že zemřel co katolík.

V únoru 1862 bylo 6 vojáků odsouzeno k smrti; tři z nich byli katolíci a tři protestanté. Několik dní před vykonáním

ortele dva z protestantů přiznali se k víře katolické. V určitý den provázejí odsouzenec ve voze na místo popravné, připravoval jsem všech pět katolíků k smrti. U šestého odsouzence, protestanta, seděl kazatel jeho a předčítal mu bez ustání nábožná rozjímání, písně a žalmy, provázejí každé po řečnicku pronesené slovo vážnými posuňky; tak že to až k smíchu nutkalo. Téměř po každé větě vykřikl vítězně slavně „Alleluja.“ Já jsem se s mými katolíky pomodlil růženec a pak jsme všichni trvali v hlubokém mlčení. Když se kazatel dosti byl unavil a bezpočtukrát „Alleluja“ pronesl, tázal se u velkém nadšení vojáka: „Není-li pravda, můj milý, nyní jste uvnitř jako znovu stvořen, a ulehčilo se znamenitě srdci vašemu?“ „I co,“ odpověděl voják, „aby to kat... Co je po Vašem neustálém volání: Alleluja, Alleluja, a zas Alleluja! Tam těch pět se modlí rozumně volající: Pros za nás v hodinu smrti naší. Chceteli však věděti, jak jsem uvnitř přetvořen, tedy vezte: já se přidružím tuhle k těm,“ při tom na nás ukázal a pravil ke mně: „Hej, milý starečku, chcete mne také?“ „Ovšem,“ odvětil jsem, načež voják se ke mně posadil a slova má bedlivě poslouchal. Tázal jsem se ho na rozličné články víry, při čemž zvolal: „Já věřím a chci věřiti vše, co ti to ostatní věří.“ Tak jsme se dostali na popravistiště. Tu všechny překvapila nenadálá zpráva: Všem šesti dává se milost (pardon). Oněch pět katolíků nemohlo se radostí ani zpamatovali; jen šestý zprávu tu nemile přijal řka: „Já nešťastník! Mám ve světě jen samé neštěstí! Teď jsem se těšil, že rovnou cestou poletím do nebe — a zase z toho nic není! Narodil jsem se opravdu na nešťastné planetě.“ Domlouval jsem mu, aby se dal pokřtiti; on se však zpěchoval řka: „Tam, kam nyní mne pošlou, musím žíti mezi samými darebáky; po katolicku bych tam žíti nemohl, a proto budu raději zase zpívati: Alleluja, na tom je dosti.“ Zůstal protestantem.

Dopisy.

*Z Hradce Králové 13. listopadu 1865. *)*
(Jubiléum. Misie. Chrám sv. Ducha.)

Spěchám, abych čtenářům „Blahověsta“ aspoň v krátkosti vypsál slavení dvoustileté památky trvání zdejšího biskupství a s tou slavností spojenou misii, jakož i zprávu dal, jak daleko obnovení biskupského chrámu sv. Ducha dospělo.

Památka dvoustiletého trvání zdejšího biskupství připadala sice na den 10. listopadu lonského roku; poněvadž ale tehdy nebylo možná důstojně konati tuto památku, ješto obnovení presbyteria nebylo ještě ukončeno, odložena jest na letošní rok a slavena po osm dní od 5. do 12. listopadu. Jeho Excel. nejdůstojnější p. biskup vyprosil sobě u sv. Otce plnomocné odpustky pro všechny, kteří v den slavnosti neb mezi oktávou řádně sv. zpověď vykonají a hodně nejsvětější Svátost přijmou, a aby pobožnost vroucenější byla, spojil se slavností jubilejní sv. misii. Již 4. odpoledne ve 4 hodiny oznamovalo slavné zvonění začátek jubilea a misie, načež v 5 hodin měl přípravné kázání Lomnický děkan p. dr. Schalk, jenž misii řídil. Dne 5. listopadu, v den slavnosti, činěny jsou kázání dle pořádku pro misii navrženého, načež v 11 hodin vstoupil do chrámu nejdůst. p. biskup, u dveří uvítán jsa vys. důst. kapitolou. Před slavnými službami Božími oslovil p. kapitoli děkan a generální vikář dr. Rais Jeho Excellenci dojemnou českou řečí, mající za obsah význam slavnosti a obnovení chrámu Páně, a sloužil pak u přítomnosti nejd. vrchního pastýře pontifikální mši svatou, po níž J. Exc. zapěl „Tě Boha chválíme.“ Tím ukončeno dopoledne slavnosti; odpoledne o 2. hodině byl sv. růženec, o 1/2 4. první německé kázání misionářské, o 5. h. české kázání. Pořádek kázání byl tento: v pondělí a následující dny o 8. hodině kázání, v 9. h. zpívaná mše svatá; o 2. h. kázání a sv. růženec, o 1/2 4. kázání německé, v 5 h. české a požehnání. V pondělí o 7. hodině ranní příprava školní mládeže ku sv. zpovědi, v úterý příprava pro odrostlejší mládež a svobodné mužského pohlaví, ve středu pro odrostlejší mládež a svobodné ženského pohlaví, ve čtvrtek příprava k sv. zpovědi pro rodiče, manžely a manželky vůbec. V pátek a sobotu místo přípravy pobožnost křížové cesty v kostele sv. Klementa. Jak jsem již podotknul, řídil misii dr. Schalk, týž měl všechna německá kázání; v českých kázáních s ním se střídali pp. dr. Frýdek, spiritual bisk. semináře kněžského, nedávno sem přibylý suppl. professor Frodl, a kaplan z Pecky Ant. Hrubý. Zaujalo by mnoho místa, kdybych udati chtěl rozvrhy všech kázání, kterých i s přípravami jmenovaných stavů bylo 35, a který z pp. misionářů které měl: všichni mají o šťastné provedení a ukončení sv. misie trvalou zásluhu, a došli všestranného uznání. Předkládaly se staré známé pravdy sv. náboženství ale důrazně a v souvislosti. Každý člověk musí míti náboženství, pravé náboženství nalézá se

*) Dopis tento dne 13. t. m. v Hradci na poštu daný doručen nám d. 16., ac již d. 14. v Praze byl. Red.

ve zjevení Ježíše Krista, jedině pravé náboženství Kristovo chová v lůnu svém pravá Církev Kristova — Církev katolická, nejvyšší náš cíl jest Bohu sloužiti a s ním se věčně radovati, od cíle toho vzdaluje člověka smrtelný hřích, jehož následek jest ztráta milosti, ztráta všech zásluh a peklo. K Bohu vede litost a upřímná zpověď, — zvláště komu jí zapotřebí jest, celoživotní zpověď, napravení života, kteréž se jeví v ochotnosti a pevné vůli navrátiti cizí statek, krotiti žádosti těla a vystříhati se zlých příležitostí k hříchu. Koruna smíření s Bohem jest spojení s Kristem v nejsvětější Svátosti oltární, podporou obnoveného života jest plnění povinností křesťanských bez bázně a strachu lidského, modlitba, časté přijímání sv. svátosti a služby Boží, úcta Rodičky Boží, útočiště to hříšníků, a pevné přidržení se matky Církve. — Tot stručný nástin všech, řečí, jak je závěrečné kázání vytknulo. Účastenství při misii bylo veliké a slovům kazatelů žehnal Bůh. Při všech kázáních prostranný chrám katedrální byl naplněn, a nad to horliví duchovní pastýřové blízcí i vzdálenější v průvodech přiváděli ovečky své, aby účastenství braly v otevřeném pokladu Církve svaté; nastalý v poslední dny nečas zabránil mnohým přijít a slyšeti. Ku svaté zpovědi a ku stolu Páně přistoupili chovancové kněžského semináře, studující mládež gymnasiální a ostatních škol — počet nábožných, kteří po celý čas missie zpovědnice obklopovali a ku stolu Páně přistupovali, jest veliký, vyjímaje kleriky a studující (1200) obnáší přes 3500, — nejkrásnější to ovoce sv. misie. V pátek přijalo veškeré kněžstvo městské z rukou biskupských nejsvětější Tělo Páně, a při večerním kázání toho dne bylo hluboce dojímavé odprošení a sliby před vystavenou nejsvětější Svátostí. Konec jubilea a misie učiněn v neděli 12. listop. Po ranním kázání sloužil pontifikální mši vys. d. kapitolní p. děkan Rais, a odpoledne o 3. hodině ve slavném průvodu a za účastenství náramného množství věřících posvětil nejdůst. p. biskup u kostela venku stojící starší kříž za kříž misionářský, dr. Šchalk měl venku řeč o sv. kříži, v kostele následovalo obnovení křestního slibu, loučení misionářů, požehnání biskupské a chvalozpěv sv. Ambrože. Slavné zvonění učinilo konec slavnosti; dne 13. sloužena zádušní mše sv. za zemřelé osadníky města i celého biskupství.

Zbývá, abych ještě pověděl, jak vyhlíží nyní presbyterium obnovené biskupského chrámu. Jednou již jsem o tom psal — doplním tolíko onen dopis. Pravou ozdobou chrámu jsou malby na skle tří

hlavních oken. Okna po obou stranách hlavního oltáře nákladem obce Kralohradecké zhotovená, byla krátce před slavností zasazena; jest to opět dílo p. Quastovo. Okno na straně evangelia představuje obrazy sv. Ambrože a Jeronyma u prostřed nich sv. Cyrilla; okno na straně epistolní sv. Augustina a Rehoře Vel. u prostřed nich sv. Methoda. Pohled na malby jest překvapující, vše velebné, krásné. Oratorium biskupské jest přiměřeně ozdobeno; stará vízka gothická pro nejsv. Svátost umístěná nyní v presbyteriu jest též vkusně ozdobena. Nově přibyla pěkná kropenka kamenná a úhledný kredenční stůl, vše z mramoru jako stůl hlavního oltáře. Kanovníká sedadla v gothickém slohu jsou v práci a přibudou brzy. Presbyterium bude tedy v pořádku, ale v lodi ještě se nazačalo pracovati. Pán Bůh zajistě vzbudí dobrodince, aby v započatém díle mohlo se pokračovati, a velebná budova v brzku stála dokonale obnovená. R. S.

Z Přelouče, 21. listopadu 1865.

(Duchovenská porada. Nový kříž a zvonek.)

Dne 9. t. m. sešli jsme se k druhé pastorální konferenci. Tenkrát zvolen k tomu Heřmanův Městec, ležící takřka uprostřed rozsáhlého vikárství Chrudimského. Kněží sešlo se třináct. Slavnou mši sv. sloužil důst. p. vikář Ant. Konopáč a tu mile překvapení jsme byli zpěváckým spolkem Městeckým, který zdařile provedl pěknou vokální mši Haslingerovu, dobře zajistě pochopil zpěvácký spolek, v jakém spojení má býti s chrámem a hudbou a zpěvem chrámovým. Po předepsaných modlitbách zahájil p. vikář ve farním domě poradu, těše se tomu, že i za nepříznivého počasí přece dosti četné sešlo se shromáždění. Pan farář domácí Jos. Krška četl své vypracování, odpovídaje důkladně, jakým způsobem možno pomoci tomu, by lid před a mezi službami Božími před chrámem nestál a neležel, a jak má učitel a katecheta o to dbáti, aby školní mládež s radostí a ochotně navštěvovala chrám Páně a jak cestou tak i při službách Božích slušně se chovala. Otázka, co by se mělo učiniti s výbornými pracemi budoucích porad, byla podnětem delší rozpravy, konečně ustanoveno, že není na čase zakládati nový časopis, v němž by se práce podobné uvěřňovaly, a že nejlépe se učiní, zašlou-li se práce takové buď „Blahověstu“ neb „Časopisu katol. duchovenstva“, a ty že dojista zdařile články přijmou. Na to mluvilo se ještě o více jiných věcech a porada skončena s vřelým přáním, aby porady kněžské i dále mnoho blahého ovoce při-

nášely. Dne 12. t. m. svěcen byl nový kříž v přifařené obci Benešovické. Skrůvná vesnička čítající as 9 čísel vlastním nákladem postavila krásný kříž z pískovce a vedle něho 50liberní zvonek. Slouží jí to ku cti, že nedbajíc těžkých časů a všeobecného nedostatku peněz, postavila sobě pomník, který dlouhá léta hlásati bude o zbožnosti dobrých občanů. Po vykonaných obřadech církevních mluvil p. kaplan o sv. kříži. Ličil jej co školu víry, pramen naděje a vznešený trůn lásky Božské; mluvil o vítězství sv. kříže nad pohanstvím a nevěrou, vyzýváje věřících, by nehledíce na útržky mnohých, jimž sv. kříž bláznovstvím jest, pevně stáli k tomuto znamení svého vykoupení. Dejž Bůh, aby i jinověrci konečně ku poznání pravdy přišli. Dojímavý byl to okamžik, když ku konci, ano slunko právě k západu se chýlilo, stříbrný hlas zvonku zavzněl a nábožné „Anděl Páně,“ a „Zdráva Maria,“ plynulo z úst přčetného zástupu; vznášely se dojista zbožné hlasy tyto na perutích cherubů k trůnu nebes, a Pán mile hleděl na věřící lid svůj.

Karel K—ý.

Z okolí Bechyňského 22. listopadu 1865.
(Kostel a klášter Františkánský v Bechyni.)

V dopisu z Bechyně v čís. 32. „Blahověsta“ se činí zmínka o obnoveném chrámu Páně Františkánském. Tento znamenitým nákladem obnovený a v skutku překrásný chrám však zasluhuje, aby se o něm podrobněji promluvilo. — Chrám tento chová v sobě především milostný obraz bolestné Rodičky Boží, Panny Marie, k němužto každoročně z blízka i daleka mnoho tisíc poutníků přichází a se zde v mocnou ochranu Rodičky Boží poroučí. Jsou zde ještě jiné krásné oltářní obrazy, jako sv. Františka Seraf. a sv. Antonína Pad. od našeho slavného Skrety, obrazy sv. Petra z Alkantary a sv. Ludvíka od proslulého malíře českého Harpace ze 17. století. Jsou tu též znamenité hrobky českých pánů ze Šternberka a ze Švamberka, hrobka Gastheimská a po pravé straně velkého oltáře hrobka nynější knížecí rodiny Paarovské. — Když před 15 lety nynější představený kláštera, P. Jirí Nuschl co guardian sem přišel, shledal, že chrám Páně, jenž co poutní místo též znamenité památky v sobě chová, nutně má zapotřebí opravy. Jak ale do toho? Pokladnice kláštera byla prázdná. K tomu sotva že tu byl tři dni, přišla vyvazovací komise, aby, jak se to na jiných místech stalo, vykoupila fundaci, z níž duchovní zdejšího kláštera žiti mají. Bojovati tu musil jmenovaný velebný kněz, až se mu konečně podařilo uhájiti klášteru onu fundaci,

jak ji byli slavní Šternberkové před časy založili. Dále pak moudrým svým řízením v domácím hospodářství dovedl to, že každý rok mohl něco věnovati na opravu chrámu i kláštera, tak že nyní všechny oltáře jsou vkusně obnovené a drahocenně ozdobené, a obrazy umělou rukou vyvedené. Poněvadž J. O. kníže pán Karel z Paarů se uvolil fundaci, jak ji byli jeho předkové ustanovili, zdejšímu klášteru uděleti, pomýšlel P. guardian na to, kterakby za to J. O. knížeti pánu a jeho rodině svou a všech svých duchovních bratrů vděčnost vyjevil. I umínal si kapli, která ve výchoďní dolejší chodbě klášterní již po delší čas zavřená a spustlá byla, otevřiti, obnoviti, s povolením J. M. nejdůst. pána biskupa Budějovického ke cti sv. Karla Boromejského posvětit, a takto zřízenou J. O. knížeti pánu věnovati. Věnování to laskavě přijal kníže pán a dal na své útraty malý oltářní obraz sv. Karla Bor. ve Vidni malovati. Oltář v gothickém slohu vzdělaný a ostatní okrasy kaple zřídil vel. p. guardian sám z konventních důchodů. Pravou okrasou této kaple, kterouž zevnitř knížecí znak zdobí, jsou mimo pěkný skleněný korunní svícen, jenž prostřed kaple visí, 4 obrazy představující 4 sv. evangelisty Páně, pěkná to práce akad. malíře Jana Herzoga z Plzně. Tyž horlivý p. guardian dal na klášterním hřbitově pro své řeholní bratry zříditi novou zděnou hrobku. — I zdejší děkanský chrám Páně jest ozdoben, arci že v menší míře než klášterní; jestiž mnohem menší; nutné však opravy žádá obraz hlavního oltáře. — Jest tu ještě kostel sv. Michala arch. na hřbitově, kterýž z venčí sice milý — u vnitř ale nemilý dojem na vstupujícího působí; neboť podobá se spíše umrlčí komoře, než stánku Božímu. — a—

Z Ostřihomy 6. listopadu 1865.
(Listy z cesty; III.)

Jedoucí po železnici uherské neuvidí zajímavější, ani památnější krajiny, nežli mezi Pešti a Ostřihomem. Nejenom to, že se zde dráha drží pořád levého břehu Dunaje, na němž hojně lodě, porostlé ostrovy, písčité mělčiny střídavě oko baví, kdežto pravý břeh skoro ustavičně ohrazen jest horami místem vysokými a přímo do vody spadajícími: však i místa velepamátná se tu objevují zraku cestujícího, jejichž minulost dlouho může pobaviti mysl jeho. Sotva žes v hlavě své urovnal obraz a představu výstavného, velkého města *Vácova*, nad jehož rozsáhlým prostranstvím panuje vysoký chrám biskupský, již tu oko i mysl táhne a poutá mohutná zřezanina z dávných věků, na srázné skále přímo

nad Dunajem u veliké výši vzhůru strmící, od níž co bývalá ohrada se dolů po skále táhne stará zeď až k rozbořené široké věži, dole na břehu stojící. Jsou to zbytky slavného druhdy sídla královského, *Vyšehradu*, od nejstarších dob zamilovaného to hradu králův, kdež zvláště letního času sídlili, majíce v horách a lesích vůkolních příležitosti k honbám. Věž dole vystavená bývala vězením, kdež u vazbě držívání byli zvláště mužové králův nebezpeční. Za času Matiaše Korvina zde na Vyšehradě chována koruna i klenoty říšské. Od časů tureckých leží hrad i věž v zříceninách. A co se z uhánějícího parovozu ještě nazpět obracíš k ztrácejícím se z obzoru tvého zříceninám Vyšehradským, aj tu před tebou nový již ti zas vyniká předmět obdivení, *Ostřihom* a jeho obrovský na mocné skále vzhůru se vznášející chrám. Poněvadž levý břeh Dunaje jest široká planina, a řeka zde právě okolo skály Ostřihomské činíc otáčku ji jako se dvou stran obtéká, proto chrám ten z široka daleka jest spatřiti a jedoucím po dráze, která se zde podél řeky také točí, dlouho poskytuje utěšeného pohledu, představuje se jim se všech stran. Jeda do Pešti nemohl jsem se ani nasytiti pohledu na toto, i nám Čechům svaté místo, a proto na zpáteční cestě jsem si nemohl odepřít, na den se zde zastaviti, bych shlednul a pozdravil tu půdu posvátnou, kde sv. Vojtěch křtil a kázal, kde sv. Štěpán se narodil a žil, kde za oněch dávných časů tolik mužů svatých se scházelo a působilo! A s pomocí Boží došel jsem toho, stál jsem na té skále posvátné, hleděl dolů na tu řeku, v jejíchž vlnách po tisíce let se obrazy děje slavné, nám v nejlepši své stránce snad neznámé. A vzpomněl jsem v duchu na doby dávné. Zde na té skále měli první Arpadovci svůj hrad, z něhož stojí ještě staré zdi, neméně směle na srázné skále nad propastí vystavené, než jsou na našem Vyšehradě zbytky tak zvaných lázní Libušiných. Zde v tom hradě násilný vévoda Geysa, stav se přičiněním manželky křesťanem, měl ono památné vidění, když anděl zvěstovav mu, že syn jeho bude slávou a štěstím národu svého a že dokoná, o čem on přemýšlil, totiž obrácení lidu na víru, doložil: „Muže Božího, jenž k tobě poslán bude, přijmi uctivě.“ A minulo málo let, a hle ze Šeni (Zeng) přicházejí do hradu Ostřihomského dva poslové, vážní řeholníci, žádající, by směl biskup jejich vracející se z Říma do vlasti, projíti zemí uherskou. „Aj muž Boží, jenž poslán jest mi od Boha!“ zvolal radostně Geysa, a vypravil družinu s dary, aby strážil a ko-

monstvem byli muži Božímu. A biskup tento, jenžto pln apoštolské horlivosti po svých cestách jako druhdy sv. Pavel navštěvoval všude osady křesťanské, je utvrzoval, poučoval, bylnáš sv. *Vojtěch*, biskup Pražský, jenž se tehdáž na prosbu Čechů a z rozkazu papežova vracel do Prahy, odkudž divoké polopohanské mravy mnohých dříve i později jej vyhnaly. Slavná byla jeho cesta po zemi, vítězoslavně přijat jest na hradě Ostřihomském (994). Delší dobu trávil zde sv. biskup, uče a káže, slovem i příkladem uváděje dvůr i šlechtu v koleje života křesťanského. A když r. 995 s nejvyhledanější slávou vykonán jest křest syna krále Štěpána a mnoha tisíců z předních rodin uherských, tu pobyv ještě na vrchu Svato-Martinském, kdež zůstavil některé své průvodčí, mnichy Benediktiny z Břevnova, s přítelem svým Anastasiem (Astrikem) co prvním opatem Svato-Martinským v čele, sv. Vojtěch naposledy po několik dní poučoval a v dobrých úmyslech utvrzoval a svatými radami ozbrojoval Geysu i syna jeho k nastávajícímu jim dílu.

A od tohoto dne popůjdu-li v mysl jen o pět let dále, aj v Ostřihomském hradě pozhnaně vládne mladý apoštolský král, sv. Štěpán; po boku jeho působí první arcibiskup a primas Ostřihomský, a v hradě staví se nový vzácný chrám biskupský na počest Rodičce Boží a sv. biskupu a mučeníku Vojtěchovi, učiteli to, křtiteli a duchovnímu otci mladého krále, který nedávno (997) hlásaje víru pohanům od nich byl umučen. A po více než pět set let vidím tento chrám Panny Marie a sv. Vojtěcha býti matkou všech chrámův uherských, býti svědkem slávy a místem mnohých milostí Božích, až přišly z dopuštění Božího hrůzy dob tureckých. V bitvě Mohačské (1526) padl vedle krále Ludvíka II. s mnohými jinými pány ze stavu duchovního i světského též arcibiskup Ostřihomský, a jeho nástupce musil před vítěznými Turky ustoupiti do Břetislavi, pak do Trnavy, a od té doby (1543—1820) sídlili arcibiskup i kapitola v městě tomto. Zbořeno, zneuctěno, uláčeno bylo nyní od sverepých Turků všechno, co drahé a svaté bylo křesťanům. Avšak i po jejich zapuzení (1683) pustý, od pastýře opuštěný zůstal Ostřihom. Vystavěn sice chrám P. Marie a sv. Vojtěcha opět, ale chudý, až v našem věku rozšířily posvátné památky Ostřihomské srdce svého pastýře. Slavné paměti primas a kardinál Rudnay (1819—1831) při svém nastolení (16. máje 1820) učinil Bohu slib, že se i s kapitolou vrátí do svého pravého sídla, do Ostřihoma, a tam že ke cti Matky Boží a patrona své diecése sv. Vojtěcha vystaví

důstojný chrám. Stál slibu svému, a již r. 1825 na den sv. Vojtěcha kladen jest slavně základní kámen nové basiliky, která ohromným nákladem tří arcibiskupů dokonána a 31. srpna 1856 u veliké slávy byla posvěcena. A nyní již jest mi se protrhnouti a hleděti na místo toto ne zrakem mysli a paměti, ale očima patřiti, ne co tu bylo, ale co nyní jest. Však nechmež zevnějšku, vstupme do vnitř chrámu. Tu okřeje oko, tu rozšíří se srdce, tu povznese se duše: ano to jest dům Boží, velebná svatyně Hospodina zástupův! tak povzdychne radostně člověk, který zvykl vídati chrámy v Buda-Pešti a jinde v Uhrách. Divil jsem se opravdu, kterak v hlavním městě mohou obstáti takové kostely, v nichž nevkusná přeplněnost střídá se s nahou prázdnotou. Lze sice i v Čechách tu a tam, ba i v samé Praze spatřiti v kostelích ledacos, zvláště co se soch a řezby týče, coby zasloužilo odklizeno býti z místa svatého; avšak u nás to výminkou, která mnohonásobně nahrazena bývá neli uměleckými tedy aspoň ladnými pracemi, a ony často při domech aneb v polích u cest stojící sochy a obrazy, jejichž zpotvoření někdy jest až mistrné, jsou majetek a práce soukromníků, jež odstraniti nelze. To ale nechápu, kterak obstáti může ku př. v klášterním chrámu Servitů ležícím v středu Pešti vedle jiných stvůr obzvláště zohavené ve dřevě zřezaná socha sv. Antonína, kterou, nemajíce v přeplněném kostele jinde místa, postavili beze všeho smyslu před hlavní oltář do presbytáře. Podobně v Budínských předměstích mnohé sochy, zvláště umučeného Spasitele představující, jsou ne obraz, ale spíše úraz, urážka Nejsvětějšího. A po těchto zkušenostech bylo mi tedy pravým zotavením, když jsem stanul ve svatyni Ostrihomské! To ohromné prostranství na délku i šířku i výšku netíží na ducha svou velikostí, nýbrž pozdvihuje svou velebností, poněvadž je vše takřka srostlé v jedno, v umělecký celek. Jako když zíráme v jasny blankyt oblohy nebeské, ač nikde nedohledneme konce, přece v oku utkví dokonaly, se všech stran ukončený a utěšený obraz krásy stvoření Božího: podobný pocit byl mi v chrámě Ostrihomském, jakýž i často v chrámech vlaských, když veliké prostranné ty svatyně, jež zdají se od zdola až k té mocné kopuli jakoby samorostlé, jednoho rázu a tvaru, uchvacují zrak a mysl, že ani nehledáš konce a mezí, naplněn jsa při prvním pohledu obrazem jich utěšeným! Mám ale vypisovati také jednotlivosti chrámu Ostrihomského? Jest staven ve způsobu kříže, jehož délka 48 sáhů, šířka pak 25 sáhů obnáší, výška rovná se

délce, a kopule 14 sáhů se vypíná nade střechu chrámovou. Stěny chrámu jsou ozdobeny krásným mramorem, a u výšce uměleckými malbami na obmítce. Bohužel, že tyto malby (fresko), jejichž věk počítati lze ještě takřka na dni, jsou již místem poškozeny dílem pronikající vlhkostí, dílem opadáváním obmítky. Jeť to jako skoro se všemi výrobky a plody vyhlášeného našeho věku: nic nemá trvání. Tak se i malbám obmítkovým, jichž věk čítá se na sta a na tisíce let, až posud obdivujeme pro živost barev a neporušitelnost jejich, kdežto za našich dob, co se dnes koná, zítra zkázu bere. Skvostným a vzácným dílem jest hlavní oltář, na nějž vynaloženo mnoho set centů mramoru. Stůl oltářní (mensa) z plného mramoru, jest napřed ozdoben vypuklými řezbami z alabastru, po stranách dva mramorové sloupy, na oltáři krásné relikviáře z alabastru a mramorové sošky sv. Vojtěcha, Martina, Gerarda a Maura. Oltářní obraz Nanebevzetí blah. P. Marie, od Benátského malíře Grigolettiho, má velikou cenu uměleckou, a náleží mezi největší obrazy na světě, máje bez rámu 40 stř. délky, 20 stř. šířky. V příční lodi jest v levo krásný oltář nejsv. Svátosti, jenž drahocennými druhy mramoru, z nichž je složen, převyšuje i oltář hlavní. Naproti tomuto jest oltář, na jehož obraze tři poslední arcibiskupové (Rudnay, Kópácsy a nynější Scitovský) podávají Marii Panně vzorek chrámu, jež vystavěli. Malé oltáře sv. Vojtěcha a sv. Josefa jsou souběžné s oltářem hlavním. V hlavní lodi jest blíže vchodu v pravo kaple sv. Štěpána, v levo pak památná, u veliké účtě v lidu a s vroucnou pobožností vždy hojně navštěvovaná kaple Zvěstování Panny Marie se starodávným zázračným obrazem Matky Boží, zvaná vůbec kaple Bakačova. Kardinál-arcibiskup Thomas Bakács (1497—1521) tuto kapli r. 1507 postaviti dal ze samých kamenů tesaného mramoru, a jediná tato kaple, ač zneuctěná a zanedbaná, přestála spuštění turecké, ona jediná zbyla ze staveb předtureckých, a ač nyní na jiném místě postavená, spojuje takto starou dobu chrámů Ostrihomských s nynější. Zvláštní pobožnosti, spojené s hojnými odpustky, konají se každodenně v této posvátné lodi drahé kapli.

Zevnějšek chrámu, jenž z opodál poskytuje pohled tak imponantní, z blízka ne učinil na mne dojem, jakýž jsem očekával. Vypadát ohromná ta čtverhranná budova z blízka spíše jako pevná tvrz, nežli jako chrám, vyjmeme-li totiž průčelí, jež na osmi mohutných sloupech spočívá. Ty jednotvárné masivní zdi hladké až do vrchu

jsou prodlouženy jako v cimbuří vzhůru, takže střechu chrámovou ani viděti není, a i kopule za tou příčinou vypadá, jakoby na plochu střechu byla přistavena, jako veliký klobouk postavený na stůl. Také okna, velikánské ty zploštělé půlkruhy, málo sluší stavbě chrámové. Na cimbuří kolem jsou obrovské (20 stf. vysoké) sochy rozestavené, v tu stranu k Dunaji sv. patronové uherští a uprostřed největší, 22 stf. vysoká socha náboženství s křížem v ruce, a pod ní ve zdi pozlacený nápis: Quae sursum sunt, quaerite. (Co nahoře jest hledejte.) V tomtéž slohu, řekl bych pevnostním, stavěn jest i chrám Vácovský, v témž způsobu staví se nyní i v Pešti nový farní kostel, jehož modell i stavbu jsem si prohlídl; bude to ohromnější ještě budova, než chrám Ostřihomský, ale i zde tatáž okna polokruhová, i zde tvrz do čtyř stran s vysokými zděmi a na každé hraně pevná věž na konci ploše zakončená. Vůbec zde není nic, coby vzhůru se pnulo, coby z hmotného v subtylné, v lehké přecházelo, nýbrž vše hmotné až vzhůru, na konci plochou končíc. (Dokončení.)

Z Říma 8. listopadu 1865.

(Odchod vojska. Přenesení těla. Cholera.)

Francouzské vojsko dává se na pochod; však neodchází všecko najednou, nýbrž znenáhla, v odděleních nepatrných. Čtouce v novinách, že veškerí husaři odešli, vězte, že to pravda, ale vězte též, že jich v celém státu církevním nebylo více než 180 mužů. Na odcházejících není viděti, že by s radostí odtud chvátili. Do Francouzsko byli by se navraceli s plesáním, neboť každý miluje vlast svou, ale tito ubozí nejdou do Francie, nýbrž do Alžírsko, aby tam na uzdě drželi zbůjné Araby. A to ovšem není lákavé, jíti se státu církevního do stepí alžírských. Za posledních dnů bylo ve Vatikánu každý den v čas, kdy sv. Otec se ubírává síní švýcarskou a vedlejší galerii, plno franc. vojáků, kteří ještě jednou a to naposled od sv. Otce požeňnání, anebo medaili, ržáenec neb jinou památku obdržeti chtěli. Pius IX. jeví k těmto dobrým lidem velkou lásku. Jednoho dne otázal se v žertu takového zástupu: „Jste tomu tedy rádi, že opouštíte papeže?“ — Ne, nikoli sv. Otče! — volali vojáci, — my musíme! Papež jest velmi oblíben ve franc. vojskě, a nemůže ani jinak býti; jeť vojsko toto vzato z lidu z největší části papeži věrně oddaného. Mimo to získal si Pius IX. srdce jejich tím, že franc. vojáky rozličných sborů za těch 16 let, co v Římě a církevním státu posádkou byli, bez obtíží k sobě pouštěl a hojně křížků, medailií a jiných

darů za odměnu neb na památku mezi ně rozdal. Tuty dni byly přeneseny tělesné ostatky pap. Pia VIII. (panoval od 31. března 1829 do 30. listopadu 1830) do jeho hrobky v chrámě sv.-Petrském blíž vchodu do zákristie. Jak známo, nesmí se mrtvé tělo papežovo do vlastní hrobky uložiti, pokud jeho nástupce nezemřel. Za živobyť prvního nástupce odpočívá mrtvola posledního papeže v nepatrné rakvi dřevěné nad postranními dveřmi, okolo nichž žijící papež při slavnostních průvodech nesen bývá: což jest mu zajisté mocným připomenutím, že i on umře. (Memento mori!) Není-li při skonání prvního nástupce papežova hrobka pro jeho předchůdce ještě hotová, uloží se mrtvola tohoto do té doby v podzemním chrámě sv.-Petrském. Tak se stalo i s Piem VIII. a podobné děje se v Itálii s těly zesnulých biskupů.

Cholera se v Římě podnes Bohu díky neobjevila, ale v Neapoli zuří náramně. Pokud se tam neukázala, bylo rozhlášováno, že vláda učinila všeliká opatření, když pak vypukla, shledalo se, že se nestalo nic, leč že vydán byl rozkaz, aby se nezvonilo, když kněz s nejsv. Svátostí k nemocnému se ubírá. Však lid neuposlechl, hrnouť se za knězem k nemocnému jdoucím nesouce v jedné ruce hořící svíci a v druhé namnoze hůl na sluhu, jenž by nezvonil, a na toho, kdoby tomu zabraňoval. (Pokrač.)

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinál bude sloužiti v neděli I. adventní (3. pros.) o 6. hod. ráno první roratní mši sv. v kapli sv.-Václavské na hradě, v kteréžto kapli se zpívají české zpěvy roratní po celý advent na každý den od 1/2 6. do 7. hod.; v 6 a 1/2 7. jsou tiché mše sv.; v 7 h. jest pak zpívaná mše sv. u Všech Svatých. — V seminářském chrámu Páně (u sv. Salvatora) zpívají se v adventě staročeské zpěvy roratní v neděli a ve svátek Nepoš. Početí P. Marie v 7 h., v ostatní dny v 6 hodin.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 1.—5. prosince u sv. *Petra* na Poříčí.

— V poslední schůzi říditelstva jednoty sv.-Vítské ohlásil p. kan. Prucha, že zdejší velkokupec p. Prokop Ratzenbeck přislíbil zapraviti výlohy za jedno okno s malbou na skle v kapli Arnoštské chrámu sv.-Vítského. Zvěčnělý polní superior Bobrovský odkázal jednotě 200 zl. Stavme Hospodinu chrám!

— Farní chrám Páně v *Studenci* (okresu Jilemnického) bude rozšířen nákladem 17.534 zl. 16 kr.

— V *Olomouci* zemřel kanovník Jindřich Ant. rytíř *Špaun*, kons. rada atd.

Z Vidně. Nově jmenovaný biskup Lito-
měřický, nejd. p. Augustin Vahala, složil d.
14. t. m. u apošt. nuncia ve Vídni vyznání
víry a d. 16. v ruce Jeho apošt. Velič. přísahu
věrnosti. Uvedení na bisk. stolicí Litoměřickou
bude teprv asi o velikonoce r. 1866, poněvadž
nový p. biskup teprv asi o vánocích v Římě od
sv. Otce potvrzen bude.

Ze Solnohradu. Dne 31. října byli
tu návštěvou tři mladí mužové *černé* pleti,
všichni rodem z Afriky, v rouchu řehole
sv. Františka. Dva jsou bratři laikové;
třetí nejstarší, čítá asi 25 let věku svého,
jest od 8. října t. r. knězem. Jmenuje se
P. Bonaventura (rodným jménem Habaši),
studoval v Evropě, a sice 5 let ve Veroně
a 4 leta v Neapoli. Negrové tito ubírají
se přes Videň a Terst do Kahyry a odtud
do střední Afriky, vlasti své.

Z Belgieka. V Lutichu byl nedávno
sjezd studentů. Nejzuvětší řeči odříkávali
tam někteří studující z Francouzka, kteří
za to nyní ze všech vysokých škol ve Francii
vyloučeni jsou. Hrdinové tito vracejíce se
z Lutichu pomeškali v Bruselu, kdež jim
na počest uspořádalo několik červených
přemřtěnců „republikánsko-socialistickou
schůzi“ (meeting), v kteréž na odiv stavěn
nejvyšší stupeň politického šílenství: ma-
jetek byl prohlášen za „krádež a vraždu“
a zpívána píseň — na oslavu guilotiny!

Ze Švýcarska. V spolkové ústavě
nalezal se mimo jiné též odstavec (58.),
jenž zní: Rád Jesuitů a s nimi spojené spo-
lečnosti nesmí v žádné části Švýcarska při-
jaty býti.“ Za příležitosti nynější revize
ústavy učinil v národní radě p. Fracheboud
z Frýburka návrh, aby zákaz tento zrušen
byl, jelikož se neshoduje se zásadami ne-
obmezené svobody náboženství a svědomí,
a katolíkům ukřivduje, ješto se židům a
mohamedánům přijetí nezabraňuje a i mezi
protestanty všeliké ty rozmanité sekty se
trpí. O tomto návrhu rokováno 4. t. m.
plných 6 hodin. Při hlasování vyslovilo se
62 zástupců proti 13 pro podržení onoho
zákazu.

Z Italie. K rozkazu vojenského mi-
nistra byli nedávno dva mladí kněží, kteříž
v Římě studia svá dokončili, do vojska
vřaděni a přinuceni, aby v Turině službu
sprostých vojínův konali. Jsout to kněží
Emanuel Ferrari z Corsina (z velkovévodství
Modenského) a kněz Tomáš z řádu men-
ších Observatů, rodem z Piemontu.

Z Rima. Ve Florencii vycházející list
„Diritto“ vyňal z oběžníku Velkého Orientu
(freimaurské lože) v Palermě zprávu, že
Pius IX. v mladosti své vstoupil do spolku
svobodných zedníků a že též obvyklou
přísahu „bratrskou“ složil. Z řečeného listu

dostala se tato novinka do mnohých novin
(též českých) a kolovala po všech zemích.
Tento útok na sv. Otce není však nic no-
vého. Za času římské republiky r. 1849
hlásali totéž o sv. Otcích. Pius IX. prohlásil
v allokuci dne 20. dubna 1849 tuto zprávu
za „špinavou lež a nejhorší na cti utrhaní,
jak se kdy zdvihlo proti osobě jeho.

Z jižní Ameriky. Biskupové repu-
bliky Ekuadorské na sněmu v Quito shro-
máždění jsouce vyjádřili se slavným způ-
sobem, že úplně souhlasejí s papežskou
encyklikou vydanou 8. prosince 1864. Toto
usnešení biskupů došlo úplného schválení ta-
mější vlády světské; načež sv. Otec zvláštním
listem presidentovi republiky uznalost svou
vyslovil.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Ročník III.
Svazek 2. (lednový či tříkrálový) obsahuje do-
končení řeči na neděli po Narození Páně: Ná-
boženství a bázň Boží potřebí jest každému
věku. Dále na konec roku: Odkud přišla bída
na svět a proč nenese ji každý stejnou měrou?
Na slavnost Obřezání Páně: Význam slavnosti
a napomenutí k novému roku. Na slavnost
sv. tří králů: I. Hvězdami na zemi jsou ctnosti
křesťanské, II. Kterak má křesťan dle vůle
Páně své chodění do kostela zřizovati za pří-
kladem sv. tří králů, III. Bůh se zjevil a zje-
viti se musil. Na ned. I. po Zjev. P.: Církev
katol. má známku všeobecnosti. Na ned. II.:
Koho máme k sobě za hosta zvát. Na slavnost
nejsv. jmena Ježíš: Jmeno Ježíš jest nejsladší
a nejpoučejší. Na ned. III. po Zjev. P.: O
dobrém vychování dítek. Na ned. Deváták:
Proč jest málo vyvolených. Následuje promluva
k okresnímu zastupitelstvu za příčinou prvního
zasedání v Bechyni. Řeč před prvním sv. při-
jímáním. Řeč při svěcení hřbitova, že jest pole
Boží, posvátné místo odpočinku pro zemřelé a
výmluvný kazatel pro živé. Řeč na počátku
roku školního.

— „*Konversační knížka v řeči české a
německé.*“ Sepsal K. A. Madiera, c. k. gymn.
profesor v Písku. Nákladem kněhupectví Ko-
brova. V Praze 1866. Stran 251. Prakticky
sestavená. — Totéž kněhupectví uveřejnilo
v říjnu 1865 ilustrovaný „*Seznam kněh* a
děl uměleckých“ vydaných nákladem svým a
v komisi chovaných. Stran 64.

— „*Výroční zpráva*“ akadem. čtenář-
ského spolku v Praze pro správní rok 1864—65.
Nákladem spolku. Knihovna čítá 4205 děl v 6765
svazcích; časopisů bylo vyloženo 167; čistého
jmění zbývá 2823 zl. 13 kr.; údů bylo do 12.
listop. zapsáno 565.

— Podstránského „*Výklad křesťansko-
katolického náboženství*“ přešel ze skladu Hes-

sova do skladu B. Stýbla, jehož nákladem bude pokračováno u vydávání třetího svazku tohoto pp. katechetům a kazatelům milého díla. Týmž nákladem vyšel německý kalendář: „*Der Prager Bote*.“ Sestavil P. Klement Jaeger, kněz ř. Františkánského v Praze.

— „*Slavisches Centralblatt*.“ Týdenník věnovaný literatuře, umění, vědě a národním zájmům veškerého Slovanstva. Vychází v Budišíně v Lužici. Redaktor: J. E. Schmalzer (Смоларъ).

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci říjnu přistoupili z arcidiecése pražské: Barb. Lukšanova z Kaliště. Rod Leonarda a Marie Fialových. — Z diecése Kralohradecké: Hlavní a realní škola v Králově Dvoře. Z Budějovické: Josefa Burešova z Domažlic. Z Brněnské: Mariana Holá z Dubňan. Z Olomúcké: Rod Tomáše Pajáče. Veronika Mojžíškova z Kuncu. Rod Matěje Kužílka z Orlovic.

Ředitelství Svatojanského Dědictví snížilo právě cenu všech kněh nákladem téhož Dědictví až do roku 1862 vyšlých a to v takové míře; že knihy ty jsou skoro vesměs o polovici předešlé ceny lacinější. Ku př. „*Bible česká*.“ Starý i nový zákon, za 1 zl. 5 kr., zcela v kůži vkusně vázaná za 2 zl. 20 kr. — „*Postilla*“ od Frencla I. a IV. díl po 60 kr., II. a III. díl po 1 zl. „*Životy Svatých*“ od Karlíka, pět dílů za 3 zl. 50, každý díl o sobě po 70 kr. — „*Liturgika*“ od Šrůtka za 80 kr. — „*Bohomil*“ od Jirsíka za 40 kr., v německé řeči za 30 kr. — Knihy menšího druhu, povídky atd. po 5, 10 a 15 kr. Všecky tyto knihy mají tuhou vazbu, tak že u některých za tuto cenu jen vazba jest zaplacená. — Obrácíme zřetel pp. knihovníků na tuto příležitost k zakoupení za málo peněz spisů lidu nejvýše užitečných; vybizíme též údy sv.-Janského Dědictví, jimž snad jednotlivé díly Postilly aneb životů Svatých scházejí, aby, čehož se jim nedostává, si objednali. Zvláště pak velebné duchovenstvo činíme na tuto příležitost k objednání lidu potřebných kněh pozorno. Za našich dob nelze se duchovním pastýřům bez zásoby jistých pro lid určených spisů obejít. Roznášejí se knihy obsahu nepěkného, musí tedy kněz protijed míti při ruce. Pripomínáme ještě, že objednávání a zakupování těchto kněh má se dít přímo u ředitelství sv.-Janského Dědictví v Praze na Hradčanech číslo 37.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Lagler, Lochovický děkan na odpočínutí v Berouně, 7. listop. (nar. v Praze 26. července 1804, kněz od 15. srp. 1828.)
p. Frant. Springer, Chýšský farář na odpoč.

v Žluticích, † v Praze u Milosrd. bratří 23. listop. (nar. 9. listop. 1799, kněz od 12. srp. 1824.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vojtěch Hněvkovský, prvofarář na Lánech, za faráře v Mutějovicích;
p. Herman Ardel, adm. za faráře do Seifen;
p. Jos. Kandler, kapl. ze Smečna do Slaného;
p. Fr. Hraběta, kapl. z Nečtin na Smečno;
p. Prokop Čužna, kapl. z Příbuz do Příbrami;
p. Augustin Lohr, k. z Lomnice do Příbuz;
p. Alexander Schneider, kapl. z Klinghartu do Lomnice;
p. Ant. Fenzl, k. z Liebensteinu do Klinghartu;
p. Jos. Stieglitz, kaplan v Holostřevěch, a
p. Jan Suppan, koop. na Kladně, dání jsou na dočasné odpočínutí;
p. Ignác Chlumecký, administr. ve Vranově, stal se katechetou na hlavní dívčí škole u sv. Anny (Školních sester) v Praze.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Devoty, jubil. kněz, čestný kanovník Vyšehradský, os. děkan, Mikulovický farář na odpoč. v Pardubicích, 18. listop. (nar. v Hradci Král. 19. ún. 1780, kněz od 19. září 1803.)

V diecési Budějovické.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. Mansfeld, farář v Dražicích, čestný měšťan Tábořský, 14. listop. (nar. v Táboře 6. led. 1821, kněz od 8. srpna 1844.)

Vyznamenán jest:

- P. Ottokar Haug, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, b. notář a farář v Strážově, jmenován bisk. vikářem a školdozorcem okresu Hlubockého.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Pacelt, farář na Viskři, 18. listop. (nar. v Turnově 18. ún. 1811, kněz od 3. srp. 1836.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignác Grumptmann, vychovatel u hrab. Wolkensteina, za faráře v Boleboři;
p. Jan Waldert, farář v Žihlech (Schöles) za děkana v Jesenici;
p. Vinc. Lampel, exposit a os. far. v Žandově, za faráře v Malé Bukovině.

Listárna redakce.

Milodary. Dvě chudé ovečky pro sv. Otce 1 zl. r. m. — Po dobrém uvážení všech návrhů o budoucnosti listů těchto odpovídáme, že Blahověst i r. 1866 zůstane „Blahověstem.“ nemění se ani směr, ani úprava, ani nepatrná cena. — Od v. p. K. H. z D. a jiných mnohých obdrž. exped. předplacení na r. 1866. — Dopisy: z Pr., od Č. K., od Doub., z Říma příště, pokud místo stačí. Ve zprávách o poradách duch. budiž hleděno k věci.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Blah. Josafat Kuncevič,
arcibiskup a mučeník.

VII.

Čtrnáct dní meškal Josafat ve Vitebsku v domě biskupském. Zlí měšťané záminky k vyhlazení pastýře svého hledající, týrali čeleď jeho den jak den hrozbou a potupou. Majíc rozkaz pána svého, aby pilna byla statečnosti a trpělivosti křesťanské, nedala se jim k výtržnosti popuditi. Osm dní před svým skonáním, ve svátek sv. Demetria mučeníka, vykládal pastýř z kazatelný lidu slova sv. čtení: „Přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, žeby tím Bohu sloužil.“ (Jan. XVI. 2.). Potom doložil řka: „Vy bažíte po mém životě: na řekách, na mostech, po cestách a v městech strojíte mi úklady. Aj, sám od sebe přišel jsem k vám, na svědectví, žeť jsem pastýř váš. Bohdejž vyleju duši svou za vás, za svatou Jednotu, též za Stolicí sv. Petra i nástupců jeho, Římských papežův! — Vy mně smrti vyhrožujete? a já ujišťuju vás, žebych za největší zisk svůj kladl, zahynouti od vašich ruk pro pravdu!“

Dne 11. listopadu, v sobotu na večer (1623), příběhl k arcibiskupovi přítel jeho Petr Ivanovič, radní pán Vitebský, s žalostivou novinou: Měšťané po celotýdném na radnici rokování o to se shodli, abý Vás zejtra ze světa sklidili; obecná rada již chatru nastrojila a s ní všechno umluvila; pročez

ujedte vrahům rychle! — Dí mu Josafat: Všecky koně poslal jsem na venkovský statek; bez vůle Boží mně ani vlas s hlavy nesprchne; rád strpím, cožkoli Bůh na mne dopustí! — Po chvíli vložil Ivanovič zásobičku střelného prachu do biskupského domu, a nabídl sebe i svých arcibiskupovi k obraně. Josafat přijav zásobku prachu, odepřel mu toho, by se v domě rozhořtil a života za něho opovážil.

Tu noc probděl arcibiskup. Leže v pokojíku na podlaze křížem rozprostřen, trávil čas modlením, vzdycháním, bažením po spatření Boha tváří v tvář a sebe obětováním za své stádo a Jednotu Církve svaté. Když byl odešel na jitřní do chrámu, zvonili buřiči s radnice a s kostelů na poplach. Vitebčané uderili zbrojně na dům biskupský, ale zas se rozešli, když z rozkazu arcibiskupova před chvílí zajatý pop týravý z domu puštěn jest. Josafat přišed z jitřní domů, připravoval se na slavnou mši svatou: leže na podlaze, trval opět na modlitbách. V neděli — 12. listopadu l. P. 1623 — okolo osmé hodiny při krvavém slunce východu udeřila podruhé Vitebská sběh na biskupské sídlo. Byltě pastýř čeledi poručil, aby pušek na prázdno nabíjela. Z útočníků stříleli jedni z ručnic, jiní metali slámu a zápalky k plaňkám, jimiž dům hrazen byl: brzo však od nich samých oheň uhašen, pro strach o město. Vidouce, ano mezi nimi střelbou z ohrady žádný neklesá,

zmužili se, rozsekali a rozházeli plaňky, vyvrátili vrata, vrazili na dvůr a udeřili na čeleď. Rozbivše vrata do vnitřního dvorce, valili se k obydlí arcibiskupovu. Zde zastihli arcijahna Dorothea, řádu sv. Basilia, též řiditele kůru Emmanuele Kantakuzena, z krve císařův Cařihradských. Arcijahen dostal od zlosynův osmnáct sečných ran do hlavy, Emmanuel třináct sečných ran; krom toho ubiti jsou oba kyji velmi krutě. Zbojníci nechali je v krvi ležeti myslice, žeť po nich. Ostatní osoby duchovní, jakož i světští sluhové arcibiskupovi, jsouce buď postřeleni buď zmláceni, rozskryli se, kdež kdo věděl; jenom těžce raněný sluha Řehoř Ušacký zůstal na dvoře. Zatím se Josafat z modlení, jako z vidění, probral; vstav vyšel z pokojíka na dvorec; i postavil se mu po boku věrný Řekoř. Velekněz, požehnáv zlosynů znamením sv. kříže, oslovil jich milostně: „Synáčkové, pročť bijete nevinné sluhy mé? Máte-li co proti mně, ejhle tuť jsem!“ Čeládka ďáblová zůstala řečí tou jako omráčená. V tom okamžení vyskočili z protější komory dva bezbožníci a zočivše arcibiskupa, zařvali: Zabme latinika, skolme papežence! — Beránkovi na jatkách podobný Josafat skřížil ruce na prsou: tu bacil ho jeden z dvou těch vrahů kyjem do hlavy, druhý mu ji roztal bradaticí (širočinou). Škácel se pastýř. I obořilo se naň vše množství; každý, jakou v ruce držel zbraň, bodal a třískal do něho. Pastýř pozvedl ruky, a z úst plynula mu slova: „Ó Bože můj!“ — Vzkřikli vrahové: On ještě živ! a hned mu prostřelili hlavu dvěma kulkama, a opět ho tloukli kyji. Pak zdvihše a zpřimivše mrtvol mučeníkův, rouhali se mu: „Není-li dnes neděle? Běž na kazatelnu, arcibiskupe!“ Potom vyloupali a spustošili dům; ze sklepa vyvalili sudy na dvůr, prázdných svalili s chlumu Matky Boží, a za nimi hned (znova stlučeného) arcijahna dolů srazili s chechtáním ďábelským. Arcijahen tím úrazu nevzal. Milosrdní židé vnesli ho mezi sebe a léčili jej;

z hlavy dobyl mu lékař 28 kostí; též Emmanuel Kantakuzen dopraven na místo bezpečné. Žili oba ještě mnoho let; arcijahen byl po ranách těch zdравější než prvé. Obou zachování souzeno vůbec za veliký zázrak Boží k mučeníkově přimluvě. Vůbec naplněna jest přípověď, již byl Josafat svým domácím učinil, řka, že ani jeden z nich s ním nezahyne. —

Vrahové vyvlékli tělo umučeného pastýře na prostřed dvoru. Litostivé bylo podívání na věrného psa, jenž tu tělo svého pána silně bránil, až ho na něm sekyrou rozpůlili. Svláčejíce tělo svaté, našli ruhačí dŭtky, jimiž se pastýř za jejich viny ještě před některou hodinkou trestal; pod žíněnou košili užířeli pás též žíněný. Zběsilá lotrovina slavila své domnělé vítězství nad nevinnou obětí. Jeden ruhač sedě na mrtvole duchovního otce svého, přihýbal si z korbele, jiný plil mučeníkovi do tváře; onen mu vlasy trhal, ten a ta jemu bradu rvali. Žena jedna učinivši to, slepotou jest od Boha poražena, což sama veřejně s pláčem vyznávala; — jiný a jiná sehnávše ochlastu s těla svatého, skákali po mučeníkovi; jiní do něho kopali. Strhše s umučeného velekněze žíněnou košili, přivázali mu k nohoun provazy a vláčeli za ně svaté tělo — nahyčké — po ulicích. A když je za město vyvlékli, shodili je s hrbolovité příkré skály na břeh řeky Dviny říčice: „Tvrd se, biskupe, tvrd se!“ Za div bylo vůbec kladeno, že svatému tělu tím srázem žádná kost zlomena nebyla. Potom přivázavše mu hodně ztuhla ke krku košili žíněnou, vendali kamení; a přivázavše i k nohoun veliký kámen, doplavili tělo na propast, jež „svatá tůň“ zdávna slula, a ztopili je tuto. Při ztápění těla svatého viděli někteří nad svatou tůň stkvělou záři a velebného muže, an s tou září v prohlubni sstupoval. Nad ohavným zločinem trnula příroda: krvavá hustá mlha spadla na město i na vŭkolí, a tísnila je do šesti dnů. Umučení a

potopení těla Josafatova událo se v neděli, dne 12. listopadu l. P. 1623.

Úředníci hradu Vitebského dali hledat tělo mučnickovo v známé ovšem, ale v přehluboké místnosti. Poněvadž bez účinku žádoucího hledáno, slibili rybářům sto zlatých odměny. Opět hledali rybáři dne 16. a 17. listopadu. Z rána 17. listopadu spatřili, ano z jistého místa tůně svatě vyraží světlo velmi stkvoucí. Spustivše tam háky, tělo svatě vytáhli; i hned zmizela rudá mlha, kteráž po šest dní město i vůkolí obkličovala; i stal se den nejjasnější letnímu podobný, proti obyčeji v severních těch krajinách. Lidé uzerli s náramným úžasem tělo mučnickovo proměněné. Plet či barva na tváři Josafatově — před jeho umučením hnědá — shledána jest nyní bělounkou a ruměncem prokvetlou, rty jak korály, tvář stkvoucí jako tvář anděla; z rozfaté hlavy posud krvavé krůpěje vyrážely; kolik ran na těle, tolik jizev jako rubínův do něho zasazených; po lících a jinde měl mučnick podkovky z mužské i ženské obuvi vytlačené. Tělo svatě kamení sprostěno, do ložky vloženo, čalounem postřeno a plaveno až pod hrad Vitebský; zde přendáno na nosítka, a nešeno od Sjedenocných kněží v průvodu mnoha lidu do katolického chrámu sv. Michaela. Oblečené v roucho arcibiskupské arcijahnem Dorotheusem pobýlo zde sedm dní: lilie a růže na stkvoucí tváři nevadly!

(Dokončení.)

Kardinál Mikoláš Wiseman, arcibiskup Westminsterský.

(Dokončení.)

XV. Londýnská adresa papeži, 1860; list kard. Antonelliho k Wisemanovi; okružník Wisemanův a Petrův peníz, Wiseman domnělý zástupce papeže v případě jeho smrti; onemocněl; nový chrám Němců v Londýně; polští vystěhovalci v Londýně; anglik. biskup Colenso a kard. Wiseman, 1864.

V lednu 1860 usnesli se horliví katolíci Londýnští podati přepis (adresu) Píovi IX., a vznesli žádost na kardinála, aby jej vypracoval a do Říma odeslal. Složiv přepis

ten podal jej dne 25. ledna t. r. papeži; měl 14.000 podpisů z kat. duchovenstva a obyvatelstva Londýnského. Byl na pergaméně psán a okrášlen drobnomalbami v slohu starých knih mešních; obrázky ty představovaly nejdůležitější události ze života sv. apoštolův Petra a Pavla. Pius IX. potěšil se velice nad synovskou láskou Londýnských katolíkův, věda dobře, že tu druh druhá těší v nátlacích tohoto slzavého údolí.

Tisně a pronásledování sv. Otce za oněch časů jsou posud v živé paměti. Věrní synové Cirkve přinášeli všelikou pomoc sklíčenému sv. Otci. Znaže srdce Wisemanovo zaslal mu kardinál Antonelli z Říma list, na zimu 1860, v němž vyzýval k novým sbírkám k podpoře sv. Otce, „aby věřící kat. biskupův v Anglii vespolečnou péči pomoc přinesli sv. Otci v bolestných tísňích jeho, do kterých uvržen jest převráceností svých nepřátel.“ Kardinál rozslal přepisy toho listu všem angl. biskupům a vydal spolu okružný list k duchovenstvu arcibiskupství svého vyzýváje, aby se konaly meetingy k vyplnění tužeb sv. Otce. Oba listy byly 11. listop. 1860 ze všech kat. kazatelen v Londýně čteny. Slova kardinálova nalezla ohlasu. Zesnulý v ty doby vévoda Norfolk zůstavil kromě jiných odkazů ve prospěch kat. ústavů, i papeži 10.000 lib. sterl. Nasbíraný Petrův peníz byl znamenitý; také sešlo se v Londýně sbírkami pro křesťany v Syrii 23.000 lib. sterl.

Jaké důvěry, ano úcty na slovo vzatý kardinál požíval, lze seznati z toho, co tehdy časopisy rozhlásily. V tehdejší tísni své učinil tuze sklíčený a stárnoucí sv. Otec opatření (v březnu 1861), kdyby ho Bůh k sobě povolal, anebo kdyby se měl státi vězňem svých nepřátel: aby v takových případech byl Wiseman jeho zástupcem, pokud by nebylo lze svolati volné konklave a zvoliti nového papeže. Pius IX. splnomocnil jej v nastalé potřebě obecný sněm do Londýna svolati. Sv. Otec učinil prý takové opatření s vědomím a schválením 21 kardinálův.

Pomocí Boží stalo se toto opatření ovšem zbytečným, avšak kardinál Wiseman maje již po delší čas chatrné zdraví, sám z jara 1861 nebezpečně se roz nemohl, zotavil se ale k nevýslovné radosti všech katolíkův opět v květnu t. r.

Touž dobou přičiňoval se kat. kněz Dillon Purcella, aby chudí katolíci německého jazyka v Londýně měli vlastní chrám, jenž se vzdělal z dobrovolných příspěvků. Sv. Otec věnoval k tomu bohumilému dílu 500 skudů.

Veleznámý, krutý osud zavál mnoho

polských vystěhovalců do světového města Londýna, kdež z větší části velkou duchovní i tělesnou bídu snášeli. I k těm vztáhla se milosrdná láska a pastýřská péče ušlechtilého arcibiskupa. Znamenaje ubohý stav vystěhovalců, poprosil arcibiskupa v Polsku, aby mu naznačil kněze, jenžby přijal úlohu milosrdenství mezi Poláky v hlavním městě anglickém. Primas polský odeslal tam kněze Martina Chvališevského, jenž nabyv na Římské akademii hodnosti licenciáta v sv. bohosloví, a věnovav několik let po vysvěcení dalším studium na universitě Vratislavské, i horlivosti i vědou podával bezpečné rukojemství, že splní naděje obou arcibiskupův. Chvališevski nalezl stav polské emigrace nad všeliké pomýšlení horší. K umírnění té bída odhodlal se horlivý kněz k cestám po kat. zemích, by nasbíral almužny pro nešťastné vystěhovalce. Wiseman schválil cestu jeho do Paříže za týmž účelem a dal povolení k cestování a sbírání almužny po Itálii, Francii a po Německu.

Anglikánský biskup Colenso v Port Natal v zemi Kafrův v Africe vytasil se v ty doby se spisem, čelícím proti knihám Mojžišovým a obžalován jest z toho u král. tajné rady anglické (Privy Concil), kteráž jej ale za nevinného prohlásila dokládajíc, že není písmo sv. Duchem Božím nadchnuté a že není trestů věčných v pekle. V radě té zasedají mimo jiné anglikánský arcibiskup Kanterburyský, arcibiskup Yorkský a Armaghský, a biskup Londýnský! Pozoru hodno jest, že když Colenso navrátiti se chtěl do africké diecese své Natalské, duchovenstvo celé té diecese proti němu se ozvalo; prohlásil veřejně, že jej mezi sebe nepřijmou a v žádné spojení s ním nevstoupí.

Wiseman vida anglikánské biskupstvo pohroužené v bezedné propasti rozumářství, vydal r. 1864 v září pastýřský list, v němž veřejně káral anglikánské biskupy, vytýkaje jim, že přejí racionalismu a převratu, spolu pak poukázal na to, že se nedávno nestyděli kořiti se Garibaldimu, jenž dopisem vyzýval Angličany (1862), „aby zbudili převraty z r. 1789, aby bohyni rozumu vystavili na oltáři a potvoru papežství aby zničili.“ Nad tímto pastýřským listem durdily se listy angl. i samy „Times“, tvrdíce, že Garibaldi nikdy takový list neapsal.

Ale rázný arcibiskup Westminster-ský poslal do redakce výtisky onoho čísla novin „Times“, v nichž list Garibaldiův byl skutečně otištěn, a pohrozil novinářům žalobou, pakli ve 48 hodinách neodvolají. Tu konečně musily Times, Daily

News a Globe odvolati, řkouce, že se zmýlili, a že Garibaldi opravdu tak napsal.

XVI. Osudný 25. výroční den posvěcení Wisemanova na biskupa, 1865; těžká jeho nemoc, smrt, pohřeb, zádušní služby Boží; jeho zázvě, nástupce, budoucí pomník.

Na 8. června 1865 připadal 25. výroční den posvěcení Wisemanova na biskupa, a nejznamenitější náčelníci katol. rodin hodlali milovaného arcibiskupa poctiti darem k témuž památnému dni, totiž zlatým kalichem. Přebytek k tomu účelu nasbíraných peněz měl se odevzdati arcibiskupovi, aby jich užil ve prospěch nadace od něho založené. V čele těch mužů stáli: lord Petre, lord Fitzalan Howard, lord Arundel of Wardour, lord Srafford Charles Langdale, sir Robert Gerard a sir George Bowyer. Bůh ale o kardinálovi jinak usoudil, a památný dar nemohl se mu podati.

Churavost, kteráž se za posledních let častěji opakovala, uvrhla posléze v lednu 1865 kardinála na lůžko. Znamenaje těžkou nemoc svou, dal se hned svátostmi zaopatřiti. Nebezpečenství přibývalo napařád a horlivému arcibiskupovi se netajilo. Nejprve konaly se po Londýně a po jeho arcibiskupské osadě modlitby za něho v těžké nemoci postaveného, když ale jistá smrt nastávala, konaly se, v únoru t. r., k nařízení generálního vikáře modlitby za nemocného, když smrt nastává. U přítomnosti kanovníkův kapitoly své složil nemocný vyznání víry, osvědčil, že nikdy v životě svém neměl ani nejmenší pochybnosti o některém článku víry, alebrž že vždycky se snažil, tomuto vyznání učiti. Se slovy „jakož mi Bůh dopomáhej a toto svaté Boží evangelium“ políbil knihu sv. písma, pak žádal a přijal ve třech nedělích po druhé sv. pomazání. Po té políbil a požehnal každého kapitulára.

Postonav několik neděl odebral se anglický velekněz z Anglie k andělům, v Londýně dne 15. února 1865, maje věku svého 62 let, 6 měsíců a 14 dní, byv knězem asi 38 let, biskupem 24 let, 8 měsíců a 7 dní, arcibiskupovav mezi tím 14 let, 4 m. a 15 d., rovněž dlouho byl i kardinálem.

Tělesné ostatky znamenitého a nezapomenutelného knížete církevního odevdány jsou zemi 23. února. Pohřeb jeho v Londýně odbyvaný byl velkolepý. Podobného průvodu neviděla světovládná Anglie od úmrtí kardinála Polea († 1558). Tělo zesnulého bylo v prozatímním stoličném chrámu St. Mary v Moorfieldsu vykropeno a zádušní mše byla tamtéž v 11 h. sloužena; chrám byl přeplněn katolíky i

protestanty. Mezi přítomnými spatřovali se: zastupitelka královny Marie Amélie; hrabě z Chabannesu, vyslanci francouzský, belgický a španělský a zástupcové skoro všech kat. mocností evropských; pak earl of Malmesbury, Courtenay, Buchan, Poppe Hennessy, asi 200 kněží, doktorův pisma sv. a kanovníkův. Po mši sv., kterouž sloužil biskup Morris, měl slovnítný dr. Manning pohřební řeč, řečnil bez mála půl druhé hodiny. Zatím konaly kat. kněží Londýnští přípravy k dalšímu průvodu: 50 černě potažených vozů, v nichž seděli biskupové a vyšší kněžstvo, jelo v čele průvodu; za nimi umrlčí vůz, šesti vraníky tažený, po něm následovaly vozy s příbuznými a přátely zvěčnělého, pak kočáry vyslancův, biskupův i jiných v nepřehledné řadě. Po celé cestě bylo divákův bez počtu, u oken všech domů i na střechách, všude plno lidí. Sklady a krámy, kudy průvod se ubíral, byly z větší části zavřeny. Pořádek nebyl nikde rušen, všude se jevila veliká soustrast. Ačkoli počasí únorové bylo nepříznivé, naplnilo předece lidstvo celý kat. hřbitov v Kensal-Greenu. Již se setmívalo, když kladli do hrobu tělo, v němž a s nimž zašla jasná hvězda na obzoru angl. církve.

Zpráva o úmrtí kard. Wisemana zarmoutila sv. Otce; 15. března 1865 konaly se v Římě v chrámu „al Gesù“ slavné zádušní služby Boží za v Pánu zesnulého, v Římě veleváženého velekněze.

Závět nebožtíka kardinála otevřen jest úředně ke konci června 1865 v Londýně. Zanechal po sobě jen 2000 lib. sterl. Duchovním: Villiamovi Thompsonovi a dr. Manningovi zůstavil vlastnictví veškerých spisů svých i rukopisů, a dal jim na vůli, aby rukopisy jeho dle uznání anebo vydali, anebo zničili. Každému služebniku svému odkázal celý roční plat. Peníze odkázal třem vykonavatelům závětu svého: knězi V. Thompsonovi, knězi Francis Serabeovi a R. Bagshaweovi.

Nástupcem velikého Wisemana jmenoval Pius IX. dr. Manninga, 30. dubna 1865, jmenování to došlo ho 8. května t. r. Dr. Manning přestoupil r. 1851 z anglikánské do kat. Církve, a byl dříve archidiaconem v Chichestru a přítelem Puseyovým. Posledně byl proboštem kapitoly Westminster-ské, a vyniká vědomostmi, povahou a vážností.

Poněvadž se nedočekal milovaný vrchní pastýř 25. ročnice svého na biskupa posvěcení, a nemohl tudíž přijmouti památný dar jemu chystaný, ustanovili angl. katolíci postaviti mu jiný pomník, chtěli totiž vystavěti ve Westminsteru nový důstojný stoličný chrám arcibiskupský, neboť Mariánský chrám v Moorfieldsu byl jen

prozatímní. Slavný ten pomník měl státi 250.000 lib. sterl. Zakoupené staviště budoucího chrámu jest prostranství naproti Green-Parku, na němž nyní stojí Cambridge House v ulici Piccadilly, obydlí to lorda Palmerstona. Nájem dochází, a pak postoupí katolický majetník místo to výboru. V červenci 1865 měli Londýnští katolíci za předsednictví nového arcibiskupa schůzi, v nížto zvláště hojně zúčastnila se vyšší třída. Návrh stavby nového chrámu stal se v tom shromáždění skutečným uzávněním. Sbírky do konce května 1865 obnášely 16.000 lib. sterl.; některé příspěvky až 1000 a 2000 lib. sterl. Tím zajisté nejlépe se zvětší jméno nezapomenutelného nebožtíka, kardinála Wisemana.

XVII. Povaha Wisemanova.

Wiseman byl nejvýtečnějším církevním knížetem v první polovici XIX. století, ano zámořské Anglii byl v pravdě druhým sv. Augustinem, jež vyslal papež Řehoř Veliký r. 595 na obrácení Anglův. Život jeho byl opravdu život apoštola, který uměl býti všem všecko, jen aby všecky získal Kristu. Ve všem, čeho se jen dotknul, dobýval vítězství kat. pravdě.

Vědecká vzdělanost jeho byla všestranná, jaková zřídka u koho se nalezá v té míře, jako u něho. Kromě španělského, francouzského, vlaského a anglického jazyka, znal se výborně v semitických řečích, jakož i v bohosloveckém a filosofickém písemnictví, jsa při tom neobyčejně plodný. Vniknuv do hlubin mystiky Církve své, byl nic méně nejobratnějším dialektikem své doby. Nebylo učeného spolku, kdeby se jméno jeho nebylo stkvělo.

Víry byl skálopevně a ku podivu byla srdečná, ano synovská oddanost jeho k sv. Stoliči římské. Za to požíval lásky sv. Otce Pia IX., jako snad nikdo jiný. Schloubou pohlížel naň vždy Řím a každý katolík žehnal krokům jeho.

Velepastýřská činnost jeho byla neunavná, bez umdlení ujímal se všeho, cožkoli náleželo v obor apoštolský, a to zvláště váhy mu dodávalo, že s učeností a opatrností pojil vytrvalou horlivost a lásku. Máje smrt za dveřma, neulevil nic v horlivosti své.

Slovutný tento kněz, učenec a nad míru horlivý sluha Páně měl do sebe něco z ohnivé povahy sv. Petra. Když Pius IX. před zřízením svatovlády v Anglii na jisté a nevyhnutelné bouře poukazoval, kteréž v zá-pětí toho zařízení povstanou, měl Wiseman za to: „nubecula est mox transitura,“ a usedl klidně na arcibiskupskou stoliči, ač se to vůkol něho zmítalo, jako rozbouřené moře. Znalť zajisté dobře tékavost lidu

anglického. Při vši své jemnosti neznal však nižádné básně.

Jsa pravý kněz a biskup, byl spolu i uhlazeným vzdělavcem, bystrým diplomatem, obratným právníkem a výmluvným řečníkem. Každý úterek přijímal u večer v příbytku svém četnou společnost duchovních i světských osob.

Od Prozřetelnosti obdržel nad jiné těžkou úlohu, o jakových doba naše pracuje, totiž aby znova zvelebil anglickou církev kat., surovým násilím potlačenou a to jen pouhou mocí ducha svého. Opravdu stal se statečným bojovníkem za svěřenou jemu církev angl. a zvítězil skvěle. Jím nastal vyšší vzlet v církvi angl. a on zjednal Puseyovcům v lůně kat. Církve pevnou půdu, na které státi mohou.

Zmítaný život jeho podával mu mnohou radost, avšak i přepočtené trpké žalosti. Až do skonání svého byl středem, z něhož všechny církevní záměry v Anglicku vybíhaly a v něm opět se soustřeďovaly. Rozčilení, panovavší z počátku proti němu se strany protestantské, utuchlo postupem času a přes to vše stal se kardinál za nedlouhou osobností velice váženou a vůbec ctěnou. Kázání jeho a přednášky protestanti rádi a četně navštěvovali, podávalť jim jistě pravdu pravdoucí, — avšak způsobem nepopuzujícím, neurážejícím, alebř lahodným ano lákavým. Jméno jeho zapísáno jest v knize života, a církevní dějepis chlubití se bude vždy podivuhodným mužem tímto.

XVIII. Spisy Wisemanovy.

Dr. Wiseman byl neobyčejný učenec a duchaplný spisovatel, na kterémžto poli byl velmi činným a co více i prospěšným, neboť byl veliký znatel lidského srdce, k němuž uměl převýborně mluvit. Ve všech jeho uveřejněných rozpravách prosvítá jako červená nit důkladnost a jakási neodolatelná moc, nutící rozum bezděky ku přijetí hlásané pravdy. On otevřel Angličanům hlubiny kat. vědy a hlásal slávu a moc kat. víry v náboženském i občanském životě jazykem výmluvným, způsobem lahodným a nelíceným.

Spisovatelská činnost jeho spadá hlavně v doby jeho pobytu v Římě a do prvních let jeho mužné mladosti. Sepsal více bohoslovných spisů, avšak proslul i na poli písemnictví jiných vědeckých odvětví. Z četných spisů jeho prosluly:

a) Twelve lectures, on the connexion between science and rewealed religion, 1836. (Dvanáctero čtení, čili souvislost mezi vědou a zjevením.) Přednášky ty měl v Římě. Hned po vydání r. 1839 bylo dílo toto do více jazyků

přeloženo a v největší části Evropy známo. Uvítáno jest co zjev velmi utěšený, a učitelové bohovědy dávali je žákům do ruky co ochrannou zbraň proti šípům povrchné a mělké vědy. Německy vydal spis ten Haneberg r. 1839, a podruhé Weinhart 1856, v Řezně.

b) Horae Syriacae, jež složil co profesor semitických řečí na vysokých školách římských.

c) Neplodnost protestantských misí, 1835.

d) Conferences on protestantismus, 1836.

e) Essays on varions subjects, 1853.

f) Vysvětlení nejppřednějšího katol. učení a obřadů.

g) Přednášky o liturgii v papežské kapli o svatém témdni. Spis ten byl v Anglicku velmi rozšířen, podáváje zevrubné vypsání všech slavností, obřadů a výkonů o svatém témdni v Římě v kapli Sixtinské, s důkladnými rozpravami o liturgii církevní, o zpěvu, malbě a básnictví, o stavitelství a o budovách Římských i kat. Církve vůbec.

h) Jeden z jeho nejlepších spisů, u nás neznámější, jest: Fabiola čili církev v katakombách. Jestť román, jehož děj vyňat jest z prvních dob křesťanských, přeložen jest takřka do všech jazyků evropských. Kard. Wiseman odevzdal Fabiolu Londýnskému spolku k vydávání katol. spisů, vyhradiv sobě právo udělovati povolení k překladům. Výbor Dědictví ss. Cyrilla a Methodia chystaje se vydati výbornou tu knihu, vyzval kněze dra. Škorpíka, člena svého, aby ve jménu výboru k Jeho Eminenci se obrátil s uctivou prosbou za povolení k uveřejnění českého překladu Fabioly. Slavný kníže církevní poctil žadatele touto odpovědí:

V Londýně dne 9. února 1856.

Velebný Pane!

S velikou radostí svoluji v žádost Vaši přeložiti Fabiolu do Slovanštiny, a nad míru bude mne těšiti, dovede-li působiti něco dobrého mezi lidem onoho národa. Výtisk překladu, až ku konci dospěje, přijmu s velikou radostí. Zůstávám

Velebný Pane

Vaším blahosklonným sluhou v Kristu
M. kardinál Wiseman.

Fabiolu zčeštil z angličiny Václ. Novotný, učitel v ochranitelně Brněnské, a Dědictví ss. Cyrilla a Methodia vydalo ji pod nápisem: Fabiola, čili církev v katakombách, r. 1857, v 8. (stojí 1 zl. 58 kr. r. č.)

i) Ukrytý drakom, 1859. Dramatická hra, jíž kardinál skvěle osvědčil své básnické nadání; předmět hry vzat jest z církevních dějin za doby císaře Honoria a papeže Innocence I.

j) Lampa posvátná, obrazy ze života, ježto na češtinu převedli chovanci arcib. semináře Pražského a umístili v Blahověstu 1859, str. 305—320.

k) Pastýřky Betlémské, překlad v Školníku 1864.

l) Růže z Rožmberka, melodráma, jež kar-

dínal krátce před smrtí svou složil. Předmět vzat jest z našich domácích dějin českých.

m) V pozůstalosti jeho nacházejí se důležité spisy, které však jen sv. Otec otevřítí smí. Pozůstavil mimo jiné také spis o postavení kat. Církve v Anglicku a o jeho vlastním vlivu v podporování zájmů sv. náboženství.

n) Předmluvou opatřil spis: Nové vítězné palmy kat. mučovníkův. (Německy v Řezně 1862.)

Dopisy.

Z Prahy ku konci listopadu 1865.

(První společná porada učitelská.)

Dne 16. listopadu o 4. hod. odpolední sešlo se učitelstvo Pražské k první obecné poradě v koleji Klementinské (v posluchárně theologické č. IV.) v počtu 98. Poradu řídil předseda, vys. důst. vrchní školdozorce, p. kanovník Prucha. Zahájil poradu vyzváním k tiché modlitbě; po té pozdravil shromáždění úvodní řečí, v kteréž mimo jiné pravil, kterak Jeho Eminenci, nejdůst. pánu kardinálu-arcibiskupovi na srdci leží zdar národního školství, a jak sám v pastýřském listu svém k učitelstvu daném praví, že rád prodlévá mezi milovaným učitelstvem svým a poněvadž mu práce vrchnopastýřské nedovolují, ještě častěji navštěvovati školy, s radostí vítá zprávy o činnosti v poradách. Dále líčil v. d. p. předseda radost, jakéž byl J. Emin. náš vrchní pastýř zakusil, vida, jak učitelstvo věrně plní povinnosti své, začož vzkazuje všem díky a uděluje pozhnání. (Veškeré shromáždění povstalo.) — Během porady bylo navrhováno, aby porada ve 14 dnech opět svolána byla, načež v. důst. p. předseda odpověděl: Prál bych si vřele, abych příští poradě mohl býti přítomen. Chtěli, pánové, vzítí na mne ohled a mně popřát, abych i v druhé poradě zúčastniti se mohl, tedy nechť odbývá se schůze 3. týden adventní. — (Přijalo se.) Tyto dva výroky p. předsedovy, jež tuto dle „Nár. Školy“ předkládáme, zkroutil kdosi, dávaje referát „Nár. Listům“ č. 257., v tento smysl: „V zahajovací řeči vyjádřil se předseda, že J. E. arcibiskupu Pražskému nezbyvá času přihlížeti náležitě ku školství našemu. Později, když učitelstvo žádalo, aby ve 14 dnech se svolala porada příští, vyslovil předseda, že nemá času tolik, aby přítomen byl poradě té, pročož žádal, by později se odbývala. Z toho patrné, že duchovenstvo na své (?) roli má práce dosti, a že nemůže se školství jak náleží věnovati. Zdaž nevypadá to jako nový argument pro odloučení školy od Církve? (!) Na každý způsob ale mělo by učitelstvo míti předsedu nebo aspoň místopředsedu ze středu svého, když

církevní páni hodnostáři nemají kdy porady jeho navštěvovati.“ Tolik v „Nár. L.“ p. referent, jenž má uši a neslyší, oči a nevidí, alebrž zástím hnán jsa křičí do světa: Odlučte školu od Církve! Křičí tak bez ohledu na hlasy učitelstva tomu odporujícího, nechce slyšeti hlasu mužů trpce zkušených. Kýžby se p. referent poznal a nepřivolával, což by jemu nebylo ku pokoji a ostatním k prospěchu! Kýžby poznal, jak těžce urazil J. Emin. vrchního pastýře, jehož i židé velebí co vzácného přítele mládeže a podporu školství, o němž ví všecken lid, že na svých visitačních cestách nejvíce času věnuje školám. Co se týče v. důst. místopředsedce nár. škol v arcidiecési, přejeme štěstí ctěnému učitelstvu, že dotčený pán nemá času, aby přítomen byl každých 14 dní poradě na př. o věcech dávnou už vyjednaných. Jsouť učitelstvu k většímu prospěchu kancelářské práce jeho, jimiž hájí zájmy učitelů, ujímá se potlačovaných a chrání je proti přechmatům povolanych i nepovolanych pánů. — Na tomto objasnění věci budiž dosti. Mohli bychom uveřejniti více z dopisu nám zaslaného od účastníka té porady, p. K. H.; avšak máme za to, že to náleží do listů vychovatelských, a že příliš ostře kárá nemoudrého p. referenta, jenž i na poradě hledá argumenty pro oddělení školy od Církve! —

Z Příbrami, dne 25. listopadu 1865.

(Svěcení školy Dubnovské.)

Nejdražší klenoty lidského pokolení jsou křesťanská osvěta, ctnost a nábožnost. K trojlístku tomu vésti má dobře zřízená škola. To uznavše obce k Dubnu přiškolené postaraly se o to, aby rádná budova školní, kterážby ještě dlouho potřebám a počtu mládeže stačila, vystavena byla. Učilo se v Dubně posud hned vedle hospody v najaté světničce, do níž se sotva sto dítek vešlo, kdežto předce téměř 200 dítek tu školu navštěvovati má a zimního času také skutečně navštěvovalo. Ještě před dvaceti lety bylo to s tou školou jako na vázkách, má-li se jen co pokoutni trpěti anebo za veřejnou považovati. Konečně l. 1847 mezi rádné školy království českého vřaděna byla a mimo Dubno také Dubenec, Háje, Bitis poukázány jsou dítek svých do ní posílati. A od té doby nepřestali jak duchovní tak světští úředové na to dolehati, aby důkladná, času přiměřená škola zřízena byla. A jelikož se usilování to s dobrou vůlí občanů přiškolených potkalo: odstraněny jsou všechny překážky, místo bylo zakoupeno, peníze aspoň z většího dílu shledány a s pomocí Boží letos z jara se začala a na podzim skončila stavba, kteráž 6700 zl. r. č. stála

a nyní celé Dubno kráslí. Stavitel byl měšťan Příbramský p. František Stiebor, kterýž již několik domů v Příbrami vystavěl. Dne 5. listop. t. r. odpoledne po třetí hodině byla od důst. p. vikáře a školdozorce Příbramského Josefa Votýpky upřítomnosti vznešených pp. hostů z Příbrami a z okolí svčena nová budova tato. Již několik dní napřed činily se přípravy, škola byla zeleným chvojím ozdobena, korouhvičky černožluté i červenobílé vlály z oken a před školou postaven jako malý oltář, na němž vyobrazen P. Ježíš, an dítkám milostivě žehná a po obou stranách oltáře z jedlových stromků stěny učiněny, mezi nimiž duchovenstvo sv. obřady konalo. Dav lidu byl náramný. Pěkný dojem učinili císařští pp. úředníci; ježto se nestyděli hned za školními dítkami před samým duchovenstvem kráčet. Průvod šel ze staré školy k soše blahoslavené Panny Marie odříkávaje litanii o Všech Svatých. Jakkoli počasí bylo deštivé a bláta až hrůza, předece z Dubna a z přiškolených vesnic málo kdo zůstal doma; nýbrž všickni hleděli ten památný den svou přítomností oslaviti. Když procesí k řečené soše Panny Marie přišlo, poklekl důst. p. školdozorce na klekátko a propravní modlitbu na to svčení se vztahující velmi vroucně a nábožně přednesl. Pak vstav dal znamení, by se průvod k nové škole hnul a píseň k Duchu svatému zpíval. Tu opět začal vesnický zvonek cinkati, lid hlučným zpěvem povětří rozrážel a zdoluhavým krokem dorazil konečně nové školy, kde již Příbramští a Dubenečtí vzácní hosté čekali. Po vykonaných církevních modlitbách u toho před novou školou postaveného oltářiku obrátil se důst. p. školdozorce k lidu a svým vydatným libozvučným hlasem velmi dojmavou řeč měl, kterážby zasluhovala do tisku přijíti. Porovnav školu k roji a pilné žáčky k věličkám dokazoval, kterak náboženství Kristovo základem pravé osvěty jest a jak všecko umění lidské nebezpečné býti může, když se od náboženství odloučí. Pravdu tu pěknými příklady provedl. K závěrku děkoval ve jménu nejvyšších osob všem těm spanilomyslným mužům, jenž se o vystavění té nové školní budovy rázně zasadili. Samo sebou se rozumí, že všecko hlasitě plakalo. Po té šel do vnitř školy, pomodlil se v zákonně a pak všechny místnosti svčenou vodou vykropiv chystal se domů, ačkoli ho všickni snažně prosili, by s nimi ještě chvíli pobyl a po tak velkém namáhání se občerstvil; však on nechtě v noci po lesích se potloukatí dal zaprahnutí a ujížděl domů. Všickni hosté ho litovali chválice jeho výmluvnost a přívě-

tivost. Nákladem přiškolených obcí byla ve škole hlučná svačina přistrojena, při níž se — jak obyčejno — příslušné pronášely připitky. Dříve ale než důst. p. školdozorce odjel a hosté k stolu zasedli: přednesla dceruška místního učitele p. Vojtěcha Chlosta ve jménu školní mládeže srdečné poděkování. P. O.

Z Hradce Králové dne 28. listopadu 1865.
(Mladistvý obrácenec. Zbožný úmysl.)

Nemohu mlčením pominouti slavnosti dojemné, která v kostele P. Marie v ned. XXV. po sv. Duchu se konala. Žák prvé gymnasiální třídy Jos. Ruml skládal vyznání víry katolické do rukou p. katechety Bohumila Hakla; svědky byli p. řídítel Tom. Bilek a třídní prof. p. Jos. Votruba. Tím byla vyplněna dávná touha obrácence, totiž býti katolíkem. Otec svolil k tomu a byl sám přítomen slavnosti té, nemoha se zdržeti slz, tak i mnoho jiného lidstva. Uchvacující bylo, slyšeti jasný hlásek děcka, přivínujícího se neohroženě k Církvi sv., zřítí andělskou radost a vnitřní pohnutí na tváři jeho. Po krásných obřadech ujal se slova p. katecheta a měl řeč na text: „Usilujte o jednotu víry;... jeden Pán, jedna víra, jeden křest.“ Mluvil asi v tato slova: Obřady posvátné jsou vykonány, nový úd vstoupil do tajemného svazku Církve sv. Zřekl se bludu, sjednotil se s námi. Když Spasitel po věčné památné poslední večeři šel na horu Olivetskou, modlil se. Bohu Otci modlitbou krásnou, již nám zaznamenal sv. Jan. „Otče svatý, zachovej je, kteréž si mi dal, ve jménu svém, aby byli jedno jako i my.“ (Jan XVII. 11.) I sv. Pavel, jehož slova jsem svrchu uvedl, napomíná nás k jednomyslnosti u víře. Jako byl Kristus jeden, tak mělo býti i jedno duchovní tělo Kristovo, jedna Církev. Leč dějepis církevní nás učí, že povstali mnozí nepastýřové — nájemníci, kteří trhali duchovné tělo Kristovo, odvádějice ovce od ovčince pravého, způsobili odštěpení, rozkol, nesvár, roztržky mezi nimi. Co pak zbývá takovým společnostem, jež se církvemi zovou, než aby dříve neb později jako polbloudilé dcery se vrátily v lůno matěře své, církve katolické. Takové obraty působí však toliko milost Boží. Ona působí v jednotlivcích, tak že ti to poznávající cestu pravou, nastupují ji, odchýlivše se od stezky bludné. To vidíme na sv. Martinu, ten jako chlapec šestiletý potajmo do křesťanských chrámů chodíval, ješto rodiče pohanští o tom ani zdání neměli. Tak na oko jsa pohanem, byl přesvědčením horlivým křesťanem. Tak i sv. Augustin poslouchával se zálibou řeči arcibiskupa Mi-

lánského sv. Ambrože, jsa sám učitelem řečnictví tamtéž. Milost Boží rozžehla mu jasný paprsek poznání pravdy, obrátil se a stal se slavným učitelem církevním. — I ty, dítě milé, učinilo jsi rozhodný krok, přestoupivši na víru předků svých. Tvoji předkové před 300 lety byli katolíky a ty se navracuješ jako ztracený syn do domu otcovského. Velká byla milost Boží, která tě pohnula k předsevzetí tomu a síly ti dodala je vykonati. Ty sám jsi vyznal, s jakou ochotou jsi poslouchával kázání kněze katolického, s jakou pozorností jsi naslouchal, když se sv. náboženství katolickému vyučovalo! Setrvej na dráze započaté, zachovávej příkázání, dochovej si víru neporušenou k onomu dni, až přijde soudit Syn Boží ve slávě své živých i mrtvých, abys dosáhl koruny spasení! — Vy pak, jinoši studující, přijměte jej za svého spolubratra a, ješto jste ho již dříve milovali, milujte ho nyní dvojnásob, svíce mu příkladem dobrých skutků. Běda tomu, skrze koho pohoršení pocházejí. Nestyďte se hlásiti se k víře katolické, buďte horlivými vyznavači jejími a tak s pomocí Boží získáme i jiné bratry ovčinci Kristovu a bude jeden ovčinec a jeden pastýř. Po té slouží pan katecheta při asistenci p. bohoslovců mši sv., při níž obrátenec, dříve se vyzpovídáv, se svíce v ruce přijal Tělo Páně. — Osměluju se také učiniti zmínku o horlivosti neunavné p. katechety, kterák pečuje o opravu katedrálního chrámu Páně sv. Ducha. Jeho přičiněním zbudujou si bohda studující trvalý pomník v chrámu tom novým oltářem gotickým. Š.

Od Doubravky, 26. listopadu 1865.

(Posvěcení nového chrámu v Dolních Bučicích.)

V neděli XXII. po sv. Duchu, dne 5. listopadu t. r. konala se v Dol. Bučicích zvláštní církevní slavnost, posvěcení nově zbudovaného chrámu Páně. Dol. Bučice, vesnice jednu hodinu cesty od Časlavi, leží při silnici k Chrudimi vedoucí, v úrodné krajině, již Doubravka protéká. Zde býval před mnohými léty farní chrám Páně, ke cti Všem Svatých zasvěcený, kterýž později, z neznámých mi příčin, filialním se stal a obce k farnosti Bučické náležející byly k Chotusické přiděleny, tak že od té doby až do r. 1820 Chotusičtí duchovní zde služby Boží každou čtvrtou neděli vykonávali. Roku 1820 byl kostel tento pro nebezpečí hrozící zavřen a konečně z obavy možného neštěstí zcela zbořen. Od toho času neměli Bučičtí svého chrámu Páně. — Teprv r. 1853, v den Nanebevstoupení Páně, byl na tom místě, kde kostel stával, základní kámen k novému chrámu urozeným pánem

Jos. Osvaldem hrabětem z Thunu, co patronem, položen a důstojným b. střídníkem p. Jos. Moučkou, děkanem z Potěch, při asistenci patron. duchovenstva posvěcen. Stavba nové svatyně této dosti rychle ku předu postupovala, ješto občané Dolno- i Horno-Bučičtí, jakož i Vrdovští (tito k Žlebům přifařeni) p. hraběte při stavbě chvalnou ochotností podporovali. Potřebná však k službám Božím vnitřní úprava a ta okolnost, že občané obou Bučic společně s Vrdovskými mezi tím časem o zřízení fary v Dolních Bučicích na patřičném místě zakročili — což po mnohých překážkách ve prospěch žadatelů příznivě již vyřízeno — jakož i to vroucí přání, aby instalace nového p. faráře a posvěcení chrámu v týž den se odbyvaly, jsou ty příčiny, že se doba vysvěcení chrámu Páně až do letošního roku prodloužila. An ale i letošní rok již ke konci se chýlí a byt pro nového faráře ještě vyjednáán není a napotom i obava, že by vyjednávání toto snad dlouho trvati mohlo, jakož i touha, aby aspoň někdy služby Boží se zde odbyvati mohly, přiměly osadníky k tomu, že o vysvěcení chrámu Páně, na neděli, která po Všem Svatých připadá, a v kterouž se zde každoročně dle starého obyčeje posvěcení, památka to posvěcení bývalého chrámu Páně slavívá, zakročili. Nejdůst. bisk. konsistoř Kralohradecká, uznávajíc spravedlivou žádost osadníků Bučických a Vrdovských s radostí k tomu svolila, aby chrám v Dol. Bučicích v neděli po Všem Svatých vysvěcen byl, splnomocnivši zároveň důstojného bisk. střídníka p. Jos. Moučku, nemůže-li pro svou churavost sám osobně obřad tento vykonati, aby v posvátném výkonu tomto bisk. vik. tajemníka, důst. p. Jos. Novotného, děkana z Golčova Jeníkova, zástupcem měl.

Každý věrný našinec snadno se domyslí, s jakým radostným pocitem zvěst o vysvěcení nového chrámu Páně zde přijata byla, nebylo ani jediného upřímného katolíka, jenž by se na tento den byl netěšil, jenžby na mysl byl nepřemítal, čímby k oslavě toužebně očekávaného dne přispěti mohl.

Aby vše dle jistého řádu se dalo, sestavil se z osadníků zvláštní výbor,*) jenž si za účel vytknul, vše, čeho ještě k službám Božím do chrámu zapotřebí, opatřiti a den svěcení chrámu důstojně oslavit.

*) Členové tohoto výboru byli p. p.: Jan Čapek a Jan Pacit z Dolních Bučic, Jos. Tetřev z Hor. B. a Jan Kutilek z Vrdů, zvolivše si za svého rádce vel. p. Fr. Koutníka, zám. kaplana Zehušického, jemužto p. hraběnka obstarání všech k bohoslužbě potřebných věcí zvláště svěřila.

Seznávše, čeho se chrámu ještě nedostává, obrátili se především k paní hraběnce z Thunu s tou prosbou, aby jich v díle bohumilém podporovati ráčila. A hle, důvěra, kterou v spanilomyslnou chot p. patrona skládali, jich nezklamala, neboť ona darovala chrámu Bučickému kromě tří úplných mešních rouch a dvou polštářů vlastnoručně zhotovených, mimo veškeré prádlo na oltář, pro duchovního a ministranty, ještě přes 300 zl. na zakoupení k bohoslužbě potřebných věcí. Vidouce tuto šlechetnou obětavost paní hraběnky, koupili členové téhož odboru sami pozlacený lustr, dvě hedbávné korouhve a kříž dobře posříbřený. — Mezi tím časem, co se tyto věci obstarávaly a chrám Páně ku slavnosti vnitř i zevnitř okrašloval, přiblížil se den 5. listopadu, k vysvěcení chrámu ustanovený. Již večer před tím dnem oznamovalo slavné sezvánění libozvučných zvonů, jakož i střelba z moždířů blízkým i vzdáleným radost Bučických.

Dne 5. listopadu pak hned časně ráno bylo v Bučicích nad obyčej živo, a ačkoliv téhož dne hustá mlha pokrývala celé okolí, předce z blízka i z daleka scházeli se zástupové, aby spolu radovali se s radujícími. Po osmé hodině sjíždělo se vel. duchovenstvo z Chotusic, ze Zbislavi, Zehušic, z Čáslavi a z Turkovic, jakož i důstojný b. vik. tajemník, co vykonavatel posvátných obřadů v zastoupení churavého p. vikáře, napotom jiní pozvaní hodnostáři: p. baron z Voithu, c. k. Čáslavský krajský přednosta, p. Foydl, c. k. okresní, patr. úřadnictvo a konečně po 9. hodině zavítal při střelbě z moždířů mladý p. hrabě Osvald z Thunu, maje při slavnosti zastupovati nepřítomného, v Mexiku meškajícího pana otce. — Hned pak hnul se průvod ze školy při slavném sezvánění a střelbě z moždířů k nově vystavenému chrámu Páně, mládež školní předcházela, následovali za praporem živnostníci, sbor zpěváků a hudebníků, družičky, vel. duchovenstvo, za nimi ml. pan hrabě, p. krajský, okresní, patr. úřadnictvo a ostatní pozvaní hosté.

U dveří zavřeného ještě kostela, jehož průčelí prapory a zeleným věncem okrášlené bylo, průvod stanul a Chotusický p. farář oslovil ml. p. hraběte takto: „Vysokorodý pane hrabě! Na místě nepřítomného p. otce Vašeho, co milostivého patrona chrámu Páně tohoto, jehožto osobu při této dnešní slavnosti zastupujete, skládám Vám, urozený pane, co duchovní pastýř této osady ve jménu všech obyvatelů nejvroucenější díky, že tento chrám Páně mnohým nákladem z gruntu nově vystavěti dal, jakož i také, že Vaše spanilomyslná paní máteř

ku vnitřní ozdobě velikou obětí byla přispěla.“ — Po té počaly předepsané posvátné obřady a sice po vykonané modlitbě, žehnání vnějších zdí, při čemž duchovní střídavě se sborem zpěvákým žalm 50.: „Smiluj se nade mnou Bože“ zpívali. Napotom všlo duchovenstvo do kostela k hl. oltáři, při čemž se litanie o Všech Svatých zpívaly. Když pak byl důst. světitel oltář a celý kostel požehnal, jal se pokropovati i zdi vnitřní, při čemž duchovní předepsané žalmy pěli, a na to se modlitbou sv. úkon skončil.

Po modlitbě zpívala se píseň před kázáním: „Otče náš milý Pane“ a na kazatelnu vystoupil Čáslavský katecheta hl. a realní školy, vp. Jan Al. Nožička. V úvodu řeči své porovnával osadníky zdejší s Israelity v zajetí babylonském, kteří po 70 roků neměli chrámů, byli bez kněze, bez obětí. Jak tedy — doložil — vítané, jak radostné bylo jim provolání Cyrovo: Kdo mezi vámi jest z lidu Božího, nechať jde do Jerusalema a staví dům Hospodina, Boha israelského. Jakou radost pocítili, když navrátilvše se do města svého, počali kopati základ k novému chrámu! Kněží radosti troubili, starci radostí plakali, všechen lid radostně pokrikoval. Podobnou radost pocítujete zajisté i vy, milí osadníci; 45 let jest tomu, co se zde nehlásalo slovo Boží, nekonala obět nejdražší, nerozléhal zpěv nábožný. Bylo tu prázdno, smutno, pusto. Však nezpomínejme dnes těch přesmutných časů pro nynější slavnou a radostnou dobu. Aj, již tuto ze základu nový chrám Páně větší, důkladnější, krásnější nežli byl starý k oblakům strmí, kterýž značným nákladem uroz. p. Jos. Osvalda hraběte z Thunu, jakož i také vašim úsilovným namáháním zbudován a upraven jest. Již tu opět uslyšíte hlásati slovo Boží; opět ta nejdražší obět těla a krve Páně za živé i za mrtvé se tu konati bude. Opět budou se rozléhati tuto písně chvály Pánu nejvyššímu. Dnes jest již všeho toho počátek, zdaž tedy není dnešní den pro vás den slavný a radostný? Aby však dnešní radost byla vám k spasení prospěšná, musíte dobře na mysli uvážiti, čím tento nově posvěcený chrám Páně se vám dnes stává — a jaké povinnosti ohledně něho na sebe berete, aby vám byl skutečně domem spasení. Po kázání sloužil důst. p. vik. tajemník zpívanou mši sv. při asistenci osmi zde přítomných kněží; k závěrce zapěl: „Tě Boha chválíme“ a udělil požehnání. Tím ukončila se pro Bučice připamatná slavnost, kterážto zajisté utkví v myslích i v srdcích všech účastníků.

Na větší toho dne oslavu a na počtu pozvaných hostů uspořádal slavnostní výbor hostinu v domě p. Jana Čapky, předsedy

téhož výboru, jakož i v domě p. Jana Paclta pro zpěvacký a hudební sbor. Č.

*Od Vysoké dne 26. listopadu 1865.
(Přinut vejíti — do chrámu Páně.)*

„Compelle intrare“ — přinut vejíti — slova ta na mysli tanou, kdykoli a kdekoli vidíme četné davy lidu v čas služeb Božích před chrámem prodlévati, ačkoliv uvnitř dostatečně místa se nalezá. Příčinu k tomu nedávějš duchovní nikdy zbytečným prodléváním aneb protahováním času k službám Božím určeného, pamětliv, aby v určitou hodinu (Conc. Trid. s. 22) služby Boží konal. Ostatně třeba dle rady sv. Pavla zachovati se, který takto dí: „Kaž slovo, nabízej v čas i nevčas, tresci, pros, žehři ve vši trpělivosti a učení,“ aby, kdy napomenutí neprospívá, působením na cit zahálčiví otáleči do chrámu poukázání byli, u nichž tak zvané „argumentum ad hominem“ nejvíce vydá, kdy o přesvědčení se jedná. Tomu dobře porozuměl sv. Jan almužník, patriarcha Alexandrinský, který vida, že lid po slyšení evanageli z chrámu vychází, přestal u vykonávání posvátných obřadův a následoval vycházejících, a posadiv se u prostřed nich pravil: „Dítky, kde stádo, tam pastýř. Buď se mnou vstupte do chrámu, aneb já s vámi zde zůstanu.“ To pomohlo, že budoucně více před chrámem v čas služeb Božích nemeškali. A jestliže za starodávna síně chrámové procházeli jahnové, aby žádný šramot se nedál, nikdo nešeptal neb nepodřimoval, zapotřebí i nyní přihlídnouti, by vůkol chrámu v čas služeb Božích pohoršlivé sborování se nedálo. Prospěloby snad také ohlásiti, že pro ty, co před domem Božím stávají, slovo Boží se zvláštním ohledem na ně vykládáno bude a to u prostřed nich venku, aby jich srdce co dobrá půda nezůstalo ladem ležeti, ale hojného užitku nebeskému hospodáři neslo. Možná, žeby nikdo venku nezůstal, boje se veřejného zahanbení, k němuž se přikročiti má, když ostatní prostředky neprospívají.

Nemohu zde zamlčeti, co mi d. pan děkan Starokolinský ondy vypravoval, řka: „Byl jsem v Kladsku, a když jsem v chrámu některé památnosti prohlížel, dotazoval jsem se na to a ono vikáře — kaplana —, který mne provázel, nedostal jsem však na své otázky žádné odpovědi. Jsa toho mínění, žeby můj průvodčí snad dobře nedoslýchal, táži se hlasitěji jednou a podruhé, ale vikář ustavičně mlčí, pročez jsem také umlkl, a už bych se byl až mrzel a považoval vikářovo mlčení za cos urážlivého. Ale když jsme přišli do zákristie, tu mne můj průvodce počal odprošovat, že na všecky mé

dotazy neodpovídal, an by prý přítomný lid naši rozpravu za pohoršení bráti mohl.“ Komu tu nenapadne ono starořímské: „Favete linguis,“ kterým Římané ještě pohané k lidu provolávali, aby vše umlкло a oběti důstojně přináseti se mohly. Neméně významná jsou slova, kterými kněz při mši sv. sebe a lid k modlitbě vroucnější vybízí, řka: Sursum corda! — vzhůru srdce — a při kterých sv. Chrysostom posluchače takto oslovuje: „Co činíš, človče? nepřislíbil-li jsi knězi, který řekl: Vzhůru mysl a srdce“ a ty řekl: Mám ku Pánu? Neostýcháš se aniž se hanbiš, když v té hodině lhárem se stáváš? — Sto šedesát hodin máš v témdni, jednu jedinou ponechal sobě Bůh, a ty ji maříš světáctvím, smíchem a shonem?“ V skutku ona veřejná tichost, jaká v chrámu a vně po čas služeb Božích panuje, jest ta největší a nejpřednější oslava bohoslužby, které především všemožnými prostředky dovolávati se dlužno, podle slov apoštola: „Toto mluv a napomínej i trestej se vším prikazováním, žádný at sebou nepohrdá.“ (K Titovi 2.)

J. N. D.

*Z Domažlic 25. listopadu 1865.
(Malby v chrámě obnoveny.)*

V době, v kteréž nepřezní tiseň jako můra tlačí hospodáře i řemeslníka, v kteréž mnohý necitelný upír ssaje krev dlužníků náramnými úroky z peněz půjčených, a při tom se ještě dobrodincem a pomocníkem nuzných nazývá, — v době, v kteréž židé i židovští křesťané od věřitelů dluhy kupují za levný peníz a je pak soudními prostředky bezlitostně vymáhají, tak že mnohý statek, mnohá živnost tím k úpadku přichází, v době takové jest to věci potěšitelnou, když daněmi a peněžní bídou utahaný lid křesťanský nezapomíná na chrámy Páně a jim pustnouti nedá. Takového radostného důkazu lásky ku svatyni Páně dočkali jsme se opět tohoto roku v Domažlicích. Neboť když z dobrovolných příspěvků v předešlých letech bylo všech šest oltářů děkanského chrámu bohatě pozlacen a obnoven, neměla nábožná mysl osadníkův našich pokoje, vidouc nad lesklými oltáři malbu věkem a nánosem prachu spustlou. Nejprve přihlásil se dobrodinec, jehož jméno ač nerad musím zamlčeti, abych skromnost jeho neurazil, a ten obětoval 260 zl. r. č., schované to dědictví po rodičích, k tomu, aby malba nad hlavním oltářem a v presbyterium byla obnovena, což mi ovšem nemalé starosti způsobilo. Neboť jak nyní nad krásně vyzlacenými oltáři bez uškození nejprv zednickou a pak malířskou práci vykonati? odkud ná-

kladné lešení vzíti a je do výšky 8—10 sáhů dostati? kterak takové dílo vyvésti, aby při tom nemusil chrám Páně se zavřítí a služby Boží přestěhovati? — Poprosil jsem radu obecní Domažlickou a ona dala dříví k nákladnému lešení potřebné a mimo to i výlohy za postavení a přenášení lešení z důchodu zapravila. A tak bez úrazu životů lidských a bez poškození oltářů v měsíci červnu byla malba na zdi i v klenbě presbyteria k radosti osady obnovena Domažlickým malířem Petrem Wimmrem. Však nová malba presbyteria nehodila se více k zaprášené a vybledlé malbě v rozsáhlých klenbách lodě kostelní. Protož na vyzvání zbožných osadníků učinil jsem provolání ku sbírce, kterouž ochotně na se vzali p. Václav Wagner, radní a p. Josef Kresl, výbor v obci Domažlické a snahou obou těchto pánů a pomocí některých darů mi doma doručených počali jsme dále pracovati, tak že dnes v den sv. Kateřiny dohotovena jest obnova malby druhé i třetí veliké klenby lodní, a pro budoucí jaro nám jen malý kus práce nad kruchtou hudební zbývá. Při obnově malby zdržela nás nemilá nehoda, oblouk dělicí loď od kruchtý byl tak nebezpečně trhlý, že musil nákladně opraven, vybrán a zase upevněn býti, aniž by se při tom ublížilo klenbám k tomu oblouku přiléhajícím. —

A tak milý čtenáři, kdybys zabloudil do krajiny šumavské a navštívil starobylé Domažlice, tuto pevnou hráz národnosti české, neopomíň vejíti do děkanského chrámu. Snad jsi viděl již mnoho chrámů větších a nákladnějších, ale tak ouhledně a čistě upraveného chrámu nenalezneš daleko široko. Dokládám, že mistrovská malba na stěnách a klenbách chrámu našeho původně zhotovena byla od malíře Plzenského Julia Luxe roku 1756, kterýž i kostely v městě Boru (Hayd) a ve Stříbře maloval. Ve třech velkých klenbách na 9 sáhů šířky rozepnutých jsou tři ohromné obrazy, z nichž první vypodobňuje vnitřek chrámu Jerusalemského a službu Boží starozákonní, při kteréž svatý Jáchim a Anna o potomstvo prosí. Rohy malby této zdobí krásné podoby čtyř svatých Otců církevních sv. Jeronyma, Ambrože, Augustína a Rehoře Velikého. Obraz klenby nad hlavním oltářem jest zároveň titulním obrazem chrámu děkanského, a představuje vyplněnou touhu svatých rodičů Jáchima a Anny narozením jitrní hvězdy našeho spasení bl. Panny Marie. Čtyry konce toho obrazu krásí podoby čtyř sv. evangelistů. Prostřední nejkrásnější malba jest vyobrazení litanie loreťanské kolem Královny nebes, zástupem

andělů obklopené. Mimo to nalezněš i menší obrazy na stěnách našeho chrámu malované, totiž zasnoubení, navštívení a obětování Panny Marie, jakož i outěk do Egypta a řekneš se mnou, že malíř, kterýž s takovou vroucností maloval život a oslavu Matičky Boží, zajisté byl též horlivým ctitelům jejím. Tak jsou Domažlice zase o jednu ozdobu náboženskou bohatší, z čehož budiž Bohu čest a dobrodincům hojně požehnání Jeho odplatou za dary jejich. Konečně dokládám, že při obnově chrámu nad kruchtou nalezen byl nápis dvojí s letopočtem, první: „InItIo fVIt ConDIta“ svědčí o prvním základu kostela našeho roku 1110. Druhý, delší nápis dokazuje, že 9 let po velikém požáru (r. 1747) byl tento kostel zase dostaven a sklenut roku 1756.

P. Karel Hájek.

Z diecése Brněnské ku konci listopadu 1865.
(Milostivé léto. Osobní zprávy duch.)

Slavností *Všech Svatých* počalo v diecési naší *milostivé léto*, na které už týden před tím ve stoličném chrámu Páně u sv. Petra a Pavla v Brně, jakož i ve farnostech venkovských připravován byl lid náš. V Brně v nadřečeném chrámu Páně vyučoval lid o odpustcích plnomocných milostivého leta neunavný, veleučení pan prelát *Panšab* — po farnostech venkovských pak vel. duchovenstvo. Byl to velkolepý okamžik, když 1. listop. velebný hlahol zvonů veškerým městům, městysům a vesnicím diecése naší zvěstoval počátek „*milostivého léta*,“ ježto se právě ku konci kloní. Bůh žehnal práci naší, bylo ji hojno; Pán dejž vytrvalosti! Byl to triumf, sláva Krále králů, když stateční vesničané v průvodech četných navštěvovali chrámy prozpěvující čest a chválu Jezu Kristu v Svátosti oltární skrytému, prosíce spolu o vítězství Církve sv., o posilu sv. Otce, neohroženého Pia IX. — Posledního t. m. ukončil se slavnost milostivého léta též hlaholem zvonů a chvalozpěvem „*Te Deum*.“ — Nemalý povyk se stal u nás, a trpký úsměv se objevil na tváři mnohého slaboducha, když d. p. Křížek se vzdal stolice učitelské (*pastorálky*) na bohoslovném ústavu v Brně. Kdož však lépe zná poměry, kdo zná pevný charakter vp. Křížka a především jeho skromnost, nebude nikdy pochybovati o jeho učenosti, o jeho vzorném chování kněžském. K čemu kdo povolán, v tom má svou radost. Vímt již od mnohých let, že se mu vezdy všecko bažení po hodnostech, po vyznamenání, cti a slávě oškřlivě a že jedinou radost projevovat v pastýřské péči o svěřené duše. To uváživ i náš nejdůstoj. velepastýř Antonín Arnošt povolil přání jeho a ustanovil

ho za kaplana do T. blíže Brna. — Na jeho místo povolán p. dr. Chmelíček, kaplan zámecký hraběnky Ditrichsteinové v Pegavě ve Stýrsku, kterýž dříve v K. tři leta kaplanoval, známý co spisovatel český i německý — bratr dvou bratří Chmelíčků, Bedřicha (misionáře) a Jana řiditele hlav. národ. školy v Brně. Nový pan profesor jest vysvěcen r. 1847. B.

Z Ostřihomy 6. listopadu 1865.

(Listy z cesty; III. — Dokončení.)

Prohlídnuvše si město a pobývše ve dvou jiných kostelích, kdež jsem se potěšil spatřiv v obou oltáře sv. Jana Nep.,*) vrátili jsme se (totiž já a bratr můj, jenž mne byl z Budína sem doprovodil), k večeru do hostince. Kdybych měl ducha trochu pružnějšího a schopnějšího k popisování, podal bych Vám nyní utěšený obrázek onoho večera v Ostřihomě. Slyšíme hluk a křik z ulice, jdeme k oknu a tu vidíme táhnouti dav lidí s korouhví červeno-bílo-zelenou, na níž veliký nápis, a celý zástup bez přestání křičí někomu „Eljen.“ Jsou to voliči, a jdou k předběžné poradě, jakých teď po Uhrách všude. Bavit nás z okna pohled na tyto z horlivé péče o vlast a ústavu její po kolik neděl statně se opíjející občany. Ale radost naše se pojednou zarazila, když celý ten vrávora-jící dav hrne se do našeho hostince a u divokém hluku po schodech vzhůru k nám. Byl totiž vedle našeho pokoje veliký sál, kdež dítí se měla porada. Tam kandidát měl řeč, jejíž každé slovo provázeno bylo rvavým Eljenováním. Ale pojednou jiná scena. Naproti hostinci jen přes cestu je přímý vřeh, odkudž do oken hostince i do prvního patra pěkně jest viděti. Tam s jinou korouhví vylezli přívrženci druhé strany, a počali eljenováním pro druhého kandidata a vyzývavým pokřikem do našich oken dráždit a vytrhovati naše sousedy. Ale ti se nedali vytrhovati, neslyšeli snad pro svůj křik hluk z venčí. My ale, ubozí posluchači, užili obojího, nebo až pozdě do noci byla protější stráž naplněna křičícím lidem, ač mnoho z nich sešlo a připojilo se k novému průvodu, jenž šel kolem s třemi korouhvemi a hlučnou hudbou, a rád by byl také vrazil do hostince na své odpůrce, ale netroufali si, poněvadž prý den před tím u večer v zuřivé práce byli přemo-

ženi od druhé strany. Pobouřivše si tedy trochu šli dále do jiné hospody — pít. Zavolavše si sklepníka ptáme se, jak dlouho bude ten hluk trvati, nebo hlava nám již zněla, a neslyšeli jsme skoro svého slova, a co nejlepší, ze všeho křiku jsme nerozuměli nic, než millionkrát opakované Eljen a některé zaklení. „Teď nejsme my zde páni, odpověděl sklepník, musíme je nechat, co jim se líbí.“ Pěkná to vyhlídka na spaní, pravím já, jenž jsem měl dobré předsevzetí, vyspat se dnes, nebo zejtřejší noc mám celou strávit na cestě. Zatím Pán Bůh nás miloval. Po 2—3 hodinném křiku dostali páni voliči žízeň, a poněvadž nahoře nebylo stolu, hrnulo se pak všecko dolů do kavárny a šenkovny, odkudž k nám docházel jen temný hluk, který nás ve spaní nebudil, jakož i protější stráž brzy prázdna byla všech křiklounů. Nemusím ani připomínati, že při těchto výstupech se valně účastněji též páni kluci, jejichž nátura ovšem všude stejná, jejichž práva ale se u nás v Praze tak neuznávají jako zde. Jsouť zde nejen ku křičení stejné oprávnění s voliči, ale i k pítí, jen když má za čepici heslo svého kandidata. Viděl jsem, kterak takový as 14letý kluk zastavil celý dav, a několik slov promluviv provolal Eljen, a celý zástup, muži a starci zdviha-jíce čepice odpovídali mu Eljen!

Druhý den o polednách rozloučili jsme se s Ostřihomem. Bratr jel nazpět do Budína, já k domovu. A z dálky opět jsem s utěšením hleděl na ten dům Boží na pevné skále vystavený, a v duchu jsem četl slova, jež chrám i svou výši i nápisem hlásá: „Quae sursum sunt, quaerite!“ H.

Z Říma, 8. listopadu 1865.

(Dokončení. Cholera. O gen. Lamoriciérovi.)

Kdekoli v Itálii cholera se ukázala, všude konalo duchovenstvo netoliko povinnost svou, ale osvědčilo opravdu hrdinskou mysl a kdekoli ulevila, snaží se duchovenstvo umírniti bolest sirotků, bídu pozůstalých. Vláda piemontská rozdávajíc plným rukama rády na odměnu osobám světským za jejich statečnost v čas cholery, nic neví o stkvělých skutečích duchovenstva, ba, což nejvíce uráží, pokračuje v zrušování klášterů a vyhání nezřídka právě ty mnichy a jeptišky, co se v čas moru nejvíce vyznamenali. — Ve Francouzsku konají se sbírky na pomník generálovi Lamoriciérovi. Slibeno a složeno již 60.000 franků. Hrabě Chambord zaslal 1000 franků, králová Maria Amalia 500 fr., Msgr. Dupanloup 200 fr. Nejkrásnější pomník tomuto křesťanskému hrdinovi postavil však sv. Otec, an pozůstalé vdově odeslal list tohoto znění: „Nej-

*) Oltáře a obrazy sv. Jana Nep. nalezl jsem v Pešti a Budíně skoro v každém kostele, mimo to na dvou náměstích v Budíně jeho sochy, po ulicích a domech obrazy, hustěji než v Čechách. V Ostřihomě na lodním mostě jsem viděl postavenou na jedné lodi malou budku prkennou, a v ní ověšenou sošku sv. Jana.

dražší dcero v Kristu Ježíši! Jak mile jsem obdržel žalostnou zprávu o úmrtí výtečného generála *de Lamoricière*, Vašeho hodného manžela a když jsem byl oči pozdvihl k nebesům s prosbou za pokoj zemřelému, obrátily se myšlenky moje k Vám a Vaším nejdražším a nábožným dceruškám a sdílely s Vámi a s nimi bolest nad tou velikou ztrátou. Živě tanou mi na mysli ty oběti, jež onen velký muž přinesl náboženství a této sv. Stolicí a mocně rostou ve mně city přichylnosti a vděčnosti k tomu vojevůdci katolickému a synu plnému odanosti k matce své, Církvi svaté. Vděčnost zaryla se do srdce mého, však bolest má poulevila, když jsem se rozpomenul na jeho skonání v pravdě křesťanské a na ty city, které smrti předcházely. Těšte se tedy v Bohu a buďte ujistěna, že On dá Vám potřebné útěchy. Dobrý farář doručil mi list Váš, na kterýž jsem tímto odpověď dáti umínil. Co rukojemství otcovské mé přízně přijmíte apoštolské požehnání, jímž z plného srdce žehnám Vám i Vaším dcerám. Z Vatikánu, 3. října 1865. Pius IX. papež.“

Kronika.

Z Prahy. Na poděkování Pánu Bohu za uzdravení J. Vel. císaře Ferdinanda sloužil JEmin. nejdůst. p. kardinál d. 30. list. o 9. hod. v c. kr. dvorní kapli na hradě slavnou mši sv. s „Te Deum.“

— Výroční slavnost u sv. *Mikuláše* na Malé straně začne dnes, 5. pros. o 5. h. odpoledne slavnými nešporami a ukončí se ve středu (13. t. m.) odpoledne o 5. h. chvalozpěvem sv. Ambrože „Tě Boha chválime.“ Ve středu (6. pros.) o výroční památce sv. Mikuláše bude ráno v 6 h. mše sv. s kázáním českým, v 7 h. zpívaná mše sv. (ranní), v 8 h. bude sloužiti tichou mši sv. JEmin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup, v 9 h. bude německé kázání, pak v 10 h. slavná pontifikální mše sv. Mimo svátek Nepošk. Početí P. Marie a neděli II. adventní bude po celý oktáv na každý den v 8 h. zpívaná mše sv. — Odpoledne budou každodenně po celý oktáv o 3. h. české litanie, pak v 5 h. nešpory s požehnáním.

— Jako vloni daroval i letos vys. důst. p. Fr. X. *Plaucar*, kanovník metrop. kapitoly Pražské všem 28 alumnům IV. r. po výtisku spisu „*Compendium juris ecclesiastici auctore S. Aichner*“ v skvostné vazbě.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 6—10. prosince na Strahově, 11—15. pros. v cis. král. kapli na hradě; kdež d. 11. t. m. v 8. ráno zpívanou mši sv. sloužiti bude a po té nejsv. Svátost na oltáři štědrostí císařskou osvětleném vystaví sám vrchní pastýř, nejd. p. kardinál arcibiskup.

— K zprávě o milých zpěvech *roratních* dodáváme s potěšením, že se letos zpívají též v chrámě sv. Cyrilla a Methoděje v *Karlíně* a sice celé, jako u sv. Víta, na každý den od 5 1/2—7 h. z rána. — V kapli sv.-Václavské (u sv. Víta) na hradě sloužil v ned. I. adventní o 1/3 7 h. mši sv. J. M. nejdůst. p. biskup *Budejovický*, jenž za příčinou zemského sněmu do Prahy zavítal a v arcib. paláci bydlí.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v listopadu 55 chudých křesťanů, letos úhrnem již 1119 osob.

— **Provolání!** Pražská Jednota sv.-Vítská ustanovila si úkol, k dokonání posvátného chrámu sv. Víta, této ozdoby našeho města i naší země, dle možnosti přispívati, aby svou monumentální velebností výtečným dílům stavitelství v jiných zemích důstojně rovnati se mohl. — Ješto každoročně tolik tisíců věřících své tužby a modlitby u stupňův oltáře chrámu sv.-Vítského skládá, doufá nížeapsaný výbor, že prosba jeho oslyšána nebude, požádá-li krajany své, by podniknutí toto podporovali. — Nejlepší příležitosti k tomu poskytuje bazar, který dne 18., 19. a 20. prosince na *ostrově Žofinském* ve prospěch řečené Jednoty odbyván bude. — Bližší zprávy budou ohlášeny; dnešní svolání obsahuje jen prosbu ke všem spanilomyslným a věřícím, by v bazaru nejen návštěvou svou, nýbrž i dary se zúčastniti si neobtěžovali, kteréžto dary pak prodány budou. Dary tyto mohou býti způsobu jakéhokoliv, práce ženské, titěrky neb díla umělecká. Každý dar, i nejnepatrnější maličkost, přijata bude s vděčností. — Takovýmto způsobem mohou pánové, paní i děti zásluhy o tento národní, historický pomník si dobytí, a k dokonání našeho slavného chrámu přispěti. — Výbor prosí, by dary do 16. prosince t. r. (inclusive) zaslány byly. Možno je odevzdati v následujících místech:

V kanceláři Jednoty v Staroměstské radnici, — u kněžny *Lobkovicové* z *Lobkovic* na Široké ulici č. 22—II., u hraběnky *Wallmodenové* v třídě *Ferdinandské* č. 138—II. a u p. *Krause*, správce domu u knížete *Jirího Lobkovic* č. 347—III. *Zděnka kněžna z Lobkovic*, roz. *kněžna z Lobkovic*.

— **Provolání.** Královská naše Praha honosí se takovou hojností ústavů dobročinných, že se jí nemnoho měst rovnati může; po tu chvíli však nedostávalo se jí spolku, jímžto v jiných městech přemnoho dobrého vykonáno jest: „*Spolku ku podporování chudých studujících*.“ — Pomoc, které jednotlivé ústavy potřebným žákům poskytují, není nikterak s to, aby odvrátila trpký nedostatek, a nestačí zvláště v čas

nemoci. — Takový spolek se za poslední doby zřídil byv povolen c. k. místodržitelstvím dne 29. července 1865 čís. 39145. a vešel ve spojení s říditelstvími zdejších gymnasií a škol reálních k tomu konci, aby sborové učitelští žáky v každém ohledu hodné, nehledíc ani k národnosti ani vyznání náboženskému, vyvolili, pomoci jim rozdělovali a bděli nad těmi, jimžto se pomoci dostává. — *Zakládající údové* spolku zaplatí jednou na vždy aspoň 10 zl., *přispívající* pak ročně 2 zl. r. č. na jednou neb ve dvou lhůtách. Každý příspěvek, jakož i všeliké dary, nechat jsou peníze, knihy, šatstvo, obědy atd. přijímají se vděčně buď přímo u spolku neb u říditelství zdejších gymnasií a škol reálních; každého roku pak složí správa spolku ve valném shromáždění ze všeho účty. Podepsaní obracejí se tedy důvěrně ke spanilomyslným obyvatelům hlavního města i celé země poroučejíce v přízeň jejich spolek, jenž za krátké doby trvání svého došel již hojného uznání a velkodušné pomoci, jemuž však, má-li mládeži výdatně pomáhati, potřebí jest horlivého účastenství všech vrstev obyvatelstva. — A s účastenstvím všech vrstev potká se zajisté spolek tento v zemi, ježto nejenom péči o blahobyt hmotný, ale i vroucí snahou po rozmnožení statků duševních ode dávna nad jiné proslula. Národ, jenž tolik blahodárných ústavů založil a hojným obdarováním na všecku budoucnost pojistil, nezapomene nikdy těch, kdož toužíce po vzdělání a ušlechtnění ducha svého nezřídka ani nejpotřebnějších k životu věcí nemají a s nejhorší bídou zápasí. Běží zde zajisté o mladíky nejlepší naděje, kteří zvítězive nad rozmanitými překážkami v cestu jim se stavícími mohou se někdy státi chloubou města našeho, ano celé vlasti. — *Spolek ku podporování chudých žáků na gymnasiích a školách reálních v Praze.* V Praze, v listopadu 1865.

Následují podpisy starosty, náměstka, jednatele a členů výboru. Jsouť pp. Wenzig, Nečas, Pokorný, far. Arnold, Hof, Charasim, dr. Kavka, dr. Kögler, M. dr. Podlipský, P. Rupert Pohl, Řehák, Starý, Šimáček, Weber, Vňouček, Zelený, Zeman.

— Filiální kostel v *Živanicích* (okresu Přeloučského) bude opraven nákladem 4226 zl. 63 ¹/₂ kr.

— Z Českých *Budějovic* přináší „Tábor“ dopis o slavnosti 600leté památky založení Mariánského chrámu. Při tomto kostele byl r. 1265 Přemyslem Otokarem II., králem našim, též klášter dominikánský založen, r. 1274 byl vysvěcen a 100 řeholníků dosazeno, mezi nimiž P. Libérát převorem ustanoven. R. 1521 vymřeli všickni mniši na morovou ránu, jenom jediný převor zů-

stal na živě, který pak co poustevník po 30 let v tomto klášteře přebýval. Téhož roku vypukl veliký požár v české ulici a strávil velkou část toho města i s klásterem. Arcikníže Ferdinand I. dal kostel i klášter poznovu vystavěti. Roku 1785 byl podotknutý klášter jako mnohé jiné zrušen a kněžím pobožných škol odevzdán, kteří tu posud školní mládež vyučují.

— „Národ“ odvolal v č. 311. historku o *probuzeném svědomí* těmito slovy: „Na příslušném místě bylo o to postaráno, aby se věc vyšetřila. Nyní oznamuje úřední „Wiener Abendpost,“ že celá věc byla pouhou smyšlenkou, neboť v celé Dalmacii nebyl žádný důstojník tato leta zastřelen, ani který voják pro podobný zločin trestán.“

Z Moravy. Veledůst. p. P. Cyrill Fr. Napp, opat a prelát augustiánského kláštera králové v Brně, slavil d. 26. listop. své kněžské druhotiny. — Farářem na *Velehradě* stal se vel. p. Josef Vykydal, jenž v Kunovicích u Uh. Hradiště 15 let kaplanem byl. — V Pánu zesnulý kanovník Olomoucký, svob. pán z *Weitersheimu*, jenž dosáhl řídkého stáří 86 let, odkázal veškeré jmění své, které dle „Ol. Novin“ obnáší 120.000 zl.; ústavu chudých v Olomouci. Mimo to odkázal k rozličným dobročinným účelům 54.000 zl. n. př. kostelu Slavoniskému, kdež někdy farářem byl, 1000 zl., tamějším chudým též 1000 zl., pro kněze arcidiecése Olomoucké určil 2000 zl., na fundaci v metrop. chrámu Olomouckém u sv. Václava 1200 zl., sirotčinci v Novosadech, jeslíčkám a ústavu slepců v Brně po 4000 zl. atd.

Z Lublani. „Zgod. Danica“ uveřejnila v č. 34. provolání k Slovincům, aby přispívali k zbudování pomníku v čest zvěčného kněze a biskupa Lavantského, Antonína Martina *Slomšeka* v městě Mariboru.

Z Italie. Republika *San Marino*, pidi-zemička, kteráž v nynějším soustředování zemi a království a shánění lidu pod jedno žezlo krále Viktorá Emanuele se udržela v neodvislosti a samostatnosti své zajisté jen proto, že není státem církevním, dala znamení života a proslavila se; zabavila totiž adresu, kterouž „Unità“ chystá sv. Otcí ke dni 8. t. m. a na té adrese bylo 200 podpisů! — Nynější prezident parlamentu ve Florencii jest bývalý kněz, nyní ovšem ženatý pán.

Literní oznamovatel.

— Vzácný spis „*Libri Confirmationum*“ atd. (viz čís. 27. a 30.) dochází hojného účastenství. Činíme známo, že za nedlouho tiskem vyjde sešit druhý, r. 1391 a 1392.

— „*Zpěvník* pro školní mládež.“ Ná-pěvy opatřil Václav Friml, učitel zpěvu na české c. k. vyšší realní škole v Praze. Sešit *první*

obsahuje písňe pro dítky menší, s notami, stránek 48. Nákladem kněhupectví B. Stýbla.

— Křištofa Šmida „Veškerých spisů pro mládež a přátele její“ vyšel v překladu dr. Jos. Pečírky nákladem Rohlíčka a Sieverse v arcib. sominári svazek 47, jenž obsahuje povídky: „Zajatí křesťané“ a „Milovníci květin.“ Stran 88.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci listopadu přistoupili z Čech: Alžběta Strížkova z Borku; rod Ant. Wagnera z Lenešic; Josefa Westphalova z Vysočan; Kateřina Tomkova v Praze; vel. p. Jakub Kocábek, kaplan v Lhenicích, Marie a Kateřina Amortovy z Mičovic, Jan Reindl z Mičovic, Jan Kuněš z Lhotky Ratibořovy, Marie Zimmerhanzlova z Třebanic; vel. p. Josef Prückner, kaplan v Eidlicích, Kateřina Dolejšková z Toužic; obec Rašovice, rod Matěje Štiburka z Krusičan. — Z Moravy: Jenovefa Kořistkova ve Vlastovičkách, Marianna Dokládalovala v Prostějově, Jenovefa Němcova v Míslčovicích, Marianna Šustekova ze Starého Dvora, Apollonia Petruželova v Dobrochovicích, Johanna Bartošková v Tištině, Johanna Kalusova v Stibrovicích, Jakub Oleják v Zlatníkách, rod Frant. Hrdiny v Napajedlích, rod Kateř. Holoubkové v Hodolanech, rod Jenovefy Langové v Hodolanech, Marie Karasova v Šaraticích, rod Josefa Strouhala v Hrabové, rod Roziny Naňákové v Návojně; bratrstvo živého růžence v Holešově.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Vyznamenání jsou:

- P. Jan *Pelikán*, křivoník, farář v Starém Kníně, jmenován k. arcib. notářem;
p. Frant. *Bartuňek*, farář v Dobříši, obdržel expositorium canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Fr. *Scheibler*, admin., za far. v Hor. Lomech;
p. Frant. *Jeřábek*, farář v Nížboru, za administr. na Lánech;
p. Frant. *Víteček*, admin., z Mutějovic do Nížboru;
p. Štěpán *Freiesleben*, fundatista v Sangerbergu, za administr. do Javoří;
p. Jan *Friedl*, kapl. v Toužimi, za fundatistu v Sangerbergu;
p. Jiří *Matějovic*, kaplan, z Kvílic do Slaného;
p. Frant. *Hraběta*, (viz č. 33.) za kapl. do Kvílic;
p. Jos. *Kandler*, kaplan na Smečně (zůstal);
p. Edmund *Langer*, kapl. u sv. Jindřicha v Praze, stal se něm. kazatelem v Benátkách Vlastkých.

Upřádněná místa:

- Lány*, fara patron. p. Maxm. Egona kníž. z Fürstenberka, od 17. listopadu.
Javoří (Gabhorn), fara patron. p. Alfreda vévody Beaufort-Spontin, od 29. listopadu.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Šádek*, kaplan v Pardubicích dne 29. listopadu (nar. v Kacakově Lhotě 13. října 1820, kněz od 25. července 1847).

Vyznamenání jsou:

- p. Alois *Schalk*, dr., osob. děkan v Lomnici, jmenován b. kons. radou;
p. Ant. *Zima*, vicerektor a
p. Alois *Frýdek*, dr., spiritual v klerikálním semináři v Hradci Králové,
p. Jos. *Ježík*, farář v Rokytňku a
p. Jos. *Erben*, řídící hlavní a podrealní školy v Jaroměři, obdrželi coll. canon.;
p. Ant. *Frodl*, sup. prof. v Hradci Králové a
p. Wolfgang *Hanuš*, kaplan v Poděbradech, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Sedláček*, farář ve Chlebicích, za děkana do Králové Dvora;
p. Jan *Huschka*, administrator, za faráře v Bělé u Rychnova;
p. Jos. *Stránský*, admin., za faráře v Korbbru;
p. Frant. *Kozák*, admin., za faráře v Branně;
p. Frant. *Hyhlík*, farář v Jenšovicích, za faráře do Bejště;
p. Jan *Bezdiček*, farář v Radhošti, za faráře do Luže;
p. Frant. *Hörnisch*, adm., za faráře do Markoušovic;
p. Vojt. *Nettyk*, kapl., z Krusburku do Nížkova;
p. Jan *Tichý*, neom., za kaplana do Libice u Nēm. Brodu;
p. Frant. *Preclik*, admin. in spirit., za administratora v Církvici;
p. Jos. *Jakl*, admin., z Bejště do Jenšovic;
p. Frant. *Rysner*, kaplan v Chlumci, za administratora do Chleby;
P. Mainrad *Dvořák*, kněz ř. sv. Bened., kaplan v Machově, za koop. do Martinkovic.

Upřádněná místa:

- Mikulovice*, fara pat. úvér. ústavu od 18. list.
Chleby, fara pat. nábož. matice od 23. listop.
Jenšovice, fara patr. nábož. matice, od 24. listop.
Radhošť, fara patron. knížete Thurn-Taxisa od 1. prosince do 11. ledna 1866.

V diecési Budějovické.

V Pánu zesnul:

- p. Matěj *Charvát*, farář ve Veselí, 23. listop. (nar. ve Veselí 8. ún. 1805, posvěc. 25. července 1831).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Fremund*, admin., za faráře v Lomci;
p. Jan *Neubauer*, admin., za faráře v Chrobolech;
p. Paulin *Pulrer*, far. v Bělé, za faráře v Eisen-dorfu; odkudž admin.
p. Richard *Wohlrab*, za admin. do Bělé;
p. Tomáš *Fabian*, koop., za administr. ve Stráži,
p. Vojtěch *Michal*, kaplan, za admin. ve Veselí.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Hod Boží Vánoční.

„Slovo tělem učiněné,“ — v jeslech položeno, — „přebývá mezi námi.“ A proto radujme se a veselme se; veliký zajisté jest dnešní den, kterýž učinil Hospodin, slavné to hody Boží, které láska Páně připravila nám. — Mnoho tajemství vznešených chová Církev Páně v lůně víry své; ale utěšnějšího a radostnějšího nemá nad — *jesličky s Ježíškem*. Nechápe to ovšem pýcha, aniž porozumí tomu chladné srdce sobecké. „Maličký narodil se nám“ (Isai 9, 6.); a proto „nechte maličkých přijít k Němu“ (Mat. 19, 14.); jejich mysl dětinná pochopí, co rozum moudrých nechápe, a srdce zcela ještě Bohu oddané přivine se k Němu v lásce serafinské. Takové jest tajemství, které jesle kryjou, o němž Písmo dí: že je „ukryl Bůh před moudrými a opatrnými, a zjevil je maličkým.“ (Mat. 11, 25.) A proto jsou radosti vánoční hody maličkých, takových dítek, které Božský Mistr náš nadutosti světa za vzor postavil, řka: „Amen pravím vám, neobrátíte-li se, a nebudete-li jako maličká pacholata, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 18, 3.) — Chceš-li tedy v pravdě pocítiti radosti vánočních, přístup k jeslím s myslí nevinného dítěte. Pak pochopíš lásku Jeho, a po té nevyslovitelné lásce — v Dítěti položeném v jeslech poznáš Boha, pak sklesnou kolena tvá před Ním, a oko bude hledat, co by Mu

v obět přineslo. — *Obětujme* Jemu, který sám sebe obětoval za nás. Tím dnes vyznamenán jest každý kněz, že se ruce jeho třikrát v jesle promění, v kterých se rodí a chová Pán.

Za příkladem sluhů Páně, kteří dnes třikrát obětují Bohu obět nejmiilejší, obětuj i ty Hospodinu *trojí obět: o půlnoci* jednu, jednu *na usvítě* a *za dne* jednu. Ve tmách bludu, v mrákotě nevěry, v stínu smrti sedící — „vstaň a osvět se“ (Isai. 60, 1.); „nebo tma pominula, a pravé světlo již svítí“ (I. Jan 2, 8.), které „osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět.“ (Jan 1, 9.)

1. Tím světlem nechať osvíti se duše tvá, aby podobná noci Betlémské tma duše se proměnila v světlo denní — živé *víry*. To budiž obět tvá půlnoční, kterou Bůh milostivě přijme, jako přijal obět Abrahamovu, jenž „volán jsa *věrou* uposlechl, a odešel na místo, kteráž měl vzíti za dědictví: i šel, nevěda kam jde.“ (Žid. 11, 8.)

2. Tím pak světlem když ti na usvítě hvězda *naděje* vzejde, živ ji v nadrech svých, aby ti byla po kluzkých stezkách života hvězdou Betlémskou, kteráž by tě uvedla v radost Pána Tvého. Ta budiž obět tvá na usvítě: abys, nedada se pomásti hlukem světa, s prvomučeníkem, který v památce naší jeslím nejbliže stojí, vždy a všude k nebi zraků obracel volaje: „Aj vidím nebesa otevřená, a Syna člověka stojícího na pravici Boží!“ (Skut. 7, 55.)

A Pán na obět tvou shlédne, jako shledl na obět Štěpánovu.

3. Obětuj Mu i za dne — obět tu, která je Pánu nejmilejší — obět srdce. „My tedy *milujme* Boha, nebo Bůh prve miloval nás“ (I. Jan 4, 19.); „ta pak jest *láska* Boží, abychom přikázání jeho ostríhali; a přikázání Jeho nejsou těžká“ (tamtéž 5, 3.): snadná vždy, snadnější pak ještě při pohledu na jesle, v nichž „ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všechněm lidem, vyučující nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, strážlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě.“ (Tit. 2, 11—12.) Protož „jako ve dne poctivě chodme“ (Řím. 13, 13.), obleknouce Ježíše Krista: a to budiž obět naše podaná Pánu za dne, — a Pán ji odmění, jako miláčku svému Janovi, který jako nejbližší byl srdci jeho na zemi, podnes památkou svou v Církvi Lásce Boží v jeslích zjevené blízký jest. — Když v Krista věřit, doufat a Jej milovat budem, pak účastni budeme zaslíbení, které v nejšťastnější ze všech nocí na zemi propěvovalo nebe, řkouc: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi *pokoj lidem dobré vůle!*“ (Luk. 2, 14.) J.

Blah. Josafat Kuncevič, arcibiskup a mučéník.

(Dokončení.)

Připutovalo z Polocka duchovenstvo, šlechta i rada městská. Zočivše andělskou tvář svého pastýře, plesali Poloctí a velebili Boha, jenž sluhu svého věncem mučeníctví ráčil ozdobiti. Pak dali tělo do rakve stkvostnou látkou vyložené, zulibali jizvy ran, otřeli šatem krupěje krve z hlavy posud vypocované a smáčeli oslavenou nádobu Ducha svatého slzami svými; po chrámě rozléhal se pláč synův nad otcem zavražděným! — V posvátném průvodu nešeno jest tělo mučéníkovo k řece, po nížby plulo do Polocka. Tehdy bylo již srdce Vitebčanův jinačí: vždyť sami vrahové Josafatovi ostrkovali Po-

lockých, nutíce je, přiti jim toho, aby též poponesti mohli jeho tělo. Vrazi tito bědovali, plakali a proklínali zločin svůj: vše Vitebsko kvílelo! Ba i kacíři a židé vedli náрек veliký, prosíce Boha, by hněv svůj vylil na vrahy nevinného arcibiskupa. Řečník kalvincův, přišed s nimi k tělu svatému, plakal a hořekoval: Bidníci, muže nevinného zabili! — Když tělo mučéníkovo z chrámu sv. Michaela v posvátném průvodu podle modlitebny kalvincův nesli, stal se div, kterýž kromě jiných divů také od Stolice apoštolské v Římě za jistotný zázrak uznán jest. Na rakvi příkrovem obhalené stál kalich tkanicemi tak ztuhla připevněný, že sebou ani nepohnul, když nosiči rakev s kopce dolů nesli. Však proti modlitebně kalvincův, ač stužky nepovolily, převrhl se kalich číší na rakev a stál sloupkem vzhůru. Měli za to, že Bůh tím zázrakem oslavil svého miláčka Josafata, jenž bludu kacířskému hlavy potíral. — Tělo svaté připlulo k Polocku; nesčíslné množství domácích stálo nedočkavě na břehu. Bylat ta tam pamět trpkosti a záští mezi osobami různého náboženství: katolíci, pravoslavní, kacíři, židé tlačili se k rakvi, kochali se v andělské sličnosti mučéníka, prohlíželi a ctili jizvy, plakali a volali k Bohu, aby strestal vrahy. Přemnozí pravoslavní spustili se roztržky a přísáhli na Jednotu katolickou. Bylt to účinek mocné u Boha přimlavy Josafatovy! — Tělo svaté do hlavního chrámu sv. Sofie vnešeno a v otevřené rakvi vystaveno.

Z rozkazu krále Sigmunda III. přijeli do Vitebska zřizenci v průvodu pěchoty a jízdy vojenské, vyšetřili zločin, vynesli soud a vykonali jej v třech dnech, totiž 17., 18. a 19. ledna, r. 1625. Svobodnému městu výsady po-brány, radní dům a dvě modlitebny pravoslavných do základu sbořeny, se všech kostelů zvony odňaty; ke stu měšťanův — nejspíš ke Kozákům — prchlých odsouzeno: vypovězení jsou s rodinami z říše, a statky jim po-

brány; dvacet vrahů (mezi nimi dva radní Vitebští a jeden radní Polocký) stato a statků zbaveno.

Všickni k srubení hlavy odsouzení vrahové poznali svou vinu, litovali upřímně a přijali skroušeně svátost pokání jednak u Basilianů Sjednocených, jednak u Jesuitův. Mezi těmito kajícníky byl též radní Vitebský, Naum Volk, jemuž Josafat pro nesmířenlivost ohavnou smrt předpověděl. Jenom jeden pohrdl spasením jemu nabízeným: Petr Vasilevič, radní Polocký. On přechovával v domě svém seznam Vitebských, Polockých a Vilenských měšťanův spiklých proti arcibiskupovi, jakož i účty z příjmů a vydání peněz, jimiž dotčení Josafatovi protivníci buřičství udržovali a rozšiřovali. Mezi úředním vraždou vyšetřováním přijel Vasilevič do Vitebska radit a pomáhat vinníkům. Pohnán přiznal se; i utracen jest v ten zvláštní způsob, že mu kat obě ruce a uši uťal a potom hlavu srubnul. Strestal Bůh ruhače, kterýž si na křtitele a na zpovědníka hrával! A což Milet Smotriský? Ten zvěděv o umučení pastýře Josafata, též o strestání vrahův, prchl z říše polské a toulal se jako Kain po Řecku a Palestině. Trýzněn jsa porád svědomím, vrátil se do vlasti, smířil a sjednotil se s Církví katolickou r. 1627, a obrátil týmž příkladem svým, jakož i horlivou prací, mnoho pravoslavných k Jednotě církevní; začož ho papež Urban VIII. jmenoval arcibiskupem Hierapolitanským. Smotriský zesnul v Pánu 1633 v klášteře Dermanském na Volyni, kdež opatoval. Potom r. 1637 prosili tisícové Vitebčanů, za sjednocení s Církví katolickou. Vše to i v Římě za zážrak souzeno, ježž učinil Bůh k přimluvě mučeníka Josafata.

VIII.

Dne 28. ledna l. P. 1625 slaven v Polocku pohřeb těla Josafatova. Celý týden před pohřbem hrana zvonili z rána a pod večer, vždy celou hodinu po všech v městě kostelích. Tři dni před

pohřbem vynesli tělo svaté z hlavního chrámu sv. Sofie do kostela nejsv. Spasitele na tržišti. V svatvečer před slavným pohřbem přijel do Polocka metropolita Ruský s Rehořem Michailovičem, biskupem Piňským. Přivítání jsou od nového Polockého arcibiskupa Antonína Sielavy, jakož také od výboru šlechty a měšťanstva. Vešli do chrámu nejsv. Spasitele, kdež zpíván jest nešpor.

O osmé hodině z rána dne 28. ledna (1625) zahřmělo s hradu znamení průvodu pohřebního. U vyzvánění všemi zvony po městě hnul se posvátný průvod s tělem mučnickovým z kostela nejsv. Spasitele do hlavního chrámu na hradě Polockém. Napřed kráčelo dlouhatou řadou měšťanstvo, držíc voskovice rozsvícené; za ním studující mládež z jesuitské kolleje, zpívající truchlivě; pak latinské duchovenstvo v oděvu červcovém, napodobující barvou obleku krev mučnickovu; za ním šlo Sjednocené řecko-ruské duchovenstvo (do 120 hlav) v rozmanitém bohoslužebném rouchu. Ostatní přemnozí kněží byli jen prostou duchovní kůtnicí oděni. Jim v zápětí ubíralo se několik kněží v stkvostnějším rouše, po Josafatovi ostatky nesoucí: žíněnou košili, provazy, těžké kameny a lněné roušky, zbarvené krví mučnickovou. Na šestispřežném voze vezli v rakvi tělo svaté. Rakev s přikrovem červcovým spočívala na koberci z červeného atlasu, ověncena jsouc plápolem pochodní nešených od mužů v červeném obleku. S obou stran vozu stkvostného kráčelo sto vojáků červeně oděných, výbor to posádky hradu Polockého. Za vozem ubíral se zástup kněží v stkvostnějším rouše, jehož následoval metropolita s arcibiskupem Polockým a s biskupem Piňským. Za hřmění děl, hlaholení zvonů a líbezného pěnění z chrámu sv. Sofie dovezeno jest tělo mučnickovo na hrad, složeno s vozu, a vnešeno do téhož hlavního chrámu sv. Sofie, v němž sloupy a stěny pěkně vyšívanými červenými čalouny zastřeny

byly. Ku poctivosti mučenika zněly tuto chvály jazykem řeckým a latinským. Žádušní službu Boží slavil metropolita u hlavního oltáře. Po mši svaté měl kázání Leo Krevsa, jmenovaný arcibiskup Smolenský: vykládaltě zásluhy Josafatovy a vzbuzoval rozkolníkův k sjednocení s katolickou Církví. Podobně učinil metropolita řeč umučenému příteli na počest. Studentstvo opěvalo mučenika polským jazykem. Posléz pochováno jest svaté tělo do hrobu, ježž sobě Josafat sám přichystati dal. Polská říše obrala sobě mučenika Božího za ochránce. Roku 1628 a 1637 prohlíženo jest úřadně svaté tělo a shledáno jest zcela ohebné a neporušené, ač v tuze vlhkém hrobě odpočívalo. Po obyčejné — velmi přísné zkoušce vyhlásil arcibiskupa Josafata Urban VIII. dne 16. května l. P. 1643 za mučenika i vložil jej v počet Blahoslavencův.

Léta Páně 1650 zavřeno jest tělo bl. Josafata do rakve stříbrné díla řemeslného. Na víku rakve vyobrazena jest osoba velekněze s berlou, oděného rouchem dle kroje východní církve. Na deskách rakve vyličený jsou dějiny mučnictví Josafatova. Čtyři andělé obličejem k sobě obrácení — tolikéž stříbrní — drží a podpírají rakev s tělem svatým v čtyřech jejích úhlech. Vše obětoval Pánu Bohu v čest Jeho oslaveného miláčka Josafata — Kazimír Lev Sapieha, místokanclér vel. knížectví Litevského. — Bl. mučeniče Josafate, pros za nás Boha! — o —

Náboženství.

(Na den zasvěcení zámecké kaple v Jirnách.)

Pozemský poutník cestou putuje,

Ta podobou se mnohou zjevuje:

Zde květné luhy kráslí jasný den,

Tam truchlou mraku rouškou obhalen.

Přemýšlí poutník: Jaký koliv čin,

Dá k němu síly jenom *Hospodin*;

Oplývá srdce chtěním přemnohým,

Je *splnit*, sebe cítí nebohým.

Jak poutník sebe křehkým znamená,

Pokorným Bohu srdcem plamená;

S důvěrným prosí hledem: „Bože spěj
Mým snahám na pomoc, mně blaho dej!“

Kdež jeho slabý krok dál směřuje,

Nebeská postava se skloňuje:

Kříž posvátný má v ruce vznešený,

Planoucím nebes květem věnčený.

Jí lesklý vínek září na čele,

Čte poutník na něm *slovo přeskvělé*,

Demantem psáno v zlatou podlohu;

Toť „*Náboženství*“ — základ na Bohu!

I praví k němu: „Poslyš mysl tvá

Věst nebes, jak ji hlásá mluva má;

Že's Bohu při svém díle důvěřen,

Jest pevně základ jeho uměřen!“

„Má záře s tebou v době blažené,

Má útěcha, kde srdce sklíčené;

Kdy všemi strastmi blaho pohřbeno,

Dím: „Co Bůh činí, dobře činěno!“ —

Když on tak světlou těšen postavou,

Žehná jej ona rukou laskavou; — —

On vída, an Bůh požehnání dal,

Svou dále cestou směle putoval.

František Doucha.

„Pán s tebou!“

(Luk. I, 28.)

„*Já budu s tebou!*“ slibuje Hospodin na mnohých místech vyvoleným svým zvláště milým; — „*Já budu s tebou!*“ přimlouvá miláčkům svým, vysílaje jich, aby konali mezi lidem dílo Boží; a na žádném téměř místě, kde nám pismo sv. veliké, síly lidské přesahující skutky vyvolenců Páně vypravuje, neopomíná připomenouti na doklad, že „*Bůh byl s nimi!*“

Nebo člověk sám sobě zůstavený slabým a nedostatečným se cítí k dosažení vznešeného cíle, který mu vytknul prst Boží; proto pomoci hledá, po spojenci ohlíží se. „Dnové člověka jsou *bojování*!“ ale „ani meč, ani pavelza, ani kopí nevitězí v boji tom;“ je to bojování proti trojici starých, mocných, zděděných nepřátel, proti *tělu, světu a ďáblu*; pročť jen nesmyslný doufá v sebe, v člověka a pomoc jeho; pravý bojovník Boží pozvedá zraků svých výše a volá: „*Pomoc má od Pána!*“ — Jestli Hospodin zajisté pomocník *mocný*: On, „který jest silný v slabém,“ který v štitu služebníka svého heslo nese: „*Michael — kdo jako Bůh!*“ Je pomocník *věrný i zkušený*, který pomohl vždy, jak vypravovali nám otcové naši ode dnů starodávných. Pročť úpěnlivě voláno v každé bídě: „Bože, ku pomoci mé vzezři, Hospo

dine, ku pomoci mé pospěš“ (Žalm 69, 2.); proto po každém vítězství novém upřímně a bez obalu ohlašováno světu: „Bůh náš útočiště naše a síla, spomoeník v zármutcích“ (Žalm 45, 1.), a v každém novém nebezpečí s plesáním ohlašováno: „*Hospodin* mocností s námi; obránce náš Bůh Jakobův.“ (Žalm 45, 12.)

A čeho zbožné duše každého času nevroucněji si žádaly, „*aby Bůh byl s nimi*“, co za milost všech milostí považováno: o tom ubezpečena jest blahoslavená Panna Maria slovem andělským: „*Pán s Tebou!*“ To byla ta plnost milosti, to bylo požehnání, které se Ji dostalo přede všemi, že s *Ní* *byl Bůh* tak, jako s žádným jiným.

Byl Hospodin s vyvolenými svými od počátku. *Byl s nimi* v ráji, jako otec s dětmi; s Abrahamem byl, když ho navštívil jako host v stanu jeho; s Jakobem byl i v zemi cizí, když ho ve snách ujišťoval o všudybytnosti své; s Josefem byl v domě pokušení, i v žaláři, i po pravici králův; byl Hospodin s Mojžíšem a Aronem, když před Faraonem přesvědčovali Egypt; byl s vyvolenými svými v korábu nad vodami, ve vnitřnostech ryby, na vyschlém řečišti Jordánu, u potoka Karith i na hoře Karmél, v jámě lvové, v peci ohnivě, byl Pán s lidem svým na poušti v stánku, na Sionu, i ve vyhnanství s ním byl při řekách Babilonských. Tu všady byl Hospodin s vyvolenými svými: pomocí svou, silou svou, slovem svým, radou svou, milostí svou, — byl v mysli, v ústech jejich, v ramenu jejich, v meči jejich, v oblaku, v deskách Sinajských, v arše umlvy, v modlitbách, v chvalozpěvích i nařikání jejich, tak že otázati se mohl žalmista lidu svého: „*By Hospodina s námi nebylo*, rečiz nyní Israeli, by Hospodina s námi nebylo, když lidé povstali proti nám, snadby za živa byli pohltili nás, snadby voda byla pohřbila nás, v proud přišla duše naše“ (Žalm 123, 1—5.): „*ale kdo proti nám, když s námi Hospodin?*!“ —

Tu všady se svými byl Pán: ale *kdo* může říci, že s ním byl *tak*, jako s *blah. Pannou*, která pod srdcem ho nosila; *kdo* může říci Pánu: „*Syn můj jsi Ty, já dnes zplodila jsem Tebe?*“ (Žid. 1, 5.) „*Můj život Tebe nosil, a prsou svých jsi požíval?*“ (Luk. 11, 29.) Jako s Marií Pannou nebyl před tím Pán s žádným jiným. Nebo s *Ní* *byl*, když svolujíc řekla: „*Aj dívka Páně*, staniž mi se podle slova Tvého!“ a Duch sv. Ji zastínil. Nebo tenkrát, — *první* ze všech věřících, — *přijala* Pána v čistém životě svém, a tak předchůdcem se stala všech těch nesčíslných duší, které po *Ni* Boha svého přijímati měly v způsobách chleba a vína. S *Ní* *byl*, — pod srdcem Jejím, —

když do hor spěchala navštívit Alžbětu; s *Ní* *byl* — na srdci Jejím, — když před Herodesem utíkala do Egypta, s *Ní* *byl*, — rukou Její veden, — když poprvé vstupoval do Jerusalema. Když na svatbě v Káně počátek divů učinil, „*byla* matka Ježíšova s *Ním*.“ S *Ní* *byl* i na cestě křížové i v smrti, když vedle kříže stála, když Ji umíraje poroučel Janovi, s *Ní* i po smrti *byl*, když s kříže snatý odpočíval na zemi. Ba *jest* s *Ní* od nanebevzetí Jejího až podnes a až na věky v slávě nebeské. Maria jediná tedy může říci: „*Prve než co učinil od počátku, s Ním jsem byla, všechno pořádajíc*“ — (Přisl. 8, 30.) — „*a až do budoucího věku býti nepřestanu; nebo v částce Boha jest dědictví mé, a v shromáždění svatých zdržování mé.*“ (Ekli. 24, 16.)

Mimo Marii, Matku svou, byl pak ještě „s *dvanacti*“, s kterými vycházel a obcoval jako s učeníky svými. S těmi po tři leta byl, a těm v hodině rozloučení Božským slovem svým se zaručil: „*Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.*“ (Mat. 28, 20.) A proto nemá Církev sv., co nástupce oněch „dvanacti“, slova dražšího, kterým by pozdravovala věřící, nad slovo: „*Dominus vobiscum, Pán s vámi!*“ Jest v pravdě Pán s Církví svou po všechny dny roku církevního. Jest s ní v radostných dnech *vánočních*, kdy „nám, nám narodil se“, o *velké noci*, kdy pro nás trpí, za nás umírá, s námi z mrtvých vstává, o hodech *svatodušních*, kdy Ducha pravdy a milosti nám sesílá. Ano On *jest* s námi v pravém slova smyslu i „*po všechny dny*“ v každém kat. chrámě, který jest v pravdě stánek *Boží s lidmi*, kde přebývá s nimi.“ (Zjev. 21, 3.) Tu *jest* každodenně s námi v nejdražší oběti *mše sv.* Tu se den co den v rukou kněžských, jako v jesle proměněných, *rodí*, tu nade hlavy naše se povznáší v *pozdvihování*, tu *vstupuje* do srdcí našich. Však obět *mše sv.* trvá jen kratičkou částku dne, a proto učme se, abychom v životě svém nebyli *bez Pána*, učme se i my, kterým není dáno denně obětovat, denně přijímat Pána, *nepřetržené býti s Ním*. To pak se stane, když život náš v pravdě *podobati se bude* nejdražší oběti *mše svaté*.

Přicházejme tedy, možno-li, každodenně z jitra do chrámu k svaté oběti, a když se na oltáři Pán zrodí, klanějme se Jemu s nelíbenou upřímností Betlémských pastýřů, abychom i radostí jejich byli účastni. Jako pastýře osvitila záře světla nebeského, tak i nám na temných stezkách života vzejde *světlo víry*, které noc nešťastného života mění v den Páně. A budeme-li dobré vůle, uhostí se i v našich duších *pokoj*, jehož svět dáti nemůže. S tím pokojem vrátíme

se do příbytků svých, Pána majíce v mysli, na rtech, v srdci: *Pán bude s námi*, a budeme s Ním; s domácími svými v pokoji a v míru: a to bude v životě našem *„Gloria.“*

Tyto melodie Betlémské „Sláva Bohu, pokoj lidem“ majíce v srdci. — bráti se budeme cestou života, za Kristem a s Kristem, a optá-li se nás uštěpačný jazyk nevěrce: „Zajisté i ty jsi s Ježíšem Nazaretským“ (Mat. 26, 71.): my pamětlivi slova Kristova: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho já vyznam před Otcem svým nebeským“ — nezapřeme s Petrem, ale vyznáme s Tomášem: „On jest Pán můj a Bůh můj!“ — a vědomí vyznavačů Božích naplní duši hrdinností, že nepoznáme ztráty opouštějícího nás nevěřícího světa — majíce *Pána s sebou*: pak bude v životě našem *Credo*.

A kde je „Credo,“ živá víra, tam je snadné a lehké „Obětování.“ Až i nám, snad náhle okáže se místo utrpení, hora Moria, a k otázce naší: „kde je oltář a obět zápalná?“ jako Isákovi odpověděno bude: „Ty jsi obět vyvolená od Pána, ty Jemu máš dát srdce své.“ „A my dle slov Páně: „Milejší jest Bohu poslušnost než obět“ ochotným srdcem podáme Pánu, požádá-li ji, obět Josefovu, Jobovu i Tobiašovu, s Kristem volající: „Ne má, ale Tvá vůle se staň,“ tehdaž bude v životě našem: *Obětování*, které přijme Bůh, jako milou obět Abelovou.

Když pak v rozhodných dobách života, v křížích a v trápeních, v obecné nouzi a malomyslnosti nejen rukou ale i *srdce* pozdvihovati budeme z údolí slzavého *vzhůru* ku kříži, v Ném jediném doufajíce a volající: „*Pán Bůh s námi!*“ — a Pán na nebesa „vyzdvížený“ potáhne nás k sobě: „to bude v životě našem *Pozdvihování*.“

A až dostaví se čas, kdy již nebudeme moci navštívit a vyhledat Pána v chrámu, a doba rozdělení našeho nastane: tu *Pán přijde sám*, navštíví nás a vejde v srdce naše: A budeme-li Ho vítat toužebností Zacheovou, a srdcem hotovým, v čem koho oklamalo, navrátiti čtvernásob; pak bude poslední toto naše šťastné spojení se s Pánem naše *přijímání* slávy věčné.

Když pak takto v celém životě i v smrti budeme „s Pánem Bohem:“ pak beze strachu budeme moci slyšeti anděla smrti volajícího: *Ite missa est*, „Jděte, obět života jest dokonána!“ Bude to *velikonoční* Ite, jemuž připojeno bude veselé i slavné: *alleluja*, a které zníti bude: „Otče, chci, aby kde jsem já, i oni, které jsi mi dal, se mnou byli, aby viděli slávu mou!“ (Jan 17, 24.)

„Jdětež šťastně,“ — tak propouštěl starý Tobiaš syna svého na cestu dalekou, — „jděte šťastně, a Bůh budiž na cestě vaší.“

(Tob. 5, 21.) A za příkladem tím i lid náš zbožný, vydávaje se na cestu, rád říká: „*S Pánem Bohem!*“ — Povšimni si významu krásného slova i ty, jenž chodíš, žiješ, jednáš bez Boha; považ, že Bůh ten praví: „Kdo není se mnou, proti mně jest,“ — snad to aspoň přispěje k tomu, aby se naučil, jak se „s Pánem Bohem“ umírá. — ů.

Krása Dítěte — Boha.

(Rozjímání na Hod Boží vánoční, dle Msgr. Felixe Antonína Dupanloup, biskupa Orleanského, podává Petr Matáček, administrátor v Sluštčích.)

„Milujme Boha, nebo Bůh prve miloval nás.“ — „Spanlý“s tvářností nad syny lidské, rozlita jest milost ve rtech tvých. — Sličností svou a krásou svou počni, šťastně pokračuj a kraluj!“

Slova tato, vyňatá z písem svatých, jsou hlas miláčka Páně (I. Jan 4, 19.) i královského proroka. (Žalm 45, 3. 5.) Slávě a skvělosti Božích zaslíbení, oznámených nám skrze proroky, nevyrovná se nic, a hledáme-li v písmech svatých po známkách toho, jemuž se klaníme dnes, a jehož přelátné narození živou rozšiřuje radost na nebi i na zemi, plesáme úžasem i láskou! V skutku žádnou velikost nelze přirovnati k velikosti jeho, žádnou krásu ku kráse jeho. Ano, ty jsi nejvelebnější dítě ze všech zde na zemi. S vysostí rozlita jest milost ve rtech tvých. *Sličností svou a krásou svou počni* vydobývati srdci našich, *šťastně pokračuj a kraluj* nad námi krásou svou!

Těmito slovy prorockými naznačuje se přede vším nejvyšší velikost a nejvyšší krása, kteráž zjevila se v Ježíši Kristu. Chci tedy o dnešní slavnosti, bratří moji, představití vám Ježíše Krista co nejvyšší krásu, kteráž chce vydobyti srdce naše. A k tomu cíli pravím:

I. Stvoření jste, abyste milovali nejvyšší krásu, ale v žádném stvoření na světě ji nenalezáte.

II. Stvoření jste, abyste milovali nejvyšší krásu, a hle evangelium zjevuje ji vám v Ježíši Kristu, narozeném v Betlémě.

I. Jakkoliv láska nečistá, ukrytá i tím, co uhlazenost světská má zaslepujícího, náruživostí jest oplakávání hodnou a stydlivostí vždy urážející; přece musíme říci, že láska jest nejšlechternější vlastností duše naší, nejvznešenější dar, jež od Boha přijímáme; neb staváme-li se zde na světě velikými, bývá to vždy pro vlastnosti srdce. Všickni svatí, všickni přátelé Boží, všickni velicí mužové jistili, že jsme stvoření, bychom milovali. Jeden z největších mužů, kteříž znali a milovali Pána, řekl: nemilovati jest tolik co nežítí. Milovati jen slabé, jest tolik co chřadnouti. Každé stvoření hyne a umírá zde hladem, nemá-li uvnitř v sobě tohoto pravého pokrmu, který je

udržuje na živě: všeliký jiný pokrm nechává duši jako bez života, neb stvoření jsme, abychom milovali. A zajisté v tento den, kdy miláček Páně připomíná nám podivu hodná slova: „Milujte Boha, nebo Bůh prvé miloval nás,“ v tuto hodinu, kdy nabýváme nejpodstatnějšího svědectví o lásce nejvyšší, byloby nedůstojno, kdybych chtěl v duši vaši potlačit tuto vznešenou a obzvláštní něžnost, tento jemný a živý cit, který bývá často velmi nezištný a štědrý, šlechetný a čistý, působí radosti lásky, v neštěstí cítí soustrast, nejsvětější živí city rodinné, lásku k vlasti povznáší až k hrdinství, stydlivostí dává plamenný růměnec a duši vysoko povznáší nad kraje pozemské, uváděje ji k samému patření nejvyšší krásy a požívání slasti věčné. Kým by raději umkla ústa má, než abych kdy v jediném srdci udusil tento přeblažený plamen života, ježž rozžehl Duch Boží, ježž ústy Božskými roznitil v srdcích našich Duch věčné lásky. Ano stvoření, zrození, od Boha ustanovení jste, abyste milovali!

Ale co chcete milovati zde na zemi? Kam se kloní srdce vaše? Co činíte s tím nebeským plamenem? Jak jste ho podnes užívali? Co jste milovali? Táži se vás: odpovzte mně, aneb spíše odpovzte Bohu.

Stvoření jste, abyste milovali. To jest nejšlechetnější cíl váš; víra sama vám to praví. Ale pozorujte dobře, nejvyšší krásu máte milovati. Stvoření k obrazu a podobnosti Božímu, stvoření jste, abyste milovali nejvyšší krásu. Nad tuto lásku není nic většího ve vás, láskou tou dosahujete zde nejvznešenější velikosti. Ale, táži se vás, milovali jste nejvyšší krásu? Kam se kloní v okamžení tomto srdce vaše? Ovšem snažíte se, býti zde na zemi šťastnými skrze srdce své, a dobře činíte, není jiného štěstí. Ale našli jste je? Sv. Augustin, nabyv ve všech těch věcech smutné a bolestné zkušenosti, odpovídá vám: „Ach proč pak všechna vaše namáhání nedostačují, abyste se zde na zemi stali šťastnými skrze srdce svá? Zbloudili jste na cesty drsnaté a obtížné! Kam kráčíte, kam běžíte s takovou dychtivostí? Krása, kteréž žádáte na všech stvořeních, a kteréž srdce vaše velice potřebuje, není zde. Mýlíte se, myslíte-li, že jste ji našli. Co jste našli, jest toliko stín její, ten vás zavedl, milujete osláblý, ztracený paprsek krásy nejvyšší, a protož spravedlivě jest, že ten zbloudilý paprsek obrací se pro vás v tmu, a že celá sladkost lásky vaší mění se v hořkost; neb milujete nepravě. Chcete-li tedy naleznouti štěstí, hledejte lépe, než jste dosavad činili. Nepravím, abyste přestali hledati, hledejte dále, praví onen ve-

liký biskup, hledejte pořád, hledejte dokud nenaleznete. Ale milujte výše, nehledejte život v stínu smrti a nejvyšší krásu v stvořeních: ona se tam nenalezá, hledejte ji jinde!“

Z toho vidíte, že nechci býti příliš přisným k vám. Připouštím s velikým biskupem Hipponským, který, jak jsem pravil, smutné těch věcí nabyt zkušenosti, připouštím, že hledáte jako rozumní tvorové zde krásu vzornou, dokonalou, krásu čistou, bez poškvrny, i neostýchám se, připustiti, že tato láska hlubokou potřebou duše vaší jest, kteráž by ráda vystoupila z úzkých mezí, aby milovala také mimo sebe a našla konečně krásu neskončenou; však vztahuje-li se cit ten na krásu toliko pomíjející, klamnou, dokládám, že to jest smutné divadlo; jestiť to láska sama v sobě Božská ale zbloudilá na bezcestí, hnutí samo v sobě Božské, ale uběhlé na licho, moc sama v sobě Božská, ale pak snižená a oddůstojněná. Ano, to co samo v sobě Božské jest, stává se trpkým mámením a trestu hodnou poštilostí, když se zastaví a zmaří nad lichým obrazem nedokonalé krásy.

Stvoření jste, abyste milovali nejvyšší krásu, a nenalezli jste ji potud zde na zemi! A co mnohem větším jest neštěstím: prázdný stín její zavádí a klame vás! Odkud pochází to žalostné neštěstí! Ó, moji bratři, odtud, že následkem hříchu oči vaše jsou slabé, nemocné, nerozeznávají! Ve stvořeních vás obklíčujících jsou paprskové krásy, jenž raní ty slabé, ubohé oči, jestiť to světlo v částky rozptýlené, mámicí, a vy myslíte, že to jest dokonalá, čistá krása? Ne, ne, to by byl omyl.

Díla Boží okazují nám odlesk svrchované krásy Boží. Tak pravíte, a to vám připouštím. Krása přírody, světlo nebes, ohnivost ranní záře, vyjasněnost dne, pohyblivost živých vod, rozkvétání nejsprostší květiny, bohatství rolí, květoucí skvost luk, všechny okrasy země vyznačují poněkud krásu Božskou, a mohou poskytnouti člověku radosti vznešené; všickni svatí toho okusili; nechci vás viniti, naopak vyzývám vás, abyste se z krásy takové těšili. Ale vy hledáte lepší krásy nad tu, neb nejvyšší krásu patrně není krásou hmotnou, ale krásou myslí a vůle, ona jest krása mravní. Ale kde jest ta? Nalezli jste ji na té zemi?

Řeklo se a zcela v pravdě, že slunce, jakkoliv jest krásné, předce se neleskne jako oko člověka duchaplného, neb paprsky jeho nerozšiřují světlo rozumu a plamen lásky, také jasnost dne přirovnati nelze k libému úsměvu, výrazu to čisté a šlechetné laskavosti, kteráž se leskne ve tváři.

Myslíte, když jste to spatřili někdy v šlechetnějších tvorech, jako vy stvořených k obrazu a podobnosti Božímu, že bych vás z toho vinit chtěl?

Nikoliv, připouštím vám, že, vyjímaje poblouzení srdce vašeho, bývá to krása duše, která vás dojíhá. Čistota tvárnosti, pravidelnost tahů, útlost oudů jsou dílo Boží a nejsou nedůstojné, bychom na ně pohleděli; ale ještě jest cos krásnějšího; neb dokonalost a vznešenost krásy lidské pochází z cela z duše! Milujete-li pohled oka, úsměv rtů, přívětivost tváře, milujete v těch znacích krásy vlastně duši; ona jest ten Božský plamen, kterému se nic nevyrovná v přírodě, a který zdobí čelo spravedlivého čistotou a nevinností. Ano v pohledu onom jest světlo, v úsměvu onom milostnost, v hlasu onom okouzlující mocnost. Však hle, proč pak jest to vše předce také nebezpečné? proč tak nedokonalé a klamné? proč marnosti, šalbou? proč nebezpečím ctnosti? proč pak se nalezá tak přesmutná příbuznost mezi tím, co jest v nás nejvznešenějšího a nejnižšího?

Není-liž z toho patrné, že to, co jste milovali, nebylo krásou dokonalou, čistou, krásou nevadnoucí a stálou, jak sami každodenně toho želíte? Není-liž pravda: nikdy jste neviděli krásu bez stínu, bez mráčku? A hle, toť příčinou při svatých, dovolu, bych vám vyjevil tajemství duše jejich, toť bylo příčinou, že velká duše jejich byla v tom tak nesklonná, že nalezáte v životě jejich onu nezvratnost povahy, kteréž se obdivíte, a kterouž vyzývali ve jménu ctnosti všechna stvoření, řkouce s prorokem: Kdežkoliv jste, odstupte, neb nejste můj Bůh; pozoruj vaše křehkosti i vaši bídu: vy nejste můj Bůh; vy nebudete nikdy Bohem srdce mého aniž podílem mým na věky!

Ale to není toliko zkušeností velikých duší, dovolu, bych řekl, že to jest zkušeností každého člověka, ano i vaší! Co jste milovali, co nalezli zde na zemi? Vyznejte s královským prorokem, jenž v jednom okamžení poblouzení a temnosti také té truchlivé zkušenosti nabyt, vyznejte, že jste shledali a milovali marnost a klam! Ano milovali jste marnost, krásu, která pomíjí, krásu, která sestárne, krásu smrtelnou, a každý ví, že nejhlubší a nejtřípší bolesti srdce jest, viděti, kterak pod rukou namáhání a nemoci vadne, bledne, mizí, pomíjí s uprchajícími lety ona radostná mladost, onen jarý pohled oka, onen líbezný úsměv rtů, ona milostnost tváře. Ó kdyby člověk nebyl hřešil, bylo by to vše nesmrtelné, ale nyní nic z toho netrvá napořád. Vše to není bytelné, zpomeňte si jen, že jste při lásce k tvorům sebe více oprávněné již

přetěžkých okusili žalostí; již jsem vyřkl, a rozum to prohlašuje se mnou, že nic není krásného v přirozenosti lidské než opravdivé vyznačení krásy mravní. Jest-li ale toto vyznačení krásy, která vás zajímá, a utěšenosti naplňuje, toliko vyznačením klamným, pomíjejícím, co vám pak ještě zbývá? co jste milovali? Táhá se vás samých, kolikráte po té prvnější době, jenž se zdála poskytovat srdci vašemu naději šlechetné a vznešené lásky, kolikráte jste pak shledali, že to krásné stvoření bylo vás nehodné, sobecké, nevděčné, nestálé!

Také musím vám připomenouti nejoblestnější ze slabostí vašich a nejkruťější z běd vašich: mámení ono netrvá dlouho, odletí brzy. Ale když přešlo, zůstává často náruživost, a to náruživost slzení hodná! Člověk zůstane spoután těmito svazky nectnými, tímto zapletením jej hanobícím; a kdož může vypověditi bolesti toho snižujícího otroctví i opovrženého stavu, do kteréhož člověka uvrhují náruživosti?

Ó, Bože, nepřiďeš-li již vysvobodit srdce synů Adamových a dcer Eviných, jenž vesměs jsou dítky Tvoje? Nepřiďeš-li vysvobodit jich z tak hluboké bída? ó, nepřiďeš-li zlomit okovy tak hnusného zajetí, a navrátit dušem našim slavnou volnost, milovati zde Tebe? Věčná krásu, vždy stará a vždy nová, což neužijí oči naše Tebe nikdy? Ó líbezné světlo, odlesku leposti nestvořené, neukážeš se nikdy zrakům našim? Ó pramene rozkoší, čistých, nebudeš nikdy řinouti pro nás? Ó trůne srdcí našich, ó blahoslavený živote Otce a andělů v nebesích, ó lásko, ó chlebe života, ó nebeská láska těch, jenž v pravdě žijí, nebudeš nikdy životem našim zde na zemi? Ó Bože, Ty se nám ovšem zjevuješ, Ty mluvíš ovšem k nám veškerou přírodou, ale my jsme hloupi a slepi, nevidíme ničeho, nerozumíme ničemu, paprsky Tvé slávy rozptýlené v stvořeních zavádějí nás, zbraňují nám, viděti Tebe, odtahují nás daleko od Tebe. Ó Pane, či nemůžeš potěšiti srdce naše zarmoucená? Nemůžeš-li napravit naši zkázu? Pane, přijdiž, můžeš-li! Slyšel jsem, že prorokové Tvoji druhdy oznámili nám, že sestoupí Vysvoboditel, že sestoupí Emanuel s nebes dolů, že bude *Bůh s námi*, to jest nejvyšší krásu, dokonalá a nestvořená krásu; slyšel jsem, že milost, milost čistá bude rozlita s výsostí na rtech jeho. Ó, přijdiž tedy, jenž spasiti máš, přijdiž, již jest čas; duše v tomto světě volají po Tobě, odpověz tomuto volání srdcí, to jest volání člověčenstva z ouzkosti srdce, to jest volání přírody veškeré. Ó touho národů, přijdiž, nemeškej déle! Při narození Tvém zaraduje se země jako v první den

při narození svého prvorozence, ostrovy vzdálené poskočí v plesání, dcery Sionské uvidí a seznají nejvyšší krásu starých dnů. O odpověď na ten srdceprorážející křik člověčenstva, vyhovíž tomuto očekávání pokolení lidského, tomuto volání přírody, této naději veškerenstva.

Ale co slyším? jaké-to zpěvy neznámé zaznívají s výsostí nebes, nad vrcholem osamělého pohoří v jasnosti nebeské a u prostřed nejhlubších temnoty noci: „*Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!*“ (Luk. 2, 14.)

Ba v pravdě, evangelium se začíná, nová radostná zvěst, zjevení odlesku krásy věčné sestupuje k nám. Betlém odpovídá a vyhovuje všem potřebám tvorstva.

Neb stvoření jsme pro krásu nejvyšší, a hle Betlém nám ji zjevuje v narození Ježíši Kristu. (Dokončení.)

Proč chudneme?

Otázka tato vtírá se mimoděk každému, kdo jen trochu pozorně pohlíží v dobu přítomnou a vidí, že při vši úrodě několika minulých let a při kvétajícím průmyslu tiseň peněžitá vždy více a více se zmahá a budoucnosti úpadkem hrozí. Na otázku „proč chudneme?“ odpovídá každý ze svého stanoviska. Politické vidí příčinu této tísně ve formě vládní, peněžníci v lehkých penězích, menší průmyslníci a řemeslníci ve fabrikách a v svobodě živnostenské a tak každý nalezá příčinu nynější bídě jinde a jinde. Nechci rozsuzovati, zdali a pokud jmenování tuto lidé mají pravdu, ale raději se pokusím přispěti odpovědi ze stanoviska křesťanského. Příčiny chudnutí mnohých vidím ve třech věcech a sice: 1) v nedostatku pracovitosti, 2) v nedostatku křesťanské spravedlnosti a 3) v marnotratnosti a pýše.

1. „*V potu tváře své jisti budeš chléb, dokavad se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi!*“ (Gen. 3, 19.) — toť výrok Boží, který má každému, an z prvních rodičů pochází, na mysli tanouti, nechat jest bohatý nebo chudý. Ale výrok ten přichází za dnů našich namnoze v zapomnutí. Podívej se jen, laskavý čtenáři, na mnohé spoluobčany své, jimžto Bůh dopřál zámožných rodičů, kteří jim mnoho nashromáždili statku. Bylo by ovšem jejich povinností, aby tento statek svůj hleděli zachovati, ano pracovitostí i rozmnožiti, by ho pak k svému a svého bližního prospěchu použití mohli. Však co činí za dnů našich lidé tací? Myslí, co myslil evangelický boháč: „*Máš mnoho zboží složeného na mnohá léta, odpočívej, jez, pij a hoduuj!*“ (Luk. 12, 19.); myslí: pro

sebe mám do smrti dosti a na jiné proč bych se dřel — ti at o sebe sami se starají; i nedbají práce a chodíce ze dne do dne po radovánkách a vyraženích celá léta ani stébla křížem nepřeloží. Co z toho vyplyne, dá se na prstech spočítati. Jako studně sebe hlubší, když žádný pramen do ní nepřitéká, brzy se vyprázdní, jestliže neustále z ní se váží: tak i majetek lidí takových, byť byl sebe větší, musí konečně se vyčerpati a neupadnou-li, lidé ti sami v bídu, zastihne bída jejich potomky.

Když pak již lidé zámožní, práce-li nedbají, na bídě musí přijít konce, do jaké bídě musí, nepracují-li upadnouti ti, jejichž celým majetkem jsou jenom ruce? O kéž by všickni pomýšleli na budoucnost, nemoc a stáří! Zkušenost však poučuje nás o jiném! I lidé, kteří jsou výhradně na práci odkázáni, jaksí zchoulostivěli. Nehledají začasté práce, ale žádají, aby práce hledala jich; ne každá práce líbí se jim, ale žádají konati jenom jistý druh práce; nechť pracovati za malý výdělek, alebrž chtějí, aby se jim mzda na korce měřila. Proto když jim práce sama do domu nepřijde, když se jim nenaskytne práce druhu takového, který se jim líbí, anebo když malá z ní kyne mzda, raději zahálejí. Nemusí-liž ty a takové lidi navštívit bída? Ba jistě — *nedostatek pracovitosti* bývá příčinou nedostatku a bídě za dnů našich. K této příčině druží se jiná, totiž:

2. *nedostatek křesťanské spravedlnosti.* Sedmé přikázání Boží, jež zní „*Nepokradeš*“ zdá se věru, že již vyškrtnou jest z řady přikázání Božích, ano přestupování jeho má se přechozo do dovolenou špekulaci. Kdy bylo slyšeti o tak mnohých a tak rafinovaných krádežích jako nyní? Kdy podvádělo se tak v míře, váze a jakosti zboží a práce jako za dnů našich? Kdy vydávalo se tolik nepravých listin, smének atd. jako nyní? Kdy vydíraly se z půjčených peněz krvavější úroky než jak to nyní obyčejem jest u peněžníků našich? Kdy škodilo se vůbec bližnímu na jeho jmění a právech tolik jak to vidíme nyní? A když tak ze všech stran býváme okrádání, podvádění, šizení a odírání — jak pak nemáme klesati v bídu a nouzi? — Vězmež ale, že v tyto smutné konce uběhnou také ti, kdož okrádáním a šizením jiných zbohatnouti míní. Nebo není ještě nepravdou přísloví, že co nespravedlivě bylo nabyto, opět brzy bývá pozbyto, aniž vyvráceno jest učení křesťanské, že nespravedlivý statek nemá Božského požehnání, ba vidíme dosti často, že lidé toho druhu jedním rázem přicházejí o svůj nespravedlivým způsobem nabytý statek, a že v brzkou

nejdou záměrněji těch, které dříve byli okrádali a odírali. Tudíž v skutku jest nedostatek křesťanské spravedlnosti i u utlačovaných i u utlačitelů pramenem chudnutí a nouze.

3. Poslední a přede neposlední příčinu chudnutí našeho spatřuji v *marnotratnosti a pýše*, v kterémžto ohledu věru nestojíme daleko za Římany za času rozpadávání se říše Římské, jestliže se jim nevyrovnáme aneb nad ně dokonce nepředčíme. Podívej se jen, milý čtenáři, se mnou do rodin a přesvědčíš se. Doby, kdy otec rodiny prázdné chvíle, které mu zbyly po práci, nejraději trávil v rodině své, doby, kdy synek, tovaryš a čeledín hledávali zábavy své po vykonané práci v přátelské rozmluvě s hodnými spolutovaryši svými, doby, kdy matka, dcera a služka jednoduše a bytelně se šatice a prostě se živíce největší rozkoš v tiché domácnosti nalezaly, doby ty jsou bohužel tytam a změnily se valně. Otcové našich rodin, jedva že dokonali práci svou — a někdy ji ani nedokonali — již utíkají z rodiny a hledají zábavy své v hospodách v pití a hře a jméním svým podporují cestující zpěvačky a hudebníky; naši synkové, tovaryši a čeledínové nezůstávají v ničemž za svými otci, mistry a pány; matkám našim nedostačuje více domácnost i ony chtějí míti společnosti, vzácnější pokrmy a nápoje; dcery pak a služebné šatí a fintí se, navštěvují divadla, plesy a besedy, jakoby se musily vyrovnati velkoměstským dámám i byly by přenešťastny, kdyby se jim něčeho takového nedostávalo. — Vše to ale stojí peníze a veliké peníze! A když tak otec i matka, syn i dcera, tovaryš i čeledín neustále do jmění rodinného sahají — tuť, kdyby byla pokladna domácí tak hluboká jak vysoká jest hora Sněžka, musí se konečně přede přijíti na dno — rodina zchudne a přijde na mizinu! —

V nedostatku pracovitosti tedy, v nedostatku křesťanské spravedlnosti a v marnotratnosti, shledávám stoje na stanovisku křesťanském příčiny chudnutí mnohých za dnů našich. Nechat si navrhují lidumilové novověci, kteří bídě nynější odpomoci chtějí, prostředky jiné: co mně se týče, mám za to, že každý z prostředků těch bude jenom obzavkem, kterým se rána na chvíli snad zalepí ale nezhojí, i trvám, že nám nebude ve hmotném ohledu lépe, dokaváde se všichni nechopíme horlivě práce, nebudeme si hleděti všude a ve všem spravedlnosti křesťanské a nevrátíme se k jednoduchosti co možná největší v životy svých.

Fr. Schoenbeck.

U kapličky.

Kráčí vdova, kráčí
Dalekou krajinou,
Za ručičku vede
Radost svou jedinou.

U kaple zastaví
Vdova kroky svoje,
Aby si posteskla
Zde u lásky zdroje.

„Patř, milý synáčku,
Na matičku Boží,
Patř jejího Syna
Na ukrutném loži!“

„Nesnášíme sami
Zde mnoho trpkého,
Trpěl i Syn Boží,
I matička Jeho.“

„Poklekni, mé dítě,
A já vedle tebe,
Prosme zde Marii
O posilu s nebe.“

„Zdravas, matko Boží,“
Synáček se modlí,
„Pomoz mi s matičkou
V tomto nepohodlí.“

Vypros nám od Syna
Anděla dobrého,
By nás doprovázel,
Chránil všeho zlého;

Bychom se po smrti
Do nebe dostali,
Dobrého tatínka
Tam zas uhlídali.“

Vdova jej políbí,
Líčka slzou smáčí,
Vezme jej za ruku,
A pak dále kráčí.

V. E.

Dopisy.

Z vikariatu Proseckého 6. prosince 1865.
(Duchovenská porada.)

Dne 16. listopadu konala se na faře Kejské duchovenská porada vikariatu Proseckého, ku které se 14 kněží sešlo. O 9. hodině sloužil důst. pan vikář v krásném chrámu Páně u přítomnosti p. p. porádníků, školní mládeže a valného počtu osadníků, mši svatou. — Po návratu do fary a po vykonané modlitbě přípravní zahájil vdůst. p. předseda poradu srdečnou řečí, v kteréž nám především bratrskou lásku, jakou kněz

ku knězi lnouti má, poroučel řka, že v té bratrské lásce nalezá kněz na tomto světě náhradu za ty oběti, které zvláště za našich těžkých časů přinášeti musí. Ve sv. svornosti vzala se pak I. otázka v poradu, a sice: *Jakých vad co do formy a obsahu má se varovati kazatel?* Na tuto otázku důkladnými, z mnoholeté zkušenosti čerpanými slovy odpovídali v. p. Ant. Hora, far. Hostivařský, Jos. Schlesinger, far. Kejský, V. Haensel, os. far. Libeňský, Fil. Zimmermann, far. Libežnický, a Václav Kocman, koop. na Vodolce. Konečně uzavřeno, budoucně k většímu prospěchu věřících činiti kázání katechetická. O druhé otázce: — *kdy by se v chrámech našich konati mohla a měla 40hodinná pobožnost?* — mluvil v. p. Kocman řka, že by oktáv Božího Těla byl nejprůhodnější k pobožnosti té; na to podotknul v. p. Vobořil, duchovní správce z Treboratic, že, — má-li se tato pobožnost posloupně ve všech chrámech celého vikariátu konati — měsíc květen zdál by se býti nejprůhodnějším z té příčiny, že v květnu není žádné nutné práce polní, počasi že bývá k častější návštěvě i pro vzdálenější obce příznivé, a že jest v měsíci květnu již dosti květin k slušnému ozdobení oltářů. V mnohých osadách v tom měsíci se koná pobožnost Mariánská, — avšak snad by bylo lze, obě pobožnosti spojit? P. farář Schlesinger dokazoval, že jest se obávati, aby při 40hodinné pobožnosti velebná Svátost v prázdném chrámu vystavena nebyla; a navrhl, aby se dříve v jednotlivých osadách bratrstvo učení nejsv. Svátosti zavedlo, a pak teprv k 40hodinné pobožnosti se přikročilo.

O otázce třetí: *Jak by se lhostejnosti dospělých vzhledem na křesťanská cvičení ve všech odpomoci dalo?* ujal se slova v. p. Leopold Urban, exposita ve Vřovicích. Tvrdil, že lhostejnosti ohledně křest. cvičení na vsích odpomoci se může odvoláním se ku vládě, které na tom záležitosti musí, by občané ve věcech víry vycvičení byli. Důstojný p. farář Kejský dokazoval, že křesťanská cvičení na vsích jsou zbytky missií, které nutné byly, dokud osadníci měli do chrámu Páně příliš daleko. — Nyní prý jest tomuto nedostatku rozmnožením štací duchovenských pomoci, osadníci mohou každou neděli ku křest. cvičení do farního chrámu přijíti, a proto doložil, že kř. cvičení na vsích jsou méně důležitá, a žeby to v časech našich neprospělo, dospělé ku poslouchání křest. cvičení na vsích přinosti donucovati. V. p. Vobořil tvrdil, že příčina lhostejnosti dospělých ku kř. cvičením na vsích leží v způsobu, jakým se na mnoze konají. Pravil, že kř. cvičení po vsích na

mnohých místech stalo se pouhou katechizací dítek, což duchovním potřebám dospělých nikterak nepostačuje. A odtud — pravil — ona lhostejnost, na kterou mnohý nařiká. Dále podotkl, že při takových příležitostech má duchovní na jevo dáti, že nejen k vůli dítkám přichází, ale ke všem, že příchod jeho jest otcovská návštěva, týkající se celé obce a t. d. Takovým prý způsobem nejlépe by se lid naklonil k účastenství při křest. cvičení na vsích. — Ač v posledních dvou otázkách náhledy poněkud se různily, přede vždy šetřeno výroku sv. Augustina „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas.“ — Po poradě, která až do 2 hodin trvala, a po obědě rozloučivše se s milým hostitelem svým, rozešli jsme se potěšeni a povzbuzeni do osad svých. F. W.

Od Rápu, dne 4. prosince 1865.

(Duisburský katechismus. Pokrač. IV.)

V předešlých dvou dopisech (str. 91. a 155.) rozebral jsem křivé náhledy evangelické synody, jež uveřejnila v I. části svého katechismu. Týkaly se učení Církve katolické o samospasitelnosti její, a pak o stavu kněžském. Zbývá ještě, abych podal čtenářům „Blahověsta,“ co namítají v této části proti katolickému učení o papeži, a abych ukázal spolu, jak málé jsou jejich námitky v tomto ohledu. — Katolíci zakládají prý učení své o papeži na výpovědi písma svatého (Mat. 16, 18.): „I jáť pravím tobě, že ty jsi Petr, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné nepřemohou jí. A tobě dám klíče království nebeského; a cožbyskoli svázal na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožbyskoli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ — Především nenahližím, proč nepřipomenuli také ono místo (u sv. Lukáše 22, 32.), jež zní: „Ale já jsem prosil za tebe, aby nezhynula vira tvá, a ty někdy obrátíš se, potvrzuj bratří svých,“ která pronesl Pán Ježíš k Petrovi při poslední večeři. — Rovněž divím se, že zapomněli na ona znamenitá slova Páně (Jan 21, 15. 16. 17.), jež Pán Ježíš po svém z mrtvých vstání k Petrovi na moři Tiberiánském pronesl: „Pasiž beránky mé. Pasiž ovce mé.“ — Mimo to nesouhlasím s jejich námitkou, že prý slova výše uvedená (Mat. 16, 18.) nejen Petrovi ale i ostatním učeníkům při jiné příležitosti (Mat. 18, 18.) byla řečena, a že tedy „ničehož dokázati nemohou pro učení o papeži.“ — Nebo není pravda, že by byl všechna ona slova i jiným řekl. Byť ovšem Petr apoštolem, a proto, když mluvil Pán ke všem apoštolům (Mat. 18, 18.), udíleje jim v Církvi své moc duchovní, svědčila

i Petrovi ona slova: „Cokoli svázete“ atd.; ale o tom, žeby jim byl také dával klíče království nebeského, že by na nich byl chtěl založiti církev svou, nevíme, to řekl jen Petrovi; a nikomu jinému, a *teprv později* vypravuje sv. Matouš (18, 18.) ona společná všem apoštolům svědčící slova, když byl Pán již dříve Petrovi (16, 18.) vrchní moc v Církvi udělil. Z té příčiny bezpochyby vynechali zúmyslně ona slova u sv. Lukáše a Jana, poněvadž jedině k Petrovi pronesena byla, jimiž jedině jeho splnomocnil, aby „bratři svých potvrzoval, a ovce i beránky (stádo) pásli.“ — Ostatně nemusím snad ani připomínati, že Pán Ježíš jen sv. Petra zvlášť vyznamenával, jakož i to, že si sv. Petr v skutku jako první mezi apoštoly všude počínal, a že ho i ostatní apoštolé za prvního uznávali, jakž o tom písmo svaté na mnoha místech zřejmě vypravuje; a jak o tom i sv. Otcové jednohlasně svědčí. (Srovnej o tom článek v Časopisu kat. duch. 1828 str. 163, od Krále.) Tím menší váhy klademe na *druhou* námitku: „že prý v oné výpovědi Spasitelově není žádné řeči o moci duchovní a světské, jižto papežové sobě přisobují.“ Nebo an byl Petr prvním mezi apoštoly, jsa základem celé Církve, na němž ji Pán vystavěti slibil, a spolu jediným klíčníkem království nebeského (t. j. pánem domu = Církve Boží a správcem plnomocným); a an *provodoval tak nejvyšší moc nad apoštoly* — a tudíž i svrchovanou moc v celé Církvi: *musil také zanechati ji nástupcům svým*, jelikož církev trvati má na věky, a povždy pravomocnosti této potřebí bude ku řízení celé církve a k spasení věřících. Musili ji tedy nástupcové jeho po něm zděditi a jí v Církvi užívati, máli dílo Spasitelovo a úkol Církve dosažen a dokonán býti. Ale kdo jsou tito nástupcové Petrovi? — Nástupcové jeho jsou však jen papežové římsí a užívají tudíž této vrchní moci Petrovy se vším právem, což ovšem obojí proti zřejmému svědectví historie upírá evang. synoda, *řkouc v třetí námitce*: že nemůže ani býti dokázáno, že *Petr byl v Římě biskupem*, aniž že to *platí o biskupích římských*, což Petrovi *zaslíbeno bylo*. Než vyjímouce hlavní dva původce odtržení se Řeků od Říma, totiž Focia a Caerularia, kteří to učinili ze soběctví a ctižádosti, nenamítal nikdo ničeho proti pravomocnosti papežů římských až do reformatů, kteří teprv po prohlášené na ně od papeže klatbě církevní upíratí počínali vrchní moc jeho, čehož uchytili se stoupenci jejich v 16. a 17. století, tvrdíce jako na doklad toho, že prý vlastně sv. Petr ani v Římě nebyl, an prý to v písmě svatém výslovně nestojí. Tu však obořili se

proti nim katolíci i protestanti nestranní, zastávající historii a dotvrzující, že celá starobylost jednohlasně to ve spisech dosvědčuje, všelikeré památky že toho dotvrzují, ano ustavičné a nepřetržené trvání papežské Stolicе od apoštolských časů, a makavé příklady papežské pravomocnosti již v nejstarších stoletích Církve nikterak upříti nedají, že byl sv. Petr v Římě, a že jsou tedy římsí biskupové jeho nástupci, majíce touž vrchní moc v Církvi. (Srovnej o tom článek „Čas duch.“ 1829 str. 345. od Václavička.)

Konečně podotýká synoda *v čtvrté námitce*: že prý se nesrovnává moc, již dal Kristus apoštolům, *s životem a věrou většiny z papežů*; — a v této vězi největší a nejpatrnější nepravda; nebo z historie víme, že mezi dosavadními 259 papeži jest jich 77 svatých, to jest za svaté prohlášených, kteříž se skvěli *neobyčejnou svatostí života*, obětující, 37 počtem, v prvních čtyřech stoletích i život za víru, takže tedy skorem každý třetí papež svatým jest. Ostatních pak *největší* část skví se vedle těchto životem křesťanským a obětovným i účinným a dobročinným, jakž podrobně doličil Macan ve své Obráně papežů. (Čas duch. 1840 str. 99., 1841 str. 17.) A jenom 10 papežů mezi 259 (tedy vždy mezi 25 teprv jeden) vedli život apoštolské stolice nedůstojný, a z těch ještě *větší* část přišla cizím *necírkevním* vlivem na Petrovu stolic, takže sám protestant Herder svědčí: „Mnohem méně nešlechtníků nalezneme na stolici Římské, nežli na trůnu světských panovníků, a mnohých papežů chyby proto jen hrozné býti se zdají, že jsou chyby papežů.“ — Co pak se *týče viry papežů*, posud nikdo nedokázal, žeby byl některý papež proti zřejmému učení Církve nějaké kacířství ve svém učitelskocírkevním úřadě učil, a dobrovolně zastával až do smrti, jelikož Marcellin a Liberius násilně vynucené výroky své, na svobodě jsouce, odvolali, o Honoriovi I. pak to určitě tvrditi nelze. (Čas duch. 1841 str. 279.)

A tak viděti lze, že synoda evangelicko-duisburská uchopila se všech prostředků, pochybných i nedovolených, aby ovíklala učení církevní o papeži, že se jí to však nikterak nepovedlo. III.

Od Černého Kostelce v prosinci 1865.
(Loučení. Zpěv ve škole.)

Již ku hrobu se sklání rok starý, za nedlouho vplyne v moře věčnosti. Prve, než poslední den dá nám „s Bohem,“ nemohu opomenouti rozloučení se s tebou, milý Blahověste, a vzdáti díky nejvřelejší za všecka poučení. Budiž i v novém roce vítězným

hajitelem svatě naší víry, budiž nám *blahověstem!* Jak bych Ti přál, aby nebylo visky v Čechách, na Moravě, v Slezsku a Slovensku, kde bys nebyl hostem vítaným; jak bych Ti přál, by snahy tvoje Pán Bůh nejlepším korunoval zdarem! Kéž se ti podaří přemoci a ze srdcí všech katolických křesťanů vymýtiti vlažnost u víře; kéž Tvým přičiněním vzejde jitřenka lepší budoucnosti národu mému!

Počátkem tohoto roku školního začal jsem ditky učiti zpěvům z „Kancionálu školního.“ Oči mé oslzlý, když ditky zpívají počaly ve škole: „Minula noční hodina,“ „Pod večer Tvá čeládka“ atd. a srdce mé oplývá radostí, kdykoli písně ty zpíváme. Vzpomínám na leta mladosti, slyším v duchu matku, ana písněmi těmi velebí Pána Boha. Abych větší zbožnosti u dítek docílil, modlím se každý den modlitbu a zpívám píseň jinou i doufám takovým způsobem mnohé krásné písně v život uvéstí a skrze ditky i v rodičích lásku k zbožným zpěvům buditi. Podaří se to? Bůh ví. Modlitby беру z nové první čítanky a z malého katechismu. S přáním, by Bůh žehnal dědictví svému, by rozšířiti a upevniti ráčil Církev svou po celé zemi, by žehnal nejvyššímu pastýři i veškerému stádcí, končím, poslední v tomto roce dopis. Kéž se v novém opět shledáme všickni!

J. K. Ř.

Od hranic Českomoravských, 13. prosince 1865.

(Zprávy o Velehradě.)

Pře o uzavřenou hlavní bránu Velehradskou jest již ukončena, a sice jak doufáme k prospěchu Velehradského chrámu Páně. Aby ji nynější majitel panství Velehradského mohl ponechatí uzamčenou, uvolil se při vyrovnání, které vyšší soud stranu oné brány s ním zavedl, postaviti v levo chrámu novou faru se dvorem a se zahradou a vedle ní též novou školu; a k této nové faře dáti 30 měr pole, a sice 27 měr pole a 3 míry zahrady, což se prvním lednem 1866 faráři nynějšímu p. Josefu Vykydalovi odevzdá. Na stavbu nové fary i školy se cihly již pálejí, a tak získá fara i škola nemálo. K velebné svatyni Velehradské povedou nyní dvě cesty, jedna zrovna od Cyrilky, příhodná pro poutníky, kteří po silnici od Uherského Hradiště na Velehrad putují a druhá od pivovaru pro farníky Velehradské. Při začátku stavby nové fary a školy opraví se na jaře též velebná svatyně Velehradská, která od zrušení kláštera na svém zevnějšku velmi mnoho utrpěla. Nynější pan farář Josef Vykydal vynasnaží se zajisté všemožně o zvelebení místa nám Slovanům tak drahého a vzácného, posvěceného přítomností sv. apoštolů

našich Cyrilla a Methoda — posvátného Velehradu.

F. K.

Z Říma 8. prosince 1865.

(Adresa sv. Otcí. Nynější svoboda v Itálii. List.)

Dnes ve výroční den prohlášení věrouky o Nepoškvrněném Početí, což papežování Pia IX. v historii církevní pojistilo památku nesmrtelnou, dnes na první výroční den poslední encykliky, s kterouž rozeslán byl seznam bludů zavržených, podána byla sv. Otcí adresa oddanosti obyvatelů veškeré Italie, opatřená 2 miliony podpisů s přílohou asi půl milionu franků halíře sv. Petrského. Největší zásluhy o podpisy získal si časopis „Unità,“ jenž vyzvání učinil a sám 335.000 lire sebral s 1,199.242 podpisy, jimiž naplněno 12 svazků nesoucích na sobě nápis: „Láska Italův k papeži Piovi IX.“ Podpisům a zásílce podpisů stavěno v cestu hromady překážek zabavováním i pronásledováním, však láska přemohla všecko a zvítězila. Ať se pokusí zuřiví protivníci sv. Stolicе o cos podobného! Jenom sto tisíc osob v Itálii volilo parlament, ale 20krát více přihlásilo se k nejvyššímu biskupu svému, náměstků Páně na této zemi. A podpisy nejsou ukončeny; ale pokračuje se v nich. „Unità“ ohlašuje, že v redakci přibýlo 27.000 nových podpisů: a co jich pohltilo moře a oheň, co jich bylo zničeno rukou nepřátelskou! Však proč byla zaslána sv. Otcí adresa? K čemu tolik podpisů? Co se jimi má dokázati? Nebyly sbírány podpisy a zaslány jako na podporu práv papežských, vznešených nad všeliké rokování a rozumování lidské, alebrž stalo se to, aby uhájena byla čest Italie; kterouž císař Napoleon smířiti chce s papežem, aby ukázáno bylo podpisy adresy oddanosti, že Italie k papeži lne, že tedy Itálii zapotřebí není pokusů smíření s papežem. Dejte Itálii svobodu pravou a nebude jí potřeby smírce. O nynější svobodě nelze psáti leč slzami. Mnoho seminářů zavřeno jenom pro ten hrozný zločin, že tam vedle kříže a obrazů svatých nechťli zavěsiti obraz krále Viktora Emanuele a v ponechaných nesmí se vychovávatí mládež k životu křesťanskému ve světě, t. j. k povolání světskému pod dozorstvím vychovatelů duchovních. V konviktech čili seminářích takových bývalo v Itálii jinochů mnoho, kteří po odbytych studiích rozcházelí se za povoláním, jaké si kdo byl zvolil. Též zrušování klášterů bez příčiny jde rychlým krokem ku předu v Itálii svobodné. „Unità“ radila, aby kláštery volaly o pomoc k Napoleonovi císaři, jenž nad Itálii ruku svou drží a osudy její řídí, a v skutku obdržela již z sedmi žen-

ských klášterů prosby k císaři Napoleonovi, v nichž nevěsty Bohu zaslíbené vypisují utrpení svá slovy pohnutlivými, tak že čtenář těch listů bezděky oslzí. Dotčené prosby mohou prý císaři Napoleonovi sloužiti za obraz nynější svobody v Itálii, v kteréžto zemi na ostrově Sardinii zabaveno bylo i „Directorium“ jedné diecése proto, že tam dáno bylo navedení duchovenstvu, která se zachováti naproti civilnímu manželství. Seznamy narozených, novomanželů a pohřbených (matriky) povede od nového roku — stát. Abych samým naříkáním nestal se obtížným, povím ku konci něco jiného. V Turině odbývá se ve prospěch kat. misii výstava předmětů nasbíraných od italských misionářů ve všech dílech světa. Výstava tato znázorňuje vzdělanost a mravy i nejvzdálenějších národů. Jsou tu věci z Austrálie a Abysinie, od řeky Gangesu, z Japanu i z Číny. Vstupné jest nepatrné a výnos bude podporou katol. misii. Z této procházky po Itálii a z Turína navratme se do Říma. Zde se s velkou dychtivostí očekává provozování nejnovější skladby hudebního mistra. F. Liszta „Synfonia Dantesca.“ Hudbou líčí slavný mistr v skladbě své nynější stav Itálie a sice v oddělení prvním řádění Italianissimů, v druhém důvěru a naději lidu, v třetím konečně pokoj a mír města Říma.

Rakouský vyslanec svobodný pán Bach zůstane tu ještě celou zimu. — Přijel jsem a bydlí v „Chiesa nova“ Olomoucký kanovník, hrabě Lichnovský. Máť v lednu býti rozhodnuto, mají-li i budoucně do kapituly Olomoucké voleni býti toliko šlechticové. Výbor kardinálů, jenž výhradné právo toto skoumati má, jest již jmenován. Svým časem Vám oznámím konec památného sporu tohoto. ∞

Kronika.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati 16.—20. prosince u sv. Haštala, 21.—25. pros. u sv. Salvátora v semináři. Dnes ukončí dotčenou pobožnost v cí. kr. kapli na hradě o 1/2 5 h. chvalozpěvem „Te Deum“ a sv. požehnáním JEmin. nejdůst. p. kardinál. — Do cí. kaple putovali tyto dni valní zástupové, aby se pokorili Bohu svému v Svátosti přítomnému a užířeli okrasu stánku Páně. Krásná svatyně jest ověšena drahocennými látkami barvy červené, skvostný baldachín splývá na oltář, na němž hoří 60—80 vysokých voskovic mistrně seřaděných. Nad monstranci zlatem a drahými kameny mile se třeptící nalezá se nový obraz představující sbor modlících se an-

dělů (práce to malíře Lhoty). Před oltářem štědrosti v pravdě císařskou ozdobeným klečí ustavičně jeden kněz, po straně evangelia dvě Milosrdné sestry a po straně epištoly jedna dáma z vysoké šlechty, v lodi kaple jest po celý den plno nábožných, z rána a k večeru ani místo nestačí. Též v císařském oratoriu není ani chvíli prázdno. Jest tu též Jeho cí. Výsost arcikníže František Karel, otec císaře pána. Přijel k začátku 40hodinné pobožnosti v cí. kapli a odjede do Vídně zejtra ráno.

— Ve včerejším sezení sněmu českého (14. t. m.) většinou hlasů přijat jest §. 1 předlohy zákona o dalším vyvazení některých břemen na pozemcích a půdě; podle tohoto zákona mohou se doposud nevykoupené dávky naturalní aneb závazky ku pracem při chrámech, farách a školách vykoupiti, pakli dávky tyto nepošly z desátku, nebrž jsouli samy v sobě nezměnitelné. Podobně se mohou vykoupiti nezměnitelné dávky na penězích, jež se posud ku chrámům, farám a školám odváděti mají. Ačkoli v generalní debatě J. Eminence p. kardinál se ráznými slovy opřel proti návrhu zákona tohoto, ačkoli i včera hr. Leo Thun navrhoval, aby se nové vyvazení toto přenechalo volnému usnešení obou stran, byl nicméně přijat zákon, jenž vyvazení toto stranám za povinnost klade. Nezdá se, žeby zákonem tímto bylo poslouženo duchovenstvu, které posud bolestně cítí následky prvního vyvazení r. 1849. B.

— V poslední schůzi řiditelstva jednoty sv.-Vítské sdělil pan předseda, Fr. hrabě Thun, že stavitel chrámu p. Kranner již předložil nákres nového gothického oltáře, který se v kapli Arnoštovské jednotou nově zbudované postaviti má, a že práce tato hned započne, jak mile potřebné k tomu a již objednané kameny jednotě dodány budou. — Správu pokladnice spolkové převzal 30. října člen řiditelstva, J. Osv. Jan hrabě Harrach; pp. jednatelové mohou však sebrané příspěvky odváděti jako posud v kanceláři jednoty. — Na Starém a Novém městě zvolili si jednatelové výbor, jehož hlavním úkolem jest pečovati o další rozmnožení jednatelů v těchto čtvrtích města. — S povolením vys. důst. metrop. kapitoly uspořádá se výstava klenotů chrámu sv.-Vítského ve prospěch jednoty. Činí se k tomu přípravy.

— J. M. nejdůst. p. biskup Budějovický Jan Valbrian odjel včera do bisk. sídla svého a navrátní se do Prahy co člen zemského sněmu po slavnosti Zjevení Páně.

— P. Egon Karel Brém, kněz kanonie Stahovské a učitel na c. k. vyšším gymnasiu v Žatci, postoupí d. 16. t. m. o 10. h. veřejně

hádání a bude d. 19. o 11. h. povýšen za doktora v bohosloví.

— Vp. Josef *Schindler*, adjunkt theol. učení a supl. profesor fundam. theologie, podrobí se d. 18. t. m. veřejné disputaci a bude d. 20. o 10. h. povýšen za doktora v bohosloví.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupil vp. Jan Balcar, farář v Černíkovcích (diec. Kralohradecké.)

— Školám v *Karlině* darovali vdůst. pp. kanovníci Plaucar 200 a Bradáč 100 výtisků „Školního kancionálu.“

Z Vidně. J. Vel. císař pán odjel do Uher k zahájení zemského sněmu. — Obecní zastupitelstvo věnovalo na dostavění věží votivního chrámu 150.000 zl., které se z důchodů městských v pěti ročních lhůtách po 30.000 zl. vyplatiti mají.

Ze Slezska. Milostivé léto povolené papežskou encyklikou od 8. pros. 1864 slaví se v diecési Vratislavské od 26. listop. do 26. prosince t. r.

Z Lužice píše „Kath. Posol“ o slavnosti, jakéž nebylo v děkanském chrámu Budišinském od r. 1807. Slavili tam v neděli, d. 22. října nový kněz, p. Bruno Friebe, první mši sv. — Dále činí vědeckou zmínku obou bratří Simonů, zakladatelů srbského (lužického) semináře v Praze, jejichžto kosti už půldruhého sta let odpočívají v hrobě, ale ústav jejich ještě stojí, květe a vydává hojné ovoce nejen Lužici, nýbrž i celému Sasku. Každý rok putuje houfek mladých saských studentů do Prahy staroslavné, aby se zde ku svému příštínému povolání, stavu duchovnímu připravovali. Letos jest jich v dotčeném semináři na Malé straně 28, z nichžto jen tři studují bohosloví (v II. roce); ostatní jsou na gymnasiu Malostranském v rozličných třídách. Do diecése Budišinské přísluší 21 (mezi nimi 11 Srbův) a do Drážďanské 7.

Ze Styrska. V Hradci stal se letos rektorem vysokých škol dr. Oskar Schmidt, protestant. Za příčinou akademické slavnosti d. 15. listop. měl řeč k posluchačům všech čtyř fakult, kteráž způsobila veliké a spravedlivé pohoršení. Pravil, že víra v jednoho osobního Boha překáží a meze klade vědě a jejímu bádání. Bez obalu priznal se k učení Darwinovu, jenž dí, že člověk v posloupném vývinu „nekonečnou řadou ustálených náhodností“ z druhu opic Gorillův vyšel, co člověk tedy stvořen nebyl. — Někteří přijali prý řeč tuto s pochvalou, jenom posluchači bohosloví měli tolik statečnosti dáti nelibost svou na jevo.

V Kolíně nad Rýnem zemřel 5. t. m. kněz Adolf *Kolping*, otec jednot katol. tovaryšů. Nar. v Kerpeniu blíže Kolína r. 1813 byl do 23 roku věku svého tovaryšem

řemeslnickým; pak stal se podivným řízením Božím knězem i ujal se celou duší řemeslníků zakládaje jednoty tovaryšů, jichž nyní přes 400 ve dvou dílech světa se čítá. Pohřební řeč měl předseda tovaryšské jednoty Vídeňské, dr. Gruscha, jenž schválně k pohřbu do Kolína přijel.

Z Bruselu. Leopold I., král Belgický, otec J. V. Marie Karoliny, císařovny Mexikánské, zemřel dne 10. t. m. (Nar. 16. pros. 1790.)

V Paříži podali studující ministerstvu žádost 1) aby nemusili k zápisu přinášeti křestní listy, 2) aby nemusili odbývati zkoušky v talárech, zač sluhovi (pedelovi) platili po 5 fr., 3) aby ministerstvo ustanovilo cenu spisů pp. profesorů, kterouž by překročiti nesměli prodávajice spisy posluchačům svým.

Literní oznamovatel.

— „*Bratrstvo* věčného uctění *nejsvětější Svátosti oltární* pod ochranou slavného zakladatele řádu sv. otce Benedikta.“ S povolením duchovní vrchnosti. V Praze 1865. Nákladem bratrstva. Tiskem K. Bellmanna. Stran 64. Jest to příruční knížka pro údy bratrstva, obsahuje pobožnost při návštěvě nejsv. Svátosti, modlitby a pozdravení, litanie k nejsv. jménu Ježíš (schválené); pobožnost domácí, poučení o odpustcích, o růženci, písně o nejsv. Svátosti z Kancionálu.

— *Obraz sv. Václava.* Kněhupectví Mikoláše Lehmana, o jehož uměleckých snahách jsme v listech těchto nejednu chvalnou uveřejnili zmínku, vydalo nákladem svým opět nové dílo chvály hodné: *Obraz sv. Václava.* Dle jednoho z nejstarších původních vyobrazení, kteréž ve výstavě spolku „Arcadia“ pozornost znalců vzbudilo, věrně a umělecky důstojně provedl známý malíř Josef Scheiwl. V olejovém barvotisku představuje se nám sv. Václav v těsně přilehacím odění pestrém a skvostném. Levé rameno kryje štít, pravice drží kopí; u pásu visí zlatoskvoucí rukojeť meče. Však z modrého oka nehledí mysl bojovná, alebrž mírumilovnost a pokora vyznavače Kristova. Na hlavě spočívá knížecí koruna s křížkem. Mladistvá tvář ovínutá jest září světoů v slohu byzantinském. Obraz tento barvotiskem vyvedený, na plátně natažený a pokostem natřený, 19 palců zvýší a 15 palců zšíří stojí 6 zl. Nic nepochybujeme, že bude ozdobou příbytků mnohých.

— Do počtu obrázkových spisů pro mládež, vydaných nákladem kněhupectví Mikoláše Lehmana v Praze přibýly opět tři nové a sice: „*A B C.*“ Vydal František Doucha. 35 obrázků kreslil L. Bernard, malíř v Praze. — „*Počítání na obrazech.*“ Dítěm vydal Fr. Doucha. 16 obrázků příhodných k názornému vyučování poč-

tům. — „*Vojáci rozličných národů.*“ Dítěm vydal Fr. Doucha. 18 obrázků. Tyto tři pěkné dárky mládeži tiskl Vilém Nietzsche ve Stuttgartě.

— „*Otázka o písmu všeslovanském.*“ Sepsal Nil Popov, profesor na universitě v Moskvě. Vydal Frant. Aug. Urbánek. (Z ruštiny přeloženo.) V Praze 1866. Nákladem vydavatelovým. V komisi kněhkupectví Kobrova. Stránek 20.

— „*Zpráva o novom veleděležitom vynálezu, ktorý učinil slovenský národovec Jozef Pozdech, o. k. výsadný strojuik*“ atd. v Pešti. S vyobrazením sestavení *zvonové stolice* i se *zvonem.* Stran 20.

— „*Dvacet her milé mládeže česko-slovanské.*“ Sestavil Karel Bulíř. Kreslil František G. Chalupa. V Praze. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Stran 34 velkého formátu s 10 obrázky černými 50 kr., s malovanými 80 kr. Vhodný tento dárek učí útlu mládež písmem i rytinami následujícím hrám: na Aničku, na pasačku, na kohoutka, housátko, Vodníka, křepelku, na věneček, koukol, železný most, májové radovánky, na paní Růžovou, družičku, zlatá jména, mlýnské kolo, luňáka, vlčka, bochničky, kmotru Lidku, zlatý prsten a na řemesla.

— Obsah 8. svazku „*Časopisu katol. duchovenstva*“ Galileo Galilei. Kristovo požehnání vezdejší (dokončení.) O chybách, kterých se vystříhati mají kazatelové. Odpovědi k otázkám konferenčním. Kronika atd.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

V Pánu zesnul:

p. Ignac *Fritsch*, farář v Oudřči, 3. pros. (nar. 10. říj. 1793, kněz od 11. září 1816.)

Vyznamenán jest:

p. Jan *Pavla*, probošt v Roudnici, jmenován tajemníkem vikariatu Roudnického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Josef *Heisinger*, křížovník, proz. kaplan v Kralicích, za kaplana do Loktu;

p. Prokop *Čužna*, kapl., z Příbuz do Kraslic;

P. Celsus *Leixnerink*, františkán v Hájku, na výpomoc do Čisté.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnul:

P. German Jos. *Praesident*, jubil. kněz řádu OO. pobožných škol, vicerektor, býv. asistent O. provinciála, vysloužil. profesor filologie a dějepisu na ústavu filosof. v Litomyšli, konsist. rada Budějovický a Kralohradecký, v Litomyšli 2. prosince (nar. v Litomyšli 15. dub. 1790, posvěc. 21. září 1811).

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

P. Jan Arnošt *Hamáček*, kněz ř. august., podpřevor kláštera a profesor na gymnasiu v Českém

Lípě, 4. prosince (nar. 28. srp. 1808, posv. 29. břez. 1833);

p. Jos. *Skopán*, kaplan v Sobotce, 27. října (nar. v Rovensku 23. srpna 1827, posv. 25. července 1851).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ant. *Zuman*, kapl., za admin. v Dobrovičích;

p. Vác. *Boehm*, koop., za admin. v Lovosicích;

p. Jos. *Schwabl*, koop., za adm. v Nov. Městečku;

p. Ant. *Hübner*, koop., za admin. v Chříbské.

V diecési Budějovické.

V Pánu zesnul:

p. Matěj *Tinger*, vikar, sekretář, b. notář, děkan v Písku, 8. prosince (nar. v Kasejovicích 21. ún. 1808, posvěc. 25. července 1833);

p. Frant. *Kubička*, jubil. kněz, os. farář na odpoč. v Třeboni, (nar. v Netolicích 14. července 1791, posv. 12. srp. 1814.)

Listárna redakce.

Vp. V. P. v L.: „Zagrebački kat. list“ uveřejnil Váš popis „Sazava“ v pěkném překladu. — Rodu Cydlíkových v Byhařovicích: Doplátek došel, další dle návrhu očekává Děd. sv. J. — p. Č: v K. H.: Stane se dle Vašeho přání.

Sl. red. „Ol. Novin.“ „Důtka“ mezi drobnými zprávami č. 99. listu Vašeho je smyšlenka „Tagesbotova“ a tendenční lež.

p. B. H. Do t. čísla bylo pozdě.

p. St. Přineslo by příští č., kdybyste udati chtěl úplnou adresu svou. — Dochází nás mnoho básní, povídek a pojednání, jež dáváme do koše, protože nemají podpisů. Netřeba tajiti se nikomu, kdo zasílá práci vlastní. — P. J. N. D.: Přijato, uschováno na r. 1866, prosím o další; více v listu k nov. roku. —

Jsou prý pochybnosti o slavení štědrého dne (večera). Půst jest v sobotu 23. t. m. a nikoli v neděli (24. t. m.) —

Seznam časopisů, s nimiž „Blahověst“ r. 1865 na vzájem záměnu měl: Časopis katol. duchovenstva; Cyrill a Method; Gwiazdka Cieszyńska; Hlas církevní (Brněnský); Kalauz a nevelés és oktatás terén (maďarský); Katholski Posol (v Budišině); Národní Škola; Olomoucké Noviny; Opavský Besedník; Oświata; Otavan; Pěstoun s přílohou: Pokladnice; Posv. kazatelna; Politik; Przyjacieli Ludu; Slovenski Prijatelj (v Cellovci); Škola mateřská (zašla); Školník; Škola a život; Tábor; Zagrebački katolički list; Zgodnja Danica (v Lublani). Katholische Volkszeitung (z Baltimore v Americe) docházel nás do října t. r.

„Veřejné vyzvání“ (obranu) radte zaslali k uveřejnění listům, jež odbíráte. „Blahověst“ mezi nimi není, neb sám pravíte v listu od 8. t. m.: „Blah.“ nám zapůjčuje vp. exposita, je muž jej po přečtení vrácíme!“

Příští, poslední číslo tohoto ročníku „Blahověsta“ bude se vydávati v sobotu (23. t. m.) v poledne.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čis. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**
za rok: 3 zl. 50 kr
za půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Na den nového roku.

Nový roku, co nového nám přinášíš? — Nový život: buď na této zemi aneb na věčnosti! Šťastný-li? Bude-li bohabojný život váš na zemi, bude blažený život na věčnosti, ale budete-li proti Bohu v životě vezdějším, nebudete s Bohem v životě budoucím. „Kdo není se mnou, proti mně jest“ praví Pán života a dokládá: „Kdokoli zapře mne před lidmi, toho zapřím i já před Otcem svým nebeským.“

Budiž mi tedy nový roku novým časem přípravy k životu lepšímu. Nezáleží na tom, budu-li živ v novém roce v dostatku a hojnosti, anebo v chudobě a nouzi, ale na tom záleží všecko, abych žil podle vůle Boží. Nezáleží na tom, abych byl v lásce u světa, v milosti u lidí, ale na tom záleží, abych žil v milosti Boží, nebo „kdo mne soudí, Bůh jest.“ Pročež s Bohem začnu rok nový, Boha se přidržím, Krista vyznávati budu slovy i skutky. Činil-li jsem tak v roce uplynulém? Starý rok jest mým žalobníkem, vytýká mi vlažnost, lhostejnost u víře, mravy nekalé, spolky zlé, řeči nedovolené, volá proti mně: Ty's nebyl s Bohem, ale proti Bohu — a já rozpomínáje se na dny minulé nemám ani výmluvy ani omluvy; zbývá mi jenom důvěra v milosrdenství Boží, naděje rozhrěšení, odpuštění hříchů, prominutí poklesků a — nový rok.

Budiž mi vítán nový čas milosti! Nový rok dává mi Bůh, jenž dlouho

shovívaje nepovolal mne jako mnoho jiných v roce předešlém k sobě, jenž nechce smrt hříšníka, ale aby se obrátil v roce novém a živ byl na věky. Pročež novým životem zasvětim nový rok, nové budtež myšlenky, nové řeči, nové skutky; nová budiž horlivost, nová moje láska k Bohu. Budu-li s Bohem, bude Bůh se mnou, a když Bůh s námi, kdo proti nám? Již tedy „odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí budme střízlivě a spravedlivě a pobožně živi na této zemi.“ Neboť čas krátký jest, dnové jsou zlí a jen jednoho jest potřebí — spásy duše. A proto nezavrhujeme srdcí svých, alebrž vizme, „kterak bychom opatrně chodili, ne jako nemoudří, ale jako moudří.“

Nový roku, co nového přeješ nám? „Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho a Pána Ježíše Krista!“ (Řím. I, 7.) Základ pokoje s lidmi jest pokoj s Bohem, mír ve vlastním svědomí. Boha musím milovati nade všecko, chci-li milovati bližního právě, ne více a ne méně, než Bůh poroučí. Milujme bližního pro Boha. Dobře činíme bratřím pro Boha.

Nový rok přeje nám s anděly propěvujícími nad nivami Betlemskými, abychom chválu vzdávali Bohu na výsostech a sami byli „dobré vůle.“ A toť přání nejlepší. Kdo vůli svou podrobuje vůli Boží, je spokojen se vším, co Bůh od něho žádá, na něj sesílá. V blahu i strasti, v radosti i žalosti v zdraví i nemoci, vždy volá: „Buď vůle

Tvá!“ Ne má, ale Tvá vůle staň se!
Staniž se mi podle slova Tvého!

U jesliček.

Dvě promluvy k dítkám o štědrém večeru.

Podává B. Hakl.

I. O pastýřích.

Milé dítky! Čistá, andělům podobná, pravá to dcera nebes, vyšla duše prvního člověka z ruky Boží; jenom Boha měla milovati a v Něm a skrze Něho vždy šťastna a blažena býti. Avšak nevytrvali, jak víte, Prarodičové naši v této čisté lásce Boží; svedeni jsouce odpadli od Boha a sebe i potomstvo své uvrhli v bídu a strast. Jako proud rozlévalo se zlé — prvotný hřích se všemi svými následky — na celé pokolení lidské. Nešťastní prvorodičové naši, pozbyvše pokladu nejdražšího, *milosti Boží*, nemohli ho v dědictví dáti potomstvu svému. Rozum lidský, uchýliv se na cestu zlou, šel po ní dal a dále, a klesal vždy hlouběji v blud a nepravost. Veškeré pokolení lidské, jediný vyjímaje národ, který si Bůh byl vyvolil, aby známost svou udržel na tváři země, sedělo ve tmách modloslužby, bludu, nevěry. Téměř nikdo neznal pravého Boha, a veškeré člověčenstvo sklánělo kolena svá před hnusnými modlami. Ó jak nedůstojné to člověka, kterýž sám na sobě a v sobě obraz Boží nosí! Jak nedůstojno, že i nepravosti měly bohy své, a že nemravnosti, opilstvím a ukrutností (nebo i lidí i dětí obětováno) bohové ctěni bývali! Co divu, že vidouce takový úpadek člověka u věci nejsvětější, v náboženství, moudří z pohanův volali a toužili, „*kéžby brzy někdo přišel, kdoby lidi o pravém Bohu a pravé počtě Boží poučil.*“ Nejen u židův, ale i pohanův bylo očekávání Spasitele všeobecné.

A ejhle, doba naplnění touhy té přišla; co proroci předpovídali a co moudří z pohanův žádali, stalo se. „*Nebesa vydala rosu a oblaky přšely spravedlivého; otevřela se země a vypučila Spasitele.*“ Po noci čtyřtisícileté otevřelo se nebe a Otec nebeský zase s láskou pohlížel k zemi k ubohému člověčenstvu. Před 1865 lety byla ona přestátná noc, kdy Syn Boží, vtěliv se, v způsobe milostného dítěta objevil se mezi námi, aby jako ušlechtilý vroub vsazen byl na planý strom zpustlého pokolení lidského! A ejhle dnes, milé dítky, konáme památku tohoto děje a největšího důkazu lásky Boží: „*Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozenného dal.*“

A kdo nejprv o události této ze všech

nejradostnější se dověděl? Snad velicí a mocní této země, králové, knížata, mocnáři? anebo alespoň mudrci a učenci, kteří po něm toužili, si ho žádali? Ó nikoli! Prostí, chudí pastýři, kteří v noci u svých stád na stráži jsouce, bděli, ti byli ti první, kteří z milosti Boží o narození Páně zvěděli; nebo aj, *jasnost Boží náhle obkličila je, anděl Páně stál vedle nich a báli se bázní velikou; i řekl jim anděl: Nebojtež se; nebo aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko plenkami obvinuté a položené v jeslích. A hned bylo s andělem množství vojska nebeského, chválicích Boha a řkoucích: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.*“ (Luk. 2, 9—14.)

Bůh podivný ve všem, a moudrost jeho podivuhodná! Ve všem, cokoli činí, dává na jevo, že nehledí na osobu lidskou, na zevnějšek, ale že k srdci prohlédá; Bůh dle srdce cení člověka. Prostí, chudí pastýři první udůstojnění jsou, aby slyšeli radostnou zprávu o narození Syna Božího, posel s nebe, anděl, k nim jest vyslán, aby, co se stalo, jim zvěstoval; oni první za hodny uznání, aby *krále nebes*, zdávna a toužebně očekávaného Spasitele světa pozdravili a v tomto slzavém údolí uvítali; oni první, kterýmž přáno bylo, projevit mu svou úctu, lásku a oddanost. Tak skryl Bůh před mocnými a vznešenými veliké věci, a zjevil je nízkým a pokorným. *Nebo přišli jsou* (tak vypravuje dále písmo sv.) *chvátajíce, a našli Marii a Josefa i nemluvnátko položené v jeslích.*

Avšak nepřišli dobří pastýři ti s prázdnými rukama; nebo ten jest zvyk na východě, že kdo jde s poklonou, dárek nějaký s sebou přináší. Vidouce dobří pastýři chudobu svaté rodiny, vidouce ji v chlévě a dítětko položené v jeslích; tím ochotněji podávali dárků svých, chtěje lásku svou a oddanost na jevo dáti. Hle, m. d., to máte vyobrazeno zde na jeslích! Ó následujte jich, jděte za nimi! I váš sám uvítá Božský Spasitel, a to tím více, an rád dítě jest. Však ptáte se, co byste mu vy darem donesly, abyste okázaly upřímnost svou, lásku a vděčnost? Takových dárků, jaké pastýři mu nesli, ten ovečku, onen mléko, ten chléb, onen roucho teplé, teď ovšem nepotřebuje On, jenž sám všem všecko dává; avšak vezměte jiné, lepší, dražší a Jemu též milejší; přede vším vezměte *prostou mysl pastýřův*, nebo Pán Bůh sprostnost miluje; vezměte *dětinou nevinost* srdcí svých, nebo Pán sám dítko jest nevinné; vezměte *poslušnost* k rodičům a

učitelům, nebo Kristus Pán sám poslušen jsa Boha Otce, vtělil se a podobu služebníka na se vzal; vezměte *trpělivost v chudobě své*, nebo Pán sám, jak vidíte, chudíčký jest. Tyto dárky, m. d., vezměte a doneste Jemu, zřídte Mu *jesličky v srdci svém*, aby tu stále přebýval, a hleďte, abyste nikdy neměli nedostatek těch darů; tak stane se, že, kdekoli jednou budete, ať již nízcí, anebo vysoce postavení, ať bohatí, anebo chudí, všude a vždycky z narození Spasitele svého se radovati a štědrého večera vždy s radostí v duchu víry křesťanské očekávati budete.

říká, tři králové, aby úctu vzdali a poklonili se nově narozenému králi židovskému.

A kdo jim to pověděl, kdo zvěstoval, že v zemi židovské narodil se král, syn to krále nejvyššího a nejmocnějšího? Áj, již od pradávných časů bylo ve východních krajinách rozšířeno proroctví Balaamovo, který, stoje na vrchu hory Fegor, když Israelští dobývali země zaslíbené, a v duchu vida budoucí rozkvět té země, slávu a požehnání Boží, nadšeně zvolal hledě v dalekou budoucnost: „*Vyjde hvězda z Jakoba a povstane prut (žezlo) z Israele.*“ Proroctví toto bylo ve východních krajinách

II. O mudrcích.

Každoročně, m. d., na štědrý den několik slov promluvil jsem k vám, již vypravoval jsem vám o stromu vánočním, o jesličkách, o andělech*) i o pastýřích; letos povím něco o mudrcích; vždyť víte, že přišli nejen prostí, chudí pastýři, aby poctu vzdali Božskému dítěti, ale že zdaleka od východu přišli i mudrci, aneb jak se vůbec

rozšířené a očekávání Spasitele všeobecné. Hvězdou pak a prutem třeba rozuměti znamenitého potomka, krále z domu Jakobova. Pamětliví proroctví toho, když hvězda neobyčejná objevila se na obzoru, srozuměli moudří a vznešení tři mužové, kteří zanášeli se též pozorováním hvězd, že to jistě ono předpověděné znamení, kteréž nejen zvěstovati, ale i vypodobňovati mělo toho krále velikého, nebeského. Cítíce se puzeny Duchem Páně, vydali se hned na cestu, v tu se ubírajíce stranu, kam znamení to nebeské ukazovalo, a sledující ho,

*) Viz „Blah.“ 1862 čís. 35. str. 554—557.

přišli (jdouce za ním na západ) do země židovské. Hledali Očekávaného nejprv při dvoře královském; však ne v domě královském, ne v nádheře a světské slávě, ale v tichosti a chudobě chtěl a ráčil se naroditi; pročež nenalezše ho u Herodesa v Jerusalemě šli za hvězdou k Betlému, a ejhle, našli, po čem toužilo srdce jejich. A poněvadž ve východních krajinách nikdy bez darů se nepřichází, zvláště když komu úcta vzdáti se má, vzali s sebou i dary, dary to Králi nebeskému a Vykupiteli lidstva přiměřené a významné, zlato, kadidlo a myrrhu. Nebo tak vypravuje písmo sv., kteráž dí: „*I všedše do domu našli dítě s Marií matkou jeho a padše klaněli se jemu; a otevřeše poklady své, obětovali jemu dary, zlato, kadidlo a myrrhu.*“ (Mat. 2, 11.) Tu, m. d., vizte, první koře se podává zlato Králi, druhý kadidlo Bohu, třetí hořkou myrrhu Kristu člověku. Zlato se podávalo v dar králům co kov nejskvostnější; kadidlo Bohu, neboť co vonný kouř značí povznášející se k nebi modlitby nábožných srdcí; myrrha hořká, trpká značila člověčenství Kristovo, v němž trpěti a za nás umřítí měl. Oni, tři mudrci, byli prvotiny pohanův, jimžto Kristus se zjevil. Židům, věřícím pastýřům, hlásáno narození Páně andělem, pohanům, klanějícím se přírodě, znamením v přírodě, neobyčejnou hvězdou. Tak všickni, židé i pohané, měli vzdáti úctu a pokloniti se nově narozenému Vykupiteli světa.

M. d., nevím dnes jiného říci vám, než abyste následovali příklad těchto mudrců. Z daleka přišli a cesta nebyla jim obtížná. I vás volá Kristus Pán k sobě do chrámu, do školy, k modlitbě; ó nebudiž vám obtížno, tu cestu konati z lásky k Němu. Hle, mudrci z daleka přišli, vy máte blízko; oni byli pohané, vy jste děti křesťanské; oni o Kristu Pánu dříve ničehož neslyšeli, vy Jej znáte, znáte z učení ve škole, z kázání, od rodičův, již mnoho krásného a vznešeného slyšeli jste o Kristu Pánu! Oni viděli jenom hvězdu, mrtvé, nemluvíci znamení, vás vyzývá Kristus Pán živým slovem rodičův, učitele, kněze! — jak necitelné, nevděčné, trestu hodné by bylo, kdybyste nechtěli s radostí vždy spěchati ku Kristu do chrámu, do školy; do školy, kde o Něm slyšíte, o Něm se učíte; do chrámu, kde v nejsvět. Svátosti na oltáři přítomen jest a kde, jako mudrci u jeslíček, se Mu klaněti máte.

Mudrci i tím dali hlubokou úctu svou na jevo, že dary přinesli. Následujte jich i v tom; kdykoli půjdete k Ježíši Kristu, nezapomeňte vzíti dárek s sebou. Ano, vezměte tytéž dary, jako mudrci; vezměte

zlato, t. j. čistou, ryzou, planoucí k Němu lásku; kadidlo, t. j. srdce vždy nábožné a modlitby milovné, a myrrhu, t. j. trpělivost, jak v nemoci, tak při učení, a při každé práci, která by vám snad nemilá byla a kterou z rozkazu buď učitelův neb rodičův konati máte. — Hle, i vás hvězda vede, i vám svítí příklad Kristův, o Němž se dočítáme, že „*v mládí svém prospíval nejen věkem, ale i moudrostí a milostí u Boha i u lidí.*“ — Onť Spasitel vás, On i hvězda života vašeho, kteráž ukazuje vám cestu do nebes; následujtež ji, a tak všickni dojdete, jako mudrci, cíle svého, tak užíte i vy Spasitele tam na věčnosti, kdežto Jemu stále obětovati budete dary: zlato věčné k němu lásky, kadidlo věčné úcty a chvály a myrrhu dikůčinění za přetrpěné strasti tohoto života.

Krása Dítěte — Boha.

(Dokončení.)

II. V okamžení tomto nemohu vám, bratří milí, zatajiti svého podivení. Nic zajisté nevyrovná se velebnosti a stkvělosti nám učiněných zaslíbení Božích. Skutečnost přesvědčuje nás o tom. Necht zaletí duch náš na perutích vyplněné naděje do Betléma. Zde jest nejkrásnější z dítěte na zemi; zde jest světlo věčné; Kristus, jenž se přirovnává světlu, okázal se v záři ještě stkvělejší. Zde jest Emanuel, ono očekávání pahrbků věčných, toužebně očekávaný od národů, zde jest slunce, které vzejítí mělo nad národy sedícími v temnostech, bédách a stínech smrti. Ale vy jste čekali nejvyšší krásu, vám přeslavně zaslíbenou, a hle, v okamžení tomto nedává se vám než dítě! Srdce vaše cítilo potřebu hlubokou, nutnou, krutou; hledali jste nejvyšší krásu na zemi a posud jste ji nenalezli. Již pak jste pozváni ku všem slastem, ku všem hodům lásky, však hle, nedává se vám k milování než dítě! Zajisté, bratří moji, tajemství to zvláštní, a potřebí nám, rozjímati hlouběji.

Ano, nedává se vám než dítě k milování: malé jest to dítě, a nelze než opakovati s prorokem: „*Malíčký narodil se nám!*“ (Isaiáš 9, 6.) Ejhle tot předmět tak veliké radosti, tot novina, kterouž andělé na zemi přinášejí, tot ta veliká skutečnost, naplňující všechny řeči proroků, všechna předpovědění praotců, očekávání čtyř tisíců let, tot dobrodiní připravované srdcím vašim od pádu praotce vašeho, jenž vás byl všechny podrobil bídě a smrti. Malé dítě narodilo se nám, „*Malíčký!*“ Tot dítě, Dítě — Bůh, Dítě — Spasitel, krása nejvyšší, a hle, tou jest dítě! Ó Bože, budiž za to ve-

leben! Však jest to krása prostá, čistá, prostolibá, krása bez nebezpečnosti, krása pravá. Jemnost, roztomilost, pravda sama jest to dítě, ten „Maličký!“ Ó budiž Bůh za to veleben! Prostomilost, čistota, nevinnost jest to dítě, ovšem slabé a útlé přirozenosti lidské, ale se všemi vnadami slabosti a útlosti dítěci! Ó vy, kterýmž Bůh dal srdce otcovské, cit mateřský, chápetelž to volání mé víry a lásky k Ježíši narozenému? Ano, protože Bůh, skrývá se, chtěl tím jistěji změkčiti a pohnouti srdce vaše, nebylo jeho nedůstojno skryti se v milostných tazích dítěte!

Ó jaké to dítě! Budiž nebe velebeno! Kdožkoliv jste, proti němu jste bez obrany! Jemu nemůžete vytýkati ani jeho slabost, ani jeho narození, ani jeho slzy. Priznejte se, kříž vzbudil někdy pochybnosti ve vás, snad i rozviklal vás v křesťanství; ale jesle bezděky přivolávají a přitahují vás. Snad jste se zpouzeli proti Ježíši ukřižovanému; kříž jeho tvrdý jest očím i srdcím vašim; ale nikdy nezpouzeli jste se proti Kristu Ježíši, přicházejícímu na svět v jeslích, ano slovo rouhavé umíralo vám tuto na rtech, v jeho přítomnosti padše k nohám těch nízkých jeslí, cítili jste, kterak mizí vaše předsudky i vaše rozhořčenost, jestliže jste kdy měli to neštěstí, nenáviděti dobrotu a krásu, nejvyšší.

Ó jaké to dítě! Pochopuji nyní celou radost dnešní slavnosti. Na tom dítěti jest dosti, a zdá se, že Jerusalema nemůže více žádati na Bohu. Pochopuji, proč veškerá Církev se raduje a plesá jako u vytržení, přerušujíc i spánek noční, aby prozpěvovala o svém blahu! Syn milostný dán jest nám! Ó svatá noci, kteráž jsi viděla vycházeti světlo světa, a u prostřed tvých temností vzejíti slunce spravedlnosti! Tím jest dítě; ale pozorujte dobře: Dítě — Božské, Dítě — Bůh!

Můžete-li mně vysvětliti věci nad míru nesnadné k vysvětlení? můžete mně vysvětliti zvláštní radost, jakoužto se o dnešní slavnosti naplňují nebesa i země? můžete mně vysvětliti, odkud to, že věřící národové se dnes povzbuzují k nové svaté horlivosti? že se dnes máme za šťastné, býti křesťany? že jiní toho želi, že jimi nejsou, a že i množství jinověrců tlačí se dnes do chrámů našich? odkud to, že není žádného člověka náruživostmi tak zkaženého, jenž by v tento den neznamenal v očích svých záblesk několika paprsků naděje a radosti křesťanské?

To pochází od toho nejvyš pohnutlivého tajemství, že nižádným způsobem víra není spanilejší a krásnější leč vedle jeslí a že zároveň nic není milostnějšího a po-

hnutlivějšího nad to dítě Božské; jest to Dítě — Bůh!

Můžete-li mně vysvětliti, proč dáváte přednost těmto jemným myšlenkám přede vším pomýšlením učeným, před každým rozjímáním mnohem hlubším, kteréž nám víra podává, chtěc překvapiti ducha našeho úžasem? můžete mně vysvětliti, proč Bossuet, tento veliký biskup, v síle a jasnosti svého ducha, obdařen věkem i slávou, rád prodléval a pokorně i nábožně klečival u jeslí Ježíše Krista, a zde tím vzletem myslí své, jenž vám znám jest, a s jednoduchostí podivuhodnou a tak vysokou rozjímalo všech částkách, které evangelium vypravuje o tomto přeshastném narození? Odkud to, že nemůžeme vybrati předmětu k řeči, kteráž by měla větší působivosti na srdce vaše? To lze vysvětliti jen tím, že dítě to jest Božské, Dítě — Bůh, že jest zde krása nejvyšší!

Ano dítě to jest nejvyšší krása! Ó je li nejvznešenější velikost, ana se ponízuje, hodna tím dokonalejšího uctění, jistě pak, že nejvyšší krása, skvělost, která se skrývá, hodna jest tím větší lásky! Kdo jest narozený Ježíš Kristus? Prorokové, apoštolové, evangelistové odpovzte nám; a ty miláčku Páně, co praviš o tom dítěti? „Na počátku bylo slovo!“ a přeskočiv nesmírnou mezidobu, co dokládáš? „A slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi, i viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozného od Otce, plného milosti a pravdy!“ (1, 14.)

Ó Slovo věčné, nestvořený odlesku Otce, velebím Tebe! Tys přišel ke mně. Slabé oči moje měly potřebi závoje; Ty jsi se skryti ráčil, by se tím patrněji zjevil srdci mému! Sešli libé světlo, kteréžby posílilo a občerstvilo unavené oči mé, mé choré oči! Tys to světlo tajemné, kteréž nejen osvěcuje oči otevřené, ale i otvírá uzavřené, kteréž dává oči těm, kdož jich nemají, kteréž se dává milovati i od těch, jenž se bojí naň patřiti; Ty jsi odlesk nejvyšší krásy, Tys hoden mé nejvroucnější lásky, poněvadž jsi se skryl z šetrnosti ke mně v přeněžné útlosti dítěte.

Můžete mně vysvětliti, proč básnictví a umění nejvyšší, ano i štětec samého Rafaela u jeslí a od narozeného dítěte Božského nabyly svých nejlepších darů, tak že nejvkusnější utvořily díla? Ó to proto, že básnictví a umění, nejsou-li synové odrodilého století, synové zlata a hroudy, těla a krve, jestliže nezapomněly svého nesmrtelného určení, hledají zde krásy vzorné, krásy dokonalé. A velicí ti mužové, jenž pronikajícím zrakem umí vynajíti krásu bez poškvrny, krásu Božskou, našli ji

zde, poněvadž zde pojednou shledali tak dokonalou souměrnost a znaky tak patrné Božské, nebeské nástiny tak vybrané, a cos vysoce vznešeného v jednoduchosti tolik dokonalé, že, přemoženi svým patřením na tu krásu nevyčerpatelnou, padli k zemi, a klečíc na kolenách svých, kreslili a malovali nejvyšší tuto krásu! Ano zde jest krása nejvyšší, však jest ukrytá, zaslونěná, by otevřela, potěšila a uzdravila oči vaše nemocné! Viděli jste někdy vycházející slunce? Taková a neskonale větší jest krása a skvělost Ježíše Krista, dítěte Betlémského! Když jest slunce v hodině polední, když metá ze sebe všecken oheň svůj, oslňuje tato jasnost oči mé, a svět zdá se mně býti méně krásným; mám zapotřebí stínu, oku příznivého, hledám proti paprskům slunečným obranu. Ale na úsvitě krásného jitra, když slunce ještě za obzorem země se zdržuje, a jej zlatí nejjemnějším ohněm svým, když oblakové světlem se lesknoucí na křídlech větrů okolo mne poletují východ osvěcující, když slunce zastřené lehoučkými a průzračnými oblaky rozpaluje svou velkolepou září v tisících tvorech, v tisících rozmanitých a překrásných barvách, v tisících přechodech a stupních jasnosti, souměrnosti, leposti a bohatosti světla nebeského: tehdaž nemusím zabráňovati zraku svému, ale mohu popatřiti na slunce a pohledu naň užiti, anof mezi nejkrásnějšími viditelnými věcmi jest mně krásou nejvyšší a obrazem Ježíše Krista, Dítěte — Boha v Betlémě!

Popatřili jste již s pohnutím do toho chudičského chléva? Pozorovali jste již nebeskou Pannu, jejíž panenský život dává světu Syna Božího, krásného a čistého, jako když se paprsek dělí od slunce? ty chudé pastýře, jemu se klanějíci? ten chudičský chlév na polo zbořený, ty jesle, tu slámu? — pak v temném pozadí Betlém, odpočívající v spánku od své všední práce i od svých radovánek? v ještě temnější vzdálenosti celou zemi, ana spí v temnosti a stínu smrti, nevědouc, že nad hlavou její vychází světlo na východě? — ve vzdálenosti pak přenesmírné nebesa plesající radostí, všecky sbory andělů, sestupujících a propěvujících: „Sláva Bohu!“

Ano, bratři moji, zde jest nejvyšší krása, a stvoření jsme, bychom ji milovali. Zde jest Dítě — Bůh! Ale pravil jsem též, že to jest Dítě — Spasitel. Myšlenkou touto přiblížím se konci svého rozjímání.

Zde jest Dítě-Spasitel, to jest: všecky půvaby neskončené dobroty slučují se s půvaby nejvyšší krásy. Co jest krása bez jemnosti, něžnost bez dobroty, táží se vás?

Ano, zde jest Spasitel! toť jest jméno jeho, on se jmenuje Ježíš, hle toť jest příčina, proč jméno toto v mysli naší tak ctihodné jest tak drahé srdci našemu! On se jmenuje Ježíš, to jest Spasitel! On velmi drazé koupí čest, mítí toto jméno; onof bude jej státi všecku jeho krev! Rozjímali jste kdy, na jak neobyčejnou, neslýchanou cestu Syn Boží se vydal, aby sestoupil až k nám, jak vznešené výšiny nebes opustil, aby sestoupil do zemských nížin? Ach není třeba než o jedné pravdě se zmíniti, kterou miláček Páně napsal, a v úžasu ustoupí před ní všecko myšlení i všecko rozjímání lidské. On praví (3, 16): „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozrozeného dal, aby každý, kdož věří v Něho, nezahynul, ale měl život věčný!“ Když nás nemohl pozdvihnouti až k sobě, snížil se k nám, aby nás spasil; On přese všecky kůry andělské sestoupil s výsostí pahrbků věčných, jejichž rozkoší byl, přišel od tohoto údolí bídy, hledati nás, hojiti srdce naše, žádati lásku naši. O Pane! co jsme učinili, abychom splatili kroky neskončené lásky Tvé? — Co jsme učinili? — Kdož Tě miluje zde na zemi? kde jsou srdce naše? co jsme milovali? co milujeme dosaváde? Ó Pane! v pravdě musím říci, s hanbou a bolestí vyznati, že jsme Tebe nemilovali. Až dosavád milovali jsme marnost a lež! Aneb milují-liž Tebe, jak by měli, ti, které láskou svou obdařuješ v bohatosti svatého domu Tvého? zplácí-liž Tobě skutečně láskou za lásku? uznávají-liž aspoň některými skutky nesmírnou lásku Tvou? Ach, není-liž pravda, řeknu-li, že u těch, jenž Tebe milují, láska k Tobě jest citem nejslabším, nejmdelejším? Ale miluješ-li Ty Pane, miluješ jako Bůh; všecky kroky Tvé lásky jsou neskončené, Ty pohybuješ nebem i zemí, užíváš všeho, abys spasil ty, jež miluješ, Ty přicházíš k nim, činiš se dítětem, člověkem, abys nás pozdvihl k životu svému. Ejhle, kterak miluje neskončená láska, nejvyšší a věčná dobrota!

Ale my, Pane, máme srdce nízká a zúžená k milování Tebe! Však takto nesmí býti budoucně; nebo Ty dnes přicházíš k nám, abys vydobyl naší lásky, pročež od nynějška snažiti se budeme milovati Tebe, zdokonaliti nejšlechetnější vlastnost naší duše. Poddáme se Božskému pozvání Tvému, nezatvrdíme srdci svých pro Tebe, krásu svrchovanou! Milovati budeme Tebe, Pane, půjdeme s těmi dobrými pastýři do chudičského chléva Betlémského; uvidíme nejušlechtilejší matku, tu Pannu přečistou, toho starce, jehož srdce již cítí všecku něžnost, všecka hnutí otcovské lásky, spatříme ty pastýře, obraz prostých, uprimných srdcí!

Ano, pojdte všickni do Betléma, pastýřové ztrpí vás mezi sebou, abyste u Ježíškovi obět věrné lásky. Přitiskněte Jej k srdci svému, vezměte Jej za nevinné ručičky Jeho, skropte Je slzami radosti, setřete ty, které Jemu zima noční vyloudila. Zde se nenalezá nic, co by vás mohlo polekati; on odložil svrchovaný lesk svůj, v kterém se stkví na věčnosti, a přichází k vám v útlosti a něžnosti dítěci. By se oči vaše nezděsily, skryl slávu svou, a zjevuje vám krásu svou, na nejvyš jednoduchou, prostomilou a čistou; užířte tvář plnou laskavosti, nejmilostnější úsměv; a neuslyšíte z úst Jeho mocných slov, jimiž brzy veleti bude veškeré přírodě. Předce však, chcete-li naslouchati hlasu Toho, jenž vás učinil, zajisté uslyšíte zaznívati jemný hlas v hloubi duše své, volající k vám, proč nechceš milovati mne, jenž jsem tě stvořil?

Milování hodné Dítě! od nynějška chci milovati Tebe, a nechci nic více milovati než Tebe! Příliš dlouho miloval jsem svět a stvořené věci, ale budoucně nechci milovati než Tebe, Pane můj! Skrýváje se zraku mému v podobě slabého dítěte, jsi tím více lásky hodnějším, a učiniv se nízkým a opovrženým jsi srdci mému tím více dražším.

Tys milostnost, lbeznost, dobrota, čistota, nevinnost: budu milovati Tebe, nechci milovati než Tebe. Jediné to mně zbývá, žádati od Tebe té milosti, abych Tě miloval neustále! Za to Tebe prosím skrze Tvou Matku, skrze ten chudičský chlív, v němž jsi se narodil, skrze ty plénky, skrze tu slámu, skrze ty jesle, skrze ty pastýře Betlémské. Neodmítejž té prosby spravedlivé a vroucí, ale připuť ji k jeslem svým, vyslyš a korunuj ji v nebesích! Amen.

Štědrovečerní pomněnka.

Vítáme tě, dobo milá, dobo blahozvěstná! Či duše nekoří se vznešenému významu tvému, či srdce může zůstati chladné při drahých zpomínkách, jež v něm obnovuješ? — Bezděky zalétají myšlenky v uplynulé dny utěšeného dětství, — kde se při pohledu na jesličky mladistvému srdci celé ráje otvíraly. Blažená léta, škoda vás na stokrát!

Však netruchleme příliš pro doby ty, radujeme se spíš, že dočkali jsme se let, kde můžeme v jasnější pravdě a velebnosti poznati a oslavovati den spásy naší, — než to dětinské mysli možno bylo. Jedině pro tu rajskou neúhonnost srdce, která s těmi lety zároveň uplynula, uroň každý slzu upřímnou...

Není však úmyslem mým pojednávat o posvátnosti toho dne. Chci toliko vypravovati kratičký příběh ze života, jenž úzce ke dni tomu se pojí — a tu nemožno bylo duši posvátností toho dne rozechvěné několika slovy se neprojevit.

I.

Pohledme o několik a dvacet let na zpět do minulosti. Pro oko bylby to ovšem skok veliký, ale paměť naše dokáže ještě více. Bylo to z rána na den štědrého večera leta 184*.

Boží slunéčko již po několik dnů za šedými mraky hněvivě se skrývavši, probralo se opět z jich zasmušilého objetí a usmálo se opět na posněžený svět, zvětšujíc radost dne, již bez toho dosti velikou.

Což tu bývalo těšení mezi námi „dromnými“ na ten štědrý den, jaká radost pro mne, když jsem poslední z čárek — které dny do štědrého večera scházející znamenaly — s dveří smazal! Ten tak toužebně očekávaný den konečně přišel.

A proč jsme se tolik radovali?

Snad čekalo nás množství skvostných dárků, jimiž zamožný svět, své malé a také i staré děti poděluje? — Ó nikoliv.

Nám se v našem chudém městečku pohorském o takových darech ani nesnilo a snad nám bylo blaženi než jiným při všech darech; nám postačovala k oblažení posvátnost tohoto dne a s ní spojené zbožné radovánky v kruhu rodinném. Avšak přece jedné zvláštní radosti bylo nám v čase tom dopráno: Starý Blažej z blízké vesnice přišel na ten den do našeho městečka jesličky, na něž jsme se nikdy dost vynadivati nemohli.

Jen lásce toho staříčkého dobráčka dlužno přičítat radost, kterou nám každoročně způsobil. Pravím jen lásce a nikoliv zisku, neb chudás každého roku sotva jedny odprodal. Lépe se mu ovšem dařilo s růženci, které pěkně z klokoče vyřezával, s křížky, s rámci na obrazy a jinými předměty toho druhu. O dvě hodiny napřed jsme jej každého roku pod starým kaštanem blíž hospody očekávali, kde vždy své stanoviště míval.

Co tu bylo strachu neobjevil-li se již po desáté se svou krabicí! Za to však potom zdvojnásobnilo se potěšení naše, když se konečně objevil a své papírové „Betlémy“ na stolku rozestavil.

„Dejž Bůh, milé dítky — říkával — aby i v pozdějších letech taková láska k posvátným věcem v duši zůstala.“

Nepřisvědčovali jsme slovům jeho. Zdálo se nám nemožné, žeby se nám kdy jesličky mohly nelíbit.

Tak i léta 184* jsme si rozestavené jesličky starého Blažeje prohlíželi, když se k nám právě z hospody se ženoucí opilý myslivec pana barona přidružil. Tento od všech nenáviděný surovec sloužil pánu, jenž ač málo kdy na statek svůj přijížděl, přece všem pro své neznabožství dobře znám byl.

„Nu, starochu, jal se mluvit, „uložte raději své hnáty někam za pec — nyní je zima na vaši komedii.“

„Nezval jsem vás,“ odvětil pohoršený starc. — „A tu, prosím, všimněte si těchto maličkých — běda, skrze koho pohoršení přichází.“

„Aj, aj pohoršení? — Snad že před vašimi tatrmánky kolena si nerozklečím a řadra neroztluču? Pán Bůh se vám poděkuje za to titěrkování.“ „Pane lesní,“ pravil Blažej, „mnoho běrete si na svědomí — běda, skrze koho pohoršení přichází.“ „Aj, aj co pohoršení! Vy vašimi tatrmánky působíte pohoršení! Vy starý šedivče chcete z těchto dětí nadělat modlářů, a tomu musí osvícenec jako já předejít. Tu je náhrada za vaše loutky.“

Po těch slovech hodil hrst peněz na stůl a všemi jesličkami o zem mrštiv, ubíral se k zámku.

Mně zdálo se vše býti hrozným snem.

Bez rozloučení se starým Blažejem odešel jsem domů. Všecka radost byla ta tam a podivné nepochopitelné city vířily v mém srdci.

Věru byl to nejsmutnější štědrý večer v letech mého dětství.

II.

Mnoho a mnoho štědrých večerů slavilo se od posledního výjevu. Chodil-li každého roku starý Blažej s jesličkami pod kaštan pohorského městečka, nelze mi říci, jelikož se rodina naše odtud na vždy odstěhovala. Starý Blažej však zůstal u mne po všecka léta v blahé paměti; rovněž na rouhavce lesního jsem nikdy nezapomněl. Jak praveno, mnoho mi uplynulo radostných i smutných svatvečerů a tak se přiblížil štědrý den leta 186*, jež jsem co kaplan na faře ve vesnici R. vitati mohl.

Z rána zmíněného dne ve svém pokojíčku sedě, studoval jsem kázání, jež bylo na hod Boží vánoční určeno.

V tom zaklepáno na dveře.

Ačkoli mi v okamžiku tom každá návštěva vítaná býti nemohla, řekl jsem přece „dále.“ Vstoupil kmet, jenž patrně více než osm desítek života svého čítal a jehož hlavu bělejší zdobily šediny, než snih venku právě co nejbujněji se chumelící.

Starec se svou krabicí u dveří stanuv,

mlčky mne pozoroval. Dvě slzy kanuly mu po vráskovitých lících.

Udiven táži se přívětivě po jeho přání. „Ó ano velebný pane — všecko se na tom světě zapomíná. Což se na mne upamátovat neráčíte?“ — pravil třesoucím se hlasem.

„Nevím, při které příležitosti bych vás byl poznal,“ odvětil jsem.

„A což jste již na starého Blažeje dokonce zapomněl?“

„Starý Blažej, — zvolal jsem překvapen — ó nezapomněl, dobrý staroušku, avšak myslil jsem, že již nad vámi dávno tráva roste.“ Každý si pomyslí, jak milou se mi neočekávaná tato návštěva stala. Povídání a vyptávání nechtělo vzítí konce. Všecky polozapomenuté obrazy z dětinství znovu obživly, ocitl jsem se v kruhu malých druhů pod starým kaštanem, — bohužel, že přivedla pamět i bezbožného lesního, aby krásné obrazy tyto zkalil. Hned jsem se po něm starého Blažeje tázal.

„Přišlo to s ním ve zlé konce,“ zněla odpověď. „I u něho předcházela pýcha pád. Pán jeho přišel se svým jméním na holičky — a zpupný lesní zůstal bez služby. Toulá prý se nyní světem a protlouká život rozličným způsobem.“

„Zasáhla jej ruka Nejspravedlivějšího a dejž Bůh, aby se ve svém pokoření poznal.“

Teprv, když starý Blažej přemnohé otázky zodpovídal, napadlo mi, bych svého milého hosta něčím uctil a občerstvil. Zkrehlá tvář a umdlené vzezření starého Blažeje jevily toho nejvyšší potřebu.

Vyšel na farní chodbu, zastal jsem tam člověka, jemuž nechybělo mnoho do šedesátky a na nejvšůchnějších nohách. Skroušeným hlasem prosil, bych mu jedny jesličky odkoupil. Sběhal prý již celou vesnici, ani jedněch neodbyl.

Rysy tváře i postava tohoto člověka byly mi velice povědomé. Otázal jsem se ho po jeho domově.

Ubožák pověděl víc, než jsem očekával. Mé tušení nebylo mylné: byl to v skutku bývalý myslivec barona R. Byl by ovšem vyznání toto neučinil, kdyby byl tušil, s kým vlastně mluví. Neprojevilo se mu, i starého Blažeje jsem nepředvedl. Čtveronásobně mu všecky jesličky zaplativ, propustil jsem ho s vřelými slovy útěchy. —

Preradostný byl to svatvečer roku tohoto — bohužel, že se smutně skončil. Můj lidumilný p. farář ochotně svolil, že starý Blažej u jednoho stolu s námi se veseliti mohl. Mně nebylo již dávno tak blaženě u srdce jako tentokrát. Po tolika letech shledal jsem se s dvěma osobami,

z nichž mi zvlášť starý Blažej velmi důležitý byl v prvních letech mého života. I ze shledání s myslivcem měl jsem příčinu se radovati — domníváje se, že ho nehody tohoto života na docela jinou dráhu přivedly. —

Blaženě rozechvřen odcházel jsem do chrámu na půlnoční služby Boží. Překrásná byla to noc, v pravdě svatvečerní! Denní chumelice zahalila veškerou krajinu v bělostný závoj — a měsíc v nejkrásnějším úplňku rozléval svou milojemnou záři po veškerém okolí. Po celé vsi panoval největší klid, jen z chrámu na malé výšině se vypínajícího — dolétal ke mně zpěv duší nábožných. „Pro vás, noci jarní a letní, — hovořil jsem v duši své — má každý zasvěcenec i nezasvěcenec píseň nějakou a což jste u porovnání s nocí touto? Jediné mračno, které zahalí tvář vaší krásličky, chladný vítr, jímž oněmi ústa vašich pěvců — zbaví vás pojednou veškeré vnady. Avšak co zahalí záři, která vzešla v noci této před osmnácti sty a šedesáti lety — z prostické stáje nepatrného Betléma, co oněmi věčné pravdy, jež nám Bůh v téže noci seslal?“

Z toho a takového rozjímání vyrušil mne zpěv opilého člověka, kterýž se nedaleko vsi závějemí potácel. Zdálo se mi, že jest to týž člověk, jemuž jsem dnešního dne jesličky odkoupil.

„Tot jest — pomyslíl jsem — zpupní a chvástaví rozumáři ovoce snažení vašeho. Vy zbavujete slabé srdce vši útěchy a dáváte mu za náhradu jen — poušť a zoufalství.“

Velice zarmoucen vstoupil jsem do chrámu Páně. — Po skončených službách Božích k faře se ubíraje, potkal jsem dva muže, tělo zmrzlého člověka do kostnice nesoucí.

S úžasem poznal jsem v něm bývalého lesního, s úžasem poznal jsem, že na dráze hřichu setrval. —

Bože, buď mu soudcem milosrdným!

Ještě než jsem do fary došel, zvěstováno mi, že starý Blažej se náhle rozemohl a do poslední hodinky daleko nemá. Rychle vrátil jsem se do kostela a ještě spěšněji byl jsem opět ve faře — kdež jsem Bohu oddanému kmetovi svátosti uděliti mohl. Skonal tiše v Pánu.

Světlo věčné ať mu svítí!

Nebudu se pouštět do dalších úvah o životě a smrti těchto dvou lidí — ať o tom milý čtenář v těchto svátcích přemýšlí. Ku konci táži se jen, který z nich tam na věčnosti slavil radostnější: hod Boží vánoční?

St. Sk.

Pozdravení andělské.

U večer když v tichém vánku
Ptáčkové si prozpěvují,
Zvonky z vísek ku klekání
Lid nábožný povzbuzují:
Ruka rádo mdlá popustí,
Noha krok svůj zastaví,
Mysl povznesouc se vzhůru
Matku Páně pozdraví:

Zdrávas Maria!

Anděl Páně Ti poselství
Nese s nebeského trůnu,
Že, Ježž světy neobsáhnou,
Chovati máš ve svém lůnu.

Zdrávas Maria!

Aby s lidu svého těžkou
Hříchu sejmul porobu,
Sám Bůh z lásky neskonale
Přijal lidskou podobu.

Královno nebeská!

Zdrávas Panno čistá,

Choti Boha Otce,

Máti Jezu Krista!

K Tobě my voláme

V slzavém oudolí:

Vyslyš naše prosby,

Utiš naše boly!

Pohledni laskavě

Na nás s nebes výše,

Přimlouvěj se za nás

U Krista Ježíše!

Zdrávas Maria!

V. E.

Dopisy.

Z Roudnice dne 15. prosince 1865.

(Roudnická a Rovenská škola. Kněz Šimek.)

Nelze upříti, že mnohé obce ve vlasti naší za posledních let velké oběti k zvelebení škol svých přinesly; ale v bídém stavu jest až podnes škola u nás, což možno čtenářům posouditi ze zprávy před 2 roky slav. místodržitelství býv. školním radou Čermákem podané v ten smysl, že viděl řečený pán ve svém životě bídne aresty, ale takové školy jako jest Roudnická, že neviděl. Ve třech rozličných domech po městě jsou třídy rozstrkány a to ještě v tak chatrných, že nedávno jedna třída po celý týden zavřena zůstati musila, aby obmítka se stropu na děti spadlá z nova se navrhla. Pravým pak arestem jak pro učitele tak pro děti jest 1. třída, kdež, jak ze seznamu dítek vysvítá, učitel 250 (!) dětí v jedné světnici vyučovati má. S jakým prospěchem se pak vyučuje a jak rády děti takovou školu navštěvují, lze se domyslit. Lépe zřízené školy než naše město mají obě vesnice sem přifařené — Rovné a Krabčice. Ta první z nich si nedávno ve

spolku s obcí Veseckou a katolickými obyvateli z Krabčic školu dle potřeby rozšířila a dle katol. řádu zasvětit dala. Nemožnost o tom pomlčet, ona se mi při tom příležitost naskytá, některé tažy z života šlechtěného + kněze Antonína Šimka nastíniti, jenž 5. ledna 1781 v Kynovicích u Sedlčan se narodil a r. 1860 v Roudnici co kaplan na odpočinutí zemřel, záslužným křížem a právem nositi expositorium canonicale jsa vyznamenán. Obširnější nástin jeho života pod titulem „Poslední na Řípu poustevník“ připravuje Vám pero obratnější nežli jest moje. — „Rovně“ jest vesnice právě u paty Řípu ležící, kudy náš poustevník Řípský spěchával, jak se rozednívalo, aby obyvatelům vůkolním s Řípu vyzváněl ráno na klekání, a při tom, jak sám říkával, při východu slunce velebnost Boží obdivoval. Jak obyvatelé vůkolních vesnic s Řípu klekání zvonit slyšeli, že tam „Šimeček“ jest, věděli a ze všech stran ku kosteliku sv. Jiří na Říp pospíchali, těšíce se, že tam bude sloužena mše sv. a že i nějaký výklad uslyší. A v skutku, Šimeček kázal kdy a jak dlouho chtěli. Že i žádná Řípská pout bez něho se odbývat nemohla, rozumí se samo sebou, byl on pánem na Řípu. Jaký div, že při své vroucí lásce k Řípu i vesničku pod ním ležící si zamiloval a jí památku po sobě zůstatu umyslí. R. 1845 složil kněz Šimek 1600 zl. na zakoupení domku pro školu a 8 korců polí pro učitele s tou prosbou, by ji J. Osv. kníže z Lobkovic v svůj patronát školní přijal. Postupem času ukázala se zakoupená chaloupka pro počet dětí přískolených býti nedostatečnou a dotčené vesnice byly nuceny školu rozšířiti a k vyučování upravit. K jejich cti budiž řečeno, že učinily, seč byly. Minuly teprv dvě neděle, co opravená budova školní dle kat. řádu byla zasvěcena. Při té slavnosti byl náš p. okresní dr. Reif, p. adjunkt Mucha, hospodářský ředitel Mošner co patronátní komisař, a dr. Kalaš. Mile překvapeni jsme byli vnitřní jednoduchou ale vkusnou úpravou. Na čisté bílé zdi visely věnci ozdobené podobizny J. V. císaře Františka Josefa a císař. Alžběty, na stole k posvěcení uložen byl obraz ukřižovaného Spasitele. Po vzývání Ducha sv. jal se důst. p. probošt Roudnický vykládati význam slavnosti podotýkaje, že člověk rozdílné schopnosti na svět s sebou přináší a hlavně na vychovávání že to záleží, na dobrou-li, či zlou stranu se člověk chýlí. Proto veďtež k ctnostnému životu díky své rodičové doma a v čem nedostačíte, pomůže vám škola. Následoval dojímavý okamžik, když řečník vzdává diki všem na školu přispívajícím i zemřelého P. Šimka

připomenul, jenž v největší bídě jsa zrozen, bídým a nuzným pomáhati si umínal; proto postem se mrtvil, nejchabnějším oděvem tělo své příkrýval jen aby uspořným grošem dobré činil a v Rovném školu založil. To pověděv, obřad žehnání školy vykonal. Ještě o druhém velkém dobrodinci se zmíniti, káže mi povinnost a sice o dobrodinci ze středu naší vždy věrné metrop. kapitoly Pražské, jenž 500 zl. věnoval, aby úroky vyplývající každoročně katecheta dostával co náhradu za příležitost, jež by ho tam dovážeti měla. Jméno připojiti nesmím, chceť zůstatí neznámým dobrodincem. V knize pamětní však ustanoveno jest, by za něj a všechny ostatní dobrodince učitel s dítkami každou středu a pátek třikrát modlitbu Páně a pozdravení andělské se pomodlil. R.

Z Velíše dne 14. prosince 1865.

(Pohřeb a nástin života velebdst. p. Jos. Stránského.)

Když sv. Pavel rozžehnal se s Miletskými i vůkolními věřícími, předvídáje, že více jich neužří: tu „stal se pláč veliký ode všech, a rmoutili se nejvíce nad tím slovem, které byl řekl, žeby neměli více tváří jeho viděti. „I provodili jej k lodí.“ (Sk. 20, 37. 38.) A takového žalostného loučení obraz podávala dne 14. t. m. farnost Velíšská. Se všech stran hrnuly se zástupy věřících nejen tamější kollatury, ale i vůkolních a vzdálených, aby rozžehnali se s velectěným duchovním otcem, pastýřem i přítelem svým vd. p. *Josefem Stránským*. Přicházeli známí i neznámí puzeu jsouce láskou, aby provodili jej k lodí, kterážto vesluje na vlnách věčnosti, aby provodili jej ke hrobu. — Umřel v Pánu dne 11. prosince po zdoluhavé a k posledu i bolestné nemoci. Byl on senior duchovenstva diecése Kr.-Hradecké i v úradě duchovním i věkem; narozen jsa dne 16. července 1777 ve Velké Retově. Po svém vysvěcení na kněžství nějaký čas zastával úrad vychovatelský u barona W., tehdaž plukovníka v Jičíně, načež dostal se za kaplana do Velíše, a po krátkém zde působení dosazen jest na faru Samšinskou. Zde však dlouho nepobyl, schopnosti i zásluhy jeho získaly mu povýšení na faru Velíšskou, kdež jej uvítali s velikou radostí, jakož jej ze Samšina s velikou žalostí byli propouštěli. Roku 1809 byla na Velíši jeho první funkci slavnost Božího Těla, kterážto vedle slavnosti Vzkříšení Páně bývala proň, jak říkával, nejvelebnější a nejdojemnější. Na Velíši působil slovem, srdcem i skutkem, ve svých povinnostech vždy jsa svědomitý a neunavný, v životě vzorný. Však nebudu vypisovat ctnosti a

zásluhy jeho, obávaje se, abych v hrobě ještě neurazil jeho pokoru. Ale ty četné hodnosti, jichž právem se mu dostalo, svědectvím nám jsou četných jeho i vznešených zásluh. Byl on vyvolen k úřadu vikářskému v rozsáhlém tehdaž střídnictví Jičínském, a všichni ti, kdož pod jeho správou bývali, velebí jeho spravedlnost, upřímnost a laskavost. Když úřad tento dlouhá léta co nejsvědomitěji byl zastával, jmenován byl osobním děkanem i čestným kanovníkem. I se strany vlády oceněny byly zásluhy jeho a při sekundici, již r. 1854 u přítomnosti J. Exc. p. biskupa slavil, povýšen jest za rytíře řádu císaře Františka Josefa I. — Avšak ač těchto četných hodností a vyznamenání vysoce si vážil, předce vždy především chtěl býti i zůstatí rytířem Kristovým, zvoliv sobě za heslo slova sv. ap. Pavla: „Odstup ode mne, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“ (Gal. 6, 14.) A tento výtečný, velectěný a vysoce důstojný pastýř duchovní měl býti nešen k hrobu; což divu tedy, že se všech stran sjelo se veleb. duchovenstvo, císařské i patronatní úřednictvo, a zástupy lidstva nepřehledné hrnuly se k Velíši, — všichni, aby mu poslední úctu prokázali. Když bylo vel. duchovenstvo hodinky církevní v chrámu Páně se pomodlilo, vykropeny jsou ostatky zesnulého od vys. důst. p. kapitulního děkana a generálního vikáře Kr.-Hradeckého, a vel. duchovenstvem i osadníky do chrámu Páně donešeny. Tu pak na kazatelnu vystoupil výtečný, jmenovitě z misii chvalně známý kazatel, důst. p. děkan Lomnický Dr. Al. Schalk, osobní přítel zvěčného. Ač nemohl řečniti tak, jak by toho byly žádaly city jeho, a zasluhovaly přednosti zesnulého, vázán jsa slibem daným nebožtíkovi, že ctnosti a zásluhy jeho vychvalovat nebude: předce jadrnou řečí jeho všichni přítomní tak byli dojatí, že když jménem nebožtíkovým po příkladu sv. Pavla v Miletu posluchačům a jmenovitě ovečkám s Bohem dával, k stálosti u víře jich napomínal a k lásce vespolečné povzbuzoval, připomínaje slova nebožtíkova, jež jako někdy sv. Jan, přechásto věřícím opakoval: „Synáčekové moji, milujte se vespolek:“ tu nastal pláč všeobecný, a ani jediné oko suché nezůstalo. — Vším právem líčil nebožtíka co muže víry, a velmi trefně přirovnal jej k sv. Athanasiovi; nebo jak laskavý, vlídný a skromný byl v obcování, tak horlivý a neohrožený byl ve věcech víry. Z mnoha jen tyto příklady uvedu. Dle starých předpisů musil katolický duchovní dítě evangelických rodičů na přání jejich dle obřadu evangelického pokřtiti. Této nemilé i ne-

důsledné a nespravedlivé povinnosti osvobodil kat. duchovenstvo v Pánu zesnulý přičiněním svým, háje tehdaž co vikář duchovního, jehož evangelik byl zažaloval, že mu se křtem po vůli býti nechtěl. Důkladné jak učeností tak živou vírou prodchlé spisy tohoto případu se týkající poskytl mně nebožtík laskavě k přečtení. — Při jiné příležitosti povstal co obránce Církve proti obchodům židovským. Ze sporivosti totiž bylo nařizeno, že dodávání všeho toho, čeho ke kostelu jest potřebí, veřejnou dražbou má býti pronajato. A tu ovšem státi se mohlo i stalo se, že leckterý žid obstarávání světila, vína, hostií atd. ke kostelu si pronajal, a že tím dobrá věc nezískala, netřeba tuším dokládat. Proti těmto povážlivým a znesvěcujícím následkům ohražoval se statečně náš Athanasius; a když všechno jeho volání u světských i duchovních úřadů bez účinku zůstalo, obrátil se se žádostí svou i na samého císaře pána Františka blahé paměti. A hle, čeho ani konsistore se domáhati sobě netroufaly, toho docílila neohroženost jeho. Na jeho žádost z rozkazu císaře pána nařízení ono bylo zrušeno. — Avšak jako sám věrou takměř byl živ, a pro víru bojoval, tak rmoutil jej vzímající se indifferentism; obzvláště bolelo jej, že mnohé vlády ve svém řízení vzdávaly se půdy křesťanské. A to pohulo jím, že napsal k vládám křesťanským takorča memorandum v knize nadepsané: „Grundlage einer wahren christlichen Staatsverfassung,“ za kterýž spis od některých vlád německých i pochvalu obdržel. Však abych nebyl příliš obšírným, vrátme se k pohřbu nebožtíkovi.

Po skončené řeči pohřební sloužil vedl. p. generalní vikář pod infulí zpívající zádusní mši svatou po té hrob jest vykropen, a ostatky nebožtíkovi od duchovních pochovány. Ještě jednou ozval se tu pláč přítomných, každý tlačil se k hrobu, aby zesnulému poslední „s Bohem“ dal. Avšak utajme nárek, nebo tělo jeho sice prachniví, však duch dále žije, památka neumírá. Kéžby ani ta jeho živá víra nikdy neuhaslina v nás! F.

Kronika.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná, kteráž se nyní v seminářském chrámu Páně odbývá, bude se konati 26.—30. prosince u Milosrdných sester pod Petřínem, 31. prosince 1.—4. ledna v Loretě na Hradčanech, 5.—9. ledna u sv. Jana Nep. na Skalce.

— JEm. nejdůst. p. kardinál bude sloužiti u Věch Svatých v hod Božího narození o půl noci a pak v 11 h. slavnou pontifikální, na den sv. Štěpána v 8 h. tichou mši sv. ve farním

chrámě sv. Štěpána na Novém městě, kdež bude o výroční pouti v 6 h. mše sv. s výkladem, v 9 h. zpívána ranní, v 10 h. kázání, v 11 pontifikální mše sv.; odpoledne o 3. h. nešpory, pak kázání a pozhánání.

— J. Vel. císař *Ferdinand* daroval na obnovení požárem zrušeného filiálního kostela v Žižpachách (okresu Novobystřického) 500 zl., na opravu kostela v Mladé (okresu Benátského) 400 zl. a Křížlického (okresu Lomnického) 300 zl.; spolku sv. Ludmily v Praze 150 zl.

— *Bazar* uspořádaný ve prospěch chrámu sv. Vítského došel velké obliby. Výbor paní rodu šlechtického i měšťanského prodával v ozdobeném sále Žofinském věci k účelu tomu darované i na odív a prodej vystavené. Návštěva byla hojná, kupců mnoho, což poznati lze z toho, že za tři dni přijato a strženo úhrnem 8792 zl. r. m. 40 franků, 1 dukát a 4 zl. ve stříbre (mnoho-li obnáší čistý výnos, oznámíme později) nepočítaje dary a sice od J. Vel. císaře Ferdinanda 300 zl., od J. V. cis. Marie Anny 200 zl.; jiní členové nejjas. císařské rodiny zaslali drahocenné věci, kníže Jan Schwarzenberg věnoval 100 zl., kněžna Anna z Lobkovic 100 zl., hr. Fr. Thun 125 zl.

— Zejtra (24 t. m.) o 12. hod. polední bude v opatrovně na *Hrádku* (pod Emausy) slaven „štědrý den,“ t. j. mládež bude podělena dary vánočními, k jichž zakoupení městská rada 150 zl. věnovala a mnozí dobrodinci přispěli. Slavnosti té bude přítomen J. Em. nejdůst. p. kardinál, pak odebeře se do opatrovny u sv. Štěpána.

— V kostele u sv. *Apolinářše* na Karlově vystavil dp. farář Fr. Šimenec nové jesličky.

— Jednotá *kat. tovaryšů* uspořádala, jak čteme v „*Prager Ztg.*“ d. 20. t. m. v chrámě před Týnském slavné requiem za kněze *Kolpinga*.

— Císařským nařízením ze dne 20. listop. t. r. zmírněno jest poštovné, tak že od 1. ledna 1866 platiti se bude za jednoduché psaní vnitř říše rakouské bez ohledu na vzdálenost 5 kr.

— Sněm království českého podá J. Veličenstvu tuto nejponiženější adresu: *Nejjasnější císaři a králi, Nejmilostivější pane!* Vznešená i dojmavá slova ráčilo Vaše cis. král. apošt. Veličenstvo promluvití nejvyšším manifestem 20. září b. r. k věrným národům svým a nověji také zvláště k věrně poslušnému sněmu království českého. — My naslouchavše jim s povinnou úctou a uvažujíce je zrale, jak důležitost jejich žádá, vidíme se pohnuty, především složití u trůnu Vašeho Veličenstva své ponižené nejvěrejší díky za nejvyšší důvěru, která v nich se vyslovuje. — V úmyslu Vašeho Veličenstva, dáti se na cestu dorozumění s národy svými, jeví se opět opravdovost vůle císařské, aby ústavně

upravení Rakouska, kteréhož žádají potřeby našeho věku, vyrostlo a vyvinulo se z oněch nás došlých základů práva, kterých uznání byvše nejvyšším diplomem 20. října 1860 nabyli pevnosti neodvolatelné. — I my účastníme se v přesvědčení, že toto *upravení ústavního práva*, jehož dosíci se má *svobodným spolupůsobením všech národův rakouských*, dojde *ve svobodném účastenství všech plného dostátku moci a vážnosti a nejjistější záruky svého trvání*. — Protož s účtynými díky přijímáme nejvyšší ujistění, že Vaše Veličenstvo výsledky oněch vyjednávání, která dříve zavedena býti musila se *sněmy uherským a charvátským*, před nejvyšším uzavřením ráčí *předložiti zákonným zástupcům ostatních království a zemí*, a že zamýšlí *nejmilostivěji slyšeti výpovědi jejich i přikládati jim stejnou váhu*. — V tomto nejvyšším ujistění spatřujeme nový důkaz *nejmilostivějšího smýšlení Vašeho Veličenstva*, na němž zakládá se důvěra naše, že všickni národové v říši stejně blízcí jsou otcovskému srdce Vašeho a že každé království i každá země nadíti se může stejného uznání práv svých a stejné nejvyšší jejich ochrany. — Věrně poslušný sněm český s radostnou ochotností a loyální oddaností půjde za vyzváním Vašeho Veličenstva, aby vyslovil se časem svým o výsledcích zavedeného nyní vyjednávání. — *Svobodna jest dráha*, kterou otevřelo Vaše Veličenstvo věrným svým národům ke všestrannému srozumění se. — Držíme se té naděje pevně, že nižádný z nich nebude chtíti uvaliti na se těžkou odpovědnost za to, že by dráhu tu pobratřeným národům zahrnil překážkami nepřekonatelnými. Doufáme setkati se s nimi se všemi ve společném snažení k nepohnutému od Vašeho Veličenstva vytknutému cíli: neboť aby k cíli tomu došlo se, jest společná všech částí říše potřeba. — Tento cíl jest obnovení upevnění a věku našemu přiměřené vzdělání pragmatické sankce, *aby zachovalo se mocnostní postavení státu společným opatrováním nejvyšších jeho úloh a jednota říše aby pojištěna byla šetřením rozmanitosti částí, ze kterýchž záleží, a dějinného vyvinutí práv jejich*. — Nesnadná jest cesta k tomu vedoucí a bude snad i dlouhá: pročež nadchnuti jsouce duchem vanoucím ze slov císařských chceme tím věrněji držeti se jí, *s obětavou smířlivostí a svědomitým šetřením legitimního práva*. — Budouce v takovém duchu vedena vyjednávání, kterýmž Vaše Veličenstvo cestu připraviti ráčilo, obnoví zase jasnost i pevnost veřejného práva v záležitostech jak celku říšského tak i českého království. — Blahověstným pak znamením zdařilé obno-

vy té bude nám Čechům korunování, odvěké to v království našem symbolické zjevení, vzájemné rukojemství a nejvyšší zasvěcení ubezpečeného stavu právního. — Protož tužebně hledi věrně poslušný sněm radostnému dni tomu vstříc, kdy spočívati bude staroslavná koruna česká na posvěcené hlavě Františka Josefa Prvního. — Bůh zachovej, chraň a žehnej Vaše císařsko-královské apoštolské Veličenství.

Ze sněmu Pražského dne 11. pros. 1865.

Místa ležatým písmem tištěná jsou do slova vzata z nejvyššího manifestu ddo. 20. září t. r.

— Ze sněmu království Českého.*)

V sezení 7. prosince 1865 četl p. *Leeder* zprávu loňské komise v *záležitosti dalšího vyvazení pozemků*. P. farář *Matoušovský* uznává návrh zákona za spravedlivý; neboť ustanovuje ne třetinu neb polovici výkupu, ale *celý výkup* a ustanovuje nad to, že se může výkup před se vzítí jen tehda, když se *obě strany* srozumí a sjednotí. Nad to pak ustanovuje, že se má výkup ustanoviti na základě průměru *cen tržních z posledních 30 rokův*, a suma výkupná vyplatit se má v 10 ročních lhůtách. Rečník dokládá, že návrhem tím se doplní, co se při prvním výkupu na mnohých místech zanedbalo, poněvadž lid myslil, že zruší se všeliká břemena bez výkupu. — Jeho Em. kardinál arcibiskup praví, že ačkoli byl předsedou komise, nesouhlasil s návrhem jejím a důvody toho sněmu předkládá. „Církevní zákony, zvlášť v Rakousku vydané, dovolují biskupům vliv na to, aby jmění jednotlivých kostelů a obročí nebylo změněno, ztenčeno, břemena obtíženo. Změnu církevního jmění vůbec připustiti necítí se co biskup oprávněna. Uznává sice, že §. 9. (návrhu) mluví o plném výkupu, a že nemá známku jiných ustanovení vyvazovacích, dle nichž může se každý laciným způsobem zbavit zákonných závazků. Avšak tu dlužno povážiti, že důchod peněžní jest zcela jiný než důchod v naturáliích. Sáh dríví dá za 100 roků právě tolik tepla jako nyní a korec žita za 200 roků právě tolik potravních látek jako nyní. O penězích však to nelze říci, neboť klesají v hodnotě. Kdo jest přes 20 a 30 roků stár, ví to ze své zkušenosti. Marie Teresie ustanovila proporečníkovi měsíční gáže 19 zl., aby mohl býti živ jako kavalír — nyní však kavalír za 19 zl. stěží dostane spolehlivého sluhu. Pensionovanému setníku ustanovila ročně 600 zl. s výslovnou poznámkou, aby se mohl také voziti — že však nyní může málo jezdit, kdo nemá větší důchod než

600 zl., to ví každý. (Veselost.) Lokalisté, kteří měli druhdy kongruy 300 zl., mohli si něco uhospodářiti, když pak nyní lokalie změněny byly [ve fary a kongrua zrostla na 400 zl., nemohou vyjít a musí uspořené groš z lokalie přísazovati na živobytí. Opět následek zlehčení peněz. — Jestliže P. Matoušovský přimlouvá se za zákon, má pro to zajisté své důvody, jesti pravda, že jsou poměry, kde farář si přeje změny naturálních dávek v peněžné, poněvadž s osadníky lépe vychází. Avšak já co biskup musím přihlížeti i k budoucnosti a nemohu klásti váhu jediné na okamžikové poměry a mám za to, že mne nestihne výčitka úzkostlivosti a ultrakonservatismu. Nemohu se vysloviti ani pro výkup, když obě strany o to žádají, neboť tolik jest jisto, že vejde-li v platnost tento zákon, učiní se tlak na faráře, kterýž pro udržení dobré vůle bude musit přivolit i tak bude zkrácen, poněvadž za jisté dávky v naturáliích obdrží důchod v penězích, jenž se časem zlehčí.“ Dále uvádí mnohé příklady ze života, z nichž se jeví, že kde farář mohl si držeti koně k hospodářství svému, poněvadž dostával oves, nebude to moci, čímž mu zhyne hospodářství; že kde mohl se vězti do vzdálené obce v úředním povolání, bude musit chodit pěšky, čímž zdraví jeho utrpí. Nepřimlouvá se za bohaté příjmy pro kněze ani za pohodlný život, avšak to, čeho jim třeba, aby mohli žítí dle stavu svého a v poměru k svému úřadu a namáhání, to jim také přísluší, to nemá se bráti. Nemluví pro desátek, jest vykoupěn a vykopení jest uznáno, avšak nechť nejde se dále, než se šlo. Imperativní vyvazení pochází z doby velmi pohnuté. Tehdá aby se loď státní zachovala, musilo se mnoho hoditi přes palubu. Soukromá práva bylo třeba přinesti v obět. Doba nynější jest pokojná nevládné absolutismus, my máme ústavu zabezpečenou a danou z hora, a proto netřeba sahati na soukromá práva. Na petice nekladu váhu žádnou — stará to věc, kde mnoho k dostání, tam že se mnoho žádá; kdyby se vrátily, lidé by se též upokojili, přišli by k vědomí práva a toto vědomí nabylo by u nich platnosti. Dále praví, že co tuto uvedl na ochranu práv Církve v plné míře platí též o škole, neboť škola jest dezerou Církve. Posavadními výkupy zhoršil se již dosti stav učitelů, co dobrého zůstalo, to má se novým výkupem zničiti? Úřad můj svádí mne s učiteli mnohonásobně. Po odbyté zkoušce ptám se učitelů: Jak se máte? A co slyším? Nářky! Když byly deputáty, bylo mnohem lépe! — Avšak máte zvýšený školní plat! — Ano, ale jen ve fasi, když přijde k placení, nic

*) Řeč JEm. p. kardinála a J. M. p. biskupa Budějického vyřaty jsou z „Národu ostatní vše i s poznámkami Red. z „Časopisu kat. duch.“

se nesejde! Skutečně tomu tak, školní plat zvýšen, tu a tam představený jest však nedbalý, ten nechce, mnozí lidé mají platit školné a nemohou pro chudobu, konečně sáhá se po exekuci, nu a jak exekuci roste láska ke škole, každý dovede si pomysleti. Na konec vzdává díky těm obcím a patronům, kteří neužili zákona o výkupu a vyžívá jich, aby i příště při jakémkoliv zákoně o výkupu co se týče Církve a školy, nechali věc jak ji zbožní předkové v odkazech a jinak ustanovili, považující za povinnost svou, vůli jejich plniti. Tím posilní a vzbudí se vědomí práva, tohoto nej-mocnějšího základu státu a společnosti.

J. M. p. biskup Jirsík přidává se úplně k důvodům J. Em. p. kardinála arcibiskupa a přivádí nový důvod. Obmyšlí-li se úplně vyvazení, toho nikdy se nedocílí. Dnes ať jsou břemena vyvazena a povstanou brzo nová. Když se jedná o zřízení školy, musí se zabezpečiti důchod pro katechetu, jenž učí sv. náboženství. Při této příležitosti stávají se závazky na grunty. A což daně, nejsou ty též břemenem na gruntě a mohou-liž se vyvázati? Úplné provedení zdá se mi býti i proto nemožné, poněvadž dle §. 2. závisí vykoupení od svolení obou stran a pochybují velice, aby oprávněný byl hotov, žádosti povinovaného vyhověti, a nevyhoví-li, povstanou ony různice, na něž J. Emin. narážel. Mám za to, že i povinovaný bude se rozmyšleti. P. Matoušovsky odvolává se k množství petic a soudí z toho, že přání po vyvazení jest obecné; nedivím se tomu, neboť první výkup stal se pod výminkami velmi příznivými; když však se povinný doví, jaké výminky stavi §§. 5. a 9., rozmyšleti se bude jistě, obzvláště když ví, že všeho má dost, jen ne peněz, jichž mu k vyvazení třeba. Z těchto důvodů mám za svou povinnost, prohlásiti se proti odstavcům zákona, kteréž se týkají chrámu a školy.

Proti církevním hlavám našim povstal p. Sladkovský, mimo jiné mluvil: „Dovolují si říci, že takových práv, jichž, velmi mírně řečeno, nabylo se velmi laciným způsobem, nelze se nikdy sprostiti dosti lacině a že jsou vždy dosti draze vykoupena.“ I jal se vykládati původ práva: „Byla doba, kde jeden mečem v ruce máchna nad hlavou druhého pravil: Budiž mým, a to se stalo základem práva.“ (Frázi o máchání mečem dovolil si velebitel oné růžové doby, když se „máchalo cepem,“ i mluvil o otroctví, jakoby Církev, která otroctví první zrušila, byla původem otroctví. Tak se dělá novinářská historie. Pozn. Red.) I dovozoval dále: „Byla doba, kde platilo přísloví: Pod berlí je blaze a bezpečno žiti. Tenkrát

mohlo to býti úplně spravedlivé, když za poskytnutou ochranu odváděly se naturální dávky. Ale jestli pak nyní kdo potřebuje ochrany berle? A kdyby byla přestala potřeba ochrany a povinnost trvá posud, bylo by to spravedlivé? Nebylo by třeba, aby sám stát zakročil a řekl: kde odpadla služba, má odpadnout povinnost?“ (Takové argumentace „od berle“ ku právům farářů a učitelů užíval p. řečník. Hlubokost historických svých známostí dokázal líčením, jak povstal desátek. R.) Čteme jeho slova v Nár. List.: „Jestli pak možno dokázati, že veškeré desátky zakládají se na právním poměru? Leckde osadníci z lásky k duchovnímu něco dávali, něco zcela dobrovolně: stalo se to pak zvykem, nástupce onoho duchovního na to naléhal a osadníci se konečně dávkám těm podvolili i na dále.“ (Kdyby byl p. Sl. řekl, že si to tak lidé povídají, nedivili bychom se té naivnosti. R.) Šk. r. Maresch neupírá, že vyvazením zkráceni byli duchovní a učitelé; učitelům že ztráta nahrazena zvýšením dotace.“ (Jen aby také duchovní se dočkali náhrady!) P. školní rada myslí, že se za výkup mohou koupiti polnosti. (N. B. tyto ale žádají hospodářské stavby, stodůlky, mlátky, stáje: kdož pak na ty povede náklad? — Všecko má své nesháze, jak mile uchýleno od prvního zákonitého nadání.) — Starý právník, rada při zemském soudu Havelka pozdvihl hlasu a mluvil co znalec, řka mimo jiné: „Co strany mezi sebou usnesly a zavázaly, žádná lidská moc nemá právo, aby rozvázala. Ani nejkrásnější levice nesáhla na dávky ke kostelům, farám a školám, a ty také nebyly pojaty v zákon 7. září 1848.“ P. Sladkovskému řekl, že „ani farář, ani pan učitel nemáchal mečem nad hlavou.“ „Nechci zpytovat, kterak ty dávky povstaly. Zbožná mysl katolíků nemusila býti menší, než židů a akatolíků, kteří posud si školy a kněze vydržují sami. Avšak — moudrost žádá nyní to vyvazení — ovšem dobrovolné.“

Dr. Grünwald objasňoval věc se stanoviska přirozeného a pozitivního práva, a odvolává se na výrok německého filosofa: „Právo jest k tomu, aby odstranilo rozepři,“ a na pozitivní důvod, že přestati má rozdělení vlastnictví, že povinovani musí dáti úplnou náhradu, a že se jim nesleví třetina, hlasoval pro návrh. — Sladkovský poznamenal, že mu nebylo dobře rozuměno, že on též věděl, že práva ta nepovstala mácháním meče nad hlavou — že má též právní vědomí — a dokládá konečně, že zákon vzhledem k tomu, že úplná náhrada se dává, je spravedlivým. (Bravo! R.) Dr. Klauďy připomenul: že sice zákon od r. 1849 výslovně určil, že také dávky ke kostelům,

školám a farám mají býti předmětem výkupu, že ale najednou r. 1853 ministerium ustanovilo, aby se vykoupení těchto dávek zastavilo, a širěji dovozoval, že navržený zákon jest částečně zbytečný, částečně neúplný, částečně nebezpečný, a přimlouval se, aby se tento návrh zákona podal zemskému výboru k uvážení způsobu vyvazení těch povinností. — Proti výkupu peněžitému k farám a školám rázně mluvili kníže *Karel Schwarzenberg* a hrabě *Klam Martinic*. Konečně promluvil hrabě *Leo Thun* ohledem na omluvu p. *Sladkovského*: „S velikým zadostučiněním první řečník v druhé své řeči uznal úplné svatost majetku a platnost práva. Avšak jedenkrátě přece již vyslovil větu: Že tato práva, způsobem nejlacinějším dobytá, nemohou žádným dosti laciným způsobem býti vykoupěna. Věta tato do světa puštěna, nevrátí se a řečník nezamezí následky, kteréž míti bude. On zapomněl, kterak při věcech tohoto druhu nutno voliti pozorně slova a mluvit s rozvážností. On zapomněl, že držitelé netřeba prokazovati důvody držení a že jest v právu, dokud nedokáže se opak toho. Co se týče otázek, zdalíž stoupají ceny práce oprávněnců v tomtéž poměru, jako ceny naturálních dávek se strany povinných, dokazuje, že tomu jinak býti nemůže, poněvadž oprávněnci potřebují totéž teplo, tentýž pokrm, jako před 200 roky. Jeden z řečníků (*Maresch*) pravil, že vyhovuje návrh tento všem požadavkům slušnosti a spravedlnosti, a však odporuje vyzývání jeho, aby potomkové starých rodin zemských udrželi nadace a dávky v platnosti přes všeliké zákony vyvazovací. Nemusi býti zákon tedy tak spravedlivý, když třeba takového vyzývání. Kým by byl týž řečník povážil, že statek přechází z rukou do rukou a že dostávají se také osobám v držení, kteréž kupují statky jediné proto, aby uložily kapitály, aby špekulovaly, ne však aby na nich sídly, aby s lidem obcovaly. Takové osoby třeba za celý život nespatri statek. Jestli že vyzývání takových osob bude míti účinek, o tom netřeba mluvit.“

— V 13. sezení svém d. 20. t. m. povolil zemský sněm na žádost evang. obce Těšínské v Slezsku příspěvek 500 zl. na stavbu tamějšího alumněa.

Z Francouzská. (Cholera a kazatelé protestantští.) V Paříži vycházející časopis: „*Revue de la Presse*“ přináší tyto zajímavé zprávy: Když r. 1832 v Irsku vypukla cholera, vydal protestantský arcibiskup *Dublinský*, *Msgr. Richard*, pastýřský list, jímž duchovenstvo své napomenul, aby se nákazy chránilo, řka: „Nerozpakuju se tvrditi, že protestant nákažlivou nemocí jsa

zachvácen, zavázán jest, nevydávati svého faráře v nebezpečí nákazy, a tedy nevolati ho k sobě. K vykonání povinností našich není žádné místo nepříhodnější, než lůžko nemocného a zvláště lože umírajících.“ Proti zbabělosti této ani jediný biskup anglický neprotestoval. — Téhož roku katolický arcibiskup v Paříži, *Msgr. de Quelen*, v čele duchovenstva svého navštěvoval špitály městské; své důchody obětoval na obsluhu nemocných, v letním sídle svém v *Conflansu* zřídil přibytky pro ty, kdož po přetřené nemoci (cholere) měli zapotřebí ošetřování a posily, a seminář u sv. *Sulpice* proměnil v chorobnici. Rovněž i arcibiskup z *Bordeaux*, *Msgr. de Cheverus*, postoupil svůj palác v čas cholery nemocným, a nade dveře dal nápis: „Dům pomoci.“ — Ve Švýcarských kazatel protestantský tehdaž jsa povolán k nemocnému, dal si k oknu přistaviti žebřík, na nějž vylezl a odtud nemocného skrz okno napomínal k „víře v Krista Pána.“ V *Touloně* povolila městská rada kazateli protestantskému právě tolik peněz jako čtyřem katolickým farářům a 13 kaplanům dohromady, aby je mezi nemocné rozdali; kazatel onen utekl z města hned při objevení se cholery, kdežto katoličtí kněží věrně vytrvali v úřadě svém. — R. 1857 uveřejnily noviny zajímavý list důstojníka anglického na Krimu, jenž dokládá, že ani jeden protestantský kaplan polní nevzkročil posud do nemocnice, kde leželi cholrou uchvácení vojáci, kdežto kněz katolický se ustavičně ve špitále nalezá. Důstojník tento praví v listu svém: „Nedá se upříti, že naši kazatelové jsou příliš zženštilé vychování a uvyklí pohodlnému životu, tak že ani schopni nejsou té soustrasti s ubohým vojákem, jakouž kněz katolický pocituje. . . . O tom jsem po celý život svůj a ve všech krajinách nabyt mnohé zkušenosti, obzvláště teď ve vojně.“ V poslední válce americké vojenští lékařové vesměs velkou chválu vzdávali katolickým kněžím a milosrdným sestrám. Generál *Butler* ve zprávě zaslané ministeriu války toto praví: „Protestantští kaplaní polní jsou opravdovým morem ve vojstě; jsou to ničemové, kteříž nezasluhují, než abych je všecky odtud vyhnal. Katolických kněží však mi pošlete tolik, kolik vám možno jest.“

Literní oznamovatel.

— „*Libri Quinti Confirmationum ad beneficia ecclesiastica per archidioecesin Pragenam nunc prima vice in vulgus prolata annis 1391 et 1392.*“ Opera et sumptibus *Francisci Antonii Tingl*, presbyteri saecularis, in morodochio ad s.

Catharinam Neo-Pragae curam animarum gerentis etc. Pragae 1865. Typis I. L. Kober. Stran 150. Jest to pokračování často zpomenutých úředních zápisů z času, kdy vikářem byl Jan z Pomuku. Z tohoto zajímavého čtení poznáváme starobylost mnohých našich obcí, chrámů, klášterů, mnohé jméno psáno tehdy jinak, přemnohé nynější chrámy filiální bývaly farními; mnohých kostelů a klášterů nestává více. Doklady vyhledá si každý sám.

— „Die Kirchengeschichte Böhmens im Allgemeinen und in ihrer besonderen Beziehung auf die jetzige Leitmeritzer Diocese.“ Nach den zuverlässigsten, grossentheils handschriftlichen Quellen bearbeitet von P. Anton Frind, bischöfl. Notar, k. k. Gymnasial-Director in Eger. II. Band. Die Zeit des erblichen Königthums bis zum Tode Carl's I. (IV.) (Die goldene Zeit der Kirche Böhmens. Prag 1866. Verlag von Friedrich Tempský. Stran 456 velké osmerky. Ku chvále tohoto spisu podotýkáme, že p. spisovatel s nevšední pilností čerpal z pramenů; což patrno z mnohých citátů pod čarou a z přídávku (str. 411—455) důležitějších listin. Ličením snah o zřízení arcibiskupství v Čechách, sporů, bojů a vítězství, životopisy velikých biskupů Ondřeje, Arnošta z Pardubic, Jana Očka z Vlašimi, církevních ústavů, řádů, řeholí a klášterů na mnoze dávno již zapomenutých vykreslil nám utěšený obraz církevního života v zlatém věku církve České.

— „Zanešené dítě,“ aneb: Staň se Pane vůle Tvá! Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování od G. Nieritze zčeštil dr. Josef Pečířka. S ocelorytinou. Spisů Nieritzových svazek 12. V Praze. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Stran 112. — Týmž nákladem vyšly: „Hvězdičky.“ Původní básničky pro mládež od Lud. Ungra. Věnovány důst. p. B. M. Kuldovi.

— „O tanci.“ Dárek křesťanské mládeži. Podává F(rantišek) B(ezloja), přítel mládeže. V Olomúci 1865. Sklad u Ed. Hozla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Lorbeer, kaplan v Poděpicích, za faráře v Kamýku;
- p. Ignác Kubasta, admin., za faráře v Bechlíně;
- p. Frant. Jakob, kapl. za administ. v Oudřči.

Uprázdňené místo:

Oudřč, fara patron. p. Maurice Srnky a manželky Anny od 13. prosince 1865.

V diecési Kralohradecké:

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Stránský, jubil. kněz, čestný kanovník, rytíř c. k. řádu Františka Josefa, býv. b. vikář a školdozorce okresu Jičinského, osob. děkan a farář na Velíši, dne 11. prosince

(nar. ve Velké Řetové 16. července 1777, 12. listop. 1803, farář ve Velíši odr. 1809.)
p. Antoin Kačer, jubil. kněz, osob. farář, na odpoč. v Kutné Hoře, dne 14. prosince (nar. v Třebechovicích 15. dubna 1788, kněz od 22. srpna 1814).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Spitzer, admin., za faráře v Česk. Verneřovicích;
- p. Jos. Hulata, koop. v Olešné (Giesshübel), za kaplana do Bohdánce;
- p. Jan Vlach, admin., z Luže do Radhoště;
- p. Jan Žilík, koop., z Deštné do Olešné;
- p. Adolf Schlögl, kapl., ze Sezemice do Pardubic.

Uprázdňená místa:

Petrovice, nově zřízená fara patr. Jeho Velič. císaře Ferdinanda I. od 11. prosince.
Velíš, fara patron. hrab. Šlika, od 12. prosince.
Soutice, fara patr. p. Zahna, od 1. prosince.

J. Vel. císař pán udělil vrchní Kutnohorského kláštera cti. panen sv. Vršily, M. Augustině Česnovské za její záslužné působení zlatý záslužný kříž s korunou.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Pfeifer, dr. a prof. bohosloví, rada manž. soudu v Litoměřicích, 19. prosince (nar. 25. listop. 1812, kněz od 3. srpna 1838);
- Fr. Humilis Ehl, bratr v kapuc. kláš. Litoměřickém, 25. listopadu.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- P. Gerard Klietsch, kněz ř. cisterc. v Oseku, za far. administ. do Vysočan.

V diecési Budějovické.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Květoň, farář v Pohnání, 10. pros. (nar. v Tourové 29. listop. 1807, kněz od 13. května 1835);
- p. Jan Fischer, jubil. kněz, konsist. rada a b. notár, býv. vychovatel, na odpoč. ve Vídni, 17. pros. (nar. v Blatné 4. květ. 1789).

Listárna redakce.

Skončivše ročník XV. vzdáváme upřímně díky veškerým pp. spolupracovníkům, dopisovatelům, přátelům a příznivcům, těšíc se na shledanou v roce novém! Kdo z daru listův těchto přeje, račť přispěti ku rozmnožení počtu odbíratelův, aby při levné ceně předplatní rozmnožiti se mohl počet příloh. — „Svědomí,“ obraz ze života od Fr. Pravdy, bude v prvních číslech nového ročníku, rovněž uveřejníme i rozjímání postní, řeči sv. Otce Basilia a Řehoře Nys. u výborném překladu prof. J. N. Desoldy a pokud místo stačí vše jiné shodující se s naším programem.

Vp. J. P. v B.: Každý vložil 15 zl.

Priložen jest: a) titul s obsahem, b) pozvání k předplacení na r. 1866.

GTU Library

3 2400 00341 0283

